احکام بانوان 3
احکام سفر 34
احکام محتضر و اموات 90
احکام پزشکی 139
ازدواج و زناشویی 166
اعتکاف 239
اماکن مذهبی 277
امر به معروف و نهی از منکر 278
اموال پیدا شده و مجهول المالک، مظالم 305
تکلیف و تقلید 330
جهاد و دفاع 358
حج و عمره 359
حقوق 442
خمس 459
خوردنی ها و آشامیدنی‌ها 524
روزه 558
زکات 659
شکار و ذبح حیوانات 695
صدقات و تبرعات 710
طلاق و عده 715
طهارت و نجاست 738
غصب 827
قوانین و مقررات و اموال بیت المال 843
مسائل فرهنگی و اجتماعی 859
مسائل قضایی 882
معاملات و شغلها 890
نذر، قسم و عهد 1.031
نماز 1.082
نگاه، پوشش و معاشرت 1.334
ورزش، مسابقات و تفریحات 1.357
وصیت و ارث 1.369
وضو، غسل و تیمم 1.400
وقف، مساجد و قبرستان 1.506
ولایت فقیه 1.547
گناهان 1.551

احکام بانوان

› آیا خانم مستحاضه می‌تواند به مسجد برود؟

› ورود زن مستحاضه به مسجد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۸۵۲

› خانمی که استحاضه کثیره دارد اگر بخواهد نماز قضای یک شبانه روز را پی در پی بخواند چند غسل باید انجام دهد؟

› در صورتی که برای هر نماز قضا وضو بگیرد و غسل کند و سایر کارهایی که بر مستحاضه واجب است انجام دهد می تواند نماز قضا بخواند و بنابر احتیاط واجب، غسلی که برای نمازهای ادائی انجام داده، برای نماز قضا کافی نیست.

پرسش شماره ۶۹۷۸۹

› زنی که روزه قضا گرفته است و بعد از ظهر مستحاضه می شود و برای نماز مغرب و عشاء همان روز غسل نکند، آیا روزه صحیح است؟

› در فرض سؤال، روزه آن روز صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۵۰۲

› خانمی که زایمان کرده و پی در پی خون دارد و بعد از دهۀ استحاضه، حیض قرار می‌دهد و عددیه است، آیا حکم مستمر الدم را دارد که بلافاصله بعد از عدد، باید مطابق با استحاضه عمل کند؟ یا وظیفۀ او استظهار است؟

› در فرض سؤال بنا بر احتیاط واجب باید روز اول پس از عادت، استظهار کند به ترک عبادت و در بیشتر از یک روز تا پایان ده روز، استظهار مبنی بر احتیاط مستحب نماید. (جمع بین تروک حائض و افعال مستحاضه)

پرسش شماره ۶۹۲۴۴

› آیا خانمی که در ایام حیض است و غسل جنابت بر او واجب شده است می‌تواند با غسل جنابت قرآن بخواند یا به اماکن مذهبی برود؟

› به طور کلی قرآن خواندن نیاز به غسل جنابت و یا حیض ندارد؛ مگر خواندن آیاتی که سجده واجب دارند و اما مسجد رفتن زن در حالی که حائض یا جنب باشد، حرام است، لازم به ذکر است که بنابر احتیاط واجب در حال حیض، غسل جنابت صحیح نیست و بعد از پاک شدن از خون حیض باید غسل جنابت کند همچنین می‌توان بعد از پاک شدن از حیض، یک غسل به نیت جنابت و حیض انجام داد.

پرسش شماره ۶۹۱۷۸

› آیا مستحاضۀ کثیره می‌تواند با یک غسل، نماز ظهر و عصر و مغرب و عشا را بخواند؟ به این صورت که نماز ظهر و عصر را تا آخرین دقایق آن به تأخیر بیندازد و نزدیک غروب آفتاب بخواند و بعد از مغرب شرعی نیز بلافاصله نماز مغرب و عشا را به جا آورد؟

› برای مستحاضۀ کثیره، جمع بیش از دو نماز با یک غسل، جایز نیست، هر چند در فرض سؤال.

پرسش شماره ۶۸۵۱۶

› بانوانی که عذر شرعی دارند، آیا می‌توانند کفش خود را در جای که جزو مسجد است بیرون آوردند؟ آیا در آوردن کفش در مسجد بدون این که کفش را با دست جا به جا کنند، مصداق گذاشتن چیزی در مسجد است؟

› در فرض سؤال، مصداق گذاشتن چیزی در مسجد است و جایز نیست.

پرسش شماره ۶۷۹۹۵

› ۱- خانمی بعد از این که دوره حیضش تمام شده بدون این که غسل انجام دهد با همسرش رابطه داشته است؛ آیا مشکل شرعی دارد؟
۲- اگر شک داشته که تمام شده یا نه، چطور؟
۳- اگر دو هفته از زمان عادتش گذشته و عادت نشده است و با این که نمی‌داند نطفه‌ای تشکیل شده یا نه اقدام به خوردن قرص برای عدم بارداری کند بر فرض اینکه نطفه‌ای تشکیل شده بوده، آیا حرامی انجام داده است؟

› ج۱) مانعی ندارد، اگر چه مکروه ا ست.
ج۲) آمیزش در فرض سؤال، جایز نیست.
ج۳) بنابر احتیاط از این کار اجتناب گردد.

پرسش شماره ۶۶۸۶۵

› قرائت قرآن شخص نفساء و حائض چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد اگرچه کراهت دارد؛ ولی خواندن آیاتی که سجده واجب دارد، حرام است.

پرسش شماره ۶۵۰۷۹

› آیا در ایام حیض، همبستری از عقب جایز است؟

› نزدیکی از دبر حائض، کراهت شدید دارد و احتیاط در ترک آن است، مخصوصاً اگر زن راضی نباشد.

پرسش شماره ۶۲۷۵۶

› اگر فرصت برای غسل حیض و یک نماز چهار رکعتی باقی باشد، آیا باید غسل کرد و نماز عصر خواند و نماز ظهر را قضا کرد یا باید تیمم کرد و وقت غسل را به ادای نماز ظهر - در کنار ادا کردن نماز عصر - اختصاص دهد؟

› اگر حائض آخر وقت از خون پاک شود، باید غسل کند و نماز عصر را بخواند و خواندن نماز ظهر واجب نیست.

پرسش شماره ۵۹۰۷۳

› من عادت وقتیه و عددیه دارم. خونریزی من هر ماه پانزدهم شروع شده و تا ۹ روز ادامه پیدا می‌کرد و پاک می‌شدم؛ الآن سه ماه است که یک روز قبل از پانزدهم یا همان روز پانزدهم شروع می شود و تا ۱۲ یا ۱۳ روز طول می‌کشد و از روز نهم به بعد ترشحات خونی خیلی کمرنگ هستند؛ تکلیف نماز بنده چیست؟

› در فرض سؤال، از شروع خونریزی ـ هر چند یک روز قبل از عادت باشد ـ در صورتی که سه روز اوّل، اگرچه در باطن (داخل واژن) آلودگی استمرار داشته باشد، تا روز نهم (که به اندازه عدد عادت شما است) حیض است، و روزهای بعد از آن ـ حتی اگر خون کم رنگ باشد ـ استحاضه است، که باید با انجام وظایف مستحاضه، عبادات خود را به جا آورید.

پرسش شماره ۵۳۸۷۳

› تکلیف نمازهای خانمی که فرآیند زایمانش طولانی شده و هنوز بچه به دنیا نیامده است تا نفساء محسوب شود، چیست؟ اگر به علت طولانی شدن فرآیند زایمان بیم آن می‌رود که نمازش قضا شود چه باید بکند؟ با توجه به این که ممکن است در این بازه به خونریزی بیفتد.

› خونی که زن بعد از خارج شدن اولین جزء جنین، می‌بیند نفاس است و در این حالت نماز ندارد ولی اگر قبل از آن باشد باید خودش وضو بگیرد و اگر خودش نمی‌تواند، باید با کمک دیگران وضو بگیرد و اگر عاجز از آن است تیمم کند و نمازش را در صورت قدرت به صورت ایستاده و الا نشسته و الا خوابیده و رو به قبله بخواند.

پرسش شماره ۴۷۳۷۳

› من یک روز مانده به این که از حیض پاک بشوم از صبح تا بعد از ظهر لکه‌ای ندیدم و چون در مراسمی در مسجد باید شرکت می‌کردم، به قصد این که پاک شده ام، غسل حیض انجام دادم، اما چند ساعت بعد از اتمام مراسم، متوجه لکه‌های قهوه‌ای بزرگتر از یک سکه شدم؟ آیا من به خاطر رفتن به مسجد مرتکب گناه شده ام؟ اصلاً از کجا متوجه و مطمئن بشوم که از حیض پاک شده ام؟

› در فرض مذکور مرتکب گناه نشده‌اید. به طور کلی هر گاه بدانید در باطن (داخل واژن) خون نیست و پاک است ــ اگر چه گمان داشته باشید پیش از تمام شدن ده روز دوباره خون خواهید دید ــ باید غسل کنید و عبادات را انجام دهید، ولی اگر داخل واژن آلوده باشد یا یقین داشته باشید پیش از تمام شدن ده روز دوباره خون می بینید، نباید غسل کنید و نمی‌توانید نماز بخوانید یا در مسجد توقف کنید، بلکه باید به احکام حیض عمل کنید.

پرسش شماره ۴۷۳۲۴

› دختری که در یک خانه روستایی بزرگ شده و در اوایل بلوغ تا حدود یک سال مسأله حیض و غسل را متوجه نبوده است و بدون غسل، نماز خوانده و روزه گرفته است؛ با توجه به این‌که بعد از یک سال متوجه حکم شده است؛ تکلیف آن نمازهای یک سال او و روزه‌هایش چه می‌شود؟

› قضای نمازهایی که بدون غسل خوانده، بر او واجب است، و نسبت به روزه اگر شک داشته بقاء بر حیض روزه را باطل می کند یا نه، بنابر احتیاط واجب روزه اش باطل است[۱] و باید قضای آن را نیز بگیرد ولی اگر یقین داشته که بقای بر حیض روزه را باطل نمی‌کند و بر این اساس روزه گرفته، روزه‌اش صحیح است، هرچند رعایت احتیاط در قضای روزه نیکو است.

---

[۱]. مواردی که بنابر احتیاط واجب روزه باطل است، مکلف باید روزه را گرفته و قضای آن را نیز به جا آورد.

پرسش شماره ۴۶۵۶۹

› دختری شانزده ساله هستم، چند بار در سال در طول روزهایی که حیض نیستم از من خونی تیره رنگ خارج می‌شود (نه به مقدار زیاد) دفعه اول، این موضوع را به طور غیر حضوری با یک دکتر زنان در میان گذاشتم و او گفت که به خاطر استرس و ضعف بدن بعد از بیماری است، با توجه به این موضوع، وقتی این مشکل برایم پیش می‌آید حکم خون را استحاضه در نظر بگیرم یا زخم؟

› لکه‌های خونی که در باطن استمرار ندارد و در ایام پاکی یا قبل از عادت می‌بینید، اگر شک دارید خون زخم است، چنانچه سابقه و نشانه‌ای بر زخم نداشته باشید، بنابر احتیاط واجب استحاضه است.

پرسش شماره ۴۵۴۸۴

› زنی که در شماره روزهای حیض، عادت چندان مشخصی ندارد، اگر مثلاً روز هفتم پاک شد و غسل کرد، آیا موظف است تا پایان روز دهم خود را وارسی و چک کند تا مطمئن شود که دوباره لکه نداشته است؟

› در فرض مذکور اگر زن در روز هفتم یقین به پاکی کامل از باطن (داخل واژن) دارد بعد از آن وظیفه بررسی ندارد، مگر این که یقین پیدا کند دوباره خون دیده است.

پرسش شماره ۴۴۹۸۳

› اگر پریود زودتر از هفت روز تمام شود و فرد شک داشته باشد که کاملاً پاک شده است یا نه و به همین خاطر غسل نکند، پس از مشاهده نکردن هیچ گونه لک و خون، آیا باید روزه اش را بگیرید؟ آیا می‌توان غسل را بعد از اذان صبح به جا آورد؟

› در فرض سؤال، بعد از قطع خون، زن باید قدری پنبه داخل فرج نماید و کمی صبر کند و بیرون آورد، پس اگر کاملا پاک بود، برای صحت روزه، باید تا قبل از اذان صبح غسل و یا در تنگی وقت تیمم کند و در صورتی که عمداً تا اذان صبح غسل یا تیمم نکند، روزه‌اش صحیح نیست و قضا و کفاره به عهده‌اش می‌آید.

پرسش شماره ۴۴۷۸۸

› آیا خانم حائض اگر وضو بگیرد، می‌تواند به آیات قرآن، دست بزند؟ به آیات قرآن در موبایل چطور؟

› انجام کارهای مشروط به طهارت از جمله مسّ آیات قرآن کریم با چنین وضویی برای حائض جایز نیست؛ اما دست زدن به صفحه نمایش موبایل ـ هر چند برای قرائت قرآن باشد ـ نیاز به وضو ندارد.

پرسش شماره ۴۴۶۸۸

› اگر کسی به علت کیست تخمدان، دوبار در یک ماه پریود شود و دوباره بعد از پاک شدن کامل و گذشتن چند روز دچار لکه بینی شود، حکم نمازش چگونه است؟

› به طور کلی بین دو حیض باید حداقل ده روز فاصله باشد. بنا بر این در فرض سؤال اگر به فاصله ده روز، دو خون دارای شرائط حیض (استمرار در باطن تا سه روز و...) بوده باشد، هر دو خون، حیض است؛ البته اگر هر یک از دو خون از ده روز بیشتر شود به مقدار عادت ماهانه، حیض و بقیه، استحاضه است. اما چنانچه بین دو حیض، حداقل ده روز فاصله نشده و یا خون تا سه روز استمرار نداشته باشد، در این صورت استحاضه است که زن باید با رعایت احکام استحاضه، عبادات خود را انجام دهد.

پرسش شماره ۴۴۳۶۹

› خون استحاضه چه خونی است؟

› هر خونی که از زخم نبوده و حیض یا نفاس هم نباشد و شرایط آن دو را نداشته باشد، استحاضه محسوب می‌شود؛ که در بیشتر اوقات، زرد رنگ و سرد است و بدون فشار و سوزش بیرون می‌آید و غلیظ هم نیست؛ ولی ممکن است گاهی سیاه یا سرخ و گرم و غلیظ باشد و با فشار و سوزش بیرون آید.

پرسش شماره ۴۴۲۸۷

› در استحاضه قلیله که فقط حالت لکه بینی خیلی کم دارد ـ قبل از شروع عادت ماهانه ـ آیا نزدیک وقت نماز مغرب مثلاً یک ساعت مانده به نماز مغرب، زن می‌تواند خودش را تطهیر کند و وضو بگیرد و با همان وضو هم نماز ظهر و عصرش را بخواند و اگر وضو باطل نشد بعد اذان مغرب، نماز مغرب و عشا را نیز بخواند؟ یعنی این که دیگر لباسش را در این بین عوض نکند؟

› اگر زن از هنگام وضو (برای نماز ظهر) یقین دارد، داخل واژن پاک بوده، تا زمانی که این پاکی ادامه داشته باشد برای نماز های بعدی (نماز عصر، مغرب و عشاء) لازم نیست مجدداً وظایف استحاضه قلیله را انجام دهد؛ در غیر این صورت با وجود خون هر چند در باطن باید برای هر نماز وضو بگیرد.

پرسش شماره ۴۳۹۸۳

› دوران پریودی من ۷ روزه است. گاهی مواقع در روز هفتم یا هشتم از من فقط ترشحات قهوه‌ای خارج می‌شود و مانند خون نیست که جاری شود. آیا باید صبر کنم تا کاملاً ترشحات، سفید شود و بعد غسل کنم؟ فقط روزهای آخر پریودی‌ام این ترشحات را دارم و گاهی هم با ترشحات سفید رنگ قاطی هستند و نمی دانم آیا باید غسل کنم یا خیر؟

› اگر یقین دارید آن لکه های کوچک بعد از دوران عادت خون نیست، وظیفه‌ای ندارید، اما اگر خون باشد ـ اگر چه به صورت لکه‌های رنگی ـ و از ده روز نگذرد، همه آن لکه‌ها حیض است.

پرسش شماره ۴۱۴۴۳

› آغاز خون نفاس، از چه زمانی است؟ خونی که همراه نوزاد از رحم مادر خارج می شود، آیا خون نفاس است؟

› از وقتی که اولین جزء بچه از شکم مادر بیرون می آید، هر خونی که زن می بیند، اگر پیش از ده روز یا سر ده روز قطع شود، خون نفاس است.

پرسش شماره ۴۱۰۹۱

› وظیفه زنی که بعد از زایمان بیش از ده روز، خون می بیند، چیست؟

› در فرض سؤال، به تعداد روزهایی که در حیض عادت داشته، نفاس و ده روز بعد از آن، استحاضه است و بعد از آن، اگر در روزهای عادت باشد، حیض است - هر چند نشانهٔ حیض نداشته باشد - و اگر در روزهای عادت نباشد، استحاضه است - هر چند نشانهٔ حیض داشته باشد - و اگر عادت ماهانه معیّنی نداشته، ده روز اول خونریزی، نفاس و ده روز دوم آن استحاضه است و خونی که بعد از آن می بیند، اگر نشانه حیض را داشته باشد حیض و گرنه آن هم استحاضه می باشد.

پرسش شماره ۴۱۰۹۰

› خونی که زن بعد از سقط جنین می بیند، آیا خون نفاس است؟ زنی که قبل از چهار ماه یا بعد از چهار ماه سقط نماید، آیا فرقی در نفاس بودن وی دارد؟

› خون دیده شده با سقط جنین نفاس است و لازم نیست که خلقت بچه تمام باشد. بنا بر این سن جنین در خون نفاس تأثیری ندارد.

پرسش شماره ۴۱۰۸۷

› اگر زنی بعد از غسل حیض و قبل از اتمام ده روز مجدداً خون ببیند، اگر خون قرمز و سیاه و یا زرد رنگ باشد، آیا حیض محسوب می شود؟

› در فرض سؤال اگر خون نباشد حکم حیض را ندارد، و اگر خون باشد اگر چه به صورت لکه های زرد رنگ و از ده روز تجاوز نکند، همه آن لکه ها محکوم به حیض است و تشخیص این موضوع به عهده زن است.

پرسش شماره ۴۱۰۸۲

› اگر زنی قبل از ده روز پاک شود، آیا باید غسل حیض انجام دهد یا تا پایان ده روز صبر کند؟

› اگر زن پیش از ده روز پاک شود و بداند که در باطن خون نیست، باید برای عبادتهای خود غسل کند اگر چه گمان داشته باشد که پیش از تمام شدن ده روز دوباره خون می‌بیند، ولی اگر یقین داشته باشد که پیش از تمام شدن ده روز دوباره خون می‌بیند نباید غسل کند و نمی‌تواند نماز بخواند و باید به احکام حائض رفتار نماید.

پرسش شماره ۴۱۰۸۰

› در ایام عادت ماهانه روزی یک بار لکه های زرد رنگی مشاهده می شود؛ این لکه ها حیض یا استحاضه محسوب می شود؟ وظیفه چیست؟

› اگر خون نباشد وظیفه ای ندارید و اگر خون بوده و سه روز هر چند در باطن مستمر نباشد، حکم استحاضه را داشته که با رعایت وظیفه مستحاضه باید نمازها را بخوانید.

پرسش شماره ۴۰۴۱۸

› اگر کسی ۷ روز حیض باشد و تا ۱۵ روز لکه بینی ادامه داشته باشد، ایّام غیر از هفت روز، چه حکمی دارد؟

› زنی که عادت عددیه دارد، اگر بیشتر از شمارهٔ عادت خود خون ببیند و از ده روز بیشتر شود، چنانچه همهٔ خونهایی که دیده یک جور باشد باید از موقع دیدن خون به شمارهٔ روزهای عادتش حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد، و اگر همه خونهایی که دیده یک جور نباشد، بلکه چند روز از آن، نشانهٔ حیض و چند روز دیگر نشانهٔ استحاضه را داشته باشد اگر روزهایی که خون، نشانهٔ حیض را دارد با شمارهٔ روزهای عادت او یک اندازه است، باید همان روزها را حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد، و اگر روزهایی که خون نشانهٔ حیض دارد، از روزهای عادت او بیشتر است فقط به اندازهٔ روزهای عادت او حیض و بقیه استحاضه است و اگر روزهایی که خون نشانهٔ حیض دارد از روزهای عادت او کمتر است باید آن روزها را با چند روز دیگر که روی هم به اندازهٔ روزهای عادتش شود، حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد.

پرسش شماره ۴۰۲۶۰

› اگر زنی پریود باشد آیا در حرم ائمه علیهم السلام می تواند از محدوده تعیین شده جلوتر برود؟

› به طور کلی به جهت رعایت احترام این اماکن مقدسه شایسته است که در حال حدث اکبر در اطراف ضریح مطهر توقف صورت نگیرد.

پرسش شماره ۳۹۹۴۰

› آیا رابطه زناشویی در زمان لکه بینی قبل از حیض جایز است؟

› اگر این لکه بینی شرایط حیض را داشته باشد، (مثلا سه روز پشت سر هم باشد) نزدیکی حرام است و در غیر این صورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۶۱۶

› کسی که ایام حیض او نُه روز است، آیا باید در همان روز، غسل حیض انجام دهد یا صبر کند تا ده روز تمام شود؟

› اگر زن پیش از ده روز پاک شود، و احتمال دهد که در باطن خون هست، باید قدری پنبه داخل فرج نماید و کمی صبر کند و بیرون آورد، پس اگر پاک بود، غسل کند و عبادتهای خود را بجا آورد و اگر پاک نبود، اگر چه به آب زرد رنگی هم آلوده باشد، چنانچه در فرض سؤال در حیض، عادت نه روزه دارد، در صورتی که بداند پیش از تمام شدن ده روز یا سر ده روز پاک می شود، باید بعد از پاک شدن کامل از خون غسل نماید.

پرسش شماره ۳۹۳۲۷

› زنی که از طریق سزارین نوزادش متولد شده است، از چه زمانی بعد از سزارین واجب است نماز بخواند؟

› بعد از خروج جنین اگر خونریزی کمتر از ده روز باشد، همه نفاس است و اگر بیش از ده روز ادامه یابد، به تعداد روزهایی که در حیض عادت عددیه داشته، نفاس و ده روز از خونی که بعد از نفاس می بیند اگرچه در روزهای عادت ماهانه اش باشد، استحاضه است و باید احکام استحاضه را انجام دهد و نماز بخواند.

پرسش شماره ۳۹۰۹۷

› کسی که بعد از سن یائسگی سه شبانه روز متوالی خون ببیند، چه حکمی دارد؟

› تعیین سن یائسگی محل تأمل و احتیاط است؛ بانوان می توانند در این مسأله ـ با رعایت اعلمیت ـ به مجتهد جامع الشرایط دیگر مراجعه نمایند.

پرسش شماره ۳۹۰۷۵

› آیا ملاک طهارت از حیض، یقین به پاکی است؟ کسی که شک دارد پاک شده یا نه، چه وظیفه ای دارد؟

› اگر در ظاهر خون قطع شده، چنانچه شک به پاکی دارد، باید با وسیله ای (مثل پنبه یا دستمال کاغذی) باطن را وارسی کند اگر باطن پاک بود غسل کند.

پرسش شماره ۳۸۸۱۶

› کسی که در بین نماز حائض می شود و نماز را رها می کند، آیا مرتکب گناه شده است؟

› نماز در فرض مذکور باطل است و با ترک نماز، گناهی مرتکب نشده است.

پرسش شماره ۳۷۹۱۷

› خانمی که ساعت ۵ صبح استحاضه متوسطه بوده است و قبل از اذان، قلیله می شود اما غسل نکرده و روزه می گیرد و در طول روز یادش می‌آید که از متوسطه به قلیله غسل دارد و نماز ظهر و عصر را با غسل استحاضه متوسطه می‌خواند، آیا روزه اش صحیح است؟

› در فرض سؤال، روزه صحیح است.

پرسش شماره ۳۷۶۶۰

› آیا خواندن قرآن از حفظ هم برای شخص حائض مکروه است یا فقط خواندن از روی متن قرآن کراهت دارد؟

› به طور کلی خواندن خصوص آیات سجده در سوره هایی که سجده واجب دارند حرام است ولی خواندن سایر آیات قرآن کراهت دارد حتی اگر از حفظ خوانده شود.
توجه داشته باشید در اینجا کراهت به معنی این است که ثواب دارد ولی ثوابش از ایام پاکی کمتر است.

پرسش شماره ۳۷۶۲۲

› قبل از انجام غسل حیض، آیا جماع با همسر جایز است؟

› اگر زن کاملاً از خون حیض، پاک شده است انجام رابطه زناشویی قبل از انجام غسل، اشکالی ندارد ولی احتیاط مستحب آن است که پیش از غسل، مرد، از جماع با همسر خودداری کند.

پرسش شماره ۳۷۳۸۵

› اگر در دوران قاعدگی در روزهای آخر که خونریزی نیست و فقط لکه بینی است، نزدیکی با همسر انجام شود آیا اشکال دارد؟ حکم آن چیست؟ آیا در صورت نزدیکی باید کفاره‌ای پرداخت شود؟

› اگر خون بوده و از ده روز تجاوز نکند، عادت ماهانه محسوب می‌شود و نزدیکی از جلو حرام است و بنابر احتیاط واجب مرد باید کفاره بپردازد.

پرسش شماره ۳۷۳۴۶

› در تنگی وقت نماز، که مستحاضه برای انجام کارهای استحاضه وقت ندارد، چگونه باید نماز بخواند؟ مثلاً وقت به قدری تنگ باشد که اگر بخواهد آبکشی کند و پنبه را عوض کند، فرصتی برای تیمم بدل از وضو هم نمی ماند.

› در فرض سؤال اگر فرصت برای تعویض پنبه و یا آبکشی بدن به هر مقدار بود انجام دهد و اگر وقت نداشته باشد با همان حال نماز بخواند.

پرسش شماره ۳۷۰۴۵

› مستحاضه متوسطه ای که به دلیل تنگی وقت قبل از اذان صبح غسل انجام نداده است. (برای نماز ظهر و عصر غسل می کند) آیا روزه صحیح است؟

› برای صحت روزه مستحاضه لازم نیست که قبل از اذان صبح غسل نماید بلکه اگر بعد از اذان صبح نیز غسل کرده باشد و یا اگر وظیفه او تیمم است انجام داده باشد روزه او صحیح است.

پرسش شماره ۳۶۹۰۸

› روز پنجم ایام عادت از حیض پاک شدم و غسل انجام دادم اما مجدداً در ابتدای روز یازدهم خون ریزی زیاد داشتم. وظیفه ام چیست؟

› در فرض سؤال خون مذکور، حکم استحاضه را دارد. اگر استحاضه، قلیله باشد باید برای هر نماز یک وضو بگیرید و ظاهر فرج را هم اگر خون به آن رسیده است، آب بکشید و بنا بر احتیاط واجب وسیله ای را که برای جلوگیری از خون استفاده می کنید، ــ اگر نجس شده است ــ آب بکشید یا عوض کنید. در استحاضه متوسطه علاوه بر وظایف استحاضه قلیله، باید برای نمازی که قبل از آن یا در بین آن خون استحاضۀ متوسطه دیده اید، غسل کنید، یعنی اگر بعد از نماز صبح مستحاضۀ متوسطه شوید، باید برای نماز ظهر و عصر، غسل کنید و بعد از آن تا زمانی که مستحاضۀ متوسطه هستید، هر روز بعد از اذان صبح و قبل از نماز، غسل کنید. در استحاضۀ کثیره: علاوه بر کارهای استحاضه قلیله، باید یک غسل برای نماز صبح و یک غسل برای نماز ظهر و عصر و یک غسل برای نماز مغرب و عشاء، در وقت نماز انجام دهید، البته اگر بین نماز ظهر و عصر یا مغرب و عشاء، فاصله بیندازید، باید برای نماز عصر و عشاء هم یک غسل انجام دهید.

پرسش شماره ۳۶۶۵۰

› از طریق سونوگرافی در اطراف جنین، لخته خون، مشاهده شده است؛ حکم این خون چیست؟

› تا وقتی از رحِم خارج نشده، تکلیفی ندارید؛ اما اگر از رحِم خارج شود و شرایط حیض و نفاس را نداشته باشد، بنا بر احتیاط واجب حکم استحاضه را دارد.

پرسش شماره ۳۵۸۳۶

› اگر زنی در بین نماز، عادتش شروع شود، باید نمازش را بشکند؟ یا نماز را تمام کند؟ آیا آن نماز را باید قضا کرد یا نه؟

› نماز باطل است و باید آن را رها کند. ضمناً اگر به مقدار خواندن نماز، از اول وقت، گذشته باشد، باید نماز را بعداً قضا کند.

پرسش شماره ۳۵۶۹۵

› برای متوجه شدن استحاضه قلیله و متوسطه و کثیره همان موقعی که می‌خواهیم بررسی کنیم، بدون شستن باید بررسی کنیم یعنی این که می‌شود اول محل را طهارت کرد و سپس بررسی کرد؟

› اگر زن نداند استحاضه او چه قسم است، موقعی که می‌خواهد نماز بخواند، بنابر احتیاط واجب مقداری پنبه داخل فرج نماید و کمی صبر کند و بیرون آورد و بعد از آن که فهمید استحاضه او کدام یک از آن سه قسم است کارهایی را که برای آن قسم دستور داده شده انجام دهد، ولی اگر بداند تا وقتی که می‌خواهد نماز بخواند استحاضه او تغییر نمی‌کند، پیش از داخل شدن وقت هم می‌تواند خود را وارسی نماید و برای وارسی فرقی بین قبل از طهارت یا بعد از آن نیست.

پرسش شماره ۳۵۶۷۱

› اگر کسی بعد از جنابت، حائض شود و بعد از تمام شدن مدت حیض، به نیّت هر دو (جنابت و حیض) یک غسل انجام دهد. آیا صحیح است؟

› در فرض سؤال، جایز است که زن در مقام عمل، به غسل جنابت اکتفا کند، لیکن احوط آن است که در ضمن یک غسل، نیت هر دو غسل را بنماید.

پرسش شماره ۳۵۵۰۱

› اگر بعد از نماز مغرب و عشا، استحاضه قلیله شوم، اما صبح برای نماز، پاک شده باشم، آیا چون شب قبل، استحاضه بوده ام، احکام استحاضه قلیله را رعایت کنم یا خیر؟

› برای نماز صبح، تطهیر محل اگر نجس باشد، انجام گیرد و وضو هم برای نماز، کافی است.

پرسش شماره ۳۴۹۴۳

› داخل واژن همسرم زخم شده و خون می آید؛ با توجه به اینکه تازه از دوره حیض خود پاک شده، حالا برای نمازش دستور چیست؟

› اگر همسرتان اطمینان دارد خون خارج شده، خون زخم است و بعد از اتمام دوره حیض، غسل حیض را نیز انجام داده است، برای نماز بابت خون زخم تکلیفی ندارد. البته لازم است چنانچه ظاهر فرج با خون، نجس شده است، آن را قبل از نماز، تطهیر کند.

پرسش شماره ۳۴۷۳۴

› اگر مرد در ایام پریود همسرش از جلو یا از پشت با او نزدیکی کند، چه حکمی دارد؟

› در زمان عادت ماهانه، دخول در جلو جایز نیست و بنا بر احتیاط، موجب کفاره است؛ اما وطی در دبر کراهت شدیده دارد.

پرسش شماره ۳۴۶۱۳

› تا چند روز پس از زایمان طبیعی، خونی که می‌بینم حکم نفاس دارد؟ خون پس از آن چه حکمی دارد؟

› خونی که زن بعد از خارج شدن اولین جزء جنین، می‌بیند نفاس است و اگر پیش از ده روز یا سر ده روز قطع شود همه آن نفاس است و اگر خون بیش از ده روز ادامه یابد، چنانچه در حیض تعداد روزهای معینی خون می‌دیده، به همان تعداد از روزها نفاس و بعد از آن حداقل تا ده روز، استحاضه است و اگر در حیض عادت معینی نداشته است، تا روز دهم نفاس و بعد از آن استحاضه محسوب می‌شود، و باید به وظایف استحاضه عمل شود.

پرسش شماره ۳۴۳۶۴

› آیا زمان عادت ماهانه، دست زدن به قرآن و آیه‌های قرآن جایز است؟

› دست زدن به آیات و کلمات قرآن، در زمان حیض جایز نیست؛ همچنین همراه داشتن قرآن و رساندن جایی از بدن به حاشیه و ما بین خطهای قرآن در این ایام برای زن مکروه است.

پرسش شماره ۳۲۹۵۱

› در استحاضه متوسطه که غسل و وضو نیاز است، مقدم و مؤخر بودن وضو و غسل شرط است؟ یعنی غسل باید مقدم شود یا وضو؟ به عبارت دیگر اول وضو بگیرد بعد غسل کند یا اینکه اول غسل کند بعد وضو؟

› فرقی نمی کند، هر چند بهتر است اول وضو بگیرد.

پرسش شماره ۳۲۸۶۱

› دختر مجردی هستم که نظم در پریود یا دوره ماهیانه ندارم و وقتی که پریود می شوم از روز هفتم تا روز دهم لکه خون مشاهده می کنم. می خواستم بدونم که حکم نماز من چی هست؟ و آیا برای نماز، نیاز به غسل دارم یا خیر؟

› لکه های مذکور اگر قبل از اتمام ده روز از ابتدای حیض قطع می شوند ادامه ی حیض می باشند و نماز در این ایام بر شما واجب نیست.

پرسش شماره ۳۲۴۷۹

› آیا بر زن حائض جایز است سجده زیارت عاشورا را بخواند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۱۷۴

› با توجه به پنج حدیثی که در «وسائل الشیعه، ابواب الحیض، باب چهلم» وجوب ذکرگویی حائض و نُفَساء در اوقات نماز را از امام باقر و امام صادق علیهما السلام گزارش شده است، آیا ذکر گفتن با وضو در وقت نماز برای زن های حائض و نفساء، مستحب یا واجب است؟

› مستحب است زن حائض در وقت نماز خود را از خون پاک نماید و پنبه و دستمال را عوض کند و وضو بگیرد، و اگر نمی تواند وضو بگیرد تیمم نماید و در جای نماز رو به قبله بنشیند و مشغول ذکر و دعا و صلوات شود.

پرسش شماره ۳۱۵۰۸

› آیا ابتدای نفاس از زمانی است که نوزاد کاملاً به دنیا آمده یا از زمانی حساب می شود که اولین جزء بچه خارج می گردد؟

› از وقتی که بچه از مادر جدا می‌شود، یعنی اولین جزء بدن بچه از شکم مادر بیرون می‌آید، هر خونی که زن می‌بیند، در صورتی که قبل از ده روز یا روز دهم قطع شود، خون نفاس است.

پرسش شماره ۳۰۴۱۸

› من عادت ماهانه ام بهم خورده؛ یعنی گاهی شصت روز یک بار، خون می بینم و گاهی هم چهل و پنج روز یک بار؛ اما پنج روزه پاک می شوم. این بار حیض من بیشتر از پنج روز طول کشیده است؛ وظیفه‌ام چیست؟

› در فرض سؤال، اگر خون از ده روز نگذرد، همه خون ها حیض است؛ ولی اگر از ده روز بگذرد، پنج روز حیض و مابقی استحاضه است.

پرسش شماره ۲۸۸۰۴

› نزدیکی کردن با همسر هنگام استحاضه متوسطه چه حکمی دارد؟

› بنابر احتیاط واجب قبل از آن که زن غسل استحاضه کند، نباید شوهر با او نزدیکی نماید؛ مگر این که بخواهد پس از نماز و در وقت نماز نزدیکی کند؛ در این صورت غسلی که زن برای نماز انجام داده است، کفایت می‌کند و اگر در وقت دیگری بخواهد

نزدیکی کند، بنابر احتیاط واجب باید غسل مستقلی انجام دهد.

پرسش شماره ۲۸۷۶۶

› ۱. آیا تحقّظ از خروج خون در حین نماز، بر مستحاضه واجب است؟
۲. اگر مستحاضه با یقین به این که خون خارج نمی‌شود، حین نماز، تحقّظ نکرده است، آیا نمازهای او صحیح است؟

› ج۱) اگر خون استحاضه زن جریان داشته باشد، چنان چه برای او ضرر ندارد، باید به وسیله پنبه از بیرون آمدن خون جلوگیری کند.
ج۲) در فرض مذکور در صورتی که خون خارج نشده، نماز صحیح است و در صورت یقین به خروج خون، طهارت باطل شده و نماز باید اعاده شود.

پرسش شماره ۲۸۲۷۲

› اگر زن و شوهر نمی دانستند نزدیکی در حال حیض حرام است، آیا کفاره بر آنها واجب می شود؟

› اگر در ندانستن مسأله مقصّر نبوده باشند، کفاره ای بر ایشان نیست.

پرسش شماره ۲۶۹۷۶

› اگر زنی جنب شده، ولی قبل از انجام غسل، حائض شود، چنانچه در ایام حیض، غسل جنابت انجام دهد، آیا از جنابت خارج می شود یا خیر؟ این سؤال به خاطر این است که بعضی از اعمال مانند خوردن و خوابیدن، بر جنب مکروه است.

› صحّت غسل جنابت در زمان حیض، محل اشکال است؛ بنا بر این پس از اتمام حیض، جایز است که در مقام عمل، به غسل

جنابت اکتفا کند، لیکن احوط این است که نیت هر دو غسل را بنماید؛ ضمناً با گرفتن وضو، کراهت در موارد مذکور، رفع می شود.

پرسش شماره ۲۶۷۴۰

› نزدیکی در پاکی بین حیض، در کمتر از ده روز چنانچه ظن یا احتمال می دهد بعد از پاکی، خون ببیند یا معمولاً دوباره خون می‌بیند، چه حکمی دارد؟

› نزدیکی در دو فرض ظن یا احتمال به دیدن خون مجدد، جایز است؛ اما در فرضی که عادتاً و معمولاً خون می بیند، احتیاطاً نزدیکی نکند.

پرسش شماره ۲۶۵۶۲

› در کتاب تحریر الوسیله در باب احکام حائض آمده است که احتیاط مستحب است اگر فرد بعد از داخل شدن در وقت، حائض شود اما به میزان درک اداء نماز همراه با طهارت، وقت داشته باشد، اگرچه که زمان برای تحصیل سایر شرایط را ندارد، باید نماز را به جا آورد. منظور از تحصیل سایر شرایط چیست؟

› منظور از تحصیل شرایط غیر از تطهیر، فراهم کردن بقیه مقدمات نماز مانند تعیین جهت قبله برای کسی که از قبله اطلاع ندارد یا تهیه لباس پاک برای کسی که لباسش نجس است و مانند این‌ها است.

پرسش شماره ۲۵۸۸۳

› آیا بر زن واجب است که نمازهای دوران عادت ماهانه خود را بعداً قضا کند؟

› نمازهایی که زن در تمام وقت آن، در عادت ماهانه بوده است، قضا ندارد.

پرسش شماره ۲۳۳۳۳

› در مورد احکام حیض، مدت ده روز که گفته می‌شود حیض است؛ آیا منظور از ده روز، ده تا بیست و چهار ساعت است؟ (ده شبانه روز)
یعنی به طور مثال، اگر روز اول ماه ساعت دوازده، حائض شود، در روز یازدهم، ساعت دوازده آخرین زمان برای انجام غسل است یا روز دهم ماه، باید غسل انجام دهد؟

› مراد از «روز»، معنای عرفی آن؛ یعنی از طلوع تا غروب خورشید است.
در محاسبه ایّام حیض، اگر خون بین غروب آفتاب تا طلوع آفتاب شروع شود، از طلوع آفتاب تا غروب شرعی یک روز حساب می شود.
اما اگر خون حیض، در بین روز (یعنی بین طلوع آفتاب تا غروب شرعی) شروع شود، تا روز بعد همان ساعت، یک روز حساب می شود؛ لذا در روز یازدهم همان ساعت، ده روز کامل می شود.

پرسش شماره ۲۳۲۳۰

› در صورتی که در ماه رمضان یک خانمی روزه باشد و تنها حدود ده الی پانزده دقیقه مانده به اذان مغرب، عادت ماهانهٔ او شروع شود، آیا روزهٔ او صحیح است یا باطل؟

› در فرض مذکور، روزه باطل می‌شود.

پرسش شماره ۲۱۷۶۶

› در ایام عادت، سه بار نزدیکی کرده ام؛ آیا باید سه بار کفاره بدهم؟ اگر من خودم کفاره را بپردازم، آیا از عهده همسرم برداشته

می شود؟

› در فرض سؤال چنانچه مرد بداند همسرش حائض است و نزدیکی کند، بنابر احتیاط واجب باید خودش سه مرتبه کفاره بدهد یا این که به زن وکالت دهد تا از طرف او کفاره را بدهد.

پرسش شماره ۲۱۱۵۳

› لکه‌های قهوه‌ای رنگی که هیچ‌گونه خونی در آن نیست و بعد از ایام عادت ماهانه در روزهای هشتم، نهم و دهم و همچنین قبل از ایام عادت ماهانه مشاهده می‌شود چه حکمی دارد؟ حکم نماز و روزه در این ایام چیست؟

› اگر لکه‌های کوچک بعد یا قبل از از دوران عادت، خون نباشد، زن وظیفه‌ای ندارد؛ اما اگر لکه های بعد از دوران عادت خون باشد، هرچند به صورت لکه‌های قهوه‌ای رنگ و از ده روز نگذرد، همه آن لکه‌ها حیض است. همچنین لکه های قبل از دوران عادت اگر حداقل سه روز مستمر باشد - هر چند در باطن - به گونه‌ای که بگویند حیض را جلو انداخته، حیض است و باید نماز و روزه را ترک کند. اما در صورتی که لکه‌های خون، قبل از حیض، حداقل سه روز - هر چند در باطن - مستمر نباشد، استحاضه است و باید با مراعات احکام استحاضه، عبادات را انجام دهد.

پرسش شماره ۲۱۰۳۳

› اگر زنی بعد از زایمان، اصلاً خون نفاس نبیند، آیا غسل نفاس به گردنش هست؟

› لازم نیست.

پرسش شماره ۱۹۷۱۶

› با انجام کاور، ناخن‌های طبیعی خود را می‌توان به مدت طولانی، بلند و زیبا نگه داشت؛ به این طریق که مواد مورد استفاده در کاور بر روی سطح ناخن‌های طبیعی می‌نشیند و از ناخن‌های بلند و طبیعی در برابر شکستن محافظت می‌کند، به صورتی که ناخن‌ها همان ناخن‌های طبیعی هستند. مقداری مواد بر روی سطح ناخن‌ها اضافه شده و به مدت طولانی ناخن‌ها سالم، زیبا و بدون شکستن ماندگار خواهند بود. حکم کاور کردن ناخن چیست؟ آیا با وجود آن می‌شود وضو گرفت؟

› جایز نیست در اعضای وضو یا غسل عمداً و بدون ضرورت مانعی را ایجاد کرد، که برداشتن آن یا ممکن نیست و یا موجب ضرر یا مشقّت زیاد است و اگر چنین کند و مانع را نتواند برطرف کند، معصیت کرده و باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره، تیمّم نیز انجام دهد و بعد از برداشتن مانع بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز به جا آورد.

پرسش شماره ۱۸۳۸۶

› در مورد استحاضه قلیله، در هر حال در فاصله بعد از وضو گرفتن تا آغاز نماز، حدود دو دقیقه‌ای طول می‌کشد (تا لباس خود را مرتب کند و سر سجاده برسد). در این مدت هم خون خارج می‌شود و برای یک دختر (مجرد) هم امکان ممانعت از خروج خون نیست. آیا برای نماز خواندن در این حالت مشکلی ایجاد می‌شود؟

› چنان چه برای او ضرر نداشته باشد، باید به وسیله پنبه از بیرون آمدن خون جلوگیری کند و اگر کوتاهی کند و خون بیرون آید، باید دوباره وضو بگیرد؛ اما اگر در اثر زیاد بودن خون ـ بدون کوتاهی ـ خون بیرون آید، مانعی ندارد و مقدار زمانی که صرف مقدمات نماز می‌شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۸۲۶۲

› آیا استعمال رنگ مو و حنا در زمان پریودی اشکال دارد؟

› اشکال ندارد؛ هر چند رنگ کردن به حنا و مانند آن، در حال حیض، مکروه است.

پرسش شماره ۱۶۸۷۱

› خونی که به واسطه خوردن قرص ضد بارداری، در غیر ایام عادت ماهانه دیده می‌شود، چه حکمی دارد؟

› اگر این خون با فاصله کمتر از ده روز از پاکی قبلی خارج شده، حکم استحاضه را دارد و اگر بیشتر از ده روز فاصله شده باشد و حداقل سه روز استمرار دارد، حیض است.

پرسش شماره ۱۳۸۳۴

› روزه نگرفتن زنان در ایام عادت ماهانه کفاره دارد یا خیر؟

› کفاره ندارد؛ البته اگر تا قبل از فرا رسیدن ماه رمضان سال آینده، بدون عذر شرعی قضای آن را نگیرد، علاوه بر قضای آن، کفاره تأخیر هم دارد یعنی برای هر روز یک مد گندم یا جو و مانند اینها به فقیر بدهد.

پرسش شماره ۱۳۷۴۸

› من طبق عادت هر ماهه سر وقت معیّن، لکه کم رنگ خون دیدم و چون مطابق عادت هر ماهه بود، بنا بر حیض گذاشتم ولی روز اول را احتیاط کردم و روزه و نماز را به جا آوردم، ولی روز دوم که خون پر رنگ تر شد افطار کردم؛ اما روز سوم دیدم که اثری از خون نیست. آیا این ایام جزء پریود حساب می‌شود؟ حکم روزه‌ای که خورده ام چیست؟
به طور کلی اگر اشتباهاً به خیال این که پریود باشم روزه را افطار کنم، بعد متوجه بشوم که پریود نبوده، آیا کفاره دارد یا فقط قضای روزه کافی است؟

› خون‌هایی که کمتر از سه روز بوده، استحاضه است؛ بنا بر این قضای نماز و روزه‌های ترک شده واجب است، ولی کفاره ندارد.

پرسش شماره ۱۲۱۷۰

› بنده به علت مصرف قرص با تجویز پزشک دچار به هم ریختگی دوران قاعدگی شدم. دوره قاعدگی بنده ده روز بوده، این ماه در روز پنجم قاعدگی خونی مشاهده نمی‌کنم؛ آیا باید غسل کنم و اعمالم را انجام بدهم یا صبر کنم؟

› اگر زن پیش از ده روز پاک شود و بداند که در باطن خون نیست، باید برای عبادت های خود غسل کند، اگر چه گمان داشته باشد که پیش از تمام شدن ده روز دوباره خون می بیند؛ ولی اگر یقین داشته باشد که پیش از تمام شدن ده روز دوباره خون می بیند، نباید غسل کند و نمی تواند نماز بخواند و باید به احکام حائض رفتار نماید.

پرسش شماره ۱۲۰۴۲

› ۱. آیا خواندن زیارت عاشورا برای جنب یا زنی که حائض است، اشکال دارد؟
۲. خواندن ادعیهٔ دیگر و یا قرآن چطور؟
۳. سر نهادن بر مهر کربلا چطور؟

› ج۳-۱) اشکال ندارد؛ ولی خواندن خصوص آیات سجدهٔ سوره‌هایی که سجدهٔ واجب دارند، بر حائض حرام است و خواندن سایر آیات قرآن اشکال ندارد؛ هر چند مکروه است و مستحب است زن حائض در وقت نماز، خود را از خون پاک نماید و پنبه و دستمال را عوض کند و وضو بگیرد و اگر نمی تواند وضو بگیرد تیمم نماید و در جای نماز رو به قبله بنشیند و مشغول ذکر و دعا و صلوات شود.

پرسش شماره ۱۱۲۱۵

› در ماه رمضان، خانمی در پایان روز ششم از عادت ماهیانه‌اش غسل حیض می‌کند و روز هفتم روزه می‌گیرد. قبل از اذان صبح روز هشتم دچار لک بینی ناشی از عادت ماهیانه‌اش می‌شود. لطفاً بفرمائید تکلیف روزه‌ای که در روز هفتم گرفته، چیست؟ آیا باید قضای آن را بگیرد؟

› در فرض سؤال، روز هفتم نیز حیض محسوب می شود و روزه باطل است و واجب است قضا نماید. همچنین روز هشتم هم اگر لحظه ای حیض بوده، روزه صحیح نیست و باید قضا کند؛ ولی اگر قبل از طلوع فجر پاک شده و عمداً با حال حیض وارد روز شده، قضا و کفاره دارد و إلا روزه اش صحیح است.

پرسش شماره ۱۰۵۲۳

› آیا در حالت استحاضه می‌توان روزه گرفت؟

› زن مستحاضه باید به احکام استحاضه عمل کند و روزه بگیرد. ضمناً احتیاط واجب آن است که زن مستحاضه در تمام روزی که روزه است، به مقداری که می تواند از بیرون آمدن خون جلوگیری کند.

پرسش شماره ۸۳۸۰

› در حین نزدیکی با همسرم متوجه شدم که پریود شده ام. به محض اطلاع، دیگر ادامه ندادیم. آیا کفاره بر عهده ما است و گناهی مرتکب شده ایم؟

› در فرض مذکور گناهی مرتکب نشده اید و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۳۷۸

› عادت ماهانهٔ من، بین ۱۰ و ده روز، متغیر است. در مواردی که یقین به ۱۰ یا ده روز بودن عادت معینی ندارم، تکلیف بنده چیست؟ آیا باید بنا را بر عادت بگذارم یا تکلیف دیگری دارم؟

› اگر زن پیش از ده روز پاک شود و احتمال دهد که در باطن، خون هست، باید قدری پنبه داخل فرج نماید و کمی صبر کند و بیرون آورد؛ اگر پاک بود، غسل کند و عبادت های خود را به جا آورد ولی اگر پاک نبود، اگر چه به آب زرد رنگی هم آلوده باشد، چنانچه پیش از ده روز پاک شد، غسل کند و تمام خون ها حکم حیض را دارد؛ ولی اگر خون او از ده روز گذشت، در فرض سؤال، در صورتی که رنگ خون ها مختلف باشد، مثلاً مقداری سیاه یا قرمز و مقداری زرد باشد، باید آنچه طبق صفات خون حیض بوده است را حیض قرار دهد و مابقی استحاضه است مشروط به این که آن چه که دارای صفات حیض است، کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد و به شرط آن که پس از خونی که دارای صفات حیض نبوده و از ده روز کمتر است، خون دیگری که دارای

صفات حیض باشد، نبیند. و اگر خون به یک رنگ بود، چنانچه خویشانی که عادتشان یکسان باشد، ندارد بنا بر احتیاط (واجب) باید هفت روز از هر ماه را حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد. و اگر خویشانی مانند مادر، خواهر، خاله، عمه و غیر این ها دارد و می داند که عادت آنها یکسان است، زن مبتدئه باید به آنها رجوع کرده و مقدار عادت آنها را برای خود حیض قرار دهد. اما زنی که عادتی پیدا نکرده اگر نزدیکانی بدان صورت که گفته شد دارد و عادت آنها کمتر یا بیشتر از هفت روز باشد باید در مقدار تفاوت بین عادت آنها و هفت روز، احتیاط را ترک ننموده و جمع بین وظایف زن حائض و مستحاضه نماید.

پرسش شماره ۶۷۶۷

› در استحاضه قلیله اگر بین دو نماز بررسی شد و اثری از نجاست نبود و پاک بود، آیا وضو لازم است؟

› در فرض سؤال اگر از زمانی که وضو می‌گیرد، خون حتی در باطن قطع شده باشد، لازم نیست دوباره وضو بگیرد؛ اما اگر خون - هر چند در باطن - باشد، باید برای نماز دوم وضو بگیرد.

پرسش شماره ۶۵۱۰

› اگر فرصت برای نماز کم باشد و فرد مستحاضه، لکه بینی داشته باشد، آیا فرد می تواند به تطهیر خود و تعویض پنبه نپرداخته و در وقت باقی مانده برای نماز، فقط به تیمم و ادای نماز، اکتفا کند؟

› اگر برای تطهیر و وضو وقت ندارد، باید با تیمم، نماز را در وقت بخواند.

پرسش شماره ۵۴۸۶

› اگر زن حائض بعد از نیمه شب شرعی پاک شود، آیا نماز مغرب و عشا بر او واجب است؟

› بنابر احتیاط واجب، باید نماز مغرب و عشا را تا اذان صبح به نیت ما فی‌الذمه به جا آورد.

پرسش شماره ۳۴۰۱

› زنی که غَسّال (غسل دهندهٔ) میت است و روزانه تعدادی میت را غسل می‌دهد، زمانی که در عادت ماهانه است، آیا می‌تواند غسل مس میت کند و بعد از پاک شدن، دیگر نیاز به غسل مس میت نداشته باشد؟

› صحت غسل واجب در زمان حیض محل اشکال است؛ می تواند پس از پاک شدن از حیض، یک غسل به نیت هر دو انجام دهد.

پرسش شماره ۲۸۳۶

› الآن استحاضه هستم؛ سیزده روز دیگر، دوباره عادت ماهانه می شوم. آیا باید ایام پاکی را به غیر از این ایام استحاضه حساب کنم؟ یا این که این سیزده روز را کلاً -حتی با روزهای استحاضه- ایام پاکی حساب کنم؟

› در فرض سؤال، نباید روزهایی را که خون استحاضه می بینید، از روزهای پاکی بین دو حیض، کم کنید.

پرسش شماره ۲۰۲۸

› خانمی که استحاضه کثیره دارد، آیا برای غسل می تواند غسلش را نزدیک غروب انجام دهد تا با آن غسل هم نماز ظهر و عصر را بخواند هم نماز مغرب و عشاء را؟

› مستحاضه کثیره باید یک غسل برای نماز صبح و یک غسل برای نماز ظهر و عصر و یک غسل برای نماز مغرب و عشاء انجام دهد؛ بنا بر این اکتفا به یک غسل ولو در فرض سؤال جایز نیست.

پرسش شماره ۱۴۳۷

› زنی که عذر شرعی دارد، (حائض) آیا می تواند وارد مسجد کوفه و سهله شود؟

› به طور کلی توقف در مساجد بر حائض، حرام است؛ البته توقف در قسمتی از مسجد مثل حیاط آن، اگر جزء مسجد نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۰۴۱

› آیا زن مستحاضه باید برای هر نماز خود را وارسی کند؟

› اگر زن نداند استحاضه او چه قسم است، موقعی که می خواهد نماز بخواند، بنابر احتیاط واجب مقداری پنبه داخل فرج نماید و کمی صبر کند و بیرون آورد و بعد از آن که فهمید استحاضه او کدام یک از آن سه قسم است کارهایی را که برای آن قسم دستور داده شده انجام دهد، ولی اگر بداند تا وقتی که می خواهد نماز بخواند استحاضه او تغییر نمی کند، پیش از داخل شدن وقت هم می تواند خود را وارسی نماید.

پرسش شماره ۳۳۵

احکام سفر

› من در ایران در یک سازمان فرهنگی کار می کنم و مشکل مالی ندارم؛ اما همسرم توانسته به واسطه نخبه بودن، در یکی از دانشگاه های کانادا بورسیه بگیرد و از این طریق هزینه ای را جهت بورسیه استفاده می کنیم؛ همچنین در این شرایط اگر همسرم فرزندی را به دنیا بیاورد هزینه ای را از دولت کانادا به واسطه فرزند دریافت می کند. می خواستم بدانم با توجه به این که در جنگ ایران و رژیم صهیونیستی متوجه شدیم مالیات کشورهای غربی جهت ساخت بمب و سلاح به اسرائیل داده می شود، حکم این مبالغ اساساً چیست؟

› اگر منظور دریافت مبالغ یاد شده از دولت آنجاست، فی نفسه اشکال ندارد؛ اما نسبت به اصل سفر، اگر خوف انحراف از دین وجود نداشته باشد و این کار با رعایت قوانین و ضوابط مربوطه ـ خصوصاً با قصد ارتقاء علمی برای خدمت و اعتلای ایران اسلامی ـ اشکال ندارد و در آنجا ضمن رعایت احتیاط و مواظبت نسبت به دین و مذهب به مقداری که توانایی دارید به دفاع از اسلام و مسلمین مبادرت کنید.

پرسش شماره ۷۳۳۹۴

› فردی بخاطر شغلش حدود سه سال است که از شهر محل تولد خود به شهر دیگری مهاجرت کرده است. ایشان در حال حاضر دو دختر ۹ و ۱۳ ساله دارد (دختر بزرگش ۱۰ سال و دختر کوچک ۶ سال در آنجا بوده اند) . حکم نماز و روزه ایشان و این دخترها در شهر محل تولد آنها چیست؟

› در فرض سؤال شهر محل تولد شما و هر دو دخترتان، وطن بوده و تا زمانی که اعراض نکرده باشید، نماز تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۳۰۷۹

› دختری را جای خواهر خود می دانم و با اینکه نامحرم است، به قصد دیدن او به مشهد می روم ولی قصد زیارت هم دارم. آیا نمازم کامل است؟ اگر از اول به قصد زیارت حرکت کنم و بعد به قصد دیدن او بروم چه؟

› اگر دیدن ایشان به صورت حرام باشد و هر دو کار (زیارت و دیدن) هدف و محرک شما برای سفر باشد، نماز تمام است؛ حتی اگر اول به زیارت بروید. هر چند احوط (احتیاط مستحب) آن است که قصر (شکسته) هم بخوانید.

پرسش شماره ۷۲۷۸۴

› وطن بنده شهر -الف- است. محل اسکان بنده به مدت یک ماه شهر -ب- می باشد. یعنی قرار است به مدت یک ماه در شهر -ب- بمانم.
فاصله دیوار شهر -الف- تا دیوار شهر -ب- حدود ۱۴ کیلومتر می باشد. فلذا نماز بنده در شهر -ب- کامل هست. بنده قرار است در روستای -ج- به مدت چند هفته رفت و آمد داشته باشم و از طرفی هم فاصله روستای -ج- تا شهر -ب- (محل اسکان بنده) حدود ۷ و نیم کیلومتر هست.
حال با این فروض نماز و روزه اینجانب در آن روستا چگونه خواهد بود؟

› اگر هنگام خروج از وطن (شهر "الف") قصد داشته باشید، بین ده روز اول سکونت در شهر "ب" به روستای "ج" بروید، باید فاصله وطن تا روستای "ج" را لحاظ کنید، اما اگر قصد داشته باشید بعد از ده روز اول سکونت در شهر "ب" به روستای "ج" بروید و مجدداً به شهر "ب" برگردید، باید فاصله ی شهر "ب" تا روستای "ج" را لحاظ کنید.
ضمناً اگر هنگام خروج از وطن، مقصدتان فقط شهر "ب" بوده و بعد از رسیدن به آنجا تصمیم بگیرید که به شهر "ج" بروید و دوباره به شهر "الف" برگردید، نماز شما در شهر "ب" و "ج" تمام است.

پرسش شماره ۷۲۳۶۰

› حکم نماز و روزه ی دانشجویی که هر هفته یک بار به شهر محل تحصیل می رود و سپس به شهر خود بر می گردد چیست؟ ضمناً این روند دائمی نبوده و بعد از چهار ماه، در یک وقفه ی دو ماهه سفر تحصیلی قطع می شود.

› اگر وضعیت مذکور، به مدت هشت ماه ادامه داشته باشد، هر چند بعد از چهار ماه به مدت دو ماه سفر نرود، در سفرهایی که برای تحصیل علم به سفر می رود تا به این وسیله در آینده شغلی را اختیار کند، بنابر احتیاط واجب باید در سفر تحصیلی نماز را هم تمام و هم قصر بخواند و روزه را بگیرد و بعداً نیز قضا کند؛ البته در صورتی که ده روز تمام در جایی بماند در اولین سفر تحصیلی بعد از ده روز، نماز شکسته و روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۲۳۵۵

› قصد داشتم یک ماه در محلّی بمانم، ولی در ده روز اول و دوم، سه بار و هر بار به مدت چهار ساعت به شکلی که رفت و برگشت سی کیلومتر می باشد، از محل اقامت خارج می شوم، آیا روزه ام صحیح است؟

› در فرض مذکور که مجموع رفت و برگشت ۳۰ کیلومتر است، روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۳۴۱

› اگر شخصی برای هدف مباحی به سفر برود، سپس معلوم شود که هدف در واقع سفر حرام بوده است، مثل اینکه فرد برای خرید منزلی که به اعتقاد او مباح بوده مسافرت برود، سپس معلوم شود منزل مذکور غصبی است، آیا نمازهایی که شکسته خوانده، صحیح است؟

› در فرض سوال، سفر معصیت نیست و با وجود شرایط، احکام مسافر را دارد.

پرسش شماره ۷۱۳۳۴

› اگر کسی یقین یا اطمینان پیدا کند که به حدّ ترخّص رسیده و نماز را شکسته به جا آورد و در خارج وقت معلوم شود که به حدّ ترخّص نرسیده بود، حکم نماز او چیست؟

› نماز باطل است و قضا دارد.

پرسش شماره ۷۱۳۲۵

› آیا کسی که سه یا چهار ماه بین وطن و محل کار، رفت و آمد دارد، ولی شنبه ها سر کار می آید و چهارشنبه ها بر می گردد، حکم کثیر السفر را دارد؟

› در فرض سؤال، کثیر السفر شغلی محسوب شده و در سفرهای کاری، نماز تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۲۴۵

› من اخیراً در مجموعه ای استخدام شدم و از شروط استخدام، گذراندن دوره آموزشی در حین خدمت است؛ این دوره در شهر دیگری با مسافت ۱۰۰ کیلومتر اجرا می شود که هفته ای یک یا دوبار برای این دوره باید به آن شهر بروم و مدت دوره حدوداً ۷ هفته است؛
حکم نماز ما در آن شهر چگونه است؟

› در مورد سؤال، نماز شما شکسته است.

پرسش شماره ۷۱۲۴۴

› سفر برای رفتن به عروسی که در آن موسیقی و رقص حرام هست، آیا سفر حرام محسوب می شود و در پی آن باید نماز را تمام خواند؟

› اگر به قصد شرکت در بخش های حرام مراسم باشد، سفر، معصیت و نماز، تمام است؛ ولی اگر صرفاً برای شرکت در مراسم عروسی باشد هر چند می داند در آن جا معصیت هم واقع می شود، نماز، شکسته است و سفر، حرام نیست.

پرسش شماره ۷۱۲۴۲

› ملاک کثیر السفر چیست؟

› مجرد کثرت سفر موضوع حکم شرعی نیست؛ بلکه کسی که سفر، شغل یا مقدمه شغل اوست، اگر بنای بر استمرار سفر داشته باشد، به مقداری که عرفاً سفر لازمه شغلش محسوب شود، مثل این که قصد داشته باشد در طول هشت یا نه ماه یا یک سال آینده، هفته ای یک روز برای شغلش به سفر رود، نمازش در سفرهای شغلی تمام و روزه اش صحیح است و چنان چه در وطن یا غیر وطن با نیت یا بدون نیت، ده روز بماند، در اولین سفری که بعد از این اقامه عشره انجام می دهد، نمازش قصر است و در کلمات فقها (رضوان الله علیهم) مراد از کسی که شغل او مسافرت است، کسی است که قوام کار او به سفر است.

پرسش شماره ۷۱۲۳۹

› زنی که تابع شوهر است و می داند همسرش برای مدت طولانی در شهری ساکن می شود، آیا اختیار دارد که آنجا را وطن خود قرار ندهد؟

› در فرض اطمینان به ماندن خود ولو به خاطر متابعت از همسر، حکم وطن بار می شود.

پرسش شماره ۷۱۰۰۶

› وطن کسی که تهران است، ولی به خاطر شغل به شهر دیگر نقل مکان نموده است، اگر در طول یک یا دو سال، هر ده روز یک بار به وطن اصلی می رود، نماز و روزه در مسیر رفت و برگشت چه حکمی دارد؟

› در مسیر رفت و برگشت به تهران نماز تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۸۲۵

› اینجانب از محل کار که وطن من هم هست، هفته ای یک بار به وطن اصلی خودم مسافرت می کنم. نماز در بین راه چگونه است؟

› چنانچه فاصله بین محل کار و وطن اصلی کمتر از مسافت شرعی باشد، نماز تمام است؛ ولی اگر بیشتر از مسافت شرعی باشد، چنانچه عرفاً شغل شما مسافرت است، (مثلاً تا یک سال، هر ده روز یک سفر شغلی دارید) نماز در سفرهای شغلی در بین راه تمام است؛ ولی در سفرهای غیر شغلی نماز شکسته است. ضمناً چنانچه ده روز در جایی بمانید در اولین سفر شغلی بعد از ده روز، نماز شکسته و از سفر دوم تمام است.

پرسش شماره ۷۰۷۷۰

› شخصی امام جماعت بوده و تصور می کرده در سفرهای شغلی حتی اگر استمرار و کثرت نداشته باشد، باید نماز را تمام خواند و بر این اساس نمازش را تمام می خوانده و به دیگران نیز این فتوای اشتباه را منعکس کرده و آنها نیز نماز را تمام می خوانده اند؛ آیا این شخص و افراد تابع ایشان باید نمازهای خود را قضا نمایند؟

› اگر بر خلاف وظیفه نماز را تمام خوانده اند، بنا بر احتیاط واجب باید نمازها را اعاده یا قضا کنند. ضمناً این شخص باید به کسانی که حکم را اشتباه گفته، حکم صحیح را بگوید.

پرسش شماره ۷۰۵۲۶

› در استفتائات جدید آقا آمده: اقامت ده روز برای کسیکه از طلوع تا غروب وارد شهر میشه، ۲۴۰ساعت (معادل ده شبانه روز) و برای کسیکه مابین غروب تا طلوع وارد میشه باید تا غروب روز دهم بماند. حال، مورد دوم بیشتر از ۲۴۰ ساعت می شود یا کمتر؟ در واقع مبدأ محاسبه ده روز کی میشه؟

› در فرض دوم غالباً کمتر از ۲۴۰ ساعت می شود و مبدأ محاسبه آن اول طلوع آفتاب است.

پرسش شماره ۷۰۴۹۳

› با توجه به این که مسافت شرعی، طبق نظر رهبری معظم ۴۱ کیلومتر اعلام شده است، بنده با تفحص و جستجو از اینترنت به ظن رسیدم که مقصد من بیش از ۲۰/۵ کیلومتر است، اما بعداً با سخن اهالی مقصد برایم شک حاصل شد و از کیلومتر ماشین حساب کردم کمتر از مسافت شرعی شد؛ الآن تکلیف نمازهای شکسته‌ای که خوانده‌ام چیست؟

› در فرض سؤال نمازهایی را که شکسته خوانده‌اید باید به صورت تمام در وقت، اعاده و در خارج وقت، قضا کنید.؛ لازم به ذکر است ملاک محاسبه مسافت شرعی فاصله بین آخر شهر مبدأ و ابتدای شهر مقصد است و هرگاه علم یا اطمینان داشته باشید یا به وسیله بیّنه شرعی (دو نفر عادل) ثابت شود که مسافت حداقل هشت فرسخ است، باید نماز را شکسته بخوانید در غیر این صورت نماز را باید تمام بخوانید.

پرسش شماره ۷۰۳۳۱

› آیا نشستن بین دو سجده در نمازهای مستحبی واجب است؟
اگر از عمد ننشیند و فقط سر را مقداری از مهر بلند کند و دوباره به سجده برود، نمازش درست است؟

› جلوس بین دو سجده ولو در نماز مستحبی لازم است و اگر عمداً ترک شود، نماز مستحبی باطل می شود.

پرسش شماره ۷۰۲۶۳

› بنده با قصد اینکه ده روز در تهران بمانم تا نماز و روزه هایم کامل باشد به تهران سفر کردم. در اثنای سفر و قبل از رسیدن به مقصد، خودرو بنده دارای اشکال شد؛ هنوز نماز چهار رکعتی روز اول را نخوانده بودم که تصمیم هایی در ذهنم آمد که برای تعمیر خودرو آیا به اهواز برگردم یا خیر، و مرتباً بعد از این سوالات ذهنی به نتیجه رسیدم که خیر بمانم تا نماز و روزه ام کامل باشد. آیا اینگونه سوالات ذهنی به معنای تردید است؟ یا تردید باید قطعیت پیدا کرده باشد؟
الآن با توجه به اینکه دو روز گذشته و در این دو روز نماز و روزه کامل گرفته ام، استفتائی دیدم مبنی بر اینکه:
"چنانچه قصد ده روز بعد از اولین نماز چهار رکعتی دچار انصراف یا تردید شود نمازها و روزه ها کامل است."
لطفا راهنمایی بفرمایید:
۱. آیا موردی که عرض کردم بمعنای تردید است؟
۲. در ادامه اقامتم اگر بعد از ۵ روز بخواهم برگردم باید نماز و روزه ام کامل باشد؟
۳. اگر تردید حساب می شده، آیا برای اینکه نماز روزه هایم کامل باشد می توانم باز هم به قصد اولیه ی ده روزه ام برگردم تا

نماز و روزه ام کامل باشد؟

› ج۱) اگر به هر حال تصمیم گرفتید ده روز بمانید قصد دهه محقق می شود و صرف تردیدهای قبل از آن خللی به قصد ده روز نمی زند.
ج۲) اگر بعد از خواندن یک نماز چهار رکعتی به هر دلیل منصرف شوید، زودتر برگشتن حتی در روز پنجم اشکالی ندارد.
ج۳) به طور کلی اگر از زمانی که تصمیم به اقامت ده روز می گیرید و این قصد واقعی باشد یعنی واقعاً تصمیم داشته باشید از آن لحظه ده روز بمانید، قصد ده روز محقق می شود و صرف احتمالات ضعیف که مورد اعتنای عقلا نیست، ضرری به قصد اقامت نمی زند.

پرسش شماره ۷۰۱۸۸

› به شهری رفتم و قصد دهه کردم. فکر کردم دوشنبه ده روزم تمام می شود، لذا دوشنبه بلیط گرفتم و به شهرم برگشتم. حالا بعد از بررسی مجدد متوجه شدم سه شنبه ده روزم کامل می شود.
الف. روزه های من در این مدت صحیح است یا قضا کنم؟
ب. نمازهایم را که ۴ رکعتی خوانده ام صحیح است یا دو رکعتی قضا کنم؟

› موارد مختلف است:
- اگر قصد داشته اید در آن شهر ده روز بمانید و تصور کرده اید تا دوشنبه، ده روز می شود (در حالی که از ده روز کمتر بوده) ولی قصد شما به گونه ای بوده که اگر می دانستید تا آن زمان ده روز نمی شود، حتما روزهای بعد را هم می ماندید تا ده روز کامل شود، در این صورت نماز تمام و روزه هایی که گرفته اید صحیح است.
اما اگر قصد داشته اید که تا دوشنبه (نه بیشتر) در آن شهر بماند و به تصور اینکه تا آن زمان ده روز است، قصد ده روز کرده اید (در حالی که کمتر بوده)، در این صورت نماز قصر است و بنا بر احتیاط واجب باید نمازهایی را که کامل خوانده اید قضا کنید و روزه ها را بعداً بگیرید.

پرسش شماره ۷۰۱۸۷

› کسی که به دلیل سفرهای شغلی مکرر، نمازش تمام است، چنانچه ده روز در وطن یا جایی اقامت داشته باشد، اگر اولین سفر بعد از این اقامت ۱۰ روزه، سفر شغلی نباشد، بلکه سفری تفریحی باشد که نماز در آن شکسته است، حکم نماز این شخص، در اولین سفر شغلی (که دومین سفر بعد از اقامت ۱۰ روزه است) به صورت تمام است یا قصر؟

› در فرض سؤال بنابر احتیاط واجب در سفر کاری بعد از سفر زیارتی، نمازش را هم قصر و هم تمام بخواند.

پرسش شماره ۷۰۱۸۶

› بنده خانه‌ای در شهری خریده‌ام و گاهی اوقات ماهی تا دو روز و یا در ماه به صورت پراکنده ۱۰ تا ۱۵ روز در آنجا می‌مانم. (یعنی شکل خاصی ندارد.) حکم من در آنجا به عنوان وطن دوم چگونه است؟ آیا می توانم نماز و روزه را کامل انجام دهم؟

› مجرد آنچه در سؤال آمده موجب وطن شدن نمی شود و نماز شما در شهر مذکور بدون قصد ده روزه شکسته است.
لازم به ذکر است کسی که قصد دارد برای همیشه یا سالیان متمادی سالی سه چهار ماه (مانند تابستان و ایام تعطیل) در مکانی زندگی کند، چنانچه وسایل زندگی مانند خانه و امثال آن را فراهم کند، آنجا از نظر عرف وطن دوم او محسوب می‌شود، اما اگر صرفاً برای ییلاق و مانند آن، بدون قصد توطن و بدون فراهم آوردن لوازم زندگی آنجا برود، تحقق وطن، بعید است.

پرسش شماره ۷۰۱۷۹

› من وقتی ازدواج کردم از وطنم اعراض کردم؛ اما الان ۵ سال است که آنجا خانه خریده ایم و تعطیلات از تهران به آنجا می رویم اگر بخواهم دوباره وطن قرار دهم شرطش چیست؟

› به طور کلی کسی که قصد دارد برای همیشه یا سالیان متمادی سالی سه چهار ماه (مانند تابستان و ایام تعطیل) در مکانی زندگی کند، چنانچه وسائل زندگی مانند خانه و امثال آن را فراهم کند، آنجا از نظر عرف وطن دوم او محسوب می شود، اما اگر صرفاً برای ییلاق و مانند آن، بدون قصد توطن و بدون فراهم آوردن لوازم زندگی آنجا برود، تحقق وطن بعید است.

پرسش شماره ۷۰۰۷۶

› ۱. بنده به سفر رفتم و قصد ماندن ده روز کردم و نماز مغرب و عشایم را کامل خواندم و بعد از تمام شدن نماز فهمیدم که کمتر از ده روز می مانم، آیا باید از فردا که اول ماه رمضان است روزه بگیرم یا خیر؟

۲. در اینجا یک سوال دیگر هم برایم پیش آمده است است که اگر بر فرض کسی بعد از نماز صبح به مقصد برسد و قصد ده روز کند و روزه اش را بگیرد اما قبل از نماز ظهر و عصر متوجه شود که ده روز نمی ماند و نماز ظهر و عصر را کامل نخواند و شکسته بخواند حکم روزه اش چیست؟

› ج۱) در فرض سؤال، نماز شما در ادامه سفر تمام است و باید روزه ها را هم بگیرید.
ج۲) کسی که قصد اقامت ده روز کرده است، اگر روزه بگیرد و قبل از خواندن نماز یومیه چهار رکعتی از قصدش منصرف شود، در صورتی که انصراف بعد از زوال باشد، روزه اش صحیح است، ولی اگر قبل از زوال باشد، روزه باطل است و روزهای آینده نمی تواند روزه بگیرد و نمازش را هم حتی در روز اول باید شکسته بخواند.

پرسش شماره ۷۰۰۶۴

› خانمی در شهری زندگی می‌کرده که با ازدواج به روستای شوهر می رود و به مدت سی سال در آنجا زندگی می کند. الآن به شهر خود بازگشته و دیگر تصمیم ندارد به آن روستا برگردد ولی گاهی به آن روستا می‌رود؛ تکلیف نماز و روزه‌اش در آن روستا چگونه است؟

› اگر تصمیم داشته باشد که دیگر برای زندگی به آنجا برنگردد، حکم مسافر را دارد که بدون قصد اقامت حداقل ده روز، نماز شکسته است و روزه هم صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۰۲۰

› اگر شخصی محل کارش تا وطنش حدود ۲۵ کیلومتر فاصله دارد و هر روز به خاطر شغلش این مسافت را طی می کند و طبق وظیفه ی شرعی اش عمل می کند و نماز و روزه اش را کامل می خواند؛ حال اگر روزی قصد دارد علاوه بر این که به محل کارش می رود، برای عیادت مریض یا رفتن به مراسمی به جایی که با محل کارش ۶ کیلومتر دیگر فاصله دارد برود.
حال تکلیف نماز و روزه اش در آن محل که چند ساعتی در آنجا می ماند، چه می شود؟

› کسی که به خاطر شغل، سفر کند و در ضمن آن یا بعد از آن، بدون اینکه سفر جدیدی انجام شود کارهای غیر شغلی از قبیل عیادت مریض دیدن اقوام و... را هم انجام می‌دهد و گاهی یک یا چند شب هم در آن جا می‌ماند، در این مدت حکم سفر شغلی او تغییر نمی کند و نمازش تمام است.

پرسش شماره ۶۹۶۹۹

› اگر قصد داریم در جایی بیش از ده روز اقامت کنیم، قبل از رسیدن به آنجا و بین حد ترخص و مقصد باید نماز را به چه صورت بخوانیم؟

› در فرض سؤال احتیاط واجب، آن است که نماز را بین قصر و تمام جمع کنید.

پرسش شماره ۶۹۶۱۷

› اگر در جزء شهر بودن مکانی یا مستقل بودن آن، نظر عرف، یکسان نباشد، تکلیف حد ترخص و قصد اقامت ده روز چیست؟ مثلاً در اصفهان برخی اهالی خمینی شهر، منطقه خود را جزء اصفهان و برخی مکان مستقل می‌دانند.

› نسبت به شروع سفر تا زمانی که انسان اطمینان به خروج از حد ترخص ندارد نماز، تمام است اما نسبت به قصد ده روز، موارد مشکوک در حکم محدوده خارج از حد ترخص است، یعنی اگر از ابتدا قصد دارد که به آن مکان‌ها برود باید به گونه‌ای باشد که با قصد ده روز منافات نداشته باشد مثلا دو سه بار و هر بار حداکثر نصف روز.

پرسش شماره ۶۹۵۷۲

› اگر شخص دائم السفر برای شغل و مأموریت به شهری برود و به محض رسیدن به آنجا، مدیر یا فرمانده، کار و مأموریت را لغو کند، اگر این شخص، چند روزی را بخواهد برای غیر شغل بماند، نماز و روزه اش در این سفر و در مسیر برگشت، چگونه است؟ همچنین اگر در مسیر رفت یا یکی دو روزی که برای مأموریت در شهر بوده، و نماز را تمام خوانده، آیا صحیح است یا خیر؟

› در فرض سؤال تا زمانی که در محل مأموریت باشد، نمازش تمام و روزه صحیح است؛ ولی در راه برگشت نماز را بنا بر احتیاط باید به صورت جمع بین شکسته و تمام بخواند.

پرسش شماره ۶۹۴۳۷

› اگر مکلف در سفر، به جای خواندن نماز به صورت شکسته، به اشتباه آن را چهار رکعتی و تمام بخواند، چه وظیفه‌ای دارد؟ آیا باید قضای نمازهای دو رکعتی را مجدداً به جای آورد؟

› اگر انسان فراموش کند که مسافر باید نمازش را قصر بخواند یا فراموش کند که در سفر است و نمازش را تمام بخواند، چنانچه داخل وقت یادش بیاید، باید نماز را اعاده کند و اگر اعاده نکند، قضای آن واجب است؛ ولی اگر بعد از وقت متوجه شود، نمازش قضا ندارد.

پرسش شماره ۶۹۳۱۵

› با توجه به نظر مقام معظم رهبری در باب روزه مسافر مبنی بر این که "روزه‌دار اگر پیش از ظهر مسافرت کند، در صورتی که از شبِ قبل، قصد سفر کرده باشد، روزه اش در سفر باطل است؛ ولی اگر در روز، قصد سفر کرده است، بنا بر احتیاط واجب باید روزه بگیرد و پس از ماه رمضان هم آن را قضا کند." حال اگر شخصی بدون نیت شب قبل، مسافرت کرد و به حکم مسئله هم آگاه بود و روزه را در سفر باطل کرد، آیا کفاره افطار عمد بر او لازم می شود؟ یا فقط کار حرام کرده است؟

› مادامی که در این مسأله به مرجع دیگر - که فتوا دارد - عدول ننموده، احتیاط در دادن کفاره عمدی و توبه است.

پرسش شماره ۶۹۲۱۶

› در طول سال، ناوگروه هایی به آب‌های آزاد به مدت ۴۰ - ۹۰ روز اعزام می‌شوند:
۱- حکم نماز و روزه فرماندهان و کارکنان ناو در این سفرها چگونه است؟ (این افراد چند سال محل خدمت آنها ناو می‌باشد و هر سال چندین بار به آب‌های داخلی و خارجی در حال مأموریت هستند)
۲- حکم نماز و روزه افرادی که به عنوان مأمور (نماینده عقیدتی سیاسی، حفاظت اطلاعات، بازرسی و...) اعزام می‌شوند چگونه است؟ (برخی از این افراد مأمور شاید در طول ۳۰ سال خدمت یک یا دو بار اعزام شوند)
۳- گاهی افرادی از دیگر شهرها مثل تهران، رشت و... به عنوان مأمور اعزام می‌شوند و چند روزی تا حرکت ناوگروه در بندر عباس

یا در ناو (اسکله یا لنگر گاه) توقف دارند؛ حکم نماز و روزه این گونه افراد در این چند روز چگونه است؟

› ۱- در فرض مذکور کارکنان ناو در حکم کثیر السفر شغلی هستند که نماز آنها تمام و روزه صحیح است.
تبصره: کسی که شغلش سفر است چنانچه در وطن یا غیر وطن، با قصد یا بدون قصد، ۱۰ روز توقف کند، در اولین سفر کاری بعد از ۱۰ روز، نمازش، قصر است
۲- اگر مدت سفر کمتر از سه ماه باشد حکم مسافر را دارد و اگر بیش از سه ماه باشد، حکم کثیر السفر شغلی را دارد و نمازش تمام و روزه صحیح است و اگر بلاتکلیف و مردد باشد تا سی روز حکم مسافر را دارد.
۳- اگر توقف، کمتر از ۱۰ روز باشد، همان حکم کلی مسافر را دارد و اگر توقف بیش از ۱۰ روز باشد و ادامه مأموریت،سفر جدید محسوب نگردد همچنان حکم قبلی را دارد.

پرسش شماره ۶۹۱۳۴

› محل کار کسی در شهر "الف" است و حداقل یک سال در آنجا مشغول کار است، وسایل زندگی هم به آنجا برده ولی آخر هفته‌ها به وطن اصلی خود بر می‌گردد؛ حال سفرهای این شخص جزء سفر شغلی است که نماز و روزه در بین راه کامل باشد یا جزء تردد بین دو تا وطن است که بین راه شکسته باشد؟

› اگر ده روز در جایی توقف نمی‌کند در سفرهای شغلی، نمازش تمام است.

پرسش شماره ۶۹۰۷۴

› شخصی در قصد اقامت ده روز، دچار اشتباه در محاسبه شده، به این صورت که فکر می‌کرده نُه روز می‌ماند، اما در واقع ده روز اقامت داشته است؛ تکلیف نمازهایی که شکسته خوانده و بقیهٔ نمازها در روزهای باقی‌مانده چیست؟

› اگر قصد داشته تا روز معیّنی (مثلاً تا آخر ماه) در مکانی بماند و در واقع تا آن زمان ده روز باشد، قصد اقامت، محقق شده و نمازش تمام است. (هر چند تصوّر او این بوده که نُه روز است) بنابر این باید در ادامه، نمازها را تمام بخواند؛ البته احتیاط مستحب آن است که جمع بخواند. اما نسبت به نمازهایی که قبلًا به صورت قصر خوانده، باید این نمازها دوباره خوانده شود.

پرسش شماره ۶۹۰۵۲

› شخصی در قصد اقامه ده روز دچار اشتباه در محاسبه شده، به این صورت که فکر می‌کرده ده روز می‌ماند، اما در واقع نه روز بوده و اشتباه محاسبه کرده است؛ تکلیف نمازهایی که تمام خوانده و بقیه روزهای باقی‌مانده چیست؟

› موارد مختلف است؛ اگر قصد داشته که تا روز معینی؛ مثلاً تا دوشنبه (نه بیشتر) در مکانی بماند و به تصور این که تا آن زمان ده روز است، قصد ده روز کرده (در حالی که کمتر می‌باشد)، در این صورت نمازش قصر است و بعد از توجه باید نمازها را قصر بخواند و نسبت به نمازهایی که خوانده اگر در وقت متوجه شد باید نمازش را اعاده کند و اگر خارج وقت متوجه شد بنابر احتیاط واجب قضا کند.
اما اگر قصد داشته در مکانی ده روز بماند و تصور کند تا فلان روز، ده روز می‌شود (در حالی که از ده روز کمتر است) ولی قصد او به گونه‌ای است که اگر بداند تا آن زمان ده روز نمی‌شود، حتماً روزهای بعد را هم می‌ماند تا ده روز کامل شود، در این صورت نمازش تمام است و نمازهای تمام قبلی هم صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۰۵۱

› حکم قصر و اتمام نماز در فرض زیر چگونه است:
از وطنم شهر بابل به محل کارم شهر بابلسر، هیجده کیلومتر هست که نماز تمام است و از محل کارم به محل موقت زندگی شهر فریدون‌کنار (سه روز در هفته در طول سه چهار ماه از بهار و تابستان) که از بابلسر تا فریدون‌کنار هم حدود چهارده کیلومتر می‌باشد. حکم نماز در فریدون‌کنار چیست؟
گاهی هم در طول همان سه چهار ماه، از بابل به فریدون‌کنار (سفر غیرشغلی و اقامت در محل موقت زندگی) و از فریدون‌کنار به بابلسر (سفر شغلی)، حکم نماز در شهر فریدون‌کنار و بابلسر چیست؟

› اگر سکونت شما در فریدون‌کنار به گونه ای است که عرفاً در آن جا مسافر محسوب نمی‌شوید، در هر صورت نماز در آن جا تمام است و نیازی به قصد ده روز نیست. نسبت به سفرهای شغلی به بابلسر هم با توجه به این که مسافت شرعی طی نمی‌شود و اگر هم احیاناً طی شود محدود است؛ نماز شما در بابلسر تمام است مگر این که سفر به مقدار مسافت شرعی (حداقل مجموعاً چهل و یک کیلومتر به این شرط که رفت حداقل بیست کیلومتر و نیم باشد) داشته باشید که در این صورت نماز شکسته است.

پرسش شماره ۶۹۰۱۶

› در ییلاق منزلی ساختم که معمولاً آخر هفته می‌روم (از اواسط بهار تا آخر تابستان) قصد وطن هم نکرده ام؛ لطفاً حکم نماز و روزۀ بنده را بفرمائید.

› در صورتی که مدت اقامت شما در آن مکان به مقداری نباشد که عرفاً آن مکان برای شما محل استقرار و زندگی محسوب شود،- بدون قصد اقامت ده روز - نماز در آن جا قصر و روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۹۰۰۶

› اگر مسافری در رفت ۱۹ کیلومتر برود و در برگشت ۲۳ کیلومتر مسافت طی کند تا برگردد، یعنی رفت او کمتر از ۲۰/۵ کیلومتر است، ولی مجموع رفت و برگشت ۴۲ کیلومتر است، آیا نمازش کامل است یا شکسته؟

› در فرض سؤال نماز او تمام است.

پرسش شماره ۶۸۹۸۷

› آیا نماز یومیه را در حیاط حرم حضرت امام حسین علیه السلام با جماعت یا فرادا، تمام بخوانیم یا شکسته؟

› شخص مسافر در مکان مذکور، بنابر احتیاط باید نماز خود را شکسته بخواند.

پرسش شماره ۶۸۹۳۸

› در وطن اتخاذی آیا از همان روز اول، نماز تمام است یا باید چند ماه بگذرد؟

› هر گاه شخص با قصد توطّن، در محلی مستقر شود و کارهایی را انجام بدهد که معمولا انسان برای توطن در یک مکان انجام می دهد، مثل این که خانه‌ای اجاره کرده یا بخرد یا کسب و کاری پیدا کند، از همان موقع، وطن محقّق می‌شود و نمازش تمام است و گذشت یکی- دو ماه برای تحقّق وطن لازم نیست.

پرسش شماره ۶۸۹۱۳

› بنده به عنوان مدیر منطقه‌ای شامل چند استان، مشغول به انجام وظیفه هستم و یکی از شروط استخدام، توانایی جسمی سفر و تردد در بین این استان‌ها است؛ آیا بنده کثیر السفر هستم؟ آیا روزه اینجانب در هنگام تردد صحیح است؟

› اگر هر روز غیر از تعطیلات برای کار، سفر می کنید و این وضعیت حداقل سه ماه ادامه دارد و یا اگر مدت طولانی مثلا یک سال در هر ده روز یک سفر شغلی دارید، نماز در محل کار و بین راه تمام و روزه صحیح است؛ البته اگر ده روز هیچ سفری نداشته باشید و در یک محل توقف داشته باشید، در اولین سفر حکم مسافر دارید.

پرسش شماره ۶۸۵۷۴

› کسی که قصد کرده ده روز در شهری اقامت کند، آیا برای شکسته نشدن نماز و صحت روزه‌اش، بعد از ده روز، محدودیتی برای سفر به شهرهای اطراف (کمتر از مسافت شرعی) دارد؟ یا می‌تواند به هر مقداری که خواست به سفرهای کمتر از حد مسافت شرعی برود؟

› در فرض سؤال، در سفر به کمتر از مسافت شرعی، محدودیتی ندارد.

پرسش شماره ۶۸۴۰۷

› تبعیت همسر از وطن شوهر، چگونه است؟

› به طور کلی تبعیت در وطن، در مورد وطنِ اتخاذی است؛ بنا بر این اگر زن در انتخاب وطن و اعراض از آن، تابع ارادهٔ همسرش باشد، قصد شوهرش برای او کافی است؛ بنا بر این شهری که زن با شوهرش برای زندگی دائم و به قصد توطّن به آن جا رفته، وطن وی هم محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۶۸۳۷۹

› اینجانب کثیرالسفر هستم. به علت دوری محل کارم از منزل در مسافرت شخصی نمازم شکسته و در مأموریت نمازم کامل است. پنج روز اول سفر، مربوط به امور شخصی و بعد از آن مأموریت شغلی من شروع می‌شود. (مسافرت شخصی و مأموریت من هر دو در مشهد است.) تکلیف من در پنج روز اول چیست؟

› در فرض سؤال، نماز شما تمام است. گرچه احتیاط آن است که در مدتی که آنجا توقف می کنید تا قبل از شروع شغل، نماز را هم تمام و هم قصر بخواند.

پرسش شماره ۶۷۴۱۹

› آیا داشتن سه یا چهار وطن صحیح است؟

› داشتن دو یا سه وطن بالفعل اشکال ندارد؛ به این صورت که در هر یک، خانه و زندگی داشته و تصمیم داشته باشد برای همیشه یا سالیان متمادی، سالی سه چهار ماه در آن مکان‌ها زندگی کند؛ اما داشتن بیش از سه وطن بالفعل، محل اشکال است.

پرسش شماره ۶۶۱۵۰

› اگر مسافری در شهری ده روز اقامت کند و آن گاه تا یک ماه روزانه به شهرهای اطراف با مسافت کمتر از مسافت شرعی برود و برگردد، حکم نماز و روزه‌اش در آن شهر و شهرهای اطراف که به آن‌ها در رفت و آمد است، چیست؟

› اگر پس از تحقق اقامت ده روز، بخواهد به مقدار کمتر از چهار فرسخ (حتی به مدت یک روز یا بیشتر) از محل اقامت خارج شود، اشکال ندارد و به قصد اقامت، خللی وارد نمی‌کند.

پرسش شماره ۶۴۸۲۰

› برای آموزش به پادگان رفته بودم، ولی اصلاً یادم نبود که آنجا مسافر محسوب می‌شوم و باید نماز را شکسته بخوانم و همه نمازها را کامل خواندم؛ حکم این نمازها چیست؟ آیا باید قضا کنم؟

› در فرض سؤال، اگر داخل وقت متوجه شوید باید نمازها را اعاده کنید ولی اگر بعد از وقت متوجه شوید نمازهای خوانده شده، قضا ندارد.

پرسش شماره ۶۱۴۲۹

› نماز و روزهٔ سربازانی که کمتر از ده روز در محلی می‌مانند و بعد از آن به مکان دیگری منتقل می‌شوند، چه حکمی دارد؟

› اگر فاصلهٔ بین محلات، بیش از مسافت شرعی باشد و حداقل سه ماه این وضعیت ادامه دارد، نمازشان تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۵۷۸۳۸

› ملاک در برگشت از سفر، آیا حد ترخص است یا رسیدن به شهر؟

› در مورد نماز، ورود به حد ترخص و در مورد روزه، ورود به وطن یا محل اقامت ملاک است.

پرسش شماره ۵۷۲۳۲

› ابتدا و انتهای سفر چگونه محاسبه می‌شود؟

› برای محاسبه مسافت شرعی، فاصله بین آخر شهر مبدأ و ابتدای شهر مقصد محاسبه می شود؛ بله اگر مقصد فردی خود شهر نیست بلکه مکان خاص و مستقلی در اطراف شهر است به طوری که از نظر عرف رسیدن به شهر، رسیدن به مقصد حساب نمی‌شود، بلکه ورود به شهر و عبور از آن، راهی برای رسیدن به مقصد است (مانند برخی دانشگاه ها یا پادگان ها یا بیمارستان هایی که در کنار شهر قرار دارند) در این صورت انتهای مسافت، مکان مورد نظر است، نه ابتدای شهر.

پرسش شماره ۵۷۱۸۰

› فرمودید کسی که ۳ ماه، هر روز غیر تعطیلات، سفر شغلی برود، دائم السفر است. آیا در این ۳ ماه باید برود و برگردد؟ یا اگر مثلاً مأموریت ۳ ماهه دارد ولی هر روز رفت و آمد ندارد مثلا یک هفته در محل کار است و جمعه ها یا پنجشنبه و جمعه به وطن بر می‌گردد و این کار را ۳ ماه ادامه می دهد. آیا این شخص هم دائم السفر است؟

› در فرض مذکور ولو هر روز رفت و آمد نداشته باشد، نماز، تمام است.

پرسش شماره ۵۶۱۸۱

› به تازگی به شهر ایلام منتقل شده ام و از منزل تا محل کار هم ۳۰ کیلومتر است:
۱- حکم نماز و روزه در شهر ایلام چگونه است؟
۲- آیا عنوان کثیر السفر برای بنده صدق می‌کند و در همه سفرها نمازم کامل است؟

› ۱) چنانچه قصد دارید در ایلام برای مدت حداقل یکی دو سال زندگی کنید، چون آنجا محل استقرار شماست نمازتان در آنجا تمام و روزه صحیح است.
۲) اگر هر روز به غیر از ایام تعطیل - و برای حداقل سه ماه - به محل کار می‌روید و برمی‌گردید، در این سفرهای شغلی، نمازتان تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۵۴۲۸۰

› اگر کسی فراموش کند مسافر است و نماز را تمام بخواند، اگر بفهمد که بر خلاف عمل کرده است، تکلیف چیست؟ اگر داخل وقت یا خارج وقت باشد، آیا حکم فرق دارد؟

› اگر در وقت یادش بیاید باید اعاده کند و اگر اعاده نکرد، قضای آن بر او واجب است؛ اما اگر خارج از وقت یادش بیاید، قضا ندارد.

پرسش شماره ۵۲۳۷۵

› در تهران زندگی می کنم؛ هر هفته یا دو هفته یا بیشتر، در جاده هراز به ویلای شخصی برای تفریح و ساخت و ساز و تکمیل منزل می روم و چند روز می مانم. آیا آنجا وطن دوم بوده و باید نماز را کامل بخوانم؟

› اگر برای تفریح و تفرج به آنجا می روید، نماز در آنجا بدون قصد ده روز، شکسته بوده و روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۵۱۳۳۰

› از محل سکونت تا محل کار بعد از طی مسافت نوزده کیلومتر به مجموعه شرکت نفتی می رسد که تا محل کارم که به هم متصل است، چند کیلومتر فاصله دارد؛ ملاک مسافت شرعی همان شروع مجموعه شرکت های نفتی است یا دقیقاً محل کار؟

› اگر بین ساختمان های شرکت مزبور فاصله نباشد و کل مجموعه یک مکان محسوب شود، معیار مسافت شرعی، تا ابتدای مجموعه می باشد.

پرسش شماره ۵۱۲۵۲

› ۱. خانواده ام قصد دارند به مدت نامعلومی در شهر دیگر ساکن شوند، بنده نیز دو سال آینده سرباز هستم و از ماندن در محل سکونت جدید خانواده اطلاع قطعی ندارم، تکلیف چیست؟
۲. در چند روزی که به دلیل انتقال اثاث منزل به قصد کمتر از ده روز در شهر جدید مانده ام، نمازم را شکسته خوانده ام، آیا صحیح بوده است؟

› ج۱) به طور کلی، جایی را که انسان برای مدتی معین - هر چند برای یکی دو سال - برای زندگی انتخاب می کند، عرفاً وطن نیست ولی چون در آنجا عنوان مسافر بر او صدق نمی کند، حتی بدون قصد اقامت ده روز، نمازش تمام است، لذا اگر به این مدت اقامت یقین دارید، نمازتان کامل است.
ج ۲) اگر هنوز در شهر جدید مستقر نشده بوده اید، نمازهای خوانده شده صحیح بوده است.

پرسش شماره ۵۰۰۹۹

› ما در خارج از تهران، خانه ویلایی داریم، که هر ماه، هشت روز در آنجا ساکن می شویم؛ آیا نماز در آنجا شکسته است؟

› اگر اقامت شما در آن مکان به مقداری نیست که عرفاً آن مکان برای شما محل استقرار و زندگی محسوب شود، بدون قصد اقامت ده روز، نماز شما در آنجا قصر است و روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۹۵۵۰

› بنده طلبه هستم. چند سالی برای یک کار تبلیغی هر هفته به تهران مسافرت می‌کنم. در ایام کرونا چند ماهی هست که به

تهران نرفتم. طبق فتوای حضرت آقا می‌دانم در اولین سفر، نمازم شکسته است؛ ولی سؤال این است که:
۱. اگر قبل از سفر اول، یک سفر غیر تبلیغی به تهران یا شهر دیگری داشته باشم، آیا باز هم در سفر اول، نمازم شکسته است؟
۲. در فرض این که هفتهٔ اول، در سفر غیر تبلیغی نمازم شکسته است، آیا هفته بعد، نمازم مطلقا کامل است یا باید بدانم در هفتهٔ آینده هم حتماً سفر کاری دارم؟ (چون ممکن است هفته اول و دوم بروم؛ ولی هفته سوم مشکلی پیش بیاید و نتوانم سفر کنم.)
۳. ملاک اتمام یا قصر نماز، داشتن سفر در هر ده روز است یا سفر کاری و تبلیغی و یا هر دو؟

› ج۱) در فرض مذکور، در سفر اول شغلی، بنابر احتیاط واجب باید نماز را به صورت جمع یعنی هم قصر و هم تمام بخوانید.
ج۲) در فرض این که سفرهای شغلی ادامه دارد، هر وقت، قبل از سفر شغلی، ده روز یک جا ثابت نباشید، نمازتان تمام است و سفر بعدی ربطی به این سفر ندارد.
ج۳) برای تحقق سفر شغلی که باعث تمام بودن نماز است، سه شرط لازم است:
۱- قصد انجام سفر شغلی
۲- شروع سفر شغلی
۳- قصد استمرار سفر شغلی

پرسش شماره ۴۷۰۹۱

› بعضی از روزهای هفته فقط جهت سرکشی از کارخانه سنگبری (که به صورت شراکتی داریم) خارج از تهران رفت و آمد می کنم. نماز و روزه چه حکمی دارد؟

› اگر رفت و آمد شما، در کمتر از ده روز و به اندازهٔ مسافت شرعی* در طول سال ادامه داشته باشد، و یا اینکه تا محل مذکور کمتر از مسافت شرعی باشد نماز در این سفرها تمام و روزه صحیح است.
.....
*مسافت شرعی یعنی چهل و یک کیلومتر، هر چند به صورت رفت و برگشت، آنهم اگر مسیر رفت آن از بیست و نیم کیلومتر کمتر نباشد.

پرسش شماره ۴۴۸۸۶

› اول روز در محاسبه قصد عشره، طلوع آفتاب است یا طلوع فجر؟

› مراد از «روز» در اقامت ده روز، معنای عرفی آن؛ یعنی از طلوع تا غروب خورشید است. بنابراین اگر فردی هنگام طلوع خورشید وارد مکانی شود و قصد کند تا غروب روز دهم آنجا بماند، نمازش تمام است..

پرسش شماره ۴۲۰۰۲

› اگر فردی به قصد سفر شغلی از وطن خارج شود اما در بین راه برای او مشکلی شخصی پیش آید و مجبور به رفتن به مکانی غیر از وطن و محل کار خود شود یا در بین راه برای مدتی در جایی توقف کند تا پس از رفع مشکل به محل کار خود برود، نماز و روزه در این مدت و در این مسیر و محل کار، چه حکمی دارد؟

› در فرض مذکور، اگر بدون تغییر مسیر در آن محل بوده و عبور کرده تا به محل کار برود حکم سفر شغلی را دارد. اما اگر در غیر مسیر سفر شغلی و بیش از مسافت شرعی* باشد، نماز در آن مسیر و محل شکسته و روزه صحیح نمی‌شود.

---

* مسافت شرعی ۴۱ کیلومتر است.

پرسش شماره ۴۱۶۹۸

› فتوای حضرت آقا در خصوص مبنای شروع سفر چیست؟ از خارج شهر محاسبه می شود یا از درب منزل؟ آیا تفاوتی بین بلاد کبیره و غیر آن وجود دارد؟

› مبنای شروع سفر از آخر شهر است و فرقی بین شهرهای بزرگ و کوچک نیست.

پرسش شماره ۴۱۵۰۹

› وطن اینجانب تهران می باشد که به دلیل مأموریت شغلی حداقل هر هفته یا هر ده روز یکبار به قم می روم و هر بار، یک یا چند روز (کمتر از ۱۰ روز) در قم می مانم.

الف: اگر در حین مأموریت، برای کار شخصی مانند تفریح، به کاشان بروم و سپس برای ادامه مأموریت، به قم بازگردم، نماز و روزه ی من در کاشان و مسیر رفت و برگشت قم به کاشان، چه حکمی دارد؟
ب: اگر بعد از پایان مأموریت، برای کار شخصی مانند تفریح، به کاشان بروم و سپس از مسیر قم یا مسیر دیگری به تهران بازگردم، نماز و روزه ی من در کاشان و مسیر رفت قم به کاشان و مسیر بازگشت از کاشان به تهران، چه حکمی دارد؟

› ج۱) در مسیر رفت به کاشان و در شهر کاشان نماز شکسته است و روزه صحیح نیست و در مسیر برگشت به محل شغل و در محل شغل، نماز تمام و روزه صحیح است.
ج۲) در مسیر رفت و برگشت حتی اگر از قم عبور کند، نماز شکسته است و روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۱۴۹۷

› به قصد تفریح به پارک جنگلی رفتیم. فاصله ی شهر تا ابتدای پارک، بیست و یک کیلومتر و تا داخل پارک و مکان استقرار، بیست و چهار کیلومتر است. ملاک محاسبه، ابتدای پارک است یا محل استقرار؟ نماز چه حکمی دارد؟

› در هر صورت چون مسافت شرعی، یعنی بیست و نیم کیلومتر را برای سفر تفریحی پیموده اید و قصد برگشت در کمتر از ده روز را هم دارید، نماز شما شکسته است.

پرسش شماره ۴۱۰۷۷

› در زمان مجردی در خانواده پدری ام، تابستان هر سال، بعد از تعطیلی مدارس، از خرداد تا شهریور به مدت تقریباً چهار ماه به روستایمان، نه برای تفریح و مسافرت، بلکه برای زندگی می رفتیم و در آنجا سکونت داشتیم. این موضوع از زمان طفولیت تا چندین سال ادامه داشت به گونه ای که در عرف، ما اهل آن روستا بودیم و هستیم؛ الآن هم که ازدواج کرده‌ام به آنجا تردد داریم و قصد داریم در آنجا خانه بسازیم. آیا آنجا وطنم محسوب می‌شود؟ حکم نماز و روزه بنده چیست؟

› اگر قصد دارید برای همیشه یا سالیان متمادی سالی سه چهار ماه (مانند تابستان و ایام تعطیل) در آنجا زندگی کنید، و وسائل زندگی مانند خانه و امثال آن را فراهم کرده اید، آنجا از نظر عرف، وطن دوم شما محسوب می شود؛ لذا تا از آنجا اعراض* نکنید، حکم وطن برای شما باقی است.
---
*اعراض یعنی خروج از وطن با تصمیم بر عدم بازگشت برای سکونت.

پرسش شماره ۴۰۹۶۱

› شخصی قصد اقامت ده روز در جایی کرده و در این بین برای تفریح به اطراف محل رفته که بیشتر از مسافت شرعی بوده (بدون برنامه ی قبلی)، آیا قصد اقامت او باطل شده است؟

› در فرض سؤال قصد ده روز به هم خورده و اگر بعد از بازگشت، بخواهد کمتر از ده روز در آنجا بماند نمازش قصر است.

پرسش شماره ۴۰۴۴۸

› بنده دانشجوی دوره کارشناسی ارشد هستم که در طول دو سال تحصیل خودم، اغلب اوقات (مگر در موارد استثنایی) با نیت ده روز بیشتر در محل تحصیل می مانم و نماز را کامل می خوانم. اگر به ندرت کمتر از ده روز در محل تحصیل بمانم نمازم شکسته خواهد بود یا کامل؟ (برای مثال بنده برای زیارت عازم قم می شوم و بعد از برگشت به محل تحصیل بعد از سه روز به وطن خود باز می گردم.)

› اگر در وضعیت مذکور، در تهران عرفاً به شما مسافر گفته نمی شود، بدون نیت قصد اقامت، نمازتان تمام است.

پرسش شماره ۴۰۳۳۴

› مسافری که قصد کرده ده روز در محلی بماند، اگر در بین نماز اول چهار رکعتی ادایی از قصد خود برگردد، وظیفه اش در همان نماز و نمازهای دیگر چگونه است؟

› در فرض سؤال اگر بعد از شروع رکعت سوم و قبل از رکوع از قصد اقامه برگردد در این صورت احتیاط واجب آن است که بنشیند و نماز را به صورت قصر تمام کند و مجدداً نماز را به صورت فرادا اعاده نماید.

پرسش شماره ۴۰۲۰۸

› اینجانب حدود ده سال است که از وطن اصلی خودم که در ده کیلومتری شهر یزد است، برای تحصیل علوم دینی به قم مهاجرت کردم و به دلیل اینکه مدتی در قم سکونت داشته و دارم از روی احساسات مثلاً به عنوان اینکه وطن اصلی را دوست نداشتم نه از روی عقلانیت، قصد اعراض از وطن کردم و اکنون پشیمان شده ام؛ با توجه به این موضوع اولاً آیا اعراض محقق شده است؟ و ثانیاً در صورت تحقق اعراض، آیا راهی برای برگشت از نیت وجود دارد؟

› اعراض، ولو در فرض سؤال با خروج از وطن و با تصمیم جدی بر عدم بازگشت به آنجا و همچنین با علم یا اطمینان به عدم امکان بازگشت محقق می شود. بنا بر این اگر اعراض محقق شده باشد، تنها در صورتی که در آن محل سکونت کنید به گونه ای که عرفاً مسافر محسوب نشوید، نمازتان تمام است، همچنین در صورتی که بنا داشته باشید برای همیشه یا سالیان متمادی، سالی سه چهار ماه در آن محل زندگی کنید، با نیت توطن در آن محل و تهیه وسایل زندگی، مانند خانه و امثال آن، آنجا وطن شما محسوب می شود و نمازتان کامل است.

پرسش شماره ۴۰۲۰۶

› من یک طلبه هستم و هر هفته یک بار رفت و آمد دارم. خانه ما شهریار و حوزه علمیه، شهرک غرب است؛ حکم نماز و روزه من چیست؟

› اگر معمولاً بین وطن و محل تحصیل در فاصله کمتر از ده روز سفر می کنید، سفرهای تحصیلی شما حکم سفر شغلی را دارد و نماز در بین راه و محل تحصیل کامل است و روزه صحیح است البته اگر در محل تحصیل به گونه ای اقامت دارید که عرفاً مسافر محسوب نمی شوید آنجا برای شما در حکم وطن می باشد.

پرسش شماره ۴۰۱۲۵

› اگر به سفری آمدیم که از ابتدا قصد نداشتیم ده روز در آن مکان بمانیم و حالا سفر طول کشیده و ده روز شده تکلیف نمازمان چه می شود؟ کامل بخوانیم یا شکسته؟

› نماز شما شکسته است، مگر این که بخواهید ده روز کامل دیگر در آنجا بمانید که در این صورت با قصد اقامت ده روز، نماز تمام است.

پرسش شماره ۴۰۰۵۱

› اینجانب متولد تهران هستم ولی به مدت ۲۰ سال است که منزلی در آمل دارم و هر از گاهی برای مسافرت به آنجا سفر می کنم. آیا نماز خود را در هنگام سفر به آنجا باید کامل بخوانم یا شکسته؟ تکلیف شرعی من چیست؟

› صرف داشتن ملک، موجب تحقق وطن نمی شود. بله، کسی که قصد دارد برای همیشه یا سالیان متمادی سالی سه چهار ماه (مانند تابستان و ایام تعطیل) در مکانی زندگی کند، چنانچه وسائل زندگی مانند خانه و امثال آن را فراهم کند، آنجا از نظر عرف وطن دوم او محسوب می شود، اما اگر صرفا برای ییلاق و مانند آن، بدون قصد توطن و بدون فراهم آوردن لوازم زندگی آنجا برود، تحقق وطن بعید است.

پرسش شماره ۳۹۹۸۳

› آیا محل تحصیل، حکم وطن را دارد؟

› دانشجو و دانش آموزی که برای تحصیل علم به سفر میرود تا به این وسیله در آینده شغلی را اختیار کند، بنابر احتیاط واجب باید در سفر تحصیلی نماز را هم تمام و هم قصر بخواند و روزه را بگیرد و بعداً نیز قضا کند. البته اگر دانشجو به گونه ای در محل تحصیل سکونت دارد که در مدت اقامت، او را مسافر محسوب نمی کنند مثلا می خواهد یکی دو سال بماند، نمازش تمام است.

پرسش شماره ۳۹۹۰۹

› من تا به حال فکر می کردم حائر حسینی شامل صحن سرپوشیده رواق های اطراف ضریح امام حسین علیه السلام نیز می شود و لذا نمازهایم را کامل خوانده ام؛ آیا باید نمازهایم را قضا کنم؟ تعداد نمازهایی که در سفرهای قبلی برایم مشخص نیست را چه کنم؟

› بنابر احتیاط واجب باید آن مقداری که یقین دارید خلاف وظیفه عمل کرده اید قضا کنید و یا به فتوای مجتهد جامع الشرائطی که در فرض مذکور قائل به عدم وجوب قضای نماز است رجوع نمائید.

پرسش شماره ۳۹۸۵۰

› بنده چهار سال است که در تهران دانشجو هستم. دوران دانشجوئی ام را که در خوابگاه بودم، مواقعی که کمتر از ده روز در تهران بودم نمازم را هم شکسته خوانده ام و هم کامل. امسال در کنار تحصیل، یک کار پاره وقت هم انجام می دهم و در یک شرکت دانش بنیان مشغول به کار شده ام. می خواستم بپرسم در حال حاضر در تهران با توجه به این که در کنار تحصیل کار پیدا کرده ام، آیا نماز من هنوز حکم نماز دانشجو را دارد و باید نمازم را جمع بخوانم؟

› در فرض یاد شده که در تهران - هر چند در خوابگاه - سکونت دارید، چنانچه اقامت شما در تهران به نحوی باشد که عرفاً بر شما مسافر صدق نکند، نمازتان در تهران تمام است و نیازی به قصد اقامت ده روز در آنجا نیست.

پرسش شماره ۳۹۸۱۵

› مسافری که پس از اذان صبح روز اول، وارد محل اقامت شود، نحوه محاسبه اقامت ده روز، برای او چگونه است؟

› در فرض سؤال، اگر تا طلوع آفتاب به محل مزبور وارد شده باشد، قصد اقامت در صورتی محقق می‌شود که بداند تا غروب روز دهم در محل مذکور اقامت خواهد داشت و اگر بعد از طلوع آفتاب وارد شده باشد به اندازه ای که هنگام ورود از طلوع خورشید گذشته، باید از طلوع خورشید روز یازدهم بگذرد تا ده روز کامل شود.

پرسش شماره ۳۹۷۵۰

› آیا تهران بلاد کبیره است؟

› طبق نظر مقام معظم رهبری «دام ظله» در احکام مسافر و قصد توطن و قصد اقامت ده روز فرقی بین شهرهای بزرگ (بلاد کبیره) و معمولی نیست و حتی با قصد توطن در یک شهر بزرگ و مدتی در آنجا ماندن، بدون معین کردن محله خاصی از آن، تمام آن شهر حکم وطن را پیدا خواهد کرد. همچنین اگر قصد اقامت ده روز در مانند این شهر نماید، بدون اینکه محله خاصی از آن را قصد نماید، حکم تمام بودن نماز و صحت روزه در مورد او در تمام محله های آن شهر جاری خواهد بود.

پرسش شماره ۳۹۵۹۵

› اگر به خارج از شهر بروم و پدر و مادرم از این سفر خبر نداشته باشند، با توجه به اینکه اگر بدانند قطعا راضی نیستند، آیا نمازم شکسته است یا کامل؟

› در فرض سؤال اگر سفر شما موجب اذیت ایشان نمی گردد، سفر معصیت محسوب نمی شود؛ بنا بر این اگر سفرتان بیشتر از مسافت شرعی باشد، نماز شما شکسته است.

پرسش شماره ۳۹۴۵۰

› در سفر به مشهد قصد اقامت ده روزه کردیم، اما بعد از پنج روز، تصمیم به سفر به مناطق دیگر مشهد گرفتیم، منتهی روزی یکبار به حرم بر می گردیم؛ حکم نمازمان چطور می شود؟

› اگر جائی که می روید جزء شهر مشهد محسوب شود به قصد ده روز شما خللی وارد نمی شود؛ همچنین اگر خارج از مشهد و کمتر از مسافت شرعی است نمازتان در مشهد کامل می باشد، اما چنانچه مسافت مکان مورد نظر بیش از چهار فرسخ شرعی (تقریبا بیست و نیم کیلومتر) باشد از آن به بعد نماز شما در مشهد شکسته است. در هر حال نمازهای قبلی که قبل از سفر تمام خوانده اید صحیح است.

پرسش شماره ۳۹۳۶۹

› محل کار بنده تا منزل به صورت رفت و برگشت ۵۰ کیلومتر هست البته خروجی شهر را اگه در نظر بگیرم کلاً رفت و برگشت ۴۵ کیلومتر بیشتر نمی شود. آیا دائم السفر محسوب می شوم؟ خانم بنده مریض است و دو سه هفته یکبار یا دوبار باید فاصله ۲۰۰ کیلومتری بصورت رفت و برگشت بروم و الان مدت ۴ سال است که این سفرها ادامه دارد. در هر دو حال تکلیف نماز و روزه من چه می شود؟

› ج۱) اگر در سفر کاری حدود سه ماه هر روز به غیر از تعطیلات و یا حدود یک سال حداقل هر ده روز یک سفر شغلی داشته باشد، نماز کامل و روزه صحیح است.
ج۲) سفرهای مربوط به درمان در فرض سؤال سفر کاری نیست لذا در ترددها نماز شکسته است و روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۹۱۴۸

› اگر در سفر باشد و تکلیفش آن باشد که نماز را قصر بخواند، اما یادش نباشد که در سفر است و نماز را کامل بخواند، سپس متوجه شود که در سفر است، اگر هنوز در وقت ادا باشد یا اینکه وقت نماز گذشته باشد، در هر کدام چه تکلیفی دارد؟ آیا باید نماز را اعاده کند یا قضا نماید؟

› اگر قبل از گذشتن وقت متوجه شود باید نماز را اعاده کند و اگر بعد از وقت متوجه شد وظیفه ای ندارد.

پرسش شماره ۳۹۰۶۵

› بنده در روستایی به دنیا آمدم تا ۶ سال بعد از ازدواج هم آنجا زندگی می کردم. از سال ۷۱ تاکنون از آنجا نقل مکان کرده در ۲۵ کیلومتری آن روستا زندگی می کنم. فقط هفته ای یکبار برای آبیاری به روستا می روم. چون قصد زندگی در آن جا را نداشتم، گفتند اعراض کرده ای و نمازت شکسته است. اگر بخواهم نمازم کامل باشد باید چه کنم؟

› اگر از روستا اعراض کرده اید نمازتان در آنجا شکسته است مگر اینکه آبیاری مذکور شغل شما محسوب شود (نه اینکه به

صورت تفریحی و تفننی باشد) و برای این شغل در طول سال و معمولاً زیر ده روز، رفت و آمد دارید، نماز شما در این سفرها تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۳۸۷۷۹

› آیا مطلب زیر طبق نظر امام خامنه ای صحیح است؟
مسافری که قصد دارد از اذان صبح روز اول، تا غروب آفتاب روز دهم در محل اقامت حضور داشته باشد، قصد دهه او محقق شده و نمازش تمام است و لازم نیست قصد ماندن شب اول تا شب سیزدهم را داشته باشد؛ ولی باید قصد ماندن شب دوم تا شب دهم را داشته باشد و همچنین اگر قبل از اذان صبح، در شب اول، وارد محل اقامت شود، پایان ده روز او غروب آفتاب روز دهم است؛ بنابراین مبدأ محاسبه اذان صبح روز اول می باشد.

› در فرض سوال، در روز اول اگر از اول طلوع آفتاب نیز تا غروب روز دهم باشد کفایت می کند و لازم نیست که روز را از اذان صبح محاسبه نماید. همچنین لازم نیست که شب اول و آخر نیز در آنجا باشد.

پرسش شماره ۳۸۷۱۴

› شخصی که در خارج از وطن زندانی است و نمی داند تا چه زمانی در بند خواهد بود، آیا نمازهایش کامل است؟

› هرگاه می داند در آن محل ده روز یا بیشتر می ماند باید نماز را تمام بخواند؛ اما اگر نمی داند که چند روز می ماند، چنانچه تا سی روز مردداً در آنجا بماند، نمازش قصر است و در روز سی و یکم به بعد باید نمازش را تمام بخواند، اگر چه بداند نصف روز دیگر در آنجا خواهد بود.

پرسش شماره ۳۸۳۱۳

› حکم نماز و روزه کسی که سرباز است و هر روز به فاصله حدود ۳۳ کیلومتری محل زندگی خود می‌رود و بعد از ظهر بر

می‌گردد چیست؟

› اگر رفت و آمدش حداقل سه ماه - غیر از روزهای تعطیل - ادامه دارد، نمازش در مبدأ و مقصد و بین راه، در سفرهای مربوط به خدمت سربازی یا کارش، تمام و روزه‌اش صحیح است.

پرسش شماره ۳۸۲۴۳

› ۱. اگر فرد برای لهو و خوش گذرانی برای صید و شکار به حد مسافت شرعی برود، آیا این عمل به خودی خود جایز است؟
۲. حکم نماز فرد در فرض مذکور، در مسیر رفت و برگشت چگونه است؟

› ج۱) حرام است.
ج۲) در سفر برای صید و شکار لهوی، نماز تمام است.

پرسش شماره ۳۶۸۵۱

› اگر مسافری قصد اقامت در مکانی را تا روز معینی داشته باشد؛ ولی نداند از زمان قصد اقامت، تا روز معین مذکور، ده روز می شود یا نه، نماز چه حکمی دارد؟ اگر بعداً معلوم شود که آن مدت، ده روز بوده است، نماز چه حکمی دارد؟

› چنانچه کسی قصد کند که تا روز معینی؛ مثلاً تا آخر ماه یا تا دوشنبه در جایی بماند و در واقع تا آن زمان ده روز باشد، اگر چه نداند که ده روز است، نمازش تمام است؛ هر چند احتیاط مستحب است که نماز را جمع (هم شکسته و هم کامل) بخواند.

پرسش شماره ۳۶۶۳۶

› کسی که تصمیم دارد ده روز در محلی بماند، اگر احتمال بدهد که برای ماندن او مانعی پیش می آید مثل بیماری، کسری

مخارج سفر، کار اداری و ... و آن احتمال از نظر عقلا قابل توجه باشد، حکم نماز این شخص چگونه است؟ اگر اتفاقاً آن مانع پیش نیاید و ده روز کامل هم آنجا بماند، چطور؟

› چنانچه این احتمالات عرفاً معقول بوده و موجب می شود تا اطمینان به ماندن ده روزه پیدا نشود، باید نماز را شکسته بخواند؛ اما اگر این تردیدها تا سی روز ادامه پیدا کند، از آن به بعد نماز کامل خواهد بود.

پرسش شماره ۳۶۶۲۹

› آیا قصد اقامت ده روز باید از روی اختیار و اراده باشد؟ مثلاً مسافری که می داند یا اطمینان دارد ده روز در محلی بدون اختیار می ماند، نمازش کامل است؟

› بله کامل است.

پرسش شماره ۳۶۶۲۷

› منظور از حد ترخص دقیقاً چیست؟ آیا برای تحقق شرط حد ترخص باید هر دو شرط با هم جمع باشند یا وقوع یکی کافی است؟ یعنی باید هم شرط شنیدن صدای اذان و هم شرط دیدن آخرین دیوار وطن را ملاک قرار داد تا حد ترخص تلقی شود یا وجود یکی کافی است؟

› منظور از حد ترخص مکانی است که در آنجا اذان شهر شنیده نمی شود و دیوارهای شهر هم دیده نمی شود و احوط، رعایت هر دو علامت است، هر چند بعید نیست که شنیده نشدن اذان برای تعیین حد ترخص کافی باشد.

پرسش شماره ۳۶۰۱۲

› اگر مسافر شک کند که به حد ترخص رسیده یا نه، چگونه باید نماز بخواند؟

› کسی که از وطن به قصد پیمودن مسافت شرعی سفر می‌کند، اگر شک کند که به حدّ ترخص رسیده است یا نه؛ باید بنا بگذارد که به حدّ ترخص نرسیده و نماز را تمام بخواند و اگر این شک هنگام برگشتن از سفر باشد، باید نماز را قصر بخواند؛ البته در صورتی‌که هم هنگام رفتن و هم برگشتن، در یک مکان شک کند که از حد ترخص گذشته است یا نه و بخواهد در آن مکان نماز بخواند، باید بین قصر و تمام جمع کند و اگر نماز را هنگام رفتن فقط به صورت تمام خوانده، باید به صورت قصر هم اعاده یا قضا کند

پرسش شماره ۳۵۸۶۲

› اگر کسی یقین یا اطمینان داشته باشد که به حد ترخص نرسیده و یا شک داشته باشد که به حد ترخص رسیده یا نه و نماز را تمام بخواند، و بعداً معلوم شود که در وقت نماز، به حد ترخص رسیده بوده، وظیفه اش، در وقت و خارج از وقت چیست؟

› در وقت باید اعاده کند و در خارج وقت باید قضا کند.

پرسش شماره ۳۵۸۶۱

› فردی که از وطنش حرکت می کند، در صورتی که به حد ترخص برسد نمازش شکسته است و اما در غیر وطن، حد ترخص اثری ندارد و همین که از محل اقامت خارج شود، نمازش شکسته است. آیا صحیح است؟

› اگر از محلی که قصد اقامت ده روز کرده به قصد پیمودن مسافت شرعی خارج شود، احتیاط واجب آن است که در فاصله بین محل اقامت و حد ترخص، بین قصر و تمام جمع کند یا نماز را تأخیر بیندازد تا از حدّ ترخص عبور کند و قصر بخواند.

پرسش شماره ۳۵۸۵۵

› آیا حکم ذیل صحیح است؟
"اگر سفر شغلی یا کثرت سفر در حد مسافت شرعی، مختص به وقت معینی از سال باشد، احکام کثیر السفر در اوقات دیگر سال، که فرد در معرض سفر شغلی یا کثرت سفر نیست، بار نمی شود؛ بنابراین در سفرهای اتفاقی و متفرقی که در اوقات دیگر سال دارد، نمازش شکسته است."

› برای تحقق سفر شغلی سه شرط لازم است:
۱. قصد انجام سفر شغلی؛
۲. شروع سفر شغلی؛
۳. قصد استمرار سفر شغلی
لذا اگر عرفاً، این سفرها، استمرار همان سفرهای قبلی محسوب گردد نماز در آنها تمام است؛ البته اگر در بین این سفرها ده روز تمام فاصله شده باشد، در اولین سفر شغلی نماز او قصر خواهد بود. بنا بر این اشخاصی که اشتغال به شغلی دارند که در سال یک بار به مدت مثلاً یک ماه طول می کشد مانند کاروان داران حج، چنانچه بنا دارد همه ساله به این کار اشتغال داشته باشد، نمازش حتی در اولین سفر تمام است؛ هم چنین کسی که در بخشی از سال، سفر شغلی دارد و قصد و عزم او استمرار و انجام آن در هر سال است، مانند رانندگی در یک یا دو ماه از تابستان، سفرش حکم سفر شغلی را دارد و از سفر اول نمازش تمام است.

پرسش شماره ۳۵۶۴۴

› کسی که قصد هشت فرسخ دارد، پس از گذشت حد ترخص، اگر مثلاً روزی سه کیلومتر برود یا ده کیلومتر برود، آیا در هر دو حال، باید نماز را شکسته بخواند؟

› در هر دو مورد، باید نماز را شکسته بخواند.

پرسش شماره ۳۵۵۴۳

› آیا هر ضرری سبب حرام شدن سفر و تمام خواندن نماز مسافر می شود یا باید ضرر موجب مرگ یا نقص عضو شود تا سفر حرام شود؟

› اطمینان و یا احتمال عقلائی نسبت به وجود ضرر قابل توجه ، موجب حرمت سفر می گردد که البته لازم نیست شدت ضرر محتمل به اندازه مرگ و یا قطع عضو باشد بلکه اجتناب از ضررهای قابل توجه کمتر از این هم واجب می باشد.

پرسش شماره ۳۵۳۱۸

› آیا صِرفاً نهی یا عدم رضایت پدر یا مادر از سفر، سبب حرمت سفر و کامل شدن نماز است؟

› صِرف آن، موجب حرام شدن سفر نیست؛ مگر این که سفر، مصداق اذیت نمودن آن‌ها از نوع اظهار انزجار و راندن و طرد کردن آن‌ها باشد.

پرسش شماره ۳۵۳۰۲

› ۱. اگر یک عادل یا شخص موثقی، خبر دهد که سفر انسان هشت فرسخ است، چگونه باید نماز بخواند؟
۲. اگر دو بینه خلاف یکدیگر بگویند، تکلیف چیست؟

› ج۱) بنا بر احتیاط واجب نماز را هم تمام و هم شکسته بخواند.
ج۲) اگر هر دو بینه شهادت حسی بدهند، هر دو ساقط است و باید تمام بخواند و احتیاط مستحب در جمع است.

پرسش شماره ۳۵۲۲۳

› کسی که سفر او، سفر معصیت است_مثل اینکه برای انجام کار حرامی به حد مسافت شرعی مسافرت می کند_ اگر در بین راه از قصد معصیت برگردد، خواه باقیمانده راه به تنهایی یا مجموع رفت و برگشت از آنجا هشت فرسخ باشد یا نباشد، نماز چه حکمی دارد؟

› اگر باقیمانده راه، هشت فرسخ باشد یا چهار فرسخ باشد و بخواهد برود و برگردد، باید نماز را شکسته بخواند، در غیر این صورت نماز تمام است.

پرسش شماره ۳۵۲۱۹

› افرادی که صحرانشین بوده و در بیابان ها گردش می کنند و هر جا آب و خوراک برای خود و اطرافیان و چهارپایانشان پیدا کنند، می مانند و بعد از چندی به جای دیگر می روند، نماز آنها چه حکمی دارد؟

› در فرض سوال، نماز صحرانشین ها، تمام است.

پرسش شماره ۳۵۲۱۷

› اگر فرد به قصد تفریح و گردش به حد مسافت شرعی برود، حکم سفر او و نماز هایش را بیان فرمایید.

› در فرض سؤال سفر اشکال ندارد و اگر از اول قصدِ مسافتِ شرعی داشته، نمازش شکسته است.

پرسش شماره ۳۵۱۲۲

› کسی که در سفر در اختیار دیگری است، اگر بداند یا گمان داشته باشد که پیش از رسیدن به چهار فرسخ از او جدا می شود و سفر نمی کند، نماز وی چه حکمی دارد؟

› در فرض سوال، نماز او تمام است.

پرسش شماره ۳۵۱۰۸

› مسافری که سفرش را به حد مسافت شرعی، وابسته به امر دیگری کند، مثل کسی که از شهر بیرون می‌رود و مثلاً قصدش این است که اگر رفیق پیدا کند، سفر هشت فرسخی برود، نماز چه حکمی دارد؟

› باید نمازش را تمام بخواند، مگر این که بداند آن امر محقق می شود، مثل این که می داند رفیق برای سفر پیدا می شود که در این صورت اگر از حد ترخص بگذرد، نمازش شکسته است.

پرسش شماره ۳۴۸۵۳

› کسی که می خواهد پیش از هشت فرسخ از وطنش بگذرد و در آن توقف کند یا ده روز در محلی بماند و یا مردد است که از وطنش بگذرد یا ده روز در محلی بماند، اگر از ماندن ده روز یا گذشتن از وطن منصرف شود، حکم نمازش چگونه است؟

› اگر باقیمانده ی راه، هشت فرسخ باشد یا چهار فرسخ باشد و بخواهد برود و برگردد، باید نماز را شکسته بخواند.

پرسش شماره ۳۴۶۸۰

› فردی که هفته ای یک بار به عنوان خادم افتخاری حرم امام رضا (علیه السلام) به مشهد مقدس سفر می کند، آیا این سفر، سفر شغلی محسوب می شود؟ وضعیت نماز و روزه اش چگونه است؟

› در فرض سوال، خادم افتخاری شغل محسوب نمی شود؛ بنابراین نماز شکسته می باشد و روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۴۵۶۴

› کسی که قصد رفتن به محل معینی را داشته و یقین یا اطمینان دارد، سفری که می خواهد برود، هشت فرسخ نیست یا شک دارد که هشت فرسخ هست یا نه، چنانچه در بین راه بفهمد که سفر او هشت فرسخ بوده، اگر چه کمی از راه باقی باشد، وظیفه اش در وقت و در خارج وقت، در حالی که نماز را کامل خوانده است، چیست؟

› باید نماز را شکسته بخواند؛ و اگر کامل خوانده، باید در وقت، به صورت شکسته، إعاده و در خارج وقت، قضا کند.

پرسش شماره ۳۳۶۰۲

› نماز مسافری که بعد از اتمام مسافرت به داخل محدوده حد ترخص رسیده ولی به وطن خود نرسیده چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال نمازش کامل است. هر چند احتیاط مستحب این است که در هنگام بازگشت، تا زمانی که به شهر داخل نشده است، نماز را به صورت جمع بین قصر و تمام بخواند.

پرسش شماره ۳۳۵۹۴

› اگر کسی از اول سفر قصد حرام ندارد، ولی در وسط راه، قصد سفر حرام می کند؛ (در وسط و پایان راه) نمازش چه حکمی دارد؟

› واجب است از زمانی که قصد استمرار سفر به خاطر معصیت کرده، نمازش را تمام بخواند.

پرسش شماره ۳۲۶۵۸

› خانمی که از شهر دیگر ازدواج کرده و شوهرش برای شهری غیر از شهر خودش می باشد و قرار است در شهر شوهرش زندگی کند، تکلیف نماز و روزه او چگونه است؟ آیا می تواند آنجا را وطن خود قرار دهد؟

› وطن شوهر، حکم وطن برای همسرش را ندارد، اما اگر زن به تبع شوهر جایی را به عنوان وطن انتخاب کرده و محل سکونت قرار دهد وطن او محسوب می شود. بنا بر این اگر انسان قصد دارد در جایی حدود ده سال بماند، بعید نیست عرفاً در صدق وطنیت کافی باشد.
لازم به ذکر است جایی را که انسان برای مدت یکی دو سال برای زندگی انتخاب می کند، چون در آنجا عنوان مسافر بر او صدق نمی‌کند، حتی بدون قصد اقامت ده روز، نمازش تمام است.

پرسش شماره ۳۱۰۹۸

› مسافت شرعی را از خود شهر حساب می کنند و یا از آخرین روستای همان شهر؟ یعنی اگر یک شهر چند تا روستا دارد، پایان شهر، خود شهر محسوب می شود یا از آخرین روستای همان شهر؟

› ملاک محاسبه ی مسافت شرعی، فاصله ی بین آخر شهر مبدأ و ابتدای شهر مقصد می باشد؛ خواه اطراف شهر، روستا باشد یا نباشد.

پرسش شماره ۳۱۰۳۴

› من معمولاً دو مسیر را هر هفته رفت و آمد می کنم. اگر گاهی اوقات یک مسیر سومی که در آن، نماز، قصر می شود را طی کنم، با توجه به این که دو مسیر قبلی را هر هفته رفت و آمد می کنم، آیا نمازم در مسیر سوم نیز کامل است؟

› اگر مسیر اوّل و دوّم، مسافت شرعی* باشد و به واسطهٔ مسافرت های هفتگیِ شغلی، نماز در آنها تمام است، در مسیر سوّم نیز، اگر شغلی باشد ـ هر چند گاهی اوقات رفت و آمد کنید ـ نماز در آن تمام است و اگر سفر شغلی نباشد، نماز شکسته است.
---
*مسافت شرعی یعنی چهل و یک کیلومتر، هر چند به صورت رفت و برگشت، آن هم اگر مسیر رفت آن از بیست و نیم کیلومتر کمتر نباشد.

پرسش شماره ۳۰۵۸۷

› شخصی تصادف کرده و در حالت بیهوشی او را به بیمارستانی در صد کیلومتری اعزام کرده‌اند؛ چون او قصد سفر نکرده در چند روزی که در آن جا است، نمازش تمام است اما در مسیر برگشت شکسته است.
آیا به محض حرکت برای بازگشت، نمازش شکسته است یا بعد از گذشتن از حد ترخص آن محل، باید شکسته بخواند؟

› با شروع به سفر (اگر هنگام بازگشت، مسافت هشت فرسخ باشد) نمازش قصر است.

پرسش شماره ۳۰۴۵۷

› ۱. اگر شخصی به هدف از بین بردن آبرو و بدگویی و سخن‌چینی مؤمنی به مسافرت برود، آیا عنوان سفر حرام بر آن صدق می کند؟
۲. سفری که ترک آن، راجح و انجام آن، مکروه باشد و انسان نذر شرعی کند که به آن سفر نرود، آیا چنین نذری واجب و نفس رفتن او به این سفر، حرام می باشد؟

› ج۱) در فرض سؤال سفر، حرام و نماز تمام است.
ج۲) وفای به نذر واجب است و اگر به قصد تخلف از نذر سفر کند، نماز تمام است، در غیر این صورت نماز قصر است.

پرسش شماره ۳۰۳۷۴

› اینجانب برای یک مأموریت کاری به کشوری رفتم و در آن کشور نیز بیش از ده روز اقامت دارم. در این سفر، معمولاً هر روز به مدت دو ساعت از حد ترخص خارج می شوم و مجدداً به همان محل باز می گردم. خواستم بدانم نماز من چه حکمی دارد؟

› اگر به مسافتی کمتر از چهار فرسخ بروید، در صورتی که قصد داشته باشید به مدتی خارج شوید که عرفاً با ماندن ده روز در یکجا منافات نداشته باشد مانند این که بخواهید در این مدت، دو سه بار و هر بار حداکثر به مدت نصف روز خارج شوید، به قصد اقامت شما خللی وارد نمی شود و نماز تمام است؛ ولی خروج هر روز به مقدار یاد شده در سؤال محل اشکال است؛ البته اگر تا قبل از خواندن اولین نماز چهار رکعتی قصد خروج به مقدار یاد شده را نداشته اید، با خواندن یک نماز چهار رکعتی قصد اقامت محقق شده و پس از آن خروج به مقدار یاد شده به قصد اقامت ضرر نمی زند و نماز تمام است.

پرسش شماره ۲۹۸۶۱

› اگر در سفری انسان قصد اقامت ده روزه کند و سفرش بیش از ده روز طول بکشد، آیا بعد از ده روز نیاز به قصد اقامت مجدد دارد یا همان قصد قبلی کفایت می کند؟ درصورت نیاز به قصد مجدد اگر بدلیل عدم آگاهی به مسأله، قصد مجدد نکند تکلیف نماز و روزه ای که بعد از ده روز بجا آورده چیست؟

› تا زمانی که انسان در فرض سؤال به سفر جدیدی نرود، همان قصد اول کفایت می کند و قصد جدید نیاز نیست.

پرسش شماره ۲۹۵۳۴

› آیا حدّ ترخص از نظر کیلومتر، میزان خاصی دارد؟

› ملاک تشخیص حدّ ترخص، آن است که از آخرین خانۀ شهر به اندازه ای دور شود که صدای اذان متعارف شهر را بدون بلندگو نشنود؛ خواه دیوارهای شهر را ببیند یا نه.
مسافت اعلامی از سوی مرکز موضوع شناسی برای حدّ ترخص، ۱۳۵۰ متر، از آخرین نقطه شهر می باشد.

پرسش شماره ۲۹۳۹۶

› اگر مسافری مردد بوده و قصد اقامت ده روز نداشته، اما حالا سی روز شده که در جایی مانده است؛ چنانچه در خلال این سی روز چند بار در ساعات مختلف به میزان مسافت شرعی از محل اقامتش خارج شده، یعنی به شهر مجاور رفته باشد و حد ترخص و مسافت شرعی را طی کرده باشد، حکم نمازش چگونه است؟

› در فرض سوال که در این سی روز به مسافت شرعی رفته است چنانچه هنوز مردد است و یا قصد ماندن کمتر از ده روز را دارد،

نمازش در محل مذکور قصر است.

پرسش شماره ۲۸۸۱۹

› ساکن کرج و محل کارم تهران است. جمعه شب بیماری را به بیمارستان تهران آوردم و شب در بیمارستان ماندم و فردای آن روز از همان جا به محل کار رفتم؛ نماز و روزه چه حکمی دارد؟ همچنین اگر بعد از اتمام کار به بیمارستان بروم و شب در آنجا بمانم، فردای آن روز وضعیت نمازم چه می شود؟

› به طور کلی، کسی که سفر شغل اوست، اگر به سفر غیر شغلی برود، هر چند به محل شغلش باشد، نمازش قصر است؛ اما چنانچه برای کاری غیر از شغل به محل شغلش سفر کند، ولی تصمیم بگیرد که به خاطر شغل در آنجا بماند، در مدتی که آنجا توقف می کند تا به سر کار برود، بعد از آن و در برگشت، نمازش تمام است، گرچه احتیاط آن است که در مدتی که آنجا توقف می کند تا به سر کار برود نماز را هم تمام و هم قصر بخواند.

پرسش شماره ۲۷۴۸۱

› هر فرد چند وطن می تواند اختیار کند؟

› داشتن دو یا سه وطن بالفعل اشکال ندارد؛ به این صورت که در هر یک، خانه و زندگی داشته و در طول سال چند ماه در آن مکانها زندگی می کند. اما داشتن بیش از سه وطن بالفعل، محل اشکال است.

پرسش شماره ۲۶۲۹۸

› آیا مسافر، نماز را در کربلا باید کامل بخواند؟

› حکم تخییر در حائر حسینی(علیه السلام) به زیر گنبد (تحت القبّه) و جایی که نزد قبر امام حسین (علیه السلام) صدق می کند، اختصاص دارد و بنابر احتیاط شامل رواق ها و صحن مطهر نمی شود.

پرسش شماره ۲۵۸۱۱

› به نظر حضرت آقا معیار وطن حکمی که گفتن عرفی است، حدوداً چند سال می باشد و چه شرائطی دارد؟

› در مکانی که بر انسان مسافر صدق نکند، نماز تمام و و روزه صحیح است و این قضیه عرفی است و علی الظاهر یکی دو سال کافی است.

پرسش شماره ۲۵۱۰۵

› بنده دوست دارم برای پیاده روی اربعین به کربلا بروم؛ ولی مقداری پول (بیشتر از هزینه سفر) مقروض هستم. آیا این سفر برای من جایز است؟ حکم نماز من در این سفر چگونه است؟

› اگر زمان ادای قرض نرسیده و یا قرض دهنده برای پرداخت قرض به شما مهلت بدهد، اشکالی ندارد و در صورتی که زمان ادای آن رسیده و بتوانید بدهی خود را بدهید و طلبکار هم مطالبه می کند، اول باید قرض خود را پرداخت نمائید. در هر حال اگر سفر به قصد ترک ادای دین نباشد نماز در این سفر، شکسته است.

پرسش شماره ۲۴۹۸۲

› اگر فردی در بین نماز از قصد ده روز منصرف شود، حکم نماز و روزه اش چیست؟

› در فرض مسأله، اگر تصمیم او قبل از رسیدن به رکعت سوّم باشد، باید نماز را به صورت قصر تمام کند و چنانچه در رکعت

سوّم قبل از رکوع باشد، بنابر احتیاط واجب باید بنشیند و نماز را به صورت قصر تمام کند و دوباره نماز را به صورت قصر اعاده کند و اگر وارد رکوع رکعت سوم شده باشد، نمازش باطل است.

پرسش شماره ۲۳۸۴۷

› شخصی که احتمال می دهد به وطن اصلی خود برای زندگی باز نگردد، اوقاتی را که برای چند روز به وطن بر می گردد تکلیف نماز و روزه های او چگونه است؟

› مراد از اعراض از وطن، خروج از آن با تصمیم بر عدم بازگشت به آن برای سکونت است؛ بنا بر این اگر حتی احتمال برگشت به وطن را بدهد، اعراض محقق نشده است و همچنان احکام وطنیت باقی است.

پرسش شماره ۲۳۳۳۵

› نماز و روزه مسافری که از سفر معصیت باز می گردد، چه حکمی دارد؟

› کسی که از سفر معصیت برمی گردد اگر مسیر برگشت او، به مقدار مسافت شرعی باشد و بازگشت از سفر معصیت، ادامه همان سفر باشد، در صورت توبه، نمازش قصر است، اما اگر توبه نکرده باشد، بنا بر احتیاط واجب باید بین نماز قصر و تمام جمع کند، ولی اگر بازگشت، سفر جدیدی محسوب شود (نه ادامه سفر قبل) مانند اینکه بعد از گذشتن مدت طولانی؛ مانند یک سال، بخواهد به شهر اوّل برگردد، در هر صورت (چه توبه کرده باشد یا نه) باید نماز را قصر بخواند و روزه را هم افطار کند.

پرسش شماره ۲۲۶۶۸

› آیا زن بعد از ازدواج برای محل سکونت باید از شوهر تبعیت کند؟ یا می تواند مخالفت کند؟

› اگر در ضمن عقد لازم، حق انتخاب محل سکونت به زوجه واگذار نشده، زوجه شرعاً موظف است هر جا که شوهر سکونت اختیار می کند، با او در آن جا زندگی نماید. البته مرد نیز محل مناسب شأن زن را باید فراهم کند و زن می‌تواند آن را مطالبه نماید.

پرسش شماره ۱۸۹۴۸

› من دریانورد هستم. یعنی در کشتی به طور متداول ۴ ماه مشغول کار هستم و سپس ۲ الی ۳ ماه در منزل مرخصی دارم. و مجموعا در سال حداقل ۷ ماه در کشتی مشغول هستم. با توجه به اینکه کشتی می تواند در یک موقعیت لنگر باشد یا برای تخلیه بار به کشور دیگری برود. نماز و روزه من در کشتی به چه صورت خواهد بود؟

› نماز شما در سفرهای مذکور تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۱۸۰۸۸

› عازم حج تمتع هستم. در مدت اقامت مان در مدینه، خواندن نماز در غیر از مسجد النبی، شکسته است یا باید کامل خوانده شود؟

› به طور کلی حکم تخییر در تمامی شهر مدینه فعلی جاری است و مخصوص مسجد النبی (صلی الله علیه و آله و سلم) نیست، ولی احتیاط مستحب آن است که به مسجد اکتفاء شود و اگر ده روز اقامت داشته باشید، باید نماز را کامل بخوانید.

پرسش شماره ۱۷۸۸۰

› اگر در بین فاصله معیّن دو شهر جهت اقامه نماز، جاده و راه زمینی نباشد و بین این دو، یک رود یا دریا فاصله باشد، آیا فاصلهٔ معیّن جهت قصر نماز، همان چهار فرسخ است و یا فرق دارد؟

› در مسافت شرعی، فرقی بین جاده و راه دریایی نیست.

پرسش شماره ۱۷۶۲۷

› شخصی به مدت چهار سال به عنوان تحصیل در شهری غیر از وطن خود زندگی کرده است؛ لکن حالا قصد کرده همین شهر را به عنوان وطن خود اتخاذ نماید. آیا لازم است مقداری به قصد توطن زندگی کند تا وطن او صدق کند یا از همین جا وطن او محسوب می شود؟

› -به طور کلی برای صدق وطن اتخاذی علاوه بر قصد توطن، لازم است کارهایی که معمولاً برای توطن در یک محل انجام می شود را انجام دهید، تا وطن صدق کند. بنابر این در فرض سؤال که چهار سال زندگی کرده اید و لوازم وطنیّت را فراهم کرده اید چنانچه بخواهید حداقل ده سال بمانید، وطن اتخاذی برای شما محقق می شود.

پرسش شماره ۱۶۲۶۸

› معیار در وطن اتخاذی چیست؟ آیا قصد اقامت دائم شرط است؟

› در تحقق وطن اتخاذی؛ فرقی نمی کند که فرد قصد زندگی دائم یا قصد زندگی بدون تعیین مدّت یا قصد زندگی به مدّت طولانی، مثلا ده سال در آن مکان را داشته باشد.
درصدق عرفی وطن اتخاذی، صِرف نیّت کافی نیست، بلکه تحقق لوازم وطنیت نیز خصوصیت دارد؛ مانند این که با قصد توطن مدتی (مانند یکی‌دو ماه) در آنجا بماند و یا کارهایی را انجام بدهد که عادتاً انسان برای توطن در یک مکان آن کارها را انجام می‌دهد.

پرسش شماره ۱۵۸۶۴

› ۱. اگر فردی از محل تولد و زندگی خود اعراض کند، آیا با قصد کردن شهر جدید به عنوان وطن جدیدش، بلافاصله احکام وطن

بر آن مترتب می شود یا باید مدتی در شهر جدید سکونت داشته باشد و پس از آن مدت احکام وطن بر آن مترتب می شود؟ درصورت لزوم، آن مدت چقدر است؟
۲. در صورتی که فرد بخواهد به شهری که قبلاً وطنش بوده و از آن اعراض کرده رجوع کند، در این صورت با توجه به اینکه عرفاً او را اهل آن جا می دانند، آیا باز هم لازم است مدتی سپری شود تا احکام وطن بر آن جا مترتب شود؟ در صورت لزوم، آیا این مدت از مدت مطرح شده درسؤال اول کمتر است؟

› جا۲و) درصدق عرفیِ وطن اتخاذی، صِرف نیّت کافی نیست، بلکه تحقق لوازم وطنیت نیز خصوصیت دارد؛ مانند اینکه با قصد توطن مدتی (مانند یکی دو ماه) در آنجا بماند و یا کارهایی را انجام بدهد که عادتاً انسان برای توطن در یک مکان آن کارها را انجام می دهد. ضمناً در حکم مذکور تفاوتی بین وطن جدید یا شهری که قبلاً وطن بوده است نمی باشد.

پرسش شماره ۱۵۴۳۶

› طلبه ای هستم که به صورت نامنظم به سفرهای تبلیغی می روم، گاهی بین برخی از این سفرها کمتر از ده روز و گاهی بیشتر از ده روز فاصله است. حکم نماز در این سفرها چیست؟

› اگر بنای بر استمرار سفر داشته باشید به مقداری که عرفاً سفرهای تبلیغی، سفر شغلی یا لازمه شغل شما محسوب شود، نماز در مقصد و بین راه و همچنین محل تبلیغ تمام می باشد، ولی توجه داشته باشید در صورتی که در وطن یا غیر وطن خود ده روز متوالی توقف داشته باشید، در سفر شغلی اول بعد از ده روز، نماز، قصر و بعد از آن، تمام است.

پرسش شماره ۱۵۱۰۱

› آیا محل کار، حکم وطن را دارد یا نه؟ به عنوان مثال بنده از شهر الوند که با شهر قزوین ۱۵ کیلومتر فاصله دارد به شهر قزوین که محل کارم هست می روم ولی قصد دارم بعد از وقت اداری به شهر قم سفر کنم نماز ظهر و عصرم در شهر قزوین شکسته است یا کامل؟

› اگر با قصد سفر به قم از الوند خارج شوید، نمازتان در قزوین شکسته است؛ ولی اگر طبق معمول برای انجام شغل به قزوین رفته و از آنجا تصمیم بگیرید که به قم سفر کنید، نماز در قزوین، تمام است.

پرسش شماره ۱۵۰۷۵

› با توجه به نظر رهبری مبنی بر این که برای تمام بودن نماز و صحت روزه، وطن بودن لازم نیست، بلکه صدق مسافر نبودن کافی است و این که ایشان یک سال را برای صدق مسافر نبودن کافی می دانند، چند سؤال مطرح می شود.
۱- آیا منظور این است که اگر بداند یک سال قرار است بماند، کافی است یا بعد از اینکه یک سال ماند، تازه مسافر نبودن صدق می کند؟
۲- آیا اگر از تعداد ماه های سال بکاهد، ولی بر تعداد سال ها بیفزاید، مثلا اگر به جای ماندن یک سال، بخواهد چهار سال، سالی سه ماه را در آنجا بماند، آیا در این مورد نیز کافی است؟ در فرض مثبت بودن جواب، آیا این ماهها باید پشت سر هم باشند؟

› ج۱) در فرض سؤال از همان زمان آغاز اقامت، با نیت اقامت و بعد از استقرار کامل، وقتی که عرفاً مسافر محسوب نشود، نماز تمام و روزه صحیح است.
ج۲) تابع صدق عرفی است، اگر در مدت مذکور نیز عرفاً مسافر محسوب نشود، حکم جاری است.

پرسش شماره ۱۴۱۳۲

› آیا معظم له در مسئله روزه مسافر قائل به حد ترخص در برگشت به وطن هستند؟

› برای صحت روزه، باید قبل از ظهر، به خود وطن برسد و رسیدن به حد ترخص کافی نیست.

پرسش شماره ۱۳۹۱۷

› آیا رفتن به اندازه حد ترخص، برای روزه نگرفتن کفایت می‌کند؟

› انسان به صرف رفتن به اندازهٔ حد ترخص* حکم مسافر را پیدا نمی‌کند و برای افطار روزه کافی نیست؛ بلکه باید از شب قبل، قصد مسافرت به مقدار حداقل بیست و نیم کیلومتر قبل از اذان ظهر را داشته باشد که در اینصورت می تواند بعد از حد ترخص روزه را افطار نماید. ولی اگر در روز قصد سفر کرده است، بنابر احتیاط واجب باید روزه بگیرد و پس از ماه رمضان هم آن را قضا

کند.

پرسش شماره ۱۳۱۰۲

› یک سال است که هر شنبه به شهر محل کارم مسافرت می‌کنم و پنج شنبه به وطن بر می گردم. نیت من این است که این سفرها هر هفته باشد، اگر به شکل پیش‌بینی نشده‌ای، اقامت در محل کار یا وطن بیش از ده روز شد، آیا می‌توانم یک سفر غیرکاری در آن ده روز انجام دهم تا نظم سفرم به هم نخورد و بر اوّلین سفر بعدی، حکم مسافر برقرار نشود؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۲۸۱۱

› مسافر در برگشت از سفر اگر قبل از ظهر به جایی برسد که صدای اذان شهرش (بدون بلندگو) شنیده می شود، آیا روزه اش صحیح است؟ آیا اذان وسط شهر ملاک است یا اذان پشت بام آخرین خانه های ورودی شهر؟

› نسبت به روزه می‌بایست وارد شهر شود و رسیدن به حدّ ترخص* کافی نیست، اما با رسیدن به حد ترخص وطن، نماز تمام است.

---

* منظور از حد ترخص مکانی است که در آنجا اذان شهر شنیده نمی شود و مقصود اذانی است که بدون بلندگو، هر چند از آخر شهر، شنیده شود.

پرسش شماره ۱۲۴۹۳

› بنده در شهری غیر از محل زندگی ام مشغول به کار هستم. اگر مدت ده روز در یک مکان متوقف شوم، فتوای آقا این است که در سفر دوم نماز کامل و روزه صحیح است. سوال این است که تعریف سفر اول و دوم چیست؟ آیا هر طی مسیری از محل

کار به وطن یا از وطن به محل کار یک سفر حساب می شود یا تعریف دیگری دارد؟ چون اگر اینطور باشد هرگاه بعد از توقف در محل کار، از محل کار به وطن سفر کنیم، این می شود سفر اول و وقتی برمی گردیم می شود سفر دوم و نماز و روزه کامل است. ولی اگر ده روز در وطن متوقف باشیم، وقتی سر کار می آییم می شود سفر اول، وقتی به وطن برگردیم می شود سفر دوم و وقتی دوباره سرکار می آییم می شود سفر سوم! در حالی که فتوا گفته در سفر دوم نماز کامل است. خواهش می کنم تعریف سفر را بصورت شفاف با توجه به موارد فوق مشخص فرمایید.

› مسافری که از وطن یا محل اقامت ده روز خارج می شود، اگر یک مقصد داشته باشد، مجموع رفت و برگشت او یک سفر محسوب می شود، ولی اگر چند مقصد داشته باشد، سفر اول با رسیدن به مقصد اول تمام می‌شود و از هنگامی که به سمت مقصد دوم حرکت می کند، در صورتی که قصد پیمودن مسافت شرعی را داشته باشد، سفر دوم محسوب می شود و نماز تمام است.

پرسش شماره ۱۲۱۰۲

› ۱. کسی که شغلش رانندگی و مسافرت به شهرهای مختلف است، اما اکنون ماشین را فروخته و مدتی است جهت خرید ماشین جدید، به شهرهای مختلف سفر می‌کند؛ حکم نماز و روزه‌اش چیست؟
۲. بعد از خرید ماشین، از چه وقتی کثیرالسفر محسوب می‌شود؟

› ج۱) سفرهایی که برای خرید ماشین می‌رود، حکم سفر شخصی را دارد و نمازش شکسته است و روزه‌اش صحیح نیست.
ج۲) پس از خرید ماشین، با شروع اولین سفر شغلی، نمازش تمام و روزه‌اش صحیح است؛ البته اگر سفرهای شغلی او ادامه شغل و سفرهای شغلی قبلی محسوب می شود، در صورتی که ده روز در یک مکان، توقف داشته، در اولین سفر شغلی بعد از ده روز، نمازش شکسته است و روزه‌اش صحیح نیست و از سفر دوم به بعد نمازش تمام است.

پرسش شماره ۱۱۳۱۰

› کسی که بین وطن اول و دومش سفر می کند، آیا در گرفتن روزه محدودیت دارد؟ یعنی باید بعد از اذان ظهر حرکت کند یا خیر؟

› اگر شغل فرد مذکور سفر یا در سفر نباشد و فاصلهٔ دو وطن بیش از مسافت شرعی باشد، برای صحّت روزه باید هنگام اذان ظهر، در یکی از دو وطن باشد.

پرسش شماره ۱۰۲۱۱

› من در خارج از کشور زندگی می کنم و اینجا مردم از دوچرخه هم استفاده می کنند و جاده دوچرخه رو با جاده ماشین رو متفاوت است و طول آن یکسان نیست. چطور باید مسافت را حساب کرد؟

› ملاک همان راهی است که می پیمایید؛ یعنی اگر راه دوچرخه رو را بپیمایید باید همان راه را محاسبه کنید، هر چند مسیر ماشین رو کمتر از آن باشد.

پرسش شماره ۸۸۶۴

› من در سال بین دو سه ماه به خارج از کشور، رفت و آمد دارم و در آن جا محل ثابتی ندارم. البته در یک شهر بیشتر از مابقی شهرها مستقر هستم؛ ولی تا به حال ده روز تمام در یک شهر مستقر نبوده ام.
امسال هم در ماه مبارک، مسافر هستم و بیست روز در کشور مقصد هستم؛ ولی قطعاً ده روز در یک شهر نخواهم بود. روزه برای من چه حکمی دارد؟

› اگر سفرهای شما شغلی است و برای سال های متمادی وضعیت کاری شما به صورت مذکور است، یا این که یک سال به مدت سه ماه به صورت متوالی در غیر تعطیلات سفر شغلی دارید، در این سفرها نمازتان تمام و روزه صحیح است؛ البته اگر حداقل ده روز در یک مکان توقف داشته باشید در اولین سفر پس از آن نماز شما شکسته است و پس از آن در سفرهای شغلی نماز شما کامل است. اما در صورتی که اولین سفر بعد از ده روز توقف، سفر غیر شغلی باشد، در اولین سفر شغلی پس از آن بنابر احتیاط واجب نماز را جمع - هم شکسته و هم تمام – بخوانید.

پرسش شماره ۸۲۴۷

› هرگاه مسافر در محلّی توقف کند ولی نمی داند مدّت توقف او چند روز است، باید نماز را شکسته بخواند؛ امّا بعد از گذشتن

سی روز باید نماز را تمام بخواند، اگر چه مقدار کمی بعد از آن در آنجا بماند. حال اگر یک ماه از ماههای قمری بماند که کمتر از سی روز باشد نیز کافی است؟

› اگر ابتدای تردید، روز اول ماه قمری باشد و ماه ۲۹ روز باشد، باید تا روز بیست‌ونهم نماز را قصر بخواند و در روز سی‌ام (اول ماه بعد) بنابر احتیاط واجب، بین قصر و تمام جمع کند و از روز سی و یکم تمام بخواند.

پرسش شماره ۵۷۷۷

› فاصله محل سکونت با ورودی شهر محل کارم، کمتر از بیست کیلومتر و تا محل دقیق کار بیش از سی کیلومتر است. آیا ملاک مسافت شرعی، فاصله تا محل کار است یا تا ورودی شهر محل کار؟

› اگر قصد رفتن به مکان خاص و مستقلی در کنار شهر را ندارد، برای تعیین مسافت شرعی از آخر شهر مبدأ تا اول شهر مقصد محاسبه می شود و حرکت کردن درون شهر جزء مسافت نیست.

پرسش شماره ۴۷۴۸

› فرزند تا چه زمانی باید از وطن پدر تبعیت کند و آیا این تبعیت واجب است؟

› به طور کلی تبعیت در وطن نیز همانند خود وطن، امری عرفی است؛ یعنی در نظر عرف فرزندی که با پدر و مادر یا یکی از آن دو زندگی می کند تابع آنها محسوب می شود و وطن آنها، وطن او نیز می باشد. ضمناً تبعیت در وطن، در مورد وطنِ اتخاذی است، نه وطن اصلی.

پرسش شماره ۴۴۷۵

› در مورد سفر برای شغل که فرموده‌اید "در صورت اقامت ده روز در یک محل در بین سفرهای شغلی فقط در سفر اول بعد از اقامت ده روز نمازش قصر است".
بفرمائید: اگر این اقامت ده روز بدون قصد اقامت بود، آیا این ماندن کافی است یا باید همراهش قصد اقامت هم داشته باشد؟

› در فرض سؤال همین که بماند کافی است و نیازی به قصد ده روز نمی باشد.

پرسش شماره ۳۸۷۴

› فردی بدون قصد سفر به مکانی می رود و بعد از توقف متوجه می شود که ۵۰ کیلومتر از شهر خود دور شده است. اگر در همان نقطه ای که توقف کرده است بخواهد نماز بخواند، نماز را کامل بخواند یا شکسته؟

› در فرض مرقوم اگر از اول قصد رفتن به مکان معینی را داشته - هر چند نمی دانسته که آن مکان بیش از مسافت شرعی است -، در مکانی که توقف کرده است نمازش قصر است؛ اما اگر از اول قصد مکان معینی که در واقع بیش از مسافت شرعی است را نداشته و هنگام خروج نمی دانسته چند فرسخ از شهر دور خواهد شد مثل کسی که برای پیدا کردن گمشده ای خارج می شود و نمی داند چه مقدار باید برود، باید نماز را تمام بخواند؛ ولی در مسیر برگشت چنانچه تا وطنش یا جایی که می خواهد ده روز در آنجا بماند، هشت فرسخ یا بیشتر باشد، باید نماز را قصر بخواند، همچنین اگر بین راه متوجه شود که باید حداقل چهار فرسخ دیگر برود و با مسیر برگشتش، هشت فرسخ می شود، از همانجا نمازش قصر است.

پرسش شماره ۲۸۲۱

› کسی که شغلش رانندگی است و از شهرش به نیت کار و تفریح -هر دو- حرکت می کند و بعد از رسیدن به مقصد، کمتر از ۱۰ روز به نیت تفریح می ماند. تکلیف روزه و نمازش در این صورت چیست؟

› کسی که شغلش سفر است، اگر در ضمن سفر شغلی، کار شخصی، مانند تفریح انجام دهد، ـ چه غرض اصلی، کار شخصی باشد، و بردن مسافر تبعی، یا به عکس و یا هر دو غرض مساوی باشد ـ نماز تمام است.

پرسش شماره ۲۵۵۲

› با توجه به استفتاء ذیل، من تا به حال، این نمازها را شکسته می خواندم. تکلیفم چیست؟
س: برای مسافری که قصد اقامت ده روز در غیر از وطن را دارد، نماز خواندن بین حدّ ترخّص و محل اقامت، در رفت و برگشت چگونه است؟
ج: در فرض سؤال باید احتیاطاً نماز را جمع بخواند (هم شکسته و هم تمام) و در غیر این صورت نماز را تا رسیدن به محل اقامت به تأخیر اندازد.

› در فرض مذکور، احتیاطاً قضای نمازها را به صورت تمام، بخوانید؛ البته اگر با مراعات شرایط به مرجعی رجوع کنید که فتوا دارد، می توانید بر طبق فتوای ایشان عمل نمایید.

پرسش شماره ۲۲۸۲

› بیش از دو سال است که به تبعیت از شوهرم به تهران مهاجرت کرده ام؛ لذا در وطن اصلی نمازم را شکسته می خوانم، ولی شوهرم می‌گوید: قطعاً چند سال دیگر به شهر خودمان برمی‌گردیم؛ تکلیف چیست؟

› در صورت احتمال برگشت به وطن اصلی برای زندگی، اعراض از آن صورت نگرفته و نماز و روزه در آن جا تمام است. بنا بر این نمازهای خوانده شده، باید اعاده شود و اگر اعراض کرده اید، برای کامل خواندن نماز باید دوباره قصد توطن با شرائطش محقق شود.

پرسش شماره ۱۱۳۱

› در بحث وطن حکمی، آیا فرقی بین دانشجویی که در خوابگاه است با شخصی که خانه و زن و زندگی اش را به شهری منتقل می کند هست؟ (در فرضی که هر دو به یک اندازه می مانند مثلاً قرار است ۸ سال در آنجا زندگی کنند).

› جایی را که انسان برای مدت یکی دو سال برای زندگی انتخاب می‌کند، عرفاً وطن نیست؛ ولی مسافر هم بر او صدق نمی‌کند. بنا بر این بدون قصد اقامت ده روز هم نمازش تمام است. و در این حکم فرقی بین افراد مذکور در فرض سؤال نیست.

پرسش شماره ۹۳۶

› در مسأله قصد اقامت ده روز در مسافرت، که فقها فرموده اند: "اگر یک نماز چهار رکعتی بخواند، دیگر نمی تواند نماز شکسته بخواند، هر چند از قصد ده روز برگردد"؛ در این مسأله اگر نماز چهار رکعتی شخص، قضا شود؛ آیا در حکم همان خواندن نماز است، تا بقیه نمازهایش تمام باشد یا خیر؟

› تا وقتی که نماز چهار رکعتی ادائی نخوانده (اگر چه وقت آن رسیده و نخوانده)، قصد ده روز محقق نمی‌شود و اگر در این حال از قصدش برگردد، نمازش در آن جا شکسته است.

پرسش شماره ۵۴۹

احکام محتضر و اموات

› اگر شخصی وصیت کند در مکانی دفن شود و بعداً در مکان دیگری منقل شود، آیا جایز است؟

› اگر جنازه را در تابوت و مانند آن قرار داده و پس از شکافتن قبر، تابوت را بدون آنکه باز شود جابجا کنند، اگر هتک حرمت میّت نشود، به خودی خود جایز است.

پرسش شماره ۷۲۸۸۸

› آیا غسل میت و حنوط کردن با کافور مصنوعی صحیح است؟

› اگر عرفاً صدق کافور کند اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۷۴۶

› آیا بالا آوردن سنگ قبر میت بیش از چهار انگشت برای علما و شهدا هم مکروه است؟ یا فقط برای مردم عادی کراهت دارد؟

› بلند کردن قبر بیش از چهار انگشت باز، مکروه است و در این مسأله فرقی بین افراد نیست.

پرسش شماره ۷۲۴۷۸

› کیفیت و نحوه خواندن دعاهای نماز میت چگونه است؟

› نماز میت پنج تکبیر دارد و اگر نمازگزار پنج تکبیر به ترتیب ذیل بگوید کافی است: بعد از نیت و گفتن تکبیر اول بگوید:
«اشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله».
و بعد از تکبیر دوم بگوید:
«اللهم صل علی محمد و آل محمد».
و بعد از تکبیر سوم بگوید:
«اللهم اغفر للمؤمنین و المؤمنات».
و بعد از تکبیر چهارم اگر میت مرد است بگوید:
«اللهم اغفر لهذا المیت»
و اگر زن است بگوید:
«اللهم اغفر لهذه المیت»
و بعد تکبیر پنجم را بگوید. و بهتر است بعد از تکبیر اول بگوید:
«اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و اشهد انّ محمداً عبده و رسوله ارسله بالحق بشیرا و نذیرا بین یدی الساعة».
و بعد از تکبیر دوم بگوید:
«اللهم صلّ علی محمّد وآل محمّد و بارک علی محمّد وآل محمّد وارحم محمّداً وآل محمّد افضل ما صلّیت و بارکت و ترحّمت علی ابراهیم وآل ابراهیم انک حمید مجید و صلّ علی جمیع الأنبیاء والمرسلین».
و بعد از تکبیر سوم بگوید:
«اللهم اغفر للمؤمنین و المؤمنات و المسلمین و المسلمات الاحیاء منهم و الاموات تابع بیننا و بینهم بالخیرات انک مجیب الدعوات انک علی کل شی ء قدیر»
و بعد از تکبیر چهارم اگر میت مرد است بگوید:
«اللهم إنّ هذا عبدک و ابن عبدک و ابن امتک نزل بک و انت خیر منزول به اللهم انا لا نعلم منه الا خیرا و انت اعلم به منا اللهم ان کان محسنا فزد فی احسانه و ان کان مسیئا فتجاوز عنه و اغفر له اللهم اجعله عندک فی اعلی علیین و اخلف علی اهله فی الغابرین و ارحمه برحمتک یا ارحم الراحمین».
و بعد تکبیر پنجم را بگوید. ولی اگر میت زن است بعد از تکبیر چهارم بگوید:
«اللهم إنّ هذه امتک و ابنة عبدک و ابنة امتک نزلت بک و انت خیر منزول به اللهم انا لا نعلم منها الا خیرا و انت اعلم بها منا اللهم ان کانت محسنة فزد فی احسانها و ان کانت مسیئة فتجاوز عنها و اغفر لها اللهم اجعلها عندک فی اعلی علیین و اخلف علی اهلها فی الغابرین و ارحمها برحمتک یا ارحم الراحمین».

پرسش شماره ۷۲۴۳۹

› با خروج روح از بدن، آیا بدن میت نجس می شود؟

› به طور کلی، با خروج روح، بدن نجس محسوب می شود، هر چند هنوز بدن گرم باشد.

پرسش شماره ۷۲۰۰۴

› اگر بعد از دفن میّت، معلوم شود که یکی از سه غسل واجب میّت، فراموش شده است، تکلیف چیست؟

› اگر میت تازه دفن شده است و نبش قبر موجب هتک او نمی شود و حرج و مشقت برای افراد زنده ندارد، باید نبش قبر کنند و پس از تکمیل غسل، حنوط و کفن و نماز و دفن انجام شود؛ در غیر این صورت وظیفه ای ندارند.

پرسش شماره ۷۱۲۷۸

› یکی از مراحل تعیین هویت اشخاص، خرد و پودر کردن بخشی نسبتا کوچک از استخوان پیکر است. در حین خرد کردن این استخوان، ممکن است بخش های کوچکی به هر دلیلی از ادامه روند خارج شوند (قطعاتی حدوداً به اندازه نصف عدس یا کمی بیشتر و کمتر). بعد از پودر کردن نیز برای توزین میزان لازم از پودر، از کاغذ استفاده می شود و معمولاً مقدار اندکی از پودر روی کاغذ می ماند. آیا اصولاً دفن این قطعات کوچک استخوان و یا کاغذ آغشته به مقدار اندکی پودر لازم است یا خیر؟ همچنین، در این گونه موارد ملاک و معیار به طور کلی چیست؟ (پیکر اصلی در هر صورت دفن می شود و سوال مربوط به قطعات کوچک استخوان در حین خرد کردن، و یا پودر بخشی است که برای تعیین هویت استفاده می شود.)

› اگر مقدار باقی مانده از استخوان به حدی باشد که عرفاً از اجزاء بدن میت صدق کند باید دفن شود و بنا بر احتیاط واجب در صورت امکان (اگر مستلزم نبش قبر نباشد) باید با بدن میت دفن شود.

پرسش شماره ۷۰۷۵۵

› آیا نماز لیلة الدفن را بعد از دفن مثلاً ساعت ده صبح یا عصر قبل از اذان مغرب می شود خواند؟ یا حتماً باید بعد از نماز عشاء باشد؟

› نماز لیلة الدفن در شب اول دفن وارد شده است و در هر موقع از شب می شود خواند، ولی بهتر است در اول شب بعد از نماز عشا خوانده شود.

پرسش شماره ۷۰۷۳۹

› اگر انسان به فرد معیّنی غیر از ولیّ، وصیت کند که آن فرد، خودش شخصاً فرد وصیت کننده را پس از فوت، غسل دهد یا کفن نماید یا بر بدنش نماز بخواند یا او را دفن کند و او هم قبول کند، آیا برای عمل به وصیت، نیاز به اجازه ولیّ میت دارد؟

› اگر میت برای غسل و کفن و دفن و نماز خود غیر از ولیّ، فرد دیگری را معین و به او وصیت کند، احتیاط واجب آن است که آن شخص از ولیّ میت اجازه بگیرد و بر ولیّ هم بنابر احتیاط، واجب است که اجازه بدهد.

پرسش شماره ۷۰۷۲۹

› در کفن میت پارچه‌ای که می‌خواهند آن را سرتاسری قرار دهند، اگر کوچک باشد، آیا می توانند پارچۀ دیگر در کنار آن قرار دهند تا با هم بدن میّت را بپوشاند؟

› اگر پارچه یک تکه به قدر کافی ندارند، اشکال ندارد ولی در صورت تمکن از تهیه پارچه یک تکه، احتیاط در این است که از دو پارچه کوچک استفاده نکنند.

پرسش شماره ۷۰۴۸۰

› اگر انگشتر یا قرآن دیگران، همراه میت دفن شود که صاحب آن راضی نباشد، آیا نبش قبر برای خارج کردن آن از قبر جایز است؟

› در فرض سؤال، اگر نبش، موجب هتک حرمت میت نشود، جایز است مگر اینکه شئ مزبور توسط میت غصب شده باشد که در این صورت می توان نبش کرد.

پرسش شماره ۷۰۲۶۱

› آیا فردی که بر میت نماز می‌خواند، حتما باید شیعه دوازده امامی باشد؟

› باید شیعه دوازده امامی باشد.

پرسش شماره ۶۹۹۴۶

› انجام کارهایی که صورت نماز را به هم می‌زند مانند صحبت کردن، گریه کردن، پشت به قبله کردن، در نماز میت چه حکمی دارد؟

› مراعات قبله مانند نمازهای یومیه واجب است و صحبت کردن عمدی و نیز گریه کردن با صدا و عمدی برای امور دنیوی بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۹۴۵

› اگر دفن میّت در زمین ممکن نباشد، آیا می‌توان او را در بنا و مانند آن دفن کرد؟

› چنانچه دفن میت در زمین ممکن نباشد و امکان نقل او نیز برای دفن در زمین وجود نداشته باشد، می‌توان میت را در بنا دفن کرد.

پرسش شماره ۶۹۹۴۰

› آیا خواندن نماز میت بر بچّه‌ای که مرده به دنیا آمده، مستحب است؟

› مستحب نیست.

پرسش شماره ۶۹۹۳۷

› اگر برای غسل دادن میت زن، فرد همجنس وجود دارد، اما شیعه دوازده امامی نیست، آیا محرم‌های آن زن می توانند او را غسل دهند؟

› اگر زن دارای شوهر شیعه باشد، شوهرش او را غسل بدهد در غیر این صورت با نبود همجنس شیعه، مسلمان همجنس هر چند شیعه دوازده امامی نیست او را غسل بدهد.

پرسش شماره ۶۹۹۳۶

› در کشور ما بعد از فوت کسی، روز سوم غذاهایی را پخته و جلوی مردم می‌گذارند و همه حضار فاتحه و اخلاص تلاوت می‌کنند، و به روح متوفی هدیه کرده و غذا تناول می‌کنند؛ آیا این رسم شرعی است یا بدعت محسوب می‌شود؟

› عمل مذکور بدعت و خلاف شرع محسوب نمی شود؛ البته مستحب است تا سه روز برای اهل خانه میت غذا بفرستند و غذا خوردن نزد آنان و در منزلشان مکروه است.

پرسش شماره ۶۹۶۸۵

› اگر گردنبد طلایی در قالب عاریه به کسی تحویل داده شده باشد و پس از مدتی معیر، با توجه به جایز بودن عقد عاریه اقدام به فسخ قرارداد و پس گرفتن عین مال می‌نماید، ولی متوجه می‌شود که مستعیر بدون اجازه صاحب مال، عین عاریه داده شده را در کنار مادر خود دفن کرده است؛ حال با توجه به محترم بودن میت و جایز نبودن نبش قبر، حکم پس گرفتن عین عاریه داده شده به چه شکل است؟

› در فرض سؤال، نبش قبر، برای برداشتن گردنبند به گونه ای که هتک حرمت میت نشود، جایز است.

پرسش شماره ۶۹۵۷۶

› حکم شرعی نبش قبر، بعد از بیست و پنج سال فوت او جهت دو طبقه کردن آن در صورتی که هنوز استخوان های متوفی باقی است، چه حکمی دارد؟

› اگر استخوان های میت تبدیل به خاک نشده است، نبش قبر جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۵۰۴

› آیة الکرسی در نماز لیلة الدفن تا کجا باید خوانده شود؟

› آیۀ اول کافی است، هرچند خواندن تا «هم فیها خالدون» مطابق احتیاط است.

پرسش شماره ۶۹۴۸۳

› شرکت کردن خانم ها در تشییع جنازه، چه حکمی دارد؟

› بهتر است بانوان در تشییع جنازه شرکت نکنند، اگرچه میت زن باشد و شرکت زن های جوان، مکروه است.

پرسش شماره ۶۹۴۲۰

› آیا دفن دو نفر مثلا زن و شوهر یا دو نامحرم در یک قبر اشکال دارد؟

› دفن دو میت در یک قبر کراهت دارد و بنابر احتیاط مستحب، بدون ضرورت ترک شود و در صورت ضرورت بهتر است بین آنها حائل باشد.

پرسش شماره ۶۹۳۹۵

› آیا در غسل‌های سه گانه میت، رعایت ترتیب لازم است؟ اگر سهواً ترتیب رعایت نشود، چه باید کرد؟

› واجب است ترتیب رعایت شود و اگر ترتیب رعایت نشده باشد باید قبل از دفن به طوری که ترتیب رعایت شود غسل را انجام دهند و حنوط و کفن و نماز تکرار شود، اما اگر میت دفن شده باشد و نبش قبر موجب هتک میت یا حرج دیگران شود، نبش قبر برای تدارک غسل لازم نیست.

پرسش شماره ۶۹۲۶۶

› در اکثر قبرستان‌های روستا وقتی می‌خواهیم قبری حفر کنیم، استخوان‌هایی از جمله جمجمه و... از آن قبرها خارج می‌شود و نمی‌دانیم که استخوان میت مسلمان است یا غیر مسلمان.
۱- تکلیف ما نسبت به این استخوان‌ها چیست؟

۲- آیا لمس این استخوان‌ها موجب غسل مس میت می‌شود؟
۳- اگر یقین پیدا کنیم که مربوط به مسلمان است یا مربوط به غیر مسلمان است، چه حکمی دارد؟

› ج۳-۱) در فرض سؤال که قبرستان مربوط به مسلمانان است، مسّ استخوان‌ها موجب غسل نمی‌شود ولی باید آنها را دفن نمایید. اما اگر بدانید استخوان مربوط به میت غیر مسلمان است، بعد از مسّ آن، غسل مس میت واجب می شود. شایان ذکر است تا علم نداشته باشید که استخوان‌های میت از بین رفته (هر چند گمان قوی به از بین رفتن استخوان‌ها داشته باشید) یا هتک حرمت میت محسوب شود، نبش قبر جایز نیست.

پرسش شماره ۶۸۰۴۲

› فرزندی در حال صِغَر، به مادر فوت شده خودش دست می‌زند و در سن تمییز و قبل از بلوغ، غسل مس میت را انجام می‌دهد؛ آیا غسل مذکور، کفایت می‌کند؟

› در فرض مذکور، غسل مس میت انجام شده، کافی است.

پرسش شماره ۶۶۹۶۹

› با دست زدن به بدن میت، هنگامی که هنوز بدنش سرد نشده است، آیا دست فرد نجس می‌شود؟

› در فرض سؤال اگر بدن میت یا دست انسان رطوبت مسریه داشته باشد موجب سرایت نجاست به دست می شود.

پرسش شماره ۶۶۹۰۳

› آیا رو به قبله کردن محتضر بر هر مسلمان واجب است؟

› شایسته است که شخص مسلمان را در حال احتضار به پشت و به سمت قبله بخوابانند، به طوری که کف پای او به جانب قبله باشد. بسیاری از فقهاء این عمل را برخود محتضر در صورتی که قادر باشد و بر دیگران، واجب دانسته اند و احتیاط در انجام آن ترک نشود.

پرسش شماره ۶۶۸۰۵

› آیا می‌توان غسل کرد و آن را به اموات هدیه کرد؟ مثلا نیت کنیم برای امواتی که غسل نکرده و از دنیا رفته اند، غسل کنیم؛ آیا این غسل، غسلی را که بر عهده اموات است، جبران می‌کند؟

› چنین غسلی اثری ندارد؛ لازم به ذکر است اگر غسل جنابت یا حیض، بر عهده میت باشد، با انجام غسل میت، جبران می‌شود.

پرسش شماره ۶۴۶۱۱

› مجبور شدم نماز میت زنی را بخوانم درحالی که وضو نداشتم؛ آیا صحیح است؟

› نیازی به وضو نیست؛ هر چند احتیاط مستحب آن است که تمام چیزهایی را که در نمازهای دیگر لازم است رعایت کند.

پرسش شماره ۶۲۱۳۹

› اگر قاتل، مقتول را در جایی دفن کند، بعد از مشخص شدن محل دفن وظیفه بازماندگان چیست؟ آیا باید جنازه را بیرون بیاورند و با آداب اسلامی دفن کنند؟

› در فرض سؤال اگر میت تازه دفن شده و بدن او متلاشی نشده باشد، در صورت عدم هتک میت، واجب است که نبش قبر نموده و بعد از غسل، او را کفن کرده و بر او نماز بخوانند و دفن کنند؛ اما اگر بدن متلاشی شده باشد، غسل و کفن ساقط است ولی باید بر قبر او نماز میت خوانده شود.

پرسش شماره ۶۰۴۴۲

› میت، بدهی‌های متعدد داشته است، از جمله خمس، زکات و بدهی به مردم، اولویت پرداخت آنها چگونه است؟ اگر مال میت، کفاف همه بدهی‌ها را ندهد، چه وظیفه‌ای داریم؟ آیا به نسبت طلب طلب‌کاران، سهمی را از طلب آنها بدهیم یا قرعه بکشیم؟

› اگر مال میتی که زکات بدهکار است و خمس و قرض هم دارد، برای همه آنها کافی نباشد، چنانچه مالی که زکات آن واجب شده از بین نرفته باشد، باید زکات را بدهند و بقیه مال او را به چیزهای دیگری که بر او واجب است قسمت کنند و اگر مالی که زکات آن واجب شده از بین رفته باشد، باید مال او را به زکات و خمس و قرض بر حسب نسبت آنها قسمت نمایند به این صورت که هر کدام نسبت به بدهی که میت دارد، سهمی از اموال داده شود.

پرسش شماره ۵۹۲۶۱

› شخص مسلمانی مثلا ۴۰-۳۰ سال پیش در کشوری از دنیا رفته است که در آن زمان ممکن نبود او را در قبرستان مسلمانان دفن کنند و او را در قبرستان غیر مسلمانان دفن کرده اند. آیا الآن که قبرستان های مسلمانان در آن کشور زیاد شده است، از لحاظ شرعی لازم است جسد آن شخص را از آن قبرستان به قبرستان مسلمانان ببرند و او را آنجا دفن کنند؟

› اگر بقاء جسد مسلمان در قبرستان کفار، هتک حرمت مسلمان باشد، نبش قبر و بردن بقایای جسد او به قبرستان مسلمین، واجب است وگرنه اگر ماندن او در آنجا هتک به حساب نیاید، نبش لازم نیست هرچند جایز می باشد.

پرسش شماره ۵۲۹۹۸

› سهواً یکی از تکبیرهای نماز میت و دعایش را نخواندیم، بعد از نماز متوجه شدیم یکی از تکبیرها گفته نشده؛ آیا نیاز به اعاده است؟

› در فرض سؤال اگر هنگامی متوجه شوید که صورت نماز، به هم خورده است، نماز باطل است و باید از اول خوانده شود و اگر با این نماز، دفن شده، باید بر قبر او نماز صحیح خوانده شود.

پرسش شماره ۵۲۹۷۸

› اگر عضوی از بدن میت جدا شود که استخوان ندارد، مثل پوستی از لب میت، در این جا در صورت مس کردن آن عضو، آیا غسل، واجب می‌شود؟

› اگر پس از سرد شدن و پیش از غسل دادن، این عضو جدا شده باشد، با مس آن، غسل واجب می‌شود، البته مس موی جدا شده از میت، غسل ندارد.

پرسش شماره ۵۱۹۷۶

› جنازه‌ای را کالبد شکافی کرده‌اند، پس از آن بدن را دوخته‌اند؛ اما مقداری از پوست مخفی و دوخته شده است، به طوری که آب به تمام پوست نمی‌رسد. وظیفه چیست؟

› در این گونه موارد، احتیاط در جمع بین غسل و تیمم است.

پرسش شماره ۵۱۷۴۹

› منظور از شهید معرکه چیست؟ رزمنده ای که در معرکه مجروح و خارج از معرکه به شهادت برسد، آیا حکم شهید معرکه را

دارد؟

› منظور از شهید معرکه شهیدی است که همراه با امام و یا نایب خاص ایشان، در میدان جنگ حاضر شود و یا اینکه در زمان غیبت، اصل اسلام در خطر باشد و در میدان جنگ به شهادت برسد؛ اما چنانچه در میدان مجروح شود و بر اثر آن جراحت در خارج از میدان جنگ به شهادت برسد، هر چند اجر شهید را دارد، اما باید او را غسل داده و کفن کنند.

پرسش شماره ۵۱۳۲۱

› اگر هنگام دفن میّت از بینی و دهان میّت خون جاری شود، ولی کفن نجس نشود، وظیفه چیست؟

› برطرف کردن نجاست از بدن میّت واجب است، البته اگر بعد از قرار دادن در قبر بود بنابر احتیاط واجب است، مگر آن که ممکن نباشد، و لو به خاطر اینکه بیرون آوردن او از قبر موجب هتک حرمت است.

پرسش شماره ۵۰۶۰۴

› غسل و کفن و نماز جنازه ای که فقط چند تکه استخوان از جمله بخشی از استخوان سینه باقی مانده است، چگونه است؟

› باید غسل داده و کفن شود و بعد از نماز دفن شود. و در کفن نیز جایز است به پیراهن و سرتاسری اکتفا شود.

پرسش شماره ۵۰۴۹۲

› اگر بعد از غسل اول یا دوم میّت، بول یا مدفوع از وی خارج شود، وظیفه چیست؟

› پس از تطهیر بدن میت، غسل میّت تکمیل شود و اعاده غسل واجب نیست، هرچند احتیاط مستحب در مورد سؤال، اعاده غسل است.

پرسش شماره ۵۰۴۹۱

› آیا یک نفر می تواند اجیر شود تا برای یک میّت چند بار نماز وحشت (لیلةالدفن) بخواند؟

› یک نماز برای یک میّت کفایت می کند، ولی خواندن بیش از یک بار، به امید مطلوبیّت و اجیر شدن برای آن با اجرت توافقی، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۶۴۲۲

› اگر در نماز میّت امام به جای «أَللّٰهُمَ إنّا لا نعلمُ مِنهَ إلا خَیراً» ترجمه فارسی آن را بخواند، آیا نماز ایشان و مأمومین صحیح است؟

› اشکال ندارد و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۴۴۵۴۳

› ۱. بنا بر افزایش آمار قربانیان کرونا در برخی از کشورهای اروپایی مانند ایتالیا و...، تجهیز میت از جمله دفن بدن مسلمانان به درستی انجام نمی‌شود و یا در برخی از دیگر کشورها به خاطر شرایط حادّ می‌گویند چاره‌ای جز سوزاندن اجساد نیست. حکم سوزاندن میت مسلمان چیست؟
۲. با توجه به شرائط فوق و شرائط منع رفت و آمد شهرها و دفن اجساد در قبرستان مسلمانان، حکم دفن آنها در قبرستان غیر مسلمانان، با رعایت شرایط دینی و شرعی، چه حکمی دارد؟

› ج۱) در صورتی که مقامات مربوطه ـ خارج از اختیار مسلمانان ــ عمل مذکور را انجام می دهند، مسلمانان تکلیفی ندارند، در غیر این صورت و در صورت امکان، باید احکام شرعی رعایت گردد.
ج۲) اگر دفن میت مسلمان در قبرستان مسلمانان به هر دلیل ممکن نباشد، دفن در قبرستان غیر مسلمانان ـ با رعایت شرایط شرعی در صورت امکان ـ اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۴۰۱۵

› در تیمم بدل از غسل میّت، آیا مماثلت شرط است؟

› بنا بر احتیاط واجب، مماثلت رعایت شود و با نبود همجنس، غسل و تیمم ساقط است.

پرسش شماره ۴۳۵۵۰

› به خاطر شرایط بیماران کرونایی برخی دولت ها از جمله آلمان، قصد سوزاندن اموات را دارند. در صورت عدم دسترسی به اجساد مسلمان، جهت تجهیز میت (نماز، کفن و دفن)، تکلیف چیست؟

› در فرض عدم امکان دسترسی به متوفای مسلمان، نسبت به تجهیز میت وظیفه ای ندارند؛ و در صورتی که میت قبر مشخصی داشته باشد، و خواندن نماز میت بر قبر متوفّی امکان داشته باشد، باید نماز میت بر قبر خوانده شود و هر آنچه از واجبات که امکان انجامش نیست، ساقط است و هر کدام از آنها که ممکن است، باید بجا آورده شود.

پرسش شماره ۴۳۲۹۲

› جهت تشریح پزشکی استخوان های میّت مسلمان و میّت اهل کتابی به گونه ای ترکیب شده که قابل جداسازی و تشخیص نیست و امکان پوشیدن دستکش هم نیست. از کجا بدانیم که لمس کدام یک از استخوان ها سبب غسل میّت می شود و کدام یک غسل ندارد؟

› در فرض مذکور، اگر یقین ندارید که استخوان های میّت، غسل داده شده است، با لمس هر یک از استخوان ها غسل مس میّت بر شخص واجب می شود. ضمناً باید توجه داشته باشید با وجود استخوان میّت اهل کتاب، استفاده از استخوان میّت مسلمان جایز نیست و باید آن را در پارچه ای پیچیده و دفن نمایید.

پرسش شماره ۴۳۲۴۱

› احتمال سرایت ویروس کرونا از اجساد کرونایی وجود دارد؛ آیا می‌توان آنان را از روی پوشش پلاستیکی کفن کرد؟

› مجرّد ابتلای به این بیماری، موجب سقوط احکام واجب مربوط به میّت نمی‌شود؛ بنا بر این با مراعات کامل نکات بهداشتی و استفاده از تجهیزات ایمنی – هر چند با صَرف هزینه – باید حداقل واجب در مورد غسل، حنوط، کفن، نماز میّت و دفن انجام گیرد و کفن از روی پوشش پلاستیکی اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۳۲۱۸

› ۱. هنگام کفن میّت، آیا میّت باید برهنه باشد؟ اگر با همان کاور و لباس پوشیده کفن شود، آیا صحیح است؟
۲. در مورد عورتین وظیفه چیست؟

› ج۱) برهنه کردن میّت لازم نیست و اگر با همان کاور و لباس پوشیده، کفن شود، صحیح است. اما کفن کردن با لباس، مکروه است و اگر او را در پیراهن ملبوس او کفن کنند، دگمه‌های او را بکنند، لکن در آستین آن باکی نیست.
ج۲) در هر صورت، باید عورتین میّت پوشیده باشد، و مواظبت کند هنگام کفن کردن، نگاهش به عورت میّت نیفتد.

پرسش شماره ۴۳۰۹۴

› میتی را در حدود ۵۰ درجه انحراف از قبله دفن کرده اند؛ تکلیف چیست؟

› باید دفن رو به قبله باشد، به این ترتیب که میت را به طرف راستش بخوابانند، به طوری که در بلاد نیمکرهٔ شمالی سرش به طرف مغرب و دو پاهایش به طرف مشرق قرار بگیرد؛ بنا بر این با مقدار انحراف مذکور، در صورتی که بدن تباه نشده و موجب هتک او نباشد، نبش قبر نموده و رو به قبله دفن شود.

پرسش شماره ۴۲۹۸۱

› برای حصول اطمینان از صحت غسل میّت، آیا جایز است غسل دهنده با دست یا با دستکش عورتین میت را لمس کرده و شستشو دهد؟

› لمس عورت میّت، حرام است؛ و برای رسیدن آب به عورت میّت، نیازی به لمس عورت نیست.

پرسش شماره ۴۲۶۹۳

› اگر فردی با تأخیر به نماز جماعت میّت برسد، آیا می تواند همان لحظه نیّت کند و به نماز متصل شود؟

› اگر کسی در اثنای نماز میّت به امام ملحق شود، می تواند اقتدا کند و در تکبیر تبعیت از امام نماید و تکبیر اول خودش را اول نمازش قرار می دهد و به وظیفه خود عمل کرده و شهادتین را می گوید و هنگامی که امام مثلاً تکبیر سوم را گفت باید با او تکبیر بگوید که تکبیر دوم او باشد، بنابر این صلوات بر نبی و آل او صلی الله علیه و آله و سلم می فرستد و وقتی که امام نماز را تمام کرد بقیه تکبیرها با دعاها را، در صورت امکان هر چند مختصر می گوید و اگر به او مهلت نمیدهند، باید فقط تکبیر را پشت سر هم بدون دعاها در محل ایستادن خود بگوید.

پرسش شماره ۴۲۶۳۹

› ملاک در خواندن نماز شب اول قبر، شب تدفین است یا شب فوت؟

› ملاک، اولین شب بعد از دفن است؛ لذا اگر دفن میت تأخیر بیفتد، نماز وحشت تا شب اول قبر او تأخیر انداخته شود.

پرسش شماره ۴۲۱۷۰

› به خاطر رعایت رفاه حال مردم (شرکت در مراسم تشییع و رفت و آمد آنها) آیا می‌توان دفن میّت را به تأخیر انداخت؟

› به طور کلی، مستحب است برای تشییع جنازه میّت، مؤمنین را خبر کرده و در دفن او عجله نمایند، بنابر این تأخیر در دفن، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۹۷۱

› ایستادن در صف آخر نماز میّت، آیا مستحب است؟

› استحباب آن معلوم نیست.

پرسش شماره ۴۱۹۳۲

› اگر در نماز میت، دعاها اشتباهاً جا به جا خوانده شود (دعای تکبیر دوم بعد از تکبیر سوم، و دعای تکبیر سوم بعد از تکبیر دوم). تکلیف در موارد ذیل چیست؟
۱- نمازگزار در بین نماز متوجه شود؟
۲- نمازگزار بعد از نماز و قبل از دفن متوجه شود؟
۳- نمازگزار بعد از دفن متوجه شود؟

› ج۱) در فرض سؤال، اگر دعاها را جا به جا گفت، نماز باطل است.
ج۲) اگر بعد از نماز فهمید، باید قبل از دفن اعاده کند.
ج۳) بعد از دفن تا وقتی جسد او از هم نپاشیده، واجب است با شرط هایی که برای نماز میت در رساله های عملیه بیان شده، به قبرش نماز بخوانند.

پرسش شماره ۴۱۵۷۴

› آیا غسل میّت به صورت ارتماسی صحیح است؟

› به احتیاط واجب غسل میّت به صورت ارتماسی صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۱۲۱۹

› آیا جنین سقط شده غسل دارد؟

› جنین سقط شده اگر چهار ماه یا بیشتر دارد، باید غسل داده شود و اگر چهار ماه ندارد، باید در پارچه ای بپیچند و بدون غسل دفن کنند.

پرسش شماره ۴۱۲۱۷

› اگر بعد از اتمام غسل میّت، مانعی دیده شود، آیا شستن محل مانع، کفایت می کند یا باید سه غسل را تکرار کنند؟

› اگر مانع از اول بوده بعد از برطرف کردن مانع اگر سمت چپ بدن میت باشد شستن همان قسمت به نیت آن غسل کافی است و سپس بقیه اغسال بطور کامل باید انجام گیرد و در غیر این صورت باید ترتیب در شستن و اعاده غسل مراعات گردد.

پرسش شماره ۴۱۲۱۵

› دفن میّت زن و مرد نامحرم در کنار هم چه حکمی دارد؟

› فی نفسه اشکال ندارد؛ هرچند به طور کلی دفن دو میت در یک قبر کراهت دارد.

پرسش شماره ۴۱۱۰۸

› اگر زنی فوت کند، با وجود داشتن شوهر و فرزند، جهت خواندن نماز میّت باید از شوهر اجازه بگیرند یا از فرزند؟

› شوهر مقدم است.

پرسش شماره ۳۸۷۴۷

› هنگام دفن میت آیا باز کردن صورت میت لازم است یا خیر؟

› این کار واجب نیست بلکه مستحب است صورت میت را باز کرده و روی خاک بگذارند.

پرسش شماره ۳۸۶۲۶

› آیا می توان برای کسی که سال ها قبل از دنیا رفته است، نماز شب اول دفن خواند؟

› استحباب شرعی آن مربوط به شب اول است و در اوقات دیگر می توان نمازهای مستحب دیگر خواند و ثواب آن را به میّت هدیه کرد.

پرسش شماره ۳۸۶۱۳

› اگر زنی فوت کند اجازه نماز میّت و کفن و دفن او با کیست؟

› ولیّ زن که در غسل و کفن و دفن او دخالت می کند شوهر اوست، و بعد از او، مردهایی که از میت ارث می برند مقدم بر زنهای ایشانند و هر کدام که در ارث بردن مقدم هستند در این امر نیز مقدمند.

پرسش شماره ۳۸۳۸۲

› آیا دفن میّت توسط ارحام درجه یک، اشکال دارد؟

› اشکال ندارد. بلکه در برخی از موارد مستحب می باشد؛ البته خاک ریختن بر روی میت توسط ارحام کراهت دارد.

پرسش شماره ۳۸۳۲۳

› با چه نیّتی می توان برای اموات، ثواب و خیرات هدیه کرد؟

› هر کار خیری را به نیت اموات و گذشتگان انجام دهید، إن شاء الله ثواب به آنها خواهد رسید، خواه به نیابت از آنها انجام دهید و یا ثواب کار را بعد از انجام دادن، به آنها هدیه کنید.

پرسش شماره ۳۸۲۷۵

› طفل هشت ماهه ای که بدون غسل و کفن دفن شده باشد، تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال اگر بدن میّت هنوز فاسد و متلاشی نشده و نبش قبر موجب هتک میّت یا حرج دیگران نمی شود، نبش قبر برای تدارک غسل و کفن لازم است.

پرسش شماره ۳۸۱۶۹

› زنی که فوت می کند، علاوه بر شوهر و فرزندان، آیا داماد وی نیز می تواند غسل، کفن و دفن وی را انجام دهد؟

› با وجود خانم های دیگری که می توانند غسل بدهند و با وجود شوهر، بنا بر احتیاط واجب فرزندان و محارم دیگر نمی توانند او را غسل دهند.

پرسش شماره ۳۷۹۱۲

› آیا هزینه تابوت، مراسم بزرگداشت، سنگ قبر و تزیین آن جزء واجبات متوفی محسوب می شود؟

› جزء واجبات نیست.

پرسش شماره ۳۷۹۰۸

› دفن میّت مسلمان در قبرستان غیر مسلمین و کفّار چه حکمی دارد؟ اگر دفن وی در قبرستان مسلمین مستلزم هزینه های جانبی (نقل و انتقال جسد، به شهر دیگر و...) باشد، آیا می توان در قبرستان غیر مسلمانان دفن کرد؟

› دفن میّت مسلمان در قبرستان کفّار، حتی در فرض سؤال جایز نیست.

پرسش شماره ۳۷۹۰۷

› دفن میّت در قبوری که بیش از سی سال از دفن اموات در آنها گذشته است، چه حکمی دارد؟

› اگر بدن اموات گذشته از بین رفته و خاک شده باشد، نبش قبر اشکال ندارد، اما نبش قبر امامزاده ها و شهدا و علماء و صلحاء اگر چه سال ها بر آن گذشته باشد، در صورتی که زیارتگاه باشد، حرام است. بلکه اگر زیارتگاه هم نباشد، بنابر احتیاط واجب نباید آنها را نبش کرد.

پرسش شماره ۳۷۶۵۵

› در غسل معلوم است که مرد نامحرم نمی تواند زن را غسل دهد؛ اما در مورد دفن و کفن آن چگونه است؟ مثلاً آیا بنده می توانم زن غریبه را در قبر بگذارم؟ اگر می شود تماس من با آن زن میت هنگام باز کردن صورتش در قبر، اشکالی دارد؟

› در تکفین و تدفین، همجنس بودن شرط نیست. و دفن میت، متفرّع بر تماس نمی باشد؛ بلکه با پارچه و امثال آن می توان بدن میت را به خاک سپرد. اما باز کردن صورت میت و امثال آن که مستلزم لمس است باید مماثل یا محرم باشد.
البته مستحب است کسی که میت زن را وارد قبر می‌کند، و گره‌های کفن او را باز می‌نماید، شوهر یا محرم او باشد؛ و با نبود

آنان نزدیکترین خویشان مرد وگر نه زنان، سپس مردان غیر محرم باشند. و شوهر از همهٔ آنان اولی است.

پرسش شماره ۳۷۶۱۹

› فرزند خانواده بهایی که به اسلام گرویده است، در دوران دفاع مقدس به شهادت رسیده؛ و در قبرستان بهائیان دفن شده است. خانواده وی قصد دارند بدن فرزندشان را به قبرستان مسلمانان منتقل کنند، آیا نبش قبر جایز است؟ در صورت عدم جواز، آیا نصب سنگ یاد بود در قبرستان مسلمانان جایز است؟

› دفن مسلمان در قبرستان کفار جایز نیست؛ و اگر در اثر معصیت یا فراموشی در آن دفن شود، بنابر اقوی نبش قبر او جایز است؛ خصوصاً وقتی که باقی بودنش در قبرستان کفار برای او هتک باشد، که باید نبش شده و انتقال داده شود.

پرسش شماره ۳۷۵۷۳

› اگر کسی چند بار به میتی دست بزند یا به چند میت پشت سر هم دست بزند، آیا یک غسل، واجب می‌شود یا چند غسل؟

› یک غسل، کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۳۷۴۲۷

› دفن پدر بزرگ بنده در محل دفن و قبر پدرشان که از مجتهدین و معمّمین وقت بودند، آیا جایز است؟

› نبش قبر علما و صلحا، اگرچه سال‌ها بر آن گذشته باشد، در صورتی که زیارتگاه باشد، حرام است؛ بلکه اگر زیارتگاه نیز نباشد، بنا بر احتیاط واجب نباید آن را نبش کرد.

پرسش شماره ۳۷۲۹۱

› بنده تلقین مادربزرگم را در قبر خواندم، اما بندهای کفنش را باز نکردم (صورتش را باز کردم و روی خاک گذاشتم) و یقین ندارم که بدن او را رو به قبله کرده باشم اما می دانم صورتش سمت قبله است؛ وظیفه من چیست؟

› در هر صورت شما فعلاً وظیفه ای ندارید؛ ضمناً باز کردن بندهای کفن واجب نیست، بلکه مستحب است.

پرسش شماره ۳۷۲۵۸

› آیا سوزاندن جسد (که در برخی آئین های هندو و... مرسوم است) به علل مختلف از جمله عدم توانایی مالی خرید قبر، آیا جایز است؟

› در هر حال سوزاندن جسد جایز نیست و باید جسد مسلمان، با احترام در خاک دفن شود.

پرسش شماره ۳۷۰۲۹

› آیا میت را در قبرستان، قبل از دفن کردن، ۳ بار زمین می گذارند یا در کنار قبر، ۳ مرتبه بالا و پایین می آورند؟

› مستحب است میت را قبل از دفن، سه مرتبه بر زمین بگذارند و بلند کنند بدین صورت که مقداری (حدود یک متر یا یک متر و نیم) مانده به قبر میت به زمین گذاشته شود و سپس او را بلند کنند و مقداری بطرف قبر حرکت داده و دوباره زمین گذارند و این کار را سه مرتبه تکرار کنند.

پرسش شماره ۳۶۷۵۷

› اگر زنی بمیرد و محرمی هم نداشته باشد، چگونه باید او را غسل داد؟ آیا در این صورت نامحرم می تواند او را غسل بدهد؟

› اگر هیچ زنی وجود ندارد که او را غسل دهد (حتی زنان اهل کتاب مثل مسیحیان) در این صورت غسل ساقط است اگرچه احتیاط آن است که حتی با وجود کافر کتابی مماثل نیز او را بدون غسل و با لباس خودش دفن نمایند.

پرسش شماره ۳۶۷۴۴

› آیا دست گذاشتن روی قبر مستحب است؟

› مستحب است دست را با انگشتان باز روی قبر قرار داده به طوری که اثر آنها در اثر فشار دادن روی قبر بماند و هفت مرتبه سوره مبارکه "إنّا أنزلناه" را بخواند و یا این که برای او دعا و استغفار نماید، مانند: «اللّهُمَّ جافِ الأَرْضَ عَنْ جَنْبَيْهِ وَ أَصْعِدْ إِلَيْكَ رُوحَهُ وَ لَقِّهِ مِنْكَ رِضْوانًا وَ أَسْكِنْ قَبْرَهُ مِنْ رَحْمَتِكَ ما تُغْنِيهِ بِهِ عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِواكَ » و مانند: «اللّهُمَّ ارْحَمْ غُرْبَتَهُ وَ صِلْ وَحْدَتَهُ وَ آنِسْ وَحْشَتَهُ وَ آمِنْ رَوْعَتَهُ وَ أَفِضْ عَلَيْهِ مِنْ رَحْمَتِكَ وَ أَسْكِنْ إِلَيْهِ مِنْ بَرْدِ عَفْوِكَ وَ سَعَةِ غُفْرانِكَ وَ رَحْمَتِكَ ما يَسْتَغْنِي بِها عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِواكَ وَ احْشُرْهُ مَعَ مَنْ كانَ يَتَوَلّاهُ». ضمناً این مستحبات اختصاص به حالت دفن ندارد، بلکه در هنگام زیارت هر میّت مؤمنی در هر زمان و در هر حال، این امور مستحب است.

پرسش شماره ۳۶۷۴۳

› آیا مستحب است سنگ قبر، بلندتر از سطح زمین باشد؟

› مستحب است قبر را مربع یا مربع مستطیل بسازند و به اندازه چهار انگشت از زمین بلند کنند.

پرسش شماره ۳۶۷۴۰

› آیا دفن شهید غیر مسلمان در قبرستان مسلمانان و شرکت در تشیع او جایز است؟

› شرکت در مراسم تشییع، مانعی ندارد؛ اما دفن غیر مسلمان در قبرستان مسلمانان ولو در فرض سؤال جایز نمی باشد.

پرسش شماره ۳۶۰۶۲

› برای خواندن نمازهایی مثل نماز لیلة الدفن، آیا می شود آیة الکرسی را از روی گوشی یا کتاب خواند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۵۰۸

› تماس بدن با میّتی که تیممّ بدل از غسل داده شده، آیا سبب غسل مسّ میّت می شود؟

› اگر وظیفه تیمّم بوده است، بعد از تیمم، با مسّ میّت، غسل واجب نمی شود.

پرسش شماره ۳۴۵۲۸

› این که می گویند یک سوّم مال متوفی را می توان صرف دفن و کفن و مراسم کرد، شامل چه نوع از اموال متوفی می باشد؟

› اگر میت برای کفن و دفن خود وصیت نکرده باشد، می توانند به طور متعارف که لایق شأن میت باشد، کفن و چیزهای دیگری

را که از واجبات دفن است، از اصل مال بردارند؛ ولی نسبت به مستحبات کفن و دفن و همچنین مراسم، چنانچه متوفی وصیتی نکرده باشد، بدون اذن ورثه حق برداشت ندارند.

پرسش شماره ۳۴۴۶۳

› اگر میتی از لحاظ جنسی خنثی باشد، چه کسی (مرد یا زن) باید او را غسل دهد؟

› میتی که معلوم نیست مرد است یا زن - اگر چه به علت خنثی بودن، مشکوک باشد- باید هر یک از مرد و زن، او را از پشت لباس غسل دهند.

پرسش شماره ۳۴۳۳۲

› فردی که در جریان آشوب های شهری به شهادت می رسد، آیا غسل و کفن دارد؟

› غسل و کفن در فرض سؤال ساقط نمی شود.

پرسش شماره ۳۴۰۶۰

› پوشاندن شلوار به میت زن، همراه کفن، چه حکمی دارد؟

› در زن و مرد مستحب است که با پارچه ای از بالای باسن تا زانوی آنها را به طور محکم بپیچانند، به طوری که چیزی از آن پیدا نباشد، اما پوشانیدن پارچه دوخته به بدن میت، چه زن و چه مرد، مکروه است.

پرسش شماره ۳۳۹۷۴

› آیا خواندن نماز میت برای همه اموات واجب است؟ و جزء کدامیک از واجبات بشمار می رود؟

› نماز خواندن بر میت مسلمان، واجب کفایی است. البته در مورد بچه نابالغ باید پدر و مادر آن بچه یا یکی از آنان مسلمان باشند و شش سال بچه تمام شده باشد.

پرسش شماره ۳۳۳۴۰

› اگر میتی را که به غسالخانه می آورند از صحنه تصادف آورده باشند و تصادف هم شدید باشد بطوری که ما نتوانیم او را غسل بدهیم و جراحات شدیدی داشته باشد، باید چطور غسل او را انجام دهیم؟

› اگر به هیچ وجه تغسیل میسّر نباشد غسل واجب نیست، و نوبت به تیمم می رسد و اگر تیمّم هم اصلاً ممکن نباشد، وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۳۲۶۰۵

› در یک قبرستان خیلی قدیمی به دلیل ساختن فضای سبز، یکی از بستگان، قبر پدرش را که استخوان هایش موجود بود نبش کرد، و استخوان ها را داخل کیسه ای گذاشته و به قبرستان دیگر منتقل کرد؛ آیا این کار حرام بوده است؟

› اگر هنگام نبش قبر اطمینان نداشته است که بدن و استخوان میت تبدیل به خاک شده، نبش قبر حرام بوده و باید توبه کند.

پرسش شماره ۳۰۹۸۶

› تعیین محل تدفین میّت مجهول الهویّه، بدون اذن حاکم شرع، چه حکمی دارد؟

› اگر ولیّ میّت، قاصر یا غایب بود، بعید نیست إذن گرفتن از حاکم شرع واجب باشد؛ و إذن، شامل إذن صریح و غیر صریح و شاهد حال قطعی می شود.

پرسش شماره ۳۰۴۲۵

› آیا می توان تلقین میت در قبر را فارسی خواند؟

› بهتر است که تلقین به زبان عربی باشد و اگر میت غیر عرب باشد بهتر است که هم به زبان عربی و هم به زبان میت او را تلقین داد.

پرسش شماره ۳۰۲۴۸

› با فوت یکی از زن و شوهر، آیا محرمیّت از بین می رود؟

› محرمیّت از بین نمی رود.

پرسش شماره ۳۰۱۱۶

› دفن میّت بدون سنگ لحد و ریختن خاک روی آن، و صرفاً با سقف شیشه ای نشکن و مقاوم، چه حکمی دارد؟

› آنچه در دفن میّت لازم است پنهان کردن او در زمین (المواراة فی الارض) با شرائط آن است و در فرض سؤال، پنهان کردن صدق نمی کند و کافی نیست.

پرسش شماره ۲۹۸۰۰

› حکّ کردن تصویر زن روی سنگ قبر، چه حکمی دارد؟

› در صورتی که مفسده ای نداشته باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۵۳۶

› در پروژه تعیین هویت ژنتیکی شهداء فعالیت دارم. لمس پیکر شهداء، آیا موجب غسل مسّ میّت است؟

› شهید در معرکه، مثل میّتِ غسل داده شده است؛ اگر به بدن و یا استخوانش دست بزنید موجب غسل مسّ میّت نمی شود.

پرسش شماره ۲۹۴۲۸

› هزینه کفن، دفن میّت و مراسم ترحیم (در حد متعارف)، به عهده ورثه است یا از اصل مال میّت برداشته می شود؟

› کفن زن بر عهده شوهر اوست و در غیر زن شوهردار، اگر میت، برای کفن و دفن وصیت نکرده باشد، می توانند به طور متعارف که لایق شأن میت باشد، کفن و چیزهای دیگری را که از واجبات دفن است، از اصل مال بردارند. ولی نسبت به مستحبات کفن و دفن و همچنین مراسم، چنانچه متوفی وصیتی نکرده باشد، تنها با اجازه ورثه از اموال میّت هزینه می شود، به شرط اینکه بعد از کسر دیون میّت چیزی از اموال او باقیمانده باشد و در میان ورثه، صغیر و محجور از تصرّف وجود نداشته باشد و إلا احتیاط واجب آن است که بیشتر از مقدار واجب کفن و همچنین مقداری را که احتیاطاً لازم است، از سهم وارثی که بالغ نشده بر ندارند.

پرسش شماره ۲۹۰۸۳

› ۱) آیا مویی که از میّت جدا شده، مثل قسمتی از موی سرش، آیا آن هم باید غسل داده شود و با میت دفن شود؟
۲) اگر میتی کاشت ناخن انجام داده، باید برای غسلش برداشته شود؟

› ج۱) باید موی جدا شده، پس از فوت میت، در کفن گذاشته شده و با او دفن شود.
ج۲) ناخن کاشته شده در صورت امکان، باید برای غسل میت، جدا شود.

پرسش شماره ۲۹۰۶۲

› کوتاه یا زائل کردن موهای میّت چه حکمی دارد؟

› تراشدن موی سر و موهای بالای عورت و کندن موی زیر بغل کراهت دارد و اگر کوتاه یا زائل کنند، باید با میّت دفن شود.

پرسش شماره ۲۹۰۶۱

› ثواب چه اعمالی را می توان به روح اموات هدیه کرد؟ آیا خود شخص نیز بهره ای می برد؟

› هر عمل خیر و مستحبی را می توان به نیّت اموات انجام داد و یا ثواب آن را به ایشان هدیه کرد؛ و خود شخص نیز از ثواب آن اعمال بهره مند می شود.

پرسش شماره ۲۸۶۲۱

› اگر قسمتی از بدن انسان زنده جدا شود، مثلاً پای او قطع شود، آیا برای غسل آن جزء، باید تمام شرایطی که در غسل میت وجود دارد رعایت شود؟ مثلاً اگر جزء جدا شده از بدن مرد باشد، غسل دهنده نیز باید هم جنس او و مرد باشد؟

› غسل عضو جدا شده از بدن انسان زنده، واجب نیست.

پرسش شماره ۲۸۵۵۶

› "رو به قبله" کردن مؤمن محتضر چگونه باید انجام شود؟

› شایسته است که شخص مسلمان را در حال احتضار به پشت و به سمت قبله بخوابانند، به طوری که کف پای او به جانب قبله باشد. بسیاری از فقهاء این عمل را بر خود محتضر در صورتی که قادر باشد و بر دیگران، واجب دانسته‌اند؛ و احتیاط در انجام آن ترک نشود.

پرسش شماره ۲۷۷۵۶

› اگر کسی بدون غسل جنابت و یا حیض از دنیا برود، آیا غسل میّت کفایت می کند؟

› در فرض مذکور، غسل میّت کفایت می کند.

پرسش شماره ۲۷۳۹۹

› اگر صورت میّت را هنگام دفن، از کفن خارج نکنند و گونه میّت را روی بالشتی از خاک قرار ندهند، اشکال دارد؟

› این کار مستحب است و اگر انجام ندهند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۶۷۵

› اگر وارِثِ میّت، هزینه دفن را نپردازند، تکلیف چیست؟

› اگر میّت از خودش مالی دارد، هزینهٔ دفن از اصل مال میت برداشته می شود. در صورت امتناع ورثه چنان چه امر به معروف اثری ندارد و با رجوع به حاکم شرع نتوان آن ها را الزام به پرداخت کرد یا میت از خودش مالی ندارد، بر مسلمانان واجب است با هزینه خود او را دفن کنند.

پرسش شماره ۲۵۶۸۱

› بنده پیمانکار واحد متوفّیات (تغسیل و تکفین و ...) می باشم. مدتی قبل میتی که ۱۰ روز از فوت ایشان در منزل گذشته بود و تازه جنازه پیدا شده بود را برای تکفین آوردند. به حدّی بدن متلاشی، سیاه شده و بوی تعفّن شدید می داد که قابلیّت شستن (تغسیل) را نداشت. جسد را در نایلون مخصوص این موارد گذاشته، و دو سر آن را گره زدیم، تا بتوان میت را تکفین کنیم و کفن نجس نشود. حالا سؤال اصلی اینجاست که آیا تیمم در این موارد جایز است؟ دوّم این که به دلیل شرایط بدن اگر امکان دست زدن برای تیمم وجود نداشته باشد؛ وظیفه ما چیست؟ آیا از روی پلاستیک باید تیمم می دادیم؟

› اگر به هیچ وجه امکان تغسیل میّسر نبوده، غسل واجب نیست و نوبت به تیمم می رسد و اگر تیمّم هم اصلاً ممکن نباشد، وظیفه ای در خصوص غسل و تیمم ندارید.

پرسش شماره ۲۵۵۴۶

› آیا اگر به شهید دست بزنیم، باید غسل مس میت انجام دهیم؟

› با مس شهیدی که تغسیل و تکفین در حق او ساقط است مسّ او موجب غسل نمی گردد.

پرسش شماره ۲۴۸۹۷

› میّتی به خاطر این که فشار خونش قبل از مرگ، مدتی پایین بوده، بدنش قبل از این که بمیرد، سرد شده، به طوری که بلافاصله بعد از مرگ، بدن سرد بوده است. آیا در این صورت دست زدن به او باعث وجوب غسل مس میت است، هر چند هیچ مدت زمانی از مرگش نگذشته باشد؟

› مسّ بدن میتی که تمام بدنش سرد شده است ولو در فرض سؤال، موجب وجوب غسل مس میت می شود.

پرسش شماره ۲۴۷۷۵

› اگر کفن میت نجس شد، باید آن را آب بکشند؛ آیا این حکم درباره بدن میت نیز جاری است؟ یعنی اگر بعد از غسل، نجس شود، آیا باید آن را آب بکشند و بعد دفن کنند؟

› اگر قبل از گذاشتن میت در قبر، بدن او نجس شود، باید تطهیر شود و بنابر احتیاط واجب، اگر پس از گذاشتن در قبر هم نجس شود ــ و تطهیر ممکن باشد و موجب هتک میت نشود ــ باید تطهیر شود.

پرسش شماره ۲۳۲۹۰

› لطفاً متن و طریقه خواندن نماز میت همزمان بر چند نفر مرد و زن را بفرمایید.

› اگر نماز بر چند نفر مرد و زن به طور همزمان بخواند، بعد از تکبیر چهارم می گوید:
«اللّهُمَّ انَّ هؤلاء عَبْیدُکَ وَ أَبْناء عَبْیدِکَ وَ أَبْناء إمائکَ، نَزَلُوا بِکَ، وَ أَنْتَ خَیْرُ مَنْزُولٍ بِهِ. اللّهُمَّ إنّا لا نَعْلَمُ مِنْهُم إلا خَیْراً، وَ أَنتَ أَعْلَمُ بِهِم مِنّا، أَللّهُمَّ إنْ کانوا مُحْسِنین فَزِدْ فِی إحسانِهِم، وَ إنْ کانوا مُسِیئین، فَتَجَاوَزْ عَنْهُم، وَاغْفِرْ لَهُم، اللّهُمَّ اجْعَلْهُم عِنْدَکَ فی أعلی علیّین، و اخلُف علی أهلهم فی الغابرین، و ارحمهم برحمتک یا أرحم الرّاحمین».

پرسش شماره ۲۲۵۰۵

› این جانب در دوران جنینی، دوقلو بوده‌ام؛ من در شکم مادرم زنده مانده و دیگری مرده بود. وقتی به دنیا آمدم؛ آیا باید غسل مس میت برای من انجام می‌شد؟ با شواهد موجود، این غسل انجام نشده و اکنون من بیست و پنج سال سن دارم و تازه متوجه مطلب شدم. آیا نماز و روزه‌های من باطل است؟
البته در سن هفده سالگی با غسل ما فی‌الذمه آشنا شدم. از آن مدت همیشه این غسل را انجام داده‌ام؛ اما از نه سالگی تا هفده سالگی غسل ما فی‌الذّمه انجام نداده‌ام. حکم نماز و روزه‌های من چیست؟

› در فرض سؤال که تماس شما با فرزند مرده، یقینی نیست، تکلیفی نداشته‌اید و نماز و روزه‌هایتان صحیح است.

پرسش شماره ۲۲۱۸۱

› جسدی که از عربستان به کشور منتقل می شود، در همان جا توسط افراد خاص غسل داده می شود، آیا همان غسل کفایت می کند؟

› کسی که میت را غسل می دهد، باید مسلمان دوازده امامی و عاقل باشد و مسائل غسل را هم بداند و بنابر احتیاط واجب بالغ باشد.بنابراین اگر یقین ندارید که غسل با این شرائط و از جمله توسط شیعه انجام شده یا نه، در فرض امکان غسل، واجب است دوباره غسل دهید.

پرسش شماره ۲۱۶۵۷

› اگر بعد از دفن میّت، معلوم شود که غسل میت باطل بوده؛ آیا می توان نبش قبر کرد تا غسل میّت، به صورت صحیح انجام شود؟

› اگر میت تازه دفن شده است و نبش قبر موجب هتک او نمی شود و حرج و مشقت برای افراد زنده ندارد، باید نبش قبر کنند و پس از تکمیل غسل، حنوط و کفن و نماز و دفن انجام شود و در غیر این صورت وظیفه ای ندارند.

پرسش شماره ۲۱۴۸۱

› آیا در غسل میت، أجزاء قطع شدهٔ بدن هم، باید غسل دهنده، در تذکیر و تأنیث با صاحب آن عضو جدا شده، یکسان باشند یا خیر؟

› بلهٔ؛ در غسل، اجزاء جدا شده از بدن میت، مماثلث لازم است؛ ولی در اجزاء جدا شده از زنده، غسل واجب نیست.

پرسش شماره ۲۱۴۷۸

› پدر من برای نجات جان برادرم که در جبهه مجروح شده بود، مجبور شد کلیه اش را اهدا کند. برادرم، شهید شد و پدرم هم به همین دلیل جانش را از دست داد؛ پدرم حکمش چیست؟ آیا حکم شهید را دارد؟

› اگرچه پدرتان برای حفظ جان فرزندش ایثار کرده و اجرش نزد خداوند محفوظ است اما حکم شهید را ندارد.

پرسش شماره ۲۰۸۷۰

› در گذشته های دور، در کنار برخی از امامزاده‌ها اتاقکی قرار داده شده که اجسادی را بدون دفن و تنها به عنوان امانت در آنجا قرار می دادند، تا به محض آماده شدن شرایط، به عتبات یا مناطق دیگری انتقال داده شوند. اکنون با گذشت ده ها و چه بسا چند صد سال و با درگذشت اولیای آنان، کسی به دنبال دفن یا انتقال این اجساد نیست. اکنون وظیفه مسئولین این گونه بقاع و هیئت امناء نسبت به دفن این اجساد چیست؟

› در فرض سوال که دسترسی به اولیای میت وجود ندارد با اجازه از حاکم شرع ایشان را دفن نمایند.

پرسش شماره ۲۰۶۲۷

› با توجه به اینکه در تلقین میّتِ مؤنث باید ضمایر به صورت صحیح خوانده شود. از طرفی در توضیح المسائل فقط تلقین میّت مذکر ذکر شده است. لطفاً متن تلقین میّتِ زن را ذکر فرمایید.

› اِسْمَعی اِفْهَمی یا...بِنتْ...هَلْ انْتِ عَلَی الْعَهْدِ الَّذی فارَقْتَنا عَلَیْهِ، مِنْ شَهادَهِ اَنْ لا اِلهَ اِلا اللّهُ، وَحْدَهُ لا شَریکَ لَهُ، وَ اَنَّ مُحَمَّداً صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ عَبْدُهُ وَ رسُولُهُ، وَ سَیِّدُ النَّبِیّینَ وَ خاتَمُ الْمُرْسَلینَ، وَ اَنَّ عَلِیّاً امیرُ الْمُؤْمِنینَ، وَ سَیِّدُ الْوَصِیّینَ، وَ اِمامٌ افْتَرَضَ اللّهُ طاعَتَهُ عَلَی الْعالَمینَ، وَ اَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَیْنَ، وَ عَلِیَّ بْنَ الْحُسَیْنِ، وَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِی، وَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، وَ مُوسَی بْنَ جَعْفَرٍ، وَ عَلِیَّ بْنَ مُوسی، وَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِی، وَ عَلِیَّ بْنَ مُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِیٍّ، وَالْقآئِمَ الْحُجَّهَ الْمَهْدِیَّ، صَلَواتُ اللّهِ عَلَیْهِمْ، اَئِمَّهُ الْمُؤْمِنینَ، وَ حُجَجُ اللّهِ عَلَی الْخَلْقِ اجْمَعینَ، وَ اَئِمَّتُکَ، اَئِمَّهُ هُدیً اَبْرارٌ. یا...بِنتْ...اِذا اتاکَ الْمَلَکانِ الْمُقَرَّبانِ، رَسُولَیْنِ مِنْ عِنْدِاللّهِ تبارَکَ وَ تعالی، وَ سَئَلاکَ عَنْ رَبِّکِ، وَ عَنْ نَبِیِّکِ، وَ عَنْ دینِکِ، وَ عَنْ کِتابِکِ، وَ عَنْ قِبْلَتِکِ، وَ عَنْ اَئِمَّتِکِ، فَلا تَخافی، وَ قُولی فی جَوابِهِما، اللّهُ جَلَّ جَلالُهُ رَبّی، وَ مُحَمَّدٌ صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ نَبِیّی، وَالاِسْلامُ دینی، وَ الْقُرْآنُ کِتابی، وَالْکَعْبَهُ قِبْلَتی، وَ امیرُالْمُؤْمِنینَ عَلِیُّ بْنُ ابیطالِبٍ اِمامی، وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِی الْمُجْتَبی اِمامی، وَ الْحُسَیْنُ بْنُ عَلِی الشَّهیدُ بِکَرْبَلاءَ اِمامی، وَ عَلِیُّ زَیْنُ الْعابِدینَ اِمامی، وَ مُحَمَّدٌ باقِرُ عِلْمِ النَّبِیّینَ اِمامی، وَ جَعْفَرٌ الصّادِقُ اِمامی، وَ مُوسَی الْکاظِمُ اِمامی، وَ عَلیُّ الرِّضا اِمامی، وَ مُحَمَّدٌ الْجَوادُ اِمامی، وَ عَلِیُّ الْهادی اِمامی، وَ الْحَسَنُ الْعَسْکَریُّ اِمامی، وَالْحُجَّهُ الْمُنْتَظَرُ اِمامی، هؤُلاءِ صَلَواتُ اللّهِ عَلَیْهِمْ اَجْمَعینَ اَئِمَّتی وَ سادَتی وَقادَتی، وَ شُفَعآئی بِهِمْ اَتَوَلّی وَ مِنْ اَعْدآئِهِمْ اَتَبَرَّءُ فِی الدُّنْیا وَالاخِرَهِ. ثُمَّ اعْلَمی یا...بِنتُ...، اَنَّ اللّهَ تَبارَکَ وَ تعالی نِعْمَ الرَّبُّ، وَ اَنَّ مُحَمَّداً صَلَّی اللّه عَلَیْهِ وَ آلِهِ نِعْمَ الرَّسُولُ، وَ اَنَّ امیرَ الْمُؤْمِنینَ عَلِیَّ بْنَ ابی طالِبٍ، وَ اَوْلادَهُ الاَئِمَّهَ الاَحَدَ عَشَرَ نِعْمَ الاَئِمَّهُ، وَ اَنَّ ما جآءَ بِهِ مُحَمَّدٌ صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ حَقٌّ، وَ اَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ، وَ سُؤالَ مُنْکَرٍ وَ نَکیرٍ فِی الْقَبْرِ حَقٌّ، وَالْبَعْثَ حَقٌّ، وَالنُّشُورَ حَقٌّ، وَ الصِّراطَ حَقٌّ، وَالْمیزانَ حَقٌّ، وَ تَطایُرَ الْکُتُبِ حَقٌّ، وَالْجَنَّهَ حَقٌّ، وَ النّارَ حَقٌّ، وَ اَنَّ السّاعَهَ آتِیَهٌ لارَیْبَ فیها، وَ اَنَّ اللّهَ یَبْعَثُ مَنْ فِی الْقُبُورِ. پس بگوید: اَفْهِمْتِ یا...در حدیث است که میّت در جواب می گوید بلی فهمیدم پس بگوید: ثَبَّتَکِ اللّهُ بِالْقَوْلِ الثابِتِ، هَداکِ اللّهُ اِلی صِراطٍ مُسْتَقیمٍ، عَرَّفَ اللّهُ بَیْنَکِ وَ بَیْنَ اَوْلِیائِکِ فی مُسْتَقَرٍّ مِنْ رَحْمَتِهِ. پس بگوید: اللّهُمَّ جافِ الاَرْضَ عَنْ جَنْبَیْها وَاصْعَدْ بِرُوحِها اِلَیْکَ وَلَقِّها مِنْکَ بُرْهاناً.

پرسش شماره ۱۹۶۹۳

› بخاطر توسعه امامزاده، برخی قبور در امامزاده را تخریب کرده و یا نبش قبر می کنند و استخوان های متلاشی شده و پوسیده اموات را به حال خود رها می کنند؛ از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

› اگر این کار عمدی باشد جایز نیست و بعد از پیدا شدن استخوان باید آن را در کنار همان قبر یا جای دیگر دفن کنند.

پرسش شماره ۱۹۶۷۰

› ۱. در نماز میت، اگر اموات، چند نفر زن و مرد باشند؛ آیا می‌شود برای همه یک نماز خواند؟
۲. در صورت جواز، ضمایر چگونه باید خوانده شود؟

› جاو۲) اگر جنازه‌ها، متعدد باشند، در صورتی که در تأخیر نماز میّت، خوف تباه شدن بعضی از آن ها نباشد، بهتر آن است که به هر یک از آن ها جداگانه نماز خوانده شود و خواندن یک نماز بر همه آن ها نیز جایز است، به این ترتیب که همه جنازه ها با رعایت محاذات جلوی روی نمازگزار قرار داده شوند؛ و در صورتی که تعداد آن ها دو نفر باشد ضمیرها به صورت تثنیه و اگر بیشتر از دو نفر باشد، ضمیر را به صورت جمع می آورد و اگر چند زن و مرد باشند می تواند ضمیر را به اعتبار "جثه و جنازه" به صورت ضمیر مونث بیاورد.

پرسش شماره ۱۹۲۸۲

› شخصی وصیّت نموده تا او را در مکان زیارتی دفن نمایند ولی ورثه به وصیّت عمل نکرده اند. آیا نبش قبر بعد از دو سال جایز است؟

› در فرض سؤال اگر میت وصیت کرده است و ورثه از روی فراموشی بر خلاف وصیت عمل نموده اند، تنها نبش قبر برای انتقال جسد به مشاهد مشرفه جایز است؛ ولیکن از این جهت که بعد از دو سال جسد از بین رفته و متلاشی شده است، جایز نمی باشد.

پرسش شماره ۱۸۳۹۳

› دریافت اجرت، جهت تجهیز میّت چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۷۹۸۱

› در کشور اندونزی و در منطقه سنی نشین زندگی می کنیم. به غیر از ما شیعه دیگری نیست. با توجه به تفاوت هایی در تجهیز میّت بین شیعه و اهل سنت، اگر یکی از خانواده ما فوت کند و طبق روش اهل سنت دفن کنند، تکلیف چیست؟ آیا لازم است وصیّت کنیم که طبق روش شیعه دفن کنند؟

› شیعه باید طبق احکام فقهای شیعه غسل داده شود و باید غسل دهنده شیعه دوازده امامی باشد. به شیعیانی که در کشور شما هستند وصیّت کنید که بعد از مرگ، شما را طبق احکام شیعه غسل و تجهیز کنند.

پرسش شماره ۱۷۹۳۴

› آیا شخص جنب یا حائض می تواند میت را غسل دهد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۷۷۴۳

› آیا تغییر سنگ قبر اعم از تعویض، رنگ کردن نوشته سنگ قبر و... اشکال دارد؟

› اشکال ندارد؛ بله بعد از خراب شدن قبر و کهنگی آن، کراهت دارد که آن را تعمیر نمایند، مگر قبور انبیاء و صلحاء و علماء.

پرسش شماره ۱۵۵۱۲

› جسدی که سه ماه پس از دفن، با تشریفات قانونی جهت انجام برخی تحقیقات قضایی، نبش قبر شده باشد و پس از آن مجدّداً دفن گردد، آیا غسل و نماز میّت مجدّد لازم است؟

› در فرض سؤال اگر میت با غسل و نماز، دفن شده بوده، غسل و نماز مجدّد، لازم نیست.

پرسش شماره ۱۵۳۶۷

› آیا کفن میّتِ زن و مرد با هم فرقی دارد؟

› در مقدار واجب کفن، فرقی بین کفن زن و مرد نیست؛ به طور کلی آنچه که از کفن، واجب است سه قطعه می باشد: لنگ ـ که بین ناف و زانو را بپوشاند ـ و پیراهن ـ که بنابر احتیاط واجب لااقلّ تا نصف ساق پا برسد ـ و سرتاسری که تمام بدن را بپوشاند؛ بنا بر این باید طولش از قد میّت بلندتر باشد و پهنایش به اندازه ای باشد که ممکن باشد یک طرف آن روی طرف دیگر بیاید و به میّت پیچانده شود به طوری که تمام بدن را بپوشاند.

پرسش شماره ۱۴۱۱۲

› ۱. آیا بین این که در نیت بگوئیم ثواب خواندن فلان سوره را هدیه می‌کنم به روح فلان میت، یا این که بگوئیم فلان سوره را به نیابت از فلان میت می‌خوانم، تفاوتی از نظر ثواب دارد؟
۲. آیا می‌توان یک سوره را به ارواح جمیع اموات مؤمنین و مؤمنات هدیه کرد؟

› ج۱) به طور کلی امر ثواب و پاداش به دست خداوند متعال می باشد؛ و دلیلی بر اولویت اهدای ثواب و یا نیابت اعمال از طرف اموات ثابت نیست.
ج۲) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۱۲۹۳

› در نماز وحشت، اگر در رکعت دوم سوره ی اخلاص، را عمداً یا سهواً بخوانیم، نماز صحیح است یا خیر؟

› یک قسم از نماز لیلة الدفن، طبق نقل برخی از روایات، در رکعت اول دارای قل هو الله احد است؛ اما در نمازی که مشهور است، سوره توحید وارد نشده است. بنا بر این نباید عمداً و به قصد ورود خوانده شود؛ اما سهواً اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۰۳۸۰

› حکم راه رفتن بر روی قبور اموات و شهدا چیست؟

› در غیر موارد ضرورت، مکروه است.

پرسش شماره ۱۰۲۰۰

› با توجه به اینکه در زمان جنگ چند تن از رزمندگان به دست منافقین سر بریده شده و شهید شدند و پیکر آنها بدون سر و بدون شناسایی دفن شدند؛ حال با گذشت سالیان، می توان برای آزمایش DNA و شناسایی پیکر آنها که درخواست خانواده آنهاست، نبش قبر کرد؟

› اگر آنجا تبدیل به زیارتگاه شده باشد جایز نیست بلکه اگر زیارتگاه هم نباشد بنابر احتیاط واجب نباید آن را نبش نمود.

پرسش شماره ۹۸۶۱

› لمس بزاق و عرق میّت و یا سرایت آن که گاهی برای آزمایش و تحقیق استفاده می شود، آیا حکم مسّ میت را دارد؟

› لمس و یا سرایت مایعات مذکور، حکم مس میّت را ندارد.

پرسش شماره ۹۳۱۹

› خرید و نگهداری کفن چه حکمی دارد؟

› آماده کردن و مهیا کردن کفن برای خود و قراردادن آن در خانه و نگاه مکرر به آن مستحب می باشد.

پرسش شماره ۸۳۲۲

› آیا لازم است تحقیق کنیم که میّت دفن شده، به صورت صحیح تجهیز و دفن شده است یا نه؟

› اگر می دانید که برخی از افراد متکفّل این امور بوده اند بنا را بر صحت فعل آنان گذاشته و شک در بطلان و حتی گمان به بطلان عمل آنان برای شما تکلیفی ایجاد نمی کند و تحقیق لازم نیست.

پرسش شماره ۶۴۱۴

› نحوه تلقین میّت نسبت به شهدای گمنام (اسم بردن در افهم فلان بن فلان، و...) چگونه است؟

› تلقین مستحب است؛ و در فرض سوال، لازم به ذکر اسم میت نمیباشد.

پرسش شماره ۵۵۷۰

› قبوری که به صورت یک چاله حفر شده و پس از آن با مصالح، اقدام به ساخت قبر مسقف می کنند. آیا این روش دفن میت، از لحاظ شرعی صحیح است؟

› در فرض سؤال که دفن در زمین انجام می‌گیرد و طوری است که جسد میّت از درّنده ها محفوظ می ماند و بوی آن به مردم نمی رسد، اشکال ندارد و صحیح می باشد؛ اما این گونه دفن کردن و ساخت داخل قبر با آجر و گچ و غیر از خاک قبر، مکروه است.

پرسش شماره ۴۸۹۲

› آیا ریختن آب روی قبر میت؛ مثلاً یک سال بعد از دفن؛ مستحب است؟

› مستحب است بعد از این که میت دفن شد، روی قبرش آب پاشیده شود و بعد از آن نیز تا ۴۰ روز یا ۴۰ ماه، مستحب است.

پرسش شماره ۴۵۲۳

› در یکی از آرامستان ها بنده مشاهده کردم آب تغسیل اموات که بعضاً در آن خون و نجاست هم موجود است، در استخری جمع می‌شود و دوباره در تصفیه خانه تصفیه می شود؛ آیا می شود این آب را مجدداً برای غسل دادن میت استفاده کرد یا خیر؟

› به طور کلی آبی که میت با آن غسل داده می شود باید پاک باشد؛ بنا بر این اگر بعد از تصفیه، خون در آب نباشد و آب کر با آن ممزوج شود در این صورت پاک است.

پرسش شماره ۴۴۶۷

› تلقین میّت مجهول الهویّه، به چه صورت خوانده می شود؟

› تلقین مستحب است و در فرض سوال همان کلمات (فلان بن فلان) را می گوید.

پرسش شماره ۳۹۶۲

› تشییع کفار غیر معاند و معاند اسلام -کتابی و غیر کتابی- چه حکمی دارد؟

› استحباب تشییع جنازه، مخصوص مسلمان است.

پرسش شماره ۳۷۸۴

› شرکت در تشییع جنازه و مراسم ترحیم کسی که خودکشی کرده است، چه حکمی دارد؟

› گرفتن مراسم و خیرات و خواندن فاتحه و رفتن به تشییع جنازه افراد مذکور فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۰۲

› گفته شده زمین غسالخانه غصبی است؛ امواتی که در آنجا غسل داده می شوند، چه حکمی دارد؟

› اگر علم به غصبیت غسّالخانه و زمین آن نباشد، غسل هایی که انجام می شود، صحیح است.

پرسش شماره ۳۰۲۹

› فردی وصیت کرده است من را برای دفن به یکی از مشاهد مشرفه ببرید. حال ورثه می‌خواهند جنازۀ او را برای دفن به مشهد مقدس ببرند. آیا باید جنازه در حرم مطهر و یا حتی در مکان خاصی از حرم دفن شود یا می‌توان او را در یکی از قبرستان‌های مشهد مثل خواجه ربیع یا بهشت رضا -علیه السلام- دفن کرد؟

› میت در فرض سؤال باید در حرم مطهر دفن شود اما لازم نیست در جای خاصی از حرم دفن گردد؛ بنا بر این دفن در سایر قبرستان‌های شهر مشهد کافی نیست؛ مگر این که احراز شود مقصود موصی شهری باشد که مشاهد مشرفه در آن جا قرار دارد. ضمناً انتقال میت مشروط است بر این‌که مخارج آن مازاد بر ثلث نباشد یا ورثه، وصیت مذکور را پذیرفته باشند.

پرسش شماره ۲۸۲۲

› در کارخانه صنعتی، جوانی سی ساله که در حال کار با دستگاه کمپرسور بوده است و مواد اوّلیه دستگاه را وارد دستگاه می کرده، دستگاه جوان را به داخل می کشد و تمام بدن او را با مواد دستگاه (حدود یک تُن قیر) چرخ می کند؛ به گونه ای که هیچ اثری از گوشت و استخوان فرد، مشهود و قابل تفکیک نیست؛ فقط دو تکه استخوان ساق پای مرحوم از دستگاه خارج شده است. اکنون سؤال این است این مواد داخل کمپرسور که حدود یک تن می باشد و با جسم چرخ شدۀ جوان مخلوط شده است، چه حکمی دارد؟ آیا باید دفن شود؟ یا امکان استفاده از این مواد در بخش صنعتی وجود دارد؟

› اگر میت بعد از افتادن در داخل قبر استحاله شده و بدنش به کلی از بین رفته باشد، دفن قبرها لازم نیست و استفاده از قبرها هم جایز است؛ البته اگر اجزائی از میت _هرچند مو، دندان، ناخن و استخوان باشد_ به دست بیاید، می بایست دفن شود.

پرسش شماره ۲۷۹۹

› اگر بعد از غسل های سه گانه یا اول و دوم از بدن میت بول یا مدفوع خارج شود چه حکمی دارد؟

› اگر بدن میت پس از غسل یا در اثناء آن به نجاستی از خودش یا از خارج نجس شود بنابر اقوا اعادۀ غسل واجب نیست هر چند که بول یا غائط از او بیرون آمده باشد؛ اگرچه احتیاط مستحب در صورت بیرون آمدن بول یا غائط در اثناء آن، اعادۀ غسل است البته پاک نمودن بدن میت از نجاست واجب است و این تطهیر بنابر احتیاط، واجب است هر چند بعد از قرار دادن در قبر باشد، مگر آنکه ممکن نباشد، و لو به خاطر اینکه بیرون آوردن او از قبر موجب هتک حرمت است.

پرسش شماره ۲۳۸۴

› آیا حتماً باید تلقین میت به عربی خوانده شود، ولو این که میت در دنیا عربی بلد نبوده است؟

› أولی آن است که تلقین هم به عربی و هم به زبانی که میت سخن می گفته -غیر عربی- خوانده شود.

پرسش شماره ۱۲۶۹

› اگر بچۀ نابالغی، مرده‌ای را مس کند، آیا غسل مس میت بر او واجب می‌شود و اگر واجب است، زمان انجام آن چه موقع است؟

› غسل مس میت بر نابالغ بعد از بلوغ، واجب می شود هر چند غسل بچۀ ممیّز صحیح است و با غسل، حدث از او برطرف

می‌شود.

پرسش شماره ۸۳۱

› دفن میّت با تابوت (اعم از تابوت چوبی، فلزی و...) آیا جایز است؟

› دفن میّت با تابوت با رعایت ضوابط شرعی، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۲۵

› آیا اگر ترشّحات غسل میت که به اطراف و اطرافیان حاضر در محل غسل برسد، نجس است؟ و اگر نجس باشد بعد از غسل سوم پاک می شود، یا باید جداگانه تطهیر کرد؟

› اگر با آب قلیل، میت را غسل می دهند، ترشحات آن که از بدن میت به اطراف می رسد، نجس است و باید تطهیر شود.

پرسش شماره ۲۲۴

› ۱- آیا کفن میت زن می تواند لباس احرام دوخته شده خودش که در حج واجب داشته است باشد؟
۲- آیا در کل کفن زن می تواند دوخته شده (شلوار و مانتو مقنعه و...) باشد؟

› ج۱و۲) کفن میت اگر لباسهای احرامش باشد مستحب است ولی باید مقدار واجب کفن را دارا باشد و از جمله سرتاسری که تمام بدن را بپوشاند. البته اگر دوخته باشد کراهت دارد.

پرسش شماره ۲۱۲

› اموال میت برای دیون و حجّی که بر عهده اش مستقر شده بود، برای هر دو کافی نیست. کدامیک مقدّم است؟

› در فرض سؤال ترکه بین همهٔ طلبکاران به نسبت طلبی که دارند تقسیم می شود. پس اگر حصّه حج برایش هر چند برای حج میقاتی کافی باشد، که همان و اگر ترکه کم آید، در حج تمتع اقوی سقوط آن و مصرف شدن سهم آن در بدهکاری است.

پرسش شماره ۱۱۰

احکام پزشکی

› اینجانب پزشک کارآموز در بخش روانپزشکی هستم. به خاطر کوتاهی در بستن دست و پای بیماری که تعادل نداشته است، موجب سقوط او از تخت و مجروح شدنش شده ام. آیا ضامن هستم و طلب حلالیت لازم است؟

› اگر سقوط ایشان عرفاً استناد به شما پیدا کند نه خود فرد بیمار، ضامن هستید و اگر ایشان صلاحیت تشخیص صلاح و مصلحت در امور مالی خود را از دست داده باشد باید برای ایشان از طرف حاکم شرع قیّم تعیین شود و قیّم در زمینه جبران مسئله تصمیم بگیرد.

پرسش شماره ۷۲۷۱۹

› فریز تخمک برای حفظ امکان باروری زنان و دختران آیا نیاز به اجازه و رضایت شوهر و یا پدر دارد؟

› فریز تخمک به خودی خود اشکال ندارد؛ ولی باید از مقدمات حرام مانند لمس و نگاه حرام اجتناب شود. ضمناً برای انجام این کار اذن پدر لازم نیست و در صورتی که با حق شوهر منافات نداشته باشد، اذن شوهر نیز لازم نیست.

پرسش شماره ۷۲۳۳۱

› بافت برخی از جنین ها (جنین های کمتر از ۲۰ هفته و یا بیشتر از ۲۰ هفته که سقط شده اند) با رضایت کتبی والدین، در بخش آزمایشگاهی جهت آزمایش فریز می شود؛ آیا برای دفن باقیمانده جنین، باید تحویل داده شود یا آزمایشگاه می تواند آنها را از بین ببرد؟

› اگر پدر یا مادر جنین مسلمان باشند و جنین چهار ماه یا بیشتر داشته باشد، باید توسط ولیِّ جنین یا با اجازه ولیّ، غسل و کفن و دفن آن به طریق شرعی و متعارف انجام شود و اگر کمتر از چهار ماه داشته باشد، باید در پارچه ای پیچیده و دفن شود.

پرسش شماره ۷۰۸۳۵

› اگر خانمی صیغه موقت مردی باشد و بخواهند لقاح مصنوعی انجام دهند اما اسپرم گیری از مرد توسط خانم دیگری که آن هم صیغه موقت مرد است انجام شود، آیا حرام است؟ یعنی معاشقه با یکی از صیغه ها و انتقال اسپرم برای لقاح مصنوعی به صیغه دیگر.

› فی نفسه اشکال ندارد؛ ولی در فرآیند تلقیح، واجب است از مقدمات حرام مانند لمس و نظر حرام اجتناب شود.

پرسش شماره ۷۰۷۶۲

› نسبت به مراجعه بیمار به غیر مماثل دو استفتاء وجود دارد که جواب با هم فرق دارند. در یکی عدم جواز و در دیگری با عنوان (بهتر است) آمده. لطفاً توضیح بفرمایید.
س۱۴۶. اگر زنی دچار بیماری خفیفی شده به طوری که جانش در خطر نیست، با فرض دوری او از شهر و وجود پزشک مرد در روستا، آیا حتماً باید به پزشک خانم در شهر مراجعه کند و یا در همان جا، مراجعه به پزشک مرد مجاز است تا با انجام معاینات ضروری، اقدام به تشخیص و درمان نماید؟
ج. چنانچه به طور عادی و بدون حرج و مشقت، رفتن به شهر میسّر است، باید در شهر به پزشک زن مراجعه نماید.
س۱۵۱. آیا دکتر زن می تواند مرد نامحرم را ویزیت کند؟ (با لمس بدن)
ج. با امکان لمس از روی لباس یا با دست کردن دستکش هنگام معالجه مانع ندارد و بهتر است اگر ضرورت ندارد مرد به دکتر زن مراجعه نکند و چنانچه مستلزم لمس یا نظر حرام باشد، جایز نیست.

› در هر دو مورد سؤال، چنانچه مراجعه به پزشک نامحرم مستلزم لمس و نظر حرام نباشد، فی نفسه اشکال ندارد؛ امّا اگر مراجعه و معاینه و درمان مستلزم لمس و نظر حرام باشد و رجوع به پزشک همجنس ممکن باشد، مراجعه و معاینه به پزشک غیر همجنس جایز نیست؛ البته در سوال دوم مرد به پزشک زن مراجعه کرده و زن نیز از دستکش استفاده می کند که لمس حرام اتفاق نمی افتد و اشکالی هم ندارد ولی در سوال اول، بیماری خفیف است و زن برای معاینه به پزشک مرد مراجعه کرده است و با توجه به اینکه معاینه زن توسط مرد، نوعاً مستلزم نگاه و یا لمس حرام می باشد بنا بر این چنانچه به طور عادی و بدون حرج و مشقت، رفتن به شهر میسّر باشد، باید در شهر به پزشک زن مراجعه نماید.

پرسش شماره ۷۰۷۲۴

› همسر بنده باردار است و هفته یازدهم بارداری را طی می کند. طبق اظهارات پزشکان متخصص (سه پزشک) جفت جنین، چسبیده به محل برش سزارین زایمان های قبلی و احتمال پاره شدن رحم و خطر جانی برای مادر و بچه وجود دارد.
نظر پزشک این است که باید جنین سقط شود. یکی دیگر از پزشکان می گوید اگر بچه هم تا زمان زایمان برسد، احتمال از دست رفتن رحم مادر وجود دارد و ریسک دارد. با این فرض آیا اجازه شرعی برای سقط وجود دارد؟

› اگر استمرار حاملگی برای حیات مادر خطرناک باشد، سقط جنین قبل از دمیده شدن روح، اشکال ندارد و بعد از ولوج روح در خور تأمل است اگر چه در این خصوص هم جواز سقط بعید نیست.

پرسش شماره ۷۰۲۵۱

› من مرد هستم؛ تنها در یک مرکز کار می کنم و همکار خانم هم ندارم. سؤالم این است که مراجعه کننده خانم برای کنترل قند خون یا تزریق واکسن به بازو، مراجعه می کند که ناچار به گرفتن نوک انگشت و یا جمع کردن ماهیچه بازو با دست هستم.
در این حالت حکم شرعی چیست؟

› اگر می دانید که خانم مذکور، اضطرار به تزریق واکسن و یا درمان و یا کنترل قند خون دارد و دسترسی به پزشک همجنس هم ندارد و امکان لمس از روی لباس یا استفاده از دستکش نیز وجود ندارد، در این صورت لمس بدن نامحرم به قدر ضرورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۷۱

› چنانچه پرستار به دلیل عدم مهارت کافی یا سخت بودن رگ گیری از بیمار، چندین انژیوکت را (که وسیله ی گرفتن رگ می باشد) استفاده کند و رگ گیری ناموفق باشد و فقط یکی از آن ها موفقیت آمیز باشد؛ آیا درست است که تعداد کل این انژیوکتها با وجود موفقیت آمیز نبودن عمل رگ گیری، به حساب مصرفی بیمار نوشته شده و هزینه آن ها گرفته شود؟ اگر پرستار دارویی را سهواً بیشتر از مقدار نیاز به بیمار تزریق کند، گرفتن کل هزینه آن دارو ها مشکل ندارد؟
در صورتی که این کار (دریافت کل هزینه از بیماران) جزء قوانین بیمارستان باشد، آیا اجرا کردن آن، مسئولیتی برای فرد ندارد؟

› مواردی که اتلاف وسیله یا دارو یا استفاده نابجای از آنها مستند به پرستار باشد، ضامن است و باید جبران کند، مگر این که در ضمن قرارداد اولیه با بیمار نسبت به این مسأله شرط خاصی شده باشد.

پرسش شماره ۷۰۱۴۸

› حکم پیوند استخوان خوک به مسلمان چیست؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۰۲۳

› آیا وصیّت به اهدای اعضای بدن بعد از مرگ صحیح است؟ در صورت صحت، آیا ورثه می‌توانند از این کار ممانعت کنند؟

› چنین وصیتی در غیر مواردی که عنوان مثله بر آن صدق کند و یا هتک میت محسوب شود، فی نفسه نافذ است و در فرض نفوذ، ورثه حق ممانعت از انجام آن را ندارند.

پرسش شماره ۶۹۳۹۴

› برخی از کشورها در صنایع پزشکی برای تولید برخی دارو ها از اسیدهای آمینه حشره خوراکی استفاده می کنند. آیا استفاده از آن جایز است؟

› اگر این اسیدها ماده تولید شده حشره باشد، مانند عسلی که توسط زنبور تولید می شود، استفاده خوراکی از آن به خودی خود اشکال ندارد. اما اگر این اسیدها عرفاً جزئی از بدن حشره محسوب شوند، خوردن اجزاء حشرات جایز نیستؤ مگر این که در فرایند تولید دارو و امثال آن، اجزاء حشره، استحاله* یا مستهلک** شود یا معالجه بیمار منحصر در استفاده از اجزاء حشره باشد. ضمناً برای تولید و عرضه عمومی، رعایت قوانین و مقررات مرتبط با آن لازم است.
---

*استحاله: دگرگونی چیزی به صورتی که به حقیقت دیگری تبدیل شود، مانند چوبی که خاکستر شود یا سگی که در نمکزار به نمک تبدیل شود.
**مستهلک شدن: مخلوط شدن ماده ای با ماده دیگر به گونه ای که در نظر عرف (نه با دقت عقلی)، اجزاء ماده از بین برود، مانند شکری که در آب حل شود.

پرسش شماره ۶۹۱۹۰

› ۱) پدر من جراح پلاستیک هستند و اکثرا خانم‌ها به ایشان مراجعه می‌کنند. آیا عمل زیبایی بینی یا عمل زیبایی شکم اگر بدون قصد لذت و با دستکش انجام شود، جایز و درآمد حاصل از این راه حلال است؟
۲) آیا من به عنوان فرزند با رضایت پدرم می توانم از این درآمد استفاده کنم؟
۳) اگر من در بازاریابی برای مطب پدرم، فعالیت داشته باشم و باعث افزایش درآمد ایشان شوم با توجه به توضیحات سؤال اول، آیا این فعالیت من (بازاریابی) درست است؟

› ج۱و۲) اگر این کار مستلزم لمس و نظر حرام باشد، جایز نیست؛ مگر این که انجام عمل توسط ایشان ضرورت داشته باشد. نسبت به مقداری که کار حرام است، استحقاق اجرت ندارد، البته اگر مشتری رضایت به تصرف در مبلغی که می پردازد (حتی در فرضی که پزشک حق دریافت اجرت ندارد) داشته باشد، استفاده از مبلغ دریافت شده اشکال ندارد.
ج۳) اگر کار شما ترویج کار حرام محسوب شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۵۸۳۰۶

› کارورز پزشکی (اینترن) و مرد هستم و در بخش زنان و زایمان کار می کنم؛ در استفاتائات برای آموزش پزشکی گفته شده که تنها ضرورت حفظ جان بیماران آینده، ملاک لمس و نگاه است و دستور استاد و کوریکولوم آموزشی ملاک نیست. با توجه به تعداد زیاد ماماها و مراکز بهداشت، این احتمال که پزشک مرد، بخواهد زایمان اورژانسی کسی را انجام بدهد (آن هم طبیعی) کم است ولی محتمل است؛ با توجه این که گاهی اوقات آنقدر فرصت کم است که شاید تا آمدن ماما یا متخصص زنان بچه بدنیا بیاید و من به عنوان پزشک مرد، موظفم جهت حفظ جان مادر و فرزند، وارد عمل شوم، آیا جایز است برای یادگیری تحت نظر متخصصین، روی بیماران بیمارستان آموزشی، زایمان طبیعی (که مستلزم لمس و نگاه است) را یاد بگیرم؟

› تحصیل و فراگیری علم پزشکی از طریق معایناتی که فی‌نفسه حرام هستند، در مواردی که یادگرفتن این علم و شناخت راه‌های درمان بیماری‌ها متوقف بر آن باشد، اشکال ندارد؛ مشروط بر اینکه دانشجو اطمینان داشته باشد که توانایی نجات جان انسان‌ها در آینده متوقف بر اطلاعاتی است که از این طریق به دست می آید و همچنین مطمئن باشد که در آینده در معرض

مراجعه‌ی بیماران بوده و مسئولیت نجات جان آنان را بر عهده خواهد داشت.

پرسش شماره ۵۴۱۶۵

› بنده و همسرم هر دو ۳۵ سال سن و ۳ فرزند داریم. تصمیم گرفتیم که یا بنده عمل وازکتومی انجام بدهم یا خانم اقدام به بستن لوله رحم کند. آیا از نظر شرعی اشکال دارد؟ با توجه به این که دیگر تصمیمی برای بچه دار شدن نداریم.

› اگر این کار با یک غرض عقلائی صورت بگیرد و ضرر قابل ملاحظه‌ای هم نداشته باشد، فی نفسه اشکال ندارد. اما انجام این عمل برای جلوگیری از افزایش جمعیت امر مذمومی است و نسبت به همسرتان اگر با اجازه و رضایت شما باشد و مستلزم لمس و نظر حرام نباشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۸۸۵

› جراحی پستان داشتم، سینه سمت راستم کامل برداشته شده است؛ دکتر، آزمایش ژنتیک نوشت و مشخص شد که بیماری ژنتیکی است و سینه سمت چپ هم مبتلا می‌شود، طبق نظر دکتر باید سینه‌ای که سالم هست تخلیه شود و سپس پروتز شود ولی جراحم گفت پوستی که از پوست خوک است، بین پوست سینه و پروتز حائل قرار می‌دهیم و من فقط به خاطر درمان است که می‌خواهم این کار را انجام دهم. آیا آن پوست خوک که قرار است در بدنم قرار بگیرد برای غسل و نمازم مشکلی ندارد؟

› چون پوست خوک، زیر پوست بدن شما است، برای وضو و غسل اشکالی ایجاد نمی‌کند، اما نسبت به اصل پروتز مذکور، چنانچه عرفاً مجبور به انجام آن هستید استفاده از آن در نماز هم اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۲۹۶۲

› دختری ۱۲ ساله که دچار معلولیت ذهنی است به گونه ای که خوب و بد را نمی فهمد و بر اعمال و رفتار خود اختیار نداشته و آموزش پذیر نیز نمی باشد؛ در قضای حاجت و سایر مسائل نیازمند کمک و همراهی است. در ایام قائدگی علاوه بر بروز رفتارهای

ناهنجار روحی مضاعف به علت عدم توان در مراعات مسائل بهداشتی، خود و خانواده را نیز دچار مشکلات متعدد به ویژه برای مادرش کرده است. به گفته مشاورین و متخصص زنان، توصیه به برداشتن رحم برای پیشگیری از بروز قائدگی است. در شرایط مذکور، برداشتن رحم یا خشکاندن تخمدان با دارو چه حکمی دارد؟ آیا پدر به عنوان ولیّ او مجاز به چنین تصمیمی می باشد؟

› اگر عمل مذکور، به مصلحت دختر بوده و غرض عقلایی برای آن وجود داشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۷۱۰۴

› از طریق تلقیح مصنوعی و با اسپرم شوهر و تخمک زن دیگر، فرزندی متولد شده است، چه احکامی دارد؟ موضوع محرم و نامحرم چگونه است؟

› در فرض مذکور، که صاحب اسپرم، همسر صاحب رحم می باشد و فرزند متولد شده، فرزند شوهر این زن است، اگر پسر باشد به صاحب رحم محرم است، ولی چون صاحب رحم، صاحب تخمک نبوده، باید نسبت به احکام نسب، احتیاط را مراعات نماید. و اگر فرزند دختر باشد، برادر، پدر، عمو و دایی صاحب رحم بنابر احتیاط واجب نه می تواند به عنوان محرم به او نگاه کند و نه با او ازدواج کند و همچنین داماد آینده آنها هم بنابر احتیاط واجب نمی تواند به عنوان مادرزن این خانم را محرم حساب کند و حق ازدواج با او را ندارد.

پرسش شماره ۴۶۳۶۵

› مطالعه مقاله یا دیدن عکس و فیلم، برای شناخت اعضای بدن انسان، چه حکمی دارد؟

› اگر خواندن مقاله و یا دیدن تصاویر مذکور، برای آموزش ضرورت ندارد، چنانچه موجب مفسده باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۴۳۸۸۱

› جهت انجام عمل جراحی ترمیم رباط صلیبی زانو، آیا می توان از رباط صلیبی میّت استفاده نمود؟

› اگر با اجازه از میّت در دوران حیاتش و یا با اذن اولیای او بعد از مردنش باشد و جدا کردن این عضو از میّت، مُثله یا هتک حرمت محسوب نشود، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۴۱۶۶۲

› جنین هشت ماهه مبتلا به بیماری های متعدد، اگر متولد شود بخاطر مشکلات جسمی و روانی شدید، احتمال زنده ماندن وی بسیار کم است؛ سقط جنین با شرائط مذکور آیا جایز است؟

› در فرض سؤال، سقط جنین جایز نیست و حرام است.

پرسش شماره ۴۱۵۲۰

› آیا برداشتن خال صورت، اشکال دارد؟

› این کار فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۲۲۶

› بعد از شش سال از فرزنددار شدن ناامید شدم و پزشکان لقاح مصنوعی را تجویز کرده اند، آیا این عمل جایز است؟

› این عمل فی نفسه حرام نیست، اما برای گرفتنِ منی از مرد و تخمک از زن و نیز دوباره در انتقالِ نطفه به رحم زن، باید از

مقدماتِ حرام مثل استمناء و لمس و نظر حرام، پرهیز شود.

پرسش شماره ۴۰۱۱۳

› دانشجوی پزشکی هستم. برای کارورزی و معاینه بیماران مجبورم به آنها دست بزنم. تکلیف در مورد بیماران جنس مخالف چیست؟ منظور از «حدّ ضرورت» چیست؟

› به مقدار ضروری برای کسب تجربه و آگاهی از نحوه درمان بیماران و نجات جان آنان، اشکال ندارد. و تشخیص ضرورت، موکول به نظر عرفی دانشجو با ملاحظه شرایط است.

پرسش شماره ۳۹۷۸۳

› خواهشمند است حکم شرعی اهدای عضو را اعلام فرمایید.

› اگر اهدای عضو در زمان ممات باشد، استفاده از اعضای میت برای پیوند به بدن شخص دیگر برای نجات جان او یا درمان بیماری وی اشکال ندارد و وصیت به این مطالب هم مانعی ندارد مگر در اعضایی که برداشتن آنها از بدن میت، موجب صدق عنوان مثله باشد و یا عرفاً هتک حرمت میت محسوب شود و اگر در زمان حیات باشد، مبادرت مکلف در هنگام حیات، به فروش یا هدیه کردن کلیه یا هر عضو دیگری از بدن خود برای استفاده بیماران از آنها در صورتی که ضرر معتنابه برای او نداشته باشد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۶۷۸

› بارداری به روش آی وی اف (IVF) آیا جایز است؟ تکلیف جنین های به وجود آمده چیست؟

› فی نفسه اشکال ندارد ولی باید از مقدمات حرام از قبیل نگاه و لمس حرام و غیر آنها اجتناب شود، به هر حال در صورتی که با این روش کودکی به دنیا بیاید ملحق به صاحب نطفه و تخمک می باشد و الحاق او به صاحب رحم در صورتی که صاحب تخمک نباشد مشکل است، بنابر این باید در ترتیب آثار نسب، نسبت به وی احتیاط مراعات شود.

پرسش شماره ۳۹۳۴۸

› عمل آی یو آی (IUI) جهت فرزنددار شدن (یکی از روش های کمک باروری است که ممکن است به تنهایی یا به همراه تحریک تخمدان با دارو، برای درمان نازایی استفاده شود) آیا جایز است؟ آیا شوهر می تواند اسپرم را خودش بدون آمیزش بگیرد؟

› عمل مذکور فی نفسه اشکال ندارد ولیکن استمنا جایز نیست، هر چند برای تشخیص قدرت وی بر بچه دار شدن باشد، مگر آن که ضرورتی ایجاب کند و یا معالجه متوقف بر آن باشد، در این صورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۱۷۵

› متخصصان پزشکی با آنجام آزمایش های مکرر به این نتیجه رسیده اند که جنین بنده به بیماری منگولیسم مبتلا است و نگهداری و پرستاری از چنین فرزندی بسیار سخت و دشوار خواهد بود. آیا سقط جنین جایز است؟ تا چند ماهگی می توان سقط جنین کرد؟

› سقط جنین شرعاً حرام است و صرف بیماری مذکور، مجوّز شرعی برای سقط آن حتی قبل از ولوج روح نمی باشد؛ بله اگر تشخیص بیماری در جنین قطعی است و داشتن و نگهداشتن چنین فرزندی موجب حرج باشد، در این صورت جایز است قبل از دمیده شدن روح، جنین را اسقاط کنند، ولی بنابر احتیاط، دیه آن باید پرداخت شود.

پرسش شماره ۳۹۰۹۰

› جهت معالجه و سلامتی تولید مثل مردان، آیا پزشک می تواند بیضتین مرد را لمس و مشاهده کند؟

› کشف عورت دیگران و نگاه کردن به آن و یا وادار کردن صاحب عورت به کشف عورت جایز نیست، مگر آن که ضرورتی مثل معالجه بیماری، آن را اقتضا کند و اگر نگاه کردن با آینه ممکن باشد و نگاه کردن مستقیم و لمس ضرورتی نداشته باشد، جایز نیست و در لمس ضروری هم در صورت امکان، لمس از روی لباس یا با دست کردن دستکش انجام شود. لذا در فرض سوال اگر نداشتن فرزند، او را دچار مشکلات حادی در زندگی می کند به گونه ای که قابل تحمل نباشد و راهی بجز معاینه مستقیم وجود نداشته باشد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۲۸۳

› تا هفته چندم بارداری می توان سقط جنین کرد؟

› از بین بردن نطفه بعد از استقرار آن در رحم، و همچنین سقط جنین در هیچ یک از مراحل بعدی جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۱۸۱

› مراجعه زنان به پزشک یا دندان پزشک مرد، چه حکمی دارد؟

› اگر معالجه، مستلزم لمس و نگاه حرام باشد، با امکان رجوع به پزشک همجنس، رجوع به غیر همجنس جایز نیست، مگر در صورتی که مراجعه به پزشک مماثل حاذق و متخصّص غیرممکن و یا خیلی سخت باشد. و در صورت امکان، لمس باید از روی لباس یا با دست کردن دستکش به هنگام معالجه باشد.

پرسش شماره ۳۸۱۰۵

› مشغول ساخت پروتز (مفصل مصنوعی) مچ دست هستیم که کاربرد درمانی برای بیماران مبتلا به آرتروز مفصل را دارد؛ لذا نیاز به تست و آزمایش پروتز تولید شده بر روی جسد میت است. در فرآیند ارزیابی این پروتز در مچ دست اجساد کارگذاری شده و تست های پایداری لازم به عمل می آید. این اجساد توسط پزشکی قانونی و از افراد مجهول الهویه، در اختیار تیم پزشکی قرار می گیرد. آیا انجام چنین فرایندی بر روی اجساد جایز است؟

› اگر نجات نفس محترمی یا دستیابی به اطلاعاتی راجع به بیماری ای که زندگی مردم را تهدید می کند، منوط به آن باشد، تشریح جسد میت اشکال ندارد؛ ولی واجب است تا حد امکان از جسد میت مسلمان استفاده نشود.

پرسش شماره ۳۷۸۳۷

› اگر پزشک در مقام ضرورت، ناچار به دیدن عورت بیمار شود، آیا جهت معالجه باید از آینه استفاده کند؟

› در صورتی که نگاه کردن با آینه ممکن باشد و نگاه کردن مستقیم ضرورتی نداشته باشد، می بایست از این طریق، نگاه انجام گیرد.

پرسش شماره ۳۷۵۷۰

› ۱. فرزند متولد شده از اهدای جنین به زوجین نابارور، متعلق به کیست؟
۲. به چه کسانی محرم است؟
۳. از چه کسانی ارث می‌برد؟
۴. نفقه و حضانت وی بر عهده کیست؟

› ج۳-۱) کودک ملحق به صاحب اسپرم و تخمک است و الحاق او به صاحب رحم هم، مشکل است؛ بنا بر این باید در ترتیب آثار نسَب، مثل محرمیت و ارث، نسبت به وی احتیاط مراعات شود.
ج۴) نفقه کودک شرعاً بر عهدۀ والدین واقعی او ـ صاحب اسپرم و تخمک ـ بوده و حضانت او نیز حق آنان است. پس از آنان، بر جدّ پدری واقعی او واجب است.

پرسش شماره ۳۷۳۳۴

› اگر در بدن میتی، پلاتین وجود داشته باشد:
۱) آیا جایز است با شکافتن بدن او، آن را خارج سازند؟
۲) آیا باید به سبب جراحت وارده، دیه پرداخت شود؟

› ج۱) استخراج پلاتین در صورتی که به علت قیمت و کمبود آن بوده، به شرط این که بی احترامی به میّت محسوب نشود؛ جایز است.
ج۲) در فرض سؤال، در صورتی که ضرورت نداشته باشد و میت، مسلمان باشد، دیه دارد؛ ولی چنان چه ضرورت داشته باشد، در سقوط دیه اشکال است؛ و در صورتی که میت، مسلمان نباشد دیه ندارد.

پرسش شماره ۳۷۲۶۸

› مردی که در سنین کودکی ختنه نشده است، آیا واجب است در زمان بلوغ کشف عورت کرده و ختنه کند؟ آیا پزشک می تواند جهت ختنه به عورت وی نگاه کند؟

› ختنه کردن بعد از بلوغ بر خود فرد واجب است، لذا در صورتی که خودش نمی تواند ختنه نماید در حدّ ضرورت مانعی ندارد و باید با مراجعه به پزشک هم جنس، انجام گیرد. ضمناً در صورتی که نگاه کردن با آینه ممکن باشد و نگاه کردن مستقیم و لمس، ضرورتی نداشته باشد، جایز نیست و در صورت امکان، لمس عورت باید با دستکش صورت بگیرد.

پرسش شماره ۳۶۸۰۱

› در طرح غربالگری، قبل از دمیده شدن روح در جنین، پزشک تشخیص داد که جنین ناقص الخلقه بوده و باید سقط شود؛ آیا سقط در فرض مذکور جایز است؟

› ناقص الخلقه بودن جنین، مجوّز شرعی برای سقط جنین حتّی قبل از ولوج روح در آن محسوب نمی شود؛ البته اگر تشخیص

بیماری در جنین قطعی بوده و داشتن و نگهداشتن چنین فرزندی موجب حرج باشد، در این صورت جایز است قبل از دمیده شدن روح، جنین را اسقاط کنند؛ ولی بنا بر احتیاط، دیه آن باید پرداخت شود.

پرسش شماره ۳۶۶۵۶

› حکم فریز کردن جنین چیست؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۶۵۳۸

› بخاطر مشقت دسترسی به جسد غیر مسلمان و یا صرفه جویی در بودجه، آیا تشریح جسد مسلمان، جایز است؟ وصیت به تشریح جسد بعد از مرگ مغزی، چه حکمی دارد؟

› در صورتی که نجات نفس محترمه یا دستیابی به تجارب علوم پزشکی که جامعه به آن محتاج است و یا شناسایی نوعی بیماری که حیات مردم را تهدید می کند، متوقف بر تشریح باشد، تشریح جسد میت جایز است و وصیت به این مطلب هم مانعی ندارد، مگر این که تشریح، موجب صدق عنوان مثله باشد و یا عرفاً هتک حرمت میت محسوب شود. در هر صورت لازم است، تا آنجا که استفاده از جسد غیر مسلمان امکان دارد، از جسد مسلمان استفاده نشود.

پرسش شماره ۳۶۰۷۹

› بخاطر مشکلات جسمی، اطباء توصیه نموده اند که باردار نشوم. آیا می توان جهت باردار نشدن عمل جراحی کرد؟

› به طور کلی جلوگیری از بارداری، اگر با یک غرض عقلایی صورت بگیرد و ضرر قابل توجهی هم نداشته باشد و مستلزم نگاه و

لمس حرام نباشد و نسبت به زنان، با اجازه شوهر باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۸۳۳

› آیا عمل جراحی زیبایی بینی که صرفاً برای زیبایی است و ضرورت پزشکی ندارد، جایز است؟

› در فرض سؤال اگر دارای ضرر قابل ملاحظه‌ای نباشد و منجر به لمس نامحرم یا نگاه حرام نشود، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۵۲۳

› برخی از افراد از نظر روحی و روانی دچار اختلال هویت بوده و تمایلات و روحیات جنس مخالف را از خودشان بروز می دهند. حکم تغییر جنسیت این گونه افراد چگونه است؟ آیا می توان پس از عمل جراحی تغییر جنسیت، با آنها ازدواج کرد؟

› اگر از راه های علمی و عرفی اطمینان آور، ثابت شود که اعضا و اندام ظاهری، خلاف جنسیت واقعی است، در این صورت اقدام به تبدیل و تطبیق اعضای ظاهری با جنسیت واقعی فی نفسه جایز است، همچنین در صورتی که جنسیت واقعی ــ حتی با آزمایش های علمی ــ ثابت نشود و متقاضی تغییر، در وضعیت اضطرار شدید روحی باشد، جواز عمل مزبور فی نفسه بعید نیست و در غیر این دو صورت
تغییر جنسیت جایز نیست، و باید از آن توبه کند و اگر تشبه ظاهری به جنس مخالف پیدا کرده است، آن را برطرف نماید و احکام جنس اولیه خود را رعایت کند.

پرسش شماره ۳۴۷۷۸

› من باردار هستم در منطقه ما دکتر سونوگراف مرد و زن هست ولی دکتر من تأکید دارند برای تشخیص دقیق حتماً به دکتر سونوگراف مرد مراجعه کنم؛ چون قبلاً به دکتر خانم مراجعه کردم تشخیص دقیق ندادند؛ تکلیف چیست؟

› اگر معاینه و درمان مستلزم لمس و نگاه حرام باشد، با امکان رجوع به متخصص همجنس، رجوع به غیر همجنس جایز نیست؛ مگر آن‌که انجام آن ضروری باشد و مراجعه به متخصص مماثل، کفایت از درمان نکند، در این صورت هم باید به قدر ضرورت اکتفا شود.

پرسش شماره ۳۴۳۴۳

› جهت باردار شدن گفته شده نگاه به عورت اگر «ضرورت» دارد، منظور از ضرورت چیست؟ آیا ازدیاد نسل شیعه جزء ضرورت بشمار می آید؟

› در فرض سؤال، کشف عورت جایز نیست. و مراد از ضرورت در فرض سؤال این است که تشخیص بیماری و درمان آن متوقف بر لمس و نظر باشد و حدود ضرورت هم، بستگی به مقدار نیاز دارد.

پرسش شماره ۳۳۸۳۵

› بخاطر ضرورت و پیشگیری از بیماری های مخصوص زنان و دستگاه تناسلی و انجام تست پاپ اسمیر توسط پزشک زن، چه حکمی دارد؟

› در هر حال لمس و نگاه به عورت دیگران ولو توسط پزشک هم جنس و نیز بر شخص، نشان دادن عورتش به دیگری جایز نیست و حرام است، بله، اگر برای تشخیص بیماری یا درمان ضروری باشد در حد ضرورت اشکال ندارد. و تشخیص ضرورت بر عهده مکلف است.

پرسش شماره ۳۳۷۵۳

› پسرم ختنه شده که پزشک تشخیص داده پوست آلت به طور کامل برداشته نشده و ختنه ناقص انجام شده است. آیا باید مجدداً ختنه شود؟ محدوده ختنه چگونه قابل تشخیص است؟

› اگر بر روی حشفه هیچ مقداری از غلاف (پوست اطراف سر آلت) که قطع آن واجب است وجود نداشته باشد، کفایت می کند.

پرسش شماره ۳۳۷۰۱

› هنگام لیزر موهای زائد بدن نگاه به آلت تناسلی توسط پزشک زن، آیا جایز است؟

› حرام است.

پرسش شماره ۳۳۶۴۹

› آیا زن می تواند به مرد آمپول تزریق کند؟

› اگر دسترسی به مماثل (همجنس) دارند، مراجعه به غیر مماثل، اگر مستلزم نظر و لمس حرام باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۳۱۷۳

› اهداء اعضای بدن و اهداء بافت قابل پیوند میت (استخوان، پوست، غضروف) به بیماران ضایعه سوختگی و یا پیوند استخوان در اثر انحراف شکستگی و شدید، به بیماران نیازمند جایز است؟

› استفاده از اعضای میّت برای پیوند به بدن شخص دیگر برای نجات جان او یا درمان بیماری وی اشکال ندارد؛ مگر در اعضایی که برداشتن آنها از بدن میّت، موجب صدق عنوان مثله باشد و یا عرفاً هتک حرمت میّت محسوب شود، که در این صورت جایز نیست.

پرسش شماره ۳۲۲۴۰

› کارمند و حامله ام و دارای کودک بیست هفته که مبتلا به دیسک کمر هستم. در صورت ادامه بارداری احتمال خطر سلامتی و جراحی دیسک کمر وجود دارد. آیا سقط جنین جایز است؟ میزان کفاره چقدر است و به چه کسی باید پرداخت شود؟

› سقط جنین حتی در فرض مذکور شرعاً حرام است. ضمناً با توجه به اینکه ۴ ماه جنین تمام شده است، دیه شخص کامل را دارد لذا اگر پسر باشد ۱۰۰۰ مثقال شرعی طلا و اگر دختر باشد ۵۰۰ مثقال شرعی طلا به عهده کسی است که مباشر در سقط باشد و دیه به وارث جنین با رعایت طبقات ارث پرداخت می شود؛ همچنین کسی که سقط را انجام می دهد علاوه بر دیه، باید کفاره نیز بدهد و کفاره اش آن است که ۶۰ روز روزه بگیرد (۳۱ روز آن باید پشت سر هم باشد) و به ۶۰ فقیر به هر کدام یک مد طعام که تقریبا ۷۵۰ گرم گندم می باشد بپردازد.

پرسش شماره ۳۱۴۷۷

› بیماری که در بخش ICU بخاطر مشکل ریوی فقط با دستگاه زنده است و سبب آزار شدید بیمار می شود. آیا حفظ زندگی بیمار با شرایط مذکور واجب است؟

› در هر صورت حفظ جان انسان لازم است، و هر کاری که موجب مرگ بیمار شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۰۵۸۴

› استفاده از آی یو دی که گویا بعد از انعقاد نطفه مانع از استقرار نطفه در رحم می گردد، آیا سقط جنین بشمار می آید؟

› اگر موجب از بین رفتن نطفه بعد از استقرار آن در رحم شود و یا مستلزم نگاه و لمس حرام باشد، جایز نیست و تا زمانی که

نطفه در رحم مستقر نشده، سقط محسوب نمی شود و تشخیص آن با مکلف است.

پرسش شماره ۲۹۱۱۷

› نوزاد تازه متولد شده به خاطر مشکل حاد قلبی، باید دائماً در دستگاه اکسیژن باشد و تنها بعد از چند عمل سنگین احتمال زنده ماندن او وجود دارد که با این وجود، معلولیت و عقب ماندگی با شرایط سخت به دنبال خواهد داشت. با این شرایط تکلیف والدین چیست؟

› حفظ جان در هر صورت واجب است و فرقی میان تأثیر مدت کوتاه و بلند و همچنین میان حفظ جان خود و دیگری (حتی کودک) نیست.

پرسش شماره ۲۸۴۲۵

› پزشک متخصص پوست و موی زن، آیا می تواند با پوشاندن پارچه در ناحیه تناسلی و کشف جزء جزء آن به تدریج به همراه پوشاندن بقیه ناحیه، عمل لیزر انجام دهد؟

› نگاه و لمس، حتی در فرض مذکور، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۸۴۱۹

› برخی دانشجویان پزشکی مجبور به گذراندن درس آناتومی در دانشگاه هستند. و شرکت در کلاس درس آناتومی مستلزم مطالعه آلت تناسلی و تصاویر آنهاست. آیا شرکت در کلاس درس مذکور جایز است؟

› اگر به قصد ریبه نباشد و خوف ترتّب مفسده هم در آن وجود نداشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۸۴۰۸

› آموزش و یادگیری و معالجه و درمان از طریق علوم غریبه و انرژی درمانی و هیپنوتیزم چه حکمی دارد؟

› آنچه از این علوم در حال حاضر نزد مردم است، غالباً تا این حدّ که موجب یقین و اطمینان به کشف امور غیبی و خبردادن از آنها شوند، قابل اعتماد نیستند، ولی آموختن علومی مانند جفر و رمل به طور صحیح اشکال ندارد، به شرطی که مفسده ای بر آنها مترتب نشود.
همچنین یادگیری هیپنوتیزم و امثال آن و استفاده از آنها به غرض عقلایی حلال و قابل ملاحظه اشکال ندارد، به شرط این که با رضایت و موافقت کسی باشد که می خواهد به خواب مصنوعی برود و ضرر معتنابهی هم برای او نداشته باشد.

پرسش شماره ۲۷۲۰۹

› وصیّت به تشریح بدن جهت امور پزشکی، بعد از فوت چه حکمی داد؟ آیا خانواده و ورثه می‌توانند از تشریح جسد، ممانعت کرده و بر خلاف وصیّت عمل کنند؟

› صحّت و نفوذ این قبیل وصایا نسبت به اعضایی که جداکردن آن ها از جسد میت هتک حرمت او محسوب نمی شود، بعید نیست و اشکال ندارد و عمل به آن لازم است؛ اما اگر وصیت باطل باشد، ورثه موظفند ممانعت کنند.

پرسش شماره ۲۶۵۷۳

› اخذ اجرت پزشک، در صورتی که مداوا ضروری و منحصر به او باشد، چه حکمی دارد؟

› فی نفسه اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۶۳۴۱

› آیا با اعلام مرگ مغزی توسط پزشک، حجت تمام است و می توان عضوی از بدن میت را برداشت یا باید تفحّص کرد؟

› به طور کلی در تشخیص مرگ مغزی باید اطمینان حاصل شود. در ضمن اگر استفاده از اعضای بدن بیماران در فرض سؤال برای معالجه بیماران دیگر، باعث تسریع در مرگ و قطع حیات آنان شود جایز نیست، در غیر این صورت اگر عمل مزبور با اذن قبلی وی صورت بگیرد و یا نجات نفس محترمی متوقف بر آن عضو مورد نیاز باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۱۴۸

› تزریق پودر استخوان (که از استخوان مرده انسان یا حیوان تشکیل می گردد) به بافت استخوانی بیمار به منظور افزایش حجم و تراکم استخوان، چه حکمی دارد؟

› نسبت به استخوان حیوان، فی نفسه مانعی ندارد و نسبت به استخوان انسان، اگر با اذن میّت در دوران حیاتش و یا با اذن اولیای او بعد از مردنش باشد و یا نجات جان نفس محترمی منوط به آن باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۴۱۳۳

› آیا وصیت به هر عضو قابلِ استفادۀ بدن و اهداء به دیگران جایز است؟

› موارد مختلف است. صحّت و نفوذ این قبیل وصایا نسبت به اعضای بدن که جداکردن آن ها از جسد میت، هتک حرمت او محسوب نمی شود، بعید نیست و عمل به وصیّت در این موارد مانعی ندارد. همچنین اگر استفاده از اعضاء بدن در بیمارانِ مرگِ مغزی، باعث تسریع در مرگ و قطع حیات آنان نشود، اشکال ندارد و وصیت به این موارد نیز مانعی ندارد.

پرسش شماره ۲۴۰۴۱

› دانشجوی پزشکی در کشور چین هستم. آیا احکام ارتباط با بیمار مسلمان جنس مخالف، با بیماران کافر یکسان است؟ حکم شرعی بیماران اهل کتاب چگونه است؟

› در حرمت لمس بدن نامحرم فرقی بین مسلمان و غیر مسلمان نیست؛ ولکن نگاه به آن قسمت از بدن کفار که معمولاً آن را نمی پوشانند (بدون قصد ریبه و بدون داشتن مفسده) اشکال ندارد اگر چه احتیاط آن است که اجتناب نمایید؛ بنابراین در فرض سؤال در صورتی که مستلزم لمس و نگاه حرام باشد، جایز نیست، مگر در صورتی که ضرورتی باشد و یا مراجعه بیمار به پزشک مماثل حاذق و متخصص غیر ممکن و یا خیلی سخت باشد.
ضمناً در موارد جواز در صورتی که نگاه کردن با آینه (به مواضع ممنوعه) ممکن باشد و نگاه کردن مستقیم ضرورتی نداشته باشد، نگاه مستقیم جایز نیست؛ همچنین در موارد لمس بیمار با امکان لمس از روی لباس یا با دست کردن دستکش هنگام معالجه، می بایست از این طریق لمس انجام شود.

پرسش شماره ۲۲۲۰۳

› بنده به همراه همسرم بعد از چند ماه تلاش برای بارداری، به پیش پزشک متخصص رفتیم و وی برای افزایش احتمال بارداری به دلیل بالا بودن حجم تخمک گذاری، توصیه کرد که در روز هشتم ماه (قبل از پاک شدن کامل) با همسرم نزدیکی داشته باشم؛ آیا این مسأله از نظر شرعی مشکلی ندارد؟

› چنانچه یقین دارید در آن روز (یعنی روز هشتم بعد از شروع حیض) کاملا پاک شده اید و تا پایان روز دهم حیض، هیچ لکه ای نخواهید دید، اشکالی ندارد؛ در غیر این صورت، شما در حال حیض خواهید بود و نزدیکی در حال حیض حرام است.

پرسش شماره ۱۷۱۲۴

› آیا اخذ برائت از بیمار، موجب اسقاط ضمان است؟

› هر گاه پزشک به مریض یا ولیّ او بگوید که اگر ضرری به مریض برسد ضامن نباشد، در صورتی که دقت و احتیاط خود را بکند و به مریض ضرری برسد یا بمیرد، دکتر ضامن نیست.

پرسش شماره ۱۷۱۲۲

› طبق فتوای امام خمینی "ره" که در کتاب تحریر الوسیله ایشان آمده، در باره احکام شرعی پیش از عمل تغییر جنسیت با این مضمون: « اگر کسی را فرض کنیم که قبل از عمل جراحی یقین داشته باشد به این که از جنس مخالف است؛ و عمل جراحی اگر بر روی او انجام شود، او را به جنس مخالف مبدّل نمی کند، بلکه جنسیت واقعیش را که تاکنون پنهان بوده، کشف می کند؛ شبهه ای نیست در این که واجب است مادام که عمل را انجام نداده، مانند بعد از عمل، آثار جنس مخالف را مترتّب کند؛ و حرام است آثار جنسی که فعلاً به حسب ظاهر دارد مترتّب نماید؛ بنابر این اگر کسی که فعلاً در جنس زنان است، یقین داشته باشد به این که در واقع مرد است همه آنچه بر مردان واجب و یا حرام است بر او نیز واجب و یا حرام است؛ و به عکس آنه»؛ آیا مقام معظم رهبری نیز همین فتوا را دارند؟ و انجام احکام شرعی جنس مخالف شامل پوشش و نماز و ... را برای فرد پیش از عمل جراحی تغییر جنسیت، مجاز می دانند یا خیر؟

› اگر علم دارد و می داند که حقیقت جنسی او زن است، از هر جهت احکام زن را دارد و همچنین اگر علم دارد که مرد است، احکام مرد را دارد.

پرسش شماره ۱۴۶۴۲

› حکم تبعیّت از پزشک یا روانپزشک غیرمسلمان برای یک مسلمان چیست؟ آیا اگر پزشک یا روانپزشک غیرمسلمان دارویی تجویز کند، و بیمار مسلمان به این تشخیص برسد که نخوردن آن دارو موجب ضرر و زیان به سلامت اوست، آیا شخص مسلمان مجاز به مصرف دارو هست؟

› اگر دارویی باشد که مصرف آن حلال است و برای انسان ضرر ندارد، مصرف آن جایز و بلکه گاهی واجب است؛ اما اگر دارویی باشد که مصرف آن حرام است، فقط در صورتی می توان از این دارو استفاده کرد، که اولا بیمار ناگزیر از علاج باشد و ثانیاً این پزشک غیر مسلمان هم مورد وثوق باشد، به طوری که از قول او یقین و یا اطمینان پیدا شود، که علاج، منحصر در این دارو است.

پرسش شماره ۱۳۰۰۴

› حکم شرعی فروش عضو (اعم از کلیه یا مثانه) چیست؟

› مبادرت مکلف هنگام حیات، به فروش یا هدیه کردن کلیه یا هر عضو دیگری از بدن خود برای استفاده بیماران از آن‌ها در صورتی که ضرر معتنابه برای او نداشته باشد اشکال ندارد، بلکه در مواردی که نجات جان نفس محترمی متوقف بر آن باشد، اگر هیچ‌گونه حرج یا ضرری برای خود آن شخص نداشته باشد، واجب می‌شود.

پرسش شماره ۹۶۶۷

› فرمودید که سقط جنین در صورت ناقص الخلقه بودن، اگر موجب حرج باشد، قبل از چهار ماهگی، اشکال ندارد. از کجا باید فهمید حرج دارد یا نه؟ و ملاک در حرج آن چیست؟

› حرج یعنی مشقت غیر قابل تحمل و فوق العاده و تشخیص آن با مکلف است؛ ضمناً تا حرج برای انسان یقینی و یا اطمینان آور نشده، حق اقدام ندارد.

پرسش شماره ۹۰۹۷

› خوردن دنبلان گوسفند به امید شفاء برای مردی که اسپرم ندارد، آیا اشکال دارد؟

› نداشتن اسپرم اگرچه از نظر عرفی نقص به حساب می آید ولیکن بیماری محسوب نمیشود البته اگر داشتن فرزند برای این شخص ضرورت داشته باشد به گونه ای که از نداشتن فرزند به حرج می افتد و این وضعیت برای او قابل تحمل نباشد، در این صورت اگر بر طبق نظر پزشک حاذق مورد اطمینان، علاج منحصر به خوردن دنبلان باشد، به مقدار ضرورت اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۸۲۴۲

› حکم شرکت در آزمون استخدامی مثل ارتش که مستلزم کشف عورت و نگاه و معاینه پزشک است، چه حکمی دارد؟

› اگر استخدام ضرورت داشته باشد، اشکال ندارد ولکن کشف عورت در برابر دیگران جایز نیست، مگر آن که ضرورتی مثل رعایت قانون و یا معالجه، آن را اقتضا کند.

پرسش شماره ۷۷۷۴

› آیا استفاده از داروهایی که با مواد مخدر ترکیب شده، اشکال دارد؟

› اگر مقدار ترکیب شده به حدّی است که صدق مواد مخدر نکند، و یا درمان و معالجه متوقف بر آن باشد و این امر هم با تجویز پزشک مورد اطمینان صورت گیرد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۰۰۳

› آیا عمل جراحی یا به اصطلاح پزشکی، بوتاکس (جوان سازی و رفع چین و چروک) برای مردان، جایز است؟

› اگر موجب ضرر قابل توجهی نباشد، فی نفسه اشکال ندارد .

پرسش شماره ۵۶۱۴

› ۱. آزمایش پزشک بر روی بیمار یا افراد سالم برای کشف دارو یا روش جدید درمان در تحقیقات درمانی یا غیر درمانی و با رضایت یا بدون رضایت آن‌ها چه حکمی دارد؟
۲. در فرض بالا در صورت آسیب رسیدن به آن‌ها، مسئول و ضامن کیست؟

› ج۱) بدون اطلاع و کسب اجازه افراد جایز نیست.
ج۲) موارد مختلف است. چنانچه پزشک مباشرتاً یا به نحو متعارف مبادرت به درمان نماید ضامن است؛ ولی چنانچه دارو را برای بیمار توصیف نماید که مثلاً این دارو برای شما مفید است و یا دوای شما فلان دارو است، بدون این که دستور به استفاده از دارو بدهد، در این صورت ضامن نیست. البته پزشک می تواند قبل از معالجه از بیمار (در صورت بالغ و رشید بودن) یا ولیّ او طلب برائت کند که در صورت ایجاد ضرر، تکلیفی ندارد.

پرسش شماره ۳۱۰۷

› به جهت هزینه زیاد مخارج زندگی خودم و سرپرستی دو خانوار و هم چنین به خاطر مشکلات شدید مالی و معیشت، قصد فروش کلیه ام را دارم. فروش کلیه به دلیل نیاز مالی، آیا اشکال دارد؟

› مبادرت مکلف در هنگام حیات، به فروش یا هدیه کردن کلیه یا هر عضو دیگری از بدن خود برای استفاده بیماران از آنها، در صورتی که ضرر معتنابه برای او نداشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۵۴

› آیا خوردن آب جو برای رفع و دفع سنگ، مجاز است؟

› اگر آبجو یا الکل موجود در آن مست کننده و در اصل مایع باشد ـ هر چند مقدار آن کم باشد ـ حرام است؛ مگر در موارد ضرورت و انحصار علاج در آن، که فقط به مقدار ضرورت مانع ندارد؛ ولی باید توجه داشته باشید ماء الشعیر طبی پاک است و خوردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۱۲۶

› اسپرم و تخمک زن و شوهری را تلقیح کرده و در محیط آزمایشگاهی نگهداری می کنند. حال اگر کسی این جنین لقاح یافته را از بین ببرد:
۱. آیا باید دیه بدهد؟
۲. در فرض وجوب دیه، آیا مقدار آن به همان مقدار معیّن شده در سقط جنین به صورت طبیعی است؟
۳. اگر ولوج روح شده باشد، آیا در صورت سقط، کفاره واجب است؟

› ج۱و۲) چنانچه در رحم استقرار نداشته باشد، هر چند سقط جنین صدق نمی کند و دیه ندارد. بله، حق صاحب جنین ضایع شده، لذا لازم است رضایت او را جلب کند.
ج۳) ولوج روح، صِرف احتمال است و معمولاً در خارج رحم حاصل نمی‌شود و بر فرض ولوج روح در صورت سقط، باید کفاره بدهد.

پرسش شماره ۹۹۳

› جهت تشخیص فوت، آیا کالبد شکافی جهت آزمایش قلب، کبد، مغز میت، جایز است؟ آیا به طور کلی می توان قاعده ای بیان کرد که موارد جواز کالبد شکافی را مشخص کند؟

› موارد مختلف است؛ کالبد شکافی اگر طبق مقررات مربوطه، ضرورت داشته باشد، و دارای مصلحت مهمی باشد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۴۶۴

ازدواج و زناشویی

› در خصوص ازدواج موقت و صیغه با شخصی که احتمال می دهیم شغلش این است و عده نگه نمی دارد، حکم چیست؟

› اگر زن بگوید شوهر ندارد و در عدّه نیست و احتمال داده شود که راست می گوید ازدواج با او اشکال ندارد، البته اگر زن متهم به دروغ گویی باشد، احتیاط مستحب است که قبل از ازدواج در این زمینه تحقیق شود.

پرسش شماره ۷۳۲۰۴

› پسری که با صیغه محرمیت با دختری به مادر او محرم شده باشد، بعد از اتمام صیغه محرمیت با دختر آیا همچنان با مادر دختر محرم می ماند؟

› در صورتی که عقد بین دختر و آن پسر با شرایط شرعی خوانده شده باشد بعد از اتمام مدت محرمیت، مادر دختر برای همیشه با این پسر به عنوان مادر زن محرم است.

پرسش شماره ۷۳۱۷۶

› در عقد موقت، اگر مرد باقی‌مانده مدت عقد را به زوجه ببخشد، در حالی که زن تمایل به ادامه زندگی دارد و هیچ‌گونه تقصیری از ناحیه او صورت نگرفته باشد، آیا زوجه مستحق دریافت تمام مهر المسمی می‌باشد؟ چرا که کوتاه شدن مدت عقد صرفاً ناشی از تصمیم مرد بوده و زن نقشی در آن نداشته است.

› اگر نزدیکی صورت گرفته باشد زوجه مستحق تمام مهر می باشد ولی اگر قبل از نزدیکی مدت را بخشیده باشد زن مستحق نصف مهر است.

پرسش شماره ۷۳۱۵۵

› آیا زن می تواند در ضمن عقد دائم با مرد شرط کند که به هیچ عنوان نزدیکی جنسی نداشته باشند؟

› چنین شرطی صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۹۶۴

› آیا دختر تازه مسلمان برای ازدواج با مرد مسلمان نیاز به اجازه از پدر یا جد پدری کافر خود دارد؟

› اگر دختر، مسلمان شود، پدر و جدّ پدری او که کافر است ولایتی در مورد ازدواج ایشان ندارند و اجازه از آنها لازم نیست.

پرسش شماره ۷۲۶۵۷

› زنی در عقد دائم به خاطر ناتوانی جنسی مرد، تقاضای طلاق کرده و بخشی از مهریه خود را نیز به او بخشیده است. آیا زن حق مطالبه مهریه را دارد؟ چه مقدار می تواند مطالبه کند؟

› در فرض سؤال که مهریه دین بوده و نصف آن را قبلاً بخشیده است، زن حق مطالبه مهریه را ندارد.

پرسش شماره ۷۲۴۷۴

› اگر قرارداد کاری زن قبل از عقد نکاح منعقد شده باشد اما کار زن با استمتاعات جنسی مرد منافات داشته باشد، آیا زن می تواند بدون اجازه شوهر برای آن کار از خانه خارج شود؟

› در فرض سؤال برای عمل به قرارداد اجازه شوهر لازم نیست؛ اما تمدید قرارداد یا انعقاد قرارداد جدید که با حق شوهر منافات دارد، باید با اجازه شوهر باشد.

پرسش شماره ۷۲۴۷۰

› آیا عاقد در زمان عقد باید از پدر دختر اجازه لفظی بگیرد یا همین که پدر دختر در مجلس عقد باشد و اعتراضی نداشته باشد، کافی است؟

› چنانچه از حضور در مجلس عقد و اعتراض نکردن به عقد و یا عمل دیگری، اذن پدر احراز شود کفایت می کند و لازم نیست حتما اجازه لفظی باشد.

پرسش شماره ۷۲۳۳۴

› اگر مردی با خواهر زنِ خود زنا کند، آیا به همسر خود حرام می شود و عقد باطل است؟

› گرچه عمل مذکور حرام و از گناهان بزرگ است؛ ولی این مرد نسبت به همسرش حرام نمی شود و عقد هم باطل نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۹۸

› مردی در خواستگاری، خود را مجرد معرفی کرده و خانم با همین وصف با او ازدواج می‌کند؛ بعد معلوم می‌شود وی دروغ گفته و متأهل است، آیا خانم می‌تواند به خاطر این دروغ نکاح را فسخ کند؟

› نمی‌تواند فسخ کند؛ زیرا خیار تدلیس شامل اینگونه موارد نمی‌شود.

پرسش شماره ۷۲۲۸۸

› اگر مادربزرگی به خاطر مشکل هورمونی ناشی از مصرف قرص فشار خون، به نوه دختری خود شیر دهد، آیا این شیر که شیر ولادت نبوده است، باعث حرمت ابدی دختر با دامادش می شود؟

› در فرض مذکور، موجب حرمت نمی شود.

پرسش شماره ۷۲۲۲۰

› دختری که بدون اذن پدر با مردی صیغه موقت خوانده است (البته بدون هیچ گونه رابطه)؛ آیا پسر ایشان می تواند با این دختر ازدواج کند؟

› بنا بر احتیاط واجب نمی تواند با پسر ایشان ازدواج کند.

پرسش شماره ۷۲۱۹۸

› اگر کسی حین عقد از اشتغال همسرش اطلاع پیدا نکرده باشد، آیا مرد می تواند عقد را فسخ کند و یا از ادامه اشتغال زن جلوگیری کند؟

› مورد مذکور از موارد شرعی فسخ نکاح نیست؛ ولی طلاق در اختیار مرد است و مرد نمی تواند مانع عمل به قراردادی بشود که قبل از عقد نکاح منعقد شده است؛ اما بعد از عقد نکاح می تواند از انعقاد قرارداد جدیدی که با حق او منافات دارد، جلوگیری کند.

پرسش شماره ۷۲۱۲۴

› قصد ازدواج موقت با زنی دارم که رحمشان برداشته شده و الزام به نگه داشتن عده ندارد؛ آیا لازم است درباره مرجع تقلید ایشان تحقیق کنم؟

› تحقیق از مرجع تقلید ایشان واجب نیست ضمن اینکه مجرد برداشتن رحم موجب سقوط عده نمی شود و بر فرض اینکه این خانم مقلد مرجع تقلیدی باشند که قائل به وجوب عده بر چنین زنی نیست، از آنجا که عقد ازدواج متقوم به طرفین است، باید از جانب هر دو طرف (آقا و خانم) صحیح باشد؛ بنا بر این، شما در هر صورت نمی توانید قبل تمام شدن عده با ایشان ازدواج کنید.

پرسش شماره ۷۱۹۴۷

› در عقد موقت بعد از اتمام مدت یا بخشیدن مدت و قبل از تمام شدن عده زن، اگر با خواهر ایشان عقد دایم یا موقت خوانده شود، آیا صحیح است؟

› در فرض سؤال در عده عقد موقت، بنا بر احتیاط واجب -ازدواج دائم و یا موقت- با خواهر زن باطل است.

پرسش شماره ۷۱۹۰۹

› اگر پدر زوج در ضمن عقد نکاح به نحو شرط الفعل ملتزم شده که نصف آپارتمانی را به عروسش تملیک کند در حالی که مهریه او ۱۴ سکه بوده است و زوجه پس از مدتی از عقد ازدواج و قبل از تمکین بنای ناسازگاری گذاشته و به هیچ وجه حاضر به زندگی مشترک نیست؛ حتی با گرفتن مهریه و نصف خانه. حال آیا بر پدر زوج وفا به شرط لازم است یا این شرط انصراف به فرضی دارد که زوجه آمادگی برای زندگی مشترک داشته باشد؟ ضمناً اگر انصراف به آن نداشته باشد، آیا پس از طلاق و قبل از دخول هم پدر زوجه باید نصف خانه را به او بدهد یا کل آن را؟ (حتی اگر طلاق ناشی از عدم آمادگی او برای زندگی مشترک

باشد.)

› این شرط همان طور که در سوال آمده است، علی الظاهر به فرض زندگی متعارف، تبادر دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۴۱

› اگر زنی مدعی عقد دایم با مردی باشد و هیچ مدرک یا شاهدی نداشته باشد، ولی مرد مدعی باشد با وی عقد موقت بوده و شهود و ادله در خصوص موقت بودن عقد نیز داشته باشد، حکم این عقد چیست؟ قول مرد معتبر است یا قول زن؟ شهود و ادله ادعای مرد از نظر شرع ملاک است یا ادعای زن؟ در مورد اختلاف، عقد چه حکمی دارد؟

› اگر مرد که مدعی وکالت در اجرای عقد موقت است نتواند اثبات کند که وکالت در ذکر مدت هم داشته و در عین حال ثابت شود که عقد را با ذکر مدت و به صورت عقد متعه خوانده، عقد باطل است؛ مگر آنکه زوجه آن را تنفیذ و امضاء کند و اگر ثابت نشود که عقد را به صورت عقد متعه خوانده، عقد در فرض سؤال صحیح است و آثار عقد دائم بر آن مترتب است.

پرسش شماره ۷۱۸۴۰

› می خواستم بدانم اگر مردی قبلاً مسلمان بوده باشد ولی بعداً ادعا کند که از اسلام برگشته است و این دین را دیگر قبول ندارد و این دین برای ۱۴۰۰ سال قبل بوده است و دیگر اعتباری ندارد و هیچ یک از مناسک دینی را نیز انجام ندهد، تکلیف همسر این مرد چیست؟ آیا به حکم اینکه او از دین برگشته است عقد ازدواج آنها باطل است؟ آیا هنوز رابطه زوجیت برقرار است یا به علت انکار اسلام توسط این مرد، همسرش به او حرام می شود؟

› اگر در دادگاه صالح، ارتداد زوج به اثبات رسد و یا همسرش یقین به ارتداد او حاصل نماید، نکاح آن دو از جهت ارتداد زوج منبطل می شود و زن باید از همسرش جدا شود.

پرسش شماره ۷۱۸۳۹

› اگر مرد به خاطر شرایط کاری و مشکلات ایاب و ذهاب از همسر خود بخواهد که منزل را به مکان دیگری نزدیک محل کار مرد منتقل کنند، آیا مخالفت زن می تواند مانع این کار شود یا اینکه زن باید تابع مرد باشد؟

› اختیار مسکن در دست شوهر است.

پرسش شماره ۷۱۸۳۸

› اگر مردی همسرش را دو بار طلاق دهد، بعد از طلاق دوم و انقضاء عده کسی او را متعه کند، آیا عقد متعه هادم اثر دو طلاق سابق هست که با طلاق سوم به محلل نیاز نباشد؟

› متعه، بنا بر احتیاط واجب هادم نیست.

پرسش شماره ۷۱۸۳۷

› آیا موارد زیر مَحرم هستند؟
۱. نوهٔ برادر و پایین تر از آن به خواهر
۲. پدر شوهر و بالاتر از آن به عروس
۳. دایی و عموی پدر به دختر
۴. دایی و عموی مادر به دختر

› موارد مذکور مَحْرم هستند.

پرسش شماره ۷۱۸۳۶

› آیا نامزدهایی که شیرینی نامزدی خورده‌اند ولی صیغه عقد نخوانده‌اند، محرم یکدیگرند؟

› بدون اجراء عقد، ولو در فرض سؤال محرمیت حاصل نمی‌شود.

پرسش شماره ۷۱۸۳۵

› نحوۀ محرمیّت دختر یا پسری که از پرورشگاه می آورند در صورتی که ولیّ او مشخص نباشد و یا فوت کرده باشد، و زنی که با شیر دادن او ایجاد محرمیّت نماید، در فامیل نباشد و یا بچه بالای دو سال داشته باشد، چگونه است؟

› فرزند خوانده حکم فرزند ندارد و با مرد و زنی که او را بزرگ می کنند محرم نمی شود؛ مگر به وسیله رضاع با مراعات شرائط آن و یا ازدواج پس از بلوغ و رشد. البته عقد محرمیت (ازدواج دائم یا موقت) قبل از بلوغ با اذن حاکم شرع و رعایت مصلحت طفل، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۳۴

› اگر کسی پسر بچه چهار ماهه‌ای را به فرزند خواندگی قبول کند و همسرش با کمک واسطه‌ای که روی پستان گذاشته و طبق شرائط شرعیه شیر دهد و بچه بدون آنکه مستقیماً پستان در دهانش باشد از او شیر بخورد، آیا به همسر او محرم می‌شود یا نه؟

› در صورتی که آن شئ واسطه به پستان زن متصل باشد، به نحوی که مکیدن آن، عرفاً مکیدن پستان محسوب گردد، رضاع شرعی و موجب نشر حرمت است.

پرسش شماره ۷۱۸۳۳

› آیا بیماری ایدز از عیوب موجب فسخ نکاح در زن محسوب می‌گردد یا نه؟ ازدواج با مردان مبتلا به این بیماری چه حکمی

دارد؟

› بیماری مزبور موجب حق فسخ نکاح نیست؛ مگر آنکه در ضمن عقد، سلامت از آن بیماری شرط شده باشد.

پرسش شماره ۷۱۸۳۲

› بچه پرورشگاهی که پدر و جد پدری او معلوم نیست، آیا جایز است به منظور ایجاد محرمیت، او را برای بالغ و یا نابالغ صیغه کرد؟ همچنین آیا برای پسر بچه پرورشگاهی که ولیّ ندارد، جایز است زنی را به منظور محرمیت، برای او صیغه کرد؟

› با وجود مصلحت و اذن حاکم مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۳۱

› آیا می توان دختر باکره ای را که فاقد پدر و جد پدری می باشد به جهت محرمیت به عقد فرزند نوزاد پسر مردی که به منزل آنها تردد دارد (اعم از فامیل و...) در آورد؟ در صورت خوانده شدن مجرد عقد در قبل آیا آنها به هم محرم بوده و آن دختر عروس آن مرد و مادرش مادر زن نوزاد محسوب می شود؟ محرمیت و ازدواج آنها در آینده با یکدیگر چه حکمی دارد؟

› دختر بالغه رشیده که پدر و جد پدری ندارد، اختیار ازدواجش با خودش است و نیاز به اجازه کسی ندارد؛ ولی در تزویج او با پسر نابالغ اگر چه شیرخوار باشد باید با ولایت پدر پسر باشد و عقدی که با قصد جدی تزویج و به نحو صحیح خوانده شده تمام آثار شرعی بر آن مترتب است.

پرسش شماره ۷۱۸۲۸

› آیا رضایت دختر بالغهٔ غیر رشیده در عقد ازدواج موقّت و دائم، لازم است یا اذن پدر یا جد پدری کفایت می کند؟

› رضایت دختر لازم است.

پرسش شماره ۷۱۸۲۵

› اگر دختر باکره‌ای بگوید پدرم به من اجازه ازدواج، داده یا بگوید پدر و جد پدری‌ام مرده است پس نیاز به اجازه ندارم . آیا سخن او حجت است و اگر با اعتنا به حرف دختر عقدی صورت بگیرد، آیا این عقد صحیح است؟

› اگر اطمینان آور باشد حجت است و الا باید تحقیق کنید؛ البته اینکه بگوید شوهر ندارم پذیرفته می‌شود. (به خاطر روایات وارد شده در این باب)

پرسش شماره ۷۱۸۲۴

› زنی مهریه خود را قرائت زیارت عاشورا توسط شوهرش قرار داده (هر روز)؛ ولی شوهرش بعضی روزها فراموش می‌کند؛ حال وظیفه او چیست؟ قضاء زیارت عاشورا یا اجرت المثل آن؟

› نسبت به گذشته تکلیفی (قضا یا اجرت المثل) ندارد؛ ولیکن شرعاً نباید آن را عمداً ترک یا در انجام آن کوتاهی کند.

پرسش شماره ۷۱۸۲۳

› کسی که قصد دارد با زن مسیحی و باکره، عقد موقت بخواند، آیا باید معلوم شود که پدرش اجازه داده و راضی به این کار است؟ چگونه به او تفهیم کند؟

› می تواند به احتیاط عمل کند و بعد از موافقت دختر برای ازدواج و قبل از خواندن عقد موقت، به دختر تفهیم کند که برای اینکه همسر او باشد (هر چند به صورت موقت) از پدر یا جدّ پدری اش اجازه بگیرد؛ همچنین می تواند در این مورد به فتوای مرجع جامع الشرایط دیگری رجوع و مطابق آن عمل نماید.

پرسش شماره ۷۰۸۰۸

› اگر دختر و پسر با اطلاع والدین جهت آشنایی بیشتر در ضمن عقد موقت، توافق کنند که فقط ارتباط تلفنی و یا حضوری بدون هیچ گونه تماس بدنی باشد، آیا چنین شرطی صحیح بوده و الزام آور است؟ اگر بر خلاف شرط عمل کنند، آیا مرتکب حرام شده اند؟

› اگر ازدواج با رعایت شرائط شرعی (از جمله اذن پدر یا جد پدری در ازدواج دختر باکره) محقق شود و در ضمن آن چنین شرطی شود صحیح است؛ البته بعداً اگر دختر و پسر توافق کنند که به این شرط عمل نکنند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۷۹۶

› آقا و خانمی جهت آشنایی جهت ازدواج، بدون اجازه پدر دختر و با موافقت امام جمعه (از مرداد ماه تا دی ماه) صیغه محرمیت خوانده اند ولی محرمیت پیوسته نبوده است و به صورت هفتگی تمدید می شده است؛ با توجه به اینکه از طرفی دی ماه از یکدیگر جدا شده اند و از طرف دیگر فقط در ماه مرداد دخول داشته اند و تا آخر دی ماه هیچ ارتباطی نبوده است، اکنون عده از چه زمانی محاسبه می شود؟ (ماه مرداد یا دی) ضمناً خانم بعد از دو هفته جدایی با علم به اینکه باید عده نگه دارد، با مردی دیگر عقد می کند، آیا عقد صحیح است یا حرام ابد می شوند؟

› با فرض اینکه در ازدواج مرداد ماه دخول صورت گرفته و در ازدواج های بعد تا دی ماه دخولی صورت نگرفته است، چنانچه ازدواج دوم با اذن پدر بوده است، صحیح بوده و الاّ (بدون اذن پدر) عقد بنا بر احتیاط واجب صحیح نیست. در هر حال حرمت ابدی حاصل نشده است.

پرسش شماره ۷۰۷۷۸

› مهریه زوجه به شکل متن ذیل تعیین شده است:
«بابت خرید یک دانگ منزل، تعداد صد و بیست و چهار عدد سکه بهار آزادی بر ذمه زوج، دین است عندالمطالبه به زوجه مذکور، کارسازی نماید یا اقدام به انتقال رسمی یک دانگ منزل مسکونی در شیراز»
آیا تعیین مهریه بین یکی از دو گزینه اول یک دانگ از منزل مسکونی و دوم صد و بیست و چهار عدد سکه تمام بهار آزادی، با توجه به اختلاف فاحش قیمتی و ارزش دو مورد، سبب مردد شدن مهریه نمی‌گردد؟ آیا مردد بودن مهریه سبب مجهول شدن مهرالمسمی و در نهایت بطلان آن و تبدیل به مهرالمثل می‌گردد؟ آیا می‌توان مهرالمسمی را مردد و از بین یکی از چند مورد قرار داد؟

› به طور کلی مردد بودن مهریه صحیح نیست و در عقد دائم موجب بطلان مهر و در عقد موقت موجب بطلان عقد می شود؛ البته در فرض سؤال اگر مقصود این است که بابت خرید منزل، زوج موظف است صد و بیست و چهار سکه به زوجه پرداخت نماید، ولی در ضمن عقد هم مجاز شده، به جای تحویل سکه، منزل مسکونی به قیمت صد و بیست و چهار سکه به نام زوجه بزند، اشکال ندارد؛ بنابراین اگر مهریه مردد بین صد و بیست و چهار سکه یا منزل مسکونی باشد، مهر باطل است و بعد از دخول تبدیل به مهر المثل می شود.

پرسش شماره ۷۰۷۷۳

› ۱- اگر شوهر به زن بگوید که راضی نیست او موهایش را کوتاه کند، آیا زن اجازه ی کوتاه کردن آن را دارد؟
۲- آیا موی زن به حقوق او بر بدنش محسوب می‌شود یا حقوق همسر او؟

› ۱و۲) کوتاه کردن موها فی نفسه اشکال ندارد؛ مگر آنکه موجب تنفر شوهر در لذتهای جنسی شود که در این صورت نباید انجام دهد.

پرسش شماره ۷۰۷۳۷

› بنده به مدت سه ماه (هفته ای دو یا سه بار) یا بیشتر از خاله خود شیر خورده ام؛ البته در این بین از مادر خود نیز شیر خورده ام. آیا در این صورت دختران خاله ام خواهران رضاعی من هستند یا خیر؟ با توجه به اینکه عرفاً گوشت و استخوان روییده است.

› اگر پانزده مرتبه شیر کامل یا یک شبانه روز تمام شیر نخورده اید (به گونه ای که بین آن هیچ غذای دیگری نخورده باشید)، یا رویش گوشت و محکم شدن استخوان مستند به شیر خالۀ تنها نیست، رضاع محرّم، حاصل نشده است و به دختر خاله ها محرم نیستید.

پرسش شماره ۷۰۴۹۲

› عقیقه برای کسی که از دنیا رفته چه حکمی دارد؟ آیا قبول است؟

› در فرض سؤال اگر در زمان حیات، برای او عقیقه نشده باشد، مستحب است بعد از مرگ او عقیقه نمایند.

پرسش شماره ۷۰۴۳۷

› اگر در خانواده‌ای دارای دو فرزند دختر و پسر، طلاق صورت بگیرد و دختر و پسر قصد کنند کنار مادر زندگی کنند، آیا مادر وظیفه‌ای در قبال تأمین مالی این دو فرزند دارد؟

› اگر فرزند نیازمند و فقیر باشد و مادر هم تمکن مالی داشته باشد و پدر و جد پدری نتوانند پرداخت کنند و یا پرداخت نکنند، پرداخت نفقه فرزند (دختر یا پسر) بر مادر واجب است.

پرسش شماره ۷۰۴۲۸

› زن و مردی با یکدیگر صیغه موقت به مدت یک ماه خوانده و مهریه را ۱۱۰ شاخه گل قرار داده‌اند؛ بعد از رابطه زناشویی فهمیده اند که با مهریه مذکور، که مقدارش مجمل و مبهم است، عقد، باطل بوده است. این مرد چه مقدار مهریه به این خانم بدهکار است؟

› در فرض سؤال اگر نوع و قیمت گل مشخص باشد، عقد صحیح است و مرد باید آن را بپردازد؛ در غیر اینصورت عقد باطل است و در صورت دخول، مهرالمثل برای زن ثابت است* و زن برای ازدواج با مرد دیگر باید عده وطی به شبهه نگه دارد.

---

*مهرالمثل عبارت است از مهریه زنانی که مثل این زن هستند و مقدار آن با توجه به خصوصیات شخصی، خانوادگی و اجتماعی افراد متفاوت است.

پرسش شماره ۷۰۴۲۲

› اگر دختری به واسطه وطی، بکارتش را از دست ندهد، آیا همچنان در حکم باکره است؟

› اگر دخول با شوهر به اندازه ختنه گاه از جلو صورت گرفته باشد، حکم باکره را ندارد و اذن پدر و یا جد پدری در عقد بعدی لازم نیست؛ در غیر این صورت بنابر احتیاط واجب (در عقد موقت یا دائم) اذن پدر و یا جدّ پدری شرط صحت ازدواج است.

پرسش شماره ۷۰۳۴۳

› شخصی خانمی را به عقد موقت خود در می‌آورد و سه دانگ از یک خانه‌ای را به عنوان مهریه خانمش نوشته است. بعداً مشخص شده است که دو دانگ از آن خانه متعلق به شخص دیگر است و یک دانگ متعلق به شوهر خانم هست؛ حال با توجه به این که از شرایط عقد موقت، مشخص و معلوم بودن مهریه است، آیا عقد فوق باطل است؟

› عقد، در فرض مذکور باطل است و در صورتی که دخول محقق شده باشد، خانم مستحق مهر المثل است.

پرسش شماره ۷۰۳۱۲

› ۱. آیا می‌توان با زن مسیحی هم صیغه موقت طولانی مدت خواند و در مذهبشان هم به قصد ازدواج، عقد مسیحی خواند؟
۲. آیا اذن پدر برای دوشیزه مسیحی و بانوی غیر باکره مسیحی که ازدواج شرعی نکرده، واجب است؟

› ج۱) عقد موقت با خانم اهل کتاب با رعایت شرائط شرعی اشکال ندارد ولی باید به طرف مقابل تفهیم ازدواج به صورت موقت شود و او هم قبول کند.
ضمناً توجه داشته باشید که به طور کلی صحت عقد موقت طولانی مدت مثل ۹۹ ساله که عادتاً احتمال بقای زوجین تا آن مدت وجود ندارد، محل اشکال است.
ج۲) اگر رشیده باشد و در مذهب او اذن پدر لازم نباشد، ازدواج با رضایت خود او اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۲۸۷

› ۱) مدیر اقتصادی خانواده چه کسی است؟
۲) دو لباس مختلف وجود دارد که هیچ کدام از لحاظ جنس و کیفیت خارج از شأن زن نیست. آیا مرد می تواند هر کدام را که می‌خواهد برای زن تهیه کند حتی اگر خلاف سلیقه زن باشد؟
۳) آیا بردن زن به بیرون از خانه برای خرید واجب است؟

› ج۱) آنچه برشوهر لازم است پرداخت نفقه همسر است و نفقهٔ واجب زن عبارت است از هر آنچه زن به طور متعارف به آن احتیاج دارد، مانند غذا و وسایل مورد نیاز آن، لباس، مسکن، هزینهٔ درمان بیماری های متعارف و نظافت و ... به مقدار و کیفیتی که برای امثال او متعارف است.
ج۲) در فرض سؤال هر کدام را تهیه کند به مقدار واجب عمل کرده است ولی شایسته است سلیقه زن مراعات شود.
ج۳) واجب نیست.
به طور کلی سزاوار است امور خانواده با تفاهم، همدلی، رفق و مدارا و گذشت انجام شود.

پرسش شماره ۷۰۲۴۵

› آیا اگر زن بعد از عقد، بدون اجازه شوهر، قرارداد کاری که منافات با حق شوهر دارد ببندد، آیا واجب است به آن عمل کند؟ آیا باید قرارداد را فسخ کرده یا استعفا دهد؟

› اگر زن بخواهد بعد از عقد نکاح قرارداد کاری که منافی حق شوهر است ببندد باید با اجازه شوهر باشد و اگر او اجازه ندهد، قرارداد باطل است، مگر این که زن ضمن عقد نکاح شرط کرده باشد که برای کار، بیرون برود یا عقد نکاح مبنی بر این شرط خوانده شده باشد که در این صورت باید به شرط عمل شود.

پرسش شماره ۷۰۲۲۸

› ۱. آیا عقد دائم با لفظ "مَتَّعتُ" صحیح است؟
۲. فعل های "انکحتُ"، "زَوَّجتُ" و "مَتَّعتُ"، باید دو مفعولی خوانده شوند یا با حرف جر هم متعدی می شوند، اگر می شوند با کدام حرف جر؟
۳. آیا عقد دائم و موقت با هر کدام از افعال مذکور (انکحت، زَوَّجتُ و مَتَّعتُ)، به تنهایی کافیست؟ یا شرایط خاصی دارند؟

› ج۱) در صورتی که قرینه ای بر دوام وجود داشته باشد، صحیح است هر چند احتیاط در این است که با لفظ انکحت یا زوّجت خوانده شود.
ج۲) هر کدام از انکاح و تزویج به دو مفعول متعدّی می شوند. و بهتر است که زوج، مفعول اول و زوجه مفعول دوم قرار داده شود و عکس آن نیز جایز است. هر کدام از این ها به مفعول دوم گاهی بدون واسطه و گاهی به واسطه «مِنْ» و «لام» متعدی می شوند. پس گفته می شود: «انکحت- یا زوّجت- زیداً هنداً» یا «انکحت هنداً من زید». و با «لام» هم گفته می شود.
ج۳) جهت اطلاع از کیفیت خواندن عقد دائم و موقت می‌توانید به رساله حضرت امام خمینی (ره) مسأله ۲۳۶۸ به بعد مراجعه فرمایید.

پرسش شماره ۷۰۱۶۹

› ۱. آیا خرید خانه به عنوان نفقه زن، بر مرد واجب است یا منزل اجاره ای هم کافی است؟
۲. آیا خرید جهیزیه نو به عنوان نفقه، واجب است یا جهیزیه کهنه یا اجاره ای هم کافی است؟ (در صورتی که سالم باشد و رفع نیاز کند.)
۳. آیا زن می تواند شوهر را ملزم به خرید خانه یا جهیزیه نو کند؟

› ج۱) واجب نیست؛ مهم تهیه خانه مناسب و مطابق با شأن است. (فرقی نمی کند که ملکی باشد یا اجاره یا رهن و...)
۲) در فرض سؤال واجب نیست؛
۳) زن نمی تواند همسر خود را ملزم به امور مذکور کند.

پرسش شماره ۷۰۱۶۵

› بنده زن بابایی دارم که یک دختر داره و مطلقه است. حالا می خوان ایشون رو به بنده محرم کنن؛ آیا میشه چند ساعت به پسر من که حدود ۵ سال داره، محرم کنن تا از این طریق به من هم محرم بشه؟ شنیده بودم که فتوای امام رحمة الله علیه و مقام معظم رهبری اینه که این عقد چون حالت صوری داره و قابل استمتاع نیست، اشکال دارهٔ آیا همینطوره؟

› عقد مذکور با رعایت شرایط عمومی عقد موقت، فی نفسه صحیح است؛ ولی باید شرایط ذیل رعایت شود:
۱. با اذن ولیّ نابالغ (پدر یا جد پدری) باشد.
۲. برای پسر نابالغ مفسده نداشته باشد بلکه بهتر است رعایت مصلحت نیز بشود.
۳. بنابر احتیاط واجب مدت عقد به گونه ای باشد که قابلیت استمتاع از پسر باشد.

پرسش شماره ۷۰۱۴۵

› در خارج از کشور، چیزی به نام ازدواج موقت یا همسر موقت و صیغه با اهل کتاب، بی معناست و از لحاظ فرهنگی پذیرفتنش برای آنان دشوار است یا شاید توهین تلقی شود؛ آیا من برای عقد موقت باید ضرورت قرائت یک صیغه عربی و تعیین مهریه و مدت معین را به او توضیح دهم و بعد بگویم خود به وکالت از تو انجام می دهم یا بدون طرح این موضوعات و بعد از حصول اطمینان از این که ذهنیت او نسبت به این رابطه صحیح است، خودم می توانم بدون اطلاع او از جزئیات عقد و مدت و مهریه، این کارها را انجام دهم؟ به عبارت دیگر، او حتماً باید آگاه باشد که متنی به عنوان صیغه میان ما قرائت می شود و این قرائت را من به نیابت از او انجام می دهم یا لازم نیست؟

› در فرض سؤال، همین که موضوع برای او توضیح داده شده و بعد وکالت کلی برای انجام این امور به شما بدهد، کافی است.

پرسش شماره ۷۰۰۸۲

› آیا عقد با زنی که هنوز از مرگ شوهرش خبردار نشده است، موجب حرمت ابد است؟

› عقد، باطل است ولی موجب حرمت ابد نمی شود.

پرسش شماره ۶۹۹۷۴

› فردی بعد از آن که زنش را طلاق رجعی می‌دهد، قبل از تمام شدن عده، خواهر او را به عقد خود در می‌آورد؛ حکم نکاح اخیر چیست؟

› در فرض سؤال ازدواج با خواهر، صحیح نیست و بعد از اتمام عده همسر اول، باید مجدداً عقد خواهر، خوانده شود.

پرسش شماره ۶۹۸۹۵

› ۱. زن مسیحی که در عقد مرد مسلمان یا غیر مسلمان بوده است، برای ازدواج با مرد مسلمان، آیا ملزم به رعایت عده است؟
۲. زن مسیحی بعد از مسلمان شدن، آیا می تواند با شوهر مسیحیش زندگی را ادامه دهد؟
۳. اگر مرد کافری اسلام آورد ولی همسرش همچنان کافر باشد، آیا برای ادامه زندگی نیاز به عقد جدید دارد؟

› ج۱) اگر شوهر قبلی مسلمان بوده و یا اگر ازدواج قبلی بر طبق مذهبشان انجام گرفته باشد، باید عده نگه دارد. ضمناً باید توجه داشت که ازدواج دائم مرد مسلمان با زن مسیحی بنابر احتیاط واجب جایز نیست.
ج۲) اگر زن در فرض سؤال اسلام بیاورد چنانچه قبل از دخول باشد، ازدواج باطل می شود و اگر بعد از آن باشد زن باید جدا شود و عده نگه دارد؛ بنا بر این اگر در زمان عده، شوهر اسلام بیاورد، ازادواجشان باقی است و الا بعد از گذشتن عده کشف می شود که از ابتدای اسلام آوردن زن، ازدواجشان به هم خورده است.
ج۳) اگر مرد اهل کتاب، مسلمان شود ازدواجشان باقی می ماند و اگر مرد غیر اهل کتاب اسلام بیاورد، چنانچه قبل از دخول باشد ازدواج باطل می شود و اگر بعد از دخول باشد بین آنها جدائی می افتد و به مقدار عده منتظر می ماند؛ پس اگر قبل از گذشتن عده، زن مسلمان شود بر ازدواجشان باقی می مانند و الا کشف می شود که از همان زمان اسلام آوردن شوهر، عقدشان باطل شده است.

پرسش شماره ۶۹۸۱۴

› چنانچه متبرعی از سوی شوهر، نفقه زوجه را بپردازد اعم از نان و مسکن و یا سایر نفقات، آیا باز هم زوجه می تواند از

همسر خود مطالبه نفقه نماید؟

› در فرض سؤال اگر زن تمکین تام داشته و کسی دین شوهر - نفقه زن - را بپردازد، کافی است.

پرسش شماره ۶۹۷۹۸

› آیا نفقه زن در دوران عقد بر مرد واجب است؟

› در دوران عقد، اگر زن تمکین داشته باشد، نفقه‌اش بر شوهر واجب است هر چند او را به منزل خود نبرده باشد؛ مگر آن که عدم تمکین متعارف باشد و عقد مبنی بر آن واقع شده باشد که در چنین صورتی هر چند تمکین نکند، نفقه ساقط نیست.

پرسش شماره ۶۹۷۱۴

› آیا در صورت توانایی در خواندن صیغه نکاح به عربی، می‌توان آن را به زبان غیر عربی خواند؟

› در فرض سؤال بنابر احتیاط واجب باید صیغه عقد، به عربی صحیح خوانده شود.

پرسش شماره ۶۹۷۱۳

› آیا تعیین مهریه در عقد دایم، واجب است؟

› ذکر مهر در صحت عقد دایم شرط نیست و اگر عقد بدون مهر واقع شود، زن قبل از دخول چیزی را مستحق نمی‌شود، مگر این که شوهر او را طلاق دهد که در اینصورت لازم است به حسب حالش از غنا و فقر، مالی به زن بدهد و اگر عقد، قبل از دخول

فسخ شود یا یکی از آنها بمیرد، زن مستحق چیزی نیست و اگر دخول انجام شود مهر المثل به او تعلق می‌گیرد.

پرسش شماره ۶۹۶۹۷

› آیا شریک شدن در خرید گوسفند عقیقه، صحیح است؟

› شریک شدن فرد دیگر در خرید گوسفند عقیقه اشکال ندارد؛ مهم این است که در عقیقه، برای هر نفر یک گوسفند به صورت جداگانه عقیقه شود.

پرسش شماره ۶۹۶۹۱

› برخی از اهل حق، قائل به الوهیت امام علی علیه السلام بوده و شیطان را خوب می‌دانند و اهل حلال و حرام و احیاناً شراب هستند؛ اما برخی دیگر قائل به الوهیت نبوده و به قرآن، پیامبر، نماز، روزه، زکات اعتقاد دارند. آیا ازدواج دختر شیعه با اهل حق صحیح است؟

› در فرض مذکور، ازدواج با گروه اول جایز نیست؛ ولی ازدواج با گروه دوم اشکالی ندارد، هر چند مکروه است.

پرسش شماره ۶۹۴۸۸

› اگر زن هزینه درمان فرزند را پرداخته باشد، آیا می‌تواند بعداً آن را از مرد مطالبه کند؟

› در فرض سؤال جبران هزینه درمانی که مادر پرداخت کرده است بر پدر واجب نیست؛ البته اگر پدر غایب باشد یا با این که تمکن دارد از پرداخت نفقه خودداری کرده و کسی که نفقه به او داده می شود شکایت پیش حاکم شرع ببرد و حاکم او را امر به استقراض بر عهده پدر نموده و او هم بر عهده پدر استقراض نماید، ذمه پدر مشغول به آن می‌شود و بر او واجب است که آن را

بپردازد.

پرسش شماره ۶۹۳۱۱

› اگر در عقد موقت، مدت عقد، تصریح نشود و به طور کلی تا ازدواج دائم توافق شود، آیا عقد باطل است؟

› عقد موقت باطل است و بنا بر احتیاط واجب تبدیل به عقد دائمی می شود.

پرسش شماره ۶۹۲۳۷

› اگر زنی درآمد مستقل داشته باشد، آیا بر او واجب است که در نفقه فرزندان مشارکت کند؟

› نفقه اولاد بر مادر واجب نیست، بلکه نفقه فرزندان (اگر مالی از خود نداشته باشند) و همچنین زن بر عهده شوهر است و در صورتی که شوهر، فقیر باشد، نفقه فرزندان بر عهده پدر شوهر است، بله در صورتی که شوهر و یا پدر او و یا جد پدری شوهر توانایی مالی نداشتند، در این صورت نوبت به مادر می‌رسد.

پرسش شماره ۶۹۲۰۲

› مرحوم امام و مقام معظم رهبری فرمودند: در صورت امکان، نباید قبل از پایان ماه بیست و یکم، طفل را از شیر خوردن منع کنند.
الف) اگر خانم به دلیلی، مثلا زشت شدن اندامش (یا دلائل غیر ضروری) نخواهد بچه را شیر دهد یا عمداً کم شیر بدهد و با غذای دیگر مثل شیر خشک بچه را تغذیه کند، آیا معصیت کرده است؟
ب) اگر مادر با موافقت شوهر کلاً از روز اول به بچه شیر ندهد و فقط شیرخشک بدهد یا فقط چند ماه (کمتر از ۲۱ ماه) شیر مادر بدهد، باز هم حرام است؟

› ج۱) شیر دادن به بچه – در صورت امکانِ دایه گرفتن یا شیر خشک دادن به گونه ای که ضرر قابل توجهی برای بچه نداشته باشد – بر مادر واجب نیست.
ج۲) در فرض سؤال اگر امکان شیر دادن به بچه وجود داشته و ضرورتی بر گرفتن بچه از شیر نباشد، شوهر مرتکب گناه شده است و واجب است که بچه را قبل از تمام شدن ماه بیست و یکم از شیر نگیرند و در صورتی که مادر به بچه شیر نمی دهد، برای بچه دایه بگیرند.

پرسش شماره ۶۹۱۶۸

› چنانچه در خصوص عده نگه داشتن خانمی پس از ازدواج شک داریم، آیا لازم است بپرسیم و از این مطلب تحقیق کنیم؟

› در فرض سؤال ازدواج با رعایت سایر شرایط آن، جایز است و پرسیدن از حال زن بر او واجب نیست ولی اگر مرد می داند، زن در عدّه بوده و در انقضای عدّه اش شک نماید، در صورتی که زن خبر دهد که عده اش گذشته است، تصدیق می شود و تزویج با او جایز می باشد.

پرسش شماره ۶۹۱۶۳

› مردی که دو همسر دارد چگونه باید اوقات خود را بین دو همسر تقسیم کند؟

› در ازدواج دائم، اگر یک شب نزد یکی از آنها بیتوته کرد لازم است یک شب هم نزد دیگری بیتوته کند، ولی جایز است که پیش یکی از آن‌ها سه شب و پیش دیگری یک شب یا به طور مساوی پیش هر یک دو شب باشد.

پرسش شماره ۶۹۱۱۹

› یکی از دوستان من قرار است ازدواج کند چند سال پیش حادثه‌ای برایش پیش می‌آید که پرده بکارتش آسیب می‌بیند ولی آن زمان به پزشک مراجعه نمی‌کند و الآن متوجه آسیب دیدگی شده است. این خانم تاکنون هیچ رابطه جنسی نداشته و دختر

پاکدامنی است؛ آیا این خانم دوشیزه محسوب می‌شود؟ آیا ممکن است خطبه عقد مشکلی پیدا کند؟ چون زمان خواندن خطبه از واژه دوشیزه استفاده می‌شود و اگر همسرش بعد از ازدواج متوجه این موضوع شود، آیا می‌تواند عقد را باطل کند؟

› در فرض سؤال، باکره محسوب می‌شود و به خودی خود گفتن این موضوع لازم نیست و عقد، صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۱۰۰

› آیا هزینه‌های غیر ضروری زندگی مانند خرید موبایل هوشمند و بسته‌های اینترنتی و یا هزینه‌های پزشکی غیر ضروری مانند عمل لاغری و زیبایی جزو نفقه محسوب می‌شود و بر مرد واجب است؟

› به طور کلی، مخارج زندگی همسر از قبیل مسکن، لباس، وسایل زندگی، غذا و مانند آن در حد شأن امثال آن زن به عهده شوهر است و مازاد بر آن جزو نفقه واجب نیست.

پرسش شماره ۶۹۰۹۶

› ۱. آیا در عقد موقت سؤال از خود زن در خصوص این که زن عده نگه می‌دارد یا نه واجب است؟
۲. آیا در عقد موقت در کشور اسلامی سؤال از خود زن در خصوص این که مسلمان است یا نه واجب است یا صرف خواندن صیغه و تعیین مهریه و مدت همراه با اذن پدر یا جد پدری دختر باکره، کفایت می‌کند؟

› ج۱) اگر در این که زن در عدّه است یا نه، شک نماید، تزویج او برایش جایز است و پرسیدن از حال زن بر او واجب نیست ولی اگر می‌داند در عدّه بوده و در انقضای عدّه‌اش شک نماید، در صورتی که زن خبر دهد که عده‌اش گذشته است، تصدیق می‌شود و تزویج او جایز است.
ج۲) اگر احتمال بدهد از زنان غیر مسلمانی است که ازدواج موقت با او جایز نیست، باید تحقیق کند البته ازدواج موقت با زنان اهل کتاب، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۰۷۵

› ازدواج زانی با مادر زانیه چه حکمی دارد؟

› بنا بر احتیاط واجب، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۰۳۲

› اگر دختر و پسری با هم زنا کنند، آیا دختر می‌تواند با پدر آن پسر زناکار، ازدواج کند؟

› در فرض سؤال، اگر دخول به مقدار ختنه گاه -از جلو یا پشت- انجام شده، بنابر احتیاط واجب، ازدواج با پدر زانی، صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۸۹۰۵

› پولی که شوهر به عنوان نفقه برای خرید لباس همسرش و فرزندانش (یا سایر مخارج‌شان) به همسرش می‌دهد، آیا همسر مالک تمام آن پول می‌شود و در واقع از پول خودش برای بچه‌ها خرج می‌کند؟ یا بچه‌ها هم مالک هستند و همسر، در خرج کردن سهم بچه‌ها وکیل است؟

› موارد مختلف است؛ اگر زن بابت نفقه خود، مبلغی را از شوهر، طلبکار باشد، آنچه شوهر بابت بدهی گذشته پرداخت می‌کند ملک زن می‌شود، اما نسبت به نفقه آینده و نفقه فرزندان، به صرف دادن پول به همسر به عنوان نفقه او یا فرزندان، ملکیت به همسر منتقل نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۸۰۴۴

› یک دختر شیعه با یک پسر اهل سنت قصد ازدواج دارند. هر دو به عقاید خود پایبند هستند و اهل نماز و همه واجبات‌اند. با توجه به اینکه اهل سنت به صیغهٔ محرمیت اعتقادی ندارند، برای محرمیت قبل از عقد دائم، آیا صیغه موقت برای نامزدی، با این که یک‌طرف، اهل سنت هست و قبول ندارد، صحیح و جایز است؟

› به طور کلی ازدواج دختر شیعه با مرد سنی (غیر ناصبی) کراهت دارد و احتیاط مستحب در ترک چنین ازدواجی است؛ در هر حال برای صحت عقد، باید طرفین، قصد انشاء عقد موقت* داشته باشند و این عقد را با رعایت شرایط آن مثل تعیین مدت و مهریه و بنابر احتیاط واجب با اجازه ولیّ دختر بخوانند. اگر قبول نداشتن عقد موقت، باعث شود قصد جدی انشاء عقد نکند، عقد صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۷۸۳۶

› اگر زنی از وطی به شبهه حامله شود و پس از زایمان، نوزاد دیگری را با شرایطی که در توضیح المسائل گفته شده شیر دهد، آیا چنین رضاعی موجب محرمیت می‌شود؟

› در فرض مذکور، محرمیت حاصل می‌شود.

پرسش شماره ۶۷۵۷۵

› اگر زن و مرد در مورد مدت صیغه موقت اختلاف داشته باشند، مثلاً زن می‌گوید: مدت عقد، آخر اسفند به پایان می‌رسد و مرد می‌گوید تا پانزده فروردین ادامه دارد، قول کدام یک مقدّم است؟

› در فرض سؤال اگر مرد شاهد نداشته باشد، قول زن با قسم ثابت می شود.

پرسش شماره ۶۷۴۵۵

› در ازدواج موقت، نزدیکی نکردن شوهر بدون عذر به مدت بیش از چهار ماه چه حکمی دارد؟

› جایز نیست، مگر این که با اذن همسر باشد.

پرسش شماره ۶۶۸۹۵

› زنی که در صیغه مردی بوده و بدون رعایت عده با مرد دومی همبستر شده، آیا می‌تواند با مرد دوم ازدواج کند یا به یکدیگر حرام ابدی شده‌اند؟

› اگر در زمان عده عقد موقت، مردی بدون خواندن عقد نکاح با زن، زنا کند، اگر چه گناه کرده و باید توبه کند، ولی حرام ابد نمی‌شوند.

پرسش شماره ۶۶۵۴۱

› خانمی با اختلافی که با شوهرش داشته مدتی تقریبا یک سال از شوهرش خبری نبوده، که زنده است یا مرده؛ این خانم بعد از یک سال اقدام به ازدواج موقت می‌کند ولی شوهر اول پیدا می‌شود؛ حکم ازدواج و مهریه‌ای که دریافت کرده چیست؟

› ازدواج موقت در فرض مذکور صحیح نیست؛ نسبت به مهریه، اگر زن با علم به بطلان ازدواج موقت، اقدام به این ازدواج کرده است، مستحق مهریه نیست ولی اگر زن معتقد به صحت ازدواج بوده و از حکم شرعی مطلع نبوده است، در صورتی که نزدیکی صورت گرفته باشد هر چند مستحق مهریه است، ولی در مقدار مهریه بین مهری که خودشان تعیین کرده بودند و مهر المثل، بنابر احتیاط مصالحه شود.

پرسش شماره ۶۶۵۱۴

› کسی که بعد از ازدواج متوجه شود خانمش ایدز داشته، آیا حق فسخ دارد؟

› مجرد آنچه ذکر شده، از عیوب موجب فسخ محسوب نمی‌شود؛ مگر آن که مریضی قبل از عقد به وجود آمده باشد و ضمن عقد شرط سلامتی شده باشد یا در خواستگاری بر خلاف واقع خود را سالم معرفی کرده باشد و عقد بر اساس سلامت زوجه خوانده شده باشد، که در این صورت فسخ جایز است.

پرسش شماره ۶۶۰۷۷

› آیا اگر دختر و پسر از نظر شرعی و شأنی، کفو باشند و پدر دختر مانع شود، رضایت او لازم است؟

› بنابر احتیاط واجب در ازدواج با دختر باکره اجازه ولیّ او (پدر یا جدّ پدری) لازم است و بدون آن بنا بر احتیاط، عقد صحیح نیست بله در صورتی که دختر مایل به ازدواج باشد و خواستگاری که کفو شرعی و عرفی او باشد، وجود داشته باشد و در حال حاضر، خواستگار دیگری که واجد شرایط بوده و ولیّ دختر به آن اذن دهد، وجود ندارد، در این صورت اذن ولیّ ساقط است.

پرسش شماره ۶۵۶۷۹

› گوشت عقیقه را به چه کسانی می‌توان داد؟

› مخیرند گوشت را به صورت پخته یا خام توزیع کنند و مستحب است گوشت عقیقه را پخته و حداقل ده نفر از مؤمنین را دعوت و اطعام کنند؛ همچنین مستحب است یک چهارم آن به قابله داده شود و اگر قابله نیست یک چهارم آن توسط مادر صدقه داده شود.

پرسش شماره ۶۵۶۳۲

› اگر مردی با زنی ازدواج کند و آن زن، از شوهر قبلیش دختر داشته باشد، آیا بعد از جدایی یا فوت آن زن، مرد می‌تواند با دختر او ازدواج کند؟

› در صورتی که با زن - هر چند از پشت - آمیزش کرده باشد، ازدواج با دختر او حرام است و در غیر این صورت، پس از جدایی از زن، ازدواج با دختر او اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۵۱۹۱

› آیا در صیغه ازدواج چه در دائم و چه در موقت (مدت دار) برای خواندن و قرائت صیغه، رعایت حرکات و مخارج حروف واجب است؟

› اگر کلمات و الفاظ را به گونه ای ادا کند که تغییر دهنده معنا نباشد و معنای مقصود از آن فهمیده شود و لفظ برای آن معنی شمرده شود، عقد صحیح است؛ هرچند لفظ و عبارت از حیث ماده و مخارج حروف یا از جهت اعراب و حرکات، غلط گفته شده باشد.

پرسش شماره ۶۵۱۹۰

› آیا لازم است حین خواندن صیغه عقد موقت یا دائم، طرفین حاضر باشند؟ یا در صورتی که هر دو به فرد سومی وکالت بدهند بدون حضور آن‌ها نیز ممکن است؟

› هنگام خواندن صیغه عقد، لازم نیست زوجین حضور داشته باشند، ولی باید یقین به خوانده شدن عقد پیدا کنند و اگر وکیل خبر بدهد که صیغه عقد را خوانده است، کافی است.

پرسش شماره ۶۵۰۰۹

› اگر مادر بزرگی، به نوه پسری‌اش شیر بدهد، آیا این بچه می‌تواند با فرزند عمویش ازدواج کند؟

› در فرض سؤال با تحقق شرائط شرعی شیر دادن - که در توضیح المسائل امام خمینی ذکر شده است-، ازدواج صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۴۶۲۴

› ۱. آیا مقطوع بودن آلت تناسلی در مردان مطلقاً باعث خیار فسخ برای زوجه می‌شود یعنی چه قبل از عقد به وجود آمده باشد و چه بعد از عقد؟
۲. آیا بیماری عنن مطلقاً (چه قبل از عقد و چه بعد از عقد) موجب خیار فسخ برای زوجه می‌شود؟

› ج۱) چنانچه با مقدار باقی مانده آلت، دخول -هرچند به اندازه حشفه - ممکن نباشد و قبل از عقد، قطع شده باشد زن حق فسخ دارد؛ ولی چنانچه بعد از عقد قطع شود، زن حق فسخ ندارد.
ج۲) در صورتی که مرد مطلقا* از وطی عاجز باشد، زن می‌تواند عقد را فسخ نماید، البته اگر بعد از عقد با زن آمیزش (دخول) کند - هر چند یک بار و از پشت - و پس از آن عنن پیدا شود، زن حق فسخ عقد را ندارد .
---
* یعنی اگر نتواند او را وطی نماید ولیکن بر وطی غیر او توانایی داشته باشد، آن زن حق خیار فسخ ندارد.

پرسش شماره ۶۴۰۵۶

› ۱-اگر زن در دلش مهریه را به شوهرش ببخشد، آیا می تواند پشیمان شود؟
۲-اگر زن به صورت شفاهی به شوهرش بگوید از مهریه‌ام گذشتم ولی شوهرش قبول نکند و بگوید بعداً مهریه‌ات را می‌دهم، آیا دین مهریه همچنان باقی می‌ماند؟

› ج۱) مانعی ندارد.
ج۲) اگر زن مهریه را ابراء کرده باشد، حتی با عدم قبول شوهر، زن حق مطالبه ندارد ولی اگر به شوهر بخشیده باشد بدون قبول شوهر، اثری ندارد و زن بعدا می‌تواند مطالبه کند.

پرسش شماره ۶۱۷۶۷

› در برخی کتب آمده است، نزدیکی در شب‌های اول ماه، وسط ماه و سه شنبه شب (شب چهارشنبه) برای فرزندآوری خوب نیست؛ از نظر شرعی این امر دارای چه حکمی است؟

› نزدیکی در ایام مذکور کراهت دارد و ترک آن بهتر است، هرچند حرام نیست.

پرسش شماره ۶۱۳۴۹

› قبل از بلوغ و چندین بار بعد از بلوغ، شخصی با من عمل لواط انجام داده است و بنده، هم از طریق دهانی و هم از طریق مقعدی مفعول واقع شده‌ام؛ در این که بنده فاعل بوده‌ام یا خیر نیز شک یا گمان دارم اما او به من گفته است که بنده فاعل نبوده‌ام؛ اکنون من با خواهر او ازدواج کرده‌ام؛ آیا با وجود این موارد، ازدواج بنده از لحاظ شرعی صحیح بوده است و مانعی وجود ندارد؟

› چنانچه اطمینان به فاعل بودن از طریق مقعد ندارید، ازدواج شما با خواهر فاعل اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۶۰۴۵۷

› برای خارج شدن از دین مهریه چگونه باید عمل کرد؟
۱. آیا گرفتن مهریه توسط زن تابع شرایطی است؟
۲. آیا دادن مهریه زن توسط مرد تابع شرایطی است؟
۳. همسر بنده مهریه‌اش را نه می‌بخشد و نه مالی را به عنوان مهریه‌اش می‌پذیرد، تکلیف بنده چیست؟

› ج۳-۱) موارد مختلف است، تا زمانی که زن مهریه را مطالبه نکرده است پرداخت آن بر مرد واجب نیست و اگر زن مهریه را مطالبه کرد و مرد توانایی پرداخت آن را داشت، باید فورا بپردازد و اگر توانایی نداشت، زن باید برای دریافت مهریه تا زمان توانایی مرد صبر کند.

پرسش شماره ۵۹۹۸۳

› با شخصی صیغه موقت انجام دادم و آن آقا بیماری جنسی تبخال تناسلی داشته است که به گفته خودش اطلاع نداشته است و الآن من هم آلوده‌ام. آیا می‌توانم به خاطر این بیماری، مدت باقی مانده را فسخ کنم؟

› مورد مذکور، از موارد فسخ عقد ازدواج نیست.

پرسش شماره ۵۹۸۸۵

› اگر خانمی که دختر دارد با مردی ازدواج کند، حال اگر خانم از آن مرد طلاق بگیرند، آن مرد بر دختر محرم می‌ماند یا خیر؟

› در صورتی که بین زن و مرد نزدیکی صورت بگیرد و دخول (چه از جلو و چه از پشت) محقق شود، دختر به مرد برای همیشه محرم می‌شود و نمی‌تواند با دختر ازدواج کند.

پرسش شماره ۵۹۵۴۲

› اگر در عقد موقت، تعدادی صلوات به عنوان مهریه تعیین شود، اما بعد از اتمام عقد و نزدیکی، طرفین، متوجه شوند که مهریه حتماً باید مادی باشد، حکم چیست؟

› اگر مقدار صلوات معین بوده است با وجود سائر شرائط عقد صحیح است.

پرسش شماره ۵۹۲۵۷

› آیا جاری کردن عقد ازدواج از طریق فضای مجازی (صوتی یا تصویری) جایز است؟

› اگر صیغه عقد را طرف مقابل بشنود و عقد با موالات بین ایجاب و قبول و سایر شرایط ـ از جمله اذن ولی در ازدواج دختر باکره ـ خوانده شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۸۹۹۵

› آیا ازدواج تایپی و به صورت تایپ کردن در فضای مجازی و یا از طریق پیامک، صحیح است؟

› اجرای صیغه عقد بدون ابراز آن به صورت لفظی و تکلّم، برای صحت عقد ازدواج، کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۵۸۹۸۶

› چنانچه مردی ازدواج دائم کند و بعد از ازدواج، مشخص شود در زمان انعقاد عقد نکاح، غیر رشید و سفیه بوده است، از آن جا که ایشان عاقل، بالغ و قاصد بوده، اما توانایی امور مالی خود را نداشته است، اصل ازدواج و نکاح او چه حکمی دارد؟
آیا سفه فقط ناظر به تبعات مالی عقد ازدواج از جمله مهریه است یا شامل خود عقد نکاح هم می شود؟

› ج۱) اگر معلوم شود که زوج سفیه بوده و بدون اذن ولیّ ازدواج کرده، صحت ازدواج او متوقف بر اجازه است؛ پس اگر ولیّ مصلحت ببیند و اجازه دهد، جایز است و به اعادهٔ صیغه نیازی نیست.
ج۲) در ازدواج، اگر زوج سفیه باشد، علاوه بر مهریه، تعیین زوجه نیز بر عهدهٔ ولیّ او است؛ بنا بر این سفه در فرض سؤال، تنها ناظر به تبعات مالی نیست.

پرسش شماره ۵۷۱۸۱

› آیا زن و شوهر می‌توانند درجایی که هیچ کس نیست مثل حیاط خانه، با یکدیگر آمیزش کنند؟

› اشکال ندارد البته جماع، زیر آسمان مکروه است.

پرسش شماره ۵۵۴۳۳

› ۱. اگر مردی هنگام عقد موقت شرط کند چنانچه شش ماه صیغه خوانده شود من هر ماه دو میلیون می‌دهم و در صورتی که قبل از اتمام شش ماه، مابقی مدت را ببخشم، زن هم باید ماه‌های آینده از من دو میلیون در هر ماه مطالبه نکند؛ آیا این عقد، صحیح است؟
۲. آیا مهریه به این شکل که مرد هر ماه فلان مقدار بدهد صحیح است یا همه را یکجا باید بدهد؟

› ج۱) در فرض سؤال اگر مهریه در قبال مدت معین، کاملا مشخص باشد و ابهامی نداشته باشد و مرد شرط کند در صورت بخشیدن باقیمانده مدت عقد، خانم به عنوان شرط فعل بقیه مهریه را نگیرد، اشکال ندارد.
ج۲) شرط پرداخت مهریه به صورت قسطی اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۵۲۷۳

› ۱. آیا جایز است سه دانگ از منزل مسکونی که هنوز اصلا وجود ندارد و معلوم نیست کی و با چه خصوصیاتی موجود شود و مساحت و قیمت آن چه مقدار باشد، به عنوان مهریه همسر قرار گیرد؟
۲. اگر در عقد، مهریه زن مثلاً صد سکه مشخص شود ولی بعداً تبدیل به سه دانگ منزل مسکونی شود، آیا بعداً که مسکن موجود شد، ملاک، صد سکه است یا نصف منزل مسکونی به هر قیمت که ارزش داشته باشد؟

› ج۱) مهریه به صورت یاد شده صحیح نیست.
ج۲) اگر مصالحه شده باشد که به جای مهریه، سه دانگ از خانه تحویل داده شود، اشکال ندارد و ملاک سه دانگ از منزل می‌شود

به هر قیمتی که باشد.

پرسش شماره ۵۵۲۱۲

› آیا امکان شرطِ عدم نزدیکی در عقد موقت وجود دارد؟ با مقتضای عقد در تناقص است یا خیر؟

› زنی که صیغه می‌شود اگر در عقد شرط کند که شوهر با او نزدیکی نکند، عقد و شرط او صحیح است و شوهر فقط می‌تواند لذت‌های دیگر از او ببرد ولی اگر زن بعداً به نزدیکی راضی شود، شوهر می‌تواند با او نزدیکی نماید.

پرسش شماره ۵۱۷۴۲

› آیا نگاه به زن در جلسه خواستگاری مشروط به اجازه زن است؟
آیا مرد می‌تواند زن را مجبور کند که پوشش را بردارد تا بخش مورد نظر از بدن زن را ببیند؟

› در موارد جواز نگاه، اجازه زن شرط نیست؛ اما حق ندارد زن را به برداشتن پوشش مجبور کند.

پرسش شماره ۵۱۱۷۲

› دختر خانمی که مبتلا به بیماری برص است، باید قبل از عقد این مسئله را به پسر بگوید؟

› اگر بیماری آشکار نیست و پسر با اعتقاد به سالم بودن دختر می خواهد با او ازدواج کند، باید به پسر بگوید. در صورتی که به پسر گفته نشود و عقد خوانده شود، پسر می تواند به خاطر این بیماری عقد نکاح را فسخ کند.

پرسش شماره ۵۰۹۳۵

› آیا ازدواج موقت با کافری که فقط شهادتین را گفته است صحیح است؟

› چنانچه تازه مسلمان، به قصد جدی شهادتین را گفته باشد، ازدواج با او اشکال ندارد؛ البته ازدواج موقتِ مرد مسلمان با زنان کفار از اهل کتاب، با رعایت شرایط آن، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۰۶۱۴

› عقد ازدواج در ایام قمر در عقرب چه حکمی دارد؟ آیا عقد باطل است؟

› اجرای صیغه عقد در این زمان کراهت دارد و باطل نیست.

پرسش شماره ۴۸۸۰۶

› در دوران عقد با حفظ بکارت و باکره بودن طلاق گرفتم. آیا برای ازدواج موقت اذن پدر لازم است؟ اگر بدون اجازه پدر، عقد و ازدواج موقت انجام شده باشد، تکلیف چیست؟

› بنابر احتیاط واجب در ازدواج با دختر باکره - هر چند در فرض سؤال - اجازه پدر یا جد پدری او لازم است و بدون آن بنابر احتیاط عقد صحیح نیست. اگر بدون اذن پدر عقد موقت خوانده شده، احتیاط واجب آن است که از پدر یا جد پدری اجازه گرفته شود و یا این که پسر بقیه مدت عقد موقت را ببخشد، و از یکدیگر جدا شوند.

پرسش شماره ۴۸۶۳۵

› زنی که اظهار می‌کند شوهر ندارد یا در عدّه کسی نیست و یا نسبت به این گونه امور بی‌اعتنا است و برایش فرقی نمی‌کند و یقین به گفته او نداریم، آیا می‌توان برای ازدواج به گفتهٔ او اعتماد کرد؟

› به طور کلی اگر زن بگوید شوهر ندارم و در عده نیستم، اعتماد به او اشکال ندارد و تحقیق هم لازم نیست؛ هر چند ازدواج موقت با زنانی که اهل فجور هستند، کراهت دارد، خصوصاً اگر مشهور به این کار باشند.

پرسش شماره ۴۸۳۱۹

› آیا ازدواج موقت با کسی که نمی‌دانیم شوهر دارد یا در عدّه است، اشکال دارد؟ آیا هنگام صیغه عقد، لازم است در این باره از ایشان سؤال شود؟

› ج۱) اشکال ندارد و عقد صحیح است.
ج۲) مستحب است قبل از عقد، از حال زن در مورد شوهردار بودن و یا در عده بودن، سؤال شود.

پرسش شماره ۴۸۱۲۹

› آیا می توانم با دختر خواهر زنم، محرم بشوم؟

› چنانچه دختر خواهر زنتان را با اجازه همسرتان و سایر شرایط از جمله اجازه پدر یا جد پدری دختر، عقد کنید، محرمیت ایجاد می شود.

پرسش شماره ۴۸۰۸۶

› آیا دختر یا زنی که با شخصی زنا کرده است، می‌تواند با پدر شخص زانی ازدواج کند؟ اگر با پدر آن شخص ازدواج کرده باشد، حکمش چیست؟

› بنا بر احتیاط نباید با پدر شخص زناکار ازدواج کند و در صورتی که ازدواج کرده باشد، بنا بر احتیاط واجب باید از یکدیگر جدا شوند.

پرسش شماره ۴۷۲۶۴

› ۱- آیا مرد می‌تواند ضمن عقد شرط کند که نفقه با زن باشد؟
۲- فردی در غیاب شوهر خواهرش، هزینه های زندگی او را پرداخت کرده است و خواهرش فوت شده است، آیا او می‌تواند هزینه هایی را که برای خواهرش کرده است ـ حتی مخارج کفن و دفن ـ را از شوهر او مطالبه نماید؟

› ج۱) فی نفسه جایز است.
ج۲) اگر به قصد هبه پرداخت کرده، نمی‌تواند مطالبه کند؛ اما اگر به درخواست شوهر پرداخته باشد و یا زن از او خواسته باشد که نفقه او را بپردازد تا بعداً این زن از شوهرش دریافت کند و به برادرش بدهد، می‌تواند مطالبه کند.

پرسش شماره ۴۷۱۱۰

› اگر بعد از گذشت مدتی از عقد موقت (به عنوان مثال شش ماه از یک سال) زوج فوت کند، آیا صداق به طور کامل به زوجه تعلق می‌گیرد و یا فقط به اندازۀ همان مدت زمان حیات زوج است؟

› اگر زوجه تمکین می‌کرده و دخول صورت گرفته باشد، مهریه به طور کامل به زوجه تعلق می‌گیرد.

پرسش شماره ۴۶۷۱۳

› با فرض اینکه زوجه باکره باشد، آیا در صورت رابطه از دبر، حق حبس ایشان ساقط می شود یا خیر؟

› اگر زن، تمکین کرده باشد بعد از تحقق دخول ــ هر چند از دبر ــ حق حبس ساقط است.

پرسش شماره ۴۶۴۳۰

› در صورتی که خانمی به علت عوارض مریضی ام اس، بنا به تشخیص کمیسیون پزشکان ناباروری، ناتوانی در تولید تخمک دارد و تنها راه درمان جهت بچه دار شدن، دریافت تخمک اهدایی از زن دیگر است که در محیط آزمایشگاه با اسپرم همسر ایشان تبدیل به جنین شده، سپس در رحم این خانم قرار گرفته و تبدیل به فرزند می شود؛ چنانچه فرزند متولد شده دختر باشد (ضمن این که این خانم به جهت مریضی امکان شیر دادن به نوزاد بعد تولد را ندارد) و از طرفی نمی‌خواهد کسی متوجه شود بچه به صورت مذکور متولد شده است، بفرمایید:
۱) وقتی دختر متولد شده به سن بلوغ رسید آیا به برادر مادرش (دایی) که تخمک به وی اهداء شده محرم است؟
۲_ وقتی دختر بزرگ شده و ازدواج کند، آیا همسر دختر (داماد) به مادر دختر (مادر زن) که تخمک به وی اهداء شده محرم است؟

› ج۱و۲) اول این که در چنین عملی باید از مقدمات حرام مانند لمس و نظر پرهیز شود؛ ثانیاً در فرض مذکور که صاحب اسپرم، همسر صاحب رحم است، اگر فرزند متولد شده پسر باشد به این خانم، به عنوان فرزند شوهرش محرم است ولی چون صاحب رحم، صاحب تخمک نبوده است، چنانچه دختر باشد، بنا بر احتیاط واجب (این فرزند) به پدر و برادر این زن محرم نیست و نیز نمی‌تواند با آنها ازدواج کند. همچنین شوهر آینده این دختر (داماد) هم بنا بر احتیاط واجب به این خانم، محرم نیست.

پرسش شماره ۴۶۳۶۴

› آیا مردی که خانمی را به وکالت از او برای خود، عقد موقت می‌کند لازم است لفظ قبول یعنی "قبلت" را هم بیان کند؟ و اگر مسئله را این گونه فهمیده است که بیان قبول، لازم نیست آیا عقدی را که اجرا کرده و زمانش نیز گذشته است، محکوم به صحت است؟

› لازم است لفظ قبول گفته شود و اگر گفته نشده است، عقد صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۴۹۵۲

› اگر آقا برای خواندن عقد موقت از خانم وکالت بگیرد و در زمان خواندن صیغه موقت، مهریه را برای کل مدت محرمیت، ۵۰۰ هزار تومان ذکر کند، اما خانم اشتباه متوجه شده و فکر کند این مبلغ برای هر ماه است، حکم این محرمیت چگونه است؟ اگر خانم پس از این قضیه، راضی به نظر آقا شود چگونه می شود؟

› اگر در هنگام خوانده شدن صیغه، عقد روی مهریه معیّن خوانده شده است و خانم بعد از اطلاع از آن، به این عقد راضی شود و اجازه کند، عقد واقع شده صحیح است.

پرسش شماره ۴۳۸۲۸

› به دختری علاقه مند شده‌ام که اهل حق هستند ولی به تمام مسائل شیعه معتقد هستند، حکم ازدواج با ایشان چیست؟

› اگر دختر توحید و نبوت و هیچ یک از ضروریات دین اسلام را انکار نکند و معتقد به نقصی در رسالت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) نباشد، حکم به کفر و نجاست او نمی‌شود و ازدواج با او به شرط این که خوف خطر مذهب وجود نداشته باشد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۴۳۲۹۷

› دختری که قبل از بلوغ، پدر بزرگش او را به عقد شخص بالغی در می‌آورد و شرط می‌گذارد هنگامی که دختر، بزرگ شد با آن مرد ازدواج رسمی کرده و زن تو خواهد شد، ولی هنگامی که دختر به سن بلوغ می‌رسد از ماجرای عقد بی اطلاع بوده و الآن با آن مرد نمی‌خواهد ازدواج کند، در حالی که آن مرد اصرار دارد که این دختر به عقد او در آمده بود و بین این دو هیچگونه روابط زناشویی انجام نشده، آیا این دختر همسر آن مرد محسوب می‌شود یا نه؟

› اگر عقد به وسیله پدر یا جد پدری کودک نابالغ با مراعات آنچه که رعایتش واجب است* واقع شود، بعد از بلوغ، حق فسخ عقد را ندارد.

---

*از جمله شرایط عقد بچه نابالغ، مفسده نداشتن برای بچه است، بلکه بنابر احتیاط، باید عقد به مصلحت او نیز باشد.

پرسش شماره ۴۳۲۹۶

› مردی دارای دو زن بوده است که یکی از آنها یقیناً عقد دایم است ولیکن نسبت به دومی - که ادعا دارد عقد دائم است - شک وجود دارد که دایم است یا موقت. وظیفه وصی در تقسیم ارث چیست؟ به عبارت دیگر آیا اصل در ازدواج، موقت بودن است یا دوام؟

› در فرض سؤال، حکم به دایم بودن عقد می‌شود، مگر این که خلاف آن ثابت شود.

پرسش شماره ۴۳۲۹۵

› اگر سابقه جنون در مرد ثابت شده باشد، آیا حق فسخ برای زن کفایت می کند؟

› هر کدام از زوجین حق دارند با جنون طرف مقابل ازدواج را فسخ نمایند، که در جنون مرد به طور مطلق است؛ چه دیوانگی او قبل از عقد باشد و زن آن را نداند، یا بعد از عقد و قبل از وطی، یا بعد از وطی، حادث شود، البته در آنچه که بعد از عقد پیدا شود در صورتی که به حدی نرسد که اوقات نماز را نشناسد، تأمل و اشکال است، پس احتیاط ترک نشود. همچنین در جنونی که موجب خیار فسخ است بین همیشگی و ادواری آن فرق نمی کند، اگرچه عقد در حال افاقهٔ او واقع شود.

پرسش شماره ۴۲۸۳۴

› ان شاء الله در شرف ازدواج هستم و در موضوع مهریه با خانواده دختر خانم بر تعدادی سکه به توافق رسیدیم اما از من خواستند که چون این تعداد در خانواده ایشان رسم نیست و بیش از این رسم است، یک ملک نیز در جمع فامیل ایشان فقط مطرح شود، ولی در سند منعکس نکنیم. حال سؤال بنده این است که آیا این کار وجاهت شرعی می‌تواند داشته باشد؟

› در فرض سؤال اگر صیغه عقد، مبتنی بر این ملک هم خوانده شود، آن زمین هم به عنوان مهریه این خانم است؛ اما اگر به عاقد تفهیم شود و هنگام خواندن صیغه عقد، عاقد عقد را بر مبنای همان تعداد (سکه) که به توافق رسیده‌اید جاری سازد، مهریه همان تعداد خواهد بود.

پرسش شماره ۴۲۸۰۸

› اگر شخصی دختری را به خوبی و پاکی توصیف کند و بگوید که این دختر باکره است و قبلاً هم ازدواج نکرده است ولی بعد از ازدواج معلوم شود که قبلاً ازدواج کرده و باکره نیست، آیا می توان عقد را فسخ کرد؟ تکلیف مهریه چیست؟ آیا می‌توان برای مهریه به آن شخص بیگانه رجوع کرد؟

› اگر با دختر، شرط بکارت نشده و یا عقد مبنی بر بکارت نبوده باشد، حق فسخ وجود ندارد؛ اما مرد حق دارد از مهر او نسبت تفاوت بین مهر المثل او از حیث باکره بودن و باکره نبودن را کم کند؛ و اگر شخص بیگانه علم به باکره نبودن دختر داشته است و ازدواج هم مستند به قول او باشد و از کسانی است که در ازدواج به قول او اعتماد می‌کرده‌اند، می‌تواند به او برای مطالبه این مقدار، رجوع کند ولی اگر با دختر، شرط بکارت شده است و یا عقد مبنی بر بکارت بوده است حق فسخ دارد و نسبت به مهریه ـ در جایی که حق فسخ دارد ـ در صورت فسخ، اگر قبل از دخول باشد، مهری ثابت نیست و اگر بعد از دخول باشد مهر، استقرار پیدا می کند که بر تدلیس کننده، رجوع می‌کند.

پرسش شماره ۴۱۷۰۰

› آیا خانم می‌تواند مهریه‌اش را بدون اطلاع، از جیب شوهر بر دارد؟

› در صورتی که امکان گرفتن مهریه - با مطالبه کردن از خود شوهر - وجود داشته باشد، نباید با تقاص از مال او بردارد؛ اما چنانچه مرد قبول دارد که مهریه را بدهکار است و با وجود قدرت بر پرداخت مهریه و طلب کردن زن، در پرداخت آن کوتاهی کند و نپردازد، زن می تواند از مال او بردارد.

پرسش شماره ۴۱۶۲۸

› اگر دختری بیش از سی سال سن داشته باشد و از لحاظ عقلی و مالی کاملا مستقل باشد و حتی خرج و مخارج پدر و مادر هم بر عهده او باشد، آیا می تواند بدون اذن پدر ازدواج کند؟

› بنا بر احتیاط واجب در ازدواج با دختر باکره اجازه ولیّ او (پدر یا جدّ پدری) لازم است و بدون آن بنا بر احتیاط، عقد صحیح نیست؛ بنا بر این مجرّد آنچه ذکر شده مجوّز برای سقوط اذن ولیّ نمی‌باشد؛ بله در صورتی که دختر، نیاز به ازدواج دارد، و خواستگار هم کفو شرعی و عرفی او موجود می‌باشد و در حال حاضر، خواستگار دیگری که واجد شرایط بوده، تا ولیّ دختر به آن اذن دهد وجود ندارد، در این صورت اذن ولیّ ساقط است.

پرسش شماره ۴۱۵۱۰

› همسر من هنگام ازدواج، معتقد و اهل نماز و روزه بود اما کم‌کم اعتقادش را از دست داده؛ آیا ادامه زندگی با این شخص اشکال شرعی دارد؟ تکلیف من چیست؟

› صِرف ترک نماز و روزه و سایر واجبات شرعی، باعث ارتداد *مسلمان و کافر شدن و نجاست وی نمی شود و تا زمانی که ارتداد وی احراز نشده، حکم سایر مسلمانان را دارد و ادامه زندگی با او شرعاً اشکال ندارد. البته وظیفهٔ شما با وجود شرائط، امر به معروف و نهی از منکر زبانی است.

---

* اگر توحید، نبوت یا یکی از ضروریات دین اسلام را انکار کند و انکار هر یک از ضروریات دین به انکار رسالت یا تکذیب پیامبر اکرم اسلام (صلّی الله علیه وآله) یا وارد کردن نقصی به شریعت منجر شود، باعث کفر و ارتداد است.

پرسش شماره ۴۱۴۹۵

› من مرد هستم. همسر من هر روز صبح پیش از اذان صبح تا حوالی طلوع آفتاب به نماز می پردازد. این که به مسائل اعتقادی توجّه می کند برای بنده بسیار ارزشمند بوده و برکت زندگی خودمان را نیز بر همین اساس می بینم. امّا بیدار شدن زود هنگام او، خصوصاً ترک طولانی از بستر خواب برایم خوشایند نیست. آیا این کار همسرم صحیح است؟

› عمل مزبور اگر منافات با حق همسر در تمکین مسائل جنسی داشته باشد جایز نیست.

پرسش شماره ۴۱۴۸۰

› چگونه می‌توان مشکل نامحرم بودن فرزندخوانده را حل نمود؟ لطفا تمامی راه‌های موجود را بیان فرمایید.

› اگر کودک شیر خوار نباشد، راهی برای محرمیت جز از راه عقد ازدواج وجود ندارد؛ اما اگر کودک، شیرخوار و دختر باشد، برای ایجاد محرمیت، راه‌هایی وجود دارد؛ از جمله:
ـ اگر خواهر آن مرد (پدر خوانده) شیر داشته باشد چنانچه با رعایت شرایط مذکور در رساله، این بچه را شیر دهد، این مرد، دایی رضاعی او شده و با او محرم است.
ـ اگر مادر مرد شیر داشته باشد و به او شیر دهد، این بچه خواهر رضاعی او بوده و محرم است.
ـ اگر خواهر زاده یا برادر زاده یا زن برادر مرد به او شیر دهند محرمیت حاصل می شود.
ـ اگر پدر و جد پدری دختر معلوم باشد، با اذن آنان و وجود مصلحت و اگر معلوم نیستند در صورت وجود مصلحت با اذن حاکم شرع، می توان دختر را به عقد موقت پدر پدر خوانده درآورد، که در این صورت آن دختر برای همیشه به پدر خوانده و برادران او محرم خواهد شد و نسبت به پدر پدر خوانده بعد از تمام شدن مدت عقد نامحرم می‌شود.
برای محرمیت پسر نیز راه‌هایی وجود دارد:
ـ اگر خواهر این خانم شیر داشته باشد چنانچه با رعایت شرائط مذکور در رساله این بچه را شیر دهد این خانم، خاله رضاعی او شده و با او محرم است، ولی با بچه های او محرم نمی‌شود.
ـ اگر مادر این خانم شیر داشته باشد و به او شیر دهد این بچه برادر رضاعی آن خانم بوده و محرم است.
ـ اگر خواهر زاده یا برادر زاده یا زن برادر این خانم به او شیر دهند، محرمیت حاصل می گردد.

پرسش شماره ۴۱۴۷۷

› اگر زوجین در پرداخت مهریه به نحو عند الاستطاعه به توافق برسند، آیا این توافق باعث سقوط حق حبس زوجه در عقد نکاح دائم می شود یا خیر؟

› در فرض سؤال اگر هنگام اجراء صیغه ی عقد، مهریه مؤجّل قرار داده شده، حق حبس ساقط است.

پرسش شماره ۴۱۴۲۲

› دو اصطلاح نفقه و تمکین به چه معنا هستند؟

› ۱- نفقه یعنی پرداخت مخارج زندگی همسر و فرزند از قبیل مسکن و لباس و غذای متعارف و متناسب با شأن و هزینه درمان‌های متعارف.
۲- تمکین یعنی اطاعت از استمتاعات متعارف جنسی چنانچه عذری وجود نداشته باشد.

پرسش شماره ۴۱۲۸۵

› اگر شوهر به غیر از خانه و اثاث آن و چیزهای دیگری که به آن‌ها نیاز دارد و یا در شأن اوست، چیز دیگری نداشته باشد، آیا زن می‌تواند مهریه خود را مطالبه کند؟

› آنچه را که بدهکار برای ادامه زندگی خود به آن نیاز دارد مانند منزل و ضروریات منزل از قبیل فرش و ظروف، لباس، خودرو مورد نیاز در زندگی و سایر چیزهایی که جزء احتیاجات زندگانی مناسب با شأن او محسوب می‌شوند که اگر مجبور به فروش آنها شود در سختی و شدت و ناراحتی و کمبود قرار می گیرد، از حکم الزام به فروش برای اداء دین مستثنی است.

پرسش شماره ۴۱۲۷۵

› ۱- اگر مردی راضی به ازدواج باشد اما راضی به خواندن عقد دائم نباشد و به اجبار قبول کند، عقد صحیح است؟
۲- اگر زن و مردی صیغه عقد دائم بخوانند ولی آن را اشتباه ادا کنند، آیا عقد صحیح است؟ آیا نیاز است مجدد توسط فردی دیگر خوانده شود؟

› ج۱) اگر مرد اکراه شده باشد بر خواندن عقد، عقد صحیح نیست، ولی چنانچه بعد از عقد رضایت دهد صحیح است.
ج۲) اگر اشتباه مذکور تغییر دهنده معنی نباشد، بلکه طوری است که معنای مقصود از آن فهمیده می شود و لفظ برای این معنی شمرده می شود اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۲۵۴

› مجامعت بیش از یک بار چه حکمی دارد؟

› چند دفعه جماع کردن - بدون آن که غسلی بین آن ها انجام شود- اشکالی ندارد؛ لیکن شستن عورت و وضو گرفتن در هر مرتبه، مستحب است.

پرسش شماره ۴۱۱۷۶

› بنده با یک خانم سنی مذهب صیغه موقت کردیم و صیغه تمام شده، حال من در یک شهرم و خانم در کشور دیگر است.
اول این که آیا صیغه من از لحاظ شرعی جایز است یا نه؟
دوم این که آیا بعد از اتمام مدت، می توانم از راه تلفن یا از راه تماس های تصویری دوباره ایشان را صیغه کنم؟

› ج۱و۲) ازدواج مرد شیعه با زن اهل سنت اگر خوف خطر مذهب برای مرد نداشته باشد، با رعایت سایر شرایط آن ولو به صورت تلفنی و از راه دور فی نفسه مشکلی ندارد.

پرسش شماره ۴۱۱۰۰

› ۱- آیا در ازدواج موقت این که زن بگوید شوهر ندارد، کفایت می‌کند؟
۲- آیا در ازدواج موقت با زن یائسه، این که خودش بگوید یائسه‌ام کافی است یا باید تحقیق کرد؟

› ج۱) کفایت می کند.
ج۲) قول زن کفایت نمی‌کند.

پرسش شماره ۴۰۸۶۵

› آیا عزل، حین آمیزش با همسر، بدون اجازه و رضایت وی جائز است؟

› عزل، توسط شوهر اشکال ندارد؛ اما برای زن جایز نیست بدون اجازه شوهر عزل کند (مانع انزال در فرج شود).

پرسش شماره ۴۰۴۸۵

› کسی که شرایط ازدواج دائم یا موقت برایش فراهم نشده است، و به سن ۴۲ سالگی رسیده است، گاهی اوقات بدون اینکه کاری انجام دهد بسیار تحریک شده و به حدّ ارضاء می رسد؛ تکلیف و حکم شرعی چنین زنی چیست؟

› اگر تحریک بدون اختیار و اراده باشد، و با مقدمات اختیاری مثل فکرهای شهوانی و نگاه به فیلم و ...نباشد مرتکب فعل حرام نشده است. لیکن اگر در اثر ازدواج نکردن به گناه بیفتد و شرایط ازدواج برای او فراهم باشد باید برای ازدواج اقدام نماید.

پرسش شماره ۴۰۲۲۷

› اگر نصف مهریه زن عندالمطالبه و نصف دیگر عندالاستطاعه باشد، زن می تواند در مقابل تقاضای شوهر برای تمکین از حق حبس استفاده کند؟

› به طور کلی زن می تواند تا زمانی که تمام مقدار عندالمطالبه مهریه را دریافت نکرده است، از تمکین امتناع کند.

پرسش شماره ۴۰۰۶۷

› اگر زنی هنگام مجامعت با شوهر، بخاطر ارضاء جنسی هم زمان، اندام جنسی خود را تحریک کند، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

› تحریک با دست خود شخص جائز نیست ولی با دست و یا بدن همسر اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۸۱۷

› احکام عقیقه رو واسه فرزند دختر میخواستم. نوع قربانی مهمه؟ نر باشه یا ماده؟ آیا والدین هم میتونن از عقیقه مصرف کنن؟

› از مستحبات اکید، عقیقه برای پسر و دختر است و مستحب است که برای پسر، حیوان نر و برای دختر، حیوان ماده عقیقه شود و این که روز هفتم تولد فرزند باشد و باید یکی از این سه حیوان باشد: گوسفند - میش یا بز - یا گاو یا شتر. خوردن پدر و مادر از گوشت عقیقه فی نفسه جایز است؛ ولی در بعضی از روایات آمده است که پدر و مخصوصا مادر از آن نخورند.

پرسش شماره ۳۹۸۰۶

› من یه دختر ۳ ماهه به فرزند خواندگی قبول کردم و تاکنون زن برادرم ۱۰ مرتبه طبق شرایط شیر داده برای قضیه محرمیت بچه، آیا امکان این هست که به همین ده بار اکتفا کنیم تا محرمیت حاصل شود؟ چون واقعیتش هم شرایط برای ادامه شیر دادن سخت هست و از طرفی هم من بنا به مسایل اعتقادی ضعیف که از زن برادرم سراغ دارم، می ترسم روی بچه اثر بگذارد.

› برای محرمیت باید ۱۵ بار کامل یا یک شبانه روز با شرایطی که در توضیح المسائل امام خمینی (رضوان الله علیه) ذکر شده است، بچه شیر بخورد یا به اندازه ای شیر بخورد که از آن گوشت روییده شود و استخوانش محکم شود.

پرسش شماره ۳۹۷۶۰

› حقیر پسری هستم که در دوران نوجوانی گناهی مرتکب شدم (لواط با پسرخاله) و از کار خود پشیمانم و توبه کرده ام و نمی دانم دخول چقدر صورت گرفته است؛ الآن می خواهم با دختر خاله خود (خواهر پسرخاله) ازدواج کنم؛ آیا راهی وجود دارد؟

› به طور کلی اگر دخول ولو به مقدار کمتر از حشفه (ختنه گاه) صورت گیرد، ازدواج با خواهر او حرام است؛ ولی اگر شک کنید که دخول شده یا نه، ازدواج با وجود سایر شرایط آن مانعی ندارد.

پرسش شماره ۳۹۲۶۰

› اگر عقد موقتی بدون اذن پدر دختر و بدون ذکر مدت صورت گرفته باشد و مرجع تقلید دختر عقد موقت مذکور را باطل بداند. آیا نیازی بوده که دختر از نظر مرجع تقلید پسر در آن زمان اطلاع پیدا کرده یا هر کس باید طبق نظر مرجع تقلید خود عمل کند.

› هر مکلفی باید طبق نظر مرجع تقلید خودش عمل کند.

پرسش شماره ۳۹۱۷۹

› اگر خانومی مهریه اش را ۳۱۳ سکه تمام بهار آزادی قرار دهد، از نظر شرعی مشکلی دارد؟

› تعیین مهریه با توافق دو طرف می باشد، لذا در فرض مذکور اشکال ندارد؛ و لیکن مهرالسنه مستحب است.

پرسش شماره ۳۹۱۵۱

› چند سال پیش عقد یک پسر شیعه و دختر سنی را یکی از اشخاص اهل سنت خوانده است؛ آیا عقد آنان صحیح است یا باید دوباره خوانده شود؟

› اگر خطبه عقد طبق فقه شیعه خوانده شده باشد، عقد صحیح است؛ در غیر اینصورت صیغه عقد را اعاده نمایند.

پرسش شماره ۳۹۱۱۴

› ازدواج موقت با فواحش چه حکمی دارد؟

› ازدواج موقت با زن زانیه کراهت دارد و در صورت ازدواج باید او را از زنا باز داشت؛ ولی اگر با عقد صحیح شرعی به عقد کسی درآمده باشد، در زمان عده، ازدواج با او صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۹۰۹۳

› حق حبس، یکی از قوانین دستگاه قضا است؛ بدین صورت که به دلایل مختلف، زوجه مدّعی می شود که باید زوج ابتدا مهریه مرا کامل بدهد، تا بعداً از زوج، تمکین عام و خاص داشته باشد. حال ممکن است چندین سال، طول بکشد که زوج به دلیل عدم توانایی مالی و با اقساط، مهریه را بپردازد؛ آیا در این مدت، باید زوجه بدون تمکین، نفقه دریافت نماید؟ آیا شرعاً خوردن و گرفتن نفقه، جایز و درست است؟

› اگر مهریه، مؤجّل و مدت دار نبوده، زوجه باکره فقط می تواند تا گرفتن مهر از نزدیکی شوهر با او امتناع ورزد؛ ولی از سایر استمتاعات، حق امتناع ندارد و اگر از سایر استمتاعات، امتناع ورزید، ناشزه است و استحقاق نفقه ندارد. همچنین حق ندارد از سکونت در محلی که شوهر برای او تعیین کرده، امتناع کند؛ مگر آن که در ضمن عقد، شرط خاصی قرار داده باشد.

پرسش شماره ۳۸۶۲۰

› چه احکامی بر نوزاد تازه متولد شده جاری می‌شود؟ لطفا به صورت کامل شرح دهید اعم از خواندن اذان و اقامه در گوش نوزاد و غسل نوزاد و...؛ من ساکن خارج از کشور هستم و هیچ اطلاعی در این مورد ندارم و فرزندم به زودی به دنیا می‌آید.

› غسل دادن مولود در وقت تولد اگر ضرری برایش نداشته باشد، همچنین گفتن اذان در گوش راست و اقامه در گوش چپ او و مالیدن آب فرات و تربت سیدالشهداء (علیه‌السلام) به سقف دهان او و قراردادن نام خوب برای او مستحب است، بهترین اسم‌ها اسمی است که متضمن معنای عبودیت برای خدای جلّ شأنه باشد مانند عبدالله، عبدالرحیم، عبدالرحمن و مانند اینها و پس از آن اسم‌های پیغمبران و ائمه (علیهم‌السلام) است و افضل آن محمّد است؛ بلکه برای کسی که چهار فرزند دارد ترک اسم محمد برای او مکروه است و مستحب است که سر فرزند را روز هفتم بتراشند و به مقدار وزن موی او طلا یا نقره صدقه بدهند، ولیمه دادن برای ولادت فرزند نیز مستحب است.
و از مستحبات اکید، عقیقه (قربانی گوسفند یا گاو یا شتر) برای پسر و دختر است و مستحب است که از برای پسر، نر و از برای دختر، ماده عقیقه شود؛ و بهتر است روز هفتم ولادت قربانی انجام شود. در عقیقه مخیّر است بین این که گوشت خام یا پخته آن را تقسیم کند یا پخته شود و جمعی از مؤمنین که کمتر از ده نفر نباشند دعوت به آن شوند و اگر زیادتر باشند افضل است و میهمان ها از آن می خورند و برای فرزند دعا می کنند.

پرسش شماره ۳۸۴۰۸

› در صورتی که مرد از انجام نزدیکی متنفّر باشد، مرد تا چه مدّت می تواند از همسر خود امتناع کرده و عمل زناشویی انجام ندهد؟ این امتناع چه حکمی دارد؟

› مرد باید حداقل هر چهار ماه یک بار عمل زناشویی داشته باشد و در صورتی که زن میل زیاد به رابطه زناشویی قبل از چهار ماه داشته باشد به طوری که خوف آن باشد که به معصیت آلوده شود، بنابر احتیاط واجب، باید قبل از چهار ماه با او رابطه زناشویی داشته باشد یا او را طلاق دهد.

پرسش شماره ۳۸۲۴۱

› در اجوبه آمده است: «ارضاء توسط شوهر، استمناءِ حرام نیست» حال اگر زنی با سخنان شوهر از طریق چت یا تلفن و هم زمان گاه با لمس خود ارضاء شود، آیا استمناء محسوب می شود؟

› اگر بدون لمس خودش باشد اشکال ندارد؛ اما اگر همزمان خودش را لمس کند جائز نیست.

پرسش شماره ۳۸۱۳۱

› ۱. حد تمکین چیست؟
۲. آیا زن می تواند با انصراف از نفقه زوج، عدم تمکین داشته باشد؟
۳. آیا خروج از تمکین صرفاً موجب محروم شدن از نفقه و ارتکاب معصیت است یا استحقاق تعزیر هم دارد؟

› ج۱) به طور کلی اطاعت زن از شوهر، در برابر استمتاعات متعارف درخواست شده از جانب شوهر، بدون عذر شرعی و نیز در خروج از منزل بدون عذر شرعی لازم است.
ج۲و۳) به طور کلی تمکین نکردن در برابر استمتاعات متعارف درخواست شده از جانب شوهر، بدون عذر شرعی، جایز نیست و اگر بدون عذر شرعی تمکین نکند زن ناشزه محسوب می شود و حق نفقه ندارد؛ ضمناً انصراف از نفقه مجوّز عدم تمکین نیست و تعزیر ندارد.

پرسش شماره ۳۷۹۹۰

› فردی زنی را به مدت دو ماه با مهریه پانصد هزار تومان به عقد موقت خود در می‌آورد؛ پس از پایان یک ماه در صورتی که به هر دلیلی مثل ناسازگاری و غیره، زن تقاضا کند مدت باقی‌مانده را که یک ماه دیگر است مرد ببخشد؛ آیا مهریه هم به تناسب، باید کسر گردد؛ یعنی دویست و پنجاه هزار تومان مهریهٔ این خانم می‌شود یا مهریهٔ کامل باید به این خانم پرداخت شود؟ یا اصلاً ربطی به هم ندارد و زن باید مدت باقی‌مانده را هم طی کند و مرد هم کامل مهریه را پرداخت نماید؟

› اگر زن تمکین می‌کرده و دخول صورت گرفته باشد، مرد باید تمام مهریه را بپردازد، هر چند مرد (ولو به درخواست زن) باقیمانده مدت را ببخشد، مگر این که زن با رضایت خود از دریافت مهریه یا مقداری از آن گذشت کند. اما اگر مرد مدت را نبخشد و زن در بخشی از مدت تمکین نداشته باشد مالک مهریه به نسبت این ایام نمی شود.

پرسش شماره ۳۷۵۷۸

› جماع در چه زمان‌هایی کراهت دارد؟ و در چه زمان‌هایی حرام است؟ و در چه وقت مستحب است؟

› جماع در شب خسوف ماه و روز کسوف خورشید و روز وزیدن باد سیاه و زرد و زلزله و در وقت غروب آفتاب تا شفق برود، و بعد از طلوع سپیده تا طلوع آفتاب و در هنگام محاق و در شب اول هر ماه غیر از ماه رمضان و در شب نیمه هر ماه و در شب چهارشنبه و در شب عید قربان و عید فطر مکروه است.
در بعضی موارد جماع، حرام است که به چند نمونه اشاره می‌شود:
۱. در حال احرام،
۲. زمان نفاس،
۳. دوران قاعدگی و حیض،
۴. در حال روزه ماه مبارک رمضان.
و جماع در شب دوشنبه، سه شنبه، پنجشنبه، جمعه، روز پنجشنبه در وقت ظهر و روز جمعه بعد از عصر مستحب است.

پرسش شماره ۳۷۱۹۰

› فرموده‌اید که نفقه همسر، دین است و ضمان دارد ولیکن نفقه فرزند تکلیف است و در صورت عدم پرداخت، ضمان ندارد. سؤال این است که اگر فرزند بدون اجازه پدر و یا با وجود نهی پدر، از منزل پدر غذا بخورد (البته این فرزند فقیر است و واجب النفقه پدر) آیا این فرزند ضامن غذای خورده شده، است؟ و آیا کار حرامی مرتکب شده است؟

› فرزند ولو در فرض سؤال مرتکب کار حرام شده و ضامن است؛ مگر اینکه از حاکم شرع اجازه داشته باشد.

پرسش شماره ۳۷۰۷۷

› آیا حکم تفخیذ دو پسر نیز مانند لواط است و ازدواج فاعل با خواهر مفعول حرام می شود؟

› هر چند این کار حرام و از گناهان بزرگ است؛ اما اگر اصلاً هیچ مقدار دخول نشده، سبب حرمت ازدواج فاعل با خواهر مفعول نمی شود.

پرسش شماره ۳۶۹۵۹

› شیر دادن به فرزند تا چه زمانی واجب است؟

› کمال شیر دادن دو سال کامل ـ بیست و چهار ماه ـ است و جایز است که از این مدت تا سه ماه کمتر باشد، به اینکه بر بیست و یک ماه از شیر گرفته شود و جایز نیست که در صورت امکان و بدون ضرورت از این مقدار کمتر باشد.

پرسش شماره ۳۶۶۹۸

› ۱- آیا نزدیکی در اتاقی که نوزاد شیرخوار خواب است، مشکلی دارد؟
۲- آیا زن هنگام جنابت می تواند به نوزاد شیر دهد؟

› ج۱) اشکال ندارد، هر چند مکروه است.
ج۲) مانعی ندارد.

پرسش شماره ۳۵۷۳۳

› آیا مقاربت از دُبر با همسر، سبب محرمیت با ربیبه می‌شود؟

› در صورتی که دخول _ولو در دُبُر _ محقق شده باشد، موجب محرمیت می‌شود.

پرسش شماره ۳۵۶۰۲

› اگر مرد بعد از ازدواج بفهمد که همسرش قبلاً رابطه جنسی داشته و دختر نیست، آیا مهریه به او تعلق می گیرد؟

› اگر در عقد، شرط بکارت شده و یا دختر توصیف به باکره شده و یا عقد مبنی بر اشتراط یا توصیف قبلی بوده شوهر حق فسخ دارد و در این صورت اگر همبستر نشده اند زن حق مهر ندارد و همین طور در صورت همبستر شدن در صورتی که خود زن موجب تدلیس شده باشد؛ اما اگر دیگری موجب تدلیس باشد مهر را مرد می دهد و از تدلیس کننده، مهر را طلب می کند. ولی اگر هیچ شرط و توصیفی در کار نبوده و تنها مرد خیال می کرده زن باکره است حق فسخی در کار نیست و باید مهریه را بپردازد.

پرسش شماره ۳۵۵۶۶

› اگر مرد در ازدواج دائم، فرزند بخواهد و زن بدون اجازۀ شوهر از بچه‌دار شدن، جلوگیری کند، آیا نشوز حساب می‌شود یا خیر؟ آیا دادن نفقه‌اش واجب است؟

› جلوگیری از بارداری برای زن در فرض سؤال اشکال دارد، مگر در صورتی که با تشخیص دکتر مورد وثوق، برای او خطر جانی داشته باشد. در هر صورت اگر زن تمکین کند، جلوگیری زن از بچه دار شدن موجب نشوز زن نمی‌شود.

پرسش شماره ۳۵۲۱۴

› مردی ۵۵ ساله و مجرد، دارای پرونده پزشکی مبنی بر معلولیت ذهنی است و به گونه‌ای است که مثلاً پول را از کاغذ تشخیص می دهد ولی ارزش و مقدار آن را نمی داند. (حساب و کتاب متوجه نمی‌شود.) تن وی سالم است و زن خواستن از دوران جوانی و اکنون هم لقلقه زبان اوست. در حال حاضر به دلیل فوت والدین، در حال اخذ حکم حجر و نصب قیّم برای وی هستیم. حقوق مستمری پدر (مرحوم) نیز به ایشان تعلق می گیرد. حکم شرع مقدس اسلام در مورد ازدواج این گونه افراد چیست؟

› ازدواج سفیه با اذن پدر یا جدّپدری (اگر به صورت سفیه بالغ شده) و یا اذن حاکم شرع (اگر بعد از بلوغ و رشد، سفاهت بر او عارض شده باشد)، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۰۹۹

› آیا تزریق اسپرم که از غیر همسر اهدا می‌شود، جایز است؟

› تلقیح زن به وسیله اسپرم مرد نامحرم فی نفسه اشکال ندارد ولی باید از مقدمات حرام از قبیل نگاه و لمس حرام و غیر آنها اجتناب شود؛ در هر صورت کودک متولد شده ملحق به شوهر صاحب رحم نمی‌شود، بلکه ملحق به صاحب اسپرم و زنی است که صاحب تخمک است.

پرسش شماره ۳۴۸۱۲

› اگر زنی به عقد مردی درآمده و دخول هم صورت گرفته باشد، ولی در خانه پدر ساکن است و هنوز با همسرش زیر یک سقف نرفته و مرد هم نفقه‌ای به زن نمی‌پردازد. با توجه به این که زن ساکن منزل پدر است، آیا مرد حق دارد زن را از رفت و آمد منع کند؟

› تا زمانی که زن به خانه شوهر نرفته، برای خروج از منزل، اجازۀ شوهر لازم نیست.

پرسش شماره ۳۳۵۸۲

› در صورتی که زن و مردی به قصد آشنایی و ازدواج دائم، اقدام به انعقاد عقد موقت نمایند و با هم توافق کنند که مهریه یک انگشتر عقیق و یک کتاب تربیت کودک باشد، آیا این عقد باطل است؟

› صرف تعیین انگشتر و کتاب به صورت کلی و مبهم جهت مهریه در عقد موقت صحیح نیست؛ اما اگر مهریه مذکور به حسب نوع و مقدار بین طرفین معیّن باشد، در صورتی که سایر شرائط را رعایت کنند از جمله این که اگر دختر باکره است، بنابر احتیاط واجب، عقد با اذن پدر یا جد پدری دختر باشد و بعد از تعیین مدت، صیغه صحیح شرعی خوانده شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۳۰۲۲

› ۱. آیا متن صیغه عقد موقت را اگر همزمان دو نفر (زن و مرد) از طریق پیامک یا شبکه اجتماعی به صورت تایپ شده بین همدیگر ارسال کنند، عقد منعقد می گردد؟
۲. به صورت تلفنی چه حکمی دارد؟

› ج۱) در فرض سؤال، نوشتن صیغه کافی نیست و باید صیغه، با رعایت شرایط آن خوانده شود.
ج۲) خواندن عقد به صورت تلفنی با رعایت شرایط آن، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۷۲۰

› دختری دارم هنوز ۱۳سالش تمام نشده است، یک طلبه ی با ایمان که تمامی ملاک های ما را دارا بود، به خواستگاری دخترم آمد و من هم طبق فرمایشات اسلام هیچ چیز از ایشان نخواستم، ولی در مورد مهریه ی دخترم نمی دانم که مهرالمثل قرار دهیم یا مهرالسنّه و یا ۱۴ سکه، لطفا نظر حضرتعالی را در این رابطه بیان فرمائید.

› در اسلام حدّی برای مهریه به نحو لزوم معیّن نشده، و بر اساس توافق زوجین است؛ البته مستحب است که مقدار مهریه از مهر السنه که پانصد درهم است، زیادتر نباشد.

پرسش شماره ۳۲۱۶۷

› گفته می شود که در روابط زناشویی تصمیم گیری حق مرد است و زن باید تمکین نماید، مگر آنکه عذر شرعی داشته باشد و زن حق مضاجعت هر چهار ماه یک بار دارد. در موارد ذیل حکم چیست؟
۱- مرد در روابط جنسی به نوعی عمل کند که موجب اذیت یا مریضی زن گردد.
۲- اگر تعداد روابط جنسی به اندازه ای کم باشد که خوف آن باشد زن به گناه بیفتد.
۳- به گونه ای عمل شود که زن عملاً نه مطلقه است تا شوهر کند، ولی با مطلقه بودن از حیث جنسی تفاوت چندانی ندارد.
با توجه به این که ممکن است موارد فوق از حیث حکم شرعی دقیق نباشند لطفاً حکم کلی شرعی در موارد فوق و موارد مشابه بیان شود.

› ج۱) بر زن لازم است که در برابر خواسته جنسی مرد تمکین کند و مرد هم باید از اعمال غیر متعارفی که موجب اذیت و یا بیماری زن می شود پرهیز نماید.
ج۲) اگر زن جوان است و به جهت شهوت زیاد خواستار روابط جنسی بیشتری از طرف شوهر می باشد به گونه ای که اگر اجابت نشود به معصیت می افتد بنا بر احتیاط واجب باید مرد به گونه ای عمل نماید که زن به معصیت نیفتد (یعنی نمی تواند به یک دخول در ۴ ماه اکتفا نماید) و اگر نمی تواند باید او را طلاق دهد.
۳) بر مرد جائز نیست که به گونه ای با همسر خود برخورد کند که زن نه از شوهر بهره ای ببرد و نه مانند مطلقه بتواند شوهر دیگری اختیار کند؛ مخصوصاً در صورتی که با این کار، خوف وقوع در معصیت برای زن وجود داشته باشد.

پرسش شماره ۳۱۸۶۳

› آیا جاری کردن صیغه عقد موقت بر دختران غیر شیعه مانند مسلمانان سنّی، مسیحی، یهودی، زرتشتی، بودایی، کافر و غیره جایز است؟

› به طور کلی ازدواج موقت مرد مسلمان با زنان مسلمان و اهل کتاب با شرایط آن* مانعی ندارد. ولی ازدواج با سایر کفار (ولو موقت باشد) صحیح نیست.
---
* از جمله شرایط این است که زن، شوهر نداشته باشد و در عقد یا عدّه کسی دیگر نباشد.

پرسش شماره ۳۱۲۲۴

› آیا بعد از ازدواج امکان تغییر مهریه عندالاستطاعه به عندالمطالبه وجود دارد؟

› اگر در عقد شرط شده که مهریه عندالاستطاعة باشد، تغییر این شرط فقط با رضایت طرفین ممکن است و اگر بخواهند شرط جدید، الزام آور شود، باید مجدداً این شرط را ضمن عقد لازم دیگری قرار دهند.

پرسش شماره ۲۸۲۷۴

› آیا استفاده از قرص جلوگیری از بارداری بدون اجازه و اطلاع شوهر، جایز است؟

› استفاده از قرص جلوگیری از بارداری و نیز عزل منی، بدون اجازه شوهر، بنابر احتیاط، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۷۵۵۱

› ۱. دو دختر که از مادر یکی هستند، ولی از جانب پدر تفاوت دارند، آیا نسبت به هم خواهر محسوب می شوند؟
۲. در صورت تفاوت، آیا هر دو می توانند همسر یک مرد شوند؟
۳. اگر هر دو در حال حاضر همسر یک مرد شده باشند، الآن تکلیفشان چیست؟

› ج۳-۱) اگر دو دختر، مادرشان یکی باشد، خواهر هستند و محرمیّت آنها مانند دو خواهری که پدر و مادرشان یکی است، تفاوتی ندارد. لذا به فرزندان یکدیگر محرمند و نمی توانند همزمان همسر یک مرد باشند. عقد دو خواهر به صورت هم زمان باطل و حرام است. لذا عقد خواهر دوّم (خواهری که همسر دوّم مرد شده) باطل است و نامحرم هستند و باید از یکدیگر جدا شوند.

پرسش شماره ۲۶۸۳۲

› اینجانب دارای پسر ۲۲ ساله ای هستم که قصد ازدواج دارد؛ اما ایشان در نماز خود کاهلی می ورزد، حال که مادر ایشان در حال جستجو برای دختری است در مورد کاهل نمازی در هنگام دادن اطلاعات ایشان در مورد خصوصیت اخلاقی به خانواده دختر، وظیفه ما چیست؟

› نباید به خانواده دختر دروغ بگویید، ولی اگر سؤال نکردند، نسبت به بیان کاهل نمازی وی شرعاً وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۲۶۰۶۱

› ۱. خانمی هستم چهل و پنج ساله، که برای فرزنددار شدن، می‌خواهم از تخمک اهدایی یک خانم دیگری استفاده کنم. از نظرشرعی چه حکمی دارد؟
۲. آیا خانم اهدا کننده برای اهدای تخمک خود، باید از همسرش اجازه بگیرد؟

› ج۱) عمل مزبور فی نفسه اشکالی ندارد؛ ولی باید از مقدمات حرام از قبیل نگاه و لمس حرام و غیر آن‌ها اجتناب شود. به هر حال در صورتی که با این روش کودکی به دنیا بیاید، ملحق به صاحب نطفه و تخمک است. لذا باید احکام شرعی مربوط به نَسَب مراعات شود.
ج۲) زن اهدا کننده، در این کار نیاز به اذن همسر ندارد؛ مگر این که موجب تضییع حق شوهر شود. در هر صورت برای خروج از منزل، نیاز به اذن شوهر دارد.

پرسش شماره ۲۵۸۱۷

› اگر کسی قادر به نزدیکی باشد، یعنی توانایی نعوظ دارد، ولی فقط بیضهٔ چپ را دارد، آیا باید قبل از عقد، این موضوع را به زن بگوید؟

› در فرض سؤال، اطلاع دادن لازم نیست؛ و اگر زن هم بعد از عقد بفهمد از موجبات فسخ عقد نیست.

پرسش شماره ۲۵۷۳۴

› اگر مرد بخواهد به مسافرتی بیش از چهار ماه برود که این سفر با تضییع حق همسرش همراه است، آیا باید از همسرش اجازه بگیرد؟

› اگر سفر برای او واجب است یا ضرورت عرفی دارد مثل سفر برای کار و تجارت یا تحصیل علم و یا زیارت و امثال آن، اجازه همسر لازم نیست ولی بنا بر احتیاط واجب از سفری که برای مجرد تفریح و میل شخصی است و موجب ترک آمیزش با زوجه بیش از چهار ماه می‌شود اجتناب کند یا او را راضی نماید.

پرسش شماره ۲۵۱۹۸

› در عدّهٔ عقد موقت بودم و با آقای دیگری به دفعات، رابطه و نزدیکی داشته‌ام؛ حالا همین شخص از من خواستگاری کرده است؛ آیا می‌توانم با او ازدواج کنم؟

› در فرض سؤال، مرتکب گناه بسیار بزرگی شده اید و باید توبه و استغفار کنید؛ ولی می‌توانید با هم ازدواج کنید.

پرسش شماره ۲۴۷۱۸

› دختری که بکارتش رو از دست داده، اما توبه کرده، حالا خواستگار خوبی دارد، آیا باید به او این موضوع را بگوید؟

› نباید دروغ بگوید ولی شرعا لازم نیست باکره نبودن خود را به خواستگار اطلاع دهد و عقد صحیح است، البته اگر عقد نکاح بنابر باکره بودن زوجه منعقد شده باشد، در صورت عدم بکارت، شوهر می تواند عقد را فسخ کند.

پرسش شماره ۲۴۲۳۶

› من مادرم را بعد از ۲۳ سال دیدم و فهمیدم ازدواج کرده است؛ آیا من با شوهر مادرم محرمم؟

› شوهر مادر، بعد از ازدواج با مادر و نزدیکی، محرم شما است.

پرسش شماره ۲۴۲۲۷

› آیا هیچ راهی نیست که یک زن مسلمان با مردی از ادیان دیگر، ازدوج کند؟

› زن مسلمان، مطلقا نمی‌تواند به عقد مرد کافر در آید.

پرسش شماره ۲۲۶۷۵

› فانتزی جنسی (اعمال و رفتار رابطه جنسی که در ذهن افراد شکل می‌گیرد و بیشتر جنبهٔ روانی دارد) برای من و همسرم بسیار لذت بخش است. آیا فکر کردن به زنان و مردان، هنگام آمیزش با همسر اشکال دارد؟

› احتیاط در ترک تخیل غیر همسر به قصد بر انگیختن شهوت است.

پرسش شماره ۲۱۸۳۶

› ۱. حکم زنی که صیغه مردی است، ولی با مرد دیگر در حد دست دادن و روبوسی در ارتباط بوده چیست؟
۲. آیا امکان ازدواج با مرد دوم هست؟

› ج۱و۲) تا وقتی که مدت صیغه تمام نشده و یا مرد، بقیه مدت را نبخشیده و در صورت نزدیکی ولو از پشت، تا وقتی که عده زن تمام نشده باشد نمی‌تواند به ازدواج با مرد دیگر در بیاید. در هر صورت در ارتباط مذکور با نامحرم، مرتکب معصیت شده و لازم است با توبه و استغفار از درگاه خداوند متعال، طلب مغفرت نمایند.

پرسش شماره ۲۱۵۲۰

› اگر فردی در حال جنابت با همسر خود مقاربت داشته باشد و حاصل آن فرزندی باشد، حکم آن فرزند چیست؟ حلال زاده است یا حرامزاده؟

› فرزند حلال زاده است، هر چند آمیزش بعد از احتلام و قبل از غسل کراهت دارد.

پرسش شماره ۱۹۸۵۸

› اگر مرد قبل از ازدواج، مطمئن باشد قبول و پذیرش تعهد یک مهریهٔ خاص به طور مثال سیصد سکه، به دلیل اصرار خانوادهٔ عروس، در توانش نیست و نمی‌تواند پرداخت کند، آیا از نظر شرعی پذیرش چنین تعهدی صحیح است یا خیر؟

› پذیرش مهریه ولو در فرض سؤال، اشکالی ندارد. به طور کلی مهریه، مقدار معینی ندارد؛ بلکه مقدار آن، چیزی است که زوجین به توافق برسند، زیاد باشد یا کم؛ ولی نباید به اندازه‌ای کم باشد که از مالیت خارج شود.
البته از طرف زیادی، مستحب است که از مهر السنه بیشتر نباشد و مقدار مهر السنة پانصد درهم (۲۶۲.۵ مثقال نقرهٔ مسکوک) است و قیمت آن موکول به نظر عرف بازار می‌باشد.

پرسش شماره ۱۹۷۱۱

› آیا حرف زدن زن و شوهر به صورت آزاد در حین آمیزش از نظر شرعی، اشکال دارد یا خیر؟

› سخن گفتن هنگام نزدیکی به غیر از ذکر و یاد خدا، مکروه است.

پرسش شماره ۱۸۲۸۶

› اگر زنی با مردی صیغه موقت باشد و قبل از باطل کردن صیغه، با مردی دیگر که خبری از صیغه ندارد، عقد دائم کند، حکمش چیست؟

› در فرض سؤال چنانچه زن هم نمی‌دانسته که ازدواج با زن شوهردار حرام است و قبل از این که مدت تمام شود یا مرد اول

مدت را ببخشد با مرد دوم ازدواج کرده، اگر دخولی صورت نگرفته باشد، هر چند عقد باطل است ولی حرام ابد نمی‌شوند و اگر دخول صورت گرفته باشد حرام ابدی شده اند.

پرسش شماره ۱۷۷۷۵

› صیغهٔ عقد موقت به صورت وکالتی در صورتی که خود زوج وکیل باشد، چگونه است؟ اگر زن، وکیل باشد، چگونه صیغه را از طرف خود و شوهر بخواند؟

› بعد از تعیین مدت و مهریه؛ اگر مرد، وکیل زن باشد، بگوید: مَتَّعْتُ مُوکلَتِی لِنفسی فِی الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ عَلَی الْمَهْرِ الْمَعْلُوم و بعد از آن بگوید: قبلتُ لِنَفْسِی.
اگر زن، وکیل مرد باشد، بگوید: مَتَّعْتُ نفسی لِمُوکلی فِی الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ عَلَی الْمَهْرِ الْمَعْلُوم و بعد از آن بگوید: قبلتُ لِمُوکلی.

پرسش شماره ۱۷۴۹۵

› دختری که به صورت مادرزادی بکارت ندارد، آیا برای ازدواجش نیاز به اذن ولیّ دارد؟

› در فرض سؤال بنابر احتیاط واجب، نیاز به اذن ولیّ دارد.

پرسش شماره ۱۶۳۵۸

› مردی، زنی را صیغه موقت نموده است؛ آیا اگر زوجه به هر دلیلی تمکین نکند، مرد موظف به پرداخت مهریه است و یا چون تمکین نمی‌کند، بر عهده مرد چیزی نیست؟

› زنی که به عقد تمتع در آمده، مهر را با عقد مالک می‌شود؛ ولی استقرار تام آن، بستگی به دخول و وفای زن به تمکین در تمام

مدت دارد. لذا اگر مرد مدت را نبخشد و زن هم وفای به آن مدت نکند، مرد می‌تواند مهر او را به نسبت آن قرار بدهد. اگر نصف است نصف و اگر ثلث است ثلث، و به همین منوال؛ به غیر از ایام حیض، پس برای ایام حیض، چیزی از مهر کم نمی‌شود و اگر هیچگونه تمکینی در طول مدت نکند، زن مستحق چیزی نیست و اگر هم مرد پرداخت کرده، می‌تواند مطالبه کند.

پرسش شماره ۱۴۳۰۱

› ۱. مراد از رعایت عدالت بین همسران چیست؟ در واقع مقدار واجب آن کدام است؟
۲. آیا در جماع، نفقه و هدیه دادن هم عدالت لازم است؟ باید به هر یک طبق شأن خود زن نفقه بدهد یا به طور مساوی؟
۳. آیا تقسیم شب به معنای ماندن در خانه و اتاق همسر است یا همخوابگی هم لازم است؟

› ج۱) اگر مردی بیشتر از یک زن دائمی داشته باشد، چنانچه پیش یکی از آن ها شب بماند بر او واجب است که نزد غیر او هم شب بماند؛ بنا بر این اگر چهار زن باشند و پیش یکی از آن ها بخوابد باید با هر کدام از غیر او هم یک شب بخوابد و بعضی از آن ها را بر بعضی دیگر برتری ندهد و اگر چهارتا نباشند برایش جایز است که بعضی از آن ها را برتری دهد پس اگر دو زن داشته باشد جایز است که پیش یکی از آن ها سه شب و پیش دیگری یک شب باشد و اگر سه زن داشته باشد، برایش جایز است که پیش یکی از آن ها دو شب و دو شب دیگر را نزد دو زن دیگر بماند.
ج۲) در جماع و هدیه و مقدار نفقه، مراعات تساوی بین زن ها لازم نیست، هرچند مستحب است. البته باید نفقه هر زن را طبق شأن امثال او بپردازد.
ج۳) در شب هایی که مرد نزد هر زن می ماند، (که در پاسخ اول گذشت) همخوابگی لازم است هرچند جماع واجب نیست.

پرسش شماره ۱۲۰۹۳

› در بحث اطاعت زن از شوهر، محدودهٔ اطاعتش تا کجاست؟ آیا در همه جا زن باید مطیع اوامر و نواهی شوهر باشد؟ لطفاً موارد آن را ذکر فرمایید؟

› به طور کلی زنی که عقد دائمی شده، نباید بدون اجازه شوهر از خانه بیرون رود و باید خود را برای هر لذتی که او می خواهد، تسلیم نماید و بدون عذر شرعی از نزدیکی کردن او جلوگیری نکند.

پرسش شماره ۱۱۸۶۶

› اگر پسر جوانی قصد ازدواج داشته باشد، ولی خانواده‌اش راضی نشوند، باید چه کار کند؟ در صورتی که جوان به دلیل مجرّد بودن دچار گناه می‌شود و دلیل خانواده پایین بودن سن و وضعیت بد مالی است.

› ازدواج پسر، شرعاً مشروط به اذن پدر یا مادرش نیست؛ ولی نباید به گونه‌ای عمل کند که موجب اذیت والدینش شود، به هر حال بهتر است رضایت خانواده‌اش را برای ازدواج جلب کند.

پرسش شماره ۹۵۱۴

› ۱- در صورتی که نیت خواستگار، واقعاً ازدواج باشد، در مراحل خواستگاری به کدام قسمت‌ها و اعضای بدون پوشش بدن خانم، می‌توان نگاه کرد؟
۲- آیا خانم می‌تواند درخواست مرد، برای دیدن آن بخش که مورد تأیید شرع است، را رد نماید؟

› ج۱) در زمان خواستگاری باز بودن صورت، دست، مو و محاسن زنی که مرد قصد ازدواج با او را دارد به چند شرط جایز است: ۱. نگاه مرد به قصد لذّت نباشد ـ اگر چه قهراً لذت حاصل شود ـ ۲. نگاه مرد به زن باعث افزایش آگاهی خواستگار شود. ۳. در حال حاضر مانعی از ازدواج زن نباشد، مثلا زن شوهر دار یا در عدّه نباشد. ۴. احتمال حاصل شدن توافق برای ازدواج باشد.
ج۲) زن می‌تواند اجابت نکند.

پرسش شماره ۹۳۶۷

› آیا نزدیکی با همسر در دوران قاعدگی، حلال است یا حرام؟ وظیفهٔ کسی که حکم آن را نمی‌دانسته، چیست؟

› نزدیکی - از جلو - در موقع قاعدگی زن، جایز نیست و در صورت نزدیکی کفاره بر مرد واجب می شود یعنی بنا بر احتیاط واجب، اگر در یک سوم ابتدای ناپاکی بوده، یک دینار و اگر در یک سوم وسط بوده، نصف دینار و اگر در یک سوم أخیر بوده، ربع دینار به عنوان کفاره به فقیر بپردازد؛ البته کسی که جاهل به موضوع بوده کفاره ندارد ولی در جهل به حکم اگر از روی تقصیر باشد، بنا بر احتیاط واجب کفاره دارد.

پرسش شماره ۸۳۲۶

› ۱. در طی بارداری، حکم نزدیکی چیست؟
۲. آیا زن می‌تواند در این ایام، از نزدیکی ممانعت کند؟
۳. آیا مرد می‌تواند با وجود درخواست زن، از روابط زناشویی ممانعت کند؟

› ج۱و۲) اگر نزدیکی برای جنین، ضرر نداشته باشد،اشکال ندارد. ضمناً زن نمی‌تواند در مقابل درخواست استمتاعات متعارف مرد، خودداری کند.
ج۳) بر مرد واجب است حداقل چهار ماه یک بار، عمل زناشویی را انجام دهد و در صورتی که زن میل زیاد به رابطه زناشویی قبل از چهار ماه داشته باشد، به طوری که خوف آن باشد که به معصیت آلوده شود، بنا بر احتیاط واجب، مرد باید قبل از چهار ماه با او رابطه زناشویی داشته باشد یا او را طلاق دهد.

پرسش شماره ۷۷۸۳

› ازدواج چه زمانی شرعاً بر انسان واجب می شود؟

› اگر کسی به خاطر ترک ازدواج، به گناه و حرام می‌افتد، ازدواج بر او واجب است و برآورده کردن نیاز جنسی جز ازدواج راه مشروع دیگری ندارد.

پرسش شماره ۶۶۹۹

› آیا شرط استطاعت مالی مرد در پرداخت مهریه، شرط صحیحی است یا خیر؟

› به طور کلی، مهریه بر ذمهٔ مرد است که اگر پرداخت آن مقید به زمان خاصی نشده باشد، زن حق مطالبهٔ تمام آن را دارد و در این صورت، واجب است شوهر مقداری که توانایی پرداخت آن را دارد بپردازد و مابقی همچنان بر ذمهٔ او باقی است و هر زمان

که قدرت پیدا کرد، واجب است بپردازد. بنا بر این در پرداخت مهریه، شرط استطاعت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۹۳۲

› غسل‌های نوزاد تازه متولد شده و مادرش و نیت غسل‌ها و اسم‌های آن را بیان فرمایید؟

› مستحب است بعد از تولد نوزاد، او را به نیت "غسل مولود"، غسل دهند. زمان آن از وقت ولادت نوزاد است، و اگر دو یا سه روز هم تأخیر افتاد، استحباب آن باقی است. و چنانچه از وقت عرفی آن تأخیر افتاد، به قصد رجاء مطلوبیت به جا آورند. ضمناً خود مادر، باید بعد از پاک شدن از خون نفاس،* غسل نفاس انجام دهد.

*از وقتی که اولین جزء بچه از شکم مادر بیرون می آید، هر خونی که زن می بیند، اگر پیش از ده روز یا سر ده روز قطع شود، خون نفاس است.

پرسش شماره ۵۸۲۵

› مردی که یک منزل به قیمت مهریه زن دارد و همان منزلی است که در آن زن و شوهر زندگی می کنند. آیا بر مرد واجب است مهریه زن را بدهد؟

› به طور کلی، مهریه زن به عنوان دین بر عهده مرد می باشد؛ لکن اگر منزل یاد شده از ضروریات زندگی مرد است، واجب نیست برای پرداخت مهریه، منزل را بفروشد یا به عنوان مهریه به نام زن بزند.

پرسش شماره ۴۸۱۳

› استمتاع و لذّت جنسی در ایام حیض، آیا اشکال شرعی دارد؟

› اشکال ندارد؛ هر چند استمتاع از بین ناف تا زانو کراهت دارد.

پرسش شماره ۴۳۳۰

› جمع بین دو خواهر، حرام است؛ آیا منظور از خواهر، خواهران رضاعی و به شبهه یا به وسیلهٔ عمل زنا را نیز شامل می‌شود یا نه؟

› جمع در ازدواج بین دو خواهر، مطلقا جایز نیست؛ چه نسبی باشند یا رضاعی و چه حاصل از وطی به شبهه باشند یا زنا و یا مختلف باشند.

پرسش شماره ۲۳۶۲

› با توجه به این که ازدواج با دختر خواهر زن باید با اجازه زن باشد؛ آیا در صورتی که قصد انجام مسایل جنسی در میان نباشد، نیاز است باز هم اجازه بگیرند؟ مثلاً برای مسافرتی که زن شخص و دختر خواهر زن، همراه او هستند؟

› هر چند در فرض سؤال مرد نمی تواند بدون اجازه ی همسر خود با خواهر زاده یا برادر زاده او عقد ازدواج بخواند، البته اگر بدون اجازه همسرش با ایشان عقد نکاح بخواند و همسرش بعدا بگوید به آن عقد راضی هستم، اشکال ندارد و عقد صحیح است.

پرسش شماره ۲۲۷۶

› چنانچه در عقد موقت، مرد برای خواندن صیغه، وکیل شده، ولی میزان مهریه را به همسر خود اطلاع ندهد و بگوید مقداری تعیین کردم و در کل دوران عقد نیز این میزان را اطلاع ندهد، صحت عقد چگونه است؟

› اگر زن، مرد را در تعیین مهریه وکیل کرده و مرد هنگام خواندن عقد موقت، مهریه را تعیین کرده باشد، عقد صحیح است.

پرسش شماره ۲۱۶۵

› آیا می‌توانم با خاله ناتنی پدرم ازدواج کنم؟

› خاله ناتنی پدر، به شما محرم است و نمی توان با او ازدواج کرد.

پرسش شماره ۲۰۸۵

› پدر من با زنی بیوه ازدواج کرده که دارای یک فرزند دختر است؛ آیا من می توانم با دختر آن زن از شوهر اوّلش، ازدواج کنم؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۵۷۱

› آیا شیر دادن مادر به فرزندش واجب است؟

› اگر جان فرزند با شیر ندادن، در خطر نباشد، شیردهی مادر واجب نیست.

پرسش شماره ۱۴۸۱

› اگر شخصی زنی را به عقد موقت خود در بیاورد و با آن زن نزدیکی داشته باشد و دخول انجام شود، آیا به هیچ وجه نمی‌تواند با دختر آن زن بعداً ازدواج کند؟

› دختر زنِ مدخوله، مَحرم است و به هیچ وجه نمی‌توان با او ازدواج کرد.

پرسش شماره ۱۳۵۲

› حکم مربوط به فسخ نکاح (یا طلاق و مهریه) دختری که به علت بیماری و عمل جراحی، رحمِ او را برداشته اند و نمی‌تواند بچه‌دار شود و این موضوع را هنگام عقد و ازدواج، مخفی نگهداشته و بیان نکرده است، چیست؟

› مجرّد سکوت دختر نسبت به این عیب، موجب حق فسخ برای زوج نیست؛ بله در صورتی که ضمن عقد، شرط شده که دختر سالم باشد یا ضمن عقد، دختر با قید سالم بودن توصیف شده یا عقد مبنی بر آن وصف، خوانده شده، زوج حق فسخ دارد.

پرسش شماره ۱۳۱۷

› اگر دو پسر با یکدیگر لواط نمایند، علاوه بر خواهر مفعول، آیا خواهر رضاعی مفعول هم بر فاعل، حرام ابدی می‌شود یا خیر؟

› در فرض مذکور خواهر رضاعی مفعول نیز بر فاعل، حرام ابد می‌شود.

پرسش شماره ۱۲۵۲

› ۱- برای محرم شدن من به خواهر زنم، آیا ازدواج موقت پدر بنده با خواهر زنم کفایت می‌کند؟
۲- آیا نیاز به رابطه جنسی برای محرمیت وجود دارد؟

› ج۱) با جاری شدن عقد موقت پدر شما با خواهر زن شما، خواهر زن با شما محرم می‌شود و این محرمیّت بعد از تمام شدن مدت عقد موقت تا ابد باقی می‌ماند.
ج۲) در فرض سؤال، لازم نیست.

پرسش شماره ۱۰۲۵

› خانم و آقایی به مدت دو ماه، ازدواج موقت می کنند. در طول این مدت، خانم باردار می شود. آیا پس از اتمام دو ماه و فسخ ازدواج موقت، در حالی که خانم باردار است، می تواند مجدداً ازدواج نماید؟

› در فرض مذکور اگر زن بخواهد با مرد دیگری ازدواج کند (موقت یا دائم)، باید بعد از وضع حمل که همان عده زن باردار است، باشد.

پرسش شماره ۷۴۴

› طرفین به عاقد وکالت داده اند صیغه محرمیّت بین آنان جاری سازد؛ از امروز تا یازده ذی العقده همزمان با ولادت امام رضا علیه السلام. عاقد هنگام خواندن صیغه اعلام کرد ۱۴۶روز و در صیغه نامه نوشته تا ۱۳مرداد. اکنون متوجه شدیم تا سیزده مرداد یعنی یازده ذی القعده صد و پنجاه روز می شود. حال تا چه زمان محرمیّت برقرار است؟ سیزده مرداد یا ۱۴۶روز؟

› در فرض سؤال تا زمانی که طرفین اعلام کرده اند (یازدهم ذی القعده) محرمیّت برقرار است.

پرسش شماره ۶۸۰

› من در زمان شوهر اوّلم، با یک نفر رابطه داشتم که بعدها از شوهر اول طلاق گرفتم و با آن فرد دوم، ازدواج کردم. بعد از پنج

سال زندگی، تازه متوجه شدم که عقد با مرد دوّم باطل بوده و ما به هم حرام ابدی هستیم. متأسفانه در زمان مرد دوم، با نفر سوّمی رابطه داشتم که الآن بعد از مشخص شدن بطلان عقد با مرد دوم؛ می خواهم با این سومی ازدواج کنم. آیا ازدواج ما صحیح است؟

› در فرض سؤال، به نفر سوّم حرام أبد نشده اید و می توانید پس از پایان عدهٔ وطی به شبهه، با او ازدواج کنید.

پرسش شماره ۵۵۴

› چنانچه عقد و تمکین خاص از طرف ولیّ دختر و زوج، اکراهی باشد و بعداً زوجه نکاح را رد کند، آیا این رابطه زنا محسوب می شود؟ در مورد فرزند حاصل از این رابطه، چه حکمی مترتب است؟

› اگر عقد خوانده شده اکراهی* بوده، عقد باطل است؛ مگر این که بعداً رضایت داده باشد و اگر زن در فرض سؤال نکاح را رد کند، زنا محقق می‌گردد و فرزند، زنا زاده محسوب می‌شود.

---

* اکراه، وادار کردن دیگری است بر ایجاد چیزی که ایجاد آن را کراهت دارد با تهدید بر ترک آن، به شرط آن که وادار کننده بر انجام آنچه را که وعده می دهد قادر باشد و او علم یا گمان یا خوف داشته باشد که اگر به دستور او عمل نکند او تهدیدش را عملی می کند و به اکراه ملحق می شود موردی که او را به ایجاد چیزی که آن را کراهت دارد امر می کند با خوف مأمور از عقوبت و اضرار او در صورت مخالفت کردن؛ اگرچه تهدیدی واقع نشود؛ اما اگر کاری را به جهت ترس اضرار دیگری بر او بدون آن که او را ملزم کرده باشد انجام بدهد، ملحق به اکراه نمی باشد.

پرسش شماره ۵۰۴

› زنی را بدون آن که بدانم شوهر دارد، عقد موقت کردم؛ بعد از فهمیدن موضوع، سریع رابطهٔ خود را با زن قطع کردم؛ زن معتقد است، شوهرش اصلاً رابطه جنسی با او نداشته و ناتوان جنسی است؛
۱. تکلیف شرعی من چیست؟
۲. اگر زن از شوهرش طلاق بگیرد؛ می‌توانم او را عقد کنم؟

› ج۱و۲) در فرض سؤال، باید با ایشان رابطه را به طور کامل قطع نمایید و در صورتی که دخول انجام شده باشد، نسبت به هم حرام ابد شده‌اید و نمی‌توانید با هم ازدواج کنید.

پرسش شماره ۳۵۳

› دختر و پسری ازدواج کردند و پسر، حدود یک سال بعد از ازدواج، گفته که به خدا اعتقاد ندارد؛ آیا عقد این دختر و پسر باطل شده است؟

› اگر از ابتدای عقد اعتقاد به خدا نداشته، عقد از اول باطل بوده است؛ ولی اگر بعد از عقد، منکر خدا شده باشد عقد منفسخ است. (اگر مرتد ملّی باشد و بعد از دخول مرتد شده باشد، زن باید عدّه نگه دارد و در صورتی که در زمان عدّه به اسلام بازنگردد، کشف می شود که از زمان ارتداد عقد منفسخ شده است.)

پرسش شماره ۲۸۶

› آقایی با این ذهنیت که خانم، شروط متعارف مورد نظر از جمله شرط بکارت را دارا است، مبلغی را به عنوان مهریه تعیین کرده و می پردازد و خانم نیز پس از دریافت مهریه، در آن تصرف می کند؛ بعداً معلوم می شود که خانم باکره نبوده؛ آیا مرد می تواند درخواست برگرداندن کل یا بخشی از مهریه را داشته باشد؟

› اگر در عقد تدلیس صورت گرفته یا شرط بکارت شده یا دختر توصیف به باکره بودن شده یا حتی عقد مبنی بر اشتراط یا توصیف قبلی بوده، شوهر حق فسخ دارد. بنا بر این اگر زن و شوهر نزدیکی نداشته‌اند یا در صورت نزدیکی، چنانچه خود زن، موجب تدلیس شده، زن حق مهر ندارد. اما اگر دیگری موجب تدلیس باشد، مهر را مرد می دهد و از او (مدلّس) طلب می کند ولی اگر هیچ شرط و توصیفی در کار نبوده و تنها مرد گمان می کرده زن، باکره است، حق فسخی در کار نیست، اما می‌تواند نسبت تفاوت مهر المثل دختر باکره و غیر باکره را از مهر المسمی کسر کند؛ مثلاً اگر مهریه این خانم را ده سکه قرار داده ولی مهر المثل دختر باکره هشت سکه و مهرالمثل دختر غیر باکره شش سکه است، با توجه به این که تفاوت مهر المثل باکره و غیر باکره یک چهارم (۲ سکه) است می تواند در فرض مذکور یک چهارم مهر المسمی (۲/۵ سکه) را کسر کرده و ۷/۵ سکه به عنوان مهریه بپردازد.

پرسش شماره ۱۸۹

اعتکاف

› خروج معتکف از مسجد جهت غسل مستحبی یا برای نظافت چه حکمی دارد؟

› در مواردی که استحباب غسل ثابت باشد، خروج برای انجام آن اشکال ندارد و اگر انجام نظافت عرفاً ضرورت داشته باشد، در حد ضرورت بی اشکال است.

پرسش شماره ۷۲۹۱۱

› زنی در روز سوم اعتکاف به گمان اینکه حیض شده، روزه را افطار کرده و بعداً معلوم شود که خون استحاضه بوده است. آیا باید روزه اعتکاف را فوری قضا کند؟

› باید اعتکاف را قضا کند؛ ولی واجب فوری نیست هر چند احوط قضای فوری است.

پرسش شماره ۷۲۲۷۸

› قصد داریم چند روز آخر ماه رمضان را اعتکاف کنیم نیت معتکف چه باید باشد؟ آیا همین که در دلش به قصد قربت باشد کفایت می‌کند؟

› اعتکاف مانند همه عبادت‌ها باید با نیّت و قصد قربت باشد؛ یعنی ماندن انسان در مسجد برای عبادت و تقرّب به پروردگار متعال و دور از هر گونه ریا و خودنمایی.

پرسش شماره ۷۲۱۲۱

› اعمال واجب در اعتکاف چیست؟

› هر چند اصل اعتکاف مستحب است؛ ولی گاهی به سبب نذر، عهد، قسم یا اجاره انجام آن واجب می شود ولی در عین حال در اعتکاف مانند همه عبادت ها داشتن نیت واجب است؛ یعنی اعتکاف باید با نیّت و قصد قربت و فقط برای تقرّب به پروردگار متعال و دور از هر گونه ریا و خودنمایی باشد. همچنین روزه گرفتن در اعتکاف واجب است و اعتکاف بدون روزه صحیح نیست، ضمناً استمرار حضور در مسجد واحد به مدت حداقل سه روز نیز واجب است و اگر عمداً و از روی اختیار (جز در موارد ضرورت) از مسجد بیرون رود، اعتکاف باطل می شود.

پرسش شماره ۷۲۱۱۸

› آیا معلّم معتکف می تواند هر روز صبح تا ظهر برای تدریس به مدرسه برود و برگردد و اعتکاف را ادامه دهد؟

› در فرض سؤال، اعتکاف صحیح نمی باشد.

پرسش شماره ۷۲۱۱۴

› اگر کسی در ماه رمضان سه روز اعتکاف برود و روز سوم روزه خود را با کار حرام باطل کند، تکلیف چیست؟

› اگر به غیر جماع باشد، یک کفاره مخیره به عهده اش است و اگر با جماع باشد، دو کفاره (افطار عمدی روزه رمضان و ابطال اعتکاف) به عهده دارد.

پرسش شماره ۷۲۱۱۳

› شخصی نذر یا عهد کرده معتکف شود، اگر عمداً و بدون عذر اعتکاف خود را بشکند، کفاره نذر یا کفاره اعتکاف و یا هر دو کفاره بر عهده اش است؟

› اگر نذر معین نباشد و اعتکافش را فاسد کند واجب است از سر بگیرد و اگر نذر معین باشد و آن را فاسد کند باید قضا نماید و فاسد کردن اعتکاف به غیر نزدیکی کردن کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۱۲

› در روز سوم به خاطر بیماری همسرم، ناچار به خروج از اعتکاف شدم و تا پایان اعتکاف امکان بازگشت وجود ندارد؛ با اینکه خروج من اجباری و لازم بوده آیا قضای اعتکاف بر عهده ام است؟

› قضای اعتکاف ولو در فرض سؤال، واجب شده است.

پرسش شماره ۷۲۱۱۰

› کسی عمداً و بدون عذر، اعتکاف مستحبی خود را در روز سوم می شکند، آیا بر او قضاء و کفاره لازم می آید یا فقط معصیت کرده است؟

› در فرض سؤال باید قضای آن اعتکاف را بجا آورد ولی کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۰۹

› در مورد اعتکاف آمده است (رساله نماز و روزه، مسأله ۱۰۰۹) هرگاه اعتکاف مستحب را پس از روز دوم باطل کند، باید قضای آن را به جا آورد؛ ولی اگر در روز اول و دوم باطل کند، قضای آن واجب نیست.) منظور از روز دوم یعنی بعد از غروب آفتاب روز

دوم یا پس از مغرب؟

› منظور مغرب روز دوم است.

پرسش شماره ۷۲۱۰۷

› اگر زنی روز سوم اعتکاف حائض شود و اعتکافش باطل شود، آیا پس از پاک شدن، فقط انجام روز سوم اعتکاف بر او واجب است یا باید اعتکاف را از سر بگیرد و سه روز معتکف شود؟

› با خارج شدن خون حیض، هر چند در بعضی از روز سوم، اعتکاف باطل می‌شود و زن باید فوراً از مسجد خارج شود و اعتکافش قضا ندارد؛ مگر این که اعتکاف به سببی همچون نذر، بر او واجب شده باشد.

پرسش شماره ۷۲۱۰۶

› روز اول اعتکاف مادرم تماس گرفت تا شارژ برایش بفرستم. با نرم افزار شارژ مستقیم خریدم و ارسال کردم. آیا اعتکاف باطل است؟

› بنا بر احتیاط واجب اعتکاف باطل است؛ البته در این مسئله می توانید با رعایت شرایط به مرجع دیگری که فتوا دارد رجوع نمایید.

پرسش شماره ۷۲۱۰۵

› اگر معتکف از طریق اینترنت خریدی انجام دهد که در آن پول مستقیم پرداخت نمی‌شود و فقط طی عملیات بانکی از حساب کسر و به حساب فروشنده واریز می شود، آیا این نحوه معامله حکم خرید و فروش در حال اعتکاف را دارد؟

› خرید و فروش در اعتکاف - هر چند از طریق اینترنت - جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۰۴

› آیا محرمات اعتکاف مانند مجادله یا عطر زدن در شب، جایز است؟

› محرّمات اعتکاف اختصاص به روز ندارد و در شب نیز باید از آنها پرهیز شود.

پرسش شماره ۷۲۱۰۳

› آیا هدیه دادن در حال اعتکاف جائز است؟

› اشکال ندارد. مگر اینکه هبه معوضه باشد که احتیاط در ترک آن است.

پرسش شماره ۷۲۱۰۲

› در اعتکاف به اصرار همسرم برگه ای را برای ثبت نام طرح قرعه کشی حساب وکالتی ماشین امضا کردم، در حالی که خودم چنین قصدی نداشتم؛ آیا اعتکاف باطل است؟

› اگر صرف امضا بوده و خرید و فروش نبوده است، اشکال ندارد و اعتکاف صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۱۰۱

› اگر در ایام اعتکاف به خاطر فشار جنسی، فرد در آستانه انجام فعل حرام شود، آیا پس از مغرب می تواند در خارج از مسجد به صورت حلال در حد ضرورت، نیاز خود را مرتفع سازد؟ آیا اعتکاف ایشان صحیح است؟

› این کار علاوه بر حرمت، باعث باطل شدن اعتکاف نیز می شود و کفاره نیز واجب می گردد؛ مگر قبل از پایان روز دوم باشد و ابتداء، اعتکاف را در نیت باطل کند.

پرسش شماره ۷۲۱۰۰

› در مساجدی که معمولاً غیر معتکفین عطر می زنند، احساس بوی عطر آنان، چه حکمی دارد؟ آیا لازم است معتکف بینی خود را بگیرد؟

› از محرمات اعتکاف بوییدن مواد معطر و گیاهان خوش بو برای لذّت بردن می باشد، بنا بر این اگر برای لذت بردن نباشد، مانعی ندارد و لازم به گرفتن بینی نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۹۹

› در اعتکاف استشمام بوی نان تازه یا خاک باران خورده به قصد لذت بردن و استشمام بوی گیاهان دارویی به قصد تشخیص، آیا اشکال دارد؟

› در فروض مذکور، بدون قصد لذت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۹۸

› در مساجد معمولاً عطر می زنند و از آن گریزی نیست، وظیفه معتکف چیست؟

› از استشمام عمدی بوی خوش به قصد لذت، پرهیز شود.

پرسش شماره ۷۲۰۹۷

› استفاده از خمیر دندان، صابون یا شامپو که دارای بو است، آیا برای معتکف حرام و سبب بطلان اعتکاف می شود؟

› صرف استفاده از آنها اشکال ندارد؛ ولی بوییدن مواد معطر برای لذت بردن حرام است.

پرسش شماره ۷۲۰۹۶

› در اعتکاف شرکت کردم و با توجه به اینکه طلبه هستم و اساتید می فرمایند شرکت در کلاس، بدون داشتن عذر، واجب است، آیا این سبب، مجوز می شود که ساعاتی را بیرون از مسجد باشم و در کلاس شرکت کرده و باز به مسجد بازگردم؟

› به طور کلی، معتکف می تواند برای امور ضروری شرعی و عرفی از مسجد خارج شود؛ ولی اگر به قدری طول دهد که صورت اعتکاف محو شود، اعتکاف صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۹۳

› در مواردی که خارج شدن از مسجد مجاز است، آیا معتکف می تواند زیر سایه راه برود؟

› اگر برای ضرورت ناچار شود از مسجد بیرون رود، باید از تأخیرهای بی مورد، مانند نشستن یا استراحت زیر سایه و مانند آن اجتناب کند و بیش از مقدار ضرورت بیرون از مسجد نماند.

پرسش شماره ۷۲۰۹۱

› اگر انسان بر اثر جهل بعضی از محرمات اعتکاف مثل بوییدن عطر یا خرید و فروش را انجام بدهد، حکم اعتکاف او چیست؟

› اگر محرمات اعتکاف سهواً انجام شود و اعتکاف واجب معین باشد، بنا بر احتیاط واجب باید اعتکاف ادامه پیدا کند و قضای آن انجام شود؛ ولی اگر اعتکاف واجب معین نباشد و در دو روز اول آن محرم انجام شود بنابر احتیاط واجب باید اعتکاف از ابتدا انجام شود ولی اگر روز سوم باشد اعتکاف ادامه پیدا کند و بعداً از اول شروع شود.

پرسش شماره ۷۲۰۹۰

› آیا خروج معتکف از مسجد برای اطاعت از امر والدین جائز است؟ اگر اجازه والدین مشروط به خروج از اعتکاف در زمان نیاز باشد، آیا خروج جائز است؟

› در فرض سؤال خروج، جایز است؛ ولی باید از تأخیرهای بی مورد؛ مانند نشستن یا استراحت زیر سایه و مانند آن اجتناب کند و بیش از مقدار ضرورت بیرون از مسجد نماند، اگر بیرون بودن از مسجد به قدری طول بکشد که صورت اعتکاف به هم بخورد، اعتکاف باطل می شود.

پرسش شماره ۷۲۰۸۸

› ۱. زنی که می داند در روز سوم اعتکاف حائض خواهد شد، آیا می تواند معتکف شود؟ در صورت حیض شدن، آیا قضای

اعتکاف واجب است؟
۲. کسی که از قبل می داند که در ایّام اعتکاف در حدّ یک الی دو ساعت برای امتحان باید از اعتکاف خارج شود، آیا از اوّل می تواند نیّت اعتکاف کند و آیا اعتکاف صحیح است؟

› ج۱) در فرض سؤال معتکف شدن مانعی ندارد؛ منتها اگر زن حائض شود، فوراً باید از مسجد خارج شده و اعتکاف او قضا هم ندارد.
ج۲) به طور کلی، معتکف می تواند برای امور ضروری شرعی و عرفی از مسجد خارج شود؛ ولی اگر به قدری طول دهد که صورت اعتکاف محو شود اعتکاف صحیح نیست و تشخیص آن بر عهده خود مکلف است.

پرسش شماره ۷۲۰۸۴

› به خاطر چربی پوست سر و چرب شدن موها عادت دارم هر روز سرم را بشویم. آیا در ایام اعتکاف خروج از مسجد جهت این امر اشکال دارد؟

› به طور کلی، معتکف می تواند امور ضروری شرعی و عرفی از مسجد خارج شود؛ ولی اگر به قدری طول دهد که صورت اعتکاف محو شود اعتکاف صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۸۲

› آیا در اعتکاف برای موارد ذیل می توان از مسجد خارج شد؟ الف. برای ادای شهادت در دادگاه ب. عیادت مریض؟

› ادای شهادت و همچنین عیادت مریض، (اگر ارتباطش با مریض به حدّی باشد که عیادت جزء اموری که ضرورت عرفی دارند به حساب آید) از موارد ضرورت محسوب شود، خروج از مسجد بابت آن اشکال ندارد؛ البته باید از تأخیر بی مورد مانند نشستن یا استراحت زیر سایه و مانند آن اجتناب کند و بیش از مقدار ضرورت بیرون از مسجد نماند، در هر صورت اگر بیرون بودن از مسجد به قدری طول بکشد که صورت اعتکاف به هم بخورد، اعتکاف باطل می شود.

پرسش شماره ۷۲۰۸۱

› طبقه بالایی مسجدی، در حکم مسجد است اما پله آن جزو مسجد نیست. تردد به بالا و پایین در مسجد در زمان اعتکاف برای استراحت یا برداشتن برخی وسایل و... چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال، تردد فقط در وقت ضرورت مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۷۹

› در شهر ما مسجدی بازسازی و توسعه یافته ولی در بخش توسعه یافته صیغه مسجد جاری نشده است. برای برگزاری مراسم معنوی اعتکاف آیا در بخش هایی که به عنوان حسینیه به مسجد اضافه شده نیز می توان به قصد رجاء معتکف شد؟

› اعتکاف در حسینیه، صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۷۸

› آیا حضور در شب اول و چهارم در مسجد واجب و جزء زمان اعتکاف محسوب می شود؟ معمولاً در مساجد برای شب آخر برنامه وجود دارد، اما من کار دارم و به محض اذان مغرب قصد خروج از مسجد را دارم، آیا موجب بطلان اعتکاف می شود و باید در مراسم شرکت کنم؟

› شب اول و چهارم جزء اعتکاف نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۷۷

› زمان آغاز و پایان اعتکاف چه زمانی است؟

› محاسبه سه روز اعتکاف از طلوع فجر روز اول تا مغرب روز سوم است، بنابراین شب دوم و سوم جزء اعتکاف است و نباید از مسجد خارج شد.

پرسش شماره ۷۲۰۷۶

› کسی که در حین اعتکاف مریض شود (قبلاً هم شرط نکرده باشد) آیا می تواند روز سوم اعتکاف خود را بهم بزند؟

› معتکف ولو در فرض سؤال جایز نیست از روی اختیار در روز سوم، اعتکاف را قطع کند.

پرسش شماره ۷۲۰۷۵

› در محله ای دو مسجد جامع و مسجد محل وجود دارد و چند سالی هست که هر هفته فقط یک شب نماز جماعت برگزار می شود و به هیچ عنوان رفت و آمد در این مسجد قطع نشده و متروکه نیست و مسجد دوم شش شب در هفته نماز برگزار می شود. آیا اعتکاف در مسجدی که کمتر نماز برگزار می شود صحیح است؟

› به طور کلی، در همه مساجد جامع می توان اعتکاف کرد؛ حتی در فرض سؤال و در مساجد غیر جامع هم که در آن نماز جماعت برپا می شود و دارای امام عادلی است، اعتکاف به قصد رجاء صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۰۷۴

› ۱. آیا اعتکاف در مسجد اهل سنت با دوست سُنی مذهب صحیح است؟
۲. آیا دو روز اعتکاف کردن مشکلی ندارد و دو روز چطور کامل می شود؟

› ج۱) اعتکاف در مساجد دیگر غیر از مساجد جامع و مساجد چهارگانه ـ مسجد الحرام مسجد النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) مسجد کوفه و مسجد بصره ـ که در آن نماز جماعت برپا می شود و دارای امام عادلی است به قصد رجاء مطلوبیت (به امید اینکه مطلوب خداوند واقع شود) مانعی ندارد.
ج۲) اعتکاف نباید کمتر از سه روز پی در پی باشد؛ البته در اعتکاف مستحب رها کردن آن قبل از پایان روز دوم جایز است؛ ولی اگر دو روز بماند، ماندن روز سوم واجب می شود و قطع آن در روز سوم مطلقاً جایز نیست و اگر قطع کرد باید مجدد آن را بجا آورد. روز دوم اعتکاف با اذان مغربِ روز دوم، کامل می شود.

پرسش شماره ۷۲۰۷۳

› آیا اعتکاف در مسجد جامعی که امامت آن مسجد اختصاص به فرد غیر عادل داشته باشد، صحیح است؟

› در فرض سؤال اعتکاف، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۷۲

› کسی که به قصد شرکت در اعتکاف شهر دیگری، نذر روزه در سفر کند، آیا لازم است هیچ روزه واجب دیگری به گردنش نباشد؟ آیا روزه های سال های قبل که کفاره آنها را پرداخت کرده هم شامل آن می شود یا فقط روزه های باقی مانده از ماه رمضان همان سال که به گردن اوست؟ اگر تا قبل از شروع اعتکاف روزهای واجب همان سال را بگیرد آیا می تواند برای شرکت در اعتکاف شهر دیگر نیت نذر روزه در سفر کند؟

› به طور کلی، اگر در وطن نذر کند که در سفر روزه مستحبی بگیرد، روزه مستحبی گرفتن در سفر و اعتکاف اشکال ندارد؛ حتی اگر روزه واجبی به عهده او باشد.

پرسش شماره ۷۲۰۷۰

› شخصی که نمی داند روزۀ قضا دارد یا نه، آیا می تواند در اعتکاف نیت روزۀ مافی الذمه کند؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۶۹

› کسی که به خاطر شکستن چهار نذر، دوازده روز روزه به عنوان کفاره بر گردنش باشد، آیا می تواند قبل از انجام آن روزه ها در اعتکاف ماه مبارک رجب شرکت کند و معتکف شود؟

› در فرض سؤال اعتکاف مانعی ندارد؛ ولی در اعتکاف باید روزه های قضاء و یا کفاره را نیت نماید.

پرسش شماره ۷۲۰۶۸

› کسی که جنون ادواری دارد، اگر در زمان اعتکاف مصادف با جنون او شود، ایا اعتکاف او باطل می شود؟ اگر در روز سوم یا شب دوم باشد، اعتکاف قضا دارد؟

› معتکف باید عاقل باشد؛ بنابراین اعتکاف دیوانه و مست و مانند اینها صحیح نیست و در فرض مذکور اعتکاف، قضا ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۶۷

› با توجه به اینکه مستی باعث بطلان اعتکاف می شود، آیا خوردن دارویی که الکل اتانول دارد، موجب بطلان اعتکاف می شود؟

› به طور کلی، معتکف باید عاقل باشد؛ بنابراین اگر خوردن داروی مزبور موجب مستی نشود ضرری به اعتکاف نمی زند.

پرسش شماره ۷۲۰۶۶

› اگر معتکف و یا زن در عده وفات (که باید از استعمال بوی خوش اجتناب کنند) از دنیا بروند، حنوط کردن آنها چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال اشکال ندارد، بلکه واجب است.

پرسش شماره ۷۲۰۶۵

› ۱. آیا در اعتکاف می‌توان ثواب اعتکاف را به چند نفر هدیه کرد؟
۲. آیا اعتکاف به نیابت از شخص زنده جایز است؟

› ج۱) مانعی ندارد.
ج۲) اعتکاف به نیابت از انسان زنده بنا بر احتیاط واجب به قصد رجاء و به امید ثواب اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۴۷

› اگر در اعتکاف جای کسی را بدون رضایت او اشغال کند، اعتکاف او صحیح است؟

› در فرض سؤال، اعتکاف صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۰۴۵

› اگر معتکف جهت ادای بدهی طلبکار از محلّ اعتکاف خارج نشود، آیا اعتکاف او صحیح است؟

› در فرض سؤال اگر خروج معتکف برای ادای دین، واجب شده باشد با عدم خروج هرچند مرتکب حرام شده ولی اعتکاف باطل نمی شود.

پرسش شماره ۷۲۰۴۴

› اگر معتکف هنگام نیّت اعتکاف، شرط کند که اگر مشکلی پیش آمد، اعتکاف را رها کند آیا چنین شرطی حتّی برای روز سوّم صحیح است؟

› چنین شرطی حتی برای روز سوم اعتکاف صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۰۴۲

› اگر معتکف هنگام نیّت اعتکاف، شرط کند که بدون پیش آمدن هیچ علّتی بتواند اعتکاف را قطع نماید، آیا چنین شرطی صحیح است؟

› قطع اعتکاف در دو روز اول بدون هیچ علتی حتی بدون شرط اشکال ندارد ولی چنین شرطی برای روز سوم صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۳۸

› شخصی در مکه معظمه قصد اعتکاف دارد و قبل از سفر نذر روزه ننمودهٔ آیا در همان جا می تواند نذر کند و روزه بگیرد یا حتماً باید نذر، قبل از سفر باشد؟

› اگر قبل از سفر، نذر روزه مستحبی در سفر ننموده، روزه در سفر صحیح نیستٔ بنابراین اعتکاف او هم صحیح نخواهد بود.

پرسش شماره ۷۱۸۲۱

› آیا برای اعتکاف مسافر، قصد اقامه لازم است؟ یا با روزه نذری هم می توان معتکف شد؟

› برای معتکف، قصد اقامه در آن محل لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۸۲۰

› شخص معتکفی بر اثر جهل به مسأله و با داشتن روزه قضا نیت روزه مستحبی کرده است. آیا با قطع نیت روزه مستحبی و نیت روزه قضا قبل از ظهر روز اول، اعتکاف او صحیح است؟

› اعتکاف در فرض مذکور صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۸۱۶

› در مراسم اعتکاف تمام آن ایام را باید با دعا و نماز و روزه، سپری کرد یا با استراحت و بدون دعا هم می تواند باشد، راه آسان و ساده آن کدام است؟

› اعتکاف بدون دعا و نماز مستحب هم صحیح است؛ ولی روزه در حال اعتکاف، لازم است.

پرسش شماره ۷۱۸۱۵

› آیا می توان اعتکاف را به نیابت از امام زمان (عج) و قضاء حوائج آن حضرت انجام داد؟ و اگر صحیح است روزه گرفتن به نیابت از شخص زنده جایز است یا خیر؟

› اعتکاف و روزه مستحبی به نیابت از آن حضرت مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۱۴

› کسی نذر کرده است ده روز اخیر ماه مبارک رمضان را معتکف شود؛ اتفاقاً روز دهم عید فطر را اعلام می کنند، آیا قضای آن دوباره لازم می شود یا نه؟

› در فرض سؤال اگر یک اعتکاف ده روزه را در رمضان معین نذر کرده و روز دهم مصادف با عید شده، نذرش اصلاً صحیح نیست و اعتکافش هم قضا ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۱۱

› معتکف از کسی طلبکار است؛ آیا می تواند طلب خودش را بازستاند؟

› صرف دریافت طلب، مضرّ به صحت اعتکاف نیست.

پرسش شماره ۷۱۸۰۷

› آیا در حال اعتکاف می توان صیغه عقد خواند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۰۶

› حکم اعتکاف مسافر در مساجد مدینه، کوفه، مسجد الحرام، سهله و سایر مشاهد مشرفه، بدون نذر روزه و قصد اقامت چیست؟

› بدون نذر و یا قصد اقامت نمی توان در سفر روزه گرفت و فرقی بین مکان های مختلف وجود ندارد؛ البته در خصوص مدینه منوره، انسان می تواند برای حاجت، سه روز روزه گرفته و در ضمن معتکف هم بشود.

پرسش شماره ۷۱۸۰۴

› با توجه به مساجد جامع هر شهر، آیا اعتکاف در مسجد دانشگاه هر شهر مجاز است؟

› به طور کلی اعتکاف در چهار مسجد (مسجد الحرام، مسجد النبی، مسجد کوفه، مسجد بصره) صحیح است همچنین در همه مساجد جامع می توان اعتکاف کرد. در مساجد غیر جامع هم که در آن نماز جماعت برپا می شود و دارای امام عادلی است، اعتکاف به قصد رجاء صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۸۰۰

› انسان چه موقع می تواند اعتکاف خود را بهم بزند و چه موقع نمی تواند؟

› در اعتکاف مستحب، در دو روز اول، (قبل از پایان روز دوم) می توان اعتکاف را قطع کرد؛ ولی بعد از پایان روز دوم، قطع اعتکاف جایز نیست. همچنین اعتکاف واجب، مثل نذر معین را نمی توان به هم زد.

پرسش شماره ۷۱۷۹۷

› آیا ریا در اعتکاف موجب بطلان آن است؟ آیا ریای قبل از عمل، بعد از عمل، یا حین اعتکاف در حکم تفاوتی دارند؟

› ریا در اعتکاف مبطل آن است؛ البته ریاء بعد از عمل مبطل نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۹۵

› آیا در اعتکاف، پشت بام مسجد، تابع مسجد است یا بستگی به وقف کننده دارد؟

› پشت بام مسجد در حکم مسجد است؛ مگر اینکه احراز شود هنگام وقفِ مسجد، پشت بام آن از وقف خارج شده است.

پرسش شماره ۷۱۷۹۳

› مسجد جامع شهر برای اعتکاف به چه معناست؟ و جامع بودن با چه اموری مصداق پیدا می کند؟

› مسجد جامع یعنی مسجدی که اختصاص به گروه و قبیله ای ندارد و محل اجتماع عامه مردم است.

پرسش شماره ۷۱۷۹۲

› آیا در ماه مبارک رمضان که باید روزه واجب خود را بگیریم، می توان معتکف شد؟ یا حتماً در روزهای ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ ماه رجب اعتکاف صحیح است؟

› در ماه رمضان هم اعتکاف صحیح، بلکه افضل است.

پرسش شماره ۷۱۷۹۱

› بنده طلبه و امام جماعت مدرسه هستم. فی الحال معتکف در مسجد شده ام؛ اگر برای اقامه نماز ظهر از مسجد به مدرسه بروم و سریع برگردم آیا به اعتکاف، خللی وارد می شود؟

› خروج از اعتکاف در فرض مذکور (در غیر شهر مکه) اشکال دارد.

پرسش شماره ۶۹۸۹۶

› اگر کسی در هنگام اعتکاف برای پاکیزگی و بدون ضرورت به حمامی که خارج از مسجد است برود، آیا اعتکافش باطل می شود؟

› خارج شدن بدون ضرورت از مسجد سبب بطلان اعتکاف می شود.

پرسش شماره ۶۹۸۸۱

› اعتکاف در چهار مسجد (مسجد الحرام، مسجد النبی، مسجد کوفه، مسجد بصره) صورت می‌گیرد و در غیر از این چهار مسجد به قصد رجاء و امید ثواب صحیح خواهد بود؛ آیا در فرض مذکور اگر شخصی در روز اول و دوم در مسجد جامع شهری معتکف شود، ماندن در مسجد در روز سوم به خاطر اعتکاف واجب می‌شود؟

› ابتدا باید توجه داشته باشید که در همه مساجد جامع می توان اعتکاف کرد. در مساجد غیر جامع هم که در آن نماز جماعت برپا می شود و دارای امام عادلی است، اعتکاف به قصد رجاء صحیح است. البته در چهار مسجد مذکور در سؤال فضیلت بیشتری دارد. بنا بر این در فرض سؤال اعتکاف روز سوم واجب می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۸۶۲

› اگر معتکف در حال اعتکاف، وکیل در خرید و فروش شود و یا وکیل بگیرد، آیا صحیح است؟

› وکیل شدن جایز نیست؛ ولی وکیل گرفتن برای خرید چیزی که در زمان اعتکاف مورد نیازش باشد، اشکال ندارد و در غیر این مورد، اشکال دارد.

پرسش شماره ۶۹۷۹۱

› ارتباط صوتی یا تصویری معتکف (بدون قصد لذت یا با قصد لذت) در صورتی که منجر به تحریک شهوت شود؛ در موارد زیر چه حکمی دارد؟
الف) با همسر
ب) با غیر همسر

› ج۱) اشکال ندارد.
ج۲) بدون قصد لذت و ریبه اشکال ندارد و با قصد لذت و ریبه جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۷۷۹

› اعتکاف شخصی که در مسجد، جای معتکف دیگری را تصرف کرده، چه حکمی دارد؟

› اگر از موارد تصرف ممنوع بوده، گناه و معصیت است، و لکن اعتکاف باطل نیست.

پرسش شماره ۶۹۷۷۸

› شخصی به عنوان مسئول تدارکات اعتکاف انتخاب شده است؛ آیا می‌تواند برای مدت کوتاهی در صورت نیاز، به خارج مسجد برود در حالی که منظور از "خارج مسجد" قسمتی در درون مسجد است که صیغه مسجد بر آن جاری نشده است؟ آیا این مسئولیت برای او ضرورتی به وجود می‌آورد؟

› صرف مسئول تدارکات بودن، مجوز خروج از مسجد در حال اعتکاف نمی باشد.
البته باید بدانید، خارج شدن از محل اعتکاف در مواردی که عقلاً یا شرعاً، لازم است یا ضرورت عرفیه دارد، خواه متعلّق به امور دنیا باشد یا آخرت، اشکال ندارد؛ ولی باید از تأخیرهای بی‌مورد، مانند نشستن یا استراحت زیر سایه و مانند آن اجتناب کند و بیش از مقدار ضرورت، بیرون از مسجد نماند و اگر بیرون بودن از مسجد به قدری طول بکشد که صورت اعتکاف به هم بخورد، اعتکاف باطل می‌شود.

پرسش شماره ۶۵۶۷۷

› آیا شروع اعتکاف از ابتدای روز ۲۸ ماه رمضان که احتمال دارد روز سوم اعتکاف با عید فطر مصادف شود جایز است؟ (مانند ماه رمضان امسال که با توجه به تقویم رسمی کشور، گمان حاصل می‌شود بر این که ماه رمضان ۲۹ روزه خواهد بود ولی یقین نداریم.) در صورتی که روز سوم، مصادف با عید فطر شود، وظیفه چیست؟

› در فرض سؤال، اعتکاف جایز است؛ ولی اگر معلوم شود که روز سوم، عید فطر است، اعتکاف صحیح نیست.

پرسش شماره ۵۷۹۱۶

› اگر در مجموعه‌ای دو مسجد، دقیقاً به هم چسبیده باشند، آیا در زمان اعتکاف، می‌توان از یک مسجد، خارج شد و به مسجد دیگر رفت؟

› اگر عرفاً دو مسجد، محسوب می شوند رفتن به مسجد دیگر، بدون ضرورت عرفی یا شرعی، جائز نیست.

پرسش شماره ۵۲۸۴۴

› برای شرکت در اعتکاف، شرط سنی مقرر کرده‌اند؛ کسی که شرایط سنی را رعایت نکرده باشد، آیا حضور در اعتکاف برای او اشکال دارد؟

› صحت اعتکاف منوط به سن خاصی نیست و از بچه ممیز هم صحیح است؛ ولی اگر برای استفاده از امکانات و خدمات، شرایطی تعیین شده است، باید رعایت شود.

پرسش شماره ۴۲۳۸۱

› کسی که روزه قضا دارد، آیا می تواند معتکف شود؟

› در فرض سؤال شرکت در اعتکاف مانعی ندارد و لکن در آن باید روزه قضا بگیرد.

پرسش شماره ۴۲۳۱۰

› در برخی مکان ها مانند حرم مطهر رضوی در ایام اعتکاف برخی مسافران، بدون قصد اقامت ده روزه، معتکف می شوند. آیا روزه و اعتکاف ایشان صحیح است؟ چه راهی جهت اعتکاف افراد مسافر وجود دارد؟

› بدون قصد اقامت ده روز، روزه و به تبع آن اعتکاف صحیح نیست. البته می توان با نذر شرعی، در سفر، روزه مستحبی گرفت و بنابر احتیاط واجب باید نذر قبل از سفر و در وطن باشد.

پرسش شماره ۴۲۲۸۹

› اگر فردی قبل از اعتکاف، نیّت مشروط کند که اگر کار ضروری پیش آمد، اعتکاف را ترک کند، آیا صحیح است؟

› در فرض سؤال نیت مشروط در اعتکاف صحیح است.

پرسش شماره ۴۱۰۵۹

› کسی که قصد اعتکاف داشته و در محل اعتکاف و مسجد حضور دارد، اما هنگام اذان صبح، نیّت اعتکاف را فراموش می کند، آیا می‌تواند بعد از اذان صبح نیّت کند؟

› در فرض مذکور همین که قبل از اذان صبح به قصد اعتکاف به مسجد رفته، کافی است.

پرسش شماره ۴۰۴۴۷

› آیا معتکف می تواند، کارهای ضروری و خرید و فروش اینترنتی (خرید شارژ و یا بسته اینترنتی) بدون اینکه از مسجد خارج شود، انجام دهد؟

› خرید و فروش بر معتکف حرام است؛ ولی اگر برای تهیه مواد خوراکی، ناچار از خرید و فروش شود و شخص غیر معتکفی - که این کار را انجام دهد - نیابد و تهیه اجناس مذکور، بدون خرید نیز امکان نداشته باشد، در این صورت خرید و فروش مانعی ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۰۷

› اگر معتکف سهواً چیز معطری را بو کند، آیا اعتکاف باطل است؟

› در صورتی که عطر یا گلاب را برای لذت بردن بو کند بنابر احتیاط واجب اگر اعتکاف، واجب معیّن باشد باید اعتکاف را به پایان ببرد و قضای آن را به‌جا آورد؛ و در واجب غیرمعیّن، اگر در دو روز اول باشد باید اعتکاف را از سر بگیرد و اگر روز سوم باشد اعتکاف را اتمام و سپس از سر بگیرد. و در اعتکاف مستحب قبل از اتمام روز دوم چیزی بر عهده او نیست و اگر روز سوم باشد، باید دوباره اعتکاف را از سر بگیرد و در آنچه ذکر شد، بنابر احتیاط واجب فرقی بین عمد و سهو وجود ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۰۵

› آیا تمام محرمات، باعث بطلان اعتکاف می شود؟

› هر چیزی که روزه را باطل می کند، اعتکاف را هم باطل می کند؛ چون شرط صحت آن روزه است. پس باطل شدن روزه سبب باطل شدن اعتکاف می شود. همچنین جماع آن را باطل می کند، هر چند در شب انجام گیرد یا از روی سهو باشد؛ و همچنین است لمس کردن و بوسیدن از روی شهوت. اما در سایر کارهای حرامی که گفته شد بنابر احتیاط واجب اگر عمداً یا سهواً مرتکب شود، چنانچه اعتکاف واجب معین باشد، باید آن را تمام کند، و سپس قضا نماید، و اگر واجب معین نباشد در صورتی که این محرّمات را روز اوّل یا دوّم انجام دهد، باید اعتکاف را از نو شروع کند؛ و اگر در روز سوّم انجام دهد آن را تمام کند و بعد از سر بگیرد. و هر وقت اعتکاف را باطل کند، چنانچه واجب معیّن باشد، قضای آن واجب است، ولی لازم نیست فوراً قضا کند، و اگر واجب غیر معیّن باشد، از سرگرفتن آن واجب است. همچنین اگر اعتکاف مستحب را بعد از روز دوّم باطل کند، قضای آن واجب است، امّا قبل از آن، چیزی بر او نیست.

پرسش شماره ۴۰۳۹۴

› اگر با چند ساعت تأخیر و پس از سحر روز اول، به جمع معتکفین ملحق شویم، آیا اعتکاف صحیح است؟

› اگر بخواهید تا غروب روز سوم بمانید، صحیح نیست و نیز اگر بخواهید این چند ساعت تأخیر را از روز چهارم جبران کنید؛ یعنی تا همان ساعتی که از روز اول کم دارید در روز چهارم در مسجد بمانید، باز هم بنابر احتیاط واجب صحیح نیست. بله اگر تا پایان روز چهارم بمانید، که جمعاً سه روز شود، اعتکاف صحیح است.

پرسش شماره ۴۰۳۹۰

› آیا معتکف پس از قضای حاجت، می‌تواند وضوی مستحبی بگیرد یا باید فوراً به مسجد برگردد؟

› در فرض سؤال، وضو گرفتن برای این که با وضو باشد، اشکال ندارد؛ ولی نباید طول دهد. البته اگر در مسجد آب وجود داشته باشد، نمی‌تواند خارج شود.

پرسش شماره ۴۰۳۷۶

› ورود به محل اعتکاف به قصد اعتکاف، در وسط اذان صبح عمداً و سهواً (چون فجر صادق چند دقیقه بعد از اذان صبح است) آیا صحیح است؟

› از آنجا که شروع اعتکاف از طلوع فجر روز اوّل است، نیّت هم باید از آن لحظه به تأخیر نیفتد؛ ولی جایز است اعتکاف را از ابتدای شب اوّل یا اثنای آن شروع و از همان زمان نیّت کند و تا مغرب روز سوم ادامه دهد. ضمناً تشخیص طلوع فجر به افق مکلف، بر عهده خود اوست.

پرسش شماره ۴۰۳۷۳

› آیا قضای اعتکاف، واجب فوری است؟

› قضای اعتکاف، لازم نیست فوراً بجا آورده شود، گرچه احتیاط مستحب است.

پرسش شماره ۴۰۲۸۳

› آیا مسافر می تواند به اعتکاف برود؟

› شرط صحت اعتکاف روزه گرفتن است و مسافر نمی تواند روزه بگیرد مگر در مواردی که استثناء شده است مثل اینکه نذر کند که در سفر روزه بگیرد که در این صورت اگر نذر ۳ روز روزه کند می تواند در سفر روزه بگیرد و معتکف هم بشود و احتیاط واجب آن است که نذر قبل از شروع سفر باشد.

پرسش شماره ۴۰۱۶۸

› مادر با فرزند چهار ساله اش در مسجد معتکف شده است، اگر برای کارهای ضروری فرزند از مسجد خارج شود، آیا اعتکاف صحیح است؟

› اگر همراه بودن کودک با مادر در مسجد، ضرورت عرفی محسوب شود، به مقدار نیاز اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۰۲۴

› آیا اعتکاف روز دوم و سوم از «ایام البیض» صحیح است؟

› حداقل زمان اعتکاف، سه روز است؛ اما لازم نیست که این سه روز حتماً در ایام البیض باشد.

پرسش شماره ۳۸۴۳۶

› به دلیل بیماری، قادر به گرفتن روزه نیستم؛ آیا اعتکاف بدون روزه اشکال دارد؟

› اعتکاف بدون روزه صحیح نیست؛ اما حضور در مسجد و شرکت در مراسم اعتکاف، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۴۱۸

› آیا مطالعه، جهت آمادگی کنکور، در تمام ساعات سه روز اعتکاف، مضرّ به صحت اعتکاف نیست؟

› مطالعه کتب درسی در حال اعتکاف، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۳۱۶

› اگر در محل اعتکاف، دو دستشویی باشد: یکی دورتر و خلوت‌تر و یکی نزدیک‌تر و شلوغ‌تر؛ فرد باید کدام را انتخاب کند؟ به

عبارت دیگر این که می‌گویند فرد در اعتکاف، وقتی می‌خواهد به بیرون از مسجد برود، باید نزدیک‌ترین راه را انتخاب کند، آیا منظور، از نظر زمانی است یا مکانی؟

› مهم این است که بیش از مقدار ضرورت و نیاز، بیرون از مسجد نماند؛ بنا بر این در فرض سؤال اگر مکانی که دورتر و خلوت‌تر است، موجب شود کمتر خارج از مسجد بماند، باید آن را انتخاب کند.

پرسش شماره ۳۶۵۵۹

› آیا اعتکاف کسانی که بدون هماهنگی با مسئولین مساجد و ستاد اعتکاف، معتکف می‌شوند، جایز است؟

› اعتکاف آنها صحیح است، اما حق استفاده از وسائل و غذاهایی که مسئولین در اختیار معتکفین قرار می‌دهند و یا مکانی که به شخصی اختصاص داده شده است را ندارند، مگر این که مسئول مربوطه اجازه دهد.

پرسش شماره ۳۴۹۷۱

› مستحاضه (کثیره یا متوسطه) بعد از خروج ضروری از مسجد، آیا برای ورود به مسجد لازم است غسل انجام دهد؟

› مجرد ورود مستحاضه به مسجد، نیاز به غسل ندارد.

پرسش شماره ۲۷۹۳۶

› آیا معتکف می‌تواند از اعتکاف منصرف شود؟

› تا قبل از اتمام روز دوّم، می تواند اعتکاف را ترک کند، مگر آن که به جهتی همچون نذر معین، اعتکاف در آن روزها بر او واجب باشد.

پرسش شماره ۲۳۸۶۰

› بحث و جدل برای گرفتن جا در محل اعتکاف، چه حکمی دارد؟

› در حال اعتکاف، مجادله و نزاع در امور دینی و دنیوی (در صورتی که برای چیره شدن برطرف مقابل و اظهار دانش و برتری باشد)، جایز نیست؛ اما اگر مجادله برای اظهار حق و برگرداندن طرف مقابل از اشتباه باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۳۸۴۱

› آیا قرض دادن و قرض گرفتن معتکف، جایز است؟

› جایز است.

پرسش شماره ۲۳۸۴۰

› آیا معتکف می تواند روز اول و دوم، به نیّت روزه قضا یا روزه استیجاری، برای متوفّی روزه بگیرد؟

› می تواند هر سه روز یا بعضی از روزها را، روزه قضا یا استیجاری برای میّت بگیرد.

پرسش شماره ۲۳۴۸۲

› ۱. اعتکاف مسافر در سفر معصیت که نماز تمام است، چه حکمی دارد؟
۲. اگر توبه کند، آیا می تواند به اعتکاف خود ادامه دهد؟

› ج۱) اعتکاف صحیح است.
ج۲) در صورتی که سفر را ادامه ندهد و در همان محلی که توبه کرده معتکف شود، اشکالی ندارد و می تواند معتکف شود.

پرسش شماره ۱۵۰۰۱

› آیا معتکف می تواند برای اداء دَین از مسجد خارج شود؟

› اگر معتکف نمی تواند اداء دین را تأخیر بیندازد، خروج جایز است و بنا بر احتیاط باید از نزدیک ترین راه برود و در صورت امکان، نباید زیر سایه بنشیند و نباید بیش از مقدار ضرورت توقف کند و در هر صورت اگر به گونه ای باشد که صورت اعتکاف از بین برود، اعتکاف باطل می شود.

پرسش شماره ۱۴۷۶۱

› معتکف قبل از اذان صبح، نیّت روزۀ مستحبی می کند؛ آیا می تواند بعد از اذان صبح، نیّت خود را به روزۀ قضا تغییر دهد؟

› در فرض سؤال اگر بر اثر جهل به مسأله، نیت روزۀ مستحبی کرده، می تواند تا قبل از ظهر نیت روزۀ قضا کند و اعتکاف او صحیح است؛ ولی اگر عمداً باشد اعتکاف باطل است.

پرسش شماره ۶۵۸۴

› اعتکاف برای نوجوانانی که چندان از اعتکاف، احکام و شرائط آن آگاهی کاملی ندارند، چه حکمی دارد؟

› اعتکاف به خودی خود مستحب است ولی اگر مکلف اعتکاف را شروع کرد، باید احکام الزامی آن را مراعات کند و اگر با احکام آن آشنا نیست، باید با مراجعه به توضیح المسائل یا سؤال کردن از اشخاص مورد اعتماد، بیاموزد و عمل نماید.

پرسش شماره ۴۹۲۱

› ۱. آیا معتکف می‌تواند در زمان اعتکاف به وسیله پیامک تلفن همراه، شارژ و اعتبار، خریداری کند؟
۲. اگر خرید پیامکی شارژ موجب بطلان اعتکاف می‌شود، آیا می‌شود به وسیله پیامک به خانواده خود خبر دهد که شارژ تلفن همراهش به پایان رسیده و آن‌ها برایش خرید کنند؟

› جاو۲) اگر این خرید از ضروریات هنگام اعتکاف محسوب شود، و امکان وکیل گرفتن یا نقل و انتقال از غیر طریق خرید و فروش نباشد، اشکال ندارد؛ بنا بر این اگر دیگری این کار را به عنوان وکیل انجام دهد، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۴۶۳۹

› آیا استعمال بوی خوش و نگاه به آینه برای معتکف کراهت دارد؟

› بوییدن چیزهای خوشبو و عطریّات حتی گیاهان خوشبو، همراه با لذّت حرام است؛ ولی بر معتکف واجب نیست از نگاه در آینه پرهیز کند، هر چند احتیاط مستحب است.

پرسش شماره ۳۹۴۹

› آیا تعداد روزهای اعتکاف، الزاماً باید سه روز باشد؟ اگر کسی نذر کند چهار روز در مسجدی معتکف شود، آیا نذر منعقد می‌شود؟

› در فرض سؤال، نذر منعقد می‌شود. البته باید توجه داشت که اعتکاف نباید کمتر از سه روز باشد و اعتکاف بیشتر از سه روز، نیز جایز و صحیح است؛ البته اگر پنج روز اعتکاف کند، واجب است روز ششم را کامل کند.

پرسش شماره ۳۷۳۰

› در روز اول اعتکاف قبل از اذان صبح، غسل حیض انجام دادم و قبل از اذان ظهر متوجه شدم که پاک نشده و از مسجد خارج شدم. آیا از روز دوم پس از غسل، ورود به اعتکاف و مسجد جایز است و آیا روز اوّل اعتکاف حساب می شود؟

› کسی که دو روز در اعتکاف بماند، باید روز سوم را ادامه دهد، اگرچه اصل اعتکاف واجب نبوده باشد و در فرض سؤال چون اعتکاف شما یک روز دیرتر از دیگران شروع شده، بعد از اتمام اعتکاف دیگران باید یک روز دیگر در مسجد به عنوان معتکف بمانید.

پرسش شماره ۳۵۲۳

› این جانب دانشجوی ارشد هستم و امسال معتکف شدم؛ روز سوم اعتکاف، جلسه مهمی به مدت دو ساعت با استاد راهنما دارم و استاد حضور در این جلسه را الزامی دانسته است. اگر نروم، استاد اذیت می کند. تکلیف اعتکافم چه می شود؟

› به طور کلی معتکف می‌تواند برای امور ضروری شرعی و عرفی و عقلی از مسجد خارج شود و تشخیص ضرورت شرعی و عرفی و عقلی بودن، با خود مکلف است؛ ولی اگر به قدری طول دهید که صورت اعتکاف از بین برود، اعتکاف صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۵۱۷

› آیا حرف زدن، پیامک و یا تماس تلفنی با نامحرم، سبب بطلان اعتکاف می‌شود؟

› مجرّد موارد مذکور، مبطل اعتکاف نیست ولی اگر مستلزم مفسده باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۹۷۴

› اگر شخصی مدت ها بعد از انجام اعتکاف (رجبیه و مستحب) به یاد آورد که غسل بر او واجب بوده است، چه وظیفه ای دارد؟

› اگر در اعتکاف، روزۀ مستحب گرفته باشد، اعتکاف و روزه صحیح است و تکلیفی ندارد. اما اگر روزۀ قضای ماه رمضان گرفته باشد، بنا بر احتیاط واجب روزه ها و اعتکاف باطل است؛ البته نسبت به اعتکاف مستحبی تکلیفی ندارد.

پرسش شماره ۲۸۵۳

› اگر معتکف جهت شرکت در امتحان مدرسه، از مسجد خارج شود و بعد از امتحان، به محل اعتکاف برگردد، چه حکمی دارد؟

› اگر شرکت در امتحان، ضرورت ندارد، نباید خارج شود؛ ولی برای افرادی که شرکت در امتحان، ضرورت عرفی دارد، مانعی ندارد؛ البته خروج از مسجد، نباید به حدّی برسد که صورت اعتکاف به هم بخورد.

پرسش شماره ۲۷۳۷

› استفاده و استعمال لوازم و مواد آرایشی در حال اعتکاف، چه حکمی دارد؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۴۲

› آشپزخانه ای که متصل به مسجد است، اما جزء مسجد نیست، آیا آشپز و دیگر عوامل آشپزخانه در حال اعتکاف می توانند در این محل انجام وظیفه کنند؟

› جایز نیست.

پرسش شماره ۲۶۱۱

› اگر کسی در حال اعتکاف جنب شود، وظیفه‌اش چیست؟

› در فرض سؤال، باید سریعاً جهت غسل از مسجد خارج شده و بلافاصله بعد از انجام غسل، به مسجد برگردد و اعتکافش صحیح است.

پرسش شماره ۲۵۶۴

› صحبت کردن، گفتن لطیفه و جُک، خندیدن، مزاح و شوخی، در حال اعتکاف چه حکمی دارد؟

› لطمه‌ای به صحت اعتکاف نمی زند.

پرسش شماره ۲۵۴۴

› اگر کسی به صورت مطلق نذر کند که معتکف شود، آیا روز اول و دوم می تواند از اعتکاف خارج شود؟ اگر روزهای معیّنی را نذر کند که معتکف شود، چگونه باید عمل کند؟

› اگر نذر مطلق باشد، خروج از اعتکاف در روز اول و دوم، اشکال ندارد؛ ولی واجب است اعتکافش را بعداً بجا آورد. و چنانچه نذر معین باشد، حق بر هم زدن آن را حتی در روز اول و دوم ندارد.

پرسش شماره ۵۷۳

› آیا اعتکاف بچه ممیّز، صحیح است؟ پدری که فرزند نابالغ خود را به اعتکاف می برد، آیا پدر باید وی را از محرمات اعتکاف باز دارد؟

› ج۱) اعتکاف بچه ممیّز صحیح است.
ج۲) واجب نیست؛ ولی شرایط صحت اعتکاف بین بالغ و نابالغ ممیز، یکسان است.

پرسش شماره ۵۲۸

› نگاه کردن به آینه، شانه کردن و ناخن گرفتن برای معتکف، چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد. البته بنابر احتیاط (مستحب) معتکف، از چیزهایی که بر مُحرم در حج، حرام شده است، اجتناب نماید.

پرسش شماره ۴۹۷

› آیا روزه های اعتکاف را می توان از طرف شخص زنده یا متوفّی به جا آورد؟

› معتکف می تواند روزه اعتکاف را به نیابت از طرف کسی که از دنیا رفته انجام دهد؛ اما از طرف شخص زنده، روزۀ واجب استیجاری نمی تواند بگیرد؛ ولی گرفتن روزۀ مستحبی در اعتکاف و اهدای ثواب آن به زنده اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۸۱

› ۱. اگر کسی نذر کند که چهار روز معتکف شود، بعد از اتمام سه روز اعتکاف، چگونه باید عمل کند؟ آیا باید یک روز را به سه روز اعتکاف، اضافه کند و در مسجد باقی بماند؟
۲. اعتکاف بیشتر از سه روز، به صورتی که آن زیاده، بخشی از یک روز یا شب باشد، چه حکمی دارد؟

› ج۱) اگر اعتکاف چهار روزه را با صیغه مخصوص، نذر کرده باشد، باید طبق نذر خود عمل کند.
ج۲) اعتکاف در فرض سؤال، مانعی ندارد؛ هر چند مقدار زیادتر، یک روز، یا نصف روز، یا یک شب و یا نصف شب باشد.

پرسش شماره ۲۸۰

› اگر کسی قبل از شروع اعتکاف، نذر مشروط کند که در صورت عارض شدن امر مهمّی، از اعتکاف خارج شود و در غیر این صورت به اعتکاف ادامه بدهد، آیا چنین نذر اعتکافی صحیح است؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۲۷۹

› اگر برای اعتکاف وجوبی، به خاطر غفلت و یا فراموشی، نیّت استحباب کند یا بالعکس، تکلیف چیست؟

› به طور کلی در نیّت، قصد قربت، کفایت می‌کند و قصد وجوب یا استحباب، لازم نیست. بنا بر این در فرض مذکور اگر به قصد وظیفه فعلیّه و یا قربت مطلقه، انجام داده باشد، صحیح است.

پرسش شماره ۲۷۸

اماکن مذهبی

› حکم بازی و ورزش در طبقه بالای مسجد، چیست؟

› مسجد جای ورزش و تمرین ورزشی نیست و به طور کلی از کارهایی که با شأن و منزلت مسجد منافات دارد، باید پرهیز شود.

پرسش شماره ۷۱۷۱۴

› آیا پخش آهنگ های شاد در ایام عید و مراسمی مانند نیمه شعبان و تولد ائمه علیهم السلام و... در مساجد از نظر شرعی اشکال دارد؟

› واضح است که مسجد جایگاه شرعی خاصی دارد؛ لذا اگر پخش موسیقی در آن منافی با حرمت مسجد باشد، حرام است، حتی اگر موسیقی غیر لهوی باشد.

پرسش شماره ۶۹۷۳۳

› آیا در ممنوعیت ورود کفار به مسجد، تفاوتی بین کافر اهل کتاب و غیر آن وجود دارد؟

› به طور کلی، ورود کفار به مسجد الحرام شرعاً ممنوع است و در سایر مساجد هم اگر هتک و بی حرمتی مسجد شمرده شود، جایز نیست؛ بلکه در سایر مساجد هم مطلقاً وارد نشوند و در این حکم تفاوتی بین کفار وجود ندارد.

پرسش شماره ۶۹۱۸۸

امر به معروف و نهی از منکر

› خانم و آقایی در زمان عده ازدواج کرده و با یکدیگر نیز نزدیکی نموده اند، اما در جریان حکم شرعی حرمت ابدی نیستند؛ آیا واجب است که حکم شرعی را به آنها اطلاع دهم؟

› در فرض سوال اطلاع دادن لازم است.

پرسش شماره ۷۲۸۶۷

› در مواردی که مسئولین دولت اسلامی جلو فساد را نگیرند، آیا مردم خود می توانند رأساً جلو فساد را بگیرند؟

› اقدام خود سرانه افراد در کارهائی که وظیفهٔ قانونی قوای انتظامی و قوه قضائیه است جایز نیست؛ ولی در حدّ امر به معروف و نهی از منکر با مراعات شروط آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۵۱

› وظیفه ما، در برخورد با انحرافات و مسائل خلاف شرع (فساد و بدحجابی) که در جامعه گسترش یافته چیست؟ آیا وقتی حکومت با این گونه مسائل برخورد نمی کند تکلیف مردم نیز ساقط می شود؟

› در هر صورت وظیفهٔ آحاد مسلمین در موارد مقتضی تذکر و نصیحت و امر به معروف و نهی از منکر با مراعات شروط مقرره است.

پرسش شماره ۷۲۲۴۵

› اگر در نهی از منکر با سرسختی مفسدین روبرو شدند وظیفه چیست؟

› در صورت عدم احتمال تأثیر نهی از منکر واجب نیست و تعقیب و پیگیری به عهدهٔ مسئولین ذیربط است.

پرسش شماره ۷۲۲۴۲

› وظیفه ما در قبال بدحجابی و مفاسدی که در جامعه اسلامی بدور از چشم نیروهای انتظامی و یا در ملأ عام گاهی دیده می شود چیست؟

› در فرض احتمال تأثیر، نهی از منکر با مراعات شروط شرعی آن لازم است.

پرسش شماره ۷۲۲۴۱

› گاه از منازل نوارهای موسیقی شنیده می شود که معلوم نیست مورد تأیید می باشد یا نه و با صدای بلند آن مؤمنین را آزار می دهند، وظیفه چیست؟

› تعرض به داخل خانه مردم جایز نیست؛ اما نهی از منکر در صورت تشخیص موضوع و وجود شرایط، بدون تعرض به داخل منزل، لازم است.

پرسش شماره ۷۲۲۴۰

› با توجه به اینکه فتوای حضرت امام (ره) در مورد مراتب امر به معروف و نهی از منکر این است که مکلفین، همه مراتب آن را مستقلاً و بدون اجازه حاکم شرع می توانند انجام دهند، الا مرتبه جرح و قتل را که ایشان منوط به اجازه فرموده اند، بنابراین

فتوای مرتبهٔ ضرب هم بدون اجازه جایز است و اتفاقاً در وصیت نامه، ایشان تصریح کرده اند که اگر مسئولین جلوگیری نکردند از فساد و منکرات بر همهٔ جوانان حزب اللهی جلوگیری واجب است که این وجوب جلوگیری، ظاهر است در همهٔ مراتبی که بر مکلف جایز است. اینک با توجه به این فتوی، آیا حضرتعالی مرتبه یدی (ضرب) را منوط به حاکم شرع و مربوط به دولت اسلامی می دانید یا معتقد هستیدکه مکلفین بدون اجازه می توانند این مرتبه را هم انجام دهند؟

› مراتبی که نیاز به خشونت و ایراد ضرب دارد موقوف بر استجازه از مقامات ذی صلاح و موکول به مسئولین ذی ربط انتظامی یا قضایی است.

پرسش شماره ۷۲۲۳۹

› آیا در نهی از منکر، فقط یک بار تذکر دادن برای فرد عادی رفع تکلیف می شود؟

› اگر در تکرار تذکر احتمال تأثیر بدهند، تکرار واجب است.

پرسش شماره ۷۲۲۳۷

› وظیفه ما در مقابل رانندگانی که از نوار موسیقی استفاده می کنند چیست؟ و اگر با تذکر خاموش نکردند ما چه وظیفه ای داریم؟

› غیر از امر به معروف و نهی از منکر با حفظ مراتب و شرایط آن چیزی بر شما نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۳۶

› آیا امر به مستحبات و نهی از مکروهات، مستحب است؟

› بله، مستحب است.

پرسش شماره ۷۱۴۰۰

› ۱. اگر شخصی منکری را ببیند و مسئله بین مراجع اختلافی باشد و شک کند مرجع این شخص هم این کار را منکر می داند یا نه، در این صورت نهی از منکر یا ارشاد جاهل واجب است یا خیر؟
۲. اگر در نهی از منکر، هم احتمال ضررهایی برای مال یا آبروی شخص عاصی یا خودش بدهد و هم احتمال تاثیر بدهد، در اینصورت آیا نهی از منکر تنها در صورتی که فایده نهی کردن بیشتر از ضررها باشد، باید نهی کند یا در هر صورت واجب است؟

› ج۱) در فرض سؤال اگر احتمال دهد عمل مزبور، نزد کسی که مرتکب آن شده یا ترک کرده است، جایز است، نهی او از منکر واجب نیست.
ج۲) اگر احتمال ضرر برای خودش قابل توجه باشد، نهی از منکر واجب نیست، مگر این که منکر از امور بسیار مهم باشد.

پرسش شماره ۷۰۴۳۵

› اگر کسی را دیدیم که مثلاً اشتباه وضو گرفت یا به رکوع نماز جماعت نرسید، اما نمازش را به جماعت ادامه داد، آیا واجب است به او تذکر دهیم؟

› چنانچه جهل او به اجزاء و شرایطی باشد که اخلال به آنها از روی جهل، به صحت نماز ضرر نزند، آگاه کردن او واجب نیست، ولی اگر از اجزاء و شرایطی است که اخلال به آنها هر چند از روی جهل، موجب بطلان نماز و لزوم اعاده شود، مثل وضو، غسل، وقت، رکوع و سجود، در این صورت باید حکم صحیح را به او بگویید.

پرسش شماره ۷۰۴۱۶

› آیا نگاه کردن به زمین هنگام دیدن افراد نامحرم و صورت‌های آرایش کرده، امر به معروف قلبی است؟

› اگر این کار در فرض سؤال، نمایانگر نارضایتی فرد نسبت به معاصی باشد و دلالت بر درخواست ترک معصیت می‌کند، از مراتب نهی از منکر است.

پرسش شماره ۶۹۹۸۸

› بنده جوانی ۱۷ ساله و طلبه هستم؛ در شهر ما مکان‌های تفریحی وجود دارد که در آنجا وضعیت حجاب اصلاً خوب نیست و بی بند و باری در آنجا زیاد است. آیا جایز هست که بنده در اینگونه مکان ها حضور پیدا کنم؟

› موارد مختلف است؛ چنانچه حضور در مکانهای مزبور مفسده خاصی نداشته باشد و ترس افتادن در حرام نباشد، رفتن به آنجا فی نفسه اشکال ندارد؛ هر چند با وجود شرایط، باید امر به معروف و نهی از منکر کرد.

پرسش شماره ۶۹۴۷۸

› در امر به معروف و نهی از منکر، اگر کسی در آن واحد، هم احتمال تأثیر بدهد و هم احتمال تأثیر خلاف بدهد، آیا امر و نهی واجب است؟

› اگر هر دو احتمال قابل توجه و عقلایی باشد، امر یا نهی واجب نیست؛ در ضمن توجه داشته باشید، مقصود از احتمال خلاف این است که احتمال بدهد امر یا نهی او اثر عکس داشته باشد و مخاطب، بیشتر مرتکب گناه بشود.

پرسش شماره ۶۹۰۷۱

› آیا در مورد تراشیدن ریش با تیغ، می‌توان به دیگران تذکر داد؟ با توجه به اینکه از میان مراجع زنده، برخی حکم به مکروه

بودن زدن ریش با تیغ می‌دهند با این وجود، آیا باید به افراد تذکر بدهیم؟

› اگر احتمال بدهید که عذر شرعی در انجام عمل مذکور دارد (از جمله تقلید از کسی که آن را حرام نمی‌داند)، نباید تذکر بدهید.

پرسش شماره ۶۸۹۸۰

› اگر احتمال مفسده می‌دهیم -مثلاً بیست درصد- که اگر امر به معروف و نهی از منکر انجام شود، آبروی ما می‌رود، آیا این مجوّز ترک نهی از منکر است؟

› به طور کلی اگر احتمال عقلایی برای ضرر جانی یا آبرویی در امر به معروف و نهی از منکر وجود داشته باشد، امر به معروف و نهی از منکر، واجب نیست و تشخیص آن با مکلف است. البته مکلف، موظف است ملاحظهٔ اهمیت را بکند؛ یعنی باید در تمام معروف و منکرها بین مفسدهٔ امر و نهی و مفسدهٔ ترک امر و نهی مقایسه کند و سپس به آن چه مهمتر است عمل نماید و تشخیص با خود مکلف است.

پرسش شماره ۶۸۹۷۲

› آیا لقب دادن به دیگران، مستلزم وجوب نهی از منکر بر ما می شود؟

› اگر به گونه ای است که توهین به مسلمان محسوب می شود، در صورتی که کسی با علم و عمد این کار را انجام می دهد، با وجود شرایط باید او را از این کار نهی کنید.

پرسش شماره ۶۱۹۳۲

› در چه زمانی باید خلافکار را امر و نهی کرد؟ در زمانیکه در حال انجام خلاف است یا حتی زمانیکه قصد انجام خلاف را دارد؟

› در زمان انجام گناه یا انجام مقدماتی که منجر به گناه می شود نهی از منکر واجب است؛ ولی به مجرد نیت و قصد انجام گناه که معلوم نیست منجر به انجام آن شود، نهی از منکر واجب نیست.

پرسش شماره ۵۹۶۶۸

› اگر مکلف بداند که اگر امر به معروف یا نهی از منکر کند، آن شخص فقط در برابر ما آن مورد را رعایت می‌کند و در غیاب ما توجهی نمی‌کند؛ (مثل بعضی بزرگتر ها) یا کلاً به حرف ما گوش نمی‌دهد و کلاً رعایت نمی‌کند؛ آیا امر به معروف یا نهی از منکر، لازم است؟

› زمانی امر و نهی واجب می‌شود که احتمال تأثیر داده شود، هر چند تأثیر موقت باشد و گناه او را تقلیل دهد؛ اما اگر به طور کلی احتمال تأثیر نمی دهد، امر به معروف و نهی از منکر، واجب نیست.

پرسش شماره ۵۶۴۵۲

› آیا در امر و نهی لسانی، استفاده از واژه ای که معنای امری و نهیی داشته باشد واجب است، یا صرف یک توصیه هم کافی است؟ مثلاً به جای این که بگوییم «نماز بخوان»، بگوییم «بهتر است نماز بخوانی»

› اگر مکلف احتمال دهد که با موعظه و ارشاد و گفتار نرم، مقصود، حاصل می شود، همان واجب است و تعدّی از آن جائز نیست.

پرسش شماره ۵۲۹۰۲

› اگر رانندۀ ماشین، موسیقی حرام گذاشته باشد، آیا نهی از منکر، واجب است؟

› با مراعات شرایط و مراتب آن، نهی از منکر، واجب است.

پرسش شماره ۵۲۵۷۷

› حضور گردشگران و توریست های بد حجاب و بازدید ایشان از اماکن تاریخی و زیارتی به وفور در مناطق مختلف کشورمان دیده می شود. وظیفه ما در برابر ناهنجاری های این چنینی چیست؟

› به طور کلی وظیفه مکلفین - با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر - امر و نهی زبانی است و در صورت نیاز به مراتب بالاتر، موضوع را به مسئولان مربوطه در نیروی انتظامی و قوه قضائیه ارجاع دهید.

پرسش شماره ۴۱۴۰۲

› در نهی از منکر، اگر خوف مفسده یا افتادن در گناه وجود داشته باشد، آیا باز هم نهی از منکر واجب است؟

› به طور کلی بر هر مکلفی واجب است که از حرام اجتناب کند، به خصوص زمانی که مبادرت به انجام فریضه نهی از منکر می کند. بنا بر این در صورت تمکن و تحقق شرائط امر به معروف و نهی از منکر، ولو در فرض سؤال باید مبادرت به انجام این فریضه شود.

پرسش شماره ۴۰۵۵۵

› با توجه به تبلیغات رسانه های غربی، عده ای از زنان در مکان های عمومی تجاهر به بی حجابی می کنند. از آنجا که این تجاهر جنبه اعتراضی و مخالفت دارد. چه بسا امر به معروف، سودی ندارد؛ بلکه بر عناد و لجبازی آنان می افزاید. وظیفه افراد

جامعه در این موارد چیست؟

› در هر صورت وظیفه مکلف - با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر - امر و نهی زبانی است و در صورت نیاز به مراتب بالاتر موضوع را به مسئولان مربوطه در نیروی انتظامی و قوه قضائیه ارجاع دهید.

پرسش شماره ۴۰۱۷۸

› فردی چراغی را روشن گذاشته است که به نظر می‌رسد اسراف محسوب می‌شود، آیا تذکر دادن به ایشان لازم است؟

› در فرض سؤال اگر اسراف* بودن آن مسلّم باشد، حرام است و با وجود شرایط، باید نهی از منکر انجام داد؛ یعنی در جایی که اولاً کسی که چراغ را روشن گذاشته، علم به منکر بودن این کار داشته باشد؛ ثانیاً عمدی بودن این کار احراز شود، نهی از منکر لازم است.

پرسش شماره ۳۹۵۹۷

› در صورت مشاهده افراد بدحجاب و یا کشف حجاب کرده در ماشین و اماکن عمومی، وظیفه مردم چیست؟

› در هر صورت وظیفه مکلفین، با وجود شرایط، امر به معروف و نهی از منکر است و در صورت نیاز به مراتب بالاتر، موضوع را به مسئولان مربوطه در نیروی انتظامی و قوه قضائیه ارجاع دهند.

پرسش شماره ۳۹۳۲۹

› اگر کسی در خیابان به منظور نهی از منکر به شخصی بدحجاب، تذکر دهد و چه بسا باعث بی رغبتی و بی احترامی به دین و روحانیت گردد و یا حداقل هیچ تاثیر مثبتی ندارد؛ در اینصورت وظیفه چیست؟

› امر به معروف و نهی از منکر با رعایت شرایط آن یک تکلیف شرعی عمومی برای حفظ احکام اسلام و سلامت جامعه است و مجرّد توهم این که موجب بدبینی فاعل منکر یا بعضی از مردم نسبت به اسلام می گردد، باعث نمی شود که این وظیفه بسیار مهم ترک شود. در عین حال واجب است که از تأثیر مداومت بر امر به معروف و نهی از منکر با رعایت شرایط آن، غفلت نشود و اگر به طور کلی شرایط نهی از منکر ـ از جمله احتمال تأثیر ـ وجود ندارد، تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۳۹۲۱۲

› در برخی از شهرداری ها، نظام مهندسی ها به شیوه های مختلف برای کسب درآمد، حاضرند دست به هر اقدام غیر قانونی بزنند که منجر به عدم نظارت سازمان مهندسی و ساخت و سازهای غیر اصولی و به بار آمدن فاجعه ملی و انسانی به خاطر غیر استاندارد بودن ساختمان ها و... می شود. وظیفه ما چیست؟

› در این موارد با توجه به وظیفه امر به معروف و نهی از منکر در حد توان خود در اصلاح این امر و پیگیری از نهادهای مسئول تلاش کنید.

پرسش شماره ۳۸۷۳۳

› در رابطه با دختر و پسری که در محیط دانشگاه و در جای خلوت مشغول صحبت هستند و ادعا دارند که با هم نامزد هستند، آیا وظیفه‌ای بر عهده اینجانب به عنوان کارمند حراست، هست یا خیر؟

› در هر صورت اگر قانون و مقررات مربوطه، وظیفه‌ای برای شما تعیین کرده است، موظف هستید به آن عمل نمایید و در غیر این صورت تا یقین به خلاف شرع پیدا نکرده‌اید، وظیفه‌ای ندارید و جستجو کردن جائز نیست.

پرسش شماره ۳۸۴۴۴

› ما در خانه، ماهواره داریم و پدرم برنامه‌هایی را که برای اهل خانه مفسده دارد از ماهواره نگاه می‌کند؛ آیا اسلام این اجازه را به من می‌دهد تا ماهواره را خراب کنم؟

› در هر صورت وظیفه شما نهی از منکر زبانی می باشد و خراب کردن ماهواره برای جلوگیری از استفاده حرام، اگر در سرزمینی باشید که دارای نظام و حکومت اسلامی است و به این فریضه اسلامی اهمیت داده می شود نیاز به اذن حاکم شرع دارد.

پرسش شماره ۳۷۵۳۵

› آیا بر والدین واجب است احکام شرعی را به فرزندان خود بیاموزند؟ یا شرایط یادگیری را پیش از سن تکلیف برایشان مهیّا کنند؟

› به طور کلی ولیّ کودک وظیفه دارد کودک را از مفاسد عقیدتی و اخلاقی حفظ کند و او را از کارهایی که برای کودک یا دیگران ضرر دارد و همچنین کارهایی که فساد مهمی دارد و شرع اسلام راضی به تحقق آن نیست، مانند: تهمت و غیبت، منع کند؛ همچنین مستحبّ است که ولیّ طفل، احکام شرعی و عبادات را پس از رسیدن او به سن تمییز، به ایشان یاد دهد.
مادر نیز اگر حضانت کودک را به عهده بگیرد در این مورد مسئولیت شرعی دارد. بنا بر این در صورتی که پدر یا مادر در انجام وظایف شرعی خود نسبت به تربیت کودک کوتاهی کنند گنهکارند.

پرسش شماره ۳۶۹۳۹

› برادرم ناظر نظام مهندسی ساختمان می باشد و حق امضا دارد. برخی اوقات کسی دیگر را به جای خودش برای امر نظارت می فرستد. احیاناً تخلف و کم کاری می کند و سبب ساخت و ساز غیر استاندارد می شود. وظیفه چیست؟ آیا او را نهی از منکر کنم؟

› در فرض سؤال وظیفه شما - با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر - امر و نهی زبانی است و در صورت عدم تأثیر، باید این موضوع را به مسئولینی که نهی آنها موثر است اطلاع دهید.

پرسش شماره ۳۶۱۲۴

› در صورتی که احتمال بدهیم شخصی عمل خلاف شرع را به دلیل جهل به موضوع یا اختلاف نظر مرجع تقلید یا جهل به حکم انجام می دهد، امر و نهی، چه حکمی دارد؟

› در مواردی که احتمال می‌رود، منشأ عمل شخص، اختلاف نظر مرجع تقلیدش و یا جهل به موضوع (غیر از موضوعات مهمی که شارع مقدس راضی به ارتکاب آن نیست) باشد، امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست؛ اما در موارد جهل به حکم، و موضوعات مهمه، ارشاد جاهل و امر و نهی، واجب است.

پرسش شماره ۳۳۸۸۲

› نصیحت و خیرخواهی دیگران در جلوی جمع چه حکمی دارد؟ بر فرض حرمت، از چه جهتی حرام هست؟

› نصیحت و خیر خواهی در میان جمع فی نفسه اشکال ندارد؛ مگر اینکه طوری باشد که موجب آبرو ریزی فرد شود یا مستلزم اهانت و اذیت ایشان یا مفاسد دیگر باشد که جایز نیست. البته اگر از باب امر به معروف و نهی از منکر باشد باید با رعایت شرایطش انجام شود.

پرسش شماره ۳۲۲۰۹

› آیا فرزندان می توانند والدین را امر به معروف و نهی از منکر نمایند؟ چگونه؟

› واجب است فرزندان با وجود شرائط امر به معروف و نهی از منکر، با زبان نرم و مراعات احترام ایشان به عنوان پدر و مادر، آنان را امر به معروف و نهی از منکر کنند؛ البته باید به گونه‌ای نباشد که باعث هتک احترام والدین شود.

پرسش شماره ۳۱۹۲۸

› اگر در اماکن عمومی مانند مترو، فردی ورق پاسور می‌فروشد، تکلیف چیست؟

› خرید و فروش آلات قمار جایز نیست و وظیفهٔ شما - با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر - نهی زبانی است و در صورت نیاز، موضوع را به مسئولان مربوطه در نیروی انتظامی و قوه قضائیه ارجاع دهید.

پرسش شماره ۳۱۶۹۲

› شرط احتمال تاثیر در امر به معروف و نهی از منکر به چه معناست؟

› از شرائط امر به معروف و نهی از منکر، احتمال تأثیر است؛ یعنی آمر و ناهی، باید احتمال دهد که امر و نهی او در طرف مقابل اثر دارد و اگر یقین یا اطمینان داشته باشد که امر و نهی در او هیچ تأثیری ندارد، امر به معروف و نهی از منکر، واجب نیست.

پرسش شماره ۳۱۴۶۲

› در موارد جهل به موضوع به فتوای مقام معظم رهبری، امر به معروف لازم نیست؛ حال آیا این فتوا برای همهٔ موارد است؛ یعنی حتی اگر امر خطیری هم باشد، نهی از منکر واجب نیست؟ مثلاً کسی دارد با عمهٔ خودش ازدواج می‌کند؛ ولی به این موضوع، جاهل است؟

› کسی که به موضوعات جاهل است، ارشاد او لازم نیست؛ اما ارشاد جاهل در موضوعات خطیره و مهم، مانند مورد مذکور در فرض سؤال، لازم است.

پرسش شماره ۳۱۲۴۳

› چنانچه نهی از منکر، نسبت به والدین، جز با گفتار تُند و خشن ممکن نباشد، آیا ساقط است؟

› چنانچه شرایط نهی از منکر وجود داشته باشد، ساقط نیست.

پرسش شماره ۳۰۶۲۸

› آیا ارشاد جاهل در موارد جهل به حکم، واجب و در موارد جهل به موضوع، جایز یا مستحب است؟

› اگر اشتباه مکلف، ناشی از جهل به حکم باشد، ارشاد جاهل، واجب است و در جهل به موضوع، موارد مختلف است؛ مثلاً اگر موضوع از موضوعات مهمّ از نظر شارع است که شارع مقدّس به هیچ قیمتی، در هیچ وضعیّتی راضی به ابتلاء مکلّف به آن نیست، باید او را آگاه کرد.

پرسش شماره ۳۰۵۵۵

› یکی از کارمندان بنده سر کار درست کار نمی‌کند؛ آیا بنده می توانم در گروه مجازی که همه کارکنانم هستند، این موضوع را بیان کنم؟ آیا این به معنای امر به معروف می باشد یا حکم ریختن آبروی مؤمن را دارد؟

› ریختن آبروی مؤمن به این طریق جایز نیست؛ در هر صورت وظیفهٔ شما در مرحلهٔ اول، امر و نهی زبانی به خود شخص است و در صورت عدم تأثیر، از نظر شرعی و قانونی مکلّف هستید برای اصلاح او، مستندات خود را در این زمینه، به نهادهای مربوطه ارائه دهید و در این زمینه ترس از بین رفتن آبروی این فرد، مجوّزی برای کوتاهی از احقاق حق، برای حفظ بیت المال محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۳۰۱۶۲

› مراد از معروف و منکر چیست؟ آیا ملاک و مصداقش فقط شرعی است یا این که عقل و عرف و عُقلا در ملاک و مصداق معروف و منکر نقش دارند؟

› هر کدام از امر به معروف و نهی از منکر به واجب و مستحب تقسیم می شود و چیزی که عقلا یا شرعاً واجب است، امر به آن واجب می باشد و چیزی که عقلا قبیح، یا شرعاً حرام است، نهی از آن هم واجب می باشد و کاری که مستحب باشد، امر به آن مستحب است و آنچه مکروه است، نهی از آن مستحب است.

پرسش شماره ۳۰۰۵۶

› آیا می شود پسر مجرد، دختر مجرد را نهی از منکر کند؟

› اگر موضوع و شرایط امر به معروف و نهی از منکر محقق باشد، تکلیف شرعی و وظیفه واجب اجتماعی و انسانی همه مکلفین است و حالت های مختلف مکلّف مانند مجرّد یا متأهل بودن در آن تاثیر ندارد، و به صرف این که مکلّف مجرد است، تکلیف از او ساقط نمی شود.

پرسش شماره ۲۸۸۴۸

› یک نفر منکری انجام می‌دهد و احتمال می‌دهیم که اگر او را نهی کنیم، بسیار بدتر، آن کار را انجام دهد؛ مثلاً بگوییم به فلان مؤمن، اهانت نکن - بیشتر اهانت می‌کند - آیا به صِرف چنین احتمالی، می‌توان نهی از منکر نکرد؟ اگر این احتمال، گمان قوی باشد چه حکمی دارد؟

› اگر بدانید نهی از منکر اثر نمی‌کند یا مفسده دارد و یا احتمال قابل توجه تأثیر خلاف بدهید، نهی از منکر واجب نیست.

پرسش شماره ۲۸۵۳۶

› از کسی کاری می بینیم که علم به حرام بودن آن نداریم؛ آیا لازم است حتماً تحقیق کرده و حکمش را پیدا کنیم تا احیاناً در همان مورد یا موارد دیگر نهی از منکر کنیم؟

› تحقیق در فرض مذکور لازم نیست.

پرسش شماره ۲۸۴۹۰

› اگر گمان شود فرد گناه کار، اصرار بر گناه ندارد، آیا نهی او واجب است؟

› به طور کلی اگر مکلف بداند یا گمان کند یا احتمال صحیح بدهد که شخص معصیت کار، گناه را تکرار نمی کند، نهی از منکر، واجب نیست.

پرسش شماره ۲۷۸۴۴

› در مورد رابطه با کسی که مرتکب منکری است و نهی قلبی و زبانی و حتی قطع رابطه در نهی از آن منکر، تأثیر ندارد، آیا وظیفه نهی از منکر به کلی ساقط می شود یا باید عند المواجهه، حداقل انکار قلبی را انجام داد؟

› انزجار قلبی که در هیچ مرحله ای ساقط نیست و مراتبی از نهی منکر را هم که ممکن است و احتمال تأثیر در آن وجود دارد باید داشته باشید.

پرسش شماره ۲۶۷۹۹

› مادری دارم که شئونات اسلامی را رعایت نمی کند و با نامحرم بسیار شوخی می کند و موارد دیگر؛ چون پدرم فوت کرده اند من او را نهی از منکر می کنم ولی بسیار عصبانی می شود و موجب کدورت شده است. چه باید بکنم؟ چون رفتار زننده او به

آبروی من نیز لطمه زده است.

› واجب است که با زبان نرم و مراعات احترام، ایشان را امر به معروف و نهی از منکر کنید و غیر از آن وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۲۵۱۱۴

› گروهی از بانوان مؤمن به منظور احیای امر به معروف و نهی از منکر لسانی، به صورت خودجوش و گروهی، اقدام به نهی از منکر نسبت به خانم‌های بد حجاب می‌کنند و در پیاده روی خیابان یا بازارها و... به طور متوالی با فاصله دو سه دقیقه به خانم ها تذکر می‌دهند. این امر به طور معمول موجب انزجار خانم‌های بد حجاب از افراد محجبه می‌شود. در فرض مذکور آیا این نوع امر به معروف، جایز است؟ در صورت جایز بودن آیا شرکت در این گروه‌ها برای احیای امر به معروف واجب می باشد؟

› در فرض سوال با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر با روش های بیان مناسب، فی نفسه اشکال ندارد و در برخی موارد، واجب می باشد و مجرّد توهم این که موجب بدبینی فاعل منکر یا بعضی از مردم نسبت به اسلام یا مؤمنین می گردد، باعث نمی شود که این وظیفه بسیار مهم ترک شود.

پرسش شماره ۲۴۰۳۲

› اگر کارمندی خوف داشته باشد که در صورت مبادرت به نهی از منکر، ضرری از طرف مسئولین بالاتر، متوجه او شود، آیا تکلیف از او ساقط است؟

› در فرض سؤال می تواند به صورتی که خوف ضرر نباشد مثلا ناشناس و مکتوب و یا سایر روش های نهی از منکر ، انجام وظیفه نماید. در غیر این صورت، اگر بداند یا گمان کند که نهی از منکر او موجب ضرر جانی یا آبروئی یا مالی قابل اعتنا می باشد، این کار واجب نیست و از او ساقط می‌شود؛ بلکه همچنین است اگر بخاطر احتمالی که عقلاء به آن اعتناء می‌کنند، خوف چنین ضرری را داشته باشد، واجب از او ساقط می‌شود.

پرسش شماره ۲۳۷۷۸

› آیا ترک نهی از منکر، باعث سقوط عدالت امام جماعت، می شود؟

› در امر به معروف و نهی از منکر، باید شرائط آن موجود باشد. بنابر این مواردی که امام جماعتی نهی نمی‌کند؛ ممکن است شرائط آن را مُحرز نمی داند. لذا صِرف این مورد، موجب سقوط عدالت نمی‌شود.

پرسش شماره ۲۳۳۶۲

› وظیفه در برابر کسی که مشروبات الکلی تولید، توزیع و به فروش می رساند، چیست؟

› وظیفه انسان - با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر - امر و نهی زبانی است و در صورت نیاز، باید موضوع را به مراتب بالاتر و مسئولان مربوطه در نیروی انتظامی و قوه قضائیه، گزارش دهد.

پرسش شماره ۲۳۰۹۱

› جایی مطالعه می کردم و در توضیح "احتمال تأثیر"، آمده بود که "احتمال تأثیر" یعنی احتمالی بیش از ۵۰ درصد؛ آیا این چنین تعبیری درست است؟ یا این که حتی اگر درصد کمی احتمال تأثیر بدهیم با وجود دیگر شرایط، امر به معروف و نهی از منکر، واجب می‌شود؟

› منظور از "احتمال تأثیر"، یعنی احتمالی که عقلایی باشد حتی با درصد پایین.

پرسش شماره ۲۰۸۸۷

› آیا نهی از منکر شخص غیبت کننده، در صورت وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر، واجب می شود یا بدون شرایط نیز واجب است؟

› نهی از منکر با وجود شرایط آن واجب می شود؛ ولی ردّ غیبت، بدون وجود شرایط نهی از منکر هم واجب است.

پرسش شماره ۱۸۸۵۳

› اگر احتمال داده شود کسی نماز نمی خواند، آیا امر به معروف چنین فردی واجب است؟

› در فرض سوال، واجب نیست.

پرسش شماره ۱۸۸۲۰

› اگر مأموری در حین انجام مأموریت، شاهد رفتار دو نفر با ظاهری نامتعارف باشد به گونه ای که روابط نامشروع آنان در انظار عمومی محرز شده است، آیا تفحص به جهت ارشاد و جلوگیری از ترویج روابط غیر شرعی، جایز است؟

› تفحص جایز نیست؛ البته اگر قانونی در این زمینه وجود دارد، باید رعایت شود.

پرسش شماره ۱۸۷۴۲

› عضو هیأت علمی دانشگاه هستم. اخیراً توسط یکی از همکاران مطرح شد که «تدریس استاد مرد در کلاسی که خانم ها هستند از مصادیق منکر است». آیا چنین نظری صحیح است؟ تکلیف چیست؟

› با حفظ حریم ضوابط شرعی و مقررات اسلامی و پرهیز از هرگونه عمل و رفتاری که آمیخته به ریبه و یا موجب ترتب فتنه و فساد باشد، مانع ندارد و در هر صورت بر زنان و دختران حفظ حجاب واجب است و بر مردان هم واجب است از نگاه حرام خودداری نموده و همچنین از اختلاطی که موجب خوف فتنه و فساد است اجتناب نمایند.

پرسش شماره ۱۸۶۶۱

› تشویق، تبلیغ و امر به اجرای قانون نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، آیا مصداق امر به معروف و بالعکس تذکر و آگاه سازی و نهی از قانون شکنی و نقض مقررات نیز، مصداق نهی از منکر است؟

› امر به اجرای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و امر به قوانینی که به طور مستقیم، توسط مجلس شورای اسلامی وضع شده و مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته‌اند و یا با استناد به اجازه قانونی نهادهای مربوطه، وضع شده‌اند، از مصادیق معروف و تخلّف از آن، جزء مصادیق منکر، محسوب می شود.

پرسش شماره ۱۳۵۷۷

› ملاک «احتمال تأثیر در امر به معروف و نهی از منکر» چیست؟ چگونه باید این معیار را شناخت؟

› مقصود، احتمال عقلایی تاثیر است؛ یعنی عقلاء در آن مورد احتمال تاثیر بدهند و تشخیص آن بر عهده مکلف است. بنابراین اگر انسان، بداند یا اطمینان پیدا کند که امر و نهی او، تأثیر ندارد، امر به معروف و نهی از منکر، واجب نیست. اما به صرف گمان به عدم تأثیر و لو اینکه ظنّ قوی باشد، وجوب (امر یا نهی) ساقط نمی‌شود.

پرسش شماره ۱۲۸۷۴

› از شرایط نهی از منکر «اصرار بر گناه» ذکر شده است. حال گاهی مشاهده می شود که کسی مرتکب گناه شده اما نمی دانیم بر این گناه اصرار دارد یا خیر؛ در این صورت، آیا امر به معروف و نهی از منکر، واجب می شود؟

› در فرض سوال، اگر بدانید که فرد عاصی، باز قصد ادامه و تکرار آن گناه را دارد، باید نهی از منکر کنید و الا لزومی ندارد.

پرسش شماره ۱۲۶۶۵

› راننده تاکسی هستم. گاهی اوقات زنان بدحجاب سوار تاکسی می شوند. آیا همین که چهره ای عبوس و همراه با اخم نسبت به این گونه افراد داشته باشم، حکم نهی از منکر را دارد و کفایت می کند یا خیر؟

› اگر عمل مذکور تأثیر داشته باشد، کفایت می‌کند و در فرض عدم تأثیر، وظیفهٔ شما ورود به مراتب بالاتر نهی از منکر مانند تذکر لسانی است.

پرسش شماره ۱۱۵۹۴

› اگر یک یا چند نفر از اعضای خانواده مخالف اسلام و یا مخالف مراجع تقلید باشند، وظیفه چیست؟ آیا می توان با آنها قطع رابطه کرد؟

› قطع رحم با کسانی که از محارم نَسَبی می باشند، ولو در فرض سؤال جایز نیست؛ ضمن اینکه صله رحم متوقف بر مراوده و رفت و آمد نیست و با احوالپرسی و پیغام فرستادن از طریق تلفن یا نامه هم محقق می شود. در هر صورت واجب است از اعمال خلاف شرع ایشان اظهار تنفّر کنید و به هر روش برادرانه ای که مفید و مؤثر می دانید، موعظه کنید

پرسش شماره ۱۰۹۴۴

› کسی که به سن بلوغ نرسیده است، آیا امر به معروف و نهی از منکر، برای او واجب است؟

› بر غیر بالغ، امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست.

پرسش شماره ۹۳۴۴

› آیا سفارش به خواندن دعا از جمله دعاهای وارد شده، امر به معروف، محسوب می شود؟

› امر به مستحبات، امر به معروف، محسوب می شود و مستحب است.

پرسش شماره ۹۰۷۸

› اگر شخص به خوبی از عهده امر به معروف و نهی از منکر، بر نیاید، مثلاً به خوبی بیان نکند یا به خوبی دفاع نکند آیا تکلیف از او برداشته می شود؟

› اگر چه تبیین صحیح منکر و معروف در این فریضه الهی، کار بسیار مطلوبی می باشد، ولیکن آن چیزی که به هنگام وقوع منکر واجب است آن است که انجام دهنده گناه را از آن گناه با تذکر لسانی باز بدارد و بیش از آن بر او واجب نیست، حتی اگر بداند که تنها موعظه و تقاضا اثر می‌گذارند نه امر و نهی، وجوب آنها بعید نیست. البته نسبت به موارد منکر و مراتب نهی از آن، مراحل دیگری وجود دارد که با مراجعه به کتب تفصیلی می توانید (در بخش مربوطه) ملاحظه نمایید.

پرسش شماره ۷۸۰۴

› برخی از افراد در نماز جماعت، هنگام قنوت، نگین انگشتر خود را به سمت کف دست بر می گردانند؛ با توجه به اینکه این کار، وجه شرعی ندارد، آیا باید نهی از منکر کرد؟

› در فرض مذکور گرداندن انگشتر، ضرری به صحت نماز نمی‌زند؛ لذا تذکر دادن، واجب نیست.

پرسش شماره ۷۵۵۴

› آیا امر به معروف و نهی از منکر، مختص به موارد «فتوا» است یا شامل موارد «احتیاط واجب» نیز می شود؟

› اگر کاری که شخص انجام می‌دهد، طبق نظر مرجع تقلیدِ هر دو نفر، خلاف احتیاط واجب است؛ امر به معروف و نهی از منکر واجب است.

پرسش شماره ۷۱۴۰

› برای انجام امر به معروف و نهی از منکر، آیا لازم است نظرات مراجع تقلید در آن مسأله را بدانیم؟

› اگر احتمال دهید، عمل انجام شده مطابق نظر مرجع تقلید فاعل، است، امر به معروف یا نهی از منکر، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۴۱۹

› مادرم حجاب و پوشش را به خوبی رعایت نمی کند. بر اساس تجربه اگر اصرار داشته باشم که مادرم پوشش مناسب و حجاب خود را رعایت کند به گفته ام عمل می کند؛ اگر در مورد حجاب و پوشش وی کوتاهی کنم، آیا مرتکب گناه شده ام و در گناه او شریک خواهم بود؟

› وظیفه شما ـ با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر ـ این است که با زبان نرم و مراعات احترام ایشان به عنوان مادر، امر به معروف و نهی از منکر کنید.

پرسش شماره ۶۳۶۰

› با توجه به شغل اداری، اطلاعاتی در خصوص یک سری از تخلفات همکاران بعضاً اخلاقی دارم که اگر به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع شود، باعث طلاق و درگیری خانواده ها می شود؛ آیا گزارش تخلفات جایز است؟

› موارد مختلف است؛ تخلفات مزبور اگر موجب آلوده شدن محیط کار یا ترویج فساد نیست و صرفاً تخلّف فردی به حساب می آید، فاش نمودن آن جایز نیست؛ مگر این که تخلّفی باشد که اگر نهی و جلوگیری نشود استمرار پیدا می کند و مفاسد بزرگتری برای فرد در پی خواهد داشت، در این صورت اگر برای نهی از منکر راهی جز گزارش به مسئولان ما فوق نباشد، با رعایت شرایط نهی از منکر گزارش جایز است.

پرسش شماره ۵۲۴۶

› اگر گمان و ظن بر انجام رقص، آواز و موسیقی در عروسی باشد، آیا می‌توان قبل از عروسی به این گونه افراد تذکر داد؟

› مجرد ظن و گمان موجب وجوب امر به معرف و نهی از منکر نمی‌شود؛ بله اگر اطمینان داشته باشید، وظیفهٔ شما ـ با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر ـ امر و نهی زبانی است.

پرسش شماره ۵۱۱۷

› اگر احتمال تأثیر در برابر منکری از ده تا سی درصد باشد، آیا امر به معروف و نهی از منکر، واجب است؟

› به هر حال اگر احتمال عقلایی در تأثیر داده شود، امر به معروف و نهی از منکر واجب است و تشخیص آن بر عهده مکلف می باشد.

پرسش شماره ۴۹۶۰

› حکم کسی که به خدا و پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و امامان معصوم علیهم السلام توهین می کند، چیست؟

› در هر صورت، وظیفه شما ـ با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر ـ امر و نهی زبانی است.

پرسش شماره ۴۹۲۴

› اگر خبرنگاری به لحاظ شغلی و نظر سنجی در مصاحبه انتخاباتی، افراد توهین به نظام و مقدسات کنند، اجازه اظهار نظر و یا امر به معروف و نهی از منکر نداریم. آیا مرتکب گناه می شویم؟

› موارد مختلف است؛ چنانچه تهیه این گزارش باعث ریشه کنی یک فساد اجتماعی گردد و اهمیت بالایی داشته باشد و مفسده دیگری بر آن مترتب نگردد (مثلاً موجب فتنه و فساد و تضعیف جمهوری اسلامی نشود)، ترک امر به معروف و نهی از منکر، گناه نمی‌باشد؛ در غیر این صورت، جایز نیست و باید به وظیفه خود طبق شرایط و مراتب امر به معروف و نهی از منکر عمل نمایید.

پرسش شماره ۴۴۷۲

› برخی از دانش آموزان در امتحانات تقلّب می کنند و گزارش ندادن آن سبب ترک امر به معروف و نهی از منکر و موجب تضییع حقوق دانش آموزان دیگر می شود. وظیفه چیست و آیا باید به مدیر گزارش داد؟

› در فرض سؤال اگر ممانعت از منکر، جز از طریق گزارش دادن ممکن نیست گزارش، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۴۲۳

› به خاطر برنامه های مبتذل ماهواره، آیا می توان ماهواره همسایه را خراب کرد و آیا این موضوع از موارد حق الناس است؟ آیا از باب نهی از منکر مجاز به اختلال در برنامه ماهوراه همسایه هستم؟

› با توجه به اینکه در زمان حاکمیت و اقتدار حکومت اسلامی می توان مراتب دیگر امر به معروف و نهی از منکر را که بعد از مرحله امر و نهی زبانی هستند، به نیروهای امنیتی داخلی (پلیس) و قوه قضائیه واگذار کرد، به خصوص در مواردی که برای جلوگیری از ارتکاب معصیت چاره ای جز اعمال قدرت از طریق تصرف در اموال کسی که فعل حرام انجام می دهد یا تعزیر و حبس او و مانند آن نیست، در چنین زمانی با حاکمیت و اقتدار چنین حکومت اسلامی، واجب است مکلفین در امر به معروف و نهی از منکر به امر و نهی زبانی اکتفا کنند و در صورت نیاز به توسل به زور، موضوع را به مسئولین ذیربط در نیروی انتظامی و قوه قضائیه، ارجاع دهند.

پرسش شماره ۴۱۰۴

› زنی که غافل است و توجه ندارد که مثلاً قسمتی از موی او دیده می‌شود، آیا نهی از منکر واجب است؟

› در صورتی که زن غافل است، موضوع نهی از منکر نیست؛ اگرچه نگاه عمدی به موی زن مسلمان توسط نامحرم جایز نیست.

پرسش شماره ۳۲۳۵

› شخصی که چند ساعت قبل و یا چند روز قبل، منکری را انجام داده است، اگر کسی او را ببیند آیا لازم است یادآوری کند و نهی از منکر فعل گذشته نماید؟

› اگر انسان شک دارد یا می‌داند که فرد گنه کار، اصرار بر گناه خود ندارد وظیفه‌ای نسبت به نهی از آن معصیت ندارد؛ اما اگر معلوم نیست توبه کرده است یا نه، واجب است او را - با رعایت شرایط - امر به توبه نماید.

پرسش شماره ۲۹۱۴

› در امر به معروف و نهی از منکر، منظور از اصرار بر گناه در نهی از منکر چیست؟

› مراد از اصرار بر گناه، یعنی این که انسان بداند، شخص معصیت‌کار، بنا دارد که معصیت خود را ولو یک بار دیگر تکرار کند. بنا بر این، اگر انسان بداند یا احتمال صحیح بدهد که گناه را ادامه نمی دهد و تکرار نمی‌کند، نهی از منکر، واجب نیست.

پرسش شماره ۲۹۱۲

› آیا امر به معروف و نهی از منکر، قبل و حین ترک معروف، یا انجام معصیت، واجب است یا بعد از انجام هم واجب است؟ برای مثال، نهی از منکر به خاطر جلوگیری از غیبت، باید قبل از غیبت کردن باشد یا بعد از آن هم باید در صورت وجود شرایط، این را تذکر دهد؟

› در هر حال امر به معروف و نهی از منکر، با وجود شرایط آن، هنگام ترک معروف یا انجام معصیت، یا بعد از آن - در صورتی که قصد تکرار داشته باشد - واجب است. اما قبل از عمل، اگر به قصد رسیدن به حرام، شروع به مقدمات آن نماید (که معمولا با آن مقدمات به حرام می رسد)، یا از حال شخص - از روی علم یا اطمینان و یا از دلیل معتبر - ظاهر شود که او می خواهد معصیتی را مرتکب گردد که تا به حال آن را انجام نداده است، نهی او واجب است.

پرسش شماره ۲۴۶۹

اموال پیدا شده و مجهول المالک، مظالم

› آیا می توانم مبلغ یک میلیون تومان به عنوان رد مظالم به مردم غزه کمک کنم؟

› مؤمنین مجازند علاوه بر کمک های اهدایی، رد مظالم را برای کمک به مردم مظلوم لبنان یا غزه پرداخت کنند.

پرسش شماره ۷۳۱۵۱

› بچه نابالغی قطعه طلای پیدا شده را به پدر می دهد و ایشان بدون اعلان تا یک سال آن را به فقیر می دهد. آیا پسر بعد از سن بلوغ ضامن است؟

› فرزند ضامن نیست.

پرسش شماره ۷۱۸۴۳

› در اشیاء گمشده و مجهول المالک، آیا هزینه های یافتن مالک و نقل و انتقال اموال برای فروش و تحویل به فقیر را می توان از قیمت خود اشیاء کسر کرد؟

› به طور کلی بر یابنده واجب است که کالای پیدا شده را تعریف کند و مالک آن را پیدا کند؛ ولی لازم نیست خودش مستقیماً تعریف کند بلکه می تواند شخص دیگری را به صورت مجانی و یا با اجرت اجیر کند تا تعریف کند و اجرت تعریف بر یابنده کالاست؛ مگر اینکه قصدش این باشد که آن کالا در دستش بماند و آن را برای مالکش حفظ کند که در این صورت احتیاط در مصالحه با مالک است.

پرسش شماره ۷۰۷۴۰

› حداقل میزان رد مظالم چقدر می باشد؟ و در چه صورت پرداخت رد مظالم واجب است؟

› به طور کلی مظالم به بدهی هایی گفته می شود که بر عهده انسان است و صاحب آن ها را نمی‌شناسید یا به هیچ وجه به آنها ـ حتی ورثه ـ دسترسی ندارید، که در این صورت باید به اندازه حداقلی که یقین دارید همراه با تورم آن به فقیر بپردازید و اگر جنس و موجود باشد، باید عین آن را به فقیر تحویل دهید.

پرسش شماره ۷۰۲۱۸

› آیا می توانیم مواردی که نمی دانیم مظالم آن به عهده ماست یا فرد دیگر، پرداخت کنیم؟ آیا از عهده فرد دوم، ساقط می شود؟ یا هر دو باید پرداخت کنیم؟ یا نفر دوم هم باید نیت پرداخت مظالم کند؟ اگر بعد فهمیدیم یقیناً به عهده نفر دیگر بوده از عهده او ساقط شده است؟

› اگر نیت کنید که مظالم خودتان باشد و اگر مظالم به عهده شما نبود، برای مظالم فرد دیگر محسوب شود، اشکال ندارد و اگر بعداً معلوم شود مظالم به عهده خودتان نبوده برای فرد دوم محسوب می شود.

پرسش شماره ۷۰۲۰۹

› آیا می توان با ردّ مظالم، فرد زندانی را آزاد کرد؟

› خیر؛ تنها در صورتی که فرد مزبور خرجی سال خود و خانواده اش را مطابق با شأنش نداشته باشد و از تأمین آن عاجز باشد و فقیر محسوب شود، می توان رد مظالم را به او داد یا با اجازه او بابت آزادیش از زندان، هزینه کرد.

پرسش شماره ۷۰۰۸۴

› اگر بخواهم مظالم خود را به مسجد جمکران، عتبات عالیات یا حرم امام رضا (ع) ببرم یا به فقرای فامیل پرداخت کنم، آیا ایرادی دارد یا نیاز به اجازه است؟

› مظالم باید به فقیر صدقه داده شود و پرداخت آن برای مسجد و عتبات و مانند آن کافی نیست.

پرسش شماره ۶۹۴۱۲

› حکم پیدا شدن صاحب مال، بعد از دادن رد مظالم چیست؟

› در فرض سؤال اگر صاحبش به صدقه دادن راضی نشود، باید عوض آن به او داده شود.

پرسش شماره ۶۹۲۴۰

› حکم گرفتن پرنده زینتیِ پیدا شده (مثل قناری) چیست؟ در صورتی که احتمال پیدا کردن صاحب آن نباشد.

› موارد مختلف است:
- اگر پرنده در آبادی هست و دارای نشانه ای است که معلوم می شود مالک دارد، گرفتن آن پرنده جایز نیست و اگر گرفت، باید هزینه حفظ آن حیوان را از مال خودش بدهد و برای یافتن مالک آن تحقیق کند و اگر از یافتن مالک حیوان ناامید شد، خود حیوان یا قیمت آن را از طرف صاحبش صدقه بدهد.
- در فرض گذشته اگر پرنده به خاطر بیماری یا علت دیگری در معرض خطر است، گرفتن آن پرنده جایز است و هزینه حفظ آن را در صورتی که مالکش یافت شود می تواند از او بگیرد؛ در صورتی که خود پرنده وارد خانه کسی شود نیز همین حکم را دارد.
- اگر پرنده می تواند پرواز کند و دارای نشانه ای نیست که معلوم می شود مالک دارد، می تواند پرنده را برای خودش بگیرد و لازم نیست برای یافتن صاحب احتمالی آن حیوان تحقیق کند.

پرسش شماره ۶۹۲۰۰

› برای انجام یک کار خیر، پیامی در گروه‌های مجازی منتشر شد و مقداری پول جمع گردید؛ اما پس از جمع شدن آن پول، شخص خیّری هزینه کامل آن کار را پرداخت کرد؛ حالا آن پول جمع شده، باقی مانده و افرادی که کمک کرده اند هم ناشناس هستند. آیا می‌توان آن پول را در کار خیر دیگری مصرف کرد؟ با توجه به اینکه به دلیل ناشناس بودن خیّرین، امکان برگرداندن پول وجود ندارد، برای چه کاری می‌توان آن پول را هزینه کرد؟

› اگر زمینه ای برای هزینه کردن پول‌های جمع‌آوری شده در آن چه مورد نظر خیّرین بوده وجود ندارد و دسترسی به خیّرین ندارید، از طرف آن‌ها به فقیر صدقه داده شود.

پرسش شماره ۶۸۸۳۵

› می‌خواهم نیت کنم هر وقت صدقه ای دادم، بابت رد مظالم باشد تا اگر حقی بر گردنم هست و یادم نیست، جایگزین آن گردد. آیا چنین نیتی صحیح است؟

› اگر پول را با نیت مذکور به فقیر بدهید، صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۶۶۰

› شخصی قبلاً از شهری حوله خریده و به جای ۱ حوله، ۲ حوله به اشتباه توسط فروشنده تحویل خریدار گردیده است؛ پیدا کردن فروشنده برای این شخص مشقت دارد یا ممکن است اصلاً نتواند او را پیدا کند. آیا می‌تواند با توجه به این که خودش (خریدار) فقیر است، به جای پرداخت پولش یا دادن این کالا به شخص فقیر دیگر، حوله را برای خودش بردارد؟

› بنا بر احتیاط واجب نمی‌تواند برای خودش بردارد هر چند فقیر باشد، مگر این که حاکم شرع، آن را قبول کند و به او صدقه بدهد.

پرسش شماره ۶۷۹۱۸

› عموی من دو کبوتر به من هدیه داد که بعداً گفت کبوتر نر برای خودش نبوده و از هوا قاطی کبوترهای او شده یا خودش اقدام به گرفتن کرده است؛ الآن من دو جفت جوجه از این دو کبوتر، جوجه کشی کرده ام؛ اگر بخواهم نر و ماده را به عمو پس بدهم آیا اختیار جوجه‌ها را دارم که مثلا در حرم امام رضا علیه السلام رها کنم؟ تکلیف من چیست؟ آیا به اندازه پول کبوتر نر باید رد مظالم یا صدقه داد؟ در صورتی که همه کبوترها را به عمویم پس بدهم، آیا دینی به گردنم می‌ماند؟

› جوجه‌ها از نظر ملکیت تابع کبوتر ماده هستند، بنا بر این در فرض سؤال، شما مالک آنها هستید؛ ولی نسبت به کبوتر نر اگر توانایی پرواز داشته و با توجه به آثار و قرائنی که دارد می‌دانید که مالک داشته است، شما یا عمویتان بنا بر احتیاط واجب باید از صاحب آن، جستجو کنید و هر زمان از یافتن او مأیوس شوید، خود کبوتر یا قیمتش را صدقه بدهید.

پرسش شماره ۶۳۰۳۱

› پرنده ای که حدود شش ماه است وارد خانه شده است، آیا می توان آن را فروخت؟

› اگر آن پرنده توانایی پرواز داشته باشد و معلوم نباشد که مالکی داشته است یا نه، تملک آن بر شخص یابنده جایز است و جستجو از صاحب آن، واجب نیست؛ اما در جایی که می‌داند مالک دارد هرچند از جهت آثاری که بر آن است، احتیاط واجب آن است که کسی که آن را گرفته است با آن معامله مجهول المالک نماید، یعنی از مالک آن جستجو کرده و چنانچه مأیوس شود، خود آن یا قیمتش را به فقیر صدقه دهد.

پرسش شماره ۵۷۴۱۳

› اگر مالی در میان وسایل یکی از اشخاص خانواده پیدا شود (مثلاً لای کتاب یکی از اشخاص) و صاحب کتاب و بقیه اعضا به خاطر نیاورند که متعلق به چه کسی بوده، تکلیف چیست؟

› اگر وسیله‌ای که مال در میان آن پیدا شده، از وسایل شخصی فرد خاصی بوده که معمولاً دیگران از آن استفاده نمی‌کرده اند، همان فرد می‌تواند از آن مال استفاده کند یا اجازه تصرف به دیگران بدهد و در صورتی که دو یا چند نفر خاص از افراد خانواده از آن وسیله استفاده می‌کرده‌اند، همان افراد با توافق یکدیگر می‌توانند از مال مذکور استفاده نمایند.

پرسش شماره ۵۵۱۱۰

› ۱. اگر کسی جوجه ای را در خانه ای که در آن مشغول به کار است، پیدا کند و جویای صاحب آن بشود اما کسی را نیابد و آن جوجه را نگه داشته و بزرگ کند، آیا گوشت آن بر او حلال است یا نه؟
۲. حکم آن جوجه که الان بزرگ شده و تخم گذاشته و جوجه دارد، چیست؟

› ج۱) در فرض مرقوم، جوجه مجهول المالک محسوب می‌شود و باید به عنوان صدقه به فقیر داده شود.
ج۲) در صورتی که کوتاهی کرده و صدقه ندهد و این جوجه بزرگ شود، تخم آن و نسلی که از تخم آن به وجود می آید، نیز مجهول المالک است و باید به فقیر صدقه داده شود.

پرسش شماره ۵۳۴۷۵

› اگر کسی مالی را که در مسجد جا مانده است را ببیند و آن را بردارد، اما پس از نگاه کردن، آن را سر جایش بگذارد، آیا حکم لقطه بر آن بار می شود و باید اعلان کند و ضامن است؟

› اگر مال مذکور، جا مانده باشد (نه این که صاحبش آن را گم کرده باشد) حکم مجهول المالک را دارد که کسی حق برداشتن آن را ندارد، مگر این که در صورت برنداشتن، مال از بین برود و یا دزدیده شود که در این صورت می تواند آن را بردارد و در هر دو صورت اگر برداشت باید به صاحبش برساند، و اگر از پیدا کردن صاحبش مأیوس شد، باید آن را از طرف صاحبش به فقیر صدقه دهد، در غیر این صورت ضامن است.
بله اگر کسی مالش را گم کند و دیگری آن را بردارد، باید به وظیفه مال لقطه عمل کند.

پرسش شماره ۵۲۷۴۴

› چند سال قبل راهنمای تور تعدادی توریست خارجی بودم؛ پس از انجام کار و مراجعت ایشان به کشورش، متوجه شدم مبلغ

۷۵ هزار تومان متعلق به یکی از افراد گروه، نزد من مانده است. متأسفانه امکان شناسایی و پیدا کردن ایشان نیست. تکلیف چیست؟

› اگر امیدی به یافتن صاحب آن ندارید، از طرف او به فقیر صدقه بدهید هر چند مطابق احتیاط مستحب، آن است که با اذن حاکم شرع باشد.

پرسش شماره ۴۹۷۹۶

› ۱. چند روز پیش انگشتری پیدا کردم و در محل یافت شده، نشانی و آدرس و تلفن داده و اعلام کردم؛ از طرفی مسافر هستم. آیا می توانم قیمت انگشتر را از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهم؟
۲. اگر در این بازه زمانی انگشتر در جیبم باشد، آیا وضو و نماز صحیح است؟

› ج۱) اگر قیمت انگشتر به مقدار تقریبی دو و نیم گرم نقره یا بیشتر است، باید برای یافتن صاحب آن یک سال اعلان کنید - البته چون مسافر هستید می توانید به دیگران وکالت بدهید که این کار را از طرف شما انجام دهند -؛ و بعد از آن اگر صاحب مال پیدا نشد، می توانید برای خود بردارید به قصد این که هر وقت صاحبش پیدا شد عوض آن را به او بدهید، یا برای او نگهداری کنید که هر وقت پیدا شد به او بدهید، ولی احتیاط مستحب آن است که از طرف صاحبش صدقه بدهید. و اگر در بین سالی که اعلان می کنید از پیدا شدن صاحب مال ناامید شوید، احتیاط واجب است که آن را صدقه بدهید.
ج۲) اگر به وظیفه درست عمل کنید، بودن آن در جیب شما اشکالی ندارد، در هر حال در صورتی که در جیبتان باشد، نماز و وضو صحیح است.

پرسش شماره ۴۸۱۱۳

› اگر وسایل کسی در حال خسارت دیدن باشد و ما بدون اذن مالک اقدام به حفاظت و جلوگیری از خسارت کنیم، ولی اشتباها منتج به افزایش خسارت شود، آیا ضامن هستیم؟

› موارد مختلف است، اگر مال مجهول المالکی باشد که در معرض تلف است و شما به قصد حفظ آن، اقدام کرده باشید، در صورتی که در حفظ آن کوتاهی نکرده باشید، ضامن نیستید.

پرسش شماره ۴۶۹۱۱

› آیا می توان به اعضای خانواده یا سرپرست خانواده (مثل مادر که تحت پوشش کمیته امداد است) ردّ مظالم داد؟

› در فرض مذکور اگر رد مظالم برای خودتان باشد، نمی توانید به واجب النفقهٔ خویش مثل فرزندان یا والدین بدهید؛ ولی دادن رد مظالم دیگران به واجب النفقه تان اگر فقیر باشند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۷۹۴

› سرپرست مجموعه ای علمیـ-پژوهشی هستم. بر اساس قانون مصوّب مجموعه، افراد حق جا گذاشتن هیچ وسیله ای را ندارند. اما گاهی برخی از وسایل شخصی جا می ماند و افراد حتی با گذشت چند سال، مراجعه نمی کنند. آیا می توان وسایل را به عنوان اشیای اعراض شده تلقی کرد تا مأموران جمع آوری زباله آنها را ببرند؟ آیا می توان به موسسات خیریّه داد و یا اشیاء را فروخت و صرف امور عام المنفعه کرد؟

› اگر از قرائن و شواهد و یا بر اساس تعهد اولیه مبتنی بر قانون مصوب مجموعه، مطمئن هستید که این افراد از وسائل خود اعراض کرده و یا اجازه تصرف داده اند، مخیّرید که از آنها در مجموعه خود استفاده کنید و یا به مجموعه خیریّه دیگر بدهید؛ اما اگر نسبت به اعراض از این وسائل یا رضایت صاحبان آنها مطمئن نیستید و امیدی به پیدا کردن صاحبان آنها ندارید، باید آن اشیاء و یا قیمت آن را به فقرای متدین صدقه بدهید هرچند مطابق احتیاط، آن است که با اذن حاکم شرع باشد.

پرسش شماره ۳۹۷۹۷

› بال کبوتری چیده و کوتاه شده و قدرت پرواز کردن ندارد؛ به خاطر احتمال به خطر افتادن و یا این که طعمه حیوان نشود، او را در قفس نگهداری می کنم. برای یافتن صاحب کبوتر چه وظیفه ای دارم؟

› باید از همسایه ها و خانه های نزدیک برای یافتن صاحب کبوتر (که بالش چیده شده و می دانید از دیگران است) جستجو کنید و چنانچه از پیدا کردن صاحب آن مأیوس شدید، کبوتر یا قیمت آن را از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهید.

پرسش شماره ۳۹۳۸۰

› در پرداخت ردّ مظالم، آیا باید مبلغ تعیین شده، به فقیر داده شود یا می‌توان اقلام مایحتاج خوراکی روزانه و وسایل مورد نیاز را تهیه کرد؟

› در مورد ردّ مظالم و لقطه، باید همان مالی را که متعلق به دیگران است یا مبلغش را از طرف صاحبش به فقیر صدقه دهید و تبدیل آن به اشیاء دیگر جائز نیست، مگر این که از فقیر برای قبول صدقه و تبدیل آن به مال دیگر وکالت بگیرید.

پرسش شماره ۳۸۹۷۱

› حقّی از مدرسه حوزه علمیه بر ذمه ام است؛ اگر از معاون آموزشی یا مدیر مدرسه حلالیت بطلبم، آیا این حقّ ادا شده است و برئ الذمه می شوم؟

› موارد مختلف است. به هر حال اگر معاون آموزش اختیار قانونی چنین کاری را داشته است کافی است.

پرسش شماره ۳۸۵۳۱

› اگر مبلغی به حساب واریز شود و واریز کننده هم معلوم نباشد و یا بدانیم واریز مبلغ مذکور به خاطر اشکال بانکی است، تکلیف چیست؟

› موارد مختلف است؛ اگر اطمینان دارید مبلغ مذکور متعلق به شما نیست، حق استفاده از آن را ندارید و باید به صاحبش برگردانید و اگر از دسترسی به مالک مأیوس هستید از جانب او به فقیر صدقه بدهید و در صورت شک، چنانچه حسابی است که به طور معمول فقط درآمد خودتان به آن واریز می شود، مصرف کردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۳۰۹

› کارت ویژه سوار شدن اتوبوس واحد بدون علامت و نشانه پیدا کردم اگر در کف خیابان می‌ماند زیر چرخ ماشین‌ها از بین می‌رفت و غیر قابل استفاده می‌شد؛ آیا می توان از کارت مذکور استفاده کرد و پول آن را از طرف صاحب کارت صدقه داد؟

› مالی که انسان پیدا می‌کند چنانچه قیمتش کمتر از دو و نیم گرم نقره باشد تملک آن در همان حال بدون تعریف و فحص از مالکش جایز است؛ و اگر قیمتش بیشتر باشد و نشانه‌ای نداشته باشد که به واسطه آن، صاحبش معلوم شود، احتیاط واجب آن است که از طرف صاحبش به فقیر، صدقه بدهید.

پرسش شماره ۳۸۲۸۵

› ۱. مقداری بدهی بر عهده دارم که به هیچ عنوان مقدار بدهی و مالک آنها را نمی شناسم. آیا اجازه هست که به فقیر بدهم؟ تا چه مقدار می توان به فقیر داد؟
۲. مال مجهول المالکی که پیدا شده (لقطه) آیا قابل تملک شخصی است؟

› ج۱) در ردّ مظالم (هر مقدار که باشد) جایز است خودتان آن را به فقیر متدین و عفیف بدهید هر چند احتیاط مستحب آن است که از حاکم شرع اجازه بگیرید. و در فرض سوال به مقدار حداقلی که یقین دارید بدهی بر عهده شما است، صدقه دهید مثلا اگر بین ۱۰۰۰ تومان و ۲۰۰۰ تومان تردید دارید، همان مقدار کمتر، کفایت می کند.
ج۲) حکم مال پیدا شده (لقطه) با حکم مجهول المالک متفاوت است. یکی از این تفاوت ها این است که در مجهول المالک به هیچ وجه اجازه تملک مال داده نشده اما در لقطه تحت شرایطی که در رساله بیان شده است می توان آن را تملک کرد.

پرسش شماره ۳۷۵۰۲

› اگر شخصی به وسیله قلاب ماهی گیری، ساعتی را از درون آب پیدا کند، آیا آن ساعت حکم لقطه دارد؟

› ساعت مذکور در فرض سؤال که صاحبش آن را گم کرده است، حکم لقطه را دارد.

پرسش شماره ۳۷۳۱۲

› آیا می توان ماهیانه مبلغ ۵۰ یا ۱۰۰ هزار تومان به عنوان رد مظالم جهت عمران و آبادی مناطق محروم به گروههای جهادی بدهم؟

› اگر بخواهید به عنوان ردّ مظالم محسوب شود، باید پول را از طرف کسانی که به آنها بدهکار هستید و دسترسی به آنها ندارید، به فقیر صدقه بدهید.

پرسش شماره ۳۶۷۲۶

› جایگاه دار پمپ گاز هستم و گاهی اوقات مقداری پول خرد دست ما می‌ماند و شاید بعضی‌ها راضی نباشند؛ آیا این پول برای ما حلال است؟

› حلال نیست، مگر این که با رضایت صاحبان پول باشد.

پرسش شماره ۳۶۶۵۹

› اگر کسی مبلغی را به صورت ربا گرفته باشد، بعد متوجه گناه خود شده و قصد باز پس دادن مبلغ اضافه را دارد ولی پیدا کردن شخص ممکن نیست و حتی جستجوی شخص، مفسده‌ای هم به دنبال دارد؛ این مبلغ اضافه دریافت را چه باید بکند؟ ضمناً به دلیل گذشت زمان مبلغ و درصد سود دریافت شده را فراموش کرده ام چه باید کرد؟

› اگر از پیدا کردن طرف مقابل، مأیوس است باید به مقدار حداقلی که یقین دارد، از طرف او به فقیر صدقه بدهد و احتیاط مستحب آن است که برای پرداخت صدقه از حاکم شرع اجازه بگیرد.

پرسش شماره ۳۶۶۳۷

› قبل از سن تکلیف با هماهنگی و فریب کاری دوستم، با امکانات و هزینه بسیج به اردو رفتم در حالی که عضو پایگاه بسیج نبودم؛ آیا راهی برای جبران هزینه های جاری اردو وجود دارد؟ آیا می توان مبلغ مشخصی را به عنوان ردّ مظالم به حاکم پرداخت کرد؟ تکلیف چیست؟

› شرکت در اردوی مذکور تابع قانون است و اگر طبق قانون باید خسارتی پرداخت کنید، خسارت مربوطه را به همان پایگاه بسیج بپردازید و رد مظالم به حاکم کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۳۶۰۹۸

› در باشگاهی که توسط اداره آموزش و پرورش اجاره شده، در حین بازی به علت برخورد پایم مقداری از گچ دیوار سالن تخریب شد؛ آیا می توان مبلغ خسارت وارده را به عنوان ردّ مظالم به حاکم شرع پرداخت کرد؟

› باید خسارت مربوطه را طبق قانون به مالکان باشگاه بپردازید و پرداخت ردّ مظالم کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۳۶۰۹۷

› رد مظالم و حقوقی بر عهده دارم که برخی از صاحبان آنها قابل شناسایی نبوده و یا در صورت اطلاع دادن به آنها حیثیت و آبروی ما به خطر می افتد؛ آیا می توان به ازای آنها مبلغی به فقیر یا مصارف عام المنفعه رساند؟

› چنانچه صاحب حق معلوم و قابل دسترسی باشد، باید مال را ولو به صورت ناشناس به او برسانید؛ اما در خصوص مظالم دیگر که صاحب حق را نمی شناسید، باید آن را به فقیر متدین و عفیف صدقه بدهید و نباید در راه دیگری هزینه کنید.

پرسش شماره ۳۵۵۶۰

› از مسافری ۱۵۰۰ تومان اخذ کردم که ۵۰۰ تومان آن اضافی بود؛ با توجه به اینکه مسافر بوده و قابل شناسایی نیست و اطلاعی هم از او ندارم و پیدا کردن او غیر ممکن است، تکلیف چیست؟

› چنانچه میزان دریافت شده بیشتر از مقداری باشد که به او اعلام نموده اید و اشتباهاً پرداخت کرده باشد، در این صورت اگر شک در رضایت او برای تصرف دارید باید مقدار مذکور را به فقیر متدین صدقه بدهید.

پرسش شماره ۳۴۱۶۰

› شخصی مالی را به من بخشید، که بیش از یک سال پیدا کرده بود. با توجه به نا امیدی از یافتن مالک، آیا تصرّف در آن جایز است؟

› اگر فقیر هستید، می توانید در آن تصرّف کنید.

پرسش شماره ۳۳۵۲۱

› کتابی که صاحب آن مشخص نیست و از رضایت یا عدم رضایت صاحب کتاب هم خبر نداریم، آیا مطالعه آن جایز است؟

› موارد مختلف است. اگر کتاب غصبی یا مجهول المالک باشد، مطالعه آن جائز نیست، اما اگر صاحبش آن را گم کرده باشد، با شرایطی که در رساله حضرت امام (قدس سرّه) آمده است، می توان از آن استفاده کرد.

پرسش شماره ۳۳۴۷۶

› آیا پول ردّ مظالم را می توان جهت استفاده مردم زلزله زده ارسال کرد؟

› رد مظالم باید به فقیر متدین و عفیف داده شود و نمی توان به طور مطلق برای زلزله زدگان ارسال کرد.

پرسش شماره ۳۲۴۹۱

› سال‌ها قبل، پدرم انگشتری را در باغ پیدا کرد؛ چون پدرم تحت پوشش کمیته امداد بود، با راهنمایی فردی، مالک شدن آن را بلا اشکال می‌دانست. بعد از یکی دو سال ناامیدی از پیدا شدن صاحبش، پدرم انگشتر را جهت استفاده به من داد. من انگشتر را فروختم و جنس دیگری خریدم.
۱. آیا انگشتر غصبی بوده؟
۲. آیا نماز و روزه هایی که انجام شده، صحیح بوده؟

› ج۱) در فرض سؤال، اگر با اعلام کردن و جستجو امکان پیدا کردن صاحب انگشتر نبوده است، چنانچه شما فقیر بوده اید، تصرف آن برای شما اشکال نداشته است.
ج۲) در هر صورت خللی به نمازها و روزه های شما با این انگشتر وارد نشده است.

پرسش شماره ۳۲۴۲۴

› گاهی اوقات، مبلغی به عنوان ردّ مظالم در اختیار مدیر مدرسه قرار دارد، تا به افراد فقیر داده شود؛ آیا صِرف ادعای فقر کافی است، یا باید تحقیق و احراز فقر شود؟

› اگر از ظاهر حالش گمان حاصل شود که فقیر است؛ کافی است و تحقیق لازم نیست.

پرسش شماره ۳۱۰۹۷

› حدود چهار سال قبل در سفر پیاده روی اربعین در موکبی، به گمان اینکه تبلت متعلق به یکی از هم وطنان ایرانی است و امکان سرقت و یا دسترسی به اطلاعات و محتویات توسط غیر ایرانیان وجود داشت، به گمان و امید اینکه به صاحبش برسانم تبلت را برداشتم؛ بعد از برگشت به ایران با کمک پلیس فتا هم صاحبش پیدا نشد. تکلیف چیست؟

› اگر از طریق ارتباط با صاحبان موکب نمی توانید صاحب تبلت را پیدا کنید باید آن را از طرف صاحبش به فقیر متدین صدقه بدهید.

پرسش شماره ۳۰۷۶۷

› ۱. کسی که مسئول نظافت و نظم مکانی است، آیا می تواند وسائل جامانده در آن مکان را برداشته و به مکانی که از قبل مشخص شده، تحت عنوان وسایل جامانده انتقال دهد؟
۲. آیا این شخص، ضامن وسائل جا مانده است و باید دنبال صاحبان آن ها بگردد؟ وسائل جا مانده، قیمت های متفاوتی دارند؛ مثلاً خودکار، انگشتر و ... (اگر وسائل، جمع آوری نشوند، آن مکان به شدت بی نظم و در کار موجب اختلال است.)

› در فرض سؤال اگر معلوم باشد که صاحب این وسائل از آنها اعراض کرده، برداشتن یا انتقال این وسائل اشکالی ندارد؛ در غیر این صورت بنا بر احتیاط واجب باید خود شخصی که این وسایل را برداشته، احکام مجهول المالک را رعایت کند، یعنی اگر امکان دسترسی به مالکش نباشد و ناامید از پیدا کردن او باشد، بنابر احتیاط واجب، همان وسائل یا قیمت آن ها را به نیت مالکش به فقیر صدقه بدهد.

پرسش شماره ۳۰۱۷۷

› آیا رد مظالم را می توان به سیّد فقیر داد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۷۷۸

› در چهارده سالگی، کیف پولی حاوی مبلغ سی و پنج هزار تومان پیدا کرده و پول را خرج کردم. هیچ مدرک شناسایی و نشانه ای هم نداشت. بعد از گذشت دوازده سال احساس ظلم و گناه می کنم؛ تکلیف چیست؟

› اگر به مالک پول دسترسی ندارید و از یافتن او مأیوس هستید، باید آن را همراه با کاهش ارزش پول در مدتی که از آن گذشته است، محاسبه کنید و از طرف مالکش به فقیر، صدقه بدهید.

پرسش شماره ۲۹۶۵۸

› ۱. از سال های قبل، مقداری طلا مربوط به دانش آموزان و یا میهمانان در محیط مدرسه پیدا شده و بعد از نیافتن صاحبانش در گاو صندوق، قرار داده اند؛ تکلیف مدیر جدید مدرسه چیست؟
۲. با توجه به این که مدرسه امکاناتی ندارد و در حاشیه شهر بوده و دانش آموزان مستضعف، در این مدرسه تحصیل می کنند. آیا می توان از طرف صاحبان طلا، آن را فروخته و برای مدرسه هزینه کنیم؟

› جا۱و۲) اگر از یافتن صاحبان طلا مأیوس هستید، باید طلا یا قیمتش را به نیت مالک آن، به فقیر صدقه دهید و صرف در امور مدرسه هرچند در فرض سؤال جایز نیست.

پرسش شماره ۲۸۶۳۱

› حدود پنج سال قبل گوشی همراهم را جهت تعمیر به تعمیرکار سپردم؛ اما بعد از تعمیر، متوجه شدم گوشی خودم نیست. آیا می‌توان از آن استفاده کرد؟ وظیفه چیست؟

› باید گوشی را به صاحب آن برگردانید و اگر راهی برای دسترسی به صاحب آن وجود ندارد، باید خود گوشی و یا قیمت آن را از طرف مالکش، به فقیر صدقه بدهید.

پرسش شماره ۲۸۳۲۱

› اگر کسی به دیگری بگوید که لقطه را به او بدهد؛ کدام یک مسئول است؟

› اگر فرد مذکور، مال پیدا شده را برای خودش بر ندارد و به او برساند، بنابر احتیاط واجب هر دو نفر طبق احکام لقطه عمل نمایند.

پرسش شماره ۲۷۸۶۷

› بنده در گذشته با فردی آشنا بودم و سلام و احوال پرسی خوبی داشتیم. زمانی برای خرید با او به مغازه ای رفتم، فروشنده پول خُرد نداشت؛ لذا ایشان مبلغ خرید بنده را حساب کرد و چون مبلغ، ناچیز بود (ده هزار تومان) سخنی هم از باز پس گیری آن نگفت. با توجه به اینکه خود ایشان روابطش را با من بر هم زده است، آیا دَینی بر عهدهٔ بنده است؟ اگر دینی باشد، باید مبلغ را به خود ایشان بدهم یا می توانم از طرف ایشان به صندوق صدقات بیندازم؟

› در فرض مذکور اگر آن فرد مبلغ را به شما نبخشیده و از آن گذشت نکرده است، باید به خود ایشان بدهید - هر چند با وکالت دادن به دیگران یا به صورت ناشناس - و پرداخت آن مبلغ به صندوق صدقات کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۲۵۶۵۳

› اگر در مسجد کفش کسی با کفش ما عوض شود، آیا می‌توان کفش دیگری را پوشید؟

› اگر بدانید کفشی که برداشته اید مال کسی است که کفش شما را برده است، بعد از فحص و یأس از یافتن صاحبش می توانید در آن تصرف نمایید، بلکه به عنوان تقاصّ از مال خود، آن را تملک نمایید؛ البته اگر آنچه که موجود است از آنچه که برده شده، بهتر باشد، باید تفاوت، ملاحظه شود، و مقدار تفاوت را بعد از یأس از صاحب کفشی که باقی مانده، صدقه بدهید. اما اگر ندانید آنچه که باقی مانده مال کسی است که کفش شما را برده یا مال دیگری است باید با آن معامله مجهول المالک نمایید؛ یعنی باید از صاحب آن تفحص کنید و در صورت یأس از یافتن او، آن را صدقه بدهید.

پرسش شماره ۲۵۰۳۵

› اگر انسان شیء پیدا شده را برداشت و بلافاصله سر جایش گذاشت، آیا احکام لقطه را باید مراعات کند؟

› در فرض سوال اگر انسان شئ پیدا شده را بردارد احکام لقطه را باید مراعات کند ولی اگر با دست و یا پا به کناری بیندازد (بدون اینکه بردارد) حکم لقطه را ندارد.

پرسش شماره ۲۵۰۳۴

› آیا پوشیدن لباسی که شک دارم متعلق به خودم است یا دیگری، جایز است؟

› اگر لباس را در مکانی از خانه یافته اید که معمولا غیر خودتان کسی به آنجا رفت و آمد ندارد، مال شما محسوب می شود، اما اگر در جایی یافته اید که مردم در آن تردّد دارند، مانند بیرونی خانه که برای میهمان ها و واردین و عیادت کنندگان آماده شده است و میهمان خانه ها و مانند آن ها، حکم لقطه را دارد.

پرسش شماره ۲۳۴۴۸

› آیا از اموال خودم می توانم برای پدربزرگ مرحومم به فقرا ردّ مظالم بدهم؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۱۷۲۸

› در سن ۶ سالگی در حین دعوا با پسر همسایه، شیء تیزی به طرف او پرتاب کرده و سبب جراحت پیشانی او شدم. اکنون هیچگونه آدرس و نشانه ای از او ندارم تا حلالیت بطلبم؛ تکلیف چیست؟

› در فرض سوال اگر به هیچ نحو امکان یافتن فرد مذکور نیست و از پیدا کردن ایشان مأیوس هستید، باید مقدار دیه را از طرف او به فقیر متدین و عفیف صدقه بدهید هرچند بنا بر احتیاط مستحب از حاکم شرع اجازه بگیرید.

پرسش شماره ۲۱۶۱۵

› قاشق مجهول المالکی در اختیارم بود، که گم شد؛ تکلیف چیست؟

› باید قیمت آن را از طرف صاحبش صدقه بدهید، مگر این که برای حفظ آن از تلف برداشته باشید و در حفظ آن کوتاهی نکرده باشید، که در این صورت تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۲۱۴۳۵

› پارچه و لباس هایی که صاحبان آنها بخاطر فراموشی از تحویل لباس هایشان و یا عدم پرداخت کامل حق الزحمه، نزد خیاط مانده است، آیا می توان آنها را به افراد مستحق داد و یا صرف امور خیریه کرد؟

› اگر دسترسی به صاحبان پارچه ها ندارید، باید آنها یا قیمتشان را از طرف صاحبانش به فقیر عفیف متدین، صدقه بدهید.

پرسش شماره ۲۱۱۰۱

› حدود ۶ سال مستاجر هستم. در پارکینگ خانه موتوری بدون صاحب موجود است. با پرس و جو از دیگر ساکنین و همسایگان و گزارش به پلیس ۱۱۰ مالک موتور مشخص نشد. آیا می توان در آن تصرف و استفاده کرد؟

› تصرف یا استفاده از موتور مذکور جایز نیست؛ بنا بر این اگر در موتور تصرف نکرده اید تکلیفی ندارید اما اگر در آن تصرف نموده اید (ولو مثلا آن را دست گرفته باشید) در این صورت موتور مذکور حکم مجهول المالک دارد و باید موتور یا پولش به فقیر متدین صدقه داده شود.

پرسش شماره ۲۰۹۱۶

› چند سال قبل در سفر به شهری دیگر در حال رانندگی به ماشین پارک شده، خسارت وارد کردم. اکنون دسترسی به مالک ماشین ندارم؛ تکلیف چیست؟

› اگر پیدا کردن صاحب آن ممکن است، ولو با صرف هزینه، لازم است به نحوی مالک آن را پیدا کنید و رضایتش را جلب نمایید و الا خسارت وارده را از طرف صاحب آن به فقیر عفیف متدین، صدقه بدهید؛ هرچند مطابق احتیاط، آن است که با اذن حاکم شرع باشد.

پرسش شماره ۱۸۰۱۱

› آیا تملک و استفاده از محموله لنج غرق شده که روی سطح آب دریا پراکنده شده، با توجه به این که صاحب محموله عوض آن را از بیمه دریافت می کند، جایز است؟

› اگر مطمئن باشید که مالکان این وسائل از آن اعراض کرده اند و ملک بیمه یا شرکت دیگری نشده، برداشتن و استفاده از آن ها اشکالی ندارد، در غیر این صورت اگر برداشته اید و از پیدا کردن صاحبش مأیوس هستید، باید قیمت یا خود آن را از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهید.

پرسش شماره ۱۵۰۶۲

› مدت شش ماه روی پشت بام خانه، چیزی شبیه سفره به ابعاد تقریبی دو متر، پیدا شده که ظاهراً باد آورده است. سفره را دور انداختم. در چنین مواردی تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال اگر آن سفره را بر نداشته باشید تا این که فاسد شده و قیمتی نداشته باشد، تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۱۴۴۹۳

› پرنده اهلی که در طبیعت رها شده و معلوم نیست فرار کرده یا صاحبش از آن اعراض کرده و مجدداً افرادی، پرنده را به دام انداخته و خرید و فروش می کنند، آیا می توان چنین پرنده ای را خرید؟

› در هر صورت تا یقین ندارید مالک اصلی پرنده از آن اعراض کرده است، خرید آن جایز نیست و موجب ضمان است.

پرسش شماره ۱۳۸۳۸

› مالی را که قیمت آن از یک درهم بیشتر بود پیدا کرده و مدتی از آن استفاده کردم؛ سپس رد مظالم دادم. آیا کفاره ای بر ذمه‌ام هست؟

› کفاره ندارد ولی ضامن هستید و باید اجرت المثل مدتی را که استفاده کرده اید و نیز اصل آن را به صاحبش برگردانید؛ البته

چنانچه از پیدا کردن او مأیوس هستید، باید اصل - یا قیمت آن - و اجرت مذکور را از طرف او به فقیر صدقه بدهید. هرچند مطابق احتیاط مستحب، آن است که با اذن حاکم شرع باشد.

پرسش شماره ۱۳۴۸۷

› از وای فای چند نفر بدون اجازه استفاده کرده ام ولی به خاطر حفظ آبرو از جلب رضایت آنها شرم و حیا دارم. آیا می توان معادل اینترنت مصرف شده، پول آن را به فقیر بدهم؟

› اگر مالکان آنها را می شناسید باید مبلغ اینترنت استفاده شده را ولو به صورت غیر مستقیم به آنها برسانید و یا اینکه رضایت آنها را بدست آورید و پرداخت صدقه از طرف آنها کفایت نمی کند؛ ضمناً اگر تصرف مزبور از روی علم و عمد صورت گرفته، معصیت بوده و توبه از آن لازم است.

پرسش شماره ۱۱۰۸۵

› آیا گرفتن گروهی زنبور عسل فراری که بر روی درختی در پارک جمع شده اند و معلوم نیست به چه کسی تعلق دارد، جایز است؟

› در فرض سؤال، گرفتن زنبورها جایز نیست و اگر بگیرید، واجب است از صاحبش جستجو نمایید و اگر از یافتن صاحب آن مأیوس شوید، باید زنبورها یا قیمتش را صدقه بدهید.

پرسش شماره ۱۰۷۵۱

› سال ها قبل یک جلد قرآن را بدون اجازه، از نمازخانه آموزش و پرورش منطقه دو تهران خارج کردم و بعد از مدتی به دلیل جا به جاییِ محل سکونت، در مسجدی قرار دادم. آیا دَینی بر گردنم هست؟ چه مبلغی و به کجا باید پرداخت کنم؟ آیا حتماً باید عین کتاب را به همان مکان برگردانم؟

› در صورت امکان باید حتماً همان قرآن را به همان نمازخانه برگردانید؛ اما اگر اصلا به آن قرآن دسترسی ندارید، مثل آن را تهیه کرده و در همان نمازخانه بگذارید.

پرسش شماره ۷۸۱۸

› سال گذشته ضبط ماشینم سرقت شد. از کلانتری اطلاع دادند با دستگیری تعدادی سارق، اموالی از جمله چند ضبط خریداری کرده و یک ضبط نو و جدید تحویل دادند. نکته اینجاست که اولاً بنده ضبطی غیر از ضبط خودم هر چند کم ارزش تر از آن را دریافت کردم و ثانیاً مشخص نیست از مال سارق خودم خریداری شده باشد و برایم شبهه دارد. تکلیف چیست؟

› استفاده از ضبط مذکور جایز نیست و اگر از یافتن صاحب آن نا امید هستید، باید ضبط یا قمیت آن را به فقیر متدین و عفیف صدقه بدهید.

پرسش شماره ۷۲۸۸

› حق الزحمه تدریس ساعتی دریافت می نمایم. مبلغی حدود ۴۰۰ هزار تومان از باب احتیاط کنار گذاشته و خود را مالک آن نمی دانم؛ از طرفی به خانواده یتیم و فقیری به عنوان سرپرست، کمک می نمایم. آیا می توان پول مذکور را برای آنها هزینه کنم؟

› در صورتی که واقعاً مالک پول مذکور نباشید باید آن را به همان مرکزی که به شما پرداخت کرده است برگردانید و دادن آن به خانواده یتیم و فقیر کافی نیست.

پرسش شماره ۶۲۶۵

› شخصی که پول یا مال دیگری را سرقت کرده و اکنون پشیمان شده و قصد جبران دارد؛ چگونه می تواند ردّ مال کند؟ آیا با شارژ سیم کارت وی کفایت می کند؟ آیا می تواند وسیله و جنسی خریداری کرده و به صاحب مال بدهد؟

› در فرض سوال، چنانچه مال دزدیده شده پول نقد بوده یا چیزی است که شبیه آن در بازار نیست، باید همان مقدار پول یا قیمت جنس مزبور را به صاحبش برگرداند و تبدیل به شارژ، موجب سقوط دین نمی شود؛ بله لازم نیست هنگام برگرداندن، ماجرا را بگوید، بلکه می تواند به عنوان هدیه و عیدی به او بدهد و یا توسط شخص دیگری هر چند ناشناس آن را پرداخت کند.

پرسش شماره ۴۵۸۱

› مال پیدا شده را به چه نیّت می توان برداشت؟ آیا می توان سر جایش برگرداند تا شامل احکام اموال گمشده نشود؟

› به طور کلی، مالی گمشده ای را که انسان پیدا می کند برداشتنش مکروه است و اگر آن را بردارد، احکام مال پیدا شده را باید مراعات کند و إلا مدیون است.

پرسش شماره ۴۱۳۴

› ۱. گوسفندی در گله گوسفندان پیدا شده و صاحب گله می‌داند که این گوسفند مال او نیست؛ ولی به این نیت که صاحبش را پیدا کند، گوسفند را نگهداری نموده و در مدت یک سال به اطراف، اعلام کرده و مالک پیدا نشده؛ بعد از دو سال، گوسفند زاد و ولد کرده؛ وظیفه چیست؟
۲. آیا این دو سالی که شخص، گوسفند را آذوقه داده و نگهداری کرده، چیزی مالک می شود؟

› ج۱) گوسفند مزبور و نمائات آن مثل بچۀ آن، حکم مجهول المالک را دارد و باید بعد از فحص از مالک و ناامید شدن از یافتن مالکش، به فقیر صدقه بدهد.
ج۲) در صورتی که مجاز در گرفتن و نگهداری گوسفند بوده و قصد تبرّع و مجانی خرج کردن را در مخارج نداشته، می تواند هزینه ها را بردارد.

پرسش شماره ۳۱۷۸

› حکم استفاده از غسّال خانه ای که در زمین مجهول المالک بنا شده، چیست؟

› اگر ساخت بنا در زمین مجهول المالک با اذن حاکم شرع باشد، تصرف و استفاده از آن اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۵۱۹

› آیا عین مال مجهول المالک باید به فقیر داده شود یا این که می توان آن مال را تملّک کرد و پول آن را به فقیر داد؟ با توجه به اینکه معمولاً فقراء، تمایل بیشتری به دریافت پول دارند؟

› در مجهول المالک بعد از یأس از پیدا شدن مالک آن، می توان عین مال را تملّک کرد و قیمتش را از طرف مالک به فقیر صدقه داد.

پرسش شماره ۵۵۳

تکلیف و تقلید

› آیا نتایج فقهی و فتوایی از طریق هوش مصنوعی اعتبار دارد؟

› اعتبار شرعی ندارد.

پرسش شماره ۷۲۵۹۷

› کسی طبق فتوای مجتهدی عمل نموده که سن بلوغ دختر را ۱۳ سال می‌دانسته است. حال از مجتهدی تقلید می‌کند که سن تکلیف دختر را ۹ سال قائل است. حکم نماز و روزه‌های قبلی که با استناد به فتوای مجتهد سابق نخوانده چیست؟

› باید قضاء کند.

پرسش شماره ۷۱۵۴۷

› کسی که مرجع تقلیدش حضرت امام خمینی (ره) است و مراجع فعلی را در علم مساوی بداند، آیا می تواند در مسأله بقای بر میت، مقلد مقام معظم رهبری (دام ظله) و در مسأله سفر برای تحصیل، مقلد یکی دیگر از مراجع عظام باشد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۵۴۴

› کسی که از ابتدای رسیدن به سن تکلیف مقلّد مقام معظم رهبری شده است، آیا می تواند در مسأله مسافر به یکی دیگر از مراجع عظام رجوع نماید؟

› چون عدم جواز عدول از مجتهد حی به مجتهد حی دیگر مبنی بر احتیاط است می تواند این احتیاط را به مجتهد جامع الشرایط دیگری مراجعه و عدول نماید. والله العالم

پرسش شماره ۷۱۵۴۰

› آیا در مسائلی که مکلف تاکنون عمل ننموده است، بقای به مرجع تقلید فوت شده جایز است؟

› جایز است.

پرسش شماره ۷۱۵۳۵

› آیا برادر کوچک بنده می تواند از حضرت امام رضوان الله تعالی علیه تقلید کند؟

› اگر در اوان نزدیک به بلوغ (و در زمان حیات امام ره) اعمال خود را منطبق با فتوای امام عزیز قدس سره الشریف انجام می داده و از آن معظم له تقلید می کرده است می تواند بعد از بلوغ شرعی هم بر آن تقلید باقی بماند و به فتاوی امام راحل عزیز طاب ثراه عمل نماید.

پرسش شماره ۷۱۵۳۱

› افراد عقب مانده ذهنی علی رغم سن های بالا از نظر درک و عقل، گاه در حد کودکان ۱۲ ساله و یا پایین تر می باشند. آیا تکلیف شرعی از گردن آنها ساقط می شود؟

› اگر دیوانه نباشند پس از سن بلوغ حکم سایر مکلفین را دارند.

پرسش شماره ۷۱۵۲۸

› ۱) ملاک تعیین سن بلوغ، سال هجری شمسی است یا سال قمری؟
۲) کودکان ناشنوا به دلیل تأخیر در رشد اجتماعی (به واسطه کمبود گنجینه لغات) آیا دیرتر از افراد سالم به سن تکلیف می رسند یا خیر؟

› ۱) سال قمری است. ۲) مورد مزبور موجب تأخیر در سن بلوغ نیست.

پرسش شماره ۷۱۵۲۷

› آیا تقلید به معنای التزام است یا عمل؟

› تقلید، عمل نمودن به فتوای مرجع تقلید است.

پرسش شماره ۷۱۵۲۶

› در مورد مسائلی که حضرتعالی فتوا نداده اید و احتیاط واجب داده اید با ترتیب الاعلم فالاعلم به مرجع دوم مراجعه کرده و مدتی عمل کردم.
الف) آیا اکنون می توانیم پس از اینکه مدتی عمل کردیم در همان مسئله به مرجع سومی رجوع کنیم که او هم دقیقاً از نظر ما مساوی با مرجع دوم بوده است؟
ب) این کار یعنی تغییر دادن مرجعی که به او در احتیاط واجب های شما رجوع کرده ایم با فرض مساوی بودن مراجعی که به

آنها رجوع می کنیم، تا چند بار در یک عمل واحد خاص جایز است؟

› بنا بر احتیاط واجب جائز نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۸۶

› اگر مشخص شود که یک مرجع از دیگر مراجع اعلم باشد، آیا بر مقلدین دیگر مراجع واجب است که به آن مرجع اعلم عدول کنند؟

› اگر اعلمیت مرجعی ثابت شود، در مسائلی که فتوای اعلم با فتوای غیر اعلم اختلاف دارد، احتیاط آن است که از اعلم تقلید کند.

پرسش شماره ۷۰۲۱۳

› «در موضوع اعتقاد به اصول دین باید از روی دلیل و استدلال باشد»، آیا نظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) همانند حضرت امام (ره) است؟

› به طور کلی یقین به اصول دین غالباً با براهین و ادله عقلی به دست می آید؛ نهایت امر این که به حسب تفاوت مراتب درک مکلفین، برهان ها و دلایل هم متفاوت می شوند، در هر حال، اگر برای شخصی یقین از راه دیگر حاصل شود، کافی است.

پرسش شماره ۶۹۵۹۰

› آیا داشتن مرجع تقلید بر هر فرد مسلمان واجب است یا یک فرد می‌تواند مرجع نداشته باشد؟

› مکلف اگر در احکام دین مجتهد نباشد، باید از کسی که مجتهد است تقلید کند یا به احتیاط رفتار نماید؛ البته از آن جایی که عمل به احتیاط مستلزم شناسایی موارد و چگونگی احتیاط و صرف وقت بیشتر است، بهتر آن است که مکلف در احکام دین از مجتهد جامع الشرائط تقلید کند. بنا بر این تقلید بر کسی واجب است که واجد سه شرط باشد:
۱. مکلف باشد.
۲. مجتهد نباشد.
۳. نخواهد به احتیاط عمل کند.

پرسش شماره ۶۹۳۵۶

› آیا می توان از مجتهدی که فوت کرده است، تقلید کرد؟

› در تقلید ابتدایی، احتیاط در تقلید از مجتهد زنده و اعلم نباید ترک شود.

پرسش شماره ۶۹۳۵۳

› اگر در اعلمیت مرجع تقلید در یک یا دو باب فقهی شک کنیم و با شهادت عادل خبره اطمینان شود که مرجع دیگری در این دو باب فقهی اعلم است، آیا می توان از ایشان تقلید کرد؟

› در فرض مذکور، بنا بر احتیاط واجب باید تبعیض در تقلید نمایید؛ یعنی از آن مرجعی تقلید کنید که در آن باب فقهی اعلم است.

پرسش شماره ۶۹۲۳۰

› اگر بعد از تحقیق به تساوی بین دو مرجع برسیم اما خودمان احتمال بیشتر به اعلمیت مرجع دیگر بدهیم، آیا واجب است به آن مرجعی که احتمال اعلمیتش را می‌دهیم رجوع کنیم؟

› اگر احتمال بیشتری به اعلمیت فرد معینی از آن دو می دهید، بنابر احتیاط واجب باید از او تقلید کنید.

پرسش شماره ۶۸۹۱۸

› بنده چند سال پیش از کسی که به وی اطمینان داشتم، شنیدم که قسم خوردن در عصبانیت باطل است. عین همین مطلب را در جمعی از افراد به یک نفر از ایشان که در عصبانیت قسم خورد، گفتم. چند وقتی است متوجه شده ام که چنین قسمی، درصورتی باطل است که بدون قصد باشد. آیا باید به شخصی که این حکم اشتباه را گفته‌ام، حکم صحیح را بگویم یا چیزی بر گردنم نیست؟ از آنجا که روی سخن من فقط شخص خاصی از آن جمع بوده ولی تقریباً همه آن جمع، حرف مرا شنیده اند، آیا باید به همه آنها اطلاع بدهم که سخنم اشتباه بوده؟ اگر به همه آنها دسترسی نداشته باشم چه کار کنم؟

› اگر در شدت عصبانیتی که قصد جدی را از انسان سلب می کند، قسم بخورد، قسم او اعتباری ندارد و باطل است. بنا بر این اگر فتوا را اشتباه نقل کرده‌اید، در صورت امکان باید به همه کسانی که حکم اشتباه را از شما یاد گرفته‌اند، اشتباه خود را اعلام کرده و حکم صحیح را بگویید.

پرسش شماره ۵۶۲۶۴

› تفاوت احتیاط واجب و احتیاط مستحب در چیست؟

› در احتیاط واجب مقلد می‌تواند به مجتهد دیگر که احتیاط نکرده و فتوای صریح دارد، با رعایت ترتیب اعلمیت رجوع کند؛ ولی احتیاط مستحب، همراه با فتواست و مکلف باید یا به فتوا عمل کند و یا به احتیاط مستحب و نمی تواند مانند احتیاط واجب به مرجع تقلید دیگری رجوع کند؛ مگر آنکه فتوای مجتهد دیگر، نزدیکتر به احتیاط باشد.

پرسش شماره ۵۴۳۸۷

› با توجه به این که در احتیاط واجب می‌توان به مرجع اعلم بعدی رجوع کرد، اگر مرجع اصلی ما فتوی نداشته باشند، مثلاً بفرمایند اگر طبق این نظر عمل نشد بنابر احتیاط واجب عمل، باطل هست، حالا مرجع اعلم بعدی فتوا داشته و نظری مخالف یا متفاوت با نظر مرجع ما دارد، آیا می‌توان گاهی طبق نظر مرجع خود عمل کنیم و گاهی به فتوای مرجع اعلم بعد رجوع نماییم؟ یعنی بین دو نظر مخیر باشیم؟

› اگر مرجعی در مسئله‌ای احتیاط واجب کرده باشد، مکلف می‌تواند در آن مسئله گاهی به احتیاط عمل کند و گاهی هم بر اساس فتوای مرجع اعلم بعدی که به او رجوع کرده است، عمل نماید.

پرسش شماره ۵۳۷۶۷

› اگر فقط یکی از نشانه های بلوغ در پسران دیده شود، آیا به سن بلوغ رسیده اند؟

› علائم بلوغ عبارتند از:
۱ـ روییدن موی خشن بر شرمگاه
۲ـ خروج منی
۳ـ کامل شدن ۱۵ سال قمری در پسر (که تقریباً معادل ۱۴ سال و ۶ ماه و ۱۸روز شمسی می‌باشد)؛ که اگر یکی از این علائم باشد، شرعاً بالغ شده و باید به وظایف شرعی خود عمل کند.

پرسش شماره ۴۵۴۲۷

› منظور از مشکل بودن شناخت أعلم، چیست؟

› منظور این است که از راه هایی که برای شناخت مجتهد أعلم گفته شده، تشخیص أعلم برای او ممکن نباشد، یا مشقت زیاد داشته باشد. به هر حال، اگر شناختن أعلم مشکل باشد، به احتیاط واجب باید از کسی تقلید کند که گمان به أعلم بودن او دارد، بلکه اگر احتمال ضعیفی هم بدهد که کسی أعلم است، و بداند دیگری از او أعلم نیست، به احتیاط واجب باید از او تقلید نماید و اگر چند نفر در نظر او أعلم از دیگران، ولی با یکدیگر مساوی باشند، می تواند از یکی از آنان تقلید کند.

پرسش شماره ۴۲۴۸۴

› نشانه های بلوغ شرعی و تکلیف دختران چیست؟

› علائم بلوغ عبارتند از: ۱ـ روییدن موی خشن بر شرمگاه ۲ـ خروج منی ۳- کامل شدن نه سال قمری بنا بر مشهور در دختر (که تقریبا معادل ۸ سال و ۸ ماه و ۲۳ روز شمسی می باشد)؛ که اگر یکی از این علائم باشد، شرعا بالغ شده و باید به وظایف شرعی خود عمل کند.

پرسش شماره ۴۱۴۵۸

› در موردی که فالاعلم مانند اعلم در مسأله ای احتیاط واجب دارد، آیا مقلد می تواند به مرجع سومی که نظر متفاوت دارد و فتوا داده است رجوع کند؟

› با رعایت شرایط لازم در مرجع تقلید، رجوع به فتوای مجتهد فالاعلم بعدی (سوم)، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۳۴۷

› ۱) در رساله آموزشی رهبر معظم انقلاب آمده:
اعمال افرادی که تقلید نمی‌کنند، یا تقلید صحیح ندارند، در صورتی محکوم به صحّت است که:
الف. موافق احتیاط باشد.
ب. یا مطابق واقع باشد.
ج. یا مطابق با نظر مجتهدی باشد که وظیفه دارند از او تقلید کنند.
سؤال: منظور از مطابق با واقع بودن چیست؟ و آن را چگونه می توان تشخیص داد؟
۲) در همین رساله در جواز عدول به غیر أعلم نوشته:
مواردی که عدول به غیر أعلم جایز است:
الف. ...
ب. در مسائلی که فتوای غیر أعلم، مخالف فتوای أعلم نباشد.

سؤال: منظور از مخالف نبودن چیست؟

› ج۱) مراد از مطابق واقع بودن، یعنی یقین یا اطمینان پیدا کند که عمل او همانی است که در واقع شارع مقدّس از او خواسته است. (مانند احکام مسلّم و یقینی؛ مثلاً دو رکعت بودن نماز صبح، وجوب روزه ماه رمضان، و مانند آن)؛ و تشخیص آن از هر راهی است که برای مکلف اطمینان آور باشد.
ج۲) منظور از مخالف نبودن فتوای مرجع أعلم و غیر أعلم، یکی بودن فتوای هر دو مجتهد است، که مکلف به نیت تقلید غیر أعلم به آن عمل کند.

پرسش شماره ۴۱۲۸۰

› آیا عمل به پاسخهای شرعی، از دفاتری که شماره تلفن های سایت رهبر معظّم انقلاب و یا با نام دفاتر پاسخ به مسائل شرعی معظّم له از مراکز مخابراتی دریافت می شود، کفایت از وظیفه می کند؟

› با توجه به این که در دفاتر معظم له افراد مورد اطمینان را برای پاسخگویی می گمارند، پاسخ ایشان برای مردم حجت است.

پرسش شماره ۴۰۹۰۵

› در مسئله ی تبعیض در تقلید این قضیه تا چه حد قابل تفکیک است؟ مثلاً در دو قسمت کلی عبادات و معاملات، هر کدام را از یک مجتهد تقلید کرد؛ یا نماز را از یک مرجع بزرگوار و بقیه مسائل را از دیگری؛ یا مثلاً فلان مسئله ی خاص را از یک مرجع و بقیه را از یک مرجع دیگر؟

› مقلد می‌تواند هر قسمت از احکام شرعی را از مجتهدی که در آن قسمت تبحّر و مهارت بیشتری دارد تقلید کند. مثلاً عبادات را از مجتهدی و معاملات را از مجتهد دیگر تقلید نماید یا احکام فردی را از یکی و احکام اجتماعی و سیاسی و اقتصادی را از دیگری تقلید کند و اگر اعلمیت هر یک از مراجع در مسائلی که مکلف بنا دارد در آن مسائل از او تقلید کند محرز شود، بنا بر احتیاط واجب، تبعیض در تقلید (در صورت اختلاف فتوا) لازم است.

پرسش شماره ۴۰۱۴۲

› کسی در برخی مسائل، از مجتهدی تقلید و در برخی دیگر اصلا تقلید نمی کرده است؛ حال مرجع از دنیا می رود. آیا می توان در مسائلی که در زمان حیات مرجع، از وی تقلید نمی کرده، الان از او تقلید کند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۲۷۴

› کسی که به بلوغ شرعی نرسیده و مرتکب استمناء می شود، آیا دلیل بر بالغ شدن است؟

› در فرض سؤال اگر از او منی خارج شود، هر چند با استمناء، بالغ است و باید تکالیف شرعی را انجام دهد.
ضمناً علائم بلوغ عبارتند از: ۱ـ روییدن موی خشن بر شرمگاه ۲ـ خروج منی ۳- کامل شدن ۱۵ سال قمری در پسر (که تقریباً معادل ۱۴ سال و ۶ ماه و ۱۸روز شمسی می‌باشد)، که اگر یکی از این علائم باشد، شرعاً بالغ شده و باید به وظایف شرعی خود عمل کند.

پرسش شماره ۳۹۲۴۴

› جاهل قاصر و جاهل مقصّر به چه کسی گفته می شود؟

› جاهل مقصّر به کسی گفته می شود که متوجه جهل خود است، و راه برای رفع جهالت او بدون این که حرجی باشد وجود دارد؛ ولی او در آموختن احکام کوتاهی می کند.
جاهل قاصر کسی است که اصلاً متوجه جهل خود نیست یا راهی برای این که بدون حرج، جهل خود را برطرف کند، ندارد.

پرسش شماره ۳۹۱۵۴

› آیا سؤالی که از روحانی امام جماعت که مشهور به عدالت هست (چون به ایشان اقتدا می شود) پرسیده می‌شود و ایشان پاسخ می‌گویند حجت است؟

› چنانچه مورد اطمینان باشد، حجت است.

پرسش شماره ۳۸۷۹۹

› تغییر مرجع از اعلم - در موضوعی خاص و یا برخی مسائل - به مرجع دیگر آیا جایز است؟

› به طور کلی عدول از مجتهد زنده به مجتهد زنده دیگر بنابر احتیاط واجب جایز نیست، مگر این که مجتهد دوم اعلم یا محتمل الاعلمیه باشد.

پرسش شماره ۳۸۶۶۳

› اگر در شرایط خاص (مثلاً در اردوی جهادی در منطقه محروم که حتی آنتن موبایل هم وجود ندارد) به هیچ وجه دسترسی به حکم شرعی نباشد، تکلیف چیست؟

› می‌توان صبر کرد تا فتوای مجتهد اعلم را به دست آورد، یا در صورت امکان به احتیاط عمل نمود و اگر احتیاط ممکن نیست، چنانچه از انجام عمل، محذوری لازم نیاید، می‌توان عمل را به جا آورد و در صورتی که پس از آن معلوم شود که مخالف نظر مجتهد بوده، دوباره آن را اعاده یا قضا نمود.

پرسش شماره ۳۸۵۸۱

› من تا کنون نماز می‌خواندم و روزه می‌گرفتم اما نمی‌دانستم باید مرجع تقلید داشته باشم و تازه متوجه شدم؛ حکم نماز و روزه هایم تا به امروز چگونه است؟

› اعمال گذشته شما اگر طبق یکی از سه مورد زیر باشد، صحیح است:
الف) اعمال مطابق با فتوای مجتهدی باشد که در هنگام عمل باید از او تقلید می کردید.
ب) اعمال مطابق با فتوای مجتهدی باشد که فعلاً باید از او تقلید کنید.
ج) اعمال مطابق با احتیاط باشد.

پرسش شماره ۳۸۳۲۵

› اگر مرجع تقلید بنده در مسائل طهارات در موردی یک بار شستن را کافی بداند، آیا اگر من یک مرتبه شستم، برای کسی که مرجعش می گوید دو مرتبه شستن لازم است، پاک محسوب می شود؟

› در مسائل شرعی، هر کس باید طبق نظر مرجع تقلید خود عمل کند.

پرسش شماره ۳۸۱۴۳

› وقتی تمام روشهای انتخاب اعلم برای ما مهیّا نباشد یا فقط به یک عادل خبره دسترسی باشد، تکلیف ما چیست؟

› اگر شناختن اعلم از راههای ذکر شده در رساله، مشکل باشد به احتیاط واجب، انسان باید از کسی تقلید کند که گمان به اعلم بودن او دارد، بلکه اگر احتمال ضعیفی هم بدهد که کسی اعلم است و بداند دیگری از او اعلم نیست به احتیاط واجب باید از او تقلید نماید و اگر چند نفر در نظر او اعلم از دیگران و با یکدیگر مساوی باشند، اختیار با او است که یکی را برای تقلید انتخاب کند.

پرسش شماره ۳۸۱۰۸

› مرجعیت فقهی زنان چه حکمی دارد؟

› از شرایط مرجعیت، مرد بودن است.

پرسش شماره ۳۸۰۱۳

› اگر شخصی در اعلمیت چند فقیه زنده، مردّد باشد، به طوری که نتواند از طریق تحقیق، أعلمیت یکی از آن ها را کشف کند، چه وظیفه ای دارد؟ آیا می تواند در بعضی از مسائل از یکی از آن ها و در بعضی از مسائل از دیگری تقلید نماید؟

› بنا بر احتیاط واجب باید از کسی که احتمال اعلمیت او بیشتر است تقلید کند و تنها در صورتی که احراز کند مساوی هستند، مخیّر است که از هر کدام تقلید نماید یا در بعضی از احکام از یک مرجع و در بقیه از مرجع دیگر تقلید کند.

پرسش شماره ۳۷۶۷۷

› آیا خروج مذی، علامت بلوغ است؟

› خروج مذی، نشانه بلوغ نیست.

پرسش شماره ۳۷۴۱۳

› تقلید چیست و در چه صورت تقلید از مرجع، تحقق می یابد؟

› تقلید یعنی مکلف بر طبق تشخیص و فتوای مجتهد، اعمال شرعی را انجام دهد.

پرسش شماره ۳۶۶۷۳

› آیا مقام معظم رهبری اجازه می دهند به فتوای دیگر مراجع تقلید در صورت نیاز رجوع کرد؟

› به طور کلی عدول از مجتهد زنده به مجتهد زنده دیگر بنابر احتیاط واجب جایز نیست، مگر این که مجتهد دوم اعلم یا محتمل‌الاعلمیه باشد؛ البته در موارد احتیاط واجب، مکلف می تواند یا طبق احتیاط عمل کند و یا به فتوای مجتهد جامع شرایط دیگری ـ با رعایت اعلمیت ـ رجوع نماید.

پرسش شماره ۳۶۶۰۰

› کسی که در زمان قبل از بلوغ از مجتهدی تقلید کرده است و الان که به سن تکلیف رسیده، مجتهد نیز فوت کرده است؛ آیا می تواند بر فتوای همان مجتهد باقی بماند؟

› اگر غیر بالغ از مجتهد جامع شرایط تقلید کند و آن مجتهد از دنیا برود، می تواند پس از بلوغ بر تقلید او باقی باشد.

پرسش شماره ۳۶۴۹۸

› در مسائل سیاسی، اقتصادی و احکام شرعی آیا می شود از چند مجتهد تقلید کرد؟

› مقلد می‌تواند هر قسمت از احکام شرعی را از مجتهدی که در آن قسمت تبحّر و مهارت بیشتری دارد تقلید کند. مثلاً عبادات را از مجتهدی و معاملات را از مجتهد دیگری تقلید نماید یا احکام فردی را از یکی و احکام اجتماعی و سیاسی و اقتصادی را از دیگری تقلید کند و اگر اعلمیت هر یک از مراجع در مسائلی که مکلف بنا دارد در آن مسائل از او تقلید کند محرز شود، بنا بر

احتیاط واجب، تقلید از اعلم - در صورت اختلاف فتوا -، لازم است.

پرسش شماره ۳۶۴۴۴

› آیا در مستحبات هم باید تقلید کرد؟ یا همین که در برخی از منابع آمده باشد و بدان عمل کنیم، کفایت می کند؟

› در مستحبات و مکروهات نیز باید طبق نظر مرجع تقلید عمل نمود؛ البته اگر در برخی منابع، کاری به عنوان مستحب ذکر شده باشد و شخص نظر مرجع تقلیدش را نداند، در صورتی که بداند مرجع تقلید آن کار را حرام نمی داند، می تواند به امید مطلوبیت و ثواب، به آن عمل کند.

پرسش شماره ۳۶۳۳۸

› آیا می توان مرجع تقلید را بر اساس ذوق و سلیقه شخصی انتخاب نمود؟

› برای شناختن و انتخاب مجتهد دارای شرایط، باید خود مکلف اطمینان پیدا کند ـ چه از راه شهرت فراگیر میان مردم و چه از راه تجربه شخصی و چه از هر راه دیگر ـ و یا باید دو نفر خبره عادل به این مطلب شهادت دهند، هرچند موجب اطمینان نشود.

پرسش شماره ۳۶۱۵۱

› اگر شخصی برای تعیین مرجع تقلید به دو نفر اهل خبره و عادل مراجعه نمود، و اعلم را به او معرفی کردند؛ سپس دو نفر عادل و خبره دیگر، فرد اعلم دیگری را معرفی کردند، تکلیف ایشان چیست؟

› در این فرض، تعارض بین دو بیّنه ایجاد شده، بنابراین اگر شناختن اعلم مشکل باشد به احتیاط واجب باید از کسی تقلید کند که گمان به اعلم بودن او دارد، بلکه اگر احتمال ضعیفی هم بدهد که کسی اعلم است و بداند دیگری از او اعلم نیست به

احتیاط واجب باید از او تقلید نماید. و اگرچند نفر در نظر او اعلم از دیگران و با یکدیگر مساوی باشند باید از یکی ازآنان تقلید نماید.

پرسش شماره ۳۵۹۷۲

› کسی که بعد از رحلت مرجع تقلید خود، از مقام معظم رهبری تقلید می کند، آیا می تواند به فتاوای مرجع تقلید میت هم عمل کند؟ و در مسائلی که آن مرجع فتوا ندارد، به حضرت آقا رجوع نماید؟

› اگر مکلّف پس از فوت مرجع تقلید، به مجتهد زنده جامع شرایط عدول کرد، بنابر احتیاط واجب دوباره نمی تواند از مجتهد اول تقلید کند.

پرسش شماره ۳۵۰۷۳

› مقلد مرجعی بودم که فوت کرده اما در خمس و نماز مسافر به حضرتعالی رجوع کرده ام. آیا می توان مجدداً به مرجع میت عدول کرد؟

› رجوع مجدد به مرجع میّت، بنابر احتیاط جایز نیست.

پرسش شماره ۳۵۰۳۴

› فرق بین "جایز نیست" و "حرام است" در چیست؟

› در مقام عمل، بین «جایز نیست» و «حرام است» و همچنین بین «جایز است» و «حرام نیست»، تفاوتی وجود ندارد.

پرسش شماره ۳۴۲۱۰

› در احتیاط واجب برای رجوع به مجتهد دیگر، آیا نیاز به اجازه است؟

› رجوع در احتیاط واجب - با رعایت اعلمیت و سایر شرایط مرجع تقلید - نیاز به اجازه خاص ندارد.

پرسش شماره ۳۴۱۹۴

› آیا جایز است من برای دخترم که اکنون به سنّ تکلیف رسیده است، مرجع تقلید انتخاب کنم؟ چگونه ایشان را در انتخاب مرجع تقلید، راهنمایی کنم؟

› اگر منظور این است که وظیفه تحقیق و جستجو برای یافتن مجتهد جامع الشرایط به عهده شما باشد، اشکال ندارد و نظرتان در این مورد اگر برای ایشان مفیدِ علم یا اطمینان و یا واجد شرایط بیّنه و شهادت باشد، از نظر شرعی، معتبر و حجّت است.

پرسش شماره ۳۳۹۸۷

› مقصود از «احوط» و «احتیاط»، و همچنین مقصود از «احتیاط واجب» و «احتیاط مستحب» چیست؟

› چنانچه قبل یا بعد از «احوط» یا «احتیاط»، در همان مورد، فتوا ذکر شده باشد، مقصود، «احتیاط مستحب» است و الا مقصود، «احتیاط واجب» است.
در موارد «احتیاط واجب»، بر مکلف لازم است که یا بر طبق احتیاط عمل نماید و یا به فتوای مجتهد جامع شرایط دیگری ـ با رعایت اعلمیت ـ رجوع نماید ولی در موارد «احتیاط مستحب»، ترک احتیاط جایز است، هر چند بهتر است طبق احتیاط عمل کند.

پرسش شماره ۳۱۷۹۳

› در حکم به «احتیاط واجب» گفته شده یا باید به احتیاط عمل کرد یا به فتوای مرجع اعلم بعدی، مراجعه نمود. اگر مرجع اعلم بعدی نیز مانند مرجع اعلم، حکم به احتیاط واجب داده باشد، آیا می توان به حکم مرجع اعلم بعدی عمل کرد یا اینکه در این مرحله فقط باید به حکم احتیاطی عمل نمود؟

› در فرض سؤال می توان با رعایت ترتیب اعلمیت، به مرجع تقلید اعلم بعدی (سوم یا...) که در آن مسأله، فتوای صریح دارد، رجوع کرد.

پرسش شماره ۳۱۷۳۸

› پسرم در سن ۷ سالگی بیضه اش بزرگ شده است. پزشک گفته بلوغ وی شروع شده و ملاک آن هم بزرگ شدن بیضه می باشد. آیا وی بدون ظاهر شدن علائم بلوغ، به سن تکلیف رسیده است؟

› صرف آنچه بیان شده از علائم بلوغ شرعی نیست و فرزندتان بالغ نشده است.

پرسش شماره ۳۱۵۶۳

› با توجه به اینکه غالباً موهای زائد زیر شکم (عانه) زودتر از سن ۱۵ سالگی می‌روید، آیا نشانه بلوغ است؟ به طور کلی نشانه های بلوغ چیست؟

› نشانه های بلوغ در دختر و پسر یکی از سه چیز است:
الف) روییدن موی درشت بر پایین شکم و بالای عَورت.
ب) بیرون آمدن منی در خواب یا بیداری.
ج) پایان یافتن پانزده سال قمری برای پسران، و نُه سال قمری برای دختران.

پرسش شماره ۳۰۷۰۴

› در موضوع خمس، آیا می‌توان از مجتهد دیگری تقلید کرد؟

› اگر مجتهدی که مکلف می‌خواهد به او رجوع کند، در مسائل خمس، از مرجع تقلید او اعلم است یا احتمال اعلمیت او بیشتر است، اشکال ندارد. در غیر این صورت بنا بر احتیاط واجب، نباید به مجتهد دیگر رجوع کند.

پرسش شماره ۳۰۴۴۳

› آیا یاد گرفتن توضیح المسائل و استفتائات مرجع تقلید واجب است؟

› مکلف باید مسائلی را که انجام دادن تکلیف شرعی روزمرّه وابسته به دانستن آنها است، فرا بگیرد، مانند مسائل اصلی نماز و روزه و طهارت و برخی معاملات و غیر آن.

پرسش شماره ۲۹۷۱۷

› در مسائلی که گفته می شود: «محل اشکال است» مثلاً گفته می شود: «وضو و غسل محل اشکال است» آیا به معنای باطل بودن وضو و غسل است؟

› یعنی بنابر احتیاط واجب باطل است. (در مورد سؤال وضو و غسل و نماز یا باید مجدداً به شکل صحیح انجام شوند و یا به فتوای مجتهد اعلم بعدی رجوع شود.)

پرسش شماره ۲۹۵۴۹

› اگر شخصی از مرجعی تقلید می کرده که بر طبق نظر او نمازهایش را در بخشی از سال باید شکسته می خواند، و او نیز به تکلیفش عمل نمود؛ حال بعد از ده سال مرجع تقلیدش از دنیا رفته، و مرجع تقلید جدیدی را که انتخاب کرده، بقاء بر تقلید از مرجعی که از دنیا رفته را تجویز نمی کند؛ لذا مکلف مجبور به تغییر مرجع تقلید خود می شود، لکن طبق نظر این مرجع جدید، نمازهایی که در ده سال قبل در برخی از ایام سال به خاطر رفت و آمد به آنجا شکسته می خوانده را طبق نظر این مرجع جدید باید کامل بخواند، حال تکلیف نمازهایی که در ده سال قبل خوانده است چیست؟ آیا باید همه آن نمازها را قضا نماید یا خیر؟

› نمازهایی که در گذشته مطابق وظیفهٔ آن زمان - با تقلید از مرجع فقید - خوانده است، صحیح محسوب می شود و قضا ندارد.

پرسش شماره ۲۹۰۳۴

› اعمالی که بدون تقلید از مجتهد باشد، چه حکمی دارد؟

› اگر مکلف مدتی اعمال خود را بدون تقلید انجام دهد؛ در صورتی اعمال او صحیح است، که بفهمد به وظیفه واقعی خود رفتار کرده یا عمل او با فتوای مجتهدی که وظیفه اش تقلید از او بوده یا با فتوای مجتهدی که فعلاً باید از او تقلید کند، مطابق باشد.

پرسش شماره ۲۸۸۳۰

› عدول از مرجعی به مرجع دیگر در صورتی که مرجع دوم اعلم یا محتمل الاعلمیه باشد صحیح است. در حکم مذکور ملاکِ تشخیصِ «محتمل الاعلمیه» مکلف است یا اهل خبره باید نظر بدهند؟

› باید خود مکلف تشخیص بدهد، البته اگر خود او خبره نیست، می تواند از راه هایی مانند شهرت فراگیر میان مردم یا نظر خبره عادل استفاده کند.

پرسش شماره ۲۷۵۵۴

› راه های به دست آوردن فتوای مرجع تقلید، چیست؟

› از سه راه می توان نظر مرجع تقلید را به دست آورد:
الف) شنیدن از خود او
ب) خبر دادن یک شخص عادل یا یک شخص موثق از خود مرجع تقلید یا از رساله قابل اطمینان او
ج) مراجعه به رساله قابل اطمینان مرجع تقلید

پرسش شماره ۲۴۹۱۳

› مکلفی که در احکام شرعی مجتهد نیست، از چه کسی باید تقلید کند؟

› باید از مجتهدی تقلید کند که شرایط آن را داشته باشد از جمله این که:
الف. مرد و شیعه دوازده امامی باشد.
ب. عادل باشد؛ عادل کسی است که پرهیزکاریش به حدّی رسیده باشد که از روی عمد هیچ گناهی مرتکب نشود.
ج. بنابر احتیاط واجب، باید از دیگر مجتهدان زمان خود عالم‌تر ـ یعنی بر استنباط احکام دین تواناتر ـ باشد.

پرسش شماره ۲۴۸۹۰

› اگر حکمی را به شخصی اشتباه بگویم آیا اصلاح حکم بر من واجب است؟

› در صورت امکان باید اشتباه را برطرف کنید.

پرسش شماره ۲۴۷۴۹

› اگر انسان شک کند که فتوای مرجعش عوض شده، آیا تحقیق یا احتیاط لازم است؟

› تا انسان یقین نکند که فتوای مرجع تقلیدش عوض شده است، می تواند به فتوایی که از راههای معتبر به او رسیده است عمل کند و جستجو و احتیاط لازم نیست.

پرسش شماره ۲۴۷۴۶

› اگر انسان دچار مسئله ای شود که حکم آن را نمی داند وظیفه اش چیست؟ آیا باید احتیاط کند و آیا جستجو بر او واجب است یا خیر؟

› اگر برای انسان مسأله‌ای پیش آید که حکم آن را نمی‌داند، می‌تواند صبر کند تا فتوای مجتهد اعلم را به دست آورد، یا در صورت امکان به احتیاط عمل نماید و اگر احتیاط ممکن نیست چنانچه از انجام عمل، محذوری لازم نیاید، می‌تواند عمل را به جا آورد و در صورتی که پس از آن معلوم شود که مخالف نظر مجتهد بوده، دوباره انجام دهد.

پرسش شماره ۲۴۷۴۵

› بنده از ابتدای تکلیف تا به امروز به وظایف دینی خود عمل نکرده ام، حال می خواهم آنها را جبران کنم اما در زمان شروع تکلیف که دوم راهنمایی یا در دوران ابتدایی بوده ام، شک دارم؛ بنده باید تکالیفم را از چه زمانی محاسبه کنم؟

› از هر زمان که یقین به بلوغ خود دارید، مکلف بوده و باید عبادات ترک شده خود را قضا کنید و نسبت به ماقبل آن که شک دارید، تکلیفی برعهده شما نیست.

پرسش شماره ۲۳۵۴۷

› پسر من ۱۳ سال دارد. آثار بلوغ از جمله موی زیر بغل در او مشهود است و گاهی در خواب، محتلم می شود؛ تکلیف والدین در این موارد چیست؟

› در فرض مذکور، پسر بالغ است و در صورت محتلم شدن، غسل جنابت بر او واجب است و والدین باید از طرق مناسب، احکام شرع را برای او بیان کنند.

پرسش شماره ۲۳۳۹۰

› با توجه به این که در موارد احتیاط واجب می‌توان به مرجع دیگری رجوع نمود؛ آیا فقط اعلمیت در همان فرع فقهی ملاک است یا اعلمیت مطلق؟ که در فرض دوم، برایم اعلمیت مطلق کسی ثابت نیست، پس وظیفه من چیست؟

› بنا بر احتیاط باید رجوع کنید به فتوای مجتهد واجد شرائطی که پس از مرجع شما، نسبت به دیگر مجتهدان - هر چند تنها در همان باب فقهی - اعلم است.

پرسش شماره ۲۱۳۷۵

› در مورد انتخاب مرجع تقلید آیا شرط اعلمیت مهم ترین شرط است؟ اگر مرجع "الف" از "ب" اعلم باشد ولی زهد و تقوای مرجع "ب" بیش از "الف" باشد، کدام مرجع را باید انتخاب نمود؟

› در فرض مذکور بنابر احتیاط واجب باید از اعلم تقلید نمود.

پرسش شماره ۲۱۱۹۳

› کسی که از شما تقلید می کند، آیا می تواند در احکامی که از شما تقلید نکرده (مبتلابه نبوده) و در آن مسأله احتیاط واجب هم ندارید، به مرجع دیگری رجوع نماید؟ مثلاً شخصی که سابقه تشرّف به حج را ندارد، می تواند در احکام حج به مرجع دیگری رجوع نماید؟

› عدول از مجتهد زنده، به مجتهد زنده دیگر بنا بر احتیاط واجب جایز نیست مگر این که اعلم یا محتمل الاعلمیه باشد.

پرسش شماره ۲۰۷۵۷

› بنده ابتدا از مجتهدی تقلید می کردم. بعد از مدتی بدون دانستن شرایط لازم، مرجع تقلید خود را تغییر دادم و پس از آگاهی دوباره به تحقیق از دو نفر عادل پرداختم و اعلمیت مرجع دوم برایم قطعی شد. حال حکم اعمالی که در هنگام تغییر مرجع _ بدون رعایت شرایط لازم _ داشتم چیست؟

› اگر عمل شما موافق احتیاط یا منطبق بر نظر مرجع تقلیدی بوده که وظیفه داشتید از ایشان تقلید کنید، عمل انجام شده صحیح است.

پرسش شماره ۱۹۴۹۸

› شخص که به هیچ صورت نسبت به اصول دین به یقین نرسیده، آیا باز هم بر او واجب است تا آخر عمر در تحصیل یقین کوشش نماید؟ یا صرف تلاش و مطالعه محدود کفایت می کند و تحصیل یقین بر او واجب نمی باشد؟

› باید تلاش کند تا به اطمینان برسد.

پرسش شماره ۱۹۳۸۰

› یکی از دوستان من به تازگی به سنّ تکلیف رسیده و به احتمال زیاد، خودش نمی‌داند که بالغ شده است؛ آیا امر به معروف، بر من واجب است؟

› اگر حکم را می داند اما توجّه به موضوع بالغ شدنش ندارد، اطلاع دادن، بر شما واجب نیست؛ در غیر اینصورت باید ایشان را ارشاد کنید.

پرسش شماره ۱۹۳۷۵

› آیا معانی الفاظی چون این کار "صورت شرعی ندارد" یا "جایز نیست" یا "اجازه داده نمی شود" یا "مشروعیت ندارد" یا "خلاف موازین شرع است" و مواردی از این دست که در احکام فقهی می آید، صراحتاً به معنی حرام بودن می باشد؟

› تعابیر مذکور در مقام عمل تفاوتی ندارند و باید مکلف آن کار را ترک کند.

پرسش شماره ۱۹۲۳۷

› چنین خوانده ام که در انتخاب مرجع تقلید باید نظر دو مجتهدشناس عادل را ملاک انتخاب قرار داد؛ آیا ائمه جماعات مساجد می توانند همان مجتهدشناسان عادل باشند؟ با این توضیح که بنده این ائمه جماعات را به طور خاص نمی شناسم. آیا به اعتبار این که ایشان روحانی هستند و مردم پشت سر ایشان نماز می خوانند، می توانم نظر ایشان را معیار انتخاب مرجع تقلید قرار دهم؟

› امام جماعت بودن به تنهایی کافی نیست، بلکه باید احراز کنید و مطمئن شوید که پیش نماز مذکور علاوه بر عدالت، مجتهد شناس هم هست.

پرسش شماره ۱۹۲۳۱

› آیا اعلم بودن مرجع تقلید فقط در زمینه های علمی و فقهی است یا در زمینه های سیاسی و موضع گیری های اجتماعی نیز هست؟

› ملاک اعلمیت آن است که مرجع نسبت به سایر مراجع، قدرت بیشتری بر شناخت حکم الهی داشته باشد و بهتر بتواند احکام شرعی را از ادله، استنباط کند و همچنین نسبت به اوضاع زمان خود به مقداری که در تشخیص موضوعات احکام و ابراز نظر فقهی مؤثر است، آگاه تر باشد.

پرسش شماره ۱۷۶۲۲

› ۱) جهت انجام نماز و روزه قضای پدر باید طبق نظر مرجع تقلید پدر عمل نمود، یا مرجع تقلید فرزند؟
۲) اگر هر یک از مراجع تقلید انتخاب شوند، اشکال ندارد؟
۳) اگر پدر مرجع تقلید نداشته باشد چطور؟

› ج۳-۱) وظیفه فرزند یا کسی که نماز و روزه را به جا می آورد، عمل طبق نظر مرجع تقلید خودش است.

پرسش شماره ۱۷۰۵۲

› مقلّد حضرت امام«ره» بودم و با اذن حضرت آقا -حفظه الله- باقی ماندم؛ با توجه به اختلاف نظر دو بزرگوار در نماز آیات - اکتفا به «بسم الله» مطابق نظر حضرت امام و عدم اکتفا بنا به نظر حضرت آقا -، تکلیف بنده چیست؟

› اگر با اجازۀ مقام معظم رهبری «دام ظله»، باقی بر تقلید حضرت امام «قدس سره» مانده اید، می توانید طبق فتوای حضرت امام «قدس سره» نماز آیات را بخوانید.

پرسش شماره ۲۹۳۷

› با توجه به اینکه عدول از مجتهد زنده به مجتهد زنده دیگر بنا بر احتیاط واجب جایز نمی باشد، آیا می توانیم به مجتهدی که عدول به مجتهد زنده دیگر را جایز می داند رجوع کنیم و مرجع تقلیدمان را تغییر دهیم.

› اگر در رجوع به فتوای مرجع دیگر در این مسأله، اعلمیت و سایر شرایط مرجعیت را مراعات کنید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۴۹

› آیا هر چیزی که مرجع تقلید می‌گوید برای مقلد، حجت شرعی است؟ یعنی آیا هر نظر و فکر مرجع تقلید که به دین مربوط می‌شود (مثلاً نظرات سیاسی و ...) برای ما حجت است؟ و بر ما واجب است که حرف‌های او را قبول داشته باشیم؟

› نظرات مرجع تقلید جامع الشرایط در احکام دین، یعنی فروعات فقهی، برای مقلدین خود حجت است؛ ولی در احکام حکومتی و اموری که مربوط به مصالح عمومی اسلام و مسلمین است باید از ولی فقیه تبعیت کرد.

پرسش شماره ۲۲۳۱

› در صورت اختلاف نظر مرجع امام و مأموم در نماز جماعت، مثلاً در مواردی که امام جماعت، مسأله ای را مطابق نظر مرجع خودش درست انجام می دهد، ولی از نظر مرجع مأموم، صحیح نیست، تکلیف مأموم چیست؟ (به عنوان مثال، وقف به حرکت در قرائت)

› موارد مختلف است؛ ولیکن در فرض سوال اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۹۱۵

› کسی که قبلاً مقلّد آیت الله العظمی بهجت (قدّس سرّه) بوده و بعد از وفات ایشان، به مقام معظّم رهبری رجوع کرده است. آیا می تواند در مسائلی که حضرت آقا، احتیاط واجب فرموده اند، به آیت الله بهجت رجوع کند؟

› اگر در مساله ای به فتوای مجتهدی عمل کند و بعد از مردن او در همان مساله به فتوای مجتهد زنده رفتار نماید، دوباره نمی تواند آن را مطابق فتوای مجتهدی که از دنیا رفته است انجام دهد، ولی اگر مجتهد زنده در مساله ای فتوی ندهد و احتیاط نماید و مقلد مدتی به آن احتیاط عمل کند، دوباره می تواند به فتوای مجتهدی که از دنیا رفته عمل نماید، مثلا اگر مجتهدی گفتن یک مرتبه "سبحان الله و الحمد الله و لا اله الا الله و الله اکبر" را در رکعت سوم و چهارم نماز،کافی بداند و مقلد مدتی به این دستور عمل نماید و یک مرتبه بگوید، چنانچه آن مجتهد از دنیا برود و مجتهد زنده احتیاط واجب را در سه مرتبه گفتن بداند و مقلد مدتی به این احتیاط عمل کند و سه مرتبه بگوید، دوباره می تواند به فتوای مجتهدی که از دنیا رفته برگردد و یک مرتبه بگوید.

پرسش شماره ۳۹۸

› اگر کسی ادله مرجع تقلید خویش را مکفی یا صحیح نداند یا مبنای اصولی (اصول فقه) مرجع را صحیح یا دقیق نداند، آیا باید در این گونه مسائل از وی تقلید کند یا به نظر خود عمل کند؟

› مکلف، اگر در احکام دین مجتهد است به فتوای خودش عمل می کند و اگر مجتهد نیست و نمی تواند یا نمی خواهد مطابق احتیاط عمل کند، واجب است از مجتهد، تقلید نماید و بنا بر احتیاط واجب، باید در مسائلی که بین مجتهدان اختلاف نظر هست، طبق نظر مجتهد اعلم عمل کند.

پرسش شماره ۱۸۴

جهاد و دفاع

› آیا مرد بالغ متأهل، برای شرکت در جنگ با دشمنان اسلام، به رضایت پدر، مادر و همسر خود احتیاج دارد؟

› دفاع از اسلام و مسلمین، واجب است و متوقف بر اذن والدین نیست؛ ولی در عین حال سزاوار است که انسان تا می تواند رضایت آنان را جلب کند و نیز در مورد مذکور، شرعاً رضایت همسر لازم نیست.

پرسش شماره ۱۲۰۳۳

حج و عمره

› زنی که قبل از فوت شوهر از طلاهای زینتی در حد شان دارد اگر مبلغ طلاها به اندازه مخارج حج باشد، آیا مستطیع بوده و باید برای حج واجب اقدام کند؟

› اگر به طلاهای یاد شده نیاز ندارد و برای مخارج لازم زندگی نیز نیاز به آنها ندارد، با وجود سایر شرایط مستطیع است و حج بر او واجب است.

پرسش شماره ۷۲۴۱۶

› کسی که چندین عمره بجا آورده یا اعمال حجّ انجام داده و قبل از طواف نساء، مُحرم به احرام عمره شده، آیا یک طواف نساء کفایت می کند؟

› علی الظاهر واجب است برای حجّ و عمره جداگانه طواف نساء بجا آورد، اگر چه تحلّل با طواف نساء واحد بعید نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۳۳

› اگر قسمتی از سعی را که مستحب است هروله کند فراموش کرد و به صورت عادی حرکت کرد و برای جبران، این مسیر را برگشت و دوباره هروله نمود، سعیش چه حکمی دارد؟

› در حال اختیار نباید چنین کند؛ ولی در فرض سؤال ظاهراً سعی او درست است و چیزی بر او نیست اگرچه احتیاط در اتمام و اعاده سعی است.

پرسش شماره ۷۲۲۳۲

› اگر زن در میقات حائض باشد و یقین داشته باشد که نمی تواند عمره تمتّع انجام دهد، وظیفه اش چیست؟

› باید نیّت حجّ افراد کند و پس از خاتمه حجّ، عمره را بجا آورد.

پرسش شماره ۷۲۲۳۱

› کفّاراتی که بر مُحرم واجب می شود، در کجا باید ذبح شود و به چه مصرفی برسد؟

› کفاره را می تواند به فقیر بدهد، و محل ذبح کفّارهٔ صید در عمره، مکه است و در حجّ، منا است و احتیاط آن است که در دیگر کفّارات نیز به همین نحو عمل کند.

پرسش شماره ۷۲۲۳۰

› شخصی در حال سعی شک می کند شوط سوم است یا چهارم و در حالی که سعی را ادامه می دهد فکر می کند و پس از مقداری سعی یقین می کند، شوط سوم است، آیا این سعی صحیح است یا باید از سر بگیرد؟

› سعی او صحیح و کافی است.

پرسش شماره ۷۲۲۲۹

› اگر در حین طواف واجب به جهت اداء نماز یومیه طواف را قطع کند، آیا اعاده طواف واجب است؟

› اگر در حین طواف واجب برای نماز یومیه طواف را قطع کند، در صورتی که اقلاً نیمی از طواف یعنی سه شوط و نیم را انجام داده است باید از همان جا که قطع شده، طواف را ادامه دهد و اگر کمتر از سه شوط و نیم طواف کرده است، اگر فاصله طولانی شود، احتیاط آن است که طواف را از سر بگیرد و اگر فاصله طویل نشود بعید نیست که این احتیاط واجب نباشد؛ اگرچه به هر حال مستحسن است و در احکام مذکوره فرقی میان نماز جماعت و فرادی و سعه یا ضیق وقت نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۲۸

› اگر طواف حج و نماز آن یا طواف نساء و نماز آن به جهتی باطل شد، قضای آن باید در ماه ذی الحجه باشد، یا همه وقت کفایت می کند؟

› وقت طواف حج و نماز آن در ماه ذیحجه است؛ ولی طواف نساء و نماز آن وقت معیّنی ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۲۷

› آیا نجاستی که در نماز، معفوّ است، در طواف هم معفوّ است؟ اگر نجاست در جامه غیر ساتر یا مثل انگشتر باشد چطور؟

› خونی که در نماز معفو است در طواف معفوّ نیست. در چیزهایی از قبیل جوراب و عرقچین و نیز دستمال و انگشتر طهارت شرط نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۲۶

› آیا نماز طواف مستحب را می توان در حال حرکت و راه رفتن خواند؟

› صحت نماز طواف، ولو نماز طواف مستحبی باشد، در حال راه رفتن محل اشکال است؛ و احوط استقرار در حال نماز طواف

مستحبی است.

پرسش شماره ۷۲۲۲۵

› اگر حاجی در بین سعی متوجه شد نماز طواف را نخوانده، وظیفه اش چیست؟

› باید در هنگام تذکر، سعی را قطع کند و دو رکعت نماز را در محلّ آن انجام دهد و سپس برگردد و سعی را تمام کند.

پرسش شماره ۷۲۲۲۴

› آیا بین طواف و نماز طواف فاصله انداختن جایز است؟ در صورت اقامه نماز جماعت وظیفه چیست؟

› واجب است بعد از طواف بدون فاصله نماز طواف را بجا آورده و میزان عدم فاصله به نظر عرف است؛ بنا بر این بعید نیست که گزاردن نماز یومیّه فیما بین طواف و نماز به مدّت چند دقیقه فاصله، مضر محسوب نشود.

پرسش شماره ۷۲۲۲۳

› مُحرمی که به واسطه مریضی قدرت بر طواف ندارد و وقت هم تنگ است، وظیفه اش چیست؟

› اگر خود نمی تواند طواف کند باید او را طواف دهند و اگر این نیز ممکن نیست، باید نایب بگیرد.

پرسش شماره ۷۲۲۲۲

› آیا خِتان، شرط صحّت طواف است؟ و آیا فرقی بین طواف واجب و مستحب یا مرد و زن و همچنین بالغ و غیر بالغ وجود ندارد؟

› شرط صحّت طواف در مردان این است که ختنه شده باشند و در این حکم فرقی بین بالغ و غیر بالغ نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۱۹

› اگر حاجی بعد از مراجعت به وطن، متوجه نقص در طواف شد، حکمش چیست؟

› واجب است همان طواف را تصحیح کند؛ به این نحو که خودش و در صورت عدم تمکن، نائبش یک طواف کامل به قصد ما فی الذمّه به جا آورند و نماز طواف را بعد از آن اعاده کنند.

پرسش شماره ۷۲۲۱۸

› حاجی یقین دارد که اگر ساعت ۱۱ صبح مثلاً شروع به طواف و سعی کند در شوط سوم یا پنجم نماز جماعت برقرار می شود و طواف یا سعی قطع می شود؛ با وصف مزبور آیا می تواند طواف و سعی را شروع کند یا نه؟

› در فرض سؤال، می تواند طواف یا سعی را شروع کند.

پرسش شماره ۷۲۲۱۷

› چنانچه در اثناء طواف انسان شک کند آیا وضو یا غسل داشته یا نه وظیفه اش چیست؟

› اگر حالت سابقه طهارت دارد، باید آن را استصحاب کند و به شک خود اعتناء نکند؛ و در غیر این صورت باید تحصیل طهارت کرده و طواف را اعاده نماید.

پرسش شماره ۷۲۲۱۶

› چنانچه اجاره مطلق باشد (نه بر تفریغ ذمّه و نه بر اعمال) و اجیر بعد از احرام و دخول حرم بمیرد، آیا مستحقّ تمام اجرت است یا تقسیط می شود؟

› اگر اجاره برای تفریغ ذمّه منوب عنه باشد – که ظاهر حال در اجاره حجّ همین است – مستحقّ تمام اجرت است.

پرسش شماره ۷۲۲۱۵

› آیا موت نایب بعد از احرام و قبل از دخول حرم مجزی از حج منوب عنه است و آیا تفاوتی بین حجّ تبرّعی یا مع الاجره و یا حجة الاسلام با حجّ واجب دیگر می باشد؟

› مجزی نیست بنابر احتیاط واجب.

پرسش شماره ۷۲۲۱۴

› اگر معتمر عمره تمتّع، عمره خود را بدون عذر باطل کرد، وظیفه اش چیست؟

› اگر وقت تدارک عمره واجب را نداشته باشد، احتیاط آن است که نیّت حجّ افراد کند و پس از حجّ، عمره مفرده به جا آورد و حجّ و عمره تمتّع را در سال بعد اعاده نماید.

پرسش شماره ۷۲۲۱۳

› آیا فاصله بین دو عمره معتبر است؟ آیا فرقی بین اینکه عمره برای خود یا نیابت از دیگری باشد و یا مفرده و تمتّع باشد، هست؟

› فاصله معیّنی شرط نیست؛ ولی بنا بر احتیاط در هر ماه فقط یک عمره برای خود می تواند بجا آورد؛ ولی به جا آوردن عمره برای غیر خود، هر نفر یک عمره جایز است.

پرسش شماره ۷۲۲۱۲

› ملاک در تنگی وقت عمره چیست؟ ضیق وقت برای وقوف واجب یا وقوف رکنی؟

› علی الظاهر تا ظهر روز عرفه می تواند عمره تمتع را بجا آورد و اگر از ظهر عرفه گذشت احتیاط در آن است که عدول به افراد کند و عمره را پس ازحجّ انجام دهد و سال بعد حجّ تمتّع را اعاده نماید.

پرسش شماره ۷۲۲۱۱

› چنانچه در اثناء عمل نایب، عذر منوب عنه مرتفع شود، این حجّ آیا کفایت از منوب عنه می کند؟ آیا فرق است میان تمکن منوب عنه از حجّ کامل یا عدم تمکن؟

› حجّ نایب در این صورت، کفایت از تکلیف منوب عنه نمی کند.

پرسش شماره ۷۲۲۱۰

› آیا در گرفتن نایب برای رمی جمرات، یأس از رفع عذر یا مرض، شرط است؟

› اگر از بر طرف شدن عذر مأیوس است، باید نایب بگیرد و عمل نایب کافی است؛ ولی اگر مأیوس نیست می تواند نایب بگیرد؛ ولی در صورت رفع عذر باید خودش مجدداً عمل را انجام دهد.

پرسش شماره ۷۲۲۰۹

› کسی که به نیابت از غیر، به حج مشرّف شده و استطاعت حجّ نداشته اما اکنون استطاعت عمره مفرده دارد، آیا عمره مفرده بر او واجب است یا خیر؟

› ظاهر آن است که عمره مفرده بر نایب واجب نمی شود و وظیفه او عمره تمتّع است؛ ولی اتیان به مفرده برای نایبی که مستطیع شده احوط است.

پرسش شماره ۷۲۲۰۸

› اگر حاجی حیوانی را ذبح نمود سپس معلوم شد واجد شرایط نبوده و معیوب بوده است، وظیفه اش چیست؟

› کافی نیست؛ باید در صورت قدرت، دوباره ذبح کند.

پرسش شماره ۷۲۲۰۷

› آیا پوشاندن صورت برای خانم های مُحرم جایز است؟ و در صورت عدم جواز، کفّاره اش چیست؟

› پوشانیدن صورت برای بانوان در حال احرام جایز نیست؛ ولی کفّاره ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۰۶

› در حال طواف، نماز مستحب خواندن چه حکمی دارد؟

› اگر بتواند جمع بین قصد طواف و قصد نماز مستحبی در حال طواف نماید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۰۵

› اگر زن در حال طواف مو یا دیگر اعضاء بدن را نپوشاند، چه حکمی دارد؟

› کار حرام انجام داده است؛ ولی طواف او اشکال پیدا نمی کند.

پرسش شماره ۷۲۲۰۴

› آیا گره زدن (سنجاق زدن، با نخ بستن و امثال آن) لباس احرام اشکال دارد؟

› بستن لُنگ به گردن جایز نیست؛ ولی گره زدن و امثال آن مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۰۳

› خشک کردن صورت با حوله برای زن در حال احرام چه حکمی دارد؟

› اگر حوله را بر روی همه صورت بیندازد، اشکال دارد و در غیر این صورت مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۰۰

› خشک کردن سر با حوله و امثال آن برای مرد در حال احرام چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد؛ مگر در صورتی که حوله را بر روی تمام سر بیندازد و سر را با آن خشک کند.

پرسش شماره ۷۲۱۹۹

› ۱) پوشیدن دوخته های کوچک مانند عرقچین و کلاه و کمربند دوخته چه حکمی دارد؟
۲) حکم داشتن همیان دوخته چیست؟

› ۱و۲) همیان و کمربند و دیگر دوخته های کوچک اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۹۷

› آیا داشتن لباس مخیط هنگام احرام عمداً مضرّ به صحت احرام است یا فقط معصیت کرده است؟

› اگر عالماً و عامداً لباس مخیط را بیرون نیاورد، احرام او خالی از اشکال نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۹۶

› آیا مُحرم در پیمودن فاصله بین منا و مکه می تواند از داخل تونل حرکت کند در حالی که راه دیگری هم که دورتر است وجود دارد؟

› مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۹۵

› قطع طواف واجب یا مستحب جایز است یا نه؟

› جایز است؛ اگر چه احوط در طواف واجب، عدم قطع است بنحوی که موالات عرفیّه بر هم بخورد.

پرسش شماره ۷۲۱۹۴

› نگاه کردن انسان در حال احرام در آینه بدون قصد تزیین چه حکمی دارد؟

› نگاه کردن در آینه با غرضی غیر از زینت، مانند راننده و امثال آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۹۳

› آیا مفاخره در حال احرام مطلقاً حرام است یا در صورتی که مستلزم اهانت به دیگران باشد؟

› فخر فروشی در حال احرام حرام است؛ هر چند متضمّن اهانت و دشنام به دیگران نباشد.

پرسش شماره ۷۲۱۹۲

› حدّ واجب در پوشش لُنگ برای حاجی چیست؟ آیا بنحو متعارف کفایت می کند یا باید از ناف تا زانو باشد؟

› کیفیت متعارف، کافی است.

پرسش شماره ۷۲۱۹۱

› آیا سعی در طبقه فوقانی مسعی مُجزی است؟

› اگر طبقه دوم در سعی میان صفا و مروه فعلی است و بالاتر از آن نیست، مجزی است.

پرسش شماره ۷۲۱۹۰

› آیا طواف در طبقه دوم مجزی است؟

› در طواف نیز، اجزاء طواف در فضای میان زمین با محاذات سقف کعبه مکرّمه، بعید نیست؛ هر چند خلاف احتیاط است.

پرسش شماره ۷۲۱۸۹

› کسی که سعی را فراموش کرده و از احرام خارج شده و با همسرش نزدیکی نموده، حکمش چیست؟

› واجب است سعی را قضا کند؛ و احتیاط واجب آن است که یک گاو کفّاره بدهد.

پرسش شماره ۷۲۱۸۷

› احراز میقات یا محاذات آن در صورت عدم تمکن از علم یا بیّنه، آیا با ظنّ، جایز است یا خیر؟

› ظنّ حاصل از خبر اهل خبره و اطلاع، کافی است.

پرسش شماره ۷۲۱۸۶

› اگر انسان بعد از اعمال حجّ یا عمره متوجه شد اعمال را با جنابت انجام داده است، حکمش چیست؟

› باید اعمالی را که مشروط به طهارت است، یعنی طواف ها و نمازها را اعاده کند.

پرسش شماره ۷۲۱۸۵

› آیا نائبی که حجّ تمتّع را به جهت ضیق وقت، تبدیل به حجّ افراد نموده، کفایت از منوب عنه می کند؟

› کفایت می کند و مستحقّ اجرت هم می باشد.

پرسش شماره ۷۲۱۸۴

› آیا کسی که در اعمال عمره یا حج یا خصوص طواف اجیر غیر باشد، می تواند به نیابت از شخص دیگری تبرّعاً یا استیجاراً قرآن تلاوت کند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۸۳

› در استطاعت مالی، داشتن نفقه عائله عرفی هم شرط است یا عائله شرعی فقط؟

› مقصود از عائله، عائله عرفی است و لو اینکه شرعاً واجب النّفقه او نباشد.

پرسش شماره ۷۲۱۸۲

› اگر مرد مُحرم محتاج به پوشانیدن روی پا شود، چه وظیفه ای دارد؟

› قدر مسلّم از حرام، پوشیدن چکمه و جوراب و امثال آن است، نه چیزی که روی پا را می پوشاند و در هر صورت اگر مُحرم ناچار به پوشیدن آن شود، احتیاط (واجب) شکافتن روی آن است.

پرسش شماره ۷۲۱۸۱

› کفّاره پوشاندن روی پا در حال احرام چیست؟

› کفّاره ندارد و حرمت پوشاندن روی پا به طور مطلق به غیر کفش و جوراب و مانند آن معلوم نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۸۰

› کفّاره خون بیرون آوردن از بدن در حال احرام چقدر است؟

› کفّاره ندارد. اگر چه قربانی کردن یک گوسفند مطابق احتیاط (مستحب) است.

پرسش شماره ۷۲۱۷۹

› آیا در طواف واجب یا مستحب، ستر عورت شرط صحت طواف است؟

› بنابر احتیاط واجب ستر عورت در طواف شرط است.

پرسش شماره ۷۲۱۷۸

› آیا حرمت پوشاندن وجه برای زن در حال احرام شامل بعض صورت هم می شود؟ و آیا فرقی میان قسمت های مختلف وجه است؟ در صورت حرمت ستر بعض در نماز که به عنوان مقدّمه واجب مقداری از وجه را باید پوشانید وظیفه چیست؟

› بر زنان حرام است پوشاندن صورت به آنگونه که عادتاً برای حفظ حجاب می کنند و اما پوشاندن گوشه هایی از بالا یا پایین صورت یا دو طرف آن به طوری که پوشاندن صورت بر آن صدق نکند مانع ندارد، چه در نماز و چه در غیر آن.

پرسش شماره ۷۲۱۷۷

› آیا احرام ندبی طفل که در اثناء اعمال حجّ بالغ شده است، کفایت از حجة الاسلام می کند؟

› کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۲۱۷۶

› اگر لباس احرام را بعد از گفتن تلبیه بپوشد، آیا تکرار تلبیه واجب است؟

› تکرار تلبیه واجب نیست؛ اگرچه مقتضای احتیاط است.

پرسش شماره ۷۲۱۷۵

› اگر کسی سعی را از روی جهل به مسئله بیش از هفت بار انجام داد، حکمش چیست؟

› سعی او صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۱۷۴

› آیا نماز طواف را می توان به نماز واجب دیگر اقتداء کرد؟

› مشروعیّت جماعت در نماز طواف معلوم نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۷۳

› وظیفه نماز افرادی که قصد عشره در مکه نموده اند در عرفات، مشعر و منا و بازگشت به مکه چیست؟

› نمازشان تمام است.

پرسش شماره ۷۲۱۷۲

› آیا نیابت در ذبح بدون اجازهٔ قبلی صحیح است؟

› محل اشکال است؛ و احتیاط واجب عدم اکتفاء به ذبح بدون وکالت است.

پرسش شماره ۷۲۱۷۱

› حکم قربانی را در قربانگاه فعلی (جدید) بیان فرمائید.

› در وضعیت فعلی صحیح و مجزی است.

پرسش شماره ۷۲۱۷۰

› خارج شدن از شهر مکه و منا، مثلاً رفتن به جده یا طائف در موارد ذیل چه حکمی دارد؟
الف) پس از اعمال روز عید قربان، پیش از اعمال مکه.
ب) در روز یازدهم پس از رمی جمرات.
ج) پس از بیتوته نیمه اول شب یازدهم یا دوازدهم.
د) پس از اعمال ایام تشریق، پیش از اعمال مکه.

› در همه صور یاد شده خروج از مکه و منا بی اشکال است؛ ولی باید خروج به نحوی باشد که بتواند مناسک باقیمانده را در وقت خودش انجام دهد.

پرسش شماره ۷۲۱۶۹

› آیا بعد از عمره تمتّع می توان از مکه خارج شد؟ خدمه کاروان ها و افرادی که ضرورتاً به دفعات ناچار به خارج شدن هستند، حکمشان چیست؟

› خروج از مکه در ما بین عمره تمتّع و حجّ جایز نیست؛ مگر برای ضرورت و حاجت که در این صورت هم احتیاط آن است که انسان مُحرم به احرام حج شود و بیرون رود و خدمه کاروان ها و امثال آنان می توانند عمره اول خود را عمره مفرده قرار دهند و عمره تمتّع را در هنگامی انجام دهند که بعد از آن دیگر جز برای وقوف به عرفات نخواهند از مکه خارج شوند.

پرسش شماره ۷۲۱۶۸

› منظور از اینکه طواف باید ابتداء به حجرالأسود و ختم به آن شود را روشن فرمایید.

› طواف باید از محاذی حجرالأسود شروع و به آن ختم شود و شروع از ابتدای حجرالأسود لازم نیست؛ بلکه از هر نقطه ای از آن طواف را شروع کند کافی است؛ بلی لازم است که از هر نقطه شروع کرد به همانجا ختم کند و اضافه کردن مقداری از باب احتیاط و اینکه یقین کند که از حجر شروع شده و به نقطه شروع ختم شده مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۶۷

› حکم کفّاره ناخن گرفتن مُحرم چیست؟ (تمام ناخن پا یا بعضی از ناخن های دست یا بالعکس)

› اگر تمام ناخن دست ها و بعضی از ناخن های پا را بگیرد باید برای ناخن دست ها یک گوسفند و برای هر یکی از ناخن های پا یک مد طعام بدهد و اگر همه ناخن پاها و بعضی از ناخن های دست را بگیرد باید برای ناخن پاها یک گوسفند و برای هر یک از ناخن های دست یک مدّ طعام بدهد.

پرسش شماره ۷۲۱۶۶

› معذورین از رمی در روز، آیا می توانند نایب بگیرند یا بایستی خودشان در شب رمی کنند؟

› اگر از قبیل عذرهائی است که مجوّز رمی در شب قبل است مانند خوف و شغل و امثال آن، موردی برای استنابه نیست؛ ولی اگر از عذرهائی است که در روز منا حادث شده است می تواند نایب بگیرد؛ ولی اگر در شبِ بعد رفع شد، احتیاط واجب آن است که عمل را شخصاً اعاده کند.

پرسش شماره ۷۲۱۶۵

› با توجّه به اینکه در تطهیر مسجدالحرام به روش عامّه ازاله نجاست می شود یعنی مقداری آب قلیل بر روی آن می ریزند و بعد به همان صورت تمام مسجد را تنظیف می کنند که عادةً علم به انتقال نجاست پیدا می شود. آیا با فرض مزبور می توان بر سنگ های آنجا سجده کرد؟

› عادتاً علم به نجاست همه مسجد ولو در فرض سؤال پیدا نمی شود و تحقیق لازم نیست و سجده بر سنگ های مسجد صحیح است و اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۶۴

› در صورت ترک عمدی یا سهوی نماز طواف وظیفه چیست؟

› ترک عمدی نماز طواف موجب بطلان حجّ است؛ اما در صورت ترک سهوی اگر از مکه دور نشده و نماز در محلّ آن برای او مشقت ندارد باید به مسجدالحرام برگردد و نماز را بخواند و اگر از مکه دور شده است در هر جا که یادش آمد باید بخواند.

پرسش شماره ۷۲۱۶۳

› اخراج خون از دیگری مانند دندان کشیدن یا گرفتن خون برای مُحرم چه حکمی دارد؟

› اخراج خون از دیگری در حکم اخراج خون از بدن خود نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۶۲

› حکم خراشیدن بدن یا مسواک زدن که منجر به خون ریزی شود چیست؟

› خراشیدن پوست و مسواک زدن و هر کاری که موجب خونریزی شود، در حال احرام جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۶۱

› حکم بستن دستمال به سر جهت سر درد در حال احرام چیست؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۶۰

› روغن مالیدن در حال احرام حکمش چیست؟ آیا کفاره دارد؟ کفاره آن چیست؟

› مالیدن روغن به اعضای بدن و موی سر در حال احرام برای زینت یا نرمی اعضای بدن و امثال آن جایز نیست؛ ولی کفاره ندارد مگر آنکه آن را معطّر کرده باشند، مانند کرم های معطّر و امثال آن، که در این صورت احتیاط آن است که یک گوسفند ذبح کند؛ اگرچه واجب بودن در این صورت نیز بعید نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۵۹

› کسی که حس بویایی ندارد و یا به علت زکام و سرماخوردگی بویی را احساس نمی کند، استعمال بوی خوش و عطر زدن به بدن و لباس و گرفتن بینی از بوی بد بر او حرام است یا نه؟

› استعمال طیب در هر دو صورت جایز نیست؛ اگرچه بوی آن به مشامش نرسد و در گرفتن بینی حکم سایر مُحرمین را دارد.

پرسش شماره ۷۲۱۵۸

› کفّاره استمناء در حال احرام عمداً یا سهواً یا جهلاً را بیان فرمایید؟

› اگر سهواً یا از روی جهل به حکم باشد، کفّاره ندارد و باید استغفار کند و اگر از روی علم و عمد باشد کفّاره آن یک شتر است و اگر نتواند شتر بدهد، قربانی کردن گوسفند کافی است. علاوه بر این اگر استمناء با کاری است که او با خود انجام می دهد و پیش از مزدلفه است واجب است حج را تمام کند و در سال بعد آن را دوباره بجا آورد و اگر استمناء بوسیله همسرش انجام شده، احتیاط واجب آن است که اینگونه عمل کند.

پرسش شماره ۷۲۱۵۷

› اگر مُحرم با زن خود ملاعبه کند و منی خارج شود، کفارهٔ آن چیست؟

› کفّاره ملاعبه منتهی به امناء، یک شتر است.

پرسش شماره ۷۲۱۵۶

› اگر انسان در حین طواف یقین به نجاست بدن یا لباس پیدا کند، وظیفه اش چیست؟

› اگر لباس طاهر در دسترس دارد لباس را عوض کند و طواف را ادامه دهد و طواف او صحیح است؛ اما اگر برای تطهیر بدن و لباس ناچار است از طواف خارج شود، فوراً دست از طواف بردارد و پس از تطهیر لباس یا بدن، طواف را از آنجایی که قطع کرده است تمام کند.

پرسش شماره ۷۲۱۵۳

› حکم تکرر استعمال بوی خوش در یک وقت یا اوقات متعدد، بدون تخلّل کفّاره چیست؟

› تکرّر استعمال طیب در یک زمان تا حدّی که عرفاً آن را یکبار استعمال کردن بدانند، کفّاره را متعدد نمی کند و در غیر آن علی الظاهر باید کفّاره را به تعداد استعمال، تکرار کند و عدم تخلّل کفّاره تاثیری ندارد؛ اگر چه اصل وجوب کفّاره در باب طیب معلوم نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۵۲

› کسی که در حال اجیر شدن و نیابت حج، معذور نبود و در اثنای اعمال، عذر عارض شد، آیا نیابت او صحیح است؟

› اگر عذر موجب ناقص شدن بعضی از اعمال حج نشود، مثل اینکه نسبت به بعض تروک احرام معذور شود، نیابت صحیح است. ولی اگر عذر عارض شده، موجب نقص اعمال حج شود، بعید نیست بطلان اجاره در این صورت، احتیاط آن است که عمل را تکرار و در باب اجرت مصالحه شود.

پرسش شماره ۷۲۱۵۱

› اگر مُحرم جهلاً یا نسیاناً یا عمداً در خارج مِنا حلق نمود و بقیه اعمال را انجام داد، چه حکمی دارد؟

› باید به منا برگردد و حلق یا تقصیر کند و بقیه اعمال را دوباره انجام دهد.

پرسش شماره ۷۲۱۵۰

› حلق در شب جائز است؟ در صورت فراموشی حلق در روز چطور؟

› احوط آن است که حلق اختیاراً تا شب به تأخیر نیفتد و در صورت نسیان، می تواند آن را در هر وقت بعد از روز عید اضحی انجام دهد.

پرسش شماره ۷۲۱۴۹

› با توجه به ازدیاد جمعیت حجاج و محدویت منطقه منا، قسمتی از چادرهای منا برای سکونت و بیتوته در دامنه و در بالای کوه نصب شده است، آیا بیتوته در این چادرها مجزی است؟

› در صورتی که متمکن از بیتوته در منا نباشند، بیتوته در آن چادرها مجزی است و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۴۷

› حدّ واجب مبیت در منا چقدر است؟ آیا از غروب تا نصف شب کفایت می کند؟ نصف دوّم شب چطور؟

› مبیت از غروب تا نیمه شب کفایت می کند و اگر بدون عذر آن را ترک کند بنا بر احتیاط واجب از نیمه شب تا صبح بیتوته کند، اگر چه بیتوته از نیمه دوم شب در حال اختیار نیز بعید نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۴۶

› کسی که وظیفه اش حلق است، اگر می داند در صورت حلق، خون از سرش جاری می شود وظیفه اش چیست؟

› اگر حلق بر او متعیّن است باید حلق کند؛ ولی تعیّن حلق بر صروره (کسی که نخستین بار حج می‌گزارد) معلوم نیست اگر چه احوط است.

پرسش شماره ۷۲۱۴۵

› وقت وقوف به عرفات از اول ظهر است یا بعد از آن؟

› احتیاط در وقوف عرفات، وقوف از اول زوال است تا مغرب، اگر چه جواز تأخیر از اول زوال بقدری که نماز ظهر و عصر و مقدمات آنها را در آن می توان بجا آورد، بعید نیست.

پرسش شماره ۷۲۱۴۴

› اگر کسی در سرزمین منا قربانی روز عید را عمداً ترک کرد و بقیه اعمال را انجام داد، آیا بعد از قربانی باید حلق را دوباره انجام دهد؟

› در صورتی که حاجی عمداً بر خلاف ترتیب مقرّر در مِنا عمل کند گناه کرده است؛ ولی علی الظّاهر دوباره انجام دادن حلق لازم نیست اگر چه اعاده در صورت امکان، موافق احتیاط است.

پرسش شماره ۷۲۱۴۳

› شرائط سنّی هدی (شتر، گاو، گوسفند) چیست؟

› شتر بایستی کمتر از پنج سال باشد و داخل در شش ماه شده باشد. گاو و بز بنا بر احتیاط واجب کمتر از دو سال نباشد و داخل در سه سال شده باشد. میش احتیاط واجب آنست که کمتر از یکسال نباشد و داخل در سال دوم شده باشد.

پرسش شماره ۷۲۱۴۲

› آیا قربانی حج در روز عید قربان واجب است؟ و در صورت تأخیر عمدی یا سهوی یا از روی جهل، وظیفه حاجی چیست؟

› احوط آن است که قربانی را از روز عید تأخیر نیندازد؛ ولی اگر تأخیر انداخت، بنا بر احتیاط واجب در ایام تشریق ذبح نماید.

پرسش شماره ۷۲۱۴۱

› آیا رمی جمرات در طبقه فوقانی جایز است؟ آیا رمی به قسمت سیمانی ستون، مجزی است یا خیر؟

› ظاهر آن است که رمی در طبقه فوقانی جایز است؛ اگر چه احتیاط در رمی همان قسمت معمول در گذشته است. ضمناً قسمت سیمانی اگر عرفاً جزء ستون (جمره) محسوب شود، رمی آن صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۱۴۰

› آیا مُحرم قبل از اینکه خودش تقصیر کند و از احرام خارج شود، می تواند دیگری را تقصیر کند؟ و در صورت تقصیر، آیا حاجی از احرام خارج می شود و آیا کفاره بر طرفین هست؟

› تقصیر فرد دیگر به بریدن و یا ازاله موی او به هر نحو جایز نیست؛ ولی کفّاره ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۳۹

› اگر حاجی ترتیب اعمال روز عید را جهلاً یا سهواً یا عمداً رعایت نکرد، چه وظیفه ای دارد؟

› رعایت اعمال به ترتیب مقرر در منا واجب است و ترک آن عمداً جایز نیست؛ ولی اگر خلاف ترتیب عمل کند، علی الظاهر تکرار اعمال غیر مرتّبه لازم نیست؛ اگر چه موافق احتیاط است.

پرسش شماره ۷۲۱۳۸

› ثمن هدی و کفّارات در حجّ صبیّ بر عهده چه کسی است؟

› ثمن هدی و کفّاره صید بر عهده ولیّ است؛ و کفّارات دیگر غیر صید علی الظاهر نه بر عهده ولیّ است و نه بر عهده صبیّ.

پرسش شماره ۷۲۱۳۷

› آیا در وجوب کفّاره تقبیل در حال احرام، فرقی بین مع الشّهوة و عدم الشّهوة می باشد؟ آیا خروج منی نیز شرط است؟

› کفّاره بوسیدن همسر اگر با شهوت باشد، شتر است و اگر بدون شهوت باشد، گوسفند و ظاهراً بوسیدن غیر همسر مانند مادر و فرزند حرام نیست و کفّاره هم ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۳۶

› کفّاره پوشاندن سر چیست؟ و آیا بعض سر حکم تمام سر را دارد؟

› بنا بر احتیاط یک گوسفند قربانی کند و بعض سر، حکم تمام سر را ندارد؛ مگر در صورتی که عرفاً بر آن صدق کند که سر را پوشانیده است؛ مثل اینکه کلاه کوچکی که فقط قسمت وسط سر را می پوشاند، بر سر بگذارد.

پرسش شماره ۷۲۱۳۵

› یکی از مستحبات مکه، تلاوت قرآن و ختم آن است، آیا برای کسی که اعمال حج به جا می آورد و در روز عرفه و ایام تشریق، تلاوت قرآن را در عرفات و مشعر و منا ادامه می دهد، همان استحباب وجود دارد یا خصوص شهر مکه است؟

› اختصاص به شهر مکه دارد.

پرسش شماره ۷۲۱۳۴

› تحیت مسجد الحرام، نماز است یا طواف کعبه؟

› طواف است.

پرسش شماره ۷۲۱۳۳

› آیا استحباب غسل ورود به مسجد الحرام تنها برای قادم و کسی است که اعمال عمره بجای می آورد یا برای هر مرتبه رفتن به مسجد الحرام نیز مستحب است؟

› اختصاص به ورود اول ندارد.

پرسش شماره ۷۲۱۳۱

› آیا نایب می تواند در قربانی و رمی، نایب دیگری بگیرد یا باید خودش انجام دهد؟

› احتیاط آن است که همان کسی که از طرف مکلف نیابت کرده است، خود اعمال را انجام دهد.

پرسش شماره ۷۲۱۳۰

› در بین مردم متعارف است که عمل مستحبی همانند زیارت و یا طواف و یا عمره مفرده را برای خود و دیگران بجا آوردند؛ آیا چنین عمل واحدی که اصالتاً از ناحیه خود و نیابتاً از طرف دیگران می باشد صحیح است؟

› شریک کردن دیگران در حج یا عمره مستحب خود، جایز است.

پرسش شماره ۷۲۱۲۹

› احرام حجّ باید از مکه قدیم باشد، یا از تمام شهر فعلی مکه می توان مُحرم شد؟

› احرام حجّ از همه جای مکه کنونی جایز است؛ ولی احتیاط آن است که از محدوده مکه قدیم بیرون نباشد و افضل آن است که در مسجدالحرام مُحرم شود.

پرسش شماره ۷۱۹۸۰

› آیا جبل الثّور (کوه حراء) فعلاً جزء مکه محسوب می شود که حاجی بین عمره تمتّع و حج، بتواند برود یا خارج مکه به حساب می آید؟

› مناط در عدم جواز خروج از مکه در بین عمره و حجّ، مکه فعلی است. بنابراین هر نقطه ای که فعلاً جزء مکه محسوب می شود رفتن به آن جایز است هر چند از سابق، خارج از مکه بوده باشد.

پرسش شماره ۷۱۹۷۹

› کسی که از میقات برای عمره تمتّع یا عمره مفرده بدون احرام عبور نموده است، چه وظیفه ای دارد و چنانچه میقات دیگری بعد از آن میقات باشد، چطور؟

› در صورتی که وقت تنگ نیست واجب است برگردد و از همان میقاتی که از آن عبور کرده است مُحرم شود؛ چه میقات دیگری در جلو باشد یا نباشد.

پرسش شماره ۷۱۹۷۸

› کسی که بواسطه فراموشی یا از روی جهل یا عذر دیگر، بدون احرام از میقات عبور کرده در صورت عدم تمکن رجوع به میقات، چه وظیفه ای دارد و آیا بین دخول حرم و عدم آن فرقی است؟

› اگر می تواند به میقات برگردد، باید برگردد و از میقات مُحرم شود و اگر نمی تواند به میقات برگردد چنانچه داخل حرم شده به خارج حرم برگردد و بنابر احتیاط واجب هر مقدار می تواند خود را به میقات نزدیک کند و آنگاه احرام ببندد و اگر به خارج حرم هم به خاطر ضیق وقت و امثال آن نمی تواند برگردد، در داخل حرم از همان نقطه که عذر بر طرف شده است، محرُم شود.

پرسش شماره ۷۱۹۷۷

› آیا بعد از عمره تمتّع و قبل از اعمال حجّ می توان عمره مفرده به جای آورد؟ در صورت اتیان اشکالی متوجه حجّ یا عمره می گردد؟

› بعد از عمره تمتّع و قبل از احرام حجّ، خارج شدن از مکه جایز نیست و اگر بجا آوردن عمره مفرده در این مدّت مستلزم خروج از مکه باشد صحت آن عمره محلّ اشکال است؛ ولی ظاهراً عمره ای که قبلاً بجا آورده با این عمل باطل نمی شود و حجّ بعدی او نیز بی اشکال و صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۹۷۶

› کسی که در ماه ذی القعده عمرهٔ تمتع بجا می آورد و در ماه ذی الحجه به مِنا می آید (با فرض اینکه مِنا خارج مکه است) یا به جای دیگری خارج از مکه می رود، ولی از حرم خارج نمی شود، آیا برای بازگشت به مکه باید مُحرم شود؟ اگر باید مُحرم شود، از کجا باید محرم شود؟ باید به یکی از مواقیت عمرهٔ تمتع یا ادنی الحل برود؟ و ثانیاً با چه نیتی مُحرم شود؟ عمرهٔ تمتع، عمرهٔ مفرده، عمرهٔ ما فی الذّمه؟

› اگر از حدود حرم خارج نشده تجدید احرام و عمره در فرض سؤال لازم نیست؛ و اگر خواست دوباره عمره بجا آورد، باید در فرض سؤال عمرهٔ تمتع بجا آورد و برای آن باید از یکی از مواقیت عمرهٔ تمتع مُحرم شود.

پرسش شماره ۷۱۹۷۵

› شخصی در ماه شوال یا ذی القعده، عمره تمتع به جا می آورد و به مدینه برگشته و در ماه جدید مجدداً به مکه می رود. وظیفه او نسبت به احرام در مسجد شجره چیست؟ عمره مفرده یا تمتع مجدد یا عمره ای که بر ذمه دارد؟

› در فرض سؤال، باید از میقات به عمره تمتع محرم شود و عمره تمتع حج وی همین عمره اخیره است.

پرسش شماره ۷۱۹۷۴

› شخصی بدون احرام و بدون عذر وارد مکه شد و نتوانست به میقات برگردد. وظیفه اش چیست و اگر حجّ بجا آورد (بدون برگشت به میقات) آیا حجّ او صحیح است؟

› اگر می تواند باید به میقات برگردد و اگر بخاطر ضیق وقت یا عذر دیگر نمی تواند، باید به خارج حرم برود و از آنجام مُحرم شود و اگر بر این نیز قادر نیست در داخل حرم مُحرم شود و حجّ او صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۹۷۳

› کسی که در مکه می باشد و می خواهد عمره تمتّع بجا آورد و از رفتن به میقات معذور است، آیا ادنی الحلّ برای احرام او کافی است؟

› از ادنی الحلّ محرم شود.

پرسش شماره ۷۱۹۷۲

› چنانچه اجیری که هنگام عقد الاجاره مستطیع نبود اما بعد از اجاره از غیر مال الاجاره مستطیع شود و حجّ اجاره ای هم برای همان سال باشد، آیا حجّ لنفسه مقدم است یا اجاره ای و اگر اجاره ای را مقدم بدارد باطل است؟

› اجاره اگر مخصوص به حجّ در همان سال است، باطل است و باید حجة الاسلام را بجا آورد.

پرسش شماره ۷۱۹۷۱

› مقدار واجب لبّیک را اگر نتوانست یاد بگیرد و با تلقین هم نتواند بگوید، وظیفه اش چیست؟

› باید به هر نحو که می تواند بگوید و بنابر احتیاط نایب هم بگیرد.

پرسش شماره ۷۱۹۷۰

› آیا پوشیدن احرام برای زنان لازم است؟

› زنان در هر لباسی می توانند مُحرم شوند؛ مگر در حریر خالص.

پرسش شماره ۷۱۹۶۹

› کسی که مستطیع است آیا قبل از ماه های حجّ می تواند خود را از استطاعت بیندازد یا خیر و چنانچه در سال بعد راه برایش باز است چطور؟

› پس از فرا رسیدن زمانی که صرف آن برای رسیدن به حجّ، لازم است، شخص مستطیع نمی تواند خود را از استطاعت بیندازد و پیش از فرا رسیدن این زمان نیز احتیاط واجب آن است که خود را از استطاعت خارج نسازد.

پرسش شماره ۷۱۹۶۷

› زنی از طرف پدر به او هدیه یا ارث می رسد، از طرف دیگر در حال خرید یا ساخت خانه هستند؛ آیا شوهر با این پول می تواند او را به این امر وادار کند که پول را برای تهیهٔ خانه به شوهر دهد یا مستطیع برای حج شده است؟

› در فرض سؤال زن مالک پول است و اگر سایر شرایط استطاعت را داراست، مستطیع می شود.

پرسش شماره ۷۱۹۶۶

› در چه صورتی دِین مانع از وجوب حج می شود؟

› بدهی در صورتی که وقت ادای آن نرسیده یا وقت ادای آن رسیده، ولی طلبکار راضی به تأخیر آن است و در هر صورت مطمئن است که در هنگام اداء قادر به آن می باشد، مانع از وجوب حج نمی شود؛ ولی در غیر این صورت حجّ واجب نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۶۵

› در صورت شک در استطاعت آیا تحقیق لازم است؟

› کسی که می داند با وضع معمول حج و مخارج عادی آن، دارای استطاعت نیست ولی احتمال می دهد که اگر تحقیق کند راه

هایی پیدا شده که با وضع فعلی خود بتواند حج را انجام دهد، لازم نیست فحص کند؛ ولی ملاحظه وضع مالی موجود خود برای کسی که نمی داند آیا استطاعت حج دارد یا نه و می خواهد بداند که آیا مستطیع هست یا نه، علی الظاهر واجب است.

پرسش شماره ۷۱۹۶۴

› گران شدن هزینه حج در سال استطاعت در چه صورت مسقط وجوب حج می شود؟

› اگر با وجود گرانی هزینه حج مکلف از استطاعت خارج نشده است، حج واجب است؛ مگر اینکه صرف چنین هزینه ای موجب حرج و مشقت در زندگی شود.

پرسش شماره ۷۱۹۶۳

› ۱. فردی وصیت کرده که برای او حج نیابتی انجام دهم و قرار است امسال با همسرم به حج مشرف شویم. اول باید حج خودم را انجام دهم یا حج نیابتی؟
۲. آیا همسرم می تواند حج نیابتی انجام دهد؟

› ج۱) اگر برای حج ایشان اجیر شده اید و به واسطه اجرت حج، مستطیع شده اید (و مال دیگری برای استطاعت ندارید)، باید حج ایشان را انجام داده و در غیر این صورت باید امسال حج خودتان را انجام دهید.
ج۲) اگر وصیت کرده باشد که شما خودتان حج را به نیابت از ایشان انجام دهید چنانچه وصیت برای انجام حج در همان سالی باشد که خودتان مستطیع هستید، وصیت صحیح نیست و اگر وصیت کننده زنده است خودش هر تصمیمی می تواند بگیرد، در غیر این صورت حج بر عهده او بوده که باید ورثه حج را به نیابت از او از اموالش بعد از فوت انجام بدهند و چنانچه ورثه، خانم شما را به عنوان نایب انتخاب کنند، به خودی خود مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۰۹

› آیا محرم باید مواظب باشد که روی پایش در موقع خواب با حوله احرام یا ملحفه پوشیده نشود؟

› در فرض سؤال مواظبت لازم نیست و قرار گرفتن حوله و غیره روی پا اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۹۱۰

› با توجه به اینکه درآمدهای حج، صرف موارد غیر شرعی می‌شود، تکلیف حج واجب و مستحب چیست؟

› به طور کلی چنانچه شخص از جهت مالی و بدنی مستطیع بوده و راه برای رفتن به حج باز و امن باشد و فرصت کافی برای رسیدن به حج در ایام خاص را داشته باشد، حج ولو در فرض سؤال، واجب است و نسبت به حج مستحبی موارد مختلف است.

پرسش شماره ۶۸۸۸۲

› ۱. مستطیع در حج به چه کسی گفته می شود؟
۲. اگر مستطیع باشم، آیا خرید فیش حج تمتع از بازار آزاد بر من واجب است؟

› ج۱) استطاعت مشتمل بر چند امر است:
الف ـ استطاعت مالی
ب ـ استطاعت بدنی و جسمی
ج ـ استطاعت طریقی (باز بودن و ایمن بودن راه)
د ـ استطاعت زمانی
ضمناً استطاعت مالی مرکب از چند امر است:
۱. داشتن هزینه رفت و برگشت.
۲. داشتن هزینه زندگی خانواده در زمان سفر.
۳. داشتن ضروریات زندگی و آنچه در زندگی بدان نیاز دارد.
۴. بهره‌مندی از زندگی متعارف پس از بازگشت.
ج۲) اگر برای خرید فیش حج به صورت آزاد و قانونی و بدون عسر و حرج، توانایی داشته باشید و شرایط دیگر استطاعت را نیز داشته باشید، مستطیع محسوب می‌شوید و حج بر شما واجب است و نباید منتظر ثبت نام به صورت عادی بمانید بلکه باید در اولین فرصت به حج مشرف شوید.

پرسش شماره ۵۸۳۸۵

› آیا حج بر خانمی که از همسرش مهریه طلب دارد و مهریه او برای مخارج حج واجب کفایت می‌کند، واجب است؟

› در صورتی که شوهر در فرض سؤال، توانایی پرداخت آن را نداشته باشد، نمی‌تواند آن را از او مطالبه کند و مستطیع نیست ولی اگر شوهر او تمکن دارد و مطالبه مهر نیز برای زن مفسده‌ای ندارد، واجب است مهریه را مطالبه کرده و به حج برود و اگر مطالبه آن برای او مفسده داشته باشد مثل این که منجر به نزاع و طلاق شود، مطالبه مهریه واجب نبوده و مستطیع نیست.

پرسش شماره ۵۳۵۵۴

› شخص مستطیع التفاتی به استقرار حج واجب نداشته و بعد از مدتی نیز از استطاعت مالی خارج شده است، تکلیف چیست؟

› اگر با وجود شرایط استطاعت، حتی در فرض مذکور حج بجا نیاورد، حج بر او مستقر شده و باید بعداً به هر نحو می تواند به حج برود.

پرسش شماره ۴۶۲۷۲

› شخصی در عمره تمتع اوایل طواف، وضویش باطل شده و چون لباس احرامش نجس شده است طواف را رها کرده و چون می‌دانسته سعی و تقصیر نیازی به وضو و طهارت ندارد سعی و تقصیر را انجام داده هرچند شک داشته این کارش درست است یا نه ولی بعد از تقصیر و خروج از احرام با مراجعه به مناسک حج به اشتباه خیال کرده که اگر طواف و نماز به جا آورد عمره اش درست است و بعد از به جا آوردن طواف و نماز با طهارت و وضو خیالش راحت شده که کل اعمالش صحیح است و بعد بقیه اعمال حج تمتع را بجا آورده است آیا حج وی صحیح است؟ آیا شخص هنوز در احرام است؟ در صورت محرم بودن چنانچه الآن پول ندارد به حج برود چگونه باید از احرام بیرون بیاید؟

› احتیاط واجب آن است که عمره مفرده به جا آورد و اگر حج او حج واجب بوده، باید در سال بعد عمره و حج تمتع را اعاده کند.

پرسش شماره ۴۳۴۷۹

› خانمی از لحاظ مالی برای حج مستطیع است، اما ترس فوق العاده و غیر قابل تصور از سوار شدن هواپیما را دارد، به نحوی که این کار به نظر وی، غیر قابل تصور و اصلاً امکان‌پذیر نیست. آیا در این صورت، مستطیع حساب می‌شود یا نه؟

› اگر حج بر وی مستقر نبوده و پیمودن راه با هواپیما برای ایشان حرجی است و راه دیگری برای تشرف به حج ندارد، مستطیع نیست.

پرسش شماره ۴۲۴۵۰

› ۱. فردی که حج واجب انجام داده، آیا در سفر بعد می‌تواند به نیابت از شخص دیگر، که خود توانایی انجام حج را دارد، ولی هنوز مستطیع نشده، بدون اطلاع او حج انجام دهد؟
۲. اگر آن شخص در آینده، مستطیع شود؛ آیا حجی که بدون اطلاع او و در زمان عدم استطاعت او انجام شده، کفایت می‌کند؟

› ج۱) انجام حج مستحبی به صورت تبرّعی ایراد ندارد.
ج۲) در فرض سؤال، حج مذکور کفایت از حج واجب نمی کند.

پرسش شماره ۴۱۴۳۹

› کسی که بدون قصد عمره یا حج، وارد مکه یا حدود حرم شود، آیا احرام بستن برای وی واجب است؟ اگر احرام نبندد، کفاره دارد؟ کسانی که هر روز برای کسب و کار، وارد مکه شده و خارج می شوند، آیا باید با گذشت یک ماه، دوباره احرام ببندند؟

› واجب است بر کسی که می خواهد داخل مکه شود، با احرام وارد شود و برای احرام باید نیت عمره یا حج داشته باشد و اگر وقت حج نیست و می خواهد وارد مکه شود، واجب است عمره مفرده انجام دهد؛ البته از این حکم، کسانی که مقتضای شغلشان این است که زیاد وارد مکه می شوند و از آن خارج می شوند، استثنا شده است. همچنین کسانی که پس از اعمال حج یا عمره، از مکه خارج شده‌اند و می‌خواهند در همان ماه انجام حج یا عمره، دوباره وارد مکه شوند، احرام و عمره مجدّد واجب نیست. ولی با گذشت ماه قمری برای ورود به مکه، باید مجدد محرم شود و در هر صورت کفاره ندارد.

پرسش شماره ۴۱۴۲۸

› آیا فقط سقف و مشابه آن مانند سایه‌بان و چتر از محرمات احرام است یا کلاً مسئله سایه است؟ مثلاً آیا رفتن زیر سایه شاخ و برگ یک درخت هم برای مردها در حالت احرام، حرام است؟

› ایستادن زیر شاخ و برگ درخت، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۳۳۳

› کسی که به نیابت از پدر به حج مشرف می شود، آیا می‌تواند در همان سفر، برای خود نیز اعمال حج به جا آورد؟

› صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۱۳۰۲

› ۱- من و همسرم هر دو معلم هستیم، خرج زندگیمان یکی است. مهریه ام را بخشیده ام، طلایی که نزد من است به مقدار فیش حج است. آیا حج بر من واجب است؟ با وجود خانه و ماشین، ولی هنوز برای حج ثبت نام نکرده ایم، چون تا به حال مستطیع نبودیم.
۲- اگر وام بگیریم می توانیم دو فیش حج آزاد بخریم. آیا این کار بر ما واجب است و ما مستطیع محسوب می شویم و در

صورت فوت، حج بر گردن ماست؟

› ج۱) اگر مهریه شما به اندازه خرج حج بوده و همسر شما توانایی پرداخت آن را داشته است، و در گرفتن آن به مشقت نمی افتادید، حق بخشش آن را به میزان حج نداشته اید لذا با وجود سایر شرایط حج، بر شما واجب است که به حج بروید و اگر قادر بر این امر نبوده است و طلاهای مذکور نیز در حد شأن و کفاف شما باشد فروش آن واجب نخواهد بود.
ج۲) کسی که هزینه ی رفتن به حج را در اختیار ندارد، اما می تواند قرض بگیرد، و سپس به سادگی قرض خود را ادا کند، واجب نیست که خود را با قرض گرفتن، مستطیع کند. اما اگر بگیرد، حج بر او واجب می شود.

پرسش شماره ۴۰۸۹۳

› بنده و همسرم چهار سال است که نوبت حجمان شده، چون در خارج از کشور سکونت داریم، همسرم کار و درآمد مشخصی ندارد، به دلیل (عدم پس انداز مادی، عدم ویزا از طریق کنسولگری سعودی، تکمیل ظرفیت کاروانهای ایران، که می بایست چند ماه زودتر در ایران باشیم، از طرفی دور بودن از محل زندگی و دختر دم بخت و دانشجو و دیگر مشکلات) و از لحاظ دارایی (غیر از پولی که از مستأجر نزد ماست) وجود یک باب منزل در تهران و یک خانه کلنگی درحاشیه شهر، که در اجاره مستاجر می باشد، با این وجود، آیا مستطیع محسوب می شویم و باید امسال حج را بجا آوریم؟ یا انجام آن را به زمان مناسب دیگر موکول کنیم؟

› مجرد احتمال عدم موفقیت از طریق خارج، مجوز عدم اقدام برای تشرف به حج نیست؛ اگر واقعا از این طریق ممکن نباشد و از طریق داخل کشور نیز به دلایل مذکور، سفر به حج برایتان ممکن نباشد یا حرجی باشد، مستطیع نیستید و تشخیص آن با خود مکلف است.

پرسش شماره ۴۰۸۰۰

› آیا در عمل تقصیر عمره مفرده، گرفتن ناخن یک انگشت دست کافی است؟ یا اینکه باید از موی سر هم مقداری چیده شود؟

› بهتر آن است که اکتفا به زدن ناخن نکند، و از مو قدری بزند، بلکه موافق احتیاط است.

پرسش شماره ۳۹۰۳۳

› سایه قرار دادن دست ها بر سر، در طی منازل به خصوص بعد از احرام، آیا جایز است؟

› جایز است به بعض بدن خود، سر را بپوشاند؛ مثل آن‌که دست ها را روی سر بگذارد، لیکن احتیاط در ترک آن است.

پرسش شماره ۳۸۹۱۴

› آیا شخصی که اسمش برای حج تمتع در آمده، ولی از نظر جسمی بگونه‌ای است که نمی تواند به هیچ عنوان حرکت نماید، و حتی برای رفع قضای حاجت، نیاز به یاری چند نفر دارد. ۱) آیا می تواند کسی را به نیابت از خود به حج تمتع بفرستد. ۲) آیا شخصی که به جای وی می رود، باید خودش حج تمتع انجام داده باشد؟

› ج۱) در فرض سؤال اگر حج قبلا بر عهده او نبوده و بر او مستقر نشده باشد، حج تمتع از او ساقط است و نایب گرفتن هم لازم نیست.
ج۲) نایب شرائطی دارد از جمله آنکه مستطیع نباشد و یا حج خودش را قبلاً بجا آورده باشد.

پرسش شماره ۳۸۶۷۴

› در تقصیر عمره مفرده، آیا تفاوتی دارد که از کدام قسمت سر، مو را بچیند؟

› در حکم مذکور فرقی بین جاهای مختلف سر نیست.

پرسش شماره ۳۸۶۱۴

› برای حج امسال استطاعت مالی دارم، فیش و نوبت حج هم فراهم است، ولی با وجود کودک شیر خوار چهار ماهه و خوف آسیب رسیدن به آن، آیا امسال مستطیع هستم و باید حج را بجا آورم، یا می توانم آن را به تعویق بیاندازم؟

› مجرد آنچه بیان شد مانع از تحقق استطاعت نیست. مگر آنکه برای بچه ضرر داشته باشد و ضرر بگونه‌ای باشد که شیر دهنده باید در کنار کودک بماند، یا به نحوی باشد که شیر دهنده با رفتن به سفر حجّ، دچار عسر و حرج گردد، که در این دو صورت حجّ بر او واجب نیست.

پرسش شماره ۳۸۵۰۹

› فردی از دنیا رفته و در حال حاضر دو دختر بالغ مجرد دارد، وی قبلاً برای حج تمتع، ثبت نام کرده بود و الان نوبت حجش فرا رسیده، تکلیف ورثه چیست؟ آیا ورثه می توانند، فیش حج را بفروشند؟

› در فرض سؤال اگر قبلاً حج بر ایشان مستقر شده (تمام شرائط استطاعت را داشته و مسامحه کرده و نرفته) باید برای وی نایب بگیرند - و لو با فروش فیش حج - تا برای ایشان حج تمتع بجا آورد، و اگر حج بر ایشان مستقر نشده باشد، نایب گرفتن برای وی واجب نیست و فیش، حکم سائر اموال متوفی را دارد و همه ی ورثه به حسب سهمشان در آن حق دارند.

پرسش شماره ۳۸۱۱۰

› بعد از تعطیلی حج تمتع، نام بنده و همسرم در واجدین شرایط حج تمتع اعلام شد، ولی به دلیل امنیت سفر حج و داشتن فرزند دو ساله از این سفر معنوی، انصراف دادم تا بتوانیم برای سال‌های بعد با بزرگتر شدن فرزندم، به حج برویم. قصد فرار از سفر حج را نداریم و ثبت نام حج را هم انجام داده ایم؛ حال با توجه به وضعیت مذکور، آیا تعویق آن برای سال‌های بعد، امکان پذیر خواهد بود؟ تکلیف چیست؟

› در صورت تحقق شرائط استطاعت، باید به حج بروید و صِرف مورد مذکور در سؤال، مجوّز ترک حج نیست، مگر موجب حرج و مشقت شدید برای شما شود.

پرسش شماره ۳۸۰۹۸

› شخصی که به حج تمتع رفته بود در هنگام انجام طواف ها، بسیار شک می کرد که آیا حدثی از او سر زده یا نه؟ با این حال اعمال خودش را انجام داد. اما در همان جا برای طواف تمتع و سعی و طواف نساء مجدداً نایب گرفت (چون نمی توانست به درستی یا نادرستی اعمال خودش نظر دهد) اگر وی در انجام طواف ها مشکل داشت، آیا طواف نایب کفایت می کند؟

› تا یقین به حدث نداشته باشد، وضو باطل نمی گردد. لذا طواف صحیح بوده و اصلاً نیازی به نایب نبوده است؛ بنا بر این اعمال صحیح است و به شک و وسوسه ها اعتنا نکند.

پرسش شماره ۳۸۰۸۶

› آیا نیابت از چند نفر برای انجام حج مستحب، در یک سال، صحیح است؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۳۸۰۸۳

› کسی که مبتلا به مرض بی اختیاری ادراری است، آیا می تواند به نیابت از فرد دیگری که فوت نموده و یا کسی که توانایی رفتن به حج ندارد، حج نیابتی انجام دهد؟

› کسی که از انجام برخی از اعمال حج معذور است، نمی‌تواند برای نیابت حج، اجیر شود. معذور کسی است که نتواند اعمال اختیاری حج مانند: تلبیه، نماز طواف به نحو صحیح، راه رفتن با پای خود در طواف و سعی، رمی جمرات به دست خودش، وقوف در عرفات و مشعر در وقت مقرّر و بیتوته در مِنا را انجام دهد، به طوری که منجر به نقص بعضی از اعمال حج شود؛ و اگر منجر به نقص بعضی از اعمال حج نشود و فقط در ارتکاب بعضی از محرّمات احرام معذور باشد، نیابت او صحیح است.

پرسش شماره ۳۸۰۷۴

› پیرزنی ۷۴ ساله هستم، که برای حج تمتع ثبت نام کرده ام، ولی الان به علت کهولت سن، پوکی استخوان و ناراحتی قلبی، دیگر امکان رفتن به حج را ندارم.
آیا می توانم فیش حج را بفروشم؟ و درصورت فروش باید مبلغ آن را صرف چه اموری کنم؟ آیا می توانم خرج عروسی نوه ام که پدرش توان مالی برپایی عروسی را ندارد بنمایم؟

› در فرض سؤال اگر قبلاً حج بر شما مستقر شده یعنی تمام شرائط استطاعت را داشته اید، ولی مسامحه کرده و نرفته اید و فعلاً نیز توانائی رفتن را ندارید، باید نایب بگیرید - و لو با فروش فیش حج - تا برای شما حج تمتع بجا آورد، و اگرحج بر شما مستقر نشده باشد، می توانید با برداشت مبلغ واریزی از رفتن به حج انصراف دهید و اختیار مصرف آن با خودتان است.

پرسش شماره ۳۷۹۵۷

› خانمی که مستطیع است، ولی شوهرش مانع رفتن ایشان به حج می شود، و در صورت رفتن، کارش به طلاق می کشد، تکلیفش چیست؟

› اگر تشرّف به حج موجب حرج و مشقت در زندگی می شود، مستطیع نیست.

پرسش شماره ۳۷۹۴۹

› مادرم ۹۰ سال سن دارد و من تنها فرزند او هستم، مادرم به دلیل مریضی (سکته) نیاز شدیدی به کمک من دارد (مثل: خوراک، دستشویی رفتن و... که باید همیشه در کنارش باشم، حتی از نظر روحی روانی و در موقع خوابیدن به من وابسته است) از طرفی من و خانمم برای حج تمتع ثبت نام کرده بودیم و امسال نوبت حجمان رسیده، تکلیف چیست؟

› در مورد سؤال اگر مادر نیاز جدی به مراقبت دارند و امکان مراقبت شخص دیگری از ایشان نیست، به مادرتان خدمت کنید و در اولین سال که ممکن شد، حج واجب را انجام دهید. البته بر همسرتان واجب است که با وجود سایر شرائط، حج خود را انجام دهد.

پرسش شماره ۳۷۷۸۶

› بنده و همسرم (ده سال قبل) هنگام ازدواجمان برای سفر حج ثبت نام کردیم. در فاصله اندکی هدایایی نیز از بستگان دریافت کردیم. احتمال می دهم که می توانستیم با فروش سکه های دریافتی، فیش حج آزاد خریداری کنیم. آیا واجب است فحص کنیم، در آن سال قیمت فیش آزاد تمتع چقدر بوده و هدایای دریافتی مان در آن سال چقدر بوده تا مشخص شود مستطیع بوده ایم یا خیر؟

› بررسی واجب است.

پرسش شماره ۳۷۷۴۱

› خانمی مجرد هستم و پدرم نیز فوت کرده است. از بچگی تا حالا با پولهایم مقداری طلا خریداری کردم و الان از آن استفاده می کنم، تصمیم دارم برای ازدواج و تهیه جهیزیه از آن استفاده کنم. البته ارزش این طلاها در حد تأمین جهیزیه نمی شود، اما به هر حال می تواند بخشی از آن را تامین کند. از طرفی فیش حج واجب دارم. اگر طلاها را بفروشم می توانم هزینه سفر حج را بپردازم. آیا بر من واجب است که طلاها را فروخته و به حج بروم؟ آیا من از لحاظ مالی مستطیع هستم؟

› اگر حج قبلا بر شما مستقر نشده و طلاهای مذکور مناسب شأن عرفی شما است و مال دیگری (مثل ارث و ...) ندارید که آن را هزینه حج کنید، مستطیع نمی باشید.

پرسش شماره ۳۷۷۲۰

› شخصی طواف نساء را فراموش کرده، ولی طبق اظهار خودش طوافی با نیّت طواف وداع انجام داده است، آیا طواف وداع از بابت طواف نساء، مجزی است یا نه؟

› در فرض سؤال طواف وداع کفایت از طواف نساء نمی کند؛ بنا بر این باید خودش طواف را انجام داده و در صورت عدم قدرت

بر انجام آن، نایب بگیرد تا طواف نساء را از طرف او بجا آورند. تا زمانی که طواف نساء انجام نشده، باید از هرگونه ارتباط با همسر پرهیز نماید و الا معصیت کرده و موجب کفاره است.

پرسش شماره ۳۷۵۸۷

› شخصی پس از بازگشت از اعمال عمره مفرده، متوجه می شود که غسل و وضویش، قبل از اعمال باطل بوده است، اکنون باید نایب بگیرد تا طوافها و نمازها را اعاده کند. آیا لازم است خودش هم در وطنش نمازها را بخواند؟

› لازم نیست خودش در وطن نمازها را بخواند.

پرسش شماره ۳۷۱۶۴

› س۱. مادر بنده استطاعت مالی ندارد، اگر مهریهٔ ایشان پرداخت شود، مستطیع خواهد بود. پدرم اکنون مستطیع است؛ اما امکان پرداخت نقدی مهریهٔ مادرم را ندارد. مادر هم تا کنون مطالبه‌ای نداشته؛ پدر هم از این که ایشان را به حج ببرد، مشکلی ندارد. آیا رفتن مادر به همراه پدر، وجوب حج تمتع را از عهدهٔ ایشان ساقط می‌کند؟

› در صورت توانایی پدر و امکان مطالبه، مادر باید مهریه را مطالبه و به حج برود؛ همچنین در فرض مذکور که پدرتان مخارج حج مادر را تقبل می کند، حج مادر به عنوان حج واجب کفایت می کند.

پرسش شماره ۳۶۸۶۶

› شخصی که اعمال عمره مفرده را با اعتقاد به صحت تمام کرده، پس از بازگشت متوجه می شود، که از ابتدای اعمال، غسل و وضویش باطل بوده است. آیا نایب باید اعمال را بدین صورت: ابتدا طواف عمره و نمازش و سپس طواف نساء و نمازش را بجا آورد؟

› آنچه در سؤال بیان شده، صحیح است.

پرسش شماره ۳۶۸۲۷

› کسی که عمره مفرده را با اعتقاد به صحت، به اتمام رسانده، پس از بازگشت به ایران متوجه شود که در هنگام انجام اعمال عمره، تمامی بدنش (حتی موها، ناخنها و قسمتی از لباسش) نجس بوده است؛ آیا حج فرد مذکور صحیح و از احرام خارج شده است؟

› در فرض سؤال اگر وضو داشته و خود را پاک می دانسته، اعمال او صحیح و از احرام خارج شده است.

پرسش شماره ۳۶۰۴۱

› زن و شوهری پس از ازدواج، با تلاش و همکاری یکدیگر، صاحبِ خانه و اموالی شدند، مرد در بیرون از منزل کار می کرد و زن درون منزل با حفظ و نگهداری از بچه ها و انجام کارهای خانه؛ پس از گذشت ده سال با توجه به مالی که شوهر جمع کرده، ادعا کرده که فقط خودش مستطیع است و باید به حج برود، اما زن معتقد است که اموال جمع شده، حاصل همکاری دو نفر بوده است، آیا هر دو مستطیع هستند یا فقط مرد مستطیع است؟

› چنانچه پول در ملک شوهر بوده و به مقدار استطاعت شرعی او باشد، مرد مستطیع است.

پرسش شماره ۳۴۹۹۱

› خانمی که یک قطعه زمین به او ارث رسیده است، آیا قبل از فروش، حج بر او واجب می شود؟

› اگر شرائط دیگر را داشته باشد و قیمت زمین به مقدار هزینه سفر حج باشد، مستطیع است و باید بفروشد.

پرسش شماره ۳۴۹۱۵

› ۱۴ سال پیش واجب الحج بودم، ولی بجا نیاوردم. اکنون که نوبت حج بنده اعلام شده، پولی ندارم که این واجب را انجام بدهم، برای انجام این فریضه، باید خودروی شخصی خود را بفروشم؛ با توجه به اینکه خودرو برای انجام کارهای ضروری مثل: رفت و آمد، خرید مایحتاج روزمره زندگی و... مورد نیاز است و در صورت فروش آن بنده و خانواده ام به زحمت می افتیم، آیا واجب است برای انجام حج تمتع، خودروی شخصی خود را بفروشم؟

› معنای مستطیع بودن، آن است که علاوه بر باز بودن راه و توانایی جسمی، قدرت تأمین هزینهٔ حج را داشته باشید و صرف قدرت مالی بر ثبت نام حج به معنای استطاعت نیست. به هر حال اگر استطاعت به معنایی که بیان شد، وجود داشته و کوتاهی شده است، اکنون باید از هر طریقی که می توانید این وظیفهٔ شرعی را انجام دهید.

پرسش شماره ۳۴۷۰۹

› بطلان وضو در بین طواف چه حکمی دارد؟ طواف احتمالاً در نزدیکی انتهای دور چهارم بوده است.

› اگر بعد از نصف دور چهارم ـ قبل از پایان آن و یا بعد از آن ـ وضوء باطل شود، طواف را قطع نموده و پس از تحصیل طهارت اگر موالات عرفیه به هم نخورده، طواف را تکمیل کند و اگر موالات به هم خورده، بنا بر احتیاط طواف قبلی را تکمیل و یک طواف کامل جدید نیز به جا آورد و می تواند به جای آن یک طواف کامل، به قصد اعم از اتمام طواف ناقص گذشته، یا طواف مستقل جدید به جا آورد. در هر صورت می تواند، طواف قبلی را رها نموده و از نو طواف کند.

پرسش شماره ۳۴۴۲۲

› کسی که بین ازدواج فرزندش و انجام فریضه حج، مردد است که کدامیک اول انجام گیرد، (مقدار پولش به اندازه ای است که یکی را می تواند انجام دهد)، وظیفه اش چیست؟!

› در صورتی که قبلاً حج بر او مستقر نشده باشد و مخارج ازدواج فرزندش جزو مخارج عرفی فعلی او محسوب شود، در فرض سؤال حج بر او واجب نیست.

پرسش شماره ۳۴۱۶۱

› در ایام حج، خادم بودم. بعد از انجام اعمال تشریق و قبل از نماز و طواف نساء، در اثر صحبت با همسرم از طریق تماس تصویری، بدون خودارضائی، منی از من خارج شد. آیا کفاره بر من واجب شده؟ با توجه به عدم تمکن مالی، تکلیف بنده چیست؟

› در فرض سؤال اگر خروج منی سهوی بوده است، کفاره واجب نیست.

پرسش شماره ۳۴۰۰۶

› در عمره مفرده در موقع تقصیر، قیچی پیدا نکردم. مدیر کاروان آمد و موی سر من را کوتاه کرد. بنده هم مانع ایشان نشدم، بعد از آن، طواف نساء و نماز آن را بجا آوردم. ولی یادم نیست که عمل تقصیر با رضایت بوده، یا در دل اکراه داشتم؛ آیا اکراه، مضرّ به صحت تقصیر می باشد؟ همچنین نمی دانستم که برای تقصیر، باید نیت تقصیر کنم. شک بنده در اصل بخاطر عدم تحقق نیت تقصیر و واگذاری آن به غیر می باشد. بنده در ایران موی خود را احتیاطا کوتاه کردم، ولی مجددا به عمره که رفتم تمام اعمال را دقیق انجام دادم، آیا در این صورت اعمال من صحیح است؟ لازم به ذکر است در بین دو عمره عقد ازدواج برای من خوانده شد، آیا در این صورت عقد صحیح است؟

› تقصیر در فرض سؤال کفایت می کند و تکلیف دیگری ندارید.

پرسش شماره ۳۳۹۹۴

› آیا عمره واجب است؟ یعنی اگر برای عمره دانشجویی ثبت نام کردیم، واجب است برویم؟

› عمره مفرده واجب نیست.

پرسش شماره ۳۳۰۱۸

› اینجانب مستطیع نیستم و تاکنون حج نرفته ام، آیا می توانم به عنوان نایب به حج رفته، ضمن نیابت، برای خودم هم حج واجب بجای آورم، آیا با انجام آن، حج واجب از گردنم ساقط می شود؟

› اگر حتی بعد از رسیدن به میقات، استطاعت نداشته باشید، می توانید، نایب شوید. ولی در صورت نایب شدن نمی توانید از طرف خود، حج انجام دهید.

پرسش شماره ۳۲۵۹۸

› اینجانب در حالی که مجرد بودم، مشرف به عمره مفرده دانشجویی شدم، پس از محرم شدن در مسیر حرکت به سمت مکه مکرمه و در حال احرام، متأسفانه و نا آگاهانه دو بار اقدام به استنشاق عطر و رایحه مایع دستشویی که بین راه توقف داشتیم نمودم، البته به طور کلی فراموش کرده بودم که یکی از کارهای ممنوع در حال احرام، استعمال و استنشاق بوی خوش عطرها است، تا متوجه موضوع شدم عمل را ترک نمودم. آیا با وجود چنین شرایطی که برای فرد مُحرم (به خصوص در مورد مَحرمیت با همسر آینده) پیش می آید، حکم احرام این جانب چگونه بوده است؟

› در فرض سؤال اگر عمداً نبوده است، تکلیفی ندارید و در هر صورت اشکالی به احرام وارد نمی‌شود.

پرسش شماره ۳۲۴۷۲

› اگر شخص بالغ که ختنه نشده و حج بر او واجب شده، آیا ختنه کردن او برای دیگران از موارد ضروریست، آیا نگاه کردن به عورت او اشکال ندارد و اگر جایز نیست، آیا باید خودش روش ختنه کردن را یاد بگیرد و خودش را ختنه نماید؟ و اگر نمی تواند، آیا استطاعت از او سلب شده و حج بر او واجب نیست؟

› اگر ختنه تا بعد از بلوغ، تأخیر بیفتد واجب است که خود را ختنه کند و در مورد سؤال، ختنه واجب است و در صورت ضرورت ختنه کردنش توسط غیر، اشکال ندارد (بله اگر کسی باشد که می تواند خودش یاد بگیرد، باید این کار را بکند، و الا اگر نمی تواند، یا حرج و مشقت دارد، جواب همان است که بیان شد.)

پرسش شماره ۳۱۹۲۵

› فرهنگی بازنشسته ای هستم که دو فرزند را حضانت می کنم، دخترم ازدواج کرده و تا حد امکان کمکش می کنم، پسرم هم پیش دانشگاهی است، تنها دارایی ام سه دانگ خانه مسکونی است؛ فیش ثبت نام حج را دارم.
۱- آیا با این شرایط مستطیع هستم؟
۲- اگر کسی هزینه حج را تقبل کند، مستطیع می شوم؟

› ۱) اگر اضافه بر مخارج منزل و ضروریات زندگی، هزینه سفر حج و رفت و برگشت آن و نیز رجوع به کفایت را نداشته باشید، حج بر شما واجب نیست.
۲) در این صورت حج بر شما واجب می شود و نامش حج بذلی است و کفایت از حجة الاسلام می‌کند.

پرسش شماره ۳۱۲۲۵

› دارای منزل مسکونی هستم. با توجه به اینکه به شوهرم ارث رسیده و با پول ارثیه اش خانه ای خریده، حال با وجود منزلی که بنام من است، آیا مستطیع شده ام؟ آیا باید خانه را زیر قیمت بفروشم و به حج بروم؟ ضمناً دارای یک فرزند پسر هستیم و پس انداز قابل توجهی برای ازدواجش نداریم.

› در فرض سؤال اگر سائر شرائط استطاعت را دارید، باید منزل را بفروشید، هر چند به جهت کمبود مشتری به کمتر از قیمت معمولی باشد و به حج بروید، مگر این که فروش به این نحو، موجب حرج و مشقت برای شما بشود.

پرسش شماره ۳۱۱۹۲

› در حالت احرام حج، آیا استفاده از پتوی دوخته شده برای پیچیدن آن به دور خود، حرام است؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۰۶۵۲

› لطفاً لیستی از مُحَرّمات احرام را بیان فرمایید.

› محرمات احرام عبارتند از:
۱ـ پوشیدن لباس دوخته برای مردان
۲ـ پوشانیدن تمام روی پا برای مردان
۳ـ پوشانیدن سر برای مردان و پوشانیدن صورت برای زنان
۴ـ سایه بر سر قرار دادن برای مردان هنگام حرکت و طی مسافت در طول روز
۵ ـ استعمال بوی خوش
۶ ـ نگاه کردن در آینه
۷ـ انگشتر به دست کردن
۸ ـ استعمال حنا
۹ـ روغن مالیدن به بدن
۱۰ـ کندن مو از بدن خود یا شخص دیگر
۱۱ـ سرمه کشیدن
۱۲ـ ناخن گرفتن
۱۳ـ بیرون آوردن خون از بدن
۱۴ـ فسوق (دروغ گفتن و همچنین دشنام دادن و فخر فروشی)
۱۵ـ جدال کردن یعنی گفتن «لا واالله» و «بلی واالله»
۱۶ ـ کشتن حشراتی که در بدن ساکن می‌شوند.
۱۷ـ کندن و بریدن درختان یا گیاهان حرم
۱۸ـ حمل سلاح
۱۹ـ شکار حیوان وحشی صحرایی
۲۰ـ جماع کردن و هر گونه لذت و تمتع بردن از زن مانند نگاه کردن، بوسیدن و لمس کردن
۲۱ـ عقد کردن زن

پرسش شماره ۲۹۹۳۰

› پدرم قبل از فوتش، حج تمتع، ثبت نام کرده و مبلغی هم پرداخت نموده است. قرار شده، نایب به جای ایشان حج انجام دهد. برای انجام حج نیابتی، آیا می‌توان از ثلث مال متوفی، پرداخت کرد؟

› در فرض سؤال، چنانچه حجّ بر پدرتان مستقر شده (مستطیع بوده) و اموالش برای هزینهٔ سفر حج کافی باشد، ورثه او باید از اصل مال از طرف او نایب بگیرند؛ مگر آن که وصیت کرده باشد که مخارج حجّ از ثلث مالش پرداخت شود، که در این صورت از ثلث برداشته می شود. ولی اگر ثلث مالش برای انجام آن کافی نباشد، کمبود آن از اصل مال برداشته می‌شود. اما اگر ایشان در زمان حیات مستطیع نبوده، در این صورت اگر وصیتی نکرده، واجب نیست برای ایشان، حج به جا آورده شود و چنانچه وصیت به حج کرده و وصیت بیش از ثلث مال نیست، واجب است که از ثلث مال ایشان، حج به جا آورده شود.

پرسش شماره ۲۷۹۷۴

› بنده در عمره مفرده، بعد از انجام سعی صفا و مروه، با اندکی تاخیر عمل تقصیر را انجام دادم ، آیا این تاخیر مشکلی داشته است؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۷۵۲۹

› شخصی وصیت می‌کند که یکی از دو فرزندانش حج نیابتی به جا آورند و مخارج آن را از قطعه زمین هزار متری تأمین کنند. وصیّ میّت چون از خدمهٔ حج بوده، بدون اذن فرزندان، حج نیابتی به جا می‌آورد و اجرت آن را بر می‌دارد. آیا حج نیابتیِ وی صحیح است؟

› حج به جا آورده شده توسط وصی به نیابت از میت، کفایت می‌کند؛ اما حق مطالبهٔ اجرت یا برداشتن زمین را ندارد.

پرسش شماره ۲۷۴۳۱

› اگر زوج مالکیت نیمی از خانه مسکونی خود را به همسرش هبه نماید، یا آن را در عوض بخشی از مهریه قرار دهد، در صورت مالکیت همسر، آیا وی مستطیع محسوب می شود؟

› با توجه به اینکه نفقه همسر و من جمله منزل مسکونی او به عهده شوهر است، اگر با فروش سهم خود از خانه در مشقت و حرج واقع نمی شود، مستطیع است و باید برای سفر حج اقدام کند. در غیر این صورت مستطیع نیست.

پرسش شماره ۲۶۷۰۵

› آیا در حج، زن می تواند نایب مرد شود؟ و یا مرد می تواند نایب زن شود؟

› در هر دو صورت، فی نفسه منعی ندارد.

پرسش شماره ۲۶۲۳۰

› اگر حجاج در روز عید قربان در منا، بعد از رمی جمره عقبه، به دلیل کمبود وقت در قربانگاه، موفق به قربانی نشوند، تکلیف شرعی چیست؟

› در فرض مذکور، به احتیاط واجب باید در همان روز عید، حلق و یا تقصیر را انجام دهند، ولی اعمال پنجگانه مکه را بعد از

ذبح قربانی بجا آورند.

پرسش شماره ۲۵۸۵۴

› کسی که چند سال قبل عمره مفرده رفته و بعداً فهمیده است که طوافش اشتباه بوده، بعد از تشرف دوباره، آن طواف را تکرار کرد، با این نیت که طواف مذکور بجای آن طوافیست که اشتباه انجام داده، آیا این نیت برای او کافیست؟

› موارد مختلف است؛ لیکن اگر به عنوان مثال، وضوی او باطل بوده است و با اعتقاد به صحت وضو، اعمال را انجام داده است، باید طواف و نماز را اعاده نماید و اگر چیز دیگری بوده است باید معلوم گردد.

پرسش شماره ۲۵۵۳۷

› بعد از ایام حج عمره، متوجه شدم که در برخی از اعمال عمره مفرده، (طواف، نماز، سعی صفا و مروه) اشکالاتی وجود داشت که قرار شد نایب، اعمال را بجا آورد. آیا باید به قول ایشان مبنی بر انجام اعمال اعتماد کرده و برئ الذمه می شوم؟

› باید وثوق و اطمینان داشته باشید که بر طبق نیابت عمل کرده است و با وجود شک نمی توانید اکتفا نمایید؛ البته اگر می دانید که انجام داده است ولیکن در صحت اعمال نایب شک دارید به شک خود اعتنا ننمایید.

پرسش شماره ۲۴۳۸۴

› در سفر حج تمتع وارد آسانسور هتل شدم، در حالی که مُحرم بودم برحسب عادت و بدون اختیار، به آینه نگاه کردم، آیا کفاره بر من واجب می شود؟

› در فرض سؤال چیزی بر شما واجب نیست.

پرسش شماره ۲۲۹۷۶

› برای انجام اعمال حج، مجبورم از قرص (ال دی) استفاده کنم که حیض را به تأخیر بیندازد و استفاده از قرص نیز ضرر دارد. آیا به خاطر ضرر مذکور، می توانم حج را ترک نمایم؟ معیار ضرر در این زمینه چه مقدار است؟

› آنچه در سوال بیان شده مجوز ترک حج با فرض استطاعت نیست.

پرسش شماره ۲۲۶۲۹

› بعد از بازگشت به ایران، متوجه شدم که رمی جمرات را درست انجام نداده ام. آیا حج من باطل است و هنوز از احرام خارج نشده ام؟

› حج شما صحیح است، ولی بنا بر احتیاط واجب در سال بعد، آن را قضا نموده و یا برای آن نایب بگیرید.

پرسش شماره ۲۲۵۱۰

› ۱- دختری هستم که حج بر من مستقر شده است. آیا اذن پدر برای رفتن به حج لازم است؟
۲- پولی که با آن مستطیع شده ام نزد پدرم است. آیا مستطیع محسوب می شوم؟

› ج۱) برای رفتن به حج اذن پدر لازم نیست.
ج۲) در صورتی که شما مالک پول، باشید و مبلغ مذکور به اندازه هزینه حج باشد، شما مستطیع هستید.

پرسش شماره ۲۲۲۴۹

› آیا در حین انجام مناسک حج عمره، می توان انگشتر عقیق (از باب تبرک نه زینت) به دست داشت؟

› در فرض مذکور اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۲۲۰۹

› آیا در طواف مستحبی، رعایت فاصله سیزده متر از کعبه، ضروری است؟ در طواف اگر بدنمان با نامحرم برخورد کند، اشکال دارد؟

› ج۱) اقوی آن است که طواف کردن در فاصله بین کعبه و مقام ابراهیم شرط نیست و می تواند در خارج از این فاصله و در سایر بخش های مسجدالحرام نیز طواف را به جا آورد. به ویژه هنگامی که ازدحام شدید مانع از طواف در آن فاصله باشد، البته بهتر آن است که در صورت عدم ازدحام، در فاصله ی مذکور طواف کند.
ج۲) اگر عمدی نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۲۱۳۸

› آیا می توان عمره مستحبی را به نیابت از چند نفر یک باره انجام داد؟ البته این عمره به دلخواه و بدون اجیر شدن است.

› عمره مستحبی را می توانید به نیابت از چند نفر انجام دهید و باید نیت همه بشود.

پرسش شماره ۲۲۰۹۶

› شخصی که چندین سال قبل حج بر او واجب شده، ولی موفق به سفر حج نشده، چنانچه الان بخواهد مشرف شود، باید نیت قضاء کند یا اداء؟

› در فرض سؤال همین که به نیت حجه الاسلام انجام دهد، کافیست.

پرسش شماره ۲۱۹۶۵

› خانمی هستم که در سال ۸۹ ، مبلغ ۱۲ میلیون تومان به بنده ارث رسید، دیگران گفتند: که شما مستطیع شده اید، چون در آن زمان ثبت نام حج صورت نمی گرفت. با گذشت ۶ سال از آن زمان که ثبت نام حج آغاز شد، دیگر آن مبلغ موجود نبود، چون صرف مخارج زندگی گردیده و یا ارزش آن کاسته شده بود، لذا توانایی ثبت نام حج در زمان فعلی را نداشتم. با توجه به شرایط موجود، تکلیف اینجانب چیست؟

› در فرض سؤال، اگر واقعاً امکان ثبت نام وجود نداشته و استطاعت از انجام حج هرچند به صورت آزاد نداشته‌اید، شرایط استطاعت فراهم نبوده است و اکنون وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۲۱۶۸۲

› آیا تراشیدن سر در حج تمتع، واجب است؟

› تراشیدن سر در حج تمتع، بنا بر احتیاط واجب برای سفر اولی ها واجب است.

پرسش شماره ۲۱۳۶۸

› در طواف واجب، اگر کسی به دلیل ازدحام و فشار در محوّطه حجرالاسود، بدون اختیار به عقب یا جلو یا طرفین برود، چنانچه بعد از اتمام هفت شوطِ طواف، به قصد رجاء یک شوط اضافه انجام دهد، آیا کافی است یا این زیاده، مُخِلّ به طواف است؟

› زیادهٔ مذکور، در فرض سؤال اشکال ندارد. به طور کلی اگر طواف کننده با اختیار خود می‌رود، ولی در اثر فشار جمعیت ممکن است گاهی به جلو یا به این طرف و آن طرف برود، مانعی ندارد؛ ولی اگر دیگری او را ببرد، به طوری که اراده از او سلب گردد، اشکال دارد. همچنین اگر به واسطهٔ مزاحمتِ طواف کنندگان، مقداری از دور زدن به خلاف متعارف شد، مثل این که روی طواف کننده یا پُشت او به سمت کعبه واقع شد و یا عقب عقب طواف کرد، باید آن مقدار را جبران کند و از سر بگیرد.

پرسش شماره ۲۱۲۹۶

› آیا پس از انجام غسل جنابت برای انجام طواف، گرفتن وضو هم لازم است؟

› کسی که غسل جنابت کرده است مادامی که مبطل وضو حادث نشده باشد، نباید برای نماز و طواف و کارهایی که مشروط به طهارت است وضو بگیرد.

پرسش شماره ۲۱۱۷۷

› اگر شخصی در منا به جهت مسائل بهداشتی حلق نکند و در هتل عمل حلق را انجام دهد، آیا عمل او صحیح است؟ یا باید به منا برگشته و عمل حلق را انجام دهد؟ تکلیف چیست؟

› حلق یا تقصیر باید در مِنا انجام شود و انجام آن از روی اختیار در محلی غیر از مِنا جایز نیست و اگر عمداً یا بر اثر فراموشی یا عدم آگاهی از مسأله، در خارج از مِنا حلق یا تقصیر نماید، یا بدون حلق یا تقصیر از مِنا خارج شود و سپس سایر اعمال را انجام دهد، واجب است برای حلق یا تقصیر به مِنا باز گردد و بقیه اعمال را نیز اعاده نماید.

پرسش شماره ۲۱۰۵۲

› در خصوص قربانی کردن تعداد زیادی گوسفند در اعمال حج و به هدر رفتن گوشت آنها، آیا امکان دارد فردی در مکه اعمال حج را انجام دهد، وقتی به مرحله قربانی رسید، در کشورش به نیابت از او و به نام او قربانی کنند؟

› قربانی مربوط به مناسک حج تمتع، باید در مکان مخصوص خود در منا انجام شود و انجام آن در کشور یا جای دیگر کافی نیست.

پرسش شماره ۲۰۸۳۳

› آیا در تماس تصویری در حال احرام، با توجه به اینکه شخص تصویر خود را در گوشه تصویر می بیند که حکم آینه را دارد، حرام است؟ اگر کسی از احکام آن اطلاع نداشته باشد، وظیفه اش چیست؟

› صرف دیدن تصویر خود در صفحه گوشی حرام نیست. آنچه حرام است نگاه کردن به آینه و یا آب و یا اجسام صیقلی به قصد زینت است.

پرسش شماره ۲۰۷۷۰

› چند سال پیش، بنده به عنوان خبرنگار صدا و سیما عازم مکه شده و اعمال حج واجب را به جا آوردم. آیا این حج کفایت از حج واجب می‌کند؟

› اگر سایر شرایط استطاعت محقق بوده است، از قبیل: مخارج عائله و ضروریات زندگی و چیزهایی که در معیشت مطابق شأن به آنها نیاز داشته اید و رجوع به کفایت (یعنی بعد از برگشت از حج منبع درآمد یا مالی داشته اید که که برای زندگی مناسب با شأن عرفی خود و عائله شما کفایت کند)، مستطیع بوده‌اید و حج انجام شده، کفایت از حج واجب می‌کند.

پرسش شماره ۲۰۶۲۵

› در حج تمتع، هنگام تراشیدن سر، جهت تراشیدن و حلق موی سر، اگر ابتدا موهای بلند با ماشین کوتاه شود و سپس تیغ زده شود، آیا در انجام حلق، شرعاً مشکلی ایجاد می کند؟ بنده سال اولی است که به حج مشرف می شوم.

› کسانی که سال اول حج آنها است و وظیفه آنها تراشیدن سر می باشد، بنا بر احتیاط جایز نیست به واسطه زیادی مو، اول سر را ماشین کنند و بعد آن را بتراشند، هر چند فوراً بتراشند و در صورت علم و عمد کفاره دارد.

پرسش شماره ۲۰۴۳۹

› در اولین سال حج تمتع، آیا برای حلق باید قسمتی از مو را برید، یا باید آن را از ته زد؟ حد حلق چقدر است؟

› بنا بر احتیاط واجب باید سر را تراشید و تقصیر کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۲۰۳۸۹

› حکم طواف مستحبی برای خانمها در ایام حج تمتع، که معمولاً با ازدحام جمعیت همراه است و احتمال برخورد با نامحرم وجود دارد، چیست؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۰۳۱۷

› در حالت احرام استفاده از پودر بچه که در آن از اسانس استفاده می شود و بوی کمی دارد، برای جلوگیری از عرق سوختگی جایز است؟

› اگر معطر می باشد بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

پرسش شماره ۲۰۲۷۶

› من قبلاً حج عمره انجام دادم، بعد از ازدواج فهمیدم که در موقع حج، جنب بودم و غسل نکرده بودم. حال تکلیف ازدواجم چه می شود؟ الآن نایب گرفتم که به جای من اعمال را انجام دهد، چه اعمالی را نایب باید به جا آورد؟

› تا زمانی که طواف ها از جمله طواف نساء و نماز آن ها را خود شما و در صورت عدم توانایی، نایب شما به جا نیاورد، باید از ازدواج و محرماتی که با طواف نساء حلال می شود، اجتناب کنید و ضمناً صیغه عقد باید مجدداً بعد از آن جاری شود.

پرسش شماره ۲۰۲۳۸

› شخص مُحرم، قبل از انجام عمره تمتع، از طریق نوشتار در فضای مجازی با همسر خود، بدون قصد لذت جنسی، چت می کند و بعد از آن دچار کمی ترشح می شود. آیا این مقدار تلذذ، موجب کفاره یا بطلان عمره می شود؟

› در فرض مذکور اگر به قصد تلذذ نبوده است، موجب کفاره و یا بطلان عمره نمی شود.

پرسش شماره ۲۰۱۲۹

› در بحث طی مسافت از میقات تا مکه گفته شد، احتیاط در ترک تظلیل در شب‌های بارانی است؛ مگر موجب حرج شود. امسال در عربستان، فقط ماشین‌های سرپوشیده در اختیار گذاشته اند. زمان سوار شدن به اتوبوس، هوا بارانی نبوده ولی در مسیر، باران شروع شده و محرم اختیاری برای توقف ندارد. آیا کفاره دارد؟

› کفاره ندارد.

پرسش شماره ۱۹۴۴۸

› آیا پوشش بخشی از دست در حال احرام برای بانوان اشکال دارد؟

› پوشاندن قسمتی از دست در حال احرام، اشکال ندارد؛ اما پوشیدن هر نوع دستکش جایز نیست.

پرسش شماره ۱۹۲۹۸

› کسی که مبتلا به قند خون هست و باید انسولین تزریق نماید، در هنگام احرام اگر تزریق کند، تکلیف چیست؟

› اشکال ندارد البته اگر منجر به بیرون آمدن خون است، احتیاط واجب آن است که جز در موارد ضرورت، از آن اجتناب کند.

پرسش شماره ۱۹۰۵۵

› نظر آقا در مورد رمی جمره جدید چیست؟ با توجه به اینکه طول دیوار ۲۰ متر شده و حین انجام رمی، مکان قبلی و اصلی رمی مشخص نیست و در عین حال ناممکن است، تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال اگر بتوانید جای جَمَره قدیمی را با تفحص و جستجو بشناسید و آن را رمی کنید، باید همانجا را رمی کنید، و اگر شناختن جای جَمَره قدیمی یا رمی آن مشقت داشته باشد، هرجای جَمَره فعلی را رمی کنید کافی است.

پرسش شماره ۱۹۰۵۳

› اگر کسی از دو نفر خواسته باشد، تا به نیابت او اعمال عمره مفرده وی را انجام دهند و هر دو پذیرفته باشند، که اعمال را انجام دهند. اگر اعمال توسط دو نفر صورت بگیرد، اشکال دارد؟ و یا این که اعمال آنها هم زمان انجام شده یا نه؛ آیا تحقیق لازم دارد؟

› در هر صورت اگر عمل نیابتی توسط یکی از آن ها انجام گرفته باشد، کافی است؛ هر چند هم زمان، توسط دیگری نیز انجام گرفته باشد.

پرسش شماره ۱۸۹۵۹

› اینجانب مادرم را به همراه چند نفر از زائرین ولیچری، از طبقه دوم مسجدالحرام طواف دادیم، حکم آن چیست؟

› طواف در طبقه دوم، محل اشکال است و برای افراد ناتوان، که ناچار از طواف در طبقه دوم می‌باشند، احتیاط این است که علاوه بر آن، نایب نیز بگیرند.

پرسش شماره ۱۸۷۷۹

› بنده قصد دارم فیش حج خریداری کنم.
۱- آیا هر قیمتی که بین خریدار و فروشنده صورت می گیرد، این توافق مشکلی ندارد؟ و افزایش قیمت آن حکم ربا را پیدا نمی کند؟
۲- آیا بنده می توانم با وامی که اداره به من می دهد، آن فیش را خریداری کنم؟

› ۱)فی نفسه اشکال ندارد و ربا نیست.
۲)اگر وام قرض الحسنه بوده و شرط خاصی در مصرف آن نشده باشد، اشکال ندارد. البته توجه داشته باشید کسی که هزینه ی رفتن به حج را در اختیار ندارد، اما می‌تواند قرض بگیرد و سپس به سادگی قرض خود را ادا کند، واجب نیست که خود را با قرض

گرفتن مستطیع کند، اما اگر بگیرد، حج بر او واجب می‌شود.

پرسش شماره ۱۸۷۶۷

› اگر در عمره یا حج کفاره (مثلا گوسفند) بر عهده مان بیاید، آیا ادای کفاره زمان خاصی دارد؟ آیا واجب فوری است و باید آن را در همان حال احرام انجام داد؟ یا اینکه بعد از خروج از احرام نیز امکان دارد؟ یا اینکه مخیر هستیم در وطن آن را انجام دهیم؟

› محل ذبح کفاره ی صید در عمره، مکه ی مکرمه، و در حج، منا است و احتیاط آن است که در کفارات دیگر نیز به همین صورت عمل کند، اما اگر در مکه ی مکرمه یا در منا ذبح نکند و پس از بازگشت از حج، در وطن خود یا در مکان دیگر ذبح نماید، کفایت می کند.

پرسش شماره ۱۸۵۶۰

› خودم و همسرم دارای فیش حج واجب می باشیم، اما هنوز جزء اولویت های اعلام شده قرار نگرفته ایم. سال گذشته همسرم فوت نموده اند.
۱- آیا حج واجب بر گردن اوست؟ آیا من وظیفه دارم دین او را ادا نمایم؟
۲- آیا من اجازه دارم فیش حج واجب او را بفروشم و استفاده کنم؟

› ج۱) کسی که حجّ بر او مستقر شده، اگر پیش از انجام حج فوت کند، و ترکه‌ای که وافی برای هزینه سفر حج باشد از خود باقی گذاشته باشد، ورثه او باید از اصل مال از طرف او نایب بگیرند.
ج۲) در صورتی که حج بر ایشان مستقر نشده باشد، جایز است البته این کار باید با اجازه تمام ورثه باشد.

پرسش شماره ۱۸۴۱۱

› آیا انسان عاجز می تواند برای حجش نایب بگیرد؟ اگر کسی خودش قادر باشد، می تواند برای حج مستحبی نایب بگیرد؟

› ج۱) اگر قبلا حج بر او مستقر بوده، چنانچه نمی تواند حج را خودش انجام دهد و امید خوب شدن هم نداشته باشد، باید نایب بگیرد تا برای او حج انجام دهد؛ ولی اگر قبلا حج بر او مستقر نشده، حج بر او واجب نیست.
ج۲) بله، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۷۹۸۴

› ۱. حکم زن حائض در زمانی که از مدینه به مسجد شجره برای محرم شدن می رود، چیست؟
۲. همچنین برای طواف و نماز طواف و انجام اعمال چه کند؟

› ج۱) زن حائض می‌تواند در حال عبور از مسجد محرم شود به شرطی که مستلزم توقف در مسجد نباشد. ولی اگر مستلزم توقف در مسجد باشد - هرچند بر اثر ازدحام و مانند آن - و نتواند احرام را تا برطرف شدن عذر به تأخیر بیندازد، باید از جُحفه یا مُحاذات آن محرم شود و جایز است با نذر از هر مکان دیگری قبل از میقات محرم شود.
ج۲) اگر بنا دارد حج تمتّع انجام دهد، چنانچه هنگام رسیدن به میقات، مبتلا به عادت ماهانه باشد، اگر احتمال بدهد تا پیش از ضیق وقت برای احرام حج تمتع، پاک می‌شود و می‌تواند پس از غسل کردن، اعمال عمره تمتع را انجام دهد، سپس با احرام حج، وقوف در عرفات را از اول ظهر روز عرفه درک کند، واجب است در میقات، به عمره تمتع مُحرم شود؛ سپس اگر پاک شد و وقت کافی برای انجام اعمال عمره و درک وقوف اختیاری در عرفات را داشت، باید همین کار را انجام دهد و اگر اتفاقاً پاک نشد یا وقت کافی برای انجام اعمال عمره تا وقت درک وقوف در عرفات را نداشت باید با همان احرام عمره تمتع، عدول کند به حج اِفراد و پس از آن، عمره مفرده انجام دهد. و این عمل او، مُجزی از حج تمتع است.
اگر در میقات یقین دارد که نمی تواند عمره تمتع را در وقت خود انجام دهد، می تواند به نیت حج افراد محرم شود و نیز می تواند به قصد ما فی الذمه محرم شود، ولی در صورت اول اگر زودتر از موعد مقرر پاک شود، لازم است برای عمره تمتع بار دیگر محرم شود و اما در صورت دوم اگر پیش از موعد پاک نشد، احرام او برای حج خواهد بود و اگر پیش از موعد پاک شد، با همان احرام می تواند عمره تمتع بجا آورد.

پرسش شماره ۱۷۸۸۲

› من برای هر نماز واجب، یک وضو می گیرم؛ زیرا وضوی من سریع باطل می شود. حکم طهارت و وضو در طواف و نماز طواف چیست؟

› اگر وقتی دارید که بتوانید طواف و نماز را با وضو انجام دهید، باید آن وقت را انتخاب کنید و طواف و نماز را با وضو و بدن پاک بجا آورید و بقیه اعمال را بعد از آن انجام دهید و اگر چنین وقتی ندارید، در صورتی که مشقت نداشته باشد، برای هر بار که حدث از شما صادر می شود ـ ولو با حمل آب در اثنای طواف و نماز آن ـ یک وضو بگیرید و اگر مشقت دارد، برای طواف، یک وضو و برای نماز هم یک وضو بگیرید.

پرسش شماره ۱۷۸۸۱

› آیا زنی که دوران یائسگی او نزدیک است، می تواند به خاطر اطمینان از حصول یائسگی قطعی، حج تمتع خود را به تعویق بیندازد؟

› اگر مستطیع شده باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۱۷۷۵۰

› قبل از طواف عمره مفرده، دمل چرکی در پا مشاهده کردم، که در مسیر مدینه به مکه ترکید؛ به محض ورود به مکه لباس را عوض کرده و آن را آب کشیدم و برای اینکه کاملا خوب شود، دیرتر برای طواف رفتم، قبل از آب کشیدن هیچ خون و چرکی نبود، بعد از نماز طواف وقتی وارسی کردم، روی دستمال مقداری خونابه بود، بعد سعی را انجام دادم و از احرام خارج شدم، تکلیف چیست؟ آیا باید طواف را دوباره انجام دهم؟

› عمره شما صحیح و تکرار طواف هم لازم نیست.

پرسش شماره ۱۷۶۳۹

› در ایام حج، افرادی که به عنوان مدیر یا معاون و یا عوامل کاروان به حج و عمره اعزام می‌شوند و با کاروان برادران اهل سنت همراه هستند؛ آن ها معمولاً برای جابجایی، از اتوبوس‌های مسقف، استفاده می‌کنند.

۱. حکم حاجیان شیعه که در این اتوبوس‌ها هستند، چیست؟
۲. آیا این امور از موارد اضطرار به حساب می‌آید؟

› ج۱) در شب اشکال ندارد ولی در روز جایز نیست. همچنین احتیاط واجب آن است که شخص محرم پس از رسیدن به مکه پیش از انجام مناسک عمره و همچنین در حال احرام در عرفات و منا، از قرار گرفتن در زیر سایه‌های متحرک مانند اتوبوس مسقف و چتر، اجتناب کنند، مگر برای‌شان حرجی باشد، که در این صورت جایز است؛ ولی باید کفارهٔ را بپردازند که باید در هر احرام، یک گوسفند کفاره بدهند.
ج۲) تشخیص آن بر عهدهٔ شخص مکلف است.

پرسش شماره ۱۷۵۱۲

› آیا می توان قربانی را در حج تمتع، خارج عربستان انجام داد؟

› ذبح قربانی جز در منا جایز نیست، البته اگر از ذبح در منا ممانعت شود، انجام آن در محلی که نزدیک منا قرار دارد و برای این کار در نظر گرفته شده کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۱۶۵۳۳

› بدنم جوش های بزرگی می زند، که در اثر ترکیدن آن، خونریزی می کند. حکم آن در ایام احرام چیست؟

› احتیاط واجب آن است که مُحرم کاری نکند که خون از بدن او بیرون آید و جامه احرام باید شرایط لباس نمازگزار را داشته باشد و همچنین در حال طواف، باید بدن و لباس از خونی که از آن در نماز عفو نشده است پاک باشد.

پرسش شماره ۱۶۲۵۷

› اگر خانمی در ایام حج تمتع، حائض باشد و تا زمان بازگشت به ایران پاک نشود، کدامیک از اعمال حج را نمی‌تواند به جا آورد؟ برای این اعمال، چه وظیفه ای دارد؟

› زنی که بنا دارد حج تمتّع انجام دهد، چنانچه هنگام رسیدن به میقات، مبتلا به عادت ماهانه باشد، اگر احتمال دهد تا پیش از ضیق وقت برای احرام حج تمتع، پاک می‌شود و می‌تواند پس از غسل کردن، اعمال عمره تمتع را انجام دهد، سپس با احرام حج، وقوف در عرفات را از اول ظهر روز عرفه درک کند؛ واجب است در میقات به عمره تمتع مُحرم شود، سپس اگر پاک شد و وقت کافی برای انجام اعمال عمره و درک وقوف اختیاری در عرفات را داشت، باید همین کار را بکند. اما اگر اتفاقاً پاک نشد یا وقت کافی برای انجام اعمال عمره تا وقت درک وقوف در عرفات را نداشت؛ باید با همان احرام عمره تمتع، عدول کند به حج اِفراد و پس از آن، عمره مفرده انجام دهد. و این عمل او مُجزی از حج تمتع است.
اگر اطمینان دارد تا وقت احرام برای حج و درک وقوف عرفات پاک نمی‌شود؛ یا اگر پاک شود، وقت کافی برای انجام اعمال عمره تا درک وقوف عرفات را نخواهد داشت؛ در این صورت باید در همان میقات به قصد ما فی‌الذّمه و یا حج اِفراد مُحرم شود؛ و پس از انجام اعمال حج، عمره مفرده به جا آورد. و عمل وی مُجزی از حج تمتع خواهد بود.
ولی اگر هنگام احرام در میقات، پاک بود؛ سپس در بین راه، یا در مکه مکرّمه، پیش از انجام طواف عمره و نماز آن یا در اثنای طواف، پیش از اتمام شوط چهارم، عادت ماهانه برایش عارض شد؛ و تا وقت انجام اعمال عمره و درک وقوف اختیاری عرفه، پاک نمی‌شود؛ در این صورت، مخیّر است بین این که با همان احرام عمره تمتع به حج اِفراد، عدول نماید؛ و پس از انجام حج اِفراد، عمره مفرده انجام دهد؛ که این عمل او مُجزی از حج تمتع است؛ و بین این که طواف عمره و نماز آن را رها کند؛ و با انجام سعی و تقصیر، از احرام عمره خارج شود؛ سپس با احرام حج و درک وقوفین و انجام اعمال مِنا، در مراجعت به مکه، طواف عمره و نماز آن را ـ پیش از انجام طواف حج، و نماز آن و سعی یا بعد از انجام آن ها ـ قضا کند. و این عمل او نیز مُجزی از حج تمتع است؛ و چیز دیگری بر او واجب نیست.
چنانچه در اثنای طواف، پس از اتمام شوط چهارم عادت شد، با رها کردن بقیه طواف و نماز آن، سعی و تقصیر را انجام دهد و از احرام عمره خارج شود؛ سپس بعد از درک وقوفین و انجام اعمال مِنا، در مراجعت به مکه، پس از انجام طواف و نماز آن و سعی یا پیش از انجام آن، طواف عمره و نماز آن را تدارک کند، که این عمل او مُجزی از حج تمتّع است و چیز دیگری بر او نیست.

پرسش شماره ۱۵۸۵۵

› فردی به حج واجب و عمره مفرده رفته و بعد از چند سال متوجه بطلان نمازهای خود در حج شده، لذا نایب گرفته تا نمازهای حج او را در مقام ابراهیم اعاده نماید و طواف های مربوطه را هم احتیاطاً اعاده کند، آیا خود این فرد می تواند در وطن نمازهایش را اعاده کند؟

› در فرض سؤال اگر خودش در وطن نمازها را بخواند کافی است.

پرسش شماره ۱۵۸۴۶

› با توجه به اینکه نوعی پارچه نخی _ پلاستیکی تولید می شود بنام (تریکو) که بصورت گردبافته می باشد و دوخته نیست، به لحاظ اندازه هم کوتاه تر از حوله احرام بوده و می تواند زیر حوله قرار گیرد و کشی بودن آن باعث نگهدار ی و عدم افتادن در شلوغی حج می شود. آیا می توان آن را در زیر حوله احرام در پایین تنه استفاده نمود؟

› اگر لباس دوخته صدق نمی کند اشکال ندارد. بر طبق نظر مقام معظم رهبری نیز دوختن حاشیه پارچه احرام بلامانع است.

پرسش شماره ۱۵۷۷۴

› اگر دولت عربستان روز خاصی را به عنوان آغاز ماه ذی‌حجه اعلام کند، اما بر اساس نظر مرجع تقلید ما، شروع واقعی ذی الحجه یک روز زودتر یا دیرتر باشد، تکلیف چیست؟ آیا زمان‌بندی اعمال حج تمتع را باید بر اساس اعلام دولت عربستان انجام دهیم یا نظر مرجع تقلید خودمان؟

› اعمال حج تمتع، بر اساس زمان بندی اعلام شده توسط دولت عربستان انجام داده می شود.

پرسش شماره ۱۵۶۹۲

› بنده دارای بیماری میگرن (سردرد شدید) می باشم، که با رعایت بعضی دستورات که از طرف پزشک می باشد، ابتلاء به آن به شدت کاهش می یابد، یکی از این موارد تردد در حد ضرورت در آفتاب بویژه در تابستان، استفاده از عینک آفتابی و کلاه نقاب دار می باشد استفاده از این موارد در حال احرام چگونه است؟

› عینک زدن اگر زینت محسوب نشود، اشکال ندارد؛ همچنین پوشاندن سر بر مرد مُحرم جایز نیست، مگر در حال ضرورت.

پرسش شماره ۱۵۶۳۴

› آیا می توان هزینه حج تمتع را جهت بهبود وضعیت زندگی فرزندان، که در حال حاضر در شرایط نامناسب مالی بسر می برند و به مردم بدهکار هستند، صرف نمود؟

› در فرض مذکور حجّ مقدّم است، و صرف آنچه بیان شد موجب عدم استطاعت نیست؛ ولی اگر حج از سالهای قبل بر انسان واجب نبوده و فرزندان هم فقیر باشند، و واجب النفقه پدر محسوب شوند، و پدر تمکن مالی داشته باشد، در این صورت باید مخارج واجب آنان را بپردازد، و اگر پدر نتواند هم نفقه آنها را بپردازد و هم به مکه برود، در این صورت حج واجب نیست.

پرسش شماره ۱۵۴۶۲

› احتراماً استفاده از خمیر دندان و نخ دندان که معطّر و دارای اسانس است، در حال احرام چه حکمی دارد؟

› اگر بوی خوش داشته باشد، بنا بر احتیاط واجب، جایز نیست.

پرسش شماره ۱۵۳۴۶

› اینجانب قبلاً به حج واجب، مشرّف شدم. امسال می خواهم إن شاء الله به نیابت از طرف حضرت امام حسن عسکری علیه السلام، به حج مشرف شوم. نیابت اعمال را چگونه انجام بدهم؟ لطفاً برای مثال، نیت یکی از اعمال حج را بیان فرمائید.

› لازم نیست نیت به زبان باشد. همین که قصد دارید، به نیابت از آن امام معصوم (علیه السلام) اعمال را به جا آورید، کفایت می کند. مثلاً برای نیت طواف نیت می کنید و می توانید به زبان هم بگویید: طواف می کنم، طواف عمره تمتع، به نیابت از امام حسن عسکری (علیه السلام)، قربةً إلی الله.

پرسش شماره ۱۵۲۳۷

› من قبلاً حج مشرف شدم و مقلد حضرت آیه الله خامنه ای هستم، امسال نایب عمه ام شدم، که مقلد حضرت آقای مکارم است.
۱) آیا اعمال حج نیابتی را طبق احکام مرجع خودم انجام دهم یا آقای مکارم؟
۲) در فاصله روزهای بین عمره تمتع نیابت عمه ام تا حج تمتع برای ایشان، می توانم برای خودم به تنعیم بروم نیت عمره مفرده کنم و عمره به جا بیاورم؟

› ج۱) طبق نظر مرجع تقلید خودتان عمل کنید.
ج۲) بنابر احتیاط واجب بین عمرهٔ تمتّع و حج، عمرهٔ مفرده انجام ندهید، لیکن بعد از اتمام حج مانع ندارد.

پرسش شماره ۱۵۰۳۸

› بنده امسال مشرّف به حج تمتع هستم. و قرار است بعد از اعمال خودم، نیابت اعمال عمره یکی از دوستان را که نواقصی در طواف و سعی خود داشته انجام دهم. (ایشان در موقع انجام اعمال، مطمئن نبوده که باعث بطلان طواف و سعیش می شود. ولی بعد از انجام اعمال، فهمیده اشتباه کرده، از طرفی هم تقصیر نکرده است.) آیا او می‌تواند، هم اکنون تقصیر را انجام دهد و بعداً بنده طواف‌ها و نمازها و سعی او را تکرار کنم؟ یا باید بعد از انجام سعی به او زنگ بزنم و از او بخواهم تقصیر کند؟

› باید صبر کند، تا ترتیب رعایت شود.

پرسش شماره ۱۴۹۵۴

› درباره به جا آوردن نماز طواف نساء، آیا نایب زن می تواند برای مرد، نماز طواف نساء به جا بیاورد یا خیر؟

› در نایب مماثلت (هم جنس بودن) شرط نیست و زن هم می تواند برای مرد، نماز طواف نساء را به نیابت به جا بیاورد.

پرسش شماره ۱۴۸۱۰

› ۱. آیا جمع آوری ریگ جهت رمی جمرات توسط خود فرد باید انجام بگیرد یا یک نفر دیگر هم می‌تواند برای حاجیان، جمع‌آوری کند؟
۲. در انجام رمی جمرات که هر حاجی باید خودش رمی را انجام دهد، آیا حاجی دیگر می تواند به جای او رمی را انجام دهد؟
۳. آیا جمع‌آوری سنگ برای جمرات را در خود شهر مکه می‌توان انجام داد یا لازم است در مشعر این کار صورت گیرد؟

› ج۱) جمع آوری ریگ برای دیگری فی نفسه اشکال ندارد.
ج۲) مادامی که خود شخص می تواند رمی کند، نیابت دیگری از او صحیح نیست.
ج۳) شرط است که سنگ‌ها از حرم باشد و سنگ خارج از حرم کافی نیست. بنا بر این در حرم از هر موضعی که مباح باشد، می تواند بردارد؛ و مستحب است از مشعر بردارد.

پرسش شماره ۱۴۷۹۸

› ۱-اگر فردی که مُحرم است، دچار خون دماغ شود و برای تمیز کردن بینی لازم باشد خونهایی که در بینی است را بیرون آورد، آیا مرتکب حرمت بیرون آوردن خون از بدن -که از محرمات است- شده است؟
۲-استفاده از عینک طبی که شیشه آن فتوکرومیک است و در آفتاب به رنگ عینک آفتابی در می آید، در وقتی که فرد مُحرم است اشکال دارد؟ (استفاده از عینک جنبه محافظت از چشم در نور خورشید را دارد و حالت زینتی نیست)

› ۱) اشکال ندارد.
۲) اگر زینت نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۴۷۹۵

› در مراسم حج، برای کاروانهای مدینه بعد، به هنگام سفر از میقات جحفه تا مکه، گاهی مردان مجبورند سوار ماشین سرپوشیده شوند. ۱- اگر این عمل در روز باشد، و برای حاجی وسیله دیگری برای رفتن به مکه وجود نداشته باشد، و سازمان حج هم نتوانسته باشد ماشین بدون سقف فراهم کند، حکمش چیست؟ ۲- اگر این امر در شب باشد، حکم آن چیست؟ ۳- در خود شهر مکه به هنگام رفتن به مشاعر، حکم مربوطه چیست؟

› ج۱) اگر بر اثر عذر، ناگزیر به سوار شدن در ماشین مسقف باشد، انجام آن برایش جایز است، اما باید یک گوسفند کفاره بدهد.

ج۲) سوار شدن به اتوبوس مسقف در شب مانع ندارد، هر چند رعایت احتیاط در این باره مطلوب است.
ج۳) احوط آن است که شخص محرم، پس از رسیدن به مکه، پیش از انجام مناسک عمره و همچنین در حال احرام، در عرفات و منا، از قرار گرفتن در زیر سایه‌های متحرک، مانند: اتوبوس مسقف و چتر، اجتناب کند.

پرسش شماره ۱۴۷۷۵

› بنده منزلی را برای اسکان خود خریدم؛ ولیکن هیچ وقت در آن مستقر نشدم. ولی از اجاره آن جهت کمک به زندگی استفاده می کردم. اکنون این منزل را برای تبدیل به أحسن فروختم. و الآن پول آن نزد من موجود است. با توجه به کنار گذاشتن پول برای انجام حج، عملاً نمی‌توانم منزل بهتری را تهیه کنم. چه بسا همان منزل سابق را هم نمی توانم دوباره بخرم. در این صورت آیا بنده مستطیع هستم؟

› شئون عرفی اشخاص با هم متفاوت است. کسی که داشتن مسکن شخصی از ضروریات زندگی او می‌باشد و یا عرفاً مناسب با شأن او است و یا سکونت در منزل استیجاری یا عاریه‌ای و یا وقفی برای او حرج و مشقت دارد و یا موجب وهن او می‌شود، برای تحقق استطاعت، داشتن خانه ملکی شرط است.

پرسش شماره ۱۴۱۴۴

› شخصی چند سال پیش به حج رفته، اما در آن زمان نمی‌دانست که جنب باید غسل کند. تکلیفش چیست؟

› حج در فرض سؤال صحیح است؛ ولی طواف های عمره و حج و نساء و نمازهای آنها را باید مجدداً بجا آورد، و اگر خودش نمی تواند برود باید برای آنها نایب بگیرد و تا طواف حج و طواف نساء و نماز آنها را انجام نداده یا با عدم قدرت، نایب او بجا نیاورده، باید از بوی خوش و ازدواج و محرّماتی که با طواف نساء حلال می شود، اجتناب نماید.

پرسش شماره ۱۳۷۳۰

› به علت وجود چند قطره ادرار تا رسیدن به دستشویی، فرموده بودید: که پارچۀ ندوخته ای را به خودم ببندم، تا از نجس شدن لباس احرام جلوگیری شود. آیا به واسطۀ بستن این پارچه، باید کفاره بدهم؟

› کفاره ندارد.

پرسش شماره ۱۲۸۲۲

› مهریه همسر من یک حج واجب است، در صورت تمکن مالی، آیا واجب است اوّل ایشان را به حج بفرستم و بعد برای خودم اقدام کنم؟

› در فرض سؤال اگر برای پرداخت مهریه زمانی را در آینده تعیین نکرده باشید و همسر شما مهریه‌اش را مطالبه کند، باید اول مهریه را پرداخت کنید.

پرسش شماره ۱۲۶۰۴

› حکم دور کردن حشرات از روی لباس، در حال احرام با دست یا تکاندن لباس یا چادر برای افتادن و دور شدن حشرات چیست؟

› موارد مختلف است؛ ولی به طور کلی، اگر از جانوران ساکن در بدن مثل شپش و کک باشد، بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

پرسش شماره ۱۱۶۶۶

› در اماکن زیارتی نظیر مشهد و شاهچراغ برخی از خدّام، پاپوش هایی (روفرشی‌هایی شبیه جوراب پشمی) را برای خیس نشدن کف پا و یا جلوگیری از رسیدن سرما یا گرمای کف رواق‌ها، می‌پوشند؛ حکم استفاده از این گونه پاپوش ها برای خانم‌ها

در حال احرام و هنگام طواف و سعی چیست؟

› مانعی ندارد؛ البته برای نماز طواف باید به گونه ای باشد که هنگام سجده، عرفاً سر انگشت شصت پا روی زمین قرار بگیرد.

پرسش شماره ۱۱۵۱۴

› دختری مجرّد و پزشک هستم. امسال درخواست دادم به عنوان پزشک کاروان در سفر حج حاضر شوم که درخواست بنده مورد قبول واقع شده؛ ولی پدرم به خاطر ناامنی و مشکلات به وجود آمده، اجازه نمی دهد. حال سؤال من این است که:
۱. آیا اجازۀ پدر لازم است؟ با توجه به این که پزشک هستم و ممکن است مستطیع باشم و حج بر من واجب باشد.
۲. اگر به حج بروم، آیا باید نماز را کامل بخوانم؟

› اگر مستطیع هستید، در صحت حَجّ شخص مستطیع، اذن والدین شرط نیست و سفر هم سفر معصیت محسوب نمی شود. اما اگر مستطیع نیستید اگرچه اطاعت از والدین در این گونه موارد واجب نیست؛ ولی اذیت نمودن آن ها با کارهایی همچون اظهار انزجار و راندن و طرد کردن آن ها هم جایز نیست.
در ضمن توجه داشته باشید، کسی که برای خدمت در راه حج، در برابر اجرتی که با آن مستطیع می شود، اجیر شود، بعد از پذیرش اجاره، حج بر او واجب می شود به شرط آن که انجام مناسک حج، مزاحم با خدماتی که برای آن اجیر شده، نباشد وگر نه با چنین اجرتی مستطیع نمی‌شود. همچنین قبول کار در ازای اجرت، بر او واجب نیست.

پرسش شماره ۱۱۰۷۶

› آیا در سعی صفا و مروه، همین که از سربالایی بالا برویم و عرفاً نزدیک کوه شویم، کافیست؟ یا باید کاملاً نزدیک آن شویم؟

› سعی باید بین دو کوه باشد و لازم نیست بالا بروید.

پرسش شماره ۱۰۳۶۳

› اگر کسی فکر می کرده، غسلش صحیح است و اعمال عمره را انجام داده، ولی بعداً فهمیده است که غسلش غلط بوده؛ نایب باید کدام اعمال را تکرار کند، تا وی از احرام خارج شود؟

› عمره وی در فرض سؤال صحیح است ولی طواف های عمره و نساء و نمازهای آنها را باید دو مرتبه بجا آورد و اگر خودش نمی تواند برود، باید برای آنها نایب بگیرد؛ و تا طواف عمره و طواف نساء و نماز آنها را انجام نداده یا با عدم قدرت، نایب او به‌جا نیاورده، باید از ازدواج و محرماتی که با طواف نساء حلال می شود، اجتناب نماید.

پرسش شماره ۱۰۲۰۹

› ۱. در ماه ذی‌القعده که وارد مکه می‌شویم، در اولین ورود، آیا باید عمره مفرده نیت کنیم یا عمره تمتع؟
۲. با توجه به باطل بودن هر حجّی بین عمره تمتع و حجة الإسلام، آیا می توان عمره مفرده را قبل از عمره تمتع انجام داد؟

› ج‌او۲) در صورت امکان، مانعی ندارد اول عمره مفرده انجام دهید و عمره تمتّع را به تأخیر بیندازید تا زمانی که بتوانید در آن وقت، عمره تمتّع را قبل از اعمال حج به جا آورید. در این صورت باید از یکی از میقات های پنجگانه برای عمره تمتّع محرم شوید. و هنگامی که از عمره تمتّع فارغ شدید، از مکه برای حج تمتع محرم شوید.

پرسش شماره ۹۹۶۹

› پدر بنده سال ۸۵ زمانی که ۱۴ ساله بودم اسم بنده را برای حج تمتع نوشته است و یک میلیون تومان نیز واریز کرده و فیش حج تهیه نموده است. اکنون اسم بنده برای حج سال ۹۶ درآمده است. آیا پدر بنده موظف است مابقی پول آن را به بنده بدهد؟ بنده درآمدی از خودم ندارم، ولی پدرم توانایی فرستادن بنده را به حج دارد. آیا در این صورت حج واجب فوری است و باید مابقی هزینه را به بنده بدهد؟ آیا این صورت حج برای بنده حج بذلی است و بنده برئ الذمه می شوم؟

› دادن بقیه پول حج شما بر پدرتان واجب نیست، لکن در صورت دادن، حج شما حج بذلی و حجة الاسلام محسوب می شود.

پرسش شماره ۸۶۶۱

› آیا پولی را که جهت حج واجب در نظر گرفته شده است را می‌توان خرج موارد دیگری کرد؟ اگر خواسته یا ناخواسته خرج کنیم؛ آیا گناهی مرتکب شده‌ایم؟ تکلیف چیست؟

› مصرف پول مذکور در جای دیگر فی نفسه اشکال ندارد، اما به طور کلی کسی که مستطیع شده باشد جایز نیست بعد از رسیدن زمانی که باید مال را برای رفتن به حج، صرف کند، خود را از استطاعت خارج نماید؛ بلکه احتیاط واجب آن است که قبل از آن زمان نیز خود را از استطاعت خارج نکند.

پرسش شماره ۸۶۰۱

› آیا دویدن در حال انجام طواف کعبه، مستحب است؟

› استحباب آن ثابت نیست و در طواف کردن هر طور برود مانع ندارد، می تواند آهسته برود و می تواند تند برود یا بدود و می تواند سواره یا با دوچرخه طواف کند. لیکن بهتر آن است که به طور میانه روی برود.

پرسش شماره ۵۳۳۳

› جوانی که کار می کند و پولی پس انداز دارد، آیا باید پول را صرف خرید مسکن یا وسیله نقلیه کند، یا اینکه مستطیع حساب شده و باید به حج برود؟ ممکن است بتواند آن پول را ابتداء صرف حج کرده و بعد از مدتی کار کردن دوباره به دست آورد. تکلیف چیست؟

› شئون عرفی اشخاص با هم متفاوت است. کسی که داشتن مسکن شخصی از ضروریات زندگی او می‌باشد و یا عرفاً مناسب با شأن او است و یا سکونت در منزل استیجاری یا عاریه‌ای و یا وقفی برای او حرج و مشقت دارد و یا موجب وهن او می‌شود، برای تحقق استطاعت او، داشتن خانه ملکی شرط است این مطلب درباره وسیله نقلیه نیز همین می باشد.

پرسش شماره ۵۱۴۷

› من مستعد حج می باشم، اما پدرم برای هزینه ی ازدواجم نیاز به آن مبلغ دارد، اگر سفر حج را لغو کنم، گناه بر گردنم است؟

› ـ کسی که نیاز به ازدواج دارد و ترک ازدواج موجب مشقّت یا حرج او است، چنانچه بتواند ازدواج کند و برای آن پول، لازم دارد، در صورتی مستطیع می شود که علاوه بر مخارج حج، مصارف ازدواج را هم داشته باشد.

پرسش شماره ۴۹۸۹

› کسی که چند سال قبل طواف نساء را بدون وضو انجام داده است، آیا اکنون می تواند ازدواج کند؟

› ابتدا باید طواف نساء و نماز آن را به جا آورد و اگر برای وی مقدور نیست که به مکه برود، باید نایب بگیرد و بعد از انجام آن توسط نایب، می تواند عقد کند.

پرسش شماره ۴۸۰۵

› ۱. کودکی مُحرم، بدون طهارت و وضو، اعمال حج را انجام داده و الآن به سن بلوغ رسیده، تکلیفش چیست؟
۲. آیا می تواند ازدواج کند؟

› ج۱و۲) حج در فرض سؤال صحیح است؛ ولی طواف های عمره و حج و نساء و نمازهای آن ها را باید دوباره به جا آورد و اگر خودش نمی تواند برود، برای آن ها نایب بگیرد و تا طواف حج و طواف نساء و نماز آن ها را انجام نداده یا با عدم قدرت، نایب او به جا نیاورده، باید از بوی خوش و ازدواج و محرماتی که با طواف نساء حلال می شود، اجتناب نماید.

پرسش شماره ۴۰۹۱

› آیا حرف زدن در طواف مشکلی دارد؟

› اشکال ندارد؛ لکن کراهت دارد.

پرسش شماره ۳۸۷۰

› ۱. آیا جایز است برای رمی جمرات از مراجع دیگر تقلید کنیم؟
۲. در رمی جمرات، بالخصوص برای خانم‌ها برای اطمینان از خوردن هفت سنگ به ستون، باید چند سنگ بزنند؟ چون اطمینان پیدا کردن به ویژه در روز سوّم، بسیار مشکل است.
۳. یک خانم مسنّ با توجه به این که توانایی زدن سنگ‌ها را دارد؛ ولی به علت ازدحام جمعیت نمی‌تواند تا پای ستون‌ها برود، آیا مجاز است زدن سنگ‌ها را به یک آقا محوّل کند؟

› ج۱) به طور کلی عدول از مجتهد زنده (در مسائلی که فتوا دارد) به مجتهد زنده دیگر، بنابر احتیاط واجب جایز نیست؛ مگر این که مجتهد دوم، اعلم یا محتمل الأعلمیه باشد.
ج۲) به هر حال تا حصول اطمینان، واجب است رمی کند؛ البته وسواس جایز نیست.
ج۳) اگر بتواند در وقت خلوت، رمی کند، باید صبر کند و در زمان خلوت، خودش رمی کند و اگر به طور کلی از انجام رمی در روز معذور است، ولی در شب می‌تواند رمی کند؛ باید خودش در شب پیش و یا شب بعد، رمی کند؛ اما کسانی که از انجام رمی حتی در شب معذورند، می توانند نایب بگیرند. لیکن اگر هنگام نایب گرفتن، از برطرف شدن عذر خود مأیوس نبودند، احتیاط واجب آن است که در صورت برطرف شدن عذر در شب خودشان نیز رمی را تکرار کنند.

پرسش شماره ۳۵۴۸

› شخصی ۵ سال قبل کار پژوهشی انجام می داده و قرار بوده است در عوض آن پولی بگیرد، اما چون کار جلو نرفته بود، نیاز به یک پیگیری کوچک داشت، تا چند ماه بعد پولش را بدهند. شخص به دلایلی پیگیری نمی کند و پولش را نمی دهند. بعد از چند سال می فهمد که اگر آن زمان پیگیری می کرده و پولش را می گرفته، می توانسته فیش آزاد حج بخرد و مستطیع شود. (ولی آن زمان اصلا به فکر این موضوع نبوده است)؛ آیا حج بر او استقرار یافته است، یا اینکه چون پول به دستش نرسیده، مستطیع نشده است؟

› اگر مقداری از کار ناقص بوده است و دادن پول، منوط به انجام تتمه کار بوده است استطاعت حاصل نشده است البته اگر در آینده (به هر دلیل) پول او را دادند و به اندازه مخارج حج بود (با وجود سایر شرایط) حج بر او واجب می شود.

پرسش شماره ۳۳۳۸

› من مستطیع هستم، با توجه به این که شوهر بنده اجازه ثبت نام حج را به من نمی‌دهد، آیا باز هم حج تمتع بر من واجب است؟

› در سفر حجّ واجب، برای زن اجازه شوهر شرط نیست و زن باید حج واجب خود را به‌جا آورد ولو این که شوهر او راضی به مسافرت او برای حج نباشد. اما اگر رفتن زن به حج بدون کسب اجازه شوهر موجب عسر و حرج برای زن شود، مستطیع نخواهد بود و حج بر او واجب نیست.

پرسش شماره ۳۲۳۱

› اگر بین اعمال عمره مفرده، مثلاً طواف و نماز آن و یا نماز طواف و عمل بعدی؛ فاصله ای کوتاه بیفتد. آیا به اعمال ضرری وارد می شود؟

› واجب است میان طواف و نماز طواف فاصله نیفتد و صدق فاصله امری عرفی است؛ اما فاصله بین بقیه اعمال اشکالی ندارد، ولی تأخیر انداختن سعی به روز بعد، بدون عذر جایز نیست. در هر صورت فاصله افتادن، لطمه ای به اعمال نمی رساند.

پرسش شماره ۲۰۷۲

› در حج تمتع، اگر حاجی به علّتی شب یازدهم، در بیتوته منا نباشد چه حکم دارد؟

› اگر کسی بیتوته در منا را ترک کند، بدون آن که در مکه مکرمه مشغول عبادت باشد، واجب است برای هر شب، یک گوسفند کفاره بدهد و بنابر احتیاط، بین معذور و غیر معذور و کسی که بر اثر ناآگاهی یا فراموشی چنین کرده تفاوتی نیست.

پرسش شماره ۱۸۶۴

› من انشاالله عازم سفر حج تمتع هستم، وظیفه بنده در قبال مهریه همسرم چیست؟

› پرداخت مهریه در هر صورت (چه به حج بروید چه نروید) واجب است و اگر قبلا استطاعت نداشته اید و با پول فعلی مستطیع شده اید و همسر شما مهریه را مطالبه می نماید باید مهریه او را بدهید و در این صورت از استطاعت خارج می شوید.

پرسش شماره ۱۷۶۸

› افرادی که وضع مالی خوبی پیدا می کنند، معمولاً به سفرهای خارجی می روند. آیا تکرار سفرهای زیارتی مستمر برای افراد، همین حکم را خواهد داشت؟

› موارد مختلف است؛ ولیکن به طور کلی سفرهای زیارتی به خودی خود مستحب می باشد.

پرسش شماره ۱۵۵۱

› ۱. در ایام حج حرمت ارتباط با همسر، صرفاً ارتباط از طریق همخوابگی است یا هر گونه ارتباط دیگر مانند: نگاه همسر به همسر، یا سخن گفتن همسر با همسر و حتی تماس بدنی و دیدن موی سر را نیز شامل می‌شود؟
۲. آیا حرمت در مدت احرام است یا انجام اعمال واجب حج، یا شامل تمام طول سفر می‌باشد؟
۳. حرمت مذکور مربوط به حج تمتع است یا شامل حج عمره هم می‌گردد؟

› ج۱) هرگونه لذت و استمتاع از زن در حال احرام، حرام است؛ لکن صِرف نگاه یا لمس یا سخن گفتن، اگر بدون قصد لذت و شهوت باشد، مانعی ندارد.
ج۲) منحصر به زمان احرام است؛ اما قبل و بعد از آن، مانعی ندارد.
ج۳) ملاک حال احرام است، خواه احرام حج و عمره تمتع باشد، خواه احرام عمره مفرده.

پرسش شماره ۱۵۵۰

› بنده دوبار عمره مفرده انجام داده ام، ولی بعدش فهمیدم وضویم مشکل داشته، حالا می خواهم نایب بگیرم، اگر نایب یک بار اعمالی را که باید وضو داشته باشد، انجام دهد کفایت می کند؟

› اگر شک دارید، تکلیفی بر عهده شما نیست؛ ولی اگر یقین به باطل بودن وضو در هر دو عمره دارید، در صورت عدم توانایی و قدرت خودتان، نایب باید دوبار انجام دهد.

پرسش شماره ۱۰۹۲

› فردی قصد مهاجرت به خارج از کشور (کشورهای غیرمسلمان) دارد. این فرد می داند که می تواند در آن کشور، احکام شرعی خودش را انجام بدهد و مثلاً حجاب داشته باشد و گوشت حلال مصرف کند و ... اما نسبت به اینکه آیا فرزندش هم در چنین محیطی، متدین تربیت خواهد شد یا خیر تردید دارد؛ آیا مهاجرت برای چنین شخصی جایز است؟

› در فرض سؤال اگر خوف انحراف اخلاق و عقائد برای فرزندش دارد، نباید فرزندش را به چنین جایی ببرد.

پرسش شماره ۷۳۰۵۹

› چند سال است در مسجدمان خیریه مردمی داریم. شماره کارت شخصی من برای این امر قرارداده شده و باعث گردش مالی و امتیاز وام شده است. آیا می توانم با امتیازی که در اثر گردش مالی برایم به وجود آمده برای خودم درخواست وام بدهم و استفاده کنم؟

› احتیاط این است که از این امتیاز در همان امور خیریه استفاده شود و یا از مسئول صاحب اختیار آن خیریه کسب تکلیف نمایید.

پرسش شماره ۷۳۰۱۴

› ۱. خساراتی که فرزند نابالغ -ممیز یا غیر ممیز- به اموال دیگران زده بر عهده کیست؟ اگر والدین در نگهداری فرزند خود افراط یا تفریط کرده باشند، حکم چیست؟
۲. جرح و زخم که بر اثر دعوای کودکان، منجر به کبودی می شود، حکم چیست؟

› ج۱) ضمان بر عهده خود طفل است که باید بعد از بلوغ آن را پرداخت کند؛ البته ولیّ بچه می‌تواند در صورتی که وی دارای اموالی باشد از اموال او خسارت را جبران کند؛ البته اگر به گونه ای باشد که خسارت وارد شده مستند به نگهدارنده طفل است، نگهدارنده او ضامن است و در این مسأله میان ممیز و غیر ممیز تفاوتی نیست.
ج۲) احتیاط در این است که اولیاء آنها با یکدیگر مصالحه کنند.

پرسش شماره ۷۲۸۸۰

› خانمی شوهرش از دنیا رفته است و قیّم فرزندش شده است؛ خانه‌ای به فرزندش ارث رسیده است. آیا می تواند همراه فرزندش در آن زندگی کند، همچنین ورود مهمان به این منزل چه حکمی دارد؟

› در صورتی که مادر توسط پدر، جد پدری یا حاکم شرع به عنوان قیم تعیین شود، زندگی کردن او همراه فرزند با وجود مصلحت برای فرزند ـ به تشخیص قیم ـ اشکال ندارد، همچنین ورود مهمانانی که آمدن آنها به منزل، به مصلحت فرزند است، اشکال ندارد؛ چنانچه مصلحتی برای فرزند نداشته باشد، در صورتی که مادر مبلغی را بابت تصرفات مهمانان برای فرزند در نظر بگیرد و از خودش برای او خرج کند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۸۳

› اطاعت از والدین واجب است یا فقط ایذاء حرام است؟

› به طور کلی در اموری که انجام آن موجب ناراحتی والدین است، از حیث شفقت پدر و مادری، اطاعت شود. و اذیت نمودن آنها با کارهایی همچون اظهار انزجار و راندن و طرد کردن آنها جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۲۰

› تا چه زمانی پرداخت نفقه از سوی پدر به فرزند واجب است؟

› در صورتی که فرزند فقیر باشد و پدر توان مالی داشته باشد، لازم است نفقه فرزند را تأمین نماید و موکول به زمان و سن خاصی نیست.

پرسش شماره ۷۰۲۰۵

› ۱. آیا اگر زن هنگام عقد، سر کار می رفته است و به مرد هم اطلاع داده بوده و مرد مخالفت نکرده، آیا می تواند بدون اجازه شوهر سر کار برود؟
۲. آیا اگر مرد هنگام عقد به زن گفته بوده که زن باید خانه داری کند، آیا بعد از عقد، زن می تواند خانه داری نکند؟

› ج۱) اگر قرارداد کاری زن، قبل از عقد نکاح، منعقد شده باشد، باید به قرارداد عمل کند و اجازه شوهر لازم نیست؛ اما اگر زن بخواهد بعد از عقد نکاح قرارداد کاری که منافی حق شوهر است ببندد باید با اجازه شوهر باشد، مگر این که زن ضمن عقد نکاح شرط کرده باشد که برای کار بیرون برود یا عقد نکاح مبنی بر این شرط خوانده شده باشد که در این صورت باید به شرط عمل شود.
ج۲) کار منزل بر زن واجب نیست ولی اگر مرد، ضمن عقد نکاح شرط کند که زن خانه داری کند یا عقد نکاح مبنی بر این شرط خوانده شده باشد، زن باید به این شرط عمل کند.

پرسش شماره ۷۰۱۲۳

› از لوله دستشویی منزل ما، آب به انباری همسایه سرایت کرده و همه برنج‌ها و وسایل موجود در انباری را خراب کرده است؛ آیا من باید به همسایه خسارت بدهم؟

› موارد مختلف است؛ اگر متوجه شده اید که نم داده است و آن را تعمیر نکرده اید، باید خسارت همسایه را جبران کنید.

پرسش شماره ۶۹۷۵۸

› ۱. آیا برای خواندن نماز میت، بعنوان امام جماعت باید قبل از اقامه آن از ولیّ میت اذن نماز بگیریم؟
۲. ولیّ میّت به ترتیب چه کسانی می شوند؟ و اگر آن فرد زنده نبود، اولویت نفر بعد با چه کسی هست؟

› ج۱) بله؛ برای اقامه نماز میت، باید از ولیّ او اجازه گرفت.
ج۲) موارد مختلف است؛ اگر میت زن باشد و شوهر زنده باشد، او بر تمام افراد دیگر مقدم است و باید از او اجازه گرفته شود و بعد از شوهر بر اساس طبقات ارث است، در طبقه اول پدر مقدم بر مادر و فرزندان میت است.ضمنا اجازه لازم نیست صریح باشد بلکه اگر به صورت ضمنی و یا به شاهد حال قطعی اذن بدهند، کافی است.

پرسش شماره ۶۹۶۹۳

› ۱. آیا زن برای قبول کردن روزه استیجاری (برای اجیر شدن) واجب است از شوهرش اذن بگیرد؟
۲. آیا زن شوهردار برای اجاره دادن رحمش، (با رعایت ضوابط شرعی و قانونی) باید از شوهرش اجازه بگیرد؟

› جاو۲) اگر منافات با حق شوهر داشته باشد، یا مستلزم بیرون رفتن از منزل باشد، اجازه شوهر لازم است.

پرسش شماره ۶۹۶۷۹

› من در حاشیه شهر زندگی می کنم و بافت اینجا روستایی است. همسایه من خروس نگهداری می کند و مکان نگهداری آن به گونه ای است که مزاحم مطالعه و استراحت من شده است. این مزاحمت به حدی است که من قصد تعویض خانه ام را دارم. از نظر شرعی ایا کار ایشان مجاز است؟

› هر چند اگر قصد همسایه از نگهداری حیوان اذیت شما نباشد، امر حرامی را مرتکب نشده است؛ اما در هر حال شأن همسایه در اسلام شدید است و تشویق شرع مقدس بر رعایت آن مورد تأکید است و روایاتی که در وجوب خودداری از اذیت همسایه و در تشویق به حسن همجواری است بسیار زیاد می باشد.

پرسش شماره ۶۹۶۲۳

› آیا جایز است زن، از شوهرش بخواهد یا او را مجبور کند که مادر بیوه و پیرش را از خانه اخراج کرده و جای دیگر اسکان دهد؟

› به طور کلی زوجه حق دارد از شوهر، محل زندگی مجزا از بقیه ـ که دارای امکانات غیر مشترک، مثل محل سکونت، مطبخ، سرویس بهداشتی، حمام باشد ـ مطالبه کند و حق دیگری (مثل اخراج مادر شوهر و ...) ندارد.

پرسش شماره ۶۸۶۸۴

› حدود یک سال پیش با این که می‌دانستم باید فیلم‌هایی را که نگاه می‌کنم، خریداری کنم اما به شکل غیر قانونی دانلود کردم و هیچ پولی برای دیدن فیلم‌ها پرداخت نکردم. اما حالا بسیار پشیمانم و این گناه مرا آزار می‌دهد. برای جبران این گناه چه باید بکنم؟ آیا باید آنها را به روش قانونی دوباره دانلود کنم که در اینصورت باید حجم نت زیادی را صرف این کار کنم یا راه دیگری هم وجود دارد؟

› ابتدا باید توجه داشته باشید که لزوم جبران این موارد مبنی بر احتیاط است و راه جبران به این صورت است که باید قیمت آن زمان را با محاسبه کاهش ارزش پول به کسانی که صاحب امتیاز و ذی نفع در آن بودند بپردازید. بنا بر این اگر با دانلود کردن و پرداخت هزینه، به همان افراد با همان مقدار، (با محاسبه کاهش ارزش) خسارت جبران می شود، کافی است. اما اگر با دانلود و پرداخت هزینه چیزی عاید افراد ذی نفع قبلی نمی‌شود، دانلود فعلی تأثیری در رفع مسئولیت برای شما ندارد و نسبت به کل هزینه با کاهش ارزش باید برای افراد ذی نفع قبلی اقدام کنید و اگر در دسترس نیستند مبلغ مزبور را از طرف ایشان به فقیر صدقه بدهید.

پرسش شماره ۶۸۲۵۰

› آیا استفاده از دوره‌های آموزشی خریداری شده، اگر با اجازه و رضایت خریدار باشد، اشکال دارد؟

› اگر هنگام خرید، فروشنده شرط نکرده باشد که فقط یک نفر از آن استفاده کند، اشکال ندارد و در غیر این صورت، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۵۹۸۴

› آیا تفریح، مسافرت، هزینه رفت و آمد به محل کار و هزینه صله رحم، جزء نفقه واجب زن است؟

› موارد مذکور، به خودی خود از نفقه واجب برای زن نیست؛ ولی مواردی که در حدّ شأن امثال او باشد، بر عهده شوهر است.

پرسش شماره ۶۵۱۹۳

› آیا مخارج و هزینه‌های ازدواج فرزندان هم جزء مصادیق نفقه واجب محسوب می‌شود که بر عهده پدر است؟

› پرداخت هزینه ازدواج فرزند بر پدر واجب نیست؛ هر چند احتیاط مستحب است، پدر هزینه ازدواج فرزندی را که نیاز به ازدواج دارد و خود، توان پرداخت آن را ندارد، پرداخت کند.

پرسش شماره ۶۳۷۷۰

› آیا خانم می‌تواند درخواست شوهر را برای نزدیکی، بدون عذر شرعی رد، مشروط یا به تأخیر بیاندازد؟ اگر شوهر، یک روز در میان درخواست نزدیکی داشته باشد، وظیفه خانم چیست؟ اگر تمکین ننماید، حکمش چیست؟

› به طور کلّی اطاعت زن از شوهر، در برابر استمتاعات متعارف درخواست شده از جانب شوهر، واجب است، و اگر زن بدون عذر شرعی تمکین نکند ناشزه محسوب می شود و حق نفقه ندارد.

پرسش شماره ۵۸۶۵۶

› بعضی از پیج های خرید و فروشِ لباس یا چادر در اینستاگرام هستند که مثلاً زیر بعضی از چادرها نوشته اند: "هرگونه کپی

برداری و استفاده از عکس ها و طرح های چادر نماز از لحاظ شرعی و قانونی غیر مجاز است." حالا با توجه به این که من خودم خیاط هستم و با دیدن چادر متوجه الگوی آن می شوم آیا از لحاظ شرعی ایرادی دارد که برای خودم یا فامیل بدوزم؟

› اگر قرائن و شواهد کافی وجود دارد که این گونه امور مجاز است، اشکال ندارد و گرنه بدون اجازه صاحبان طرح، بنا بر احتیاط خودداری کنید.

پرسش شماره ۵۷۹۸۵

› به طور کلی، آیا اگر کسی کانالی در شبکه‌های اجتماعی مثل تلگرام، سروش، ایتا و... داشته باشد، مالیت دارد یا خیر؟ یعنی بدون اجازه او می‌توان عضو کانالش شد؟ (با فرض این که به ثبت نرسیده و خلاف قانون نیست.)

› اگر ورود به حریم خصوصی اشخاص، محسوب شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۵۱۷۴۵

› چندی پیش بدون تحقیق، مطلبی را از جایی کپی کردم و در فضای مجازی منتشر کردم. بعدا متوجه شدم در آن مطلب به افرادی تهمت زده شده و مطلب مذکور صحت نداشته هر چند آن افراد، خطاهای دیگری مرتکب شده بودند ولی آن مطلب صحت نداشت؛ حال تکلیف بنده چیست؟

› در فرض مذکور اگر امکان تکذیب خبر برای شما وجود داشته باشد، باید آن را تکذیب کنید؛ همچنین اگر امکان استحلال از او وجود دارد، باید از او طلب مغفرت و بخشش نمایید و اگر امکان استحلال از او نیست، برایش استغفار کنید.

پرسش شماره ۴۸۵۴۳

› برادرم انگشتری را به صورت امانت به اینجانب داد. بعد از مدتی ایشان فوت شد و الآن شک دارم که آیا در زمان حیات او، انگشتر را به ایشان پس داده‌ام یا نه؟ و هم چنین شک دارم که اگر آن را گم کرده ام با افراط و تفریط بوده است و یا بدون آن؛ آیا بنده ضامن ورثه هستم؟

› اگر پس از جستجو، انگشتر را نیافتید، تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۴۷۸۲۹

› اگر کسی حق انسان را - با توجه به اعلام چندباره به آن شخص - ندهد، آیا مجاز هستیم از اموالی که نزد ما دارد برداشت کنیم؟

› اگر بدهکار بدهی خود را انکار کند و یا بدون عذر در پرداخت آن کوتاهی نماید، طلبکار می تواند از اموال او تقاص نماید. لکن در صورتی‌که شخص مزبور خود را بدهکار نمی‌داند و یا نمی‌داند که طلبکارش واقعاً حقّی بر گردن او دارد یا نه، در این صورت تقاص طلبکار از او محلّ اشکال است؛ بلکه جایز نیست.

پرسش شماره ۴۷۸۱۱

› ترم دوم پزشکی هستم و قصد انصراف و ورود به حوزه دارم؛ اما والدینم ناراضی هستند و اجازه نمی دهند. تکلیف من چیست و باید چه کار کنم؟

› برای ورود به حوزه، اجازه والدین شرط نیست؛ ولی به طور کلی باید توجه داشته باشید که اذیت نمودن ایشان با کارهایی مانند اظهار انزجار، راندن و طرد کردن، جائز نیست.

پرسش شماره ۴۷۱۷۵

› خانم بنده در دوران عقد که هیچ گونه تمکینی نمی کند، آیا مستحق نفقه است؟

› زوجه اگر تمکین داشته باشد، نفقه او بر زوج واجب است، هر چند او را به منزل خود نبرده باشد.

پرسش شماره ۴۶۷۱۶

› یکی از سایت‌های اینترنتی پکیج آموزشی را ارائه داده و من می‌خواستم این پکیج را بعد از استفاده به دوستم بدهم. می‌خواستم بدانم آیا این کار مشکل ندارد؟ سایت ارائه دهنده چیزی در این باره نگفته است.

› اگر هنگام خرید، شرط نکرده باشد و اصل همان را در اختیار دوست خود قرار دهید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۴۰۳۴

› خانمی که همسرش او را رها کرده و نفقه او را پرداخت نمی‌کند و اعلام نموده قصد متارکه دارد، آیا نیاز است برای انجام امور عرفی مثل رفتن به مسجد، خرید روزانه، رفتن به منزل فرزندان یا پدر از همسر اجازه بگیرد؟ لازم به توضیح است این خانم در منزل همسر زندگی می‌کند و همسر از منزل رفته و مبتلا به مشکلات روحی است.

› در موارد واجب، خروج از منزل مانع ندارد؛ اما در موارد دیگر احتیاط در اذن گرفتن است.

پرسش شماره ۴۳۹۲۰

› آیا زن می‌تواند بدون اجازه شوهر در صورتی که با حق ایشان منافات داشته باشد، روزه استیجاری بگیرد؟

› در فرض سؤال چنان چه زن قبل از ازدواج، اجیر شده باشد، در صورتی که برای اجاره و روزه، زمان تعیین شده باشد، روزهٔ استیجاری او صحیح است؛ حتی اگر با حق شوهر منافات داشته باشد. ولی اگر زمان برای روزه گرفتن تعیین نشده باشد یا زمان، وسعت داشته باشد، در صورت درخواست تمکین، قبل از اذان ظهر، تمکین واجب است؛ ولی بعد از اذان ظهر بنا بر احتیاط، تمکین جایز نیست و همچنین اگر بعد از ازدواج اجیر شده باشد، در صورتی که در معرض اراده شوهر برای استمتاع باشد، اجاره باطل است؛ در غیر این صورت اجاره صحیح است و می‌تواند روزه‌های مذکور را بگیرد؛ ولی اگر شوهر تصمیم بر استمتاع بگیرد، کشف از بطلان اجاره می‌شود.

پرسش شماره ۴۳۳۸۱

› آیا آنچه به عنوان حق ثبت اختراع در حال حاضر در کشور مطرح است، صرف نظر از وجه قانونی آن به لحاظ شرعی نیز معتبر است و کپی برداری از آثار صنعتی یا تألیفات، تعرض به حق الناس محسوب می‌شود؟

› به طور کلی از استفاده و خرید و فروش و کپی‌برداری در این گونه امور، بدون رضایت مالک آن بنا بر احتیاط واجب خودداری کرده و در این مورد رعایت قوانین نیز لازم است.

پرسش شماره ۴۲۳۹۵

› مردی همسری اختیار کرده است که هم اکنون مشخص شده ایشان نازا است، از آنجایی که هزینه‌های نازایی بالا است؛ آیا هزینه‌های مالی آن به عهده پدر عروس است یا داماد؟ یا به طور مساوی بین پدر عروس و داماد تقسیم می‌شود؟

› هزینه‌های متعارف برای درمان امراض و آلامی که معمولاً افراد در خلال ماه‌ها و سال‌ها به آن مبتلا می‌شوند جزء نفقه واجب زن محسوب می‌شود، ولی مواردی که جهت معالجه امراض و آلام صعب العلاج است که به طور اتفاقی افراد به آن مبتلا می‌شوند ـ و بعضاً هزینه‌های سنگینی را هم در پی دارند ـ جزء نفقه واجب محسوب نمی‌شود و این هزینه‌ها بر عهده همسر نیست.

پرسش شماره ۴۱۶۸۳

› دختر مجردی که پدرش مانع مسجد رفتن و شرکت در نماز جماعت و جلسه قرآن می‌شود. آیا می تواند بدون اجازه پدرش به مسجد و جلسات قرآن و دعا برود؟

› اطاعت واجب نیست؛ ولی اذیت نمودن پدر و مادر با کارهایی همچون اظهار انزجار و راندن و طرد کردن آنها جائز نیست.

پرسش شماره ۴۱۴۴۸

› آیا حقوق مادر بزرگ نسبت به نوه مانند فرزند به مادر است؟ آیا برای نوه، شرعاً حقی برای پدر بزرگ و مادر بزرگ هست؟

› مادر بزرگ و پدر بزرگ مانند پدر و مادر انسان، واجب النفقه متقابل محسوب می‌شوند.

پرسش شماره ۴۰۰۱۰

› مادرم تنها هست و پدرم سالهاست که فوت کرده و وقتی منزل ما می آید، هنگام خواب جای خودم و مادرم را داخل اتاق قرار می دهم و جای شوهرم را داخل حال؛ و هر وقت این کار را می کنم شوهرم می گوید من راضی نیستم که با مادرت بخوابی. آیا از نظر شرع کار اشتباهی می کنم؟

› اگر مربوط به استمتاع باشد اطاعت از شوهر واجب است، مگر آن که رضایت او را جلب کنید.

پرسش شماره ۳۹۹۷۵

› برای ولیّ بچه ممیز مستحب است او را به نماز خواندن و عبادت‌های دیگر عادت دهد؛ آیا این حکم نسبت به قضای نمازها هم وارد شده است؟

› بلی استحباب دارد.

پرسش شماره ۳۹۷۵۴

› آیا حرف یک نفر عادل (به طوری که نسبت به صحت کلام و همچنین دقیق بودن او در این موارد اطمینان داریم) مبنی بر جواز ناشر کتاب برای استفاده از نسخه تصویری آن، حجت است؟

› در صورتی که اطمینان به کلام او داشته باشید می‌توانید عمل نمایید.

پرسش شماره ۳۹۳۹۷

› آیا کار کردن زن در خارج از خانه، بدون اذن شوهر جایز است؟ در صورت عدم جواز، آیا درآمد حاصل از این کار، حلال است؟

› کار کردن زن در بیرون از منزل اگر منافی با حقوق زناشویی شوهر نباشد، با حفظ حجاب و مراعات ضوابط دیگر اشکال ندارد ولی خروج زن از منزل، منوط به اجازه شوهر است؛ مگر این که ضمن عقد، شرط شده و یا عقد مبنی بر آن واقع شده باشد. در هر صورت، اجرت کار، حلال و متعلق به زن است.

پرسش شماره ۳۴۲۸۱

› اگر شوهر با کار کردن همسر در ادارات دولتی، دانشگاه و هر محیط کاری خارج از منزل مخالف باشد، زن شرعاً چه وظیفه ای دارد؟

› به طور کلی خروج زن از خانه بدون اجازه شوهر جایز نیست؛ مگر آنکه خروج از منزل در ضمن عقد، شرط شده باشد.

پرسش شماره ۳۳۷۷۵

› حدود سه سال پیش با خانمی ازدواج کردم که پسری یازده ساله داشت (الآن حدود چهارده سال دارد)؛ آن زمان ازدواجمان را از پسرش مخفی نگه داشتیم. سرپرستی این پسر بر عهده مادرش است و خانه مسکونی آن ها به نام پسر است.
سؤال بنده این است که رفت و آمد بنده به این خانه و وضو و غسل و نماز در آن چه حکمی دارد؟ همچنین حکم غسل و نمازهای قبلی بنده که در این خانه انجام داده ام، چیست؟

› در فرض سؤال اگر خانه شرعاً مِلک پسر است، مثل این که به وی ارث رسیده، چنان چه پسر بالغ و عاقل است، باید با اجازۀ خود او باشد و إلا تصرف جایز نیست. اما در صورتی که بالغ نشده، تصرف در اموال او باید با اجازۀ ولیّ (پدر یا جدّ پدری) بچه باشد. و اگر هر دو فوت شده اند، اختیار با قیّم شرعی است که توسط پدر یا جدّ پدری یا حاکم شرع معیّن می شود.
در هر صورت چنان چه مادر قیّم شرعی او باشد، باید کلیه تصرفات در مال صغیر، با اذن او و رعایت مصلحت بچه باشد (مثلاً اجاره استفاده از منزل برای بچه کنار گذاشته شود یا ...) که در این صورت عبادات قبلی هم صحیح است.

پرسش شماره ۲۸۲۶۳

› بنده برای کشیدن دندان عقل به جراحی مراجعه کردم؛ گفتند هزینه اش سیصد هزار تومان است و من قبول کردم؛ ولی موقع جراحی، نتوانستند کار را تمام کنند و بدون این که دستمزدشان را طلب کنند، گفتند: "هزینه جراحی من را به یک جراح دیگر بدهید." ولی من از جراحی منصرف شدم. آیا من باید دستمزد ایشان را پرداخت کنم؟ با توجه به این که، کار دندانم را نیمه تمام گذاشتند و حرفی از دستمزدشان نزدند.

› با توجه به این که عامل، قصد تبرّع کرده، تکلیفی بر عهده شما نیست.

پرسش شماره ۲۵۴۷۴

› آیا پرداخت هزینه‌های ایمپلنت (کاشت دندان) بر عهده زوج می باشد؟ یادآور می شوم ایمپلنت جنبه درمانی دارد و زیبایی و تشریفاتی نیست.

› هزینه بیماری های متعارف که اکثر اشخاص در طول سال به آن مبتلا می‌شوند، جزء نفقه واجب محسوب می شود؛ در غیر این صورت جزء نفقه واجب نیست؛ به خصوص اگر به صَرف هزینه زیادی، احتیاج باشد.

پرسش شماره ۲۲۴۷۶

› مردی با آن که توانایی مالی دارد، خرجی زنش را پرداخت نمی‌کند؛ آیا بر زن جایز است بدون اجازه از اموال شوهر استفاده کند؟

› زنی که از شوهر اطاعت می کند، اگر مطالبه خرجی کند، و شوهر ندهد، می تواند جهت الزام شوهر بر پرداخت نفقه به حاکم شرع و اگر ممکن نباشد به عدول مؤمنین، مراجعه نماید. و چنانچه الزام شوهر بر دادن نفقه ممکن نباشد، می تواند در هر روز به اندازه نفقه واجب آن روز، بدون اجازه از مال او بردارد و نه بیشتر، و نه نفقه ایام گذشته و نه آینده.

پرسش شماره ۲۱۶۳۹

› ۱. آیا نفقه زن، حق است یا حکم؟
۲. آیا نفقه زن در عقد دائم به صورت شرط ضمن عقد به طور کامل قابل اسقاط است یا می توان با شرط ضمن عقد، آن را محدود کرد؟

› ج۱و۲) نفقه زن حق اوست و نفقه واجبه را مالک می شود و قابل اسقاط بوده و همچنین قابلیت محدود کردن در شروط ضمن عقد نیز دارد.

پرسش شماره ۱۷۵۰۴

› اگر کسی به مال غیر، مانند خودرو، خسارت وارد کند و سبب کاهش قیمت آن شود، علاوه بر پرداخت خسارت ظاهری مال، آیا شرعاً ضامن افت قیمت مال خسارت دیده نیز می‌باشد؟

› اگر افت قیمت، طوری باشد که عرفاً خسارت و ضرر صدق کند، ضامن است.

پرسش شماره ۱۶۷۳۰

› در استفتاءات مرحوم امام ره آمده است:
"خروج زن از منزل در غیر موارد وجوب، منوط به إذن شوهر است و در غیر استمتاعات و امور مربوطهٔ به آن، واجب نیست دستورات شوهر را اطاعت کند و اگر شوهر مرتکب خلافی شود، زن غیر از امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای ندارد."
سؤال:
آیا زن می تواند بدون رضایت شوهر در خانه، شغلی مانند خیاطی برای خود راه اندازی کند و برای مشتری لباس بدوزد؟

› اگر شغل مذکور، خلاف استمتاعات شوهر بوده یا مستلزم تصرف در اموال شوهر باشد، بدون اجازه و رضایت شوهر جایز نیست؛ در غیر این موارد اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۹۶۱۸

› خواهرم سفیه است؛ مقداری پول نزد من دارد و خودش از این موضوع اطلاع ندارد؛ من هم آن پول را به همراه پول خودم در بانک پس انداز کرده ام. آیا وظیفه دارم به پول خواهرم سود اضافه کنم؟

› اگر خواهرتان از کودکی سفیه بوده، ولیّ شرعی وی، پدر یا جدّ پدری اش است و تصرّف شما در اموال وی بدون اذن ولیّ شرعی ایشان جایز نیست. اما اگر بعد از بلوغ، سفیه شده؛ باید برای ایشان از طرف حاکم شرع، قیم تعیین شود و چنانچه شما از طرف پدر یا جد پدری و یا حاکم شرع به عنوان قیّم انتخاب شده اید، تصرف در اموال ایشان، به جهت مصلحت ایشان اشکالی ندارد و باید سود ایشان را هم اضافه نمایید.

پرسش شماره ۲۷۳۶

› بنده با خانمی ازدواج کرده‌ام که از همسر اولش دو فرزند دارد و با ما زندگی می کنند؛ به خاطر فوت همسر قبلی‌اش، به ایشان و بچه‌ها حقوقی از طرف اداره تأمین اجتماعی اختصاص یافته است. با توجه به وضعیت مالی بنده به خاطر حقوق پایین، از حقوق آن ها نیز استفاده می کنم. حال بفرمایید حکم آن چیست؟ و این که تا کنون از آن حقوق برداشت کرده ام؛ و توان باز پس دادن آن را ندارم؛ تکلیف من چیست؟

› در صورتی که فرزندان صغیر هستند، حقوقی را که به فرزندان می دهند تنها برای خودشان با اذن ولیّ شرعی یا قیّم آنها مصرف می شود و مصرف در غیر مورد مزبور حرام و موجب ضمان است. آنچه را تا به حال مصرف کرده اید، هر زمان که قدرت مالی پیدا کردید واجب است به آنها برگردانید، مگر اینکه پس از بلوغ و رشد مالی از حق خودشان گذشت کنند.

پرسش شماره ۲۶۹۶

› ۱. پولی که شوهر به زن می‌دهد تا امورات یومیه اش را بگذراند (مثل هزینه های رفت و آمد، مایحتاج خانه، لباس و آرایشگاه)، آیا در ملکیّت زن قرار می گیرد؟
۲. چنانچه از این پول برای خود، پس انداز کند؛ آیا می تواند بدون اجازه شوهرش با این پول، برای دیگران هدیه بخرد؟

› جا و۲) موارد مختلف است؛ در صورتی که شوهر، پول را به همسر خود تملیک کرده باشد، چه بابت نفقه یا هبه و امثال آن، مبلغ مذکور متعلق به زن است و تصرفاتش در آن بدون اجازۀ شوهر نافذ است.
ولی اگر آن وجوه را به صورت امانت در اختیار همسر قرار داده تا برای خودش و خانواده هزینه کند؛ چنانچه اضافه بیاید، مقدار اضافی متعلق به شوهر است و تصرفات زن در آن اموال باید با اجازۀ شوهر باشد.

پرسش شماره ۱۶۸۲

› آیا پول هایی را که دیگران به کودک نابالغ، هدیه می دهند و مال خود او می‌باشد، جائز است در نیازهای کودک (خوراک و پوشاک) مصرف کنیم؟ یا نگهداری آن ها تا زمان بلوغ او، بر ولیّ وی واجب است؟

› پدر و جدّ پدری طفل در صورتی می توانند مال طفل را بفروشند، که برای او مفسده نداشته باشد؛ بلکه بهتر آن است که تا مصلحت نباشد نفروشند؛ اما وصی پدر و وصی جد پدری و حاکم شرع، فقط در صورتی می توانند مال طفل را بفروشند که مصلحت طفل در آن باشد.

پرسش شماره ۱۴۷۴

› معلّمی، دانش آموزش را تنبیه کرده به گونه‌ای که صورت و یا بدن او قرمز شده است؛ امّا دانش آموز به هر دلیلی از معلّم مطالبهٔ دیه نکرده است. آیا معلّم این دیه را به دانش آموز بدهکار است؟

› صِرف مطالبه نکردن دیه، دلالت بر رضایت دانش آموز و فراغ ذمه معلم ندارد؛ بنا بر این چنان چه دانش آموز بالغ بوده و راضی نباشد، معلم ضامن دیه است و دادن دیه به خود دانش آموز و یا رضایت گرفتن از ایشان کفایت می کند؛ ولی اگر دانش آموز بالغ نباشد، باید معلم، مقدار دیه را به ولیّ شرعی او بپردازد و یا بعد از رسیدن دانش آموز به بلوغ، دیه را به خودش بدهد و یا رضایت بگیرد.

پرسش شماره ۱۳۸

خمس

› آیا سرمایه و آلات و ابزار کار خمس دارد؟

› سرمایه و آلات و ابزار و ادوات کار که درآمد آن برای امرار معاش عادی و متعارف انسان یعنی در حد شأن اجتماعی او لازم است مثل تاکسی، وانت‌بار، ابزار نجاری و آهنگری، وسائل رایانه و... خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۳۰۸۰

› ۱. بنده مبلغی وام گرفته‌ام که هنوز مانده بدهی وامم با توجه به سود آن، از اصل مبلغ وام بیشتر است. با این مبلغ یک قطعه طلای آب شده جهت پس‌انداز و حفظ ارزش پول، به منظور خرید جهیزیه در آینده خریداری کرده‌ام. خمس این طلا چگونه محاسبه می شود؟
۲. یک سکه به صورت خرید اقساطی خریداری کرده‌ام که هنوز یک قسط آن مانده است. آیا به این سکه خمس تعلق می گیرد؟
۳. مبلغی به پدر قرض داده‌ام؛ آیا پس از پس گرفتن آن باید خمس آن را بلافاصله پرداخت کنم؟
۴. از طرف محل کار یک سکه جایزه گرفته‌ام؛ آیا خمس دارد؟

› ج۱) نسبتی از اقساط که با درآمد پرداخت شده به کل بدهی محاسبه می شود و به همان نسبت قیمت سر سال خمسی طلا، خمس دارد. مثلاً اگر یک دهم کل اقساط پرداخت شده، باید خمس یک دهم طلا پرداخت شود.
ج۲) اگر با درآمد تهیه شده و قصد شما از خرید سکه مثل سوال اول است، پاسخ همان است که در جواب اول بیان شد.
ج۳) اگر قرض از درآمد بین سال بوده و سر سال خمسی نمی توانستید پس بگیرید، در وقت دریافت بلافاصله خمس آن را بپردازید.
ج۴) پرداخت خمس جایزه و هدیه واجب نیست.

پرسش شماره ۷۲۹۹۳

› پولی که جهت تهیه جهیزیه قبل از سال خمسی پس انداز شده، آیا خمس تعلق می گیرد؟

› پس انداز درآمد سال برای صرف در مؤنه در سال های بعد، (مثل جهیزیه) اگر در آستانه صرف در مؤنه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی باشد، و یا خود داشتن مبلغی پس انداز جزؤ مؤنه ی او محسوب باشد خمس ندارد، وگرنه باید خمس آن را بپردازد.

پرسش شماره ۷۲۹۳۲

› فرق ابزار کسب و مال التجاره در چیست؟ آیا خمس دارد؟

› ابزار کسب و مال التجاره هر دو سرمایه و متعلق خمس است، با این تفاوت که:
ابزار کسب سرمایهٔ ثابت است و فقط در اولین سررسید سال خمسی پس از خرید به قیمت روز محاسبه و خمس آن پرداخت می شود و پس از آن تا زمانی که فروخته نشده است، متعلق خمس نیست و چنانچه موقع فروش، ارزش افزوده ای داشته باشد، تفاوت قیمت خرید و فروش پس از کسر تورم جزو درآمد سال فروش محسوب می شودکه اگر تا سر سال خمسی صرف در مونه نشود متعلق خمس است؛ اما مال التجاره سرمایهٔ در گردش است و علاوه بر محاسبهٔ خمس در اولین سال خمسی، در سررسید هر سال خمسی نیز باید ارزش آن محاسبه و خمس رشد بیش از تورم پرداخت شود.

پرسش شماره ۷۲۸۹۳

› اگر کسی بعد از حصول اولین درآمد در سال جدید، منزلی که سالها مورد نیاز و در آن ساکن بوده ولی در چند سال اخیر نیاز بدان نداشته و اجاره داده است را بفروشد و پول فروش منزل را صرف مؤونه زندگی کند، آیا سر سال خمسی به اندازه همین قیمت از موجودی کسر می شود؟

› در فرض سؤال پول فروش خانه متعلق خمس نیست و می تواند با وجود شرایط، از درآمد پایان سال کسر کند.

پرسش شماره ۷۲۸۹۱

› هر ساله معمولاً یک یا دو کیسه برنج و حبوبات مختلف سر سال خمسی دارم؛ آیا باید هر سال خمس آن ها را بدهم؟ یا یک سال که پرداختم دیگر نیاز نیست پرداخت کنم؟

› اگر پس از محاسبهٔ خمس سال قبل، برنج، حبوبات یا هر مادهٔ مصرفی دیگر باقی مانده و در سال جدید خمسی بعد از اولین درآمد در مؤونه مصرف شده باشد، در پایان سال می توانید معادل آن را از اجناس موجود یا درآمد مازاد کسر و خمس بقیه را محاسبه و پرداخت کنید.

پرسش شماره ۷۲۸۲۱

› آیا در خمس منظور از سرمایه و ابزار کار، فقط چیزهایی محسوب می‌شود که مستقیماً باعث ایجاد درآمد می‌شود یا این که شامل موارد غیر مستقیم (مانند تابلوی عکسی که برای زیبایی در مطب یک پزشک نصب می‌شود و ممکن است باعث افزایش مشتری‌ها شود یا مثلاً لباس زیبایی که یک کارمند می‌پوشد و ممکن است به علت خوش‌پوش بودن او را استخدام کنند و به او حقوق بدهند.) نیز می‌شود؟

› موارد یاد شده، مؤونه محسوب می شود و خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۲۶۳۲

› کسی که خانه قدیمی خود را با درآمد بین سال بازسازی می‌کند و چند واحد می‌سازد و خود در یکی از آن واحدها سکونت می‌کند و بقیه را برای آینده فرزندان خود اختصاص می‌دهد، آیا خمس این واحدها لازم است؟

› اگر داشتن آنها در حد شأن و مورد نیازش باشد، خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۸۷

› ما هر روز در منزل پولی را به عنوان صدقه در صندوق کمیته امداد می اندازیم، آیا سر سال به این پول ها خمس تعلق می گیرد؟

› با توجه به اینکه انداختن پول در صندوق صدقات قبض محسوب نشده و از ملک انسان خارج نمی شود به آن خمس تعلق می گیرد.

پرسش شماره ۷۱۹۴۸

› آیا پول حاصل از فروش کلیه خمس دارد؟

› خیر؛ خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۴۶

› شخصی که هر سال خمسش را محاسبه می کند، بعداً شک می کند خمس فلان درآمد را حساب کرده است یا نه؟ آیا وظیفه دارد خمس آن را بدهد؟ آیا می توان قاعده فراغ را جاری کرد؟

› اگر نسبت به پرداخت آن شک دارد باید بپردازد و قاعده فراغ جاری نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۴۵

› آیا به عین مالی که برای صدقه نذر شده است، خمس تعلق می‌گیرد؟

› مال مزبور در حکم شیء خارج از ملک است و به آن خمس تعلق نمی‌گیرد.

پرسش شماره ۷۱۹۴۲

› اگر انسان پولی را بین کتابش پیدا کند و دچار تردید شود که آیا این پول از درآمد سال قبل است که باید فوراً خمس آن داده شود و یا از درآمد سال جدید است که تا پایان سال خمسی مهلت دارد صرف در مؤونه کند، حکم آن چیست؟

› جزء در آمد سال جدید محسوب می شود.

پرسش شماره ۷۱۹۴۱

› شخصی موقع اداء خمس قصد قربت نداشته باشد، آیا این پرداخت موجب برائت ذمه می شود؟

› اداء خمس هر چند بدون قصد قربت باشد، موجب برائت ذمه می شود.

پرسش شماره ۷۱۹۴۰

› با توجه به اینکه خمس بر مازاد بر مؤونه تعلق می گیرد، در صورتی که مکلف بداند که تا پایان سال خمسی درآمدش صرف در مؤونه نمی شود، آیا پرداخت خمس آن زودتر از پایان سال خمسی واجب است؟

› در فرض سؤال پرداخت خمس آن قبل از پایان سال واجب نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۳۸

› اگر مال مخمّس یا در حکم مخمّس را در مایحتاج زندگی یا مؤونه کسب، مصرف کند، آیا می تواند از درآمد سال به همان مقدار کسر نموده و خمس بقیه درآمد را بپردازد؟

› بلی؛ مشروط به این که صرف در مؤونه بعد از حصول ربح باشد.

پرسش شماره ۷۱۹۳۷

› چنانچه انسان درآمد خود را در پایان سال خمسی تبدیل به کالا و یا سکه نماید تا آن را در آینده جهت صرف در مؤونه بفروشد، آیا وجوب تخمیس از او ساقط می شود یا نه؟

› تبدیل درآمد در پایان سال خمسی به سکه یا کالای دیگری جهت فروش آن در آینده ولو برای صرف پول آن در مؤونه باشد، موجب سقوط وجوب خمس آن نمی شود.

پرسش شماره ۷۱۹۳۶

› اگر شخصی مغازه یا کامیون یا زمین کشاورزی و امثال آن داشته و در اولین سال خمسی یا بعد از چند سال خمس آن را پرداخت نموده است؛ و در ابتدای خرید هم قصد فروش آن را نداشته، بلکه قصد او از خرید، استفاده از منافع آنها بوده ولی پس از چند سال آن ملک یا وسیله را فروخته است. حال سؤال این است که آیا ترقی قیمت آن در فرض فروش، خمس دارد یا اینکه مسأله صورت دیگری دارد؟

› در فرض سؤال، تفاوت قیمت خرید و فروش، جزء درآمد سال فروش محسوب می شود که اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی، صرف در مؤنه نشود، متعلق خمس است.

پرسش شماره ۷۱۹۳۱

› آیا لباس و سیسمونی متعلّق خمس واقع می شود؟

› اگر در حدّ شأن و نیاز باشد، جزء مؤونه است و خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۳۰

› پولی جهت پیش خرید کتاب در نمایشگاه بین المللی کتاب پرداخت شده است و هنوز کتاب آن را تحویل نداده‌اند؛ آیا به آن خمس تعلق می‌گیرد؟

› اگر کتاب مورد نظر مورد نیاز و در حد شئون متعارف شخص باشد و تهیه آن موقوف بر پیش پرداخت پول آن باشد، پول پرداختی خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۲۷

› اگر از منافع کسب که خمس آن داده نشده است، قبل از گذشت یک سال منزل مسکونی مورد نیازم را بخرم و بعد از گذشت چند سال خانه را به قصد تعویض (نه برای تجارت) بفروشم تا با پولش منزل دیگری برای خود تهیه نمایم، آیا با فروش این خانه، بلافاصله خمس به پول حاصل از فروش خانه تعلق می گیرد و واجب می شود که قبل از خرید خانه جدید ابتدا خمس پول این خانه را بدهم و با بقیه پول خانه بخرم یا خیر؟ اگر جواب مثبت است آیا این حکم مختص به فروش منزل است یا لوازم دیگر زندگی هم همین حکم را دارد؟

› به پول فروش خانه مذکور خمس تعلق نمی گیرد؛ لوازم دیگر زندگی که مورد نیاز و در شأن است نیز همین حکم را دارد.

پرسش شماره ۷۱۹۲۶

› آیا حقوق معوّقه کارگر و یا کارمند که پس از مرگ ایشان پرداخت می شود، متعلق خمس است؟

› خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۹۲۵

› شخصی مغازه ای را ده سال قبل خریده و خمس آن را هم پرداخت نموده است و آن مغازه ترقی قیمت پیدا کرده است، وضعیت خمس ترقی قیمتِ سوقیه آن چگونه است؟

› تا نفروخته است، ترقی قیمت مشمول خمس نیست؛ ولی پس از فروش صدق ربح می کند و متعلق خمس است.

پرسش شماره ۷۱۹۲۴

› آیا مقداری که بر اثر تورم بر قیمت اجناس افزوده می شود جزء ترقی قیمت سوقیه محسوب می شود؟

› افزایش قیمت اگر ناشی از تورم باشد، یعنی ارزش پول کم شده و همه اجناس با پول بیشتر معامله می شوند که در اینصورت ترقی قیمت سوقیه محسوب نمی شود و احکام آن را ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۲۳

› با توجه به اینکه خروج از مؤونه موجب تعلق خمس نمی گردد، آیا ترقی قیمت سوقیه، اموالی را که مؤونه شده و پس از چند سال فروخته می شود، شامل می شود یا خیر؟ آیا فرقی بین افزایش قیمتی که در سال های قبل حاصل شده و افزایش قیمتی که در آخرین سال بوجود آمده، وجود دارد یا خیر؟

› مالی که از مؤونه خارج شده اگر سرمایه کسب و تجارت شود، ترقی قیمت آن پس ار فروش، متعلق خمس است؛ ولی اگر قصد تجارت با آن ندارد تا وقتی آن را نفروخته است خمس ندارد، ولی اگر فروخت، احتیاط آن است که خمس آن را بدهد اگر چه عدم وجوب خمس بعید نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۲۲

› ۱. اگر شخصی خمس متعلق به درآمد سالیانه خود را پرداخت نکند و درآمد را صرف سرمایه زندگانی نماید و بعد از گذشت چند سال که ارزش پول کاسته شده تصمیم به پرداخت خمس بگیرد، آیا پرداخت همان مبلغ کافی است و یا باید تفاوت ارزش پول را محاسبه نماید و یا با نماینده حاکم شرع مصالحه نماید و آیا وظیفه در فرض افزایش ارزش سرمایه (مثل مغازه) و یا کاهش آن (مثل ماشین) و یا همانند بودن آن متفاوت است؟
۲. در فرض سؤال قبل، اگر پول خمس نداده را صرف مخارج زندگی نماید وظیفه اش چیست؟
۳. در فرض دو سؤال قبل، وظیفه دفتر وجوهات در رابطه با محاسبه و اخذ خمس چیست؟

› ج ۳-۱) در فرض سؤال، ارزش آن در اولین سال خمسی بر ذمه شخص می باشد که باید با لحاظ تنزّل ارزش پول پرداخت شود، بنابراین در مواردی که مقدار تنزل ارزش پول معلوم است همان اخذ شود و در موارد مشکوک مصالحه شود و فرقی بین موارد مطرح شده در سؤال نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۲۱

› شخصی متعهد شده است تا در سال بعد، حج نیابتی انجام دهد لکن کل مبلغ را هنگام قرارداد دریافت می کند، همچنین فرد دیگری تعهد نموده است که کاری را در آینده ولو در سال های بعد انجام دهد همانند انجام صوم و صلاة استیجاری و انجام برخی از قراردادهای کاری که طی چند سال باید انجام گیرد؛ حال اگر این شخص اجرت کارش را در همان ابتدا دریافت کند و هنگام سال خمسی او فرا رسد با توجه به اینکه هنوز عمل را انجام نداده است، آیا به این پول خمس تعلق می گیرد و یا به این دلیل که هنوز کار را انجام نداده است و یا به خاطر اینکه وقت انجام کار سال بعد و یا سال های بعد می باشد، درآمد سال قرارداد محسوب نمی شود و خمس ندارد؟

› صدق فائده بر اجرت حجی که هنوز آن را انجام نداده و نیز بر اجرت صوم و صلاتی که قرار است در سال بعد انجام دهد، معلوم نیست و نمی توان آن را از ارباح سال جاری دانست، پس خمس آن واجب نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۲۰

› اگر مکلف با پولی که متعلق خمس نیست و یا خمس آن را داده مغازه ای برای کاسبی و یا زمینی برای کشاورزی (نه افزایش قیمت) بخرد، ولی بعد از چند سال آن را گران تر بفروشد، آیا سود حاصل شده متعلق خمس است؟

› در فرض سؤال، تفاوت قیمت خرید و فروش پس از کسر تورم جزو درآمد سال فروش محسوب می شود که اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی صرف در مؤونه نشود، متعلق خمس است.

پرسش شماره ۷۱۹۱۹

› اگر کشاورزی محصول خود را نسیه بفروشد تا پول آن را در سال خمسی بعد دریافت نماید. آیا کل پول آن جزء درآمد سال خمسی جدید می باشد و یا ارزش اصل، جزء درآمد سال محصول و سود فروش جزء درآمد سال جدید است؟

› ارزش محصول برداشت شده پس از کسر مخارج، جزو درآمد سال محصول و سود فروش، جزو درآمد سال جدید است.

پرسش شماره ۷۱۹۱۷

› اگر در سرمایه ای که با آن امرار معاش می کند شک کند به قدری هست که به آن خمس تعلق بگیرد یا خیر، وظیفه چیست؟

› در فرض سوال، پرداخت خمس واجب نیست. اساسا معنای الخمس بعد المؤونه این است که فاضل مؤونه بودن محرز شود.

پرسش شماره ۷۱۹۱۶

› پدر خانواده اهل خمس دادن است. اگر دختر شک کند که آیا وسایلی از قبیل: دفتر، پارچه و...که بعد از چند سال در وسایل خود دیده پدر خمس این وسایل را داده یا نه، چه حکمی دارد؟

› در فرض شک، تکلیفی ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۱۵

› اگر بعد از حصول درآمد مالی را که قرض کرده یا نسیه خریده است صرف در مؤونه کند یا چیزی را که مؤونه است به ذمه بخرد و هنگامی که صرف در مؤونه شده از درآمد قبلی چیزی باقی نمانده باشد و بعد از آن در همان سال درآمد دیگری کسب کند، آیا در پایان سال می تواند آنچه را صرف کرده کسر کند؟

› در فرض مرقوم به همان مقدار از درآمد، کسر می شود.

پرسش شماره ۷۱۹۱۴

› آیا حقوقی که بنیاد شهید به همسران و فرزندان شاهد پرداخت می‌نماید و یا به والدین شهداء و مفقودین و اسراء می‌پردازد، خمس دارد؟

› خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۰۸

› آیا به اعتبار باقیمانده کارت های تلفن و شارژ موبایل اعتباری، خمس تعلق می گیرد؟

› شارژ موبایل و اعتبار باقیمانده در کارت، اگر با درآمد بین سال پرداخت شده است، چنانچه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی استفاده نشود، خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۹۰۶

› اگر مکلف چند ماهی قبل از سال خمسی به انگیزه تغییر سال خمسی، خمس خود را محاسبه و پرداخت نماید، آیا سال خمسی وی تغییر می کند؟

› بلی

پرسش شماره ۷۱۹۰۵

› اگر خانه یا مرکب یا سایر لوازم زندگی که از درآمد بین سال تهیه شده و سال خمسی بر آن گذشته است به فروش برسد، قیمت آن خمس ندارد، حال اگر شخصی یکی از موارد فوق را بفروشد و قیمت آن را سرمایه کسب قرار دهد، آیا خمس دارد؟ در صورت وجوب، خمس آن به قیمت وقتی است که تبدیل به سرمایه می شود یا هنگام فرا رسیدن سال خمسی؟

› پول فروش مؤونه سال های گذشته خمس ندارد؛ حتی اگر آن را سرمایه کسب قرار دهد.

پرسش شماره ۷۱۹۰۳

› شخصی مسکن مورد نیاز تهیه نموده و به عللی نمی تواند در آن سکونت کند، و یا مدتی آن را اجاره داده است، سپس از سکونت در آن منصرف می شود و آن را می فروشد، بر فرض که در این مدت، سال خمسی بر آن گذشته باشد، حکم خمس آن چگونه است؟

› سکونت شرط نیست و همین که مورد نیاز و در شأن او باشد، و سال خمسی بر آن بگذرد، مؤونه محسوب می شود و پول فروش آن خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۰۲

› شخصی خانه ای برای سکونت از درآمد سال خریداری نموده و چند سالی در آن منزل سکونت نمود. سپس به علت کوچک بودن منزل مذکور و نیاز این شخص به خانه بزرگ تر خانه دیگری از درآمد سال خریده و در آن ساکن شده است. بعد از سکونت در خانه دوم به مدت چند سال مجدداً به علت کثرت عیالات و رفت و آمد، خانه سومی به متراژ بیشتر از درآمد سال خریده و فعلاً به آن خانه منتقل شده است. حال آیا دو خانه قبل مشمول خمس می شود؟

› در فرض سؤال، آن دو منزل مسکونی سابق خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۰۱

› خمس مالی که قیمت هنگام فروش آن کمتر از قیمت خرید است، چگونه می باشد؟

› سر سال خمسی به هر مبلغی که در بازار می خرند، خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۹۹

› اگر مکلف با پولی که متعلق خمس نیست و یا خمس آن را داده، مغازه ای برای کاسبی و یا زمینی برای کشاورزی (نه افزایش ارزش) بخرد؛ ولی بعد از چند سال آن را گران تر بفروشد. آیا سود آن متعلق خمس است؟

› در فرض سؤال، تفاوت قیمت خرید و فروش پس از کسر مقدار تورم جزو درآمد سال فروش محسوب می شود که اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی صرف در مؤنه نشود، متعلق خمس است.

پرسش شماره ۷۱۸۹۶

› اگر متعلق خمس همانند برنج و گندم مثلی باشد و مکلف سر سال خمسی آن را پرداخت نکند، آیا سر سال خمسی قیمت آن در ذمه شخص می باشد یا مثل آن؟ آیا هنگام پرداخت خمس باید قیمت مثل در همان زمان پرداخت شود یا قیمت سر سال به علاوه تورم پرداخت شود؟

› در این فرض نیز ارزش آن بر ذمه شخص می باشد که در صورت تأخیر در پرداخت، مقدار تورم را باید محاسبه نماید؛ ولی احتیاط این است که بهای مثل در زمان حاضر نیز ملاحظه شود و هر کدام کمتر است از مکلف گرفته شود.

پرسش شماره ۷۱۸۹۵

› اگر کسی خمس را با دفتر دستگردان کند و سر موعد مقرر _ و لو در حد اقساط یک سال یا بیشتر _ پرداخت نماید، آیا مکلف به پرداخت تورم نیز می باشد؟ آیا فرقی بین صورت اشتراط و غیر آن وجود دارد؟

› مکلف به پرداخت است؛ مگر در موارد اجازه.

پرسش شماره ۷۱۸۹۴

› در خصوص فردی که در بین سال فوت کند، گفته شده سال او به پایان می‌رسد و باید خمس آنچه که از درآمد سال فوت صرف مؤونه نشده پرداخت شود؛ آیا می توان هزینه کفن و دفن میت را به مقداری که از اصل مال برداشت می‌شود، هم جزء مؤونه وی محسوب و کسر کنیم و خمس بقیه مال را پرداخت کنیم؟ (خصوصا در صورتی که هزینه کفن و دفن میت مستوعب تمام ترکه باشد) یا این‌که قبل از کفن و دفن، کل مال باید تخمیس شود؟

› اگر برای تجهیز میت از ترکهٔ او هزینه شود، ادای خمس آنچه هزینه شده واجب نیست و فرقی میان صورت استیعاب و عدم استیعاب وجود ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۹۳

› آیا پولی که بیمه طبق قرارداد و قانون بعد از مرگ بیمه شده به بازماندگان به عنوان حقوق و مستمری می پردازد، متعلق خمس است؟

› برای دریافت کننده (بازماندگان) هبه است و خمس ندارد و برای پرداخت کننده هم اگر فراتر از شأن نباشد جزو مؤونه است و خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۸۶

› آیا حقوق معوقه کارگر و یا کارمند که پس از مرگش پرداخت می شود، متعلق خمس است؟

› خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۸۵

› آیا پولی را که بیمه طبق قرارداد و قانون به عنوان بیمه بیکاری و یا از کار افتادگی می پردازد، متعلق خمس است؟

› خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۸۴

› آیا بیمه عمر که مثلاً شخص بیمه شده بیست سال در هر سال مبلغی معیّن به بیمه پرداخت می کند و سپس بیمه مبلغی معادل دویست برابر مبلغ سالیانه را به شخص می پردازد مشروعیت دارد؟ آیا مبلغ دریافتی متعلق خمس است؟

› بیمه عمر اقسامی دارد در صورتی که معامله میان بیمه گر و بیمه گذار و برای زمان حیات باشد (بر فرض مشروعیت معامله) پول دریافتی خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۸۱

› فردی که کارمند دانشگاه است هزینه تحصیل فرزندش را به مدرسه می پردازد و محل کار او طبق وعده قبلی ۸۰% آن هزینه را به ایشان عودت می دهد و یا فردی هزینه درمان خود را به بیمارستان پرداخت می کنند و شرکت بیمه ۸۰% هزینه را طبق تعهدی که دارد به ایشان عودت می دهد. اگر فرد مذکور پولی را از دانشگاه یا بیمه دریافت نموده مصرف نکرده باشد و سال خمسی او به پایان برسد، آیا این پول خمس دارد؟

› در فرض سؤال پولی که دانشگاه یا بیمه می پردازد از درآمد جدید نیست؛ بلکه کاهش دادن هزینه اوست؛ بنا بر این احکام خمس در آن جاری است.

پرسش شماره ۷۱۸۷۹

› آیا پرداخت خمس دیگران بدون اطلاع آنان موجب سقوط ذمه آنان می شود؟

› بلیٰ؛ کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۱۸۷۸

› آیا پولی که مستأجر ناچار است برای اجاره خانه به موجر قرض (رهن) دهد، خمس دارد؟

› اگر مستأجر توان پرداخت اجاره کامل را ندارد یا موجر نمی پذیرد، به مقدار پولی که برای اجاره مسکن مطابق شأن، باید طبق قرارداد اجاره به موجر قرض داده شود، خمس ندارد و احکام مؤونه را دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۷۷

› کسی که از وجوه شرعی نظیر خمس و زکات ارتزاق می کند، اگر از آن خمس یا زکات اضافه آید که به قدر مخارج حج باشد، آیا با وجود سایر شرایط، مستطیع خواهد بود یا نه؟

› اگر استحقاق دریافت را به وجه شرعی داشت و باقیمانده وافی به هزینهٔ حج بود و سایر شرایط را هم دارا بود، مستطیع است.

پرسش شماره ۷۱۸۷۴

› آیا به یارانه ای که از طرف دولت به حساب افراد واریز می شود خمس تعلق می گیرد؟ در صورتی که آن پول در حساب افراد بماند و به آن سودی تعلق بگیرد، حکم خمس سود آن چگونه است؟

› سود بانکی ولو در فرض سؤال خمس دارد؛ چون در واقع مضاربه است و طبق عقود اسلامی درآمد کسب محسوب می شود و خمس دارد؛ ولی اصل پول یارانه کسب نیست؛ لذا خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۷۳

› کارمندان و کارگرانی که در زمان کار کردنشان براساس قراردادی اجباری ماهانه مبلغی را به بیمه پرداخت می کنند و دولت یا کار فرما نیز مبالغی را به بیمه می پردازند و پس از بازنشستگی حقوقی را از بیمه دریافت می کنند، آیا حقوق زمان بازنشستگی متعلق خمس است؟ در فرض سؤال قبل اگر کارگر اختیاراً خود را بیمه نماید، آیا حقوق زمان بازنشستگی متعلق خمس است؟

› حقوق بازنشستگی درآمد کسب است و خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۷۱

› قطعه زمینی از پدرم به ارث برده ام. آیا به پولی که از محصولات آن عایدم می شود، خمس و زکات تعلق می گیرد؟

› عوائد ارث، حکم درآمد بین سال را دارد و اگر اضافه بیاید خمس دارد.

پرسش شماره ۷۱۸۶۹

› ۱) آیا به پولی که همسر از حقوق خود به شوهرش می بخشد خمس تعلق می گیرد؟ اگر شوهر این خانم پولی را برای هزینه های شخصی به خانم بدهد، حکم چگونه است؟
۲) در صورت عدم تعلق خمس و مخلوط شدن پول مذکور با اموال شوهر، شوهر در پایان سال خمسی چگونه می تواند خمس مازاد مال خود را حساب کند؟

› ۱) اگر از درآمد بین سال و در حدّ شأن زن باشد خمس آن واجب نیست؛ ولی هر کاری برای فرار از خمس جایز نیست.
۲) برای مصالحه به یکی از وکلای مجاز مقام معظم رهبری مراجعه نماید.

پرسش شماره ۷۱۸۶۶

› شخصی به شخص دیگری هدیه ای داده و قصد جدی نیز داشته و به قصد فرار از خمس نیست؛ بعد از سال خمسی از هبه خود رجوع می کند و آن را پس می گیرد. آیا باید خمس آن را بدهد؟

› به مجرد رجوع از هبه باید خمس آن را بدهد.

پرسش شماره ۷۱۸۶۲

› آیا هبه معوضه اعم از اینکه مشروطه باشد یا غیرمشروطه خمس دارد؟

› هبه از هر دو نوع آن، اکتساب نیست و خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۶۱

› اگر شخصی سال خمسی او اول مهر باشد و مثلاً اواخر شهریور ماه حقوقش را به حسابش در بانک واریز کرده باشند ولی این شخص حقوق خود را دوم یا سوم مهرماه دریافت کند، آیا به حقوق شهریور او خمس تعلق می گیرد؟

› اگر در اول مهر، امکان وصول حقوق مذکور، داشته است، باید آن را هم حساب کند و خمس بدهد.

پرسش شماره ۷۱۸۵۷

› با توجه به نظر مبارک حضرت امام راحل (قدس سره) و نظر مبارک حضرتعالی و بعضی فقهای دیگر که امر وجوهات راجع به ولی امر مسلمین است، پرداخت وجوهات به غیر ولی امر چه حکمی دارد؟ آیا موجب برائت ذمه می شود؟

› مقلدین هر یک از مراجع محترم تقلید (دامت برکاتهم) اگر در پرداخت سهمین مبارکین به استناد فتوای مرجع تقلید خودشان عمل کنند موجب برائت ذمه می شود.

پرسش شماره ۷۱۸۵۰

› آیا می‌توان وجوهات شرعیه را به ولی فقیه پرداخت نمود و برئ الذمه شد؟

› می‌توانید بپردازید.

پرسش شماره ۷۱۸۴۹

› در صورتی که شخصی در سال مالی خود، خمس اضافه پرداخت کرده است، آیا می تواند در سال های بعد آن مبلغ را بابت خمس حساب نماید؟

› اگر پول پرداختی بابت خمس اضافی در دست گیرنده در سال بعد موجود نباشد، نمی تواند آن را بابت بدهی خمس سال آینده حساب نماید.

پرسش شماره ۷۱۸۴۶

› کسی که سال خمس اش نزدیک است و یک باره پول هنگفتی که مورد نیاز است به دست می آورد (از محل بیمه و رهن منزل) آیا برای این پول می تواند یک سال خمسی جدا در نظر بگیرد یا باید در همان سال خمسی که نزدیک است، خمسش را بدهد؟

› در مجموع درآمد همان سال خمسی روی هم حساب می شود و در زائد بر مؤنه خمس دارد، ولی پول بابت رهن منزل اگر منزل خود را اجاره داده و از مستأجر پول به اسم رهن گرفته، آن پول در واقع قرض است که تا اقساط آن را نپرداخته، خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۱۸۴۵

› اگر بدون غواصی و ماهیگیری مرواریدی برای انسان حاصل شود، آیا باید خمس آن را بپردازد؟

› اگر بدون فرو رفتن در آب، با وسیله ای جواهر را از داخل آب بیرون آورد، در صورتی که پس از کم کردن مخارج، قیمتش به ۱۸ نخود طلا برسد، بنابراحتیاط واجب باید خمس آن پرداخت شود. اما اگر جواهری، خودش از آب بیرون آمده باشد و انسان آن را از روی آب یا کنار دریا بردارد یا به طور اتفاقی بدون انکه شغلش این باشد مروارید بدست آورد، خمس ندارد؛ و چنانچه این کار، شغل او باشد، از درآمد او حساب می شود لذا اگر به تنهایی یا با درآمدهای دیگر او از مخارج سالش اضافه آید، خمس دارد.

پرسش شماره ۷۰۷۶۶

› اقلام مصرفی مخمس (معادل ۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان) را در ابتدای سال جدید بعد از حصول اولین درآمد مصرف نموده ایم؛ در پایان سال جدید ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان اقلام مصرفی اضافه آمده است که مبلغ ۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان بابت مصرف اقلام مخمس ابتدای سال کسر می کنیم و خمس مابقی (۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان) را پرداخت می کنیم؛ برای سال بعد چنانچه اقلام مخمس امسال و معادل جایگزین شده ی سال قبل، پس از حصول اولین در آمد مصرف شود، مقدار مخمس کسر شده از درآمد پایان سال چه مقدار است؟ (۱,۶۰۰,۰۰۰ یا ۹,۶۰۰,۰۰۰ تومان)

› در فرض سؤال، ۹۶۰۰۰۰۰ تومان کسر می شود.

پرسش شماره ۷۰۳۷۳

› چند سال پیش با پول مخمس خودرویی خریدم که سرمایه کارم باشد، (اجاره به شرکت) باتوجه به افزایش قیمت در این سال‌ها، اگر بخواهم آن را بفروشم و با پول آن مجدداً خودرو یا وسیله جدیدی بخرم، آیا باید خمس آن را پرداخت کنم.

› در فرض سؤال بعد از فروش، ابتدا مقدار اولیه که مخمس بوده با محاسبه تورم از مبلغ فروش کسر می شود و مقدار باقی مانده جزو درآمد سال فروش است که اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی صرف در مؤونه نشود متعلق خمس است.

پرسش شماره ۷۰۲۸۴

› اگر والدین دختر ۱۵ ساله که کسب درآمدی ندارد، پولی را برایش در بانک سپرده گذاری کرده باشند، آیا به اصل پول و سود آن خمس تعلق می گیرد؟ اگر اصل پول مال والدین باشد، چطور؟ اگر اصل پول هدیه والدین به دختر باشد، چطور؟ هم به اصل هم به سود؟

› چنانچه اصل پول از درآمد بین سال بوده و خمسش داده نشده و متعلق به پدر باشد (تحویل دختر نشده باشد) و فقط سود را به دختر هدیه دهد، خمس اصل پول بر عهدۀ پدر است و سود ـ نه برای پدر و نه برای دختر ـ خمس ندارد.
چنانچه پدر اصل پول را قبل از سال خمسی به دختر هدیه داده باشد (اگر هبه برای فرار از خمس نبوده و مطابق شأن باشد و تحویل دختر شده باشد)، اصل پول خمس ندارد، اما خمس سود آن ـ که متعلق به دختر است ـ با شرایط، بر عهدۀ دختر است.

پرسش شماره ۷۰۲۲۹

› اگر فردی سر سال خمسی، در خصوص طلبی که از افرادی داشته، قابل وصول بودن آن را بررسی نکرده باشد و یا فراموش کند که چه طلبی دارد و یا اینکه نیت کند که این پول را ببخشد و یا تصور کند که شاید بدهکار بدهی خود را فراموش کرده و مکلف به او یادآوری نکند و مواردی از این دست؛ اما پس از سال خمسی، بدهکار/ بدهکاران این بدهی را به مکلف پرداخت کنند. در حالت کلی اگر مکلف این پولی که پس از سال خمسی دریافت می کند را فوراً خمسش را بدهد، تکلیف ادا می شود؟

› اگر طلب بابت قرضی است که از درآمد سال داده بوده است، در هر حال باید پس از دریافت خمس آن را پرداخت کند و اگر طلب بابت اجرت عملی است که انجام داده و هنوز دریافت نکرده است، در صورتی که در سر رسید سال خمسی قابل وصول بوده است، باید خمس آن را بپردازد وگرنه جزء درآمد سال وصول است.

پرسش شماره ۷۰۲۱۱

› حدود ۷ میلیون برنج و... برای زندگی و خانه ام خریدم، ولی هنوز پولش را نداده ام. خود برنج ها که می دانم خمس ندارد، چون پولش را نداده ام. ولی آیا الان که سال خمسی ام شده، می توانم این مبلغ (۷ میلیون) را از درآمدم کم کنم و هر چه ماند خمسش را بدهم؟ یا کم نمیشه؟ (یک کیسه اش رو خوردیم و مصرف شده و ۳ کیسه مونده.)

› به مقدار برنج باقی مانده تا زمانی که پول آن پرداخت نشده، خمس تعلق نمی گیرد ولی پول مقدار برنجی را که بعد از حصول اولین درآمد سال مصرف کرده اید، می توانید از درآمد سال کسر کنید.

پرسش شماره ۷۰۱۴۷

› آیا هبه معوضه خمس دارد؟

› هبه از هر نوعی که باشد، اکتساب نیست و خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۸۱۱

› کسی که کارش را خرید دَین و خرید چک قرار داده، آیا در تاریخ سال خمسی می بایست خمس چک هایی که خریده را به ارزش روز حساب کند و بپردازد یا می تواند چک ها هر وقت وصول شد، تخمیس کند؟

› در فرض سؤال اگر دَین یا چک را با درآمد بین سال خریده به قیمتی که سر سال خمسی قابل نقد شدن باشد خمس تعلق می گیرد.

پرسش شماره ۶۹۸۰۲

› بنده فروردین امسال تفسیر بیست جلدی المیزان رو به قصد مطالعه کردن خریدم ولی نتوانستم مطالعه کنم. چند وقت پیش پی دی اف اون رو از سایت معتبر که مجوز شرعی و قانونی داشت دانلود کرده و کتاب ها را فروختم. آیا به مبلغی که از فروش این کتاب ها حاصل شده است خمس تعلق می گیرد؟

› اگر با درآمد کسب خریده شده و قبل از سال خمسی فروخته شده، چنانچه این مبلغ تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی صرف در مؤونه نشود خمس دارد و اگر بعد از سال خمسی فروخته شده و داشتن چنین دوره ای در شأن شما بوده، مبلغ فروش آن خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۷۰۴

› اگر بعد از پرداخت خمس مغازه و مکان تجاری، تغییراتی در آن داده شود، مثلاً نمای بیرون یا داخل سنگ مرمر شده و یا دکوراسیون تغییر کند و موجب افزایش قیمت مغازه گردد، آیا ترقی قیمت مشول خمس است؟

› افزایش قیمت ناشی از صرف درآمد در جهات مذکور، مشمول خمس است.

پرسش شماره ۶۹۴۷۶

› اگر مالی که خمس آن داده شده یا مالی مثل هدیه که خمس ندارد را در مایحتاج زندگی مصرف کنیم، آیا سر سال خمسی می توانیم به همان مقدار از درآمد بین سال، کسر نموده و خمس بقیه درآمد را بپردازیم؟

› در صورتی که هزینه کردن در مایحتاج و ضروریات زندگی، بعد از وصول درآمد باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۴۶۴

› آیا یک بار پرداخت خمس ابزار آلات کسب و کار، کفایت می‌کند یا باید هر سال خمس ارزش افزوده آن را پرداخت کنیم؟

› پس از پرداخت خمس آن، تا زمانی که فروخته نشده است، خمس ندارد و پس از فروش، ارزش افزوده آن (پس از کسر تورم) جزء درآمد سال فروش است و اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی در امور زندگی مصرف نشود، خمس دارد.

پرسش شماره ۶۹۴۶۳

› آیا به حیواناتی که در خانه نگهداری می شوند، خمس تعلق می گیرد؟

› به طور کلی، اگر حیوانات خانگی بیش از مقدار نیاز نباشند و برای استفاده از محصولات آنها (مانند: تخم، شیر، پشم) در مصارف شخصی نگهداری می شوند، خمس ندارند؛ اما محصولات آنها و همچنین حیواناتی که برای ذبح و استفاده از گوشت یا رشد و فروش، نگهداری می شوند، در صورتی که تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی مصرف نشوند، خمس دارند.

پرسش شماره ۶۹۴۶۲

› آیا شخص می‌تواند علاوه بر سال خمسی ثابتی که برای خود تعیین کرده است، یکی از منافع کسب خود را در روز حساب خمس استثنا کرده و برای آن منفعت، سال خمسی جداگانه تعیین کند؟

› در صورتی که حساب دخل و خرج هر یک از درآمدها جدا و مستقل باشد، می‌تواند برای هر یک، سال جدا قرار دهد.

پرسش شماره ۶۹۴۶۱

› اگر کسی خانه ای را خریداری کند و مبلغی از پول را به خاطر ثبت سند تا اول سال خمسی نزد خود نگه دارد، آیا مشمول خمس می شود؟

› مبلغ نگهداری شده جهت ادای بدهی بابت خرید خانه مسکونی که صدق مؤونه بکند، خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۴۵۹

› زمین ارثی را پس از بیست سال فروختم؛ آیا به ارزش افزودهٔ آن خمس تعلق می گیرد؟

› خمس ندارد، مگر آن که زمین را با قصد سود و رشد قیمت نگه داشته باشید، که در اینصورت، پس از فروش، بنا بر احتیاط واجب، ارزش افزودهٔ آن پس از کسر مقدار تورم از درآمد سال، حساب می‌شود که در صورت موجود بودن آن در پایان سال خمسی، خمس آن باید داده شود.

پرسش شماره ۶۹۴۵۶

› تعدادی لباس برای فصل زمستان فرزندانم خریده‌ام که در شأنمان هست ولی هنوز اندازه‌شان نشده که از آنها استفاده کنند؛ آیا باید خمس این لباس‌ها را پرداخت کنم؟

› در فرض سؤال باید خمس آنها را پرداخت کنید.

پرسش شماره ۶۹۴۵۵

› با توجه به اینکه قیمت خرید اجناس مغازه با قیمت فروش اجناس به مشتری تفاوت دارد؛ خمس از چه زمانی محاسبه می شود و ملاک محاسبه خمس، قیمت خرید است یا قیمت فروش؟

› اجناس را به قیمتی که در سر رسید سال خمسی، قابل نقد شدن است، محاسبه می شود.

پرسش شماره ۶۹۴۵۴

› آیا اموال، از جمله سهام به ارث رسیده از پدرم در صورتی که ندانم با پول مشمول خمس خریداری شده یا نه، خمس دارد؟

› خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۴۵۳

› بنده در دوران عقد هستم و طبق رسم ما، مرد برای شروع زندگی باید یک سری وسایل مثل تلویزیون، مبل و ... را تهیه کند، آیا در زمان سر رسید سال خمسی باید خمس این وسایل را که با درآمدم تهیه کرده ام بدهم؟

› اگر تهیه این وسائل، عرفاً جزو هزینه های جاری مورد نیاز شما محسوب می شود، خمس ندارد؛ هرچند تا سر سال خمسی استفاده نشده باشد.

پرسش شماره ۶۹۴۵۲

› به وسایلی که قبل از سال خمسی با درآمد بین سال، برای جهیزیه دختر دم بخت تهیه می شود، خمس تعلق می گیرد؟

› اگر تهیه جهیزیه (اثاث و لوازم زندگی) برای آینده، عرفاً جزو مؤونه محسوب شود، خمس ندارد؛ هر چند تا سر سال خمسی، استفاده نشده باشد.

پرسش شماره ۶۹۴۵۱

› پولی که برای ثبت نام پیش فروش خودرو به خودرو ساز پرداخت می شود، آیا سر سال خمسی، مشمول خمس می شود؟

› چنانچه ثبت نام به صورت مشارکت و سرمایه گذاری بوده است - که نشانه آن اضافه شدن سود به مبلغ اولیه است - در این صورت اصل پول (اگر از درآمد بوده باشد) و سود حاصل از آن (اگر قابل وصول در سر سال خمسی باشد) خمس دارد؛ اما اگر به نحو خرید باشد و خودرو هم برای مصارف شخصی مورد نیاز بوده و در شأن عرفی او باشد، خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۴۵۰

› آیا مبالغی که تحت عنوان صندوق پس انداز، قانون تسری، صندوق تأمین آتیه و... از حقوق و مزایا، کسر و در پایان مدت خدمت، هنگام بازنشستگی، یکجا پرداخت می شود، متعلق خمس است؟

› اگر این مبالغ بدون اختیار از حقوق کسر می شود، جزء درآمد سال وصول است که اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی در مؤونه مصرف نشود، خمس دارد؛ اما اگر با توافق شما کسر می شود و قابل دریافت است، باید در پایان هر سال خمسی، خمس آن پرداخت شود و اگر قابل دریافت نیست، پس از دریافت، باید بلافاصله خمس مقداری که قبلاً سال بر آن گذشته، پرداخت گردد و مقداری که مربوط به سال اخیر است (و هنوز سال خمسی بر آن نگذشته است)، جزء درآمد سال وصول است.

پرسش شماره ۶۹۴۴۸

› آیا به مبلغی که برای شرکت در قرعه کشی های خانگی پرداخت می‌شود و تا سر سال خمسی دریافت نمی‌شود، خمس تعلق می‌گیرد؟

› در صورتی که از درآمد و حقوق باشد، خمس دارد؛ البته چنانچه تا سال خمسی قابل دریافت نباشد، می‌توانید خمس آن را بلافاصله پس از دریافت، پرداخت کنید.

پرسش شماره ۶۹۴۴۷

› آیا حق سنوات خمس دارد؟ در صورت تعلق خمس در صورتی که از مخارج سال زیاد بیاید سر سال خمسی باید پرداخت گردد یا خمس آن به محض وصول لازم است؟

› حق سنوات که بر اساس قرارداد یا قانون کار از طرف کارفرما، در قبال کار کردن به کارگر داده می شود، درآمد محسوب شده و چنانچه پس از دریافت تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی صرف در مؤونه نشود، متعلق خمس است.

پرسش شماره ۶۹۴۴۶

› شخصی که درآمدهایی از قبل از بلوغ داشته است، شروع و مبدأ سال خمسی او هنگام اولین درآمد این شخص است یا درآمدهای قبل از بلوغ ملاک نمی باشد؟

› مبدأ سال خمسی، اولین درآمد هر چند قبل از بلوغ است.

پرسش شماره ۶۹۴۴۵

› آیا پرداخت خمس قیمت لباس و امثال آن که در حد شأن است، اما تا پایان سال خمسی پوشیده نشده، واجب است؟

› اگر لباس، هنگام خرید، مورد نیاز بوده است، خمس ندارد، حتی در صورتی که تا پایان سال خمسی استفاده نشده باشد.

پرسش شماره ۶۹۴۴۴

› اگر شخصی قبل از سال خمسی، مبلغی از درآمد کسب خود را به همسرش هدیه بدهد، مبلغ هدیه داده شده، خمس دارد؟

› در فرض سؤال اگر بخشش صوری نبوده و در حدّ شأن او باشد و به همسرش تحویل دهد، خمس آن واجب نیست؛ در غیر این صورت باید خمس آن را بپردازد.

پرسش شماره ۶۹۴۴۳

› آیا مکلف می تواند برای تأمین نیازهای زندگی، تا چند روز پس از سر رسید سال خمسی تا قبل از پرداخت خمس، از درآمد سال استفاده کند؟

› پس انداز درآمدِ سال برای صَرف در مؤونه در سال بعد، اگر در آستانه مصرف تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی باشد، پرداخت خمس آن واجب نیست.

پرسش شماره ۶۹۴۴۲

› پسر یا دختر مجردی که درآمدی مختصر داشته باشد، آیا نسبت به خمس تکلیف دارد؟

› اگر جوان مجرد، هر چند به مقدار کم، درآمد داشته باشد، واجب است که در سر رسید سال خمسی، درآمد سالانهٔ خود را

محاسبه کند، تا اگر مقداری از درآمد تا پایان سال باقی مانده باشد، خمس آن را بپردازد. ضمناً ابتدای سال خمسی او هنگام حصول اولین درآمد است.

پرسش شماره ۶۹۴۴۰

› ۱. آیا پرداخت مالیات بر درآمد و سایر مالیات ها، واجب است؟
۲. آیا مالیات به عنوان خمس یا زکات محسوب می شود؟

› ج۱) پرداخت مالیات مطابق قانون رسمی نظام جمهوری اسلامی واجب است.
ج۲) مالیات، جایگزین خمس یا زکات نمی شود.

پرسش شماره ۶۹۴۳۹

› کارمندان و کارگرانی که در زمان کار کردنشان بر اساس قراردادی اجباری، ماهانه مبلغی را به بیمه پرداخت می کنند و دولت یا کارفرما نیز مبالغی را به بیمه می پردازند و پس از بازنشستگی حقوقی را از بیمه دریافت می کنند، آیا حقوق زمان بازنشستگی متعلق خمس است؟

› حقوق بازنشستگی در فرض مذکور از درآمد کسب محسوب شده و خمس دارد.

پرسش شماره ۶۹۴۳۱

› آیا می توانیم خمس خود را برای بازسازی مسجد هزینه کنیم؟

› در حال حاضر، سهمین مبارکین (خمس) برای اداره‌ی حوزه‌های علمیه، مورد نیاز است؛ برای این‌گونه امور از کمک های

مؤمنین استفاده شود.

پرسش شماره ۶۹۴۳۰

› مبلغی که ودیعه گذار حج، چند سال قبل، پرداخته است، خمس دارد؟

› اصل سپرده اگر از درآمد کسب بوده و خمس آن داده نشده، با لحاظ تورم تأخیر، خمس دارد؛ اما سود حاصله اگر پیش از سال عزیمت به سفر حج، قابل وصول نبوده، جزو درآمد سال وصول محسوب می‌شود که اگر در همان سال، هزینه سفر حج شود، خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۴۲۸

› پدر من کارمند بود و مدتی است که فوت شده و حقوق مستمری او ماهیانه بین من و مادرم به صورت جداگانه به حسابمان واریز می شود، آیا باید خمس آن را بدهیم؟

› پرداخت خمس مستمری واجب نیست.

پرسش شماره ۶۹۴۲۷

› ما برنج مصرفی هر سال را در فصل برداشت برنج می خریم. سال خمسی ما اوّل آبان است و تقریباً چیزی از این برنج را هنوز مصرف نکرده ایم. آیا باید خمس آن را بدهیم؟ با توجه به این که مازاد مصرف سالانه خرید نمی کنیم.

› هر مقدار از مواد مصرفی ــ مانند برنج ــ که با درآمد بین سال تهیه شده و تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی مصرف نمی شود، خمس دارد.

پرسش شماره ۶۹۴۲۵

› آیا مواد مصرفی مانند برنج که قبل از سال خمسی نسیه خریده شده است، اگر تا سر سال خمسی بدهی آن پرداخت نشود، خمس تعلق می گیرد؟

› خمس تعلق نمی گیرد.

پرسش شماره ۶۹۴۲۴

› چنانچه شخصی کارمند باشد و هزینه ای تحت عنوان هزینه سفر و نقل مکان به او بدهند، با این توضیح که هر زمان محل کار وی جا به جا شود و به شهر دیگری برود، این مبلغ به او تعلق می‌گیرد و نه به صورت مستمر؛ آیا به این مبلغ، خمس تعلق می‌گیرد؟

› در فرض مذکور اگر طبق قرارداد، هزینهٔ سفر به انسان تعلق می‌گیرد، درآمد کسب، محسوب می‌شود و در صورتی که پس از امکان دریافت تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی در امور زندگی، مصرف نشود، پرداخت خمس آن واجب است.

پرسش شماره ۶۹۳۸۹

› من تازه، مسلمان شده‌ام و پدرم همچنان بهائی است، ولی تقریباً همه اموالش را به من بخشیده است و در قسمتی از آن هم تصرفاتی انجام داده‌ام؛ آیا خمس بر من واجب است؟

› اموالی که به شما بخشیده شده خمس ندارد؛ ولی چنانچه خودتان از راه کسب و کار - هر چند با به کارگیری همان اموال - درآمدی کسب کرده‌اید، لازم است حساب سال خمسی داشته باشید.

پرسش شماره ۶۹۳۸۸

› شخصی بعد از ازدواج و تعیین مهریه همسرش، اولین حقوقش را دریافت کرده است. از زمان ازدواج ۷ سال می‌گذرد و طی این ۷ سال، خمسی نپرداخته است، اما قصد دارد هم اکنون خمس خود را محاسبه و پرداخت نماید؛ از طرفی به همسرش مهریه بدهکار است؛ آیا اجازه دارد هم اکنون کل داراییش (به جز بخشی که برای مایحتاج و تأمین مخارج زندگی باید نگه‌دارد) را برای جبران بخشی از مهریه به همسرش تحویل دهد؟

› به طور کلی درآمدهایی که سال خمسی بر آن نگذشته است را می توان بابت مهریه همسر داد. اما پرداخت خمس مقداری که در فرض سؤال در این چند سال، اضافه بر مخارج سالانه شخص مزبور بوده، با محاسبه تنزل ارزش پول لازم است؛ البته با توجه به اینکه فرد مذکور، حساب سال نداشته و نمی‌داند که به هنگام صرف پول در خرید مایحتاج، آیا سال خمسی بر آن گذشته یا نه، در مورد پول خرید آنها بنابر احتیاط واجب باید با یکی از نمایندگان مقام معظم رهبری مصالحه نماید.

پرسش شماره ۶۹۳۸۷

› فردی پیش از فرا رسیدن سال خمسی، مبلغی جهت دارو و درمان، هزینه نموده و اسناد آن را جهت دریافت بیمه، به سازمان مربوطه ارسال کرده است. سازمان بیمه، بعد از گذشت سال خمسی، مبلغی را به ایشان پرداخت نمود. (نقداً یا چک روز یا به حساب ریخته یا...)
۱-آیا به مبلغ دریافتی، خمس تعلق می گیرد؟
۲- اگر به آن خمس تعلق می گیرد، آیا زمان پرداخت آن، هنگام دریافت مبلغ است؟ یا اگر تا سال خمسی بعد، هزینه نشد در آن زمان، باید خمس آن را بپردازد؟

› جاو۲) اگر انسان هزینه درمان را از درآمد سال پرداخت کند و بعد از سال خمسی، بیمه، آن را به او برگرداند، به پول دریافتی از بیمه، خمس تعلق می گیرد، که باید بلافاصله پس از دریافت، فوراً پرداخت شود.

پرسش شماره ۶۹۳۸۳

› آیا هزینه طول درمان، خمس دارد؟ (هزینه ای که پزشک به خاطر استعلاج، استراحت داده و بیمه، پول استراحت را مثلاً روزی بیست تومان تا یک یا دو ماه می پردازد.) اداره بیمه این ماه پول را داده و ماه بعد، سال خمسی من است. آیا باید خمسش را بدهم؟

› اگر پول‌های پرداخت شده بر اساس قرارداد بین گیرنده آن وجوه با بیمه باشد و یا اگر کارفرما حق بیمه را پرداخته و پرداخت کارفرما بر اساس شرط بین گیرنده و او (کارفرما) باشد، در این صورت حکم درآمد داشته و چنانچه از سال خمسی اضافه بیاید مشمول خمس است.

پرسش شماره ۶۹۳۸۲

› آیا لوازم سیسمونی مشمول خمس می شود؟

› اگر در حدّ شان باشد، جزء مؤونه است و خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۳۸۰

› اگر شخص سیدی خرجی خود را بالفعل ندارد، آیا می تواند سهم سادات بگیرد؟

› در صورتی که شخص سید قادر به تأمین نیازهای متعارف سالانه نباشد، می تواند سهم ساداتی که از طرف ولی امر خمس اجازه داده شده است را دریافت کند.

پرسش شماره ۶۹۳۷۹

› اگر سال خمسی موجر نزدیک باشد، آیا وی می تواند از مستأجر بخواهد بر خلاف رویه هر ماهه، دو روز مبلغ وجه الاجاره را دیرتر بدهد تا موعد سال خمسی موجر بگذرد و خمس به آن تعلق نگیرد؟

› چنین درخواستی موجب عدم تعلق خمس نمی شود.

پرسش شماره ۶۹۳۷۸

› بلیط هواپیمایی را برای مشهد تهیه کردم ولی قبل از رفتن به مشهد، سال خمسی ام فرا رسید. آیا باید خمس آن را پرداخت کنم؟

› اگر زمان مسافرت به صورتی باشد که عرفاً لازم است بلیط آن زودتر تهیه شود، خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۳۷۷

› پرداخت رد مظالم و جهیزیه به فقیر شرعی، آیا جزو مخارج سال محسوب می شود و خمس ندارد؟

› به طور کلی پرداخت رد مظالمی که بر انسان لازم شده و انفاقی که مطابق شأن باشد، جزو هزینه های سال محسوب شده و خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۳۷۵

› کتاب هایی که چند جلدی هستند ولی به صورت تکی هم می توان خریداری کرد، چنانچه با هم خریداری شوند در حالی که تنها به یکی از آنها نیاز داریم و در آینده جلد دیگر را می خوانیم، آیا خمس بر آن تعلق می گیرد؟

› کتاب هایی که تا پایان سال خمسی مورد احتیاج عرفی شما باشد، مشمول خمس نیست و مازاد بر آن را که از درآمدتان خریده اید، سر سال خمسی، مشمول خمس است.

پرسش شماره ۶۹۳۷۴

› شخصی مغازه یا زمینی می خرد تا در آن کسب و کار یا زراعت کند، لذا نیت او کسب درآمد از طریق افزایش قیمت ملک نیست و این خرید ملک با پولی انجام شده که خمسش نیز پرداخت شده است، آیا با توجه به افزایش متداول قیمت املاک، هر سال به افزایش قیمت آن ملک خمس تعلق می گیرد؟

› تا زمانی که مغازه و یا زمین را نفروخته، افزایش قیمت آن خمس ندارد و هر گاه آن را فروخت، افزایش قیمت آن پس از کسر مقدار تورم، جزء درآمد سال فروش است و چنانچه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی، صرف زندگی نشود و باقی بماند، باید خمس آن را بپردازد.

پرسش شماره ۶۹۳۷۳

› خمس سال گذشته ام را از پول وامی که در آن زمان گرفته بودم پرداخت کردم، در حالی که در آن زمان هنوز قسطی از آن وام را پرداخت نکرده بودم؛ سپس در سال خمسی جاری که الان نزدیک به پایان آن هستم تعدادی از اقساط آن وام را پرداخت کردم، آیا این پولی که برای اقساط وام در سال جاری داده ام از مؤونه ام محسوب می شود و یا اینکه باید خمس آن را پرداخت کنم؟

› اقساط وامی که برای پرداخت خمس سال گذشته هزینه شده است، از مؤونه محسوب نمی شود و اگر از درآمد پرداخت شده، باید خمس آن پرداخت شود.

پرسش شماره ۶۹۳۷۲

› آیا به اشیایی که بصورت کلکسیونی جمع آوری می شوند، مانند سکه، اسکناس، تمبر و غیره خمس تعلق می گیرد؟

› در صورتی که خرید و نگهداری و استفاده از آنها خارج از شأن نباشد و به قصد تجارت، خریداری و نگهداری نشده باشد، خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۳۷۱

› نماهای منفصل گاو، شتر و گوسفند (روغن، پشم و...) اگر برای نیاز سال آینده نگه داشته شود، آیا مشمول خمس می گردد؟

› اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی مصرف نشود، خمس دارد.

پرسش شماره ۶۹۳۷۰

› ۲۳ آبان سر سال خمسی من است؛ قبل از این تاریخ، مبلغی بعنوان حق التدریس به حساب من واریز شده بود ولی بی اطلاع بودم و بعد از سال خمسی متوجه شدم؛ اگر بخواهم این مبلغ را بابت بدهی (که مربوط به قبل از ۲۳ است) پرداخت کنم، آیا به آن خمس تعلق می گیرد یا نه؟

› اگر با حقوق یاد شده تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی این بدهی را بپردازید، خمس ندارد در غیر این صورت متعلق خمس است؛ البته اگر بدهی بابت وامی است که برای مخارج زندگی گرفته اید و زمانی آن را خرج کرده اید که اولین درآمد سال جدید به حساب شما واریز شده بوده، این پول جایگزین همان پول خرج شده می شود و خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۳۶۹

› ۱. دارویی که پزشک تجویز کرده و بخشی از آنها مصرف شده و یا اصلاً مصرف نشده است و یا صابون و شامپویی که مقداری از آن مصرف شده است، آیا مشمول خمس است؟

۲. لوازم آرایشی و یا لباس اضافه ای که بیش از نیاز، برای همسر تهیه شده است، آیا خمس دارد؟

› ج۱) اگر اقلام مصرفی یاد شده با درآمد بین سال تهیه شده است، و مقدار باقی مانده ارزش مالی دارد، خمس تعلق می گیرد؛ البته اگر خرید داروها جهت استفاده از آن در مواقع نیاز باشد و در معرض احتیاج هم باشد، خمس ندارد.
ج۲) اگر قبل از سال خمسی به همسر بخشیده و به او تحویل داده است و به مقداری باشد که عرفاً مناسب شأن هدیه دهنده و افراد مانند او بوده و بخشش، صوری نباشد، خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۹۱۹۶

› چنانچه شخصی کارمند باشد و هزینه ای تحت عنوان هزینه سفر و نقل مکان به او بدهند، با این توضیح که هر زمان محل کار وی جا به جا شود و به شهر دیگری برود، این مبلغ به او تعلق می‌گیرد و نه به صورت مستمر؛ آیا به این مبلغ، خمس تعلق می‌گیرد؟

› در فرض مذکور اگر طبق قرارداد، هزینهٔ سفر به انسان تعلق می‌گیرد، درآمد کسب، محسوب می‌شود و در صورتی که پس از امکان دریافت تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی در امور زندگی، مصرف نشود، پرداخت خمس آن واجب است.

پرسش شماره ۶۵۴۰۳

› شخصی مقداری خمس، بدهکار بوده و از دنیا رفته است؛ ورثه هم یقین دارند که پدرشان باید خمس فلان مالش در حال حیات را به دفتر مرجعش می‌داده ولی نداده است. الآن که می‌خواهند خمس این مال را پرداخت کنند باید به دفتر مرجع تقلید میت (پدر) که در زمان حیات، وظیفه‌اش پرداخت خمس به آن مرجع بوده پرداخت کنند یا به دفتر مرجع تقلید خودشان؟

› به دفتر مرجع خودشان تحویل دهند.

پرسش شماره ۶۴۴۳۹

› بنده سال قبل با دویست میلیون تومان وام، خانه‌ای خریده‌ام و اکنون بعد از گذشت یک سال مبلغ دویست و ده میلیون تومان پول به صورت سپرده دارم. با توجه به این که دویست میلیون تومان وام دارم، به چه مبلغی خمس تعلق می گیرد؟ دویست و ده میلیون تومان یا ده میلیون تومان؟

› اگر مبلغ سپرده گذاری شده از درآمد کسب است، چنانچه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی، صرف در پرداخت وام و یا هزینه‌های دیگر زندگی نشود، مشمول خمس است. البته بدهی بابت وام مذکور اگر زمانی که آن را خرج کرده اید بعد از اولین درآمد سال جدید بوده، این پول جایگزین همان پول خرج شده می شود و خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۳۰۲۴

› آیا به روغن خودرو و بنزینی که تا یکی دو هفته پس از سال خمسی در ماشین می‌ماند، خمس تعلق می‌گیرد؟

› مقداری از بنزین داخل باک که تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی مورد نیاز است و همچنین روغن خودرو خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۲۵۸۷

› اگر شخصی پول مخمّس را خرج کند و تا قبل از رسیدن سال خمسی درآمدی به دست آورد، آیا می‌تواند این درآمد را جایگزین پول مخمّسِ خرج شده، قرار دهد و خمس آن را نپردازد؟

› اگر بعد از حصول اولین درآمد در سال جدید مال مخمس را مصرف کرده باشید، در پایان سال به همان مقدار از درآمد استثناء می شود و خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۲۴۲۶

› کشاورزی از درآمد سالش، کود مرغی می خرد و در زمین کشاورزی پخش می کند، ولی در منطقه ما عرف بر این است که زمانی کود را مصرف شده می دانند که در زمینی که در آن زمین، کود پاشی شده یک بار کشت شود و گیاه کاشته شده در زمین از آن کود استفاده کرده باشد فلذا کودی که در زمین پاشیده شده و از آن استفاده نگردیده هر چند پاشیده شده، مالیت دارد و دلیل آن هم این است که زمینی که در آن کود پاشی شده و اجاره داده می شود ارزش کود پاشیده شده جدای از اجاره زمین محاسبه می گردد. حال سؤال این است که آیا این کود که در زمین پخش شده ولی مالیت دارد، خمس دارد یا خیر؟

› چنانچه این کودها عرفاً مصرف شده محسوب نشود و از درآمد بین سال خریده شده باشد، متعلق خمس است.

پرسش شماره ۵۳۳۰۵

› با توجه به اینکه ارزش سهام هر لحظه می تواند بالا یا پایین شود و تا وقتی که سهام را نفروشیم سود معنی ندارد ولی ارزش صوری آن نشان می دهد که بالا رفته. حال آیا سهام در صورت فروش آن، متعلق خمس است که دسترسی به سود پیدا می شود؟ یا خمس سهام بر ارزش صوری تعلق می گیرد که یک ارزش تابلویی است و روز دوم می تواند کم شود و در واقع هنوز سودی کسب نشده است؟

› اگر سهام، با درآمد سال، خریده شده باشد، سر سال خمسی، هر مقداری که قابل فروش باشد، باید خمس آن پرداخته شود، هر چند فعلاً قصد فروش نداشته باشد.

پرسش شماره ۵۳۲۱۸

› مقداری سهام بورسی از پول غیر مخمس به مبلغ ده تومان خریداری کردم؛ در سر سال خمسی ارزش آن بیست و سه تومان بود ولی نفروختم. اکنون که چند ماه از سال خمسی می گذرد، ارزشش به پانزده تومان کاهش یافته است؛ حال در صورت فروش این سهم، من باید خمس (۱۳ تومان) سود محقق نشده سر سال خمسی رو بپردازم یا ۵ تومان سود محقق شده فعلی رو؟

› در صورتی که سهام در سر سال خمسی قابل فروش بوده، باید خمس ارزش آن در سر سال خمسی به علاوهٔ کاهش ارزش پول (تورم آن) را بپردازید.

پرسش شماره ۵۲۹۵۶

› اگر محاسبه دقیق خمس سخت یا غیر ممکن باشد چه وظیفه ای داریم؟

› واجب است محاسبه خمس را انجام دهید و در موارد مشکوک با ولیّ امر خمس یا وکیل او مصالحه کنید.

پرسش شماره ۵۲۳۴۲

› مدتی قبل تصمیم گرفتم مبلغی پول از درآمد سالیانه ام را به پدرم هدیه بدهم و در واقع آن پول را متعلق به پدرم می دانستم، اما قبل از این که پول را به پدرم بدهم، ایشان از من خواست فعلا آن پول را به برادرم که نیاز به پول داشت قرض بدهم و بعد از این که برادرم پول را برگرداند آن را به پدرم بدهم، حالا اگر برادرم بعد از رد شدن سال خمسی من، پول را برگرداند آیا باید خمس آن را بدهم یا می توانم به علت این که کاملا قصد داشتم پول را به پدرم هدیه بدهم، بدون دادن خمس، پول را به پدرم بدهم؟

› پرداخت خمس مبلغ یاد شده بر شما واجب است، مگر این که پدرتان به شما وکالت داده باشد که از طرف او هدیه را قبول کنید و به برادرتان قرض بدهید، در این فرض با انجام این کار خمس آن بر شما واجب نیست.

پرسش شماره ۵۲۳۰۴

› اگر هدیه‌ای به کسی بدهیم و بعد از چند ماه به علت قطع ارتباط و به هم خوردن رابطه، آن را به ما پس دهد، آیا باید خمس هدیهٔ پس گرفته شده را بپردازیم؟

› اگر هدیه را از درآمد بین سال تهیه کرده اید، در صورتی که قبول کنید و هدیه را پس بگیرید، حکم درآمد همان سال تهیه هدیه را دارد، بنا بر این اگر بعد از سال خمسی پس بگیرید، باید فوراً خمس آن را بپردازید.

پرسش شماره ۵۲۰۸۲

› اگر بنزین یارانه ای در کارت بنزین مانده باشد، مشمول خمس می شود؟

› آنچه از سهمیه در کارت مانده مشمول خمس نیست.

پرسش شماره ۵۱۸۰۲

› آیا نماء های منفصل گاو، شتر و گوسفند (مانند روغن و امثال آن) اگر برای احتیاج سال آینده نگه داشته شود، مشمول خمس می گردد؟

› اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی مصرف نشود، خمس دارد.

پرسش شماره ۵۰۴۵۷

› آیا به اشیایی که بصورت کلکسیونی جمع آوری می شوند مانند سکه، اسکناس، تمبر و غیره خمس تعلق می گیرد؟

› در صورتی که خرید و نگهداری و استفاده از آنها خارج از شأن نباشد و به قصد تجارت خریداری و نگهداری نشده باشد، خمس ندارد.

پرسش شماره ۴۹۴۵۳

› خمس سال گذشته ام را از پول وامی که در آن زمان گرفته بودم پرداخت کردم، در حالی که در آن زمان هنوز قسطی از آن وام را پرداخت نکرده بودم؛ سپس در سال خمسی جاری که الان نزدیک به پایان آن هستم تعدادی از اقساط آن وام را پرداخت کردم، آیا این پولی که برای اقساط وام در سال جاری داده ام از مؤونه ام محسوب می شود و یا اینکه باید خمس آن را پرداخت کنم؟

› اقساط وامی که برای پرداخت خمس سال گذشته هزینه شده است، از مؤونه محسوب نمی شود و اگر از درآمد بوده باید خمس آن پرداخت شود.

پرسش شماره ۴۷۵۱۹

› آیا به پولی که از بیمهٔ بیکاری گرفته می‌شود، خمس تعلق می‌گیرد؟

› اگر بر اساس قرارداد بین پرداخت کننده و گیرنده بیمه باشد، خمس دارد.

پرسش شماره ۴۷۰۴۴

› شخصی مغازه یا زمینی می خرد تا در آن کسب و کار یا زراعت کند، لذا نیت او کسب درآمد از طریق افزایش قیمت ملک نیست و این خرید ملک با پولی انجام شده که خمسش نیز پرداخت شده است، آیا با توجه به افزایش متداول قیمت املاک، هر سال به افزایش قیمت آن ملک خمس تعلق می گیرد؟

› تا زمانی که مغازه و یا زمین را نفروخته، افزایش قیمت آن خمس ندارد و هر گاه آن را فروخت، افزایش قیمت آن پس از کسر مقدار تورم، جزء درآمد سال فروش است و چنانچه تا پایان آن سال خمسی، صرف زندگی نشود و باقی بماند، باید خمس آن را بپردازد.

پرسش شماره ۴۶۰۸۲

› کتاب هایی که چند جلدی هستند ولی به صورت تکی هم می توان خریداری کرد، اگر با هم خریداری شوند در حالی که تنها به یکی از آنها نیاز داریم و در آینده جلد دیگر را می خوانیم، آیا خمس بر آن تعلق می گیرد؟

› کتابهایی که تا پایان این سال خمسی مورد احتیاج عرفی شما باشد، مشمول خمس نیست و مازاد بر آن را که از درآمدتان خریده اید، سر سال خمسی، خمس دارد.

پرسش شماره ۴۶۰۵۳

› آیا به درآمد و خوراکی هایی که مثلاً یک ماه یا چند ماه و کمتر از یک سال خمسی بر آن گذشته، خمس تعلق می‌گیرد؟

› به طور کلی هر چیز مصرفی خریداری شده از درآمد، اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی باقی بماند (ولو یک سال کامل از زمان تهیه آن ها نگذشته باشد) خمس دارد. البته مقداری که صدق مؤونه کند و مثلاً برای پیش‌آمدهای احتمالی (مثل آمدن میهمان) چنان چه با دادن خمس، مقدار باقیمانده کفایت نمی‌کند و نگرانی شخص برطرف نمی‌شود و یا تا پایان ماه به آن نیاز دارد، خمس ندارد.

پرسش شماره ۴۱۴۸۴

› اگر جهت خرید ماشین، حقوق دریافتی یک سال خود را تا سر سال خمسی پس انداز کنم، آیا مشمول خمس است؟

› اگر به فاصله اندکی (حدود یک هفته) بعد از سال خمسی، آن را در خرید ماشین مورد نیاز و در حد شأن خود مصرف کنید، خمس ندارد؛ در غیر این صورت باید خمس آن را بپردازید.

پرسش شماره ۴۱۴۸۲

› آیا به سنواتی که کارگران به صورت سالانه دریافت می‌کنند، خمس تعلق می‌گیرد؟

› حق سنوات و آنچه بر اساس قرارداد پرداخت می شود جزو درآمد سال دریافت، محسوب می‌شود؛ بنا بر این اگر تا حدود یک هفته پس از سال خمسی، در مؤونه صرف نشود باید خمس آن را پرداخت.

پرسش شماره ۴۱۴۴۹

› بنده کارمند هستم و تاکنون سال خمسی برای خود تعیین نکرده ام؛ تکلیف چیست؟

› شروع سال خمسی حقوق‌بگیران اعمّ از کارگران و کارمندان و غیره، همان روز اوّلی است که مزد یا حقوق خود را دریافت می کنند و یا می توانند دریافت نمایند. البته پایان سال خمسی مبنی بر تدقیق نیست و تا چند روز (حدود یک هفته) را شامل می شود. در اولین فرصت نزد وکیل مرجع تقلید، خمس اموالتان را بر اساس سال خمسی واقعی ـ اگر زمان آن را می دانید ـ محاسبه و پرداخت کنید؛ و اگر زمان آن را نمی دانید، با مصالحهٔ با وکیل مرجع تقلید، زمان محاسبهٔ خمس، سر رسید سال خمسی شما است و هر سال باید در آن تاریخ محاسبهٔ خمس را انجام دهید. ضمناً اگر شخصی از سال های قبل، خمسی بر عهده دارد، باید در زمان پرداخت، تورّم آن را نیز پرداخت نماید.

پرسش شماره ۴۱۴۰۵

› باقیماندهٔ حقوق ماهیانه بازنشستگی، آیا هبه و هدیه است و خمس ندارد یا مشمول خمس است؟

› حقوق بازنشستگی و پولی که به خاطر مرخصّی استفاده نشده، پرداخت می شود، اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی باقی بماند، خمس آن واجب است.

پرسش شماره ۴۱۳۹۶

› موعِد سال خمسی بنده پانزده شعبان است و بر اساس ماه شمسی، نیمه ماه واقع می شود؛ از طرفی حقوق را آخر ماه و بعد از سال خمسی واریز می کنند. آیا باید خمس پول آن پانزده روز را محاسبه و پرداخت کنم؟

› در فرض مذکور حقوق دریافتی، جزء درآمد سال دریافت است، و لازم نیست خمس آن را بپردازید.

پرسش شماره ۴۱۳۶۴

› آیا به حقوق دانشجویان دانشگاه‌های بورسیه مثل تربیت معلم و علوم قضایی، خمس تعلق می‌گیرد؟

› کمک هزینهٔ تحصیلی که به دانشجویان پرداخت می‌شود، خمس ندارد؛ ولی کسانی که بورسیه شوند و از دوران دانشجویی حقوق بگیرند، به حقوق آن‌ها چنانچه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی در مؤونهٔ زندگی مصرف نشود، خمس تعلق می‌گیرد.

پرسش شماره ۴۱۳۳۵

› اگر شخص سیدی خرجی خود را بالفعل ندارد* آیا می تواند سهم سادات بگیرد؟
*مثلا زمین به ارث رسیده ولی هنوز جدا نشده و با دیگر وراث شریک است و معلوم نیست کی به فروش برسد و یا این که پول به دیگران قرض داده (چه قبلاً که نیازمند نبوده و چه حال که نیازمند است) و الآن خودش ندارد و یا فعلاً پولش نزد شخص دیگری است.

› در صورتی که نتواند از ملک، مخارج سالانه را تأمین کند یا وجه قرض داده شده به راحتی قابل وصول نباشد و شخص سید قادر به تأمین نیازهای متعارف سالانه نباشد، می تواند سهم ساداتی که از طرف ولی امر خمس اجازه داده شده است را دریافت کند.

پرسش شماره ۴۰۰۶۹

› اینجانب مالک یک واحد آپارتمان می باشم که با توجه به مسائل خانوادگی امکان استقرار در آن برایم میسر نمی باشد؛ لذا آن محل را اجاره داده و با بخشی از مبلغ دریافتی واحدی را اجاره نموده ام؛ آیا با توجه به مطالب فوق به آن واحد، خمس تعلق می گیرد؟

› اگر آپارتمان را برای سکونت تهیه کرده اید و مورد احتیاج فعلی شماست، هرچند فعلاً به دلیل عدم امکان سکونت اجاره داده اید، خمس به آن تعلق نمی گیرد.

پرسش شماره ۳۹۴۲۰

› هر روز مبلغی را به عنوان صدقه برای سلامتی امام زمان کنار می‌گذارم؛ وقتی این مبالغ جمع شد، یک گوسفند با همین نیت قربانی می‌کنم در سر رسید سال خمسی، آیا به این مبالغ جمع‌شده نیز خمس تعلق می‌گیرد؟

› به طور کلی صدقه و انفاق از مخارج سال انفاق محسوب می‌شود؛ بنا بر این در فرض سؤال مادامی که مبالغ مذکور به دست فقیر یا وکیل او نرسیده از ملک شما خارج نشده است و چنانچه از درآمد کسب‌تان باشد و تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی آن را به فقیر یا وکیل او نرسانده باشید، مشمول خمس است.

پرسش شماره ۳۹۳۲۵

› اگر پولی را قرض دهیم و ندانیم قرض گیرنده پس می دهد یا خیر و اگر ندهد نیز پیگیر نخواهیم شد؛ در این صورت مال قرض داده شده خمس دارد؟

› به طور کلی قرض‌دهنده اگر مال قرضی را از درآمد سالیانه کارش و قبل از پرداخت خمس آن قرض داده است در صورتی که بتواند تا آخر سال، قرضش را از بدهکار بگیرد، واجب است که هنگام رسیدن سال خمسی اش خمس آن را بپردازد و اگر نتواند قرض خود را تا پایان سال بگیرد، فعلاً پرداخت خمس آن واجب نیست؛ لیکن هر وقت آن را وصول کرد، باید خمس آن را بدهد.

پرسش شماره ۳۹۰۵۴

› منزلی از پدرمان به ارث بردیم. به جای فروش و تقسیم همهٔ آن، اقدام به فروش بخشی از آن، جهت ساخت و تقسیم بین ورّاث کردیم. آیا اکنون خمس به آن تعلق می‌گیرد و در صورت مثبت بودن پاسخ، مبنای محاسبهٔ خمس چگونه است؟ لازم به ذکر است هیچ یک از ورّاث پیش از این، منزل شخصی و یا موجودی نقدی برای سرمایه‌گذاری در این ملک نداشته‌اند.

› ارث و پول فروش آن خمس ندارد، هر چند قیمت آن افزایش یافته باشد؛ مگر آن که نگهداری یا ساخت آن به قصد تجارت و زیاد شدن قیمت باشد که در این صورت، پس از فروش (و کسر مقدار تورم در پایان سال خمسی)، بنابر احتیاط واجب باید خمس ارزش افزودهٔ آن پرداخت شود.

پرسش شماره ۳۸۷۹۶

› معنای "احوط" در این حکم چیست؟
«هبه و هدیه خمس ندارد؛ هرچند احوط این است که اگر از مخارج سال، زیاد بیاید، خمس آن پرداخت شود.»

› منظور احتیاط استحبابی است.

پرسش شماره ۳۸۲۴۶

› قبل از رسیدن سال خمسی، قصد داشتم یک کیسه برنج به خواهرم هدیه بدهم. به ایشان هم گفتم که بیاید و آن را ببرد؛ ولی چون وسلیه نقلیه نداشت، نیامد و من هم وسیله نداشتم که برای ایشان ببرم. برنج پیش من ماند تا سال خمسی‌ام فرا رسید و بعد از مدتی، همان برنج را خودم بردم به ایشان دادم؛ قصد بنده فرار از خمس نبوده؛ آیا به این یک کیسه برنج، خمس تعلق می‌گیرد؟

› اگر برنج را با درآمد بین سال تهیه کرده اید و تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی به خواهرتان تحویل نداده اید، خمس دارد.

پرسش شماره ۳۸۰۶۶

› اگر سال خمسی موجر نزدیک باشد، آیا وی می تواند از مستأجر بخواهد بر خلاف رویه هر ماهه، دو روز مبلغ وجه الاجاره را دیرتر بدهد تا موعد سال خمسی موجر بگذرد و خمس به آن تعلق نگیرد؟

› چنین درخواستی موجب عدم تعلق خمس نمی شود.

پرسش شماره ۳۷۷۲۴

› بلیط هواپیمایی را برای مشهد تهیه کردم ولی قبل از رفتن به مشهد، سال خمسی ام فرا رسید؛ آیا باید خمس بلیط را پرداخت کنم؟

› اگر زمان مسافرت به صورتی باشد که عرفاً لازم است بلیط آن زودتر تهیه شود، خمس ندارد.

پرسش شماره ۳۷۶۱۱

› شخصی سال‌های آخر عمرش مریض بوده و مبلغ ۲۵ میلیون تومان پس انداز داشته است؛ بعد از فوت او ۱۹ میلیون تومان خرج کفن و دفن ایشان شد؛ آیا تمام پول ایشان هنگام فوت متعلق خمس است یا فقط باقی‌مانده پول بعد از کفن و دفن؟

› اگر برای تجهیز میت از ترکه او هزینه شود، ادای خمس آنچه هزینه شده است، واجب نیست.

پرسش شماره ۳۶۲۲۲

› اگر کسی خمس خود را از روی ریا بپردازد، آیا برئ الذمه می‌شود یا خیر؟

› اداء خمس هر چند بدون قصد قربت باشد، موجب برائت ذمه می شود.

پرسش شماره ۳۵۴۵۰

› بنده برای شخص فوت شده‌ای، نماز استیجاری می خوانم. آیا به پول دریافتی بابت آن، خمس تعلق می‌گیرد؟

› پول نمازهای خوانده شده، اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی، صرف در مؤونه نشود، خمس دارد.

پرسش شماره ۳۴۷۴۰

› مبنای اموال و نقدینگی که از سال گذشته خمسی باقی مانده، چیست؟ اصل آن پول است یا موجودی؟ و در اموال نیز اصل مال سال قبل یا موجودی؟ مثلاً فروشگاهی سال گذشته صد حلقه لاستیک ماشین به ارزش پنجاه میلیون داشته و امسال هشتاد لاستیک به ارزش پنجاه میلیون دارد، ولی نود درصد لاستیک های سال گذشته، فروش رفته و جایگزین شده است. در مورد موجودی نقدی نیز، سال گذشته ده میلیون داشته و خمس آن را داده و الآن نیز ده میلیون دارد؛ ولی آن پول پارسال نیست یا آن پول، کاملاً مصرف شده و یا معلوم نیست.

› با فرض این که پول موجود، حاصل خرید و فروش کالا (لاستیک ها) است، مجموع کالاها و پول مخمّس سال قبل - به اضافه مقداری که به جهت تنزّل ارزش پول از ارزش آن ها کاسته شده - از مجموع قیمت کالاها و پول موجود فعلی کم می شود، آنچه اضافه بود، مشمول خمس است و تغییر کالا و یا پول، مشکلی ایجاد نمی کند.

پرسش شماره ۳۴۶۰۸

› آیا به پولی که به شکل سهام در بازار بورس است، خمس تعلق می گیرد؟ اگر در طول یک سال، در معاملات زیادی، خرید و فروش صورت گیرد و گاهی سودی هم در مجموع داشته باشد، آیا به سود حاصل شده، خمس تعلق می گیرد؟

› اصل سهام، اگر از درآمد کسب و کار در بین سال خمسی، خریداری شده و تا حدود هفت روز بعد از سال خمسی باقی بماند به قیمت قابل فروش در سر سال، خمس دارد. اما اگر اصل آن خمس نداشته، مانند هدیه و... یا خمس آن پرداخت شده، چنانچه سر سال، ترقی داشته و قابل دریافت باشد، تنها ترقی قیمت آن با لحاظ کسر تورم اصل آن، چنانچه تا حدود هفت روز بعد از سال خمسی، خرج زندگی نشود، خمس دارد.

پرسش شماره ۳۴۵۵۹

› فردی پیش از فرا رسیدن سال خمسی، مبلغی جهت دارو و درمان، هزینه نموده و أسناد آن را جهت دریافت بیمه، به سازمان مربوطه ارسال کرده است. سازمان بیمه، بعد از گذشت سال خمسی، مبلغی را به ایشان پرداخت نمود. (نقداً یا چک روز یا به حساب ریخته یا...)
۱- آیا به مبلغ دریافتی، خمس تعلق می گیرد؟
۲- اگر به آن خمس تعلق می گیرد، آیا زمان پرداخت آن، هنگام دریافت مبلغ است؟ یا اگر تا سال خمسی بعد، هزینه نشد در آن زمان، باید خمس آن را بپردازد؟

› ج۱و۲) اگر انسان هزینه درمان را از درآمد سال پرداخت کند و بعد از سال خمسی، بیمه، آن را به او برگرداند، به پول دریافتی از بیمه، خمس تعلق می گیرد، که باید بلافاصله پس از دریافت، فوراً پرداخت شود.
اما اگر هزینه درمان را از پول مخمس و یا پولی که خمس آن واجب نبوده، (مانند: هدیه و یارانه و...) پرداخته است، در این صورت مبلغ بازپرداختی بیمه، خمس ندارد.

پرسش شماره ۳۴۵۱۲

› من دختری سی و چهار ساله‌ام که متناسب با شأن خانواده ام برای مجالس خواستگاری و مهمانی چادر مناسب نداشتم. امسال چند تا چادر خریدم ولی تا زمان سال خمسی ام استفاده نکردم؛ آیا خمس دارد؟

› در فرض سؤال چنانچه همه آن‌ها مورد نیاز و مطابق با شأن عرفی مناسب با شما باشد، پرداخت خمس آن، واجب نیست.

پرسش شماره ۳۴۵۰۵

› آیا هزینه طول درمان، خمس دارد؟ (هزینه ای که پزشک به خاطر استعلاج، استراحت داده و بیمه، پول استراحت را مثلاً روزی بیست تومان تا یک یا دو ماه می پردازد) اداره بیمه این ماه پول را داده و ماه بعد، سال خمسی من است. آیا باید خمسش را بدهم؟

› اگر پول‌های پرداخت شده بر اساس قرارداد بین گیرنده آن وجوه با بیمه باشد؛ و یا اگر کارفرما حق بیمه را پرداخته و پرداخت کارفرما بر اساس شرط بین گیرنده و او (کارفرما) باشد، در این صورت حکم درآمد را دارد و إلا حکم هدیه داشته و خمس آن واجب نیست.

پرسش شماره ۳۴۴۲۵

› آیا با وجود کسر شدن مالیات از حقوق ماهانه، از دادن خمس معاف می شویم؟ برخی می گویند چون هر ماه، مقداری از حقوق کارمندان دولتی، بابت مالیات کسر می شود، دیگر خمس نمی دهیم یا هنگام بازنشستگی و دریافت مبلغ بازنشستگی به علت آن که مالیات داده ایم، به پول بازنشستگی ما خمس تعلق نمی گیرد!

› مالیات ربطی به خمس ندارد؛ به طور کلی مالیاتی که حکومت جمهوری اسلامی بر اساس قوانین و مقررات وضع می کند، هر چند پرداخت آن بر کسانی که قانون، شامل آنان می شود، واجب است و مالیاتِ پرداختی هر سال از مؤونه همان سال محسوب است، ولی از سهمین مبارکین محسوب نمی شود، بلکه بر آنان، دادن خمس درآمد سالانه شان در زائد بر مؤونه سال به طور مستقل، واجب است.

پرسش شماره ۳۴۳۳۸

› آیا ممکن است کسی به جای هر سال، در هر ماه خمس بدهد؟ آیا بعد از این که پولی به عنوان خمس جدا شد (در این فرض) رساندن آن به ذی حق، وجوب فوری دارد؟

› محاسبه ماهانه خمس و پرداخت آن اشکالی ندارد و در صورت پرداخت، سر سال خمسی بار دیگر، خمس به آن تعلق نمی‌گیرد و نیز انسان اگرچه می‌تواند آن را کنار بگذارد اما مادامی که آن را به ولی امر خمس یا وکیل مسلّم ایشان نداده است خمس محسوب نمی شود و مصرف خمس نیاز به اجازه خاصّ دارد.

پرسش شماره ۳۴۲۸۴

› آیا به هدیه‌ای که ذخیره شده، خمس تعلق می‌گیرد؟

› خمس هدیه، واجب نیست، هر چند آن را نگه دارد، و قیمت آن افزایش یابد؛ مگر آن که نگهداری آن به قصد تجارت و زیاد شدن قیمت باشد که در این صورت، پس از فروش، بنا بر احتیاط واجب باید خمس ارتقاء قیمت آن - پس از کسر مقدار تورم - اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی صرف مؤونه نشود، پرداخت شود.

پرسش شماره ۳۴۱۶۹

› یک ماه بعد (اواخر بهمن)، سال خمسی بنده است.
۱. اگر اکنون لباس و کفش نو به نیت مراسمی که در اسفند ماه داریم و همچنین عید نوروز تهیه کنم، آیا به آنها خمس تعلق می گیرد؟ اگر یک بار از آنها استفاده کنم چطور؟
۲. اگر پیش پرداختی برای سفر زیارتی که قرار است بعداً عازم شوم، داشته باشم، آیا بایستی مبلغ پرداختی را در محاسبه خمس سال، در نظر بگیرم یا نه؟

› ج۱) خمس دارد. مگر این که قبل از سال خمسی، واقعاً مورد نیاز شما باشد؛ یا تهیه آنها برای آینده، عرفاً جزء مؤونه شما محسوب شود، که در این صورت خمس ندارد.
ج۲) اگر ناگزیر از پیش پرداخت قبل از سال خمسی هستید و مقدار آن در حد شأن عرفی شما است، خمس ندارد.

پرسش شماره ۳۳۹۹۵

› مبلغی را به عنوان هدیه به همسرم داده‌ام؛ اکنون به من برگشت داده و گفته نیت ایشان دریافت هدیه نبوده، بلکه قرض گرفته؛ آیا این وجه خمس دارد؟

› اگر از درآمدتان بوده و سال خمسی بر آن گذشته است، خمس دارد؛ مگر اینکه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی خرج زندگی شود.

پرسش شماره ۳۱۹۲۹

› اجناسی که به صورت نسیه فروخته شده و مشتریان هنوز پول اجناس را پرداخت نکرده‌اند، تکلیف خمس آن‌ها چگونه است؟

› قیمت نقدی کالا در زمان معامله، جزو درآمد سال معامله و سود نسیه جزو درآمد سال دریافت می‌باشد.

پرسش شماره ۳۰۷۵۴

› اگر از پول خودم، برای اداره خرج کنم و بعد از سال خمسی با اداره تسویه و پول هزینه شده را دریافت کنم، آیا به آن خمس تعلق می‌گیرد؟

› اگر پول هزینه شده از درآمد باشد، پس از دریافت آن، بعد از سال خمسی، خمس دارد؛ مگر اینکه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی خرج زندگی شود.

پرسش شماره ۳۰۵۳۷

› خارج از کشور در شرکتی مشغول کار هستم که مدیران آن کافرند؛ آیا مسأله ذیل در خصوص خمس درآمد بنده صحیح است؟ «اگر از کافر یا کسی که به دادن خمس عقیده ندارد، مالی به دست انسان بیاید؛ واجب نیست خمس آن را بدهد.»

› منظور از عبارت مذکور آن است که این دو گروه هر چند یقین داشته باشید که خمس در عین اموال آن‌ها وجود دارد و خمس مال‌شان را نپرداخته‌اند، چنانچه به شما مالی را بدهند که خمس آن را نداده‌اند، برای مالک شدن و تصرف شما در تمام آن مال، لازم نیست شما خمس آن را بدهید و این به معنای رفع تکلیف خمس از درآمد حاصل از کسب خودتان نیست.

پرسش شماره ۲۹۲۴۸

› سر سال خمسی بعد از محاسبه و پرداخت خمس، معلوم شد که در محاسبه حقوق، اشتباهی رخ داده و مقرر گردید ماه آینده به عنوان معوقه پرداخت کنند؛ آیا به محض دریافت حقوق معوقه مذکور، باید خمس آن پرداخت گردد؟

› حقوق معوقه که بعد از سال خمسی پرداخت می‌شود جزء درآمد سال وصول است و اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی بعدی مصرف شود، خمس ندارد.

پرسش شماره ۲۸۳۱۲

› سال خمسی، اول آذر و تاریخ بیمهٔ ماشین، آخر آذر ماه است. آیا می‌توان هزینهٔ بیمه را از درآمد سال جدا کرده، سپس خمس پرداخت شود؟

› در فرض سؤال پرداخت بیمه ماشین جزء مخارج سال بعد محسوب می شود و کسر قیمت آن از درآمد امسال صحیح نیست.

پرسش شماره ۲۷۹۸۸

› اگر کسی جلوتر و زودتر از سال خمسی، مبلغی را به عنوان خمس پرداخت نماید، کفایت از خمسی که بعداً در ذمه او خواهد آمد می‌کند؟

› اگر زمان پرداخت خمس، مالِ مورد تعلق خمس نداشته باشد و بعد از پرداخت خمس، درآمدی به دست آورد، خمس پرداخت شده کفایت از خمس آن درآمد نمی کند؛ ولی اگر خمس درآمدی که موجود است را قبل از رسیدن سال خمسی بپردازد، در این صورت کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۲۷۸۱۹

› شخصی بعد از ازدواج و تعیین مهریه همسرش، اولین حقوقش را دریافت کرده است. از زمان ازدواج ۷ سال می‌گذرد و طی این ۷ سال، خمسی برای پرداخت، محاسبه نکرده است، اما قصد دارد هم اکنون خمس خود را محاسبه و پرداخت نماید؛ از طرفی به همسرش مهریه بدهکار است؛ آیا اجازه دارد هم اکنون کل داراییش (به جز بخشی که برای مایحتاج و تأمین مخارج زندگی باید نگه‌دارد) را برای جبران بخشی از مهریه به همسرش تحویل دهد؟

› به طور کلی درآمدهایی که سال خمسی بر آن نگذشته است را می توان بابت مهریه همسر داد. اما پرداخت خمس مقداری که در فرض سؤال در این چند سال، اضافه بر مخارج سالانه شخص مزبور بوده، با محاسبه تنزل ارزش پول لازم است؛ البته با توجه به اینکه فرد مذکور، حساب سال نداشته و نمی‌داند که به هنگام صرف پول در خرید مایحتاج، آیا سال خمسی بر آن گذشته یا نه، در مورد پول خرید آنها بنابر احتیاط واجب باید با یکی از نمایندگان مقام معظم رهبری مصالحه نماید.

پرسش شماره ۲۷۸۱۷

› من تازه، مسلمان شده‌ام و پدرم همچنان بهائی است ولی تقریباً همه اموالش را به من بخشیده است و در قسمتی از آن هم تصرفاتی انجام داده‌ام؛ آیا خمس بر من واجب شده است؟

› اموالی که به شما بخشیده شده خمس ندارد ولی چنانچه خودتان از راه کسب و کار - هر چند با به کارگیری همان اموال - درآمدی کسب کرده‌اید، لازم است حساب سال خمسی داشته باشید.

پرسش شماره ۲۷۷۹۵

› اگر کفن میت از پولی خریداری شده باشد که وی خمس آنرا نداده باشد، در صورتی که میت را دفن کرده باشند، آیا لازم است آن را نبش قبر کنیم تا کفنی که حلال باشد را بر وی بپوشانیم؟ یا اینکه خمس هزینه کفن را بپردازیم؟

› به طور کلی کفن مورد نیاز انسان خمس ندارد و نبش قبر ولو در فرض سؤال جایز نیست.

پرسش شماره ۲۷۷۷۱

› در رابطه با مسائل مربوط به خمس کتاب، از تعبیر «شأن عرفی» استفاده می‌شود، منظور دقیق از شأن عرفی چیست؟

› یعنی عرف مردم که در موقعیت و جایگاه اجتماعی شما باشند، این امکانات را تهیه می‌کنند.

پرسش شماره ۲۶۷۲۲

› مبلغی پول که گاهی در جیب لباس جا می‌ماند و سال خمسی فرد می‌گذرد و بعد از چند ماه پیدا می‌شود، آیا خمس به آن تعلق می‌گیرد؟

› اگر از درآمد کسب باشد و ناگزیر از ذخیره سازی آن برای مصارف اتفاقی نباشید، باید خمس آن را بپردازد.

پرسش شماره ۲۶۳۴۶

› پارچه‌ای را خریداری کردم و خودم با آن، لباس دوختم که دوخت آن برایم هزینه‌ای نداشت. اکنون که سال خمسی‌ام است، می‌خواهم خمس آن را بپردازم. آیا خمس قیمت پارچهٔ خریداری شده را باید بپردازم یا خمس ارزش لباسی که دوخته‌ام؟

› اگر لباس را برای فروش و کسب درآمد دوخته‌اید و پارچه آن از درآمد کسب و کار تهیه شده، باید خمس ارزش لباس دوخته شده را بپردازید؛ ولی اگر برای استفادهٔ خودتان باشد و یا برای هدیه به کسی که دادن آن عرفاً در شأن شما محسوب می شود، دوخته‌اید و تحویل او داده اید، خمس آن بر شما واجب نیست؛ مگر آن که قبلاً به پارچه یا پول آن، خمس تعلق گرفته باشد، که در این صورت باید خمس قیمت پارچه را با احتساب تورّم آن بپردازید.

پرسش شماره ۲۵۸۳۰

› بنده پروژه‌ای کار می‌کنم و مثلاً امسال حق‌الزحمه بنده را در سه قسط باید بدهند. سال خمسی من ششم دی ماه است. اگر خودم در دادن گزارش کار برای پرداخت قسط دومم معطل کنم، تا سال خمسی‌ام بگذرد و بعد گزارش بدهم، آیا اشکال دارد؟

› حقوقی که قبل از سال خمسی قابل دریافت است، خمس آن واجب است، اگر چه بعد از سال خمسی آن را بگیرید.

پرسش شماره ۲۴۹۵۴

› قبل از سال خمسی مبلغی را از شخصی طلبکار بودم. پس از سال خمسی به میزان همان مبلغ به آن شخص بدهکار شدم و عملاً بین ما تهاتر رخ داد؛ با این وضع، آیا خمسی بر عهده من هست یا خیر؟

› باید خمس پولی را که از درآمد سال، قرض داده اید را بپردازید، مگر اینکه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی، بابت مؤونه زندگی، بدهکار همان شخص شده و تهاتر انجام شده باشد.

پرسش شماره ۲۲۹۳۹

› اگر شخصی، برای استفادهٔ حرام، حجم اینترنت بخرد، آیا باید خمس آن را بدهد؟

› خمس مقداری که از درآمد بین سال، صرف حرام شده، واجب است و جزء مؤونه محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۲۰۶۶۶

› قبل از سال خمسی، مبلغی را به فروشنده کولر گازی دادم، تا ایشان کولر بخرند. سال خمسی من گذشت و ایشان کولر را تحویل ندادند و گفتند در حال خرید هستم. تکلیف خمس من چه می‌شود؟ ضمناً به دلیل ضرورت، کولر لازم دارم و قصد پس گرفتن پول را نداشته و ندارم. اگر خمس تعلق بگیرد و بخواهم خمس بدهم، پولم به کولر نمی‌رسد. (البته پول دست ایشان است.)

› اگر تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی کولر خریده شود یا تهیه آن موقوف بر پیش پرداخت پول آن باشد، پول پرداختی خمس ندارد.

پرسش شماره ۱۲۸۰۹

› شخصی ماشینی دارد که هم برای خود و خانواده‌اش استفاده می‌کند و هم با آن کار می‌کند؛ آیا به این ماشین، خمس تعلق می‌گیرد؟ اگر گاهی در ایام تعطیل با ماشین کار کند چه؟

› اگر ماشین را به دو هدف خریداری کرده، باید خمس مقداری (درصدی) را که برای کار کردن خریده بپردازد، ولی اگر ماشین را برای مؤونهٔ خود تهیه کرده است ولی گاهی از آن درآمدی هم کسب می کند، خمس ندارد.

پرسش شماره ۱۲۲۷۹

› اگر کسی هدیه را به قصد تجارت نگهداری کند و سال خمسی‌اش فرا رسد، در حالی که قیمتش ترقی کرده، ولی او قصد فروش

ندارد، نسبت به خمس آن چه وظیفه‌ای دارد؟

› به طور کلی هبه و پول فروش آن خمس ندارد؛ هر چند قیمت آنها افزایش یافته باشد، مگر اینکه نگهداری آن به قصد تجارت و زیاد شدن قیمت باشد که در این صورت، پس از فروش بنابر احتیاط واجب ارزش افزودهٔ آن پس از کسر مقدار تورم، از درآمد سال حساب می‌شود که در صورت موجود بودن آن در پایان سال خمسی، خمس آن باید داده شود.

پرسش شماره ۱۱۵۵۲

› در اوایل ازدواج، همسرم با تصوّر این که مازاد بر درآمد ندارد، سال خمسی نداشت؛ اما الآن مصالحه و تعیین سال خمسی کرده است. آیا اعمالی نظیر عمره، نماز و عباداتی که در آن ایام انجام داده ایم، صحیح است؟

› بله، صحیح است.

پرسش شماره ۱۰۹۵۴

› شخصی پشت بام منزلی که خود و خانواده‌اش در آن سکونت دارند را به دیگری بفروشد، تا خریدار در آن قسمت برای خود خانه‌ای بنا کند؛ آیا به پول حاصل از فروش پشت بام مذکور، خمس تعلق می گیرد؟ در صورت گذشت یک سال چطور؟

› اگر بعد از سال خمسی که منزل مذکور، مؤونه شده بفروشد، خمس ندارد؛ ولی اگر قبل از آن باشد و پول مزبور تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی خرج زندگی نشود، متعلق خمس است.

پرسش شماره ۹۹۷۱

› مبلغی از سهم سادات را اجازه گرفته‌ام به مستحق بدهم؛ آیا جایز است با آن پول، وسیله‌ای برای جهیزیه مستمند سید تهیه

کنم یا باید پول را به ایشان بدهم؟

› باید پول را تحویل ایشان بدهید. البته می‌توانید با کسب اجازه از سید فقیر، سهم سادات را از طرف او قبول کنید و با اجازه او کالایی را برایش بخرید و تحویل دهید.

پرسش شماره ۹۹۵۱

› برای محاسبه خمس مغازه دار فرمودید: در روز معینی که سال خمسی ایشان است، تمام اجناس و موجودی نقدی را جمع بزند و از سرمایه اصلی که مخمس است کم کند، چنانچه سرمایه مازاد داشت خمس آن را بپردازد؛ حال اگر اجناس مغازه و موجودی نقدی را از سرمایه اصلی کسر کرده و مازاد نیامد، وضعیت محاسبه خمس چگونه است؟ برای محاسبه خمس سال بعد آیا باید مجدداً موجودی نقدی و اجناس مغازه را از همان سرمایه اصلی سال قبل کم کنم یا سرمایه امسال؟

› در فرض سؤال که چیزی اضافه بر سرمایه سال قبل ندارید، خمس واجب نیست؛ ضمناً برای محاسبهٔ خمس سال بعد باید موجودی نقدی و اجناس مغازه که امسال (سال دوم) دارید را با لحاظ کسر تورم، از موجودی سال سوم کم کنید و خمس اضافهٔ آنرا بپردازید.

پرسش شماره ۹۸۸۶

› آیا می‌توان در مالی که صد در صد مطمئن هستیم به آن خمس تعلق گرفته، تصرف کرد؟ مثلاً در مهمانی‌ها آیا می‌توان از آن مال استفاده کرد؟

› استفاده از اموال صاحب خانه ولو در فرض سؤال برای مهمان، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۹۸۱۸

› آیا به پولی که در ایام مرخّصی زایمان به کارمند داده می‌شود، خمس تعلق می‌گیرد؟

› در فرض سؤال چنانچه تا حدود یک هفته بعد از سال خمسی باقی بماند، خمس دارد.

پرسش شماره ۸۹۶۹

› شخصی که قصد تعیین سال خمسی دارد، در چه زمانی باید یک بیستم مال خود را تخمیس کند؟

› سال خمسی تعیینی نیست؛ بلکه با اولین درآمد هر مکلفی، سال خمسی او شروع می شود. کسانی که سال خمسی نداشته‌اند و یا بیش از یک سال، خمس نداده‌اند و اموال آن‌ها نسبت به تعلق خمس، مشکوک شده است، باید در اموال مشکوک، با حاکم شرع، مصالحه کنند که باید به نماینده معظم له رجوع و کسب تکلیف نماید.

پرسش شماره ۷۰۶۱

› یکی از نزدیکان که اهل نماز و روزه است، در پرداخت خمس سهل انگار است؛ می‌خواهم خمس او را به طور تقریبی محاسبه و بدون این که خبردار شود، بپردازم. آیا این عمل تأثیر مثبتی در برائت ذمهٔ وی دارد یا خیر؟

› اشکال ندارد و بریء الذمه می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۳۲

› آیا هارد کامپیوتر نیز خمس دارد؟ مثلا اگر ۱۰۰۰ گیگ باشد بنده فقط توانسته ام ۱۰۰ گیگ آن را مصرف کنم!

› اگر مورد نیاز و متناسب با شأن عرفی شما باشد، خمس ندارد.

پرسش شماره ۶۷۷۰

› تمام درآمد خود را قبل از سال خمسی خرج می‌کنم، فقط مقداری از آن باقی می‌ماند و به عنوان پس‌انداز من حساب می‌شود. اگر این مقدار پس انداز جزء مؤونه باشد، آیا خمس دارد؟ به طور کلی تا چه مقدار پس انداز، جزء مؤونه می‌تواند باشد؟

› پس انداز مقداری پول برای نیازهای احتمالی، چنانچه با دادن خمس، نیازهای مزبور برطرف نمی شود، خمس ندارد.

پرسش شماره ۵۳۴۵

› آقایی برای خانم خود، قبل از سال خمسی‌اش فیش حج خریداری می‌کند و چند سال بعد برای اعزام، فرا خوانده می‌شوند؛ آیا به این پولی که با آن فیش خریداری شده، خمس تعلق می‌گیرد یا نه؟

› مبلغی را که برای ثبت‌نام همسر، قبل از رسیدن سال خمسی، به نام او ثبت نام شده و در اختیار او است، خمسش واجب نیست؛ امّا سود بانکی این فیش اگر پیش از سال عزیمت به سفر حج، قابل وصول نبوده، جزء درآمد سال وصول، محسوب می‌شود که اگر در همان سال خمسی، هزینهٔ سفر حج شود، خمس ندارد.

پرسش شماره ۵۲۱۷

› اگر پول هدیه، ارث و... در راه حرام استفاده شوند، آیا خمس دارد؟

› پرداخت خمس آن واجب نیست، هر چند احتیاط مستحب است که خمس هدیه پرداخت شود.

پرسش شماره ۳۸۰۱

› آیا بعد از فوت مرجع تقلید، می توانم خمس را به دفتر او بدهم؟ یا باید به مرجع تقلید زنده داد؟

› به طور کلی خمس باید به ولی امر خمس داده شود.

پرسش شماره ۱۵۷

› دانشگاه، پولی را از من اضافه دریافت کرده بود و بعد از چند سال برگشت داده است؛ من نمی‌دانم خمس آن را قبلاً پرداخت کرده‌ام یا نه؛ آیا باید خمس آن را بدهم؟ اگر باید بدهم، آیا همین زمان باید پرداخت کنم؟ یا سر سال خمسی؟

› در فرض سؤال، اگر پول مرجوعی، از درآمدتان بوده و نسبت به پرداخت خمس آن شک دارید، باید خمس آن را فوراً بپردازید.

پرسش شماره ۱۰۱

خوردنی ها و آشامیدنی‌ها

› ۱. حکم استفاده از خمیر ترش برای تهیه نان چیست؟ با توجه به اینکه گفته می شود ضمن تخمیر آرد و آب، الکل تشکیل می شود و نشانه ی آن تشکیل حباب روی سطح خمیر ترش هست؟
۲. حکم استفاده از استارتر خمیر ترشی که کفیر در آن به کار رفته چیست؟ با توجه به اینکه گفته می شود کفیر دارای درصدی الکل هست؟
۳. حکم خمیر مایه های موجود در بازار چیست؟ با توجه به اینکه گفته می شود در تولید آنها از فرآورده های انگور استفاده شده و گاهی وارداتی هستند؟
۴. حکم محصولات کفیر و پروبیوتیک که فروخته می شود و گاهی در کارخانه هم تولید نشده اند، چیست؟

› ج۱) صرف تخمیر مادامی که مست کننده نباشد، موجب حرمت نمی شود و خوردن آن اشکال ندارد.
ج۲) اگر یقین ندارید الکل موجود آن از نوع مشروبات الکلی است، استفاده مانع ندارد؛ ولی اگر مکلف شخصاً یقین کند که از نوع مشروبات مست کننده است، بنا بر احتیاط واجب نجس و خوردن آن حرام می باشد.
ج۳) موادی که در بازار مسلمین فروخته می شود و یقین به حرام بودن آن ندارید، پاک و خوردن آن اشکال ندارد.
ج۴) تا یقین به نجاست و حرمت آن نباشد، پاک و حلال است و خوردن آن مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۳۰۵۶

› عصاره اجزای حرام حیوان حلال گوشت (مثلاً آبی که در آن صرفاً دنبلان پخته شده است.) آیا حلال است؟

› جوشانده یا عصاره یک شئ، حکم همان شئ را دارد و در فرض سؤال حرام است.

پرسش شماره ۷۲۶۱۹

› خوردن تخم پرنده ای که ندانیم برای حلال گوشت است یا حرام گوشت، چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال تخمی که دو طرفش مختلف است (سر آن با انتهای آن متفاوت است) مانند تخم مرغ، حلال بوده و چنانچه هر

دو طرفش متفق و مساوی باشد حرام بوده و خورده نمی شود.

پرسش شماره ۷۲۶۱۸

› کودک دو ساله‌ای دارم که چون از لحاظ رشد رفتارهای اجتماعی و مهارتی، نسبت به سن خود عقب‌تر است، پزشک، رفتن به مهدکودک را برای او ضروری دانسته است در کشوری غیر اسلامی زندگی می‌کنیم برای وعده‌های غذایی، مسئولین مهد از گوشت خوک در غذای کودکان استفاده نمی‌کنند اما امکان تهیه گوشت با ذبح اسلامی ندارند و طبق قوانین از منزل هم نمی‌توان غذا برد؛ از طرفی اینجا مهدکودکی برای مسلمانان وجود ندارد با این تفاسیر، تکلیف چیست؟ آیا کودک می‌تواند از غذای مهد بخورد

› در فرض سؤال که شما غذای حرام را به او نمی‌خورانید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۸۴۶

› آیا خوردن چشم و حدقه چشمِ گوسفند حرام است؟

› خوردن مردمک و سیاهی چشم که در وسط عِنبیّه* قرار دارد حرام است؛ ولی خوردن باقی چشم اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۷۹۹

› گوشت طاووس حلال هست یا حرام؟

› طاووس حرام گوشت می باشد.

پرسش شماره ۷۰۶۰۳

› آیا خوردن شیره انگور حرام است؟ اگر با جوشاندن غلیظش کنیم حلال می‌شود؟

› خوردن شیره انگور اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۲۰۴

› نظر به دغدغه‌مندی ایرانیان و مسلمانان مقیم اروپا در خصوص قوانین اتحادیه اروپا مربوط به طعام (مجموع خوراکی ها و نوشیدنی ها) و با توجه به مقدمه ذیل سوالی مطرح هست که نظر شما رهگشای مقلدان خواهد بود.
اتحادیه اروپا قوانینی در خصوص مواد خوراکی دارد؛ طبق آخرین قانون مصوب اتحادیه اروپا شرکت های تولیدی حق استفاده از حشرات را به شکل های مختلف آن (خشک شده - پودرشده و...) در انواع خوراکی ها دارند.
با توجه به عدم آگاهی مصرف کنندگان نسبت به تمام جزئیات مواد غذایی بکار رفته در محصولات و تعدد محصولات مختلف از جهت کمّی و کیفی و سخت بودن بررسی همه محصولات و جزئیات آنها از جهت حلیّت و حرمت، به خاطر استفاده از نام علمی در ارائه اطلاعات (مثلا اگر حشره ای در محصول استفاده شده نام علمی آن را درج می کنند)؛ لطفا به دو پرسش ذیل پاسخ فرمایید:
۱- مقلدان تا چه حد باید دقت عقلی و وسواس را در خرید و استفاده از خوراکی ها و مواد اولیه رعایت کنند؟
۲- آیا بررسی مواد غذایی و جزئیات آنها و طراحی بستری (سامانه اینترنتی و موبایلی) برای بررسی مواد غذایی حلال از حرام (هرچند کار سخت و زمان بری باشد) بر گروهی از مقلدان که تخصص آن را دارند، مصداق واجب کفایی است و لازم است انجام شود یا خیر؟

› ج۱) خوردن خوراکی هایی که معلوم نیست از اجزای حشرات در آن استفاده شده است اشکال ندارد، البته اگر بدون زحمت و مثلاً با یک نگاه به مواد تشکیل دهنده خوراکی که روی آن درج شده است، معلوم می شود که از اجزای حشرات در آن موجود است یا نه، بنا بر احتیاط در این حد تحقیق لازم است.
ج۲) واجب نیست.

پرسش شماره ۷۰۰۶۸

› آیا بین الطلوعین در احکام، حکم شب را دارد یا روز؟ مثلاً اینکه آیا در این وقت، مستحب است انسان نشسته آب بخورد یا ایستاده؟

› به طور کلی روز عبارت است از معنای عرفی آن؛ یعنی از طلوع تا غروب خورشید، البته اگر در موردی دلیل معتبری داشته باشیم بر این که عملی باید از طلوع فجر شروع شود مانند روزه، طبق دلیل عمل می شود.

پرسش شماره ۶۹۸۱۶

› آیا ادرار در حمام، مکروه است؟

› به طور کلی ادرار کردن در حمام، مکروه است.

پرسش شماره ۶۹۷۵۹

› خوردن گردن مرغ و رگ داخلیش اشکال دارد؟

› خوردن گردن مرغ اشکال ندارد؛ بله خوردن «نخاع» که رشته سفیدی است که در وسط گردن و کمر و «پی» که در دو طرف تیره پشت می باشد، در مرغ و سایر پرندگان، بنا بر احتیاط واجب حرام است.

پرسش شماره ۶۹۷۴۸

› آیا در ثلثان شدن آب انگور شرط است که فقط با آتش باشد یا با تبخیر در آفتاب نیز همین حکم را دارد؟

› اگر آب انگور با آتش یا آفتاب جوش بیاید و دو سوم آن بخار شود، خوردن آن حلال است.

پرسش شماره ۶۹۴۹۱

› حکم استفاده از تنباکو با طعم شراب که در بازارهای ایران موجود است، چیست؟

› در فرض سؤال اگر مصرف تنباکو از نظر عرف، استعمال خمر و شراب محسوب نشود و باعث مستی و وارد شدن ضرر قابل ملاحظه‌ای نگردد، اشکال ندارد، هرچند احوط، ترک آن است.

پرسش شماره ۶۹۰۱۴

› ۱. در صورتی که قبل از سرکه شدن شراب، نجاست دیگری به آن برسد، آیا با سرکه شدن، خوردنش حلال است؟
۲. در صورتی که با انگور یا خرمای نجس، سرکه درست شود، آیا خوردنش جائز است؟

› ج۱) بنابر احتیاط واجب خوردن آن جایز نیست.
ج۲) نجس است و خوردن آن جایز نیست.

پرسش شماره ۶۸۹۴۵

› اگر در غذا (مثلاً به اندازه یک مشت) دانه‌های غوره ریخته شود و به مدت چند ساعت روی حرارت بجوشد، آیا از نظر شرعی مشکلی دارد؟

› جوش آمدن غوره یا آب‌غوره اشکال ندارد و پاک می باشد و خوردن آن نیز حلال است.

پرسش شماره ۶۸۹۴۴

› ۱- آیا خوردن تربت امام حسین (علیه السّلام) برای غیر جهت شفاء جائز است؟
۲- خوردن تربت برای شفاء تا چه اندازه جائز است؟

› ج۱و۲) خوردن تربت قبر امام حسین (علیه السلام) به نیت شفا و حداکثر به مقدار یک نخود متوسط، اشکال ندارد، در غیر این صورت جایز نیست، مگر این که در آب یا شربت مخلوط باشد، به گونه‌ای که خوردن گل به آن گفته نشود.

پرسش شماره ۶۸۹۳۱

› ۱- چیزی که مست کننده است، آیا مقدار کم آن نیز، حرام است؟
۲- آیا مخلوط کردن آب با شراب باعث از بین رفتن حرمت آن می‌شود؟

› ج۱) آنچه زیادش مستی می‌آورد، کم آن نیز حرام است؛ بنا بر این اگر به فرض، در بعضی از مزاج‌ها یا در بعضی از مناطق یا به سبب عادت به آن، مستی نیاورد، موجب عدم حرمت آن نمی‌شود.
ج۲) در فرض سؤال اگر شراب مستهلک نشود و عرفاً بر آن صدق شراب کند یا مست کنندگی داشته باشد، خوردن آن حرام است در غیر این دو صورت نیز نجاست آن با اضافه کردن آب قلیل بنا بر احتیاط واجب برطرف نمی شود و لذا خوردن آن اشکال دارد.

پرسش شماره ۶۸۹۲۲

› در خارج از کشور، بعضی از مواد غذایی و آرایشی به عنوان رنگ دهنده از ماده‌ای به نام کارمین (برگرفته از نوعی سوسک یا شته) استفاده می‌شود، آیا استفاده و خوردن آنها حلال و پاک است؟

› چنانچه در رنگ مذکور، اجزاء حشره نباشد یا در مواد غذایی، مستهلک شده باشد، استفاده از آن در خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها اشکال ندارد و خوردن آن جایز و پاک است.

پرسش شماره ۶۷۹۶۱

› خاک تربتی را از خدام حرم امام حسین علیه السلام گرفتم ولی نمی دانم این خاک از چه فاصله ای از قبر گرفته شده است؛ حکم خوردن آن چیست؟

› به طور کلی خوردن کمی از تربت حضرت سیدالشهداء علیه السلام برای شفا اشکال ندارد و در موارد مشکوک بین خاک تربت و غیر آن، احتیاط مستحب آن است که با آب یا چیز دیگری مخلوط شود به نحوی که خاک مستهلک شود و در این صورت خوردن آن هم مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۳۳۲۶

› آیا آب دهان گربه و حیوانات حرام گوشت حرام است؟

› به طور کلی آب دهان حیوان زنده اگر نجس العین نباشد، پاک و حلال است.

پرسش شماره ۶۳۲۸۱

› شاخه درخت میوه منزل مردم که از روی دیوار به خارج خانه‌اش در مسیر جاده آمده است، آیا می‌توان برای خوردن، استفاده کرد؟

› اگر فردی در مسیر خود به درخت میوه‌ای در جادّه برخورد کند و یا شاخه‌های درخت از باغی بیرون آمده باشد، می‌تواند از میوه‌های آن استفاده کند مشروط به این که:
اولاً به قصد استفاده از میوه به آن مسیر نرفته باشد.

ثانیاً به درخت آسیب نرسانده و شاخه‌های آن را نشکند.
ثالثاً همانجا میوه را خورده و همراه با خود نبرد.

پرسش شماره ۶۱۲۴۳

› اگر صاحب رستورانی در خارج از کشور مسلمان باشد و بگوید که گوشت حلال استفاده می کند، آیا کافی است و تفحص لازم نیست؟

› استفاده از گوشت در فرض سؤال اشکال ندارد؛ مشروط به اینکه صاحب رستوران بنا بر احتیاط واجب با گوشت مزبور، معامله گوشت حلالی که ذبح شرعی شده است، بکند و تفحص لازم نیست.

پرسش شماره ۵۹۲۲۶

› مکروهات در خوردن و آشامیدن چیست؟

› اموری که در غذا خوردن مکروه است:
۱- در حال سیری غذا خوردن. ۲- پر خوردن؛ و در روایت آمده است که خداوند عالم، بیشتر از هر چیز از شکم پر بدش می‌آید. ۳- نگاه کردن به صورت دیگران در موقع غذا خوردن. ۴- خوردن غذای داغ. ۵- فوت کردن چیزی که می‌خورد یا می‌آشامد. ۶- منتظر چیز دیگر شدن بعد از گذاشتن نان در سفره. ۷- پاره کردن نان با کارد. ۸- گذاشتن نان زیر ظرف غذا. ۹- پاک کردن گوشتی که به استخوان چسبیده، به طوری که چیزی در آن نماند. ۱۰- پوست کندن میوه. ۱۱- دور انداختن میوه پیش از آن که کاملًا آن را بخورد.
اموری که در آب آشامیدن مکروه است:
۱- زیاد آشامیدن آب. ۲- آشامیدن آن بعد از غذای چرب. ۳- آشامیدن آب در شب به حالت ایستاده. ۴- آشامیدن آب با دست چپ. ۵- آشامیدن آب از جای شکسته کوزه و جایی که دسته آن است.

پرسش شماره ۵۴۲۷۷

› آیا آب غوره (انگور نارس) در صورت جوشاندن با حرارت مستقیم آتش، حرام می شود؟

› جوشاندن غوره موجب حرام شدن آن نمی شود.

پرسش شماره ۴۸۹۱۵

› بنده متأهل هستم و ۱۲ سال زندگی مشترک دارم ، به علت کم بودن تعداد اسپرم امکان فرزند آوری نداشته و نابارور محسوب می شوم. با استفاده از روش های نوین نیز نتیجه حاصل نشد و مشکل فقط کم بودن تعداد اسپرم اعلام شد. در درمان های طب سنتی استفاده از ماهی سمنقور تأکید شد. با توجه به اینکه از طرفی گوشت این ماهی به دلیل نداشتن پولک، حرام است و طرف دیگر این ماهی برای درمان مؤثر است، حکم استفاده از آن به عنوان دارو چیست؟

› مجرد آنچه در سؤال ذکر شده است، مجوّز محسوب نمی شود، ولی در صورتی که راه دیگری برای درمان نباشد، به قدر ضرورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۸۹۱۱

› آیا خوردن جگر گوسفند نیم پز (اصطلاحاً در جگرکی ها می‌گویند آب دار) حلال است؟

› فی نفسه اشکال ندارد. البته اگر در آن، خون وجود داشته باشد و در گوشت و جگر، مستهلک نشده باشد، خوردن خون جائز نیست.

پرسش شماره ۴۳۸۶۲

› می‌خواستم بدانم اگر سبیل انسان بلند باشد و موقع آب خوردن مانع شود، مشکلی پیش می‌آید یا اشکالی ندارد؟

› بلند گذاشتن آن به مقداری که هنگام خوردن و آشامیدن با غذا یا آب برخورد کند، مکروه است.

پرسش شماره ۴۲۹۴۳

› ملاک شناخت حیوان حرام گوشت و حلال گوشت چیست و چگونه می توان تشخیص داد؟

› به طور کلی حیوانات حرام گوشت بر چند قسم هستند:
الف) حیوانات دریایی: از میان حیوانات دریایی فقط ماهی دارای فلس (پولک) حلال بوده و سایر ماهیان و حیوانات دریایی حرام گوشت هستند.
ب) حیوانات خشکی دو قسم هستند:
۱. حیوانات اهلی: خوردن گوشت تمام گونه‌های گوسفند، گاو و شتر حلال است، اما خوردن گوشت اسب و استر و الاغ مکروه است که کراهت گوشت اسب از بقیه کمتر است، ولی خوردن گوشت سایر حیوانات اهلی مثل سگ و گربه حرام است.
۲. حیوانات وحشی: از میان آن ها آهو، گاو، بز کوهی، الاغ وحشی و گوَزن حلال است و خوردن گوشت حیوانات درنده حرام است و آن حیوانی است که خوی درندگی دارد و دارای ناخن و دندان نیش قوی است؛ مثل شیر، پلنگ، یوز پلنگ، گرگ و یا دارای نیش ضعیفی است؛ مثل روباه، کفتار، شغال، و همچنین خرگوش -اگر چه از درندگان نیست- و نیز همهٔ حشرات و خزندگان؛ مثل مار، موش، سوسمار، قورباغه، خارپشت، سوسک و... که قابل شمارش نیست و نیز حیواناتی که مسخ شده اند؛ مثل فیل، میمون، خرس و ... حرامند.

پرسش شماره ۴۲۸۸۴

› گوشت هدهد، پرستو و گوشت گورخر چه حکمی دارد؟

› گوشت گورخر حلال است اما گوشت هدهد و پرستو مکروه است.

پرسش شماره ۴۲۸۴۲

› آیا می‌توان در رستوران‌های کشورهای غیراسلامی، غذاهای غیرگوشتی و نوشیدنی های غیر الکلی خورد؟ با توجه به اینکه که درباره روغن، کره، سس، پنیر و سایر مواد و افزودنی های به کار رفته در آن‌ها اطلاعی نداریم.

› اگر در رستورانهای مذکور، شراب نوشیده نمی‌شود و یا علم به نجاست و حرمت آنچه مصرف می کنید، نداشته باشید، خوردن غذا در آنجا فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۱۵۲

› آیا خوردن رگ و روده‌های خونی در گوشت حیوانی که صحیح ذبح شده و بعد پخته شده است حلال است؟ و آیا این‌ها پاک هستند؟

› خوردن رگ در فرض سؤال کراهت دارد؛ همچنین خوردن خون درون رگ‌ها اگر هنگام پخت، مستهلک شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۱۴۴

› اگر نیم خورده مرغی که طعمه سگ شده، مرغی دیگر بخورد، آیا گوشت و تخم این مرغ را می‌توان استفاده کرد؟

› خوردن تخم و گوشت مرغ مزبور پس از ذبح شرعی اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۰۵۵

› در خصوص خوراکی وارداتی (اسنک تام تام) از کشور مالزی که در تولید آن طعم دهنده ای که در آن به مقدار ۷ دهم درصد خرچنگ استفاده شده است به سؤالات ذیل پاسخ فرمایید:
۱- آیا قاعده استهلاک فقهی در این خصوص جاری می‌شود یا خیر و حکم چیست؟
۲- با عنایت به مقدار ۷ دهم درصدی در موارد مشابه آیا درصدی جهت اجراء قاعده استهلاک می توان ارائه نمود که حد مجاز حلیت باشد و بیشتر از آن باعث حرمت شود؟

› جاو۲) در فرض سؤال اگر اجزاء حرام به گونه ای با مواد حلال دیگر مخلوط شده باشد که عین اجزاء حرام عرفاً باقی نمانده و قابل تشخیص نباشد به گونه ای که صدق خوردن خرچنگ نکند، اشکال ندارد و تشخیص موارد با مکلف است و اگر شک در تحقق استهلاک داشته باشد خوردن آن جائز نیست.

پرسش شماره ۴۱۶۲۷

› گوشت‌های چرخ شده که معمولاً پیش از چرخ کردن گوشت، شسته نمی‌شود، چه حکمی دارد؟ تقریباً همه کبابی‌ها، رستوران‌ها، مردم و... در شهرها از این گوشت‌ها استفاده می‌کنند.

› استفاده از گوشت‌های چرخ شده مذکور و فرآورده‌های آن، مادامی که یقین به سرایت نجاست به آن ندارید بلا مانع است و بررسی هم لازم نیست.

پرسش شماره ۴۱۴۸۷

› ایا خوردن ماهی « اوزون برون» حرام است؟

› اگر از نوع ماهی های فلس دار - پولک دار - باشد، حلال است و تشخیص آن به عهدهٔ مکلف است.

پرسش شماره ۴۱۴۶۶

› تعدادی از فقها می‌گویند در سوسیس و کالباس از رگ های حرام جانوران حلال استفاده می‌شود. با توجه به این مسئله، خوردن سوسیس و کالباس حکمش چیست؟

› به طور کلی در بازار مسلمین تا زمانی که استفاده از اجزاء حرام در تهیه مواد غذایی، احراز نشود، خوردن آن اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۴۱۴۰۶

› آیا تخم مرغ های رسمی که در آن خون است خوردن آن اشکال دارد؟ حکمش چیست؟

› خون داخل تخم مرغ نجس نیست ولی خوردنش جایز نمی باشد، می توان آن را از تخم مرغ جدا کرده و تخم مرغ را مصرف کرد.

پرسش شماره ۴۱۳۰۰

› آیا سوختگی هایی که روی گوجه و گوشت پخته و نان (یا اشیاء دیگر) است، خوردنش اشکال دارد؟

› اگر ضرر قابل توجهی نداشته باشد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۹۷۵

› آیا در خانه‌ای که خانواده آن نماز نمی‌خوانند می توان چیزی خورد؟

› خوردن غذا در خانه مذکور فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۸۸۰

› ۱. آیا تمام اقسام میگو و ماهی‌های فلس دار حلال است؟
۲. در موارد شبهه در فلس دار بودن بعضی از اقسام ماهی‌ها، آیا نظر متخصصین مورد اعتماد، معتبر است؟
۳. با توجه به اینکه طبق نظر اهل خبره، شاه میگو (لابستر) جزء دسته میگوها محسوب می‌شود، آیا خوردن آن حلال است؟

› ۱-ماهی‌های فلس دار و میگو حلال گوشت هستند.
۲-اگر در فلس دار بودن ماهی، شک داشته باشید، از این جهت محکوم به حلیّت است.
۳-در فرض اطمینان مکلف به میگو بودن لابستر، خوردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۵۷۴

› خون داخل تخم مرغ اگر به گونه ای باشد که پس از هم زدن مستهلک شود و چیزی از خون پیدا نباشد و نیمرو درست شود، آیا خوردن آن جایز است؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۹۶

› حکم غذا خوردن در خانه کسی که مال حلال و حرام او مخلوط شده است، چیست؟

› تا زمانی که علم به حرام بودن غذای مصرفی نداشته باشید، مصرف غذا اشکال ندارد. ضمن اینکه بر فرض یقین داشته باشید

که اموال صاحب خانه مخلوط به حرام است، لازمه اش یقین به حرمت چیزی که مصرف می کنید نیست. البته، اگر یقین به حرام بودن آنچه از اموال او مصرف می کنید، داشته باشید، استفاده از آن برای شما جایز نیست مگر آنکه جدایی از آن خانواده و قطع رابطه با آنان برای شما، حرجی باشد که در این صورت استفاده از اموال مخلوط به حرام آنان اشکال ندارد، ولی ضامن مال دیگران که در اموال مورد مصرف شما وجود دارد، هستید.

پرسش شماره ۴۰۴۵۸

› در استان هرمزگان نوعی غذا وجود دارد و مصرف می‌کنیم که از ماهی، پوست نارنج، نمک، آب و خاک خوراکی قرمز (گِلِک) جزیره هرمز که معدنی است تهیه می‌شود. لازم به ذکر است که فقط از آب این غذا همراه با نان محلی استفاده می‌شود. حکم مصرف این غذا با وجود این نوع خاک خاص چیست؟

› اگر خاک، خورده نشود و یا به قدری کم باشد که در غذا مستهلک شده باشد و خوردن خاک بر آن صدق نکند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۵۲

› حکم خوردن آدامس چیست؟ این که اگر برای فرآوری آدامس و یا سایر مواد غذایی، مقداری الکل و شکر اضافه کنند، آیا سبب حرمت آن می‌شود؟

› خوردن و جویدن آدامس فی نفسه مانعی ندارد؛ مگر این که مکلف یقین حاصل کند، آدامس یا ... با مشروبات الکلی و مست کننده مخلوط شده که در این صورت بنابر احتیاط واجب، نجس و موجب متنجس شدن آدامس شده و خوردن آن بنا بر احتیاط، حرام است.

پرسش شماره ۳۹۸۶۰

› ایا خوردن ماهی مرکب حرام است؟

› به طور کلی خوردن ماهی هایی که در اصل پولک ندارند، مانند ماهی مرکب (هشت پا)، حرام است.

پرسش شماره ۳۹۷۵۵

› من خارج از ایران زندگی می‌کنم. به دفعات مکرّر از رستوران ماهی گرفته و خورده ام. می‌دانم ماهی را باید زنده صید کرد، اما چون نمی‌توانستم از این موضوع مطلع شوم، کاری نکردم. یعنی فکر می‌کردم حتماً با تور صید می‌کنند؛ تکلیف ماهی‌هایی که در گذشته خورده‌ام چیست؟ حکم خوردن ماهی هایی که فلس دارند و حلالند، ولی نمی‌دانیم صید شده‌اند یا نه، چیست؟

› در فرض سؤال نسبت به گذشته تکلیفی ندارید. ولی به طور کلی اگر ماهی فلس دار بوده و با دست یا تور و مانند آن به صورت زنده صید شود، حلال است؛ چه کافر آن را صید کند و چه مسلمان. در هر صورت اگر شک شود که ماهی به صورت زنده صید شده یا خیر، مصرف آن جایز نیست.

پرسش شماره ۳۹۲۶۵

› خوردن شیر زن توسط خودش یا همسرش چه حکمی دارد؟

› خوردن شیر زن حرام نیست.

پرسش شماره ۳۹۲۰۷

› با توجه به ظرفیت محدود دریاها در تأمین پودر ماهی جهت استفاده در خوراک آبزیان، محققین به استفاده از منابع جایگزین رو آورده اند. آیا استفاده از پودر خشک شده و آسیاب شده بیضه گاو و گوسفند در تولید غذای آبزیان خوراکی جائز است؟ میزان استفاده در حد ۵ درصد از کل وزن غذا است.

› اشکال ندارد؛ البته اگر در این زمینه قانونی وجود دارد باید رعایت شود.

پرسش شماره ۳۹۰۴۴

› خوردن گوشت خرگوش، خرچنگ و جوجه تیغی چه حکمی دارد؟ در صورت حرمت، اگر به عنوان دارو و برای معالجه استفاده شود آیا جایز است؟

› حیوانات مذکور در سؤال حرام گوشت هستند؛ البته اگر درمان و معالجه به گونه‌ای متوقف بر خوردن گوشت این حیوانات ولو با تجویز پزشک متدین و مورد اطمینان باشد، به مقدار ضرورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۸۴۲

› گیاه خواری (تغذیه بدون گوشت) به همراه مصرف لبنیات و تخم مرغ با مصرف قرص مکمل B۱۲ از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

› اگر ضرر قابل توجه نداشته باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۶۵۳

› این که می‌گویند چیزی که خورده می‌شود، نباید مورد کراهت ذائقه انسان باشد، یعنی همین که انسان بدش نیاید کافی است؟ به طور خاص قورت دادن خلط ها که به دهان می‌آید چه حکمی دارد؟

› خوردن سرگین و آب دماغ حرام است و سایر مواردی که طبع نوع انسان از چیزی نفرت داشته باشد خوردن آن بنا بر احتیاط جائز نیست. البته اگر پاک باشد و با چیز دیگری مخلوط شود که عرفاً مستهلک شده باشد، اشکال ندارد. همچنین فرو بردن خلط سر و سینه که در دهان آمده، حرام نیست.

پرسش شماره ۳۸۴۵۹

› آیا قبل از غذا و بعد از غذا، خوردن نمک، مستحب است؟

› مستحب است.

پرسش شماره ۳۸۳۹۵

› آیا خوردن نوشیدنی‌های انرژی زا که حاوی تائورین (گرده و اسپرم حیواناتی اعم از خوک و گاو) است حرام است؟

› در فرض سؤال اگر اسید آمینه تائورین از اسپرم یا ادرار حیوان حرام گوشت تهیه شده باشد و استحاله نشده باشد، خوردن آن حرام است و اگر به صورت مصنوعی یا از موادی که علم به نجاست آن ندارید، ساخته شده است در صورتی که برای بدن ضرر قابل توجه نداشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۷۹۶۳

› ۱. من مدتی است که در یکی از کشورهای اروپایی زندگی می‌کنم. اطراف ما یک رستوران هست که احتمالاً برای ترکیه‌ای‌ها است. آیا می‌توانم از گوشت‌های این رستوران استفاده کنم؟
۲. برای این که مطمئن شوم گوشت، حلال است، آیا لازم است از فروشنده سؤال کنم؟
۳. آیا گفته فروشنده، قابل اعتماد است؟

› ج۳-۱) موارد مختلف است؛ به طور کلی، خوردن گوشت‌هایی که از غیر مسلمان و بازار غیر مسلمین تهیه می‌شود، حرام است و صرف سؤال از فروشنده یا گفته ی او مادامی که ذبح شرعی را احراز نکنید، تأثیری در حکم ندارد.

پرسش شماره ۳۷۴۷۲

› اگر در ظرف غذا حشره‌ای پیدا شود پس از برداشتن حشره، آیا می‌توان از آن غذا استفاده کرد؟

› خوردن غذا در فرض سؤال، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۶۷۲۲

› حکم استعمال انفیه چیست؟

› اگر ضرر قابل ملاحظه ای داشته باشد استعمال آن جایز نیست.

پرسش شماره ۳۶۴۱۶

› حکم استفاده از وسایل و خوراکی که دیگران آن را به من داده اند، چیست؟ در حالی که آن کالاها ساخت کشورهای خارج (چه مسلمان و چه غیر مسلمان) است؟

› استفاده از وسائل مذکور فی نفسه اشکالی ندارد؛ البته در مورد خوراکی ها اگر از کشورهای اسلامی باشد، مطلقاً اشکال ندارد؛ اما اگر از کشور غیر اسلامی باشد و در آن از فراورده های حیوانی مثل گوشت و روغن حیوان (که احتیاج به تذکیه دارد) استفاده شده باشد، تا زمانی که تذکیه شرعی حیوان را احراز نکرده باشید، نمی توانید از آن استفاده خوراکی کنید ولی از نظر طهارت، اگر یقین به عدم تذکیه نباشد، پاک است.

پرسش شماره ۳۵۶۶۱

› حکم خوردن ملخ چیست؟

› اگر ملخ را با دست یا به وسیله دیگری زنده بگیرند، بعد از جان دادن، خوردن آن حلال است. اما ملخی که بال در نیاورده و نمی‌تواند پرواز کند، حرام است.

پرسش شماره ۳۴۴۸۵

› اگر از پاک بودن آشپز اطمینان نداشته باشیم و ندانیم که اهل غسل هست یا خیر، آیا می‌توان از غذایی که طبخ کرده است، میل کرد؟

› به طور کلی تا یقین به نجاست غذا نداشته باشید، اجتناب از آن لازم نیست.

پرسش شماره ۳۳۴۲۴

› در گذشته از میوهٔ باغ مردم خوردم. الآن پیدا کردن صاحب باغ تا حدّی دشوار و مشقت دارد؛ با این توصیف، تکلیف من چیست؟

› در فرض مذکور، باید از صاحب باغ و اگر از از دنیا رفته از ورثه او حلالیت بطلبید و مجرّد پیدا کردن صاحب مال با مشقت و دشواری، موجب ترک این تکلیف نمی شود. بله اگر از پیدا کردن ایشان مأیوس هستید، به مقداری که مدیون شده اید، از طرف آن ها به فقیر متدین، صدقه بدهید. البته توجه داشته باشید، خوردن از میوه‌های درخت یا شاخه در کنار جاده اشکال ندارد، مشروط به این که: اولاً به قصد استفاده از میوه به آن مسیر نرفته باشد و ثانیاً به درخت، آسیب نرسانده و شاخه‌های آن را

نشکند و ثالثاً همان جا میوه را خورده و با خود نبرد.

پرسش شماره ۳۲۷۷۲

› ۱ . خوردن یا تزریق هروئین چه حکمی دارد؟
۲ . استفاده از گل که نوعی مواد مخدر است، چه حکمی دارد؟

› ج۳-۱) استعمال هر نوع مواد مخدر و استفاده از آن‌ها با توجه به آثار سوءشان از قبیل ضررهای شخصی و اجتماعی قابل ملاحظه‌ای که بر استعمال آن‌ها مترتّب می‌شود، حرام است.

پرسش شماره ۳۱۹۶۱

› حکم خوراندن غذای نجس به نابالغ چیست؟

› خورانیدن عین نجس به اطفال در صورتی که ضرر داشته باشد، حرام می باشد، بلکه اگر ضرر هم نداشته باشد بنابر احتیاط واجب باید از آن خودداری کنند؛ ولی خوراندن غذاهایی که نجس شده است، به طفل حرام نیست.

پرسش شماره ۳۱۹۱۶

› اگر پسر بالغی، گاوی را وطی کند، خوردن گوشت یا شیر گاو یا فروش آن چه حکمی دارد؟ همچنین گوساله‌ای که آن گاو می‌زاید چه حکمی دارد؟ اگر دارایی کل یک خانواده ۲ گاو باشد و فرزند خانواده، وطی کرده باشد و آن خانواده چاره‌ای جز استفاده از شیر یا گوشت آن گاو، ندارند در این مورد حکم چیست؟

› در فرض سؤال، گوشت گاو و گوشت نسلش که بعد از وطی به وجود می آید ـ بنابر اقوا در نسل حیوان ماده و بنابر احتیاط

واجب در نسل حیوان نر ـ همچنین شیر، پشم و موی آن ها حرام می‌شود؛ و در فرض سؤال، واجب است حیوان وطی شده را ذبح کنند سپس بسوزانند و اگر واطی، مالک گاو نباشد، ضامن قیمت گاو است.

پرسش شماره ۳۱۸۵۵

› خوردن تربت سید الشهداء بدون قصد درمان چه حکمی دارد؟ اگر در آب حل کنیم و رنگ آب عوض شود چطور؟

› خوردن تربت قبر شریف حضرت سید الشهداء علیه السلام، به نیت شفاء و به مقدار یک نخود متوسط، اشکال ندارد، اما اگر قصد استشفاء نباشد و به صورت گل یا گل خشک شده باشد جایز نیست و در هر صورت اگر در آب مستهلک شود اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۷۷۹

› آیا خوردن غذایی که با بخار غذای حرام و نجس پخته شده است جایز است؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۳۰۴

› حکم گوشت های یخ زده وارداتی چیست؟ آیا ذبح حلال انجام گرفته است؟

› نسبت به مواردی که توسط حکومت اسلامی نظارت می شود و مربوط به بازار مسلمین است، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۱۶۵

› من تهران زندگی می‌کنم اگر رستورانی صاحبش کلیمی یا مسیحی باشد، آیا می توانم از غذای آن جا استفاده کنم؟ آیا لازم است نسبت به مسلمان بودن صاحب رستوران تحقیق کنم؟

› در فرض سؤال اگر بدانید گوشت از بازار مسلمین تهیه شده یا از مسلمانی گرفته شده و احتیاطاً تصرفات مشروط به تذکیه شرعی را انجام داده است، مصرف آن غذا اشکال ندارد و تحقیق لازم نیست.

پرسش شماره ۳۰۲۶۵

› با توجه به مسئله تشبّه به کفار، حکم خرید، فروش و خوردن نوشیدنی در گیلاس یا جام مشروب چیست؟

› اگر استفاده از آن، ترویج حرام و باطل و تقلید از فرهنگ تهاجمی دشمنان اسلام و مسلمین محسوب شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۹۶۸۹

› اگر از قصابی، پرنده ذبح شده بخریم ولی ندانیم ذبح اسلامی شده است یا خیر، وظیفه ما چیست؟

› اگر قصاب مسلمان است و بنا بر احتیاط واجب تصرفی که مشروط به تذکیه شرعی است را انجام می دهد، استفاده از آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۵۷۹

› حکم پرخوری چیست؟

› مکروه است و اگر ضرر داشته باشد، حرام است.

پرسش شماره ۲۷۲۵۵

› خوردن و آشامیدن در خانه خواهر، برادر، خاله، دایی، عمه، عمو و دیگر اقوام بی اذن آنها چه حکمی دارد؟

› اگر اجازه ورود به خانه را داده‌اند و اطمینان به عدم رضایت آنها ندارید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۷۰۲۷

› بیشتر اوقات به خاطر مشکل دندان، خون ریزی لثه دارم که ظاهراً قابل درمان نیست. هنگام خوردن غذا، عمداً یا سهواً ممکن است خون لثه، وارد گلو شود؛ تکلیف چیست؟

› اگر خون لثه در آب دهان مستهلک شود محکوم به طهارت است و بلعیدن آن اشکال ندارد؛ ضمن این که اگر خون، بی اختیار و یا غیر عمد، از حلق پایین رود ، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۹۳۶

› آیا خوردن کرم خاکی به علت داشتن پروتئین، حلال است؟

› خوردن حشرات از جمله کرم خاکی، حرام است.

پرسش شماره ۲۶۷۳۳

› آیا استفاده از ظروف مسی با روکش آب طلا، برای خوردن ایراد دارد؟

› اگر عنصر طلا در آن به قدری کم است که عرفاً به آن ظرف طلا نمی‌گویند، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۶۵۸۶

› ۱. آیا گوشت گراز حرام است؟
۲. آیا این حیوان نجس است؟

› جاو۲) خوردن گوشت گراز، حرام و نجس است.

پرسش شماره ۲۶۱۵۷

› برخی از کنسروهای ماهی، حاوی ماهی تن است؛ آیا خوردن آن اشکالی دارد؟

› آنچه در بازار مسلمین تهیه و عرضه می‌شود و قبلاً در دست کافر نبوده، محکوم به حلیت است.

پرسش شماره ۲۴۴۸۶

› خوردن چه مواردی در گوسفند حرام است؟

› خوردن پانزده چیز از حیوانات حلال گوشت، حرام است: ۱- خون ۲- فضله ۳- نری ٤- فَرْج ٥- بچه دان ٦- غُدَد که آن را دشول می‌گویند ۷- تخم که آن را دُنْبَلان می‌گویند ۸- چیزی که در مغز کله است و به شکل نخود است ۹- مغز حرام که در میان تیره پشت است ۱۰- پَیْ که در دو طرف تیره پشت است ۱۱- زَهره‌دان ۱۲- سپرز (طحال) ۱۳- بَول‌دان (مثانه) ١٤- حدقه چشم ١٥- چیزی که در میان سُم است و به آن «ذاتُ الاشاجِع» می‌گویند.

پرسش شماره ۲۳۷۴۱

› انجام کارهایی که از لحاظ علمی و پزشکی ثابت شده که موجب ضرر زدن به بدن است، مانند نوشیدن نوشابه‌های گازدار، چه حکمی دارد؟

› نوشابه و امثال آن، اگر موجب ضرر معتنابه نشود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۳۶۰۹

› حکم گوشت و تخم حیوان نجاستخوار چیست؟

› اگر حیوان در فرض سؤال نجاست غیر انسان را خورده باشد و یا در صورت خوردن نجاست انسان، استبراء شده باشد - یعنی مدتی خوردن نجاست انسان را ترک کرده باشد و از صدق عنوان نجاستخوار خارج شده باشد - گوشت و تخم آن حلال است.

پرسش شماره ۲۲۷۸۱

› برای تهیهٔ شیره انگور، ابتدا آب انگور را با مقداری خاک سفید مخلوط کرده و سپس از پارچه رد می کنند تا زلال شود و سپس می‌جوشانند؛ اما ممکن است مقداری خاک در آن حل شده باشد و باقی بماند. با این فرض، آیا خوردن شیره انگور اشکال دارد؟

› اگر خاک در شیره مستهلک شده باشد، خوردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۹۸۹۰

› خوردن چشم گوسفند، چه حکمی دارد؟

› خوردن حدقه چشم (که عبارت است از عدسی چشم) جایز نیست؛ ولی خوردن بقیه آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۹۴۷۲

› اگر انگور همراه میوه‌های دیگر بجوشد و لواشک شود، باز هم حرام است؟

› در فرض مذکور اگر حبه‌های انگور، بسیار کم باشد و آب انگور مستهلک شود به طوری که آب انگور بر آن صدق نکند، یا به قدری جوشانده شود تا دو سوم آن بخار شود و یک قسمت آن بماند، حلال است.

پرسش شماره ۱۹۱۶۰

› آیا مصرف و خوردن مخمّر آب جو برای افزایش اشتهاء، جایز است؟

› آب‌جو (فقاع) حرام است و همچنین اگر الکل، نوشیدنی مست‌کننده باشد، بنا بر احتیاط، نجس و خوردن آن حرام است؛ هرچند به علت کمی آن نسبت به مصرف کننده مسکر نباشد؛ ولی توجه داشته باشید ماء الشعیر طبی پاک است و خوردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۸۸۵۰

› آیا استفاده از حیوان موطوئه انسان نابالغ، اعم از گوشت، پوست، شیر و فضولات آن، جایز است؟ یا باید آن را ذبح کرد و سوزاند؟

› اگر انسان با حیوان حلال گوشت چهارپا نزدیکی کنند گوشت، شیر و پوست آن حرام می‌شود و فضولاتش نجس است؛ همچنین اگر از حیواناتی باشد که از گوشت آن برای خوردن استفاده می‌شود، مانند: گوسفند، گاو و شتر، واجب است که ذبح شده، سپس سوزانده شود و وطی کننده در صورتی که مالک نباشد، باید غرامت قیمت آن را به مالکش بپردازد و اگر حیوانی باشد که بر پشت آن بار می‌گذارند یا سوار می‌شوند و خوردن آن متعارف نیست، مانند: الاغ، قاطر و اسب، از محل وطی، به شهر دیگری برده شود و در آن جا فروخته شود و پولش به مالک حیوان داده شود؛ و فرقی بین بالغ و غیر بالغ نیست.

پرسش شماره ۱۸۵۶۶

› حکم خوردن ژله و ژلاتین و پاستیل که در بازار مسلمانان خریداری می‌شود، چیست؟

› حلیت و حرمت ژلاتین دایر مدار موادی است که از آنها تهیه می‌شود؛ ژلاتین گیاهی حلال است و ژلاتین تهیه شده از استخوان حیوان‌های حلال گوشت که ذبح شرعی نشده‌اند چنانچه ظاهر استخوان را قبل از تبدیل به ژلاتین، تطهیر کنند، پاک و حلال است و اما ژلاتین تهیه شده از پوست حیوان حلال گوشت که ذبح شرعی نشده، نجس و حرام است و ژلاتین تهیه شده از اجزای حیوانات حرام گوشت حرامند؛ در هر صورت اگر ژلاتین دارای قسم حلال و حرام باشد و شما ندانید آنچه می‌خورید از کدام قسم است، محکوم به حلیت است.

پرسش شماره ۱۷۶۵۱

› آیا می‌توان کنار سفره‌ای که شراب وجود دارد، غذا خورد ولی به شراب دست نزد؟

› خوردن از سفره ای که در آن شراب گذاشته شده، مطلقاً حرام است.

پرسش شماره ۱۶۰۴۷

› کبکی را بدون جدا کردن نخاع در هاون کوبیده و آن را به صورت آب گوشت پخته‌اند؛ خوردن این آب گوشت، چه حکمی دارد؟

› موارد مختلف است، چنانچه با ذبح شرعی کبک در فرض سؤال، نخاع در آب گوشت مستهلک شده باشد، خوردن آن اشکالی ندارد؛ در غیر این صورت خوردن نخاع پرنده بنا بر احتیاط واجب جایز نیست؛ ولی خوردن آب گوشت اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۱۵۵۷۰

› آیا آب خوردن در ظروف طلا و نقره، اشکال دارد؟

› خوردن و آشامیدن در ظرفی که از طلا یا نقره ساخته شده، حرام است.

پرسش شماره ۱۵۵۱۱

› برادر من در سوئیس زندگی می‌کند و من قصد دیدار او را دارم. نمی‌دانم او از گوشت با ذبح حلال استفاده می‌کند یا خیر؟ آیا من باید از او بپرسم یا با فرض مسلمان بودن، می‌توانم از غذای او استفاده کنم؟

› به طور کلی گوشتی که از دست فرد مسلمان گرفته می شود اگر ندانید از کافر گرفته، خوردن آن حلال است؛ البته به شرط اینکه بنا بر احتیاط واجب صاحب گوشت در آن تصرفی که مشروط به تذکیه باشد را انجام دهد. ولی اگر بدانید از کافر گرفته است باید نسبت به تذکیه شرعی آن تفحص نمایید.

پرسش شماره ۱۵۳۲۸

› حکم خوردن میوه از باغ متروکهٔ بدون حصار چیست؟

› در فرض سؤال، استفاده از باغ و میوهٔ آن بدون اجازهٔ صاحب آن، جایز نیست؛ بله اگر فردی در مسیر خود به درخت میوه‌ای در جاده برخورد کند، می‌تواند از میوه‌های مذکور استفاده کند، مشروط به این که: اولاً به قصد استفاده از میوه به آن مسیر نرفته باشد و ثانیاً به درخت آسیب نرسانده و شاخه‌های آن را نشکند و ثالثاً همان جا میوه را خورده و همراه با خود نبرد.

پرسش شماره ۱۵۲۸۳

› حکم خوردن گوشت قورباغه، اسب، قاطر و الاغ چیست؟

› قورباغه حرام گوشت است؛ اما گوشت اسب و قاطر و الاغ، مکروه است.

پرسش شماره ۱۰۴۲۶

› در بعضی از روشهای پختن غذا در کشور اندونزی، فقط به اندازه ریختن نمک، نیاز به پودر لاک صدف است؛ با توجه به این که گوشت صدف حرام است، آیا این لاک هم همان حکم را دارد؟

› اگر به مقداری کم است که در غذا مستهلک می‌شود، اشکال ندارد و إلا جایز نیست.

پرسش شماره ۷۵۶۸

› اگر کسی به میهمانی دعوت شود و متوجه شود که در سفرهٔ غذا مشروب گذاشته‌اند، آیا خوردن غذا در این صورت همراه آن‌ها حرام است؟ اگر نتواند آن‌جا را ترک کند، وظیفه‌اش چیست؟

› خوردن غذا بر سر سفره‌ای که در آن شراب می‌نوشند، حرام است و با وجود شرایط، در فرض سؤال، نهی از منکر واجب است.

پرسش شماره ۵۷۶۵

› حکم نطفه‌ای که در تخم مرغ وجود دارد چیست؟ آیا خوردنش حلال است؟

› اگر در تخم مرغ یا نطفه، خونی وجود نداشته باشد، خوردن آن اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۵۶۴۵

› آیا خوردن پنیری که از مایه پنیر حیوانی (رنت) درست می‌شود، در کشوری مانند روسیه که بیشتر حیوانات ذبح شرعی نمی‌شوند، مجاز است؟

› مایه پنیر یا همان انفحه، پاک و حلال است.

پرسش شماره ۵۴۸۷

› آیا خوردن گوشت خام و نپخته، جایز است؟

› اگر ضرر قابل توجهی نداشته باشد به خودی خود اشکال ندارد؛ هر چند خوردن گوشت تازه به طور خام، مکروه است.

پرسش شماره ۵۴۲۰

› ۱. آیا خوردن بخش‌های داخلی شکم ماهیانِ حلال گوشت، حلال است؟
۲. خوردن چه بخش‌هایی از ماهیان حلال گوشت، حرام است؟

› جا و۲) از اجزای ماهی، فقط فضله و خون آن بنابر احتیاط واجب حرام است.

پرسش شماره ۳۶۷۲

› استفاده از ظروف یک‌بار مصرف پلاستیکی در مراسم مختلف جشن و شادی و عزا، امری رایج و مضرّ برای بدن بوده و سرطان‌زا بودن آن‌ها به اثبات رسیده است. ریختن غذای داغ در این ظروف چه حکمی دارد؟

› استفادۀ خوراکی داغ در ظروف یک بار مصرف، اگر ضرر قابل توجهی نداشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۵۸

› تخم لاک‌پشت را برای درمان خوردم؛ برای نماز چه وظیفه‌ای دارم؟

› اگر درمان بیماری، منحصر در خوردن حرام باشد اشکال ندارد؛ ولی در هر صورت مانع صحت نماز نمی‌شود.

پرسش شماره ۲۱۴۳

› آیا خوردن پنیر و گردو به طور جداگانه در روز، مکروه است؟

› طبق برخی از روایات، پنیر با مغز گردو با هم شفا و هر یک به تنهایی مرض است.

پرسش شماره ۱۸۸۷

› در بعضی قرص‌های تقویتی و یا روی کپسول آن، موادی استفاده می‌شود به اسم شلاک (shellac). این دارو از موادی است که از ترشحات حشراتی کوچک، شبیه سوسک روی درخت، به دست می‌آید. آیا خوردن این مواد جایز است؟

› اگر ماده یاد شده تولید شده حشره باشد، مانند عسلی که توسط زنبور تولید می شود، استفاده خوراکی از آن به خودی خود اشکال ندارد. اما اگر عرفاً جزئی از بدن حشره محسوب شود، خوردن اجزاء حشرات جایز نیست؛ مگر این که در فرایند تولید دارو و امثال آن، اجزاء حشره استحاله* یا مستهلک** شود یا معالجه بیمار منحصر در استفاده از اجزاء حشره باشد. ضمناً برای تولید و عرضه عمومی، رعایت قوانین و مقررات مربوطه لازم است.

---

* استحاله: دگرگونی چیزی به صورتی که به حقیقت دیگری تبدیل شود، مانند چوبی که خاکستر شود یا سگی که در نمکزار به نمک تبدیل شود.

** مستهلک شدن: مخلوط شدن ماده ای با ماده دیگر به گونه ای که در نظر عرف (نه با دقت عقلی)، اجزاء ماده از بین برود، مانند شکری که در آب حل شود.

پرسش شماره ۱۴۸۷

› در مورد شائبه وجود پودر خون دام، در چایی خارجی که از آن به عنوان رنگ مجاز خوراکی استفاده می‌شود، آیا خوردن این گونه چایی ها و خوراندن آن به دیگران اشکال دارد؟

› در صورت شک به نجاست چایی، استفاده از آن به نحو خوردن یا خوراندن به دیگران اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۱۲۱۱

روزه

› آیا باطل کردن عمدی روزه واجب غیر معین مثل روزه کفاره و... حرام است؟ آیا قبل از ظهر و بعد از ظهر تفاوتی دارد؟ کفاره چطور؟

› در غیر روزه قضای ماه رمضان اشکالی ندارد و کفاره هم ندارد و فرقی بین قبل و بعد از ظهر نیست.

پرسش شماره ۷۳۱۸۸

› خانمی زمان نزدیک شدن به ایام حیض لکه بینی دارد. در ماه رمضان بعد از نماز عصر پس از وارسی متوجه آلوده بودن باطن شده و لذا فرض بر حیض گذاشته، با این وجود احتیاط کرده و کاری که روزه را باطل کند انجام نداده است اما بعد از مغرب متوجه می شود خون استمرار ندارد. تکلیف روزه آن روز برای وی چه خواهد شد؟

› چنانچه نسبت به ادامه دادن روزه مردد نشده و احتیاطاً روزه را ادامه داده است، روزه اش صحیح است.

پرسش شماره ۷۳۰۵۸

› اگر روزه دار به علت تشنگی زیاد، مردد بین آشامیدن شود و تصمیم به آشامیدن کند و سپس از تصمیم خود منصرف شود، آیا روزه باطل است؟

› اگر در روزۀ ماه رمضان یا روزه واجب معین در بین روز مردد شود که روزه را ادامه دهد یا نه و یا تصمیم بگیرد یکی از مبطلات روزه را انجام دهد ولی آن را انجام ندهد، بنا بر احتیاط واجب باید روزه را تمام کند و بعداً قضای آن را هم بگیرد.

پرسش شماره ۷۲۹۷۴

› اگر کسی نذر کند در فلان روز روزه استیجاری بگیرد اگر در سفر بود می تواند روزه بگیرد؟

› روزه قضا (چه روزه قضای خودش باشد و چه قضای دیگران که شخص اجیر شده باشد) در سفر صحیح نیست، هرچند نذر کرده باشد.

پرسش شماره ۷۲۹۵۹

› اگر کسی فراموش کند که روزه قضا دارد و روزه مستحبی بگیرد و بعد از اذان مغرب یادش بیاید، حکم روزه اش چیست؟

› کسی که روزه قضا دارد، نمی تواند روزه مستحبی بگیرد و چنانچه فراموش کند و روزه مستحب بگیرد، در صورتی که بین روز یادش بیاید، روزه مستحبی باطل می شود، البته اگر پیش از ظهر باشد، می تواند نیت روزه قضای ماه رمضان کند ولی اگر بعد از ظهر باشد، نیت روزه قضا هم از او صحیح نیست. البته اگر بعد از مغرب یادش بیاید، روزه مستحبی صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۹۲۹

› اگر روزه دار در حال روزه قضا استمناء کند و منی از او خارج نشود، آیا روزه او باطل می شود و کفاره دارد؟

› هر چند عمل مزبور گناه و معصیت است و ضمن ترک آن باید توبه و استغفار نمود؛ ولی اگر قبل از اذان ظهر بوده است و مجدداً نیت روزه کرده باشد، روزه باطل نیست و چنانچه در بعد از ظهر بوده و قصد خروج منی داشته است، بنا بر احتیاط هم روزه را بگیرد و هم مجدد قضا کند؛ ولی کفاره واجب نیست. البته اگر توجه نداشته که این عمل مبطل روزه است و منی خارج نشده باشد، روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۹۱۶

› کسی که خودش روزه قضا دارد، آیا می تواند برای اموات، روزه قضای تبرعی بگیرد؟ آیا در این حکم فرق می کند که روزه تبرعی، با اذن و اجازه (از مثلاً اولیای میت) باشد یا بدون اجازه و با اختیار خود باشد؟

› در هر دو فرض گرفتن روزه تبرعی صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۸۹۵

› کسی که در ماه رمضان می داند به خاطر کشیدن دندان خون از حلق پایین می رود و به این کار در حالی که ضرورتی ندارد اقدام کند، ولی خون پایین نرود، روزه چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال، بنابر احتیاط واجب باید روزه را تمام کند و بعداً قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۷۲۸۸۹

› شخصی که قبلاً کفاره اش را به کسی که اهل نماز و روزه نبوده است می داده، آیا کفارات قبلی که داده کفایت می کند؟

› اگر فقیر به صورت آشکار مرتکب گناه و ترک نماز و روزه نشود، پرداخت کفاره به او اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۳۹۴

› اگر فردی توان پرداخت کفاره روزه عذر یا عمد خود و یا والدین مرحومش را نداشته باشد، آیا می تواند به مقدار توانش، کفاره بدهد و مابقی را از طرف خود یا میت استغفار کند؟ وظیفه چیست؟

› به هر حال، کفاره عذری باید پرداخت گردد و اگر کفاره از میت باشد، باید از اموال او گرفته شود و نسبت به کفاره عمد، اگر کسی هیچ یک از مواردی را که برای کفاره عمد مخیر است، نتواند انجام دهد، باید به هر تعداد فقیر که قادر است، غذا بدهد و احتیاط آن است که استغفار هم بکند و اگر به هیچ وجه قادر بر غذا دادن به فقرا نیست، کافی است که استغفار کند؛ یعنی با دل و زبان بگوید: اَستَغفِرُ اللّٰهَ (از خداوند بخشایش می طلبم).

پرسش شماره ۷۲۳۸۱

› اگر انسان تا اذان صبح عمداً بر جنابت باقی بماند، آیا روزه اش باطل است و باید کفاره بدهد؟

› روزه باطل است و تا اذان مغرب از کارهائی که روزه را باطل می کند باید خودداری کرده و بعداً هم روزه را قضا کند و کفاره عمد* نیز واجب می شود.
.....
*کفاره عمد عبارت است از گرفتن شصت روز روزه (که سی و یک روز آن پی در پی باشد.) یا اطعام شصت فقیر و یا دادن شصت مد طعام به شصت مسکین که سهم هر کدام یک مدّ (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم یا نان مثلاً) است.

پرسش شماره ۷۲۳۷۷

› اگر کسی در یک روز از ماه رمضان، دو بار استمنا کند، چند بار باید کفاره بدهد؟

› احتیاط واجب آن است که به عدد دفعات استمنا، کفاره بدهد.

پرسش شماره ۷۲۳۶۶

› اگر کسی قبل از اذان صبح شک کند که به مسافرت برود، آیا می تواند در صورت سفر روزه را افطار کند؟

› اگر روزه دار بعد از ظهر مسافرت کند، باید روزه خود را نگه دارد؛ اما اگر پیش از ظهر مسافرت کند، چنانچه از شب قبل قصد قطعی سفر کرده باشد روزه باطل است؛ ولی اگر در روز قصد سفر کرده است، بنا بر احتیاط واجب باید روزه را بگیرد و پس از ماه رمضان هم آن را قضا کند.

پرسش شماره ۷۲۳۶۳

› شخص به خاطر لاغری و غلبه ضعف و گرسنگی زیاد، چه زمانی می تواند روزه خود را افطار کند؟

› به طور کلی، انسان نمی تواند به خاطر ضعف و یا لاغری، روزه را افطار کند؛ ولی اگر ضعف او به اندازه ای باشد که معمولاً نمی توان آن را تحمل کرد، می تواند روزه را افطار کند و سپس قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۷۲۳۵۲

› آیا شعر خواندن در شب، حتی شعر حق و برای اهل بیت علیهم السلام اشکال دارد؟

› خواندن اشعاری که بدون مبالغه و اغراق، مشتمل بر مطالب حق و مدح اهل بیت علیهم السلام باشد کراهت ندارد.

پرسش شماره ۷۲۳۴۶

› زنی که به خاطر دوران عادت ماهانه روزه نگرفته ولی نمی داند چه تعداد روزه قضا به عهده دارد، تکلیفش چیست؟

› در فرض سؤال چنانچه شروع عذر را نمی داند، مثلاً نمی داند بیست و پنجم ماه رمضان حائض شده تا روزه های فوت شده شش روز باشد یا بیست و ششم بوده تا پنج روز باشد، می تواند مقدار کمتر را قضا کند؛ اما اگر زمان شروع عذر را می داند، مثلاً می داند روز پنجم ماه بوده، ولی نمی داند شب دهم پاک شده تا پنج روزه فوت شده باشد یا شب یازدهم پاک شده تا شش روزه

فوت شده باشد، در این صورت احتیاط واجب آن است که مقدار بیشتر را قضا کند.

پرسش شماره ۷۲۳۲۹

› اجیر گرفتن برای انجام قضای روزه های فرد زنده که توانایی گرفتن روزه را ندارد، آیا صحیح است؟

› اجیر گرفتن برای انجام قضای روزه های فردی که زنده است صحیح نیست؛ هرچند خود فرد به هیچ وجه توانایی روزه گرفتن نداشته باشد.

پرسش شماره ۷۲۳۱۹

› فرموده اید: «کسی روزه مستحبی گرفته است، اگر مومنی او را به غذا دعوت کند شرعاً پسندیده است دعوت او را قبول کرده و در اثنای روز افطار نماید» حال در این خصوص دو سوال مطرح است:
الف) آیا در ایام خاصی که روزه گرفتن ثواب ویژه دارد (مثل ۲۷ رجب) اگر روزه دار توسط مومنی دعوت به اطعام شود باز هم اجابت دعوت او و افطار مستحب است و موجب درک فضیلت خاص آن روز می شود؟
ب) کسی که می داند هر روز به طور معمول توسط مومن دعوت به اطعام می شود، اگر روزه بگیرد و مورد دعوت واقع شود باز هم افطار مستحب است؟

› بلهٰ؛ اجابت دعوت مومن و افطار روزه شرعاً پسندیده است و اگر قصد جدی بر روزه داشته باشد میان صور فوق فرقی نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۹۰

› در مورد اشخاصی که در ماه رمضان به جهت کارشان ناچار به افطار هستند، آیا از اول صبح می توانند افطار کنند؟

› تا زمانی که روزه، حرجی نشده است انسان نمی تواند روزه را افطار کند و باید عنوان حرج حاصل شود تا مجوز افطار داشته باشد.

پرسش شماره ۷۱۷۸۸

› تفاوت افق منطقه ما تا اصفهان حدود ۲۰ دقیقه می باشد با توجه به اینکه منطقه ما در شرق اصفهان قرار ندارد و به طور قطع در جنوب آن قرار داریم، بفرمایید: رؤیت هلال در اصفهان برای ما کافی است و عید بنمائیم یا خیر و در صورت دوم اگر کسی عید کرد و افطار نمود، قضا و کفاره دارد یا خیر؟

› اگر اختلاف دو محل بقدری باشد که ممکن است هلال در افق یکی از آن دو محل غیر قابل رؤیت و در افق محل دیگر قابل رؤیت باشد، رؤیت هلال در محلی که آفتاب در آنجا دیرتر غروب می کند برای محلی که آفتاب زودتر غروب می کند کافی نیست، و اگر کسی بدون حجّت شرعی بر ثبوت اول ماه روزه را عمداً افطار کرده باشد، علاوه بر قضاء، کفاره هم دارد.

پرسش شماره ۷۱۷۸۷

› از جمله وسایلی که در مطالعات نجوم و اخترشناسی از آن استفاده می شود دوربین هایی مرسوم به CCD می باشد؛ در این دوربین یک تراشه کامپیوتری حساس به نور تعبیه شده است که طریق اتصال دوربین CCD به تلسکوپ همانند دوربین عکاسی معمولی برای مدت زمان معینی، نور به تراشه کامپیوتری تابنده می شود سپس با اتصال CCD به کامپیوتر و بازخوانی اطلاعات ضبط شده بر روی تراشه توسط کامپیوتر، تصویر مورد نظر بر روی صفحه مانیتور کامپیوتر مشاهده خواهد شد. چنانچه از این وسیله در رؤیت هلال ماه استفاده شود، در صورتیکه روشنی هلال ماه کمترین برتری نسبت به نور زمینه آسمان داشته باشد دوربین CCD قادر خواهد بود، با تشدید این برتری تصویر هلال را بر روی کامپیوتر نمایان سازد. آیا رؤیت تصویر هلال ماه بر روی کامپیوتر با استفاده از CCD در حکم رؤیت آن با چشم خواهد بود یا خیر؟

› برای ثبوت اول ماه باید ماه بطریق عادی و متعارف (هر چند با چشم مسلح) قابل رؤیت باشد و اگر این طور قابل رؤیت نیست، رؤیت با وسائل مزبور کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۷۱۷۸۶

› در هنگام همزمانی ماه مبارک رمضان با فصل پاییز و زمستان و شرایط خاص جوی چگونه می توان به رؤیت هلال از طریق چشم غیر مسلح اکتفا کرد؟ آیا به لحاظ شرعی مانعی بر سر راه اثبات این امر از طریق علوم جدید وجود دارد؟

› شرط ثبوت هلال رؤیت با چشم غیر مسلح نیست؛ بلکه رؤیت با چشم مسلح نیز کافی است، کما اینکه از طریق علوم جدید اگر اطمینان حاصل شود کافی است.

پرسش شماره ۷۱۷۸۵

› وقتی حلول ماه در تهران برای شما رؤیت می شود و به اثبات می رسد برای کسانی که ساکن عراق هستند حلول ماه قابل قبول است؟

› ثبوت هلال در ایران ملازم با ثبوت هلال در کشوری مثل عراق است.

پرسش شماره ۷۱۷۸۴

› در خصوص افق شرعی برای کسی که مقلد مقام معظم رهبری می باشد ولی در سرزمینی زندگی می کند که به لحاظ افق شرعی با افق شرعی ایران اختلاف زیادی دارد، مسأله رؤیت هلال ماه و روز اول ماه رمضان یا شوال برای چنین شخصی چه حکمی پیدا می کند؟ آیا باید به حکم شرعی مرجعی که هم افق با بنده است اقتدا کنم؟ آیا حکمی را که رهبری مثلاً در خصوص اول ماه صادر می فرمایند برای بنده که هم افق با ایران نیستم نیز لازم الاجراء می باشد؟

› حکم اول ماه برای بلادی که بین رؤیت هلال در ایران و امکان رؤیت در آن بلاد ملازمه نیست ساری نیست؛ بلکه در آن بلاد باید به حکم حاکم شرعی همان بلاد عمل نمایند.

پرسش شماره ۷۱۷۸۳

› اگر ماه در کشورهای شرقی رؤیت شود، آیا برای کشورهای غربی، خود بخود ثابت می شود یا خیر؟ و حدود آن چیست؟

› معیار در هم افق، ملازمه ی بین دو بلد در امکان رؤیت هلال است، بنا بر این اگر میزان فوق محقق باشد رؤیت در بلاد شرقی برای ثبوت در بلاد غربی کافی است

پرسش شماره ۷۱۷۸۰

› اینکه گفته می شود مجتهد باید در مورد رؤیت هلال حکم دهد تا برای همگان لازم الاجرا باشد منظور چیست؟ و چه کسانی را شامل می شود؟

› منظور از اظهار نظر و رأی راجع به اول ماه است و صرف ثبوت ماه نزد وی حکم نیست، و منظور از حاکم مجتهد جامع الشرایط و در درجه اول ولی أمر مسلمین است.

پرسش شماره ۷۱۷۷۷

› کانادا در عرض جغرافیایی انگلیس قرار دارد. آیا از نظر رؤیت هلال، هم افق با انگلیس است؟

› صرف هم عرض بودن کافی نیست، بلکه میزان، ملازمه بین رؤیت در یک بلد با امکان رؤیت در بلد دیگر است.

پرسش شماره ۷۱۷۷۵

› آیا برای آنان که حکم حاکم را قبول دارند ولی چشم مسلح را قبول ندارند، حکم حاکمی که بر مبنای پذیرش چشم مسلح در

رؤیت هلال باشد، نافذ است؟

› بلیِ؛ حکم نافذ است

پرسش شماره ۷۱۷۷۳

› اگر قائل به اثبات اول ماه به حکم حاکم شدیم، آیا تحقق آن نیاز به الفاظ خاصی است؟

› اگر در مقام ابراز نظر گفته شود "فردا عید است." کفایت می کند و نیاز به الفاظ خاصی نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۷۲

› فرد بیماری که نمی تواند روزه بگیرد و بیماری وی مزمن و ادامه دار است و از صحت و سلامتی خود در آینده کاملاً مأیوس است، آیا می‌تواند پس از ماه مبارک کفاره سی روزه خود را پرداخت نماید یا باید تا آمدن ماه رمضان آینده صبر کند؟

› باید تا آمدن ماه مبارک رمضان آینده صبر کند.

پرسش شماره ۷۱۷۷۱

› بنده پارسال یعنی سال ۱۴۰۰به علت بیماری روزه نگرفتم. بعد از ماه رمضان خوب شدم اما متأسفانه روزه‌ها را قضا نکردم. با توجه به اینکه من کفاره تاخیر را چند روز قبل از شروع ماه رمضان ۱۴۰۱ که فردا هست پرداخت کردم آیا صحیح است؟

› مجزی نیست و باید دوباره پرداخت شود.

پرسش شماره ۷۱۷۷۰

› برخی خیریه‌ها از مردم پول گرفته و از طرف آنها آرد یا نان تهیه کرده و به فقرا بابت کفاره پرداخت می‌کنند؛ ولی اینکه از طرف کدام فرد است هرچند به نحو اجمال، تعیین نمی‌شود. فقط به طور کلی نیابت از طرف پرداخت کنندگان پول است. آیا صحیح است؟

› صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۷۶۹

› اگر شوهر و یا پدر بدون اطلاع زن و یا فرزند خود کفاره او را پرداخت کند، کفایت می کند؟

› بنا بر احتیاط مجزی نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۶۸

› اگر شخصی که نذر کرده روز معینی را روزه بگیرد، نذر خود را فراموش کند ولی آن روز را به غیر نیت نذر، روزه بگیرد، آیا وفای به نذر صورت گرفته است؟

› عمل به نذر تحقق یافته است.

پرسش شماره ۷۱۷۶۵

› آیا استحباب سه روز روزه مستحبی در مدینه منوره برای برآورده شدن حاجت اختصاص به مسافر دارد یا برای اهالی مدینه و کسی که قصد عشره دارد نیز مستحب است؟

› اختصاص به مسافر ندارد و ذکر مسافر جهت استثناء از صوم در حال مسافر بودن است.

پرسش شماره ۷۱۷۶۴

› شخص معتکفی بر اثر جهل به مساله و با داشتن روزه قضا، نیت روزه مستحبی کرده است، آیا با قطع نیت روزه مستحبی و نیت روزه قضا قبل از ظهر، اعتکاف او صحیح است؟

› اعتکاف او صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۷۶۳

› آیا روزه مستحبی برای کسی که روزه واجب غیر از قضای ماه رمضان بر عهده اش است مشروعیت دارد یا خیر؟

› روزه مستحبی برای کسی که روزه واجب غیر از قضاء ماه رمضان بر عهده دارد بنابر احتیاط واجب صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۶۲

› روزه مسافری که صبح (با داشتن نیت سفر از شب قبل) به مقدار مسافت شرعی از وطن خود دور می‌شود، اگر قبل از ظهر برگشت ولی شک دارد که به اذان ظهر رسیده یا نه، چه حکمی دارد؟

› صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۶۱

› اگر روزه دار مخاطبی ندارد و دروغی را در تنهایی به خدا و پیغمبر(ص) نسبت بدهد، آیا روزه اش باطل می شود؟

› اگر کسی نیست که خبر دادن به او صدق کند، خبر کذب صدق نمی کند و مبطل روزه نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۵۸

› در آستانه ماه شریف و مبارک رمضان و با توجه به توسعه شهرها و عدم امکان تشخیص دقیق لحظه طلوع فجر، خواهشمند است نظر شریف خود را در مورد زمان امساک برای روزه اعلام فرمایید.

› مقتضی است که مؤمنین محترم ـ ایّدهم الله تعالی ـ جهت رعایت احتیاط در مورد امساک روزه، همزمان با شروع اذان صبح از رسانه ها برای روزه امساک نمایند.

پرسش شماره ۷۱۷۵۷

› زمان افطار روزه آیا غروب خورشید است یا هنگام اذان مغرب؟ وقت نماز مغرب چطور؟

› مغرب شرعی که همان ذهاب حمره مشرقیه می باشد، زمان افطار روزه و وقت نماز مغرب است.

پرسش شماره ۷۱۷۵۴

› آیا کفاره روزه را می‌توان به بیمار مستحق داد؟

› کفاره به فقیر شرعی تعلق می‌گیرد؛ و فقیر کسی است که مخارج سال خود و خانواده‌اش را ندارد و نمی‌تواند به دست آورد، چه بیمار باشد یا نباشد و تشخیص آن بر عهده خود مکلف است. ضمناً شرط است که فقیر، مسلمان و بنا بر احتیاط واجب شیعه باشد هر چند پرداخت آن به اهل سنتی که مستضعف است اگر ناصبی نباشد، جایز است و نباید از کسانی باشد که نفقه او بر کفاره دهنده واجب است مانند فرزند و پدر و مادر.

پرسش شماره ۷۱۵۰۸

› روزه‌هایی را که فرد سنی، مطابق با مذهب خویش انجام داده است، بعد از آن که شیعهٔ دوازده امامی گردید، آیا لازم است قضا نماید؟

› اگر طبق مذهب خود روزه گرفته، آن روزه‌ها قضا ندارد.

پرسش شماره ۷۱۴۷۲

› شخصی به گمان این که سن تکلیف و واجب شدن روزه ۱۵ سال قمری است، روزه نگرفته است؛ نسبت به روزه هایی که نگرفته چه تکلیفی دارد؟ آیا باید روزه ها را قضا کند؟

› باید قضای روزه ها را بگیرد و کفاره افطار عمدی واجب نیست؛ البته لازم است که کفاره تأخیر (۷۵۰ گرم گندم، برنج، آرد و

مانند آن) بابت هر روز به فقیر پرداخت نماید.

پرسش شماره ۷۱۰۰۰

› اگر تشنگی یا ضعف برای فرد روزه دار به قدری زیاد است که در اثر آن به سختی زیادی بیفتد که معمولاً نمی‌شود آن را تحمّل کرد، خوردن روزه چه حکمی دارد؟ آیا فقط به مقدار ضرورت و از بین رفتن ضعف فوق العاده، به خوردن اکتفا کند یا می تواند بیشتر بخورد؟ آیا در بقیه روز امساک بر او واجب است؟

› اگر مکلف بیماری خاصی که موجب عطش می شود ندارد و وضعیّت او به گونه‌ای است که به خاطر ضعف جسمانی یا طولانی بودن روز، روزه گرفتن به خودی خود _ حتّی با ترک فعّالیّت و مراعات تغذیه _ سختی فوق العاده داشته باشد، در این صورت بنابر احتیاط روزه بگیرد و وقتی به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد. امّا اگر حرجی بودن ادامه روزه به دلیل فعّالیّت مانند اشتغال به کار یا تحصیل و مطالعه باشد، در این صورت بنابر فتوا باید روزه بگیرد و هر گاه به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد. ضمناً در فرض مذکور، خوردن به میزان ضرورت یا امساک مابقی روز واجب نیست.

پرسش شماره ۷۰۷۵۷

› اگر روزه دار بتواند از قی کردن خودداری کند، آیا لازم است از آن جلوگیری کند؟

› اگر روزه دار بتواند از قی کردن خودداری کند، چنانچه برای او ضرر و مشقت نداشته باشد، باید خودداری نماید.

پرسش شماره ۷۰۷۳۲

› دختر بچه ای به سن تکلیف رسیده اما جسم ضعیفی دارد، آیا روزه بر او واجب است؟

› در فرض سؤال اگر روزه برای او ضرر ندارد واجب است روزه بگیرد؛ بله اگر وضعیّت مکلّف به گونه‌ای است که به خاطر ضعف جسمانی یا طولانی بودن روز، روزه گرفتن به خودی خود _ حتّی با ترک فعّالیّت و مراعات تغذیه _ سختی فوق العاده داشته باشد، در این صورت بنابر احتیاط روزه بگیرد و وقتی به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد. امّا اگر حرجی بودن ادامه روزه به دلیل فعّالیّت مانند اشتغال به کار یا تحصیل و مطالعه باشد، در این صورت بنابر فتوا باید روزه بگیرد و هر گاه به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۷۰۷۳۱

› اگر پسری ۱۳ ساله که سه نشانه ی سن بلوغ را نمی داند ولی به اعتقاد اینکه بالغ شده و باید واجبات را انجام دهد از روی قصد روزه اش را باطل کند آیا باید ۶۰ روز روزه بگیرد؟ تکلیفش چیست؟

› اگر شرعاً بالغ بوده و می دانسته که بالغ است، باید علاوه بر قضای آن روزه ها کفاره هم پرداخت کند و در این صورت پرداخت کفاره واجب فوری نیست و هر زمان که توان آن را داشت اقدام نماید.
اما اگر از بلوغ خود خبری نداشته است، قضای روزه کافی است و کفاره ندارد.
توجه داشته باشید نشانه‌های بلوغ یکی از سه چیز است:
۱. روییدن موی درشت زیر شکم بالای عورت (شرمگاه).
۲. احتلام (بیرون آمدن منی).
۳. تمام شدن ۱۵ سال قمری در پسر (که تقریباً معادل ۱۴ سال و ۶ ماه و ۱۸روز شمسی می‌باشد.)

پرسش شماره ۷۰۶۵۴

› کسی که حدود ۴۰ روز، روزه قضای ماه رمضان برعهده اش است و قصد دارد برای ایام عید غدیر، یک هفته به سفر زیارتی مشهد برود آیا می تواند در وطن نذر کند که روز معین (مثلا عید غدیر امسال) را در سفر روزه بگیرد؟

› چنانچه صیغه شرعی نذر با شرایط آن در وطنش خوانده شود، اشکال ندارد و روزه مذکور به عنوان روزه مستحبی صحیح است ولی روزه قضا محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۷۰۵۲۵

› در رساله نماز و روزه اینگونه آمده:
مسئله ۹۵۴: زن بارداری که زایمان او نزدیک است، اگر می ترسد که روزه برای جنین یا خودش ضرر داشته باشد، روزه بر او واجب نیست و در صورت اول (ضرر برای جنین) باید برای هر روز یک مدّ طعام، یعنی گندم یا جو و مانند اینها (به عنوان فدیه) به فقیر بدهد و بعد از ماه رمضان نیز قضای آن را به جا آورد و در صورت دوم که برای خودش ضرر دارد، باید روزه هایی را که نگرفته، قضا نماید و بنابر احتیاط فدیه نیز بدهد.
مسأله ۹۵۶: در مساله فوق اگر تا ماه رمضان سال بعد روزه را نگیرد، در صورتی که کوتاهی کرده باشد، علاوه بر قضا، کفارۀ تاخیر هم واجب می شود ولی اگر به خاطر عذر، قضا را انجام نداده باشد، کفاره تاخیر ندارد و چنانچه این عذر، ترس ضرر برای فرزندش باشد، قضای روزه ها را هر زمان که بتواند باید انجام دهد و اگر عذر، ترس ضرر برای خودش باشد، قضا ساقط می شود و باید برای هر روز یک فدیه دهد.

حال در این فرض: زن بارداری که زایمان او نزدیک است، اگر می ترسد که روزه برای جنین یا خودش ضرر داشته باشد باید روزه هایی را که نگرفته، قضا نماید و بنا بر احتیاط فدیه نیز بدهد. اگر تا ماه رمضان سال بعد نتوانست قضای روزه را به جا آورد اگر عذر، ترس ضرر برای خودش باشد، قضا ساقط می شود و باید برای هر روز یک فدیه دهد.

طبق حکم بالا آیا زن باردار باید دو بار فدیه دهد؟ یک بار بنا بر احتیاط واجب و یک بار هم به جای ساقط شدن قضا؟

› بله؛ یک فدیه برای روزه نگرفتن در ماه مبارک رمضان که بنابر احتیاط است و دیگری برای ترک قضای آن (به خاطر ترس ضرر برای خودش) تا ماه رمضان آینده.

پرسش شماره ۷۰۵۱۵

› دو ماه روزه گرفتن به عنوان کفاره را به ماه قمری حساب کنیم یا شمسی؟ چون اگر شمسی و در تابستان حساب کنیم، می‌شود ۶۲ روز و اگر قمری حساب کنیم، احتمال دارد ۵۹ روز شود. آیا همان ۶۰ روز که در بعضی مسائل رساله نماز و روزه آمده کفایت می‌کند؟ یا اینکه احتیاطا ۶۲ روز روزه بگیریم؟

› در این گونه امور ملاک ماه قمری می باشد؛ بنابراین اگر از اول ماه قمری شروع به روزه گرفتن کردید، دو ماه قمری ـ هرچند کمتر از سی روز ـ کفایت می‌کند و همچنین اگر مثلاً از روز هفتم ماه قمری شروع کردید تا پایان روز ششم از ماه سوم کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۷۰۴۸۳

› اگر روزه‌دار به سن تکلیف رسیده باشد اما نمی‌دانسته که اگر استمنا کند روزه‌اش باطل می‌شود، تکلیفش چیست؟ کفاره او چگونه است؟

› اگر می دانسته که این کار حرام است، علاوه بر قضا، بنابر احتیاط واجب کفاره افطار عمدی هم دارد.

پرسش شماره ۷۰۳۶۰

› شخصی که می‌دانسته برای روزه ماه رمضان باید غسل جنابت انجام دهد و ساعت کوک می کند تا قبل از اذان صبح بیدار شود ولی وقتی بیدار می شود، زمان برای غسل کردن کافی نبوده و تیمم را هم به علت ندانستن مسئله که باید به جای غسل انجام دهد، انجام نداده است و بعد از اذان صبح غسل می کند، آیا روزه آن روز او صحیح است؟ یا قضا و کفاره دارد؟

› در فرض سؤال اگر شک داشته که با این حالت روزه صحیح است یا نه و در حال جنابت روزه گرفته، بنا بر احتیاط واجب، روزه اش باطل است ولی کفاره ندارد و فقط باید قضای آن را بگیرد. ولی اگر یقین داشته که با این حالت روزه اش صحیح است و بر این اساس روزه گرفته، روزه اش صحیح است، هر چند رعایت احتیاط در قضای روزه نیکو است.

پرسش شماره ۷۰۳۵۱

› می خواهم در ماه مبارک رمضان جهت تفریح و سیاحت از شهر خارج شوم، آیا اشکال دارد؟

› به طور کلی، مسافرت در ماه رمضان هر چند برای فرار از روزه باشد، جایز است، البته بهتر است به سفر نرود؛ مگر اینکه سفر برای کار نیکو یا لازمی باشد و در صورت مسافرت، ولو اینکه برای فرار از روزه باشد، چنانچه از شب قبل تصمیم به سفر داشته و قبل از ظهر از شهر خارج و هنگام اذان ظهر در سفر باشد، افطار بر او واجب است.

پرسش شماره ۷۰۳۲۹

› شخصی جهت افطار کردن روزه، قصد سفر کردهٔ؛ آیا بعد از این که حد ترخص را رد کرد، می تواند روزه را افطار کند؟ با توجه به این که قبل از رسیدن به مسافت شرعی، نمازش قصر است. اگر افطار کرد، چه حکمی دارد؟ آیا باید کفاره پرداخت کند؟

› اگر از شب قبل نیت سفر داشته است، می تواند بعد از حد ترخص افطار کند؛ اما اگر از شب قبل، قصد سفر نداشته است، بنابر احتیاط واجب باید روزه را نگهدارد و بعد از ماه رمضان قضای آن را هم بگیرد.

پرسش شماره ۷۰۳۲۸

› آیا استحباب سه روز روزه مستحبی در مدینه منوره برای برآمدن حاجت اختصاص به مسافر دارد یا برای اهالی مدینه و کسی که قصد عشره دارد نیز مستحب است؟

› اختصاص به مسافر ندارد.

پرسش شماره ۷۰۳۲۷

› در مدینه به نیت قضاء حاجت، سه روز متوالی (چهارشنبه، پنجشنبه و جمعه) روزه گرفتن، مستحب است. طبق زمان مسافرت، اگر کسی ساعت نُه صبح روز چهارشنبه قرار است به مدینه برسد، آیا نیت روزه گرفتن باید در هواپیما و قبل از رسیدن به مدینه باشد؟

› روزه مذکور، مستحب است و وقت نیت روزه مستحبی تا قبل از غروب است. بنابراین اگر کاری که روزه را باطل می کند انجام نداده باشد، می تواند بعد از ورود به مدینه تا قبل از غروب، قصد روزه نماید.

پرسش شماره ۷۰۳۲۶

› شخصی که مفطری انجام نداده، در سفر در ساعت ده مثلاً نذر می کند که امروز را روزه می گیرم؛ آیا نذر او صحیح است یا باید نذر قبل از سفر و قبل از طلوع فجر باشد؟

› برای صحت روزه مستحبی در سفر، بنابر احتیاط واجب شرط است که نذر در حضر منعقد شده باشد نه در سفر.

پرسش شماره ۷۰۳۲۵

› با وجود این‌که روزه قضا دارم، آیا می‌توانم روزه نذری بگیرم؟ مثلاً نذر کنم که اگر خداوند در روز عرفه نصیبم گرداند که به زیارت حضرت زینب (سلام‌الله علیها) بروم، آن روز را روزه بگیرم؛ آیا چنین نذری صحیح است؟

› عبارت مذکور در سؤال، صیغه نذر محسوب نمی‌شود؛ اما با فرض خواندن صیغه شرعی آن، اگر در حضر نذر کرده باشد که روز معینی را در حضر روزه بگیرید، تنها در صورتی که به مقداری فرصت داشته باشید که بتوانید در آن مدت روزه های قضا را بگیرید، نذر و روزه های نذری صحیح است. البته اگر در حضر (قبل از سفر) نذر کنید که در روز معیّنی در سفر روزه مستحبی بگیرید، نذر و روزه نذریتان صحیح است، هر چند قضای روزه واجب بر عهده‌تان باشد.

پرسش شماره ۷۰۳۲۴

› آیا مسافر می تواند روزه مستحبی بگیرد؟

› خیر، گرفتن روزه مستحبی در سفر جایز نیست؛ مگر در صورتی که در حضر (نه در سفر) نذر شرعی کند که در سفر روزه بگیرد یا در مدینه طیبه که برای بر آورده شدن حاجت، می تواند سه روز، روزه مستحبی بگیرد و احتیاط آن است که روز چهارشنبه، پنج شنبه و جمعه را اختیار کند

پرسش شماره ۷۰۳۲۲

› کار پسر من جدیداً طوری شده که باید به عراق سفر کند؛ سفر قبلی او یک هفته قبل بوده و حالا دوباره رفته است. در این سفر هم ممکن است که به جاهای دیگر مثل سوریه هم برود. این کار ممکن است تا چند ماه آینده به شکل رفت و آمدی باشد. آیا ایشان حکم کثیر السفر را دارد؟ نماز و روزه اش به چه شکل است؟

› در فرض سؤال اگر وضعیت مذکور حداقل سه ماه ادامه دارد و در طول هفته _ غیر تعطیلات _ به جهت شغل مسافر باشد و یا اگر مدت طولانی مثلا یک سال در هر ده روز یک سفر شغلی دارد، نمازش در محل کار و بین راه تمام و روزه اش صحیح است و اگر ده روز هیچ سفری نداشته و در یک محل توقف داشته باشد، در اولین سفر حکم مسافر دارد.

پرسش شماره ۷۰۳۱۹

› کسی که شغلش سفر است اگر ده روز در یک مکان اقامت کند، در اولین سفر شغلی بعد از ده روز نماز او شکسته است؛ حال اگر در این ده روز، سفر شغلی نداشته ولی سفر غیر شغلی داشته است، آیا این موجب می شود که در اولین سفر، نماز او کامل شود یا شکسته؟

› در فرض مذکور، فرقی بین سفر کاری و غیرکاری نیست.

پرسش شماره ۷۰۳۱۶

› محل کار اینجانب تهران و محل زندگی ام قم می باشد و مدت ۵ سال است که هر روز به آنجا رفت و آمد می کنم؛ با توجه به اینکه ده سال قبل در تهران دانشجو بودم و قصد دارم در صورت فراهم شدن شرایط (مثل ازدواج) در تهران زندگی کنم؛ آیا می توانم تهران را وطن دوم انتخاب کنم و بدین ترتیب نماز و روزه هایم در تمام اوقات کامل باشد؟

› در فرض مذکور، نماز شما در تهران و در مسیر رفت و برگشت، کامل و روزه صحیح می باشد؛ ولی تهران وطن دوم شما محسوب نمی شود؛ بله اگر قصد دارید برای همیشه یا سالیان متمادی سالی سه چهار ماه (هر چند به صورت پراکنده) در آنجا زندگی کنید، بعد از آنکه وسائل زندگی مانند خانه و امثال آن را فراهم کنید، آنجا وطن دوم شما محسوب می شود.

پرسش شماره ۷۰۳۱۴

› اگر یکی از طلاب علوم دینی قصد داشته باشد تبلیغ را شغل خود قرار دهد، آیا می تواند در سفر، نماز خود را تمام بخواند و روزه هم بگیرد؟ اگر شخصی برای کاری غیر از تبلیغ و ارشاد یا امر به معروف و نهی از منکر مسافرت نماید، نماز و روزه اش چه حکمی دارد؟

› اگر عرفاً تبلیغ و ارشاد یا امر به معروف و نهی از منکر شغل و کار او محسوب شود، در سفر برای انجام آن کارها حکم مسافری را دارد که به خاطر شغل و کارش سفر می کند و اگر زمانی برای کاری غیر از ارشاد و تبلیغ مسافرت کرد، در آن سفر مانند سایر مسافران، نمازش شکسته است و روزه او صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۳۱۳

› سرباز هستم به گونه ای که ۴۰ روز در پادگان مشغول به خدمت و یک هفته برای مرخصی در وطن به سر می برم؛ در حال حاضر قصد دارم به محل خدمتم برگردم (که حدود ۱۲۰۰ کیلومتر از شهر خودم دور هست). آیا در روز حرکت به محل خدمت، باید روزه بگیرم؟

› در فرض سؤال چنانچه بعد از ظهر از وطن خود حرکت نمایید، روزه این روز صحیح است؛ همچنین روزه فردا، اگر قبل از ظهر به مقصد برسید و کارهائی که روزه را باطل می کند در بین راه انجام نداده باشید، باید نیت روزه نموده و آن روز را روزه بگیرید؛ اما اگر بعد از اذان ظهر به مقصد برسید و یا در بین راه مبطلی انجام داده باشید، روزه آن روز صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۳۱۱

› اگر شخصی بخواهد قبل از زوال به محل اقامتش برسد، ولی در راه به خاطر حادثه‌ای نتواند در زمان معین به مقصد برسد، آیا روزه او اشکال دارد و آیا کفّاره بر او واجب است یا فقط قضای روزه آن روز را باید به جا آورد؟

› در فرض سوال اگر قبل از ظهر مسافرت را آغاز کرده و شب گذشته قصد سفر داشته، فقط قضای روزه آن روزی که پیش از

ظهر به محل اقامتش نرسیده، واجب است و کفّاره ندارد.

پرسش شماره ۷۰۳۱۰

› اگر مسافر، قبل از اذان ظهر ماه رمضان، به وطن برسد، آیا واجب است روزه را بگیرد؟

› انسان در ماه رمضان، می تواند در سفر (مشروط به اینکه از شب قبل، قصد سفر داشته باشد) روزه خود را افطار کند، هر چند که یقین دارد قبل از ظهر به وطن می رسد؛ اما اگر در سفر روزه خود را افطار نکرد، در صورتی که قبل از ظهر به وطن رسید، واجب است روزه را ادامه دهد.

پرسش شماره ۷۰۳۰۸

› حکم مسافری که در ماه رمضان، صبح حرکت می کند و بعد از ظهر به وطن یا جایی که می خواهد ده روز در آنجا بماند، برسد، چیست؟

› اگر از شب قبل، قصد سفر داشته، روزه آن روز باطل است؛ ولی اگر در روز، قصد سفر کرده است، بنابر احتیاط واجب باید روزه بگیرد و پس از ماه رمضان هم قضای آن را به جا آورد.

پرسش شماره ۷۰۳۰۵

› اگر فاصله دو وطن اصلی و اتخاذی فردی ۲۵ کیلومتر باشد، حکم نماز و روزه وی در بین راه دو وطن چگونه است؟

› نماز در فرض مذکور کامل و روزه صحیح می باشد.

پرسش شماره ۷۰۳۰۳

› طبق نظر حضرتعالی، نماز را به صورت جمع می خوانم؛ آیا در این مدّت می توانم روزه قضا بگیرم؟

› در فرض سؤال، روزه صحیح نیست؛ مگر این که در احتیاطی که معظم له (در نماز جمع) دارند، به مرجع جامع الشرائطی رجوع کنید، که به تمام بودن نماز و صحت روزه، فتوا داده باشد.

پرسش شماره ۷۰۳۰۲

› مسافری که به هر دلیل، نماز را شکسته می خواند، آیا ضرری برای صحت روزه دارد؟

› موارد مختلف است؛ اگر مسافر هنگام اذان ظهر در وطن بوده و یا مشمول مواردی است که در سفر، مجاز به گرفتن روزه است، صِرف شکسته خواندن نماز، ضرری به صحت روزه وارد نمی کند.

پرسش شماره ۷۰۳۰۱

› دختر تازه مکلف شده ای که از نظر جسمانی ضعیف است؛ حکم روزه گرفتن ایشان چگونه است؟

› اگر به خاطر ضعف جسمانی، روزه گرفتن به خودی خود ـ حتی با ترک فعالیت و مراعات تغذیه ـ سختی فوق العاده داشته باشد، در این صورت بنا بر احتیاط روزه بگیرد و وقتی به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد.
اما اگر حرجی بودن ادامهٔ روزه به دلیل فعالیت مانند اشتغال به کار یا تحصیل و مطالعه باشد، در این صورت بنابر فتوا باید روزه بگیرد و هر گاه به سختی فوق العاده افتادد، افطار کند و قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۷۰۲۹۸

› اینجانب کارگر هستم و می توانم روزه بگیریم؛ ولی کار کردن در ماه رمضان و روزه گرفتن برایم بسیار مشکل است؛ به طوری که کارم را تحت تأثیر قرار می دهد و به اخراجم منجر می شود و دچار مشکل می شوم. لطفاً مرا راهنمایی کنید؟

› روزه حتی در فرض سؤال واجب است؛ منتهی هر گاه ادامه روزه مشقت بسیار زیاد داشت، می توانید روزه را افطار کنید و پس از ماه رمضان قضای آن را بگیرید.

پرسش شماره ۷۰۲۹۷

› مردی که بیماری آلزایمر داشته و اکنون فوت شده است، آیا نماز و روزه بر او واجب بوده است؟ وظیفه ما در این باره چیست؟

› اگر به حدی رسیده که امر به انجام وظیفه در مورد او معقول نباشد (مثل این که نسبت به نماز قادر به تشخیص اوقات نماز نباشد و نسبت به روزه هم فرقی بین حالت روزه و غیر روزه نگذارد)، مکلف به نماز و روزه و قضای آنها نبوده و فرزندان از جمله فرزند بزرگ نیز تکلیف ندارد.

پرسش شماره ۷۰۲۹۶

› اگر به خاطر جهل در مسئله روزه که نمی دانستم وقتی به سن تکلیف برسم باید روزه بگیرم، نظر حضرت آقا در مورد کفاره روزه عمد چیست؟ آیا احتیاط واجب است که کفاره پرداخت شود یا فتوی؟

› اگر مکلف نسبت به حکم گرفتن روزه واقعا جاهل باشد، فقط قضای روزه بر او واجب است و کفاره عمد ندارد.

پرسش شماره ۷۰۲۹۵

› اگر میزبان به میهمان اجازه روزه مستحبی ندهد و میهمان دوست داشته باشد در آن روز روزه بگیرد، اگر به خاطر عدم اذن میزبان روزه نگیرد، آیا ثواب روزه آن روز را می‌برد؟

› روزه مستحبی گرفتن میهمان بدون اذن یا با نهی میزبان مکروه است و در صورتی که میهمان روزه بگیرد و میزبان او را دعوت به غذا کند، قبول دعوت مؤمن در حال روزه مستحبّی، شرعاً امری پسندیده است و خوردن غذا به دعوت مؤمن هر چند روزه را باطل می‌کند ولی او را از اجر و ثواب روزه محروم نمی‌سازد.

پرسش شماره ۷۰۲۹۳

› روزه های واجب چه روزه هایی هستند؟

› روزه‌های واجب عبارتند از:
۱. روزه ماه مبارک رمضان؛
۲. روزه قضا؛
۳. روزه کفاره؛
۴. روزه روز سوم اعتکاف؛
۵. روزه بدل از قربانی در حج تمتّع۱؛
۶. روزه مستحبی که به واسطه نذر و عهد و قسم واجب شده است۲؛
۷. روزه قضای پدر و بنابر احتیاط واجب مادر که بر پسر بزرگ واجب است.

پرسش شماره ۷۰۲۷۹

› ۱. دو سال پیش در ماه رمضان به علت کشیدن و جراحی دندان به مدت پنج روز یا هفت روز نتوانستم روزه بگیرم؛ اما در طی این مدت به علت فراموشی، روزه قضا را هم نگرفتم. الآن به مدت بیست و پنج روز هست که روزه مستحبی گرفتم و امروز یادم آمد که چند روزی، روزه واجب بر عهده ام بوده است. آیا روزه های مستحبی را که گرفته ام، باطل است؟
۲. برای قضای روزه های دو سال پیش، وظیفه ام چیست؟

› ج۱) در فرض سؤال، روزه های مستحبی شما صحیح است.
ج۲) اگر زمان دقیق شروع عذر (کشیدن و جراحی دندان) را نمی دانید، کافی است که مقدار حداقل (پنج روز) را قضا کنید.
ضمناً چون تا ماه رمضان بعدی، قضای روزه ها را نگرفته اید، برای هر روز یک مد طعام (۷۵۰ گرم گندم، آرد، نان، برنج یا سایر مواد غذایی) به فقیر بدهید.

پرسش شماره ۷۰۲۷۷

› کسی که فکر می کرده می تواند تا اتمام اذان صبح، سحری بخورد و تا اتمام نماز مغرب، باید صبر کند تا افطار کند؛ تکلیف روزه های گذشته اش چیست؟

› فرد مذکور در فرض سؤال، اگر یقین دارد زمانی که مفطر انجام داده، طلوع فجر (نه صرف اذان) محقق شده بوده باید روزه ها را قضا کند ولی کفاره ندارد؛ اما اگر یقین ندارد (شک دارد که طلوع فجر صادق شده بوده یا نه) روزه اش صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۲۵۵

› در مسأله ۹۲۷ رساله نماز و روزه آمده است: «همچنین اگر عذر دیگری غیر از بیماری در ماه رمضان داشته باشد و پس از ماه رمضان برطرف شود ولی تا ماه رمضان بعد بر اثر بیماری نتواند روزه بگیرد، باید آن روزه‌ها را قضا کند.» سؤال این است که آیا مراد این است که بعد ماه رمضان آن عذر برطرف شده ولی کل سال را بیمار هم بوده؟ یا در بازه ای کلاً عذری نداشته و سپس بیماری عارض شده؟ به عبارت دیگر مثلاً شخصی به خاطر عذری غیر بیماری (مثل مسافرت) روزه اش قضا شده، بعد ماه مبارک مدتی کلاً بدون عذر بوده و قصد داشته مثلا رجب بگیرد، اتفاقا رجب و شعبان عذری مثل بیماری پیش آمده تکلیف چیست؟ برخی مراجع تفصیل داده اند بین اینکه در این بازه تا تنگ شدن وقت کوتاهی در نگرفتن کرده یا نه؟ اصلا ملاک کوتاهی چیست؟ فردی بخواهد صبر کند تا ماه رجب روزه ها را بگیرد آیا کوتاهی است؟

› در فرض سؤال وجوب قضا ارتباطی با کوتاهی مکلف ندارد و در هر دو صورت مذکور باید قضای روزه فوت شده را به جا آورد. البته در جایی که می توانسته روزه را قضا کند ولی آن را قضا نکرده (ولو به خاطر ثواب روزه ماه رجب) علاوه بر قضای روزه، کفاره تأخیر هم واجب می شود.

پرسش شماره ۷۰۲۳۷

› من یک فرد جوانم که با خانواده زندگی می کنم و امرار معاشی برای خودم ندارم. از آنجایی که چند کفاره روزه به گردن من هست و بیشتر از یک سال از ادا نکردن قضای روزه های من می گذرد. با وجود نداشتن درآمد مستقل، آیا کفاره روزه، چه کفارات عمدی و چه قضای روزه ها در یک سال از من ساقط می شود؟

› اگر کفاره عذری باشد باید هر زمان ممکن شد پرداخت کنید ولی اگر کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان باشد و هیچ یک از سه وظیفه ای را که مخیر میان آنها هستید، نتوانید انجام دهید، باید به هر تعداد فقیر که قادرید، غذا بدهید و احتیاط آن است که استغفار نیز بکنید و اگر به هیچ وجه قادر بر دادن غذا به فقرا نیستید، کافی است که استغفار کنید، یعنی با دل و زبان بگویید: استغفرالله (از خداوند بخشایش می‌طلبم). در هر صورت قضای روزه ها بر شما واجب است و اگر بدون عذر روزه ها را قضا نکرده اید برای هر روز یک مد طعام (تقریبا ۷۵۰ گرم گندم، نان، آرد یا برنج و مانند آن) به عنوان کفاره تأخیر باید به فقیر بدهید.

پرسش شماره ۷۰۲۲۵

› یکی از اقوام، توان روزه گرفتن نداشت، ولی در ماه رمضان دو روز، روزه گرفت؛ آیا اشکال ندارد؟

› اگر روزه برایش ضرر داشته است، یا حرجی بوده روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۲۱۵

› در موقع سحر و بدون اطلاع از اذان صبح، قرص خوردن چه حکمی دارد؟

› بطور کلی خوردن قرص از مبطلات روزه است؛ منتها اگر کسی در سحر ماه رمضان بدون اینکه تحقیق کند صبح شده یا نه، کاری که روزه را باطل می کند انجام دهد و سپس معلوم شود که آن هنگام صبح بوده است، باید قضای آن روز را بگیرد ولی اگر با تحقیق و علم به اینکه صبح نشده، قرص خورده باشد و بعد معلوم شود که صبح بوده است، قضای آن روز بر او واجب نیست.

پرسش شماره ۷۰۲۰۲

› چند روز از روزه هایم که تعدادش را دقیقاً نمی دانم، در شب جنب بودم و غسل را عمداً تا چند دقیقه قبل از اذان صبح به تأخیر می انداختم و تیمم بدل از غسل انجام می دادم. حکم روزه هایم چیست؟

› اگر تیمم در وقتی انجام شده است که وقت برای غسل وجود نداشته است، روزه های گرفته شده صحیح است اگر چه مرتکب معصیت شده اید و باید توبه نمایید.

پرسش شماره ۷۰۱۷۵

› ۱. کسی به دلیل مریضی در شب ماه رمضان، نیت روزه برای فردا نمی کند ولی صبح که بیدار می شود می بیند حالش خوب است و می تواند روزه را بگیرد. آیا می تواند آن روز را که نیت نکرده بود، نیت روزه کند و آن روز را روزه بگیرد؟ آیا قضا هم باید به جا آورد؟
۲. کسی شب تصمیم می گیرد به سفر برود، لذا نیت روزه برای فردا نمی کند. اگر صبح فردا تصمیمش عوض شود و سفر نرود می تواند آن روز را روزه بگیرد؟

› ج۱) اگر از قبل از اذان صبح خوب شده باشد، باید نیت روزه کند. اما اگر بعد از اذان صبح یا در اثنای روز ماه رمضان خوب شود، واجب نیست نیت روزه کند و آن روز را روزه بگیرد؛ ولی اگر پیش از ظهر باشد و کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده باشد، احتیاط مستحب آن است که نیت کند و روزه بگیرد و پس از ماه رمضان باید آن را قضا کند.
ج۲) بنا بر احتیاط آن روز را روزه بگیرد و بعداً نیز آن را قضا کند.

پرسش شماره ۷۰۱۷۴

› آیا کفاره تأخیر قضای روزه فرزندی که درآمد ندارد بر عهده پدر است؟ اگر پدر کفاره تأخیر را پرداخت کند چیزی بر ذمه فرزند نیست؟

› جا و۲) پرداخت کفاره یا فدیه فرزند بر عهده پدر نیست. البته جایز است که پدر به وکالت از فرزند، فدیه یا کفارهٔ او را بپردازد.

پرسش شماره ۷۰۱۶۸

› اگر شخصی در ماه مبارک رمضان به دلیلی بخواهد روزه خود را قبل از ظهر افطار کند و از شب قبل تصمیم به سفر بگیرد و هر روز تا چهار فرسخی برود و چیزی بخورد و برگردد؛
۱) اگر جاهل به حکم بوده و تا ۱۲ کیلومتری میرفته و فکر می کرده چهار فرسخ، ۱۲ کیلومتر است، باید چه کند؟
۲) اگر جاهل به موضوع بوده و فکر می کرده ۲۱ کیلومتر رفته ولی در واقع ۱۲ کیلومتر رفته بوده، باید چه کند؟

› جا و۲) در هر دو فرض، روزه ها را باید قضا نموده و لکن کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۶۴

› کسی در وطن بوده و قصد داشته روزه رمضان را نگیرد، اما در طول روز که می بیند مبطلی را انجام نداده، قصد روزه می کند. آیا روزه اش صحیح است؟

› اگر کسی در شب ماه رمضان، عمداً تا طلوع فجر، نیت روزه نکند، هر چند در اثنای روز نیت کند، روزه اش صحیح نیست. البته باید تا مغرب آن روز از همه چیزهای باطل کننده روزه اجتناب کند و بعد از ماه رمضان، قضای آن روز را به جا آورد.

پرسش شماره ۷۰۱۵۴

› اگر کسی از روی عمد روزه‌اش را بشکند و توان پرداخت کفاره را نداشته باشد و برای توبه، فقط استغفرالله بگوید، اگر در ادامه عمر توان پرداخت یا انجام کفاره را داشته باشد، وظیفه اش چیست؟

› کسی که به دلیل عدم توانایی بر کفاره عمد (روزه و غذا دادن به فقیر)، وظیفه اش استغفار است، اگر بعدها بتواند روزه بگیرد یا به فقرا غذا دهد، احتیاط مستحب آن است که انجام دهد.

پرسش شماره ۷۰۱۵۳

› در صورتی که فرد پیش از اذان صبح، جنب شده باشد ولی غسل یا تیمم بدل از آن را فراموش کند، حکم روزه ی او چیست؟

› به طور کلی اگر در ماه رمضان، انسان، غسل جنابت را فراموش کند و با حالت جنابت صبح کند، روزه آن روزش صحیح است؛ ولی اگر این فراموشی چند روز طول بکشد باید روزه های ایام فراموشی را قضا کند؛ البته نمازها در هر حال باطل است.

پرسش شماره ۷۰۱۵۲

› آیا در فدیه روزه، حتماً ۷۵۰ گرم برنج یا گندم یا خرما یا کشمش و یا معادل ریالی آنرا را باید داد یا اینکه یک پرس غذای آماده هم مورد قبول است؟

› در فدیه و کفاره تأخیر که وظیفه مکلف، دادن یک مد طعام به فقیر است، سیر کردن (یک پرس غذا) کفایت نمی کند؛ همچنین پرداخت پول به فقیر کافی نیست، مگر آنکه فقیر به وکالت از صاحب پول یک مد طعام (۷۵۰ گرم برنج یا گندم یا آرد و مانند آن) بخرد و برای خودش استفاده نماید.

پرسش شماره ۷۰۱۴۳

› آیا پسر من که ۱۲ساله هست و هنوز به سن تکلیف نرسیده، می‌تواند در ماه رمضان برای مادرم که فوت شده روزه قضا بگیرد؟

› بنابر احتیاط واجب صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۱۲۸

› اگر کسی در جمع دوستانه، فقط به قصد شوخی به دوستش مثلاً بگوید "سوار دوچرخه شدن در سرما از مبطلات روزه است." و از این جمله قصد دروغ بستن و اهانت هم نداشته باشد؛ آیا این حرف دروغ بستن محسوب می‌شود و روزه را باطل می کند؟

› بیان جمله مزبور در فرض سؤال، مبطل روزه نیست.

پرسش شماره ۷۰۱۲۷

› در اطعام شصت مسکین در کفاره روزه:
۱. آیا لازم است فقیر، بالغ باشد یا کودکان فقیر را هم می شود اطعام کرد؟
۲. آیا لازم است، فقیر کسی باشد که به بطور علنی گناه نکند؟
۳. اگر شصت فقیر را بابت کفاره عمدی یک روز، اطعام کردیم آیا می توانیم برای کفاره روز دوم، همان فقرا را اطعام کنیم و همین طور بابت سی روز، همان شصت فقیر را اطعام کنیم؟

› ج۱) در صورتی که تصمیم به سیر کردن داشته باشد اگر فقیر کبیر و صغیر با هم اطعام می شوند، سیر کردن شصت نفر ولو صغیر کافی است، هرچند احتیاط مستحب آن است که دو صغیر یک نفر محسوب شوند. ولی در صورتی که تمام افراد، نابالغ باشند باید دو نفر صغیر را به عنوان یک نفر محسوب گردد.
ج۲) لازم نیست فقیری که کفاره به او داده می شود عادل بوده و یا فاسق نباشد، بلهٔ به فاسقی که آشکارا پرده حیاء را کنار گذاشته و مرتکب گناه می شود داده نشود.
ج۳) اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۱۶

› بنده در ماه رمضان قبل از اذان ظهر از وطن اول حرکت کردم، و چون می دانستم که بعد از اذان ظهر به وطن دوم خواهم رسید، به اشتباه و از روی عدم آگاهی از حکم آن ، قبل از سفر روزه خود را باز کردم! تکلیف بنده چیست در مورد قضای روزه .

› به طور کلی مسافری که از شب قبل قصد سفر کرده و پیش از ظهر به مسافرت می رود، نمی تواند تا قبل از رسیدن به حد ترخص، روزه خود را افطار کند و در صورتی که پیش از آن افطار کند، بنابر احتیاط کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان بر او واجب است. البته چنانچه از حکم مسأله غافل بوده، کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۱۲

› اول اذان مغرب در ماه مبارک رمضان اگر کسی سر سفره افطار منتظر ما باشد، ولی ما نماز اول وقت بخوانیم و بعد افطار کنیم، مشکلی دارد؟

› مستحب است روزه دار نماز مغرب را پیش از افطار بخواند؛ ولی اگر کسی منتظر اوست یا خودش به قدری گرسنه است که نمی تواند نماز را با حضور قلب به جا آورد، بهتر است اوّل افطار کند ولی در صورت امکان نماز را در وقت فضیلت بخواند.

پرسش شماره ۷۰۱۱۱

› بنده جراحی فک داشتم؛ وقتی که روزه میگیرم، درد شدیدی در ناحیه فک خود احساس می کنم که گاهی اوقات باعث سر درد می شود و احساس ضعف و بی حالی شدیدی می گیرم و کم خونی نیز دارم؛ می خواستم بدانم با چنین شرایطی آیا باید روزه بگیرم یا خیر؟

› بطور کلی کسی که می داند روزه برای او ضرر دارد یا احتمال عقلائی می دهد که ضرر داشته باشد (یعنی خوف ضرر دارد) روزه بر او واجب نیست، و تشخیص تأثیر روزه در ایجاد بیماری یا تشدید آن و یا تشدید درد و عدم قدرت بر روزه به عهده مکلف است.

پرسش شماره ۷۰۱۰۵

› اگر چیزی از اندرون روزه دار به دهان او بیاید و شخص نداند که فرو بردن آن موجب بطلان روزه می شود، و فرو دهد، آیا روزه اش صحیح است؟ در صورت بطلان، آیا کفاره هم دارد؟

› در فرض سؤال روزه باطل است و لکن کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۰۰۹۴

› اگر به قصد مسافت شرعی از شهر خارج شویم، اما اذان ظهر با اینکه از شهر خارج شده ایم، امّا به حد ترخص نرسیدیم، در اینصورت حکم روزه چیست؟

› در فرض سؤال، احتیاط آن است که روزه را بگیرید و بعداً قضای آن را هم بجا بیاورید؛ البته در این مسأله می توان با رعایت شرائط به مرجع جامع الشرائط دیگر که در این مسأله فتوا دارند، رجوع کرد.

پرسش شماره ۷۰۰۸۵

› آیا برای مسافر، جماع با همسر در روز ماه مبارک، جایز است؟

› مسافر و کسی که از روزه گرفتن عذر دارد، مکروه است در روز ماه رمضان جماع نماید.

پرسش شماره ۷۰۰۸۳

› در ماه مبارک رمضان به اعتماد اینکه اذان صبح هنوز از گوشی ام پخش نشده و صدای اذان مسجد محله نمی آید، جرعه ای

آب خوردم، بعد تلویزیون را روشن کردم، دیدم اول اذان است؛ تکلیف روزه بنده چیست؟

› در فرض سوال اگر بعد از بررسی گوشی و یقین به عدم طلوع فجر، آب خورده اید، روزه شما صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۰۸۰

› اگر کسی در شب های ماه مبارک رمضان می داند اگر بخوابد در خواب جنب می شود و قبل اذان صبح، وقت غسل ندارد آیا می تواند قبل از خواب خود را جنب کند؟

› در فرض سؤال، حق ندارد عمداً خودش را جنب کند و یا بخوابد؛ ولی اگر ناخواسته خوابید و در خواب منی خارج شد و بعد از اذان صبح بیدار شد، روزه اش صحیح است؛ البته در صورتی که وقت برای غسل ندارد، ولی قبل از اذان صبح، وقت برای تیمم باشد، می تواند بخوابد و یا حتی عمداً خودش را جنب کند و در تنگی وقت تیمم نماید.

پرسش شماره ۷۰۰۶۹

› فردی در ماه رمضان از استرالیا می خواهد به سمت ایران بیاید و نزدیک ترین توقف او در قطر می‌باشد. وقتی بعداز نماز ظهر از استرالیا پرواز می کنند به چه نحوی باید روزه خود را افطار کنند؟ چون از آسمان کشور های مختلف عبور می کنند و افق ها و ساعات دائم در حال تغییر هست. با این فرض که در آسمان، نمی‌تواند افق را تشخیص دهد، وظیفه نماز و روزه اش چیست؟

› فرد مذکور در هر زمانی از مسیر که یقین به تحقق مغرب پیدا کند، می تواند افطار کند و نماز بخواند و اگر بعد از آن دوباره خورشید را ببیند، امساک لازم نیست و روزه صحیح است و نمازی هم که خوانده کافی است.

پرسش شماره ۷۰۰۶۶

› برای پرداخت کفاره تأخیر، فقیر دارای چه شرایطی باید باشد و اینکه مسلمان بودن یا شیعه بودن فقیر لازم است؟

› فقیر کسی است که مخارج سال خود و خانواده اش را ندارد و نمی تواند به دست آورد؛ ضمناً باید مسلمان باشد و پرداخت کفاره به غیر شیعه در صورتی که مستضعف باشد و ناصبی نباشد، اشکال ندارد هر چند احتیاط آن است که به فقیر شیعه داده شود. البته در دادن کفاره، شرط نیست که آن فقیر عادل باشد و یا فاسق نباشد ولی به فقیری که آشکارا پرده حیاء را کنار گذاشته و گناه می کند داده نشود و آن شخص نباید از کسانی باشد که نفقه او بر کفاره دهنده واجب است.

پرسش شماره ۷۰۰۶۲

› حکم روزه قضا یا مستحبی کسی که به علت تنظیم نبودن ساعت، بعد از اذان صبح، سحری خورده است، چیست؟

› روزه در فرض سؤال، باطل است.

پرسش شماره ۷۰۰۶۱

› بنده قبل از اذان صبح غسل حیض را برای گرفتن روزه قضا انجام دادم اما بعد متوجه شدم که زمان اذان صبح گذشته بوده یعنی من پس از اذان صبح غسل کردم،حکم روزه قضای گرفته شده چیست؟

› بنابر احتیاط روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۰۵۵

› اگر روزه‌دار در ماه رمضان می داند یا احتمال می دهد که چنانچه دندانش را بکشد خون از حلق پایین می رود در این حال کشیدن دندان جایز است؟

› در فرض سؤال اگر می داند خون پایین می رود نباید بدون ضرورت اقدام به کشیدن دندان کند و در صورت کشیدن دندان بدون ضرورت و فرو رفتن خون به حلق، علاوه بر امساک تا مغرب، قضا و کفاره نیز بر عهده او می آید اما در صورت احتمال، کشیدن دندان اشکال ندارد و باید مراقب باشد که خون از حلق پایین نرود و اگر بی اختیار پایین رفت روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۰۳۰

› آیا نگرفتن روزه قضای ماه رمضان تا ماه رمضان سال بعد از روی عمد یا سهو گناه محسوب می شود یا فقط کفاره دارد؟

› بنا بر احتیاط باید قضای روزه ها، تا ماه رمضان سال آینده گرفته شود، و چنانچه عمداً ترک کند، بنا بر احتیاط حرام است ولی چنانچه سهواً بوده و معذور باشد گناهی مرتکب نشده است و در هر صورت کفاره تأخیر واجب می شود.

پرسش شماره ۷۰۰۲۲

› من در یک کارخانه کار می کنم که آلودگیش زیاد است. همیشه گرد و غبار به حدی است که حتی با وجود استفاده از ماسک وارد ریه ها می شود. آیا با این شرایط، روزه ام صحیح است یا خیر؟

› اگر گرد و غبار غلیظ از حلق پایین نمی رود برای روزه اشکال ندارد؛ ولی چنانچه با اینکه توجه دارید که روزه هستید، مواظبت نکنید و غبار غلیظ به حلق تان برسد، بنا بر احتیاط واجب روزه باطل می شود.

پرسش شماره ۶۹۹۸۷

› آیا صرف استمناء (لذت جنسی با دست) بدون خارج شدن منی باعث بطلان روزه می‌شود؟ آیا این که فرد از ابتدا قصد خروج منی داشته یا نداشته باشد در نهایت موجب خروج نشود، در حکم تفاوتی ایجاد می‌کند؟

› اگر قصد خروج منی را نداشته است، روزه باطل نمی‌شود ولی در صورتی که قصد خروج منی را داشته است بنابر احتیاط واجب روزه را بگیرد و بعداً هم آن را قضا کند.

پرسش شماره ۶۹۹۶۸

› من سال ۱۴۰۰ باردار بودم و ۲۰ تا از روزه های ماه مبارک را نگرفتم. سال ۱۴۰۱ هم شیر می دادم و هیچ روزه ای نگرفتم. این ماه ۱۵ تا روزه به نیت قضا گرفتم. آیا می تونم بذارم به حساب روزه های سال ۱۴۰۱ که نخوام کفاره بدم؟ یا اول باید به نیت سال ۱۴۰۰ بگیرم؟

› در فرض سؤال که از اول نیت قضای روزه ماه رمضان ۱۴۰۱ را نکرده اید، قضای روزه های ماه رمضان ۱۴۰۰ محسوب می شود.

پرسش شماره ۶۹۹۲۹

› آیا شخصی که وقت روزه ی قضایش تنگ شده است می تواند روزه ی کفاره بگیرد؟
مثلاً روز بیستم شعبان است و ده روز روزه ی قضا دارد، آیا می تواند اول روزه های کفاره را بگیرد؟ (که در نتیجه تمام روزه های قضا یا بخشی از روزه های قضاء را نمی تواند قبل از ماه رمضان بگیرد.)

› بنا بر احتیاط واجب باید روزه قضا را بگیرد.

پرسش شماره ۶۹۹۲۸

› اگر خانمی روزه گرفته باشد و چند ساعت بعد از اذان مغرب متوجه شود عادت ماهانه‌اش شروع شده و نداند که این اتفاق، قبل از اذان افتاده یا بعد از آن، با توجه به این که احتمال قوی می‌دهد، عادت ماهانه‌اش از قبل از اذان شروع شده باشد، آیا

روزه اش صحیح است؟

› روزه، ولو در فرض مذکور، صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۹۱۰

› کسی که در یوم الشک قصد افطار روزه نماید، ولی در بین روز معلوم می شود که اول ماه رمضان است، تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال اگر مفطر انجام داده و یا بعد از اذان ظهر متوجه شده که ماه رمضان است باید بقیه روز را امساک کند و روزه آن روز را قضا کند و اگر مفطر انجام نداده و قبل از اذان ظهر متوجه شده که ماه رمضان است احتیاط در این است که نیت روزه کند و روزه را بگیرد و بعداً هم قضای این روزه را بجا بیاورد.

پرسش شماره ۶۹۹۰۵

› یک روز در ماه رمضان روزه بودم. پنج دقیقه قبل از افطار، فردی گفت: "اذان گفتن" و من روزه را باز کردم و قبل از اذان متوجه شدم هنوز اذان نگفته اند. وظیفه بنده چیست؟

› در فرض مذکور، چنانچه فردی که خبر داده از کسانی باشد که خبرش شرعاً حجت است، قضای روزه کافیست.

پرسش شماره ۶۹۸۷۴

› خانمی که به یاد ندارد از سال قبل روزه قضا دارد یا خیر، چه حکمی دارد؟ آیا می تواند روزه مستحبی بگیرد؟

› اگر نمی داند روزه ی قضا بر عهده دارد یا نه، می تواند روزه ی مستحبی بگیرد.

پرسش شماره ۶۹۸۰۷

› چنانچه فردی در روزه واجب، از روی فراموشی ارتباط جنسی برقرار کند و ارضا شود سپس به یاد آورد که روزه بوده است، حکم روزه او چیست؟

› در فرض مذکور روزه‌اش صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۶۲۱

› اگر زن حامله‌ای یا مرضعی نتواند روزه ماه رمضان را بگیرد، آیا بعداً باید قضای آن را بگیرد یا فقط فدیه کفایت می‌کند؟

› زن بارداری که زایمان او نزدیک است؛ اگر می‌ترسد که روزه برای جنین یا خودش ضرر داشته باشد، روزه بر او واجب نیست و در صورت اول (ضرر برای جنین) باید برای هر روز یک مدّ طعام، یعنی گندم یا جو و مانند این‌ها (به عنوان فدیه) به فقیر بدهد و بعد از ماه رمضان نیز قضای آن را به جا آورد و در صورت دوم که برای خودش ضرر دارد، باید روزه هایی را که نگرفته، قضا نماید و بنابر احتیاط فدیه نیز بدهد و در مورد زنی که زایمان او نزدیک نیست، پرداخت فدیه مبنی بر احتیاط وجوبی است.
همچنین اگر زن شیرده (خواه مادر بچّه یا دایه، با اجرت باشد یا بدون اجرت) به دلیل ترس از کم یا خشک شدن شیر، می ترسد روزه برای کودک ضرر داشته باشد، روزه بر او واجب نیست و باید برای هر روز فدیه بدهد و قضای روزه را هم بعداً بگیرد، اما اگر روزه برای خود زن ضرر داشته باشد، بنابر احتیاط فدیه واجب است.
شایان ذکر است در دو مسئله فوق اگر تا ماه رمضان سال بعد روزه نگیرد، در صورتی که کوتاهی کرده باشد، علاوه بر قضا، کفاره تأخیر هم واجب می‌شود ولی اگر به خاطر عذر، قضا را انجام نداده باشد، کفاره تأخیر ندارد و چنانچه این عذر، ترس ضرر برای فرزندش باشد، قضای روزه‌ها را هر زمان که بتواند باید انجام دهد و اگر عذر، ترس ضرر برای خودش باشد، قضا ساقط می‌شود و باید برای هر روز یک فدیه دهد.

پرسش شماره ۶۹۶۱۰

› اگر شخصی قبل یا بعد از ظهر روزه استیجاری را باز کند، آیا کفاره دارد؟

› ابطال روزه استیجاری اگر وقت آن موسع باشد تا قبل از ظهر اشکال ندارد، اما بعد از ظهر بنابر احتیاط واجب نباید روزه را باطل نماید و در هر صورت کفاره ندارد.

پرسش شماره ۶۹۴۲۳

› من اطلاعی از این که خروج منی در هر سنی باعث رسیدن به سن تکلیف و واجب شدن روزه و نماز می‌شود، نداشتم لذا دو سال قبل از ۱۵ سالگی نماز و روزه را انجام ندادم:
۱. تکلیف نمازها و روزه‌هایی که از من فوت شده، چیست؟
۲. آیا برای روزه‌ها کفاره هم باید بپردازم؟

› ج۱) قضای همه نمازها و روزه‌هایی که یقین به فوت آن‌ها پس از رسیدن به سنّ بلوغ و تکلیف شرعی دارید، واجب است.
ج۲) در فرض مذکور کفاره عمد واجب نیست، ولی احتیاط در این است که کفاره تأخیر بپردازید کفاره تأخیر یک مد طعام است؛ یعنی بابت هر روزه باید ۷۵۰ گرم گندم، آرد، نان، برنج و امثال آن را به فقیر بدهید.

پرسش شماره ۶۹۲۷۲

› کسی که پیر شده است و مریض و زمین گیر است، طوری که کارهای روزمره خودش را هم نمی‌تواند انجام بدهد یا خیلی به سختی انجام می‌دهد، آیا برای روزه‌هایش که نمی‌تواند بگیرد باز هم کفاره تعلق می‌گیرد؟ یا کفاره روزه هم از وی برداشته می‌شود؟

› پیرمرد و پیرزنی که گرفتن روزه برایشان مشقت دارد، گرفتن روزه بر آنان واجب نیست و باید برای هر روز یک مد طعام (مانند گندم، جو، برنج) به فقیر فدیه بدهند و اگر اصلاً توانایی روزه گرفتن ندارند، بنابر احتیاط واجب باید فدیه بدهند.

پرسش شماره ۶۹۲۳۶

› آیا روزه در روز عاشورا کراهت دارد؟

› کراهت آن ثابت نیست.

پرسش شماره ۶۹۱۲۰

› اگر فردی حکم را نمی‌دانسته و در حال روزه، مضمضه کرده و چند مرتبه این کار را انجام داده است، حکم آن روزه‌ها چیست؟

› مضمضه به خودی خود باعث باطل شدن روزه نمی‌شود؛ هر چند مضمضه زیاد برای روزه دار - در غیر وضو - مکروه است. البته اگر روزه دار برای وضوی غیر نماز واجب و یا برای غیر وضو مانند خنک شدن و امثال آن مضمضه کند و آب بی‌اختیار فرو رود، بنابر احتیاط باید قضای آن روز را بگیرد.

پرسش شماره ۶۸۸۸۴

› شخصی که در سحر ماه مبارک رمضان حال جسمانی خوبی نداشته و تصمیم می‌گیرد که روزه نگیرد، ولی بعد از استراحت تا قبل از ظهر، حال جسمانی او خوب می‌شود؛ وظیفه‌اش چیست؟

› اگر مریض در اثنای روز ماه رمضان خوب شود، واجب نیست نیت روزه کند و آن روز را روزه بگیرد؛ ولی اگر پیش از ظهر باشد و کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده است، احتیاط مستحب آن است که نیت کند و روزه بگیرد و پس از ماه رمضان باید آن را قضا کند.

پرسش شماره ۶۸۷۲۵

› شخصی جهت افطار کردن روزه، قصد سفر کرده؛ آیا بعد از این که حد ترخص را رد کرد، می‌تواند روزه را افطار کند؟ با توجه به این که قبل از رسیدن به مسافت شرعی، نمازش قصر است. اگر به خاطر همین قیاس افطار کرد، چه حکمی دارد؟ آیا باید کفاره پرداخت کند؟

› اگر از شب قبل نیت سفر داشته است، می‌تواند بعد از حد ترخص افطار کند؛ اما اگر از شب قبل، قصد سفر نداشته است، بنابر احتیاط واجب باید روزه را نگهدارد و بعد از ماه رمضان قضای آن را هم بگیرد.

پرسش شماره ۶۸۷۱۳

› اگر نوجوانی که تازه به سنّ تکلیف رسیده، در ماه رمضان استمنا کند، چه وظیفه‌ای دارد؟

› استمنا از گناهان بزرگ است و باید توبه و استغفار کرد و در صورتی که عمل مذکور در حال روزه باشد و می‌دانسته که استمنا روزه را باطل می‌کند، قضا و کفاره عمد* واجب است و اگر نمی‌دانسته مبطل است، ولی می‌دانسته که حرام است، علاوه بر قضا، بنابر احتیاط واجب کفاره عمد نیز باید بدهد.
در مورد روزه‌های بعد از آن، اگر اصلا نمی‌دانست جنابت چیست، روزهٔ او صحیح است.
و اگر جنابت را می‌دانست و شک داشت بقاء بر جنابت روزه را باطل می‌کند یا نه و در حال جنابت روزه گرفته، بنابر احتیاط واجب روزه‌اش باطل است؛ و باید روزه را گرفته و قضای آن را نیز به جا آورد. ولی اگر یقین داشت که بقای بر جنابت، روزه را باطل نمی‌کند و بر این اساس روزه گرفت، روزه‌اش صحیح است، هرچند رعایت احتیاط در قضای روزه، نیکو است.
---
*کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان برای هر روز عبارت است از دو ماه روزه یا اطعام شصت فقیر و یا دادن شصت مدّ طعام به شصت مسکین که سهم هر کدام یک مدّ طعام (۷۵۰ گرم گندم یا نان مثلاً) است و قیمت آن را می‌توان از بازار بدست آورد؛ ولی دادن پول کفایت نمی‌کند، مگر این که فقیر ثقه باشد به وکالت از صاحب کفاره طعام خریده و سپس آن را به عنوان کفاره قبول کند، که در این حالت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۶۹۵

› در ماه رمضان سال گذشته به علت بیماری، پنج روز نتوانستم روزه بگیرم و قضای آن را هم تاکنون به جا نیاورده‌ام. اکنون که چند روز به ماه رمضان مانده، قصد مسافرت دارم. آیا شرعاً مجاز هستم که به مسافرت بروم و قضای این روزه‌ها را بعداً به جا آورم یا سفر من اشکال داشته و سفر معصیت است؟

› رفتن به سفر اشکال ندارد و اگر در سفر باشید لازم نیست مراجعت کنید، هر چند به خاطر تأخیر قضای روزه تا ماه رمضان بعد باید علاوه بر قضای روزه، برای هر روز یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم یا نان یا برنج و مانند آن) به فقیر بدهید.

پرسش شماره ۶۸۶۹۳

› من به دلیل این که دیروز مریض بودم، فکر می‌کردم نمی‌توانم روزه بگیرم، لذا قبل از اذان صبح نیت نکردم؛ اما قبل از اذان ظهر احساس کردم می‌توانم روزه بگیرم و تا آن موقع چیزی نخورده بودم؛ الآن روزه‌ای که گرفتم صحیح است یا نه؟

› در فرض سؤال، بنابر احتیاط واجب علاوه بر روزه گرفته شده، قضای روزۀ آن روز را نیز به جا آورید.

پرسش شماره ۶۸۶۹۰

› اگر کسی نزدیک اذان صبح ماه مبارک رمضان بنا به گفته کسی که می گوید: "اذان نگفته"، اطمینان کند و مقداری آب بنوشد و سپس معلوم شود اذان گفته شده است، روزه او چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال اگر از گفتۀ مذکور برای او اطمینان به بقای شب حاصل شده باشد، روزه ایشان قضا ندارد.

پرسش شماره ۶۸۶۷۹

› اگر فردی در شب ماه مبارک رمضان جنب باشد و به خواب برود و بعد از طلوع آفتاب بیدار شود، در صورتی که قصد غسل داشته ولی بیدار نشده، حکم روزۀ او چیست و اگر باطل است آیا کفاره دارد یا خیر؟

› اگر احتمال می‌داده است که پیش از اذان صبح برای غسل بیدار خواهد شد و تصمیم بر غسل هم داشته باشد، ولی بیدار نشود، روزه‌اش صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۶۵۶

› اگر مردی در شب ماه رمضان اقدام به آمیزش جنسی با همسر خویش کند و بعد از آن، به هر دلیل غیر موجهی اقدام به غسل نکند و بخوابد و بعد از سحر بیدار شود، آیا صرفاً قضای روزه بر گردن دارد یا هم قضا و هم کفاره عمدی باید انجام دهد؟

› اگر احتمال بدهد که پیش از اذان صبح برای غسل بیدار خواهد شد و تصمیم بر غسل هم داشته باشد ولی بیدار نشود، روزه‌اش صحیح است، ولی اگر بعد از بیداری دوباره خوابید و تا صبح بیدار نشد، باید قضای آن روز را بجا آورد.

پرسش شماره ۶۸۵۸۸

› کسی که قبل از اذان صبح ماه رمضان به علت تنگی وقت، تیمم بدل از غسل کرده و تا قبل از اذان نیز، تیمم او باطل شده باشد، چه تکلیفی دارد؟ اگر آن روز را روزه گرفته باشد، آیا روزه اش صحیح است؟

› در فرض سؤال اگر وظیفه اش تیمم بوده و بعد از آن، کاری که وضو را باطل می کند، از او سر زده بنا بر احتیاط واجب برای صحت روزه باید دوباره تیمم کند. به هر حال اگر اطمینان داشته که تیمم دوباره لازم نیست، روزه آن روزش صحیح است و قضا ندارد.

پرسش شماره ۶۸۵۴۶

› چه اتفاقی در ذهن شخص باید بیفتد که بگوییم شخص نیت قاطع کرده است تا این که روزه‌اش باطل شود؟

› اگر روزه دار در روزۀ واجب معین، بین روز، مردد شود که روزه را ادامه دهد یا نه یا تصمیم بگیرد یکی از مبطلات روزه را انجام دهد (نیت قاطع) ولی آن را انجام ندهد، بنابر احتیاط واجب باید روزه را تمام کند و بعداً قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۶۸۵۲۶

› ۱. من دو سال پیش در ماه رمضان به علت کشیدن و جراحی دندان به مدت پنج روز یا هفت روز نتوانستم روزه بگیرم؛ اما در طی این مدت به علت فراموشی، روزۀ قضا را هم نگرفتم. الآن به مدت بیست و پنج روز هست که روزۀ مستحبی گرفتم و امروز یادم آمد که چند روزی، روزه واجب بر عهده‌ام بوده. آیا روزه‌های مستحبی را که گرفتم، باطل است؟
۲. برای قضای روزه‌های دو سال پیش، وظیفه‌ام چیست؟

› ج۱) در فرض سؤال، روزه‌های مستحبی شما صحیح است.
ج۲) اگر زمان دقیق شروع عذر (کشیدن و جراحی دندان) را نمی‌دانید، کافی است که مقدار حداقل (پنج روز) را قضا کنید. ضمناً چون تا ماه رمضان بعدی، قضای روزه‌ها را نگرفته‌اید، برای هر روز یک مد طعام (۷۵۰ گرم گندم، آرد، نان، برنج و مانند آنها) به فقیر بدهید.

پرسش شماره ۶۸۳۷۲

› اگر کسی در خواب محتلم شده باشد و نداند که شرط صحت روزه، عدم بقاء بر جنابت است و غسل نکند و با همان وضعیت، روزه‌های دیگر را بگیرد، تکلیف روزۀ او چیست؟

› در فرض سؤال اگر یقین دارد بقای بر جنابت، روزه را باطل نمی‌کند، روزه‌اش صحیح است؛ هر چند رعایت احتیاط در قضای روزه، نیکو است. اما اگر شک دارد بقاءِ بر جنابت، روزه را باطل می‌کند یا نه و در حال جنابت، روزه بگیرد، بنا بر احتیاط واجب، روزه‌اش باطل است و باید قضای آن را نیز بگیرد.

پرسش شماره ۶۸۱۸۶

› پزشک برایم دارویی مشخص کردند که باید روزی سه بار یعنی هر هشت ساعت یک بار مصرف کنم؛ در این صورت حتماً یک وعده در ساعات بین اذان صبح تا اذان مغرب خواهد بود. تکلیف بنده در ایام ماه مبارک رمضان چیست؟

› اگر خوردن داروی مذکور، ضروری باشد، روزه بر شما واجب نیست و در صورت بهبودی تا رمضان بعد، قضای آن را به جا آورید.

پرسش شماره ۶۸۱۷۷

› بنده چند روز، روزه قضا از چندین ماه رمضان بر عهده دارم و تصمیم گرفته ام روزه‌های قضا را به‌جا آورم. اگر بخواهم نیت کنم آیا باید حتماً ماه رمضان‌هایی که در آن‌ها روزه قضا دارم را مشخص کنم؟ یعنی مثلاً بگویم "سه روز، روزه قضا از ماه رمضان فلان سال"؟ یا این که می‌توانم به طور کلی نیت کنم؟ مثلاً بگویم "ده روز، روزه قضا به جا می‌آورم."

› در فرض سؤال، قضای هر کدام را اول بگیرید، صحیح است و لازم نیست نیت کنید که برای فلان سال است. البته اگر وقت قضای آخرین ماه رمضان تنگ باشد، مانند این که پنج روز از ماه رمضان آخر، قضا داشته باشید و پنج روز هم به ماه رمضان مانده باشد، در این صورت احتیاط واجب آن است که قضای ماه رمضان آخر را بگیرید. ضمناً به طور کلی گفتن نیت با زبان واجب نیست.

پرسش شماره ۶۶۶۶۰

› روزهٔ استیجاری قبول کرده ام؛ اما به دلایلی نتوانستم اجابت کنم. می‌خواهم به کسی دیگر واگذار کنم، منتها اسم متوفّی یادم نیست؛ تکلیفم چیست؟

› به طور کلی هنگام خواندن نماز و گرفتن روزه قضای میّت، لازم نیست میّت را با ذکر خصوصیات معین کنید، بلکه اگر به صورت مجمل و کلی او را مشخص کنید، کافی است؛ لازم به ذکر است در فرض سؤال اگر شرط مباشرت نشده باشد و انصراف به خصوص شما هم نداشته باشد، با رعایت شرایط و احکام آن، واگذاری آن به دیگری اشکال ندارد؛ در غیر این صورت، جایز نیست، مگر این که با اجازه صاحب پول باشد.

پرسش شماره ۶۶۰۸۰

› در رساله آمده است: «دخترانی که تازه به سن بلوغ می‌رسند، واجب است روزه بگیرند و ترک آن به صرف دشواری، ضعف جسمانی و مانند آن جایز نیست؛ مگر آنکه روزه برای آنها ضرر داشته یا تحمل آن با مشقت زیادی همراه باشد.» قسمت دوم که با لفظ "مگر" آمده است، آیا به معنای آن است که روزه واجب نیست یا روزه واجب است ولکن افطار بعد از ضعف جایز است؟ آیا در صورت دوم به مقدار ضرورت باید آب یا غذا بخورد و بعد امساک کند؟

› در صورت ضرر داشتن روزه، روزه گرفتن از ابتدای روز واجب نیست و نسبت به مشقت زیاد، اگر وضعیت مکلف به گونه‌ای است که به خاطر ضعف جسمانی یا طولانی بودن روز، روزه گرفتن به خودی خود ـ حتی با ترک فعالیت و مراعات تغذیه ـ سختی فوق العاده داشته باشد، در این صورت بنا بر احتیاط روزه بگیرد و وقتی به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد اما اگر حرجی بودن ادامهٔ روزه به دلیل فعالیت مانند اشتغال به کار یا تحصیل و مطالعه باشد، در این صورت بنابر فتوا باید روزه بگیرد و هرگاه به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۶۴۱۰۳

› آیا شخصی که قبل از اذان صبح با پاک کردن مانع، غسل کرده و به نیت قضای ماه مبارک، روزه گرفته است، ولی بعد از اذان متوجه شده در قسمتی از بدن، مانع بوده؛ آیا روزهٔ وی با وجود ناقص بودن غسلش، صحیح است؟

› بنابر احتیاط واجب روزه‌اش صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۳۴۴۷

› اگر کافری در ماه رمضان پس از اذان ظهر، مسلمان شود، تکلیف او چیست؟ اگر پیش از اذان ظهر، اسلام بیاورد و مبطلی انجام نداده باشد، چه حکمی دارد؟

› در هر دو فرض، چنین فردی نمی تواند روزه بگیرد و قضا هم ندارد. هر چند برای رعایت ادب و احترام ماه مبارک رمضان،

مستحب است از مبطلات روزه خودداری کند.

پرسش شماره ۶۲۸۷۹

› آیا شهادت به رؤیت هلال توسط خانم مجاز است؟ آیا این رؤیت قبول است و از باب شهادت، حجیت خواهد داشت؟

› شهادت زن در رؤیت هلال ماه اعتبار ندارد.

پرسش شماره ۶۲۶۱۲

› خانمی که چند سال به خاطر بارداری و شیردهی روزه نگرفته است و شوهر او پولی برای ادای کفاره نمی‌دهد و خود زن هم پول ندارد تا کفارات خود را بپردازد، وظیفه او چیست؟

› پرداخت کفاره بر عهده شوهر نیست و هر زمان که زن توانایی مالی یافت، باید فدیه و کفاره غیر عمد روزه‌های خود را پرداخت کند و اگر نشانه‌های فوت ظاهر شد، باید نسبت به پرداخت آن وصیت نماید.

پرسش شماره ۶۲۴۲۰

› اگر در ماه رمضان کسی با گمان به این که وقت غسل دارد (و از این جهت حتی تیمم را لازم نداند) غسل را به تأخیر بیندازد و وقتی که مشغول طاهر کردن بدن و نزدیک به شروع غسل است، وقت اذان شود، حکم روزه‌اش چیست؟ آیا کفاره دارد؟

› روزه، در فرض مذکور صحیح است و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۵۷۸۳۹

› اگر فردی در ماه مبارک رمضان با آب، استنشاق نماید و بی اختیار مقداری از آب به حلق او برسد، حکم روزه‌اش چیست؟
پاسخ را در هر یک از فروض زیر بیان نمایید:
الف) استنشاق برای وضوی نماز واجب
ب) استنشاق در غیر مورد مذکور

› در هر دو فرض، روزه، صحیح است.

پرسش شماره ۵۷۵۴۱

› به دلیل عدم آگاهی از حکم وجوب غسل جنابت تا قبل از اذان صبح برای روزه، تعدادی از روزهای ماه رمضان را در ابتدای تکلیف، بدون غسل گرفته‌ام و نمی‌دانم چند روز بوده است. وظیفه من در مورد این روزه‌ها چیست؟

› کسی که شک دارد بقای بر جنابت، روزه را باطل می کند یا نه و در حال جنابت، روزه بگیرد، بنابر احتیاط واجب، روزه اش باطل است و باید قضای آن را نیز بگیرد ولی اگر یقین دارد که بقای بر جنابت روزه را باطل نمی کند و بر این اساس روزه بگیرد، روزه‌اش صحیح است، هرچند رعایت احتیاط در قضای روزه، نیکو است.
در هر حال به تعدادی که یقین دارید روزه قضا بر عهده شماست آنها را به جا آورید و نسبت به مقدار مشکوک وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۵۷۴۴۷

› گلوی من خلط دارد و این خلط ها زیاد وارد دهان می شوند. روزه بودم و خلط را در دهان نگه داشته بودم که ناگهان آن را فرو بردم؛ آیا روزه من صحیح است؟

› مبطل روزه نیست؛ اما احتیاط مناسب است.

پرسش شماره ۵۷۳۸۳

› آیا استعمال دارویی که پزشک تجویز کرده است از طریق واژن برای خانم ها باعث ابطال روزه می‌گردد؟

› مورد مذکور، از مبطلات روزه نیست.

پرسش شماره ۵۷۳۳۳

› کار بنده در قسمتی است که پر از دیگ‌های پخت و پز و گرمای زیاد است و کارم خیلی سخت است. وقتی روزه می‌گیرم، خیلی تشنه و گرسنه می‌شوم؛ تکلیف من چیست؟

› در فرض سؤال، باید روزه بگیرید و احکام آن را رعایت کنید، مگر آن که به حدّی برسد که ادامه روزه، قابل تحمل نباشد؛ در این زمان می‌توانید روزه را افطار کرده و قضای آن را بعد از ماه رمضان بگیرید.

پرسش شماره ۵۷۱۷۴

› بنده با توجه به بروز علائم موجود برای بارداری و این که احتمال می‌دهم باردار باشم، در زمان روزه، تحت فشار قرار می‌گیرم. با این احتمال که روزه به خودم و فرزندم آسیب برساند، آیا می توانم روزه را بخورم؟ یا کفاره دارد؟ ضمن این که جهت قطعی شدن موضوع به وسیله آزمایش، باید مدت بیشتری صبر کرد.

› صرف ضعف و احتمال بارداری مجوّز شرعی برای ترک روزه نیست. بله زن بارداری که زایمان او نزدیک است، اگر می‌ترسد که روزه برای جنین یا خودش ضرر داشته باشد، روزه بر او واجب نیست و در صورت اول (ضرر برای جنین) باید برای هر روز یک مدّ طعام، یعنی گندم یا جو و مانند این‌ها (به عنوان فدیه) به فقیر بدهد و بعد از ماه رمضان نیز قضای آن را به جا آورد و در صورت دوم، که روزه برای خودش ضرر دارد، باید روزه‌هایی را که نگرفته، قضای آن‌ها را به جا آورد و بنابر احتیاط، فدیه هم بدهد و در مورد زنی که زایمان او نزدیک نیست، پرداخت فدیه مبنی بر احتیاط وجوبی است.

پرسش شماره ۵۷۰۲۲

› اگر مردی به دلیل ندانستن حکم شرعی، روزه ماه رمضان را بخورد و بعد از خوردن روزه، همسر او متوجه شود که شوهرش اشتباه کرده است، آیا زن، مکلف است حکم صحیح را به شوهرش بگوید؟ گفتن یا نگفتن زن، تفاوتی در حکم شرعی مرد (قضا و کفاره روزه) ایجاد می‌کند؟

› به طور کلی اگر کسی به دلیل بی‌اطلاعی از حکم شرعی، کاری انجام دهد که روزه را باطل می‌کند، مانند این که نداند خوردن دارو نیز مثل سایر خوردنی‌ها روزه را باطل می‌کند و در روز ماه رمضان دارو بخورد، روزه‌اش باطل می‌شود و باید قضای آن را به جا آورد؛ ولی کفاره واجب نیست و در این جهت گفتن و نگفتن همسر بعد از آن دخالتی ندارد. در هر حال، اگر مرد، جاهل به حکم شرعی باشد، بر زن واجب است او را ارشاد کند.

پرسش شماره ۵۶۹۹۳

› در مورد دروغ بستن به معصومین علیهم السلام در حال روزه، آیا راه جبران دارد؟ مثلا می‌شود حرفی که مطمئن نیستی درست است را بگویی درحالی که می‌گویی: «مطمئن نیستم ولی فکر کنم این حدیث این گونه بوده» یا مثلاً از امام معصوم علیه السلام نقل کنی یا چیزی را بگویی بعد متوجه شوی دروغ است و بگویی: «اشتباه گفتم حدیث درست نبود.»

› دروغ بستن به خدا و پیامبران و معصومین علیهم السّلام بنابر احتیاط واجب روزه را باطل می‌کند، هرچند بعداً توبه کند و بگوید نسبت دروغ داده است. نقل روایاتی که در کتاب‌ها آمده است و انسان نمی‌داند که دروغ است، اشکال ندارد، هر چند احتیاط مستحب آن است که آنها را با نسبتِ به آن کتاب، نقل کند.

پرسش شماره ۵۶۸۸۳

› ۱) بنده سال گذشته یکی دو روزی به خاطر سفر امکان گرفتن روزه نداشتم؛ سال گذشته به خاطر دارم مقداری کفاره پرداخت

کردم، که الآن مطمئن نیستم مربوط به سال گذشته بوده یا قبل از روزه سال گذشته محاسبه و پرداخت شده است. حال تکلیف چیست؟
۲) اگر امسال هم یک روز بعد از اذان ظهر مسافرت بروم و فردا از آن شهر به شهر خودم برگردم، برای گرفتن روزه در روز بعد، آیا امکان گرفتن روزه وجود دارد؟

› ج۱) اگر تا ماه رمضان سال بعد روزه‌های فوت شده را قضا نمودید، کفاره واجب نیست و در غیر این صورت کفاره تأخیر* واجب است و با شک در پرداخت آن، کفاره ساقط نمی شود و باید بپردازید.
ج۲) اگر مبطلی در سفر به جا نیاورده باشید و فردا تا قبل از اذان ظهر به وطن خود مراجعت نمایید، روزه صحیح است.
.....
* یعنی برای هر روز ۷۵۰ گرم گندم، آرد، نان، برنج و امثال آن باید به فقیر داده شود.

پرسش شماره ۵۶۸۷۰

› در صورتی که روزه‌دار استفراغ کند ولی چیزی پایین نرود آیا روزه، درست است؟

› اگر استفراغ عمدی نباشد، روزه صحیح است.

پرسش شماره ۵۶۸۵۵

› برای کسی که در یک روز از ماه رمضان، چند بار روزه خود را عمداً شکسته است، آیا دادن یک کفاره کافی است یا باید برای هر افطار یک کفاره داده شود؟

› اگر روزه‌دار در یک روز، بیش از یک بار کاری که روزه را باطل می‌کند انجام دهد، فقط یک کفاره بر او واجب می‌شود؛ البته اگر با آمیزش جنسی یا استمناء روزه را باطل کند، احتیاط واجب آن است که به عدد دفعات آمیزش جنسی یا استمناء، کفاره بدهد.

پرسش شماره ۵۶۸۱۶

› اگر در یوم الشک، در طول روز، احراز گردد که ماه مبارک رمضان است، حکم شرعی افرادی که روزه نگرفته و عمداً مفطر انجام داده‌اند، چیست؟

› روزه یوم الشک (قبل از ماه رمضان) واجب نیست؛ لذا اگر فردی عمداً این روز را روزه نگیرد، گناهی مرتکب نشده است، ولی اگر بعداً بفهمد ماه مبارک رمضان بوده است باید قضای این روز را بگیرد.

پرسش شماره ۵۶۵۳۳

› پانزده سال سن دارم ولی کم وزن و بسیار لاغر هستم و خوف بروز بیماری زخم معده دارم؛ آیا روزه بر من واجب است؟

› به طور کلی کسی که می داند روزه برای او ضرر دارد یا احتمال عقلائی می دهد که ضرر داشته باشد (یعنی ترس از ضرر دارد) روزه بر او واجب نیست؛ بلکه در مواردی نیز حرام است. البته ترک روزه برای کسی که تازه به سن بلوغ رسیده به صرف دشواری، ضعف جسمانی و مانند آن جایز نیست؛ مگر آن که روزه برای او ضرر داشته یا تحمّل آن با مشقت زیادی همراه باشد.

پرسش شماره ۵۶۴۵۳

› من ساکن نروژ هستم و روزها کمی اینجا طولانی هست؛ از اونجایی که من دو شغل دارم، خواستم بدونم که باید روزه ها رو کامل بگیرم یا می‌تونم به وقت ایران هم بگیرم؟

› به طور کلی مکلف باید در مورد اوقات نمازهای یومیه و روزه، همان افق محل سکونت خود را رعایت کند؛ بنا بر این روزه ها را در فرض سؤال کامل بگیرید ولی اگر روزه گرفتن بر اثر طولانی بودن روز، حرجی (همراه با مشقت) باشد، ادای آن ساقط و قضای آن واجب است.

پرسش شماره ۵۶۴۱۷

› روزه داری که محتلم شده است، آیا قبل از غسل جنابت، می‌تواند بول کرده و استبرا نماید؟ بعد از غسل جنابت چطور؟ اگر بعد از غسل به واسطه بول کردن، باقی‌مانده منی از مجرا بیرون بیاید، روزه او چه حکمی دارد؟

› روزه داری که محتلم شده، می تواند بول و استبراء نماید، ولی اگر بداند به واسطه استبراء کردن باقیمانده منی از مجری بیرون می آید، در صورتی که غسل کرده باشد نمی تواند استبراء کند.

پرسش شماره ۵۶۲۶۶

› شخصی که قصد و نیت قطعی برای روزه مستحبی دارد و یقین می کند اذان صبح گفته نشده و مشغول خوردن سحری می شود؛ ناگهان متوجه می شود که چند دقیقه پیش، اذان صبح را گفته اند، بنابراین سریع دهان خود را خالی کرده و دیگر چیزی نمی خورد، حکم روزه مستحبی این شخص چیست؟ آیا حکم تحقیق و عدم تحقیق از اذان صبح، فقط مختص ماه مبارک رمضان است یا شامل روزه‌های دیگر هم می‌شود؟

› در فرض سؤال اگر یقین دارد بعد از طلوع فجر، چیزی خورده است، روزه باطل است و تفاوت حکم بین تحقیق از طلوع فجر و عدم آن، مخصوص ماه رمضان است.

پرسش شماره ۵۵۶۶۵

› اگر به واسطه بی‌اطلاعی و ندانستن مسئله، کاری را انجام دهد که می‌داند حرام است، ولی نمی‌دانسته است، روزه را باطل می‌کند، حکم آن چیست؟

› اگر می‌دانسته است که حرام است، علاوه بر قضا، بنابر احتیاط واجب کفاره نیز بدهد.

پرسش شماره ۵۵۵۴۴

› اگر کسی بعد از گذشت چند ماه از ماه رمضان، فراموش کند که چند روز در ماه رمضان را در مسافرت بوده است، در اینصورت باید چند روز روزه بگیرد و وظیفه اش چیست؟

› کسی که چند روز از ماه رمضان را به خاطر سفر روزه نگرفته و تعداد آنها را نمی‌داند، چنانچه شروع سفر را نمی‌داند؛ مثلاً نمی‌داند بیست و پنجم ماه رمضان به سفر رفته تا روزه‌های فوت شده، شش روز باشد یا بیست و ششم رفته تا پنج روز باشد، می‌تواند مقدار کمتر را قضا کند، اما در صورتی که زمان شروع عذر را می‌داند، مثلاً می‌داند روز پنجم ماه به سفر رفته ولی نمی‌داند شب دهم برگشته تا پنج روزه فوت شده باشد یا شب یازدهم برگشته تا شش روزه فوت شده باشد، در این صورت احتیاط واجب آن است که مقدار بیشتر را قضا کند.

پرسش شماره ۵۴۶۷۰

› فردی که نمی‌داند روزه قضا دارد یا نه، آیا می‌تواند برای روزه نیت کند که «اگر روزه قضا دارم به آن نیت و اگر ندارم به نیت روزه مستحبی روزه می‌گیرم»؟ یا این که نیت هر مورد باید مستقل باشد؟

› چنانچه نیت نماید که «به نیت آنچه که وظیفه من هست (اعم از روزه قضا و مستحبی) روزه می‌گیرم» درست است و اگر در واقع روزه قضا بر عهده‌اش باشد، به عنوان روزه قضا محسوب می‌شود و اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۴۳۸۱

› اگر کسی در ماه رمضان قبل از ظهر به قصد پیمودن مسافت شرعی از شهر خارج شود و پس از طی مسافت، افطار کند و به شهر بازگردد، ولی بعد از چند روز متوجه شود مسافتی را که پیموده بوده کمتر از مسافت شرعی بود و او در محاسبه مسافت اشتباه کرده است، آیا علاوه بر قضای آن روزه، کفاره هم به عهده این شخص آمده است؟

› در فرض سؤال، فقط قضای آن روزه به عهده او است.

پرسش شماره ۵۳۵۲۲

› اگر فردی قصد روزه کفاره ۶۰ روزه کند که ۳۱ روز آن باید پشت سر هم باشد و مثلا ۲۰ روز را روزه گرفته و در روز ۲۱ ام دهانش بعد از ظهر خون می‌آید و در حین آب کشی دهان، مقداری آب از گلو پایین می رود.
۱. آیا روزه روز ۲۱ ام باطل است و باید روزه را بشکند؟
۲. آیا باید روزه را تا اذان نگه دارد؟
۳. در صورتی که روزه، باطل باشد و ۳۱ روز باید پشت سر هم روزه بگیرد، آیا باید روزه هایش را از اول بگیرد؟

› جا و۳. در فرض سؤال، بنابر احتیاط واجب، روزه آن روز باطل است؛ پس احتیاطا باید روزه اش را تا مغرب نگه دارد؛ همچنین بنا بر احتیاط باید یک روز اضافه بگیرد تا ۳۱ روز کامل شود. اما در عین حال پشت سر هم بودن روزه‌ها به هم نمی خورد و از فردای آن روز می‌تواند روزه‌ها را ادامه دهد.
۲. در فرض مذکور بنا بر احتیاط واجب روزه را تا اذان نگه دارد.

پرسش شماره ۵۲۴۶۱

› خاله همسرم امسال روزه نگرفته است و بعد از ۴۰ روز بیماری، در ۲۷ رمضان فوت کرد. آیا فرزندان باید روزه ایشان را قضا نمایند و زکات فطره ایشان را نیز بپردازند؟

› در فرض سؤال که میت، در ماه رمضان، مریض بوده و روزه برای او ضرر داشته است، قضای روزه این مدت و زکات فطره برای ایشان واجب نیست.

پرسش شماره ۴۸۱۳۷

› در رؤیت هلال با چشم و ابزار مسلح، آیا رؤیت با چشم به تنهایی کفایت می کند یا باید با وسیله و ابزار، رؤیت شود؟

› برای رؤیت هلال، فرقی بین چشم مسلح و غیر مسلح نیست.

پرسش شماره ۴۷۱۰۳

› زنی که به خاطر روزه گرفتن، دچار ریزش شدید مو شده و نیاز به استفاده از داروهای تقویتی دارد، آیا روزه بر او واجب است؟

› اگر ریزش مو به اندازه ای باشد که بیماری محسوب شود، به مقداری که روزه گرفتن باعث شدت بیماری می شود، واجب نیست. بنا بر این اگر تا ماه رمضان بعد روزه گرفتن هر چند به صورت متفرق (هر چند روز یک بار) ضرر نداشته باشد قضای آن را باید بگیرد و اگر مریضی تا ماه رمضان آینده ادامه یابد و قضای روزه ضرر داشته باشد، قضا واجب نیست، ولی باید برای هر روزه یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم یا برنج و مانند آن) به عنوان فدیه به فقیر بپردازد.

پرسش شماره ۴۷۰۷۸

› آیا کفاره روزه مّیت سیده را می توان به فرزند فقیرش داد؟

› با فرض این که در زمان پرداخت، فقیر باشد، مانع ندارد.

پرسش شماره ۴۶۳۶۰

› ۱- کسی که حکم کفاره را نمی‌دانسته و سال قبل، پول کفاره را به فقیر داده و امسال متوجه شده است که حتماً باید طعام باشد، آیا باید مجدداً کفاره سال قبل را بپردازد؟
۲- اگر در شهر خود فقیری را نشناسیم که بتوانیم یک ماه کفاره که همه‌اش نان است را به او بدهیم یا شرایط تهیه این همه نان را نداریم، آیا می‌شود به خیریه‌ای در یک استان دیگر پول را بدهیم تا برای فقرای آن شهر، نان تهیه کنند؟

› ج۱) اگر مبلغ مذکور به وکالت از صاحب پول در مورد کفاره، مصرف نشده است، باید مجدداً کفاره را پرداخت نماید.

ج۲) اگر یقین دارید خیریه مذکور مبالغ دریافتی را به وکالت از طرف شما در مورد کفاره مد نظر شما، هزینه کرده و به دست فقیر می رسانند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۶۲۸۵

› سال های گذشته بعد از اذان صبح جنب شدم و خوف داشتم که اگر غسل کنم نتوانم روزه خود را ادامه دهم و تیمم کردم و چند روز روزه گرفتم. آیا روزه ها صحیح بوده است؟

› اگر جنابت غیر عمدی بوده، روزه آن روز صحیح می‌باشد و اگر فکر می‌کردید که آن تیمم برای صحت روزه‌های بعد از آن کافی بوده و جنب نیستید، قضا ندارد و در غیر این صورت روزه‌هایتان را باید قضا نمایید و در فرض سوال که جاهل به مسأله بوده‌اید، کفاره ندارد.
ضمناً اگر تا سال بعد قضای آن را نگرفته‌اید برای هر روز باید یک مد طعام (۷۵۰ گرم نان، گندم و امثال آن) به عنوان کفاره تاخیر به فقیر بپردازید.

پرسش شماره ۴۶۱۶۰

› کسی که بعد از مغرب ماه رمضان، جنب شده و غسل کردن برایش ممکن نبوده است، بعد از نماز صبح نیز یادش نمی‌آید که تیمم انجام داده یا نه؛ روزۀ او چه حکمی دارد؟

› اگر شک دارد که قبل از اذان صبح، تیمم انجام داده یا فراموش کرده است، روزه آن روز صحیح است؛ ولی باید برای صحت روزۀ روز بعد، غسل جنابت نماید.

پرسش شماره ۴۵۷۴۰

› اگر کسی در روزه قضا یا روزه مستحبی با دقت و تحقیق، بعد از یقین به این که اذان نشده، غذا خورده است ولی در روز معلوم

شود که اذان بوده است، آیا روزه اش صحیح است؟ اگر بدون دقت و تحقیق، غذا خورده باشد، روزه اش چه حکمی دارد؟

› در موارد مذکور روزه صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۲۹۵۵

› کسی که غسل جنابت بر عهده دارد، آیا می‌تواند روزه مستحبی بگیرد؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۴۲۷۹۶

› اگر کسی بابت کفاره ۲۵ روز، پنجاه هزار تومان به فقیر بدهد و به او بگوید برنج تهیه کن و او با این پول، برنج کیلویی پنج هزار تومن بخر، در نتیجه ده کیلو برنج بخرد؛ آیا باید شخص کفاره دهنده دوباره میزان تفاوت گرم برنج را پرداخت کند یا کفاره او حساب شده و دیگر چیزی بر عهده اش نیست؟

› در هر صورت، مقدار کفاره ۲۵ روز، ۱۸کیلو و ۷۵۰ گرم نان یا خرما یا آرد یا برنج و... می باشد؛ بنا بر این در فرض سؤال، هر مقدار که فقیر، برنج خریداری کرده باشد، به همان مقدار از کفاره ادا شده و بقیه را باید هر چند از غیر برنج (از دیگر چیزهای دیگر مثل آرد یا نان) به فقیر پرداخت نماید.

پرسش شماره ۴۱۲۱۰

› کفاره یک روز عمد گردنم هست و تا الان ۵۱ روز رو گرفتم میشه باقی روزه ها رو پول بدم. اگر میشه چقدر باید بدم؟

› می توانید بقیه روزه ها را به تدریج بگیرید هر چند بین آنها فاصله زیادی بیفتد و الا باید اطعام ۶۰ فقیر را به صورت کامل انجام دهید.

پرسش شماره ۴۱۱۷۳

› به خاطر بیماری عضلانی، طبق نظر پزشکان باید سه روز در هفته به باشگاه ورزشی بروم؛ آیا می توانم برخی از روزها را روزه نگیرم؟

› به طور کلی، ورزش، مجوز ترک روزه نیست؛ ولی اگر روزه گرفتن برای شما ضرر دارد یا خوف ضرر داشته باشید، روزه بر شما واجب نیست و در صورت بهبودی، بنا بر احتیاط واجب، باید تا ماه رمضان بعدی قضای آن را بگیرید.

پرسش شماره ۴۱۱۴۶

› هنگام تطهیر مخرج غائط، مقداری آب داخل مقعد می شود، آیا روزه باطل می شود؟

› چنانچه آب فقط وارد مقعد شده و به جوف (روده بزرگ) نرسد، روزه صحیح است و تشخیص آن به عهده ی خود فرد است.

پرسش شماره ۴۱۰۱۲

› گاهی اوقات بعد از خواب، مایع زرد رنگ در فضای دهانم جمع می شود. آیا فرو بردن آن روزه را باطل می کند؟

› اگر فرو بردن چیز دیگری با آب دهان صدق نکند، اشکال ندارد و روزه را باطل نمی کند.

پرسش شماره ۴۰۹۶۰

› کسی که شک دارد دو روز روزه قضا را ادا کرده یا سه روز، تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال برای یقین به انجام تکلیف باید یک روز دیگر هم روزه بگیرد.

پرسش شماره ۴۰۵۰۸

› امام جماعت مسجدی روزه استیجاری سه میت را بر عهده گرفته تا با کمک مأمومین مسجد به جا آورند. اگر قبل از ذکر نام آنها کسی به نیت یکی از آن سه میت روزه بگیرد، آیا صحیح بوده و کفایت می کند؟

› کفایت نمی کند؛ بلکه لازم است یکی از میت ها را هر چند اجمالاً تعیین کند.

پرسش شماره ۴۰۴۱۷

› آیا استفاده از اسپری دارویی بینی که برای استعمال داخلی بینی و جهت درمان هست، باعث بطلان روزه می شود؟ اگر مزه آن بعد از مصرف وارد حلق شود چه؟

› در صورتی که چیزی وارد حلق نشود، روزه باطل نمی شود.

پرسش شماره ۴۰۴۱۱

› بنده به دلیل عمل جراحی پولیپ مجبور به شست و شوی بینی از طریق سدیم کلراید هستم. این مواد به صورت سرم هست و از طریق وسیله‌ای، آب با فشار از طریق سوراخ بینی وارد و از سوراخ دیگر خارج می‌شود و مقداری آب هم در گلو جمع می‌شود و خارج می‌گردد. آیا در زمان روزه داری می‌توانم از آن استفاده کنم و اشکالی به روزه وارد نمی‌کند؟

› در صورتی که چیزی وارد حلق نشود، روزه باطل نیست.

پرسش شماره ۴۰۴۱۰

› بنده سال گذشته در ماه رمضان به دلیل کسالت و بیماری به پزشک مراجعه کردم و به عضله آمپول تزریق شد ولی من فکر می کردم تزریق آمپول در عضله باعث بطلان روزه می شود و روزه آن روز را خوردم؛ آیا باید علاوه بر قضای روزه، کفاره نیز بپردازم یا فقط قضای آن روز کافیست؟

› فقط قضای آن روز بر عهده شما است که باید بنا بر احتیاط واجب آن را تا رمضان سال بعد قضا کنید.

پرسش شماره ۴۰۴۰۹

› روزۀ فرزند، بدون اجازه پدر و مادر، چه حکمی دارد؟

› به طور کلی اجازه والدین در صحت روزه - واجب یا مستحبی - شرط نیست؛ البته در روزۀ مستحبی اگر موجب اذیت قابل توجه پدر و مادر گردد، نباید روزه بگیرد.

پرسش شماره ۳۹۹۷۶

› ۱-کسی که با عمل استمناء، روزه خود را باطل کند، آیا باید تا آخر روز امساک کند؟ روزه چه حکمی دارد؟

۲- اگر در انجام ۳۱ روزه پی در پی، عذر شرعی (حیض) پیش آمد، تکلیف چیست؟

› ج۱) باید امساک داشته باشد و علاوه بر قضا، کفاره عمد هم بدهد، یعنی دو ماه روزه بگیرد و یا شصت مسکین را اطعام دهد و احتیاط مستحب آن است که هر دو را انجام دهد.
ج۲) در فرض سؤال بعد از بر طرف شدن عذر، کفاره روزه را ادامه دهد تا یک ماه و یک روز تکمیل شود.

پرسش شماره ۳۹۷۵۹

› اگر کسی روزه استیجاری را باطل نماید، کفاره روزه بر ذمه اجیر است یا موجر؟

› باطل کردن روزه استیجاری، کفاره ندارد.

پرسش شماره ۳۹۶۳۱

› کسی که در ماه رمضان قبل از اذان صبح، شک می‌کند که آیا وقت کافی برای انجام غسل واجب دارد یا نه، وظیفه‌اش چیست؟

› در فرض سؤال که شک دارد، تمام غسل قبل از طلوع فجر واقع می‌شود، وظیفه اش تیمم است.

پرسش شماره ۳۸۷۸۰

› کسی که قبل از اذان صبح جنب شده و علم دارد که اگر بخوابد برای غسل بیدار نمی شود، با این حال می خوابد و بعد از اذان بیدار شده و غسل می کند و تا افطار از خوردن و آشامیدن امساک می کند. روزه وی چه حکمی دارد؟ بر فرض وجوب کفاره آیا کفاره جمع واجب است؟

› در فرض مذکور، روزه باطل است و علاوه بر قضا، کفاره نیز واجب می شود ولی کفاره جمع ندارد.

پرسش شماره ۳۶۷۹۴

› اگر کسی در کفاره عمد روزه، در خلال ۳۱ روز، عمداً تا صبح غسل جنابت انجام ندهد، روزه وی چه حکمی دارد؟

› روزه باطل نیست و می تواند کفاره را ادامه دهد.

پرسش شماره ۳۶۵۸۹

› کسی که بخاطر خوف از ضعیف تر شدن بینایی چشم روزه نگرفته و جهل به موضوع قضای روزه تا قبل از رمضان سال بعد داشته است، چه تکلیفی دارد؟

› اگر انسان بترسد گرفتن روزه برای او ضرر دارد، روزه گرفتن بر او واجب نبوده، بلکه صحیح هم نیست و اگر تا قبل از ماه رمضان آینده، بیماری برطرف شد، باید قضای آن را بگیرد و اگر برطرف نشد، قضای روزه ساقط است، ولی باید برای هر روز یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم یا برنج و مانند آن) به عنوان فدیه به فقیر بپردازد و اگر تأخیر قضای روزه ماه رمضان تا ماه رمضان دیگر بر اثر سهل‌انگاری و بدون عذر شرعی باشد، کفاره تأخیر واجب است؛ همچنین اگر جهل به وجوب قضا تا سال آینده هم داشته باشد (با فرض تمکن از قضا) کفاره تأخیر ساقط نمی باشد.

پرسش شماره ۳۶۴۸۸

› قبل از خواب، نیّت کردم که فردا روزه استیجاری بگیرم. در شب جنب شدم و تا طلوع آفتاب، غسل جنابت انجام ندادم؛ روزه ام چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال، اگر عمداً غسل نکرده باشید روزه شما صحیح نیست؛ و اگر سهواً غسل نکرده اید بنا بر احتیاط واجب روزه باطل است.

پرسش شماره ۳۶۴۳۵

› اگر کسی بخواهد کفاره عمدی روزه خود را به ۶۰ فقیر اطعام دهد، آیا می تواند غذایی مثلاً قیمه پلو درست کند و در ظروف یکبار مصرف به فقرا برساند؟ یا اینکه در یک مد طعام به لحاظ مقدار وزن یعنی (۷۵۰گرم) برنج برای هر فقیر باید رعایت شود؟

› اگر به فقیر غذا داده می شود در صورتی که فقیر با آن غذا سیر شود، کفایت می کند.

پرسش شماره ۳۶۲۴۴

› آیا ساعت یازده شب می شود برای فردا نیت قضای روزه کرد؟

› اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۳۶۰۹۵

› حکم شخص روزه داری که ریگ کوچکی در دهان قرار داده، چیست؟

› اگر چیزی وارد حلق نشود، لطمه ای به صحت روزه نمی زند.

پرسش شماره ۳۶۰۳۲

› وقت نیّت قضای روزه واجب و مستحب چه موقع است؟

› انسان تا پیش از ظهر می تواند نیت روزه قضای ماه رمضان کند و اگر قضای روزه بر عهده او نیست و مفطری انجام نداده تا قبل از غروب شرعی می تواند نیت روزه مستحبی کند. البته اگر روزۀ واجب معینی غیر از روزۀ ماه رمضان بر انسان واجب باشد، مانند اینکه نذر کرده باشد که روز معینی را روزه بگیرد، در صورتیکه عمداً تا طلوع فجر نیّت نکند، روزه‌اش باطل است ولی چنانچه فراموش کند و تا پیش از ظهر یادش بیاید، می‌تواند نیت روزه کند. اما نسبت به روزه ماه رمضان، باید تا طلوع فجر، نیت روزه کند و اگر عمداً نیت نکند، هر چند در اثنای روز نیت کند، روزه اش صحیح نیست؛ ولی تا مغرب باید از مبطلات روزه خودداری کند و بعداً نیز روزه آن روز را قضا نماید.

پرسش شماره ۳۵۹۶۷

› ایا انجام کفاره روزه واجب فوری است؟

› انسان نباید در بجا آوردن کفاره کوتاهی کند، ولی لازم نیست فوراً آن را انجام دهد.

پرسش شماره ۳۵۸۴۴

› اوائل سن بلوغ به خاطر تشنگی و گرسنگی چند روزی را عمداً خوردم. (فقط برای رفع تشنگی کمی آب می‌خوردم.) الآن تعداد روزه‌ها را نیز فراموش کرده ام. تکلیف چیست؟

› موارد مختلف است؛ خوردن عمدی روزه واجب ماه رمضان، کفاره دارد مگر روزه را تا حدی ادامه داده باشید که روزه بر اثر تشنگی و گرسنگی برای شما حرجی شده و در نتیجه آن را افطار نموده و آب خورده اید، که در این صورت فقط قضای روزه به هر مقداری که یقین دارید به نحو مذکور افطار کرده اید، بر شما واجب است. البته اگر قضای روزه را تا قبل از رمضان سال بعد قضا

نکرده‌اید، کفارهٔ تأخیر نیز واجب است و نسبت به مقدار مشکوک وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۳۵۵۴۸

› شخصی به گمان اینکه دخول بدون خروج منی، موجب جنابت نمی باشد. در برخی شب های رمضان این عمل را انجام داده و بدون غسل روزه گرفته است. آیا روزه های وی صحیح است؟

› در فرض سؤال روزه صحیح است.

پرسش شماره ۳۵۴۶۴

› کسی که در شب ماه رمضان، خون می‌بیند و یقین می‌کند حیض شده است، لذا نیّت روزه نمی‌کند؛ ولی در روز، قبل از اذان ظهر، خود را پاک می‌بیند؛ در فرض مذکور اگر نیّت روزه کند، آیا روزه‌اش صحیح است؟

› اگر کاری که روزه را باطل می‌کند از اذان صبح به بعد، انجام نداده باشد، باید بنا بر احتیاط واجب، آن روز، نیّت روزه کند و بعد از ماه رمضان، قضای آن را نیز بگیرد.

پرسش شماره ۳۵۴۶۳

› آیا خوردن سحری واجب است؟

› فی نفسه واجب نیست و روزه بدون خوردن سحری هم صحیح است؛ ولی لازم است به نحوی روزه بگیرید که موجب ضرر معتنا به، به بدن نشود.

پرسش شماره ۳۵۲۴۳

› شماره هر کدام از چشمانم ۶.۷۵ یا ۷ هست و در مجموع حدود ۱۴ می شود. آیا روزه گرفتن برای من مضرّ است؟

› چنانچه با مراجعه به پزشک و یا از راه دیگری اطمینان یا خوف به مضرّ بودن روزه پیدا کنید، روزه گرفتن بر شما واجب نخواهد بود.

پرسش شماره ۳۵۲۴۱

› اگر در حال روزه، خلط سر یا سینه وارد فضای دهان شود و آن را فرو دهیم، آیا روزه باطل می‌شود؟

› مبطل روزه نیست؛ اما احتیاط مناسب است.

پرسش شماره ۳۵۲۳۸

› خوردن و آشامیدن در روزه واجب و مستحب (چه عمدی و چه سهوی) چه حکمی دارد؟ آیا باعث بطلان روزه می شود؟

› اگر روزه دار عمداً و آگاهانه چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه او باطل می شود، خواه از خوراکی ها و آشامیدنی های معمول باشد یا غیرخوراکی؛ مانند کاغذ، پارچه و امثال آن، و خواه زیاد باشد یا کم، مانند قطره های کوچک آب یا خرده کوچکی از نان؛ اما اگر سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه اش باطل نمی شود، خواه روزه واجب باشد یا مستحب.

پرسش شماره ۳۵۰۳۷

› کسی که در حال روزه ماه رمضان اطمینان داشته هنگام ملاعبه با همسر، منی از او خارج نمی شود، اما ناخواسته انزال صورت گرفت، علاوه بر قضا، آیا کفاره نیز واجب است؟

› در فرض سؤال کفاره واجب نیست؛ مگر اینکه می دانسته که منی خارج می شود ولو قصد آن را نداشته باشد یا عادتش اینگونه بوده، علاوه بر قضای آن روز، کفاره هم واجب است؛ و کفاره آن یا شصت روز روزه است ـ که سی و یک روز آن باید پی در پی باشد ـ و یا شصت مسکین را غذا بدهد و یا به هر یک از شصت مسکین یک مد طعام (تقریبا ۷۵۰ گرم گندم یا نان و مانند آن) بدهد.

پرسش شماره ۳۴۹۶۵

› در بعد از ظهر روزۀ قضای ماه رمضان، متأسفانه با کار حرامی، روزه را باطل کردم. آیا کفارۀ جمع واجب است؟

› افطار روزه قضای ماه رمضان در بعد از ظهر، به صورت عمدی جایز نیست و علاوه بر انجام دوباره قضا، کفاره هم واجب می شود که عبارت است از: پرداخت ده مد طعام به ده فقیر (هر نفر یک مد) و اگر ندارد، باید سه روز روزه بگیرد که بنا بر احتیاط واجب پی در پی باشد. ضمناً کفاره جمع واجب نیست.

پرسش شماره ۳۴۸۴۳

› شخصی در مجموع چندین روزه قضا به صورت متوالی بر عهده‌اش است، اما فراموش می‌کند از هر سال، چند روز را باید روزه قضا بگیرد. برای انجام روزه‌های قضا، چگونه باید نیت کند؟

› در فرض مذکور تعیین سال در نیت لازم نیست؛ لذا اگر کسی از چند ماه رمضان، روزه قضا داشته باشد، قضای هر کدام را اول بگیرد، صحیح است. البته اگر وقت قضای آخرین ماه رمضان تنگ باشد، مانند این که می‌داند پنج روز از رمضان آخر، قضا داشته و پنج روز هم به ماه رمضان مانده باشد، در این صورت، احتیاط واجب آن است که قضای ماه رمضان آخر را بگیرد.

پرسش شماره ۳۴۷۹۷

› اگر فردی به خاطر عذری قوی، گمان کند که روزه بر او واجب نیست و روزه نگیرد، ولی بعداً معلوم شود که روزه بر او واجب بوده است، تکلیف چیست؟

› در هر صورت اگر خوف حاصل شده، منشاء عقلائی داشته و احتمال آن قابل توجه بوده، فقط قضا دارد.

پرسش شماره ۳۴۵۹۵

› در صورت نوشیدن آب، توسط ذوالعطاش (کسی که بیماری عطش دارد و زود تشنه می شود) در ماه رمضان چه حکمی دارد؟ اگر روزه صحیح است؟ آیا بقیه روز را باید امساک نماید؟

› کسی که بیماری ای دارد که زیاد تشنه می شود و نمی تواند تشنگی را تحمل کند یا تحمل تشنگی برای او مشقت دارد، روزه بر او واجب نیست. البته در صورت دوم (مشقت) باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بپردازد و بنابر احتیاط واجب در صورت اوّل نیز این فدیه را بدهد و چنانچه بعد از ماه رمضان بتواند روزه بگیرد، بنابر احتیاط مستحب قضای روزه ها را بگیرد.

پرسش شماره ۳۴۵۸۰

› اگر دختر نه ساله ای که روزه بر او واجب شده، به دلیل دشواری، روزه اش را افطار نماید، آیا قضا و کفاره بر او واجب است یا خیر؟

› به طور کلی دخترانی که تازه به سن بلوغ می رسند واجب است روزه بگیرند و ترک آن به صرف دشواری، ضعف جسمانی و مانند آن جایز نیست، مگر آنکه روزه برای آنها ضرر داشته یا تحمل آن با مشقت زیادی همراه باشد که در اینصورت می تواند روزه را افطار کند و سپس قضای آن را بگیرد و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۳۴۵۵۷

› در حال روزه قضا، در خواب حالتی به من دست داد که بعد از بیداری جنب شدم. (بدون اختیار) آیا روزه باطل است؟

› در فرض سؤال که به صورت عمدی نبوده است، روزه صحیح است.

پرسش شماره ۳۴۵۰۴

› آیا جنب شدن در حال روزه، سبب بطلان روزه می شود؟

› اگر عمدی نباشد، روزه باطل نیست.

پرسش شماره ۳۴۱۸۴

› پدرم در سال های اخیر (از سال ۹۳ تاکنون) بخاطر روزه گرفتن دچار مشکل شدید سنگ کلیه شده است. خودم نیز یک بار سابقه سنگ کلیه داشته ام، از طرفی خوف سرایت این مریضی (سنگ کلیه) به صورت ارثی دارم؛ آیا روزه گرفتن بر من واجب است؟

› اگر اطمینان به ضرر یا خوف ضرری که ناشی از منشأ عقلائی باشد پیدا نکرده اید واجب است روزه تان را بگیرید و به صرف احتمال مذکور جایز نیست روزه را بخورید.

پرسش شماره ۳۴۱۰۶

› آیا تنقیه (اماله) به صحت روزه، ضرر می‌رساند یا خیر؟

› تنقیه یا اماله با چیز روان، اگر چه از روی ناچاری و برای معالجه و یا جهل به مسأله باشد، روزه را باطل می‌کند ولی استفاده از شیاف جامد، اشکال ندارد و روزه را باطل نمی‌کند.

پرسش شماره ۳۴۰۵۷

› کسی که بدون علم روزه خود را با عمل حرام افطار کند و بعداً علم به حرمت آن پیدا کند. کفاره آن چه مقدار است؟ یعنی آگاهی نداشتن از میزان گناه انجام شده، در کفاره تغییری ایجاد می کند؟

› اگر شخصی بداند عملی مبطل و حرام است و آن را در حال روزه انجام دهد در حکم افطار عمدی است و کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان برای هر روز عبارت است از دو ماه روزه یا اطعام شصت فقیر و یا دادن شصت مدّ طعام به شصت مسکین که سهم هر کدام یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم یا نان مثلاً) است و کفّاره جمع بر او واجب نمی شود لکن احتیاط مستحب آن است که کفّاره جمع بپردازد. ولی اگر مبطل بودن را نداند ولیکن علم به حرمت داشته باشد و در روز ماه مبارک انجام دهد در این صورت بنابر احتیاط واجب باید کفاره بدهد.

پرسش شماره ۳۴۰۴۳

› مادرم حدود هفتاد سال دارد؛ بخاطر بیماری (فشار خون) و سخت بودن روزه در فصل تابستان و هوای گرم، روزه نمی گیرد. در زمستان روزه های قضایش را می گیرد اما دچار افت فشار می شود. آیا باید قضای روزه را بجا آورد، یا کفاره کفایت از قضا می کند؟

› پیرمرد و پیرزنی که گرفتن روزه برایشان مشقت دارد، گرفتن روزه بر آنان واجب نیست و باید برای هر روز یک مد طعام (مانند گندم، جو، برنج) به فقیر فدیه بدهند و اگر اصلاً توانایی روزه گرفتن ندارند، بنابر احتیاط باید فدیه بدهند و در هر دو صورت چنانچه پس از ماه رمضان بتوانند روزه بگیرند، بنابر احتیاط مستحب قضای روزه ها را بگیرند.

پرسش شماره ۳۳۹۷۹

› در مدینه به نیت قضاء حاجت، مستحب است انسان سه روز روزه بگیرد. طبق زمان مسافرت، ساعت نه صبح روز چهارشنبه قرار است به مدینه برسیم. آیا نیت روزه باید در هواپیما و قبل از رسیدن به مدینه صورت بگیرد یا خیر؟

› روزۀ مذکور، مستحب است و وقت نیت روزۀ مستحبی تا قبل از غروب است. بنا بر این اگر کاری که روزه را باطل می کند انجام نداده باشید، می توانید تا قبل از غروب، بعد از ورود به مدینه قصد روزه نمایید.

پرسش شماره ۳۳۵۵۴

› من دختری هستم که متأسفانه چندین سال قبل دچار استمنا بودم، ولی به هیچ عنوان نمی دونستم اینکار گناهه و بدون غسل نماز و روزه ها رو به جا می آوردم؛ بعد از مدتی به طور اتفاقی متوجه شدم که استمنا چیست و شروع به ترک کردم. حکم نمازها و روزه های بدون غسلم چیست؟

› در فرض سوال نسبت به نمازهایی که در حال جنابت خوانده اید باید آنها را قضا کنید و نسبت به روزه اگر نمی دانستید که استمنا مبطل روزه است و نمی دانستید که موجب جنابت می شود اگر در حال روزه استمنا کرده اید باید قضای آنرا بجا آورید و کفاره ندارد و و نسبت به روزه های بعد اگر یقین داشتید که بقای بر جنابت روزه را باطل نمی کند و بر این اساس روزه گرفتید، روزه شما صحیح است، هرچند رعایت احتیاط در قضای روزه نیکو است.

پرسش شماره ۳۳۳۷۶

› گمان می کردم هر کسی که به سن ۱۵ سالگی برسد نماز و روزه واجب می شود. اما نمی دانستم که جنب شدن قبل از ۱۵ سالگی، نیز باعث واجب شدن تکالیف شرعی می شود. آیا باید نماز و روزه را قضا کرده و کفاره هم بدهم؟

› از زمانی که یقین به بلوغ و تکلیف دارید، چنانچه نماز یا روزه بجا نیاورده اید باید قضا کنید و چنانچه به مقدار آن شک دارید، همان حداقلی که یقین دارید از شما فوت شده است را باید قضا کنید و با توجه به اینکه یقین به تکلیف نداشته اید، کفاره عمد

بر عهده شما نمی باشد؛ البته اگر قضای روزه ها یکسال بدون عذر تأخیر افتاده است، کفاره تاخیر* واجب است.
.....
* به ازاء هر روز یک مد طعام یعنی ۷۵۰ گرم نان یا گندم یا برنج و مانند اینها به فقیر پرداخت شود.

پرسش شماره ۳۳۱۸۳

› اگر فردی در ماه رمضان قبل از اذان صبح به قصد سفر از وطن حرکت کند و بعد از اذان صبح به مقصد برسد، آیا روزه اش صحیح است؟

› در فرض سؤال اگر چنین فردی پیش از ظهر به وطنش برسد یا به جایی برسد که می خواهد ده روز در آنجا بماند، چنانچه کاری که روزه را باطل می کند انجام نداده باشد، روزه اش صحیح است.

پرسش شماره ۳۲۸۹۸

› آیا قسم دروغ خوردن به خدای متعال باعث ابطال روزه است؟

› قسم دروغ، هر چند گناه است و باید توبه کند؛ لکن موجب بطلان روزه نیست. بله، دروغ بستن به خدا و پیامبران و معصومین علیهم السلام بنابر احتیاط، موجب باطل شدن روزه می‌شود، هر چند بعداً توبه کند و بگوید که دروغ بسته است.

پرسش شماره ۳۲۸۴۵

› روزه گرفتن در چه روزهایی حرام است؟

› برخی از روزه های حرام عبارت است از:

۱. روزه عید فطر؛
۲. روزه عید قربان؛
۳. روزه روزی که نمی دانند آخر شعبان است یا اول ماه رمضان به نیت ماه رمضان؛
۴. روزه مستحب زن در صورت از بین رفتن حق شوهر؛
۵. روزه کسی که روزه برای او ضرر دارد؛
۶. روزه مسافر، مگر مواردی که استثنا شده است.

پرسش شماره ۳۲۶۱۱

› در کفاره عمدی روزه، آیا اطعام شصت فقیر باید در یک زمان باشد؟ یا می تواند با فاصله زمانی یک به یک اطعام کند؟ مثلاً هر ماه به یک فقیر اطعام دهد.

› به طور کلی اطعام شصت فقیر در یک زمان لازم نیست؛ بنا بر این می توان در زمانها و مکانهای مختلف، شصت فقیر را اطعام نمود.

پرسش شماره ۳۲۴۱۸

› اگر آب دهان بر آبی که وارد دهان شده غلبه داشته باشد و شخص روزه دار مجموع این دو آب را (در حالی که آب دهان غلبه دارد) فرو برد، آیا فرو بردن آن اشکال دارد؟

› اگر آب خارج به قدری ناچیز باشد که در آب دهان مستهلک شود، اشکال ندارد و الا جایز نیست.

پرسش شماره ۳۲۳۱۸

› آیا استحباب افطار روزه مستحبی به خاطر تعارف برادر مؤمن، فقط در جایی است که نداند روزه هستم، یا اگر بداند و تعارف

کند، باز مستحب است که دعوت او را بپذیریم؟

› به طور کلی شرعاً پسندیده است انسان دعوت مؤمن را قبول کرده و روزه مستحب خود را افطار کند.

پرسش شماره ۳۲۲۶۹

› شخصی روزهٔ استیجاری گرفته، که باید در طی یک هفته، چهار روز، روزه بگیرد؛ ولی انجام نداده است. بعد از مدت‌ها می‌خواهد روزه‌ها را بگیرد اما نمی‌داند چند روز بوده است. گمان دارد که چهار روز بدهکار است ولی یقین ندارد. چند روز باید روزه بگیرد؟ از طرف دیگر چون باید روزه‌ها را در هفت روز می‌گرفت، ولی نگرفته، آیا به خاطر تأخیر، حق دیگری بر عهدهٔ او است؟

› اگر روزهٔ چهار روز معین، بر عهدهٔ او گذاشته شده ـ مثل این که گفته باشد روزهای شنبه تا سه شنبه را روزه بگیر ـ روزه در روزهای دیگر، مُجزی نیست و عقد اجاره، باطل شده است و باید از موجر، اذن مجدّد بگیرد و اگر روزهٔ چهار روز، موضوع عقد است، اما شرط نشده که در روزهای خاصی انجام شود، می‌تواند در روزهای بعد به تعدادی که یقین دارد، روزه بگیرد. البته اگر شرط شده باشد که در روزهای خاصی انجام شود، گرفتن روزه در روزهای دیگر اگر چه صحیح است، اما اگر موجر، متوجه تخلف از شرط شود، می‌تواند عقد اجاره را فسخ کند.

پرسش شماره ۳۲۱۶۴

› آیا کفاره روزه را می توان به فقیر اهل سنت داد؟

› دادن کفاره به فقیر اهل سنت اشکال ندارد مگر آن که ناصبی باشد.

پرسش شماره ۳۱۸۰۵

› اگر شوهری زنش را، از عبادات دینی و واجبات، منع کند و اجازه روزه گرفتن را به زن ندهد، تکلیف چیست؟

› در انجام واجبات و ترک محرمات، اجازۀ شوهر شرط نیست و زن باید به تکالیف خود عمل کند.

پرسش شماره ۳۱۷۵۸

› تزریق خون به روزه‌دار چه حکمی دارد؟

› تزریق خون به احتیاط واجب، موجب بطلان روزه است.

پرسش شماره ۳۱۷۳۱

› آیا شخص جنب، می تواند با تیمّم بدل از غسل، قضای روزه را به جا آورد؟

› اگر فرد مذکور، معذور از غسل باشد، می تواند با تیمم، روزه قضا بگیرد.

پرسش شماره ۳۱۶۹۸

› اگر بخار آب در حمام زیاد باشد، آیا باعث بطلان روزه می شود؟

› بخار آب حمام موجب بطلان روزه نیست، مگر آنکه در دهان وارد و تبدیل به آب گردد و بلعیده شود.

پرسش شماره ۳۱۳۳۷

› آیا باطل کردن روزه استیجاری با فعل حرام، کفاره دارد؟

› عمل مذکور اگرچه حرام است، لکن کفاره ندارد.

پرسش شماره ۳۱۰۳۱

› آیا برای کفاره روزه، می‌توان مواد غذایی خرید و به مستحق داد؟ مثل حبوبات، قند، خرما، کشمش، روغن؟

› در کفاره باید به هر فقیر یک مد طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم یا نان و مانند آن) بدهید و خرما، کشمش را هم می‌توان به عنوان کفاره پرداخت؛ اما حبوبات و قند و روغن کفایت نمی‌کند.

پرسش شماره ۳۰۳۳۳

› با توجه به شرایط جسمی، آیا با تشخیص خود، می‌توانم یک روز در میان روزه بگیرم؟ یا پزشک باید تشخیص دهد؟

› تشخیص تأثیر روزه در ایجاد بیماری یا تشدید آن و عدم قدرت بر روزه یا ضرر داشتن روزه بر عهده مکلف است. پس اگر پزشک بگوید: روزه ضرر دارد ولی گفته او موجب اطمینان یا ترس از ضرر نشود یا مکلف با تجربه دریافته باشد که روزه ضرر ندارد، باید روزه بگیرد. همچنین اگر پزشک بگوید: روزه ضرر ندارد ولی خودش بداند روزه برایش ضرر دارد یا خوف ضرر عقلایی داشته باشد، نباید روزه بگیرد و روزه بر او حرام است.

پرسش شماره ۲۹۴۵۲

› باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح، در روزه استیجاری، نذری و مستحبی، آیا مبطل روزه است؟

› در روزه استیجاری مبطل است؛ ولی در روزه نذری و مستحبی مبطل نیست.

پرسش شماره ۲۹۳۶۴

› کسی قصد کند ۶۱ روز، روزه بگیرد، چنانچه در ۳۱ روز اول، عذر یا سفر اضطراری پیش آید، آیا می تواند روزه را بعد از بر طرف شدن عذر یا بعد از سفر ادامه دهد یا باید از اول شروع کند؟ آیا کفاره هم دارد؟

› کسی که باید پی‌درپی روزه بگیرد، اگر در بین آن بدون عذر یک روز روزه نگیرد یا زمانی شروع کند که در بین آن به روزی برخورد کند که مانند عید قربان روزه آن حرام است و یا روزی باشد که روزه آن واجب است، ایامی را که روزه گرفته، حساب نبوده و باید دوباره از ابتدا روزه بگیرد. اما اگر بین آن به واسطه عذری، مانند بیماری یا حیض، نتواند روزه بگیرد، بعد از برطرف شدن عذر می تواند بقیه روزه‌ها را بگیرد و لازم نیست از ابتدا شروع کند. در هر حال حتی اگر عمداً پیوستگی را رعایت نکند فقط باید روزه ها را از اول شروع کند و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۲۹۱۸۷

› پولی بابت خواندن نماز و گرفتن روزهٔ شخص متوفی، دریافت شده، اما در وقت معیّن به جا آورده نشد و در مدت طولانی‌تری ادا شد. آیا استفاده از این پول اشکال دارد؟

› اگر زمانِ مشخص شده به صورت شرطِ در ضمن عقد اجاره بوده، اجاره صحیح است و موجر، مالک اجرت می‌شود، ولی مستأجر خیار تخلف شرط دارد، که اگر فسخ کند، تمام اجرت المسمّی به مستأجر باید بر گردد و او حق اجرت المثل را دارد.

پرسش شماره ۲۹۰۱۸

› طبق نظر حضرتعالی، نماز را جمع می‌خوانم؛ آیا در این مدّت می‌توانم روزۀ مستحبی یا واجب (روزه قضا یا روزه نذر) به جا آورم؟

› در فرض سؤال، روزه صحیح نیست؛ مگر این که در احتیاطی که معظم له (در نماز جمع) دارند، به مرجع جامع الشرائطی رجوع کنید، که به تمام بودن نماز و صحت روزه، فتوا داده باشد.

پرسش شماره ۲۸۵۰۹

› کفاره روزه رو میشه به سید داد؟

› اشکال ندارد؛ اگرچه بهتر است غیر سید کفاره خود را به سید ندهد.

پرسش شماره ۲۸۲۹۷

› شخصی در ماه رمضان و بدون قصد انزال، به عکس شهوت انگیزی نگاه کرده و جنب شده است، سپس با تصور اینکه روزه باطل شده، استمناء کرده است. روزه وی چه حکمی دارد؟

› اگر بدون قصد بیرون آمدن منی به عکس نگاه کرده است، در صورتی که عادتاً با این کار منی از او خارج نمی شود اگر چه اتفاقاً منی بیرون آید روزۀ او صحیح است. ولی اگر نگاه را ادامه دهد تا آنجا که نزدیک است منی خارج شود و خودداری نکند تا خارج گردد روزه‌اش باطل است و باید قضای آن را به همراه کفاره به جا آورد. بنا بر این در فرض سؤال اگر روزه دار سهواً یکی از کارهایی که روزه را باطل می‌کند انجام دهد و به خیال این که روزه‌اش باطل شده عمداً دوباره یکی از آنها را به جا آورد، روزۀ او باطل می‌شود و اگر از این مسأله اطلاعی نداشته است، کفاره بر او واجب نمی باشد.

پرسش شماره ۲۸۱۰۵

› هنگام اذان مغرب و افطار، نماز خواندن مقدم است یا افطاری خوردن؟

› مستحب است روزه دار نماز مغرب را قبل از افطار کردن بخواند، ولی اگر کسی منتظر اوست یا میل زیادی به غذا دارد که نمی‌تواند با حضور قلب نماز بخواند، بهتر است اول افطار کند؛ ولی تا ممکن است نماز را در وقت فضیلت آن به جا آورد.

پرسش شماره ۲۶۴۲۲

› شخصی سی روز، روزه استیجاری بر عهده داشته و تعدادی را به جا آورده است. اکنون شک دارد بیست روز را به جا آورده، یا بیست و دو روز را؟ تکلیف چیست؟

› بنا را بر اقل، که بیست روز است، بگذارد و تا سی روز را تکمیل نماید.

پرسش شماره ۲۶۳۶۴

› همسرم نذر کرده تا در صورت معلوم شدن محل کار پسرم سه روز روزه بگیرد. دو روز روزه بجا آورد، اما روز سوم جهت زیارت امام رضا علیه السلام به مشهد رفت؛ روز سوم روزه نذری را در سفر ادامه دهد یا بعد از سفر تکمیل کند؟

› اگر نذر کند روزه بگیرد و روز آن را معین نکند، نمی‌تواند آن را در سفر به جا آورد. ولی چنانچه نذر کند که روز معینی را در سفر روزه بگیرد باید آن را در سفر به جا آورد و نیز اگر نذر کند روز معینی را چه مسافر باشد یا نباشد، روزه بگیرد باید آن روز را اگر چه مسافر باشد روزه بگیرد. بنا بر این در فرض سوال، اگر نذر او با صیغه مخصوص نذر نبوده است و یا سه روز پی در پی غیر معین یا غیر پی در پی را نذر کرده باشد، نمی تواند در سفر بگیرد.

پرسش شماره ۲۶۲۹۴

› شخصی که وظیفه‌اش پرداخت کفاره روزه است، آیا می‌تواند کفاره را برای پرداخت بدهی شخص مستمند بابت مواد غذایی که به صورت قسطی خریداری کرده و توان پرداخت آن را ندارد، بدهد و حساب او را پاک کند؟

› پرداخت دیون و بدهی فقیر ولو به خاطر مواد غذایی بوده باشد، کفایت از کفاره نمی کند؛ بلکه باید در کفاره، طعام داده شود، که میزان آن برای هر روز، کفاره غیرعمد ۷۵۰ گرم گندم، برنج، خرما یا نان است.

پرسش شماره ۲۶۲۶۵

› برخی هنگام زیارت عتبات روزه سکوت می گیرند (سه روز یا بیشتر) آیا این عمل درست است؟ آیا روزه سکوت در اسلام جایز است؟

› از جمله روزه های حرام روزه سکوت است به این معنی که نیت روزه سکوت و حرف نزدن نماید، اگرچه در بعضی از روز باشد.

پرسش شماره ۲۶۲۲۲

› اگر حشره (پشه) وارد حلق روزه دار شود، آیا روزه باطل می شود؟

› اگر سهواً یا بی اختیار فرو رفته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۵۵۵۱

› اگر زن، شوهر خود را مجبور به جماع کند، روزه و کفاره آنان چه حکمی دارد؟

› اگر زنی شوهر خود را مجبور کند که جماع نماید، یا کار دیگری که روزه را باطل می کند انجام دهد، واجب نیست که کفاره روزه شوهر را بدهد.

پرسش شماره ۲۲۲۵۶

› کسی که تازه به سن تکلیف رسیده اگر ندانسته مبطلی را انجام دهد و بعداً متوجه شود که روزه باطل شده است. آیا قضا و کفاره واجب است؟

› اگر جاهل به حکم مسأله بوده باشد، قضا دارد اما کفاره ندارد.

پرسش شماره ۲۱۸۶۵

› دو روز، روزه مستحبی به جا آوردم. آیا می توان این دو روز را به جای روزه قضا حساب کرد؟

› صحیح نیست.

پرسش شماره ۲۱۶۸۰

› اگر برای ناهار دعوت شده ایم، آیا روزه مستحبی در آن روز جایز است؟ آیا برای روزه گرفتن اجازه صاحبخانه لازم است؟

› گرفتن روزه مستحبی جایز است و اجازه گرفتن شرط نیست هر چند روزه مستحبی میهمان بدون اذن میزبان کراهت دارد.

پرسش شماره ۲۱۵۳۵

› نذر کردم هر سال روز عرفه روزه بگیرم اما امسال بخاطر عذر شرعی روزه نگرفتم. آیا باید قضای نذر را بجا آورم؟

› اگر صیغه مخصوص نذر* را نخوانده‌اید، قضای آن لازم نیست ولی اگر نذر صحیح شرعی کرده اید باید قضا کنید.
---
* صیغه نذر عبارت است از «الله علیّ أن افعل کذا...» و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از «برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم» و اگر بگوید: «برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم» بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت «نذر می کنم» نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۲۱۰۰۲

› آیا روزه گرفتن در روز تاسوعا و عاشورا حرام است؟

› روزه روز تاسوعا و عاشورا حرام نیست.

پرسش شماره ۲۰۸۹۶

› بعد از روزه های ماه رمضان بیمار شده و بدنم ضعیف شده است. من هم نمی دانستم که نباید روزه بگیرم. آیا روزه هایم صحیح اند؟

› اگر احتمال بدهید مریضی شما به جهت روزه نباشد، روزه های شما صحیح است ولی اگر بدانید به جهت روزه گرفتن بوده، آن روزه‌ها صحیح نیست و قضا دارد و چنانچه این مریضی تا ماه رمضان بعدی استمرار داشته باشد، قضا ساقط است و فقط فدیه یک مدّ طعام (۷۵۰ گرم گندم، برنج یا نان و مانند آن) بر عهده شما است.

پرسش شماره ۲۰۷۷۲

› کسی به خیال اینکه چکاندن قطره در بینی به حلق نمی رسد، اگر قطره در بینی چکاند و وارد حلق شد، آیا روزه باطل می شود؟

› اگر سابقه نداشته است که به حلق برسد و یا اینکه شک داشته است که می رسد و تعمدی در کار نبوده است، روزه اش صحیح است؛ البته اگر بعد از رسیدن به حلق بتواند آن را خارج کند واجب است که این کار را انجام دهد.

پرسش شماره ۲۰۷۱۶

› آیا در روزه مستحبی، اذن پدر لازم است؟

› اگر پدر فرزند را از روزه گرفتن نهی نکرده باشد، روزه مستحبی فرزند بدون اذن پدر - مشروط به این که موجب اذیت پدر نشود - مکروه است؛ اما اگر پدر نهی کرده باشد، بنا بر احتیاط واجب فرزند نباید روزه مستحبی بگیرد، همچنین اگر مادر نهی کرده باشد.

پرسش شماره ۱۹۶۵۳

› چنانچه کسی نداند و یا احتمال هم ندهد که تنقیه با آب، روزه را باطل می کند، بعد از ماه رمضان فهمید که روزه باطل است، تکلیف چیست؟

› روزه باطل است؛ اما در فرض مرقوم که جهل به حکم داشته، کفاره‌ای به عهده او نیست.

پرسش شماره ۱۹۰۴۹

› کسی که روزه نمی‌گیرد و بدون نیّت، مفطری هم انجام نمی‌دهد، علاوه بر قضا، آیا کفاره عمد بر او واجب است؟

› کفاره واجب نیست.

پرسش شماره ۱۸۴۰۰

› شخصی که غسل مس میّت انجام نداده است، آیا می‌تواند روزه بگیرد؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۱۷۸۵۳

› مسافرت کردن به قصد فرار از روزه چه حکمی دارد؟

› مسافرت در ماه رمضان هر چند برای فرار از روزه باشد جایز است. البته بهتر است به سفر نرود مگر اینکه سفر برای کار نیکو یا لازمی باشد.

پرسش شماره ۱۶۶۲۰

› چه روزهایی از سال روزه گرفتن مستحب است؟

› روزه در تمام روزهای سال (جز روزه های حرام و مکروه) مستحب است؛ ولی روزه بعضی از روزها مستحب مؤکد است؛ از جمله:
۱. اولین و آخرین پنج شنبه هرماه و اولین چهارشنبه از دهه دوم هر ماه
۲. سیزدهم، چهاردهم و پانزدهم هر ماه (ایّام البیض)
۳. ماه رجب و شعبان (تمام یا بعضی از آن حتّی یک روز)
۴. میلاد رسول اکرم صلی الله علیه وآله (۱۷ ربیع الاوّل)
۵. عید مبعث (۲۷ رجب)
۶. عید غدیر (۱۸ ذی الحجه)
۷. روز دحو الارض(۲۵ ذی القعده)

پرسش شماره ۱۶۴۶۹

› اگر کسی روزه قضا داشته باشد، آیا می تواند روزه نذر بجا آورد؟

› اگر بدون تعیین زمان، روزه ای را نذر نماید بنابر احتیاط واجب، روزه های قضا را باید قبل از نذر به جا آورد و اگر روز مشخصی را نذر می نماید باید روزی باشد که بتواند قبل از آن، روزه های قضای خود را بگیرد؛ در غیر این صورت، نذر روزه باطل است.

پرسش شماره ۱۶۲۹۶

› پیرمرد و پیرزنی که قادر به روزه گرفتن نیستند، آیا هر روز باید کفاره بدهند؟

› پیرمرد و پیرزنی که گرفتن روزه برایشان مشقت دارد، گرفتن روزه بر آنان واجب نیست و باید برای هر روز یک مد طعام (مانند گندم، جو، برنج) به فقیر فدیه بدهند و اگر اصلاً توانایی روزه گرفتن ندارند، بنا بر احتیاط باید فدیه بدهند و در هر دو صورت چنانچه پس از ماه رمضان بتوانند روزه بگیرند، بنا بر احتیاط مستحب قضای روزه ها را بگیرند.

پرسش شماره ۱۴۲۹۹

› اگر اول صبح از خواب بیدار شویم و آب بخوریم، بعد متوجه شویم اذان گفته است، آیا روزه باطل است؟

› موارد مختلف است؛ به طور کلی اگر در ماه رمضان، انسان تحقیق نکرده و مبطل روزه انجام دهد و بعد معلوم شود صبح بوده، روزه باطل است و قضای روزه آن روز، واجب می‌شود؛ ولی اگر با تحقیق و علم به این که صبح نشده، مبطلی انجام دهد و معلوم شود که صبح بوده است، قضای آن روز، بر او واجب نیست.

پرسش شماره ۱۴۱۵۷

› بعد از ماه رمضان متوجه شدم غسل حیضم صحیح نبوده است؛ آیا قضا و کفاره واجب است؟

› روزه ها در فرض سؤال صحیح است و قضا و کفاره ندارد ولی نمازها باید قضا شود.

پرسش شماره ۱۳۹۶۹

› دو فرزندم که دختر هستند یکی به علت بیماری نتوانست روزه هایش را کامل بگیرد و دیگری که تازه به سن تکلیف رسیده به علت ضعف و... روزه نگرفت؛ آیا اینجانب به عنوان پدر می توانم کفاره روزه عذر آنان را پرداخت نمایم.

› کفاره روزه هر شخص به عهده خودش می باشد، اگرچه درآمد و شغلی نداشته باشد؛ ولی پدر می تواند پولی به آنها هدیه داده تا آنها کفاره را بدهند و یا پدر به وکالت از آنان پرداخت نماید.

پرسش شماره ۱۳۹۵۸

› در رساله آمده است: پنجشنبه اوّل و پنجشنبه آخر هر ماه، و چهارشنبه اوّلی که بعد از روز دهم ماه است روزه مستحب است.

اگر روز دهم با چهارشنبه مصادف شود، روزه همان روز، مستحب است یا چهارشنبه بعدی آن؟

› روزه اولین چهارشنبه در دهه دوم ماه، مستحب است.

پرسش شماره ۱۳۲۴۸

› مجبور شدم در حال روزه، مقداری بنزین از باک خودرو با شیلنگ خارج کنم و شروع به مکیدن نمودم؛ ناخود آگاه و بی اختیار، مقداری بنزین وارد حلقم شد. آیا روزه باطل است؟

› روزه در فرض مذکور صحیح است.

پرسش شماره ۱۳۰۲۶

› به خاطر ندانستن مسأله، چند روز، روزه مستحبی گرفتم؛ در حالی که روزه قضا بر عهده ام بوده است. حکم روزه هایی که گرفته ام چیست؟

› کسی که روزه قضا یا روزه واجب دیگری دارد، نمی تواند روزه مستحبی بگیرد؛ بنا بر این روزه های گرفته شده صحیح نیستند؛ بله اگر فراموش کرده باشید که روزه قضا دارید و بعد از مغرب، یادتان بیاید، در این صورت، روزه مستحبی صحیح است؛ ولی در هر صورت، کفایت از روزه های قضا نمی کند.

پرسش شماره ۱۳۰۱۱

› در سحر ماه رمضان، وظیفه ام تیمم بدل از غسل بود. بعد از طلوع آفتاب، متوجه شدم تیمم، باطل بوده است. حکم نماز صبح و روزه چیست؟

› هر چند تیمم باطل بوده باشد، ضرری به صحت روزه، وارد نمی شود. البته نماز صبح باطل و قضای آن واجب است.

پرسش شماره ۱۲۹۸۳

› در هنگام بازی و شنا سرم زیر آب رفت؛ آیا روزه ام باطل شده است؟

› اگر عمداً تمام سر را در آب فرو برده اید، روزه تان بنا بر احتیاط واجب باطل و قضا و کفاره - افطار عمدی - دارد.
اما اگر فراموش کنید که روزه اید و سر را در آب فرو برده باشید، یا بی اختیار سر زیر آب رود روزه باطل نمی شود اگرچه هرگاه یادتان آمد، باید فوراً سر را از آب بیرون آورید.

پرسش شماره ۱۲۸۱۴

› چند سال روزه قضا بر عهده دارم، که توان ادای قضای آنها را ندارم. تکلیف چیست؟

› به هر حال قضای روزه ها ساقط نمی شود و با فرض عدم توانایی از انجام آن تا پایان عمر، باید وصیت کنید تا برای شما انجام دهند؛ مگر اینکه بدانید ولیّ شما (پسر بزرگتان) آنها را قضا می کند. علاوه بر آن، اگر تأخیر قضای روزه ماه رمضان تا اولین ماه رمضان بعدی بر اثر سهل انگاری و بدون عذر شرعی باشد، کفاره تأخیر نیز واجب است و کفّاره تأخیر عبارت است از دادن یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم یا نان یا برنج و مانند آن) به فقیر.

پرسش شماره ۱۲۷۵۶

› چرا در روزه واجب معیّنی مثل روزه ماه رمضان، اگر کسی از نیّت روزه برگردد، روزه باطل است؛ ولی چنانچه نیّت کند، مبطلی انجام دهد مادامی که آن را انجام ندهد، روزه باطل نمی شود؟

› به طور کلی در روزه معین مثل ماه مبارک رمضان، استمرار نیت، شرط است. بنا بر این اگر روزه دار در بین روز از نیت روزه برگردد و قصد ادامه روزه نداشته باشد، روزه اش باطل می شود و قصد دوباره برای ادامه روزه، فایده ای ندارد.
اما در جایی که نیت می کند، مبطلی را انجام دهد ولی انجام نمی دهد، در این صورت، بنابر احتیاط واجب باید روزه را تمام کند و بعداً قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۱۲۷۰۱

› شخصی شب ماه رمضان جنب شد، قصد داشت سحر غسل انجام دهد. اما بعد از اذان صبح بیدار شد و به خیال اینکه روزه باطل شده است، افطار کرد؛ تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال، فقط قضا واجب است و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۱۲۵۸۴

› آیا افطار روزه بعد از اذان ظهر، برای کسی که روزه برای او ضرر دارد، جایز است؟ آیا کفاره هم دارد؟

› روزه دار در هر ساعتی از روز که یقین و یا خوف عقلایی به ضرر، پیدا کند، ادامه روزه برایش صحیح نیست و باید روزه را افطار کرده و بعداً قضا نماید البته اگر ضرر تا ماه رمضان آینده ادامه یابد، قضا ساقط است و فقط فدیه (یک مد طعام) بر او واجب می شود.

پرسش شماره ۱۲۵۶۱

› من در حال روزه، کمی غذا را در دهان گذاشته و مزه کردم، ولی قورت ندادم؛ لذا وقتی دهانم را می شستم تا چیزی در دهانم

باقی نماند، ناگهان آب اشتباهاً از حلقم پایین رفت. آیا روزه ام باطل است؟ کفاره دارد؟

› روزه شما در فرض مذکور، بنا بر احتیاط واجب باطل است؛ ولی کفاره ای به عهده شما نیست. همین که قضا نمایید، کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۱۲۱۹۶

› اگر شخص روزه دار، در بین روزه، نیت کند که به سفر برود، آیا روزه باطل می شود؟

› صِرف نیت مسافرت، روزه را باطل نمی کند. بله اگر نیت سفر، موجب تردید در ادامه داشتن روزه باشد، بنا بر احتیاط واجب باید روزه را تمام کند و بعداً قضای آن را بگیرد. همچنین اگر روزه دار مسافرت کند، چنانچه این سفر بعد از ظهر باشد، باید روزه خود را نگه دارد؛ اما اگر پیش از ظهر مسافرت کند در صورتی که از شب قبل قصد سفر کرده باشد، روزه‌اش باطل است. ولی اگر در روز قصد سفر کرده است، بنا بر احتیاط واجب باید روزه را بگیرد و پس از ماه رمضان هم آن را قضا کند.

پرسش شماره ۱۱۹۲۸

› در پاسخ به مسأله کفاره روزه میت، در بخشی از پاسخ آمده «کفّاره روزه که بر میت واجب است، اگر به نحو تخییری بوده، یعنی وی هم توانایی روزه گرفتن را داشته و هم اطعام را، در این صورت اگر بتوان آن را از ترَکه میت خارج کرد، از آن برداشت می شود و در غیر این صورت بنا بر احتیاط، بر پسر بزرگتر واجب است که روزه را بگیرد.» آیا احتیاط مذکور، احتیاط مستحب است یا واجب؟

› احتیاط مذکور واجب است.

پرسش شماره ۱۱۶۲۷

› کسی که غسل جنابت را تا بعد از اذان صبح، فراموش کند، روزه اش چه حکمی دارد؟

› به طور کلی اگر در ماه رمضان، غسل جنابت را فراموش کند و با حالت جنابت صبح کند، روزه آن روز صحیح است ولی اگر این فراموشی چند روز طول بکشد باید روزه‌های ایام فراموشی را قضا کند البته نمازها در هر حال باطل است.

پرسش شماره ۱۱۴۸۳

› آیا بوییدن ادویه های تند که موجب عطسه می شود، (مثل فلفل) برای روزه اشکال دارد؟

› اشکال ندارد ولی بوییدن گیاهان خوشبو کراهت دارد.

پرسش شماره ۱۱۴۶۷

› آیا نسبت دادن بدیهیات دین اسلام، به پیامبر و ائمه علیهم السلام دروغ و مبطل روزه است؟ (مثلاً گفته شود، پیامبر می فرماید: هر مؤمنی که قرآن بخواند...)

› اگر به قصد نسبت دادن عین عبارت، به معصومین علیهم السلام باشد، و یقین داشته باشد که عین آن از معصوم صادر نشده، جایز نیست و روزه را هم بنا بر احتیاط واجب باطل می کند.

پرسش شماره ۱۱۴۵۹

› در حال روزه و به طور ناخواسته و بدون قصد، حرفی زدم که نسبت به ائمه (ع) دروغ محسوب می شود. در فرض مذکور، روزه چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال اگر سخنی را با اعتقاد به اینکه راست است به ائمه نسبت داده اید، روزه باطل نمی شود.

پرسش شماره ۱۱۳۹۱

› کسی که در حال روزه با تکرار فعل گناه (استمناء)، روزه خود را باطل کند. کفاره او چقدر است؟

› در فرض سؤال به احتیاط واجب، برای هر بار استمناء، باید علاوه بر قضای روزه، یک کفاره عمدی بپردازد، که کفاره آن عبارت است از شصت روز روزه (که سی و یک روز آن باید پی در پی باشد)، یا اطعام (سیر کردن) شصت فقیر یا دادن ۷۵۰ گرم نان یا برنج و سایر مواد غذایی به هر کدام از ایشان.

پرسش شماره ۱۰۹۳۸

› من بعد از نماز صبح در خواب، جنب شدم. آب هم از صبح قطع است و هنوز وصل نشده؛ برای غسل چکار کنم؟ الان داره غروب میشه و نزدیک اذان است، آیا روزه ام صحیح است؟

› روزه تان صحیح است؛ ولی برای نماز یا حتی روزه روز بعد، اگر امکان غسل کردن نیست، باید تیمم کرده و عبادت را انجام دهید.

پرسش شماره ۱۰۹۳۲

› اگر مسافر، قبل از اذان ظهر به وطن برسد، آیا واجب است روزه را بگیرد؟

› در ماه رمضان شخص می تواند در سفر (با شرایطی) روزه خود را بخورد هر چند که یقین دارد قبل از ظهر به وطن می رسد اما اگر در سفر روزه خود را افطار نکرد، در صورتی که قبل از ظهر به وطن رسید، واجب است روزه را بگیرد.

پرسش شماره ۱۰۸۲۶

› اگر خانمی بعد از اذان ظهر، عادت ماهانه شود، آیا می تواند روزه خود را بخورد یا باید امساک کند؟

› امساک لازم نیست.

پرسش شماره ۱۰۷۴۹

› کسی به گمان اینکه فلان عمل سبب بطلان روزه است و آن را انجام داده است در حالی که آن عمل باعث بطلان روزه نبوده، روزه او چه حکمی دارد؟

› روزه اشکال دارد و احتیاط واجب آن است که روزه را تمام کند و بعداً هم آن را قضا نماید ولی کفاره ندارد.

پرسش شماره ۹۸۵۶

› کسی که پیر شده یا بیماری استسقاء دارد، چنانچه بعد از ماه رمضان قادر بر انجام روزه باشد، آیا قضای روزه واجب است؟

› افراد مذکور در فرض سؤال، بنابر احتیاط مستحب قضای روزه ها را بگیرند.

پرسش شماره ۹۶۲۲

› آیا در مدّ طعام، که به عنوان کفّاره روزه پرداخت می شود، گوشت هم کفایت می کند؟

› کفایت نمی کند، مگر در جاهایی که خوردن گوشت به تنهایی به عنوان غذا، متعارف باشد، البته باید یک مد که حدود ۷۵۰ گرم است مراعات شود.

پرسش شماره ۸۷۷۳

› کسی که قصد مسافرت دارد، اما به خاطر جهل، قبل از حد ترخص، افطار می کند، روزه وی چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال، که حکم را نمی دانست و خیال می کرد افطار قبل از سفر، جایز است، فقط قضای روزه را به جا آورد و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۸۵۵۱

› کسی که یک روز روزه قضا بر عهده دارد و فقط یک روز به ماه رمضان باقی مانده است. آیا می تواند روزه استیجاری بجا آورد؟

› بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

پرسش شماره ۸۰۷۱

› ۱. آیا ریا، صِرف نیت است یا با خطورات ذهنی و گفتن نیز محقق می شود؟
۲. اگر کسی روزه خود را به ریا باطل کند، آیا کفاره دارد؟

› ج۱. به طور کلی، ریا یعنی انجام دادن کار خیر و عبادت برای غیر خدا؛ و به منظور خودنمایی و کسب شأن و منزلت در بین مردم. و در غیر این صورت، ریا نیست. و تشخیص آن با مکلف است. و صِرف خطورات ذهنی و یا گفتن این که من روزه هستم، ریا نیست.
ج۲. در فرض مذکور، فقط قضا دارد و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۷۸۷۹

› آیا مکلف می تواند به عنوان فدیه، یک پُرس چلو خورشت یا چلو کباب به فقیر، اطعام کند؟

› مقدار فدیه عبارت است از ۷۵۰ گرم گندم، آرد، نان، برنج یا سایر مواد غذایی که باید به فقیر داده شود و صرف سیر کردن فقیر کافی نیست.

پرسش شماره ۷۴۲۵

› چه روزه های واجبی بر عهده شخص باشد، نمی تواند روزه مستحبی بگیرد؟ آیا شامل کفاره روزه هم می شود؟

› برای صحیح بودن روزه مستحبی، لازم است قضای روزه ماه رمضان و همچنین بنابر احتیاط واجب، روزه واجب دیگری بر عهدهٔ فرد نباشد.

پرسش شماره ۵۷۴۰

› اگر کسی از طریق رادیو، یقین به وقت اذان مغرب دارد. بعد از افطار، معلوم شود اذان به افق شهر دیگری بوده است؛ آیا روزه باطل است؟

› در فرض سؤال، روزه باطل است و باید روزه را قضا کند.

پرسش شماره ۵۴۱۳

› در کشور آمریکا که وسعتی قریب به نیمی از یک قاره را دارد، آیا مشاهده هلال ماه در یک ایالت، برای رسیدن ماه نو در کل کشور، کفایت می کند یا هر ایالت باید به صورت مستقل به استهلال بپردازد؟ امکان دارد که در ایالات متفاوت، ماه نو در روزهای متفاوت رخ دهد؟

› اتحاد افق در رؤیت هلال شرط است و منظور از آن، شهرهایی است که از جهت احتمال رؤیت و عدم احتمال رؤیت هلال، یکسان باشند. لذا اگر اختلاف بین افق دو شهر به مقداری باشد که با فرض رؤیت هلال در یکی، هلال در دیگری قابل رؤیت نباشد، رؤیت آن برای شهرهایی که احتمال رؤیت در آن به طور قطع و یقین منتفی باشد، کفایت نمی‌کند. بنا بر این اول ماه از طریق رؤیت هلال حتی در افق شهرهای مجاوری که اتحاد افق دارند و یا از طریق شهادت دو فرد عادل، و یا از طریق حکم حاکم، ثابت می شود.

پرسش شماره ۴۵۹۸

› کسی که در آپارتمان ۸۵ طبقه زندگی می کند. هنگام غروب، برای کسانی که در طبقه اول هستند، آفتاب غروب کرده و هوا تاریک است؛ ولی برای کسانی که در طبقه ۸۵ است، هوا هنوز روشن است؛ برای افطار روزه، چگونه عمل کنند؟

› در فرض سؤال، ملاک برای افطار روزه، تاریکی یا روشنی هوا نیست؛ بلکه ملاک این است که سرخی طرف مشرق که بعد از غروب آفتاب پیدا می‌شود، از بین برود؛ که هر کسی باید به وظیفه خود عمل نماید.

پرسش شماره ۴۲۶۳

› مضمضه کردن آب در دهان برای کسی که روزه است، چه حکمی دارد؟

› اشکالی ندارد؛ البته مضمضهٔ زیاد برای روزه دار مکروه است.
ضمناً اگر انسان بداند که به واسطهٔ مضمضه، بی‌اختیار یا از روی فراموشی، آب وارد گلویش می‌شود، نباید مضمضه کند.

پرسش شماره ۳۷۷۵

› کسی که توان پرداخت کفاره روزه را ندارد، تکلیف چیست؟

› اگر کسی، هیچ یک از سه موردی را که برای کفاره عمد، مخیّر است، نتواند انجام دهد؛ باید به هر تعداد فقیر که قادر است، غذا بدهد و احتیاط آن است که استغفار هم بکند. اگر به هیچ وجه، قادر بر غذا دادن به فقرا نیستد؛ کافی است که استغفار کند؛ یعنی با دل و زبان بگوید: اَستَغفِرُ اللهَ (از خداوند بخشایش می طلبم) و اگر بعدها بتواند روزه بگیرد یا به فقرا غذا دهد، احتیاط مستحب آن است که انجام دهد.

پرسش شماره ۳۵۵۶

› آیا مسافر می تواند با نذر، روزه ماه رمضان را در سفر به جا آورد؟

› در ماه رمضان نمی‌توان غیر از روزه ماه رمضان را نیت کرد، مگر در مورد مسافر که نمی تواند روزه رمضان را بگیرد ولی نذر کرده است در سفر روزه مستحبی بگیرد که در این صورت روزه نذر او در ماه رمضان صحیح است؛ البته روزه نذر در ماه رمضان، روزه رمضان حساب نمی شود و باید بعداً آن را قضا کند.

پرسش شماره ۲۶۷۳

› اگر مدیر دبستانی وکالت توزیع کفاره (نان) را بر عهده بگیرد و به بچه‌های دبستان بدهد، آیا کفایت از دادن کفاره می‌کند یا باید دوباره کفاره داده شود؟

› به طور کلی تنها به بچه هایی که فقیر باشند با سایر شرایطی که بیان شده است، (مانند: مسلمان غیرناصبی بودن) می توان کفاره پرداخت کرد؛ اما به غیر فقیر مُجزی نیست. افزون بر این که در مورد بچه نابالغ، کفاره باید به ولیّ او تسلیم شود.
ضمناً وکیل کردن دیگران برای رساندن کفاره به فقیر جایز است و بچهٔ فقیر به کسی گفته می شود که ولیّ او توان پرداخت نفقه او را ندارد یا نفقه او را نمی دهد و خودش هم توان تحصیل مخارج سالش را ندارد.

پرسش شماره ۲۱۳۸

› اگر کسی بداند قضای روزه تا سال بعد، کفاره دارد، ولی نداند که روزه او قضا بودهٔ؛ مثلاً در جایی که روزه اش باطل بوده، روزه را گرفته و بعد از چند سال، بفهمد روزه آن سال باطل بوده و بعد از فهمیدن، قضای تمام روزه های آن سال را بلافاصله به جا آورد، آیا کفاره تأخیر بر وی واجب است؟

› کفاره تأخیر در فرض جهل به وجوب قضا، قبل از ماه رمضان آینده، ساقط نمی شود.

پرسش شماره ۳۳۰

زکات

› کسی که جاهل به حکم بوده و زکات فطره را همیشه قبل از غروب خورشید شب عید فطر می پرداخته است، آیا کافی است؟

› چنین زکاتی بنا بر احتیاط، زکات آن ماه رمضان محسوب نمی شود؛ در صورت رجوع در این احتیاط (پرداخت زکات در ماه رمضان قبل از غروب روز آخر) به مرجع جامع الشرائطی که آن را صحیح می داند، نسبت به گذشته تکلیفی ندارد. اگر در این احتیاط رجوع نکند، زکاتی که هر سال می پرداخته برای سال قبل محسوب می شده که اگر تعداد افراد تحت تکفل تغییر نکرده باشد، در حال حاضر فقط زکات ماه رمضان امسال را بنا بر احتیاط واجب بدهکار است.

پرسش شماره ۷۳۱۴۲

› مادر بزرگم از کار افتاده و توان کار کردن و کسب درآمد ندارد و فقیر است. فطریه ایشان به عهده کیست؟
چند وقتی است که خرجی مادر بزرگم از طریق دایی ها و خاله هایم به شکل کاملاً مساوی انجام می شود، بگونه ای که برای هیچ کدام سختی و مشقت ندارد. الان فطریه مادر بزرگم با اینکه به شکل مساوی از دایی ها و خاله هایم خرجی می گیرد به عهده چه کسی است؟ چه کسی باید فطریه مادربزرگ را بپردازد؟

› در فرض سؤال به احتیاط واجب زکات فطره ایشان بر عهده فرزندان ایشان (دایی ها و خاله هایتان) است، به طوری که بین آنان به سهم مساوی تقسیم شود.

پرسش شماره ۷۳۰۴۰

› کسی که شب عید فطر پول فطریه ندارد، آیا باید بعداً پرداخت کند؟

› موارد مختلف است؛ اگر در شب عید فقیر باشد، زکات بر او واجب نیست و لازم نیست بعداً هم بپردازد؛ البته چنانچه فقط به اندازه یک صاع که تقریباً سه کیلو است گندم و مانند آن دارد، مستحب است زکات فطره را بدهد و چنانچه عیالاتی داشته باشد و بخواهد فطره آنها را هم بدهد می تواند به قصد فطره، آن یک صاع را به یکی از عیالاتش بدهد و او هم به همین قصد به دیگری بدهد و همچنین تا به نفر آخر برسد و بهتر است نفر آخر چیزی را که می گیرد به کسی بدهد که از خودشان نباشد و اگر

یکی از آنها صغیر باشد احتیاط آن است که او را در دور دادن زکات فطره داخل نکنند و اگر ولیّ صغیر از طرف او قبول نماید باید آن زکات فطره را به مصرف صغیر برساند نه اینکه از طرف او به دیگری بدهد.

پرسش شماره ۷۳۰۳۲

› بنده از ابتدای ماه رمضان تا انتهای آن در منزل پدربزرگم بودم، اما قبل از غروب شب عید فطر، از منزل خارج شدم، نماز را در مسجد خواندم، شام را میهمان پدرم بودم و آخر شب به منزل پدربزرگم برگشتم. لطفاً به طور واضح و روشن بفرمایید فطریه بنده بر عهده چه کسی است؟ آیا نانخور کسی محسوب می‌شوم یا این که خودم باید فطریه را بدهم؟

› اگر بعد از برگشت به خانه پدر بزرگ، مدتی هم آنجا بودید به نحوی که معلوم بوده رفتن به خانه پدر موقتی و موردی بوده، زکات فطره شما به عهده پدر بزرگ است، در غیر این صورت به عهده خود شما است.

پرسش شماره ۷۲۴۴۱

› کسی که شب عید فطر و روز بعد از آن مسافر است و مثلاً از اصفهان که وطن و محل زندگی او است به مشهد جهت زیارت رفته است، آیا باید زکات فطره خود را در همان شهر مشهد به فقیر بدهد؟ یا می‌تواند برای فقیر شهر محل زندگی خودش (که یقین دارد مستحق است) کارت به کارت کند؟ یا از مالش جدا کرده و بعداً به فقیر شهر خودش پرداخت کند؟ کسی که در سفر است معمولاً فقرای شهر محل اقامت را نمی‌شناسد که یقین به فقیر بودن شخص گیرنده فطریه داشته باشد.

› در فرض سؤال می تواند فطریه را به مستحق در مشهد بپردازد؛ همچنین می‌تواند از مالی که در اصفهان دارد به مستحقین در اصفهان بپردازد. در صورتی که در مشهد فطریه را از مالش جدا کرد، احتیاط در این است که اگر دسترسی به مستحق در مشهد دارد به جای دیگر منتقل نکند.

پرسش شماره ۷۲۴۲۷

› آیا مصرف پول زکات در پایگاه بسیج برای خرید وسایل ورزشی و هزینه ی اردوی راهیان نور، جایز است؟

› اگر منظور، زکات فطره باشد، بنا بر احتیاط واجب باید به فقیر شیعه داده شود و مصرف آن برای موارد یاد شده اشکال دارد؛ اما اگر زکات واجب مال باشد، یکی از مصارف آن فی سبیل الله است یعنی در مواردی که منفعت آن به عموم مسلمانان می رسد مانند ساخت پل و جاده؛ همچنین برای کاری که موجب تعظیم شعائر اسلام یا دفع فتنه ها و مفاسد از حوزه اسلام و مسلمین است مصرف می شود و تشخیص موضوع به عهده مکلف است.

پرسش شماره ۷۲۰۲۰

› آیا جایز است زکات فطره را در امور فرهنگی و مذهبی که باعث نشر معارف دین می شود صرف کرد؟

› بنا بر احتیاط باید به فقرای شیعه داده شود.

پرسش شماره ۷۱۹۶۲

› پرداخت فطره به بی‌حجاب و بی‌نماز چه حکمی دارد؟

› در فقیری که زکات دریافت می‌کند، عدالت شرط نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۶۱

› فرموده اید فطریه مهمان یک شبه بر عهده خودش است، اگر شب بماند آیا بر عهده خودش است؟ معیار نانخور چیست؟

› بر مهمان یکی دو روزه، ولو شب در منزل میزبان بماند، نانخور صدق نمی‌کند.

پرسش شماره ۷۱۹۵۹

› شب آخر ماه مبارک رمضان جهت فاتحهٔ مؤمنین افراد زیادی برای صرف شام به منزل فردی (از همسایگان یا دوستان) می آیند و افطار می کنند در برخی موارد همان شب، شب عید اعلام می گردد، لطفاً بفرمایید فطریّهٔ این میهمانان بر عهدهٔ چه کسی است؟

› فطریهٔ میهمان یک شبه بر میزبان نیست. در وجوب فطریهٔ میهمانی که پیش از غروب آفتاب بر میزبان وارد می شود شرط است که جزو افراد نانخور و تحت عنوان عائلهٔ میزبان محسوب شود مانند خدمتکار یا بعض افراد فامیلی که هر از چند گاه چند روزی در منزل شخص به سر می برند.

پرسش شماره ۷۱۹۵۸

› زکات فطره را در چه جهتی می توان مصرف نمود؟

› بنابر احتیاط باید به فقرای شیعه داده شود.

پرسش شماره ۷۱۹۵۷

› خواهشمند است نظر مبارک در خصوص وقت تعلق زکات به کشمش را بفرمایید.

› زکات کشمش هنگامی واجب می شود که به آن انگور گفته شود و پیش از آن زکات تعلق نمی گیرد.

پرسش شماره ۷۱۹۵۵

› آیا می توان زکات اموال و زکات فطره خود را برای کمک به خانواده های بی‌سرپرست معلولین، ایتام و... در اختیار سازمان بهزیستی قرار داد؟

› میزان در حصول برائت ذمه، تسلیم زکات به فقیر شرعی است. بنا بر این اگر معلولین و ایتام فقیر باشند اشکال ندارد و الا جایز نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۵۳

› بنده امسال کشمش نداشتم و انگور باغ رو فروختم و شما فرمودید زکات داره. من ۵ تن انگور داشتم، زکاتش چقدر می‌شود؟ در شهرستان ما هر ۴ کیلو و نیم انگور، یک کیلو کشمش می دهد. زکات ۵ تن ما چقدر می‌شود؟

› اگر وزن محصول به فرض اینکه بماند و تبدیل به کشمش شود، در حالت کشمش، به میزان نصاب برسد، باید زکات انگور را بدهید و نصاب آن ۲۰۷/ ۸۴۷ کیلوگرم است؛ که بعد از کسر مخارجی که برای محصول شده چنانچه در آبیاری از «آب باران یا نهر» استفاده شود، زکات آن «یک دهم» (۱۰ درصد) است. ولی اگر با «آب چاه» به وسیلهٔ پمپ آب آبیاری شود یا به وسیله، «تلمبه» و مانند آن از چاه یا رودخانه آب بکشند و زراعت یا محصول زکوی را آبیاری نمایند، زکات آن، «یک بیستم» (۵ درصد) می‌باشد.

پرسش شماره ۷۰۷۷۲

› یکی از فامیل هامون واقعاً فقیره، ولی اهل گناهه و علنی هم گناه کبیره می کنه. می خواستم ببینم بهش فطریه میرسه؟ چون در یکی از کانال ها خوندم طبق فتوای جدید رهبری، پرداخت فطریه به کسی که علنی گناه کنه هم فی نفسه اشکال ندارد.

› به طور کلی، احتیاط واجب آن است که زکات فطره به فقیر شیعه داده شود. و احتیاط واجب آن است که به شراب‌خوار و کسی که آشکارا گناه کبیره انجام می دهد، فطریه داده نشود.

پرسش شماره ۷۰۴۰۷

› یک مسئول خیریه در چند سال اخیر فطریه هایی را دریافت می کرده اما در تقسیم بین فقرا، وعده های فطریه (یک صاع) شکسته می شده. مثلاً فطریه ای که ۶۰ هزار تومان بوده است، ایشان به فقرا سهمیه های ۲۰۰ هزار تومانی می داده و یک وعده فطریه بین چند نفر تقسیم شده است. با توجه به اینکه از مسأله آگاه نبوده آیا ضامن است؟

› شکسته شدن یک صاع در فرض سؤال اشکال ندارد؛ مهم این است که به یک فقیر کمتر از سه کیلو داده نشود. لذا در فرض سؤال تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۷۰۲۷۱

› همسر من برای انجام امور طلاق حدود چند ماهی (حدود ۴ ماه) است به منزل پدر خود رفته و تقاضای طلاق هم داده است و فاقد شرایط دریافت نفقه است؛ پرداخت فطریه ایشان آیا بر ذمه بنده است؟

› زنی که شوهرش مخارج او را نمی دهد، چنانچه شب عید و چند روز قبل یا بعد آن نانخور پدرش باشد، فطره اش بر عهده او است و بر شوهر واجب نیست.

پرسش شماره ۷۰۲۴۴

› بنده ۸ هکتار زمین کشاورزی دارم و گندم کاشته ام. با توجه به بارش خوب باران، آبیاری ما به شیوه باران و با موتور آب از نهر انجام شد (تقریباً نصف آب باران و نصف آبیاری با موتور آب از نهر)؛
۱. می خواستم ببینم با توجه به شیوه آبیاری مذکور تکلیف زکات ما به چه شکل می شود؟ و چطور زکات رو حساب کنیم؟
(نکته: ما نیاز به دوبار آبیاری داریم که یکبار با موتور انجام دادیم و یکبار بارون خوبی زد و ما رو از آبیاری بی نیاز کرد. هر چند بارانهای متوالی و خوب، کیفیت و کمیت گندم را بیشتر و بهتر می کند.) آیا این افزایش کیفیت و کمیت به دلیل بارانهای زیاد

هم اثری در بحث زکات دارد؟
۲. آیا همه خرجهایی که انجام شده مثل قیمت بذر و کود شیمیایی و آبیاری و کارگر و... از بحث زکات کسر می شود؟
۳. آیا به جای گندم می شود معادل ریالی آن را پرداخت کنیم؟
۴. زکات رو به چه کسانی باید بدیم؟

› ج۱) اگر هر دو مساوی باشد به طوری که آبیاری محصول به هر دو آبیاری نسبت داده شود، زکات نصف محصول یک دهم و نصف دیگر نصف یک دهم (یک بیستم) است.
ج۲) هزینه هایی که بابت محصول پرداخت کرده اید، از محصول کسر می شود.
ج۳) اشکالی ندارد.
۴) زکات در هفت مورد مصرف می شود: اول: فقیر، و آن کسی که مخارج سال خود و عیالاتش را ندارد و کسی که صنعت یا ملک یا سرمایه ای دارد که می تواند مخارج سال خود را بگذراند فقیر نیست. دوم: مسکین، و آن کسی است که از فقیر سخت تر می گذراند. سوم: کسی که از طرف امام علیه السلام یا نایب امام مأمور است که زکات را جمع و نگهداری نماید و به حساب آن رسیدگی کند و آن را به امام علیه السلام یا نایب امام یا فقرا برساند. چهارم: کافرهایی که اگر زکات به آنان بدهند به دین اسلام مایل می شوند یا در جنگ به مسلمانان کمک می کنند. پنجم: بدهکاری که نمی تواند قرض خود را بدهد. ششم: فی سبیل الله یعنی کاری که مانند ساختن مسجد منفعت عمومی دینی دارد، یا مثل ساختن پل و اصلاح راه که نفعش به عموم مسلمانان می رسد و آنچه برای اسلام نفع داشته باشد به هر نحو که باشد. هفتم: ابن السبیل، یعنی مسافری که در سفر درمانده شده.

پرسش شماره ۷۰۲۲۴

› اگر زکات فطره کسی را، شخصی دیگر پرداخت کند (در صورتی که میهمان، نانخور صاحب خانه نباشد) آیا فطریه از عهده ی میهمان ساقط می شود؟

› اگر با اجازه و وکالت از ایشان باشد، کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۰۲۱۴

› اگر زکات فطره را به شخص فقیر بدهد، ولی بعداً معلوم شود که فقیر نبوده است، تکلیف چیست؟

› اگر به خیال این که کسی فقیر است به او زکات بدهد، بعد بفهمد فقیر نبوده یا از روی ندانستن مسأله به کسی که می داند

فقیر نیست زکات بدهد، چنانچه چیزی را که به او داده باقی باشد، باید از او بگیرد و به مستحق بدهد و اگر از بین رفته باشد، چنانچه کسی که آن چیز را گرفته می دانسته یا احتمال می داده که زکات است، انسان باید عوض آن را از او بگیرد و به مستحق بدهد؛ ولی اگر به غیر عنوان زکات داده است، نمی تواند چیزی از او بگیرد و باید از مال خودش زکات را به مستحق بدهد و در همه صور می تواند از مال خودش زکات را بدهد و از کسی که گرفته مطالبه نکند.

پرسش شماره ۶۹۶۰۰

› آیا ضایعات خرما مانند خرمای خشک و تُرشیده و ... که مصرف انسانی ندارد و برای دام استفاده می شود، مشمول زکات است؟

› اگر به آن، خرما گفته شود و به حد نصاب برسد زکات دارد. البته زکات خرماهای کم ارزش از خود همان خرماها محاسبه می شود.

پرسش شماره ۶۹۴۹۳

› اگر محصول باغ نخل در حالی که محصول، نارس است (و هنوز خرما نشده) خریداری بشود، آیا زکات با صاحب باغ است یا خریدار محصول؟

› در فرض سؤال، زکات بر عهده خریدار است.

پرسش شماره ۶۹۲۷۳

› بنده یک تن برداشت محصول گندم داشتم و بعد از حساب مخارج مربوط به کاشت و داشت و برداشت ۵۰۰ کیلو گندم باقی مانده است؛ آیا زکات به بنده تعلق می‌گیرد؟ چرا که برداشت بیشتر از ۸۷۴ کیلو بوده اما مانده بعد از احتساب مخارج مربوط به کاشت و داشت و برداشت ۵۰۰ کیلو و کمتر از حد زکات شده است.

› ملاک تعلق زکات، بنابر احتیاط واجب به حد نصاب رسیدن، پیش از کسر مخارج است.

پرسش شماره ۶۶۷۵۳

› من نانخور خانواده هستم؛ آیا می‌شود خودم با پول خودم، فطریه را پرداخت کنم؟

› فطریهٔ شما بر عهدهٔ کسی است که نان‌خور او هستید و بر شما واجب نیست؛ همچنین بدون وکالت گرفتن از ایشان، پرداخت فطریه توسط شما کافی نیست.

پرسش شماره ۵۷۷۳۸

› بنده چند سال است که ازدواج کرده‌ام. درآمد بنده دقیقاً صفر است و به کمک والدینم گذران زندگی می‌کنم. در این شرایط که از مال خودم، امکان پرداخت مبلغ فطریه و زکات ماه رمضان را ندارم، تکلیف چیست و چطور باید پرداخت کنم؟

› بر شخص فقیری که مخارج سال خود و عیال خود را علاوه بر مقداری که به اندازه بدهی و مستثنیات آن باشد، نه فعلًا و نه تدریجاً، ندارد زکات فطره واجب نیست. البته در صورتی که با هدایای پدرتان از حالت فقر بیرون بیایید، باید زکات فطره را بپردازید.

پرسش شماره ۵۳۸۸۳

› محصول من جو بود که ۱۴۰۰ کیلو فروختم و پولش ۶۱.۳۰۰.۰۰۰ تومان شده؛ حالا زکات آن چقدر می‌شود؟

› بعد از کم کردن مخارجی که برای زراعت کرده‌اید اگر دیم بوده یک دهم و اگر غیر دیم بوده است یک بیستم آن را باید به عنوان زکات بپردازید. البته اگر گندم و جو هم از آب باران و هم از آب دلو و مانند آن استفاده کند، چنانچه طوری باشد که بگویند با دلو آبیاری شده نه باران، زکات آن بیست یک است و اگر بگویند با آب باران آبیاری شده، زکات آن ده یک است.

پرسش شماره ۵۳۵۳۳

› اگر در کشور دیگری، افراد مستحق و نیازمندتری باشند، آیا پرداخت زکات فطره، چند روز قبل از عید برای رساندن به این مستحقّین جایز است؟ اگر این کار به صورت تلفنی به شخصی باشد که وقتی به کشورم بازگشت معادل آنچه را به مستحقین داده به وی بدهم، چطور؟

› وکیل کردن دیگری جهت پرداخت فطریه از طرف شما مانعی ندارد و احتیاط واجب آن است که در ماه رمضان فطره را ندهد ولی اگر پیش از رمضان یا در ماه رمضان به فقیر قرض بدهد و بعد از آن که فطره بر او واجب شد، طلب خود را بابت فطره حساب کند، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۵۳۳۷۷

› اگر زن به جهت نیاز شوهر، در تأمین مخارج زندگی کمک کند، چه کسی باید زکات فطره آنها را بدهد؟

› اگر زن، نان‌خور شوهر محسوب شود، باید شوهر، در صورت توانایی، زکات فطره خود و همسرش را بدهد و اگر زن نان‌خور شوهر و کس دیگری نباشد، باید خودش زکات فطره‌اش را بدهد.

پرسش شماره ۵۳۳۷۶

› برخی از کشاورزان، گندم خود را به دولت می فروشند و همانطور که می دانید قیمت خریداری شده از طرف دولت کمتر از قیمت بازار می باشد. حال اگر امکان فروش در بازار به قیمت بالاتر وجود داشته باشد ولیکن کشاورز مذکور گندم خود را به

خاطر برخی از جهات به قیمت کمتر به دولت می فروشد، آیا در محاسبه زکات، باید قیمت آزاد را محاسبه نماید؟ یا همان قیمت دولتی کفایت می کند؟

› اگر نخواهد از عین گندم ها به عنوان زکات بپردازد، باید قیمت بازاری منطقه خودش را معیار در پرداخت زکات قرار بدهد.

پرسش شماره ۴۹۵۹۷

› کسی که قبل از غروب پایان ماه رمضان مبلغ فطریه را جدا کرده و کنار گذاشته است. آیا تا زمان رؤیت هلال، می‌تواند در آن تصرف و هزینه کند؟

› بنابر احتیاط واجب نباید برای خودش استفاده کند.

پرسش شماره ۴۶۰۰۲

› آیا پرداخت زکات فطرهٔ غیر سید به زن فقیری که شوهرش سید و خودش غیر سید باشد، صحیح است؟ در صورت جواز، آیا این زن می‌تواند با شوهرش، زکات فطره دریافتی را مصرف کند؟

› اگر زن، مستحق است و نفقه‌اش به مقداری که در شأن او است، توسط شوهر یا از جای دیگر تأمین نمی‌شود، پرداخت زکات فطره به او اشکال ندارد. در فرض مذکور پس از قبول و دریافت زکات فطره می‌تواند آن را با دیگران - از جمله همسرش که سید است - مصرف کند.

پرسش شماره ۴۵۷۷۸

› آیا می توان زکات مال را به اعضای خانواده داد؟

› اگر واجب النفقه (مثل پدر و مادر و فرزندان) باشند، نمی تواند نفقه آنها را با زکات بدهد، ولی در صورتی که فقیر باشند، می تواند برای مصرف در اموری که جزو نفقه واجب نیست به آنها زکات بدهد، مثل این که به پسرش زکات بدهد که برای خود زن بگیرد.

پرسش شماره ۴۰۰۲۲

› اگر مالک، یقیناً زکات گندم را نپرداخته باشد، آیا بر کسی که گندم را از مالک خریداری کرده، واجب است زکات را بپردازد؟

› اگر انسان بداند که زکات آن را نداده، چنانچه حاکم شرع، معامله مقداری را که باید از بابت زکات داده شود، اجازه ندهد، معامله آن مقدار، باطل است و حاکم شرع، می‌تواند مقدار زکات را از خریدار بگیرد و اگر معامله مقدار زکات را اجازه دهد، معامله صحیح است و خریدار، باید قیمت آن مقدار را به حاکم شرع بدهد و در صورتی که قیمت آن مقدار را به فروشنده داده باشد، می‌تواند از او پس بگیرد.

پرسش شماره ۳۸۴۵۳

› چه نوع گوسفندی در زکات، منظور است؟ آیا سنّ، هم ملاک است؟

› گوسفند، در فرض سؤال، اعم از میش و بز است و اگر گوسفند برای زکات بدهد، باید اقلاً داخل سال دوم شده باشد و اگر بز بدهد، باید داخل سال سوم شده باشد؛ ولی در تعلق زکات، سنّ خاصی، ملاک نیست.

پرسش شماره ۳۷۷۰۶

› در بحث زکات طلا، منظور از «سکه رایج معاملی» چیست؟

› در گذشته بجای پول رایج فعلی با سکه طلا و نقره در بازار، خرید و فروش می کردند، که منظور از طلا، همان سکه رایج بوده است.

پرسش شماره ۳۷۵۷۶

› ۱. آیا در پرداخت زکات، نیاز به اذن و اجازه از مرجع تقلید است یا مستقیماً انسان می‌تواند زکات خود را بدون اذن و اجازه مرجع تقلید، بپردازد؟
۲. آیا باید زکات به یک نفر پرداخت شود یا به چند شخص متعدد می‌توان پرداخت کرد؟
۳. آیا زکات یک سال را باید در یک مرحله پرداخت کرد یا می‌توان در چند مرحله پرداخت نمود؟

› ج۱) زکات را خودِ مکلف می‌تواند بپردازد و نیاز به اجازه از مرجع تقلید نیست؛ البته باید در مصارف خاص خود، مصرف شود.
ج۲) احتیاط (واجب) آن است که به فقیر، بیش از مخارج یک سالش، زکات داده نشود؛ چنانکه احتیاط (واجب) آن است که فقیر هم بیش از مخارج یک سال نگیرد. همچنین احتیاط (واجب) در مورد کاسب و صاحب آب و ملک و تاجری که کسب و یا درآمد آب و ملک و یا ربح آنان کفایت خرج‌شان را نمی‌کند، آن است که هم در دادن دیگران به آن‌ها و هم در گرفتن آن‌ها به کسر مخارج‌شان بسنده شود. (که خودشان بیش از کسر خرج همان سال را نگیرند، و دیگران هم بیش از آن، به آن‌ها ندهند.)
ج۳) تأخیر در پرداخت زکات، اشکال ندارد؛ اگر چه احتیاط مستحب آن است که تأخیر نشود.

پرسش شماره ۳۷۲۱۶

› آیا خرماهایی که غیر قابل خوردن و استفاده بوده و برای خوراک دام و حیوانات استفاده می‌شود، مشمول زکات است؟

› اگر به حدّ نصاب برسد، پرداخت زکات آن لازم است؛ لذا یا از خود آن خرما یا از قیمت آن (خوراک حیوان نه انسان) باید محاسبه کنید.

پرسش شماره ۳۵۷۷۸

› آیا به طلا و زیور آلات زنانه که بیش از اندازه، خریده شده است، زکات تعلق می گیرد؟

› به زیور آلات، زکات تعلق نمی گیرد.

پرسش شماره ۳۵۶۷۴

› چه اموالی زکات دارند؟

› زکات در چهارپایان سه گانه: شتر، گاو و گوسفند و در نقدین: طلا و نقره و در غلات چهارگانه: گندم، جو، خرما و کشمش واجب است و در غیر این نه چیز، زکات واجب نیست و کسی که عاقل و بالغ باشد، اگر هر یک از اموال مذکور را داشته باشد و به حد نصاب برسد، پرداخت زکات آن واجب می شود؛ حد نصاب و شرایط زکات در اموالی که ذکر شده در رساله‌های عملیه موجود است که می‌توانید مراجعه نمایید.

پرسش شماره ۳۵۳۹۶

› پدر من برنجکار است؛ آیا به محصول برنجی که سالانه برداشت می کند، زکات تعلق می گیرد؟

› پرداخت زکات برنج مستحب است، واجب نیست.

پرسش شماره ۳۵۱۴۷

› زکات برّه پرواری که حداکثر سه ماه در دامداری می ماند و آذوقه داده می شود، چقدر است؟

› در وجوب زکات حیوان، شرط است که تمام سال در بیابان بچرد؛ پس اگر بخشی از سال، علوفه به آن داده شود، زکات ندارد.

پرسش شماره ۳۴۳۹۶

› مقداری پول به عنوان زکات برای خرید کتاب از طریق پدرم به اینجانب که طلبه هستم، داده شد؛ آیا می توانم با آن، نرم افزارهای نور که قرآنی و روائی هستند را بخرم؟

› اگر احتیاج داشته باشید، می توانید این زکات را در مورد آنچه مربوط به علوم دینی می‌شود، صرف کنید.

پرسش شماره ۳۱۷۶۴

› آیا به طلاها و نقره‌هایی که خانم ها دارند، زکات تعلّق می گیرد؟

› به طلاهای مذکور، زکات، تعلّق نمی گیرد.

پرسش شماره ۳۰۰۶۸

› مجموعه کاری ما شرکتی است که صد در صد سرمایه و سهامش، مربوط به بانکی است که زیر مجموعه یکی از نهادهای انقلابی است. حوزه کاری شرکت ما، کشاورزی بوده و در کشت و زرع و دامداری نیز فعال است؛ با توجه به این که مجموعه خصوصی نیست، آیا به محصولات تولیدی از قبیل گندم، جو، گوشت گاو و گوسفند، زکات، تعلق می‌گیرد؟

› در فرض مذکور، زکات تعلق نمی گیرد.

پرسش شماره ۲۹۰۹۸

› آیا به پسر بالغی که پدرش فوت کرده و فقیر است، مادر می تواند به او زکات بدهد؟

› فرزند، واجب النفقه مادر است و نمی تواند زکات خود را بابت مخارج زندگی به فرزند خود بدهد؛ ولی برای ادای دَین و یا مایحتاجی که تأمین آن بر پدر و مادر واجب نیست، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۵۳۲۷

› در توضیح المسائل حضرت امام، نصاب گوسفند آمده است اما ما بُز داریم و نصاب بُز را نمی دانیم. حال چند نکته برای ما روشن نیست و آن این است که:
۱- آیا بُز نیز مانند گوسفند، زکات دارد و جزء گوسفند حساب می شود یا نه، فقط خمس دارد؟
۲- اگر زکات دارد، حدّ نصاب آن چه قدر است؟
۳- اگر خودمان علوفه و خوراک دام را خریداری کنیم در داشتن زکات یا نداشتن آن تأثیری دارد؟

› ج۱) تفاوتی ندارد؛ توجه داشته باشید با دادن زکات، خمس ساقط نمی شود.
ج۲) نسبت به حدّ نصاب، گوسفند و بُز، حکمشان یکی است؛ البته در خصوص بز، باید داخل سال سوم شده باشد.
ج۳) در وجوب زکات حیوان، شرط است که تمام سال، سائمه باشد و در بیابان بچرد. پس اگر در بین سال، علوفه به آن داده شود به مقداری که عرفاً عنوان سائمه در تمام سال بر آن صدق نکند، زکات ندارد.

پرسش شماره ۲۲۹۰۳

› ۱. اگر زکات غلات، واجب شد (دانه های گندم بسته شد و انگور غوره شد و...) چنانچه قبل از رسیدن وقت زکات، (وقت درو و خشک شدن انگور و ...) مال، تلف شود؛ آیا زکات ساقط است؟

۲. در برخی مناطق، مرسوم است که بعد از بسته شدن دانه های گندم و غوره شدن انگور و غیره، محصول را فروخته (زمین را اجاره می‌دهند) و در وقت برداشت، مستأجر، محصول را برداشت می‌کند؛ در این صورت، دادن زکات بر عهدهٔ کیست؟

› ج۱) تلف بدون تفریط، قبل از فرا رسیدن زمان ادای زکات، ضمان ندارد.
ج۲) اگر بعد از غوره شدن و یا بسته شدن دانهٔ گندم، محصول را بفروشد، زکات بر عهدهٔ فروشنده است.

پرسش شماره ۲۲۸۰۰

› آیا فرزندی که ازدواج کرده و زندگی مستقلی دارد، باز هم واجب‌النفقه محسوب می‌شود؟ آیا جایز است پول فطریه را به دخترم بدهم؟

› اگر فرزند، توانایی تأمین مخارج زندگی خود را نداشته باشد، بر عهده پدر است، که نیاز او را برطرف سازد و ازدواج و عدم آن، تأثیری ندارد؛ لذا نمی توان به او فطریه داد، ولی اگر داماد (شوهر دختر) فقیر است، می توان فطریه را به او پرداخت کرد، هرچند صَرف همسرش نماید.

پرسش شماره ۲۱۸۷۳

› پدر من در حدود صد و بیست گوسفند بزرگ و کوچک (بزرگتر از شش ماه و کمتر از آن) دارد. غذای کمی از احشام از مرتع (که به صورت اجاره است) تهیه می‌شود و بقیه آن از طریق هزینه شخصی، تأمین می‌گردد. نحوه وجوب و پرداخت زکات این اموال و مقدار آن را بیان بفرمائید.

› در فرض سؤال، زکات، واجب نیست چون یکی از شرایط وجوب زکات این است که گوسفندان در تمام سال از علف بیابان بچرد. پس اگر تمام سال، یا مقداری از آن را، از علفِ چیده شده، یا از زراعتی که مِلک مالک یا مِلک شخص دیگر است، بچرد، زکات ندارد. ولی اگر در تمام سال، یک روز یا دو روز از علف مالک بخورد، بنابر احتیاط، زکات آن واجب است.

پرسش شماره ۲۱۶۶۶

› همسر بنده در زمان اعلام عید فطر، خانهٔ پدرش بود و من هم در خانه خودم؛ پدر زنم، هم برای من و هم برای همسرم، زکات فطره داده است. در این صورت، آیا تکلیف فطریه در مورد من و همسرم انجام شده یا نه؟

› فطریهٔ شما بر عهدهٔ خودتان است و فطریه‌ای که پدر همسرتان برای شما داده، موجب سقوط فطریهٔ شما نمی‌شود، مگر آنکه قبلاً برای پرداخت فطریه‌تان به او وکالت داده باشید.
اما همسرتان اگر قبل از غروب شب عید، آنجا بوده و چند روزی در آنجا مانده و یا می‌ماند، به گونه‌ای که نانخور پدر محسوب شود، فطریهٔ او بر عهدهٔ پدرشان است؛ ولی اگر فقط همان شب آنجا بوده، نانخور محسوب نمی‌شود و در اینصورت فطریهٔ او هم، بر عهدهٔ شما خواهد بود.

پرسش شماره ۲۱۴۷۰

› مبلغ پنج میلیون تومان، درآمد محصول جو، حاصل کشاورزی این جانب است. چه مقدار هزینه زکات باید پرداخت نمایم؟

› اگر جو به دست آمده به حد نصاب رسیده و دیمی باشد یعنی از باران آبیاری شده، زکات آن، پس از کسر مخارج، یک دهم است و اگر با آب چاه و مثل آن، آبیاری شده، زکات آن یک بیستم می‌باشد.

پرسش شماره ۲۱۴۱۸

› برای کسر مخارج خرما جهت زکات، آیا مخارج کل سال را باید حساب کرد یا این که فقط از زمانی که گرده افشانی نخل خرما شروع می‌شود؟

› تمام مخارجی که برای به ثمر رسیدن خرما، هزینه شده است را می‌توان کسر کرد.

پرسش شماره ۲۱۳۹۵

› عید فطر، فطریه خود را کنار گذاشتم (نقدی) تا اشکالی به وجود نیاید؛ اما هنگام پرداخت آن، چون می خواستم مبلغ بیشتری بپردازم، از کارت عابر بانک، پرداخت کردم؛ آیا صحیح است یا باید صرفاً همان پول نقد کنار گذاشته شده را پرداخت می‌کردم؟ با توجه به این که عین آن پول وجود ندارد، تکلیف چیست؟

› با توجه به اذن معظم له، تغییر و تعویض پول کنار گذاشته شده برای فطریه و کارت به کارت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۰۴۴۱

› شخصی با مبلغ زکات فطره، بدهی فقیری را پرداخت کرده؛ (بدون اطلاع خود بدهکار) آیا مُجزی است؟ یا این که باید خود فقیر هم اطلاع پیدا می کرده؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۰۱۰۴

› آیا جایز است در منزل اقوامی که زکات نمی‌دهند، غذا بخوریم؟

› اگر یقین ندارید غذای مذکور متعلق وجوهات شرعیه است، استفاده از آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۰۰۵۹

› ۱. یکی از مصارف زکات «فی سبیل الله» است؛ اما برخی از فقها، نمونه هایی از فی سبیل الله (مثل خرید آب سردکن برای

مسجد) را اجازه نمی دهند. آیا «فی سبیل الله» قیدی دارد؟ مثلاً در مواردی جایز است که نیاز ضروری باشد یا اولویّت در جامعه باشد یا بانی خیّری برای آن نباشد و از این دست قیود و شروط؟
۲. می خواهند با پول زکات، کتاب های فرهنگی تهیه کنند و به مردم امانت دهند؛ با توجه به این که این کتاب ها به شخص خاصی اهدا نمی شود بلکه به صورت امانی دست به دست می گردد، آیا این مصرف صحیحی است؟

› جا و۲) زکات را در هر چیزی که مصالح عامه مسلمین و اسلام محسوب شود، می توان صرف کرد و مصداق فی سبیل الله است و تشخیص آن بر عهده مکلف می باشد.

پرسش شماره ۱۹۸۱۱

› آیا جایز است پدر، پول زکات فطره را به پسر خود بدهد تا با آن، کتُب دینی خریداری کند؟ (در صورتی که زکات فطره آن پسر هم در آن پول باشد)؛ هر چند اگر آن پسر، طلبه باشد و از طریق شهریه، بتواند پول آن کتب را بپردازد؟

› فطریه، بنابر احتیاط واجب باید به فقیر شیعه دوازده امامی، پرداخت شود.

پرسش شماره ۱۹۴۰۷

› آیا با مبلغ جمع آوری شدهٔ فطریه، جایز است برای نیازمندان، ماکارونی و برنج تهیه کرد؟ یا باید فقط نان خرید؟

› صحیح نیست؛ بلکه باید همان پولی که جمع شده است به فقرا داده شود.

پرسش شماره ۱۸۷۱۲

› در روستای ما مقداری گندم به خاطر پرداخت زکات، جمع آوری شدهٔ؛ آیا جایز است با فروش آن، پول به دست آمده را خرج

کرد؟

› دخل و تصرف در زکات، پس از جدا کردن مال به عنوان زکات، جایز نیست و باید خود زکات را به مصرف مجاز دیگر رساند.

پرسش شماره ۱۷۹۲۳

› بنده به همراه عیال، در شب آخر ماه مبارک رمضان، مسافر بوده و هنگام غروب و افطار، میهمان کسی نبوده ایم. آیا پرداخت زکات فطره بر بنده واجب است؟

› پرداخت زکات فطره ولو در فرض سؤال، بر شما واجب است.

پرسش شماره ۱۶۵۸۲

› تعداد قابل توجهی از فقرای منطقه ما نماز نمی‌خوانند، روزه نمی‌گیرند، ریش تراشی می‌کنند یا بانوانی هستند که حدود شرعیه را از لحاظ پوشش، رعایت نمی‌کنند؛ آیا جایز است به این افراد، زکات محصولات کشاورزی را پرداخت کنیم؟

› کسی که زکات می گیرد، عدالت در او شرط نیست؛ اگر فقرا شیعه باشند، می‌توان زکات مال را به آن‌ها داد. البته بنا بر احتیاط واجب، نباید شراب خوار یا متجاهر به گناه کبیره ای مانند شراب خواری باشد. در ضمن اگر دادن زکات به کسی، کمک به گناه یا وادار کردن او به کار زشت باشد و ندادن آن، جلوگیری از منکر باشد، نباید زکات به او بدهد.

پرسش شماره ۱۶۳۵۶

› آیا می‌توانم زکات فطره‌ای را که کنار گذاشته‌ام به بستگان مستحقم که در شهر دیگری غیر از محل زندگی خودم زندگی می‌کنند، بدهم؟

› در فرض سؤال بنا بر احتیاط، به فقرای همان شهری که هستید، پرداخت کنید. بله، اگر در محل و شهر خودتان، مستحق پیدا نشود، می توانید آن را به شهر دیگری ببرید و به فقرایی که واجب النفقه شما نباشند بدهید.

پرسش شماره ۱۶۳۱۰

› اگر مالی داشته باشیم که مشمول زکات شود، آیا دادن زکات آن برای سال اول، کافی است یا با باقی ماندن حد نصاب، هر ساله، باید زکاتش پرداخت شود؟

› موارد، مختلف است. اگر زکات گندم و جو و کشمش و خرما باشد؛ دادن زکات در سال اول، کافی است؛ ولی در موارد دیگر، اگر تا سال بعد، نصاب باقی باشد، پرداخت دوباره زکات، واجب است.

پرسش شماره ۱۶۰۳۷

› آیا به زارعی که مثلاً یک پنجم محصول گندم یا جو به عنوان دستمزد، مال اوست، اگر به نصاب زکات برسد، پرداخت زکات واجب است یا خیر؟ لازم به ذکر است، مخارج کاشت و داشت و برداشت، طبق قرارداد، بر عهده زارع نیست.

› زکات در فرض سؤال تعلق می گیرد.

پرسش شماره ۱۴۹۲۱

› از آن جایی که زکات فطرهٔ سیّد باید به سیّد داده شود، آیا زن سیّده که با غیر سیّد ازدواج کرده، می‌تواند زکات فطره خود را به غیر سیّد بدهد؟

› به طور کلی دادن زکات سیّد به غیر سیّد اشکال ندارد و زکات زن بر عهدهٔ شوهر است. البته ملاک در پرداخت فطریه، مُعیل (پرداخت کننده فطریه) است، نه عیال.

پرسش شماره ۱۴۶۳۲

› اگر مراتع بیرون روستا را از دولت اجاره کنم و گوسفندان را در آن بچرانم، آیا به این گوسفندان، زکات، تعلق می گیرد؟

› اگر مراتع یاد شده، زمینی است که در آن کشت نشده باشد، زکات، تعلق می گیرد.

پرسش شماره ۱۳۹۲۳

› فطریهٔ همسر بنده که عذر شرعی داشته است، چطور باید حساب شود؟ با توجه به اینکه تعدادی از روزه ها را به خاطر عذر شرعی نگرفته است.

› زکات فطره برای هر نفر، سه کیلو طعام (گندم یا جو یا خرما یا برنج و مانند آن) یا قیمت این‌ها است و ارتباطی به نگرفتن روزه (چه با عذر و چه بدون عذر) ندارد. ضمناً روزهایی را که زن به خاطر عادت ماهانه، روزه نگرفته است، باید پس از ماه رمضان قضای آن را بجا آورد و در صورت نگرفتن روزه تا رمضان بعد باید برای هر روز یک مد طعام به عنوان کفاره تأخیر به فقیر بدهد.

پرسش شماره ۱۳۸۹۹

› قیمت برنج و گندم در منطقهٔ ما نسبت به تهران، ارزان‌تر است؛ ملاک در پرداخت زکات، قیمت کدام منطقه است؟

› ملاک، قیمت منطقه ای است که می‌خواهید در آن جا زکات را از مال خود جدا کرده و بپردازید.

پرسش شماره ۱۳۷۹۹

› فطریه سادات را باید به فقیر سید داد یا به عام هم می شود پرداخت کرد؟

› در فطریه، سرپرست خانواده ملاک است؛ یعنی اگر سرپرست، سید است، می‌تواند فطریه خود و عیالش را هم به سید و هم به غیر سید بدهد.

پرسش شماره ۱۳۴۷۹

› آیا می توان زکات فطره را در ماه شوال، پرداخت کرد؟

› کسی که نماز عید فطر می خواند، بنا بر احتیاط واجب، باید فطریه را پیش از نماز عید بدهد؛ ولی اگر نماز عید نمی خواند، می تواند دادن فطریه را تا ظهر روز عید، تأخیر بیندازد.
اگر انسان موقعی که دادن زکات فطره واجب است، فطره را ندهد و کنار هم نگذارد، احتیاط واجب آن است که بعداً بدون این که نیّت ادا و قضا کند، فطریه را بپردازد.

پرسش شماره ۱۳۳۴۶

› آیا جایز است به کسی که فطریه می دهیم، برای حفظ آبرویش به عنوان عیدی یا هدیه بدهیم؟

› اشکال ندارد؛ منتها انسان باید زکات فطره را به قصد قربت یعنی برای انجام فرمان خداوند عالم بدهد و موقعی که آن را می دهد، نیت دادن فطره نماید.

پرسش شماره ۱۳۲۵۱

› بنده حامی فرزند طلاق در کمیته امداد هستم؛ آیا می توانم زکات فطره را به او بدهم؟

› اگر فقیر شیعه باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۳۱۶۸

› اگر کسی ماه رمضان در دو کشور باشد، طبق کدام کشور، فطریه بپردازد؟

› ملاک فطریه سه کیلو گندم یا برنج است و قیمت آن ها را طبق کشوری که در شب عید، آن جا هست و می‌خواهد از مال خود جدا کند، محاسبه نماید.

پرسش شماره ۱۳۰۹۷

› پول رایج در میان مردم، اساساً سندی مبنی بر طلا و نقره است که در خزانه حکومت باید موجود باشد و ارزش ریال بر اساس قانون، کسر مشخصی از ارزش طلا است. بنا بر این، آیا به پول رایج مملکت که در حکم طلا و نقره مسکوک است، زکات تعلق نمی گیرد؟ با توجه به این که اسلام دینی جاودانه است، در عصر حاضر، به غیر از شتر، آیا به کامیون و اتوبوس که امروزه کارکرد شتران دیروز را دارند، زکات تعلق نمی گیرد؟

› به پول و همچنین به کامیون و اتوبوس، زکات تعلق نمی گیرد، ولی با وجود شرائط، متعلق خمس می‌باشند.

پرسش شماره ۱۳۰۴۳

› آیا جنین سه ماهه، فطریه دارد؟

› جنین، فطریه ندارد.

پرسش شماره ۱۳۰۲۱

› آیا می توان زکات فطره را برای آزادی زندانی‌ای که به جرم کلاه برداری در زندان می باشد، صرف کرد؟

› اگر فقیر شیعه باشد، می توان فطریه را به او داد و همچنین اگر بدهکاری است که قادر بر ادای بدهی نیست و بدهی او بابت استفاده در معصیت نبوده است، می توان برای ادای بدهی او از فطریه استفاده کرد. ولی در هر دو صورت، بنابر احتیاط واجب، شارب الخمر و یا متجاهر به مانند چنین گناه بزرگی نباشد.

پرسش شماره ۱۳۰۲۰

› حدود سه یا چهار سال است که زکات فطره خود را در شهر دیگری غیر محل سکونت خود پرداخت کردیم ولی متوجه شدیم که آقا می فرمایند: باید در شهر خود پرداخت کنیم؛ با توجه به این که آقا در این مسأله، احتیاط واجب دارند، به چه کسی باید رجوع کنیم؟ آیا فطریه سال های قبل را دوباره و با قیمت روز باید بپردازیم یا نه؟

› اگر چه بنا بر احتیاط، نباید زکات را از شهر بیرون ببرید اما اگر بیرون برده اید، باطل کنندۀ زکات فطره نیست و زکات های قبلی که مورد زکات به مصرف رسانده اید، صحیح است.

پرسش شماره ۱۳۰۱۸

› ۱) اگر چند خانواده با هم زندگی می‌کنند؛ مثلاً پدر و مادر و بچه‌هایشان که خودشان زن و فرزند دارند و بچه ها هر ماه، پول درآمد خود را به پدر یا مادرشان می دهند و مخارج خانه از طریق آن ها پرداخت می شود؛ آیا در این صورت اگر پدر یا مادر برای همه، زکات فطره بدهند، کفایت می کند؟
۲) اگر مخارج خانواده به وسیله دو یا چند نفر، مجموعاً تأمین می شود، در این صورت اگر یکی از آن ها یا یک کسی که این ها موافق باشند، از طرف آن ها زکات فطره پرداخت کند، آیا صحیح است؟

› ج۱) اگر همه آن ها عرفاً نان خور پدر و مادرشان هستند، فطریه بر عهده والدین شان است.
ج۲) اگر عرفاً به صورت مستقل نان خور فرد خاصی هستند، باید فطریه هر کدام از خانواده ها توسط سرپرست آن ها مستقلاً پرداخت گردد و الا اگر دو یا چند نفر سرپرست محسوب می شوند باید هر کدام به نسبت، سهم خود، فطریه عیال خود را بپردازند؛ البته وکیل کردن دیگری جهت پرداخت فطریه از طرف سرپرست مانعی ندارد.

پرسش شماره ۱۳۰۱۴

› آیا زکات فطره را به فقرای کشورهای همسایه مثل یمن و سوریه می توان پرداخت کرد؟

› پرداخت فطریه بنا بر احتیاط واجب باید به فقرای شیعه داده شود ولو در کشورهای دیگر باشند؛ البته کسی که فطریه را جدا کرده است و در شهر خود دسترسی به فقیر دارد، بنا بر احتیاط واجب نباید به منطقه دیگر منتقل کند.

پرسش شماره ۱۲۹۷۲

› بنده مبلغی پول به خانواده ای نیازمند قرض دادم؛ این خانواده زکات فطرهٔ دیگران را قبول می کند؛ آیا بنده می توانم آن مبلغ قرض را به جای زکات، حساب کنم؟

› اگر فقیر شیعه باشند، اشکال ندارد و می‌توانید در روز عید فطر، طلب خود را بابت فطریه حساب کنید.

پرسش شماره ۱۲۹۴۳

› آیا پرداخت حقوق شرعی، مثل زکات فطره به مجانین و سُفها، مُجزی است یا باید تسلیم قیّم شود؟

› در صورت دارا بودن شرائط دریافت، می توان زکات را به ولیّ مجنون پرداخت کرد، همچنین خود زکات دهنده و یا بواسطه فرد امین، می تواند برای او هزینه کند. نسبت به فرد سفیه دادن زکات به او اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۲۹۳۵

› طلبه ای که در قم زندگی می‌کند و برای تبلیغ ماه مبارک رمضان به شهر دیگری رفته است و عید فطر هم در همان شهر می‌ماند، آیا فطریه‌اش را باید در همان شهر محل تبلیغ، بدهد یا در قم؟

› فطریه‌ای که مشخص و در محل تبلیغ جدا شده، بنابر احتیاط واجب، نباید به جای دیگری برده شود؛ مگر این که در محلی که هست، فقیر پیدا نشود.

پرسش شماره ۱۲۹۰۸

› آیا می‌توان زکات فطره را به صورت یک و نیم کیلو برنج و یک و نیم کیلو گندم، حساب کرد؟

› این عمل جایز نیست.

پرسش شماره ۱۲۸۸۶

› پدرم زمین ارثی دارد که در حال حاضر در آن تصرفی ندارد و کشاورزی نمی کند، فقط سند آن را دارد؛ در عوض، عموی پدرم

در سهم خود و در سهم پدرم کشاورزی می کند و سالانه از درآمد فروش گندم، مبلغ یک میلیون تومان به پدرم می دهد. آیا پرداخت زکات آن بر پدرم واجب است؟

› اگر پدرتان در محصول گندم شریک است، چنانچه به حد نصاب زکات برسد، باید زکات آن را بدهد؛ در غیر صورت، وظیفه ای ندارد.

پرسش شماره ۱۲۸۵۰

› اگر کسی از حاصل فروش مالی که زکاتش داده نشده، به ما پولی بدهد، وظیفه ما چیست؟ (می‌دانیم این پول حاصل فروش مالی است که زکاتش داده نشده است.)

› معاملات مذکور، اگر کلی باشند، فروشنده مالک پول می شود ولی خریدار مال به مقدار زکات، مالک نمی شود و حاکم شرع می تواند آن مقدار را از خریدار بگیرد، اگرچه ذمهٔ فروشنده به همان مقدار به خریدار مشغول است. در هر حال پولی که به شما از فروش مال زکات نداده، هبه شده است، مالک می شوید.

پرسش شماره ۱۲۸۴۱

› ۱. این که گفته می‌شود، احتیاط واجب آن است که قبل از نماز عید، زکات فطره داده شود، آیا منظور، فقط رساندن به مورد مصرف است یا باید قبل از نماز، مقدار مذکور، کنار گذاشته شود و بعداً پرداخت گردد؟
۲. آیا تأخیر، مجاز است؟

› ج۱) بعد از اثبات حلول ماه شوال، مکلف اگر نماز عید فطر می خواند، بنابر احتیاط واجب، باید پیش از نماز، به فقیر شیعه پرداخت کند، یا کنار بگذارد و اگر نماز عید نمی خواند تا ظهر روز عید فطر، مهلت دارد.
ج۲) اگر وقت دادن زکات گذشت و زکات را کنار گذاشته باید آن را به مستحقّ بدهد و اگر کنار نگذاشته باشد، احتیاط (واجب) آن است که زکات ساقط نمی شود، بلکه آن را به قصد قربت و بدون نیّت ادا و قضا می پردازد.

پرسش شماره ۱۲۷۶۱

› اگر یک نفر، عده‌ای را یک روز قبل از عید فطر دعوت نماید ولی عید فطر، یک روز، جلو بیاید، آیا فطریه مدعوّین بر عهده اوست؟

› میهمان با یک شب، نان خور محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۱۲۶۹۸

› آیا زکات فطره را می‌توان چند روز قبل از عید فطر، جدا کرد؟

› اگر صِرف جدا کردن مال است، منعی ندارد، منتها بعد از حلول ماه شوال، باید قصد زکات فطره کنید؛ ولی اگر علاوه بر جدا کردن، به عنوان زکات فطره هم پرداخت کرده باشید، کفایت نمی کند؛ البته می‌توان آن را مثلاً به عنوان قرض به فقیر داده و در روز عید فطر، طلب خود را بابت فطره، حساب کنید.

پرسش شماره ۱۲۵۷۹

› بنده طلبه خارجی هستم که در قم درس می‌خوانم؛ من خودم هیچ درآمدی ندارم و حدوداً هفتاد هزار تومان، شهریه رهبری به همراه پول رفت و برگشت خانواده را به من می‌دهند. من امسال روز عید فطر در قم هستم.
۱. آیا من باید این جا در قم، خودم زکات فطره را پرداخت کنم یا پدرم در کشور خودشان برای من پرداخت کند؟
۲. اگر پدرم باید پرداخت کند، مقدار سه کیلو سهم زکات من، طبق قیمت قم باید باشد یا طبق قیمت کشورم؟

› ج۱) اگر شما فقیر هستید یا نان‌خور دیگری محسوب می‌شوید، چیزی بر عهده شما نیست. البته اگر نان‌خور پدر هستید، وظیفه ایشان است که فطریه شما را بپردازد.
ج۲) اگر پدرتان در کشور محل زندگی، فطریه می دهد، قیمت سه کیلوی همان جا ملاک است.

پرسش شماره ۱۲۴۳۲

› فرزندی که دارای شغل و درآمد است و در مخارج و هزینهٔ زندگی با پدر شریک است، پرداخت زکات فطریه بر عهدهٔ کیست؟ آیا فرزند، می‌تواند زکات فطرهٔ پدر و اعضای خانواده را پرداخت کند؟

› موارد مختلف است. اگر پدر و فرزند در کسب درآمد زندگی و مخارج آن، شریک باشند، فطریه به نسبت تقسیم می‌شود.

پرسش شماره ۱۲۳۹۱

› آیا می شود زکات فطره را به صورت جنس، به فقیر داد؟ مثلاً شخصی لباس فروش یا کفش فروش، به جای پول، به اندازه پول زکات فطره، کفش و یا لباس به فقیر بدهد. آیا صحیح است؟

› زکات فطره را یا باید از جنس گندم و جو و برنج و امثال آن داد یا پول آن را به فقیر پرداخت کرد. بنا بر این اجناس ذکر شده در فرض سؤال کفایت نمی‌کند. مگر فقیر راضی شود، به جای پول، این اجناس را دریافت کند.

پرسش شماره ۱۲۳۱۸

› اگر کسی در ماه رمضان، دو هفته منزل ما میهمان باشد اما روز آخر ماه، قبل از غروب شب عید فطر، خارج شود و دیگر میهمان ما نباشد، آیا فطریه او بر من واجب است؟

› در فرض سؤال، پرداخت فطریه او بر شما واجب نیست.

پرسش شماره ۱۲۱۱۸

› آیا برای بچه‌ای که هنوز غذاخور نشده و شیرخوار است، فطریه اش را باید بدهیم یا خیر؟

› فطریه شیرخوار، واجب است.

پرسش شماره ۱۱۹۱۴

› آیا می‌توان جهت مشخص کردن فطریه اشخاص در یک استان، میانگین مبلغ فطریه در شهرستان‌های آن استان را به دست آورد و برای کل اشخاص در استان، مورد استفاده قرار داد؟

› معیار، قیمت سه کیلو گندم یا جو یا خرما یا کشمش یا برنج یا ذرت و مانند اینها در محل زندگی مکلف است.

پرسش شماره ۱۱۶۴۳

› آیا فرزند کسی که نان‌خور پدر است و در شب عید فطر، میهمان کسی می شود، به طوری که فطریه اش بر میزبان، واجب شده؛ آیا بر خود پدر نیز فطریه پسر، واجب می‌شود یا نه؟

› در فرض مذکور، فطریه او بر کسی واجب می شود که به تازگی نان خور او شده است؛ البته اگر فقط یک شب میهمان او شده، نان خور او محسوب نمی‌شود و فطریه بر صاحب‌خانه واجب نیست.

پرسش شماره ۱۱۵۷۶

› حقیر، ساکن خوزستان هستم. در چند روز آینده برای امر پزشکی به شیراز خواهم رفت و در خانهٔ یکی از اقوام، ساکن خواهم

بود. از آنجایی که می دانم اگر میهمان، قبل از غروب شب عید فطر، نانخور صاحب خانه محسوب شود، فطریه اش بر عهدهٔ صاحب خانه خواهد بود. با توجه به این که ما از یک هفته قبل، حتی بعد از عید فطر در آنجا ساکن خواهیم بود، آیا جایز است که ما قبل از عید فطر، فطریه خود را حساب کرده و مبلغ آن را به عنوان (هدیه) به صاحب خانه بدهیم و سپس ایشان آن هزینه را به عنوان فطریه از طرف ما بپردازد؟

› هدیه دادن به صاحب خانه بی‌اشکال است. همچنین می توانید با اجازه میزبان و از طرف او، بعد از واجب شدن، فطریهٔ خودتان را پرداخت نمایید.

پرسش شماره ۱۰۹۱۷

› ۱. تعدادی کشاورز، تحت عنوان (شرکای یک صحرا یا زمین کشاورزی) اقدام به کشت سی بار جو کرده‌اند و در حدود صد بار برداشت نموده‌اند. برای تعیین زکات، آیا باید روی جمع کل برداشت، حساب کنند یا سهم هر کس را تحویلش داده، تا خود فرد زکاتش را پرداخت کند؟
۲. در صورت تقسیم سهام هر فرد، ممکن است پنج یا شش بار، بیشتر، سهم هر شخص، نشود. (ضمناً بذر هر فرد از قبل جدا و مشخص بوده است.) آیا زکات را باید از کل محصول بردارند یا هر کس باید زکاتش را خودش پرداخت کند؟

› جاو۲) در صورتی که سهم هر کدام از افراد به طور مجزّا به حد نصاب، رسیده باشد، پرداخت زکات آن از سهم خودش لازم است.

پرسش شماره ۹۷۹۸

› در پرداخت فطریه، آیا قُوت غالب یک سال، منظور است یا فقط ماه رمضان؟

› به طور کلی در پرداخت فطریه، قُوت غالب شخص، شرط نیست و همین که برای هر نفر، سه کیلو از خوراک مردم (مانند گندم، جو، خرما، کشمش، برنج، ذرت و یا مانند این‌ها) و یا پول یکی از این‌ها را به مستحق بدهید، کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۹۲۳۷

› ما ساکن شهر هستیم؛ در روستای پدری مان زمین کشاورزی داریم و آن را در اختیار کشاورزان قرار داده ایم تا در آن کشت کرده و در موقع برداشت، محصول آن را تقسیم کنیم. آیا زکات این محصول در همان روستا باید مصرف شود یا در شهر هم امکان پذیر است؟

› در فرض سؤال، اگر زکات در روستا جدا می شود و در روستا مستحق وجود دارد، گرچه می توانید زکات را به شهر ببرید ولی مخارج بردن به شهر بر عهده خودتان است و اگر زکات تلف شود، ضامن هستید؛ مگر آن که با اجازه حاکم شرع برده باشید.

پرسش شماره ۷۶۷۱

› یکی از مصارف زکات، این است که پدر می تواند به فرزندش جهت تهیه کتب دینی، زکات بدهد. در حوزه، کتاب هایی مانند: ادبیات، اصول، کتب تبلیغی و گاهی کتاب های غیرمرتبط مانند: نجوم و... آیا این موارد هم می‌تواند مصداق مصرف زکات برای تهیه کتُب، باشند؟

› در موارد مذکور نیز اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۸۷۹

› قطعه زمینی را برای کشاورزی خریده ام. آیا برای محاسبهٔ زکات، باید قیمت زمین را مثل سایر هزینه ها محاسبه و از درآمد کشت، کسر نمایم؟

› در فرض سؤال، قیمت زمین کسر نمی شود.

پرسش شماره ۳۹۲۶

› اگر کسی توان تأمین مخارج عروسی خود را نداشته باشد، آیا پرداخت زکات گندم بر او واجب است؟

› صِرف مورد مذکور، مجوّز ترک زکات نمی‌شود و در مواردی که متعلق زکات است، (گندم، جو، خرما، کشمش، طلا، نقره، شتر، گاو و گوسفند) با شرایطی که در رساله توضیح المسائل حضرت امام «قدس سره» مذکور است، اگر به حد نصاب برسد؛ پرداخت آن واجب می شود.

پرسش شماره ۳۶۰۸

› یکی از اقوام نزدیک ما بدهی بسیار زیادی به افراد دارد با توجه به این که ایشان صاحب شغل و درآمد است، ولی توانایی پرداخت همه بدهی ها را ندارد، آیا افراد فامیل، می توانند زکات شان را به ایشان داده تا او بتواند قسمتی از بدهی‌هایش را پرداخت کند؟

› به کسی که بدهکار است و نمی تواند بدهی خود را بدهد، اگر چه مخارج سال خود را داشته باشد، می توان برای دادن بدهی او، زکات داد. ولی اگر زن برای خرجی خودش، قرض کرده باشد، شوهر، نمی تواند بدهی او را از زکات بدهد، بلکه اگر کس دیگری هم که مخارج او بر انسان، واجب است برای خرجی خود، قرض کند، احتیاط واجب آن است که بدهی او را از زکات ندهد.

پرسش شماره ۲۸۸۹

› آیا پرداخت زکات، بر کسی که مزرعه برنج دارد، واجب است؟

› واجب نیست؛ اگرچه پرداخت زکات برنج، استحباب دارد.

پرسش شماره ۱۸۰۱

› فرموده اید که بر شخص فقیر، دادن زکات فطره واجب نیست. حال اگر شخص فقیر، مقداری فطریه کنار گذاشته و لیکن بعد از چند روز آن را مصرف کرده است، آیا این شخص، مدیون است؟

› در فرض سؤال، مدیون نیست.

پرسش شماره ۱۰۰۲

شکار و ذبح حیوانات

› حیوانی که در خارج از کشور مطابق با فتاوای اهل سنت ذبح شده باشد، آیا لازم است از رعایت شرایط ذبح بررسی و تحقیق شود؟

› در ذبیحه مسلمان؛ حتی اگر از اهل سنت باشد بررسی لازم نیست و همین مقدار که احتمال دهد بر اساس دستور شرعی ذبح شده کافی است. ضمنا اگر مسلمانی بر اساس مذهبش رعایت قبله را لازم نداند و حیوان را رو به قبله ذبح نکند، اشکال از این جهت در حلال بودن حیوان ایجاد نمی شود.

پرسش شماره ۷۲۹۳۰

› صید ماهی و میگو در برخی از فصول ممنوع بوده و تخلف از آن جریمه دارد و شرعا صید آن حرام است. در صورت صید آیا استفاده از گوشت آنها اشکال دارد؟

› اگر ممنوعیت صید طبق قانون الزام آوری باشد که تخلف از آن شرعاً حرام است، موجب ضمان بوده و مالک آن نمی شوید.

پرسش شماره ۷۲۷۴۵

› در ذبح حیوان و شک نسبت به زنده بودن آن، گفته شده که خون باید خارج شود، آیا خروج خون باید با جهش باشد یا صرف خروج خون به صورت آرام کافی است؟

› منظور آن است که خون باید به طوری که در موقع سر بریدن حیوان متعارف است، بیرون بیاید که معلوم شود زنده بوده است.

پرسش شماره ۷۰۷۸۷

› شکار با باز شکاری چه حکمی دارد؟

› حکم سگ شکاری را ندارد؛ به هر حال اگر باز یا حیوان دیگری غیر سگ شکاری حیوانی را شکار کند و بمیرد، آن شکار حلال نیست ولی اگر وقتی برسند که حیوان زنده باشد و به دستوری که در شرع معین شده سر آن را ببرند، حلال است.

پرسش شماره ۷۰۷۶۰

› آیا زن مسلمان می تواند عمل ذبح شرعی یا نحر را انجام دهد حتی اگر مرد مسلمانی باشد که این عمل را انجام دهد؟

› در ذبح و نحر حیوان فرقی بین زن و مرد نیست.

پرسش شماره ۷۰۱۷۳

› ۱. شکار پرندگان با ساچمه های دایره‌ای و توپی شکل که تیزی ندارد چه حکمی دارد؟
۲. آیا در حلیت ماهی شرط است که شخص مسلمان، آن را از آب بگیرد یا اینکه اگر شخص غیر مسلمان هم آن را از آب بگیرد و یا این که خود ماهی به بیرون آب بیفتد و در بیرون آب بمیرد، حلال است؟

› ج۱) اگر گلوله تیز نباشد، بلکه با فشار در بدن حیوان فرو رود و حیوان را بکشد یا به واسطه حرارتش، بدن حیوان را بسوزاند و در اثر سوزاندن، حیوان بمیرد، پاک و حلال بودنش اشکال دارد؛ توجه داشته باشید شکار تابع قوانین و مقررات مربوطه است و چنانچه به قصد تفریح و خوش‌گذرانی باشد، جایز نیست.
ج ۲) در تذکیه ماهی مسلمان بودن صیاد شرط نیست؛ لذا اگر ماهی را زنده از آب بگیرند و در خارج آب بمیرد و یا زنده در تور بیفتد و در تور بمیرد حلال است.

پرسش شماره ۶۹۹۶۶

› اگر در نبود چیز تیز، سر حیوان را که در حال جان دادن است بکنند، چه حکمی دارد؟

› در فرض مذکور حیوان حرام می شود؛ ولی توجه داشته باشید اگر آهن در دسترس نباشد و ترس مردن ذبیحه به تأخیر ذبح آن باشد یا اضطرار به آن پیدا کند، به هر چیزی که اعضای ذبح را جدا می‌کند، ذبح آن جایز است و لو اینکه سنگ تیز یا شیشه یا غیر اینها باشد.

پرسش شماره ۶۹۸۳۵

› اگر موقع ذبح یا نحر، ندانم قبله کدام طرف است، تکلیف چیست؟

› در موقع ذبح یا نحر، باید جلوی بدن حیوان رو به قبله باشد و کسی که می‌داند باید رو به قبله سر ببرد، اگر عمداً حیوان را رو به قبله نکند، حیوان حرام می‌شود ولی اگر فراموش کند، یا مسئله را نداند، یا قبله را اشتباه کند، یا نداند قبله کدام طرف است، یا نتواند حیوان را رو به قبله کند، و در شرایط اضطرار این شرط ساقط می شود.

پرسش شماره ۶۹۳۱۴

› در شکار با تفنگ، اگر حیوان یا پرنده در جا نمیرد، آیا باید حتماً آن را سر ببریم؟ اگر شخصی بلد نباشد یا این کار را نکند، آیا گوشت حیوان، حرام می‌شود؟

› اگر حیوان حلال گوشت وحشی را با اسلحه شکار کنید، در صورتی که وقتی به حیوان برسید و مرده باشد یا اگر زنده است، به اندازه سر بریدن آن وقت نباشد، حلال است ولی اگر به اندازه سر بریدن وقت باشد و سر حیوان را نبرید تا بمیرد، حرام می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۲۷۹

› آیا می‌شود حیوان را قبل از ذبح، بیهوش یا بی‌حس نمود و بعد ذبح کرد؟

› اگر انجام این کار، موجب اذیت حیوان نباشد، فی نفسه اشکال ندارد. البته باید ذبیحه در هنگام ذبح، جان داشته باشد و اگر حرکتی از ذبیحه صادر شود که دلالت کند ذبح بر زنده واقع شده، کافی است؛ هر چند حرکت مختصری باشد؛ مثل این که چشمش را حرکت دهد یا گوشش یا دُمش را تکان دهد یا پایش را به زمین بزند. البته در فرض بیهوشی اگر هیچ حرکتی از حیوان صادر نشود ولی با خارج شدن خون متعادل، ذبح بر حیوان زنده انجام شده باشد، کافی است.

پرسش شماره ۶۹۰۱۵

› پدر بنده، دامدار است. موقعی که از یکی از شهرستان‌های دور، گوسفندانی به محل سکونت‌ما می آورد، بنا به دلائلی، یکی از آن‌ها تا آستانهٔ خفگی پیش رفت، اما به هر حال پیش از مردن، ذبحش کردند. از این گوسفند در هنگام ذبح مقدار کمی (حدود یک لیوان) خون خارج شد. حکم گوشت آن چیست؟

› اگر بعد از سر بریدن گوسفند، حرکتی- هر چند کم - داشته، اگر چه چشم یا گوش و یا دُم خود را حرکت دهد و یا پای خود را بر زمین بزند، گوشت حیوان، حلال است.

پرسش شماره ۶۸۷۶۲

› اگر اشتباه در قبله به جهت اشتباه در دانستن حکم بوده، مثلاً فکر می‌کرده رعایت قبله در ذبح حیوان در حالت خوابیده، فرقی با ایستاده‌اش ندارد، آیا خوردن گوشت چنین ذبیحه ای، حلال است؟

› ذبح در فرض مذکور، صحیح بوده و خوردن گوشت حیوان اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۴۰۹

› در صورتی که بین بریدن سر حیوان، چاقو را از بریدن باز بدارد و آن را تیز کند، آیا اشکال دارد؟

› به طور کلی اگر به مقداری فاصله نیفتد که از متعارف و عادت خارج شود و عرفاً یک عمل حساب شود و هنوز حیوان جان دارد، اشکال ندارد وگرنه اگر به قدری فاصله افتاده که عرفاً دو عمل محسوب شود، اگرچه قبل از بیرون آمدن جانش تمام رگ ها بریده شود، بنابر احتیاط حرام می شود.

پرسش شماره ۶۶۶۶۲

› در صورت شک در حلیت گوشت، آیا بازار مسلمانان به تنهایی دلیل بر حلیّت است یا باید فروشنده نیز مسلمان باشد؟ آیا خرید گوشت از شخص غیر مسلمان (یهودی، مسیحی، زرتشت و غیره) از بازار مسلمانان، حلال است؟

› اگر در بازار مسلمانان، از مسلمان یا کسی که معلوم نیست مسلمان است یا کافر، گوشت بخرد حلال است؛ ولی اگر از کافر گوشت بخرد در صورتی حلال است که بداند این کافر، گوشت را از مسلمان تهیه کرده است و تمام اینها در صورتی است که بنابر احتیاط معلوم باشد که آن مسلمان در این گوشت تصرفی می‌کرده که آن تصرف مشروط به حلیت و ذبح شرعی بوده است.

پرسش شماره ۶۶۲۳۱

› یک نفر مسلمان در کشور غیر اسلامی زندگی می‌کند. در محله او یک مغازه مسلمانی هست که گوشت گوسفند می‌فروشد؛ آیا از این مغازه می‌توان گوشت خرید؟

› در فرض سؤال، اگر اطمینان به غیر مذکی بودن گوشت‌ها ندارد، خرید و استفاده از گوشت اشکال ندارد. البته به این شرط که بنا بر احتیاط واجب، خود فروشنده مسلمان در عملکردش نسبت به این گوشت‌ها آن‌ها را مذکی بداند؛ مثلاً خودش از این گوشت‌ها برای خوردن استفاده کند.

پرسش شماره ۶۳۶۸۵

› اگر بعد از ذبح گوسفندی، معلوم شود که باردار بوده و طی ذبح، بچه‌ای که داخل شکمش بوده است مرده است، خوردن گوشت آن گوسفند و بچه اش چه حکمی دارد؟

› خوردن گوشت گوسفند اشکال ندارد؛ ضمناً توجه داشته باشید که بعد از ذبح شرعی گاو و گوسفند اگر بچه زنده‌ای از شکم حیوان، بیرون آورده شود، فقط با ذبح شرعی پاک و حلال می‌شود، اما اگر بچه مرده‌ای از شکم حیوان ذبح شده بیرون آورده شود، چنانچه مادرش ذبح شرعی شده باشد و خلقت آن بچه کامل باشد و مو یا پشم بر بدنش روییده باشد پاک و حلال است وگرنه میته محسوب می شود.

پرسش شماره ۶۱۳۵۰

› منظور از تیز بودن گلوله برای شکار شرعی چیست؟ به احکام شکار آگاهی دارم؛ مصداق تیز بودن تیر در زمان معصوم چه بوده و اکنون آیا این گلوله‌های کنونی مصداق تیز هستند یا با فشار، گوشت را پاره می‌کنند و فرو می‌روند؟ در زمان معصوم با توجه به عدم امکانات، تیز به چه می‌گفتند؟ گلوله‌های امروزی از جنس سرب و... است آیا جنس گلوله نیز در شکار مهم است؟

› جنس گلوله از هر ماده‌ای که بُرنده باشد اشکال ندارد، اما در هر صورت بنا بر احتیاط واجب باید گلوله، تیزی داشته باشد که به واسطه آن تیزی در بدن حیوان، فرو برود نه به خاطر فشار یا سوزاندن، لذا گلوله‌های ساچمه‌ای که کروی و مدور است، اشکال دارد.

پرسش شماره ۵۹۸۱۸

› اگر کسی موقع بریدن سر حیوان به خاطر فراموشی یا ندانستن مسأله یا اشتباه در جهت قبله، آن را رو به قبله قرار ندهد، آیا حیوان حرام می شود؟

› حیوان در فرض مذکور حرام نمی شود و خوردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۴۸۱

› کسی که هنگام شکار نمی دانسته باید نام خدا را بیاورد نه اینکه فراموش کرده باشد بلکه فکر نمی کرده "بسم الله" لازم باشد، چه حکمی دارد؟

› در فرض مذکور، خوردن گوشت حیوان حرام است.

پرسش شماره ۵۱۲۲۱

› هنگام ذبح گوسفند و خروس، شرط رو به قبله بودن را چگونه باید مراعات کرد؟ آیا باید حیوان را در هنگام ذبح به پهلوی راست و رو به قبله بخوابانند؟

› به هر حال حلقوم و جلوی بدن حیوان باید رو به قبله باشد و فرقی ندارد که حیوان را به طرف راست و یا به طرف چپ بخوابانند.

پرسش شماره ۴۴۴۳۹

› حکم استفاده از گوشتی که توسط اهل سنت ذبح و به فروش می‌رسد، چیست؟

› به طور کلی ذبیحه مسلمان ولو در فرض سؤال، حلال است.

پرسش شماره ۴۴۰۲۹

› اگر در ذبح شرعی مرغ، تمام موارد شرعی رعایت شود ولی در هنگام بریدن سر، سر حیوان سهواً به طور کامل جدا شود (در واقع قصد جدا کردن کامل سر نبوده)، آیا حیوان حرام می‌شود؟

› در فرض سؤال، حیوان حرام نمی شود.

پرسش شماره ۴۳۲۹۹

› در رساله آمده است باید سر حیوان را از زیر برآمدگی گلو ببرند، حال اگر از وسط برآمدگی، ذبح انجام شود چه حکمی دارد؟

› از شرایط ذبح شرعی آن است که چهار رگ بریده شود و این شرط تنها با بریدن سر حیوان از زیر برآمدگی حلقوم محقق می شود؛ حتی باید مقداری از چهار رگ در طرف سر حیوان واقع شود تا ذبح شرعی احراز شود.

پرسش شماره ۳۷۳۷۸

› آیا شکار گنجشک با تفنگ بادی که گلوله های مختلفی دارد، جهت خوردن گوشت آن، حلال است؟ شکار کبوتر چاهی (در صحرا و بیابان) چطور؟

› در فرض سؤال چنانچه گلوله آن تیز باشد که در بدن حیوان فرو رفته و آن را پاره کند و به این واسطه حیوان کشته شود، پاک و حلال است و اگر گلوله تیز نباشد بلکه با فشار در بدن حیوان فرو رود و حیوان را بکشد، یا به‌واسطه حرارتش بدن حیوان را بسوزاند و در اثر سوزاندن، حیوان بمیرد، پاک و حلال بودنش اشکال دارد.

پرسش شماره ۳۶۸۸۳

› من چند سالی هست که در کشور انگلستان زندگی می‌کنم؛ در اینجا خرید گوشت حلال مشکل است. خصوصاً در رستوران‌ها به ندرت گوشت حلال سرو می‌شود. از آنجا که اخیراً کشتار مرغ در همه کشورها به صورت مکانیزه انجام می‌شود، آیا می‌توان گوشت مرغ را بدون مشکل مصرف کرد؟

› در فرض مذکور اگر گوشت را از غیر مسلمان بخرید، در صورتی که شرایط ذبح اسلامی را احراز نکنید، خوردن آن جایز نیست.

پرسش شماره ۳۵۰۰۴

› در صورتی که زمان کافی برای رو به قبله کردن حیوان نباشد و خوف آن باشد که قبل از آن، حیوان بمیرد، آیا می‌توان حیوان را به غیر جهت قبله ذبح کرد و آیا این ذبح، صحیح است؟

› در فرض سؤال، رعایت قبله، لازم نیست و ذبح، با رعایت دیگر شرایط صحیح است.

پرسش شماره ۳۲۰۰۶

› آیا پخش صوت «بسم الله» از نوار، برای ذبح حیوان، کافی است؟

› ذکر «بسم الله» باید توسط ذابح انجام گیرد و پخش آن از ضبط صوت، کفایت نمی‌کند.

پرسش شماره ۳۱۹۴۷

› آیا ذبح گوسفند با استیل صحیح است؟

› ابزاری که ذبح با آن انجام می‌شود، باید از آهن باشد و استیل (که فولاد مخلوط با ماده ضد زنگ است) در حکم آهن است. اما اگر در مورد آهنی بودن ابزار ذبح تردید دارد، تا زمانی که آهنی بودن آن محرز نشده، ذبح کردن با آن کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۳۱۹۴۶

› آیا نیاز است یقین داشته باشیم به این که ماهی بیرون از آب مرده است یا این که اطمینان عرفی کافی است؟ در صورتی که ماهی در تور ماهی گیری مرده باشد حکم چیست؟

› اگر اطمینان داشته باشید که آن را زنده از آب بیرون آورده‌اید یا زنده در تور افتاده و بعد مرده است، حلال است.

پرسش شماره ۲۹۷۳۲

› من بسیار شنیده‌ام که ذبح مرغ ها در کشتارگاه به صورت شرعی انجام نمی شود و وقتی آن ها را ردیف می‌کنند، قبل از بریدن سر، زهرهٔ آن ها به خاطر دیدن بقیه ترکیده می شود؛ تکلیف ما چیست؟ آیا می توانیم مرغ مصرف کنیم؟

› صِرف شنیدن مطالب مذکور مانع استفاده از گوشت مرغ نیست. به طور کلی گوشتی که از مسلمان یا بازار مسلمین تهیه می‌شود محکوم به حلیت است و مصرف آن، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۵۰۲

› آیا خوردن گوشت حیوانی که با غیر آهن ذبح کرده‌اند، حرام است؟

› موارد مختلف است؛ ابزاری که ذبح با آن انجام می‌شود، باید از آهن باشد و استیل (که فولاد ضد زنگ است) در حکم آهن است، البته چنانچه آهن پیدا نشود و طوری باشد که اگر سر حیوان را نبرند می‌میرد، با چیز تیزی که چهار رگ آن را جدا کند

مانند شیشه و سنگ تیز , ... می‌شود سر آن را برید.

پرسش شماره ۲۹۱۰۲

› روش ذبح اسلامی بلدرچین به چه نحو است؟

› ذبح بلدرچین مثل ذبح سایر پرندگان است؛ یعنی باید سر و جلو بدن آن رو به قبله باشد و فرد مسلمان بعد از بردن نام خدا، چهار رگ اصلی گردن را از زیر برجستگی حلقوم کاملاً ببرد.

پرسش شماره ۲۸۷۹۹

› چند روز پیش از مرغ فروشی یک مرغ بسته بندی شده کشتارگاه خریداری کردم که پس از مراجعت به منزل متوجه شدم که سر مرغ از بدنش جدا نشده است؛ آیا خوردن گوشت این مرغ حرام است؟

› اگر رگ‌های چهارگانه از زیر برآمدگی گردن مرغ، به طور کامل قطع شده‌اند مرغ حلال است و جدا شدن سر لازم نیست؛ ولی اگر این چهار رگ کاملا بریده نشده‌اند، مرغ حرام است.

پرسش شماره ۲۸۶۷۵

› ملاک و معیار در نحر شتر، آیا صرف زخمی شدن محل نحر است یا حتما باید دو شاهرگ طرفین گردن قطع شود؟

› اگر با کارد یا چیز دیگری که از آهن و برنده باشد در گودی بین گردن و سینه شتر فرو کنند، با رعایت سایر شرایط، کافی است.

پرسش شماره ۲۸۴۹۵

› روش ذبح شتر مرغ چگونه است؟ اگر رو به قبله نشسته (شکم و سینه‌اش روی زمین باشد) و ذبح شود صحیح است؟

› ذبح شتر مرغ مثل ذبح سایر پرندگان است؛ بنا بر این اگر جلو بدنش رو به قبله باشد و ذبح شود صحیح است.

پرسش شماره ۲۷۰۰۱

› آیا خوردن گوشت گوسفندی که توسط تارک الصلاة ذبح شده است، اشکال شرعی دارد؟

› اگر فرد مذکور، مسلمان باشد و به طور صحیح، ذبح شرعی را انجام دهد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۳۶۵۸

› چندی پیش در مراسمی گوسفندی قربانی می‌کردیم و بنده در کنار ذبح کننده بودم فرد ذابح آن حیوان را به سمت قبله کردند اما موقع ذبح عبارت "بسم الله" را از ایشان نشنیدم و نمی‌دانم بسم الله گفته یا نه. (شک دارم که حتی در دلشان هم گفتند یا نه). اکنون تکلیف ما در برابر گوشت آن گوسفند چیست و آیا خوردن برای ما حلال است؟

› استفاده از گوشت گوسفند مذکور که توسط ذابح مسلمان ذبح گردیده، هر چند در فرض سؤال اشکال ندارد و حلال است.

پرسش شماره ۲۱۹۲۷

› آیا برای نحر شتر در حال ایستاده، رو به قبله بودن محل نحر، کافی است یا باید گردن شتر نیز رو به قبله باشد؟

› اگر محل نحر و جلو بدن شتر، رو به قبله باشد، کافی است.

پرسش شماره ۲۰۷۲۴

› پس از قطع رگ گردن حیوان، آیا می توان زمانی که حیوان به حالت نیمه جان رسیده و اندکی حرکت دارد، سر حیوان را کامل جدا کرد؟ اگر جایز نیست و قصّاب اشتباهاً این کار را انجام داده، آیا گوشت حیوان حلال است؟

› جدا کردن سر حیوان، پیش از بیرون آمدن روح، حرام است؛ ولی با این عمل، گوشت حیوان، حرام نمی‌شود.

پرسش شماره ۱۷۹۲۴

› اگر برق را به رودخانه وصل کنیم و ماهی ها به خاطر برق گرفتگی بمیرند، آیا خوردن آن ها حلال است؟

› عمل مذکور، حکم صید را ندارد و اگر ماهی در آب بمیرد، حرام است.

پرسش شماره ۱۷۲۴۰

› گاهی سر گاو یا گوسفند بین نرده‌های ماشین و یا ستون‌ها و یا نرده‌های ساختمان و... گیر می‌کند و امکان ذبح صحیح حیوان به علت عدم دسترسی کامل به محل ذبح و احتمال خفگی حیوان در اثر فوت وقت، نیست؛ در این شرایط:
۱. اگر گلوی حیوان بریده شود، منتها چون امکان ذبح صحیح نبوده، از پایین جوزه بریده شود ولی چهار رگ قطع نشود؛ آیا حیوان حلال است؟

۲. آیا در صورت صحیح نبودن مورد قبل، می‌توان مانند حیوانی که در چاه افتاده با وارد کردن ضربه با چاقو به سایر اعضای حیوان آن را حلال کرد؟ اگر راه صحیح دیگری وجود دارد بفرمایید؟

› جا۲و۲) در موارد یاد شده اگر خوف مردن حیوان است و رعایت شرط رو به قبله بودن و شرط بریدن رگ‌های چهارگانه ممکن نیست؛ این شرایط ساقط است و لازم نیست رعایت شود؛ اما بقیه شرایط مانند گفتن بسم الله و استفاده از چاقوی آهنی و مسلمان بودن ذابح، باید رعایت شود و در این صورت، حیوان حلال می‌شود.

پرسش شماره ۱۶۷۰۶

› گوسفند مریضی را سر بُریدم؛ موقع ذبح، دست و پا نزد ولی خونش بیرون آمد گرچه با جَستن نبود؛ آیا گوشتش حلال است؟

› به طور کلی شرط است بعد از تمام شدن ذبح، حرکتی از حیوان صادر شود، تا دلالت کند که ذبح بر زنده واقع شده است؛ ولو این که حرکت مختصری باشد؛ مثل این که چشمش را حرکت دهد یا گوشش و یا دُمش را تکان دهد یا پایش را به زمین بزند، و اگر حرکتی ندارد، چنانچه به مقدار متعارف خون خارج شود، کافی است.

پرسش شماره ۱۳۱۸۴

› از شرایط ذبح حیوان، بردن نام خدا است. شخصی وقت سر بریدن مرغ ها که تعداد آن ها هم زیاد بوده، نام خدا را بر زبان نیاورده است، بلکه آن را فقط از قلب گذرانده است؛ آیا ذبح این مرغ ها شرعی بوده و حلال هستند؟

› در فرض سؤال چه از روی جهل و چه با علم به مسئله، نام خدای متعال را به زبان نگفته باشد، ذبح شرعی واقع نشده و مرغ ها حرام شده اند.

پرسش شماره ۱۲۳۶۴

› اگر ذابح چاقو را پشت اوداج اربعه فرو کند و به جلو حرکت دهد تا بریده شود، چه حکمی دارد؟

› در فرض مذکور، ذبیحه حرام نمی‌شود؛ لکن کار مکروهی کرده است و احتیاط مستحب آن است که این نحوه ذبح کردن را ترک نماید.

پرسش شماره ۵۷۹۷

› برای ذبح خروس، برآمدگی زیر گردن (زبان کوچک)، باید در قسمت سر قرار بگیرد یا در قسمت بدن؟

› به طور کلی، برای ذبح شرعی بریدن رگ‌های چهارگانه لازم است و اهل خبره معتقدند اگر از زیر غده‌ای که آن را جوزه می‌گویند بریده نشود تمام چهار رگ بریده نمی‌شود؛ پس اگر چنین باشد یا علم به بریدن تمام آن‌ها بدون آن حاصل نشود، لازم است که مراعات گردد؛ چنان که لازم است که مقداری از رگ‌های چهارگانه در طرف سر بماند، تا معلوم شود که آن‌ها بریده و جدا شده‌اند.

پرسش شماره ۲۶۲۳

› ماهی هایی که به علت سقوط از دریچه های سد، ضربهٔ شدیدی می خورند، اما هنوز زنده هستند، آیا حلالند؟

› در صورتی که زنده از آب گرفته شوند و یا هنگام صید، ماهی ها داخل تور صیادی بمیرند هر چند داخل آب، حلال می باشند.

پرسش شماره ۱۸۶۵

صدقات و تبرعات

› با توجه به عدم جواز پرداخت صدقات از جانب غیر سادات به سادات فقیر، جهت حفظ حرمت آن‌ها، واسطه شدن مسئولین مراکز خیریّه جهت رساندن صدقات جمع آوری شده از جانب سادات به سادات فقیر چیست؟ (مفروض آن است که مسئولین خودشان سید نیستند.)

› به طور کلی پرداخت صدقات مستحب از جانب غیر سادات به سادات فقیر حتی با واسطه شدن مسئولین غیر سید مانعی ندارد، اما پرداخت زکات و زکات فطره غیر سادات به سادات ولو از طریق واسطه جایز نبوده و مُجزی نیست.

پرسش شماره ۷۰۱۷۸

› آیا مالی که در راه اهل بیت (علیهم السلام) خرج می شود، مثلاً جهت خرید پارچه مشکی، منبر و ...، حکم صدقه نیز دارد؟

› اگر چه هزینه های مذکور ثواب دارد، ولی صدقه مالی است که به فقیر داده شود.

پرسش شماره ۶۹۴۳۸

› آیا می توان صدقات را به گروه‌های جهادی داد؟

› مصرف صدقه فقیر و مسکین است؛ اگر گروه‌های جهادی آن را به دست فقرا می‌رسانند، اشکال ندارد و الا صدقه محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۶۸۶۰۹

› آیا صدقه دادن به متکدیان جایز است؟

› سعی کنید صدقات را به فقرایی که متدیّن و عفیف هستند بدهید.

پرسش شماره ۵۳۶۲۱

› پولی که به عنوان صدقه از مردم جمع آوری شده است و صدقه دهنده، شرطی برای مصرف آن نگذاشته است، آیا در هر عنوانی که صدق خیریه کند، به صلاحدید مؤسسهٔ خیریه، می‌توان هزینه کرد؟

› موارد مختلف است؛ به طور کلی مورد مصرف صدقه، فقیر است و اگر مؤسسهٔ خیریّه، وکیل از طرف فقراء باشد، به محض دریافت کمک از مردم، به ملکیت فقرا در می‌آید و صرف آن در امور خیر دیگر، جایز نیست. اما اگر صاحبان پول اختیار مصرف آن را به مؤسسه بدهند، مؤسسه می تواند در امور خیر هزینه کند، هر چند ثواب آن به عنوان ثواب صدقه محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۵۱۳۶۶

› فردی برای رفع بلا، صدقه ای را در ذهنش کنار می‌گذارد تا پس از استطاعت آن را بپردازد. آیا این صدقه دادن درست است؟ آیا مبلغ صدقه باید تعیین شود یا می‌تواند پس از جمع شدن چند نمونه از این صدقات در ذهنش، به یک باره مبلغ قابل قبولی را به نیت همه این صدقه‌ها بپردازد؟

› به طور کلی در صدقه قبض و اقباض شرط است؛ بنا بر این تا مبلغ به فقیر پرداخت نشود، صدقه محسوب نمی‌شود.

پرسش شماره ۴۴۵۷۲

› بنده قبلاً می‌خواستم در راه خدا صدقه بدهم به حرم یا صندوق کمیته امام پول می‌انداختم. الآن در یک تشکل فرهنگی کار می‌کنم و ما خودمان نیاز به پول داریم و کارهای رفاهی هم انجام می‌دهیم. آیا می‌توانم صدقات را به تشکل خودمان بدهم؟ آیا این، اهمیت و ثواب صدقه را کم نمی‌کند؟

› صدقه را باید به فقیر یا نهادها یا افرادی که از طرف شما به فقیر می رسانند پرداخت کنید؛ البته شما اختیار دارید که به جای دادن صدقه مستحبی به فقیر، به تشکل فرهنگی کمک کنید.

پرسش شماره ۴۴۵۷۱

› اگر پولی را در پلاستیک یا قلک یا صندوق شخصی (که مربوط به کمیته امداد یا خیریه خاصی نیست) به نیت صدقه روزانه کنار بگذاریم، آیا حق برداشت این پول را داریم؟ مثلاً پول‌های خرد را برداریم و درشت بگذاریم؟ به طور کلی این صدقه، حکم صدقه شرعی را دارد؟

› در فرض مذکور حق برداشت یا تبدیل با پول دیگر را دارید و تا زمانی که به فقیر تحویل نداده اید، صدقه محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۴۲۸۱۱

› برای جمله نویسی در مورد حضرت زهرا سلام الله علیها، پشت ماشین ها، پولی را برای خرید وسائل از مردم جمع کردیم؛ با این پول وسائلی را خریداری کردیم اما مقداری از آن پول اضافه آمد. باید آن پول را چه کار کنیم و در کجا هزینه کنیم؟

› در فرض مذکور باید پول، در همان موردی که قصد اهدا کنندگان بوده مصرف شود و مصرف در مورد دیگر نیاز به احراز رضایت ایشان دارد و چنانچه از دسترسی به صاحبان پول ناامید هستید، باید آن را از طرف ایشان به فقیر متدین صدقه بدهید.

پرسش شماره ۴۲۴۰۵

› آیا می‌شود صدقه را در امور فرهنگی صرف کرد؟

› هر چند صرف مال در امور فرهنگی، عمل صالح و حسنه محسوب می شود، ولی اگر بخواهید ثواب صدقه را ببرید، باید آن را به فقیر پرداخت کنید.

پرسش شماره ۳۷۴۲۴

› آیا دادن صدقه به فرد معتاد، جایز است؟

› دادن پول به معتاد، به خودی خود و جهت مصارف حلال، اشکالی ندارد؛ ولی برای بردن ثواب صدقه، باید آن را به فقیر بدهید و شایسته است صدقات را به فقرایی که متدیّن و عفیف هستند برسانید.

پرسش شماره ۳۱۹۸۶

› ما یک موکب در کربلا داشتیم و مردم تعدادی پتو و مقداری موکت، جهت مراسم اربعین به موکب ما اهداء کردند؛ آیا ما می توانیم از این وسایل در مناطق زلزله زده استفاده کنیم؟ با توجه به این که احتمال دارد دیگر این پتو ها برنگردد، آیا می توان آن ها را به زلزله زدگان هدیه داد؟

› هدایا باید در همان جهتی که هدیه شده و نیت اهدا کننده است مصرف شود و مصرف در غیر مورد آن جایز نیست؛ مگر این که رضایت اهداء کنندگان را احراز کنید.

پرسش شماره ۲۸۳۰۶

› اگر مؤسسه خیریه برای تأمین جهیزیه یک خانواده از مردم، کمک مالی جمع کند و در تبلیغات خود هم عنوان "خرید

جهیزیه" را مطرح کرده باشد، آیا از پول های جمع آوری شده می توان جهت حمل و نقل همان جهیزیه، استفاده کرد؟

› در فرض سؤال دادن مقداری از کمکهای مردمی جهت حمل و نقل همان جهیزیه به عنوان اُجرت المثل کارشان، اشکال ندارد؛ به شرطی که برای رساندن جهیزیه به افراد مستحق به کمک آن ها نیاز باشد؛ به خصوص اگر ظاهر امر نشان دهد که صاحبان اموال، راضی به این کار هستند.

پرسش شماره ۲۶۹۸۱

طلاق و عده

› ۱. اگر زن مدخوله، در پاکی بین ایام حیض (نقاء متخلل) طلاق داده شود، طلاقش صحیح است یا نه؟
۲. اگر شوهر در زمان حیض ارتباط جنسی با زن داشته باشد، آیا می تواند بعد از پاک شدن زن از این حیض، زن را طلاق بدهد؟

› جاو۲) طلاق در هر دو فرض باطل است.

پرسش شماره ۷۲۸۴۵

› اگر بعد از طلاق خلع، زن و شوهر به یکدیگر رجوع کنند و زن مهریه را مطالبه نکرده و ببخشد، آیا همانند رجوع در طلاق رجعی در عده، رابطه و زوجیت باقی است؟

› اگر طلاق خلع با شرایط معتبر شرعی از جمله کراهت زن از مرد، واقع شده باشد، برای امکان رجوع مرد در طلاق، لازم است که زن در آنچه بذل کرده و بخشیده، به صراحت رجوع کند.

پرسش شماره ۷۰۷۹۰

› ۱. اگر وکیل هنگام خواندن صیغه طلاق، صیغه را احتیاطاً چند بار تکرار کند تا یقین پیدا کند که صیغه درست خوانده شده و طلاق هم به درستی محقق شده، آیا این کار جایز است؟
۲. آیا اگر وکیل خودش عادل باشد، او هم می‌تواند به عنوان یک گواه در طلاق محسوب شود؟

› ج۱) اشکالی ندارد.
ج۲) خیر نمی‌تواند.

پرسش شماره ۶۹۸۲۰

› این که می‌گویند اگر مردی زنش را طلاق رجعی بدهد، زن باید در خانه مرد بماند، آیا اگر زن در ایام عده در خانه مرد نماند طلاقش باطل است؟

› این مسئله، موجب بطلان طلاق نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۹۸۱۸

› شوهر سنی، زن خود را طلاق داد (سه طلاق در یک مجلس) و زن عده نگه داشت؛ اگر بعد از عده، هر دو شیعه شدند و بخواهند با هم ازدواج کنند، آیا نیاز به محلل است؟

› در فرض سؤال ازدواج مجدد مانعی ندارد و نیاز به محلل نیست.

پرسش شماره ۶۹۶۹۶

› اگر صیغه طلاق توسط دفترخانه به صورت باطل اجرا شده باشد، آیا لازم است برای اجرای صیغه جدید، از زوج وکالت بگیرند؟

› اگر زوج، وکیل در اجرای طلاق را از وکالت عزل نکرده است، وکالت باقی است و نیاز به وکالت جدید نیست.

پرسش شماره ۶۹۶۰۵

› اگر مردی زنش را طلاق دهد، سپس رجوع کند، ولی مقاربت نکند و مجدداً طلاق دهد، آیا طلاق دوم رجعی است یا زن

غیرمدخول بها محسوب می شود و عده ندارد و طلاق بائن می شود؟

› در فرض سؤال، اگر طلاق از نوع خلع و مبارات نباشد، طلاق دوم رجعی محسوب می شود و فقط برای طلاق دوم باید عده نگه دارد.

پرسش شماره ۶۹۴۸۹

› اگر در طلاق خلعی زن حق رجوع به بذل را از خود ساقط کند و سپس پشیمان شود و در زمان عده رجوع به بذل کند که به تبع آن شوهر رجوع کند، آیا صحیح است؟ در صورت عدم صحت، آیا باید مجدداً صیغه عقد خوانده شود؟

› در فرض سؤال، حق رجوع به بذل، ساقط نمی شود و زن می تواند رجوع به بذل کند.

پرسش شماره ۶۹۳۰۸

› ۱. «به طور کلی واگذاری حق طلاق به زوجه، صحیح نیست اما اگر زن در عقد دائم، آن را شرط کرده باشد، با رعایت سایر شرایط، طلاق شرعی صحیح است و اگر قانونی در این زمینه باشد، باید رعایت شود.»
در مورد جمله فوق، منظور از «در عقد دائم» آیا بعد از خواندن عقد نکاح است؟
۲. آیا صدور وکالت بر طلاق، سه روز قبل از جاری شدن عقد نکاح، از لحاظ شرعی صحیح است؟

› ج۱) یعنی اگر زن ضمن عقد ازدواج یا عقد لازم دیگر، شرط کند که از طرف شوهر، وکیل در طلاق باشد و با رعایت کلیه شرایط شرعی و به خاطر وکالت یاد شده، اقدام به طلاق نماید، طلاق، صحیح است و اگر قانونی در این زمینه وجود داشته باشد، باید مراعات شود.
ج۲) باطل است مگر این که اول وکالت به عقد نکاح بدهد، سپس وکالت در طلاق آن عقد را بدهد.

پرسش شماره ۶۸۹۵۷

› برای محرم شدن خانواده ها، دختر بالغی را به عقد موقت پسر نابالغی درآورده‌اند؛ (عقد صحیح و با رعایت موازین شرعی منعقد شده است.) آیا ولیّ زوج، می‌تواند مدت را به زوجه ببخشد؟ آیا این بخشش مدت، باید دارای مصلحت برای زوج صغیر باشد؟

› ولیّ پسر، چنانچه صلاح بچه باشد، در عقد موقت می‌تواند مدّت را به زوجه ببخشد؛ ولی زن دائمی او را نمی‌تواند طلاق دهد.

پرسش شماره ۶۸۱۷۹

› اگر با زنی که حامله نیست و در عده طلاق است، توسط مرد اجنبی، وطی به شبهه انجام شود، در اینصورت آیا عده طلاق و عده وطی به شبهه با یکدیگر تداخل می‌کنند یا باید برای هر کدام، جداگانه عده سپری شود؟

› بنا بر احتیاط واجب باید برای هر یک از طلاق و وطی به شبهه عده جداگانه قرار دهد.

پرسش شماره ۶۷۵۷۰

› اگر شخصی با زنی که در طهر سوم عده طلاق است وطی به شبهه در اثر ازدواج موقت انجام دهد، آیا حیض بعدی (حیض متصل به طهر سوم) به عنوان اولین حیض در عده وطی به شبهه محاسبه می‌گردد؟

› بنابر احتیاط واجب باید حیض اخیر را برای عدّه طلاق قرار بدهد و برای عدّه وطی به شبهه، سه حیض دیگر ببیند، تا عده وطی به شبهه تمام شود.

پرسش شماره ۶۷۲۷۶

› مطلقه به طلاق بائن در ایام عدّه به عقد موقت همان شوهر درآمده و دخول هم واقع شده است، بعد از پایان عقد موقت چه مقدار از عدّه بر او واجب است؟ آیا به لحاظ این که عدّه طلاق تمام نشده بود، باید عدّه طلاق نگه دارد یا عدّه عقد موقت؟

› در فرض مذکور پس از مدت عقد موقت اگر دخول شده باشد، باید عدّه عقد موقت نگه‌دارد.

پرسش شماره ۶۵۶۷۸

› خانمی از شوهرش طلاق گرفته است و می‌خواهد به عقد موقت مرد دیگری در بیاید، باید چند روز عدّه نگهدارد؟

› میزان عدّه طلاق عقد دائم، سه پاکی است؛ یعنی زنی که نه سالش تمام شده و یائسه نیست، اگر شوهر با او نزدیکی کرده و با شرایط شرعی در پاکی، او را طلاق داده باشد، بعد از اجرای صیغه طلاق بلافاصله عدّه او شروع می‌شود که باید به قدری صبر کند که دو بار حیض ببیند و پاک شود و همین که حیض سوم را دید عدّه او تمام می شود (اگر چه سه ماه نشود و لازم نیست حیض سوّم او نیز تمام شود)، امّا اگر حیض نمی‌بیند، ولی در سن زنهایی باشد که حیض می بینند یا حیض می‌بیند ولی پاکی او بیش از سه ماه است، چنانچه شوهرش بعد از نزدیکی، او را در پاکی طلاق دهد و پاکی همچنان تا سه ماه ادامه داشته باشد، باید تا سه ماه قمری، عدّه نگه دارد. همچنین در صورتی که مرد پیش از نزدیکی کردن با همسرش او را طلاق دهد یا زن یائسه باشد، عدّه ندارد، یعنی زن می تواند بعد از طلاق فوراً ازدواج کند.

پرسش شماره ۵۹۷۸۹

› در ایام عده طلاق، آیا زن می تواند در خانه زوج بماند؟ اگر بماند چه احکامی بر آن مترتب است؟

› در طلاق رجعی - در صورتی که زن ناشزه نباشد - حق مسکن و نفقه دارد و می تواند در خانه زوج بماند و احکام زوجه را دارد، اما در طلاق بائن حق مسکن ندارد، مگر این که از شوهرش باردار باشد که در این صورت تا زمان وضع حمل، حق مسکن و نفقه دارد.

پرسش شماره ۵۶۴۸۰

› زن و شوهری در پاکستان از مذهب اهل سنت بودند. زن از شوهر قهر کرده و به خانه پدر رفته است و یک سال است که نزد شوهرش نرفته؛ آن زن در همین دوران از دادگاه پاکستان، طلاق خلع گرفته و اکنون می‌خواهد با یک شیعه دوازده امامی ازدواج کند.
۱. با توجه به اینکه آن زن از یک سال پیش در منزل پدرش است، برای عده باید چه کار کند؟
۲. آیا طلاق خلع که از دادگاه گرفته است، کفایت می‌کند؟

› ج۱) اگر دخولی در زمان ازدواج محقق شده باشد، باید بعد از اجرای طلاق شرعی، عده نگه دارد و بعد از تمام شدن عده می‌تواند ازدواج کند.
ج۲) اگر بر اساس مذهب خودشان طلاق با تمام شرائط شرعی آن محقق شده باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۵۵۰۵

› آیا برای اجرای صیغه طلاق، که فقط صیغهٔ آن خوانده شده و ثبت محضری نشده است، حضور فیزیکی دو شاهد عادل، الزامی است؟

› اگر دو شاهد عادل، انشاء صیغه طلاق را به طور مستقیم و هم زمان بشنوند، کفایت می‌کند؛ اگرچه احتیاط مستحب، حضور در مجلس طلاق است.

پرسش شماره ۵۴۳۰۰

› اگر بعد از ازدواج موقت، دخول فقط از طریق مقعد صورت بگیرد، آیا در این صورت نیز نگه داشتن عده برای زن لازم است؟

› در فرض مذکور، زن باید عدّه نگه دارد، مگر آنکه یائسه باشد.

پرسش شماره ۵۴۲۷۸

› آیا در ایام عده طلاق رجعی و بائن، به زن، نفقه تعلق می گیرد؟

› در ایام عده رجعی به زن، نفقه تعلق می گیرد ولی در عده بائن، زن نفقه ندارد مگر اینکه حامله باشد که تا زمان وضع حمل، مستحق نفقه است.

پرسش شماره ۵۲۵۷۸

› در خارج از کشور ایران، برخی زوجین شیعه غیر ایرانی، پس از فسخ ازدواج طبق قانون آنجا، به سبب عدم پشتوانه قانونی، نه مرد حاضر به طلاق شرعی همسرش می‌شود و نه نفقه، تأمین منزل یا دیگر مسئولیت‌های زوجیت را انجام می‌دهد و در عین اینکه خودش زندگی دیگری را آغاز می کند، هیچ گونه ارتباطی با زوجه مزبور ندارد.
۱. در موارد مذکور، آیا اذن زوج به انجام طلاق قانونی توافقی، یا درخواست زوجه برای طلاق غیرتوافقی، پس از عدم همکاری زوج در طلاق شرعی، برای طلاق شرعی کافی است؟ یا حتما به اذن مجدد وی برای انجام طلاق شرعی نیاز است؟
۲. حکم مسئله در موارد تحقق طلاق قانونی درخواست شده از سوی زوجه در دادگاه خارج از کشور چیست؟
۳. در صورتی که زوج، حاضر به اعطای طلاق شرعی نشود و زوجه به محکمه اسلامی دسترسی نداشته باشد، مثلا تبعه یک کشور غیر اسلامی باشد و یا این که دسترسی، همراه با عسر و حرج باشد، تکلیف زوجیت شرعی با وجود طلاق قانونی و بی‌بهره بودن زوجه از هر گونه حقوق زوجیت و امتناع تأمین شرعی نیازها در محیط خارج، چیست؟

› ج۱) در هر صورت کسی که می‌خواهد صیغه طلاق شرعی را جاری کند، باید از زوج وکالت بگیرد و اذن سابق زوج برای طلاق قانونی یا درخواست او برای طلاق غیر توافقی که انجام شده است، کافی نیست.
ج۲) طلاق صادر شده در محاکم غیر اسلامی که شرایط شرعی را مراعات نمی‌کنند، باطل است.
ج۳) در موارد عسر و حرج راهکار شرعی را از طریق نمایندگان و رابطین بین الملل دفتر تهران پی‌گیری نمایید.
شماره تماس معاونت بین الملل دفتر تهران ۶۴۴۱۲۲۹۶-۷ - ۰۲۱

پرسش شماره ۵۱۷۴۴

› از شوهرم طلاق گرفته ام به دلیل این که با شوهرم چند ماه قبل از طلاق نزدیکی نداشتم فکر کردم عده ندارم و با مردی در عده ازدواج کردم و نزدیکی صورت گرفت؛ الآن فهمیدم که عقدم باطل بوده است و می‌خواهم با نفر سومی ازدواج کنم. اگر بنده

عده عقد قبلی را ادامه بدهم، کفایت می‌کند و می‌توانم با شخص ثالث ازدواج کنم؟

› اگر حامله نیستید، ابتدا عده ازدواج اول را کامل کنید (سه پاکی کامل) و بعد از کامل شدن آن بنا بر احتیاط واجب لازم است که یک عده دیگر (سه پاکی) به عنوان عده وطی به شبهه برای ازدواج دوم (که الآن فهمیده‌اید باطل بوده است) نگه دارید و بعد از آن می توانید با مرد سوم ازدواج کنید.

پرسش شماره ۵۰۸۹۶

› ازدواج موقت در ایام عدّه - عدّه طلاق رجعی یا بائن - با همان مرد که در عده ی اوست، چه حکمی دارد؟

› در ایام عدّه طلاق بائن، اشکال ندارد، مگر اینکه به خاطر مانعی، ازدواج آنها حرام باشد، مانند این که طلاق سوم باشد - که نیاز به محلل دارد - اما ازدواج با شوهر در ایام عدّه طلاق رجعی، باطل است زیرا زن به منزله همسر مرد محسوب می شود و مرد می تواند بدون خواندن عقد به همسرش رجوع کند.

پرسش شماره ۵۰۶۳۳

› زنی با مردی ـ خارج از کشور ـ ازدواج دولتی کرده اند و بعد از مدتی از طریق قوانین دولتی جدا شدند؛ حال این زن می خواهد با فرد دیگری ازدواج شرعی کند، آیا این زن باید طلاق بگیرد و عده نگه دارد یا نه؟

› اگر هر دو شیعه بوده اند و هنگام ازدواج دولتی، صیغه عقد شرعی با رعایت شرایط آن بین آنها خوانده نشده است، چنانچه تصورشان این بوده که با این ازدواج، با هم زن و شوهر می شوند، وطی به شبهه محسوب می شود و طلاق لازم ندارد و در این صورت زن بعد از نگهداشتن عده‌ی وطی به شبهه* می تواند ازدواج شرعی جدیدی داشته باشد.

* عده وطی به شبهه، سه پاکی کامل می باشد و از زمانی شروع می شود که آخرین دخول انجام شده است.

پرسش شماره ۵۰۴۶۳

› اگر صیغه طلاق در حضور چهار زن عادل جاری شود، آیا طلاق صحیح است؟

› صحیح نیست؛ در فرض سؤال، حضور حداقل دو مرد عادل برای شهادت لازم است.

پرسش شماره ۴۸۴۳۵

› آیا هنگام طلاق حضور زن و نام بردن از او لازم است؟

› حضور زن در وقت طلاق لازم نیست، ولی باید زن در صیغه طلاق، ولو به صورت اشاره معین شود تا از ابهام و اجمال خارج شود.

پرسش شماره ۴۸۴۰۰

› اگر در ازدواج موقت، دخول فقط از پشت باشد، بعد از تمام شدن زمان ازدواج موقت، آیا زن باید عده نگه دارد؟

› اگر دخول به مقدار حشفه - از جلو و یا پشت- محقق شده باشد، زن برای ازدواج با شخص دیگر، باید دو حیض کامل، عده نگه دارد.

پرسش شماره ۴۶۵۶۶

› بعد از منقضی شدن مدت عقد موقت، عده شروع شد و روز بعد با همان مرد مجدداً عقد موقت، بدون دخول انجام شد. تکلیف عده چیست و از چه زمانی باید شروع و محاسبه کرد؟

› اگر در ازدواج دوم دخولی صورت نگیرد، بعد از پایان عده ازدواج اول، (که از پایان مدت یا زمان بخشیده شدن باقیمانده مدت ازدواج اول شروع می شود) عقد با فرد دیگر اشکال ندارد و می توان ازدواج کرد.

پرسش شماره ۴۶۲۴۹

› ۱. آیا شاهدان طلاق باید بدانند که برای چه امری در مقام شاهد هستند؟ آیا باید به متن صیغه طلاق که عربی است، علم داشته باشند و متن آن را بفهمند؟
۲. اگر بعد از طلاق، معلوم شود که شاهدان یا یکی از آن‌ها عادل نبوده، طلاق چه حکمی دارد؟

› ج۱) در فرض سؤال، که شخص نمی‌داند شاهد چه چیزی است و فقط الفاظی که معانی آن را هم نمی داند به گوش او می‌خورد، شهادت محقق نشده و طلاق صحیح نیست.
ج۲) کسی که اطلاع پیدا می‌کند، شهود در هنگام اجرای طلاق عادل نبوده‌اند، بنا بر احتیاط واجب نمی‌تواند آثار طلاق صحیح را بر این طلاق مترتب کند.

پرسش شماره ۴۴۰۹۲

› اگر زنی با رضایت و علاقه خود، تن به ازدواج بدهد و بعد از آن به هر دلیلی درخواست طلاق بدهد و دلیل طلاق را کراهت از مرد اعلام کرده و حاضر باشد همه مهریه و حق و حقوق خود را ببخشد و مرد به این موضوع رضایت ندهد و به ادامه زندگی نظر داشته باشد، آیا صرف کراهت از مرد (با بذل تمام حق و حقوق) از نظر شرعی می تواند برای حکم به طلاق کفایت نماید؟

› تا زمانی که مرد طلاق ندهد، طلاق محقق نمی شود و صرف موارد مذکور در سؤال کافی نیست.

پرسش شماره ۴۲۵۱۹

› سردفتر طلاق هستم. به خاطر کراهت زوجین، صیغه طلاق مبارات را خوانده و سپس برای احتیاط، صیغه خلع را جاری کردم. بعد از مدتی زوج ادعا کرد کراهتی نداشته و دروغ گفته است. با توجه به اینکه در آخر صیغه مبارات، لفظ طلاق آمده (...فهی طالق) آیا طلاق رجعی شده و صیغه خلع که بعد از آن خوانده شده، صحیح نیست؟

› ادعای فعلی او بی اثر است و با تحقق شرائط دیگر، طلاق مبارات واقع شده است؛ ولی اگر زن هم تایید کند که تنفّر از جانب شوهر نبوده است (بدون اینکه در این زمینه نزاعی داشته باشند) و موالات عرفی بین بذل و صیغه طلاق خلع مراعات شده باشد (و وکالت شما از مرد شامل طلاق خلع هم می شده است)، طلاق خلع واقع شده و در صورتی که موالات مراعات نشده باشد، طلاق رجعی واقع شده است و طلاق خلع بی اثر است و مرد باید بذل را به زن برگرداند.

پرسش شماره ۴۱۶۱۶

› زنی که با همسرش دخول نداشته و از طریق ملاعبه، ادرار شوهر و آب دهان او وارد واژن و مقعد زن شود آیا این موارد باعث مدخوله شدن زن می‌شود و طلاق او را که دخول نداشته به دلیل موارد بالا در حیض باطل می‌کند؟

› صرف موارد مذکور، موجب مدخوله شدن زن نمی‌شود؛ بنا بر این طلاق زن در حال حیض صحیح است.

پرسش شماره ۴۰۷۱۰

› بانویی که در ۴۵ سالگی دچار یائسگی زودرس شده است، آیا باید عده نگه دارد؟

› زنی که در سن حیض دیدن باشد ولی خون نمی بیند، عده او در عقد موقت، بعد از اتمام و یا بخشیده شدن مدت، ۴۵ روز تمام می باشد و در عقد دائم بعد از اجرای طلاق، باید سه ماه عده نگه دارد.

پرسش شماره ۴۰۵۴۷

› در دوران عده طلاق خلع اگر زوجه رجوع به مبذول کند، آیا زوج بعد از اتمام عده حق رجوع دارد؟

› در صورتی که زن واقعاً به بذل خود رجوع کرده، مرد می تواند فقط در دوران عده به همسر خود رجوع کند.

پرسش شماره ۳۹۳۴۷

› شاهدین طلاق دو نفر زن بوده‌اند. سردفتر حق الزحمه و کرایه آمد و شد را برای معرفی شاهدین مرد دریافت داشته است و به تعهدش عمل نکرده و هیچ‌یک از زوج و زوجه در هنگام اجرای صیغه طلاق حاضر نبوده‌اند. آیا طلاق صحیح است؟

› ج۱) شهود زن کفایت نمی‌کند و صیغه طلاق باید با حضور دو شاهد عادل مرد خوانده شود.
ج۲) درصورت وکالت دادن برای اجرای صیغه طلاق، حضور زوجین هنگام اجراء طلاق لازم نیست.

پرسش شماره ۳۸۹۴۱

› آیا خانمی که بر اثر اختلافات خانوادگی با همسرش، به مدت ۶ ماه هیچ گونه ارتباطی با وی نداشته است، آیا می تواند بعد از جاری شدن صیغه طلاق، بدون نگه داشتن عده، با مرد دیگری ازدواج کند؟

› در فرض سؤال اگر زن و مرد از ابتدای عقد، حتی یک مرتبه رابطه زناشویی و دخول به اندازه ختنه گاه داشته باشند، زن برای ازدواج با مرد دیگر باید از زمان اجرای صیغه طلاق، عده نگه دارد مگر اینکه یائسه باشد که عده ندارد.

پرسش شماره ۳۷۵۹۹

› در طلاق خلع اگر شوهر رجوع به زن را بر خود ممتنع کند، مثلاً شوهر بعد از اینکه زن را طلاق خلع داد با خواهر او ازدواج کند، آیا حق رجوع زن، در پس گرفتن بذل، از بین می رود؟

› در فرض سؤال زن حق رجوع به مال بذل شده را ندارد.

پرسش شماره ۳۷۲۴۲

› خانمی که در عده طلاق خلع قرار دارد، در این مدت توسط شوهر خود مورد تجاوز جنسی قرار می‌گیرد؛ آیا این مسئله در مدت عده این خانم تغییری ایجاد می‌کند؟

› در فرض سؤال تغییری در عده ایجاد نمی‌کند.

پرسش شماره ۳۶۵۲۶

› در خصوص زن غیر مدخوله‌ای که منی شوهر داخل رحم او شده است:
۱- آیا طلاق او در حال حیض، صحیح است؟
۲- آیا برای ازدواج با مرد دیگر باید عده نگه‌دارد؟
۳- آیا دختر او از شوهر دیگر، در محرمیت و ازدواج، حکم ربیبه را دارد؟

› ج۱) صحیح است.
ج۳) اگر حامله نباشد، عده لازم نیست.
ج۳) چون دخول صورت نگرفته است، حکم ربیبه را ندارد.

پرسش شماره ۳۶۴۳۲

› زنی که شوهرش فوت کرده است، در ایام عدّه از چه اموری باید پرهیز کند؟

› در وفات شوهر، مادامی که زن در عدّه است باید از زینت کردن خود اجتناب کند، مانند کشیدن سرمه و زدن عطر و آرایش سر و صورت، و پوشیدن لباسهای رنگی زینتی؛ بنا بر این ترک هر چه که زینت حساب می شود که زن با آن، خود را برای شوهر تزیین می نماید جایز نیست و این به حسب اشخاص و زمان ها و شهرها مختلف می باشد. آنچه که در هر شهری برای زینت، متعارف است معیار است. البته تمیز کردن بدن و لباس و شانه کردن مو و گرفتن ناخن ها و حمام رفتن، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۳۶۳۰۰

› زنی که به مدّت دو سال با شوهر، رابطه زناشویی نداشته است، آیا بعد از طلاق باید عدّه نگه دارد؟

› چنانچه در مدت ازدواج (ولو قبل از دو سال اخیر) دخول شده باشد، باید پس از جاری شدن صیغه طلاق، عده نگه دارد.

پرسش شماره ۳۵۶۷۷

› مدت عدّه زنی که همسرش فوت شده است چقدر است و چگونه محاسبه می‌شود؟

› زنی که شوهرش مرده است، اگر باردار نباشد، باید تا چهار ماه و ده روز عدّه نگه دارد یعنی از شوهر کردن خودداری نماید، اگر چه یائسه باشد یا ازدواج، موقت باشد، یا شوهرش با او نزدیکی نکرده باشد، و اگر آبستن باشد، باید تا موقع وضع حمل عده نگه دارد، ولی اگر پیش از گذشتن چهار ماه و ده روز، بچه‌اش به دنیا بیاید، باید تا چهار ماه و ده روز از فوت شوهرش صبر کند، و این عدّه را عدّه وفات می‌گویند و ابتدای عدّه وفات از وقتی محاسبه می شود که زن از فوت شوهر مطلع می شود.

پرسش شماره ۳۵۶۶۵

› اگر در دوران عدّه، مرد از جلو یا عقب با همسرش نزدیکی کند، چه حکمی دارد؟

› اگر در عدّهٔ طلاق رجعی باشد، با نزدیکی رجوع محقق می‌شود و مجدّداً زن و شوهر هستند؛ اما در طلاق بائن، حتی در عدّه، اگر زن به بذل خود رجوع نکند مرد نمی تواند به او رجوع کند و نزدیکی - بدون رجوع زن به آنچه بذل کرده است -، زنا محسوب می شود.

پرسش شماره ۳۴۵۹۶

› آیا خانمی که ۲ سال است درخواست طلاق داده، می‌تواند ازدواج موقت کند یا صیغه شود یا این کار حرام است؟

› در فرض سؤال تا زمانی که صیغه طلاق شرعی جاری نشده و زن، عده را نگذرانده، ازدواج او (دائم یا موقت) با شخص دیگر باطل و حرام است.

پرسش شماره ۳۳۸۱۱

› من و خانمم بعد از دو ماه از طلاق خلع، با هم به سفر رفتیم؛ وقتی تنها بودیم، مهریه بذل شدهٔ ایشان را به صورت زبانی به او برگرداندم. ایشان الآن پشیمان شده و حاضر به ثبت رجوع نیست. با توجه به برگرداندن مهریهٔ بذل شدهٔ ایشان به صورت شفاهی، آیا ما هم اکنون زن و شوهریم؟

› چنانچه در طلاق خلع که زن تنفّر از شوهر داشته، زن به مقدار بذل شده، رجوع کرده باشد، در اینصورت، طلاق، رجعی می‌شود و شوهر می‌تواند در زمان عده به وی رجوع کند؛ ولو بعد از آن، حاضر به ثبت رجوع در دفتر ثبت ازدواج نباشد؛ ولی صِرف برگرداندن مهریهٔ بذل شده به صورت زبانی توسط شوهر، برای رجوع کفایت نمی‌کند.

پرسش شماره ۳۳۶۵۹

› در زمان عده برای زنی که شوهرش فوت کرده، رنگ کردن مو و زینت کردن چه حکمی دارد؟

› در وفات شوهر، مادامی که زن در عده است «حداد» بر او واجب است و منظور از حداد، ترک زینت در بدن، مانند کشیدن سرمه، زدن عطر، خضاب و رنگ کردن مو، سرخ کردن صورت و مانند این‌ها است و در لباس به پوشیدن لباس‌های قرمز و زرد و زیور و مانند این‌ها است و به طور کلی ترک هر چه که زینت حساب می‌شود که با آن خود را برای شوهر تزیین می‌نمایند و به حسب عادت در مناسبت‌ها زینت می‌نمایند مانند عیدها، عروسی‌ها و مانند این‌ها؛ البته این به حسب اشخاص، زمان ها و شهرها، مختلف است.

پرسش شماره ۳۰۷۶۶

› در عده وفات در خصوص زن:
۱. آیا پوشیدن لباس نو حرام است؟
۲. آیا لباس باید حتماً مشکی باشد؟
۳. آیا در زمان نگه‌داشتن عده، اصلاح موهای زاید صورت مثل چانه و نیز استفاده از عطر حرام است؟

› ج۱) اگر زینت کردن محسوب شود، جایز نیست؛ در غیر این صورت اشکال ندارد.
ج۲) لازم نیست حتماً مشکی بپوشد بلکه باید از پوشیدن لباسی که زینت محسوب می‌شود اجتناب کند.
ج۳) تنظیف لباس و بدن، شانه کردن مو، گرفتن ناخن و استحمام، اشکالی ندارد اما زینت کردن جایز نیست.

پرسش شماره ۳۰۰۰۲

› آیا در طلاق، حضور فیزیکی شاهدها لازم است، یا از طریق تلفن یا چت تصویری هم قبول است؟

› در طلاق، شنیدن دو شاهد عادل (هرچند از طریق وسائلی مثل بلندگو یا رادیو و تلویزیون) لازم است، اما حضور آن دو لازم نیست. بله احتیاط مستحب حضور دو شاهد عادل، در مجلس طلاق است.

پرسش شماره ۲۸۹۹۶

› من طلاق گرفته و بعد از طلاق دو پاکیِ کامل دیده‌ام. از پاکی دوم چهل روز گذشته و به علت بیماری زنانه با وجود تزریق آمپول، هنوز حیض نشدم.. از طلاقم سه ماه گذشته است از طرفی قصد دارم با مردی ازدواج کنم، آیا تبصره‌ای وجود ندارد که عدهٔ من تمام شود؟ تا کی باید منتظر بمانم؟

› در فرض سؤال اگر سه ماه حیض نبینید، عده تمام شده است.

پرسش شماره ۲۶۸۱۹

› طلاق خلع واقع شده و در عدهٔ طلاق رابطه‌ای برقرار می‌شود و زوجین با یکدیگر آشتی می‌کنند:
۱. زن به مهریهٔ خود رجوع نکرده است و به اصطلاح، فقط با هم آشتی کرده‌اند. آیا این رجوع، صحیح است؟ هر چند رجوع به ما بذل نشده باشد.
۲. آیا جهل و علم زن نسبت به این موضوع، اثرگذار است؟

› ج۱) در صورتی که طلاق خلع بوده (با شرائطش که از جملهٔ آن‌ها این است که زن نسبت به مرد کراهت داشته باشد) رجوع صحیح نیست و بدون اجرای عقد یا رجوع به مابذل، زنا واقع شده است.
ج۲) جهل و علم زن اثری ندارد؛ فقط در صورتی که در جهل به حکم تقصیر نداشته باشد، گناهی برای او نوشته نشده است.

پرسش شماره ۲۴۴۲۵

› من و همسرم دو هفته است از هم جدا شده ایم، اما سه روز پیش به صورت اتفاقی با هم رابطه داشتیم؛ الآن حکم طلاق ما چیست؟

› در فرض سؤال، اگر طلاق رجعی بوده و آمیزش داشته اید، رجوع محقق و طلاق باطل شده است و زن و شوهر هستید.

پرسش شماره ۲۳۹۶۹

› سن بنده، نوزده سال است و هفته آخر تیر امسال طلاق گرفتم. یک سال با همسرم اصلاً رابطه جنسی نداشتم؛ طلاق بنده در دفترچه طلاق، بائن مبارات نوبت اول قید شده است. بعد از طلاق باید سه ماه عده نگه داشت تا بتوان ازدواج مجدد کرد؛ اما بنده مشکل تنبلی تخمدان (پلی کیستیک) دارم؛ یعنی کم کار است و مرتب عادت ماهیانه نمی‌شوم.
آیا حتماً باید سه بار عادت ماهیانه دیده شود، تا عدهٔ بنده تمام شود؛ یا برای تمام شدن عده، گذشتن سه ماه کافی است؟

› در فرض سؤال اگر سه ماه متوالی عادت نشوید، عده تمام است.

پرسش شماره ۲۱۶۳۷

› آیا خانمی که در عدهٔ طلاق یا فوت همسرش هست، اجازه دارد زیر ابرو برداشته یا موهای خود را رنگ کند؟

› موارد مذکور در عده طلاق حرام نیستند؛ اما در عده وفات، کارهایی که زینت حساب شود، بر او حرام است.

پرسش شماره ۱۷۵۴۵

› من بیستم فروردین ماه از همسرم جدا شده‌ام (عقد دائم) و تا امروز عدهٔ من (سه ماه و ده روزم) تمام شده است؛ اما فقط یک بار طهر دیده‌ام. با توجه به این که در احکام، سه طهر به عنوان عده، ذکر شده است و من به علت فشارهای این مدت، طهر نامنظم داشته‌ام و الان شرایط ازدواج برای من در حال مهیا شدن است، آیا باید تا سه طهر صبر کنم؟ اگر فرضاً تا یک ماه دیگر طهر ندیدم چه حکمی دارد؟

› در هر حال اگر حیض می‌بینید، باید سه طهر برای عدّه صبر نمایید، مگر این که سه ماه حیض نبینید که در این صورت عده تمام شده است.

پرسش شماره ۱۶۷۶۵

› بنده دختر هستم و یک عقد ناموفق داشتم که در آن باکرگی‌ام حفظ شد؛ اما بعدش یک شیّاد به عنوان کسی که علوم غریبه می داند به من گفت تو باکره نیستی! و رحم تو را بسته‌اند! لذا، بدون اذن پدر و به زبان فارسی، صیغه ازدواج موقت را جاری و با من ارتباط برقرار کرد و من بعداً فهمیدم که باکره بوده‌ام و عقدم هم صحیح نبوده؛ آیا لازم است عدّه نگهدارم؟

› در فرض سؤال بنا بر احتیاط واجب باید عدّهٔ وطی به شبهه را که مانند عده طلاق است نگه دارید.

پرسش شماره ۱۵۸۹۷

› زوجه قبلاً مقداری از مهریه‌اش را دریافت نموده است؛ بعد از آن زوج به زوجه، وکالت حق طلاق به شرط بذل کل مهریه مندرج در سند نکاح را می‌دهد و زوجه در غیاب زوج با استناد به همان وکالت نامه، طلاق می‌گیرد. آیا مهریه‌ای که قبلاً دریافت داشته، در صورت درخواست زوج، قابل استرداد به زوج است؟

› در فرض سؤال، مهریه‌ای را که قبلاً دریافت داشته باید پس بدهد؛ مگر این که زوج آن را ببخشد.

پرسش شماره ۱۵۸۶۷

› خانمی با مردی محرم شده بود و هیچکدام نمی‌دانند دخولی انجام شده است یا نه؛ الآن مدت محرمیت تمام شده است، تکلیف چیست؟ آیا اگر خانم بخواهد دوباره ازدواج کند باید عده نگه‌دارد؟

› در فرض سؤال، عده واجب نیست.

پرسش شماره ۷۷۴۵

› آیا بانوانی که یائسه هستند پس از فوت شوهر یا طلاق باید عده نگه‌دارند؟ اگر پاسخ، مثبت است چه مدت؟

› به طور کلی عده زنی که شوهرش مرده ـ اگر آبستن نباشد ـ چهار ماه و ده روز است یعنی از شوهر کردن در این مدت باید خودداری نماید، اگرچه یائسه باشد، ولی زنی که یائسه باشد، در صورت طلاق، عده ندارد.

پرسش شماره ۵۸۷۳

› زن در شرط ضمن عقد، شرط می کند که اگر مرد همسر دیگری اختیار کند، زن حق طلاق داشته باشد؛ آیا این شرط، شرعاً صحیح است؟

› حق طلاق قابل واگذاری به زوجه نیست؛ بله زوجه می تواند شرط کند که اگر زوج همسر دیگری اختیار کرد، وکالت در طلاق را به او بدهد یا وکالت در طلاق داشته باشد.

پرسش شماره ۴۳۲۱

› من مدتی عقد موقت آقایی بودم. ایشان در ایران نیست و من از او خواسته بودم صیغه را باطل کند و قبول کرد. به خاطر همین من نمی‌دانم دقیقاً چه وقت صیغه را باطل کرده و دسترسی هم به او ندارم. حالا با توجه به این که می‌خواهم ازدواج کنم، نمی‌دانم باید از چه زمانی عده نگهدارم؛ آیا می‌شود از آخرین رابطهٔ جنسی عده را حساب کرد؟

› در فرض سؤال باید عده را از زمان بخشیده شدن مدت توسط مرد، حساب کنید و تا اطمینان به زمان بخشیده شدن مدت پیدا نکنید، نمی‌توانید عده را حساب کنید. بنا بر این در فرض مذکور باید به قدری صبر کنید تا اطمینان به اتمام عده حاصل شود.

پرسش شماره ۳۹۹۵

› شخصی مهریه همسر را پرداخت کرده است، آیا در طلاق خلع باید عین یا مثل و قیمت تمام یا بخشی از مهریه را برگرداند؟

› در طلاق خلع، لازم نیست که زوجه مهر را ببخشد؛ بلکه اگر غیر مهر را هم به زوج بذل کند تا او را طلاق دهد، کافی است.

پرسش شماره ۳۲۷۰

› من به مدت یک ماه در عقد موقت بودم و الآن بعد از چند ماه حامله هستم. آیا می‌توانم به عقد دائم شخص دیگری در آیم؟

› در فرض مذکور که حامله هستید، ازدواج در زمان حمل صحیح نیست و عدّهٔ شما تا وقتی است که وضع حمل نمایید؛ بنابراین بعد از وضع حمل، با رعایت شرایط شرعی، ازدواج مانعی ندارد.

پرسش شماره ۳۱۶۶

› زنی که از شوهر خود وکالت در طلاق دارد، آیا می‌تواند طلاق خلع را انتخاب کند و مبلغ بذل به رضایت خود زن باشد؟

› وکالت در طلاق، وکالت در تعیین مقدار بذل و قبول بذل نیست؛ پس با مجرّد وکالت در طلاق نمی‌تواند طلاق خلع را جاری کند.

پرسش شماره ۱۶۵۴

› بنده پس از طلاق خلع یا مبارات از همسر خود، اگر رابطه زناشویی برقرار نموده باشم، با توجه به این که ایشان در دوران عده

طلاق بوده و این عمل و رابطه انجام شده، با میل و رغبت و رضایت کامل ایشان صورت گرفته در حالی که هیچ گونه توافقی برای رجوع صورت نگرفته باشد، آیا حکم طلاق کما کان پابرجا است؟

› با فرض تحقق طلاق خلع یا مبارات، این نزدیکی، زنا و حرام است و طلاق پابرجاست؛ مگر آن که در زمان طلاق، زن از شوهر متنفر نبوده یا بذلی از طرف زن به مرد صورت نگرفته باشد که در این صورت این طلاق در واقع رجعی بوده و بعد از نزدیکی، زن و شوهر محسوب می شوند.

پرسش شماره ۱۳۱۹

› در صورتی که زوجه در عده طلاق، رجوع به ما بُذِل کند، آیا در صورت عدم اطلاع زوج از این رجوع، اثری بر رجوع مترتب می‌شود؟ به عبارت دیگر، در صورت عدم اطلاع زوج از رجوع زوجه به ما بذل در دوران عده طلاق، آیا زوجه استحقاق دریافت مهریه‌ای را که به ازای طلاق بذل نموده دارد؟

› در صورت عدم اطلاع زوج، رجوع زن در بذل اثری ندارد.

پرسش شماره ۷۳۴

› زوجه در ضمن عقد خارج لازم، از طرف زوج، وکالت تام بلاعزل جهت طلاق خلع داشته و با آن وکالت، حکم طلاق را دریافت نموده و به محضر مراجعه نموده است و بخشی از مهریه را بذل نموده و با توجه به وکالتش، تقبّل بذل از طرف شوهر نموده و صیغه طلاق خلع را جاری کرده است. الآن مشخص شده که زن حین اجرای صیغه طلاق خلع در طهر مواقعه بوده و طلاق جاری شده، باطل است؛ حال با توجه به این که دیگر شوهر راضی به طلاق نیست و ایشان یک بار از وکالت نامه و وکالت شوهر استفاده کرده، اگر بخواهد دوباره از طرف شوهر تقبّل بذل مال کند و از طرف شوهر اجرای صیغه طلاق خلع نماید، آیا دوباره برای تقبّل بذل مال از طرف شوهر و اجرای صیغه طلاق خلع، رضایت شوهر و وکالت شوهر لازم است؟

› در فرض سؤال برای اجرای صیغهٔ طلاق خلع و قبول بذل - با رعایت شرایط شرعی آن -، وکالت جدید لازم نیست.

پرسش شماره ۳۸۹

طهارت و نجاست

› اگر از بین دو لباس یکی نجس شود، ولی ندانیم کدام بوده اگر یکی را طاهر کنیم و دست خیس به هر دوی آنها بزنیم، آیا دست نجس می شود؟

› در فرض سؤال، دست پاک است.

پرسش شماره ۷۳۲۰۷

› حبوبات خیسانده شده که نجاست در آنها وجود دارد، چگونه تطهیر می شود؟

› اگر سطح ظاهری حبوبات نجس شده باشد، با شستن پاک می شود و اگر نجاست به عمق آنها نفوذ کرده، باطن آنها قابل تطهیر نیست.

پرسش شماره ۷۲۷۹۰

› اگر عین نجاست از لاستیک ماشین در مسیر حرکت، زائل شده باشد، و به خاطر بارش باران، ماشین از زمین خیس رد شود، آیا لاستیک پاک می شود؟

› اگر در هنگام جریان آب باران بر روی زمین و یا آبی که در حال باریدن باران در جائی جمع شده، لاستیک از آب عبور کند، تطهیر صورت می گیرد.

پرسش شماره ۷۲۶۵۹

› منی، ادرار و مدفوع حیوان حرام گوشتی که خون جهنده ندارد چه حکمی دارد؟
منی حیوان حلال گوشتی که خون جهنده دارد چطور؟

› ج۱) پاک است.
ج۲) منی انسان و هر حیوان حرام گوشتی که خون جهنده دارد نجس است. منی حیوانات حلال گوشت بنابر احتیاط واجب نجس است.

پرسش شماره ۷۲۴۰۴

› عرق جنب از حرام چیست؟ آیا پاک است؟ اگر لباس با عرق برخورد کرده و سپس خشک شود، آیا می توان با آن نماز خواند؟

› عرق بدن فردی که از حرام جنب شده است، تا غسل نکرده عرق جنب از حرام محسوب می شود چه در زمان فعل حرام عرق کند چه بعد از آن. به هر حال عرق جنب از حرام نجس نیست؛ ولی احتیاط واجب آن است که با عرق جنب از حرام نماز خوانده نشود؛ بله اگر عرق موجود در لباس مذکور خشک و یا شسته شده، نماز خواندن با آن مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۲۳۳۹

› با عنایت به اینکه برخی از کارکنان دستگاههای دولتی خصوصاً در استان خوزستان قبل از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به استخدام درآمده و مذهب خود را فرقه صابئی معرفی نموده و خود را از پیروان حضرت یحییٰ(ع) می دانند و با توجه به اینکه در نص صریح قوانین نظام جمهوری اسلامی ایران هیچگونه اظهار نظری در مورد این فرقه و پیروان آن نشده است، خواهشمند است در خصوص موارد ذیل بذل مرحمت و ارشاد فرمایید.
اولاً: آیا فرقه مذکور از دسته فِرَق ضالّه محسوب می شود؟ ثانیا: در خصوص پیروان این فرقه که قبل از برقراری نظام مقدس جمهوری اسلامی به استخدام ادارات درآمده اند اتخاذ چه تصمیمی اصلح است؟

› فرقه صائبین ملحق به اهل کتاب هستند.

پرسش شماره ۷۱۵۷۲

› آیا ترتب احکام ارتداد متوقف بر ابراز عقیده است یا علم به واقع کفایت می‌کند؟ اگر متوقف بر ابراز است، آیا تعمد بر ابراز نیز لازم است یا ابراز سهوی کافی است؟

› در امور شخصی مثل طهارت و نجاست علم به ارتداد برای ترتب احکام آن کافی است؛ ولی در مسائل حکومتی مثل حد ارتداد، رسیدگی و مداخله در آن با حکومت اسلامی است.

پرسش شماره ۷۱۵۷۱

› حکم مرتد از حیث نجاست و پاکی چیست؟

› مرتد حکم مستقلی ندارد بلکه تابع حکم دین یا گروهی است که به آن گرویده است. اگر اهل کتاب باشد پاک و الا نجس است.

پرسش شماره ۷۱۵۷۰

› یکی از توالت های خانه‌ای که بنده جدیدا در آن ساکن شده‌ام رو به قبله می‌باشد که از آن استفاده نمی‌کنم. آیا لازم است این موضوع را به بقیه ساکنین خانه یا میهمانان اطلاع دهم یا درب آن را ببندم تا از آن استفاده نکنند؟

› به طور کلی در موضوعات، اعلام لازم نیست؛ مگر موضوعات مهم یا آنجا که صدق تسبیب کند. در فرض سؤال اگر شما افراد را به آنجا راهنمایی نکنید تسبیب صدق نمی‌کند.

پرسش شماره ۷۱۵۶۹

› حضرتعالی فرموده اید: متنجس اول منجّس است بنا بر فتوا و متنجس دوم منجّس است بنا بر احتیاط واجب و متنجس سوم منجّس نیست. حال اگر در طشتی آب قلیل باشد و درون آن لباس پاکی باشد و دست بچه که متنجس اول است با آب برخورد کند در اینجا آب متنجس دوم است؛ ولی آیا طشت و لباس هم که دست بچه به آن اصابت نکرده است به تبع آب متنجس دوم به حساب می آید یا متنجس سوم؟

› در فرض سوال، طشت و لباس مادامی که مرطوبند مانند خود آب متنجس دوم به حساب می آیند.

پرسش شماره ۷۱۵۶۷

› اگر انسان نجاست در بدن یا لباس را فراموش کند و طواف کند و در اثناء طواف، یا بعد از آن یادش بیاید وظیفه‌اش چیست؟

› احتیاط واجب آن است که طواف را اعاده کند.

پرسش شماره ۷۱۵۶۶

› قسمتی از انگشت در اثر جدا شدن پوست به مقدار سر سوزن خون آمده و شخص متوجه نشده است. وقتی دستان خود را شسته و بعد از مدتی که با دستان خیس کار کرده، می بیند که دستانش خونی است؛ آیا تمام آن وسایلی را که دست خیس به آنها زده، باید آبکشی کند؟ (در اثر شستن، خون نرفته، چون علم به خون نداشته که دست بکشد.)

› آنچه یقین به نجس شدنش نداشته باشد محکوم به طهارت است.

پرسش شماره ۷۱۵۶۵

› اگر خمر و یا الکل به وسیله علاجی تبدیل به سرکه شود آیا آن سرکه پاک و حلال است یا نه؟

› میزان، تحقق تبدل به سرکه است خواه خود بخود تبدل پیدا کند یا با علاج شیمیایی و مانند آن، همینکه حقیقت سرکه تحقق پیدا کند پاک و حلال است.

پرسش شماره ۷۱۵۶۳

› برگ یا ساقه درخت پر برگی که آفتاب مستقیم به شاخه های زیرین آن نمی تابد، در صورت نجس شدن چگونه باید تطهیر شود؟

› اگر آفتاب بر برگ و ساق درخت که نجس شده نتابد، پاک نمی شود.

پرسش شماره ۷۱۵۶۲

› برای پاک شدن کف پا باید ۱۵ قدم رفت. بعد از ازاله نجاست یا با وجود نجاست، اگر ۱۵ قدم برویم و نجاست از بین برود، آیا پاک است؟

› پانزده قدم میزان نیست؛ اگر با راه رفتن عین نجاست زایل شود، کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۱۵۶۱

› در مواردی مثل آب دستشوئی قطار آیا علم به دانستن این که آب کر است یا خیر، لازم است؟ یا باید بنا را بر کر بودن گذاشت؟

› اگر سابقة کریّت آب محرز باشد، می توانید بنا را بر کریّت بگذارید.

پرسش شماره ۷۱۵۵۹

› آیا کنده شدن مو همراه با درد از بدن، حکم مردار را دارد؟

› حکم مردار را ندارد.

پرسش شماره ۷۱۲۰۶

› اگر در بدن نجاستی بوده، و یادمان رفته باشد کدام قسمت بدن نجس است، تکلیف چیست؟

› برای تطهیر کافی است تمام قسمت هایی را که احتمال می دهید نجاست در آن قسمت بوده تطهیر کنید و تطهیر کل بدن لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۲۰۳

› اگر لباس، فرش و یا قالی نجس را فرد دیگر یا قالیشویی بشوید، آیا پاک می شود؟

› کسی که وکیل شده است لباس انسان را آب بکشد و لباس هم در تصرف او باشد، اگر بگوید آب کشیدم، آن لباس پاک است و اگر قالیشویی بگوید که فرش را به نحو صحیح، تطهیر کرده یا این که خودتان اطمینان دارید که به گونه ای شسته می شود که بعد از زوال عین نجاست، یک مرتبه با آب کر شسته شده و آب از آن عبور می کند، محکوم به طهارت است.

پرسش شماره ۷۱۲۰۰

› اگر کافری با زن مسلمان ازدواج کند و زن از حرمت ازدواج با کافر بی اطلاع و یا بی توجه باشد، آیا فرزند نابالغ آن ها پاک است؟

› در فرض سؤال، بچه در حکم مسلمان است.

پرسش شماره ۷۱۱۹۹

› اگر سگی از چاله ای سیمانی یا آسفالتی که مثل ظرف در آن آب جمع شده است آب بنوشد، آیا تطهیر آن چاله مثل تطهیر ظرفی است که سگ از آن آب نوشیده است؟

› چالۀ مذکور، حکم ظرف را ندارد.

پرسش شماره ۷۱۱۹۸

› اگر کف خانه هایی که پارکت چوبی است، نجس شود، آیا با آب شیلنگ تطهیر می شود؟

› اگر نجاست به داخل چوب نفوذ نکرده باشد، بعد از زوال عین نجس، با یک مرتبه شستن با آب کر، طهارت حاصل می شود.

پرسش شماره ۷۱۱۹۵

› آیا جوشیدن سرکه یا جوشاندن آن، باعث حرمت و نجاست آن می شود؟

› جوشیدن، موجب نجاست سرکه نمی شود و خوردن آن هم اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۷۱۱۹۳

› آیا نحوه شستن نجاسات با هم فرق می کند؟

› موارد مختلف است:
الف- طریقهٔ تطهیر ظروف:
۱. ظرف نجس را با آب قلیل باید سه مرتبه شست؛ ولی در کر و جاری یک‌بار کافی است.
۲. ظرفی را که سگ در آن، آب یا چیز روان دیگر خورده یا آن را لیسیده است، باید اول با خاک پاک، خاکمال کرد و سپس با آب، شست و اگر با آب قلیل شسته می‌شود، باید پس از خاکمال دو مرتبه شسته شود.
۳. ظرفی که در آن خوک، غذای روان یا آب بخورد باید هفت مرتبه شسته شود؛ ولی خاکمال آن لازم نیست.
ب- طریقهٔ تطهیر غیر ظروف:
۱. چیزی که نجس شده است، اگر در صورت برطرف کردن عین نجاست، یک‌بار آن را در آب کر یا جاری فرو ببرند یا زیر شیری که به کر متصل است بگیرند، به طوری که آب به همهٔ جاهایی که نجس شده، برسد پاک می‌شود و در فرش و لباس و امثال آن بنابر احتیاط (واجب) باید آن را پس از فرو بردن در آب، فشار و یا تکان بدهند؛ بلی فشار یا تکان لازم نیست که خارج از آب باشد، بلکه داخل آب کافی است.
۲. چیزی که بر اثر تماس با بول نجس شده باشد، هرگاه پس از برطرف شدن عین نجاست دو مرتبه آب قلیل روی آن ریخته شود، پاک می‌شود و چیزی که با نجاسات دیگر تماس یافته و نجس شده، پس از بر طرف شدن عین نجاست اگر یک‌مرتبه شسته شود پاک می‌گردد.
۳. چیزی را که با آب قلیل آب می‌کشند، باید آبی که روی آن می‌ریزند از آن جدا شود و اگر قابل فشردن است، مانند لباس و فرش باید آن را فشار دهند تا آب از آن جدا شود.

پرسش شماره ۷۱۱۸۸

› تعداد مطهرات و تعداد نجاسات چند تاست؟

› - «نجاسات» نه مورد است:
۱و۲. ادرار و مدفوع انسان و هر حیوان حرام گوشت که دارای خون جهنده است (خونگرم) پرندگان حرام گوشت مستثنی هستند و فضله‌ی آنان نجس نیست.
۳. منی انسان.
۴. خونی که از بدن انسان و هر حیوان دارای خون جهنده (خونگرم) چه حرام گوشت باشد و چه حلال گوشت، بیرون می‌آید.
۵. مردار (جسد مرده) انسان و هر حیوان دارای خون جهنده، چه حرام گوشت و چه حلال گوشت. حیوانی که به دستور معیّن در شرع مقدس، کشته شده باشد (ذبح) و جسد مرده‌ی انسان پس از غسل میّت، از این حکم، مستثنی می‌باشند و نجس نیستند. همچنین چیزهائی از مردار که روح ندارد مثل پشم و مو و دندان و شاخ و غیره پاک است مگر در مورد سگ و خوک.
۶. سگ.
۷. خوک.
۸. مشروبات مست کننده بنابر احتیاط.
۹. کفاری که به دینی آسمانی متدیّن نمی‌باشند.
- «مطهرات» ده مورد است:
۱. آب. ۲. زمین. ۳. آفتاب.
۴. استحاله. ۵. انتقال. ۶. اسلام.
۷. تبعیت. ۸. برطرف شدن عین نجاست.
۹. استبرای حیوان نجاستخوار. ۱۰. غایب شدن مسلمان

پرسش شماره ۷۱۱۸۷

› اگر ماهی در آب مسموم شود و بمیرد، آیا مردار حساب می‌شود و نجس است یا نه؟

› در فرض سؤال، ماهی مذکور نجس نیست؛ اما مردار بوده و خوردن آن هم حرام است.

پرسش شماره ۷۱۱۸۵

› آیا خون ماهی نجس است؟

› نجس نیست.

پرسش شماره ۷۱۱۸۴

› اگر قسمتی از بدن نجس شده باشد، آیا با چند بار خیس کردن دست و یا دستمال (که در هر بار کشیدن دست و یا دستمال، دست و دستمال را بشوییم و پاک شود) و کشیدن بر روی محلی که نجس شده تا زمانی که نجاست از بین برود و اثری از آن نماند، محل نجس، پاک می شود یا باید آب بر روی پوست جاری شود؟

› به طور کلی نجاست با دست یا دستمال خیس و کشیدن بر روی محل نجس، پاک نمی شود و آب باید جاری شود به نحوی که شستن، صدق کند.

پرسش شماره ۷۱۱۸۲

› اگر لباسی نجس شد، اما نمی توان عین نجاست را دید؛ در هنگام تطهیر از کجا بدانیم که عین نجاست از بین رفته یا نه؟

› در هر حال، باید به اطمینان برسید که عین نجاست برطرف شده است.

پرسش شماره ۷۱۱۸۰

› اگر چشم انسان نجس شده باشد، چگونه می توان آن را تطهیر کرد؟

› به طور کلی در صورت نجاست باطن بدن، مثل داخل گوش و چشم و بینی، تطهیر آن ها صِرفاً با برطرف شدن عین نجاست، انجام می‌گیرد و تطهیر با آب لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۱۷۷

› اگر کودک را در حال تخلّی به سمت قبله بنشانیم، جایز است؟ اگر خود کودک بدون گفتن ما در حال تخلّی به سمت قبله بنشنید؛ آیا واجب است او را برگردانیم؟

› احتیاط واجب آن است که بچه را در وقت تخلّی رو به قبله یا پشت به قبله ننشانند؛ ولی اگر خود بچه بنشیند، جلوگیری از او واجب نیست.

پرسش شماره ۷۱۱۷۶

› خانه ای که موش در آن رفته، چگونه باید تمیز و تطهیر کرد؟

› موش تا وقتی که زنده است، به خودی خود نجس نیست.

پرسش شماره ۷۱۱۶۷

› منظور از زوال عین نجاست چیست؟

› منظور از زوال عین نجاست این است که اجزای کوچک نجاست نیز برطرف شوند؛ و چنانچه ادرار خشک شود، عین نجاست زائل شده است.

پرسش شماره ۷۱۱۶۵

› اگر در مواد خشک مانند برنج و گندم، فضله موش پیدا کنیم تکلیف چیست؟

› اگر یقین به سرایت نجاست به آن ها نداشته باشید، پاک هستند.

پرسش شماره ۷۱۱۶۴

› جنب شدم و لباسم را عوض نکردم. اگر لباس‌های دیگری بپوشم هم نجس می شوند؟

› اگر یقین به سرایت نجاست ندارید، لباسها نجس نمی شود.

پرسش شماره ۷۱۱۶۱

› آیا جوش های چرکین و چرک خارج شده از آن ها نجس است؟

› تا زمانی که خون از آنها بیرون نیامده باشد، نجس نیست.

پرسش شماره ۷۱۱۶۰

› ۱. اگر بدانیم لباس یا بدن شخصی نجس شده، اما روز بعد یا ساعتی بعد، او را بدون اثری از عین نجس ببینیم، باید آن را پاک تلقی کنیم؟
۲. مقید بودن یا نبودن شخص مقابل به احکام شرعی آیا تأثیری در حکم به نجاست و پاکی دارد؟

› جا و۲) هرگاه یقین داشته اید که بدن یا لباس یا یکی از چیزهای شخص مسلمانی نجس است و او را مدتی نبینید و سپس ببینید که او با آن چیزی که نجس بوده، رفتار چیز پاک دارد، حکم به پاکی آن می شود؛ مشروط به این که صاحب آن چیز از نجاست قبلی و از احکام طهارت و نجاست با خبر باشد.

پرسش شماره ۷۱۱۵۷

› خون روی جوشی که قبلاً خون آمده را تطهیر کردم، ولی هنوز لکه ای روی آن باقی مانده و چون ریز و کوچک است، نمی توانم تشخیص دهم که خون خشک شده است یا خونابه؛ تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال بعد از تطهیر محل نجس، زردآبه ای که در حال بهبودی زخم در اطراف آن پیدا می شود، اگر معلوم نباشد که با خون، مخلوط است یا نه، پاک می باشد و جائی را هم نجس نمی کند.

پرسش شماره ۷۱۱۵۶

› چنانچه داخل دهان با عین نجاست (غیر از خون) نجس شود، آیا با خارج کردن آن، دهان پاک می شود؟

› به طور کلی با زوال عین نجاست، داخل دهان پاک می شود و آب کشیدن داخل دهان لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۱۴۱

› آیا مخمّر چوب الکل که در چیپس بکار رفته، حلال است؟

› پاک و حلال است، مگر این که یقین حاصل کنید که آنها با مشروب مست کننده ای مخلوط شده اند، که در این صورت خوردن آن جایز نیست ولی بنابر احتیاط واجب نجس است.

پرسش شماره ۷۱۱۳۸

› بعد از شستن لباس نجس با ماشین لباسشویی اثر نجاست آن هنوز باقی است. کف های باقیمانده و لباس های دیگر آیا هنوز نجس است؟

› اگر آنچه به جا مانده از نجاست، صرف رنگ بوده و جرم نداشته باشد، - هر چند که بعد شستشو از بین برود - لکه های مذکور نجس نمی باشد و همه موارد ذکر شده پاک شده است؛ اما اگر عین نجس باقی مانده همه موارد مذکور نجس است. ضمناً باید از وسواس و دقت های بیش از حد معمول اجتناب کنید.

پرسش شماره ۷۱۱۳۵

› لباس نجسی که رنگ پس می دهد چگونه تطهیر می شود؟

› اگر در آب کر یا جاری فرو برند و آب پیش از آنکه به واسطه رنگ پارچه مضاف شود به تمام آن برسد، آن لباس پاک می شود، اگرچه موقع فشار دادن، آب مضاف یا رنگین از آن بیرون آید.

پرسش شماره ۷۱۱۳۰

› اقسام رطوبت هایی که از مرد خارج می شود، چه احکامی دارد؟

› رطوبت هایی که از آقایان خارج می‌شود عبارت است از:
۱- ادرار
۲- منی که با خروج آن غسل جنابت واجب است و اگر رطوبتی از انسان خارج شود و نداند منی است یا بول یا مواردی که در

ادامه ذکر می شود؛ چنانچه با شهوت و جستن بیرون آمده و بعد از بیرون آمدن آن بدن سست شده، حکم منی را دارد و اگر هیچ یک از این سه نشانه یا بعضی از این ها را نداشته باشد، حکم منی را ندارد؛ ولی در مردِ مریض، لازم نیست آن آب با جستن بیرون آمده باشد، بلکه اگر با شهوت بیرون آمده باشد، در حکم منی است و لازم نیست بدن او سست شود.
۳. رطـوبتی که گاهی بعـد از خروج منی از انسـان خارج می‌شود و «وَدْی» نام دارد.
۴. رطوبتی که بعضی از اوقات بعد از بـول خارج می‌شود و «وَذْی» نام دارد.
۵. رطوبتی که بعد از ملاعبه زن و مرد با یکدیگــر خارج می‌شود و «مَذْی» نام دارد.
همه رطوبت های فوق غیر از ادرار و منی پاک است و باعث نقض (از بین رفتن) طهارت نمی‌شود.

پرسش شماره ۷۱۱۲۸

› آیا از پشم گوسفند مرده می توان استفاده کرد؟

› اشکال ندارد و پاک است.

پرسش شماره ۷۱۱۲۵

› اگر کوزه از گِلی که نجس بوده، درست شود، آیا همچنان نجس است؟

› در فرض سؤال، نجاست آن باقی است.

پرسش شماره ۷۱۱۲۳

› ۱. اگر تشت پر از آب باشد و ما آن را زیر شیر آب قرار داده و شیر آب را در آن باز کنیم، به محض رسیدن آب شیر به تشت، آیا می توان در داخل تشت چیز نجس را شست؟
۲. آیا باید بگذاریم که آب سر ریز شود؟ یا به محض این که آب جاری به تشت وصل شد، در تشت می توان چیز نجس را تطهیر

کرد؟

› جاو۲) سر ریز شدن آب لازم نیست و همین که آب لوله متصل به آب تشت باشد، حکم آب کر را دارد.
به طور کلی چیزی که نجس شده است در صورت برطرف کردن عین نجاست، اگر یک بار آن را در آب کر یا جاری فرو ببرند یا زیر شیری که به کر متصل است بگیرند، به طوری که آب به همهٔ جاهایی که نجس شده بود برسد، پاک می‌شود و در فرش و لباس و امثال آن بنابر احتیاط باید آن را پس از فرو بردن در آب، فشار و یا تکان بدهند.

پرسش شماره ۷۱۱۱۷

› آیا آب غصبی، پاک کننده است؟

› آب غصبی پاک کننده است؛ هر چند شخص با تصرف در آن آب، گناه کرده و مدیون می باشد.

پرسش شماره ۷۱۱۱۵

› آیا نجس کردن صفحه و جلد قرآن (غیر خط قرآن) حرام است؟

› نجس کردن خط و ورق قرآن حرام است و اگر نجس شود باید فوراً آن را آب کشید و اگر جلد قرآن نجس شود، در صورتی که بی احترامی به قرآن محسوب شود، باید آن را آب کشید.

پرسش شماره ۷۱۱۰۸

› آیا دندان کشیده شده، نجس است؟

› دندان انسان مسلمان و اهل کتاب به خودی خود، پاک است.

پرسش شماره ۷۱۱۰۲

› آب استخر در صورتی که نجاست در آن بریزد، آیا نجس می شود؟

› اگر آب استخر به مقدار کر (تقریباً ۳۸۴ لیتر) باشد، چنانچه به واسطهٔ نجاست، بو یا رنگ و یا مزه آب تغییر نکند، نجس نمی شود و اگر تغییر کند، نجس می شود.

پرسش شماره ۷۱۰۹۶

› آیا آبِ آبگرمکن و آب تصفیه‌کن در حکم آب کر می‌باشد؟

› اگر منبع آن ها به مقدار کر بوده و یا مستقیماً به آب کر متصل باشند، در حکم آب کر هستند.
---
*آب کر تقریباً ۳۸۴ لیتر می باشد.

پرسش شماره ۷۱۰۸۷

› ادرار بچه ی سه روزه چه حکمی دارد؟

› در هر حال ادرار بچه نجس است. بله اگر چیزی به بول پسر شیرخواری که غذاخور نشده، نجس شود، چنانچه یک مرتبه آب روی آن بریزند که به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می شود و در لباس و فرش و مانند این ها فشار لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۰۸۶

› ۱) اگر وسایل الکترونیکی نجس شوند، تکلیف چیست؟
۲) آیا برای فروش آن باید به خریدار اطلاع داد؟

› ج۱) برای تطهیر وسایل الکترونیکی، راهی به جز تطهیر با آب وجود ندارد. در هر صورت، طهارت چنین اشیائی لازم نیست؛ اما در استفاده از آن باید مسأله طهارت و نجاست مراعات شود.
ج۲) اطلاع دادن لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۰۸۵

› فرشی که به واسطه ادرار بچه، نجس شده باشد و بعد از گذشت مدتی، جای آن را فراموش کرده باشیم، الآن وقتی با پای نمناک و خیس روی فرش حرکت می کنیم، آیا پای ما نجس می شود یا نه؟

› اگر پای نمناک با بعضی از جاهای فرش (نه همه جا) تماس پیدا کند، حکم متنجس را ندارد.

پرسش شماره ۷۱۰۸۴

› آیا شیء نجس با گذشت سال و زمان، پاک می شود؟

› با گذشت سالیان سال، چیز نجس به خودی خود پاک نمی گردد.

پرسش شماره ۷۱۰۸۳

› آیا چربی بدن موجب سرایت و انتقال نجاست است؟

› صرف چربی مذکور، موجب انتقال نجاست نیست.

پرسش شماره ۷۱۰۸۱

› آیا قطرات چکیده از سیفون توالت، بدن و لباس را نجس می کند؟

› تا یقین به نجاست آن نباشد، پاک است.

پرسش شماره ۷۱۰۷۹

› مخرج ادرار و مدفوع را با آب قلیل چند بار باید شست؟

› مخرج ادرار در تطهیر با آب قلیل بنا بر احتیاط واجب با دو بار شستن پاک می‌شود و مخرج غایط اگر با آب بشوید تا نجاست از بین برود پاک می شود و پس از آن آب کشیدن لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۸۰۱

› ۱- در قطار و هواپیما که جهت قبله مشخص نیست در غیر حالت اضطرار و ضرورت می توان از دستشویی آن استفاده کرد؟
۲ - در قرائت سوره حمد برخی از مردم و حتی قرّاء عرب حرف "یاءِ" از کلمه یَوم را در مالک یَوم الدین، مضموم (یُوم الدین) می

خوانند. آیا هر دو صحیح است؟ اگر امام جماعت چنین بخواند، اقتدا به او صحیح است؟

› ج۱) باید صبر کند؛ بلی اگر نتواند در این باره تحقیق کند و تأخیر در تخلی تا معلوم شدن طرف قبله مشکل باشد به هر طرف می تواند تخلی کند، ولی اگر ظن به یک طرف برایش حاصل شود، بعید نیست که عمل بر طبق آن لازم باشد.
ج۲) ملاک صحّت قرائت، رعایت حرکات و سکنات حروف و ادای آنها از مخارجشان است به گونه ای که عرب زبانان، آن را ادای آن حرف (نه حرف دیگری) بدانند و رعایت محسّنات تجویدی لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۹۱

› محلی از بدن بچه خردسال که با کرم، چرب شده است، اگر با ادرار نجس شود، آیا به صرف شستن با آب کر و ولرم پاک می شود؟

› در فرض مذکور اگر جرم چربی باقی نمانده باشد، همین که یک بار با آب کر شسته شود، پاک می گردد.

پرسش شماره ۷۰۴۰۴

› اگر کسی ظاهراً در حال سلامت مشاعر و عقل و به صورت جدی، مطلبی گفت که دلیل ارتداد یا مصداق سب النبی صلی الله علیه و آله است، اما بعداً مدعی مثلاً مزاح، عدم قصد جدی، سهو، جنون آنی و امثال آن شد، آیا احکام ارتداد بر او مترتب می‌شود؟ اگر ظن قوی به درغگویی او باشد، چطور؟

› اگر احتمال عقلایی داده شود که ادعای او صحیح است، از او پذیرفته می شود.

پرسش شماره ۷۰۳۷۶

› یقین به نجاست یا سرایت نجاست به چه صورت محقق می‌شود؟

› ج۱) نجس بودن از سه راه ثابت می شود:
۱. خود انسان، یقین یا اطمینان کند چیزی نجس است.
۲. ذوالید یعنی کسی که چیزی در اختیار اوست (مانند صاحبخانه، فروشنده و خدمتکار) خبر دهد که آن چیز نجس است.
۳. دو مرد عادل گواهی به نجاست چیزی دهند.
ج۲) نسبت به سرایت نجاست نیز اگر چیز پاک به چیز نجس برسد و هر دو یا یکی از آنها به طوری تر باشد که تری یکی به دیگری برسد چیز پاک نجس می شود، ولی اگر تری به قدری کم باشد که به دیگری نرسد چیزی که پاک بوده نجس نمی شود، همچنین اگر چیز پاکی به چیز نجس برسد و انسان شک کند که هر دو یا یکی از آنها تر بوده یا نه، آن چیز پاک نجس نمی‌شود.

پرسش شماره ۷۰۳۳۶

› شخصی که جنب شده و بعد در اثر کار عرق کند، آیا این عرق حاصل از فعالیت بدنی هم مثل عرق جنابت، نجس و نماز با لباس مذکور باطل است؟

› عرق شخص جنب نجس نیست و چنانچه عرق جنب از حرام نباشد، نماز نیز با آن اشکالی ندارد؛ ولی فردی که از راه حرام جنب شده است، بنا بر احتیاط واجب با بدن یا لباس آغشته با عرق در حال جنابت ولو در فرض سؤال، نماز نخواند.

پرسش شماره ۷۰۲۶۲

› ۱. در بین مردم افرادی هستند که از روی جهل مرکب و تحت تأثیر اطلاعات غلط فضای مجازی ادعا می کنند که دین اسلام را قبول ندارند و این دین، دین اعراب است؛ خدا و پیامبر و قرآن را قبول ندارند و ...
آیا این افراد در حکم مرتد هستند؟
۲. تکلیف همسر و ازدواجشان چیست؟ آیا همسر باید از چنین شخصی جدا شود و طلاق بگیرد؟

› ج۱) اگر مسلمانی به صورت جدی بگوید اسلام را قبول ندارم، مرتد است.
ج۲) اگر یکی از زوجین مرتد شود، یا هر دو دفعتاً با هم قبل از دخول مرتد شوند، ازدواج در همان حال به هم می خورد؛ چه ارتداد فطری باشد یا ملّی* و همچنین است بعد از دخول اگر ارتداد از زوج و فطری باشد، و اما اگر ارتدادش ملی باشد یا ارتداد از زوجه باشد مطلقاً (چه فطری باشد یا ملی) فسخ آن بر انقضای عده توقف دارد؛ پس اگر قبل از انقضای عده، مرد به اسلام

رجوع کند یا زن به اسلام رجوع نماید زوجه اش می باشد وگرنه کشف می شود که از وقت ارتداد از او جدا شده است. ضمناً در مواردی که به خاطر ارتداد زوجیت باطل می شود، نیاز به طلاق نیست و باید فوراً از هم جدا شوند.

* مرتد فطری: کسی است که هنگام انعقاد نطفه او، پدر یا مادرش مسلمان بوده‌اند و خودش نیز مسلمان بوده و سپس مرتد شده است.
مرتد ملّی: کسی است که هنگام انعقاد نطفه او، پدر و مادرش کافر بوده‌اند و خود نیز پس از بلوغ اظهار کفر نموده، بعد مسلمان شده و سپس مرتد شده است.

پرسش شماره ۷۰۲۳۶

› ۱- آیا بخار شدن دو سوم آب انگور با گرفتن آن، از مسلمانی که اعتقاد به حلال بودن آب انگور حتی اگر قبل از بخار شدن دو سوّمش، تبدیل به شیره شود دارد، ثابت می شود؟
۲- آیا بخار شدن دو سوم آب انگور با گرفتن آن، از مسلمانی که نمی دانیم در مورد حلال بودن آب انگور جوشیده قبل از بخار شدن دو سوّمش چه اعتقادی دارد، ثابت می شود؟

› ج۱) در فرض سوال ثابت نمی شود.
ج۲) در فرض سؤال، حکم به حلیت می شود و استفاده از آن مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۶۷

› گاهی مشاهده می‌شود که بدن مرغ ذبح شده که از بازار می‌خریم قبل از ذبح، خون مردگی داشته و خون مذکور قبل از ذبح در اثر آسیب دیدگی در قسمتی از بافت گوشت منتشر شده، بنا بر این در زمان ذبح، خون یاد شده در رگ‌ها نبوده که از بدن مرغ خارج شود، مصرف این قسمت‌ها چه حکمی دارد؟

› اگر خون به نحو متعارف خارج شده است، خون مذکور پاک است و خوردن قسمتهای ذکر شده اشکال ندارد، هر چند خوردن خون در هر حال حرام است.

پرسش شماره ۷۰۰۳۱

› اگر سگ به چیزی جز ظرف، مثل بدن انسان یا لباس، و ... زبان بزند، آیا باید برای تطهیر، آن را خاکمال کرد و سپس با آب شست؟

› در فرض مذکور خاکمال کردن لازم نیست و با آب کشیدن پاک می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۹۵۱

› آیا در حال نماز، بغل کردن بچه‌ای که پوشک دارد، اشکال دارد؟

› اگر نسبت به وجود نجاست در لباس و یا پوشک بچه یقین دارید، بنابر احتیاط واجب، در حال نماز، برداشتن و در آغوش گرفتن او جایز نیست و در صورت بغل کردن بنابر احتیاط نماز باطل است.

پرسش شماره ۶۹۸۸۳

› آیا غذایی که توسط صاحبان ادیان غیر الهی (بت پرست و....) با گوشت ذبح اسلامی درست شده باشد، حلال است؟

› در فرض سؤال اگر معلوم نباشد که نجس شده یا مواد حرام در غذا استفاده شده است، خوردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۸۲۵

› اگر ظاهر برنج و گوشت و مانند اینها نجس شود، با آب قلیل، آب کر و جاری چگونه تطهیر می شود و چند مرتبه باید شست؟

آیا ظرف نیز به تبع آنها، پاک می شود؟

› اگر نجاست به داخل حبوبات رسیده پاک نمی شوند؛ ولی اگر ظاهر آنها نجس شده چنانچه آن را در ظرفی قرار دهند و زیر آب کر یک مرتبه شسته شود چیز متنجس و ظرف، هر دو پاک می شوند؛ همچنین اگر نجاست غیر ادرار باشد و ظرف هم از قبل پاک باشد و داخل ظرف قرار دهند و یک مرتبه آب قلیل بر آن بریزند و خالی کنند چیز متنجس و ظرف نیز به تبعیت پاک می شود و اگر به ادرار نجس شده باید دو مرتبه شسته شود و اگر ظرف از قبل نجس باشد باید سه مرتبه آب ریخته و خالی کنند.

پرسش شماره ۶۹۸۰۸

› من سنجاب در خانه دارم، آیا ادرار و مدفوع سنجاب نجس است و موی سنجاب برای نماز مشکلی ندارد؟

› سنجاب نجس نیست؛ ولی فضله و ادرار سنجاب نجس است. البته اگر موی سنجاب همراه بدن و یا لباس نمازگزار باشد، نماز صحیح است هرچند احتیاط اینست که همراه نمازگزار نباشد.

پرسش شماره ۶۹۷۸۶

› اگر دندان پر کرده داشته باشیم، آیا با رفع عین نجاست از داخل دهان، پاک می‌شود؟

› بله، در فرض سؤال، دهان پاک می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۷۵۲

› آیا کف جوراب (چرم یا غیر چرم) با راه رفتن روی زمین پاک می‌شود؟

› بنا بر احتیاط واجب کف جوراب به واسطه راه رفتن، پاک نمی‌شود، مگر این که از پوست و چرم باشد که به وسیله راه رفتن، پاک می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۷۵۱

› اگر انسانی با حیوان حلال گوشت نزدیکی کند تکلیف ادرار و مدفوع آن حیوان چیست؟

› نجس است.

پرسش شماره ۶۹۷۴۴

› فردی عادل یا مورد اطمینان خبر دهد که فلان چیز نجس است، آیا باید حکم به نجاست کرد؟ اگر اطمینان حاصل نشود وظیفه چیست؟

› به طور کلی، خبر دادن یک نفر کافی نیست؛ مگر اطمینان به گفته او پیدا کنید که در این صورت حکم به نجاست می شود؛ بله اگر کسی که آن چیز در اختیار اوست خبر بدهد که آن نجس است یا دو شخص عادل به نجاست آن گواهی بدهند، آن چیز محکوم به نجاست است.

پرسش شماره ۶۹۶۵۰

› اگر کسی که آب در اختیار دارد یا شخص عادلی، به کریت آب خبر دهند، آیا کر بودن آب ثابت می شود؟

› اثبات کر بودن آب، با خبر یک عادل و یا خبر کسی که آب در اختیار او است، محل اشکال است؛ البته اگر موجب اطمینان شود، کافی است.

پرسش شماره ۶۹۶۴۹

› حکم استفاده از ادکلن یا عطری که نمی‌دانیم از چه موادی درست شده است، چیست؟ آیا باید حتماً نسبت به پاکی آن تحقیق شود یا لزومی ندارد؟

› در فرض سؤال استفاده، اشکال ندارد و تحقیق هم لازم نیست.

پرسش شماره ۶۹۶۳۸

› در صورت اضطرار، تخلی پشت به قبله یا رو به قبله، چه حکمی دارد و باید به کدام سمت بنشینیم؟

› در فرض سؤال، اشکال ندارد و بین نشستن رو به قبله یا پشت به آن، مخیّر است؛ هر چند پشت به قبله بودن بهتر از رو به قبله بودن است.

پرسش شماره ۶۹۶۲۷

› ۱. کر بودن آب از چه راه‌هایی ثابت می‌شود؟
۲. آیا با خبر دادن یک فرد عادل که ممکن است گفته او اطمینان آور نباشد، کر بودن آب ثابت می‌شود؟

› ج۱و۲) کر بودن آب به دو راه ثابت می‌شود:
اول: آن که خود انسان هر چند از گفته‌های دیگران اطمینان پیدا کند.
دوم: آن که دو مرد عادل خبر دهند.

پرسش شماره ۶۹۶۰۴

› چیزی که با خون نجس شده و با یک مرتبه شستن به گونه ای که با همان یک مرتبه عین نجاست هم برطرف شود، آیا پاک می شود؟

› کافی نیست؛ مگر آنکه بعد از برطرف شدن عین نجاست، ریختن آب ادامه پیدا کرده باشد که در این صورت پاک می شود.

پرسش شماره ۶۹۶۰۳

› آفتاب، پاک کنندۀ چه نجاست هایی است؟ مثلاً آیا می‌توان لباسی که نجس است را در معرض آفتاب قرار دهیم تا خشک شود؟

› تابش آفتاب باعث طهارت زمین و همه اشیاء غیر منقول از قبیل درخت، گیاه، ساختمان و چیزهایی که در آن به کار رفته مانند چوب، در، پنجره و مانند آن می شود، به شرطی که عین نجاست قبلاً از آن ها زائل شده باشد و در موقع تابش آفتاب، تر باشند و چیزی مانند ابر یا پرده، مانع تابش مستقیم آفتاب نشود و تنها به وسیلۀ آفتاب، خشک شوند.

پرسش شماره ۶۹۵۱۳

› آیا تخلی در کوچه بن بست حرام است؟

› در کوچه های بن‌بست در صورتی که صاحبانش اجازه نداده باشند، تخلی حرام است.

پرسش شماره ۶۹۴۷۹

› اگر ما دستمان را به یک پرنده، خزنده و حشرهٔ مرده بزنیم، آیا دستمان نجس می شود؟

› اگر به اعضای روح‌دار حیوانی که خون جهنده دارد، همراه با رطوبت مسریه، دست بزنید، دست نجس می شود و در غیر این صورت، باعث نجاست نیست.

پرسش شماره ۶۹۳۶۵

› آیا خوردن لواشک انگور یا درست کردن آن، حرام است؟

› اگر انگور و آب داخل انگور جوش بیاید، خوردن آن حرام است؛ مگر این که اطمینان حاصل کنید دو سوم آن تبخیر شده است.

پرسش شماره ۶۹۱۳۶

› ۱. اگر پشه‌ای در حال خوردن خون انسان باشد و آن را در این حالت بکشیم، آیا خونی که از پشه بیرون می‌آید، نجس است یا چون داخل بدن پشه رفته، پاک است؟
۲. اگر خواب باشیم و خونی را روی تشک ببینیم و ندانیم آن خون پشه است، این خون چه حکمی دارد؟

› ج۱) خون پشه و حشراتی از این قبیل که خون جهنده ندارند، به خودی خود نجس نیست و اگر کسی پشه‌ای را که بر بدنش نشسته، بکشد و نداند خونی که از پشه بیرون آمده، از او مکیده یا از خود پشه است، پاک است. همچنین اگر بداند از خون او مکیده، ولی جزء بدن پشه حساب شود، نیز پاک است. البته اگر معلوم نباشد که خون پشه است یا خون انسان مثل این که فاصلهٔ بین مکیدن خون و کشتن پشه، کم باشد نجس است.
ج۲) در فرض مذکور، خون روی تشک، پاک است.

پرسش شماره ۶۹۰۲۸

› ۱. حکم کشمش باد کرده در غذا چیست؟
۲. آیا برای این که نجس نشود باید روی حرارت قرار داد و بعد روی سطح دیگری که شعله ندارد قرار دهیم و هم بزنیم؟

› ج۱و۲) به طور کلی کشمش با پختن و جوشاندن به هر نحوی باشد، نجس نمی‌شود و خوردن آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۹۷۴

› اگر گربه‌ای در آب نجسی راه برود و از آن بخورد و چند روز بعد، همان گربه (که در مکان‌های خشک راه رفته و غذا خورده) در محلی خیس راه برود، آیا آنجا نجس می‌شود و یا مثل انسان که با چندین قدم راه رفتن، کف کفشش پاک می‌شود، آن نیز پاک شده است؟

› به طور کلی وقتی بدن حیوانی که نجس شده است، خشک شود، پاک می گردد؛ مگر این که عین نجس در آن باقی باشد. بنا بر این در فرض سؤال محلی که گربه روی آن راه رفته، نجس نیست.

پرسش شماره ۶۸۹۴۸

› بعد از خارج کردن گربه ای که در چاه تلف شده، چه مقدار آب چاه تخلیه شود تا آب پاک شود؟

› اگر اوصاف سه گانهٔ آب چاه (بو، رنگ و طعم) بر اثر نجاست تغییر نکرده، پاک است و در صورتی که یکی از اوصاف تغییر کرده؛ چنانچه تغییر به خودی خود یا با کشیدن مقداری از آب چاه از بین برود و با آبی که از چاه می جوشد، مخلوط گردد پاک می شود.

پرسش شماره ۶۸۹۲۷

› ۱. اگر دو چیز داشته باشیم که یکی از آن دو نجس است و یقین نداریم، کدام نجس است؛ آیا در صورت برخورد رطوبت مسریه با یکی از آن دو نجاست منتقل می‌شود؟
۲. آیا فرق دارد آن دو چیز از چه جنسی باشند؟ مثلا لباس یا ظرف یا غیره یا تفاوتی ندارد؟

› ج۱) نجس نمی‌شود.
ج۲) تفاوتی ندارد.

پرسش شماره ۶۸۶۵۳

› ما چاه آب داریم، آیا آب چاه در حکم آب کر است؟ (مقدار آب این چاه را نمی‌دانیم چقدر است)

› به طور کلی آب چاهی که از زمین می‌جوشد، اگر چه کمتر از کر باشد چنانچه نجاست به آن برسد، تا وقتی بو یا رنگ یا مزه آن به واسطه نجاست تغییر نکرده پاک و پاک کننده است.

پرسش شماره ۶۷۰۵۳

› اگر فردی به پیرایشگر مراجعه کند و در حین کوتاه کردن مو با تیغ، پشت گردن مشتری مقداری خون بیاید، آیا لازم است به مشتری بگوید که خون آمده تا مشتری آنجا را تطهیر کند؟

› نسبت به اطلاع دادن نجاست، وظیفه ای ندارد.

پرسش شماره ۶۶۶۶۵

› جایی از بدن انسان نجس شده و انسان نمی‌داند از ظاهر بدن محسوب می شود یا باطن آن؛ آیا لازم است تطهیر نماید؟

› بعد از برطرف شدن عین نجاست، تطهیر آن لازم نیست، هرچند احتیاط در شستن است.

پرسش شماره ۶۶۴۴۸

› آیا چرخ ماشین در صورت نجس شدن، با حرکت بر روی زمین و آسفالت پاک می‌گردد؟

› پاک نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۳۹۸۴

› اگر فرش خانه یکی از اقوام، نجس شود و بعد از مدتی دوباره به آنجا برویم، الآن باید نسبت به آن فرش حکم به طهارت کنیم یا نجاست؟ لطفاً جواب را در دو فرض این که صاحب خانه از نجس بودن فرش، خبردار باشد یا نباشد بدهید.

› اگر صاحب فرش از نجاست قبلی آن و از احکام طهارت و نجاست باخبر باشد و ببینید که او با فرشی که نجس بوده است رفتار چیز پاک می‌کند، آن فرش پاک محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۶۳۴۷۷

› آب‌هایی که سیستم فاضلاب جمع‌آوری می‌نماید و برای شستن خیابان و آبیاری درختان استفاده می‌شود، حکمش چیست؟ (چون ما نمی‌دانیم چگونه ویژگی‌های نجاست را از فاضلاب گرفته‌اند، که آیا به آب کر متصل کرده‌اند و یا با تصفیه نمودن، آن را بی رنگ و بو و طعم کرده‌اند.)

› به طور کلی آبی که نجس بوده، مادامی که اطمینان به طهارت آن پیدا نکنید، محکوم به نجاست است.

پرسش شماره ۶۳۲۶۶

› آیا تطهیر ادرار نوزاد با سایرین تفاوتی دارد؟ لطفاً حکم آن را با آب قلیل و کر بیان فرمایید.

› تطهیر ادرار نوزاد با دیگران تفاوت ندارد، مگر این که چیزی با ادرار پسر شیرخواری که غذاخور نشده نجس شود، در این صورت چنانچه یک مرتبه آب روی آن بریزند که به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود ولی احتیاط مستحب آن است که یک مرتبه دیگر هم آب روی آن بریزند و در لباس و فرش و مانند این‌ها فشار لازم نیست؛ همچنین در این فرض فرقی بین تطهیر با آب کر و قلیل نیست.

پرسش شماره ۶۲۷۸۸

› اگر یک نفر عادل، کر بودن آب را اطلاع دهد، آن آب چه حکمی دارد؟

› اگر اطمینان به حرف او پیدا کنید، کر محسوب می شود، در غیر این صورت با خبر دادن یک نفر، کر بودن اثبات نمی شود.

پرسش شماره ۶۱۰۱۹

› شخص مسلمانی، بچه صغیری را به فرزند خواندگی قبول کرده است که پدر و مادر او اهل کتاب هستند تکلیف این فرزند در پاکی و نجاست چیست؟ آیا به پدر و مادر اصلی که اهل کتاب هستند، منتسب است یا به پدر خوانده و مادر خوانده که مسلمانند؟ آیا تفاوتی در این وجود دارد که بچه شیرخوار باشد یا نباشد؟

› در فرض مذکور بچه، ملحق به والدین اصلی خودش است و همانطور که اهل کتاب پاک هستند این بچه نیز پاک است؛ ضمناً

فرقی میان بچه شیرخوار و غیر شیرخوار نیست.

پرسش شماره ۶۰۴۴۴

› فرشی هست که حالت موکت دارد و تقریباً می‌توان گفت کف اتاق چسبیده و وسایل زیاد و سنگینی روی آن قرار دارد؛ حال روی قسمتی از این فرش نوزاد شیرخواری ادرار کرده، حکم آن چیست؟

› در فرض سؤال، فرش نجس است و برای پاک شدن آن راهی جز تطهیر با آب نیست؛ البته تطهیر آن واجب نیست و اگر چیزی با آن برخورد کند و رطوبت مسریه ای در میان نباشد، موجب نجاست آن نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۰۱۱۶

› در کارخانه پلاستیک سازی، در تزریق پلاستیک اگر مواد اولیه به واسطه ادرار یا مدفوع گربه، نجس شده و وارد دستگاه شده باشد و امکان خارج کردن و شستن دستگاه به هیچ وجه نیست. بعد از خارج نمودن آن مقدار مواد نجس، آیا دستگاه، پاک محسوب می‌شود و مواد پاک تزریقی نجس نمی‌شوند؟ یعنی آیا پلاستیک مذاب، موجب نجس شدن جداره داخلی دستگاه می‌شود؟ اگر نجس می‌شود، چه مدت مواد اولیه پاک، تزریق شود، تا داخل دستگاه، پاک محسوب شود؟ اگر همچنان نجس، باقی می‌ماند، فروش پلاستیک‌های فریزری که می‌دانیم بدون شستن ظاهر پلاستیک در بسته‌بندی نمودن مواد غذایی رطوبت‌دار، به کار گرفته خواهد شد، چه حکمی دارد؟

› اگر رطوبت مسری در پلاستیک یا دستگاه نبوده که موجب سرایت نجاست به دستگاه شده باشد، مجرّد مذاب بودن پلاستیک، موجب نجاست دستگاه نمی‌شود.

پرسش شماره ۵۹۴۱۴

› اگر بخشی از پوست خود را بکنیم؛ آیا در صورت سوزش آن ناحیه، جای پوست هم نجس است و باید آن ناحیه را آب کشید؟

› اگر پوست کنده شده از طریق رطوبت مسریه با محل خود تماس نداشته است و جای آن نیز خون نیامده، پاک است.

پرسش شماره ۵۹۱۸۱

› ۱. آیا رطوبت‌هایی که حین ملاعبه از خانم خارج می‌شود، نجس است؟
۲. بنده و همسرم هنوز رابطه دخولی نداشتیم و هرچه ارضا شدم از طریق لمس به وسیله بدن همسرم بوده است؛ آیا ارضا شدن به این روش ها اشکالی دارد؟

› ج۱) پاک است؛ بله اگر زن به اوج لذت جنسی برسد و در آن حال مایعی از او خارج شود حکم منی را دارد و نجس است و اگر شک کند که به این مرحله رسیده یا نه و یا شک در خروج مایع داشته باشد، حکم منی را ندارد و پاک است.
ج۲) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۶۷۶۱

› آیا خون پشه، مگس، زنبور و به طور کلی، حشرات نجس است؟ اگر پشه‌ای را بکشیم و خونی از آن بیرون بیاید که ندانیم این خون را از انسان یا حیوان دیگر مکیده یا خون خودش است، این خون، نجس است؟

› خون پشه و حشراتی از این قبیل که خون جهنده ندارند، به خودی خود نجس نیست و اگر کسی پشه‌ای را که بر بدنش نشسته است، بکشد و نداند خونی که از پشه بیرون آمده است از او مکیده است یا از خود پشه است، پاک است همچنین اگر بداند از او مکیده است ولی جزء بدن پشه حساب شود. البته اگر معلوم نباشد که خون پشه است یا خون انسان (مثل این که فاصله بین مکیدن خون و کشتن پشه کم باشد)، نجس است.

پرسش شماره ۵۵۶۹۶

› در صورتی که داخل برنج خیس شده، فضله موش مشاهده شود، قرار دادن برنج داخل آب کر، به نحوی که در عرف گفته شود که آب کر داخل آن نفوذ کرده آیا پاک می شود؟ در برنج پخته چطور؟ (به نحوی که در عرف گفته شود که آب کر داخل آن نفوذ کرده آیا پاک می شود.)

› به هر حال اگر باطن آن ها نجس شود، پاک نمی‌گردد.

پرسش شماره ۵۴۰۰۰

› مدفوع پرندگان زینتی حرام گوشت، که خون جهنده دارند، پاک است یا نجس؟

› پاک است.

پرسش شماره ۵۳۶۴۸

› در کشورهای غیر مسلمان در خیلی از منازل، سرویس بهداشتی رو به قبله است، چه باید کرد؟ آیا سرویس فرنگی با سرویس های عادی (ایرانی) حکمش فرق دارد؟

› در هر صورت تخلی پشت و رو به قبله، حرام است.

پرسش شماره ۵۳۲۰۳

› در صورتی که غذایی بین دندان‌ها مانده و نجس شده باشد، آیا برای تطهیر دهان حتماً باید آن را خارج کرد یا رساندن آب به آن کافی است؟

› اگر آب را در دهان بگردانند و به تمام غذای نجس برسد، پاک می‌شود.

پرسش شماره ۵۲۱۰۳

› اگر از دست یا لب، خون جاری شود و خون با دستمال یا هر چیز دیگر برطرف گردد؛ آیا همان قسمت دست یا لب، متنجس اول محسوب می‌شود؟

› اگر عین نجاست باقی نمانده باشد، متنجس اول است.

پرسش شماره ۵۱۲۴۹

› ۱. آیا این مطلب صحیح است؟ "کسی که استبراء نکرده، اگر بداند چیزی که از او خارج شده، مذی است، ولی شک کند که با آن، بول هم خارج شده یا نه، نجس نیست."
۲. منظور از شک، عدم یقین است یا احتمال پنجاه درصد؟

› ج۱) در فرض سؤال ترشحات خارج شده نجس نیست و باعث بطلان وضو هم نمی شود؛ مگر اینکه بر آن، رطوبت مشتبه صدق کند. مثل این که شک کند آن چه خارج شده، تماماً مذی است یا ترکیبی است از مذی و بول، در این صورت، رطوبت خارج شده، نجس است و وضو را هم باطل می‌کند.
ج۲) تا زمانی که اطمینان ندارد حکم همان است که گذشت و تفاوتی بین شک و گمان در فرض سؤال نیست.

پرسش شماره ۵۱۱۶۹

› اگر لپ تاپ یا کلید و پریز برق یا دستگیره ی درب، نجس شود و عین نجاست زائل گردد، اگر دست تر به آنها برسد، آیا دست، نجس می شود؟

› چنانچه انسان یقین کند دست تر به همان قسمت نجس خورده و سرایت کرده، دست نجس می شود ولی اگر یقین ندارد، دست پاک محسوب می شود.

پرسش شماره ۵۰۳۸۸

› ۱. اگر در بین اشیاء بدانیم یکی از آنها نجس است ولی ندانیم کدام است، اگر یکی از آنها دارای رطوبت باشد و به فردی برسد، آیا نجس است؟
۲. اگر رطوبت از همه آنها به فرد برسد آیا نجس است؟

› ج۱) در فرض سوال نجس نمی شود.
ج۲) اگر رطوبت مسریه از همه آنها به فرد برسد، نجس می شود.

پرسش شماره ۴۹۴۹۵

› ۱. در طب سنتی با غضروف ماهی مرکب (کف دریا)، نوعی کِرم ساخته می‌شود؛ استفاده از کِرمی که حاوی غضروف حیوان حرام گوشت است، چه حکمی دارد؟
۲. پودری که برای دندان از این ماده تهیه می‌شود، چه حکمی دارد؟

› ج۱) حیوانی که خون جهنده ندارد هر چند حرام گوشت باشد و تذکیه شرعی نشده باشد، نجس نیست؛ ولی نماز با آن باطل است. پس اگر می‌دانید در کرم، اجزایی از آن حیوانات وجود دارد، برای نماز باید بر طرف شود و چنانچه جذب بدن شده و چیزی از آن باقی نمانده باشد، نماز اشکال ندارد و شستن محل آن لازم نیست.
ج۲) اگر خورده نشود، اشکال ندارد. اما اگر خوردنی باشد در صورتی که در فرایند تولید دارو، اجزای ماهی، استحاله* یا مستهلک** شود یا معالجه بیمار، منحصر در استفاده از آن باشد، اشکال ندارد.
---
* استحاله: دگرگونی چیزی به صورتی که به حقیقت دیگری تبدیل شود، مانند چوبی که خاکستر شود یا سگی که در نمکزار به نمک تبدیل شود.
** مستهلک شدن: مخلوط شدن ماده ای با ماده دیگر به گونه ای که در نظر عرف (نه با دقت عقلی)، اجزاء ماده از بین برود، مانند شکری که در آب حل شود.

پرسش شماره ۴۸۵۴۰

› آیا سنگ، انواع کاشی، آجر و انواع شن، کف کفش نجس را پاک می کند یا نه؟

› فرقی بین زمین خاکی و زمینی که شن است یا با سنگ فرش شده، نیست و زمینی که با آجر و گچ فرش شده باشد به آنها ملحق می شود، بر خلاف زمینی که با قیر و یا با چوب فرش شده باشد. ضمناً باید زمین خشک و پاک باشد.

پرسش شماره ۴۸۵۰۰

› ضد عفونی کننده حاوی اتانول ـ در داروخانه و با مجوز وزارت بهداشت موجود است ـ آیا نجس است؟

› الکل‌هایی که نمی‌دانید از اقسام مشروبات مست کننده است، پاک محسوب می‌شود و استفاده از مایعاتی که با آن مخلوط شده است و نماز خواندن با لباس و بدن آغشته به آن اشکال ندارد؛ اما اگر بدانید از مشروبات مست کننده محسوب می‌شود، بنابر احتیاط واجب نجس است.

پرسش شماره ۴۸۴۴۰

› اگر بدن عرق کند در حالی که قسمتی از آن نجس باشد، آیا تمام قسمت‌هایی که عرق کرده است نجس می‌شود؟ اگر نجاست بر بدن عرق کرده یا لباس عرقی برخورد کند، آیا نجس می‌شود؟

› ج۱) اگر عرق از محل نجس به جای دیگر نرود، جاهای دیگر بدن پاک است.
ج۲) چنانچه تری و رطوبت مسریه باشد و یقین به سرایت نجاست حاصل شود، فقط همان نقطه که با نجس ملاقات کرده نجس می‌شود و بقیه‌ی جاها پاک است.

پرسش شماره ۴۸۳۳۴

› اگر در مهمانی، فرش نجس شود، آیا لازم است مهمان به میزبان اطلاع دهد؟

› اطلاع دادن لازم نیست.

پرسش شماره ۴۸۳۲۵

› مایع نجسی مانند ادرار یا منی روی دیواری گچی ریخته است، دیوار نجس چگونه تطهیر می‌شود؟

› ظاهر دیوار گچی بعد از زوال عین نجاست با گرفتن آب کر یا قلیل بر آن پاک می‌شود.
همچنین آفتاب، ظاهر و باطن دیوار را پاک می‌کند، مشروط به این که عین نجاست در آن نباشد و تر باشد، و آفتاب به آن بتابد و به‌وسیله‌ی آفتاب خشک شود.

پرسش شماره ۴۷۸۱۳

› هنگام تطهیر مقعد، آیا شستن داخل مقعد هم لازم است؟

› شستن داخل مقعد لازم نیست.

پرسش شماره ۴۷۱۷۷

› طناب نجس که مخصوص پهن کردن و خشک کردن لباس است، آیا در برابر نور خورشید پاک می شود؟

› طناب با نور خورشید پاک نمی شود.

پرسش شماره ۴۶۶۵۰

› ۱. ظرف غذاخوری مخصوص سگ بر اثر سهل انگاری با دیگر ظروف، شسته شده است؛ آیا باید همهٔ ظرف‌ها خاک‌مال و تطهیر شوند؟
۲. حکم غذا خوردن در بقیهٔ ظروف که همراه ظرف مخصوص سگ، شسته شده چیست؟

› ج۱) خاک‌مال کردن ظروف دیگر لازم نیست؛ اما ظرفی که سگ لیسیده یا از آن ظرف آب یا چیز روان دیگر خورده، باید اول با خاک پاک، خاک‌مال کرد و بعد اگر آب قلیل باشد، دو مرتبه شسته شود.
ج۲) اگر ظرف‌های دیگر نجس شده باشد، در صورتی که با آبی که متصل به کر است یک بار یا با آب قلیل، سه بار شسته شود، پاک می‌شود.

پرسش شماره ۴۶۴۲۹

› هنگام غذا دادن به سگ ولگرد مقدار کمی از رطوبت دهان سگ به بازویم برخورد کرد، رطوبت نجس مذکور چگونه تطهیر می شود؟

› در فرض سؤال اگر یک مرتبه آب قلیل روی بازو بریزید و از آن جدا شود، پاک می گردد؛ البته در تطهیر با آب کر جدا شدن غساله لازم نیست.

پرسش شماره ۴۶۲۸۸

› ظرفی که به خون دهان آغشته و نجس شده است، اگر با ماشین ظرفشویی شسته شود، آیا پاک می‌شود؟

› اگر بعد از برطرف شدن عین نجاست، ماشین ظرفشویی ظرف های نجس را یک بار با آب متصل به کر و یا سه بار با آب قلیل بشوید، ظروف پاک می‌شوند؛ البته اگر یقین به سرایت نجاست نداشته باشید، آن ظروف پاک محسوب می‌شوند.

پرسش شماره ۴۴۹۰۲

› حکم طهارت و نجاست غساله آب قلیلی که با آن مخرج بول یا غائط را تطهیر می کنند چیست؟

› آبی که برای تطهیر مخرج بول یا غایط استفاده شده است، با پنج شرط پاک است:
۱ ـ بو یا رنگ یا مزهٔ آب در اثر نجاست، تغییر نکرده باشد.
۲ ـ نجاست دیگری از خارج به مخرج بول و غائط، نرسیده باشد.
۳ ـ نجاست دیگری مثل خون، همراه بول یا غائط نباشد.
۴ ـ ذره‌های غائط در آب پیدا نباشد.
۵ ـ بیشتر از مقدار معمول، نجاست به اطراف مخرج سرایت نکرده باشد.

پرسش شماره ۴۴۸۵۸

› اگر خون بر روی صفحه موبایل بریزد، چگونه می‌توان آن را پاک کرد؟

› در فرض سؤال، راهی جز طهارت با آب وجود ندارد.
در هر صورت، طهارت چنین اشیایی لازم نیست و استفاده از آن در حالی که نجس است، اشکالی ندارد؛ البته در صورت سرایت نجاست از گوشی به چیزهای خوردنی و نوشیدنی یا بدن و لباس باید احکام طهارت و پاکی را جهت خوردن و آشامیدن و نماز مراعات کرد.

پرسش شماره ۴۴۴۱۳

› انگوری که (به جای کشمش) با برنج پخته می‌شود، آیا نجس و حرام است؟

› اگر احراز شود که داخل انگور جوش آمده است، خوردن آن بنا بر احتیاط واجب حرام است، ولی نجس نیست.

پرسش شماره ۴۳۹۶۳

› ۱. در تطهیر نجاست با آب کر یا جاری، اگر ندانیم یا شک کنیم که آب غساله، رنگ، بو یا مزه نجاست گرفته است یا نه، غساله چه حکمی دارد؟
۲. در غساله، آیا منظور، رنگ، بو و مزهٔ عین نجاست است یا رنگ، بو و مزهٔ متنجس نیز همان حکم را دارد؟

› ج۱) در فرض سؤال؛ غساله، محکوم به طهارت است.
ج۲) اگر رنگ و بو و مزهٔ متنجس را بگیرد، غسالهٔ آب کر، نجس نمی‌شود.

پرسش شماره ۴۳۹۵۰

› فردی که آشکار و در ملأ عام به ائمه اطهار و مقدسات توهین می کند؛ آیا پاک است؟

› توهین به مقدسات اسلامی و نبی مکرم اسلام (صلی الله علیه و آله) و ائمه معصومین (علیهم السلام) حرام است. در ضمن اگر مسلمانی به یکی از دوازده امام دشنام دهد یا با آنان دشمنی داشته باشد، نجس است.

پرسش شماره ۴۳۶۳۳

› الکل طبی که در اصل مسکر بوده ولی موادی به آن اضافه شده و قابل شُرب نیست، آیا پاک است؟

› الکل هایی که نمی‌دانید از اقسام مشروبات مست کننده است، پاک محسوب می‌شود، اما اگر بدانید از مشروبات مست کننده بوده، بنابر احتیاط واجب، نجس است.

پرسش شماره ۴۳۲۷۲

› گویا متنجّس سوم بنابر احتیاط واجب نجس است، اما برخی مراجع دیگر آن را نجس نمی دانند. آیا می توان به نظر ایشان عمل کرد؟

› متنجّس سوم بنا بر احتیاط واجب نجس است و می توانید با تحقیق به فالاعلم رجوع نمایید.

پرسش شماره ۴۲۸۶۱

› آیا کِرم های مرطوب کننده و یا ترکیبات روغنی مثل وازلین می توانند رطوبت مسریه برای انتقال نجاست محسوب شوند؟

› ملاک رطوبت مسریه این است که اگر چیز پاک به چیز نجس برسد رطوبت یکی به دیگری سرایت کند و تشخیص آن بر عهده مکلف می باشد. در صورتی که شک کند رطوبت سرایت کرده است یا نه، چیز پاک همچنان پاک محسوب می شود.

پرسش شماره ۴۲۸۲۴

› مرداری که در چاه آب افتاده است، باید چه میزان از آب چاه کشیده شود تا آب چاه پاک شود؟

› اگر مردار، بو یا رنگ یا مزه آب آن را تغییر دهد، چنانچه تغییر آب چاه از بین برود، موقعی پاک می شود که با آبی که از چاه می جوشد، مخلوط گردد و نیازی به کشیدن آب از چاه نمی باشد.

پرسش شماره ۴۲۱۶۹

› خون داخل لب بر اثر گاز گرفتگی دندان، اگر با آب دهان مخلوط شود آیا پاک است؟

› اگر در آب دهان مستهلک شود، پاک می شود.

پرسش شماره ۴۲۱۶۰

› کفشی از بازار کشور خارجی خریداری کرده ام که نمی دانم از چه چرمی و از چه حیوانی است؛ تکلیف چیست؟

› اگر شک در این باشد که آن چرم طبیعی است یا مصنوعی، پاک محسوب می شود؛ همچنین اگر بدانید چرم طبیعی است و احتمال دهید که حیوان ذبح اسلامی شده، پاک است ولی اگر یقین دارید که ذبح اسلامی نشده، نجس است.

پرسش شماره ۴۲۱۴۱

› غساله و ترشحات شئ نجس، در هنگام تطهیر با آب کر، آیا نجس است؟

› غساله و ترشحات، در فرض سؤال، اگر رنگ، بو یا مزه نجاست نگرفته باشد، پاک است.

پرسش شماره ۴۱۹۹۹

› آیا مدفوع، ادرار و خون فیل و تمساح نجس است؟

› خون، بول و مدفوع هر حیوانی که دارای خون جهنده (خونگرم) باشد مانند فیل نجس است برخلاف خون، بول و مدفوع حیوانی مانند تمساح که خون جهنده ندارد و خونسرد است.

پرسش شماره ۴۱۶۳۴

› اگر در تطهیر فرش با آب قلیل، خیسی ناشی از ریختن آب در فرش به بخش های مجاور آن برسد، خواه با فشار دادن خواه با ریختن آب قلیل روی آن باشد، آیا قسمت های مجاور هم نجس می‌گردد؟

› اگر آب قلیل ریخته شود و به طریق معمول آب آن گرفته شود، در نجاست غیر بول، همان دفعه اول بعد از جدا شدن غساله و در نجاست بول بعد از گرفتن غساله دفعه دوم، محل مذکور و رطوبت باقیمانده، پاک است.

پرسش شماره ۴۱۵۸۱

› آیا آب مطلقِ نجس، به محض اتصال به آب کر یا جاری، پاک می‌شود؟

› صرف اتصال بدون ممزوج شدن، کفایت نمی‌کند.

پرسش شماره ۴۱۵۴۳

› آیا میعان شده بخار فاضلاب چاه توالت (قطرات حاصل از بخار چاه) نجس است؟

› به طور کلی بخار شیء نجس، نجس نیست و قطرات به دست آمده از آن بخار، فی نفسه پاک است.

پرسش شماره ۴۱۵۳۶

› اگر کسی از روی دشمنی و عناد به اهل بیت (علیهم السلام) دشنام دهد، آیا نجس است؟

› اگر مسلمانی به یکی از دوازده امام (علیهم السلام) دشنام دهد یا با آنان دشمنی داشته باشد، نجس است.

پرسش شماره ۴۱۵۳۵

› اگر حیوانی به غیر دستور شرع مقدس یا توسط حیوان دیگری کشته شود، آیا نجس است؟

› حیوان مذکور در فرض سؤال مردار و نجس است؛ مگر در مورد صید سگ شکاری آموزش دیده که اگر با شرایط، حیوان حلال گوشتی را صید کرده باشد، در این صورت تذکیه شده و گوشت حیوان، حلال و پاک است.

پرسش شماره ۴۱۴۶۱

› ظرفی که به وسیله شراب نجس شده چگونه طاهر و پاک می شود؟

› بعد از برطرف کردن عین نجاست، با یک مرتبه شستن با آب کر پاک می شود و در شستشو با آب قلیل پس از برطرف کردن

عین نجاست سه بار شسته شود، البته بهتر است هفت مرتبه شسته شود.

پرسش شماره ۴۱۳۹۸

› در کشوری که اکثر مردم آن مسیحی هستند، اگر دین و مذهب کسی را ندانیم، تکلیف نجاست و پاکی او چیست؟

› تا زمانی که یقین ندارید که کافر غیر اهل کتاب است، پاک محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۴۱۳۹۴

› مایعی زرد رنگ که معمولاً از محل زخم خارج می گردد، آیا نجس است؟

› زردآبه ای که در حال بهبودی زخم در اطراف آن پدید می آید در صورتی که معلوم نباشد با خون مخلوط است یا نه پاک است.

پرسش شماره ۴۱۳۲۹

› اگر لباس نجس با لباس پاک در ماشین لباسشویی با هم شسته شوند، چه حکمی دارد؟

› لباسشویی ها متفاوت است. ولی به طور کلی، در تطهیر با ماشین لباس شویی، اگر پس از برطرف شدن عین نجاست، لباس یک بار با آب متصل به کر شسته شود و نیز اگر داخل ماشین لباس شویی قبل از قرار دادن لباس پاک باشد و دو بار با آب قلیل شسته و به طور معمول آب آن گرفته شود، لباس پاک می‌شود.

پرسش شماره ۴۱۳۱۱

› مگس یا پشه‌ای که در دستشویی بر روی بدن یا لباس بنشیند، چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال تا یقین به انتقال نجاست نداشته باشید، پاک است.

پرسش شماره ۴۱۲۵۰

› ۱. آیا دست و زانوی افرادی که با دست و زانو راه می‌روند، چرخ اتومبیل و درشکه، ته عصا، چرخ ویلچر، نعل حیوانات و امثال این موارد، توسط زمین پاک می‌شود؟
۲. آیا این که فرموده‌اند باید توسط راه رفتن کف پا و ته کفش نجس شده باشد تا توسط زمین پاک شود، فتوا است یا احتیاط واجب؟

› ج۱) بنابر احتیاط پاک نمی‌شود.
ج۲) اگر به غیر از راه رفتن نجس شده باشد، بنابر احتیاط با راه رفتن پاک نمی‌شود.

پرسش شماره ۴۱۲۴۰

› لباس و اشیاء میّت که قبل از غسل و بعد از سرد شدن بدن با او تماس پیدا کرده است، آیا پاک است؟

› بدن میّت مادامی که غسل داده نشده است، نجس است و اگر چیزی با رطوبت مسریه با آن تماس داشته باشد نجس می‌شود.

پرسش شماره ۴۱۲۱۶

› برای پاک شدن مجرای ادرار از منی، چه میزان یا چند مرحله بول باید خارج شود؟

› یک مرتبه ادرار کردن به هر میزانی کافی است.

پرسش شماره ۴۱۱۴۹

› ۱) آیا خون مردگی زیر ناخن نجس است؟
۲) اگر نجس است، با توجه به عدم امکان خارج کردن آن از زیر ناخن، نحوه طهارت آن چگونه است؟

› جاو۲) خونی که به واسطه کوبیده شدن زیر ناخن یا زیر پوست می میرد تا وقتی زیر ناخن یا پوست است، پاک است و هرگاه خارج شد اگر طوری شود که دیگر به آن خون نگویند پاک است و وضو و غسل با آن مانعی ندارد ولی اگر خون باشد نجس است، و اگر یقین ندارید که خون زیر پوست مرده یا گوشت به واسطه کوبیده شدن به آن حالت در آمده و یا یقین به استحاله شدن خون داشته باشید پاک است.

پرسش شماره ۴۱۱۱۸

› میزان رطوبت برای انتقال نجاست میزانی است که بتواند سرایت کند؛ حال وقتی پا همراه جوراب عرق کرده، وقتی دست که میزنیم رطوبت را حس می کنیم اما وقتی پا را زمین میگذاریم و بعد به فرش دست میزنیم فرش خشک است؛ آیا برای انتقال نجاست، رطوبت باید آنقدر باشد که وقتی دست میزنیم، خیسی محسوس باشد؟

› باید رطوبت در حدی باشد که به شیء دوم سرایت کند و در فرض شک، نجاست منتقل نمی شود.

پرسش شماره ۴۱۰۷۹

› اگر فردی جنب شود آیا اگر تا قبل از غسل کردن بدنش عرق کند، این عرق، باعث نجاست لباس های او می شود و یا می تواند پس از غسل، همان لباس ها را بپوشد؟ (البته منظور لباسهای بالاتنه مثل پیراهن و زیرپیراهنی است)

› عرق جنابت (جنابت از راه حلال و حرام) پاک است و در فرض سؤال می تواند آن لباسها را بپوشد؛ ولی بنا بر احتیاط واجب نماز خواندن با عرق جنابت از حرام تا خشک نشده باشد، صحیح نیست ولی پس از خشک شدن، نماز با آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۰۷۶

› اگر شخصی یقین به نجاست محل یا مکان خاصی ندارد و بنا را بر طهارت بگذارد، در حالی که آن محل نجس شده است، تکلیف چیست؟

› تا زمانی که نجاست جائی احراز نشود پاک است و نباید به احتمال، شک و وسوسه اعتنا کرد.

پرسش شماره ۴۱۰۴۸

› برای بر طرف کردن عین نجاست (خون، ادرار و...) از بدن چند بار باید محل نجس با آب شسته شود؟

› برای برطرف کردن عین نجاست، احتیاجی به آب نیست و با دستمال و مانند آن هم ممکن است. در هر حال اگر انسان بخواهد عین نجاست را با آب برطرف کند میزان معینی ندارد و همین قدر که عین آن برطرف شود و بعد از آن، محل نجس، یک مرتبه با آب کر شسته شود، کافی است و طهارت حاصل شده است.

پرسش شماره ۴۱۰۴۷

› اگر دست به بول نجس شود، آیا با آب شیلنگ پاک می شود؟

› اگر بعد از زوال عین نجاست، یک مرتبه با آب کر شسته شود، کافی است.

پرسش شماره ۴۰۹۷۴

› بعد از بول یک بار محل بول را با آبی که در تانکر بود تطهیر کردم. آیا لباس و بدن نجس است؟ (چه بسا آب تانکر کمتر از کر بوده باشد) تکلیف چیست؟

› اگر در هنگام تطهیر، شک داشتید که آب تانکر از کر بودن کمتر شده یا نه، بدن و لباس شما پاک است.

پرسش شماره ۴۰۹۵۵

› اگر بدانیم چیزی نجس است، اما ندانیم کدام قسمت از آن نجس است، چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال برای تطهیر آن شئ، تمام قسمت‌هایی که احتمال می‌رود نجاست در آن قسمت باشد باید تطهیر شود. البته تا تطهیر نشده است اگر چیز تری با بعضی از قسمت‌های آن برخورد کند نجس نمی‌شود.

پرسش شماره ۴۰۹۰۲

› آبی که پس از حالت نعوظ از آلت مرد خارج می شود و شک دارد منی است یا مایع دیگری، آیا حکم منی را دارد؟

› چنانچه با شهوت و جستن بیرون آمده و بعد از بیرون آمدن آن، بدن سست شده، آن رطوبت حکم منی را دارد و اگر هیچ یک

از این سه نشانه یا بعضی از اینها را نداشته باشد، حکم منی را ندارد ولی در مریض لازم نیست آن آب با جستن بیرون آمده باشد، بلکه اگر با شهوت بیرون آمده باشد در حکم منی است و لازم نیست بدن او سست شود.

پرسش شماره ۴۰۸۹۲

› ۱. فرش یا لباس نجس با آب قلیل، چگونه پاک می‌شود؟
۲. فرش یا لباس نجس با آب کر، چگونه پاک می شود؟
۳. آیا موقع شستن فرش یا لباس، حتماً باید آب، جابجا شود؟

› ج۱) اگر فرش به بول، نجس شده بعد از برطرف شدن عین نجاست، دو مرتبه آب قلیل روی آن ریخته شود، به صورتی که به تمام نقاط آن برسد و بنا بر احتیاط باید هر دفعه فشار یا تکان داده شود. اگر به غیر بول، نجس شده، بعد از برطرف شدن عین نجاست، یک بار این کار انجام می شود.
ج۲) در بول و غیر بول بعد از برطرف کردن عین نجاست، یک بار شسته و بنا بر احتیاط واجب، فشار یا تکان داده شود یا در زیر آب، آن را تکان دهند، تا آب درون آن حرکت کند یا از آن خارج شود.
ج۳) بنا بر احتیاط واجب، باید آب از آن هر چند با کمک دست، خارج شود و اگر متصل به آب کر یا جاری باشد، جابجا شدن آب در آن هم کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۴۰۸۴۰

› بعد از اتمام دوره عادت ماهیانه، آیا زن باید لباس، لحاف و یا اگر روی فرش و یا صندلی نشسته است، را تطهیر کند؟

› در فرض سؤال تمامی موارد پاک است به جز قسمت هایی که انسان یقین به سرایت نجاست به آنجا را دارد که در آن موارد هم تنها همان نقطه ای که نجاست سرایت کرده است نجس می باشد.

پرسش شماره ۴۰۸۲۰

› در تطهیر محل غائط، اگر در همان شستشوی اولیه، هم عین نجاست از بین برود هم آب به متنجس برخورد کرده باشد، آیا این شست و شوی اولیه، کفایت از «یک مرتبه شستن بعد از زوال عین نجاست» می کند؟ یا باید یک بار بشوید تا عین نجاست برطرف شود، و یک بار دیگر هم باید آب بکشد تا شستن اول حساب شود؟

› شستشوی اولیه در فرض سؤال کفایت می کند.

پرسش شماره ۴۰۸۰۶

› اگر دست نجس، (دست خشک) روی صورت، (که چربی طبیعی و عادی دارد) قرار داده شود، آیا نجس می شود؟

› ملاک در سرایت نجاست، رطوبت مسریه است یعنی رطوبت به مقداری باشد که هنگام برخورد از جسم مرطوب به جسم دیگر سرایت کند و چربی طبیعی صورت، رطوبت مسریه محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۴۰۷۸۵

› کسانی که برای باز کردن چاه توالت اقدام می کنند، گاهی اوقات مستلزم رفت و آمد آنها (به داخل اتاق ها و راهرو) با کفش نجس و ابزار آلات نجس می باشد. همان روز بخاطر بارش باران و اسباب کشی وسایل منزل تصور می کنم تمام اتاق ها و راهرو نجس شده است. تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال هر جائی که یقین به نجاست و یا رطوبت مسریه به جای دیگر ندارید پاک است و اجتناب لازم نیست.

پرسش شماره ۴۰۷۷۶

› مایعی که معمولاً بعد از تاول زدن خارج می شود، آیا پاک است؟

› اگر همراه با خون نباشد، پاک است.

پرسش شماره ۴۰۷۵۸

› اگر از نوک انگشتان تا آرنج دست، نجس شود و عین نجاست در آن نباشد، چنانچه دستِ نجس را زیر شیر آب قرار دهم ـ با توجه به اتصال و ارتباط قسمت خیس دست که پاک است به قسمت خشک دست که نجس است ـ آیا دست از مچ به پایین پاک می‌شود؟

› در فرض سؤال (هر قسمتی از دست که زیر شیر آب قرار گرفته باشد،) پاک می‌شود.

پرسش شماره ۴۰۷۱۹

› در استبرا ملاک شستن، آیا دست کشیدن به اعضای مخصوص است؟ یا رساندن آب به همان اعضاء کفایت می کند؟

› برای استبرا نیازی به رساندن آب نیست بلکه ملاک دست کشیدن و فشار دادن به همان روش مخصوص است.

پرسش شماره ۴۰۷۰۰

› حیوان بارداری که بچه‌اش مرده است و به دنیا نمی‌آید و مدتی گذشته است و حیوان درد می‌کشد در این صورت اگر حیوان را ذبح کنند، با توجه به این که بچه مرده درون بدنش است آیا گوشتش نجس است؟

› در فرض سؤال، گوشت حیوان باردار پاک است و تنها باید قسمت‌هایی که با مردار در داخل بدن برخورد داشته آب کشیده

شود؛ ضمناً گوشت بچه حیوان، حرام است.

پرسش شماره ۴۰۶۹۰

› رطوبتی (شبیه به منی) که گاهی اوقات به صورت غیر ارادی و بعد از بول خارج می شود، چه حکمی دارد؟

› رطوبتی که بعضی از اوقات بعد از بول خارج می شود و شرائط سه گانه منی را ندارد، ودی نامیده می شود و موجب غسل نیست، اما اگر بدانید با بول برخورد کرده باشد نجس می باشد.

پرسش شماره ۴۰۶۸۰

› فردی بدون این که استبرا کرده باشد مذی از او خارج شود، آیا نجس است؟

› چنانچه کسی که استبراء نکرده است بداند چیزی که از او خارج شده مذی است ولی شک کند که با آن بول هم خارج شده یا نه، محکوم به نجاست نیست و باعث بطلان وضو هم نمی‌شود، مگر آن که بر آن، رطوبت مشتبه صدق کند مثل این که شک کند که آنچه خارج شده تماما مذی است یا ترکیبی است از مذی و بول که در این صورت رطوبت خارج شده، نجس است و وضو را هم باطل می کند و اگر بعد از بول استبرا کرده باشد، رطوبت مذکور پاک است.

پرسش شماره ۴۰۶۷۹

› اگر پوست بدن به وسیله جسم تیز زخم و یا خراشیده شود، آیا بدن یا آن جسم تیز، نجس می شود؟

› اگر بدن و آن جسم خونی شود، نجس است؛ در غیر این صورت پاک است و چنانچه در اثر برخورد جسم تیز پوست هر چند کوچک از بدن جدا شود، آن پوست بنا بر احتیاط واجب نجس است.

پرسش شماره ۴۰۶۷۴

› بعد از رابطه زناشویی و قبل از غسل جنابت، رطوبت و ترشحاتی از رحم خارج می‌شود؛ بعد از شستشوی ظاهر بدن، شک دارم که آیا منی داخل رحم باقی مانده است یا نه؟ آیا آن ترشحات نجس است؟

› اگر منی زن یا مرد، محلِ مذکور را نجس کرده، ظاهر فرج آب کشیده شود کافی است و آنچه را که بعداً خارج می‌شود، اگر شک در منی بودن آن دارید پاک است.

پرسش شماره ۴۰۶۵۴

› بنا بر دلایلی از نوار بهداشتی کمتر استفاده می کنم؛ هنگام نشست و برخاست احساس می شود نجاست خون به جای دیگر از بدن سرایت می کند. تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال تا یقین به نجاست و سرایت آن به جای دیگر نداشته باشید پاک است و نباید به وسوسه اعتنا کنید.

پرسش شماره ۴۰۶۳۷

› اگر نوزاد پسری که هنوز غذاخور نشده روی فرش ادرار کند، و سپس ما بر روی آن قسمت فرش به اندازه یک استکان آب بریزیم آیا فرش پاک می شود؟

› بول مطلقا نجس است؛ ولی اگر چیزی به بول پسر شیرخواری که غذاخور نشده، نجس شود، چنانچه یک مرتبه آب روی آن بریزند که به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می شود، ولی احتیاط مستحب آن است که یک مرتبه دیگر هم آب روی آن بریزند.

پرسش شماره ۴۰۶۳۰

› بنده قبلا فکر میکردم خون کمتر از درهم نجس نیست و به یاد دارم زمان هایی خون جوش های صورتم به دستم و ... می مالید اما چون کمتر از درهم بود نسبت به تطهیر آن اقدام نمی کردم. به یاد دارم که دست و صورتم را در هنگام داشتن رطوبت به حوله، شانه، موبایل، ساعت و ... زده ام. تکلیف چیست؟ آیا باید سعی کنم گذشته را به یاد آورم؟

› بررسی لازم نیست بلکه هر چیزی که یقین به نجاست آن دارید را تطهیر نمایید.

پرسش شماره ۴۰۵۷۹

› اگر کسی بعد از قضای حاجت، دست خود را نشوید، آیا دست وی نجس است؟

› در تطهیر مخرج بول و غائط با آب قلیل یا کر، پس از تطهیر محل، دست نیز پاک می‌شود و نیاز به تطهیر مجزای دست نیست.

پرسش شماره ۴۰۵۵۹

› آب تانکری که نمی‌دانیم کر هست یا قلیل، چه حکمی دارد؟

› اگر بدانید این آب سابقاً کر بوده، حکم آب کر را دارد و الا احکام کر بر آن بار نمی‌گردد؛ البته چنین آبی با ملاقات با نجاست (مشروط به عدم تغییر اوصاف سه گانه آن) نجس نمی شود.

پرسش شماره ۴۰۴۱۵

› اگر مقداری الکل (مسکر) روی لباس بریزد و لباس را سه یا هفت مرتبه با آب بشویند؛ آیا نجاست آن برطرف شده و پاک می‌شود؟

› مشروبات مست کننده بنا بر احتیاط واجب، نجس است و برای تطهیر لباس، اگر بعد از برطرف شدن عین نجاست، آن را در آب کر یا جاری فرو ببرند یا زیر شیری که به کر متصل است بگیرند؛ به طوری که آب به همهٔ جاهایی که نجس شده برسد، پاک می‌شود و بنابر احتیاط باید آن را پس از فرو بردن در آب، فشار و یا تکان بدهند و در آب قلیل چنان چه یک بار بعد از برطرف شدن عین نجاست، شسته و فشار دهند تا آب از آن جدا گردد، پاک می شود.

پرسش شماره ۴۰۰۶۱

› ۱. اگر آب کر به لباس‌های نجس و خیس که آب قلیل آن‌ها را فرا گرفته است متصل شود، آیا پاک می‌شوند؟
۲. اگر آب کر، متصل به لباس نجس شود و آب غساله، مضاف باشد، آیا لباس‌ها پاک می‌شوند؟

› ج۱) صِرف اتصال آب کر، کافی نیست - در صورتی که آب قلیل، اوصاف نجاست را ندارد - باید آب کر با آب قلیل نجس، مخلوط شود و در صورتی که عین نجاست در لباس نیست؛ بعد از مخلوط شدن آب کر بنابر احتیاط، باید لباس را فشار و یا تکان بدهند؛ در این صورت لباس ها پاک می شود.
ج۲) اگر هنگام رسیدن آب کر به لباس نجس، آب مضاف نشود، خروج غساله به شکل مضاف، ضرری وارد نمی کند.

پرسش شماره ۴۰۰۵۵

› آیا لازم است غسالهٔ آب کر از زمینی که راه خروج آب ندارد، جمع شود؟

› غسالهٔ آب کر، اگر عین نجاست همراه آن نباشد و رنگ و بو و طعم نجاست هم نگرفته باشد، پاک است و نیازی به جمع کردن آن نیست.

پرسش شماره ۴۰۰۵۳

› اگر ماهی در آب بمیرد نجس است؟

› پاک است.

پرسش شماره ۴۰۰۳۵

› اگر همستر (حیوانی شبیه موش) روی فرش فضله کند، آیا فرش نجس می شود؟

› اگر اطمینان ندارید که فضله آن با رطوبت مسری به فرش تماس داشته، فرش نجس نشده و پاک است.

پرسش شماره ۴۰۰۱۴

› باتوجه به ۵ شرط پاک بودن آب قلیلی که برای طهارت مخرج بول و غائط مطرح است، آیا آبی که موقع طهارت از لوله آفتابه داخل کاسه توالتی که به بول آلوده است برخورد کرده و به لباسمان بپاشد (با فرض اینکه آب بعد از برخورد به بول، رنگ و بو و مزه نجاست نگرفته باشد) لباس نجس می شود؟ در صورت نجاست تکلیف چیست؟

› اگر یقین ندارید که ترشحات به محل برخورد بول اصابت کرده باشد، پاک محسوب می شود.

پرسش شماره ۳۹۹۲۵

› اجزای ثابت ساختمان (دیوار، سقف، کف اتاق و ...) در صورت نجس شدن، پس از ازاله عین نجاست، چگونه با آب قلیل تطهیر می شود؟

› در تطهیر با آب قلیل، هرگاه پس از برطرف شدن عین نجاست در متنجس به بول دو مرتبه و در متنجس به غیر بول، اگر یک مرتبه شسته شود، پاک می‌شود ولی هر دفعه، آبی که روی آن می‌ریزند باید از آن جدا شود هر چند با پارچه یا ابر؛ و آبی که از نجس جدا شده نیز نجس محسوب می شود.

پرسش شماره ۳۹۹۱۲

› اگر دست به خون یا مدفوع یا منی نجس شده باشد، آیا همین که زیر آب شسته شود و عین نجاست برطرف شود با همان شستن اول (در حالی که دستم به منی نجس است و هنوز عین روی آن است، زیر شیر آب بگیرم و در زیر شیر آب، نجاستش برطرف شود) پاک می شود؟ ادرار چطور؟

› همین که عین نجاست برطرف شده و در ادامه، آب کر روی محل نجس ریخته شود، (ولو در همان مرتبهٔ اول)، پاک می شود.

پرسش شماره ۳۹۸۹۶

› کسی که ذرات فضله گربه ته کفشش نفوذ کرده است، ذرات فضله را از ته کفش خارج نموده، سپس روی زمین خاکی هم راه می رود؛ اما هنوز آثاری از فضله در عاج های ته کفش دیده می شود. آیا کف کفش وی پاک شده است؟

› در هر صورت آنجاهایی که عین نجاست باقی است نجس است.

پرسش شماره ۳۹۸۷۳

› در دوران نوجوانی در یک مهمانی، فرش خانه را خونی کردم و فرش، نجس شده است. تکلیف چیست؟

› اطلاع دادن به آنها در فرض سؤال لازم نیست و فعلاً وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۳۹۸۶۴

› می‌دانیم که اگر آب کر و جاری، بو یا رنگ و یا طعم نجاست بگیرد، متنجس است؛ حال اگر به مرور زمان و یا با فعل و انفعال خارجی، آب به حالت قبل برگردد و ویژگی نجاست را نداشته باشد؛ آیا پاک محسوب می‌شود و یا این که حتماً باید به آب کر وصل شود و به واسطهٔ اتصال به آب، تغییرات مذکور از بین برود؟

› چنان چه بعد از تغییر (زوال اوصاف نجاست)، با آب کر یا جاری یا آب باران، ممزوج شود، پاک می شود و صِرف تغییر کافی نیست.

پرسش شماره ۳۹۸۲۶

› آیا دست زدن به کافر سبب نجس شدن می شود؟

› به طور کلی کفار اهل کتاب نجاست ذاتی ندارند؛ ولی کفار غیر اهل کتاب محکوم به نجاست می باشند، در هر صورت دست زدن به کفار اشکال ندارد ولی نسبت به کفار غیر اهل کتاب، اگر همراه با رطوبت مسریه باشد، باید مسائل مربوط به طهارت و نجاست رعایت شود.

پرسش شماره ۳۹۷۹۹

› اگر کسی به هیچ یک از پیامبران اعتقاد نداشته باشد و پیرو هیچ دینی نباشد، اما به خداوند متعال اعتقاد داشته باشد. آیا کافر و نجس است یا محکوم به طهارت است؟

› در فرض سؤال محکوم به نجاست است.

پرسش شماره ۳۹۷۹۸

› آیا همین که عین نجس، زیر آب قلیل از بین رفت، خودش یک بار محسوب می‌شود؟

› اگر جریان آب قلیل بعد از برطرف شدن عین نجس ادامه پیدا کند؛ یک بار محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۳۹۷۹۵

› آیا موی سگ پس از شسته شدن باز هم نجس است؟ برای رفع نجاست موی سگ چه عملی به جز شستن باید انجام داد؟ اگر این مو به بقیه نقاط خانه و لباس سرایت کند خواندن نماز چه حکمی دارد؟

› موی سگ مانند خود سگ نجس است و با شستن، پاک نمی شود و برای تطهیر محلی که با رطوبت مسریه با آن ملاقات کرده ابتدا باید موی سگ جدا شود و بعد محل مزبور شسته شود.

پرسش شماره ۳۹۷۷۷

› من نجاست و پاکی رو رعایت نمی کردم؛ الان علم و یقین دارم جاهای زیادی نجس هست که همیشه با رطوبت خودم یا دیگران به من منتقل میشه؛ الان من چیکار کنم؟ چون می خوام نماز بخونم و دیگه گناه نکنم.

› هر جایی که یقین به نجاست آن دارید نجس و سایر قسمتها را پاک بدانید. ضمناً برای نماز، همین که بدن یا لباستان پاک باشد، کفایت می کند و بررسی لازم نیست.

پرسش شماره ۳۹۷۶۳

› اگر اطمینان پیدا کنیم که باقیمانده ادرار از مجرای ادراری خارج شده، آیا استبرا محسوب می شود یا خیر؟ یا اینکه باید حتماً با انگشتان از بیخ مجرای ادراری تا سر آن بکشیم و بعد سر آن را فشار دهیم؟

› به طور کلی کسی که استبراء نکرده اگر یقین داشته باشد بول در مجری نمانده است، و رطوبتی ببیند و شک کند که پاک است یا نه، آن رطوبت پاک می باشد، وضو را هم باطل نمی کند.

پرسش شماره ۳۹۶۶۴

› آیا زنان هم مانند مردان باید استبراء از بول انجام دهند؟ چگونه باید استبراء کنند و چند بار با آب باید بشویند؟

› برای زنها استبراء نیست؛ و طهارت آنان بعد از ادرار با آب است که اگر آب کر باشد، یک مرتبه کافی است و اگر آب قلیل باشد بنابر احتیاط دو مرتبه شسته می شود.

پرسش شماره ۳۹۶۲۶

› امروزه اکثراً از وسایل خارجی برای مثال چینی و یا غیره استفاده می شود که به دست کسانی که دین های غیر الهی دارند ساخته می شود؛ حکم این وسایل چیست؟ نجس است یا پاک؟

› در فرض سؤال اشیاء پاک هستند مگر اینکه یقین به نجاست آنها باشد که در اینصورت با تطهیر ظاهرشان پاک می شوند.

پرسش شماره ۳۹۴۲۲

› در تطهیر سرامیک (خون) با آب قلیل حکم غساله اول و دوم از لحاظ طهارت و نجاست را بیان بفرمایید.

› پس از برطرف کردن عین نجاست، آب قلیل را در محل نجس بریزید که قهراً آب در یک گوشه‌ای جمع می‌شود و می‌ماند، آب غساله را با پارچه و مانند آن بردارد و بنا بر احتیاط واجب دوباره آب بریزد و غُساله را با پارچه و مانند آن بردارد، محل پاک می‌شود و توجه داشته باشید غساله (آب برداشته شده) اول، نجس و غساله دوم بنا بر احتیاط نجس است.

پرسش شماره ۳۹۳۰۸

› پسر کوچکم در هتل، روی تشک ادرار کرده، آیا باید به مسئول هتل اطلاع بدهم؟

› در فرض سؤال، اطلاع دادن لازم نیست.

پرسش شماره ۳۹۳۰۷

› وقتی که شئ نجسی را با دست و آب لوله‌کشی می‌شوییم و آن را پاک می‌کنیم، آیا دست نجس می‌شود؟ آیا سینک دستشویی هم نجس می‌شود؟

› دست و سایر چیزهایی که با شیء نجس آب کشیده می شود، با پاک شدن آن شیء، پاک می شود.

پرسش شماره ۳۹۳۰۰

› اگر کسی احتمال دهد که بعد از تخلّی، مخرج بول یا غائط خود را تطهیر کرده است، حکم ظن او چیست؟

› اگر انسان شک کند که مخرج را تطهیر کرده یا نه، اگر چه همیشه بعد از بول یا غائط فورا تطهیر می کرده، باید خود را تطهیر نماید، گرچه گمان به تطهیر داشته باشد.

پرسش شماره ۳۹۲۷۷

› بارها شده بعد از وضو در آینه نگاه می کنم و می بینم که یکی از جوش های صورتم باز شده و از آن خون آمده. آیا فقط همان محدوده که خون در آن مشاهده می شود نجس است یا چون صورت خیسی و رطوبت دارد کل صورت نجس می شود؟ دستی که با آن وضو می گیرم چطور؟

› تا زمانی که یقین ندارید که خون آمدن جوش مربوط به قبل از وضو است، فقط جای جوش نجس است و اگر یقین داشته باشید که از قبل از وضو بوده است هر جایی که آب نجس سرایت کرده است نجس بوده و وضو هم باطل است.

پرسش شماره ۳۹۰۸۵

› جایی نجس بوده است و شخصی به آنجا دست زده است. (مکان نجس رطوبت داشته است) پس نجاست به دست شخص انتقال پیدا کرده سپس من آنجا را طاهر کرده ام و آن شخص بعد از طهارت نیز دوباره به آنجا دست زده، البته بین زمان برخورد دست شخص با مکان نجس تا طاهر کردن مدت زیادی فاصله بوده و نمی دانم که آیا دستش را در بین این فاصله زیاد شسته است یا نه؟
۱- آیا دست فرد همچنان نجس است؟
۲- آیا مکان مذکور، پس از برخورد دوباره دست، پس از طاهر کردن همچنان نجس است؟

› جاو۲) در صورتیکه آن شخص از نجاست قبلی و از احکام طهارت و نجاست با خبر باشد، هر دو مورد پاک هستند.

پرسش شماره ۳۹۰۳۰

› اگر شخصی، وسواس در نجاست و پاکی داشته باشد اما در عین حال یقین به نجاست چیزی داشته باشد چه تکلیفی دارد؟

› کسانی که دارای حساسیت نفسانی شدیدی در مورد نجاست هستند و مثلا زودتر از دیگران یقین به نجاست، یا دیرتر از دیگران یقین به طهارت چیزی پیدا می کنند، (به این افراد در اصطلاح فقهی وسواسی گفته می شود)، حتی اگر گاهی یقین به نجاست هم پیدا کردند، باید حکم به عدم نجاست کنند، جز در مواردی که به طور متعارف یقین حاصل می شود به طوری که اگر فرد دیگری هم آن را ببیند، یقین به سرایت نجاست پیدا کند، فقط در این موارد باید حکم به نجاست کنند.

پرسش شماره ۳۹۰۲۹

› عنبر ماده ای معطر است که در عطر سازی استفاده می شود. این ماده در دستگاه گوارش نهنگ عنبر تولید می شود و غذای عمده ی نهنگ عنبر جانوارانی مانند ماهی مرکب است. آیا عنبر نجس است؟

› عنبر نجس نیست.

پرسش شماره ۳۹۰۲۲

› در ماشین لباسشویی بعد از شستشوی لباس ها با آب و کف دو مرتبه آبکشی صورت می گیرد و آب به همه جای لباس ها و ماشین می رسد. آیا لباس نجس پاک می شود؟ با توجه به اینکه لباس ها مقداری کفی هستند هنگام آبکشی و اینکه چه مقدار کف باعث مضاف شدن آب قلیل می شود؟ آیا اگر آب قلیل تغییر رنگ بدهد، مضاف می شود؟

› ج۱) لباسشویی ها متفاوت است. ولی به طور کلی، در تطهیر با ماشین لباس شویی، اگر پس از برطرف شدن عین نجاست،

لباس یک بار با آب متصل به کر شسته شود و نیز اگر داخل ماشین لباس شویی قبل از قرار دادن لباس پاک باشد و دوبار با آب قلیل شسته و به طور معمول آب آن گرفته شود، لباس پاک می‌شود.
ج۲و۳) در فرض سؤال چنانچه بعد از مخلوط شدن با کف یا رنگ، بر آن، آب اطلاق نمی شود، مضاف است.

پرسش شماره ۳۹۰۰۱

› آیا زرتشتیان نجس هستند؟

› زرتشتیان اهل کتاب محسوب می شوند و اهل کتاب نجاست ذاتی ندارند.

پرسش شماره ۳۸۹۷۹

› تغذیه زالو از راه خون گوسفند که طبیعتاً نجس است، انجام می شود. زالو پس از تغذیه تا چند روز، قسمتی از خون خورده شده را قی می کند. سؤال بنده این است که آیا این خون قی شده هم هنوز نجس است یا خیر؟

› خون زالو بخودی خود پاک می باشد؛ اما اگر خون حیوان را مکیده باشد تا وقتی تبدیل به خون زالو نشده باشد، نجس است.

پرسش شماره ۳۸۸۸۴

› مایعی هست (در اصل هم مایع بوده است) که اگر انسان آن را بخورد، مست می شود؛ اما سمّی است و از نوع خوراکی ها حساب نمی شود. آیا این مایع نجس است؟

› بنابر احتیاط واجب نجس است.

پرسش شماره ۳۸۷۴۰

› اگر متنجس خشک شده باشد و عین نجاست برطرف شود با آفتاب پاک می شود؟ آیا تر بودن، الزامی است؟

› اگر متنجس از اموری است که با آفتاب پاک می شود تر بودن آن و خشک شدنش با آفتاب الزامی است.

پرسش شماره ۳۸۷۱۵

› موی برس برقی متداول که از بازارخریده ام در بروشورش نوشته به انگلیسی موی خوک وحشی. البته حالت موی نرم ندارد و سفت و محکم است. همه جا هم در ایران هست و معمول است؛ چکار کنم؟ آیا دور بیندازم؟

› اگر معلوم نباشد که قلم مو از موی خوک ساخته شده است یا خیر، استفاده از آن حتی در اموری هم که مشروط به طهارت است، اشکال ندارد و الا استفاده از آن در اموری که مشروط به طهارت است، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۵۸۷

› در هنگام طهارت با آب قلیل (به عنوان مثال طهارت مخرج بول) پس از هربار قطع کردن آب تا چند ثانیه آب روی عضو جاری و از آن جدا می شود. سوال بنده این است که آیا برای تحقق دوبار شست و شو، نیاز به چند ثانیه مکث بین هربار قطع و وصل جریان آب است؟ یعنی هر بار باید صبر کرد تا آب قبلی از محل جدا شود و سپس دوباره آب ریخت یا همین که دوبار آب را قطع و وصل کنیم کفایت می کند و نباید به این موارد توجه کرد؟

› در فرض سؤال همین که بنا بر احتیاط واجب دوبار آب را قطع و وصل کنید، کفایت می کند.

پرسش شماره ۳۸۵۴۳

› طبق فتوای امام خامنه ای چرمی که شک در طبیعی یا مصنوعی بودن آن هست محکوم به طهارت است مگر اینکه احراز شود طبیعی است و ذبح اسلامی نشده؛ حال آیا برای احراز طبیعی یا مصنوعی بودن آن تحقیق و تفحص لازم است؟

› فحص و تحقیق لازم نیست.

پرسش شماره ۳۸۴۸۳

› آیا سنگ مرمر جزء زمین محسوب می شود و پاک کننده است؟

› با تحقق شرائط دیگر، پاک کننده است.

پرسش شماره ۳۸۲۸۰

› ما لاکپشتی در آکواریوم نگهداری می کنیم؛ آیا آب آکواریوم پاک است؟

› لاک پشت خون جهنده ندارد، لذا ادرار و مدفوع آن نجس نیست و موجب نجاست آب آکواریوم نیز نمی شود.

پرسش شماره ۳۸۱۱۴

› آیا امکان تطهیر پنیری که با شیر نجس، درست شده است، وجود دارد؟

› بنا بر احتیاط واجب، تطهیر نمی‌شود.

پرسش شماره ۳۸۱۰۰

› آیا پوست و گوشت حیوان حرام گوشت به جز خوک و سگ نجس است؟

› پوست حیوان حرام گوشت که خون جهنده دارد مانند پلنگ، چنانچه انسان بداند تذکیه شرعی نشده است نجس می باشد.
البته بعضی از حیوانات قابل تذکیه نیستند.

پرسش شماره ۳۷۹۴۱

› بر اثر آبیاری با آب نجس، خاک گلدان و خود گلدان که از جنس گلی بوده، نجس شده است آیا راهی برای تطهیر خاک و گلدان هست؟

› در فرض سؤال اگر آب متصل به کر در خاک و گلدان نفوذ کند و به همه جاهای نجس برسد پاک می شود.

پرسش شماره ۳۷۸۶۶

› میخواستم بدونم آیا این آب متصل به کر حساب می شود؟
لیوانی را زیر شیر آب، پر کرده و فوراً برای طهارت استفاده کنیم.(در واقع از لیوان برای سهولت در امر آب ریختن برای طهارت استفاده کنیم)

› تا زمانی که متصل به کر باشد، حکم کر دارد و در صورت قطع اتصال، قلیل محسوب می شود.

پرسش شماره ۳۷۷۹۳

› آیا صابون خرچنگ و صابون کوسه نجس هستند و یا خیر؟ حکم استفاده از آنها چیست؟

› کوسه و خرچنگ چون خون جهنده ندارند پاک هستند و صابونی که از آنها تهیه شده پاک است و استفاده از آن جایز است.

پرسش شماره ۳۷۶۹۵

› گاهی اوقات در اواخر بارداری، کیسه آب جنین پاره می شود، آیا این مایع، نجس است؟

› مایع مذکور جزء نجاسات شمرده نشده؛ بنابراین اگر خارج از بدن با نجاستی مانند خون تماس نداشته باشد پاک است.

پرسش شماره ۳۷۶۵۴

› آیا آب‌های مانده در کنار نهرها که متّصل به نهر است، حکم آب جاری را دارد؟

› در صورتی که متصل به آب کر یا جاری باشد، حکم همان آب را دارد.

پرسش شماره ۳۷۳۹۷

› اگر بخار بول و غائط به مایع تبدیل شود، آیا پاک است یا نجس؟

› به طور کلی، بخار شیء نجس، نجس نیست و وقتی تبدیل به مایع می شود اگر عرفا عین نجس محسوب نشود، مثلا به آن مایع، بول صدق نکند، نجس نیست.

پرسش شماره ۳۷۲۵۴

› در خصوص نجاست مدفوع، همان طور که مستحضرید در مدفوع اجرام جامدی مانند خوراکی‌های هضم نشده وجود دارد. اگر بعد از تطهیر مخرج، از این اجرام در مخرج باقی مانده باشند، یعنی خمیره اصلی مدفوع شسته شده باشد و اجرام ریزی باقی مانده باشد که اگر در جای دیگری دیده شوند، بر حسب ظاهر شکل و رنگ و ظاهر با مدفوع تفاوت دارند، آیا این اجرام نجس هستند؟

› درفرض سؤال اگر جرمی از غائط در او نباشد پاک است.

پرسش شماره ۳۷۲۴۸

› آیا در اثبات کر بودن آب، ادعای یک نفر کافی است؟ مثلاً خادم مدرسه بگوید، آب کر است.

› اگر اطمینان حاصل شود، کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۳۷۰۷۱

› اگر لباس نجس را به کسی بدهیم که برایمان بشوید و به او بگوییم نجس است آیا می توان برای پاکی لباس، پس از شستشو به گفته او اعتماد کرد؟

› کسی که وکیل شده است لباس انسان را آب بکشد و لباس هم در تصرف او باشد، اگر بگوید آب کشیدم، آن لباس پاک است.

پرسش شماره ۳۶۶۷۶

› آیا قالیشویی نجاست رو برطرف می کنه؟

› اگر به او گفته اید که فرش نجس شده است و او می گوید تطهیر کرده ام و یا مطمئن هستید که رعایت تطهیر را کرده است، فرش شما پاک شده و تطهیر مجدد نیاز ندارد.

پرسش شماره ۳۶۶۵۳

› خونی که بعد لخته شدن سفت می شود و بعد از یک هفته رنگ آن نزدیک سیاه می شود، آیا این وضع هنوز حکم خون دارد و نجس هست؟

› اگر عرفاً به آن خون نگویند، پاک است.

پرسش شماره ۳۶۵۷۴

› آیا دنبلان (بیضه گوسفند و گاو) نجس است؟

› دنبلان گوسفند یا گاوی که به نحو صحیح شرعی، ذبح شده است، نجس نیست ولی خوردن آن حرام است.

پرسش شماره ۳۶۴۰۹

› ازکشور فرانسه پالتویی خریدم که یقه ی آن از دم راکون است؛ لطفا بفرمایید آیا این لباس پاک است یا نجس؟

› اگر شک در این باشد که آن چرم طبیعی است یا مصنوعی، محکوم به طهارت است و اگر بعد از احراز چرم طبیعی بودن آن یقین دارید که ذبح اسلامی نشده محکوم به نجاست است وگرنه چنانچه احتمال دهید که حیوان ذبح اسلامی شده گرچه پاک است ولی مادامی که تذکیه شرعی را احراز نکنید در مواردی که همراه نمازگزار است نماز با آن صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۶۳۷۵

› اگر سوزن یک لحظه به انگشتمان فرو رود و بعد از چند ثانیه انگشتمان خون بیاید، آیا سوزن نجس است؟ با توجه به این که معمولاً با چشم، چیزی روی سوزن از خون معلوم نیستد؛ آیا بررسی لازم است؟

› در فرض مذکور سوزن پاک است و نیاز به بررسی ندارد.

پرسش شماره ۳۶۳۱۸

› ۱- آیا آبی که مانند فواره است پاک کننده می باشد؟
۲- آیا دوش حمام حکم فواره را دارد؟

› جا۱و۲) اگر متصل به لوله کشی شهری یا منبع کر باشد و قطره قطره نشود، حکم آب کر را دارد و پاک کننده است.

پرسش شماره ۳۶۲۶۱

› ۱- جاهایی که انسان شک دارد جزء ظاهر بدن هستند یا باطن بدن، جزء کدام دسته هستند؟
۲- موقع تطهیر مخرج غائط اگر شک کنیم جایی جزء ظاهر است یا باطن باید آن جا را تطهیر کنیم یا نه؟

› جایی را که شک دارید از ظاهر بدن است یا از باطن آن، شستن آن لازم نیست، ولی احتیاط در شستن است.

پرسش شماره ۳۵۸۴۳

› اگر دستمان با ادرار نجس شود و روی آن چسب بزنیم با توجه به اینکه بعد از کندن چسب، اثر آن باقی می ماند چطور باید دست را تطهیر کرد آیا اگر زیر آب لوله کشی بگیریم یا زیر آب لوله کشی مالش دهیم پاک می شود اگر اثر چسب خیلی نباشد؟

› اگر نجاست زیر مانعی قرار گرفته ابتدا باید آن مانع برطرف شود. سپس اگر عضو یا شیئ نجس، بعد از برطرف شدن عین نجاست، یکبار زیر شیر آب لوله کشی قرار بگیرد پاک می شود.

پرسش شماره ۳۵۸۴۰

› آب کر و آب قلیل چیست؟

› آب‌هائی که از مخزن زیر زمینی می‌جوشند مانند آب چشمه و قنات و نیز آب راکدی که حجم آن بقدر ۴۳ وجب باشد (تقریباً ۳۸۴ لیتر) اگر چیزی را که نجس شده است در آن فرو ببرند آن را پاک می‌کند و خود نجس نمی‌شود. ولی آبی که کمتر از این مقدار باشد و از زمین نجوشد (آب قلیل است و) اگر چیز نجسی در آن فرو برده شود، نجس می‌شود و چیزی را که نجس شده پاک نمی‌کند.

پرسش شماره ۳۵۷۸۳

› مهر نجس را چگونه می توان پاک کرد؟

› اگر ظاهر مهر نجس شده است بعد از رفع عین نجاست با یک مرتبه گرفتن آن، زیر آب کر (آب متصل به شیر) یا فرو بردن در کر و جاری پاک می شود.

پرسش شماره ۳۵۴۰۶

› حکم نگه داری حیوانات تاکسیدرمی (خشک) شده در منزل چیست؟
آیا صحیح هست که حیوان تاکسیدرمی شده را خریداری و در خانه نگهداری کرد؟

› فی نفسه اشکال ندارد؛ هر چند اگر ذبح شرعی نشده باشد نجس است.

پرسش شماره ۳۵۲۳۷

› در استفتائات رهبری آمده، شخصی در مورد حجیت قول بچه غیر بالغ در مورد آب کشیدن شی نجس سوال می کند و در جواب گفته می شود که قول بچه ممیز نزدیک بلوغ معتبر است. حال سوال من این است که اگر بچه ای داشته باشیم که در زمینه طهارت و نجاست ممیز است و نزدیک بلوغ هم نیست و ما یقین داریم که آن شئ نجس را آب کشیده اما یقین نداریم که آن را به درستی آب کشیده یا نه، هرچند که احتمال خیلی زیاد هم می دهیم که درست آب کشیده، در این صورت رعایت احتیاط در مورد آن شئ لازم است یا خیر؟ مثلاً این بچه هر وقت به دستشویی می رود یقین داریم که خودش را آب می کشد اما در عین حال در مورد درست آب کشیدن آن یقین صد در صدی نداریم هر چند که گمان نزدیک به یقین داریم که خودش را به درستی آب کشیده، در این صورت باید این طفل را پاک دانست یا باید خودمان او را آب بکشیم؟

› در فرض سؤال چنانچه تطهیر او موجب یقین یا اطمینان شما به پاکی گردد، کفایت می کند و الاّ اعتباری ندارد.

پرسش شماره ۳۴۸۱۶

› آیا پیروان فرقه اهل حق، مسلمان بوده و نجس نیستند و مراودات با پیروان این فرقه مشکل شرعی ندارد؟

› اگر قائل به الوهیت حضرت علی (علیه السلام) باشند کافر و نجس هستند و در صورتی که آنها اعتقاد به توحید و نبوت داشته و هیچ یک از ضروریات دین اسلام را انکار نکنند و معتقد به نقصی در رسالت رسول اکرم (صلی الله علیه وآله) نباشند حکم به کفر و نجاست آنها نمی شود.

پرسش شماره ۳۴۷۷۱

› آیا با ریخته شدن مقداری خون در رودخانه ای جاری و پر از آب گل آلود که حکم آب مضاف را دارد، تماماً نجس می شود؟ (با توجه به اینکه به مجرد رسیدن نجاست به آب مضاف نجس می شود)

› مجرد آنچه در سؤال آمده موجب مضاف شدن آب نمی شود و به طور کلی، تا زمانی که به مضاف شدن آبی که قبلاً مطلق بوده، اطمینان نداشته باشید حکم آب مطلق را دارد و اگر مضاف شده باشد با برخورد با نجاست نجس می شود مگر اینکه به نحوی سرازیر باشد که جریان از بالا به پایین بر آن صدق کند و نجاست به قسمت پایین آن برخورد نماید در این صورت قسمتهای بالاتر نجس نمی شود.

پرسش شماره ۳۴۴۲۷

› آیا با غساله ی حدث می توان خبث را رفع کرد؟

› اگر غساله پاک است اشکال ندارد و نجاست با آن رفع می شود.

پرسش شماره ۳۴۳۶۷

› دریافت و استفاده از هدیه (روغن زیتون) در ظرف شرابی که نمی‌دانیم تطهیر شده است یا خیر، توسط کسی که امکان سؤال کردن در مورد پاکی ظرف از او وجود ندارد، چه حکمی دارد؟ آیا این روغن، نجس است یا پاک؟

› در فرض مذکور، اگر هدیه دهنده مسلمان باشد، ظرف و روغن، محکوم به طهارت است.
به طور کلی هرگاه انسان یقین داشته که بدن یا لباس یا یکی از چیزهای شخص مسلمانی نجس است و آن مسلمان را مدتی نبیند و سپس ببیند که او با آن چیزی که نجس بوده است، رفتار چیز پاک را می‌کند، آن چیز محکوم به پاکی است؛ مشروط بر این که صاحب آن چیز از نجاست قبلی و از احکام طهارت و نجاست با خبر باشد.

پرسش شماره ۳۳۸۶۴

› در وجوب اطلاع دادن از نجاست غذا، منظور از صاحب خانه کیست؟ آیا شامل فرزند و همسر صاحب خانه نیز می شود؟

› منظور کسی است که غذا در اختیار او می باشد.

پرسش شماره ۳۳۷۷۷

› اگر درون ظرفی که گود است نجس شود، آیا برای پاک شدن آن همین که آب کر به درون آن برسد و رنگ و بو و مزه آن تغییر نکند کافی است یا آن که آب باید خارج هم بشود؟

› در فرض سوال خارج کردن آب لازم نیست.

پرسش شماره ۳۳۱۹۲

› آیا شیشه غیر مات، مانع مطهّر بودن آفتاب است یا نه؟

› اگر مانع تابش آفتاب بر جای نجس نباشد، مانع مطهر بودن نیست.

پرسش شماره ۳۳۰۳۵

› آیا تقوّم عالی با سافل درست است؟ یعنی ما که در طبقه بالا هستیم و آب از شیرها می‌ریزد آیا آب کر حساب می‌شود؟ چون به وسیله منبع که در پایین قرار دارد متصل به کر می‌شود.

› در هر صورت اگر آب درون مخزن و لوله، به مقدار کر (تقریباً ۳۸۴ لیتر) باشد و یا اگر کمتر از مقدار کر است، هنگام انتقال آب به وسیله پمپ آب، منبع متصل به کر باشد، کر محسوب می شود و در غیر این صورت، احکام کر بر آن بار نمی‌شود و حکم آب قلیل را دارد.

پرسش شماره ۳۲۹۸۷

› اگر وسیله‌ای نجس شود که امکان آب کشی آن وجود نداشته باشد یا آب کشی عسر و حرج داشته باشد، اگر با دستمال مرطوب پاک کنیم، باز هم سبب انتقال نجاست می شود؟

› در فرض مذکور هم با رطوبت مسریه، نجاست منتقل می شود.

پرسش شماره ۳۱۶۹۰

› با آبی که در ظرفی نگهداری کردیم و بوی کپک گرفته، آیا می توان چیز نجس را تطهیر کرد؟

› تا وقتی که هنوز به آن آب گفته می شود و رنگ و بو و مزه نجاست نگرفته باشد، می توان چیز نجس را با آن تطهیر کرد.

پرسش شماره ۳۰۴۰۸

› اگر با آبی که نجس شده است، گِل درست کرده، سپس با آن، کوزه درست کنند، پاک است؟

› نجس است.

پرسش شماره ۲۹۹۶۰

› شیری که در آن خون دیده شده است، مایه بزنند و آن را تبدیل به ماست یا پنیر کنند، چه حکمی دارد؟

› نجس است و خوردن آن حرام است.

پرسش شماره ۲۹۹۵۹

› گندمی که نجس شده، سپس آرد شود، و با آن نان پخته شود، آیا پاک است یا نجس؟

› نجس است.

پرسش شماره ۲۹۹۵۸

› اگر یک سطح شیب دار خیس باشد و آب های روی سطح، به هم متصل بوده و قلیل باشد، چنانچه قسمت پایین سطح، نجس شود، آیا قسمت بالای سطح هم نجس می شود؟

› اگر آب از بالا به پایین در جریان است؛ آب های بالایی پاک است. ولی اگر آب از پایین تا بالا به هم متصل است، و آب قلیل راکد باشد؛ تمام آن نجس است.

پرسش شماره ۲۹۶۵۰

› آیا کسانی که پیرو دین بهائیت هستند، مانند کفار نجس هستند؟ آیا خرید و فروش با آن‌ها اشکال دارد؟

› همه پیروان فرقه گمراه بهائیت محکوم به نجاست هستند؛ از هرگونه معاشرت و معامله با این فرقه ضاله و مضله اجتناب نمایید.

پرسش شماره ۲۹۳۳۵

› آیا انگوری که برای سرکه شدن در ظرف می ریزیم و در اثر فعل و انفعالات شیمیایی به جوش می آید، نجس می شود یا فقط حرام است؟ این موضوع در ساختن سرکه سیب چگونه است؟

› ۱و۲) اگر مست کننده شود بنا بر احتیاط نجس و خوردن آن حرام است مگر اینکه سرکه شود.

پرسش شماره ۲۹۳۲۱

› کسی که منکر آقا امام زمان (عج) باشد چه حکمی دارد؟

› اگر ناسزا یا عداوتی نسبت به امام زمان علیه السلام نداشته باشد پاک است.

پرسش شماره ۲۹۰۹۰

› اگر برای درست کردن سرکه، داخل ظرفی مثل دبّه، از چند نوع میوه که شامل انگور هم بشود، بریزیم، آیا حتی پس از چهل روز که تبدیل به سرکه می شود، نجس و غیرقابل مصرف است؟
یک بار من از دفتر یکی از مراجع این سؤال را پرسیدم، فرمودند در طول مدت چهل روز که انگورها یک دوره نجس شده است، میوه‌های اطراف خود را نجس می‌کند و آن میوه‌ها دیگر قابل پاک شدن نیست! اگر انگور تنها باشد، پاک می‌شود؛ ولی چون با میوۀ دیگری مخلوط است، کلاً پاک حساب نمی‌شود، حتی پس از چهل روز! آیا این نظر صحیح است؟

› در فرض سؤال، سرکه و آن چه همراه آن است پاک و حلال است، هر چند احتیاط در این است که میوۀ دیگری غیر از انگور، همراه انگور نباشد.

پرسش شماره ۲۴۱۵۴

› آبی که به صورت منقطع از لوله‌ای که هوا گرفته خارج می‌شود، کر است یا قلیل؟

› اگر قبل از هوا گرفتن، آب داخل لوله‌ها به مقدار کر بوده و الآن که خارج می‌شود، شک دارید از کر جدا شده یا نه؛ حکم آب کر را دارد و اگر یقین دارید به کر متصل نیست، آب قلیل است.

پرسش شماره ۲۳۳۰۷

› ۱. آیا ادرار و مدفوع حیوان حلال گوشتی که عادت به خوردن نجاستی، غیر از نجاست انسان کرده، نجس است؟
۲. آیا در این صورت باید استبراء شود؟

› ج۱) نجس نیست.
ج۲) استبراء حیوان لازم نیست.

پرسش شماره ۲۲۷۸۰

› اگر کسانی بگویند در جایی خون ریخته و ما ندانیم که به شوخی می‌گویند یا جدّیّ؛ آیا باید از آن جا اجتناب کنیم؟

› اگر کسی که مکان مذکور در اختیار اوست یا دو نفر عادل، از نجاست آن خبر دهند، باید از آن اجتناب کنید و نیز اگر یک نفر عادل هم بگوید چیزی نجس است، بنابر احتیاط واجب، باید از آن چیز اجتناب کرد؛ مگر آن که بدانید جدّی نمی‌گویند.

پرسش شماره ۱۹۰۹۰

› ذبحی که بدون بردن نام خدا و رو به قبله بودن، توسط شخصی که نسبت به مسائل شرعی بی‌توجه است، انجام شده، خوردن آن صرفاً حرام است یا حکم نجاست هم دارد؟ آیا می‌توان در صورت پخت غذا از سایر اجزای غذا به جز گوشت، استفاده کرد یا خیر؟

› موارد مختلف است؛ اگر ذبیحه را عمداً و از روی علم، پشت به قبله ذبح کرده یا نام خدا را نبرده باشد، هم حرام و هم نجس است و خوردن مابقی غذای نجس نیز جایز نیست.

پرسش شماره ۱۸۶۴۲

› اگر فرش، نجس باشد و به قالیشویی بدهیم تا بشوید و چیزی راجع به نجاست آن نگوییم، آیا فرشی که تحویل می‌گیریم، هنوز نجس است یا پاک شده؟

› اگر فرشها را با آب کر یا قلیل به گونه ای شسته باشند که طهارت را احراز کنید کفایت می کند.

پرسش شماره ۱۸۰۶۷

› امروز پلاک طلای همسرم که منقش به آیة الکرسی بود، در چاه فاضلاب افتاد. ما در یک بلوک شش طبقه زندگی می‌کنیم، که سیستم فاضلاب مشترک دارد. الآن وظیفه ما چیست؟

› در فرض سؤال، استفاده از آن دستشویی تا زمانی که یقین دارید در آن جا وجود دارد، برای شما جایز نیست؛ ولی نیازی نیست به دیگران اطلاع دهید. البته اگر فاضلاب منزل، به فاضلاب شهری وصل است و اطمینان داشته باشید که پلاک از توالت منزل، وارد شبکه فاضلاب شهری شده است، استفاده از توالت اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۱۷۵۲۸

› آیا سگ آبی (فک) هم مانند سگ‌های دیگر نجس است؟

› سگ آبی پاک است.

پرسش شماره ۱۶۷۵۴

› آیا تخم مرغی که از شکم مرغ مرده بیرون می آید، نجس است؟

› پاک است؛ به شرط این که پوست آن سفت شده باشد؛ ولی باید ظاهر آن را آب بکشند.

پرسش شماره ۱۶۵۹۰

› آیا آبی که از برف‌های متراکم در کوه‌ها سرچشمه می‌گیرد و جاری می‌شود، حکم آب جاری را دارد؟

› تعریف آب جاری شامل آب مذکور نمی شود؛ اما اگر به مقدار کر باشد، در حکم آب کر و پاک کننده است.

پرسش شماره ۱۶۱۹۷

› آیا برای تخلی بچه، لازم است که او را رو به قبله یا پشت به قبله، قرار ندهند؟

› احتیاط واجب آن است که بچه را در وقت تخلّی، رو به قبله یا پشت به قبله ننشانند؛ ولی اگر خود بچه بنشیند، جلوگیری از او واجب نیست.

پرسش شماره ۱۶۱۹۴

› اگر داخل یا بیرون کفش به غیر از کف کفش، نجس شود، چگونه باید آن را تطهیر کرد؟

› اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، یک بار آن را در آب کر یا جاری فرو ببرید یا زیر شیری که به کر متصل است بگیرید، به طوری که آب به همه جاهایی که نجس شده برسد، پاک می‌شود و اگر مانند لباس، قابل فشردن است؛ بنابر احتیاط باید آن را پس از فرو بردن در آب، فشار و یا تکان بدهید.

پرسش شماره ۱۵۸۵۳

› آب چشمه‌ای که جاری نیست، ولی به گونه‌ای است که اگر از آن آب برداریم، دوباره آب می‌جوشد؛ آیا حکم آب جاری را دارد؟

› آب مذکور، آب جاری محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۱۵۷۲۴

› منظور از آب جاری، چه آبی است؟

› آب جاری، آبی است که از زمین بجوشد و جریان داشته باشد؛ مانند: آب چشمه و قنات.

پرسش شماره ۱۵۷۲۳

› راه ثابت شدن کریّت آب چیست؟

› کریّت آب به دو راه ثابت می‌شود:
۱. آن که خود انسان یقین کند.
۲. آن که دو مرد عادل، خبر دهند.

پرسش شماره ۱۵۷۲۱

› حکم تطهیر بدن در ظرف طلا و نقره یا گرفتن وضو با آن چیست؟

› به طور کلی تنها خوردن و آشامیدن در ظرفی که از طلا یا نقره ساخته شده، حرام است، ولی نگهداشتن آن یا استفاده‌های دیگر از آن ـ غیر از خوردن و آشامیدن ـ حرام نیست.

پرسش شماره ۱۵۵۲۳

› وقتی که لباس‌ها در آب، رنگ پس می‌دهند و آب رنگی می‌شود، آیا آب مضاف می‌شود؟

› صِرف رنگی شدن آب، باعث مضاف شدن آن نمی‌شود؛ بلکه اگر به گونه‌ای شود که به آن آب گفته نشود، مضاف است.

پرسش شماره ۱۴۲۶۵

› نجاست کفار غیر اهل کتاب، فتوی است یا احتیاط واجب؟

› فتوا است.

پرسش شماره ۱۴۱۷۷

› گفته شده: آب قلیل اگر با نجاست ملاقات کند، نجس می‌شود؛ پس در تطهیر یک شئ با آب قلیل، چه باید کرد؟

› در فرض سؤال اگر نجاست در آب قلیل قرار گیرد کل آن نجس می شود اما اگر آب روی قسمت نجس ریخته شود پس از

برطرف شدن عین نجاست، با جاری شدن آب قلیل بر محل نجس (نجاست غیر ادرار)، پاک می شود؛ البته غساله جدا شده، نجس است.

پرسش شماره ۱۳۵۷۹

› ۱- در برخی از غذاخوریها به جهت طعم دهی مقدار کمی شراب به غذا اضافه می کنند؛ آیا غذا نجس می شود، خوردن آن چه حکمی دارد؟
۲- اگر با جوشاندن غذا، شراب اضافه شده، تبخیر شود، آیا غذا پاک نمی شود؟

› ج۱) بنابر احتیاط غذا نجس شده، و خوردن آن حرام است.
ج۲) غذا ولو در فرض مذکور پاک نمی شود.

پرسش شماره ۱۲۸۸۲

› اگر دستمال کاغذی با آب متنجس، نجس شود، ولی روی آن، آب پاک بریزیم، آیا پاک می‌شود یا باید فشار هم بدهیم؟

› در تطهیر با آب کر، بنابر احتیاط واجب، فشار دادن و خروج غساله یا حرکت و جا به جایی غساله، لازم است و در تطهیر با آب قلیل، باید فشار داد تا غساله خارج شود.

پرسش شماره ۱۰۶۱۷

› اگر چیزی مثل چسب داغ، نجس باشد (با نجاست مخلوط شده) و به لباس بچسبد، چنانچه لباس شسته شود، آیا لباس پاک می شود؟

› در فرض سؤال، ظاهر چسب با شسته شدن، پاک می شود ولی باطن آن نجس می ماند.

پرسش شماره ۹۳۱۲

› آیا بند ناف نوزاد، نجس است؟

› موارد مختلف است. اگر مراد بند نافی باشد که در حالی که روح دارد، از بدن نوزاد جدا می کنند، نجس است؛ ولی اگر مراد بخشی از بند ناف است که بعد از جدا شدن عمده آن، در بدن نوزاد می‌ماند و گیره می‌زنند تا خشک شود، پاک می باشد.

پرسش شماره ۱۶۷۱

غصب

› اگر یکی از ساکنین آپارتمان درب اصلی را نبسته باشد و یا شخصی زنگ بزند و در را برایش باز کند و سرقتی اتفاق بیفتد، آیا ضامن است؟

› ضامن نیست.

پرسش شماره ۷۲۷۵۱

› مالک زمینی آن را رها کرده و بخشی از دیوار های اطراف آن نیز ریخته آیا می توانیم بدون اجازه مالک در آن زمین محصولی بکاریم و بعداً به مالکش اطلاع دهیم؟ در فرض مذکور محصولات متعلق به چه کسی است؟

› چنانچه یقین به رضایت مالک ندارید، کاشتن جایز نیست ولی در فرض کاشت محصول متعلق به صاحب بذر است.

پرسش شماره ۷۰۲۶۴

› شخصی مالی را غاصباً برداشته و صاحب مال نیز در ازای تحویل آن مال، مزد و جایزه ای تعیین کرده است. آیا اگر غاصب مال را برگرداند، شرعاً مستحق آن مزد می‌باشد؟

› تابع نظر صاحب مال است؛ اگر قصد او شامل شخص غاصب نمی شده، غاصب مستحق آن اجرت نمی باشد و برگرداندن آن مال وظیفه شرعی اوست.

پرسش شماره ۷۰۱۶۱

› دو قنات در کنار هم هستند که یکی عمیق تر بوده و به همین علت چاه اول خشک شده است. بعضی از افراد از کاریز دیگر سهم آب ندارند، آیا به همان اندازه که از کاریز مزبور سهم داشته اند در دیگری شریک هستند؟ (فاصله بین دو تا آب جوش که یک تپه لاخی است، حدود ۱۵۰ متر است).

› اگر احراز شود که علت خشک شدن قنات اول، عمیق‌تر شدن قنات دوم بوده، تصرف در قنات دوم بدون رضایت کسانی که فقط در قنات اول سهم داشتند، جایز نیست؛ ولی اگر از اول عمق چاه دوم بیشتر بوده است و علت خشک شدن عمیق شدن نباشد، افرادی که فقط از چاه اول سهم داشتند، در چاه دومی سهمی ندارند.

پرسش شماره ۶۷۸۲۸

› فردی قلمه یا شاخه یا ریشه‌ای از درخت دیگران را غصب نموده و در ملک خود می کارد؛ در صورتی که رشد کند و به درخت تبدیل شود، مالک درخت کیست؟

› صاحب اصل آن قلمه یا شاخه یا ریشه، مالک درخت است.

پرسش شماره ۶۴۷۶۳

› در زمان کودکی چند بار از جیب پدرم مبالغی برداشتم؛ با توجه به سن کودکی و جهالت، از زشتی این عمل اطلاع نداشتم تا این که پدرم به رحمت خدا رفت؛ بعد از مدتی مادرم و سپس مادر بزرگ مادری ام (بعد از فوت مادرم) به رحمت خدا رفتند؛ آیا با توجه به این که مادرم قبل از فوت مادر بزرگم به رحمت خدا رفته و سؤال کردم که علاوه بر برادر و خواهرها باید وراث مادر را هم یعنی عمه و عموها که بعضاً عمو و عمه هم فوت شده‌اند و آنها هم کلی بچه دارند رضایت بطلبم؟ واقعاً این همه رضایت از عمه و عمو و اولاد آنها که فوت شده‌اند مشقت و سختی فراوان دارد و از طرفی باعث بی آبرویی من هم خواهد شد، تکلیف چیست؟

› راه حل این مشکل منحصر در حلالیت طلبیدن نیست؛ بلکه می‌توانید مقدار یقینی مبالغی که از جیب پدر برداشته‌اید را محاسبه کنید و با محاسبه کاهش ارزش پول در این مدت، قیمت فعلی آن را به دست آورید و بر اساس قانون ارث این مبالغ را بین افراد تقسیم کنید؛ لازم نیست علت را بگویید، حتی می توانید به حساب آنها واریز کنید.

پرسش شماره ۵۸۴۳۸

› اگر شخصی از یک میوه فروش، مقداری میوه بخرد و هنگامی که به خانه آمد متوجه شود که یک دانه میوه دیگر اشتباهی در میوه هاست، آیا حق الناس بر عهده اوست؟

› باید با میوه فروش در میان بگذارد و رضایت او را جلب کند.

پرسش شماره ۵۶۱۷۹

› همسرم چند سال قبل، مدیر مجتمع آپارتمانی بود؛ که ساکنین آن جا هزینه های شارژ ساختمان را به یکی از حساب های همسرم واریز می کردند. چند بار اشتباهی حدود صد هزار تومان برداشت کردم. آیا می توانم مبلغ مذکور را به عنوان رد مظالم به فقیر بپردازم؟

› اگر پول، متعلق به دیگران بوده است، باید خود مبلغ همراه با کاهش ارزش آن را به صاحبانش بر گردانید و دادن رد مظالم کافی نیست.

پرسش شماره ۵۱۵۱۱

› معنای اصطلاحی غصب چیست؟ آیا مشروط به تصرف همراه با قهر و غلبه است؟ و آیا مشروط به مالیت داشتن آن شیء است تا غصب محقق شود؟

› غصب آن است که انسان به ناحق بر مال یا حق کسی مسلط شود، هر چند با قهر و غلبه نباشد، بلکه اگر از روی غفلت و یا اشتباه هم باشد، حکم غصب را دارد. غصب مشروط به مالیت داشتن شیء مغصوب نیست، مهم این است که ملک یا حق دیگری به چیزی تعلق گرفته باشد.

پرسش شماره ۵۰۵۱۸

› اگر شخصی در مکانی سرایدار و نگهبان باشد که خانه او هم در همان مکان باشد، آیا می‌تواند در حیاط آن مکان بدون اطلاع دادن به صاحب اصلی مکان، دام و طیور پرورش دهد و درآمد کسب کند؟ با توجه به اینکه در زمان بستن قرارداد، هیچ ممنوعیتی برای سرایدار در رابطه با پرورش دام و طیور شرط نشده باشد؟

› تصرف مذکور بدون رضایت صاحب ملک، جایز نیست.

پرسش شماره ۴۹۹۲۶

› اینجانب کارگر یکی از شرکت‌های تولیدی هستم. در اثر کوتاهی یکی از کارگران خسارت سنگینی به یکی از ماشین‌ها وارد شد؛ بازرس کارخانه از من پرسید که آیا فلانی مقصر بوده است یا نه؟ اینجانب از ترس اخراج کارگر، تقصیر او را انکار کردم، لذا صاحب کارخانه مخارج تعمیر را خودش متقبل شد و کسی از این مطلب خبر ندارد؛ آیا من ضامن هستم؟

› شما مرتکب گناه شده اید و باید توبه کنید ولی ضمان به عهده همان کارگری است که کوتاهی کرده است.

پرسش شماره ۴۹۵۲۷

› اگر کسی با علم به مال غصبی، آن را از شخصی بخرد، اکنون مالک، مال خود را از خریدار پس گرفته است. آیا خریدار می تواند از فروشنده که غاصب مال بوده است، پول خود را مطالبه کند و پس گیرد؟

› در فرض سؤال، می‌تواند به فروشنده مراجعه کند و پول را پس بگیرد.

پرسش شماره ۴۷۸۸۲

› شخصی مدت ها اموالی را از مکانی دولتی دزدیده و به فروش می رسانده؛ بعد دستگیر شده و محکوم به حبس و رد مال گردیده است. لطفا تکلیف اموالی را که خریداران خریده اند در صورت:
۱) عدم علم به دزدی بودن
۲) شک به دزدی بودن
۳) علم به دزدی بودن
۴) اگر رد اموال و پرداخت جریمه از جانب دزد انجام گردد، آیا خریداران بریء الذمه می‌گردند؟

› ج۱و۲) در این دو فرض تا زمانی که خریدار علم به دزدی بودن مال نداشته باشد تکلیفی ندارد.
ج۳) چنانچه خریدار بداند که مال دزدی است حق خریدن آن را ندارند.
ج۴) در هر صورت چنانچه بعد از معامله ثابت شود که مال دزدی بوده است، مالک مال می تواند مالش را از دزد یا از خریدار مطالبه کند در صورتی که مالک مال، معامله انجام شده را بپذیرد، ثمن را از دزد می گیرد و خریداران تکلیفی ندارند.

پرسش شماره ۴۶۷۷۰

› زمین بزرگی در سمت مقابل منازل همسایه‌ها از بعد انقلاب بی‌استفاده مانده است و جای ریختن زباله و ... شده است. اینجانب در راستای منزل خود در زمین مقابل در عرض ۱متر و طول ۱۵ متر درخت‌کاری و سبزی‌کاری کرده‌ام و همسایه‌ها نیز از سبزی آن استفاده می‌کنند. آیا خوردن سبزی و میوه که با آب شخصی کشت کرده‌ام مشکل دارد؟ تکلیف اینجانب چیست؟

› خوردن سبزی و میوه‌ای که کشت کرده‌اید، اشکالی ندارد، ولی برای تصرف در زمین، باید از مالک آن اجازه بگیرید و ضامن اجرت استفاده از زمین مذکور در این مدت می باشید.

پرسش شماره ۴۵۴۸۵

› درصورتی که کودک غیر بالغ ـ اعم از ممیز و غیر ممیز ـ خسارتی به مال کسی بزند، مثلا خانه کسی مهمان رفتیم دکمه کولر آنها را زد و کولر خراب شد یا گلدان آنها را شکست، آیا جبران خسارت بر عهده ولیّ کودک است؟ اگر برعهده ولی باشد آیا می

توان از اموال خود کودک خسارت را داد؟

› اگر به گونه ای باشد که خسارت زدن، منتسب به کودک شود، خود او ضامن است و ولیّ او می تواند از مال بچه خسارت را بپردازد؛ اما اگر پدر از مال خود یا از مال فرزند، پرداخت نکرد، باید خود بچه بعد از بلوغ، جبران کند و یا از شخص خسارت دیده، طلب حلالیت نماید.

پرسش شماره ۴۴۱۵۷

› من برای گردش با همسرم به طبیعت رفتیم و یک جاهایی از زمین‌های زراعی رد شدیم که حصار کشیده نبود و نمی‌دانستیم صاحب آن کیست، اما طوری عبور کردیم که آسیبی به زمین وارد نشود. آیا این غصب و حق الناس محسوب می‌شود؟

› در زمین بسیار وسیعی که از روستا و ده دور و چراگاه حیوانات است، اگر چه صاحبانش راضی نباشند، عبور کردن و نماز خواندن و مانند آن اشکال ندارد و در زمین‌های زراعی هم که نزدیک ده است و دیوار ندارد، اگر چه در بین مالکین آنها صغیر و دیوانه باشد، نماز و عبور و تصرفات جزئی اشکال ندارد، ولی اگر یکی از صاحبانش ناراضی باشند تصرف در آن حرام است.

پرسش شماره ۴۳۷۲۳

› حکم ورود حیوان، غاز، گاو و ... به زمین همسایه در صورتی که پرچین مناسب برای جلوگیری از ورود حیوانات ایجاد نکرده باشد و حیوان راه ورود داشته باشد، چیست؟ آیا صاحب حیوان، ضامن خسارات وارد شده است؟

› اگر صاحب حیوان همراهش بوده باشد یا حیوان شب از لانه و طویله اش خارج شده و خسارتی وارد کرده است، خسارت وارد شده بر عهده صاحب حیوان است، اما اگر در روز بوده و صاحب حیوان همراه حیوان نبوده، صاحب حیوان ضامن نیست.

پرسش شماره ۴۳۴۷۱

› در زمین کشاورزی خودم کود شیمیایی استفاده نمودم. شخصی گوسفندان خودش را از زمین من عبور داد. برخی از گوسفندان او با خوردن علف‌های زمین، از بین رفتند. آیا من ضامن گوسفندان او هستم؟

› در فرض سؤال، شما ضامن گوسفندان نیستید.

پرسش شماره ۴۳۲۹۳

› در پاسیون یا همان حیاط خلوت طبقه همکف در سند به نام نورگیر مشاع ذکر شده اما مالک واحد همکف به آن دسترسی دارد و عرفاً جزء منزل وی است و واحدهای دیگر امکان استفاده از آن را ندارند. آیا هر گونه تصرف و ساخت اتاقک، آشپزخانه و یا برگزاری نماز و جلسه قرآن در مکان مذکور جایز است؟

› اگر ملک مشاع باشد رضایت همه مالکان در این نوع تصرفات شرط است.

پرسش شماره ۴۲۱۷۱

› من یک جارو برقی دست دوم خریدم که کار هم نمی کرد؛ بعداً یکی به من گفت که اموال فروشی آن منطقه دزدی هستند؛ حالا حکمش چیست؟

› اگر اطمینان به دزدی بودن آن جارو برقی ندارید وظیفه‌ای ندارید؛ البته چون معیوب بوده است می‌توانید آن را پس بدهید و یا تفاوت قیمت آن را بگیرید.

پرسش شماره ۴۰۶۵۳

› شخصی مالی دارد که اجازه تصرف و استفاده از آن را به دیگران نمی‌دهد، ولی اگر توضیح داده شود و توجیه هم شود، یقین داریم که اجازه می‌دهد؛ از طرفی توضیح دادن، باعث آزار و اذیت ایشان می‌شود؛ در شرایط مذکور، آیا حق استفاده از مال او بدون اجازه و رضایت داریم؟

› تا رضایت صاحب مال را کسب نکرده‌اید، نمی‌توانید از مال او استفاده کنید.

پرسش شماره ۴۰۳۴۴

› فردی با دستکاری پشت کنتور آب، انشعابی غیر قانونی گرفته و درختان حیاط را آبیاری می کند. آیا استفاده و آشامیدن از آب و میوه های درختان حیاط برای ما مهمانان، اشکال دارد؟

› استفاده از آب برای شما جائز نیست؛ اما استفاده از میوه درختان با اجازه صاحب درخت برای شما اشکالی ندارد هر چند کسی که به درختان آب می دهد ضامن آب مصرفی است و در صورت وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر باید به این واجب عمل کنید.

پرسش شماره ۴۰۲۳۴

› در مورد اموال و املاکی که در ید غاصب و غیر مالک بوده و به اندازه‌ای در آن دخل و تصرف شده که قلب ماهیت داده است، برای مثال، مِلکی که در آن ساختمان ده طبقه ساخته شده است، آیا می‌توان قائل به تلف شدن این ملک شد و مالک آن را فقط مستحق اخذ قیمت دانست؟ یا در هر حال، مدّعی و مالک ملک، فقط نسبت به عین مال حق دارد؟

› در فرض سؤال مالک نسبت به عین ملک و زمین خود حق دارد و غاصب هیچ گونه حقی در آن ندارد و اگر مالک بخواهد، غاصب باید ساختمان را تخریب کرده و زمین را تخلیه کند.

پرسش شماره ۳۹۹۶۱

› کالای سرقتی ای که از یک دست فروش سرقت شده و حالا بنده در صدد برگرداندن کالا به صاحبش هستم، ولی نمی دانم در آن منطقه مربوط به کدام دستفروش بوده؛ یعنی بین چند نفر شک دارم. حکم بازگرداندن کالا و مبلغ چگونه است؟ آیا می شود به جای آن رد مظالم داد؟

› به طور کلی باید کالا به کسی که اطمینان دارید، متعلق به اوست برگردانده شود و باید نسبت به آن تحقیق نمایید و در صورتی که امکان یافتن صاحب معیّن آن در بین افراد متعدد نباشد، از طریق قرعه یکی از دستفروشان را تعیین و کالا را به او تحویل دهید.

پرسش شماره ۳۷۳۵۱

› اگر انسان با مال حرام و همچنین اسباب و وسایلی که تصرف در آن حرام است، علم و فن و تجربه‌ای شخصی به دست آورده باشد، آیا می‌تواند از آن استفاده کند یا این که چون به هر صورت مسبب تصرف در مال حرام و اسباب و وسایل ذکر شده بوده، بهتر است استفاده نکند؟

› نسبت به مال حرام و تصرفاتی که در آن داشته است ضامن است، لکن بهره بردن از علم و تجربه حاصل شده، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۷۳۲۳

› آیا تصرف در زمین‌هایی که از طرف بنیاد مسکن به افراد واگذار می‌گردد، جایز است؟ در حالی که این زمین‌ها صاحبانی داشته است که در آنها کشاورزی می‌کردند و هم اکنون از واگذاری آنها توسط بنیاد مسکن به دیگران رضایت ندارند.

› اگر زمین مزبور به حکم حاکم شرع یا با استناد به قانون جاری دولت اسلامی از مالک قبلی آن گرفته شده باشد، تصرّف در آن متوقف بر اجازه مالک قبلی آن نیست.

پرسش شماره ۳۴۵۵۸

› اگر شاگردی بدون اجازه صاحبِ کار یا صاحب مغازه، پولی را از دَخل بردارد به قصد اینکه بعداً پول را برگرداند، آیا مصداق سرقت و غصب به شمار می آید؟

› اگر بدون اجازه و رضایت صاحب مغازه باشد، غصب و حرام می باشد.

پرسش شماره ۳۴۴۶۶

› ۱. اگر کالای سرقتی در دست ما باشد که امید به پیدا کردن صاحب آن نداریم، کالا را چه کار کنیم؟
۲. اگر کالای مذکور از مغازه، سرقت شده باشد (که صرفاً هدفش، فروش همان کالاست) آیا باز هم باید کالا به مغازه داده شود یا پرداخت مبلغ، کافی است؟

› ج۱) اگر مأیوس از پیدا کردن صاحب آن هستید، آن را از طرف صاحبش به فقیر بدهید.
ج۲) اگر عین کالا باقی باشد، باید خود کالا برگردانده شود و پرداخت قیمت آن کافی نیست؛ مگر صاحب کالا راضی باشد. ضمناً در صورت پرداخت مبلغ، اگر ارزش آن کم شده باشد، باید تفاوت ارزش پرداخت شود؛ همچنین اگر کالای مزبور منفعتی دارد، غاصب باید اجرت این مدت را هم پرداخت کند.

پرسش شماره ۳۱۹۴۹

› من کارمند بانک بخش ستادی هستم و در ساعاتی که کار خاصی به من ارجاع داده نشود، در رابطه با طرح هایی کار می کنم که امکان تجاری شدن در آینده را خارج از بانک خواهد داشت. البته صرفاً وقت، اینترنت و کامپیوتر را برای این کار استفاده می کنم. لطفاً بفرمایید آیا بنده مجاز به چنین کاری هستم یا خیر؟ به هر حال تمام ساعات کاری، مفید نیست و بنده هم ساعات دیگر را به جای بطالت در تدارک کسب و کار دیگری هستم، که امیدوارم خیر آن به جامعه هم برسد.

› به طور کلی استفاده کارمندان از امکانات بیت المال در ساعات رسمی کار به مقدار متعارفی که مورد ضرورت و نیاز است و شرایط کاری، بیانگر اذن به کارمندان در این مقدار از استفاده است، اشکال ندارد و همچنین استفاده از امکانات بیت المال با اذن کسی که از نظر شرعی و قانونی حق اذن دارد، بدون اشکال است. در نتیجه اگر تصرّفات شخصی شما در بیت المال به یکی از دو صورت مذکور باشد، چیزی در این رابطه به عهده شما نیست، ولی اگر از اموال بیت المال استفاده غیر متعارف کرده باشید و یا

بدون اذن کسی که حق اذن دارد، بیشتر از مقدار متعارف استفاده نمایید، ضامن آن هستید و باید عین آن را اگر موجود باشد به بیت المال برگردانید و اگر تلف شده باشد، باید عوض آن را بدهید و همچنین باید اجرة المثل استفاده از آن را هم در صورتی که اجرت داشته باشد به بیت المال بپردازید.

پرسش شماره ۳۱۱۸۵

› چند سال پیش پول یا مال چند نفر سرقت شد. اگر به اندازه ارزش پول و اموال مسروقه هدیه خریده شود و یا موبایل آنها را شارژ پولی کنیم، آیا کفایت می کند؟

› اگر پول بوده، برگرداندن معادل همان پول به ارزش روز کافی است ولی اگر مال دیگری بوده لازم است عین همان مال اگر موجود باشد برگردانده شود و در صورتی که از بین رفته مثل همان چیزی که سرقت شده اگر مثلش وجود دارد و الا قیمتش را به صاحبش برگردانید.

پرسش شماره ۲۷۱۴۴

› من در یک شوخی با دوستم بدون این که قصد شکستن گوشی اش را داشته باشم و بدون اینکه خبر داشته باشم در دستش موبایل دارد، تعادلش را به هم زدم و موبایل از دستش افتاد و صفحه‌اش شکست؛ می‌خواستم ببینم الآن هزینه خسارت گوشی با من است و اگر ندهم مدیون می‌شوم؟

› هزینه خسارت بر عهده شما است و ضامن آن هستید.

پرسش شماره ۲۶۷۰۴

› آیا می‌توان با پول شخصی که مبتلا به آلزایمر است، بدون این که نظر او پرسیده شود، صدقه داد؟

› تصرف مذکور، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۴۵۰۹

› چندین سال قبل، فردی چند قطعه زمین را به پدر بزرگم امانت می دهد تا بر روی زمین کار کرده و محصول را نصف کنند. بعد از گذشت سال ها پدر بزرگم خود را صاحب زمین دانسته و از برگرداندن زمین به صاحب آن خودداری کرده است؛ حال آیا استفاده از میوه باغ های مذکور، برای ما جایز است؟

› اگر درختان، توسط پدر بزرگ شما کاشته شده، استفاده از میوه های آن اشکال ندارد. ضمناً تصرف در زمین از زمانی که غصب شده است جایز نبوده و باید هزینهٔ استفاده از زمین به صاحبش پرداخته شود.

پرسش شماره ۲۲۹۲۸

› ۱. تعدادی اراضی مشاعی تفکیک شده به برخی کارکنان از جمله به کارکنان خدمات شهرداری واگذار شده و اقدام به ساختمان سازی کرده اند. برخی از مالکان نسبت به سهم شهرداری ناراضی هستند. آیا این قبیل اراضی حکم غصب را دارد؟
۲. نماز خواندن در آن ها چه حکمی دارد؟

› جاو۲) اگر گرفتن زمین با استناد به قانون جاری دولت اسلامی یا با حکم حاکم شرع بوده، حکم غصب را ندارد و نماز در آن صحیح است.

پرسش شماره ۲۲۶۷۱

› کسی سابقاً بخشی از اموال دولتی را به منزل آورده است؛ اکنون آیا باید عین وسیله را برگرداند یا هزینهٔ آن را به خزانهٔ دولت واریز کند؟

› با وجود خود وسیله، باید وسیله را همراه با خسارت نقص و اجرت استفاده در این مدت، بازگرداند.

پرسش شماره ۲۲۱۸۷

› یکی از اپراتورهای تلفن همراه، دچار مشکل شده و بسته اینترنتی به مبلغ دویست هزار تومان را برای من به صورت رایگان فعال کرده است؛ با توجه به این که این اتفاق اشتباهاً پیش آمده و امکان لغو بسته وجود ندارد، تکلیف شرعی بنده چیست؟ آیا می‌شود در آینده، هزینهٔ آن را پرداخت کرد؟

› استفاده از این بسته، جایز نیست، مگر بعد از این که هزینه را بپردازید یا از مسئولی که حق اجازه دادن دارد، اجازهٔ تصرف بگیرید و بعداً هزینه را بپردازید.

پرسش شماره ۲۰۷۹۴

› ما یک ماشین داشتیم که داخل ماشین پر از لباس و وسیله بود؛ دزد ماشین را بُرد و بعد از یک ماه ماشین پیدا شد که یک مقدار لباس داخل ماشین بود، اما لباس‌های ما نیست؛ آیا می‌توانیم از این لباس و وسایل استفاده کنیم یا خیر؟

› اگر اطمینان ندارید که لباس و وسائل مذکور برای کسی است که لباسها را دزدیده است، استفاده از آن‌ها جایز نیست.

پرسش شماره ۲۰۱۳۹

› همسایه ما میوه‌ای که بدون اجازه و رضایت صاحب باغ بود را برای ما آورد و اعلام کرد که بعداً از صاحب باغ رضایت می‌گیرد، ما هم از آن میوه ها استفاده کردیم؛ تکلیف چیست؟

› خوردن میوه ها ولو در فرض سؤال برای شما جایز نبوده و شما ضامن می‌باشید ولی اگر بعداً مالک اجازه دهد و اعلام رضایت

کند، تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۱۹۸۸۰

› ۱. آیا هک کردن وای فای دیگران جایز است؟
۲. اگر وای فای کسی را هک کرده باشیم، باید حلالیت بگیریم؟
۳. اگر شخص را نشناسیم یا سخت پیدا شود، چه وظیفه‌ای داریم؟

› ج۱) جایز نیست.
ج۲) باید حلالیت بطلبید یا مبلغ اینترنت مصرف شده را به ایشان بدهید.
ج۳) اگر از پیدا کردن شخص، مأیوس هستید، قیمت مقدار مصرفی را از طرف او به فقیر متدین صدقه دهید. هرچند مطابق احتیاط، آن است که با اذن حاکم شرع باشد.

پرسش شماره ۱۹۷۸۰

› حکم نگهداری و استفاده از کالای سرقت شده از مغازه ای که بعدها مبلغ آن را پرداخت کرده‌ایم، چیست؟

› در فرض سؤال کالای سرقت شده باید به صاحبش برگردد و یا با آگاهی و رضایت مالک، قیمت آن پرداخت شود؛ بنا بر این پرداخت پول بدون این که او آگاه و راضی به این مبادله باشد، کافی نیست.

پرسش شماره ۱۷۵۰۰

› اگر کسی آب پشت کنتور، را پای درخت بریزد، برای حلال شدن میوۀ درخت، چه وظیفه‌ای دارد؟

› در فرض سؤال، استفاده از میوه، اشکال ندارد، ولی ضامن آب مصرفی می‌باشد و باید قیمت آن را طبق قوانین و مقررات ادارهٔ آب، پرداخت کند.

پرسش شماره ۱۴۲۴۱

› انبار نمودن وسایل شخصی در فضاهای مشاع و مشترک (بام، زیر پله، حیاط، موتورخانه، پارکینگ و راه پله) در ساختمان‌های آپارتمانی، بدون اخذ موافقت ساکنین و همسایگان آپارتمانی در یک ساختمان، آیا جائز است؟

› استفاده های یاد شده از ملک مشاء، باید با رضایت سایر شرکا باشد.

پرسش شماره ۹۰۶۸

› اگر شخصی سفیه باشد و امورات مالی او را خانواده‌اش بر عهده داشته باشند، مثلاً همسرش به هزینه های خورد و خوراک و هدیه دادن به دیگران و... می‌پردازد، آیا اگر هدیه ای از مال آن سفیه به ما بدهند، جایز است آن را بگیریم و استفاده کنیم؟ آیا استفاده از مال آن سفیه برای همسر و فرزندانش جایز است؟

› در هر صورت تصرف در اموال سفیه باید با اجازه ولیّ شرعی او انجام شود، در غیر این صورت جایز نیست. ولایت بر سفیه، در صورتی که در حالت سفاهت بالغ شود، با پدر و جدّ پدری یا وصی آن ها است؛ اما ولایت بر سفیهی که سفاهتش بعد از بلوغ، عارض شده با حاکم شرع می باشد.

پرسش شماره ۶۱۸۵

› در صورت اعراض مالکین اراضی کشاورزی و احیاء آن توسط غیر مالک، آیا موجب تملک آن توسط احیا کننده می‌شود؟

› در صورتی که مالکین اراضی کشاورزی از آن واقعاً اعراض کرده و صرف نظر کنند و آن زمین‌ها توسط غیر مالک احیاء شود یا بر آن تسلط پیدا کنند؛ می توانند آن را با رعایت قوانین مربوط تملّک کنند.

پرسش شماره ۵۶۰۱

› اگر شاخه‌های درختی از دیوار رد شده باشد، حکم استفاده از میوه‌اش چیست؟

› موارد مختلف است؛ اگر مقصود این است که شاخه درخت وارد منزل شما شده، استفاده از میوهٔ آن بدون رضایت صاحب درخت، جایز نیست.

پرسش شماره ۵۲۰۳

› اگر شک کنم یک وسیله‌ای مال خودم است یا نه، به طوری که فوق العاده شبیه مال خودم باشد، ولی شک دارم؛ وظیفه چیست؟

› موارد مختلف است. اگر مثلا در خانه ای که ساکن هستید چیزی را پیدا کنید و ندانید که مال شما است یا مال دیگری، پس اگر دیگران داخل خانه نشده باشند یا افراد اندکی از مردم اتفاقاً وارد آن شده باشند، آن چیز، مال شما محسوب می شود ولی اگر از جاهایی باشد که مردم در آن تردّد دارند، مانند بیرونی خانه که برای میهمان ها و واردین و عیادت کنندگان آماده شده است یا مسافر خانه ها و اماکن عمومی، در این صورت آن چیز حکم مال پیدا شده یا مجهول المالک را دارد، مگر این که اطمینان پیدا کنید که مال خود شما است.

پرسش شماره ۵۴۷

قوانین و مقررات و اموال بیت المال

› در تصادف رانندگی مقصر شناخته شدم و بعد از ارائه اسناد لازم به راننده، خسارت دیده به بیمه مراجعه و مبلغی بابت خسارت دریافت کرد. ایشان جهت افت قیمت نیز مبلغی مطالبه کردند که بنده قبول نکردم. آیا بنده مدیون هستم و تکلیف چیست؟

› در ماشین های متعارف اگر افت قیمت طوری باشد که عرفاً خسارت و ضرر صدق کند، دریافت افت قیمت اشکال ندارد و در ماشین های غیر متعارف، ملاک قانون می باشد.

پرسش شماره ۷۲۸۶۹

› استفاده از آب چاه برای زمینی که مالک آن بعد از استعلام از اداره مربوطه، متوجه شده بر خلاف قوانین و مقررات بوده است، چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال که خلاف قوانین و مقررات می باشد، استفاده جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۷۰۷

› اگر کسی اموالی را در سال های گذشته تلف کرده باشد، قیمت امروز را بپردازد یا قیمت روز تلف را ضامن است؟

› ملاک قیمت یوم التلف است؛ ولی کاهش ارزش پول (تورم) هم باید جبران و محاسبه شود.

پرسش شماره ۷۲۴۷۹

› آیا پیروی از تمام قوانین جمهوری اسلامی لازم است؟

› مخالفت با قوانین و مقررات و دستورات دولت اسلامی که به طور مستقیم توسط مجلس شورای اسلامی وضع شده و مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته اند و یا با استناد به اجازه قانونی نهادهای مربوطه وضع شده اند، برای هیچ کس جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۷۹۴

› وسیله ای از اداره را گم کردم و طبق وظیفه ضامن بوده و خسارت آن را به اداره پرداخت کردم و بعد از مدتی وسیله پیدا شد. تکلیف وسیله و خسارت پرداخت شده چیست؟

› وسیله را به اداره تحویل دهید و مبلغ پرداختی را دریافت نمایید.

پرسش شماره ۷۰۷۸۲

› حکم نمونه برداشتن از گیاهان جنگلی برای پرورش و تکثیر چیست؟

› اگر آن گیاهان صاحب خاصی نداشته و ممانعتی از طرف قانون و مقررات مربوطه نباشد، نمونه برداری اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۶۹۶۷۱

› ۱. با اجازه مدیر کتابخانه آیا می توان کتبی که به تعداد اضافی موجود است را به کتابخانه، مسجد یا مراکز آموزشی دیگر برد؟ ۲. تعدادی خودکار، دفترچه و... در کتابخانه جا مانده است، آیا می توان از آنها استفاده کرد و یا به طلاب نیازمند داد؟

› ج۱) اگر وقف نیست و جزء اموال است، طبق نظر متولی و مقررات مرتبط با آن عمل شود؛ ولی چنانچه وقف باشد، تا زمانی که در همانجا قابل استفاده باشد، حق انتقال به جای دیگری ندارید.
ج۲) اگر از یافتن صاحبان وسائل مذکور، ناامید هستید، از طرف صاحبان آنها به فقیر (از جمله طلاب نیازمند) داده شود.

پرسش شماره ۶۹۶۵۸

› چنانچه شخصی نیاز به استفاده از تلفن اداره جهت انجام امور شخصی داشته باشد و مسئول مربوطه نیز با وی هماهنگ باشد، حکم شرعی آن چیست؟

› به طور کلی استفاده کارمندان از امکانات بیت المال در ساعات رسمی کار به مقدار متعارفی که مورد ضرورت و نیاز است و شرایط کاری بیانگر اذن به کارمندان در این مقدار از استفاده است، اشکال ندارد و همچنین استفاده از امکانات بیت المال با اذن کسی که از نظر شرعی و قانونی حق اذن دارد، بدون اشکال است. در نتیجه اگر تصرّفات شخصی انسان در بیت المال به یکی از دو صورت مذکور باشد، چیزی در این رابطه به عهده او نیست، ولی اگر از اموال بیت المال استفاده غیر متعارف کند و یا بدون اذن کسی که حق اذن دارد، بیشتر از مقدار متعارف استفاده نماید، ضامن آن است و باید عین آن را اگر موجود باشد به بیت المال برگرداند و اگر تلف شده باشد، باید عوض آن را بدهد؛ همچنین باید اجرة المثل استفاده از آن را هم در صورتی که اجرت داشته باشد به بیت المال بپردازد.

پرسش شماره ۶۹۰۶۰

› اگر احتمال داده شود مکانی انبار احتکار مواد غذایی است، آیا تحقیق و گزارش دادن جایز است؟

› در فرض مذکور که یقین به کار خلاف قانون و حرام ندارید، تجسس در آن جایز نیست و وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۵۶۱۴۳

› قصد دارم مالی که از بیت المال ضایع کرده‌ام را برگردانم. برای جبران کاهش ریالی باید چگونه و بر اساس چه معیاری مبلغ را تعیین کنم؟ مثلاً با پول طلا مقایسه کنم، با ارزی مثل دلار، یا غیره.

› تشخیص مقدار دقیق تورم، موکول است به عرف متخصص؛ در مواردی که مقدار آن معلوم نشود، می‌توانید طبق شاخص بانک مرکزی محاسبه نمایید.

پرسش شماره ۵۳۲۸۱

› گروه علمی دانش آموزان و دانشجویان با واحد علمی بسیج همکاری می کند. آیا با اجازه مسئول حوزه پژوهشی حوزه مقاوت بسیج، استفاده از بودجه بخش علمی برای انجام پروژه های علمی و تحقیقاتی گروه از جمله خرید ابزار و قطعات جایز است؟

› استفاده از اموال بیت المال باید در چارچوب مقررات مربوطه و یا با اذن مسئولی باشد که شرعاً و قانوناً چنین حقی دارد. در غیر این صورت جایز نیست و موجب ضمان است.

پرسش شماره ۴۳۵۴۹

› آیا استفاده از سهمیه کنکور برای فرزندان جانباز و آزاده، قانونی و جایز است؟ آیا تضییع حقوق دیگران نیست؟ آیا درآمد حاصل از آن در آینده حلال است؟

› ملاک در این گونه امور، قانون و مقررات مربوطه است و اگر طبق قوانین و مقررات باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۹۲۱

› طبق قانون کار، مشمول بیمه بیکاری تأمین اجتماعی شدم. بعد از سه ماه در شهر دیگر مشغول به کار شدم و حدود ۱۸ ماه

بیمه بیکاری را نیز دریافت می‌کردم. بعد از مدتی متوجه اشتباه شده و قصد برگردان مبلغ دریافتی را کردم؛ ولی مسئولین می‌گویند چنین قانونی در این مورد وجود ندارد؛ آیا دریافت بیمه بیکاری در حین داشتن کار، شرعاً حرام است؟ قصد جبران خسارت را دارم. تکلیف چیست؟

› به طور کلی این گونه امور، تابع قوانین و مقررات مربوطه است. لذا اگر آن چه که از اموال بیت المال نزد شماست، از اموال دولتی مختص به اداره خاصی از اداره های دولتی باشد باید در صورت امکان به همان اداره برگردانید و الا باید به خزانه عمومی دولت تحویل بدهید.

پرسش شماره ۴۲۶۸۳

› جهت تکثیر گل و گیاه، از شاخه درختان داخل اداره، سطح شهر، میادین، بلوارها و... استفاده می‌کنم؛ آیا اشکال دارد؟

› این گونه امور تابع قوانین و مقررات مربوطه است. بنا بر این جواز تصرّف در آن ها هم متوقف بر اذن فرد مسئولی است که حق تصرّف در این امور را دارد.

پرسش شماره ۴۲۳۷۵

› از برق مشترک کوچه، جهت برق مورد نیاز برای ساختن یک خانه استفاده شده است. آیا رد مظالم کافی است؟ چه مقدار و به کجا باید پرداخت شود؟

› در فرض سؤال باید قیمت برق مصرفی، طبق مقررات به اداره برق پرداخت شود.

پرسش شماره ۴۲۳۳۶

› آیا استفاده از کارت متروی معلولین که رایگان و در اختیار ایشان است، با اذن و رضایت ایشان اشکال دارد؟

› این گونه امور تابع قوانین و مقررات مربوطه است و استفاده نمودن در غیر مواردی که اجازه داده شده، در حکم غصب است و موجب ضمان می باشد.

پرسش شماره ۴۲۱۳۰

› در محل کار اداری، گاهی ارباب رجوعی نداریم و احیانا کار موظفی نیست، آیا چرت زدن و استراحت کوتاه مدت در شرائط مذکور، اشکال دارد؟

› اقدام به انجام کارها و امور شخصی در اثناء کار و در محل کار، تابع مقررات و اجازه قانونی مسئول مربوطه است.

پرسش شماره ۳۹۱۳۸

› رفتن به خدمت سربازی، آیا واجب است؟

› باید مطابق قانون نظام وظیفه عمل شود.

پرسش شماره ۳۹۱۱۲

› حدود دو سال پیش در شرکتی زیر مجموعه وزارت نفت استخدام شدم. در فرم ثبت نام، سؤالی درباره سابقه بیماری و بستری شدن بود که بنده خلاف آن را نوشتم. چنانچه واقعیت را بازگو کنم امکان اخراج و بی‌کار شدن می‌رود. الآن عذاب وجدان گرفته‌ام؛ تکلیف من چیست؟

› دروغ در هر صورت حرام است و به خاطر دروغ گفتن توبه و استغفار لازم است؛ اما اگر اطلاعات فرم مذکور جزء ارکان نبوده و صرفاً از شروط باشد و شما تخصص و مهارت لازم را برای کاری که برای آن استخدام شده‌اید، دارید و مطابق مقررات و بر اساس توانایی در انجام وظایف محوّله به شما حقوق می‌دهند، حقوق دریافتی، حرام نیست.

پرسش شماره ۳۸۹۷۷

› آیا راننده می تواند در ساعات خلوت روز یا شب، بدون ضایع شدن حقی از رانندگان و عابر پیاده، از چراغ قرمز عبور کند؟

› به طور کلی مقررات الزامی راهنمایی و رانندگی باید مراعات شود و تخلف از آن جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۹۱۳

› اداره کل آموزش و پرورش برای مهمانان مراسم اداری، ناهار آماده کرده بود که تعدادی غذا زیاد آمد؛ آیا معلمان می‌توانند غذاهای اضافی را برای دیگر اعضای خانواده، با خود به منزل ببرند؟

› مصرف نمودن اموال دولتی در غیر مواردی که اجازه داده شده، در حکم غصب است و موجب ضمان می باشد، مگر آن که با اجازه قانونی مقام مسئول بالاتر صورت بگیرد.

پرسش شماره ۳۸۹۰۳

› امام جماعت نمازخانه دانشگاه هستم که نماز ظهر را اقامه می‌کنم. با توجه به این که در مراسم نماز جماعت، هم کارمندان و هم دانشجویان شرکت می کنند و نیز اعلام قوانین اقامه نماز در ادارات دولتی ۲۰ دقیقه است؛ اگر به خاطر مباحث مستحبی از ۲۰ دقیقه بیشتر تجاوز کند آیا حقیر در قبال زمان مازاد مسئولیت شرعی دارم؟

› به طور کلی این گونه امور تابع قوانین و مقررات مربوطه می‌باشد و تخلف از آن جائز نیست.

پرسش شماره ۳۷۶۸۰

› آیا هرگونه عملی که خلاف مقررات باشد حرام است؟ مثلا قانون می‌گوید راننده، نباید از خط سفید وسط خیابان تجاوز کند، حال اگر در ساعتی که هیچ کس در خیابان نبوده و مخلّ نظم و بر ضرر کسی نیست، فردی از روی عمد، مختصری از این خط تجاوز کرد، مرتکب حرام شده است و باید توبه کند؟

› به طور کلی مخالفت با قوانین و مقررات و دستورات دولت اسلامی که به طور مستقیم توسط مجلس شورای اسلامی وضع شده و مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته اند و یا با استناد به اجازه قانونی نهادهای مربوطه وضع شده اند، برای هیچ کس جایز نیست.

پرسش شماره ۳۶۸۳۷

› در بعضی از رشته‌های تحصیلی دانشگاه، تعهد خدمت وجود دارد. این مدت برای رشته پزشکی ۲۱ سال است و قابل خرید هم نیست. آیا این که با قصد عدم انجام تعهد خدمت وارد دانشگاه شویم از نظر شرعی اشکال دارد؟

› رعایت قوانین و مقررات مربوطه لازم است و تخلف از آن جایز نیست؛ در هر حال ورود به دانشگاه فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۸۰۸

› نظر شما در بارۀ زمین های واگذاری از طریق مزایده، توسط ستاد اجرایی فرمان امام خمینی (ره) چیست؟ آیا این زمین ها به نوعی غصبی محسوب می شوند؟

› اگر واگذاری زمین از طریق مزایده بر طبق قوانین و مقررات مربوطه باشد، فی نفسه اشکال ندارد و غصب محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۳۴۱۶۲

› در اداره ما نماز جماعت خوانده می شود و نزدیک اداره نیز مسجدی وجود دارد، آیا جایز است در اثناء ساعات رسمی کار برای شرکت در نماز جماعت به مسجد برویم؟ اگر جایز نباشد آیا با اجازه مسئول اداره می شود یا نه؟

› خارج شدن از اداره برای رفتن به مسجد جهت شرکت در نماز جماعت در اول وقت، در صورتی که نماز جماعت در خود اداره بر پا نشود، اشکال ندارد، ولی باید مقدمات نماز به گونه ای فراهم شود که مدت غیبت از اداره در ساعات رسمی کار برای ادای فریضه نماز جماعت، کاملاً کاهش پیدا کند.

پرسش شماره ۳۴۱۴۴

› آیا انجام دستورات مسئول و مدیر مافوق، که مغایر دستورالعمل اداری است، جایز است؟ در صورت عمل به دستورات مذکور، مسئولیت با کیست؟

› کسی حق عمل نکردن به قوانین و مقررات حاکم بر اداره های دولتی و عمل بر خلاف آن ها را ندارد و هیچ مسئولی نمی تواند از کارمند، تقاضای انجام کاری خلاف قانون را بنماید و نظر مسئول اداره در این رابطه اثری ندارد.

پرسش شماره ۳۲۸۷۸

› برخی ادارات و نهادهای دولتی، برای کسانی که با آنها ارتباط دارند، مقرراتی وضع می‌کنند؛ آیا عمل به قوانین اعتباری آنها لازم است؟

› به طور کلی مخالفت با قوانین و مقررات و دستورات دولت اسلامی که به طور مستقیم توسط مجلس شورای اسلامی وضع شده و مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته اند و یا با استناد به اجازه قانونی نهادهای مربوطه وضع شده‌اند، برای هیچ کس جایز نیست.

پرسش شماره ۳۲۴۰۱

› بعضی از مسئولین برای کارمندان خود به صورت دلخواه اضافه کار در نظر می‌گیرند؛ این در حالی است که حتی یک ثانیه هم اضافه کار نداشته‌اند؛ آیا مبلغی که بابت اضافه‌کار به چنین کارمندانی پرداخت می‌شود حلال است؟

› نوشتن گزارش های غیرواقعی و دریافت پول در برابر ساعات اضافه ای که کاری در آن ها انجام نشده جایز نیست و واجب است پول های اضافه ای که کارمند مستحق دریافت آن ها نبوده، بازگردانده شود، ولی اگر قانونی وجود داشته باشد که به مسئول اداره اجازه دهد تا ساعات اضافه کاری کارمندی را که اضافه کاری انجام داده، دو برابر نماید جایز است این کار را انجام دهد و در این صورت دریافت اجرت توسط کارمند طبق گزارشی که مسئول اداره از ساعات اضافه کاری او نوشته، جایز است.

پرسش شماره ۳۲۲۸۹

› بنده در محوّطهٔ رو باز یکی از مؤسّسات دولتی یک آکواریوم خالی پیدا کردم که با توجه به خاک گرفتگی و جمع شدن مقداری آب (احتمالاً باران) داخل آن، به نظر می رسد چندین روز است که رها شده است؛ آیا من می توانم آن را برای خود بردارم؟

› اگر آکواریوم برای مؤسّسه مذکور باشد، با اجازهٔ قانونی مسئول مربوطه مانعی ندارد؛ در غیر این صورت جایز نیست.

پرسش شماره ۳۱۷۵۱

› آیا فرزند جانباز می تواند از کارت جانبازی رایگان پدرش (کارت رایگان ویژه اتوبوس و مترو) استفاده کند؟

› تابع قوانین و مقررات مربوطه است.

پرسش شماره ۳۰۵۹۹

› استفاده از دستشویی و وضوخانه ایستگاه راه آهن برای کسی که مسافر نیست، چه حکمی دارد؟

› وضو گرفتن از ایستگاه راهن و مانند این ها، برای کسانی که مسافر نیستند، در صورتی صحیح است که معمولاً کسانی هم که مسافر نیستند، با آب آن ها وضو می گیرند یا با اجازه مسئولین مربوطه باشد و تشخیص آن با خود مکلف است.

پرسش شماره ۲۸۲۰۳

› در یکی از مکان های نظامی، ساختمانی را از روز اول به عنوان مهمان سرا ساخته‌ایم؛ آیا می‌توان کاربری آن را تغییر داد؟

› به طور کلی این گونه امور تابع قوانین و مقررات مربوطه است و تخلف از آن جایز نیست.

پرسش شماره ۲۸۰۳۶

› یک دستگاه اتومبیل سواری در اختیار شهردار قرار گرفته است؛ در برخی ایام، مشاهده شده که وی اتومبیل را در اختیار اعضای شورا قرار داده و آن ها نیز مشخصاً در امور غیر اداری، از آن استفاده می کنند. حکم شرعی موضوع مذکور چیست؟

› جایز نیست مدیران و مسئولین و سایر کارمندان در هیچ یک از اموال دولتی تصرّفات شخصی کنند مگر آن که با اجازه قانونی نهاد مربوطه باشد.

پرسش شماره ۲۷۵۰۵

› در مهمانسرای اداره و محل کارم، یک شب اقامت کردم و مسئول مهمانسرا هزینه‌ای دریافت نکرد؛ تکلیف چیست؟

› مصرف نمودن اموال دولتی در غیر مواردی که اجازه داده شده، در حکم غصب است و موجب ضمان می باشد؛ مگر آن که با اجازه قانونی مقام مسئول بالاتر صورت بگیرد.

پرسش شماره ۲۵۶۷۹

› افسر پلیس راه هستم که گاهی رانندگان متخلفِ دولتی یا افراد متدین و بی‌بضاعت، درخواست عدم اِعمال قانون یا تخفیف جریمه را دارند. با توجه به این که جریمهٔ دریافتی به خزانهٔ دولت واریز می‌شود، آیا می‌توان از اِعمال قانون چشم پوشی کرد و یا کد تخلّف را تغییر داد تا جریمهٔ کمتری بپردازند؟

› میزان در این گونه امور، قوانین و مقرّرات نظام جمهوری اسلامی است؛ بنا بر این مخالفت با قوانین و مقررات و دستورات دولت اسلامی که به طور مستقیم توسط مجلس شورای اسلامی وضع شده و مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته اند و یا با استناد به اجازه قانونی نهادهای مربوطه وضع شده اند، برای هیچ کس جایز نیست.

پرسش شماره ۲۴۳۳۹

› آیا واردات از کشورهای اجنبی و غیر مسلمان که موجب اخلال در نظام اقتصادی می شود، جایز است؟

› به طور کلی مخالفت با قوانین نظام جمهوری اسلامی، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۴۲۰۶

› آیا حکیم طب اسلامی می تواند مطابق ویزیت رایج پزشکان، حق ویزیت از بیماران دریافت کند؟

› فی نفسه اشکال ندارد. البته اگر قانونی در این زمینه وجود دارد، باید مراعات گردد.

پرسش شماره ۲۴۱۴۷

› بر اثر سیل پل آهنی تخریب و به زیر آب فرو می رود. در تابستان قطعات آهنی پل در کنار ساحل یافت می شود. آیا می توان قطعات تخریب شده پل آهنی را تصرّف و تملّک کرد؟

› اموال دولت، شرعاً ملک دولت محسوب می شوند و با آنها مانند ملکی که مالک آن معلوم است رفتار می شود. بنابراین اگر از این آهن ها اعراض شده است یا تصرّف در آنها با اذن فرد مسئولی است که حق تصرّف در اینها را دارد و تخلف از قوانین نیست اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۹۳۷۲

› بعضی از شرکت های داروسازی پزشکان را به سفرهای علمی و غیر علمی می برند. در برخی مواقع همراهان پزشکان در آن شرکت می کنند. آیا شرکت داروسازی و پزشکان اجازه بردن همراه را دارند؟

› اگر مطابق با مقررات محل کار و با اجازه مسؤولی باشد که شرعاً و قانوناً حق اذن دادن دارد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۱۵۲۷۸

› با توجه به اینکه نصب بنر و تابلو تبلیغاتی، نصب اعلامیه ترحیم، و ... بر در و دیوار شهر و اماکن عمومی و خصوصی، علاوه بر اسراف و زیاده روی موجب نارضایتی و اعتراض مردم است و از طرفی دیگر تبلیغ حرکات ارزشی، ملی و غرور آفرین دارای اهمیت می باشد، نصب مطلق اعلامیه در اماکن چه حکمی دارد؟

› به طور کلی تصرف در مال دیگران بدون اذن ایشان جایز نیست و فرقی بین املاک اشخاص و اموال دولتی از این جهت وجود ندارد. بنا بر این نصب اعلامیه ترحیم و غیر آن بر در و دیوار اماکن خصوصی باید با اجازه مالک آن و در اماکن عمومی با اجازه مسئولین مربوطه و رعایت قوانین باشد.

پرسش شماره ۱۵۲۵۰

› پدرم بدون گواهینامه، سوار موتورسیکلت می شود؛ آیا سوار شدن پشت سر پدرم، هنگام رانندگی ایشان، همکاری با عمل حرام، به شمار می آید؟

› عمل مزبو تابع قوانین راهنمایی و رانندگی است و بررسی قوانین مربوطه بر عهده مکلف است. به طور کلی مخالفت با قوانین و مقررات و دستورات دولت اسلامی که به طور مستقیم توسط مجلس شورای اسلامی وضع شده و مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته اند و یا با استناد به اجازه قانونی نهادهای مربوطه وضع شده اند، برای هیچ کس جایز نیست.

پرسش شماره ۱۵۲۰۴

› شخص "الف" از شخص "ب" مبلغی را دریافت و خرج می‌کند؛ بعداً مطلع می‌شود که مال از طریق رشوه، یا اختلاس از بیت المال و یا اختلاس از شرکت دولتی بوده است.
۱. اگر شخص "ب" معادل مال مذکور را به خزانه دولت برگرداند، آیا برئ الذمه می شود؟
۲. اگر شخص "ب" اقدامی جهت ردّ مال نکرده باشد، چگونه می‌تواند بریء الذمه شود؟

› ج۱) در فرض سؤال شخص "ب" برئ الذمه شده است.
ج۲) در خصوص اموال اشخاص حقیقی باید با آنها مصالحه کند و در خصوص اموال بیت المال باید طبق قانون عمل کند به نحوی که یقین پیدا کند بریء الذمه شده است.
در هر دو فرض فوق، شخص "ب" می تواند آن را از شخص "الف" بگیرد.

پرسش شماره ۱۴۳۸۹

› آیا خرید آرد، از مغازه‌هایی که آرد را به صورت دولتی خریداری می‌کنند، حرام است؟

› اگر فروشنده از طرف دولت، مجاز در فروش آرد نباشد، جایز نیست آن را بفروشد و خرید آن هم توسط مردم، جایز نیست.

پرسش شماره ۹۲۰۳

› کار من، بردن آب برای مرغداری‌ها است. این آب را از باغ خودم که دارای پروانهٔ بهره برداری است، برداشت می‌کنم؛ اما مجوّز این چاه برای امور کشاورزی است. حکم این کار چیست؟ آیا درآمد من حرام است؟

› در فرض سؤال اگر مجوّز حفر چاه، مشروط به استفاده از آب فقط در جهت کشاورزی بوده، استفاده از آن در جهت دیگر، جایز نیست.

پرسش شماره ۵۳۱۰

› یکی از همکاران، مسؤول خرید اداری و ساخت و ساز است. زمین را از مالکین به قیمت گران تر از قیمت کارشناسی شده می خرد و سود آن را برای خود بر می دارد. در واقع با پول بیت المال و اجازه اداره زمین می خرد و سود آن را از جیب بیت المال می گیرد. تکلیف چیست؟

› باید با رعایت مراتب امر به معروف و تذکر دادن به خود او مانع این کار شوید و اگر جز با گزارش دادن مانع این کار نمی توان شد، باید گزارش دهید.

پرسش شماره ۱۸۸۱

› آیا نوشتن روی پول، تخریب و آسیب به آن بوده و موجب ضمان به بیت المال و حرام است؟

› اگر منع قانونی داشته و یا باعث تخریب آن شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۱۲۷۴

مسائل فرهنگی و اجتماعی

› برخی سجاده ها مزین به تصاویر حرم های مطهر، کعبه، اذکار متبرک و آیات که تمام فضای سجاده را فرا گرفته می باشد به گونه ای که هنگام قیام و قعود زیر پای نمازگزار قرار می گیرد. تکلیف چیست؟

› نسبت به آیات و اذکار، ایستادن یا نشستن روی آن حرام است و نماز بر روی آن باطل است و نسبت به تصاویر اگر عرفا هتک حرمت محسوب نشود اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۷۱۵

› حکم نگهداری گربه ای که جای دستشویی خود را در خانه بلد است، چیست؟

› نگهداری گربه فی نفسه مانعی ندارد؛ هرچند باید احکام مربوط به نجاست (بول و مدفوع) و موی آن برای نماز مراعات شود.

پرسش شماره ۷۰۷۶۷

› با توجه به اینکه صدای خواننده زن اگر غنایی باشد برای مرد حرام است، آیا گوش دادن به آهنگ هایی که توسط هوش مصنوعی ساخته می شوند و از صدای خوانندگان زن تقلید می کنند، نیز حرام است یا خیر؟

› در موارد حرمت، فرقی بین اینکه منشأ تولید این صدا، شخص حقیقی و یا هوش مصنوعی باشد، وجود ندارد.

پرسش شماره ۷۰۴۸۹

› غنای زن برای شوهر یا مرد برای همسر خود اشکال دارد؟

› گوش دادن به غنای حرام (که عبارت است از ترجیع صدا به نحوی که مضلّ عن سبیل الله باشد)، مطلقاً حرام است، حتّی غنای زن برای شوهرش و بالعکس.

پرسش شماره ۷۰۲۲۱

› بنده آنلاین شاپ لباس مجلسی دارم و چون مدل ندارم، خودم لباس رو تن میزنم و از لباس (نه صورت) عکاسی می کنم. لباس ها دکلته و کوتاه اند و من قسمت های بدنمو با فتوشاپ تار می کنم که زیاد معلوم نشه. (فقط رنگ پوستم مشخص میشه) آیا باز هم از لحاظ شرعی مشکلی ایجاد می کنه؟

› اگر عکس مزبور مفسده ای مانند ترویج بد حجابی و مانند آن نداشته باشد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۹۰

› آیا گذاشتن عکس و فیلم خود، در شبکه‌های اجتماعی (پروفایل و...) اشکال دارد؟ (چون بنده می‌بینم که اکثر مذهبی‌ها و انقلابی‌ها از گذاشتن عکس و فیلم خود در شبکه‌های اجتماعی خودداری می‌کنند.)

› نسبت به مردان فی نفسه مانعی ندارد؛ ولی نسبت به زنان اگر بدون حجاب شرعی باشند، بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۹۳۹

› حکم خندیدن به افرادی که در تلوزیون پخش می شود اگر این کار نادرست است نسبت به گذشته چه تکلیفی داریم؟

› صرف خندیدن اشکال ندارد؛ مگر اینکه در حضور دیگران و به قصد مسخره کردن باشد یا عرفاً مسخره کردن محسوب شود.

پرسش شماره ۶۹۷۴۰

› ۱. شخصی کاغذهای باطله را خریداری می‌کند و بازیافت می‌کند؛ آیا وظیفه دارد اسامی متبرکه را جدا کند؟
۲. این وظیفه برگردن شخصی است که کاغذهای باطله را فروخته یا کسی که خریداری کرده؟

› جا و۲) تحقیق و بررسی و نیز جدا کردن اسماء متبرّکه از آن‌ها نه بر فروشنده و نه خریدار واجب نیست و هنگامی که وجود اسماء جلاله در ورقه‌ای احراز نشود، حکم خاصی ندارد؛ اما اوراقی که می‌دانند (چه فروشنده و چه خریدار) اسماء متبرّکه دارد، نباید بی‌احترامی و هتک حرمت شود؛ در هر حال بازیافت آن‌ها اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۰۱۳

› دو قطعه کاغذ دارم که نمی‌دانم آیا واقعاً حرز امام جواد است یا طلسم و...؛ اگر آب روان در اختیار نداشته باشم می‌توانم آن را به سطل بازیافت بیندازم؟ (چه در صورتی که طلسم باشد و چه در صورتی که حرز باشد.)

› چنانچه آن برگه‌ها دارای اسماء متبرک است، انداختن آن در جایی که عرفاً بی احترامی محسوب می شود، جایز نیست و در صورتی که بی احترامی محسوب نشود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۰۶۳۹

› آیا گیتار زدن در خلوت و تنهایی گناه است؟

› نوازندگی که به سبب ویژگی هایی که دارد انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور کرده و به سمت بی

بندوباری، بیهودگی و گناه سوق دهد، حرام است و تشخیص آن موکول به نظر عرفی مکلّف است.

پرسش شماره ۶۰۴۵۹

› اگر در خیابان اعلامیه‌های حاوی نام الله و نیز اسماء متبرکه باشد، با توجه به کثرت آن‌ها و این که معمولاً یک دسته کاملاً رها می‌شود و یا در راهپیمایی پوستر حاوی پرچم (با الله) روی زمین باشد و گاهی لگد مال هم می‌شود، تکلیف چیست؟

› به هر حال در حدی که برای شما حرجی نیست، مواردی که می دانید هتک حرمت می شود باید از هتک حرمت و بی احترامی به اسماء متبرکه جلوگیری کنید.

پرسش شماره ۵۳۴۹۱

› در شناخت موسیقی لهوی مُضلّ عن سبیل الله، آیا ملاک عرف جامعه است یا عرف شخصی؟

› تشخیص موسیقی لهوی با عرف است. لکن گاهی علاوه بر تشخیص عرف (عرف عام)، تشخیص و احراز شخص مکلف هم لازم است؛ یعنی در تطبیق مصداق خارجی با آن موضوع که عرف تشخیص داده، تشخیص با خود مکلّف است. لذا تا انسان موضوع (موسیقی لهوی مضل عن سبیل الله) را تشخیص ندهد و احراز نکند، حکم (حرمت) بر آن موضوع مترتب نمی‌شود. اگر انسان می‌داند چنانچه این آواز خوانده بشود، شخص مستمع یا خواننده دچار گناه می‌شود، یا این که نوع مردم به گناه می‌افتند ولو مخاطب خاصی ممکن است مورد ضلال قرار نگیرد در این دو صورت شنیدن آن حرام است.

پرسش شماره ۵۲۹۵۷

› بنده معنی دقیق رقص را نمی‌دانم خواستم از شما بپرسم که هر نوع حرکتی مثل بشکن زدن با دست یا بردن بیل بالای سر و چرخ دادن آن و گردش خود که از قدیم بوده ـ به عنوان مسخره بازی ـ رقص است؟ یا حرکات دیگری برای خنداندن در خانواده یا برای خود که بدن یا دست به صورت منظم یا موزون بدون آهنگ و بدون قصد لهوی و گناه همچون موارد ذکر شده مشمول

رقص می‌شود؟

› رقص عبارت است از حرکاتی که بر اساس لعب و بازی به اندام می‌دهند. لذا اگر بر اساس لعب نباشد، بلکه بر اساس نظم دارای غایت و هدف باشد، رقص نیست؛ مثل اجرای کاتا در ورزش‌های رزمی که اگرچه زیباست، اما رقص نیست یا حرکات ژیمناستیک یا نرمش‌های زورخانه‌ای پس رقصی که مظهر لهو است، حرام است.

پرسش شماره ۵۲۷۷۱

› استفاده از دف، در مجالس شادی زنانه (مولودی‌ها و جشن عروسی و ...) چه حکمی دارد؟

› به طور کلی نوازندگی که انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور کرده و به سمت بی بندوباری، بیهودگی و گناه سوق دهد، حرام است و تشخیص آن موکول به نظر عرفی مکلّف است.

پرسش شماره ۵۲۵۷۴

› ستاره بینی و باز کردن سر کتاب توسط دعا نویس معتمد، برای دختر و پسر قبل از ازدواج، چه حکمی دارد؟

› باز کردن سر کتاب وجه شرعی ندارد و همچنین رمالی و فال گیری اعتبار ندارد و مراجعه به رمال‌ها و فال گیرها جایز نیست. ولی دعا نویسی اگر بر مبنای دعاهای وارده از معصومین علیهم السلام و عاری از امور خرافی باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۸۴۴۲

› سوزاندن اسماء متبرک الهی و ائمه اطهار علیهم السلام به همراه کاغذهای باطله، چه حکمی دارد؟

› به طور کلی، سوزاندن اسماء متبرکه اشکال دارد و اگر بی احترامی محسوب شود، جایز نیست. ولی دفن آن ها در خاک و یا تبدیل آن ها به خمیر به وسیله آب، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۷۳۵۲

› چگونه مرز موسیقی حلال و حرام تشخیص داده می شود؟

› هر موسیقی که به سبب ویژگی هایی که دارد انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور کرده و به سمت بی بندوباری، بیهودگی و گناه سوق دهد، حرام است و تشخیص آن موکول به نظر عرفی مکلّف است.

پرسش شماره ۴۷۱۸۱

› ۱. تماشای فیلم رقص به طوری که شهوت آور نباشد و به قصد آموزش و یادگیری باشد، آیا حرام است؟
۲. رقص به قصد تفریح و شادی و خوشحالی، در جمع کاملاً دخترانه و زنانه آیا اشکال دارد؟

› ج۱) نگاه کردن به رقص اگر موجب تحریک شهوت شود و یا باعث تأییدِ فرد گناه کار و تجرّی او و یا ترتب فساد گردد، جایز نیست.
ج۲) رقص زن برای زنان اگر عنوان لهو بر آن صدق کند مثل این که جلسه زنانه تبدیل به مجلس رقص شود، محل اشکال است و احتیاط واجب در ترک آن است؛ در غیر این صورت هم اگر به گونه ای باشد که باعث تحریک شهوت شده و یا مفسده ای بر آن مترتب شود و یا همراه با فعل حرام (مانند موسیقی و آواز حرام) باشد یا مرد نامحرمی حضور داشته باشد، حرام است؛ و شرکت در مجالس رقص هم اگر به عنوان تأیید کار حرام دیگران محسوب شود و یا مستلزم کار حرامی باشد جایز نیست؛ در غیر این صورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۶۴۱۱

› از طریق دستگاه دیجیتال برای دیدن شبکه های تلویزیون مدتی سخت و غیر ممکن شده است. آیا در این شرایط می توان از ماهواره استفاده کرد؟

› استفاده از این دستگاه برای دیدن و شنیدن برنامه های علمی یا قرآنی و مانند آن، هرچند فی نفسه مانعی ندارد، ولی به دلیل این که برنامه هایی که از طریق ماهواره توسط دولت های غربی و بیشتر کشورهای همسایه پخش می شوند، غالباً در بردارنده آموزش افکار گمراه کننده و تحریف حقایق و همچنین برنامه های لهو و فساد هستند و حتّی مشاهده برنامه های علمی یا قرآن ازطریق آن ها موجب وقوع در فساد و ارتکاب حرام می گردد، بنا بر این شرعاً استفاده از آنتن های مذکور برای دیدن آن برنامه ها حرام است مگر آن که برنامه های مفید علمی یا قرآنی محض باشند و مشاهده آن ها مستلزم هیچ فساد یا ابتلا به عمل حرامی نباشد، البته اگر قانونی باشد باید مراعات شود.

پرسش شماره ۴۲۸۴۱

› گاهی اوقات دبیر زبان انگلیسی، فیلم های هالیوودی برای تمرین در کلاس پخش می کند. وظیفه چیست؟ دیدن فیلم های هالیوودی چه حکمی دارد؟

› موارد مختلف است. اگر دارای صحنه هایی باشد که شما را به گناه می اندازد، نگاه کردن جایز نیست.

پرسش شماره ۴۲۳۸۲

› به همراه داشتن گردنبند مزیّن به "چهار قل" و لمس آن بدون وضو و یا بردن به سرویس بهداشتی، آیا گناه و اشکال دارد؟

› بردن آن به سرویس بهداشتی اگر پوشانده نباشد کراهت دارد و لمس آیات قرآن روی آن بدون وضو حرام است. البته اگر چیزی حائل بین آن و بدن باشد، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۴۲۳۶۴

› اجرای سرودهای مناسبتی دهه فجر با موسیقی در مساجد و مکان های مذهبی، چه حکمی دارد؟

› نواختن موسیقی لهوی مضلّ عن سبیل اللّه و مناسب با مجالس لهو و گناه به طور مطلق جایز نیست، حتّی اگر در غیر مسجد و برای غرض عقلایی حلالی باشد؛ ولی اجرای سرودهای انقلابی و مانند آن همراه با نغمه های موسیقی در مکان مقدس و در مناسبت هایی که آن را اقتضا می کند، اشکال ندارد مشروط بر این که با احترام آن مکان منافات نداشته باشد و در مکان هایی مثل مسجد برای نمازگزاران مزاحمت ایجاد نکند.

پرسش شماره ۴۲۳۲۸

› آیا مراجعه به افراد دعانویس و کمک گرفتن از دیگر مخلوقات خدا (اجنه) برای باطل کردن سحر و جادویی که برایمان شده است ـ نه انجام چنین کاری برای دیگران و نه گرفتن دعای محبت و... فقط برای باطل کردن ـ صحیح است؟

› دعانویسی اگر بر مبنای دعاهای وارده از معصومین علیهم السلام و عاری از امور خرافی و غیر مستند شرعی باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۳۰۵

› برگزاری جشن های متعارف در اعیاد معصومین علیهم السلام به همراه مدح و سرود، کف زدن و...، آیا جایز است؟

› به طور کلی کف زدن به نحو متعارف، در جشن اعیاد یا برای تشویق و تأیید و مانند آن فی نفسه اشکال ندارد ولی بهتر است فضای مجالس دینی به خصوص مراسمی که در مساجد، حسینیه ها و نمازخانه ها برگزار می شود، به ذکر صلوات و تکبیر معطر گردد تا انسان به ثواب آنها برسد.

پرسش شماره ۴۱۵۴۲

› آیا "الف" الله که بعد از آن سه نقطه می گذارند هم حرمت دارد؟

› حکم لفظ جلاله را ندارد و مس آن بدون وضو، جایز است.

پرسش شماره ۴۱۵۱۶

› اگر در برگه ای آیات قرآن نوشته شده باشد آیا می توان برای محو آنها از دستگاه خردکن استفاده کرد بطوریکه حروف آنها از هم جدا می شود و سپس برگه های تکه شده را در سطل زباله انداخت؟

› انداختن در سطل بازیافت و یا تقطیع و خرد کردن کاغذها در فرض سؤال اگر بی احترامی محسوب شود، جایز نیست و اگر بی احترامی هم نباشد لکن کتابت لفظ جلاله و آیات قرآنی محو نشود، کافی نیست؛ در هر صورت دفن آنها در خاک و یا تبدیل آنها به خمیر بوسیله آب اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۳۰۶

› پخش صوت قرآن از بلندگوی مسجد در مراسم ختم اموات یا اوقات دیگر، آیا اشکال دارد؟

› اگر موجب آزار و اذیت دیگران باشد، جایز نیست؛ اما پخش قرائت قرآن کریم برای چند دقیقه قبل از اذان در وقت هایی که باعث اذیت و آزار همسایگان و اهل محل نشود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۱۶

› میدونم اینکه بریم پیش دعانویس کار بدیه، اما اگر بریم پیش دعانویس و یه دعای خوب بگیریم برای اینکه زندگیه یه نفر

درست بشه، گناهه؟

› اگر دعاها از ائمه اطهار (علیهم السلام) نقل و روایت شده باشند و یا مضامین آن ها حق باشد تبرک جستن به آن ها اشکال ندارد. همان گونه که تبرک جستن به دعاهای مشکوک به این امید که از معصومین (علیهم السلام) باشد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۸۳۹

› کسانی که مادرشان یا مادربزرگشان سید است و میرزا حساب می شوند، آیا احکام مربوط به سید، شاملشان می شود؟ مثلاً می توانند عمامه سیاه بگذارند یا خیر؟

› گرچه منتسبین به اهل بیت «علیهم السلام» از طرف مادر هم از اولاد آن بزرگواران محسوب می شوند، ولی ملاک ترتب آثار و احکام شرعی سیادت (مانند موارد فوق)، انتساب از طرف پدر است.

پرسش شماره ۳۹۵۲۳

› رقص تنهایی زن با آهنگ یا بدون آهنگ، چه حکمی دارد؟

› اگر به‌گونه‌ای باشد که باعث تحریک شهوت یا ترتّب مفسده ای بر آن باشد، یا همراه با فعل حرام ــ مانند موسیقی و آواز حرام ــ باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۹۰۲۱

› آیا قمه زنی حرام است؟ به طور مخفی چطور؟

› قمه زنی علاوه بر اینکه از نظر عرفی از مظاهر حزن و اندوه محسوب نمی شود و سابقه ای در عصر اهل بیت (علیهم‌السلام) و زمانهای بعد از آن ندارد و تأییدی هم به شکل خاص یا عام از معصوم(علیه‌السلام) در مورد آن نرسیده است، در زمان حاضر موجب وهن و بدنام شدن مذهب می شود بنا بر این در هیچ حالتی جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۸۷۴

› جهت ابراز علاقه به اهل بیت (علیهم السلام) اگر کسی خود را سگ آن ها بداند، آیا اشکال دارد؟

› به طور کلی از هر کلام و رفتاری که موجب وهن مذهب است، باید اجتناب گردد و در مداحی، اشعاری خوانده شود که حاوی مطالب صحیح در مقام بلند اهل بیت (علیهم السلام) و یا مصائب ایشان و نیز زنده کنندهٔ اهداف ایشان باشد.

پرسش شماره ۳۸۷۶۶

› آیا دست زدن به آیات قرآن که به وسیله پرژکتور نمایش داده شده است، نیاز به وضو دارد؟

› در فرض مذکور لمس آیات بدون وضو اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۶۹۱

› سیادت و احکام متفرع بر آن بر اساس شهرت و استشهاد محلی ثابت می شود یا خیر؟

› اثبات سیادت فقط از راه معتبر شرعی مثل بینه و یا شیاع ممکن است و تشخیص موضوع به عهده مکلف است و تا زمانی که انسان سیادت خود را با اطمینان یا با استناد به دلیل شرعی احراز نکرده است، احکام و آثار شرعی سیادت مترتب نمی شود.

پرسش شماره ۳۶۹۴۸

› کتابها و تقویم هایی که احادیث و دعاهایی دارند و نیازشان نداریم را میتونیم دور بیندازیم؟ یا کنار سطل زباله قرار بدهیم؟

› بطور کلی هر عملی که موجب هتک و بی احترامی محسوب شود، جایز نیست؛ و در هر صورت دفن آن‌ها در خاک و یا تبدیل آن‌ها به خمیر به وسیله آب اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۶۳۷۳

› حکم درست کردن مجسمه شخصیت های کارتونی پیامبران و دیگر شخصیت های کارتونی چه حکمی دارد؟

› این کار فی نفسه از نظر شرعی اشکال ندارد؛ به شرط این که مشتمل بر اموری که ازنظر عرف، اهانت و بی احترامی محسوب می شود نبوده و با شأن آن بزرگان منافات نداشته باشد.

پرسش شماره ۳۵۶۲۲

› نصب شمایل و تصاویر برخی از معصومین «علیهم السلام» در حسینیه و هیئت‌های عزاداری، چه حکمی دارد؟

› این کار فی نفسه از نظر شرعی اشکال ندارد به شرط این که مشتمل بر اموری که ازنظر عرف، اهانت و بی احترامی محسوب می شود نبوده و با شأن آن بزرگان منافات نداشته باشد.

پرسش شماره ۳۵۱۸۵

› زنانی که صدای خود را شبیه صدای بچه ها کرده و ترانه بچگانه می‌خوانند، آیا مردان می‌توانند گوش کنند؟

› اگر صدای زن به صورت غنای لهوی مضلّ* باشد یا گوش دادن به صدای او به قصد لذت و ریبه باشد یا مفسده ای بر آن مترتب گردد، جایز نیست و فرقی بین موارد فوق نیست.
---
*مضلّ عن سبیل الله آن است که به سبب ویژگی هایی که دارد انسان را از خداوند متعال و فضائل اخلاقی دور نموده و به سمت بی بندوباری و گناه سوق دهد و مرجع تشخیص موضوع عُرف است.

پرسش شماره ۳۰۹۶۳

› در مورد پلاک هایی که از طلا می سازند و روی آن آیه "و إن یکاد" ضرب می شود آیا:
۱- دست زدن به آن بدون وضو اشکال دارد؟
۲- حرارت دادن و ذوب آن، و برگشت آن به چرخه تولید ساخت طلا، آیا اشکال دارد یا خیر؟

› ج۱) بله، حرام است.
ج۲) اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۳۰۴۲۸

› آیا صله رحم واجب است؟ تا چه حد واجب است؟

› قطع رحم با کسانی که از ارحام نَسَبی می‌باشند، جایز نیست. ضمناً صله رحم متوقف بر مراوده و رفت و آمد نیست و با احوال پرسی و پیغام فرستادن از طریق تلفن یا نامه هم محقق می‌شود.

پرسش شماره ۲۹۸۳۰

› با توجه به این که جادوگری در دین اسلام حرام هست؛ اگر جادوگری را برای دفع و رفع یک طلسم، یاد بگیریم، آیا جایز است؟

› به طور کلی علم سحر و یادگرفتن و به کارگیری آن حرام است؛ مگر آن که به منظور غرض عقلایی و مشروع باشد.

پرسش شماره ۲۶۸۰۹

› آیا برگزاری هیأت عزاداری در مجتمع مسکونی، بدون رضایت ساکنین مجتمع و استفاده از آب و گاز مشترک، جایز است؟

› اگر با اجازه و رضایت مالکین نبوده و یا موجب اذیت و آزار آنان گردد، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۶۳۶۳

› ۱. با توجه به این که در ایام اربعین حسینی، ازدحام زوّار باعث محدویت‌های فراوانی برای سفر به کربلا می‌شود؛ اگر کسی در روزهای قبل از اربعین (۲۰ صفر) زیارت کند و برگردد؛ یا مثلاً فردای اربعین به کربلا برسد؛ از ثواب زیارت اربعین و عمل به روایت امام حسن عسکری(ع) محروم می‌شود؟
۲. در ایام اربعین به علت ازدحام شدید، ورود به حرم حسینی(ع) و گاهی بین‌الحرمین بسیار دشوار و برای برخی ناممکن است و گاهی موجب اذیت دیگران می‌شود. در این شرایط، زائر چگونه باید زیارت اربعین را به‌جا آورد؟ آیا خواندن زیارت از محدودهٔ اطراف حرم کافی است؟

› ج۱) انجام زیارت سید الشهداء علیه السلام در هر زمان مستحب و دارای ثواب عظیم است؛ ولی ثواب زیارت زمان خاص، مختص به انجام زیارت در همان زمان خاص است. البته انجام زیارت قبل یا بعد از آن موقع، به رجاء آن ثواب مخصوص، مانعی ندارد.
ج۲) در فرض مذکور، کفایت می کند.

پرسش شماره ۲۵۸۲۸

› آیا حکاکی (فرو رفتگی) اسامی مقدس بر روی سنگ های انگشتر، در حکم نوشتار و برجستگی است؟ و مس آن بدون وضو حرام است؟

› ۱) بهتر است از مسّ اسماء جلاله و اسامی انبیا و معصومین(علیهم‌السّلام) و القاب و کنیه آنها ولو در فرض سؤال بدون وضو اجتناب شود.

پرسش شماره ۲۵۳۸۰

› استفاده برخی نمادها در ایام عزاداری ماه محرّم [عَلم آهنی که شکل صلیب بر عکس دارد و در دو طرف آن تیغ هایی به اندازه های مختلف و نمادهایی از سر برخی حیوانات نصب شده و...] که مردم برای تبرّک جستن سبقت می گیرند و از زیر آن رد می شوند، چه حکمی دارد؟

› فی نفسه اشکال ندارد؛ ولی این گونه امور نباید جزء دین شمرده شود.

پرسش شماره ۲۴۹۰۰

› حکم رفتن به کلاس تار و سه تار و دف و غیره چیست؟

› آن دسته از آلات موسیقی که عرفاً از آلات مشترک بوده و قابل استفاده برای موسیقی حلال می باشد، استفاده از آن به قصد منفعت حلال فی نفسه جایز است؛ ولی استفاده از آلاتی که عرفاً از آلات مخصوص لهو (موسیقی حرام) محسوب شود، مطلقاً جایز نیست. در هر صورت استفاده از آلات موسیقی ـ و لو مشترک ـ برای نواختن موسیقی لهوی و مُضِلّ عن سبیل الله* جایز نیست.
توجه داشته باشید ترویج موسیقی ـ هرچند موسیقی حلال باشد ـ با اهداف عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی سازگار نیست؛ و بهتر است جوانان عزیز، وقت با ارزش خود را صَرف یادگیری علوم و فنون لازم و مفید نموده و اوقات فراغت خود را با ورزش و

تفریحات سالم، پر نمایند.
---
*یعنی به سبب ویژگی هایی که دارد، انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور نموده و به سمت بی بند و باری، بیهودگی و گناه سوق دهد.

پرسش شماره ۲۳۵۳۵

› اگر حرکت دسته های عزاداری در خیابان (به جز تاسوعا و عاشورا) موجب ترافیک گردد، آیا اشکال دارد؟

› به راه انداختن دسته های عزاداری برای سیدالشهدا و اصحاب او(علیهم السلام) و شرکت در امثال این مراسم امر بسیار پسندیده و مطلوبی است و از بزرگترین اعمالی است که انسان را به خداوند نزدیک می کند و شایسته است عزاداری به شیوه مرسوم و سنتی برگزار گردد بلکه مُستحسن می باشد، ولی باید از هر کاری که باعث اذیّت دیگران می شود و یا فی نفسه از نظر شرعی حرام است و یا موجب وَهْن مذهب می‌باشد پرهیز شود.

پرسش شماره ۲۳۵۲۵

› استفاده از زنجیر تیغ دار برای زنجیرزنی در ایام عزاداری، آیا جایز است؟

› اگر استفاده از زنجیرهای تیغ‌دار موجب وهن مذهب شود و یا باعث ضرر بدنی قابل توجهی گردد، جایز نیست؛ شایسته است عزاداری به شیوه مرسوم و سنتی برگزار گردد بلکه مُستحسن می باشد، و از هرگونه کاری که موجب وَهْن مذهب باشد پرهیز شود.

پرسش شماره ۲۳۱۴۵

› آیا سینه زنی در عزاداری امام حسین علیه السلام که باعث قرمز شدن سینه شود، اشکال دارد؟

› اگر به نحو متعارف و به گونه ای باشد که از نظر عرفی از مظاهر حزن و اندوه در عزاداری محسوب شود و موجب ضرری که در نظر عرف، قابل توّجه و معتنابه باشد نیست، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۳۱۱۳

› هروله کردن در هیأت عزاداری و یا بالا و پایین پریدن در حین مداحی و همچنین رقص پا (مثل ورزش تکواندو) در هیأت عزاداری چه حکمی دارد؟ شرکت در این گونه مجالس آیا جایز است؟

› اگر موجب وهن مذهب یا مراسم عزاداری معصومین «علیهم السلام» باشد، جایز نیست. و در هر حال لازم است مؤمنین مراعات شؤون عزاداری معصومین «علیهم السلام» به ویژه سید و سالار شهیدان اباعبدالله الحسین «علیه السلام» را بنمایند.

پرسش شماره ۲۲۹۲۶

› انجام رقص محلی بختیاری، جزوی از آداب و رسوم می‌باشد و با موسیقی محلی بختیاری انجام می شود؛ به صورتی که اختلاط زن و مرد نامحرم در آن نباشد چه حکمی دارد؟

› رقص محلی اگر عرفاً رقص محسوب شود، حکم رقص* را دارد.
---
*رقص مرد بنا بر احتیاط واجب حرام است و رقص زن برای زنان اگر عنوان لهو بر آن صدق کند مثل این که جلسه زنانه تبدیل به مجلس رقص شود، محل اشکال است و احتیاط واجب در ترک آن است؛ در غیر این صورت هم اگر به گونه ای باشد که باعث تحریک شهوت شده و یا مفسده ای بر آن مترتب شود و یا همراه با فعل حرام (مانند موسیقی و آواز حرام) باشد یا مرد نامحرمی حضور داشته باشد، حرام است

پرسش شماره ۲۲۳۷۳

› برهنه سینه زدن در مجالس اهل بیت علیهم السلام، آیا جایز است؟

› إشکال ندارد؛ مگر در صورتی که مفسده داشته باشد. البته بر زنها واجب است از نگاه کردن به بدن نامحرم اجتناب نمایند.

پرسش شماره ۲۱۰۲۰

› اگر دعای عرفه یا دعای کمیل یا دعاهای دیگر، به زبان فارسی خوانده شود، آیا ثوابش مثل خواندن دعا به زبان عربی است؟

› خواندن دعا به زبان های دیگر که انسان بتواند با خداوند ارتباط برقرار کند، اشکال ندارد؛ ولی قرائت سور و آیات قرآن و أدعیه مأثوره به نیّت تحصیل ثواب مخصوص، منوط به قرائت متن عربی است.

پرسش شماره ۲۰۷۷۵

› کمک گرفتن از جن برای اطلاع از غیب و رفع مشکلات زندگی، چه حکمی دارد؟

› احضار جن اگر برای غرض عقلائی بوده، و همراه با امر حرام یا مستلزم آن نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۹۸۰۱

› آیا طالع بینی با حروف ابجد اسامی فرزند و مادر، وجه شرعی دارد؟

› صورت شرعی ندارد؛ به علاوه آنچه از این علوم در حال حاضر نزد مردم است غالباً تا این حد که موجب یقین و اطمینان به

کشف امور غیبی و خبر دادن از آنها شود، قابل اعتماد نیستند.

پرسش شماره ۱۹۲۶۴

› اگر کاغذی از قرآن از دست من رها شود و در دستشویی اداره بیفتد و امکان خروجش نباشد و چاه دستشویی هم به فاضلاب وصل نباشد، تکلیف چیست؟ در این اداره ده عدد دستشویی وجود دارد که همه وصل به یک چاه هستند. اگر بخواهیم همه دستشویی‌ها را تعطیل کنیم، نمی‌شود و هزینه هنگفتی دارد؟ آیا خودم باید به دستشویی آن‌جا نروم؟ بقیهٔ کارمندان چه تکلیفی دارند؟ آیا باید به همه اعلام کنم؟

› در فرض سؤال، تا زمانی که کاغذ مذکور موجود است، استفادهٔ شما از دستشویی آن جا جایز نیست؛ ولی لازم نیست به دیگران اعلام کنید.

پرسش شماره ۱۷۳۶۲

› مراجعه بیمار به رمّال یا کسانی که ادّعای بطلان طلسم و ارتباط با ارواح دارند، چه حکمی دارد؟

› مراجعه به رمّال و مانند آن جایز نیست؛ ولی دعا نویسی اگر بر مبنای دعاهای وارده از معصومین (علیهم السلام) باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۴۷۸۰

› آیا زدن پیانو اشکالی دارد؟

› نواختن آن دسته از آلات موسیقی که عرفاً از آلات مشترک بوده و قابل استفاده برای موسیقی حلال می باشد، جایز است.

ولی استفاده از آلاتی که عرفاً از آلات مخصوص لهو (موسیقی حرام) محسوب شود، مطلقاً جایز نیست. و در هر صورت استفاده از آلات موسیقی ـ و لو مشترک ـ برای نواختن موسیقی لهوی و مُضِلّ عن سبیل الله* جایز نیست.

---

*یعنی به سبب ویژگی هایی که دارد انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور نموده و به سمت بی بند و باری، بیهودگی و گناه سوق دهد.

پرسش شماره ۱۴۶۷۹

› مجسمه سازی ذی روح اشکال دارد؟

› به طور کلی ساخت و خرید و فروش مجسمه و عروسک فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۴۱۰۲

› «منشأ عقلایی» نه "منشأ عقلانی" در لسان مراجع محترم تقلید به چه معناست؟ مثلاً در خصوص خوف و بیم ضرر روزه می فرمایند که ضرر منشأ عقلایی داشته باشد. لطفاً در صورت امکان به طور مفصّل و ساده و با ذکر مثال توضیح بفرمائید.

› منشأ عقلایی جایی است که در معمول مردم و انسان های متعارف موجود باشد؛ و عواملی مانند وسواس، اختلالات روانی شخص و امثال آن تأثیر نگذارد. مثلاً در مورد خوف ضرر روزه، اگر شرایط شخص به گونه ای است که برای معمول مردم با وجود این شرایط خوف ضرر حاصل می شود، این خوف ضرر، منشأ عقلایی دارد.

پرسش شماره ۱۴۰۵۷

› لطمه زنی در عزاداری‌ها چه حکمی دارد؟

› لطمه زدن در عزاداری اگر ضرر قابل توجهی بر بدن داشته باشد و یا موجب وهن مذهب یا مؤمنین یا مراسم عزاداری معصومین علیهم السلام باشد، جایز نیست. در هر حال بهتر است مؤمنین مراعات شؤون عزاداری معصومین علیهم السلام به ویژه سید و سالار شهیدان أبا عبدالله الحسین علیه السلام را بنمایند.

پرسش شماره ۱۲۳۳۸

› اگر استخاره بد آمد، آیا می توان به آن عمل نکرد؟

› به طور کلی استخاره برای رفع حیرت و تردید در انجام کارهای مباح است؛ اعم از این که تردید در اصل عمل باشد یا در چگونگی انجام آن. بنا بر این در کارهای خیر که در آنها حیرت وجود ندارد، استخاره لازم نیست. و همچنین استخاره برای آگاهی از آینده شخص یا عمل نمی باشد. توجه داشته باشید در هر حال الزام شرعی در عمل به استخاره وجود ندارد؛ ولی بهتر است بر خلاف آن عمل نشود.

پرسش شماره ۱۰۶۶۶

› استفاده از ماهواره در خانواده، چه حکمی دارد؟

› دستگاه آنتن ماهواره ای از این جهت که صرفاً وسیله ای برای دریافت برنامه های تلویزیونی است که هم برنامه های حلال دارد و هم برنامه های حرام، حکم آلات مشترک را دارد. لذا خرید و فروش و نگهداری آن برای استفاده در امور حرام، حرام است و برای استفاده های حلال جایز است. ولی چون این وسیله برای کسی که آن را در اختیار دارد زمینه دریافت برنامه های حرام را کاملاً فراهم می کند و گاهی نگهداری آن مفاسد دیگری را نیز در بر دارد، خرید و نگهداری آن جایز نیست مگر برای کسی که به خودش مطمئن است که استفاده حرام از آن نمی کند و بر تهیه و نگهداری آن در خانه اش مفسده ای هم مترتّب نمی شود. لکن اگر قانونی در این مورد وجود داشته باشد باید مراعات گردد.

پرسش شماره ۹۳۹۷

› ۱. وظیفه ما در مقابل کارت های تبلیغاتی نامزدهای انتخابات که احیاناً دارای اسامی متبرّک مانند کلمه الله در وسط پرچم جمهوری اسلامی بوده و روی زمین و زیر پاهای مردم قرار دارند، چیست؟ آیا باید آن ها را در صورت دیدن، جمع کنیم؟
۲. آیا آرم جمهوری اسلامی جزء أسماء متبرّکه محسوب می گردد؟

› ج۱) فحص و بررسی لازم نیست و تا زمانی که وجود اسماء جلاله یا آیات قرآنی در آنها احراز نشود، تکلیفی ندارید و در صورت مشاهده باید مواردی که هتک حرمت است جمع اوری شود.
ج۲) مس آن بدون وضو اشکالی ندارد ولی از انداختن در جایی که هتک حرمت است اجتناب شود.

پرسش شماره ۵۸۶۰

› آیا با شک کردن به اصلح بودن بین دو نامزد انتخابات، استخاره جایز است؟

› استخاره برای رفع حیرت و تردید در انجام کارهای مباح است، اعم از این که تردید در اصل عمل باشد یا در چگونگی انجام آن. بنا بر این استخاره برای آگاهی از آینده شخص نامزد یا عمل او نمی باشد.

پرسش شماره ۵۸۳۶

› آیا صلوات بر حضرت محمد صلّی الله علیه و آله بدون ذکر خاندان مکرّم ایشان، اشکال دارد؟

› اشکالی ندارد؛ هرچند بهتر است صلوات بر آل نیز اضافه شود و صلوات کامل باشد.

پرسش شماره ۵۱۸۷

› آیا عبارت «به نام خدا»، جزء اسماء متبرکه محسوب می شود؟

› نام خداوند جزو اسماء متبرکه است و بهتر است از مسّ اسماء جلاله و اسامی انبیا و معصومین(علیهم‌السّلام) و القاب و کنیه آنها بدون وضو اجتناب شود.

پرسش شماره ۵۰۱۷

› آیا نوشتن برخی ادعیه مانند جوشن کبیر، دعاهایی مانند دفع چشم زخم، باطل السحر، و... برای کارهای خیر مردم، جایز است؟

› دعا نویسی اگر بر مبنای دعاهای وارده از معصومین علیهم السلام و عاری از امور خرافی و غیر مستند شرعی باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۴۴

› در هیأت عزاداری، شخصی در کنار مداح، جهت جذابیت و شور عزاداری، ذکر مقدّس امام حسین علیه السلام را با حالتی خاص تکرار می کند. یا از آلات موسیقی مانند ارگ (از آلات موسیقی و شبیه پیانو است) و سنج و غیر آن ها استفاده می شود. آیا این کارها، وهن دین و عزاداری محسوب می شود؟

› تکرار ذکر در فرض سؤال اگر موجب وهن مذهب یا مراسم عزاداری معصومین علیهم السلام نباشد، اشکال ندارد و تشخیص وهن با خود مکلف است. اما استفاده از آلات موسیقی، مناسب با عزاداری سالار شهیدان نیست و شایسته است مراسم عزاداری به همان صورت متعارفی که از قدیم متداول بوده برگزار شود.

پرسش شماره ۷۱۳

مسائل قضایی

› در جرح پدر یا مادر، توسط فرزند خردسال، دیه بر عهده کیست؟

› اگر جراحت به کمتر از موضّحه (جراحتی که در آن استخوان نمایان شود) باشد، بر عهده کودک است و پدر می تواند از مال او به اندازه دیه، برای خودش و یا به جهت پرداخت به مادر بردارد؛ اما در موضحه و بیشتر از آن، دیه بر عهده عاقله است و نمی توان از مال کودک برداشت.

پرسش شماره ۷۲۹۱۰

› ادای شهادت برای کسانی که تحمل شهادت کرده اند، چه حکمی دارد؟ آیا به دلائلی از جمله رودربایستی با مشهود علیه و بر هم خوردن رفاقت خود با مشهود علیه، مجوز استنکاف از ادای شهادت به حق می شود؟

› اگر احقاق حق موقوف بر شهادت دادن او باشد و از او در خواست شود که در دادگاه حاضر شود و شهادت دهد، واجب (کفایی) است شهادت بدهد.

پرسش شماره ۶۹۷۵۵

› پدری که دیه فرزند صغیر خود را بخشیده است، (فردی فرزند ایشان را کتک زده و دست او بر اثر کتک سرخ شده است) آیا پدر، ضامن دیه و مدیون است؟

› اگر بخشش بر اساس مصلحت فرزند بوده، صحیح است و ضمانی نیست و در غیر این صورت به کسی که دیه را به او بخشیده اید، اطلاع دهید که همچنان ضامن دیه است و آن بخشش شرعاً صحیح نبوده است؛ البته اگر بچه پس از بلوغ و رشد، با اختیار خودش دیه را ببخشد، از عهده شخص بدهکار ساقط می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۴۹۴

› ازدواج موقت کرده و متأسفانه باردار شدم. برای حفظ آبروی خانواده مجبور به سقط جنین شدم. با توجه به این که اصلاً از آن آقا هیچ خبر و آدرسی ندارم، تکلیف دیه سقط جنین چه می‌شود؟ آیا کفاره هم لازم است؟

› سقط جنین در فرض سؤال گناه بزرگی است و باید توبه و استغفار کنید و نسبت به دیه، اگر جنین توسط خود شما - مثل خوردن قرص - سقط شده باشد و پدر بچه، دیه را نبخشد، آن (دیه) را باید به پدر بچه بپردازید و با توجه به فرض سؤال اگر از پیدا شدن او مأیوس باشید، از طرف او دیه مذکور را به فقیر صدقه دهید؛ اما در مورد کفاره، چنانچه سقط جنین، قبل از دمیده شدن روح باشد کفاره ندارد؛ ولی بعد از دمیده شدن روح، کفاره دارد. اگر سقط جنین عمدی باشد، کفاره جمع دارد. (یعنی این که شخصی که اسقاط جنین کرده، باید هم دو ماه روزهٔ پی در پی بگیرد و هم شصت مسکین را اطعام کند.)

پرسش شماره ۶۹۱۲۱

› کودک نابالغی به کودک دیگری ضربه کمتر از جراحت موضّحه یا بیشتر وارد کرده و سبب دیه شده است، دیه بر عهده کیست؟

› در موضحه و بیشتر از آن دیه بر عاقله طفل ضارب است و در کمتر از موضحه در صورت مطالبه ولیّ طفل مضروب، باید ولیّ طفل ضارب از اموال طفل، دیه را پرداخت کند، در صورتی که طفل ضارب مالی نداشته باشد یا ولیّ طفل مضروب مطالبه نکند، طفل ضارب پس از بلوغ و رشد باید دیه را به مضروب بپردازد یا حلالیت بطلبد.

پرسش شماره ۶۷۱۸۶

› کودکی که بر اثر تنبیه و کتک زدن پدر بدن و یا صورت آنها قرمز، کبود و یا خون جاری می شود، آیا کتک زدن کودک حرام است و دیه هر کدام از موارد مذکور چقدر است؟

› تنبیه کودک به صورت یاد شده حرام است و باید دیه آن پرداخت شود. دیه سیاه شدن سر یا صورت ۶ دینار طلا و دیه کبود شدن ۳ دینار طلا و قرمز شدن ۱/۵ دینار طلا است و دیه بدن نصف این مقدار است. ضمناً اگر در اثر جراحت، خون خارج شود،

دیه آن بر اساس مقدار جراحت، دو شتر یا بیشتر است.

پرسش شماره ۵۷۹۲۲

› دو نفر از دوستان بنده به دلیل اختلاف با یکدیگر، اخیراً با هم دعوا کردند و در حین دعوا، طرف اول به طرف دوم فحاشی نموده و او را تهدید کرد و بنده هم شاهد این ماجرا بودم؛ حالا طرف دوم از بنده خواسته که در دادگاه علیه طرف اول شهادت بدهم. آیا از نظر شرعی، بنده وظیفه ای در قبال این موضوع دارم؟ آیا می توانم به خاطر جلوگیری از ناراحتی و احتمال قطع رابطه دوستی طرف اول با خودم، برای شهادت دادن حاضر نشوم؟

› به طور کلی اگر در جایی احقاق حق مؤمن، موقوف بر شهادت دادن باشد، بر شاهد واجب است در دادگاه حاضر شود و شهادت به حق دهد و تشخیص موضوع بر عهده شخص مکلف است.

پرسش شماره ۵۱۳۶۳

› اگر مردی از همسر باردار خود تقاضای همبستری کند، اما او برای چند روزی نتواند تمکین کند و شوهر با زنی زنا کند، آیا مجازات زنای محصنه برای مرد در نظر گرفته می شود؟

› چنانچه در زمانی مرتکب زنا شده که همسرش به خاطر مانعی تمکین نمی کرده است، حدّ زنای محصنه بر او جاری نمی شود.

پرسش شماره ۵۰۶۲۳

› اگر خانم خانه کارمند است و هر ماه حقوق خود را به عنوان کمک به شوهرش، در خانه خرج می‌کند، حال اگر این خانم بچه‌اش را زده و محل ضربه قرمز شده باشد، آیا می‌تواند نیت کند این پول‌هایی را که در خانه خرج کرده و در اصل به ولیّ بچه داده است، به جای دیه‌ای که به علت زدن بچه‌ها به گردنش آمده، باشد؟

› آنچه قبلا خرج کرده است به عنوان دیه محسوب نمی شود، ولی مادر می‌تواند با توافق ولیّ بچه، از این به بعد به عنوان دیه، پول‌هایی را که در خانه خرج می کند، به ولیّ بچه تحویل دهد و پدر آن را خرج بچه نماید.

پرسش شماره ۴۹۳۸۸

› سقط جنین در ماه‌های حرام، پس از دمیده شدن روح در جنینی که ناشی از تلقیح مصنوعی است، آیا مشمول تغلیظ دیه می‌گردد؟

› دیه جنین پس از دمیده شدن روح، حکم قتل نفس را دارد، که در ماه‌های حرام به مقدار ثلث، تغلیظ می‌شود.

پرسش شماره ۴۲۳۹۶

› در تصادفات رانندگی اگر راننده مقصر باشد، دیه افراد سرنشین بر عهده کیست؟

› اگر قتل خطائی باشد و بیمه نپردازد، بر عهده عاقله است و اگر عمد یا شِبه عمد باشد؛ چنان چه بیمه نپردازد، دیه بر عهده خود راننده است و اگر راننده فوت کرده باشد، از اصل ترکهٔ میّت (راننده) باید بپردازند.

پرسش شماره ۴۱۲۸۴

› چند سال قبل، همسرم به خاطر بارداری ناخواسته و شرایط روحی شدید، با ادعای این که تا قبل از دمیده شدن روح، می توان سقط جنین کرد و با اصرار اطرافیان و خواهرانش و بدون این که بنده نیز تفحص و یا سؤال کنم، اقدام به سقط جنین کرد. الآن متوجه گناه بزرگ سقط جنین شده ایم. در حالی که قدرت پرداخت دیه را نداریم. تکلیف و حکم شرعی چیست؟

› سقط جنین شرعاً حرام است و دیه دارد. البته دیه را کسی که مباشرت در اسقاط داشته، باید پرداخت کند؛ پس اگر مادر مباشرت داشته، باید به پدر جنین، دیه پرداخت کند. و چنانچه پدر از گرفتن دیه صرف نظر کند، پرداخت دیه لازم نیست.

پرسش شماره ۳۵۷۸۶

› اینجانب از معامله ملکی بین دامادمان و پدرم مطلع شدم و شاهد انجام آن بودم. در حال حاضر بین خواهرم و همسرش اختلافاتی عارض شده و پدرم و خواهرم کلاً معامله را کتمان می کنند؛ از طرف دیگر دامادمان بابت دریافت ملک خریداری شده شاهدی ندارد. مسئولیت شرعی من چیست؟ اگر از من به عنوان شاهد دعوت کند آیا می‌توانم نپذیرم یا باید علیه خواهرم و پدرم شهادت بدهم؟

› اگر رسیدن حق به صاحب حق متوقف بر این است که شما شهادت بدهید، واجب است به آنچه که حق است شهادت بدهید، هر چند به ضرر نزدیکانتان باشد.

پرسش شماره ۳۴۷۹۹

› فردی جنین چهار و نیم ماهه خود را با نظر پزشکان معتمد پزشکی قانونی، سقط کرده است؛ جنین به دلیل داشتن مشکلات جسمی، به هر حال در شکم مادر می مُرد و این نظر پزشکان بود که برای کاهش خطرات احتمالی برای مادر، مجوّز سقط را صادر کرده بودند.
۱. با توجه به این مورد، آیا بر ایشان دیه واجب است یا خیر؟
۲. اگر دیه واجب باشد، چه کسی آن را باید بپردازد؟
۳. دیه به چه کسانی پرداخت می‌شود؟

› ج ۳-۱) کسی که مباشرت در سقط داشته، بنا بر احتیاط واجب باید دیه را به ورثه جنین پرداخت کند؛ مگر اینکه دیه را ببخشند.

پرسش شماره ۳۳۱۹۵

› در صورتی که مسلمانی از برادر دینی خود خواهش کند تا حضور یابد و بر امری شاهد باشد و معامله یا کاری را ببیند یا بشنود، تا در موقع لزوم، گواهی دهد، آیا پذیرفتن آن شرعاً واجب است؟

› تحمل و اداء شهادت، واجب کفایی است.

پرسش شماره ۲۹۷۵۴

› در اثر تصادف، برخی از افراد مصدوم شدند و فردی نیز فوت کرد. بنده مقصر و محکوم شناخته شده و دیه جراحت مصدومین و دیه متوفی را به ایشان پرداختم. علاوه بر پرداخت دیهٔ جرح و فوت، آیا تکلیف دیگری به ذمه دارم؟

› در فرض سؤال، جهت قتلِ شبه عمد مؤمن، پرداخت کفاره، واجب است و آن عبارت است از دو ماه روزه گرفتن که یک ماه و یک روز آن باید متوالی باشد.
در صورت عدم امکان گرفتن روزهٔ یاد شده، شصت مسکین را باید طعام داد.

پرسش شماره ۲۷۱۲۹

› آیا پدر می‌تواند انگشت زائد بچه نابالغ خود را که به طور شش انگشتی به دنیا آمده است، با عمل جراحی که هیچ ضرری برای فرزند ندارد، قطع کند؟ آیا دیه قطع عضو شامل این مورد می‌شود؟

› اگر به صلاح بچه باشد، اشکال ندارد و دیه هم به آن تعلق نمی‌گیرد.

پرسش شماره ۲۳۳۳۸

› منظور از ولیّ دم در بحث قصاص یا دیه، چه کسانی هستند؟ آیا همان ورّاث در تمام طبقات ارث هستند یا مثلاً در طبقه اول، فقط پدر است؟

› اولیای دم، در بحث قصاص و عفو کسانی هستند، که طبق طبقات ارث از میت ارث می‌برند. لذا در طبقه اول پدر و مادر و فرزندان میت اولیاء دم محسوب می شوند. البته زن و شوهر هر چند از دیه ارث می برند، اما در بحث قصاص جزء اولیای دم محسوب نمی شوند.

پرسش شماره ۲۳۰۴۶

› ۱. اگر هنگام کفن و دفن یک میت، در اثر بی‌احتیاطی، کمر (استخوان) میت بشکند، آیا دیه تعلق می‌گیرد؟
۲. چقدر دیه دارد؟
۳. اگر میت دفن شده باشد و مقدار دیه قابل تعیین نباشد، چقدر دیه تعلق می‌گیرد؟

› ج۱) بله موجب دیه است.
ج۲) مقدار آن یک دهم دیهٔ کامل انسان زنده است و باید برای میت و در راه خیر خرج شود و به ورثه نمی‌رسد.
ج۳) اگر قابل تعیین نباشد؛ باید مقدار حداقلی که مورد یقین است، پرداخت شود.

پرسش شماره ۹۷۶۶

› کشتن کافری که دستور به قتل مسلمان داده است، چه حکمی دارد؟

› بدون حکم حاکم، جایز نیست.

پرسش شماره ۸۲۵۰

› چنانچه مسلمانی، شاهد و ناظر بر وقوع جُرمی باشد یا جهت اثبات وقوع جُرمی، مَحکمه به اطلاعات و دانسته‌های وی نیاز داشته باشد، اگر محکمه او را احضار نماید، آیا شرعاً تکلیفی در خصوص حضور و شهادت دارد یا خیر؟ آیا می تواند از باب مصلحت اندیشی و رعایت مواردی که خود آن شخص صلاح می داند از ذکر همه موارد خودداری کند؟

› در فرض سؤال، ادای شهادت و بیان مواردی که لازم است تا احقاق حق شود، واجب کفایی است.

پرسش شماره ۷۱۳۶

› ۱. آیا کالبد شکافی میّت، موجب دیه است؟
۲. چه کسی باید دیه را بپردازد؟
۳. در صورت دریافت آن، آیا دیه به ورثه می رسد یا باید برای میت خیرات کرد؟

› ج۱) موارد مختلف است. کالبد شکافی با عدم اجازه میت در زمان حیات، جایز نیست و این عمل، موجب ضمان است. ولی چنانچه میّت در زمان حیاتش کالبد شکافی را اجازه داده باشد، هرچند دارای اشکال است، اما در این فرض دیه ندارد.
ج۲) ضمان بر عهدهٔ کسی است که این کار را انجام می دهد؛ ضمناً ولیّ دم، ولایتی در این باره ندارد.
ج۳) دیه، صَرف امورات خیر، به نفع میت می شود.
در هر حال چنانچه حفظ جان محترمی، ولو در آینده متوقف بر این کار باشد، تکلیفاً جایز و بنابر احتیاط، باید دیه داده شود.

پرسش شماره ۳

معاملات و شغلها

› حکم فروختن لباس نوی شسته شده بدون اینکه به مشتری بگوییم، چیست؟

› اگر برای لباس عیب محسوب نشود اشکال ندارد؛ ولی اگر عیب محسوب شود، لازم است به مشتری گفته شود و چنانچه موجب تفاوت قیمت می شود، تفاوت قیمت صحیح و معیوب را ضامن هستید، حال اگر به مشتریان دسترسی دارید، تفاوت قیمت را به آنها پرداخت نمایید و الا مبلغ تفاوت را به عنوان رد مظالم به فقرا پرداخت کنید.

پرسش شماره ۷۳۱۹۹

› اگرشخصی پولی به دیگری بدهد به عنوان مضاربه و فلان درصد سود ولی طرف بدون این که با آن پول کار بکند سود تعیین شده را پرداخت کند آیا برای دهنده و گیرنده حلال است؟

› در فرض سؤال پرداخت و دریافت سود بیش از مقدار کاهش ارزش پول(تورم)، وجه شرعی ندارد.

پرسش شماره ۷۳۱۹۸

› اگر پولی را به نیت صدقه بدیم، آیا می توانیم بعداً نیت رد مظالم کنیم؟

› در فرض سؤال نمی‌توان رد مظالم به حساب آورد.

پرسش شماره ۷۳۰۳۴

› اگر مبلغی قرض دهیم به شرط اینکه از وام بانکی پرداخت کند، آیا دریافت این پول حلال است؟

› اگر یقین دارید عین همان تسهیلاتی که طبق قرارداد با بانک می بایست در راه دیگری هزینه شود را به شما پرداخت خواهد کرد، شرط ذکر شده باطل است و دریافت پول وام جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۹۷۳

› در نوعی کاسبی که به طلافروشی کیفی معروف است طلا به صورت نسیه و چند روزه به طلافروشان فروخته می شود. بخاطر اینکه نوسانات بازار باعث زیان فروشنده نشود بجای محاسبه ریالی طلب، آنرا تبدیل به طلا می کنند مثلاً ۱۰۰ گرم اصل معامله و ۲ گرم بابت سود که در مجموع ۱۰۲ گرم طلب فروشنده در چهار روز بعد خواهد بود که اگر قیمت بالا یا پائین هم بشود در مبلغ معامله تاثیری نداشته باشد. آیا این معامله صحیح است؟ برای اینکه گرفتار ربا نشویم چه کنیم؟

› معامله مزبور صحیح نمی باشد اما در فرض سوال می توانید مثلاً ۱۰۰ گرم طلا را به قیمت ۱۰۲ گرم طلا به صورت نقد بفروشید. مثلاً اگر قیمت ۱۰۰ گرم طلا ۵۰۰ میلیون تومان باشد، می توانید آن را به ۵۱۰ میلیون بفروشید و بعد از این معامله، ۱۰۲ گرم طلا را به صورت معامله سلف (مثلاً برای یک ماه دیگر)، به قیمت ۵۱۰ میلیون تومان بخرید. حالا بعد از معامله دوم، خریدار و فروشنده می توانند طلب و بدهی یگدیگر را تهاتر نمایند.

پرسش شماره ۷۲۹۰۹

› اجاره به شرط وثیقه چه حکمی دارد؟ کامیونم را برای مدت شش ماه به مبلغی اجاره دادم. با طرف شرط کردم که اگر کامیون از بین رفت و نتوانست برگرداند ملکش را تصرف کنم. آیا از لحاظ شرعی صحیح است؟

› شرط به نحو مذکور صحیح نیست. فقط در صورتی می توانید ملکش را به مقدار مال خود بردارید که مستأجر در نگهداری و استفاده از و سیله مذکور افراط یا تفریط کرده باشد. البته می توانید شرط کنید که در صورت از بین رفتن کامیون مبلغ معینی از مال خودش به شما پرداخت کند.

پرسش شماره ۷۲۹۰۰

› اگر زمینی با مساحت مشخص فروخته شود و بعداً مشخص گردد مساحت آن بیشتر است، تکلیف چیست؟

› اگر به صورت متری فروخته شده و در قرارداد شرطی در این زمینه ذکر نشده باشد، خریدار باید پول متراژ اضافه را به فروشنده بدهد.

پرسش شماره ۷۲۸۶۸

› مجنون ادواری معامله ای انجام داده و معلوم نیست در زمان جنونش بوده یا نه؛ آیا معامله صحیح بوده و تصرف او در ثمن جایز است؟

› اگر بعد از معامله و در زمان عاقل بودن، تصرف در ثمن داشته است، معامله صحیح محسوب می شود.

پرسش شماره ۷۲۷۲۰

› ۱. آیا اجاره دادن متعارف درخت، صحیح است؟
۲. خرید و فروش محصول درخت چه حکمی دارد؟
۳. اگر معامله به این ترتیب که یک درخت پسته (در ضمن مجموعه‌ای از درختان به صورت نامعین) را پیش از رسیدن محصول اجاره کنیم و در ازای مبلغ مشخصی، مقدار معینی پسته تحویل بگیریم، آیا صحیح است؟

› ۱) اجاره دادن درختان برای انتفاع و بهره بودن از میوه درختان صحیح است.
۲) فروختن میوه ها بر روی درختان قبل از بروز و نمودار شدن آنها در یک سال بدون ضمیمه جایز نیست و فروش آن در دو سال و بیشتر یا با ضمیمه جایز است؛ اما بعد از نمودار شدن آنها چنانچه دانه آن بعد از ریختن گل آن بسته شده باشد و ایمن از آفت شده باشد یا در دو سال یا با ضمیمه باشد، فروش آن ها جایز است و اگر هیچ یک از این سه نباشد معامله جایز است؛ ولی مکروه است.
ج۳) صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۲۷۱۷

› ملکی توسط شخص "الف" به شخص "ب" فروخته می‌شود با این شرط که شخص "الف" به مدت شش ماه اگر ثمن را برگرداندT مالک ملک شود؛ حال بعد از گذشت دو ماه از معامله، شخص "ب" اقدام به فروش این ملک به شخص "ج" می‌کند و شخص "الف" نیز معامله اول را در مهلت قرارداد فسخ می‌کند، تکلیف معامله دوم چیست؟

› اگر آنچه در معامله اول شرط شده این بوده است که با برگرداندن ثمن، ملک به فروشنده برگردد، مشتری حق فروش نداشته است؛ لذا معامله دوم، حکم فضولی را خواهد داشت. اما اگر آنچه در معامله اول شرط شده، این بوده است که با برگرداندن ثمن، فروشنده حق داشته باشد که معامله را فسخ کند، مشتری حق فروش داشته و معامله دوم صحیح است و در صورتی که فروشنده اول، ثمن را برگرداند می‌تواند معامله اول را فسخ کند و قیمت ملک را بگیرد.
توجه داشته باشید اگر در مسائل مطرح شده نزاعی وجود داشته باشد، باید با مراجعه به محاکم قضایی پیگیری شود.

پرسش شماره ۷۲۶۹۰

› اینجانب به کارهای فنی و رفع مشکلات وسایل برقی یا مکانیکی بدون دستمزد مشغول می باشم؛ اگر احیاناً در حین تعمیر، وسیله برقی دچار آسیب و معیوب شود، ایا ضامن هستم؟

› در فرض سؤال که مسئولیت تعمیر آن ابزار را داشته اید، ضامن هستید هرچند بدون افراط و تفریط بوده باشد مگر آن که طبیعت کار اقتضای این خسارت را داشته است.

پرسش شماره ۷۲۶۸۸

› صلح با دیگری بدون عقد صلح و بدون دریافت عوض، آیا جایز است؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۴۸۲

› در هبه ای که عملاً قبض وجود ندارد، مثل جایی که شخص، منزل مسکونی خود را به فرزندش هبه می کند با این شرط که منزل را به او تحویل ندهد و مادام العمر خودش در آن ساکن باشد؛ آیا این هبه صحیح است؟

› در هبه اگر قبض تحقق پیدا نکند، ملکیت منتقل نمی شود؛ بله اگر این شخص با فرزندش به دفتر اسناد بروند و در آنجا ملک را به نام او کند، این از مصادیق قبض است و شرط استفاده تا زمان حیات منعی ندارد.

پرسش شماره ۷۲۴۷۵

› به کارگیری سحر، جادو، طلسم و... چه حکمی دارد؟

› به طور کلی، سحر و جادو مطلقاً حرام است؛ چه همراه با ادعای غیرحقّ، گمراه کردن یا ضرر زدن به دیگری باشد و چه نباشد.

پرسش شماره ۷۲۳۵۰

› بعضی شرکت ها برای کار طراحی یا اجرای سیستم های آبیاری تحت فشار، مجوز طراحی و اجرا را ـ که با برگزاری آزمون توسط نظام مهندسی کشاورزی صادر می شود ـ از افراد اجاره می کنند و بدون اینکه صاحب مدرک دخالتی در کار داشته باشد، مبلغی به صورت ماهانه یا حق بیمه برای او واریز می کنند، آیا این کار جایز است؟

› اگر مخالف مقررات مربوط باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۳۴۴

› مبلغ پولی که مربوط به کمک های مردمی برای یکی از مساجد تهران به نام مسجد صاحب الزمان(عج) جمع آوری گردیده، امام جماعت مسجد وجوه جمع آوری شده را به دو نفر از اعضای هیئت امناء مسجد تحویل داده تا به بانک برده و بنام مسجد گشایش حساب بنمایند؛ ولیکن این دو نفر پول را به نام خودشان حساب باز کرده و پس از مدتی بانک مربوطه اعلام می نمایند به قید قرعه این شماره حساب برنده یک دستگاه آپارتمان در مشهد مقدس شده است و به نام صاحبان حساب سند صادر گردیده است. در حال حاضر فیما بین مسئولین مسجد و آن دو نفر اختلاف ایجاد شده است. استدعاء دارد نظر مبارک را اعلام فرمایید که آپارتمان مذکور شرعاً از آن کیست؟

› مال کسی است که پول متعلق به اوست.

پرسش شماره ۷۲۳۴۳

› اینجانب مدتی پیش (حدود ۵ سال) مبلغی از مادر خانم خود، جهت سرمایه گذاری در مضاربه دریافت کردم و ماهانه جهت امرار معاش وی درآمد حاصل از آن را به ایشان می دادم. اخیراً وی هوش و حواس خود را از دست داده و به حد محجوریت رسیده است. حال از آن مقام معظم درخواست دارم: در صورتی که مصلحت می دانید اجازه بفرمایید این مبلغ همچنان در دست بنده بماند و تصرفات انجام شده از زمان محجوریت وی تاکنون را اجازه بفرمایید.

› ادامه تصرفات در اموال کسی که در فقدان هوش و حواس به حد محجوریت رسیده و اجازه تصرفات از قبل انجام شده موکول به نظر قیّم شرعی شخص یاد شده است، باید أولاً (از طریق دادگاه صالحه) بر او نصب قیّم شود، سپس از قیّم او راجع به مراتب فوق نظر بخواهید.

پرسش شماره ۷۲۳۴۲

› اگر در ضمن قرض چنین شرطی نشود که قرض گیرنده تورم را موقع ادا ندهد و قرض گیرنده در موعد مقرر دینش را پرداخت کند، آیا بدهکار مکلف به پرداخت تورم است؟

› در صوت درخواست طلبکار، باید جبران کند؛ مگر در مواردی که شرط شده باشد -ولو به نحو ارتکازی- که همان مبلغ عودت داده شود. همانند قرضی که مستأجر به موجر می دهد یا قرض الحسنه ای که بانک ها می پردازند.

پرسش شماره ۷۲۲۸۹

› اگر یکی از متعاملین به شروط ضمن عقد عمل نکند، آیا طرف مقابل هم می‌تواند بدون فسخ عقد به شروط آن عمل نکند؟

› باید به شروط ضمن عقد پایبند باشد.

پرسش شماره ۷۲۲۸۶

› اگر پولی قرض داده شود و شرط شود که قرض گیرنده تورم را هم موقع ادا بدهد، چه حکمی دارد؟

› جایز است و صدق زیاده نمی کند.

پرسش شماره ۷۲۲۷۶

› اگر بدهکار قصد پرداخت بدهی را داشته باشد و امکان دسترسی به بدهکار هم باشد و یا احتمال عقلائی نسبت به پیدا کردنش وجود داشته باشد، ولی تحقیق و جستجو از طلبکار هزینه ها یا سختی های نامتعارفی دارد مثل اینکه باید بدهکار چند شهر را دنبال طلبکار بگردد یا به کشور دیگری سفر کند و یا ده ها فرد یا محیط را مورد بررسی قرار دهد در این حال:
الف) ـ اگر بدهکار در پرداخت بدهی کوتاهی نکرده آیا انجام این امور بر او واجب است؟
ب) ـ اگر بدهکار در پرداخت بدهی کوتاهی کرده آیا انجام این امور بر او واجب است؟
ج) ـ در هر یک از دو فرض قبل اگر میزان بدهی کم باشد یا این هزینه جستجو بیشتر از میزان بدهی باشد، آیا تحقیق واجب است؟

› در صورتی که رساندن مال به طلبکار ممکن باشد باید آن را انجام دهد (به صاحبش برساند)؛ مگر در صورت ضرر فاحش یا حرج و در این صورت دَین باقی می ماند و باید خود یا وصیّش (در صورت موت بدهکار) هر گاه رفع حرج یا ضرر شد اداء کنند و هر گاه اداء ناممکن شد از طرف او صدقه بدهند و هر گاه بعد از صدقه، طلبکار در دسترس واقع شد، تدارک کنند؛ البته در صورت ظلم و غصب از روی علم و عمد، بدهکار مأخوذ با شق (سخت ترین) احوال است.

پرسش شماره ۷۲۲۷۲

› اینجانب برای خرید خودرو از صندوق اداره مبلغ پنجاه میلیون تومان وام درخواست نموده ام، صندوق، پرداخت مبلغ مذکور را مشروط به باز نمودن حساب با موجودی مبلغ ده میلیون تومان اعلام داشته؛ ضمن اینکه این مبلغ تا پایان پرداخت اقساط وام (۴۸ ماه) قابل برداشت نبوده و هیچ سودی هم در قبال این مبلغ به دریافت کننده وام پرداخت نخواهد شد. وجه شرعی این امر چگونه است؟

› اگر پرداخت وام در قرارداد وام مشروط به سپردن مبلغی به صندوق باشد چنین قراردادی ربوی و حرام است؛ ولی اصل قرض صحیح و پول قرضی حلال است و چنانچه از باب تخصیص اعطای وام به کسانی باشد که در صندوق سپرده دارند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۷۱

› خرید و فروش و مطالعه کتبی نظیر کتاب آیات شیطانی چه حکمی دارد؟

› خرید و فروش و نگهداری کتب ضلال جایز نیست؛ مگر به منظور رد بر آن در صورتی که لازم باشد و شخص توان علمی آن را دارا باشد.

پرسش شماره ۷۲۲۶۹

› خریدن کتب ضالّه برای کسی که حق و باطل می شناسد و خوف گمراه شدن ندارد، (با فرض اینکه نیازی هم به خریداری

کتاب برای پاسخ دادن به شبهات یا... ندارد و فقط جهت اطلاع شخصی از مطالب آن، کتاب را بخرد) آیا تقویت باطل محسوب شده و حرام است یا خیر؟

› خرید و فروش و نگهداری کتابهای گمراه کننده جایز نیست؛ مگر آنکه برای پاسخگویی و رد مطالب آن برای کسی که قدرت علمی این کار را دارد، باشد.

پرسش شماره ۷۲۲۶۸

› متاسفأنه بعضی از تابلوهای مینیاتور که توسط برخی از هنرمندان تهیه می گردد، حاوی تصاویر زننده مجالس میگساری و هوسرانی زنان و مردان نیمه عریان می باشد و این تابلوها مبلغ فرهنگ بی بند و باری است. حکم خرید و فروش و تهیه این گونه تابلوها چگونه است؟

› اگر موجب ترتب مفاسد اخلاقی و اجتماعی باشد جایز نیست؛ و وظیفه شرعی دیگران در این باره ارشاد و امر به معروف و نهی از منکر است.

پرسش شماره ۷۲۲۶۵

› بعضی از کوبلن هایی که توسط خانم ها دوخته می شود، منقوش به عکس های برجسته زنان نیمه عریان می باشد. خرید و فروش و دوختن این تابلوها از نظر شرعی چگونه است؟

› اگر موجب ترتب مفاسد یا ترویج فرهنگ استعماری ضد اسلامی باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۶۴

› یکی از شیوه های هجوم فرهنگی کشورهای غربی به ویژه به نسل جوان از راه لباس با مدهای غربی می باشد؛ لذا مستدعی است نظر مبارک را در خصوص مسایل زیر بیان فرمایید:
۱. خرید و فروش این گونه لباس های که تبلیغ فرهنگ بیگانه است از نظر شرعی چگونه است؟
۲: دوختن لباس های مدلدار غربی که تبلیغ فرهنگ مدگرایی است از نظر شرعی چگونه است؟

› خرید و فروش و استفاده و استعمال لباس هایی که از جهت دوخت یا رنگ یا تصاویر و غیره ترویج و تقلید فرهنگ مهاجم دشمنان اسلام است، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۶۲

› هجده سال قبل پدری برای کودک خود خوراکی خریده ولی مبلغ آن را نپرداخته است. آیا پدر ضامن است؟ یا کودک که الان بالغ شده، باید بدهی را بپردازد؟

› فرزند ضامن نیست و کسی که خوراکی را خریده است باید بدهی خود را با محاسبه تورم به فروشنده بپردازد؛ البته اگر فرزند این کار را انجام دهد نیز پسندیده است و از عهده کسی که خوراکی را خریده است ساقط می شود.

پرسش شماره ۷۲۲۶۱

› اخیراً طی توافقی که سازمان حج و زیارت با بانک ملی ایران به عمل آورده، متقاضیان حج تمتع با مراجعه به بانک، مبلغ یک میلیون تومان به صورت قرارداد مضاربه ای به نام خود به حسابی در بانک ملی واریز نموده، فیش آن را دریافت می دارند، این پول تا هنگام تشرف به نام واریز کننده و در حساب شخصی او باقی می ماند و طبق قرارداد مکتوب مبلغی در حدود ۱۷٪ به دارنده حساب در پایان هر سال منفعت مضاربه تعلق می گیرد. سازمان حج و زیارت فقط برای کسانی که زودتر ثبت نام کرده اند اولویت قائل شده و پس از حدود سه سال نوبت اشخاص را اعلام و در صورت تمایل آنها را به حج اعزام می دارد. زمان اعزام که فرا رسید واریز کننده پولی را که در حساب مضاربه ای خود دارد از بانک اخذ و همراه با مانده هزینه ها به حساب حج و زیارت واریز می نماید و سپس به حج مشرف می شود. حال خواهشمند است با عنایت به اینکه قرارداد مذکور به صورت کتبی بوده و شفاهاً گفتگویی بین صاحب پول و بانک رد و بدل نمی شود بفرمایید: مبلغ درصدی که صاحب مال به عنوان منفعت مضاربه دریافت می کند چه صورتی دارد؟

› عملیات بانکی به صورت قرارداد کتبی به نحو فوق الاشاره بی اشکال است و سود حاصله از معامله مضاربه ای برای سپرده

گذار حلال است و اصل سپرده اگر از درآمد کسب غیر مخمس بوده خمس دارد و سود حاصله اگر پیش از سال عزیمت به سفر حج قابل وصول نبوده، جزو درآمد سال وصول محسوب است که اگر در همان سال به حساب هزینه سفر حج محسوب شود، خمس ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۵۹

› اگر شخصی به جهت ساختن ساختمان و جلوگیری از نزول، تعدادی از واحدهای این ساختمان را در غالب بیع پیش فروش به قیمت متری ۳۰۰ هزار تومان بصورت کتبی تنظیم کرده و معامله کند و در ضمن آن با خریدار شرط کند پس از مدتی معین در صورت توانایی فروشنده، همان واحد های فروخته شده را با محاسبه سود ۳ درصد بنا به آنچه در عرف بازار است به قیمت متری ۳۱۰ هزار تومان بخرد و در غیر این صورت معامله به قوت خود باقی بماند، آیا معامله مذکور صحیح است؟

› فروش به نحو مذکور با تعیین مشخصات دقیق واحدهای مورد فروش و شرط خرید از خریدار به مبلغ قراردادی در آینده اشکال شرعی ندارد؛ به شرط آنکه فروش و خرید جدی باشد نه فرار از ربای قرضی که بخواهد پولی از خریدار اسمی بگیرد و بعداً همان پول را با سود برگرداند.

پرسش شماره ۷۲۲۵۸

› آیا فروش چک به مبلغ کمتر به شخص ثالث مطلقاً صحیح نیست یا اینکه اگر مقصود از فروش چک، خرید و فروش دین باشد آن گونه که امروزه در بانک ها رایج است، اشکال ندارد؟

› فروش چک مدت دار به دیگری به کمتر یا بیشتر از مبلغ مندرج در چک جایز است و اشکال ندارد. آنچه اشکال دارد و جایز نیست این است که مبلغی از کسی قرض بگیرد و در برابر آن چک مدت دار به مبلغ بیشتر از مبلغ قرض به او بدهد. این عمل قرض ربوی است و حرام است؛ اگرچه بعید نیست اصل قرض صحیح باشد.

پرسش شماره ۷۲۲۵۷

› نقد کردن چک مدت دار به مبلغ کمتر از مبلغ اسمی چک، چه حکمی دارد؟

› در نزد شخص طلبکار اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۲۵۶

› آیا از عقد مضاربه در باب تولید، خدمات، توزیع و تجارت می توان استفاده نمود؟ آیا عقود متعارف امروزی در ابواب غیرتجاری که به عنوان مضاربه مطرح است، از نظر شرعی حجیت دارند یا نه؟

› عقد مضاربه مخصوص به سرمایه گذاری برای خرید و فروش است؛ ولی در تولید، توزیع و خدمات و سایر امور غیر تجاری هم می توان از طرق شرعیه سرمایه گذاری کرد که فاقد اشکال شرعی باشد.

پرسش شماره ۷۲۲۵۵

› آیا می توان وکالت را بلاعزل نمود؟

› اگر ضمن عقد خارج لازم به نحو شرط نتیجه، شرط شود که شخصی وکیل باشد این وکالت قابل عزل نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۶۴

› مالک با مستأجر شرط کرده از ابتدای سال، باید مستأجر مبلغی را به رهن منزل اضافه کند، ولی مستأجر سه ماه دیرتر مبلغ مذکور را تحویل می دهد. آیا مالک می‌تواند برای تخلف شرط به اندازه عرف بانکی از مستأجر سود دیرکرد دریافت کند؟

› اگر مالک ضمن قرارداد تمدید اجاره با مستأجر، شرط کرده که علاوه بر قرض قبلی مبلغ اضافه ای را به عنوان قرض بپردازد، هر چند نمی تواند مبلغ اضافه ای را در قبال تأخیر دریافت کند؛ ولی می تواند به جهت تخلف شرط (عدم پرداخت به موقع قرض)، قرارداد اجاره را فسخ کند که در این صورت نسبت به سه ماهی که مستأجر از خانه استفاده کرده اجرة المثل به عهده او خواهد بود که به طور معمول بیش از اجرتی است که در قرارداد ذکر شده است.

پرسش شماره ۷۱۹۹۴

› اگر انسان بدهی حالّ داشته باشد و طلبکارش طلب خویش را از وی مطالبه نماید، آیا صدقه دادن به مقدار اندک، برای دفع بلا و افزایش رزق و مانند آن جایز است؟

› اگر دِین مستغرق باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۱۹۱۲

› فرد بدهکار مبلغی جهت تهیهٔ «مستثنیات دِین» در نظر گرفته لیکن اگر آن را صرف ادای بدهی خود نماید، تهیّهٔ اموال مورد نیاز ممکن نیست، آیا بر وی واجب است آن پول را صرف پرداخت بدهی نماید؟

› در حکم مستثنیات دین است.

پرسش شماره ۷۱۹۱۰

› برخی از مسئولین خرید یا همان کارپرداز مجموعه‌های دولتی و خصوصی از فروشنده، مبلغ اضافی درخواست می‌کنند؛ مثلاً اگر جمع فاکتور خرید، یک میلیون است، از فروشنده درخواست می کنند تا مبلغ یک میلیون و دویست هزار تومان فاکتور کرده تا مبلغ اضافی را خودشان دریافت کنند. آیا این کار حرام است؟ اگر فروشنده فاکتور اضافه را ثبت نکند، بلکه خودش مبلغی را به ایشان بدهد، آیا باز هم رشوه و حرام است؟

› ثبت مبلغ غیر واقعی در فاکتور جایز نیست؛ اما پرداخت مبلغی به مأمور خرید اداره از سودی که فروشنده دارد اشکال ندارد، هر چند اگر مشتری مأمور خرید نیازمندی‌های اداره باشد مبلغی که دریافت می‌کند متعلق به اداره است و باید به اداره بدهد.

پرسش شماره ۷۱۷۱۷

› آیا دریافت دستمزد برای تغسیل سه گانهٔ میت، جایز است؟

› دریافت دستمزد مذکور اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۶۵۵

› آیا استفاده از مواد مخدر مانند تریاک و نگهداری آن جایز است؟

› به طور کلی استعمال مواد مخدر و استفاده از آن ها با توجه به آثار سوءشان از قبیل ضررهای شخصی و اجتماعی قابل ملاحظه‌ای که بر آن‌ها مترتب می‌شود، حرام است و به همین دلیل کسب درآمد با آن‌ها از طریق حمل و نقل و نگهداری و خرید و فروش و غیر آن هم حرام است.

پرسش شماره ۷۱۳۸۹

› آیا به عنوان مسلمان می توانم ماهی هایی که پولک ندارند را به کشورهای غیر مسلمان صادر و کسب درآمد نمایم؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۲۰۸

› ملاک تشخیص ثمن از مبیع چیست؟ به عبارت دیگر از کجا بفهمیم مالی که خرید و فروش می‌شود مبیع است یا ثمن؟

› در خرید و فروش کسی که ایجاب معامله را می گوید بایع است و مالی را که مبادله می کند مبیع محسوب می شود و کسی که معامله را قبول می کند، مشتری است و مالی را که مبادله می کند ثمن محسوب می شود.

پرسش شماره ۷۰۸۶۶

› آیا خرید خودروهای اقساطی به قیمت بالاتر از بازار، جایز است؟

› به طور کلّی، خرید و فروش کالا به صورت نسیه و قسطی به قیمتی بیشتر از قیمت نقد که از ابتدا قیمت به صورت قسطی با مبلغ بیشتر از نقد، تعیین می شود، اشکال ندارد؛ البتّه باید در زمان معامله مدّت و مبلغ، معیّن باشد.

پرسش شماره ۷۰۸۳۷

› چند سال پیش، مصالح ساختمانی به شخصی فروختم که بخشی از آن را تحویل و بخشی را تحویل نگرفت؛ علیرغم چند بار تماس مراجعه نکرد. اکنون بعد از ده سال باقیمانده مصالح را مطالبه می کند. تکلیف چیست و آیا تفاوت قیمت را می توان مطالبه کرد؟

› در صورتی که در زمان معامله قیمت و مقدار کالا- مثلا یک تن سیمان - مشخص شده و به فروش رسیده و خریدار هم تمام پول را پرداخت کرده است، نمی توانید تفاوت آن را مطالبه کنید و باید باقی مانده کالا را تحویل دهید.

پرسش شماره ۷۰۷۹۷

› در مورد معاملات ارز دیجیتال، آیا گرفتن سود و فعالیت در بازارهای فیوچرز اشکال شرعی دارد؟ مثلاً سود گرفتن و معامله کردن از نوسانات بازار و قیمت ها، آیا مجاز است؟

› ابتدا باید توجه داشت نسبت به ارز دیجیتال در مواردی که قانون مصوبی در این زمینه وجود ندارد، مقلدین معظم له می توانند در این مساله به مجتهد جامع الشرایطی که فتوای مشخصی در این باره دارد مراجعه نمایند.
اما نسبت به معاملات فیوچرز درغیر ارز دیجیتال اگر به صورت تعهد بر انجام معامله در زمان معین باشد اشکال ندارد و اگر معامله ای صورت نمی گیرد و کسب درآمد صرفاً بر اساس پیش بینی نوسانات قیمت باشد (معاملات آتی دائمی یا cfd) بنا بر احتیاط واجب موجب ملکیت درآمد حاصل نمی شود.

پرسش شماره ۷۰۷۲۱

› چهار ماه پیش مشتری به مبلغ حدود یک میلیون و نیم سیم از مغازه ام به صورت قرضی برد و نگفت که کی میاره و تسویه می‌کنه. من هم نپرسیدم. فقط در دفتر یادداشت کردم. حالا من دقیقاً همان مقدار سیم را این ماه دو میلیون و چهارصد تومان خودم خریدم. (قیمت خریدی که برای خودم اومده) آیا من می توانم به جای یک میلیون و نیم، دو میلیون و چهارصد بگیرم؟ نزول محسوب میشه؟

› چنانچه سیم را به صورت قرضی برده است، فقط می توانید مثل آن را دریافت کنید و یا آنکه با توافق، پول آن را به قیمت روز بگیرید و گرفتن اضافه جایز نیست. اما اگر منظورتان معامله نسیه است چون زمان پرداخت مشخص نشده معامله باطل است و اگر آن سیم ها موجود نیست مثل آن را بگیرید یا با توافق مشتری قیمت روز را دریافت کنید.

پرسش شماره ۷۰۴۹۴

› بنده برای گرفتن وام، پولی به ارزش ۵۰ میلیون تومان به بانک قرض الحسنه دادم و با بنده شرط شده که بعد از چند ماه می توانم دو برابر پولم یعنی ۱۰۰ میلیون با سود ۴ درصد وام بگیرم و شرط شده حق برداشت اون ۵۰ میلیون رو تا اتمام قسط وام

نخواهم داشت و از ضامن بنده هم برای اطمینان یک چک سفید دریافت کرده اند. آیا این کار از نظر شرعی درسته؟

› اگر مسدود شدن مبلغ یاد شده از شرایط مذکور در قرارداد قرض باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۸۵

› ۱. آیا در عقد صلح هم مثل سایر عقود، منجز بودن شرط است یا می تواند معلق باشد؟
۲. در تحریرالوسیله ذکر شده که در عقد صلح، جهل به مقدار مال مورد صلح، موجب بطلان نمی شود. آیا اگر صرفاً اصل صلح منعقد شود، اما تصمیم گیری درباره میزان مالی که باید مبادله شود و اینکه کدام طرف بدهکار و کدام طرف بستانکار است، منوط به تسویه حساب در چند روز آینده باشد، این عقد صحیح و شرعی است؟

› ج۱) اگر در انشاء جازم باشد، تعلیق، ضرری به صحت عقد، نمی زند.
ج۲) صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۳۰

› آیا بنده می توانم مبلغی از اموال همسرم (که از اموال شخصی اش است) از ایشان قرض بگیرم و از ابتدا قید کنم که طی فلان مدت و با فلان مقدار سود مشخص به شما بر می گردانم؟ اگر جایز است، حتی کراهت هم ندارد؟

› اشکالی ندارد. به طور کلی بین مرد و همسرش، ربا نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۲۵

› اگر شخصی مأمور خرید اداره دولتی باشد و برای خرید کالا نزد فروشنده ای برود و آن فروشنده پس از فروش کالا و با اصرار

(و نه درخواست مأمور خرید) بگوید من از سود خودم مبلغی را به شما هدیه می دهم، تکلیف چیست؟ حال اگر چنین شرایطی برای مامور خرید شرکت خصوصی بوده و مدیر مربوطه نیز رضایت دهد تکلیف چیست ؟

› ج۱و۲) این مبلغ متعلق به اداره یا شرکت مربوطه است نه مأمور خرید؛ البته اگر شرکت خصوصی باشد تصمیم در مورد آن به عهده مالک شرکت است.

پرسش شماره ۷۰۴۰۵

› ۱. آیا می‌توان در ضمن خرید و فروش خانه، شرط کرد تا زمان تنظیم سند رسمی حق فسخ داشته باشند (خیار شرط) در حالی که زمان آن نزد طرفین مشخص نباشد؟
۲. در این صورت آیا خود بیع، نیز باطل است؟

› ج۱) چنین شرطی باطل است.
ج۲) اصل بیع، صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۳۴۴

› آیا بلوغ شرعی، (یعنی ۹ سال برای دختر) برای صحت معامله های بزرگ مثل هبه همه اموال، کافی است؟

› صرف بلوغ، برای رفع حجر از کودک کافی نیست و باید به مرحله رشد هم رسیده باشد یعنی بتواند صلاح و مصلحت خودش را در امور مالی تشخیص بدهد و اموالش را به جا و درست مصرف کند.

پرسش شماره ۷۰۳۳۸

› چنانچه خیار تأخیر برای بایع ایجاد شود و بایع، قصد اعمال خیار را داشته باشد ولی مشتری بدون اطلاع فروشنده، ثمن معامله را به حساب بانکی او واریز کند، آیا همچنان بایع، خیار تأخیر را می‌تواند اعمال کند یا ساقط می‌شود؟

› اگر فروشنده مبلغ واریزی را به عنوان ثمن معامله قبول نکرده باشد، خیار تأخیر ساقط نشده است.

پرسش شماره ۷۰۲۶۷

› اگر برای کاری اجیر شدیم و مبلغی برای دستمزد قرار دادیم؛ آیا می توانیم فرد دیگری را به قیمت کمتر اجیر کنیم و کار را به او بسپاریم؟ ضمناً خود اجیر از قرارداد بیشتر من و کمتر بودن اجرت خودش مطلع و راضی است.

› جایز نیست؛ مگر این که با شما شرط مباشرت (انجام کار توسط شخص خودتان) نشده باشد و انصرافی هم به انجام عمل توسط خود شما وجود نداشته باشد که در اینصورت می توانید بخشی از کار را خودتان انجام دهید و مقداری را به فرد دیگری به مبلغ کمتر بسپارید.

پرسش شماره ۷۰۲۲۰

› بنده چندین سال پیش دو ختم قرآن انجام دادم و بابت آن مبلغی دریافت کردم؛ ولی پس از مدتی متوجه شدم در چند مورد قرائتم اشتباه بوده. مثلاً وقتی کلمه ای به "ة" ختم می شود، در حالت وقف به صورت "هاء" تلفظ می شود ولی من در حالت وقف اصلاً این حرف را تلفظ نمی کردم. حال تکلیف من در قبال این مسئله و وجهی که دریافت کرده ام چیست؟

› چنانچه صاحب وجه، قرائت قرآن به صورت کاملا صحیح را شرط نکرده و مواردی که اشتباه خوانده اید زیاد و قابل توجه نبوده، تکلیفی ندارید و استفاده از وجهی که دریافت کرده اید، حلال است. ولی اگر تعداد اشتباه ها زیاد بوده، همان مواردی که اشتباه خوانده اید را تصحیح کنید و کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۰۱۶۶

› ۱. از نظر مبارک مقام معظم رهبری، آیا انجام معاملات «اختیار معامله» -اعم از اختیار خرید و اختیار فروش- بر اساس مصوبات بازار بورس و خصوصا با توجه به مشروح مذاکرات و جلسات شورای فقهی -که این معاملات را مشروع دانسته اند و این مصوبات در تارنمای سازمان بورس کالا منتشر شده و موجود است- مشروع است؟
۲. اگر از نظر مبارک مقام معظم رهبری، این معاملات مشروع هستند، آیا این مشروعیت، در هر دو قسم از معامله برای پوشش ریسک و معامله برای استفاده از سود تغییرات قیمت، جاری می باشد یا صرفاً قسم اول را مشروع می دانند؟ این سوال خصوصا از آن جهت قابل طرح است که اگر قسم دوم مشروع دانسته نشود، در عمل منجر به کاهش نقدینگی و امکان معامله برای افراد و خصوصاً منجر به افزایش ریسک می گردد که برخلاف مقصود اولیه از این معاملات -یعنی پوشش ریسک- است؟

› جا۱و۲) دادن چنین تعهدی و دریافت مبلغی در قبال آن و همچنین واگذار کردن آن به دیگران در قبال دریافت مبلغی اشکال ندارد و فرقی بین دو صورت مذکور در سؤال نیست.

پرسش شماره ۷۰۱۲۲

› آیا فرزند پسر یا دختر قبل و بعد از ازدواج مالک اموال و درآمد خود هست یا همیشه همه چیز متعلق و تحت اختیار پدر است؟

› در صورت بلوغ و رشد فرزند، اختیار با خود فرزند است.

پرسش شماره ۶۹۹۵۳

› در تعریف «خیار حیوان» آمده است که اگر مبیع، حیوان باشد، مشتری تا سه روز حق فسخ دارد:
۱. آیا اگر ثمن نیز حیوان باشد، یعنی مشتری به جای پول، حیوانی را به بایع بدهد، آیا بایع نیز از خیار حیوان بهره‌مند خواهد شد؟ یا این که ولو ثمن نیز حیوان باشد، خیار حیوان مختص به مشتری است؟
۲. آیا فقط شامل حیوانات زنده می شود؟ یا شامل حیوانات مرده‌ای که در بازار خرید و فروش می‌شوند، مانند: مرغ، ماهی، و... نیز می‌شود؟
۳. به طور کلی اگر در عقد بیع، مبیع «کلی ما فی الذمه» باشد، یعنی در لحظه انعقاد عقد، مصداق آن معین نباشد، تملک مشتری بر مبیع از لحظه انعقاد عقد است یا از لحظه پرداخت ثمن یا از لحظه دستیابی به مبیع؟

› ج۱) خیار برای خریدار است و اگر ثمن، حیوان باشد خیار برای بایع نمی‌باشد.
ج۲) خیار حیوان مختص حیوان زنده است.
ج۳) به محض خوانده شدن عقد، مشتری مالک می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۹۱۱

› کسی که مشکلات مالی دارد اگر از دیگران درخواست کمک کند، آیا کراهت دارد؟

› به طور کلی درخواست کمک بلاعوض و صدقه از دیگران ولو با داشتن مشکلات مالی کراهت شدیده دارد.

پرسش شماره ۶۹۸۸۷

› اگر ادعای کارگزاری من در فارکس این باشد که معاملات را واقعی در بازار ارز انجام میدهد ولی من به این مسئله شک داشته باشم، آیا کار با این کارگزاری مشکل دارد؟

› در فرض سوال تا یقین و اطمینان به واقعی بودن معاملات نداشته باشید احتیاط در اجتناب از چنین معاملاتی است.

پرسش شماره ۶۹۸۵۸

› ولیّ شخصی که حافظه خود را از دست داده و دچار فراموشی مطلق (آلزایمر کامل) شود کیست؟

› قیم او حاکم شرع است و باید تصرف در اموال او با اجازه حاکم شرع انجام شود.

پرسش شماره ۶۹۸۳۹

› کار بنده طراحی و نظارت و ساخت ساختمان با کاربری متفاوت است. اخیرا کاری پیشنهاد شده که از لحاظ کاربری فضای رقص و ... دارد. خواستم بدانم بعدا اگر از این ساختمان استفاده غیر شرعی شود، آیا ما هم به واسطه ساخت این ساختمان درگیر عواقب اخروی می شویم؟

› اگر مکانی است که به طور متعارف قابل استفاده مشترک بین حرام و حلال است، کار شما اشکال ندارد؛ اما اگر مکانی است که مخصوص کار حرام است، نباید قبول کنید.

پرسش شماره ۶۹۸۳۷

› اگر در آموزش طب سنتی شرط شود محتوای آموزشی را به دیگران ندهید، آیا می توان محتوای آموزشی را به دیگران داد؟

› چنانچه در ضمن عقد، شرط عدم واگذاری شده باشد، نمی توان آن را به دیگران داد.

پرسش شماره ۶۹۸۳۳

› در خیریه ها حساب های بانکی افتتاح می شود که به آنها «وجوه اداره شده» یا «مسدودی» می گویند؛ این حساب ها جهت پرداخت وام قرض الحسنه از نفس مبالغ موجود حساب (نه کارکرد آنها) می باشد. خیّرین با هماهنگی مسئولین خیریه وجوهاتی را به صورت امانی به این حساب ها واریز کرده و خیریه نیز آن را به نیازمندان قرض می دهد تا آنها به نحو اقساط عودت دهند؛ حال سوال اینجاست در مواردی که نیازمندان اقساط خود را تا چند ماه عودت نمی دهند، یعنی قسط خیّرین از وجوهات سایر خیرین پرداخت می شود؛ به عبارتی به جای این که پول برخی از خیّرین به نیازمندی به عنوان وام داده شود، به خیّری دیگری به عنوان قسط قرض او داده می شود؛ آیا این کار شرعا جایز است؟

› اگر خیّرین مبلغی را برای پرداخت وام قرض الحسنه، به صندوق خیریه می دهند، جایز نیست آن مبلغ به عنوان اقساط وام عقب افتاده، به خیّر دیگری پرداخت شود؛ مگر آن که این کار با کسب رضایت پرداخت کننده آن مبلغ انجام شود.

پرسش شماره ۶۹۸۲۲

› آیا قرار دادن قیمت روز طلا در پرداخت و دریافت قرض با توافق طرفین، صحیح می باشد؟

› اگر طلا را قرض بدهد باید قرض گیرنده معادل همان مقدار طلا (یا در صورت توافق دو طرف، پول آن) را به او برگرداند هر چند قیمت طلا تغییر کرده باشد؛ اما اگر پول را قرض بدهد، نمی‌تواند شرط کند که بیش از آن را به او برگرداند و چنین قرضی صحیح نیست. اما می توان در پرداخت قرض از طرف بدهکار، جبرانِ کاهش ارزش پول را شرط کرد.

پرسش شماره ۶۹۸۱۷

› اگر قرار باشد با فرد یا شرکت حقیقی یا حقوقی شریک گردم که سرمایه اش قطعاً مخلوط به حرام است، آیا این قرارداد صحیح است و من مالک سود برابر قرارداد می شوم؟

› شراکت با مال حرام محقق نمی شود ولی با توجه به اینکه به طور معمول ثمن معاملات کلی است نه عین شخصی، نسبت به سودی که از مال خودتان حاصل می شود مالک می شوید و اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۶۹۷۹۲

› پدر و مادرم قصد فروش ملک و طلاجات خود را جهت کمک به ازدواج برادرم دارند و سهمی نیز از فروش آنها برای من در نظر گرفته اند. نحوه تقسیم اموال چگونه است؟

› به طور کلی هر گونه تصرف و یا بذل و بخشش به اختیار صاحب مال - پدر و مادر در فرض سؤال - هست، اگر چه ترجیح بعضی از فرزندان بر دیگری کراهت دارد و اگر موجب نزاع و اختلاف بین فرزندان شود، حرام می باشد؛ البته چنانچه از فساد در

امان بوده و بخشیدن به یک نفر خصوصیتی داشته باشد، رجحان دادن آن مورد اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۶۹۷۸۷

› آیا اجاره دادن رحم که مستلزم لمس یا نظر حرام است، باطل است؟

› چنانچه اجاره مستلزم فعل حرام باشد، باطل است.

پرسش شماره ۶۹۷۷۳

› اگر متنی آموزشی (یا فایل) که فردی بابت آن پول پرداخت کرده و تهیه کننده آن گفته است به کسی ندهید و راضی نیستم؛ آیا می توان به کسی دیگر بدون دریافت پول داد؟

› اگر فروشنده هنگام فروش شرط کرده است که خریدار به کسی ندهد و او هم قبول کرده است، باید به آن شرط عمل کند.

پرسش شماره ۶۹۷۷۰

› صندوق قرض الحسنه خانگی به اعضا خود وام می دهد از طرفی به میزان یک درصد از کل مبلغ وام را اخذ و وام پرداختی را با رضایت وام گیرنده بیمه می کند. آیا مسئول صندوق می تواند این مبلغ یک درصد بیمه وام را در مصارف دیگر و به صلاحدید صندوق هزینه نماید؟

› اگر مسئول صندوق در مقابل دریافت یک درصد، وام را بیمه می کند، با بیمه کردن وام، اختیار مبلغ با مسئول صندوق است.

پرسش شماره ۶۹۷۱۸

› اگر در معامله‌ای (با مبیع به ارزش معلوم ۸۵ میلیارد تومان، ثمنی پرداخت شود که بعداً مشخص شود ارزش آن در حدود ۴ میلیارد تومان بیشتر نیست) از سوی دیگر، قید شده باشد که: خیار غبن (فاحش ولو افحش) ساقط گردید.
۱) آیا مشتری شرعاً می‌تواند با تمسک به اعلی درجه بودن این غبن، اعلام فسخ (غبن افحش اعلی درجه) نماید؟
۲) در صورت اعلام فسخ مشتری، آیا تصرف بایع در ثمن، نامشروع و اکل مال بالباطل است؟ یا صحیح می‌باشد؟

› ج۱) در فرض مذکور اسقاط حق فسخ تا زمانی است که غبن فاحش در ذهن بوده باشد ولی اگر بیش از مقدار عرفی در ذهن باشد ساقط نیست و می توان فسخ نمود.
ج۲) به طور کلی در مواردی که یک طرف معامله حق فسخ داشته باشد و از آن استفاده کند طرف دیگر نمی تواند در مالی که در معامله به دست آورده تصرف کند و باید به مالک قبلی برگرداند.

پرسش شماره ۶۹۶۸۹

› شخصی پول را که همان اجرت کار است، از صاحب کار دریافت می کند و انجام آن کار را با مبلغ کمتر به دیگری محول می کند. مانند نقاشی ساختمان و بقیه پول را برای خود بر می دارد؛ آیا جایز است؟

› جایز نیست؛ مگر این که صاحب کار شرط نکرده باشد خود او کار را انجام دهد و او مقداری از کار - هر چند مقدار کمی - را خودش انجام بدهد.

پرسش شماره ۶۹۶۲۴

› ۱. آیا پولی که از لیزر سینه و عورت زن به دست می‌آید حلال است؟
۲. آیا سینه هم جزو عورت حساب می شود؟

› ج۱) نگاه به عورت دیگری - همجنس باشد یا غیر همجنس - غیر از زن و شوهر، حرام است، در فرض سؤال دریافت اجرت

برای آن مقدار از کار که مستلزم نگاه حرام به عورت است، جایز نیست و مالک آن نمی‌شود و اگر دریافت کرده است و مالک آن را نمی شناسد در صورتی که از طرف او صدقه بدهد تکلیفی ندارد؛
ج۲) سینه جزو عورت نیست و نگاه همجنس به آن اگر مفسده‌ای نداشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۶۱۳

› بنده ۱۱ سال پیش، معامله‌ای به شکل زیر انجام دادم: شخصی برای تعمیر خانه اش، سنگ لازم داشت؛ پول را به من تحویل داد و من هم بعد از گرفتن پول، تعهد دادم که ۱۰ بار وانت سنگ به او تحویل بدهم، ولی از قضا به دلائلی نتوانستم سنگ را تحویل بدهم. اکنون طرف معامله فوت شده است و وارثین، سنگ، نیاز ندارند، ایشان، پول روز را از من می‌خواهند و البته قیمت ۱۰ بار وانت از ۱۱ سال پیش خیلی فرق کرده است، حکم شرعی من چیست؟

› اگر معامله محقق شده باشد شما ضامن سنگ هستید و باید به همان مقدار سنگ به ورثه او بپردازید و یا با رضایت شما قیمت فعلی سنگ را بدهید و وراث نمی‌توانند شما را به قیمت روز سنگ ملزم کنند؛ ولی اگر معامله محقق نشده باشد و صرف وعده خرید باشد، در اینصورت، بدهی خود را با محاسبه مقدار کاهش ارزش پول، باید به ورثه او بپردازید.

پرسش شماره ۶۹۵۳۳

› آیا در اجاره خانه حتماً باید صیغه اجاره خوانده شود؟ اگر بگوییم مثلاً خانه را به مبلغ ۴۰۰ هزار تومان اجاره می‌کنم و در ضمن آن شرط می‌کنم ۵ میلیون تومان به عنوان قرض یا ودیعه بدهم، آیا این عبارت در تحقق عقد اجاره، کافی است؟ اگر اصلاً صیغه‌ای خوانده نشود، همین که عمل، نشانگر اجاره باشد، چطور؟

› در فرض سؤال، اجاره صحیح است. برای تحقق اجاره نیاز به لفظ خاصی نیست و با عمل (مشروط به این که اجاره بها و مدت اجاره و شرایط ضمن آن معلوم باشد) به قصد اجاره دادن هم معامله صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۵۱۷

› خرید و فروش کالایی که کاربرد مشترک حلال و حرام دارد، اگر فروشنده به قصد استفادهٔ حلال، کالا را بفروشد و احتمال و یا اطمینان داشته باشد که خریدار کالا را در راه حرام هم مصرف می کند، آیا معامله باطل است؟

› اگر شیئی که دارای منافع حلال و حرام است، معامله شود و فروشنده بداند که خریدار کالا را در حرام به کار می‌برد ولی قصد فروشنده از معامله استفاده حرام نباشد، اگر عرفاً کمک به عمل حرام محسوب شود یا وظیفه فروشنده نهی از منکر باشد، معامله حرام، اما صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۵۰۹

› مبلغی به عنوان سرمایه، جهت انجام کار مشخص و با سود پیش بینی شده ای، توسط سرمایه گذار به عامل پرداخت گردیده است؛ متأسفانه به خاطر کلاه برداری از عامل، کار مزبور، انجام نگردیده است. سؤال این است که علاوه بر عودت اصل سرمایه که بر ذمه عامل است، آیا وی ملزم به پرداخت سود پیش بینی شده (از محل کار انجام نشده) نیز می باشد یا خیر؟

› اگر عامل خلاف قرارداد عمل کرده و خسارتی وارد شده، مرتکب گناه شده است و ضامن جبران اصل سرمایه است، ولی نسبت به سود پیش بینی شده ضمانی ندارد، البته اگر در ضمن قرارداد، شرط شود که در صورت هر گونه خسارت یا عدم سود، عامل، از مال خودش جبران کند، شرط، صحیح و لازم الاجرا است.

پرسش شماره ۶۹۵۰۰

› به تازگی کدهایی به عنوان قرعه کشی دوچرخه، خرید و فروش می شود که از بین صد نفر _ از هر نفر مبلغی اخذ می‌شود _ یک نفر در قرعه کشی برنده شده و به او دوچرخه تعلق می گیرد؛ ولی فروشنده بیشتر از قیمت دوچرخه سود می‌کند. آیا این نوع معامله حلال است؟

› خرید و فروش کدهای مذکور بنا بر احتیاط واجب، حرام است؛ و شخصی که برنده دوچرخه شده، به صرف قرعه کشی مالک آن نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۹۲۹۹

› من استودیویی دارم که فعالیت‌های رسانه‌ای انجام می‌دهد؛ با توجه به رابطه‌هایی که دارم از مراکز دولتی، پروژه موشن گرافیک قبول می کنم، اما استودیوی من موشن گرافیک انجام نمی‌دهد؛ به همین دلیل این کار را به یک موشن گرافیست می‌دهم و در نهایت علاوه بر هزینه تولید موشن گرافیک مثلا ده تا بیست درصد هزینه تولید آن هم به عنوان واسطه از آن مرکز دولتی می‌گیرم؛ آیا این مبلغ پول به عنوان واسطه و پی‌گیری‌های بین کارفرما و موشن گرافیست حلال است؟ اگر مجاز به گرفتن این پول هستم، مقدار و درصد آن چقدر باید باشد؟

› اگر کاری که به شما سپرده شده شرطش این باشد که خودتان انجام بدهید، نباید به دیگری واگذار کنید و اگر این شرط را ندارد می‌توانید به دیگری واگذار کنید ولی نباید به قیمت کمتری که از کارفرما گرفته اید باشد، بله اگر مقداری از کار را خودتان انجام دهید، واگذار کردن به دیگری به قیمت کمتر اشکال ندارد، البته اگر از همان ابتدا با کارفرما توافق کنید که کار را به دیگری می‌سپارید و مقداری هم به عنوان حق واسطه گری دریافت می‌کنید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۲۹۳

› بنده با ارتباطی که دارم یک کارگر مثلاً کناف کار را برای شخصی معرفی می کنم، و به کناف کار می گویم شما را معرفی می کنم، هر چقدر کار کردی مثلاً نصف درآمد، مال من باشد. آیا این نحوه معامله از لحاظ شرعی مشکل دارد؟ اگر مشکل دارد، راه حلّش چیست؟

› اگر به صورت قرارداد جعاله باشد، اشکال ندارد؛ یعنی کارگر بگوید: "اگر کار مناسبی به من معرفی کنی، فلان درصد از درآمدم را به شما می دهم" و شما قبول کنید، چنین معامله ای صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۲۷۶

› اگر عودت کالا به طرف مقابل در صورت ثابت شدن خیار غبن، نیاز به صرف هزینه باشد (مثل هزینه حمل و نقل) این هزینه بر عهده کیست؟

› پس از فسخ معامله توسط مغبون، مال هر یک از دو طرف معامله به مالک قبلی بر می‌گردد و کسی که مال طرف مقابل نزد

اوست باید هرگونه مانع از دریافت مال توسط مالک را برطرف کند ولی هزینه و وظیفه انتقال مال به مالک، به عهده او نیست.

پرسش شماره ۶۹۲۶۳

› من و همسرم مقلد رهبری هستیم و به خاطر مشکل ناباروری، قصد داریم از اسپرم اهدایی شخص ناشناس استفاده کنیم؛ ما برای این کار باید پولی بابت خرید اسپرم به پزشک بدهیم که او آن پول را به اهدا کننده اسپرم بدهد؛ آیا پولی که می‌دهیم و پزشک بابت اهدای اسپرم به اهدا کننده می‌دهد باید به نحو خرید و فروش باشد یا مصالحه؟

› در فرض سؤال، خرید و فروش و همچنین مصالحه، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۲۵۷

› من صاحب مغازه هستم و می‌خواهم مغازه را برای کاشت ناخن (غیر ضروری) اجاره بدهم؛ در دو صورت ذیل، آیا این کار، صحیح است و درآمد را مالک می‌شوم؟
۱- اگر اجاره فقط برای کاشت ناخن باشد.
۲- اگر برای آریشگاه باشد ولی می‌دانیم کاشت ناخن هم در آنجا انجام می‌شود.

› ج۱) اجاره دادن مغازه برای کاشت ناخن (غیر ضروری با عدم امکان برداشت آن تا پایان وقت نماز) جایز نیست و اجاره، باطل است.
ج۲) اجاره، صحیح است و مالک درآمد آن می‌شوید.

پرسش شماره ۶۹۲۲۵

› پدر شوهرم در زمان حیات با رضایت خودشان تصمیم به خرید ماشین برای همسرم می کنند البته به صورت وام و همان زمان به نام همسرم می زنند و ماشین را بیمه می کنند. پدر شوهرم به رحمت خدا می روند و شوهرم اقدام به پرداخت اقساط وام می

کنند که با دادن بیمه کلا پرداخت اقساط منتفی می شود و در واقع رایگان می شود. در آن زمان ارزش ماشین ۲۰ تومان بوده و حالا ۸۰ تومان شده و قصد فروش ماشیم را داریم. آیا خواهر و برادران همسرم از نظر شرعی از این ماشین حقی دارند؟

› اگر پدر شوهر مبلغ وامی را که از بانک دریافت کرده است به شوهر شما قرض داده است، شوهرتان باید باقیمانده مبلغ را به ورثه بدهد؛ ولی اگر پدر شوهرتان با مبلغ دریافتی، ماشین خریده و در قبال پرداخت اقساط وام، ماشین را به شوهر شما بخشیده یا مصالحه کرده است، شوهر شما نسبت به باقیمانده مبلغ، تکلیفی ندارد.

پرسش شماره ۶۹۱۹۵

› همسرم چند سال پیش که مجرد بودند تصمیم می گیرند که از طرف مسکن مهر آپارتمانی ثبت نام کنند، ولی چون اون موقع فقط به متأهلین تعلق می گرفت، ایشون آپارتمان رو به نام برادرشون که متاهل بوده می گیرند؛ همه هزینه ها با خودشون و فقط از نام برادرشون استفاده شد. بعد ازدواج برادرشون فوت شدند و ۲۰ میلیون وام مسکن منزل ما چون بیمه عمر داشت بخشیده شد و سند آزاد شد و بعد از اون وراث سند رو به نام همسرم زدند. ولی حالا همسر برادر متوفی ادعا کرده که من و بچه هام از اون ۲۰ میلیونی که بیمه به شما داد سهم داریم و باید به ما بدین. آیا همسر متوفی و بچه هاش حقی از اون پول دارند؟ با اینکه ریالی در خرید آپارتمان و پرداخت بیمه مشارکت نداشتند؟

› نسبت به پولهایی که بیمه پرداخت کرده است، همسر و بچه های متوفی حق مطالبه ندارند.

پرسش شماره ۶۹۱۹۳

› با توجه به عبارت " المقبوض بعقد الفاسد بحکم الغصب"، اگر یخچالی را به عقد فاسد (نسیه بدون تعیین مدت) فروخته باشند و بعد از مدتی متوجه بطلان عقد شوند، شخص خریدار، اجرت المثل استفاده از یخچال را بدهکار می باشد؛ حال سوال این است که آیا تمام آثار وضعی غصب در عقد فاسد پیاده می شود؟ به عنوان مثال اگر یخچال مذکور بدون افراط و تفریط خریدار، دزدیده شود، آیا شخص خریدار ضامن آن می باشد؟ همانطور که در اموال مغصوبه مطلقاً حکم به ضمان داده می شود.

› در فرض سؤال، خریدار ضامن است.

پرسش شماره ۶۹۱۸۴

› یک واحد آپارتمان معامله شده که در قولنامه بین طرفین، مساحت واحد مذکور نود و هفت متر قید شده است؛ ولی بعد از گذشت دو سال و بعد از تنظیم سند، معلوم شد که متراژ واقعی ملک، هشتاد و هشت متر است. آیا خریدار حق دارد از فروشنده چیزی مطالبه نماید؟

› اگر فروش آپارتمان بر اساس متراژ انجام شده است، خریدار می تواند با توجه به تفاوت متراژ، تفاوت قیمت را مطالبه کند.

پرسش شماره ۶۹۱۵۶

› آیا خرید و فروش وسایلی که با اجزای مردار تولید می‌شوند مانند پوستین یا چرم طبیعی و... اشکال دارد؟

› خرید و فروش وسایل مزبور برای استفاده‌های حلال، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۱۱۱

› اگر در عقد بیع، مبیع عین معین و یا در حکم آن باشد و تأدیه تمام یا بخشی از ثمن، مؤجل باشد و مشتری در موعد مقرر، ثمن مؤجّل را جزئاً یا کلاً تأدیه نکند، آیا برای بایع، خیار فسخ ثابت خواهد شد؟

› در فرض سؤال مجرّد تأخیر، موجب ثبوت خیار برای فروشنده نمی‌شود مگر اینکه در ضمن معامله شرط خیار شود و یا معامله نقد باشد و شرط پرداخت ثمن به زمان خاصی مشروط شده باشد که در این صورت خیار تخلف شرط ثابت می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۰۸۴

› فلش مموری‌ام را به مغازه ویدیو کلوپ دادم تا برایم چیزی انتقال دهد؛ در همان لحظه برق رفت و فلش من سوخت؛ آیا می‌توانم از او خسارت بگیرم؟

› به طور کلی در صورت تلف شدن جنس امانت داده شده، اگر افراط و تفریطی صورت نگرفته باشد، شخص ضامن نیست و نمی توانید خسارتی از او بگیرید. البته اگر قانونی در این زمینه وجود دارد یا در ضمن قرارداد شرطی در این خصوص گذاشته شده، باید مطابق آن عمل شود.

پرسش شماره ۶۹۰۳۵

› اگر ژیلت بخریم به قصد اصلاح صورت و همچنین موهای بدن و یا کامپیوتر بخریم به قصد درس خواندن و کمی هم گوش دادن به آهنگ غیر مجاز و یا ماشین اصلاح بخریم به قصد تراشیدن ریش و همچنین موهای بدن و سایر موارد این چنینی که گاهی استفادهٔ حرام، غالب است مثل ماشین اصلاح و گاه استفادهٔ حلال، غالب است مثل کامپیوتر. در این موارد که نیت معامله، کاملاً حرام و یا حلال نیست، آیا معامله صحیح است؟

› معاملات مذکور در فرض سؤال صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۰۱۲

› آیا بستن قرارداد مضاربه با مفاد زیر بین دو شخص عامل و مالک پول، صحیح است یا نه؟
بند۱ قرارداد:
طبق این قرارداد، ده درصد از سود معاملات به مالک اختصاص می‌یابد.
بند۲ قرارداد:
طبق قراردادی خارج از مضاربه، عامل از طرف مالک، وکیل است به صورت ماهانه سهم مالک را از سود حاصله با مبلغ ده درصد اصل پول مالک علی الحساب مصالحه کند و در صورت نداشتن سود، عامل باید مبلغ مذکور رااز مال خود به مالک بپردازد.

› بند اول صحیح است.
بند دوم به این صورت اصلاح شود:

عامل از طرف مالک، وکیل است به صورت ماهانه سهم مالک را که ده درصد از سود معامله است، با مبلغی که علی الحساب به مالک داده است، مصالحه کند و در صورت حاصل نشدن سود، عامل باید مبلغ ... ریال از مال خود به مالک هبه کند.

پرسش شماره ۶۹۰۰۹

› اگر شخصی به صورت قسطی سرویس طلا بخرد و بگوید: آخر ماه باقی پول را پرداخت می‌کند و فروشنده بگوید: موقع پرداخت، طلا را به قیمت روز حساب می‌کنم؛ آیا این نوع خرید طلا، ربا حساب می‌شود؟

› به طور کلی در معامله لازم است ثمن (قیمت جنس) مشخص شود، وگرنه معامله باطل است؛ بله اگر مبلغی را به عنوان بیعانه پرداخت نماید و آخر ماه معامله انجام شود، ولو به قیمت روز، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۹۹۰

› فرد خیری برای مسجدی که نیاز به وسایل سرمایشی داشت، وسایل را خرید و من و برادرم برای مسجد کار سرویس و نصب را انجام دادیم. حالا اگر آن فرد خیّر با گذشت چند روز، پولی جهت اجرت نصب به من بدهد، اگر بردارم، ایرادی دارد؟
با توجه به اینکه من به نیت کمک به مسجد، سرویس کاری را انجام داده ام آیا با گفتهٔ این فرد خیّر، می توانم نیتم را برگردانم؟

› اگر قصد تبرّع و انجام رایگان داشته‌اید و یا قرینه‌ای بر تبرّع وجود داشته، تغییر نیت و گرفتن مزد بعد از عمل، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۸۹۵۲

› اگر کسی پولی را قرض گرفته باشد و موعد آن رسیده و طلبکار، آن را مطالبه کرده است؛ ولی بدهکار پولی ندارد، هرچند مِلکی دارد (غیر از ملکی که در آن زندگی می‌کند) و این ملک را برای فروش گذاشته ولی مشتری ندارد؛ آیا بدهکار وظیفه دارد ملک خود را ارزانتر بفروشد تا بدهی خود را ادا کند؟

› در فرض سؤال، باید برای پرداخت بدهی، ملک را - هر چند به قیمت کمتر - بفروشد، مگر اینکه به قدری ارزان‌تر می‌خرند که فروش، با آن قیمت، تضییع و اتلاف مال محسوب شود.

پرسش شماره ۶۸۹۳۳

› اگر تعمیرکار مبلغی را به عنوان اجرت، معین کرده باشد ولی بعد از اتمام کار، مشتری متوجه شود که تعمیرکار قیمت را بیشتر از عرف بازار اعلام کرده؛ مثلاً اجرت این کار ۱۰۰ هزار تومان بوده ولی استاد تعمیرکار ۱۳۰ هزار تومان معین کرده است؛ آیا باید همان مبلغی را که توافق کرده اند، بپردازد یا می‌تواند اجرت المثل را بپردازد؟

› اگر تفاوت اجرت تعیین شده با اجرتی که معمولاً تعمیرکارها برای چنین کاری می گیرند به اندازه ای است که مردم نسبت به این مقدار تفاوت، تسامح نمی‌کنند، مشتری می‌تواند قرارداد را فسخ کند و اجرت المثل کاری را که تعمیر کار انجام داده است به او بدهد.

پرسش شماره ۶۸۹۳۰

› با توجه به این که حضرت آقا شرط قرض در ضمن عقد را صحیح می‌دانند، آیا شامل عقد سُکنی یعنی عقد سکونت رایگان در منزل به مدت مشخص نیز می شود یا رُقبی که سکونت رایگان به مدت مثلاً یکسال خواهد بود؟ یعنی آیا می‌توان در ضمن عقد سکنی یا رقبی، شرط قرض کرد؟

› به طور کلی، شرط قرض در ضمن عقود دیگر اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۹۲۶

› آیا مرد می‌تواند طلایی را که برای همسرش خریده و به او هدیه داده است، پس از فوت زن پس بگیرد؟ یا این که باید بین ورّاث تقسیم شود؟

› بعد از فوت زن، مرد، حق پس گرفتن طلا را ندارد و باید بین ورثه تقسیم شود.

پرسش شماره ۶۸۹۰۹

› کسی که هنوز ازدواج نکرده، آیا می‌تواند به دیگری وکالت دهد که همسر آینده وی را طلاق دهد؟

› وکالت یاد شده صحیح نیست، مگر این که قبل از آن، به او برای تزویج، وکالت داده باشد.

پرسش شماره ۶۸۹۰۸

› آیا نوجوانانی که هنوز به سن بلوغ نرسیده‌اند، آیا لازم است که برای استخدام در کار تعمیراتی و شاگردی از ولیّ‌شان اجازه گرفته شود؟

› اجیر شدن نابالغ بدون اجازه ولی شرعی، صحیح نیست و لازم است با اذن ولیّ شرعی او باشد.

پرسش شماره ۶۸۸۷۴

› ما در یک ساختمان ۵۶ واحدی ساکن هستیم که هیأت مدیرهٔ ساختمان ما برای پرداخت هزینهٔ شارژ ساختمان، زمان‌بندی تعیین کرده است؛ یعنی هر کس که بین بیست و پنجم ماه تا پنجم ماه بعد شارژ را پرداخت کند، هزینهٔ ثابتی را می‌پردازد، ولی اگر بعد از این تاریخ پرداخت کند، مبلغی را بر اساس روزهای تأخیر شده، به این شارژ ثابت اضافه می‌کنند. آیا این پرداخت‌های اضافه که به صورت روز شمار محاسبه می‌شود، از نظر شرعی مجاز است؟

› اگر در قرارداد، اعضاء، متعهد شوند مبلغ شارژ را در تاریخ معینی بپردازند و در صورت تخلف، ملتزم به پرداخت وجه معینی شوند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۸۶۸

› شخصی که دارای کد بورسی است، برای دیگری که کد بورسی ندارد با پول او عرضه اولیه‌ای خریداری می‌کند؛ پس از چند ماه صاحب پول درخواست می‌کند سهامش را بفروشد، اما آن شخص در قبال رشد قیمت سهام، مبلغی را از وی مطالبه می‌کند که در ابتدا مقدار، درصد و حتی دادن یا ندادن این مبلغ بین دو طرف توافق نشده بود؛ آیا صاحب کد بورسی، حق دارد مبلغی را در فرض مذکور طلب کند در حالی که صاحب پول مایل نیست مبلغی پرداخت کند؟ مقدار و حد این مبلغ چگونه تعیین می‌شود؟

› بر فرض این که اصل این کار مشروع و قانونی باشد، اگر این خرید به امر صاحب پول بوده و صاحب کد بورسی قصد انجام کار به صورت مجانی نداشته است و قرینه‌ای هم بر این که کار مجانی انجام شود بین این دو نفر نبوده است، می‌تواند اجرت متعارف این کار را طلب کند ولی از سودهای حاصله چیزی را نمی‌تواند مطالبه کند.

پرسش شماره ۶۸۸۵۹

› فردی حق شفعه دارد، ولی شریکش می‌خواهد سهم خود را به فرد ثالث بفروشد، چون فرد ثالث آن را به قیمت صد میلیون می‌خرد، ولی شریکش می‌خواهد به قیمت پنجاه میلیون بخرد. آیا در چنین صورتی، شریک می‌تواند از حق شفعه استفاده کند و آن را به قیمت ارزانتر بخرد یا می‌توان گفت حق شفعه ساقط است؟

› شریک نمی‌تواند به قیمت کمتر مثل آن چه در سؤال ذکر شده، إعمال حق شفعه نماید. به طور کلی، فروشنده می‌تواند اقدام به فروش به دیگری کند؛ ولی اگر شریک مطلع شد، می‌تواند ثمن دریافتی از مشتری را به او پرداخت کند و سهم فروخته شده را مالک شود.

پرسش شماره ۶۸۸۵۲

› فروش وسیله‌ای که خریده ایم به مشتری دیگر، در حالی که هنوز از فروشنده اول آن وسیله را تحویل نگرفته ایم، اشکال دارد؟

› در صورتی که وسیله را به صورت نقدی خریده باشید اشکال ندارد؛ البته اگر کالای خریداری شده با پیمانه یا وزن محاسبه می شود، قبل از تحویل گرفتن، فروختن آن به غیر کسی که از او خریده اید و با قیمت بیشتر، کراهت دارد. . اما در صورتی که پیش خرید کرده باشید و زمان تحویل گرفتن جنس نرسیده باشد، فروش آن به دیگری صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۸۶۵۸

› اگر کالایی به قیمت ارزان به کسی بفروش برسد به شرطی که خریدار آن را نفروشد یا با قیمت گران تری بفروشد. آیا صحیح است؟

› اگر در ضمن معامله، شرط شده خریدار آن را نفروشد باید خریدار به شرط عمل کند؛ البته در صورت تخلف، هر چند جایز نیست ولی معاملهٔ جدید، صحیح است و در صورت اطلاع (از تخلف شرط)، می‌توان معاملهٔ اول را فسخ کرد در این صورت، مشتری موظف است بدل کالای فروخته شده را برگرداند.
البته اگر شرط کند در صورت فروش به قدری بالا بفروشد که ظلم و اجحاف باشد، در اینصورت شرط فاسد است. لذا هرچند این شرط معامله اول را باطل نمی کند ولی عمل به آن جایز نیست.

پرسش شماره ۶۸۶۰۷

› آیا تحقق اقاله، مشروط به استرداد ثمن معامله است یا به محض توافق طرفین به اقاله بیع، قرارداد منحل و مبیع به تملک بایع و ثمن به تملک مشتری برخواهد گشت؟

› تحقق اقاله، منوط به استرداد ثمن و مثمن نیست.

پرسش شماره ۶۸۲۳۳

› اگر مادری در قید حیات باشد و قبلاً مالی را به پسرش بخشیده و پسر، آن مال را خرج کرده است. بعد از مدتی مادر مال مذکور را از پسرش طلب کند در حالی که مال، خرج شده است، حکم شرعی بر عهده پسر چیست؟

› مادر حق باز پس گرفتن مال بخشیده شده به فرزند را ندارد.

پرسش شماره ۶۸۰۷۴

› اگر من مبلغی (ده میلیون) را از یک نفر وکالتاً بگیرم تا با آن کار کنم و در ضمن عقد، شرط کنیم که من اصل پول را تضمین می‌کنم و ماهانه هم مثلاً یک مقدار معینی (سیصد تومان) را پرداخت کنم و هرچه سود کردم یا ضرر کردم بر عهده خودم باشد؛ آیا این قرارداد صحیح است؟

› می توانید قرارداد مذکور را به این صورت منعقد کنید که شما وکیل در فعالیت اقتصادی با سرمایهٔ ایشان باشید و مقداری از سود حاصل شده (جمع مبلغ توافق شده در هر ماه به صورت علی الحساب) را به ایشان بدهید و مابقی را به عنوان اجرت وکالت برای خود بردارید و در ضمن عقد هم شرط کنید که اگر اصل سرمایه یا بخشی از آن تلف شد، از مال خود جبران می کنید.

پرسش شماره ۶۸۰۷۳

› من عادت دارم افرادی را که به من خسارت مالی یا بدنی جزئی می‌زنند بدون این‌که بدانند از صمیم قلب در دلم حلال کنم؛ آیا این موارد باید ابراز شودبخشیدن در دل کفایت می‌کند؟

› برای ساقط شدن تکلیف از بدهکار، باید ابراء و گذشت از طلب، ابراز شود ولی اطلاع دادن به بدهکار لازم نیست.

پرسش شماره ۶۸۰۴۵

› اینجانب در سال ۱۳۹۶ دو میلیون و پانصد هزار تومان از یکی از شرکت‌های تعاونی روستایی وام گرفتم که باید با کارمزد آن در بیست قسط (که جمع آن سه میلیون و چهارصد هزار تومان می‌شد) به صندوق باز پرداخت می کردم. متأسفانه بعد از پرداخت چهار قسط، دچار مشکلی شدم و الباقی اقساط را نتوانستم پرداخت کنم که بعد از چند بار تماس جهت پرداخت اقساط، دیگر هیچ تماسی با بنده نداشتند. حال بعد از چند سال، مبلغ شش میلیون تومان از بنده طلب می کنند. آیا این مبلغ اضافی که باید پرداخت کنم ربوی محسوب می‌شود یا دینی است که حتماً باید پرداخت کنم؟

› اگر در ضمن عقد لازم، شرط شده باشد که چنانچه وام گیرنده در پرداخت به موقع اقساط، تخلف کرد باید مبلغی را به شرکت بپردازد و این مبلغ اضافی به معنای مهلت دادن و اضافه گرفتن نباشد، ربا نیست و در صورت مطالبه ی وام دهنده، باید پرداخت شود. همچنین شرکت می تواند میزان کاهش ارزش پول در این مدت را نیز مطالبه کند.

پرسش شماره ۶۷۹۲۳

› در صورتی که پدر به بچه نابالغ پولی بدهد که بچه برای خود از مغازه خوراکی بخرد و بچه هم این کار را بکند و هم پدر و هم مغازه دار راضی به این معامله باشند، در این صورت تصرف کودک و مغازه دار در مال های مبادله شده چه حکمی دارد؟

› اگر بچه، ممیز باشد و چیز کم قیمتی را که معامله آن برای بچه ها متعارف است، معامله کند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۶۷۹۰

› بنده یک ماشین قدیمی دارم که به خاطر مخارج بالا و مسائل دیگر، مناسب وضعیت و تعداد افراد خانواده نیست. برای خرید ماشین جدید سند آن را به نام دختر سه ساله‌ام زدم و برگه سبز هم به نام او گرفتم و این طور نیت کردم (و البته نیت را یادداشت هم کردم) که این ماشین «هدیه به دخترم» باشد اما پس از آن از نیت خود برگشتم و فعلاً قصد هبه و هدیه به دخترم را ندارم؛ آیا امکان بازگشت از نیت در هبه در این شرایط هست؟

› در فرض سؤال هبه محقق شده است و قابل برگشت نیست.

پرسش شماره ۶۶۷۵۵

› اگر ما از پدر و مادر خود پول بگیریم و مثلاً مادرمان بگوید فقط حق داری بیست درصد آن را صدقه بدهی ولی ما بیشتر صدقه بدهیم گناه کرده‌ایم؟

› به طور کلی اگر مالک پول، پول را به شما هدیه دهد یا برای استفاده در اختیار شما قرار دهد و چنین شرطی نماید، تخلف از شرط جایز نیست؛ ولی شرط کردن کسی که مالک نیست و از طرف مالک وکالت ندارد اثری ندارد، در هر صورت به گونه ای عمل نکنید که موجب اذیت پدر یا مادر شود.

پرسش شماره ۶۶۱۸۷

› آیا می‌توان برای نمازهای مستحبی مثل نماز شب به نیابت از افراد زنده اجیر شد؟

› مانعی ندارد؛ هر چند احتیاط مستحب در ترک چنین نیابتی است.

پرسش شماره ۶۵۴۷۴

› آیا آلزایمر هم مثل فوت، سبب ابطال وکالت می‌شود؟

› اگر آلزایمر به جنون و زوال عقل برسد و دائمی باشد، وکالت باطل می‌گردد؛ و اگر در همان حد ولی به صورت مقطعی باشد بنابر احتیاط واجب وکالت باطل می‌گردد.

پرسش شماره ۶۵۳۹۹

› ۱. چند کیلو شیر از صاحب گاوداری خریدم و به افرادی فروختم و یک روز بعد ایشان اعلام کرد شیرها نجس بوده است. آیا معاملات باطل بوده و باید پول ها برگردانده شود؟
۲. آیا باید به خریدارن شیر اطلاع دهم که نجس بوده است؟

› ج۱) معاملات مذکور باطل است و باید پول‌ها به صاحبان آن عودت داده شود.
ج۲) اگر احتمال بدهید که چیزی از شیر مذکور باقی مانده یا تبدیل به لبنیات دیگر شده است، باید اطلاع دهید.

پرسش شماره ۶۵۱۹۴

› بنده سه دانگ ملکی را هفت سال پیش به صورت مشاع خریده‌ام؛ مالک سه دانگ دیگر به رحمت خدا رفته و وراث، بدون اطلاع بنده، سه دانگ ورثه‌ای خود را به شخص دیگری فروخته‌اند و آن شخص هم مجدداً سه دانگ را به شخص سومی فروخته است؛ آیا در مرحله اول که وراث سهم ارثی خود را فروخته‌اند، برای من که مالک سه دانگ دیگر هستم، حق شفعه ایجاد شده است؟ در مرحله دوم چطور؟

› در فرض مذکور و در مرحله اول که با چند نفر شریک بوده اید، حق شفعه ثابت نبوده است ولی در مرحله دوم اگر تنها یک شریک داشته اید و سایر شرایط هم بوده است، حق شفعه وجود دارد.

پرسش شماره ۶۴۶۱۲

› آیا کسب درآمد از طریق کاشت مژه و ناخن، ایراد دارد؟

› اگر مژه و ناخن برای اولین وضو یا غسلی که بر مشتری واجب می شود، قابل برداشتن باشد، کاشت آن و دریافت دستمزد به خودی خود اشکال ندارد؛ اما اگر برداشتن آن ممکن نباشد و یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، کاشت مژه بدون ضرورت غیر قابل اجتناب، جائز نیست و در نتیجه دریافت دستمزد در قبال آن هم جایز نیست.

پرسش شماره ۶۴۴۴۰

› یکی از مسائل قرارداد اجاره این است که مستأجر نمی‌تواند ملکی را که اجاره کرده است، به بیشتر از مبلغی که اجاره کرده، به فرد دیگری اجاره دهد؛ (مگر این که کاری در آن انجام داده باشد یا به جنسی غیر از آن چه می‌پردازند، اجاره دهد.) حال اگر صاحب ملک به اجاره دوم و به بیشتر بودن مبلغ اجاره دوم نسبت به مبلغ اجاره اول، راضی باشد، آیا باز هم منع شرعی دارد؟

› رضایت مالک در این حکم تأثیری ندارد و منع از طرف شارع در این مسأله موجب بطلان اجاره دوم است و استحقاق نسبت به اجرة المسمی (مبلغی که در قرارداد به عنوان اجاره بها قرار داده اند) وجود ندارد؛ البته در صورت باطل بودن قرارداد و استفاده مستأجر، مستأجر دوم ضامن اجرة المثل (مبلغی که به طور معمول برای آن ملک به عنوان اجاره بها تعیین می شود) است.

پرسش شماره ۶۴۳۸۲

› استفاده کردن از اهرم در معاملات، چه حکمی دارد؟

› ضریب دادن و استفاده از اهرم در معاملات، در صورتی که به عنوان قرض و مشروط به سود و منفعتی برای کارگزار باشد، ربا و حرام است؛ ولی اگر به عنوان قرض بدون شرط سود باشد و صرفاً کارمزد معاملات دریافت شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۴۲۸۷

› بنده کارمند هستم و طی سال گذشته قطعه زمینی به بنده واگذار شده که مقرر است به صورت اقساط مبلغ آن را بپردازم. برای قسط دوم به دلیل نبود نقدینگی، درخواست وام مرابحه کردم؛ ولی در زمان مقرر، پرداخت نشده و بنده بالاجبار برای پرداخت قسط، مبلغی را قرض کرده‌ام. اکنون با گذشت چند ماه که وام مرابحه مذکور به بنده پرداخت شده است:
۱. آیا می‌توانم این وام را در ازای بدهی خود به صاحب پول بپردازم؟
۲. اگر امکان ندارد، آیا می‌شود جنسی خریداری و آن را به طلبکار بدهم؟
۳. آیا می شود جنسی بخرم و بعد از فروش آن، مبلغ کسب شده را به طلبکار بپردازم؟

› ج۱) جایز نیست.
ج۲و۳) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۴۲۰۵

› در خارج از کشور زندگی می‌کنم و راننده کامیون شرکتی هستم. گاهی داخل وسایلی که حمل می‌کنم شراب و گوشت خوک وجود دارد؛ آیا اجازه کار در این شرکت را دارم و آیا حقوقم از نظر شرعی بی‌اشکال است؟

› موارد مختلف است؛ اگر در اصل قرارداد شما برای رانندگی در این شرکت، حمل موارد حرام گنجانده نشده باشد، ادامه کار در این شرکت و دریافت دستمزد بی اشکال است؛ ولی در هر حال در مواردی که می‌دانید بار ماشین مشروبات الکلی است، باید از حمل آن اجتناب کنید و همچنین احتیاط در ترک حمل گوشت خوک است.

پرسش شماره ۶۳۹۰۷

› من ساعتی را که در خانه داشتم برای کسی از اقوام بردم تا از آن استفاده کند. اما پس از سال‌ها دیدم از این ساعت استفاده نمی‌کنند؛ لذا من بدون اطلاع آنها این ساعت را برداشتم و به خانه خودمان آوردم. آیا کارم اشتباه بوده و گناهی انجام شده است؟ باید چکار کنم؟

› در فرض مذکور اگر ساعت را به او بخشیده بوده اید، چنانچه هدیه گیرنده از فامیل‌های نسبی شما نبوده و در عوض هدیه ای که داده اید مالی از او نگرفته اید و همچنین به قصد قربت و برای رضای خدا نبخشیده بوده اید، حق پس گرفتن آن را دارید.

پرسش شماره ۶۳۸۳۰

› اگر به کسی بدهی داشته باشم و توانایی پرداخت قسمتی از دین را نیز داشته باشم ولی آن را نپردازم یا به زمان دیگری موکول کنم، آیا از نظر شرعی گناهی مرتکب می‌شوم؟

› با رسیدن زمان پرداخت و مطالبه طلبکار، واجب است بدهکار به هر مقدار که می تواند بدهی خود را بپردازد و کوتاهی در پرداخت آن گناه است.

پرسش شماره ۶۳۷۴۳

› آیا در عقد مزارعه که یک نوع عقد مشارکتی است شرعاً به عامل، حق ریشه تعلق می‌گیرد یا خیر؟

› اگر ریشه‌های زراعت بعد از جمع کردن حاصل و گذشتن مدت در زمین بماند و بعد از آن در سال آینده سبز شود، اگر چنانچه قراری که بین آن‌ها بوده بر این باشد که در زرع و ریشه آن شریک باشند، زراعت جدید به حسب زراعت سابق بین آن‌ها مشترک است و اگر قرارشان بر این بوده است که در زراعت همان سال شریک باشند، پس زراعت جدید مال صاحب بذر است. در هر حال اگر نزاعی در میان باشد، مرجع رسیدگی به آن محاکم قضایی است.

پرسش شماره ۶۳۶۰۰

› در مورد خرید بلیط بخت آزمایی، می‌فرمایند: «اشکال دارد.» این حکم در مورد خرید در کشورهای مسلمان و از مسلمین است یا خرید از کشورهای غیر مسلمان هم مشمول این حکم است؟ مثلاً آیا از کشور فرانسه می‌شود بلیط بخت آزمایی خرید و در صورت برنده شدن از آن پول استفاده کرد؟

› به طور کلی خرید بلیط بخت آزمایی بنابر احتیاط واجب، حرام است و فرقی بین کشورها نیست.

پرسش شماره ۶۳۳۷۳

› اگر کسی برای دو ماه بعد، جنسی را به صورت سلف بخرد و فروشنده بعد از دو ماه بگوید که من نمی‌توانم جنس را تحویل

دهم، آیا خریدار می‌تواند همراه پول، خسارت هم طلب کند؟

› اگر در ضمن معامله، شرطی در این خصوص نشده باشد، خریدار نمی تواند خسارت بگیرد؛ ولی اگر معامله را فسخ کند و پول در این مدت کاهش ارزش داشته باشد، می تواند از فروشنده جبران کاهش ارزش را مطالبه نماید. همچنین خریدار می‌تواند معامله را فسخ نکند و صبر کند تا زمانی که فروشنده بتواند آن کالا را تهیه کرده و تحویل دهد.

پرسش شماره ۶۲۶۱۷

› ۱- آیا با وجود علم شفیع به بیع و جهل وی نسبت به وجود حق شفعه و حصول این علم بعد از چند سال، امکان اعمال حق شفعه وجود دارد؟
۲- آیا عدم امکان تقسیم و افراز حصه، متعلق به هر یک از شرکاء به علت برخی مقررات، نافی حق شفیع برای اعمال حق شفعه است؟

› ج۱) حق شفعه باقی است، البته اگر در این مدت تغییر و تبدلی در آن عین، صورت گرفته احکامی دارد که باید مراعات شود.
ج۲) اگر امکان تقسیم نباشد، احتیاط واجب برای شریک این است که از حق شفعه استفاده نکند، مگر این که مشتری راضی باشد و احتیاط واجب برای مشتری هم آن است که اگر شریک اخذ به شفعه کرد، او را اجابت نماید.

پرسش شماره ۶۲۳۶۸

› اگر پدر یا مادری اموال خود را در زمان حیاتش به گونه‌ای بین اولادش تقسیم کند که موجب ایجاد تبعیض بین اولاد و موجب ایجاد عداوت و دشمنی و قطع رحم بین فرزندان او شود که تمامی این موارد جزء گناهان کبیره است، آیا این عمل، شرعی و مجاز است؟

› انسان می‌تواند تمام اموال خود یا قسمتی از آن را به بعضی از فرزندان خود ببخشد و شرعاً مجاز است، ولی چنانچه این کار موجب فساد و فتنه باشد، حرام است و باید از این کار اجتناب کند.

پرسش شماره ۶۲۲۰۸

› آیا در عقد معاوضه، با تفاوت قیمت فاحش و غبن یکی از طرفین و عدم توازن قیمت دو عوض، موجب بطلان معامله است؟

› اگر معامله (در غیر مکیل و موزون و) با توافق و رضایت طرفین بوده، صحیح است؛ هر چند در صورت تفاوت قابل توجه قیمت و جهل از اختلاف قیمت، برای مغبون خیار غبن ثابت است و می‌تواند معامله را فسخ کند یا به معاوضه راضی باشد.

پرسش شماره ۶۰۹۸۰

› من می‌خواهم محصول یک مؤسسه را که کپی و تکثیر آن را اجازه نداده اند به صورت دست دوم از دیگری بخرم و آن شخص، اطمینان داده که حلال است و اجازه گرفته است؛ آیا اگر دروغ گفته باشد، وظیفه ای بر عهده من است؟

› در فرض سؤال، معامله اشکال ندارد و تا زمانی که خلاف آن ثابت نشده است، تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۶۰۹۶۲

› بنده تعدادی کتاب از بیت المال در اختیارم بود که متأسفانه با کتاب‌های شخصی قاطی شده است و نمی‌دانم چه کتاب‌هایی برای من و چه کتبی برای بیت المال است. ضمناً من از آن محل جا به جا شده ام ولی می‌توانم کتاب‌ها را در محل جدید قرار بدهم. مسئولیت بنده در قبال این کتب چیست؟

› اگر با تحقیق و مراجعه به مسئول مربوطه امکان تشخیص کتاب‌های شخصی از بیت المال وجود ندارد، در صورت امکان با کسی که در این مورد اختیار قانونی و شرعی دارد مصالحه کنید و اگر مصالحه نیز ممکن نبود، با قرعه، کتاب‌های بیت المال را از کتاب‌های شخصی جدا کرده و تحویل بدهید.

پرسش شماره ۶۰۷۰۰

› بنده مهندس کامپیوتر هستم و پروژه‌های کامپیوتری مختلفی ممکن است به من پیشنهاد شود؛ آیا می‌توانم پروژه‌ها را به فرد دیگری بسپارم و مقداری از قیمت پروژه را به عنوان کسی که کار را معرفی کرده است، برای خودم بردارم؟

› اگر شرط شده باشد که خودتان عمل مذکور را انجام دهید و یا از قرائن، چنین مطلبی فهمیده شود، واگذار کردن آن به دیگری جایز نیست؛ در غیر این صورت فقط می‌توانید به مبلغ بیشتر یا مساوی به دیگری واگذار کنید ولی کمتر کردن مبلغ زمانی جایز است که قسمتی از عمل را خودتان انجام داده باشید.

پرسش شماره ۶۰۴۴۳

› با عنایت به این که درخواست کاشت ناخن از طرف مراجعه کنندگان به آرایشگری‌ها خیلی زیاد شده، کاشت ناخن توسط من برای خانم‌هایی که می‌دانم در هنگام غسل و وضو به وظیفه شرعی خود عمل نمی‌کنند، چیست؟ حتی می‌دانم که با این ناخن‌ها جلوی نامحرم خودنمایی می‌کنند. آیا با این حال، درآمد من بابت کاشت ناخن، برای این گونه افراد، حلال است؟

› اگر آرایشگر، قصد کمک به گناه نداشته باشد و ناخنی که می‌کارد ـ برای اولین وضویی که بر زن لازم است ـ قابل برداشت باشد، کاشت آن و دریافت دستمزد فی‌نفسه اشکال ندارد؛ در غیر این صورت از کاشت ناخن و دریافت اجرت برای آن اجتناب شود.

پرسش شماره ۶۰۳۸۲

› فردی در دوران نامزدی و قبل از جاری شدن صیغه عقد نکاح، به وعده ازدواج، مالکیت چهاردانگ از یک قطعه زمین را به نام همسر آینده خود انتقال می‌دهد ولی بعد از مدتی، وصلت فوق به علت عدم تفاهم طرفین به عقد نکاح، منتهی نمی‌شود و دختر با فرد دیگری ازدواج می‌کند؛ در فرض مذکور آیا پسر می‌تواند مالکیت خود نسبت به ملک فوق که در دوران نامزدی هبه کرده است را اعاده و درخواست نماید؟

› اگر مرد و زن، فامیل نسبی نباشند و زن سهم خود را از زمین به دیگری منتقل نکرده باشد، مرد حق رجوع از هبه خودش را دارد.

پرسش شماره ۶۰۰۳۰

› اگر عوض در قرارداد صلح، عین معین باشد و بعداً مستحق للغیر درآید و یا تحویل و تسلیم آن شرعاً یا قانوناً غیرممکن باشد، آیا این صلح، باطل است یا باید معوّض، داده شود؟

› صلح بر مال دیگری و یا بر مالی که متعلق حق دیگران است، فضولی و متوقف بر اجازه مالک یا صاحب حق است و در صورتی که عوض صلح، مال معین باشد و قابل تحویل دادن نباشد، صلح باطل است.

پرسش شماره ۵۹۳۲۷

› من در ژاپن زندگی می‌کنم و به عنوان یک خارجی از داشتن کارت بانکی محروم هستم. یک شرکتی به من یک کارت بانکی داده است ولی ۱۰ درصد بهره می‌گیرد؛ آیا استفاده از این کارت و پرداخت بهره، اشکال شرعی دارد؟

› اگر بهره مذکور بیش از نرخ تورم و بابت قرض دادن مبلغ داخل کارت باشد، ربا و حرام است، ولی اگر در مقابل ارائه خدمات و استفاده از کارت باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۹۲۶۳

› به حساب بانکی شخصی، پولی واریز شده ولی صاحب حساب، نمی داند که به چه دلیل این پول واریز شده است. آیا می‌تواند فعل دیگران را حمل بر صحت نماید و در پول، تصرف کند؟

› اگر حساب، شخصی است و فقط مبالغی که متعلق به خودش است در آن واریز می شود، مصرف کردن آن مانعی ندارد.

پرسش شماره ۵۸۶۵۸

› در شرکتی فعالیت می‌کنم، که در قالب عقود شرعی، ماهانه مبلغی سود، پرداخت می‌کند. یکی از دوستانم می‌خواهد وارد این شرکت شود ولی ریسک نمی‌کند و می‌ترسد. از این رو به بنده پیشنهاد داده است که اصل سرمایه او را ضمانت کنم و به او چک بدهم و در عوض او نیز بیست درصد سود ماهانه خود را به من بدهد:
۱. اگر تضمین در خود قرارداد، ذکر شود، چه حکمی دارد؟
۲. اگر تضمین در ضمن عقد خارج لازم، شرط شود، چه حکمی دارد؟

› ۱و۲) اگر تضمین در قالب عقد صلح باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۸۶۵۷

› آیا می‌توانیم با مشارکت چند نفر، یک نرم افزار خریداری کرده و روی دستگاه هر یک نصب کنیم؟

› اگر هنگام خرید، فروشنده شرط کرده باشد که فقط یک نفر حق استفاده، دارد جایز نیست.

پرسش شماره ۵۷۴۶۱

› می‌خواستم ببینم فردی که می‌خواهد برای کار خود از دیگران پول بگیرد و به آنها سود بدهد، در قالب چه قرارداد شرعی می‌تواند این کار را بکند؟ لازم به ذکر است که کار این فرد در تجارت یا تولید نیست که بتواند قرارداد مضاربه امضا کند یا اگر هست برای کارهایی غیر از تولید یا تجارت این پول را می‌خواهد، مثل تبلیغ کار خود یا اجاره دفتر یا مغازه ی بزرگتر و ....

› در فرض سؤال می توانند قرارداد را در قالب عقد وکالت، منعقد کنند، به این صورت که صاحب پول به این فرد، وکالت دهد که با پول او فعالیت اقتصادی کرده و کسب سود کند و از سودهای حاصله مقدار معینی ـ طبق توافق ـ به او بدهد و بقیه را به عنوان اجرت وکالت برای خود بردارد.

پرسش شماره ۵۶۹۹۷

› در خارج زندگی می‌کنم؛ اینجا همه افراد بعد از چند ماه کار کردن، اجازه دارند از بانک، وام و قرض بگیرند و خانه بخرند و باید هر ماه، کم کم پول بانک را و البته همراه سود به بانک پس بدهند؛ این کار، حدود بیست سال، طول می‌کشد. چون خانه در اینجا گران است و اگر کسی وام نگیرد، اصلا امکان ندارد بتواند خانه بخرد. آیا ما می توانیم با وام بانکی، خانه بخریم یا خیر؟ اگر وام نگیریم، هر ماه، دو سوم از کل درآمد ما باید به صاحب خانه داده شود و در آخر هیچ پولی ذخیره نکرده‌ایم.

› اگر بانک، خانه را نقد بخرد و با قیمت بیشتر به صورت قسطی به شما بفروشد، که شما اقساط خانه را بپردازید، اشکال ندارد؛ در غیر این صورت، دریافت وامی که مشروط به پرداخت مبلغ اضافه - بیش از مقدار تورم - است جایز نیست، مگر آن که نسبت به دریافت آن اضطرار داشته باشید، در این صورت باید در قرارداد وام، قصدتان این باشد که مقدار ربا را نپردازید و اگر به اجبار از شما بگیرند، برای شما اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۶۹۰۳

› اگر قرض دهنده به رحمت خدا رفته باشد و زمانی برای ادای قرض هم تعیین نشده باشد و دسترسی به ورثه سخت باشد، آیا می‌توان به جای قرض دهنده، صدقه داد؟ آیا با گذشت زمان به مبلغ، اضافه می شود و اگر ورثه را یافتیم آیا فقط مبلغ قرض را باید به او بدهیم یا حلالیت گرفتن از همه ورثه لازم است؟

› تا زمانی که دسترسی به ورثه ممکن باشد، باید به آنان پرداخت شود و اگر قرض، مبنی بر عدم محاسبه تورم نباشد، در صورت مطالبه ورثه، باید مقدار تورم هم پرداخت شود.

پرسش شماره ۵۶۷۵۹

› شخصی از کشور عمان، قصد دارد به بنده پولی بدهد تا در ازای آن، مانتو و عبای زنانه سنتی ایرانی، خریداری کرده و به کشور عمان بفرستم و سود حاصل از این کار ۵۰%-۵۰% تقسیم گردد. آیا این نوع تجارت، صحیح است؟

› می‌توانید به وکالت از ایشان این اجناس را خریداری کنید و برای ایشان بفرستید و قرارتان این باشد که ۵۰ درصد سود حاصل از فروش این محصولات، دستمزد وکالت شما باشد.

پرسش شماره ۵۵۳۶۲

› گاهی در معاملات دام، این طور پیش خرید می‌شود که خریدار می‌گوید: اگر جنین بره، ماده باشد، آن را بر می‌دارم و پولش را از قبل می‌دهند، ولی اگر نر باشد نمی‌خرم و باید پولم را پس بدهی. آیا این نوع معاملات، صحیح است؟

› اگر گوسفند را با حمل بخرد و شرط کند که اگر نر بود، حق فسخ معامله نسبت به آن مقدار از معامله را دارد، اشکال ندارد و بعد از این که معلوم شد حمل، نر است می‌تواند قرارداد را در همان مورد، فسخ کند و پولی را که برای حمل داده بود، پس بگیرد.

پرسش شماره ۵۵۲۹۸

› آیا عقد مساقات در بوته خربزه و خیار و مانند این‌ها صحیح است؟

› عقد مساقات در موارد مذکور، صحیح نیست.

پرسش شماره ۵۵۱۷۵

› گاهی مشتری قبل از سپردن وسیله به تعمیرکار، صحبتی از دستمزد نمی‌کند ولی وقتی بعد از تعمیر، متوجه قیمت می‌شود می‌گوید خیلی زیاد است و راضی نیستم و باید اول به من می‌گفتید. در این جا حق با مشتری است یا تعمیرکار؟

› در فرض مزبور اگر دستمزدی تعیین نشده است، تعمیرکار می تواند اجرت المثل کاری را که انجام داده است مطالبه کند.

پرسش شماره ۵۵۱۷۴

› شخصی که گندم یا جو یا خرما یا انگور را بخرد و بداند که فروشنده، زکات آن را نداده است، معامله نسبت به آن مقداری که باید بابت زکات داده شود، چه حکمی دارد؟ اگر شک داشته باشد، چطور؟

› در فرض سؤال، معامله نسبت به سهم زکات، فضولی است و نیاز به اجازه حاکم شرع دارد؛ پس اگر حاکم اجازه داد (خریدار) پول را به نسبتی که سهم زکات است به حاکم می‌دهد و آن مبلغ را از فروشنده پس می‌گیرد و اگر حاکم معامله را رد کرد، زکات را پرداخت می کند و می‌تواند پول آن را از فروشنده پس بگیرد. این در صورتی است که ندادن زکات (توسط فروشنده) احراز و مسلّم شود، اما در صورتی که احراز شود یا احتمال داده شود که زکات، پرداخت شده است، چیزی برعهده خریدار نیست.

پرسش شماره ۵۴۹۸۳

› چنانچه سرمایه گذار، سرمایه خود را طی یک قرارداد به قصد مضاربه در اختیار عامل قرار دهد و در همان قرارداد، شرط نماید که جبران صد در صد ضرر و زیان ها بر عهده عامل باشد:
۱. آیا این قرارداد صحیح است؟
۲. پس از وقوع ضرر و زیان، آیا سرمایه گذار می‌تواند تقاضای جبران خسارت، توسط عامل را داشته باشد؟
۳. آیا سرمایه گذار می‌تواند سودی را که قبل از شروع فعالیت و با فرض سود آور بودن فعالیت تجاری با عامل، شرط نموده است را مطالبه نماید؟

› ج۱و۲) اگر عامل در حفظ سرمایه یا در معاملاتی که انجام می دهد زیاده روی یا کوتاهی کند و به این دلیل خسارتی وارد شود، ضامن است، در غیر این صورت ضامن خسارت نیست؛ البته اگر ضمن قرارداد شرط شود که در صورت هر گونه خسارت یا عدم سود، عامل از مال خودش جبران کند، شرط صحیح و لازم الاجراست.
ج۳) سرمایه گذار نمی تواند قبل از حصول سود، سهم خود را از سود مطالبه کند، بله پس از تعیین درصد سهم عامل و سرمایه گذار از سود، می توانند شرط کنند که ماهانه مبلغی به عنوان علی الحساب به سرمایه گذار پرداخت شود و در پایان قرارداد بر اساس درصد تعیین شده در متن قرارداد، سهم هر یک از عامل و مالک، محاسبه یا مصالحه شود.

پرسش شماره ۵۴۸۱۸

› شخصی که شغلش گرداندن مراسم عروسی در تالار است و اقدام به خوانندگی به همراه موسیقی لهوی و تشویق به رقص مهمانان می‌کند، آیا حقوقی که از تالار می‌گیرد، حرام است؟

› اگر خوانندگی یا نوازندگی او به صورت حرام باشد، دریافت حقوق برای این کار، حرام است.

پرسش شماره ۵۳۶۲۰

› مادر بنده که سرپرست خانوار هم هست قصد دارد پولی را به شخصی، قرض دهد که گفته است ماهانه هفتصد هزار تومان، سود درآمد را بر می گرداند و گفته است که کاری را می‌خواهد شروع کند و این پول، برای رونق بیشتر کارش و درآمد بیشتر، صرف می‌شود و از دادن این سود راضی است؛ آیا کار مادر من از نظر شرعی ایراد دارد و ربا محسوب می‌شود؟

› این قرض، ربوی و حرام است. بله اگر پول را ضمن یکی از قراردادهای شرعی مثل مضاربه یا مشارکت یا وکالت بپردازد و شرایط قرارداد را مراعات کنند، سود حاصل اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۵۵۵

› اگر در معامله‌ای که به صورت نسیه انجام می‌شود، خریدار بگوید: "هر وقت پول دستم آمد، پرداخت خواهم کرد." آیا چنین معامله‌ای صحیح است؟

› با توجه به این که در معامله نسیه باید مدت برای پرداخت ثمن، معلوم باشد و احتمال زیاده و نقصان در آن نباشد، در فرض سؤال، معامله باطل است، ولی اگر فروشنده راضی به تصرف مشتری در کالای فروخته شده باشد، تصرف مشتری در آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۴۸۰

› در صورتی که بنده از کسی پول بگیرم که با آن کار کنم، اما آن پول را در اختیار فرد متخصص‌تری بگذارم تا او آن کار را بهتر انجام دهد و بیست درصد به آن شخص بدهم و باقی سود را یعنی سی درصد را خودم و نصف مبلغ توافق شده را به صاحب مال بدهم، آیا مشکلی در معامله وجود دارد؟

› اگر واگذاری به دیگری بدون اطلاع و رضایت مالک باشد، حق چنین کاری را ندارید و تمام سودهای حاصله را باید به مالک آن تحویل دهید.

پرسش شماره ۵۳۳۲۱

› تجارت یا خرید و فروش کالا در مسجد، چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد؛ هر چند مکروه است.

پرسش شماره ۵۲۷۰۴

› ۱- فروش سبزی همراه با گِل یا مرطوب کردن سبزی برای تازه ماندن و فروش آن با این حالت چه حکمی دارد؟
۲- آیا فروش سبزی به صورت دسته‌ای یا به صورت پاک کرده، جایز است؟

› ج۱) اگر سبزی در معرض دید مشتری باشد و طوری نباشد که موجب فریب مشتری شود، فی نفسه اشکال ندارد.
ج۲) اگر در محل فروش، متعارف باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۲۵۹۱

› با در نظر گرفتن تورم فعلی، آیا فروشنده می‌تواند اجناسی را که قبلاً خریده است، با قیمت جدید بفروشد؟

› اگر در حدی نباشد که عرفاً اجحاف (ستم) در حق خریدار، محسوب شود و خلاف قوانین و مقررات مربوط نباشد، اشکال ندارد، ولی بهتر بلکه مستحب است فروشنده به مقداری از سود که مخارج او را تأمین می‌کند، اکتفا نماید.

پرسش شماره ۵۲۵۹۰

› حکم فروش لایک و فالوور واقعی و فیک چیست؟

› اگر واقعی باشد، در مواردی که مشتمل بر مفسده یا بر خلاف قانون نباشد، فی نفسه اشکال ندارد و در موارد فیک و غیر واقعی، دروغ و فریب است و جایز نیست.

پرسش شماره ۵۲۰۴۳

› در پاسخ به سؤالم درباره فارکس فرمودید: "چنانچه مسئول کارگزاری، مسلمان باشد، ادعای او در مورد واقعی بودن معاملاتشان پذیرفته می‌شود و نیاز به تفحص بیشتر نیست." آیا این که فردی در مملکت اسلامی زندگی می‌کند دلیل می‌شود که حکم بر مسلمان بودنش بکنیم یا باید از خودش بپرسیم تا مطمئن شویم؟

› هر چند در اجرای اصالة الصحة فرقی بین مسلمان و غیر مسلمان نیست ولی در فرض سؤال، اجرای اصالة الصحة محل اشکال است؛ مگر آن که موجب علم یا اطمینان شود؛ بنابر این تا یقین و اطمینان به واقعی بودن معاملات نداشته باشید، احتیاط در اجتناب از چنین معاملاتی است.

پرسش شماره ۵۲۰۴۲

› نوعی معامله وجود دارد به عنوان معاملهٔ فروش؛ به این صورت که به عنوان مثال، ما یک ماشین نو (مثلا به قیمت صد میلیون تومان) را از فردی برای مدتی قرض می‌گیریم و آن را صد میلیون می‌فروشیم. وقتی که ماشین ارزان‌تر شد (به عنوان مثال هشتاد تومان شد) دوباره آن مدل ماشین را می‌خریم و قرض را به فرد مذکور، پس می دهیم و بیست میلیون از این طریق سود می‌کنیم اما اگر ماشین گران‌تر شده باشد، مثلاً صد و بیست میلیون شود، طبیعتاً بیست میلیون باید از جیب بدهیم و صد و بیست میلیون ماشین را بخریم و پس بدهیم؛ لذا ضرر می‌کنیم. حکم شرعی چنین معاملاتی چیست؟

› اگر قرض و معاملاتی که انجام می‌شود با قصد جدی انجام شود و مثل همان ماشینی را که قرض گرفته اید، به قرض دهنده پس بدهید و این کار، خلاف قوانین مربوطه نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۱۸۵۸

› شخصی در یکی از کشورهای غیر مسلمان به شغل پیک رستوران اشتغال دارد؛ اگر برای سفارش دهندگان غیر مسلمان، گوشت مرغ یا گاوی که تذکیه نشده است، ببرد، آیا این اشتغال، جایز است؟ در صورت عدم جواز، اگر اضطرار به این شغل دارد، آیا می‌تواند اشتغال به این شغل داشته باشد؟

› اشکال ندارد؛ ولی نباید مشروبات الکلی - و بنا بر احتیاط گوشت خوک - را برای اشخاص ببرد، هر چند غیر مسلمان باشند.

پرسش شماره ۵۱۱۲۵

› من کشاورز هستم که باغ درخت شاه میوه (Durian / Duren) دارم. آن درختان میوه در حال حاضر شکوفه دارند که هنوز تبدیل به میوه نشده است و من آن میوه‌ها را می‌فروشم و خریدار، آن را پرورش می دهد تا وقت چیدن میوه‌ها برسد. این نوع معامله در منطقه ما رواج پیدا کرده است؛ آیا معامله‌ای که انجام می‌دهیم صحیح است؟

› در صورتی که قبل از ظهور و بروز دانه میوه‌ها، میوه‌های یک سال را بدون ضمیمه کردن چیز دیگری بفروشید صحیح نیست؛ ولی اگر چیزی به میوه‌های یک سال ضمیمه کنید یا میوه‌های دو سال یا بیشتر را یک جا بفروشید اشکال ندارد.
اما چنانچه دانه میوه‌ها بروز و ظهور پیدا کرده است، چنانچه دانه میوه‌ها بسته شده و گل آن ریخته و از آفت گذشته است یا میوه‌های دو سال را یک جا بفروشید یا میوه ها را با ضمیمه کردن چیز دیگری بفروشید، اشکال ندارد و اگر هیچ یک از سه ویژگی اخیر را ندارد، فروش آن کراهت دارد.

پرسش شماره ۵۰۸۰۲

› کارگری در ضمن عقد اجاره با صاحب کار، شرط کرده است که بعد از انتهای قرارداد، فلان مبلغ را به عنوان پاداش بگیرد؛ حال اگر بعد از اتمام قرارداد، صاحب کار از دادن پاداش، تخلف بورزد، آیا صِرفاً برای کارگر خیار فسخ است که نتیجهٔ آن این باشد که مال الاجاره تبدیل به اُجرةالمثل شود؟ یا این که حکم وضعی دارد که بر صاحب کار، دَین شرعی ثابت است؟ (به عبارت دیگر از نظر فقهی این شرط، صرفاً تکلیفی است یا وضعی؟)

› در فرض مرقوم، کارگر می‌تواند معامله را فسخ و اُجرة المثل دریافت کند؛ همچنین می تواند شکایت کند تا دادگاه شرعی، صاحب کار را مُلزم به پرداخت نماید.

پرسش شماره ۵۰۶۲۵

› بنده ملکی شامل مرغداری و یک ساختمان مسکونی در حال ساخت، را طی قراردادی به فردی اجاره دادم. قرار بود با تکمیل ساختمان مسکونی، بنده کلید را تحویل مشاور املاک محل عقد قرارداد بدهم و قرارداد آغاز شود. مستأجر با ارسال پیام به عللی اقدام به فسخ قرارداد کرد و من هم ساختمان را آماده نکردم و کلید را نیز تحویل ندادم. آیا شرعاً با توجه به بسته شدن قرارداد اجاره، می‌توانم اجاره بهای ملک را دریافت کنم؟ آیا دریافت اجاره بهای ملکی که در ید خودم هست از دیگری به صرف داشتن قرارداد جایز است؟

› در فرض سؤال که امکان بهره برداری از ملک مذکور برای مستأجر نبوده است، دریافت اجاره بها جایز نیست.

پرسش شماره ۵۰۴۵۸

› سؤالی درباره معاملات شنبه‌ای داشتم.
امروزه این معامله به این صورت است که بخشی از طلا ـ مثلاً به مقدار ارزش ۱۰ گرم ـ از بنکدار خریداری می‌شود، آن مقدار طلا به صورت قطعی پیش بنکدار وجود دارد در صورت نیاز برای گرفتن، به بنکدار مراجعه می‌شود. حالا آن مقدار ارزش طلا که خریده شده است به صورت شناور موجود است و می توان خرید و فروش کرد و ارزش آن مبلغ به عنوان تضمین مبلغ معامله،

تغییر می کند.
این درحالی است که:
۱. ما یقین داریم که طلا را حقیقتاً پیش بنکدار داریم.
۲. معامله به صورت قطعی و با رضایت کامل بین طرفین است. چون همه صورت‌های یک معامله رعایت شده و به صورت کلی یک طرف معامله مورد سود و زیان است، آیا این معامله را می‌شود انجام داد؟

› اگر معاملات با قصد جدی انجام می‌شود، یعنی بنای دو طرف در معامله بر این است که خریدار، می‌تواند طلایی را که خریده است تحویل بگیرد و فروشنده با درخواست مشتری، طلایی را که فروخته است به او تحویل می‌دهد، اشکال ندارد؛ البته اگر قبل از این که مشتری طلا را تحویل بگیرد، به قیمت بیشتر از آنچه خریده است، به غیر کسی که از او خریده است بفروشد، مکروه است، بلکه احتیاط مستحب آن است که از چنین معامله‌ای اجتناب شود.

پرسش شماره ۵۰۳۲۷

› حکم معاملات آنلاین طلای آب‌شده درون سایت هایی که مجوز قانونی کشور را دارند به چه صورت است؟ در این اتاق‌های مجازی، قیمت مظنه طلا هر لحظه در حال نوسان است و ما از بالا رفتن قیمت، سود می‌بریم. طلایی رد و بدل نمی‌شود، اما هر موقع بخواهیم می‌توانیم طلایی که می‌خریم را به صورت فیزیکی تحویل بگیریم اگرچه در عمل ما فقط از نوسانات استفاده می‌کنیم و مدام خرید و فروش اینترنتی انجام می‌دهیم.

› اگر معاملات با قصد جدی انجام می شود، یعنی بنای دو طرف در معامله بر این است که خریدار می‌تواند، طلایی را که خریده است تحویل بگیرید و فروشنده با درخواست مشتری، طلایی را که فروخته است به او تحویل می‌دهد، اشکال ندارد؛ البته اگر قبل از این که مشتری طلا را تحویل بگیرد، به قیمت بیشتر از آنچه خریده است به شخص دیگری بفروشد، مکروه است، بلکه احتیاط مستحب این است که از چنین معامله‌ای اجتناب شود.

پرسش شماره ۵۰۳۲۶

› شخصی یک تن گندم را به صورت سلف (تحویل برای سه ماه بعد) از فرد «الف» خریداری می‌کند و شخص «الف» رسیدی را به او داده است تا در سررسید با ارائه آن، گندم خود را تحویل بگیرد. شخص خریدار، قبل از سررسید، به پول گندم‌ها احتیاج پیدا می‌کند اما با توجه به این که در عقد سلف، نمی‌تواند آن گندم را قبل از دریافت آن به فروش برساند، عقد سلف مستقل دیگری را با فرد «ب» منعقد نموده که براساس آن، یک تن گندم مشابه آنچه که از «الف» خریداری کرده را به طور کلی می‌فروشد و سپس رسیدی را که از «الف» برای تحویل گندم گرفته بود، به فرد «ب» می دهد تا گندم خود را در سررسید از «الف» تحویل

بگیرد. آیا این معاملات صحیح است؟

› اگر این معاملات به صورت جدی باشد و بعد از انجام معامله دوم، فرد، دینی را که به فرد "ب" دارد به فرد "الف" که از او طلبکار است حواله دهد، صحیح است، البته فرد "ب" باید این حواله را بپذیرد و بنا بر احتیاط واجب، قبول این حواله توسط شخص "الف" هم لازم است. ضمناً برای معامله سلف، معلوم بودن خصوصیات مبیع لازم است.

پرسش شماره ۵۰۱۶۹

› شخصی با موکل خود در مورد خرید کالایی به قیمت مشخصی توافق کرده، اگر وکیل در حین معامله تخفیف بگیرد می‌تواند وجه تخفیف را بردارد؟

› وکیل در خرید باید اجناس را به همان قیمتی که خریده است با موکل محاسبه کند و اگر بدون رضایت موکل بیش از قیمت خرید از موکل دریافت کند، ضامن است.

پرسش شماره ۴۹۹۷۲

› آیا تمدید عقد مضاربه به شکل خودکار و بدون قرارداد جدید، به این کیفیت که بنای طرفین بر ادامه مضاربه باشد، صحیح است؟

› در مضاربه، تعیین مدت لازم نیست، در صورتی که مدت تعیین کرده باشند، اگر با کلام یا عملی تمدید قرارداد را اظهار کنند، اشکال ندارد و قرارداد تمدید می شود.

پرسش شماره ۴۹۹۵۰

› آیا سهیم شدن وکیل و موکل در سود و ضرر، صحیح است؟ (به عنوان مثال، طرفین، در صورت سود در تجارت، به نسبت هشتاد به بیست و در صورت ضرر هم به نسبت هشتاد به بیست، سود و ضرر را تقسیم کنند)

› اگر در قالب عقد وکالت، وکیل باشد که با سرمایهٔ موکل فعالیت اقتصادی کند و اجرت او همان مقدار از سود حاصله (هشتاد به بیست) باشد، اشکال ندارد؛ ولی سهیم شدن وکیل در ضرر، صحیح نیست؛ مگر این که شرط کنند که بر فرض وقوع خسارت بر مالک، وکیل مثلا بیست درصد آن را از مال خودش جبران کند.

پرسش شماره ۴۹۹۴۸

› قصد اجاره یک واحد آپارتمانی را برای یک روز داشتم و با موجر به توافق رسیدیم و قطعی شد؛ اما شرایط من برای استفاده از واحد فراهم نشد و استفاده نکردم. با توجه به این که توافقی بین ما مکتوب نشده، آیا موجر حق دارد مبلغ اجاره را به عنوان خسارت، دریافت کند و بنده موظف به پرداخت هستم؟ یا به دلیل لغو شدن، وظیفه‌ای بر عهده من نیست؟

› اگر قرارداد اجاره – هر چند به صورت شفاهی – منعقد شده و صاحبخانه، خانه را تحویل داده باشد ولی مستأجر به اختیار خود از خانه استفاده ننموده است، مستأجر باید اجاره بها را پرداخت نماید ولی اگر استفاده ننمودن، به جهت عذر عمومی باشد، معامله باطل است.

پرسش شماره ۴۹۸۶۶

› فروشگاهی اجاره داده شده، مشروط به این که ۳۵۰ نفر مراجعه کننده با مبلغی معین داشته باشد و در صورتی که کمتر از این تعداد مراجعه کنند از مال الاجاره کسر گردد، با توجه به نامعلوم بودن مبلغی که باید کسر شود، اجاره چه حکمی دارد؟

› اگر مقدار کسری به ازای هر نفر مشخص باشد، مثلا به ازای هر نفر، یک صدم کسر شود، مانع ندارد.

پرسش شماره ۴۹۸۵۱

› درآمد حاصل از شغلی که خودش حرام نیست ولی مستلزم کار حرام دیگر است، (مثلا شخصی که اپراتور لیزر است که کارش حرام نیست ولی نگاه او برای لیزر کردن عورت، حرام است) چه حکمی دارد؟

› کسب درآمد از این طریق جایز نیست.

پرسش شماره ۴۹۸۵۰

› من دارای شغل عکاسی هستم؛ طبق قرارداد با مشتری که به امضاء طرفین رسیده است، در صورت لغو قرارداد، مشتری موظف به پرداخت ۲۰ درصد از مبلغ کل قرارداد به عنوان خسارت است؛ الآن شرایط کرونا باعث شده برخی، عروسی‌ها را لغو کنند؛ آیا قانوناً می‌توان این مبلغ را گرفت یا باید کل مبلغ، عودت داده شود؟

› اگر از طرف مسئولان مربوطه، برگزاری مراسم عروسی ممنوع و لغو شده باشد، مشتری موظف به پرداخت خسارت نیست.

پرسش شماره ۴۹۱۴۹

› آیا عقد شراکت با فرض سود بردن یک طرف، صحیح است؟

› اگر قرار بگذارند که همه استفاده را یک نفر ببرد، صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۸۷۵۱

› خریدار و فروشنده‌ای جهت معامله ملکی، در حضور دلال، ثمنی معین می‌نمایند؛ خریدار، مبلغی از ثمن (حدود یک هشتم) را فی المجلس جهت تسریع در دریافت مفاصا حساب‌ها و انجام امور وراثتی و غیره به فروشنده پرداخت می‌نماید و پرداخت

الباقی آن را موکول به روز محضر می‌نماید. در روز محضر، خریدار اعلام می‌نماید که پرداخت الباقی ثمن برای ایشان مقدور نیست و از انجام معامله منصرف شده است و در محضر حاضر نمی‌شود، فروشنده و دلال که در محضر حاضر بوده اند، گواهی عدم حضور، دریافت می‌نمایند. با این اوصاف معامله چه حکمی دارد؟

› اگر مبلغ پرداختی به عنوان بخشی از ثمن معامله پرداخت شده است، معامله صحیح بوده است و خریدار باید باقیمانده ثمن را بپردازد؛ فروشنده می‌تواند صبر کند تا خریدار باقیمانده ثمن را آماده کند و می‌تواند با درخواست خریدار موافقت کرده و معامله را فسخ نمایند؛ همچنین می تواند از طریق قانونی برای الزام خریدار به پرداخت باقیمانده ثمن اقدام نماید.

پرسش شماره ۴۸۷۴۹

› اکثر کسانی که معامله بورسی انجام می دهند، نسبت به قوانین بورس و توافقنامه‌های کارگزاری ها و اصطلاحات اقتصادی مربوطه آموزش ندیده و نمی دانند که چه چیزی را خریداری می کنند؛ اما نسبت به تعداد سهام خریداری شده و مبلغ آنها علم دارند. حکم این گونه معاملات چگونه است؟

› در فرض سؤال، همین که ارزش سهام و تعداد آن معلوم باشد، کافی است.

پرسش شماره ۴۷۷۱۴

› به خاطر مسئولیت مالی، در مرحله اول، تمام تنخواه خرید اداره و حقوق کارمندان به حسابم واریز می‌شود و سپس به حساب کارمندان واریز می‌کنم. به خاطر گردش بالا، دارای امتیاز وام هستم و می‌توانم وام بگیرم. آیا می‌توانم بدون اجازۀ مسئولین اداره، وام بگیرم؟

› چنان چه گرفتن وام شخصی در فرض مزبور تخلف از قوانین و مقررات مربوطه نباشد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۴۷۵۶۲

› اگر در معامله‌ای بخشی از قیمت به صورت نقدی از مشتری اخذ شود و مقرّر گردد که مابقی در مدت معیّن به صورت اقساطی، به شرط إسقاط کافهٔ خیارات، پرداخت کند، ولی مشتری در مدت مذکور پرداخت نکند، آیا فروشنده حق فسخ معامله را دارد؟

› مجرّد توافق بر پرداخت بخشی از ثمن به صورت نسیه و عدم پرداخت آن در زمان مقرر، موجب حق خیار برای فروشنده نمی‌شود؛ اما اگر در ضمن معامله شرط مستقلی شود که مشتری باید در موعد مقرر بقیهٔ ثمن را بپردازد، در صورت تخلف از شرط و عدم پرداخت در تاریخ تعیین شده، فروشنده خیار تخلف از شرط دارد و می‌تواند معامله را فسخ کند و قید اسقاط کافه خیارات شامل شرط مذکور در عقد نمی شود.

پرسش شماره ۴۷۱۰۲

› حکم شرعی، فعالیت و کسب درآمد در بازار فارکس چیست؟

› صحت معاملات در این بازار، متوقف بر رعایت ضوابط شرعی و قانونی است.*
---
* بنا به گفته برخی کارشناسان، کارگزاران بازار فارکس دو دسته اند:
دسته اول که اکثر مدعیان کارگزاری از این دسته اند، صرفاً یک صفحه مجازی در فضای اینترنت تشکیل داده اند و حضور واقعی در بازار ارز ندارند، این گروه پول مشتریان را دریافت و برای اهداف و برنامه‌های خود استفاده می‌کنند و فقط یک صفحه اینترنتی برای مشتری اختصاص می دهند که مشتری در آن مشغول معاملات به ظاهر ارزی می‌شود، بنابراین معاملات انجام شده غیر واقعی و باطل است و موجب ملکیت درآمد حاصله نمی شود.
دسته دوم کارگزاران واقعی هستند که حضور واقعی در بازار ارز دارند و با پول مشتری اقدام به خرید و فروش ارز می‌کنند، که با رعایت ضوابط شرعی و قانونی، فی نفسه اشکال ندارد ولی باید به نکات زیر توجه شود:
۱) معاملات باید به صورت واقعی و خرید و فروش ارز باشد، بنابراین اگر کسب درآمد بر اساس پیش بینی نوسانات قیمت ارز باشد مشروع نیست.
۲) معاملات اهرمی، که با اعتبار گرفتن از کارگزار انجام می شود، اگر ماهیت قرض همراه با سود داشته باشد، ربا و حرام است.

پرسش شماره ۴۶۴۲۳

› اگر مقداری طلا به فردی قرض داده شود و می داند که قرض گیرنده هنگام عودت آن، به خاطر اجرت و مالیات، طلای نو و

گران تر بر می گرداند، آیا اشکال دارد؟

› اگر شرط کنند یا قرض مبنی بر این باشد که طلای نو برگرداند ربا و حرام است، در غیر این صورت اشکال ندارد؛ هر چند قرض دهنده بداند قرض گیرنده طلای نو بر می گرداند.

پرسش شماره ۴۶۲۶۵

› آیا سرمایه گذاری در بورس‌های خارج از کشور جایز است؟

› فعالیت در بورس های خارج از ایران، اگر با رعایت مقررات مربوطه و طبق موازین شرعی باشد، (مثلاً ربوی نباشد، سهام شرکت‌های دارای فعالیت حرام، مانند تولید شراب و گوشت خوک نباشد) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۵۷۸۶

› اگر در قرارداد خرید و فروش آپارتمان، قید شود که خریدار بخشی از قیمت را به صورت چک مدت دار بدهد و اگر خریدار نتواند در موعد مقرر چک را نقد کند، فروشنده حق فسخ داشته و خریدار باید ضرر و خسارت بپردازد. آیا فسخ و اخذ خسارت و ضرر، صحیح است؟

› در فرض سؤال، فسخ عقد و گرفتن ضرر و زیان اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۵۷۷۶

› در بنگاه‌های مشاورین املاک، قبل از انعقاد قرارداد اصلی که دارای کلیه شروط ضمن عقد با شرح و تفصیل است، طرفین عقد، اقدام به تنظیم پیش‌نویس قرارداد می‌کنند. این پیش‌نویس، توسط دفاتر بنگاه‌های مشاورین املاک، به صورت چاپی و از

پیش تنظیم‌شده در اختیار طرفین قرار می‌گیرد و مفاد آن معمولاً تفهیم نمی‌شود، به نحوی که در این پیش‌نویس، آگاهی طرفین، فقط در حد علم و آگاهی به عوضین است که مثلاً ثمن چه مقدار است و مبیع چیست؟ اما در همین پیش‌نویس شرطی درج شده است با این مفاد که: "طرفین، کلیه خیارات را از خود سلب و ساقط کردند."
چنانچه چنین شرطی به طور چاپی و نه دست‌نویس و بدون تفهیم آن به طرفین در اختیار آنان برای امضا قرار گیرد، آیا امضای ذیل آن، خیار تأخیر تأدیه ثمن را ساقط می‌کند؟ آیا علم و آگاهی از اسقاط خیار و تفهیم آن برای اشخاص امضا کننده ذیل آن و احتمالاً ذوالخیار، ضرورت ندارد؟

› اگر طرفین قرارداد نسبت به شرایط مذکور در پیش نویس جاهل باشند، آن شرایط اعتبار ندارد؛ مگر این که اجمالا بدانند شرایطی در پیش نویس ذکر شده است و به طور مطلق نسبت به آنچه شرط شده است رضایت داشته و امضاء کنند.
در ضمن توجه داشته باشید، خیار تأخیر در موردی است که چیزی را بفروشد و تمام ثمن را قبض نکند و مبیع را به مشتری تسلیم نکرده باشد و تأخیر در تسلیم یکی از عوض و معوض شرط نشده باشد، که در این صورت بیع سه روز لازم است، پس اگر مشتری ثمن را بیاورد او به کالای فروخته شده سزاوارتر است، وگرنه بایع حقّ فسخ معامله را دارد.

پرسش شماره ۴۵۴۰۴

› من و پسر عمه‌ام چند سال پیش وسیله‌ای را با هم شریکی خریدیم اما به دلیل کافی نبودن پول، فروشنده گفت مابقی را بعداً بیاورید؛ سپس من وسیله را از پسر عمه‌ام خریدم و سهم خودم را از پولی که باقی مانده بود به او دادم تا به فروشنده بدهد، اما به دلایلی آن را نتوانسته و یا نخواسته به فروشنده بدهد و الآن به فروشنده دسترسی نداریم، چه کسی و چگونه باید جبران کند؟

› در فرض سؤال بر هر دوی شما به مقدار سهم خود واجب است که باقی پول را به فروشنده برگردانید ولی اگر دسترسی ندارید به نیت او به فقیر صدقه بدهید و اما اگر شما سهم خود را به عنوان صدقه پرداخت کنید حق مطالبه آنچه که به شریکتان داده‌اید را دارید.

پرسش شماره ۴۴۷۰۲

› فروشنده عطر و ادکلن که دارای مشتریان بدحجاب بوده و احتمال می‌دهد به خاطر مقید نبودن به مسائل شرعی، در برابر نامحرم یا در اماکن عمومی از ادکلن و عطریات استفاده می کنند، آیا اشتغال به این شغل اشکال دارد؟

› اگر قصد فروشنده کمک به این افراد برای انجام گناه نیست، فروش به آن‌ها فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۴۰۶۴

› آیا در اختیار قرار دادن مبلغی پول به شرکت خرید و فروش خودرو به قصد معامله خودرو و دریافت سود، اشکال دارد؟ این شرکت، همانند بانک با پول دریافتی کار می‌کند و از ابتدا سود آن را تعیین می‌کند، آیا صحیح است؟

› اگر در قالب یکی از عقود اسلامی (از جمله مضاربه) باشد، اشکال ندارد. توجه داشته باشید اگر عقد مزبور، مضاربه باشد این معامله مختصّ به‌کارگیری سرمایه در تجارت است و در این عقد، شرط است که سهم صاحب سرمایه و عامل، به صورت درصد معینی از سود (نه از سرمایه) مشخص باشد. بلی اگر هر ماه، عامل، مبلغی را به عنوان علی‌الحساب به صاحب سرمایه در ازای سهم سود او بپردازد و در پایان مدّت مضاربه نسبت به سود حاصله با یکدیگر مصالحه نمایند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۴۰۴۴

› من در بورس کار می‌کنم و در یک کارگزاری حساب دارم؛ این کارگزاری چیزی به اسم باشگاه مشتریان دارد که با توجه به میزان خرید و فروش به شما امتیاز می‌دهد که بعداً با آن، می‌توان جایزه یا کارت هدیه یا وام قرض الحسنه دریافت کرد. (به ازای هر چرخش مالی ۲ میلیونی یعنی خرید و فروش سهم معادل یک امتیاز که می‌گویند هزار تومان ارزش دارد.) بخشی وجود دارد که در آن‌جا می‌توان وضعیت بازار در روز بعد را پیش بینی و با دادن این امتیازات، در آن بخش، شرکت کرد و اگر برنده شویم، امتیاز بیشتری به ما داده می‌شود یعنی امتیاز از دیگرانی که اشتباه پیش بینی کرده‌اند گرفته و به برنده داده می‌شود؛ با توجه به این موضوع آیا شرکت در این نوع مسابقات جایز است؟

› این عمل فی نفسه اشکال ندارد. ولی مالک شدن برنده نسبت به جوایز به دست آمده از این طریق، مشکل است؛ مگر آن که بعداً با یکی از عقود شرعی، مثل هبه یا صلح، از طرف مالک به برنده تملیک شود.

پرسش شماره ۴۳۶۹۳

› ۱. قطعه زمین خریداری شده، بدون اطلاع خریدار و فروشنده، از جهت قانون شهرداری عقب نشینی دارد. کدام یک از خیارات را می‌توان جاری کرد؟
۲. اگر قیمت زمین مذکور بعد از عقب نشینی با زمان خرید، یکسان باشد، آیا می‌توان معامله را فسخ نمود؟

› ج۱) اگر اختلاف قیمت زمین با عقب نشینی و بدون عقب نشینی قابل توجه باشد، خیار غبن دارد. همچنین اگر در نظر عرف عقب نشینی عیب محسوب شود، می توان از خیار عیب استفاده کرد.
ج۲) اگر قیمت متفاوت نباشد مغبون نشده و خیار غبن ندارد.

پرسش شماره ۴۳۵۷۴

› شخصی نزد شخص دیگر جنسی را به امانت می‌گذارد و قرار بر این می‌شود که بعد از مدت مشخصی آن را پس بگیرد؛ ولیکن بعد از مدت مذکور از گرفتن آن امتناع می‌کند و اقدامی برای باز پس گیری انجام نمی‌دهد. آیا شخص امانت دار می‌تواند او را تهدید به این مطلب نماید و این تهدید را عملی نماید که اگر آن را پس نگیرد، جنس مذکور را پشت درب خانه بگذارد؟

› در فرض سؤال نمی‌تواند امانت را در معرض تلف قرار دهد بلکه می‌تواند با اطلاع صاحب امانت این وسیله را در جایی قرار دهد که در دسترس او باشد تا بتواند آن را بردارد و بعد از انجام این کار، در قبال این امانت مسئولیتی ندارد.

پرسش شماره ۴۳۵۷۲

› در وضعیت شرائط کرونایی، مدارس، مهد کودک ها، سرویس مدارس و... از طرف دولت، تعطیل شده است؛ آیا اولیاء دانش آموزان باید طبق قرارداد، هزینه های مقرر را بپردازند؟

› در فرض سؤال، قرارداد نسبت به خدماتی که ارائه شده است صحیح می باشد و اولیاء دانش آموزان نسبت به مدتی که مدارس یا سرویس ها به خاطر کرونا تعطیل عمومی بوده است، وظیفه ای ندارند.

پرسش شماره ۴۳۲۹۴

› در مورد سرمایه گذاری به فردی مشاوره دادم و تمام جوانب و احتمال ضرر و زیان و یا از بین رفتن سرمایه را گوشزد کردم. ایشان با اصرار، مبلغی جهت سرمایه گذاری به من سپرد و بعد از مدتی کل سرمایه از بین رفت؛ آیا بنده شرعاً در قبال سرمایه این شخص، مسئول هستم؟

› در فرض سؤال، چنانچه شما در حفظ سرمایه کوتاهی نکرده باشید، و طبق قرارداد عمل کرده باشید، ضامن نیستید.

پرسش شماره ۴۲۸۵۹

› برخی مشتریان اجناس را به صورت نسیه می خرند مشروط به این که هر وقت پولی داشتند، پرداخت کنند؛ با توجه به اینکه زمان آن مجهول است، آیا این نوع معامله صحیح است؟

› در معامله نسیه باید مدت معلوم باشد؛ بنا بر این در فرض مذکور معامله صحیح نیست؛ البته اگر فروشنده راضی به تصرّف در کالا باشد، استفاده از آن اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۴۲۳۶۷

› فرزند چند ماهه‌ام به یک ورق از کتاب ادعیه موجود در حرم، آسیب زده است؛ وظیفه چیست؟

› موارد مختلف است؛ در فرض سؤال اگر شما کتاب را برداشته‌اید و از آن به خوبی محافظت نکرده‌اید، ضامن خسارت وارد شده از طرف فرزندتان هستید.

پرسش شماره ۴۲۳۲۲

› جهت تجهیز منزل، ماشینم را فروختم و الآن برای خرید خودرو قصد اخذ وام جعاله را دارم. دریافت وام جعاله برای این امر، چه حکمی دارد؟

› به طور کلی تسهیلات بانکی ـ غیر از وام قرض الحسنه ـ غالباً به ملکیت مشتری در نمی آید، بلکه مشتری از طرف بانک ـ مالک پول ـ مجاز است طبق قرارداد آن را در محل معین شده ـ توسط بانک ـ مصرف کند، بنابر این، صرف آن در محل دیگر، تصرف غاصبانه و شرعاً غیر مجاز و موجب ضمان است.

پرسش شماره ۴۲۰۷۹

› اگر در قرارداد اجاره، قبل از انجام عمل، به اجیر، اجرت، پرداخت شود، آیا اجیر می‌تواند قبل از اتمام عمل در آن اجرت، تصرف کند؟

› اگر اجرت با رضایت مستأجر پرداخت شده است، تصرف اشکال ندارد، ولی در صورتی که پرداخت نشده باشد تا زمانی که عمل را انجام نداده است نمی تواند اجرت را مطالبه کند، مگر این که پرداخت اجرت قبل از عمل، ضمن قرارداد شرط شده باشد.

پرسش شماره ۴۲۰۱۸

› اغلب تولید کنندگان داخلی برای فروش بیشتر محصولات خود از برندهای تقلبی خارجی استفاده می‌کنند؛ آیا خرید محصولات چرمی از بازارهای موجود، دلیل بر تذکیه است و می‌توان از آنها خرید و استفاده کرد؟

› اگر شک در این باشد که آن چرم طبیعی است یا مصنوعی، پاک و نماز با آن صحیح است؛ اما چنانچه یقین دارید که چرم از حیوانی است که ذبح اسلامی نشده، نجس است و اگر احتمال دهید که حیوان، ذبح اسلامی شده گرچه پاک است، ولی مادامی که تذکیه شرعی را احراز نکنید، نماز با آن صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۱۶۸۵

› آیا فروش اسکناس های نو که مخصوص عیدی دادن است به قیمت بالاتر، (مثلاً اسکناس ۱۰ هزار تومانی به مبلغ ۱۱ هزار تومان) جایز است؟

› در صورتی که خرید و فروش این اسکناس ها به قصد جدّی و به غرض عقلایی باشد، اشکال ندارد؛ ولی اگر بیع صوری و برای فرار از ربای قرضی باشد حرام و باطل است.

پرسش شماره ۴۱۶۸۰

› فردی بنا به درخواست همسرش و در وجه او، یک فقره چک، (بدون تاریخ) برای بعد از مدت ده سال و یا بعد از وفات خویش با مبلغ بسیار بالا به شرط داشتن پول، به عنوان هدیه و به شرط تمکین و پایبندی به زندگی مشترک، داده است.
نامبرده ضمن عدم تمکین، اکنون این چک را به یک شخص ثالث واگذار کرده. با توجه به موارد فوق، آیا مرد، شرعاً می‌تواند از هدیه (هبه) مذکور، رجوع کند یا خیر؟

› در فرض مذکور، زن استحقاقی ندارد و شوهر می تواند چک را پس بگیرد.

پرسش شماره ۴۱۶۵۷

› در باینری آپشن، شخص با تحلیل علمی بر اساس روش‌های علمی و بر اساس محاسبه، سابقه و تخصصی که دارد، اقدام به تحلیل بازار ارز بین‌المللی می‌کند و تخمین می‌زند که در زمان مقرّر، قیمت فلان ارز و یا طلا به مقدار معین رشد می‌کند. اگر تحلیل و تخمین وی درست باشد، درصدی سود خواهد کرد و گرنه معمولاً کل پول خود را که سرمایه‌گذاری کرده بود، از دست می‌دهد. این موضوع چه حکمی دارد؟

› بنا بر احتیاط معاملهٔ مذکور، موجب حصول مالکیت نسبت به درآمد حاصل نمی‌شود.

پرسش شماره ۴۱۶۲۲

› ۱. در روسیه زندگی می‌کنم. آیا می‌توان از بانک‌های دولت مسلمان و یا غیر مسلمان، قرض ربوی گرفت؟
۲. اگر کسی قرض بگیرد، تکلیف چیست؟

› جا و۲) قرض ربوی از نظر تکلیفی، مطلقاً حرام است هرچند از غیر مسلمان باشد، ولی اگر فردی چنین قرضی را گرفت، اصل قرض صحیح است.

پرسش شماره ۴۱۵۲۷

› آیا تولید موادی که استفاده از آن در کشور اسلامی حرام است، لیکن صادرات آن می‌تواند برای کشور، منافع مالی داشته باشد، مثل پرورش و صادرات گوشت خوک و گراز، تولید و صادرات شراب، ماهی های حرام و... جایز است؟

› تولید و فروش یا در اختیار قراردادن مسکرات به دیگران مطلقاً جایز نیست و در غیر مسکرات فروش و در اختیار قرار دادن خوراکی های حرام به کسی که طبق مذهبش آن را حرام نمی داند، اشکال ندارد، البته در مورد گوشت خوک، احتیاط در ترک کسب درآمد از آن است.

پرسش شماره ۴۱۳۳۷

› اگر یک کتاب (که عین خارجی و معین است) را در ازای یک دفتر (که عین خارجی و معین است) بفروشم و در ضمن همان عقد، با خریدار شرط کنیم که قبض و اقباض، یک ماه دیگر انجام شود؛ این معامله چه حکمی دارد و چه نوع معامله‌ای است؟ آیا این معامله، معامله نقد به حساب می‌آید؟

› معاملهٔ مذکور، نقد است و مجرّد شرط عدم قبض و اقباض در هنگام معامله ضرری به نقدی بودن آن نمی‌زند.-

---

پرسش شماره ۴۱۳۰۷

› خرید و فروش نقد، به چه نوع معامله ای گفته می شود؟

› به خرید و فروشی که در آن، عوضین (کالا و بها) زمان دار نباشند، یعنی نسیه یا پیش خرید نباشد، معامله نقد گفته می شود.

پرسش شماره ۴۱۳۰۳

› ۱. هدایای جمع آوری شده در مراسم جشن عروسی، مربوط به عروس است یا داماد؟
۲. پدر داماد با ادعای اینکه هزینه مراسم عروسی را پرداخت کرده است، آیا می تواند هدایا را تصاحب کند؟

› ج۱) تابع نظر هدیه دهندگان است.
ج۲) در هر صورت اگر هدایا متعلق به یکی یا هر دوی آنها باشد دیگران نمی توانند بدون رضایت آنها تصرف نمایند.

پرسش شماره ۴۱۲۹۵

› آیا ربای بین مادر و فرزند، همانند ربای بین پدر و فرزند، حلال است؟

› بین مادر و فرزند ربا حرام است.

پرسش شماره ۴۱۱۷۷

› حکم تاخت زدن مانند معامله ماشین به ماشین یا معامله خانه به خانه، چیست؟ آیا جایز است؟

› با رضایت طرفین مانعی ندارد؛ البته در مواردی که کالا با پیمانه یا وزن، اندازه گیری می‌شود (مثل گندم، برنج و حبوبات)، در صورتی که کالا و ثمن هم جنس باشند و یک طرف بیشتر باشد، ربا و حرام می‌شود؛ مثل این که ۲۰ کیلو برنج خارجی را به ۱۰ کیلو برنج ایرانی بفروشد.

پرسش شماره ۴۱۰۹۳

› اگر کسی پشت چراغ قرمز، بدون اذن صاحب ماشین، شیشه ماشین را تمیز کند، آیا باید پولی در برابر آن داد؟

› در فرض سؤال پرداخت پول واجب نیست.

پرسش شماره ۴۱۰۳۹

› در اجاره منازل، معمولاً اگر مقدار رهن بیشتری به صاحب خانه داده شود، اجاره کمتری از مستأجر دریافت می کنند، آیا این معامله، ربوی است؟

› به طور کلی، در صورتی که مالک، خانه خود را به مدّت معیّن و اجرت مشخصی اجاره بدهد به این شرط که مستأجر مبلغی را به عنوان قرض به او بپردازد، اشکال ندارد؛ هرچند مالک با توجه به آن مبلغ اجاره خانه را از اجرة المثل آن کمتر قرار دهد. ولی اگر از مستأجر قرض بگیرد به این شرط که خانه خود را مجانی در اختیار او قرار دهد و یا خانه اش را به اجرة المثل یا کمتر و یا بیشتر از آن به او اجاره بدهد، به طوری که آن چه در ابتدا بین آن دو محقق می شود قرض دادن و قرض گرفتن باشد و اجاره دادن خانه به مستأجر و یا قراردادن آن در اختیار او به عنوان شرط در قرض باشد، همه این موارد حرام و باطل هستند.

پرسش شماره ۴۱۰۰۶

› فردی پولی را به صورت قرض الحسنه، قرض می‌کند که با آن جنسی (مثلاً میوه) از خود آن فرد، خریداری کند و فروشنده (یا همان قرض دهنده) در ازای فروش و بار کردن اجناس، درصدی از مبلغ خرید را به عنوان کارمزد از خریدار، اخذ می‌کند؛ آیا این کارمزد، حلال است؟ با توجه به این که اصل پول از خود فروشنده به عنوان قرض، گرفته شده و خریدار هیچ پولی پرداخت نکرده است.

› اگر مبلغی که قرض گرفته است، قبل از خرید جنس، تحویل بگیرد و ضمن قرارداد قرض، شرط نشده باشد که از قرض دهنده خرید کند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۹۳۲

› پولی را قبلاً به کسی قرض داده‌ایم ولی او فراموش کرده است و ما به خاطر محذوراتی نمی توانیم به او بگوییم که پول را پس بدهد؛ آیا می‌شود آن مبلغ را به عنوان صدقه در نظر بگیریم، هرچند آن فرد نیازمند نباشد؟

› در فرض سؤال، نمی توان مبلغ مذکور را به عنوان صدقه در نظر گرفت؛ مگر این که فرد بدهکار، فقیر باشد.

پرسش شماره ۴۰۸۶۱

› ساعت دوازده شب با توجه به این که کلید قفل فرمان خود را همراه نداشتیم به یک کلید ساز سیار، زنگ زدیم و گفتند تا بیست دقیقهٔ دیگر به محل می‌آیند؛ چهل و پنج دقیقه تا آمدن کلیدساز، طول کشید و ما هم قفل را با ارّه بریده بودیم. بعد از آمدن کلیدساز ایشان اعلام کردند باید بیست هزار تومان بدهید، ولی من پولی به آن شخص ندادم؛ ایشان هم گفتند حلال نمی‌کنند. آیا با وجود دیر آمدن، من باید پولی به ایشان می‌دادم؟

› موارد مختلف است. اگر مقصود، آمدن تعمیرکار در مدت خاصی بوده، در فرض مرقوم که بیش از حد متعارف تأخیر داشته، ضامن نیستید.

پرسش شماره ۴۰۷۸۰

› با توجه به کشتار بالا در کشتارگاه‌های دام سطح کشور، آیا فروش و صادرات اجزاء حرام حیوانات حلال گوشت، مثل دنبلان، نرینه و... که دارای منافع محالله و ارز آوری هستند، طبق قانون و ضوابط، به کشورهای دیگر، جایز است؟

› فروش و در اختیار قرار دادن اجزاء حرام حیوان به کسی که طبق مذهبش آن را حرام نمی‌داند، اشکال ندارد؛ همچنین اگر غیر از خوردن، منافع عقلایی حلال مثل استفاده‌های پزشکی یا صنعتی و یا تغذیه پرندگان و چارپایان و مانند آن داشته باشد، خرید و فروش آن به قصد مزبور اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۷۲۵

› آیا در قراردادهای سازمانی با اشخاص حقیقی یا حقوقی، قرار دادن شرط جریمه تأخیر تأدیه در صورت عدم پرداخت به موقع دین و یا شرط وجه التزام جریمه تأخیر تادیه، در صورت عدم پرداخت به موقع، جایز و صحیح است؟

› گرفتن مبلغ مذکور اگر به معنای مهلت دادن و اضافه گرفتن باشد، حرام است ولی اگر در قبال تخلف از تعهد پرداخت به موقع (جریمه) باشد، اشکال ندارد و لازم الاجرا است.

پرسش شماره ۴۰۶۹۶

› داد و ستد و معامله با فرد بهایی، آیا جایز است؟

› از هر گونه معاشرت و معامله با این فرقه ضالّه و مضلّه، اجتناب شود.

پرسش شماره ۴۰۴۰۴

› حکم خرید و فروش بلیط کنسرت موسیقی چیست؟ درآمد حاصل از آن، آیا حرام است؟

› اگر کنسرت موسیقی به گونه ای است که به نظر عرف به سبب ویژگی هایی که دارد، انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور می کند و به سمت بی بندوباری، بیهودگی و گناه سوق می دهد، حرام است و فروشنده، مالک درآمد آن نمی شود و در غیر این صورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۰۱۶

› یکی از دوستان من در امور مالی اداره مشغول به کار است و کلیه امور رفاهی، فروشگاه، تعاونی و رستوران اداره زیر نظر خودش است و خریدها را خودش انجام می‌دهد؛ ایشان وقتی به تعداد زیاد خرید می‌کند، فروشنده به دوست من تخفیف می‌دهد و ایشان پول این تخفیف را در جیب خودش قرار می دهد. البته خودش می‌گوید من به قیمت اصلی جنس می‌خرم و فقط تخفیفش را برای خودم برمی‌دارم. آیا پول مذکور حلال است؟

› مأمور خرید، حق دریافت هیچ درصدی ندارد و هر چه دریافت می‌کند، باید به اداره مربوطه تحویل دهد.

پرسش شماره ۳۹۷۱۵

› آیا خرید و فروش اسکناس‌ها و اشیاء قدیمی برای جمع آوری کلکسیون که با مبلغی بیشتر از ارزش مادی واقعی آن صورت می گیرد اشکالی دارد؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۶۷۴

› حکم شرعی شرکت در مزایده چیست؟

› به طور کلی اگر جنسی در مزایده به نحو صحیح از نظر شرعی و قانونی برای فروش عرضه شود، فروش آن به بالاترین قیمتی که در مزایده مشتری دارد، اشکال ندارد و صحیح است.

پرسش شماره ۳۹۵۴۹

› آیا خرید و فروش محتویات جعبه یا پاکت یا نامه الکترونیکی یا مشابه آن، که در آن اجناس متنوع، امتیاز یا خدمات فرهنگی مانند کتاب، سی دی، بلیت سینما و امثال آن قرار دارد و مشتری از محتویات داخل آن‌ها اطلاعی ندارد (و ممکن است محتویات جعبه و یا نامه کمتر از قیمت واقعی باشد ولی با رضایت خودش انتخاب و خرید می‌کند.) جایز و صحیح است؟

› به طور کلی هر جا اگر مبیع، معیّن نباشد و فروشنده اجازه تصرف بدهد، فقط تصرّف جایز است؛ ولی نقل و انتقال، شکل نگرفته و خرید و فروش باطل است.

پرسش شماره ۳۹۴۴۲

› دفتر کار و یا مغازه‌ای که جواز ندارد و مالیاتی پرداخت نمی‌کند و کارمندان در آنجا بدون بیمه کار می‌کنند. آیا درآمد حاصل از آنجا حرام است؟

› خودداری کردن از اجرای قوانین دولت جمهوری اسلامی و عدم پرداخت مالیات و عوارض و سایر حقوق قانونی دولت اسلامی برای هیچ کس جایز نیست؛ لکن درآمد حاصله در فرض سؤال، فی حد نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۲۹۵

› اگر در قرعه‌کشی‌های خانگی شرط گذاشته شود که مثلاً بانی قرعه کشی، نفر اول باشد که پول را می گیرد، چه حکمی دارد؟

› فعالیت صندوق‌های قرض الحسنه مذکور، که عده‌ای به شخصی وکالت می‌دهند ماهانه مبالغی را از اعضاء دریافت و به قید قرعه به یکی از آن‌ها پرداخت کند، اشکال ندارد. همچنین اگر متصدی صندوق که از طرف اعضا، وکیل در انجام امور صندوق است، شرط کند اولین نوبت دریافت، متعلق به او باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۰۰۳

› آیا در قرض دادن و قرض گرفتن، تعیین زمان باز گرداندن آن، واجب است؟

› واجب نیست؛ ولی اگر مدت تعیین کردند، باید به آن ملتزم باشند و قرض دهنده قبل از رسیدن سررسید حق مطالبه ندارد.

پرسش شماره ۳۸۹۸۸

› آیا لازمه إعمال حق شفعه توسط شفیع، ابتدا تودیع و تحویل ثمن معامله به خریدار و سپس إعمال حق شفعه است یا این که می‌تواند حق شفعه را إعمال کند و سپس ثمن معامله را تودیع نماید؟

› در شفعه باید شفیع قدرت بر ادای ثمن داشته باشد، پس کسی که عاجز از آن است، حق شفعه ندارد، اگرچه ضامن یا رهن بیاورد؛ مگر این که خریدار به صبر کردن راضی شود. بلکه در وقت اخذ به شفعه، معتبر است که ثمن را حاضر کند و اگر عذر آورد که پولش در جای دیگری است و برود تا آن را حاضر کند: چنانچه در همان شهر باشد، سه روز مهلت داده می شود و اگر در شهر دیگری باشد علاوه بر آن سه روز، به اندازه ای که عادتاً انتقال مال از آن شهر ممکن باشد، مهلت داده می شود، مشروط به اینکه آن شهر زیاد دور نباشد که خریدار با مهلت دادن به او متضرر شود؛ بنا بر این اگر ثمن را در مدت مزبور حاضر نکرد، حق شفعه ندارد.

پرسش شماره ۳۸۹۰۰

› آیا خرید و فروش مواد محترقه حرام است؟

› در صورتی که موجب اذیت و آزار دیگران باشد و یا تبذیر مال محسوب شود و یا خلاف قانون و مقررات نظام جمهوری اسلامی باشد، خرید و فروش و سایر کارهای مربوط به آن جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۸۷۹

› ۱. استادی کلیپ آموزشی خیاطی درست کرده و به من فروخته است؛ آیا می تواند ضمن فروش، شرط کند که شما این را به شخص دیگری رایگان ندهید یا نفروشید؟
۲. آیا عمل به این شرط، لازم است؟

› جاو۲) در فرض سؤال اگر در ضمن معامله شرط شود و شما هم پذیرفته باشید، رعایت آن شرط، لازم و تخلف از آن جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۶۲۵

› بنده به عنوان فروشنده در مغازه ای، شاگردی می کردم و به یکی از مشتریان به نیت خیر خواهی بدون اطلاع صاحب مغازه، جنسی را به شرط این که مبلغ را در زمانی دیگر پرداخت نماید، دادم؛ ولی در آن زمان مقرر، خبری از بدهکار نشد؛ بعد از ماه ها پیگیری، آن وجه را بدون این که صاحب مغازه در جریان باشد به ناچار می خواهم بپردازم. آیا مبلغ فوق را با سود و منفعت باید پرداخت نمود یا چگونه این دین را ادا کنم؟

› اگر از طرف مالک اجازه فروش نسیه ای نداشته اید، در صورتی که مالک فروش شما را اجازه دهد، شما نسبت به صاحب مغازه تکلیفی ندارید؛ اما اگر فروش شما را اجازه نکند باید مثل آن کالا را تهیه کنید و به مالک تحویل دهید و اگر مثلش موجود نیست باید قیمت آن را به او بپردازید.

پرسش شماره ۳۸۴۳۴

› شخصی تعدادی مغازه نیمه ساز، به مدت معین، فروخته و شرط کرده است چنانچه در تاریخ مذکور، تحویل به تأخیر بیفتد، ماهانه مبلغی به عنوان جریمه تأخیر، به خریدار پرداخت نماید؛ آیا این قرارداد، صحیح است یا نه؟

› گرفتن مبلغ مذکور اگر به معنای مهلت دادن و اضافه گرفتن باشد، حرام است؛ ولی اگر در قبال تخلّف از تعهد پرداخت به موقع (جریمه) باشد، اشکال ندارد و لازم الإجرا است.

پرسش شماره ۳۸۱۹۲

› حکم پرورش تمساح با هدف صادرات، چیست؟

› فروش و در اختیار قرار دادن آن به کسی که طبق مذهبش آن را حرام نمی داند، اشکال ندارد، و در غیر این صورت جایز نیست. ولی اگر غیر از خوردن، منافع عقلایی حلال مثل استفاده‌های پزشکی یا صنعتی و یا تغذیه پرندگان و چارپایان و مانند آن داشته باشد، خرید و فروش آن به قصد مزبور اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۸۰۹۱

› ۱) چنانچه پدری به فرزند صغیر خود، مال غیر منقولی (زمین) را هبه نماید، آیا با اعمال ولایت شرعی بدون رعایت غبطه (مصلحت) وی می تواند آن را پس بگیرد و به نفع خود یا دیگری در آن تصرف نماید؟
۲) با توجه به عدم امکان رجوع در هبهٔ ذی الأرحام، در صورت تصرف، آیا پدر مرتکب فعل حرام شرعی شده است؟
۳) چنانچه پدر فوت نماید و مال به ورثه برسد، با توجه به ادلهٔ حرمت اکل مال بالباطل، آیا ورثه می توانند در زمین مذکور تصرف کنند یا باید رد مال نمایند؟

› ج۱) با تحقق هبهٔ شرعی برای فرزند صغیر (و قبض پدر از طرف او به عنوان ولیّ) زمین مزبور قابل رجوع توسط پدر نیست.
ج۲و۳) در فرض سؤال، هرگونه تصرف بر پدر و همچنین ورثهٔ او حرام است و باید رد مال نمایند.

پرسش شماره ۳۷۴۸۹

› بنده با تشویق خانم آرایشگری، در کلاس‌های آموزشی ایشان، ثبت نام کردم. مدارک را بردم و بعد از مدتی احساس کردم واقعاً شرایط رفتن به کلاس را ندارم و تصمیم گرفتم انصراف دهم؛ اما استاد بسیار ناراحت شد و گفت نرفتن من برای آموزشگاه ایشان، خیلی بد می‌شود و نمره منفی می‌گیرد. بنده هم خیلی دنبال کسی گشتم تا جایگزین من برود، اما نشد. آیا من مقصر هستم؟ با توجه به این که اصلاً موقع ثبت نام، چنین قیدی وجود نداشت، وظیفه من چیست؟

› در فرض سؤال که عقد اجاره محقق شده است، قابل فسخ نیست و کل اجرت را بدهکارید مگر این‌که استاد راضی به فسخ شود.

پرسش شماره ۳۷۴۴۷

› اگر بانک یا صندوق و یا دو فرد این گونه قرارداد ببندند که: فرد متقاضی وام قرض الحسنه، مقداری طلا یا چیز دیگری نزد بانک یا فرد قرض دهنده گرو بگذارد و وام را بدون هیچ سودی بگیرد؛ ولی در مقابل نگهداری طلا، مقداری اجرت از قرض گیرنده دریافت کند:
الف: آیا چنین قراردادی از لحاظ شرعی صحیح است؟
ب: در صورت صحت، آیا لزوماً مقدار اجرت نگهداری طلا یا مال مرهونه باید به مقدار متعارف باشد، یا تعیین مقدار بیشتر با تعیین طرفین بی اشکال است؟

› جاو۲) اگر ضمن قرض، شرط شود که قرض دهنده برای نگهداری طلا، اجیر شود؛ در این صورت، قرض، همراه با نفع می شود و جایز نیست؛ اما اگر چنین شرطی ضمن قرض نباشد یا به صورت جدّی، طرف مقابل را اجیر کند برای نگهداری طلا و در ضمن آن شرط کند که مقدار معینی قرض به او بدهد، مانعی ندارد. البته صورت اجاره باید معقول باشد.

پرسش شماره ۳۷۲۸۳

› در صورتی که فروشنده، کالا را تحویل دهد و خریدار چک تضمینی که برای دو ماه آینده یا بیشتر است را بدهد، معامله نقدی محسوب می شود یا نسیه؟

› اگر از همان ابتدا قرار بوده، خریدار ثمن (پول) را بعد از دو ماه به فروشنده بدهد، معامله نسیه است؛ هر چند چک تضمینی که به عنوان سند طلب می باشد را به او تحویل دهد.

پرسش شماره ۳۷۲۳۶

› اگر کسی واسطه در نماز استیجاری قرار بگیرد به گونه‌ای که مثلاً نماز را از کسی بگیرد و البته بگوید برای شخص دیگری می‌خواهم؛ آیا می تواند یک مقدار از پول را برای خودش بردارد و بقیه را به فرد دیگر بدهد تا نمازها را بخواند؟

› اگر وکیل شده که اجیر پیدا کند و ایشان فقط واسطه در رساندن پول به اجیر باشد، نمی‌تواند چیزی را برای خودش بردارد اگرچه می‌تواند از موکل خود، حق الوکاله دریافت نماید. ولیکن اگر مستأجر، کار را به او سپرده است و این حق را برای او گذاشته است که خود انجام دهد و یا به دیگری بسپارد در این صورت اگر مقداری از نماز را خودش بخواند و مابقی را به قیمت کمتر به اجیر دیگر بسپارد، جایز است.

پرسش شماره ۳۶۹۷۲

› آیا معامله کودک غیر بالغ در فضای مجازی مانند خرید بسته‌های اینترنتی یا خرید سی دی، برای او ایجاد ملکیت می‌نماید؟ اگر کودک (غیر ممیز یا ممیز) در مغازه خریدی انجام دهد از نظر فقه چه حکمی دارد؟

› جاو۲) معامله بچه نابالغ، باطل است اگر چه پدر یا جد آن بچه به او اجازه داده باشند که معامله کند ولی اگر بچه، ممیز باشد و چیز کم قیمتی را که معامله آن برای بچه‌ها متعارف است با رعایت سایر شرایط، معامله کند اشکال ندارد و در این جهت فرقی بین خرید اینترنتی و غیر اینترنتی نیست.

پرسش شماره ۳۶۸۷۱

› آیا اخذ اجرت برای واجبات، جایز است؟ مثلاً کسی در مسجد احکام بگوید و یا نماز بخواند و به او پول بدهند.

› اخذ اجرت در برابر انجام واجبات یا تعلیم آن، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۶۵۰۶

› در وکالت‌نامه بلاعزلی قید شده است، وکیل در انجام مورد وکالت و انتقال مال موضوع وکالت به هر شخص ولو به خود و به هر قیمت که صلاح می‌داند، می‌تواند اقدام کند. وکیل با استناد به عبارت فوق الذکر، ملک و مال موکل را بدون رعایت غبطه و مصلحت او و بدون پرداخت هیچ گونه وجهی و با قید مبلغ بسیار بی ارزش و نازلی (به عنوان مثال یک صدم قیمت ملک و مال) به خود، منتقل کرده است.
۱- در این صورت وضعیت معامله اخیر الوصف وکیل از حیث صحت و نفوذ چگونه است؟
۲-با توجه به این که تمامی اقدامات با سند رسمی صورت گرفته، آیا موکل می‌تواند از وکیل، قیمت عادله ملک و مال را دریافت کند؟

› جا۱و۲) نفوذ و صحت این معامله وابسته به محدوده وکالت وکیل است، اگر موکل حتی در این گونه معامله هم به وکیل وکالت داده است معامله صحیح است؛ ولی اگر قرینه ای وجود دارد که چنین وکالتی مد نظر نبوده است، صحت معامله وابسته به قبول موکل است.

پرسش شماره ۳۶۰۲۷

› بنده دختری هستم که ماهانه پدرم به حساب من مبلغی پول واریز می‌کند؛ من مقداری از این پول را برای کفاره روزه‌ها و مقداری هم برای کار فرهنگی خرج می‌کنم اما مطمئن نیستم که اگر به پدرم بگویم، راضی باشد یا نه؟ آیا با این وجود که از رضایت ایشان مطمئن نیستم و قصد هم ندارم از ایشان سؤال کنم، اشکالی ندارد بخشی از پولی را که به من می‌دهد بدون اطمینان از رضایت ایشان در آن راه خرج کنم؟

› اگر پدر در هدیه دادن به شما شرطی برای نوع خرج کردن آن نگذاشته باشد، شما مختارید که در هر زمینه ای که معصیت نباشد، هزینه کنید و احراز رضایت پدر، لازم نیست.

پرسش شماره ۳۵۸۹۷

› ۲ سال است که دبستان غیر دولتی راه اندازی کرده ایم. ملک مدرسه رهن و اجاره‌ای است. صاحب ملک، قصد فروش دارد و ما هزینه خرید را نداریم و ثابت بودن مکان نیز از عوامل مؤثر موفقیت در این عرصه است. تصمیم بر این شد مقداری از اعتبارات بانکی استفاده کنیم و مابقی را از مردم مشارکت بگیریم. به این صورت که افراد به هر میزان که تمکن مالی دارند متراژی از ملک را بخرند و قراردادی تنظیم شود که حداقل تا ۵ سال به صورت اجاره در اختیار مدرسه قرار دهند و مدرسه به صورت ماهانه به آن‌ها به نرخ روز یا بیشتر، اجاره پرداخت نماید (هر سال نیز اجاره به نرخ روز تغییر خواهد کرد) و در صورتی که هر زمان قصد فروش داشتند اولویت خرید با مدرسه باشد و در صورت عدم توانایی مدرسه، به هر کس بخواهند می‌توانند بفروشند. آیا این روش اشکال دارد یا جایز است؟

› در فرض مذکور اگر مدت اجاره و مبلغ اجاره مشخص شود و در ضمن عقد بیع، شرط اجاره شده باشد، اجاره صحیح بلکه عمل به شرط (اجاره) واجب است.

پرسش شماره ۳۵۷۹۷

› اگر در مکانی که شخص کار می کند، نه بیمه باشد و نه به اندازه حقوق قانون کار، حقوق دریافت کند و صاحبکار نیز بیش از اندازه توان از او کار بکشد، آیا می توان بدون اطلاع صاحبکار، مالی فقط به اندازه حقوق، برداشت؟

› در فرض سؤال برداشتن مال از صاحب کار (تقاص) در صورتی مجاز است که او خود را بدهکار بداند ولی بدون عذر در پرداخت آن کوتاهی نماید؛ لکن در صورتی‌که صاحبکار، خود را بدهکار نمی‌داند و یا نمی‌داند که طلبکارش واقعاً حقّی بر گردن او دارد یا نه، در این صورت تقاص از او محلّ اشکال است بلکه جایز نیست.

پرسش شماره ۳۵۷۸۹

› اگر مالک به صورت شفاهی نسبت به اجاره ملکی با شخص "الف" توافق کند، سپس مجدداً مالک، آن ملک را به صورت قولنامه‌ای به شخص "ب" اجاره دهد، در اینگونه موارد تکلیف چیست؟

› در فرض مذکور اگر توافق به معنای وعده دادن به اجاره بوده است و مالک به آن وعده عمل نکرده، اجاره دوم، صحیح است؛ ولی اگر توافق به قصد جدّی اجاره بوده، مثلاً مالک بگوید من ملکم را به تو اجاره دادم برای فلان مدت به فلان مقدار و مستأجر آن را قبول کند، هر چند آن را مکتوب نکرده باشند، اجارهٔ دوم، باطل است.

پرسش شماره ۳۵۴۰۳

› در شرکتی مشغول به کار هستم که می توانم به جای ارباب رجوع، پول بدهم تا کالایش را بخرد و در ازای آن، چک با سی درصد اضافه تر از مبلغ خرید، دریافت کنم. حکم این امر چیست؟

› چنانچه وجه مذکور را به طرف مقابل قرض داده و سپس مبلغی بیشتر از مقدار تورم دریافت کنید، این عمل ربا محسوب می شود؛ اما چنانچه ابتدا کالا را برای خودتان به مبلغ نقد خریده و سپس آن را با قیمت بیشتر به صورت نسیه و با مدت معین به دیگری بفروشید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۳۰۷

› اخیراً سرویس شارژ اضطراری برای سیم کارت های اعتباری دایر شده است، به این صورت که مبلغ شارژ را با عنوان وام به همراه کارمزد، (حدوداً شش و نیم درصد) از اولین شارژ سیم کارت، کسر می نماید. با توجه به این که امروزه این امور توسط رایانه و به سهولت انجام می شود، آیا این کار، جایز است؟

› اگر شارژ را به صورت نسیه و با مبلغ معینی، بیشتر از نقدی می فروشند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۴۹۶۶

› مشاور املاک هستم که نشانی منزلی را به مشتری دادم. اما متوجه شدم ایشان در دفتر مشاور املاک دیگری، همان منزل را قول‌نامه کرده است؛ آیا این کار صحیح است؟

› اگر به ایشان – طبق درخواستی که داشته است – خدمتی ارائه کرده‌اید، استحقاق اجرت المثل را دارید؛ اما اگر عمل مذکور، صرفاً پیشنهاد بوده است، استحقاق اجرت ندارید. در هر صورت انجام قرارداد در جای دیگر اشکالی نداشته است. البته اگر در این زمینه قانونی هست، باید رعایت شود.

پرسش شماره ۳۴۸۲۶

› در صورتی که هبهٔ معوّض، منعقد شده و یکی از طرفین، به شرط ضمن عقد، عمل نکرده باشد و از طرف دیگر مال موهوب از بین رفته و یا در حکم تلف است، آیا واهب می‌تواند با خیار تخلف شرط، به هبه خویش رجوع کند و مثل و یا قیمت مال موهوب را بگیرد؟

› بله، واهب می‌تواند اعمال خیار تخلف شرط کرده و مثل یا قیمت را بگیرد.

پرسش شماره ۳۴۶۴۴

› آیا سرمایه ضروری که تنها وسیله امرار معاش مدیون است، جزء مستثنیات دَیْن محسوب می شود؟

› سرمایه، جزء مستثنیات نیست.

پرسش شماره ۳۴۵۳۷

› اگر در اجاره‌نامه بنویسم و امضا کنم که: «مورد اجاره را تحویل گرفتم» ولی در واقعیت مورد اجاره به من تحویل نشده باشد، آیا باید اجاره بها یا اجرت المثل را بپردازم؟

› اگر موجر ولو در فرض سؤال از دادن خانه امتناع ورزد، دادن اجاره بها بر مستأجر واجب نیست.

پرسش شماره ۳۴۵۳۴

› در صورتی که نزد شخصی، پولی جهت مضاربه یا وکالت در معامله قرار گیرد و آن شخص با ادعای این که کارش سودی نداشته و با وعده این که سعی می‌کند اصل سرمایه را بازگرداند، برای چند سال، سرمایه بدون سود نزد او باقی بماند؛ آیا با توجه به وضعیت تورّم و اُفت ارزش پول در کشورمان، صاحب سرمایه حق دارد، مبلغی را بابت افت ارزش پول، علاوه بر اصل سرمایه، مطالبه کند؟

› در فرض مذکور اگر مدت قرارداد به پایان رسیده و بعد از آن، اصل سرمایه را بازنگردانده است، در صورت مطالبه صاحب سرمایه، باید تورّم ناشی از افت ارزش پول را جبران کند.

پرسش شماره ۳۴۴۷۳

› آیا وام خرید کالا را می شود با اجازه بانک در جایی دیگر مصرف کرد؟

› پول هایی که بانک ها می پردازند، غالباً وام (قرض) نیست، بلکه تحت عنوان یکی از عقود اسلامی از قبیل جعاله، مشارکت، مضاربه و امثال آن می باشد. بنابراین، گیرنده پول فقط طبق همان قراردادی که منعقد کرده، حق تصرّف دارد وگرنه تصرّف، غاصبانه و موجب ضمان است. در فرض مرقوم چنانچه مسئول مربوط اجازه قانونی جهت عقد قرارداد جدید را دارد و با رعایت احکام شرعی، قراردادی طبق مورد مصرف، انجام گیرد، (هر چند به صورت شفاهی) مانعی ندارد.

پرسش شماره ۳۴۳۲۴

› آیا در اسلام، حدی برای سود کالا وجود دارد؟

› سود گرفتن، حدّ معیّنی ندارد؛ بنا بر این تا وقتی که به حدّ اجحاف نرسیده و بر خلاف مقرّرات دولت هم نباشد، اشکال ندارد، ولی افضل بلکه مستحبّ آن است که فروشنده به آن مقدار سودی که هزینه هایش را تأمین می کند، اکتفا نماید.

پرسش شماره ۳۳۹۸۵

› حضرت امام و مقام معظم رهبری در مورد برخی از معاملات شرعی که مؤمنین جهت کسب روزی حلال انجام می دهند، حلیت آنها را مشروط به این کرده اند که برای فرار از ربا نباشد؛ با توجه به اینکه فردی که این معاملات را انجام می دهد، قصد رهایی از ربا (یا همان فرار از ربا) را دارد در عین حال قصد جدی معامله را هم می کند، لذا معنای قصد فرار از ربا چندان در این موارد واضح نیست؛ اگر معنای ظاهری این قید را در نظر بگیریم امر مشکل می شود. آیا مراد، همان حرف مشهور، مبنی بر قصد جدی داشتن در معامله نیست؟

› در فرض سؤال، اگر انگیزه در انجام معامله، مبتلا نشدن به ربا باشد، ولی به خاطر آن واقعاً معامله انجام شود و به آثار آن پایبند باشند، به نحوی که هر کسی که این عمل را ببیند، بگوید در حال معامله هستند، اشکال ندارد. ولی اگر قصد پایبندی به آثار معامله را ندارند، صحیح نیست و تشخیص آن با خود مکلف است.

پرسش شماره ۳۳۷۱۹

› حضرت امام در تحریر الوسیله، (کتاب الدّین و القرض، القول فی أحکام الدین، م۹) تقسیم دین را باطل می‌دانند اما نوع دیگری که استیفاء دین است را صحیح می‌دانند، نسبت به این که فرق این دو فرع که مبنای اختلاف حکم شده چیست؟ بعد از مشورت با شماری از اساتید احکام به نتیجه نرسیدم؛ عده ای فرق را در تعداد بدهکاران می‌دانند و عده ای فرق را در صحبت کردن و قرار قبلی بر تقسیم و... لطفاً تفاوت این دو فرع را بیان کنید.

› علت تفاوت این است که دین، تا زمانی که در ذمه است، قابل تقسیم و افراز نیست و به هیچ وجه از حالت اشاعه خارج نمی‌شود، اما اگر استیفاء شود و از حالت کلی که در ذمه است تبدیل به عین شود، قابلیت افراز و تقسیم پیدا می‌کند، لذا اگر یکی از شرکاء به مقدار سهم خود از مدیون دریافت کند و مدیون نیز به این نیت به او پرداخت کند، سهم دریافت کننده از حالت کلی در ذمهٔ مدیون، خارج و به عنوان سهم او تعیّن پیدا می‌کند و باقی مانده دین، برای شریک او متعین می‌شود.

پرسش شماره ۳۳۷۱۷

› در خانواده ما چندین سال است که اداره خانواده با برادر بزرگ‌تر است و ایشان حکم پدر خانواده را دارند با این حال آیا قرض دادن به ایشان و گرفتن سود پول و اصل پول بعد از مدتی حکم ربا را دارد؟

› در فرض مذکور، قرض دادن به شرط دریافت سود، ربا و حرام است.

پرسش شماره ۳۳۵۷۳

› من و همسرم به جهت ادامه تحصیل، قصد داریم به کشور آمریکا برویم؛ آیا اشکال دارد پولمان را در بانک های آن جا سپرده بگذاریم؟

› باز کردن حساب در فرض سؤال، چنانچه منافع آن عاید دشمنان اسلام و تقویت اقتصاد ایشان نمی‌شود و یا در راه دشمنی با اسلام و مسلمین به کار نمی‌رود، اشکال ندارد. در هر حال، سود گرفتن از کفار مانعی ندارد.

پرسش شماره ۳۳۵۲۴

› جنسی که مغازه دار می‌فروشد، اما قبل از تحویل به مشتری، جنس، تلف می‌شود، چه کسی ضامن است؟

› اگر مبیع معینی فروخته شود و قبل از تحویل به مشتری، تلف شود، معامله فسخ می‌شود و مبلغ کالا چنانچه توسط فروشنده، دریافت شده است، باید به مشتری برگردانده شود.

پرسش شماره ۳۳۲۷۵

› ۱. هرگاه موکل به وکیل بگوید از طرف خودت وکیل بگیر، در صورت فوت وکیل اول، آیا معاملات وکیل دوم، نافذ است یا خیر؟
۲. هرگاه موکل به وکیل بگوید از طرف من وکیل بگیر، در صورت فوت وکیل اول، معاملات وکیل دوم، چه حکمی دارد؟
۳. هرگاه موکل به وکیل خود، حق توکیل به صورت مطلق بدهد، (مشخص نکند که از طرف موکل یا وکیل باشد) در صورت فوت وکیل اول، آیا معاملات وکیل دوم، نافذ است یا خیر؟

› ۱) معاملات وکیل دوم که در زمان حیات وکیل اول واقع شده، صحیح است؛ اما معاملات بعد از مرگ ایشان، فضولی است؛ بنا بر این اگر موکل اجازه دهد، صحیح بوده و الا باطل است.
۲) در این فرض که وکیل دوم، وکیل موکل است؛ تمام معاملاتش صحیح است؛ چه در زمان حیات وکیل اول و چه بعد از مرگ او.
۳) اگر وکیل اول در عقد وکالت تصریح کند و یا قرینه ای بیاورد که وکیل دوم بفهمد، وکیل برای موکل اول بوده، مثل حکم شماره (۲) است. ولی اگر تصریح نکرده و یا قرینه هم در کلامش نیاورده که بفهماند وکیل دوم، وکیل موکل هست، نتیجه این می شود که وکیل برای خود گرفته و باید ملتزم به حکم شماره (۱) شد.

پرسش شماره ۳۳۲۲۱

› در وکالتنامۀ رسمی تنظیمی در دفتر اسناد رسمی که وکالت تفویضی به وکیل، ضمن عقد خارج لازم، به شکل بلاعزل بوده و در آن حق عزل وکیل و نصب وکیل جدید از موکل سلب و اسقاط گردیده است؛ بفرمایید:
آیا پس از انعقاد عقد وکالت بلاعزل به نحو مذکور، اقدام موکل برای ضم امین به وکیل بلاعزل، شرعاً صحیح است؟ آیا موکل، شرعاً می‌تواند اقدام وکیل در چنین وکالت بلا عزلی را منوط به تأیید امین و ناظر ثالث نماید؟

› به طور کلی وکالت لازم، وکالتی است که در ضمن عقد لازمی به صورت شرط نتیجه، شرط شود و مجرّد نوشتن عبارت «وکالت بلاعزل است» تأثیری در تبدیل آن به عقد لازم، ندارد و حقّ عزل، ساقط نمی‌شود. در ضمن، قرار دادن امین و ناظر، توسط موکل به جهت این که اقدامات وکیل، خلاف مصلحت موکل، نباشد اشکال ندارد. البته ناظر باید خبرویّت تشخیص مصالح موکل را داشته باشد.
لازم به ذکر است، اولاً: معنی بلاعزل بودن، انجام هر کاری توسط وکیل نیست و باید مصلحت موکل مراعات شود و ثانیا: نظارت ناظر در صورتی واجب می‌شود که در ضمن عقد لازم، شرط شود.

پرسش شماره ۳۲۹۸۸

› آیا فروش مردار گاو و گوسفند به کشورهای کافر که حلال می‌دانند، جایز است؟

› فروش و در اختیار قرار دادن خوراکی های حرام به کسی که طبق مذهبش آن را حرام نمی داند، اشکال ندارد، و در غیر این صورت جایز نیست، ولی اگر غیر از خوردن، منافع عقلایی حلال مثل استفاده‌های پزشکی یا صنعتی و یا تغذیه پرندگان و چارپایان و مانند آن داشته باشد، خرید و فروش آن به قصد مزبور اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۹۱۶

› کسی که جنسی را در مغازه برای نگاه کردن و این که آیا می پسندد یا نه، از مغازه دار تحویل گرفته است و در همین زمان که در دست او بوده، تلف می شود؛ در اینصورت چه کسی ضامن است؟ بین این که کوتاهی کرده یا نه تفاوتی می کند؟

› در فرض سؤال که جنس مذکور در دست مشتری امانت بوده است، اگر مشتری در حفظ آن کوتاهی نکرده باشد، ضامن نیست و در غیر این صورت ضامن است.

پرسش شماره ۳۲۷۸۴

› ۱. آیا جایز است که خانمی به عنوان آرایشگر کار کند، در حالی که می داند که شخصی را که آرایش می‌کند در حضور نامحرم بدون پوشش خواهد بود؟
۲. در صورتی که شک داشته باشد که این شخص در حضور نامحرم، صورت خود را خواهد پوشاند یا خیر، حکم چیست؟

› ج۱) در صورتی که آرایشگر قصد کمک به گناه نداشته باشد کار او حرام نیست و دستمزدی که می گیرد اشکال ندارد.
ج۲) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۷۶۹

› چندی قبل، مغازه ای داشتم که با شخصی توافق کردیم به مبلغ صد و پنجاه میلیون تومان بفروشم. طرف مقابل بعد از یک ماه مبلغ را آماده و جهت خرید به این جانب مراجعه کرد؛ اما با توجه به افزایش قیمت آن مغازه و عدم توانایی بنده جهت خرید مغازه ای مشابه، اینجانب از فروش آن صرف نظر کردم. با توجه به این که از طرفی خریدار در زمان ارزانی، منزل خود را برای خرید مغازه من فروخته و از طرف دیگر توافق لفظی بین ما در زمان ارزانی، صورت گرفته است، آیا بنده موظف به فروش مغازه به ایشان هستم یا می توانم قیمت را بالا ببرم؟

› اگر صِرفاً وعده فروش مغازه به قیمت معیّن بوده است و معامله‌ای انجام نگرفته، الزامی در عمل به آن نیست.

پرسش شماره ۳۲۷۱۰

› آیا در خیار غبن، مدت زمان سپری شده از معامله شرط است؟ بنده حدود یک سال قبل، یک مجموعه کتاب (قدیمی) از یکی از دوستان گرفتم و پول آن را دادم. حالا مدتی است متوجه شده ام این کتاب ها را خیلی گران خریده ام. البته ایشان ادعا می کند که خودش هم نمی دانسته؛ آیا شرعاً می توانم معامله را فسخ کنم؟

› حق فسخ معامله را دارید، ولی نباید در فسخ کردن سستی کنید که موجب ضرر و معطلی کار فروشنده شود.

پرسش شماره ۳۲۶۷۲

› اگر فردی ده کیلو آرد به نانوا بدهد و به جای آن، هشت کیلو نان بگیرد و یا ده کیلو گوشت به طباخ بدهد و به جای آن، هشت کیلو کباب بگیرد و یا ده گرم طلای خام بدهد و هشت گرم طلای تزیینی بگیرد، آیا حرام است؟

› در تمام موارد مذکور، که به صورت وزنی معامله صورت می گیرد و از یک جنس می‌باشند، تفاضل بین آن‌ها موجب ربا است حتی اگر مقدار زیادی به عنوان دستمزد تهیه و ساخت، قرار گیرد.

پرسش شماره ۳۲۳۸۶

› در مورد وکالت‌های بلاعزلی که در دفترخانه‌های اسناد رسمی رواج دارد، مرسوم است که عبارت "وکیل می‌تواند مورد وکالت را به هر قیمتی و به هر کسی حتی خودش بفروشد." آیا این شرط که وکیل بتواند مورد وکالت را به هر قیمتی بفروشد و به عبارتی مصلحت موکل را رعایت نکند، شرط خلاف مقتضای عقد محسوب نمی‌شود؟ یا صِرفاً شرطی باطل است و باعث بطلان وکالت نیست؟

› شرط مذکور خلاف مقتضای عقد وکالت نیست و اشکال ندارد. به طور کلی بر وکیل واجب است از آنچه که موکل برایش از خصوصیات، تعیین کرده، تعدّی نکند. پس اگر تعدّی کند، فضولی است و متوقف بر اجازه موکل است. همچنین بر وکیل، واجب است که مصلحت موکل را مراعات کند؛ پس اگر تعدّی کند و خلاف مصلحت او به جا آورد، فضولی است. البته اگر موکل، خصوصیتی را تعیین کند، همان متعیّن می‌شود و عمل وکیل نافذ است؛ اگر چه این عمل بر خلاف مصلحت موکل باشد.

پرسش شماره ۳۲۳۱۴

› من مبالغی را از خواهر کوچکم قرض گرفته ام؛ او این پول‌ها را از پس انداز خرج مدرسه‌اش به من داده. آیا می توانم به عنوان پاداش و تشویق برای پس انداز کردنش، پولی بیشتر از قرضش به او بدهم؟

› در فرض مذکور، اگر خواهرتان بالغ بوده و محجور نباشد، بدون شرط زیاده از طرف او و با میل خود می توانید مبلغی بیشتر بدهید و اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۲۵۰

› آیا قرعه انداختن، بر سر خریدن یک چیز خوراکی بین چند نفر، اشکال شرعی دارد؟

› اگر منظور از قرعه کشی، این باشد که کسی که قرعه به نام او در آمده، شیء خوراکی را تهیه کرده و با رضایت خود و بدون الزام، به دیگران هبه کند، اشکال ندارد. ولی اگر منظور این باشد که شیء خوراکی مشترک با قرعه کشی، مِلک کسی شود که قرعه به اسم او در آمده یا اگر منظور، برد و باخت باشد، شرعاً صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۲۱۳۲

› اگر وسیله یا قطعه‌ای از وسایل مشتری به علت کهنگی یا هر علت دیگری، در هنگام تعمیر، خراب شود و از روی سهل انگاری نباشد، خسارت قطعه خراب شده بر عهده مشتری است یا تعمیرکار؟

› اگر مسئولیت تعمیر آن ابزار را داشته است، ضامن است، هرچند بدون افراط و تفریط بوده باشد، مگر آن که طبیعت کار اقتضای این خسارت را داشته است.

پرسش شماره ۳۱۸۸۳

› ۱. ظاهراً جنسی که به صورت سلف، خریداری شده است را نمی‌توان تا قبل از رسیدن زمان تحویل به دیگری فروخت. فروش بسیاری از خودروها از سوی خودروسازان نیز به صورت پیش فروش است و در مدت‌های چند ماهه انجام می‌شود و مردم فیش خرید این خودروها را قبل از زمان تحویل، به دیگری می‌فروشند. با توجه به این که خریدار جدید نه صرفاً مبلغی به عنوان خرید امتیاز، بلکه تمام اقساط پرداخت شده خودرو تا زمان معامله را به فروشنده می‌پردازد، آیا این معامله را می‌توان فروش امتیاز به حساب آورد یا این که فروش خود جنس محسوب می‌شود و باطل است؟
۲. اگر مشتری تمام پول خودرو را ابتدا بپردازد و قرار باشد یک یا چند ماه دیگر آن را تحویل بگیرد، چطور؟

› ج ۱و۲) در معامله سلف، تحویل کامل وجه در هنگام معامله لازم است. (و إلا معامله فقط در همان مقدار پرداخت شده صحیح است.) از طرفی فروش جنسی که به صورت سلف خریداری شده، قبل از فرا رسیدن موعد تحویل، صحیح نیست. تنها در صورتی خرید و فروش مذکور صحیح است که امتیاز (حق)، معامله شود؛ که در این صورت، فرقی بین این که پول کامل یا ناقص پرداخت شده باشد، وجود ندارد و مقدار پول پرداخت شده در واقع ارزش امتیاز را متفاوت می‌کند.

پرسش شماره ۳۱۸۷۴

› آیا معامله میوه‌جات مثل پرتقال که باغ و میوه آن دیده می شود و سر درخت، یک جا به قیمت مشخص خریداری می شود، صحیح است؟

› فروش میوه روی درخت در صورتی که که گل آن ریخته و دانه آن بسته شده به طوری که معمولاً دیگر از آفت گذشته باشد به صورت مشاهده‌ای و به مبلغ معیّن، پیش از چیدن آن، صحیح است. اگر بخواهند پیش از آن که گل میوه بریزد بفروشند، باید چیزی که دارای مالیت و قابل فروش جداگانه و ملک فروشنده باشد با آن ضمیمه نمایند.

پرسش شماره ۳۱۵۸۷

› چنانچه ولیّ قهری از طرف صغیر به دیگری وکالت در فروش ملک صغیر بدهد و قبل از انجام معامله، ولیّ، فوت کند و صغیر زنده باشد، آیا وکالت باطل می شود؟

› به طور کلی وکالت با مرگ وکیل و یا موکل باطل می شود. در فرض سؤال نیز با فوت موکل (ولیّ صغیر) وکالت باطل می شود.

پرسش شماره ۳۱۴۸۵

› یادگیری و نواختن ویولن چه حکمی دارد؟ آیا ویولن جزء آلات لهو است؟

› آن دسته از آلات موسیقی که عرفاً از آلات مشترک و قابل استفاده برای کارهای حلال محسوب می شود، استفاده از آن به قصد منفعت حلال جایز است، ولی خرید و فروش و استفاده از آلاتی که عرفاً از آلات مخصوص لهو (موسیقی حرام) محسوب می شود، جایز نیست و تشخیص آن با نظر عرفی مکلف است.

پرسش شماره ۳۱۴۴۸

› اگر منزلِ محل سکونت خود را به کسی بفروشم، به این شرط که چند ماه دیگر خریدار به خودم به مبلغی بالاتر بفروشد و خریدار هم راضی باشد؛ آیا از نظر شرعی اشکال دارد؟

› اگر این معامله با قصد جدّی صورت نگرفته، بلکه صوری و ظاهری بوده؛ چنین معامله ای حیله برای فرار از ربای قرضی است، که شرعاً حرام و باطل می باشد؛ ولی اگر معامله جدّی باشد و در ضمن بیع، شرط نشده باشد که خریدار، مجدّد آن را به او بفروشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۴۴۵

› دو سؤال در چارچوب عقد رهن مطرح می شود:
۱- آیا رهن مالی که هنوز وجود ندارد، یا در تملّک راهن نیست، به صورت معلّق، صحیح است؟ به عبارت دیگر هر موقع مال، توسط راهن تملّک شد، مال در رهن قرار می‌گیرد؟
۲- آیا می توان یک حجم متغیری از اموال را به رهن گذارد؟ مثلاً مواد اولیه یا محصولات تولیدی راهن که دائماً در حال تغییر است، موادی استفاده و جایگزین می‌گردد و یا محصولاتی فروخته و دوباره محصولات دیگر جایگزین می‌شود؛ آیا این حجم متغیر مثلاً دویست تُن از فلان ماده اولیه که دائماً در حال استفاده و جایگزین شدن است، قابل ترهین می باشد؟

› ج۱) با توجه به این که در رهن (هر چند در ابتدای عقد) قبض مرهون معتبر است؛ در فرض سؤال رهن باطل است.
ج۲) اگر مرهون معیّن باشد؛ و مرتهن آن را قبض کند؛ و بعد از عقد و قبض و اقباض، راهن با اجازه مرتهن، تصرف کند، اشکال ندارد؛ هر چند موجب تغییر در رهن شود.

پرسش شماره ۳۱۳۸۷

› آیا شغل طلا فروشی کراهت دارد؟

› اشکال ندارد؛ اگر چه شغل صرافی کراهت دارد.

پرسش شماره ۳۱۱۹۵

› عوض کردن نان خشک با نان تازه (از لحاظ ربا) چه حکمی دارد؟ زیرا اگرچه نان به صورت عددی خرید و فروش می‌شود ولی مبنای این عدد وزن است؛ در واقع یک عدد نان، مساوی با ۱۰۰ گرم آرد است؛ آیا وزن چانه در معامله نان ملاک است یا همین اصطلاح عرفی که نان را به صورت عددی معامله می کنند؟

› در هر صورت اگر خود نان به صورت عددی خرید و فروش می‌شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۰۸۸۴

› اگر کسی مالش را برای مضاربه به عامل بدهد و بعد ببیند که عامل، توانایی کار کردن را ندارد و سودی در کار نیست و بخواهد معامله را فسخ نماید و عامل نیز با این پول، چیزهایی خریده؛ آیا عامل بعد از فسخ معامله، می‌تواند در آن ابزار و آلات تصرف کند؟ آیا ابزارهای خریداری شده به ملکیت مالک در می آید؟

› به طور کلی عقد مضاربه، فقط مختص به کارگیری سرمایه در تجارت از طریق خرید و فروش است و استفاده از آن به عنوان مضاربه در زمینه های تولید و توزیع و خدمات و مانند آن، صحیح نیست. بنا بر این در صورت بطلان یا فسخ مضاربه، کالای خریداری شده، اگر با عین پول یا به قصد و وکالت از مالک خریداری شده، تصرف در آن بدون اذن مالک جایز نیست.

پرسش شماره ۳۰۶۴۵

› آیا بیعانه از نظر شرعی، بخشی از ثمن معامله محسوب می‌شود؟ یا این که چیزی شبیه به ودیعه است؟

› بستگی به قصد طرفین معامله دارد که آن را به عنوان جزء ثمن معامله قرار بدهند یا به عنوان ودیعه و در هر مورد، احکام خاص آن جاری می شود.

پرسش شماره ۳۰۲۶۸

› ۱. اگر خرید وفروش پارچه به صورت قواره‌ای باشد و فروشنده مثلاً بگوید این قواره را به این قیمت می‌فروشم، آیا درست است؟ یا این که حتماً باید متراژ پارچه را حساب کند؟ در این صورت حکم معامله چیست؟
۲. در مورد اقلام روزانه مثل پیاز و غیره آیا کیسه‌ای می‌توان خرید؟ مثلاً فروشنده بگوید: "کیسه‌ای بیست تومن می‌فروشم".

› ج۱) در صورتی که مقدار قواره، مشخص باشد (طبق عرف بازار) فروش آن به صورت قواره‌ای اشکال ندارد.
ج۲) اگر به صورت مصالحه باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۰۲۲۲

› در ارتباط با سی دی های آموزشی کنکور سراسری که هزینه‌های بالایی دارند و مدیران آن گفته‌اند که فقط نفر اولی که خریده است حق استفاده دارد، اگر کسی توان مالی خرید سی دی را نداشته باشد، آیا فردی که سی دی‌ها را خریده است می تواند با رضایت خود به دیگری بدهد تا دو نفری استفاده کنند؟

› در فرض سؤال اگر فروشنده در ضمن فروش سی دی، با مشتری شرط کرده باشد مثلاً این سی دی را به شرطی می‌فروشم که فقط خود خریدار استفاده کند و نباید به دیگران بدهد، در این صورت عمل به این شرط، لازم است.

پرسش شماره ۳۰۱۲۹

› وقتی که نوزادی متولد می شود، اقوام و آشنایان هدایای نقدی خود را کنار نوزاد می گذارند. این هدایا متعلق به چه کسی است؟ زیرا از تک تک افراد شاید نتوان پرسید که هدیه را به چه کسی داده اید.

› اگر ظاهر حال یا قرینه ای باشد که به چه کسی هدیه داده شده، طبق آن عمل می شود؛ در غیر این صورت برای مشخص شدن مالک پول، باید از هدیه دهنده سؤال شود که به چه کسی هدیه داده است و چنانچه امکان سوال هم نباشد اگر شک در مالک بودن، بین پدر و مادر است در اینصورت باید با هم مصالحه کنند و اگر شک بین مالک بودن، بین پدر و فرزند است پدر می تواند با این قصد که اگر مال فرزند هم باشد در عوض نفقه او، در آنها تصرف کند.

پرسش شماره ۳۰۰۶۴

› اگر به کسی قول بدهیم که کاری را انجام دهیم، آیا انجام آن کار واجب می‌شود؟

› اگر صِرف وعده بوده، تخلّف از آن حرام نیست، هر چند خُلف وعده شایسته نیست؛ ولی اگر در ضمن عقد لازمی باشد، عمل به آن واجب و تخلّف از آن حرام است.

پرسش شماره ۲۹۹۹۵

› آیا خرید و فروش امتیاز وام، حلال است؟ اگر هست چه شرایطی را باید رعایت کرد؟

› خرید و فروش وام جایز نیست؛ ولی اگر بر اساس قانون نظام بانکی کشور، امتیاز دریافت وام یا تسهیلات بانکی، قابل واگذاری به غیر باشد، صاحب امتیاز می‌تواند در قبال دریافت وجه و یا به صورت مجانی، با مراعات مراحل قانونی مربوط، امتیاز خود را واگذار کند.

پرسش شماره ۲۹۹۰۴

› اینجانب پنج هکتار زمین دارم که می‌خواهم آن را اجاره دهم و تمام پول اجاره را در ابتدای کار، نقد بگیرم؛ آیا حلال است؟

› اگر طبق توافق و با رضایت مستأجر باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۸۸۵

› حکم اجاره بُضع زن کافر غیر کتابی در بلاد کفر، به طور مثال در چین، چیست؟

› اجاره در فرض مذکور، مشروع و جایز نیست.

پرسش شماره ۲۹۸۶۴

› در صورتی که با یک بنّا در مورد ساختن چند دیوار در پروژه‌ای قراری گذاشتیم، از کجا بفهمیم که جعاله بسته‌ایم یا اجاره؟ به عبارتی آیا عقد مذکور، عقد لازم است یا جایز و آیا حق فسخ داریم؟

› فرق بین جعاله و این که کسی را برای کاری اجیر کنند، آن است که در اجاره، بعد از خواندن صیغه، اجیر باید عمل را انجام دهد و کسی هم که او را اجیر کرده، اجرت را به او بدهکار می‌شود، ولی در جعاله، عامل می‌تواند مشغول عمل نشود و تا عمل را انجام ندهد جاعل بدهکار نمی‌شود. بنا بر این اگر صحبت فیما بین به گونه‌ای بوده است که قرار آنها بر این است که تعهد و الزامی به عامل گذاشته شده است در این صورت قرارداد مذکور اجاره می‌شود و اگر به نحو الزام نباشد جعاله خواهد بود لذا بستگی به نحوه انعقاد قرارداد دارد.

پرسش شماره ۲۹۸۲۶

› اگر کسی ده تُن پرتقال "درجه یک" به کسی قرض دهد و در عوض، از طرف مقابل بخواهد که ده تُن پرتقال "درجه دو" به همراه بسته بندی که هزینه آن (با بسته بندی) مساوی با پرتقال "درجه یک" می شود را برگرداند، چه حکمی دارد؟

› مورد سؤال، ربا و حرام است؛ ولی می توانند دو معامله جداگانه انجام دهند.

پرسش شماره ۲۹۵۸۶

› در شرایط کنونی ترویج موسیقی حلال و بدون مفسده، آیا جایز است؟

› به طور کلّی، ترویج موسیقی ـ هر چند موسیقی حلال باشد ـ با اهداف عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی سازگار نیست.

پرسش شماره ۲۹۵۲۹

› بنده چند سالی است که در یک خانه مستأجر هستم و بارها از صاحب خانه خواسته‌ام که هود نصب کند اما قبول نمی‌کند. خانم بنده هم به دلیل این که کابینت‌ها چربی نگیرد مجبور است با زحمت این چربی‌ها را پاک کند و حتی دستانش زخم می‌شود. ما هم به درب یکی از اتاق‌های ایشان یک خسارت مختصری زده‌ایم؛ آیا می‌توانیم به جای آن زحمات و خساراتی که به خاطر عدم هود، متوجه خانم بنده گردیده است، ما هم این خسارت وارده را جبران نکرده و به ایشان اطلاع ندهیم؟

› در فرض سؤال اگر به خاطر کوتاهی شما خسارت ایجاد شده است ضامن خسارت هستید؛ البته اگر مستأجر در ضمن عقد اجاره شرط نصب هود را کرده و موجر قبول کرده است، باید به آن عمل نماید، در غیر این صورت تکلیفی ندارد.

پرسش شماره ۲۹۵۲۵

› شخصی مِلک خود را به مبلغ سه میلیارد تومان می‌فروشد و در ضمن عقد بیع، خیار غبن را از طرفین ساقط می‌کند؛ بعد از مدتی فروشنده متوجه می‌شود که ارزش واقعی ملک مورد معامله، نُه میلیارد تومان ارزش دارد. با توجه به این که در ضمن عقد، خیار غبن ساقط شده، آیا در صورت وجود تفاوت قیمت به میزان مذکور، برای فروشنده، حق فسخ به جهت غبن افحش وجود دارد؟

› خیار غبن با شرط سقوط خیار، به همان اندازه که مورد نظر بوده است ساقط می شود؛ بنا بر این اگر هنگام إسقاط خیار غبن، غبن به مقدار یاد شده در سؤال مقصود نبوده، فروشنده حق فسخ دارد.

پرسش شماره ۲۹۳۳۹

› در معاملات شرعی، آیا افراد می‌توانند مواردی از قبیل پول، طلا و یا سکه را به یکدیگر اجاره دهند و بابت آن، به صورت ماهانه مبلغی را مشخص نموده و بابت اجاره به یکدیگر بپردازند؟ اصولاً حکم شرعی اجاره دادن کالاهایی از این قبیل چیست؟

› به طور کلی اجاره پول و سکه و چیزهایی که عین آنها با استفاده کردن باقی نمی‌ماند صحیح نیست و مشروعیت ندارد. اما اجاره دادن طلا در صورتی معنا دارد که عین طلا باقی بماند و بتوان از منافعش (مثلا پوشیدن جهت زینت) استفاده کرد.

پرسش شماره ۲۹۳۲۵

› به شخصی جنس فروختم و چک گرفتم. چک هایش برگشت خورده و برای گرفتن پول چک ها، نزد او رفتم؛ ایشان تعداد زیادی گل و نهال در باغش نشانم داد و گفت می توانم این‌ها را بفروشم و پولت را بدهم. ولی یک سوّم قیمت می خرند و ضرر زیادی می کنم. لذا درخواست کرد سودی روی چک ها بکشم تا او گل و گیاهش را به یک سوم قیمت نفروشد؟ من هم قبول کردم. آیا این کار ربا حساب می شود؟

› در فرض سؤال، گرفتن سود، جایز نیست و ربا محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۲۹۲۶۲

› فردی ۳۰ سال قبل قطعه زمین بدون صاحبی را تملک کرده است و به کشت و کار پرداخته است؛ نهادی دولتی قصد خرید و ساخت و ساز در این زمین را دارد. آیا دریافت پول زمین مذکور جایز و حلال است؟

› اگر زمین مذکور موات بوده و مالکی نداشته است و این شخص آن را احیاء کرده است، تملّک و فروش زمین به نهاد مذکور اشکال ندارد. البته چنانچه قانونی در این زمینه وجود دارد، باید رعایت شود.

پرسش شماره ۲۹۰۶۰

› فردی بهایی یک عینک به من هدیه داده و بعد متوجه شدم نباید با بهائیت معاشرت داشته باشم؛ حکم این عینک چیست؟ آیا می‌توانم از آن استفاده کنم؟

› در فرض سؤال استفاده از عینک مانعی ندارد؛ اما از هرگونه معاشرت با این فرقهٔ ضالهٔ مضلّه، اجتناب نمائید.

پرسش شماره ۲۸۷۳۴

› آیا اجاره مسکن به همین شیوه مرسوم که به واسطه دلالان مسکن صورت می‌گیرد، صحیح است؟ مثلاً بنده این حکم را شنیده ام که اگر مستأجر، خانه‌ای را بدون آن که ببیند و اوصافش را بشنود، اجاره کند، این اجاره، باطل است؛ حال اگر کسی برای مشاهده خانه ای که من معرفی کرده ام، اقدام نکرد، در اینصورت وظیفه من چیست؟

› آنچه در اجاره لازم است، معلوم بودن مورد اجاره و خصوصیات آن برای طرفین (موجر و مستأجر) است که با دیدن یا شنیدن خصوصیات از دیگران محقق می شود. ضمناً بنگاه دار می‌تواند منزل را برای مستأجر توصیف و معرفی کند و لو خودش آن را ندیده باشد.

پرسش شماره ۲۸۷۰۳

› معامله‌ای که در آن، فردی گندم یک کشاورز را پیش خرید می کند، مثلاً الآن گندم را کیلویی هزار تومان خریداری کرده و پول آن را الآن پرداخت می کند و فصل برداشت، همان مقدار گندم که از کشاورز خریداری کرده است را می خواهد؛ در حالی که فصل برداشت گندم که حدود شش ماه دیگر است، کیلویی هزار و سیصد و سی تومان دولت خریداری می کند. حکم معامله مذکور چیست؟

› در فرض سؤال معامله یاد شده که معامله سلف نامیده می شود اشکال ندارد؛ البته در این معامله باید:
۱. خصوصیاتی را که قیمت جنس به واسطه آنها فرق می کند، معین نمایند.
۲. پیش از آن که خریدار و فروشنده از هم جدا شوند، خریدار، تمام قیمت را به فروشنده بدهد.
۳. مدت را کاملًا معین کنند، و اگر مثلًا بگوید تا اول خرمن جنسی را تحویل می دهم چون مدت کاملًا معلوم نشده معامله باطل است.
۴. وقتی را برای تحویل جنس معین کنند که در آن وقت، بقدری از آن جنس وجود داشته باشد که اطمینان داشته باشند که

نایاب نخواهد بود.
۵. بنا بر احتیاط واجب جای تحویل جنس را معین نمایند، ولی اگر از حرفهای آنان جای آن معلوم باشد لازم نیست اسم آن جا را ببرند.
۶. وزن یا پیمانه آن را معین کنند.

پرسش شماره ۲۸۶۰۴

› شوهر من مغازۀ لوازم تزیینی دارد. فروش مجسمۀ ببر، گاو و حیوانات به عنوان تزیین منزل چه حکمی دارد؟ آیا پولی که از فروش مجسمه حیوانات به دست می آید، حلال است؟

› به طور کلی خرید و فروش و نگهداری مجسمه، جائز است و پولی که از این طریق به دست می آید، حلال می باشد.

پرسش شماره ۲۸۴۲۰

› برخی از افراد، پولی به اندازه خرید یک شمش طلا و یا کمتر به یک طلا فروش می‌دهند و در ازای آن مبلغ، طلا فروش، ماهانه مبلغ مشخصی را به عنوان سود طلای در کار، پرداخت می کند و در آخر سال، طلا فروش یا قرض دهنده، مبلغ کمتر یا بیشتری از توافق ماهیانه را رد و بدل می کنند که مبلغ ثابت نبوده باشد؛ ضمن این که پول داده شده به طلافروش هم به نرخ روز، محاسبه و پس داده می شود. آیا پولی که ماهیانه دریافت می شود، دارای اشکال است یا خیر؟

› اگر سودِ مذکور، تحت عنوان یکی از معاملات شرعی مثل وکالت، مضاربه و مشارکت - که هر کدام، احکام خود را دارد - صورت بگیرد، اشکال ندارد و در غیر این صورت صحیح نیست.

پرسش شماره ۲۸۳۸۵

› قصد خرید کامپیوتر دارم و از فروشنده ای که می‌خواهم خرید کنم، مورد اطمینان است؛ ولی ایشان جنس‌هایش را به صورت

قاچاق وارد ایران می‌کند؛ آیا من اجازۀ خرید از ایشان را دارم؟

› خرید و فروش اجناس قاچاق باید مطابق با مقررات دولت اسلامی باشد و اگردولت مزاحمتی ندارد و در بازار فروخته می شود، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۲۸۳۲۷

› اگر قبل از نوشتن قول‌نامه و اجاره نامه، به شخصی بگوییم: که "منزلم را به مبلغ خاصی به تو اجاره یا رهن می دهم ولی اگر بعد از آن، مشکلی برایم پیش بیاید، باید مبلغی بر آن رهن یا اجاره اضافه کنیِ"؛ آیا گرفتن مبلغ مازاد بر قول و حرف اولیه، صحیح است؟

› اگر هنگام عقد اجاره، قرارداد با مبلغ جدید و قطعی منعقد شده و مستأجر نسبت به آن رضایت دارد، باید طبق آن عمل شود و تغییر مبلغ تا پایان قرارداد بدون رضایت طرفین جایز نیست. البته صحبت های ابتدایی، قبل از قرارداد، اگر صِرف وعده باشد، تخلّف از آن حرام نیست؛ هر چند خُلف وعده، پسندیده نیست.

پرسش شماره ۲۷۸۳۱

› حکم خرید تخم مرغ شانسی چیست؟
با توجه به این که درون این تخم مرغ‌های شانسی یک اسباب بازی با همان قیمتی که می‌پردازیم، وجود دارد و قیمت وسیله موجودِ درون همه تخم مرغ‌های شانسی، یکسان است و فقط نوع اسباب‌بازی دقیقاً مشخص نیست؛ حکم آن چیست؟

› در این گونه موارد تصرف مانع ندارد.

پرسش شماره ۲۷۶۰۶

› شخصی مغازه ای را در سال ۱۳۵۱ به مبلغ ۵۰۰۰ تومان رهن کرده است و مبلغی نیز به عنوان اجاره ماهیانه توافق شد. حال، در نظر است که مغازه به صاحب اصلی تحویل داده شود؛ آیا مبلغ رهن که از صاحب مغازه باید گرفته شود، کماکان همان ۵۰۰۰ تومان است یا باید به قیمت روز محاسبه شود؟

› مبلغ مذکور باید با توجه به کاهش ارزش پول عودت داده شود، مگر آنکه بنای طرفین، ضمن قرارداد اجاره، عودت همان مبلغ اولیه بوده باشد.

پرسش شماره ۲۷۵۶۰

› در تعریف غنا، گفته شده «کشیدن صدا به شکلی که همراه با چرخاندن صدا در گلو بوده به گونه ای که طرب آور باشد». بنا بر این، آیا حرمت غنا فقط شامل آواز با کلام است؟

› غنا یعنی ترجیع صدا به نحوی که لهوی مضلّ عن سبیل الله باشد و بر خواننده و شنونده حرام است؛ البته اگر نوازندگی نیز به نحو لهوی مضلّ باشد، هر چند غنا نیست اما هم بر نوازنده و هم بر شنونده، حرام است و اگر به آن نحو نباشد، فی نفسه جایز است و اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۷۳۴۹

› آیا خرید و اجاره دادن خانه های وکالتی، با توجه به این که خلافی شهرداری دارند و برای همین سند ندارند و وکالتی هستند، مشکل شرعی دارد؟

› خرید و فروش و اجاره دادن خانه های وکالتی، چنانچه خلاف قوانین و مقررات نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۷۰۲۲

› بعد از خرید منزل مسکونی و اسکان در آن، پس از گذشت مدت زمانی، دیوارهای داخلی نشست کرد و ترَک خورد. هر چند اقدام به بازسازی نمودم، ولی افاقه نکرد. پس از مراجعه به کارشناسان، مشخص شد عیوب اساسی و بطنی، مربوط به قبل از معامله بوده که بعد از معامله، عیوب آن آشکار شده است. مبلغ ارش از چه زمانی محاسبه شود؟ زمان معامله و یا زمان کشف عیب؟

› چنانچه طبق نظر کارشناسی، نشست دیوار، بر اثر عیب سابق باشد، ارش از زمانی که عیب وجود داشته، محاسبه می‌شود و کیفیت محاسبهٔ ارش، به این صورت است که جنس به فرض آن که صحیح است، قیمت شده و سپس معیوب آن قیمت شود و نسبت بین آن دو، ملاحظه گردد و به همان نسبت از ثمن قرار داده شده، کم گردد.

پرسش شماره ۲۶۸۷۱

› آیا تعویض طلا با طلا اشکال دارد؟

› در فرض سؤال تعویض طلا با طلا فی نفسه اشکال ندارد؛ البته اگر وزن یکی کمتر و دیگری بیشتر باشد و مبلغی به هر کدام که وزن کمتر دارد، ضمیمه شود، مانعی ندارد. ولی اگر هم وزن باشند، اضافه کردن مبلغ به هیچ کدام جایز نیست؛ ولی می‌توان ضمن دو معامله، یکی را خرید و بعد در مقابل ارزش آن، دیگری را فروخت.

پرسش شماره ۲۶۸۱۸

› اینجانب، مرغ و خروس لاری پرورش می دهم؛ با توجه به این که عده زیادی، این حیوانات را در راه حرام مثل جنگ و شرط بندی و قمار به کار می گیرند، آیا فروش این حیوان به دیگران، بدون ذکر علت و هدف خریدار، حرام است و درآمد آن اشکال دارد یا نه؟

› در صورتی که فروشنده می‌داند مشتری از حیوانات مذکور، در راه حرام استفاده می کند، در صورتی که معامله او عرفاً کمک به حرام محسوب شود، حرام است در غیر اینصورت اشکال ندارد؛ البته اگر وظیفه شما نهی از منکر باشد و با نفروختن، نهی از منکر محقق شود، نباید بفروشید.

پرسش شماره ۲۶۷۳۸

› ۱. اگر در موضوعی، به چند نفر وکالت بدهم، آیا می توانم آن را مشروط کنم به نظر اجماعی آن‌ها؟ (مثلاً شرط کنم اگر دو نفر از سه وکیل، قصد انجام کاری کردند همه به آن ملزم باشند) یا به هیچ وجه امکان مشروط کردن وکالت وجود ندارد؟
۲. آیا این موضوع در وکالت در خرید و فروش (وکالت کاری در امور معاملات) با وکالت در دادگاه ها متفاوت است؟ مثلاً برای امور پرونده‌ای در دادگاه، سه وکیل بگیرم و نظر نهایی را مشروط به دو نظر از سه نظر آن ها کنم؟

› ج۱) فی‌نفسه اشکال ندارد.
ج۲) فرقی در این حکم وجود ندارد؛ اما نسبت به تعدّد وکلا در دادگاه، تابع قوانین مربوطه است.

پرسش شماره ۲۶۵۳۴

› به دلیل برخی کم کاری های بیش از حد و یا اهمال ها، برای کارکنان داروخانه، جریمه هایی قرار داده ام که عمدتاً کسر از حقوق یا کسر از ساعات کار می‌باشد. با توجه به این که قانونی در این خصوص وجود ندارد و از نظر صنفی نیز قاعده‌ای وجود ندارد و با توجه به کم کاری ها و بی توجهی های زیاده از حد برخی از کارکنان از یک طرف و عدم امکان اخراج آن ها و حساسیت کار داروخانه از طرف دیگر، این نوع تنبیه چه حکمی دارد؟

› در صورتی که تنبیهات و جرائمِ مذکور، در عقد اجارۀ آن ها (استخدام) شرط شده باشد و خلاف قوانین و مقررات وزارت بهداشت نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۴۸۱

› در جایی که فرد چیزی که مثلی است را قرض کرده باشد، در مقام ادای دَین، در صورت نایاب شدن مثل و یا تعذّر آن، تکلیف مدیون در ادای بدهی چیست؟

› در فرض سؤال، باید قیمت آن را بپردازد؛ هرچند می‌تواند با رضایت طلبکار، جنس دیگری را که قیمتش با آن یکی است،

پرداخت کند.

پرسش شماره ۲۶۳۳۷

› ۱- در صورت مرگ بدهکار و کفایت نکردن اموالش برای بدهی ها، آیا حبوه همچنان به پسر بزرگ می‌رسد؟ یا به بدهکاران خواهد رسید؟
۲- اگر مال قرض داده شده، مِثلی باشد و دو طرف، بر پرداخت قیمت آن، توافق و رضایت داشته باشند، ملاک و معیار، قیمت روز قرض گرفتن است، یا روز پس دادن قرض؟

› ج۱) در فرض سؤال، حبوه به طلبکارها می‌رسد.
ج۲) اگر توافق بر قیمت روز مشخصی صورت بگیرد، تابع توافق است؛ در غیر این صورت، قیمت روز پس دادن دَین، ملاک است.

پرسش شماره ۲۶۳۳۲

› یکی از سالن‌های کوچک مسجد را که تقریباً غیر قابل استفاده است، در اختیار فروشنده داروهای سنتی قرار داده‌ایم. آیا هیأت امنای مسجد می‌توانند آن را به عنوان اجاره، در اختیار شخص یا اشخاصی قرار دهند و اجاره دریافت کنند؟

› این گونه امور، تابع کیفیت وقف است. بنا بر این اگر مکان مذکور، "وقف منفعت" شده، بدین معنا که آن جا را وقف کرده‌اند، تا با اجاره آن، امورات مسجد را بگذرانند، در این صورت، اجاره دادن، اشکال ندارد. ولی اگر "وقف انتفاع" باشد، یعنی وقف مسجد شده، تا از آن جا، برای مسجد استفاده بشود، در این صورت، تخلّف از آن، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۶۰۹۶

› ۱. آیا جنسی را که خریدار به عنوان بیعانه به فروشنده داده است، می‌شود فروخت؟
۲. اگر فروخته شد، تکلیف خریدار دوم چیست؟

› جا و۲) اگر صِرف بیعانه باشد، امانت محسوب می شود و حق فروش ندارید؛ ولی اگر بیع محقق شده و خریدار قسمتی از ثمن را پرداخت کرده باشد، و یا در ضمن عقد، شرط شده که با تأخیر در حضور در محضر مبلغ بیعانه ملک شما باشد، شرط، نافذ است و فروشنده می تواند آن را بفروشد.

پرسش شماره ۲۶۰۸۱

› اگر به همکارم گوشت قربانی داده باشم و بعد از یک ماه ببینم هنوز در یخچال اداره است و نبرده، آیا می شود مجدد خودم استفاده کنم؟

› اگر از ارحام یکدیگر نبوده باشید اشکال ندارد؛ مگر اینکه به قصد قربت به او داده باشید که رجوع جایز نیست.

پرسش شماره ۲۵۹۳۷

› اگر برای انجام کاری در همان ابتدا با کارگر در مورد اجرت آن صحبت نکنیم و در آخر بین نظر کارفرما و نظر کارگر اختلاف باشد، حکم چیست؟

› در فرض سؤال، کارگر مستحق أجرة المثل کاری است که انجام داده است.

پرسش شماره ۲۵۸۸۵

› در موردی که وکیل با استفاده از حق توکیل غیر، به تعیین وکیل مع الواسطه مبادرت نموده و سپس فوت کند، تکلیف وکالتی که با استفاده از حق مزبور به دیگری تفویض کرده، چیست؟

› در فرض سؤال، اگر وکیل مزبور (وکیلی که وکالت در توکیل هم دارد) دیگری را به عنوان وکیل موکل خود انتخاب نموده، وکالت باقی است.

پرسش شماره ۲۵۸۵۶

› آیا بیع یا وقف یا قرض یا اجاره به صورت معاطاتی، صحیح است؟

› معاطات در بیع و قرض و اجاره، صحیح است؛ همچنین در وقف برای جهات عام مثل مساجد، مقابر و وقفهایی که برای افراد یا عنوان خاصی نباشد، معاطات صحیح می باشد.

پرسش شماره ۲۵۷۵۶

› ۱. آیا آموزش رقص بدون موسیقی برای کودکان اشکال دارد؟
۲. آیا صِرف حضور در کلاس آموزش رقص «باله» و نگاه به کودکانی که می‌رقصند، اشکال دارد؟

› ج۱) کودک غیربالغ چه پسر و چه دختر تکلیفی ندارد؛ ولی سزاوار نیست افراد بالغ او را تشویق به رقص کنند.
ج۲) نگاه کردن به رقص اگر مفسده داشته باشد مثلاً موجب تحریک شهوت شود یا مستلزم تایید مراکز تعلیم و ترویج رقص که با اهداف نظام اسلامی منافات دارد باشد جایز نیست.

پرسش شماره ۲۵۶۹۵

› حکم اجاره دادن زیرزمین خانه ای که به عنوان واحد مسکونی ساخته نشده است، چیست؟ در این مورد حکم پولی که مستأجر، ماهانه به موجر می پردازد چیست؟

› اگر منع قانونی نداشته و مکان مورد نظر به رؤیت مستأجر رسیده است، اشکال ندارد و گرفتن اجاره بها در صورت مشخص بودن مبلغ اجاره و مدت آن، جایز است.

پرسش شماره ۲۵۴۰۳

› آیا حجامت کردن، جایز است؟ درآمد حاصل شده از حجامت چه حکمی دارد؟

› حجامت فی نفسه مانعی نداشته و درآمد حاصل از آن نیز اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۵۳۸۷

› ۱. حکم بیع مصحف (قرآن)، چیست؟
۲. آیا فروش مصحف به کفار با نیت آشنایی آنان با اسلام جایز است؟

› ج۱) فروش قرآن به مسلمان، اشکال ندارد.
ج۲) بنابر احتیاط واجب جایز نیست؛ مگر معلوم باشد که برای حقیقت خواهی، قرآن را می خواهد.

پرسش شماره ۲۵۳۳۸

› عرفِ کرایه خانه به ازای هر یک میلیون تومان پول رهن، سی هزار تومان است. آیا می‌توانم به دلیل نیاز مالی، مبلغ ده میلیون تومان از پول رهنم را که چند ماه پیش به صاحب خانه، قرض داده‌ام، پس بگیرم و در عوض، مبلغ سیصد هزار تومان، کرایه بدهم؟

› بعد از تمام شدن قرارداد اجاره با شرایط شرعی، نمی توانید یک طرفه آن را تغییر دهید، ولی اگر صاحب خانه راضی بشود

اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۵۱۴۴

› آیا مضاربه در غیر خرید و فروش، صحیح است؟

› عقد مضاربه فقط مختص بکارگیری سرمایه در تجارت از طریق خرید و فروش است و استفاده از آن به عنوان مضاربه در زمینه های تولید و توزیع و خدمات و مانند آن، صحیح نیست. لکن مانعی ندارد که این امور را تحت عنوان عقود شرعی دیگر مثل جعاله و صلح و مانند آن انجام دهند.

پرسش شماره ۲۵۱۲۳

› جنسی را نسیه به مشتری فروختم اما تا یک ماه بعد هم مشتری، مبلغ را پرداخت نکرد. آیا می‌توانم جنس فروخته شده را از مشتری بگیرم؟ یا راه دیگری وجود دارد؟

› معامله مذکور، عقد لازم است و حق فسخ آن را ندارید؛ البته اگر در معامله نسیه علاوه بر تعیین زمان برای پرداخت ثمن، شرط کرده اید که نباید تأخیر بیاندازد، می توانید فسخ کنید.

پرسش شماره ۲۵۱۱۱

› آیا در عقد مضاربه، می‌توان شرط نمود، در صورت عدم سود و ضرر در اصل مال مورد مضاربه، عامل هم ضامن اصل مال باشد و هم ضامن سود؟

› اگر ضمن قرارداد شرط شود که در صورت هر گونه خسارت یا عدم سود، عامل از مال خودش اصل سرمایه و مبلغ معینی را

به جای سودی که حاصل نشده است به صاحب سرمایه بپردازد، شرط صحیح و لازم الاجراست.

پرسش شماره ۲۵۰۸۴

› بنده مقداری پول به دوستم سه ماهه قرض داده بودم ولی نتوانست پرداخت کند و یک سال گذشت؛ من خواستم پس بگیرم ولی برای پرداخت، مشکل داشت. من نیت کردم طلبم را به او ببخشم و به او گفتم مال خودت، ولی او تعارف، حساب کرد و جدی نگرفت. الآن به آن پول نیازمندم آیا به جهت این که در نیت به او بخشیدم، نمی‌توانم پول قرض داده شده را طلب کنم؟ یا اگر خودش خواست قرضم را پس بدهد، نباید پس بگیرم؟

› طلبکار می‌تواند ذمّه مدیون را إبراء کند و رضایت بدهکار معتبر نیست؛ لذا اگر از طلب خود گذشت کرده اید، نمی‌توانید آن را مطالبه نمایید؛ بله اگر خود او بخواهد به عنوان هبه به شما ببخشد، می توانید قبول کنید.

پرسش شماره ۲۴۳۵۵

› کاشت و فروش موادی چون علف "ماری جوانا" چه حکمی دارد؟

› اگر برای تهیه مواد مخدّر باشد، استعمال و استفاده از آن ها با توجه به آثار سوءشان از قبیل ضررهای شخصی و اجتماعی قابل ملاحظه ای که بر استعمال آن ها مترتّب می شود، حرام است؛ لذا کسب درآمد با آن‌ها از طریق کاشت، حمل و نقل، نگهداری، خرید و فروش و غیر آن هم حرام است.

پرسش شماره ۲۴۰۹۰

› آیا می توان در عقد مشارکت، از ابتدا مبلغ سود قرارداد را مشخص نمود و آیا در صورتی که به آن مبلغ، سودی تعلق نگیرد و یا در صورت ضرر، عامل می تواند سود مشارکت را جبران نماید؟

› تقسیم سود در عقد مشارکت ــ اگر شرط خاصی نشده باشد ــ بر اساس مقدار سهم هر شریک در سرمایه است. اما شرکاء می توانند در ضمن عقد، مقدار سود هر شریک را با توافق تعیین کنند و نیز می توانند شرط کنند که در صورت عدم سود، بعضی از شرکاء، از مال خود، سود را تأمین نمایند؛ و تا زمانی که عقد شرکت، فسخ نشده، عمل به شرط، واجب است.

پرسش شماره ۲۳۸۶۷

› ۱. اگر فردی اصل دَین را داد، ولی طلبکار، او را به علت تأخیر، حلال نکند، آیا حق مطالبه پول برای حلالیت دارد؟
۲. اگر بدهکار، تبرّعاً اقدام به ادای دَیْن مؤجّل - پیش از زمان سر رسیدش - کرد، آیا بر طلبکار، قبول آن واجب است یا نه؟

› ج۱) چنانچه تأخیر به دلیل اعسار بوده است، طلبکار چنین حقی ندارد. البته در صورت کاهش ارزش پول، و درخواست طلبکار، بدهکار مکلف به پرداخت تورم است، و باید جبران کند، مگر در مواردی که شرط شده باشد _ ولو به نحو ارتکازی _ که همان مبلغ عودت داده شود، همانند قرضی که مستأجر به موجر می‌دهد یا قرض الحسنه‌ای که بانک‌ها می‌پردازند.
ج۲) در فرض سؤال، قبول بر طلبکار، واجب نیست، مگر این که از قرائن معلوم شود که تأجیل در دَین فقط به خاطر ارفاق به بدهکار بوده است، که در این صورت باید قبول کند.

پرسش شماره ۲۳۴۴۴

› اگر مستأجر مبادرت به اجاره ملکی برای شغلی نماید که حداقل متراژ لازم برای کسب مجوز قانونی مثلاً "پنجاه" متر باشد و موجر نیز در قرارداد اجاره، متراژ را "حدود پنجاه" متر قید می کند؛ امّا بعد از انعقاد عقد و تحویل مال الاجاره، مشخص می شود متراژ مورد اجاره "سی و پنج" متر است؛ از آن جهت که مقصود مستأجر از اجاره، فراهم نگشته، آیا عقد اجاره باطل است؟ یا فقط مستأجر حق فسخ دارد؟

› اگر اجاره بر روی مغازهٔ خاصی بسته شده است و متراژ مذکور، به صورت شرط در ضمن قرارداد، آمده است یا قرارداد مبنی بر متراژ معیّنی در مغازه بوده است، مستأجر می تواند معامله را فسخ کند.

پرسش شماره ۲۳۱۸۹

› من فروشنده مصالح ساختمانی هستم؛ اگر از مشتری مبلغی بابت مصالح بگیرم و مبلغی هم بابت کرایه حمل بار (مثلاً پانزده هزار تومان) دریافت کنم، ولی با ده هزار تومان بتوانم وسیله حمل بار را راضی کنم که بار را حمل کند، آیا مابقی پول آن، (پنج هزار تومان) حلال است؟

› در فرض مذکور باید مازاد را به مشتری برگردانید؛ البته اگر مشتری راضی باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۳۰۴۰

› گرفتن وام (قرض) ربوی در هنگام اضطرار چه حکمی دارد؟

› اصل وام (قرض) گرفتن از نظر حکم وضعی، صحیح است و شخص، مالک آن می‌شود، هر چند ربوی باشد؛ ولی در صورت ربوی بودن، گرفتن آن از نظر تکلیفی، حرام است و صِرف توهّم اضطرار، مجوّز شرعی برای گرفتن آن نیست؛ مگر آن که به حدّی مضطر باشد، که ارتکاب حرام را مجاز کند. البته شخص می تواند برای این که مرتکب حرام نشود، پرداخت مبلغ اضافی را قصد نکند، هر چند بداند که آن را از او خواهند گرفت.

پرسش شماره ۲۳۰۳۴

› جهت گذراندن دوره کارآموزی در مغازه برق صنعتی، مشغول به کار هستم. هنگام تعمیر قطعه ای، سهواً و بدون اختیار، خسارتی به آن وارد شد. آیا ضامن هستم؟ چه وظیفه ای دارم؟

› اگر مسئولیت تعمیر آن ابزار را داشته اید و با کاری که شما انجام داده اید خسارت وارد شده است، ضامن هستید، هر چند بدون افراط و تفریط بوده باشد، مگر آن که طبیعت کار اقتضای این خسارت را داشته است.

پرسش شماره ۲۲۷۸۴

› اگر من و همسرم بخواهیم در کلیهٔ اموال آیندهٔ یکدیگر، شریک شویم و این شراکت را ضمن عقد نکاح بیاوریم، آیا این شراکت غرری و باطل نیست؟

› شراکت مذکور صحیح نیست. بله، اگر زوجین با یکدیگر مصالحه کنند به این که هر کدام، هر مقدار مالی را که در طول زندگی به دست آورده باشند، نصف آن برای دیگری باشد، خواه در مقابل نصف اموال دیگری و یا بلاعوض، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۲۷۷۱

› با توجه به احکام معاملات، اگر شخصی به نمایندگی از دیگری، مبادرت به انعقاد قرارداد نماید و در معامله به صراحت، نمایندگی وی تصریح شده باشد، در صورت عدم اجرای مفاد قرارداد مذکور، چه کسی مسئول انجام تعهدات و جبران خسارت های احتمالی است؟ وکیل یا موکل؟

› اگر نماینده و وکیل، مسئول اجرای مفاد قرارداد نبوده است، ضامن خسارت نیست.

پرسش شماره ۲۲۴۹۸

› ۱. بنده از افرادی پول می گرفتم و به فقرا می رساندم. در یک زمان، خودم به مشکل مالی دچار شدم و برای حفظ آبرو، به آن فرد که خودش مسؤل صندوقی بود که وکالتاً کار خیر انجام می داد (یعنی وکیل بود از طرف جمعی که برای فقرا پول و اقلام غذایی برساند) پیام دادم که فردی نیاز مالی دارد؛ لذا مبلغ چهار صد هزار تومان گرفتم و برای خودم استفاده کردم. آیا استفاده از این پول، حلال بوده یا نه؟ اگر نبوده، چه کنم؟
۲. شبیه سؤال فوق، در بحث سهم سادات پیش آمد:
فردی گفت دو میلیون تومان سهم سادات دارم؛ آیا سادات فقیری می شناسی؟ گفتم: بله؛ چهار خانواده از سادات فقیر را می شناسم. که یکی از خانواده ها، خودم را مد نظر گرفتم و مبلغ هفتصد و پنجاه هزار تومان را برای خودم برداشتم. در این مورد چه کار باید بکنم؟

› ج۱) در فرض سؤال، اگر شما مصداق مصرف بوده اید و اهدا کنندگان پول به طور مطلق شما یا صاحب صندوق را در رساندن پول به نیازمند وکیل کرده اند، (یعنی منظورشان از نیازمند مقید به افراد خاصی نبوده است) اشکال ندارد.
ج۲) اگر شخص مذکور، اجازه پرداخت سهم سادات را داشته و شما نیز شرایط گرفتن آن را داشته اید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۲۴۰۲

› بنده پزشک هستم. طی یک قرارداد با شرکتی، قرار بر همکاری شد؛ به این صورت که کار از من و اجارهٔ کلینیک و هزینه ها بر عهدهٔ آن ها و سود کار، نصف - نصف باشد. در اثر خراب شدن دستگاه لیزر، مجبور به پرداخت خسارت شدم. آیا می توانم شرکت را در پرداخت خسارت، شریک بدانم؟ با توجه به این که در قرارداد، فقط صحبت از دریافت سود بوده و حرفی از ضرر نشده است.

› موارد مختلف است. اگر قرارداد مذکور، اجاره بوده، معامله صحیح نیست و تمام اجرت هایی که دریافت کرده اید، متعلق به شما است و طرف مقابل، مستحق اجرت المثل کلینیک و دستگاه ها می باشد.
اما اگر با شرکت مزبور مصالحه کرده اید، قراردادتان صحیح بوده و چنانچه در حفظ دستگاه کوتاهی نکرده باشید، هیچ مقدار از خسارت دستگاه بر عهدهٔ شما نیست، مگر آن که در قرارداد، شرط خاصی شده باشد.

پرسش شماره ۲۲۳۳۶

› با توجه به این که برای افتتاح حساب های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت در بانک ها، باید فرم های متعددی را پر نمود که متوجه نوع عقود اسلامی (احیاناً در صورت وجود) نمی شویم؛ آیا سود دریافتی از بانک ها در این حالت، حلال است یا خیر؟

› اگر سپرده گذاری در بانک به این صورت باشد که سپرده گذار، همه اختیارات را به بانک داده باشد، حتی انتخاب نوع فعالیت و تعیین سهم سپرده گذار از سود هم به عنوان وکالت در اختیار بانک باشد، این سپرده گذاری و سود حاصل از به کارگیری پول در معاملات حلال، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۲۰۸۲

› گاهی در معاملاتی که با غیر مسلمانان داریم، مواردی پیش می آید که چیزی را نزد آن ها گرو می گذاریم. البته در عرف آن

ها، استفادهٔ مرتهن از رهن بدون اجازهٔ راهن، کار خوبی نیست و در قرارداد هم شرطی گذاشته نشده است؛ ولی این نگرانی هست که آن ها از رهن استفاده ای بکنند، به ویژه این که در قوانین بعضی از کشورها این اجازه به مرتهن داده می شود. آیا با شرایط یاد شده، می توانیم از غیر مسلمانان، چیزی قرض بگیریم؟

› در هر صورت، قرض گرفتن به خودی خود اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۱۸۹۲

› فروشنده‌ای که مجاز است کالا را در حالت نسیه، گران‌تر از نقد بفروشد، آیا می‌تواند در موقع فروش، شرط کند که اگر مثلاً اقساط شما از ده ماه بیشتر شد، به ازای هر ماه، فلان مقدار، جریمهٔ دیرکرد یا خسارت یا هر عنوان دیگری، دریافت کند؟

› به طور کلی خرید و فروش نسیهٔ کالا به مبلغی بیشتر از قیمت نقدی آن اشکال ندارد و تفاوت نقد و نسیه، ربا محسوب نمی شود؛ ولی باید هم، زمان و هم، مقدار اقساط، کاملاً مشخص باشد. البته اگر در معامله نسیه و در زمان ادای ثمن، شخص، مهلت بخواهد و "به خاطر مهلت"، مبلغ، افزایش یابد، ربا و حرام است؛ اما اگر در ضمن عقد، شرط شود که اگر در دادن اقساط تأخیر شود "از باب وجه التزام و تخلف از شرط"، مبلغی جریمه گرفته می شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۱۳۷۹

› یک کار هنری مانند گل درست کرده ام و آن را در خانه استفاده کرده و در جایی قرار دادم که گرد و خاک روی آن را گرفته و چند سالی از آن می گذرد. آیا می توانم این گل را تمیز کنم و بفروشم؟ آیا در موقع فروش، باید به مشتری بگویم آن را استفاده کرده ام؟ آیا حتماً باید از قیمت اول و نو کمتر بفروشم؟

› فروش کالا در فرض سؤال به قیمتی که مشتری راضی باشد فی نفسه ایرادی ندارد؛ لازم نیست نو بودن یا کهنه بودن جنس را اشاره کنید؛ البته نباید دروغ بگویید و اگر به عنوان جنس نو بفروشید مشتری می تواند بعد از اطلاع، معامله را فسخ کند.

پرسش شماره ۲۱۳۴۶

› فردی منزل مسکونی یا مغازه ای را می خرد که در آن مستأجر حضور دارد. بعد از خرید تا زمان تخلیه، مالکِ اجاره بها چه کسی می باشد؟ خریدار یا فروشنده؟

› اگر منزل به صورت مسلوب المنفعه فروخته شده باشد، اجاره متعلق به فروشنده است؛ مگر آن که شرطی بر خلاف آن بین خریدار و فروشنده صورت گرفته باشد.

پرسش شماره ۲۰۲۵۵

› اینجانب یک واحد آپارتمان اداری از شخصی اجاره کرده ام؛ لیکن بعد از مدتی دیدم که هزینه آن سنگین است؛ فلذا بر آن شدم که با هماهنگی و رضایت موجر، یکی از اتاق های آپارتمان را به شخص دیگری اجاره دهم. آیا اشکالی دارد؟

› اگر اجاره بهای اتاق، بیشتر از مبلغی که با صاحب خانه برای اجاره کل واحد توافق کرده اید نباشد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۰۰۱۳

› شخصی ملکی را که در رهن بوده است، خریداری می کند. چنانچه مرتهن (کسی که ملک، نزد او به رهن گذاشته شده) با فروش ملک، مخالفت کند، حکم معامله چیست؟

› فروش رهن، بدون اجازه مرتهن، صحیح نیست.

پرسش شماره ۱۹۶۷۵

› در روستای ما رسم بر این است که گوسفندان خود را اجاره می دهند، به این شکل که تعداد مثلاً صد عدد گوسفند با وزن و سن و ویژگی خاص مثل بز یا نر یا میش یا بره با تمام مشخصات که سه سال بعد، دقیقاً با همین مشخصات برگردانده شود. آیا شرعاً این معامله صحیح است؟

› اگر حیوان را اجاره دهند برای این که از منافع آن مثل پشم و یا شیر آن استفاده شود و پس از مدتی همان گوسفند را برگردانند، اشکال ندارد و الاّ اجاره صحیح نیست.

پرسش شماره ۱۹۴۹۰

› اگر فروشنده ای به علت حواس پرتی، مقداری بیشتر از مقدار واقعیِ جنس را، حساب کند و بعد که برای جبران اقدام می کند مشتری را پیدا نکند، تکلیف چیست؟

› اگر فروشنده از مشتری بیشتر از مقداری که با او توافق کرده است، پول بگیرد، باید آن را بازگرداند و در صورت نا امید شدن از یافتن مشتری باید آن را به فقیر صدقه دهد و به احتیاط مستحب از حاکم شرع نیز اجازه بگیرد. ولی اگر بر روی قیمت بیشتری توافق کرده اند و فروشنده متوجه شد که گران تر از قیمت معمول فروخته است، وظیفه ای ندارد اگرچه خریدار بعد از اطلاع، می تواند معامله را به خاطر غبن ایجاد شده فسخ نماید.

پرسش شماره ۱۹۲۹۷

› اگر مستأجری اجاره خانه را مثلاً برای سه ماه پرداخت نکند، آیا صاحب خانه می تواند بگوید که نماز شما در آن خانه صحیح نیست؟

› در فرض سؤال اگر قرارداد اجاره به صورت صحیح محقق شده باشد، تا زمانی که مدت اجاره تمام نشده، تصرّف در آن خانه و عبادت در آن اشکال ندارد؛ البته کوتاهی در پرداخت به موقع اجاره بها، جایز نیست.

پرسش شماره ۱۹۰۱۴

› بنده یک ملک را برای یک سال رهن نمودم و قصد دارم از این ملک، علاوه بر زندگی کردن، کسب درآمد هم داشته باشم. آیا رضایت صاحب مِلک برای این کسب و کار، نیاز است؟

› در اجاره مِلکی که منافع متعدد دارد، باید نوع منفعت آن را مشخص یا همه ی منافع آن را اجاره کند و إلاّ اجاره صحیح نیست و اگر مِلک برای زندگی کردن اجاره شده است، کسب و کار در آن ملک، منوط به رضایت صاحب ملک است.

پرسش شماره ۱۸۴۴۷

› بنده می خواهم خانه کسی را به پانزده میلیون رهن کنم و سپس با اجازه خود صاحب خانه، آن را به شخص دیگری به مبلغ ماهانه چهارصد هزار تومان اجاره بدهم؛ آیا این کار درست است و اشکال شرعی ندارد؟ چنانچه اشکال دارد، روش صحیح آن چگونه است؟

› رهن کامل صحیح نیست. اگر به صاحب خانه مبلغی را قرض (رهن) بدهید به شرط این که او خانه اش را در اختیار شما قرار دهد، این کار ربا و حرام است. اما اگر خانه ای را به طور صحیح و در قبال مبلغی اجاره کنید، تنها در صورتی می توانید به دیگری اجاره دهید که تغییری در ملک ایجاد کرده باشید، مانند رنگ کاری یا تعمیر، که در این صورت می توان به قیمتی بیشتر از مقداری که خودتان اجاره کرده اید، اجاره دهید و الا اجاره به مبلغ بیشتر، صحیح نیست.

پرسش شماره ۱۸۳۳۸

› دقیقاً چه مقدار تفاوت قیمت در معامله، باعث مغبون شدن یکی از طرفین معامله می شود؟ مثلاً اگر قیمت کالا صد هزار تومان باشد؛ در چه قیمتی، غبن وجود خواهد داشت؟

› اگر تفاوت قیمت به قدری باشد که عرفاً در امثال آن معامله، قابل تسامح و چشم پوشی نیست، غبن محسوب می شود.

پرسش شماره ۱۸۱۸۸

› آیا معاملات کالا به کالا از یک نوع و اخذ مقدار بیشتر، دارای اشکال شرعی است؟
مثلاً فردی پانصد کیلوگرم گندم به شخصی دیگر می دهد و به او می گوید ظرف مهلت شش ماه، مقدار هشتصد کیلو گرم گندم به من برگردان.

› چنانچه کالا با کالا معاوضه شود، در صورتی که هر دو کالا از یک جنس باشند و واحد آن بر اساس وزن یا پیمانه (لیتر) محاسبه شود، باید دو کالا با هم برابر باشند و کم و زیادی در آن، ربا و حرام است.

پرسش شماره ۱۸۰۵۹

› پیش خرید محصول کشاورزی از باغدار، به این صورت که مقداری پول پرداخت شود و بعد از برداشت محصول، از قیمت روز محصول، درصدی کسر شود، آیا جایز است؟
برای مثال:
اینجانب یک میلیون به باغدار بدهم و بعد از برداشت، اگر قیمت محصولش در بازار بیست هزار تومان بود، به خاطر پول پیش پرداخت شده، ۲۰% ارزان‌تر از بازار (شانزده هزار تومان)، محصولش را به من بفروشد.

› معاملهٔ مذکور، شرایط پیش خرید را ندارد و صحیح نیست.

پرسش شماره ۱۸۰۰۴

› برای تحقق عنوان هبه در آپارتمانی که در شهر دیگری است، تحویل عملی به چه صورت صحیح است؟ آیا به غیر از صدور سند رسمی، یا تحویل کلید آپارتمان، راه دیگری هم هست؟

› اگر آپارتمان در اختیار او یا ولیّ یا وکیل او قرار بگیرد به گونه ای که خودش یا ولیّ یا وکیلش بر آن مسلط شوند و برای هر گونه تصرفی که بخواهند انجام دهند مانعی نباشد، تحویل محقق شده است.

پرسش شماره ۱۷۹۶۲

› حقیر به عنوان واهب به مقتضای شرایط و موقعیت پیش آمده، حدود سه سال پیش، وجهی به صورت چک بانکی برای خرید یک دستگاه ام ار آی (MRI) تخصیص و به یک مرکز پزشکی هبه نمودم. با توجه به این که هم اکنون مکان مناسب تری را جهت بهره برداری از آن می شناسم آیا:
۱) شرعاً مجاز به رجوع از هبه فوق هستم؟
۲) آیا شرعاً جایز است به وجه پرداختی اولیه که در قالب یک چک بانکی بوده، به متّهب رجوع کنم و یا می توانم به عین دستگاه موجود رجوع کنم؟

› جاو۲) اگر با مبلغ هدیه شده دستگاه یاد شده را خریداری کرده اند، نمی توانید رجوع کنید. اما اگر مبلغ را هدیه نکرده اید، بلکه از طرف شما دستگاه را خریداری کرده اند و شما دستگاه را هبه کرده اید و در این هبه، قصد قربت نداشته یا در مقابل آن عوضی دریافت نکرده اید، تا زمانی که دستگاه نزد آن مرکز پزشکی موجود است، رجوع مانعی ندارد.

پرسش شماره ۱۷۹۱۳

› من در کار ساخت و ساز هستم. در خرید اجناس و مصالح، بعضاً اتفاق می افتد که مصالح اعم از شن و ماسه و سیمان و ... را برایم تخلیه می کنند، بدون این که زمان پرداخت قیمت آن را مشخص کنم و بعد از مدتی دیگر وجه معامله یا چک را به آن ها می دهم. آیا مشخص نبودن زمان پرداخت، هنگام خرید جنس، حرام است؟

› اگر معامله نسیه باشد، بدون تعیین مدت پرداخت، باطل است. اما اگر معامله نقد باشد و فروشنده نسبت به پرداخت قیمت آن، مدتی مهلت دهد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۷۲۸۷

› بنده در صنف پوشاک فعالیت دارم. گاهی مشتری لباسی را خریداری می کند و بعد از چند روز مراجعه می کند و می گوید رنگش را دوست ندارم یا شوهرم نمی پسندد یا مدلش خوب نیست و ... که این گونه مسائل، مشکلات جدّی برایم ایجاد می کند. بفرمایید شرعاً وظیفه بنده چیست؟

› در فرض سؤال اگر لباس معیوب نیست و خریدار هم در ضمن معامله حق پشیمانی یا پس دادن جنس را برای خودش معین نکرده است، معامله و عقد، لازم است و شما می توانید از پس گرفتن لباس امتناع کنید، اگرچه اقاله (پس گرفتن جنس از خریدار پشیمان) مستحب است.

پرسش شماره ۱۶۶۳۳

› یک شرکت خصوصی برای دادن وام بدون سود به کارکنانش شرط کرده است که در صورت تعهد به ماندن در شرکت و کار کردن برای مدت سه سال برای آن شرکت، این وام را به آن ها خواهد داد. این وام از طریق یک بانک قرض الحسنه و از محل اعتبار آن شرکت در آن بانک پرداخت می شود. آیا گرفتن این وام حلال است؟

› اگر در قرارداد وام، شرط کنند که تعهد بدهید برای شرکت کار کنید، ربا و حرام است. اما اگر در قرارداد وام شرط نمی کنند، بلکه فقط به کسانی وام می دهند که چنین تعهدی داشته باشند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۵۹۵۷

› اگر بخواهم خانه ای را رهن کامل کنم و مطمئن باشم که راهن عین پول رهن را فقط نگه می دارد و در آن تصرّف نمی کند، آیا مجاز هستم که خانه را رهن کامل کنم و اجاره ندهم؟ چون می دانم از پول بر نمی دارد و فقط به عنوان ودیعه پیش او است.

› رهن در اصطلاح فقهی، آن است که بدهکار، مالی را نزد طلبکار بگذارد تا اگر طلب او را نداد، از آن مال، طلب خود را به دست آورد. بنابراین آنچه بیان شده رهن شرعی نبوده و اجاره نیز صحیح نیست.

پرسش شماره ۱۴۶۹۵

› راننده تریلی هستم. یک دستگاه کفی تریلر، طی یک سال با دو قرارداد شش ماهه اجاره کردم. پس از تمام شدن قرارداد، به مدت سی و هشت روز بدون قرارداد با کفی تریلر کار کردم و کفی را تحویل دادم. اکنون صاحب کفی تریلر بابت سی و هشت روز، اجاره دو ماه را مطالبه می کند؛ تکلیف چیست؟ آیا اضافه ی پول اجاره برای صاحب مال حلال است؟

› اگر توافقی در میان نبوده است، مالک تریلر، بیش از مقدار اجرت المثل را استحقاق ندارد.

پرسش شماره ۱۴۴۸۱

› آیا عقد وکالت به موجب بیهوشی موکل و یا بیهوشی منجر به فوت (کما) موکل، باطل می شود؟

› اگر وکیل یا موکل بیهوش شود، بنابر احتیاط واجب وکالت باطل می شود.

پرسش شماره ۱۴۱۵۰

› ۱. آیا گربه، مالیت دارد؟
۲. آیا خرید و فروش آن صحیح است؟
۳. اگر گربه‌ای به امانت سپرده شد، آیا در صورت تلف شدن، مسئولیت دارد؟

› ج۱و۲) خرید و فروش گربه جایز است؛ و نگهداری آن - به گونه ای که ترویج فرهنگی غربی نباشد - فی نفسه اشکالی ندارد.
ج۳) اگر در نگهداری آن کوتاهی کند، ضامن است.

پرسش شماره ۱۴۱۳۸

› اگر میت قبل از فوتش، ملکی را به یکی از ورثه، هبه کرده باشد و گفته باشد: "حقوق شرعی مالی من را (از قبیل خمس و حج

و...) از عوائد همین مِلک پرداخت کن." آیا این وصیت نافذ است؟ آیا این وارث می‌تواند استنکاف کند؟

› اگر در ضمن عقد هبه، موارد مذکور را شرط کرده باشد و آن وارث شرط را قبول کرده باشد، باید به آن عمل کند؛ ولی اگر شرط مذکور، ابتدایی باشد، وفای به آن واجب نیست.

پرسش شماره ۱۴۰۰۵

› اینجانب یک واحد آپارتمان در ازای دریافت ماهیانه یک میلیون و چهارصد و پنجاه هزار تومان به شخصی اجاره داده‌ام. در پشت قولنامه، بندی اضافه کرده‌ایم بدین مضمون که در صورت پرداخت نکردن اجارهٔ هر ماه، مبلغ دویست و پنجاه هزار تومان به کرایهٔ آن ماه اضافه شود و در پایان اجاره، از پول پیش، کسر خواهد شد و طرفین آن را امضا کردیم. این اضافه دریافت، چه حکمی دارد؟

› در فرض مذکور، اگر به معنای مهلت دادن و اضافه گرفتن باشد، ربا و حرام است؛ ولی اگر بدون مهلت دادن، مستأجر در ضمن عقد، ملتزم به پرداخت وجه معینی شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۳۴۴۷

› اگر کسی کلید مِلک و خانه اش را تحویل شخصی داده باشد و به خارج از کشور برود و دیگر برنگردد، این ملک چه حکمی دارد؟

› در هر صورت تا زمانی که مالک آن بر نگردد، امانت است و به صرف غیبت مالک، زمین از ملک او خارج نمی شود و اگر مالک از دنیا برود، باید خانه به ورثه او تحویل داده شود.

پرسش شماره ۱۳۳۸۳

› الف: برابر توافق شفاهی، نزد یکی از دوستان، با قرارداد مضاربه سرمایه گذاری نمودم و جهت تضمین، دو برابر، چک دریافت نمودم.
ب: با گذشت مدتی سود دهیِ مناسب، اکنون که آن سرمایه گذاری سود دهی ندارد، از او اصل پول و همچنین سود آن را برابر توافق، طلب کردم:
۱. آیا او شرعاً ضامن اصل پول و همچنین سود آن برابر توافق شفاهی است و باید به من پرداخت نماید؟
۲. اگر از طریق چک های تضمینی، اصل پول و همچنین سود آن را به دست آورم، آیا این کار من حلال است و مالک پول دریافتی می شوم؟

› ج۱) اگر اصل سرمایه موجود باشد، می توانید مطالبه کنید و اگر تلف شده باشد، و افراط یا تفریط نکرده باشد، حق مطالبه ندارید و نسبت به سود، اگر عدم سود دهی به دلیل افراط یا تفریط نباشد، حق مطالبهٔ سود ندارید؛ مگر آن که ضمن عقد، شرط کرده باشید؛ که در صورت عدم سود دهی ــ به هر دلیل ــ ، عامل، سود را از جانب خود تأمین کند.
ج۲) اگر بر اساس پاسخ اول عمل کنید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۲۹۴۷

› اجاره دادن مال غیر، بدون رضایت مالک، حتی اگر همسر مالک، اجاره دهد، حکمش چیست؟ آیا اجاره نامه باطل است؟

› در فرض مذکور اگر مالک، قرارداد اجاره را اجازه کند، صحیح است و در صورتی که اجازه نکند باطل است.

پرسش شماره ۱۲۷۱۹

› ۱. شخصی ملکی را اجاره کرده است؛ آیا در هنگام تخلیه می تواند حقی به عنوان کسب و پیشه یا سر قفلی از مالک دریافت کند؟
۲. آیا جواز شرعی بر امری که نه مورد توافق بوده و نه قصدی متباینا بین متعاملین سرقفلی وجود داشته، متصور است؟

› ج۱) در فرض مسأله که ظاهراً حق سرقفلی از مالک به مستأجر منتقل نشده، حق مطالبه چیزی را نخواهد داشت مگر طبق قوانین نظام اسلامی.
ج۲) به طور کلی اگر در ضمن عقد اجاره، شرط گرفتن مبلغی از موجر، هنگام تخلیه نشده است، مالک وظیفه ای ندارد.

پرسش شماره ۱۲۱۷۵

› ما سه نفر شریک هستیم، و به ترتیب ۵۱ درصد و ۲۴.۵ درصد و ۲۴.۵ درصد سهم هر یک از ما می باشد. شرکت، پول نیاز داشت و یکی از شرکا با مطرح کردن صدی سه درصد، ۵۰ میلیون تومان پول را برای شراکت آورده و ماهانه این درصد از پول را بستانکار می شود. آیا این نوع سود پول، صحیح است؟ اگر صحیح نیست، تکلیف چیست؟

› دریافت سود در قبال قرض دادن مبلغ مذکور، جایز نیست. به طور کلی در عقد مشارکت اگر شرکا، درصد سهم خود را از منافع حاصله، تعیین کرده باشند، سودهای به دست آمده بر اساس آن باید تقسیم شود وگرنه باید منافع را به نسبت سرمایه آوردهٔ هر یک، قسمت کنند.

پرسش شماره ۱۱۵۲۴

› آیا یک شخص مسلمان می تواند به فرزندش که مرتد است، وکالت در فروش اموالش را بدهد و این که توافق نامه ای که به واسطه وکالت از مسلمان بین شخص مرتد و یک شخص مسلمان دیگر در مورد یک ملک مشاع منعقد می شود چه حکمی دارد؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۱۴۰۲

› ۱.بعضاً مشاهده شده بعضی از مغازه داران، اجناس کیلویی خود را با ظرف یا جعبه آن کشیده؛ و پول جعبه را هم با قیمت جنس حساب می کنند این کار چه حکمی دارد؟
۲. مشاهده شده که بعضی از کشتارگاه ها قبل از فروش گوسفند زنده، به آن آب شور می دهند تا گوسفند به مقدار زیادی آب خورده و به وزن آن اضافه شود. این کار چه حکمی دارد؟
۳. آلمینیوم سازان جهت ساخت درب و پنجره، با جنس آلمینیوم، مقداری میلگرد با جنس آهن جهت پیچ نمودن آنها استفاده می کنند و موقع وزن نمودن، وزن آهن را هم به وزن درب اضافه کرده و پول آلمینیوم می گیرند؛ این چه حکمی دارد؟

› ج۳-۱) اگر مشتری می داند و با رضایت طرفین معامله انجام می شود، اشکال ندارد؛ در غیر این صورت جایز نیست.

پرسش شماره ۱۱۰۳۱

› اگر کسی توانایی معاملات ساده را دارد، ولی معاملات سخت را بلد نیست و در جاهایی هم ممکن است معامله غیر عقلایی انجام دهد، آیا سفیه محسوب می شود؟

› صِرف آنچه بیان شد، موجب سفیه بودن شخص نیست.

پرسش شماره ۱۰۸۳۷

› شخصی زمینی را فروخته و مشتری، مقداری از قیمت آن را پرداخت نکرده است؛ آیا بایع می تواند به خاطر تأخیر در پرداخت بخشی از قیمت، معامله را فسخ کند و قیمت پرداخت شده را پس دهد و زمین را پس بگیرد؟

› اگر زمین تحویل داده نشده و قرار بوده مشتری قیمت را فوراً بپردازد؛ فروشنده بعد از سه روز، خیار تأخیر دارد و در فرض تحویل زمین، چنانچه شرط شده باشد که نباید ثمن را تأخیر بیاندازد و اگر تأخیر انداخته، خیار داشته باشد؛ می تواند فسخ کند.

پرسش شماره ۱۰۶۳۰

› آیا خرید و فروش اجناس تعزیراتی، حلال است یا حرام؟

› اگر اموال مزبور، به حکم حاکم شرع یا با استناد به قانون جاری دولت اسلامی از مالک قبلی آن گرفته شده باشد، حکم غصب را ندارد و در اینصورت، خرید و فروش آن بلامانع است.

پرسش شماره ۱۰۱۳۷

› با کارگر شرط کردم که اگر از یکدیگر راضی نبودیم، یک هفته زودتر به یکدیگر خبر دهیم تا در کار او و من وقفه ای ایجاد نشود. با او شرط کردم اگر خلاف این رفتار کند و مثلاً امروز بگوید از فردا نمی آیم، نسبت به طلب باقیمانده حقوقش، حقی نخواهد داشت؛ دقیقاً شب اول ماه مبارک، بدون رعایت شرط، خبر داد که از فردا نمی آیم و از فردا نیامد. آیا کارگر مستحق اجرت است؟

› اگر کارگر، شرط مزبور را قبول کرده که چنانچه بدون خبر، کار را ترک کرد، نسبت به باقیمانده حقوقش حقی نداشته باشد، می توانید باقیمانده حقوق او را ندهید.

پرسش شماره ۹۹۷۵

› منزلی را اجاره داده ام و در پایان مدت قرارداد، مستأجر به قسمت هایی از خانه، آسیب وارد کرده است. آیا شرعاً مجاز به أخذ میزان خسارت وارد شده هستم و یا این که می توانم مستأجر را مکلّف به اصلاح خسارات نمایم؟

› در صورتی که مستأجر در نگهداری خانه کوتاهی کرده یا زیاده روی نموده است، ضامن خسارت می باشد که می توانید آن را اخذ نمایید؛ ولی نمی توانید او را مجبور به تعمیر کنید. البته اگر در ضمن عقد، شرط خاصی قرار داده شده یا توافقی برای اصلاح منزل صورت گیرد، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۹۸۵۳

› در ساختمانی هستیم که حیاط آن مشاع است. درخت آلبالویی دارد که مالک هیچ کدام از این سه واحد، آن را نکاشته اند؛ ولی آبیاری (از کنتور آب خودمان) و جمع کردن میوه اش را ما انجام می دهیم. حکم میوه اش چیست و مال چه کسی است؟

› اگر خانه را با درختِ کاشته شده در آن، خریداری کرده اید یا درخت به طور خودرو در آن به وجود آمده، درخت و میوه هایش

مال همه است. ولی اگر مِلک را بدون آن درخت خریده اند میوه ها مال صاحب درخت می باشد ولو از آب واحد شما آبیاری شده باشد و اگر صاحبش را نمی شناسید، حکم مجهول المالک را دارد که باید از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهید؛ هر چند مطابق احتیاط، آن است که با اذن حاکم شرع باشد.

پرسش شماره ۹۷۷۸

› بنده مدت هفت ماه در یک مؤسسه که به یکی از ادارات دولتی وابسته است، کار کردم. بعد از هفت ماه از طرف این مؤسسه به من گفته شد: «دیگر نیازی به حضور شما نیست.» در طول این مدت حقوقی هم پرداخت نشد. با پی گیری ای که کردم مشخص شد اصلاً مدیر اصلی اداره در جریان حضور من در این مؤسسه نبوده است. الآن هم گفته می شود چون شما با مؤسسه در ارتباط بوده اید، به ما ربطی ندارد. جنبه قانونی و کاری مؤسسه به گونه ای بود که نیاز به عقد قرارداد رسمی برای همان میزان حضور نبود و خود مؤسسه نیز کاملاً جنبه و وجهه رسمی دارد. اکنون حکم شرعی حقوق من چیست؟ آیا اداره اصلی مدیون است؟ چون من با توجه به اعتماد به آن اداره حضور یافتم یا مسئول مؤسسه که مرا به کار دعوت کرد؟

› کسی که شما را دعوت به کار کرده است، اگر از نظر قانونی مجاز به این دعوت از طرف مؤسسه بوده است، موسسه ضامن است و الا اگر دعوت کننده بدون اجازه قانونی چنین دعوتی را انجام داده است، خود وی ضامن حقوق شما است.

پرسش شماره ۹۲۶۱

› اینجانب مالک یک سوله کارگاهی هستم. یک نفر متقاضی اجاره ملک این جانب برای صنایع بافندگی می باشد. از آن جا که صنعت بافندگی نیاز به استقرار و عدم جابجایی دستگاه ها دارد، ایشان می خواهد ملک اینجانب را برای مدت پنج سال اجاره کند و در مورد مبلغ اجاره نیز پیشنهاد کرده که پس از پایان هر سال با افزایش مبلغی به اجاره سال اول مثلاً بیست درصد، اجاره سال جدید را پرداخت کند. آیا چنین اجاره ای از نظر شرعی صحیح است یا خیر؟

› در صورتی که در ابتدای عقد اجاره، مبلغ آن برای هر سال و مدت اجاره، دقیقاً مشخص باشد، اجاره مذکور اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۷۰۲۱

› آیا اجاره دادن یک خانه، با این شرط که مستأجر پولی را صرف تعمیر یا خرید وسایل خانه کند (مثلاً آب گرمکن و ...) که مبلغ آن با مبلغ چند ماه اجاره (زیر قیمت بازار) برابر است و دیگر اجاره‌ای گرفته نشود، صحیح است؟

› اگر طرفین قرارداد توافق کنند که مستأجر مبلغ معینی را بابت اجاره، صرف تکمیل یا تعمیر وسایل خانه کند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۶۴۵

› منزلی را اجاره کرده ام و هنگام عقد قرارداد و قبل از امضاء آن، از مالک، در مورد نم ساختمان سؤال‌کردم و مالک گفت نم ندارد؛ اما موقع تحویل متوجه شدم نم بسیار زیادی دارد که برای مریضی من و فرزندم، مُضر است.
الف: اگر مالک می دانسته و نگفته، آیا بنده «خیار تخلف از شرط» و حق فسخ یک طرفه اجاره را دارم یا نه؟
ب: اگر مالک نمی دانسته و همزمان با من متوجه شده، آیا بنده «خیار عیب» و حق فسخ یک طرفه معامله را دارم یا نه؟

› جاو۲) در هر صورت اگر خانه معیوب بوده، حق فسخ برای شما وجود دارد و این خیار عیب است. ضمن این که اگر خانه را به شرط نداشتن نم اجاره کرده اید، ولو مالک از آن اطلاع نداشته باشد، حق خیار تخلف از شرط نیز برای شما محفوظ است.

پرسش شماره ۶۱۶۴

› ۱. من آپارتمانم را یک ساله اجاره دادم و اجاره کامل آن را یک جا گرفتم. حال مستأجر می خواهد زودتر از موعد، مِلک را تخلیه کند. آیا باید برای روزهای باقیمانده از قرارداد، بقیه اجاره را به وی برگردانم یا نه؟
۲. آیا می توانم بر اجرای کامل قرارداد تأکید کنم؟

› جاو۲) تا زمانی که مدّت اجاره به پایان نرسیده، هیچ یک از دو طرف حق فسخ آن را بدون رضایت طرف مقابل ندارند؛ بنا بر این در فرض سؤال اگر توافق اولیه ای در بین نبوده است، مُلزم به پرداخت بخشی از اجاره نیستید.
البته توجه داشته باشید اگر مستأجر زودتر از موعد، خانه را تخلیه کرد، نمی توانید بدون اجازه ی او خانه را تا پایان مدت اجاره، به شخص دیگری اجاره دهید؛ زیرا منفعت یک ساله آن را اجاره داده اید.

پرسش شماره ۶۰۶۶

› بعضی از رستوران‌ها اصطلاحاً مِنو باز هستند، به این صورت که فروشنده پولی را (اول یا آخر) می‌گیرد و مشتری در مقابل پول ثابت و معینی که داده است، هر مقدار که بخواهد از غذاهایی که در دسترس او قرار گرفته است، استفاده می‌کند، در حالی که پیش از استفاده از غذاها نوع و مقدار غذاها را نمی‌داند و مجموع همه غذاها در اختیار همه مشتری‌ها قرار می‌گیرد. چنین روشی در رستوران‌ها از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

› اگر مالک غذاها، در مقابل گرفتن مبلغ معیّنی راضی باشد که مشتری از غذاها استفاده کند یا طرفین با یکدیگر مصالحه نمایند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۸۳۴

› شخصی آپارتمانی را به همسرش صلح کند، مشروط به عدم درخواست طلاق و در آن قید شود، که اگر درخواست طلاق داد، هیچ گونه حق مالکیتی نسبت به مورد مصالحه ندارد و زوج حق فسخ دارد. آیا این شرط و صلح، صحیح است؟

› در فرض مرقوم، صلح و شرط اشکال ندارد و در صورتی که زوجه درخواست طلاق کند، زوج می تواند قرارداد صلح را فسخ نماید.

پرسش شماره ۴۴۶۱

› شخصی را با مبلغ مشخصی اجیر کرده‌اند که درب و پنجره های ساختمانی را رنگ آمیزی کند و بندهای ساختمان را هم بکشد؛ ولی کار را نیمه تمام رها کرده و آن چه هم که انجام داده به نظر کارشناسان، کار غیر صحیح و غیر فنی بوده است. حال چقدر از اجرة المسمی باید به او پرداخت گردد؟

› اگر اجیر بوده است که کار خاصی را انجام بدهد و آن را انجام نداده، مستحق اجرت نمی باشد؛ ولی اگر قرار بوده که کاری را انجام دهد و شرط خاصی در ضمن قرارداد گذاشته شده، در این صورت اگر به شرط عمل نکرده است، حق فسخ دارند و بعد از

فسخ اجاره، اجرت المثل کاری را که انجام داده است را باید به او بدهند.

پرسش شماره ۴۲۶۲

› اینجانب خودرویی را از دوست و همکار خود به مبلغ پنجاه میلیون تومان خریدم و پس از حدود دو هفته و مراجعه به مکانیک، مشخص شد که موتور خودرو، ایراد اساسی داشته و بیش از ده میلیون تومان خرج دارد. حال با توجه به این که در قرارداد تنظیمی پیش از سند رسمی، ذکر شده است که خودرو صحیح و سالم بوده و حق فسخ خریدار محفوظ است، آیا پس از این مدت و انتقال رسمی، شرعاً مجاز به فسخ هستم؟ تکلیف شرعی فروشنده چیست؟

› در فرض سؤال اگر شما تغییری در خودرو نداده‌اید، بلکه فقط استفاده کرده‌اید، مخیّر هستید بین فسخ و ارش (تفاوت قیمت صحیح و معیوب)؛ اما اگر در آن تغییر و تحوّلی ایجاد کرده‌اید، حق فسخ ندارید، بلکه فقط حق ارش دارید.

پرسش شماره ۳۷۰۱

› پدری در شب عروسی پسرش، یک آپارتمان مسکونی به عروس و داماد هدیه کرده و از همان تاریخ در اختیار زوجین قرار داده است. آیا بعد از فوت داماد، پدر می‌تواند از هبه خود عدول کند و خانه را پس بگیرد؟

› نسبت به مقدار سهمی که مربوط به پسرش بوده و اکنون به ورثه رسیده است، نمی تواند از هبه خود برگردد؛ اما اگر عروس از خویشان نسَبی او نیست و تغییری در آپارتمان مزبور ایجاد نکرده اند، می‌تواند از سهم هبه خود به عروسش برگردد.

پرسش شماره ۳۱۵۷

› آیا معاملات کاغذی که در بازار طلا انجام می شود حلال است؟
"معامله کاغذی، معامله ای است که فرد خریدار، مقدار مشخصی طلا را به قیمت مشخصی از فروشنده می خرد و ثمن آن را پرداخت می کند؛ ولی بنا به توافق، طلا را دریافت نمی کند. در حقیقت حق تحویل گرفتن طلا را بنا به توافق طرفین ندارد. فرد

خریدار پس از مدتی که قیمت طلا افزایش می یابد، مقدار طلای خریداری شده را به فرد فروشنده می فروشد و فروشنده فقط مابه التفاوت آن را که در این معامله که سود خریدار بوده، پرداخت می کند".

› اگر مشروط به آن است که طلای خریداری شده هیچگاه به مشتری تحویل نگردد، چنین معامله ای باطل است و اگر مقصود، حیله ای برای توجیه ربا باشد، علاوه بر بطلان، حرمت هم دارد.

پرسش شماره ۲۶۲۰

› با یک نفر قرار گذاشتم که باری را به جایی برساند و در ازای آن، مبلغی را با وی شرط کردم و ضمن آن گفتم که از یک ساعت و نیم بیشتر نشود. اما فرد مورد نظر بار را پس از حدود سه ساعت و نیم از طریق یک واسطه به مقصد رساند. واسطه ادّعا می کند که نفر قبل به دلیل مشکلی که برایش پیش آمده، نتوانسته بار را زودتر برساند. ضمناً شرط زمان را، به واسطه، اطلاع نداده است. لازم به ذکر است که تأخیر پیش آمده، موجب خسارت به بنده نیز شده است. حال آیا مبلغ تعیین شده را باید به واسطه بدهم یا خیر؟

› اگر زمان مذکور به صورت شرط ضمن عقد اجاره بوده است و شما بعد از اطلاع از تخلف، راضی نشده اید، حق فسخ اجاره را دارید و در این صورت اجرت المثل عمل انجام شده را ضامن هستید.

پرسش شماره ۲۲۰۹

› پدر من چندین سال کشاورز بوده و آب و املاکی که روی آن کار می‌کردند از اداره اوقاف به صورت اجاره‌ای بوده است. بعد از رحلت پدرم، آیا فرزندان می‌توانند چیزی تحت عنوان سرقفلی از آب و املاک اجاره‌ای را بدون این که به اصل و نیت واقف صدمه‌ای وارد شود، به فروش برسانند و آب و املاک اجاره‌ای را به فرد دیگری واگذار نمایند؟

› در فرض سؤال، اگر مرحوم پدرتان آب و املاک را اجاره کرده، تا پایان مدت اجاره، در اختیار ورثه می‌ماند و ورثه حق اجاره دادن به دیگری را ندارند. اما اگر مرحوم پدرتان سرقفلی زمین را خریده، به ورثه منتقل می‌شود و می‌توانند از اوقاف آن را مطالبه کنند و یا به دیگری منتقل نمایند. البته اگر منظور شما، حق کسب و پیشه است، حق کسب و پیشه، حق ثابتی در شرع نیست؛ بلی، اگر در این باره در جمهوری اسلامی مقرراتی باشد؛ مراعات آن لازم است.

پرسش شماره ۲۲۰۴

› پدری هنگام حیات، زمین‌های خود را بین فرزندانش تقسیم و به ایشان واگذار کرده؛ اما شرط واگذاری به هر کدام را، این قرار داده که در آینده اگر هر کدام از فرزندان بخواهد زمین را بفروشد، حتماً باید به دیگر فرزندان بفروشد نه به شخص دیگری.
لطفاً پاسخ فرمایید:
۱. آیا شرط مذکور، نافذ است یا خیر؟
۲. در صورت نافذ بودن شرط، اگر فرزندی قصد فروش داشت ولی فرزندان دیگر، خریدار نبودند؛ تکلیف وی چیست؟ آیا می‌تواند به شخص دیگر بفروشد؟
۳. در صورت نافذ بودن، آیا این شرط، فقط در مورد فرزندان نافذ است یا نسل‌های بعد نیز باید شرط را رعایت کنند؟

› ج۱) هبه با شرط یاد شده، اشکال ندارد و لازم الإجرا است.
ج۲) چنانچه در ضمن هبه، شرط نموده و فرزندان قبول نموده اند، باید به شرط عمل شود.
ج۳) شرط مذکور، فقط در مورد فرزندان نافذ است.

پرسش شماره ۱۹۲۸

› اگر کارگری در عین رعایت دقت و توجه، سهواً به مال صاحب کار، آسیبی وارد کند، آیا ضامن است و باید خسارت آن را پرداخت کند؟

› اگر از جمله ابزارهایی است که جهت انجام کار، در اختیار او قرار گرفته، در صورتی که در حین کار بوده و افراط و تفریط نکرده و شرطی هم بر ضمان نشده باشد، ضامن نیست. اما اگر مسئولیت تعمیر آن ابزار را داشته است، ضامن است هرچند بدون افراط و تفریط بوده باشد مگر آن که طبیعت کار اقتضای این خسارت را داشته است.

پرسش شماره ۱۱۹۸

› آیا یک شخص مسلمان زاده که تغییر دین داده و از اسلام روی برگردانده و با توجه به احکام فقهی و حقوقی که در مورد مرتد فطری در نظر گرفته شده است، آیا برای این که وکیل یک مسلمان باشد، اهلیّت دارد و وکالت این شخص صحیح است؟

› وکالت مرتد از مسلمان، در مواردی که وکالت کافر صحیح است، به خودی خود اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۱۷۵

› برای ساخت خانه عالم مسجدی، از یکی از ارگان های دولتی مبلغی گرفتیم؛ اما برای تکمیل این بنا تصمیم گرفتیم آن را چند سالی اجاره دهیم و پول اجاره را از پیش گرفتیم و خرج خود خانه عالم کردیم تا آماده شد. حال آیا برای اسکان فردی که اجاره کرده است (و اتفاقاً به خاطر امور مسجد اجاره کرده) اشکال شرعی وجود دارد؟

› اگر ارگان دولتی پول داده است به شرط این که خانه عالم ساخته شود، نباید آن را بدون اجازه آن ارگان، اجاره دهید و استفاده دیگران (غیر از عالم) به هر عنوانی از آن جایز نیست.

پرسش شماره ۹۳۰

› گاهی فروشنده هنگام فروش، برای سفارش کالایی که خریدار تقاضا می کند، بیعانه می گیرد و بقیه پول را هنگام تحویل کالا دریافت می کند. البته قیمت کالا هنگام تحویل با قیمت زمان سفارش، ممکن است مقداری کمتر یا بیشتر شود. آیا این معامله صحیح است؟

› اگر صِرفاً بیعانه گرفته باشد و هنگام تحویل، خرید و فروش صورت بگیرد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۳۲

› در پایان مدت قرارداد اجاره، صاحب خانه پول قرض الحسنه مرا نمی دهد. به من هم گفته، چون قرارداد شما تمام شده، ماندن تو در خانه غصب است. من از خانه بیرون آمدم. الآن دو ماه است که درگیرم. آیا می توانم برای سال های آینده در قرارداد شرط

کنم اگر صاحب خانه در انتهای موعد، قرض مرا پس ندهد، خانه اش را گرو و رهن برای قرض خودم بگیرم؟

› شرط گرو گرفتن خانه در ضمن عقد، اشکال ندارد، ولی بدون اجازه مالک، نمی توانید در آن تصرف کنید.

پرسش شماره ۵۸۷

› اجاره موتور برقی که مستأجر شرط بی صدا بودن آن را گذاشته، ولی موجر، موتور برق صدادار به مستأجر داده است، آیا اجاره صحیح است یا باطل؟

› قرارداد اجاره صحیح است، هرچند مستأجر، حق فسخ آن را دارد.

پرسش شماره ۴۸۶

› اگر خریدار، پول جنسی را که بر ذمّه خریده است، بخواهد از حرام بدهد؛ در دو صورت ذیل، آیا معامله صحیح است یا باطل؟
۱. اگر خریدار از اول معامله، قصدش این باشد که پول جنسی را که بر ذمه خریده، بعداً از حرام بدهد؟
۲. اگر خریدار از اول معامله، قصدش این نباشد، ولی بعداً از حرام بدهد؟

› جا و۲) معامله صحیح است.

پرسش شماره ۴۸۵

› اگر در یک منزل چند طبقه، دو نفر به صورت مشاع شریک باشند و یکی از شرکا در یک طبقه ساکن باشد و مانعی از سکونت شریک دیگر نباشد، آیا با صِرف عدم رضایت آن شریک، تصرف شریک ساکن در منزل در حکم غصب است؟

› حکم غصب را دارد.

پرسش شماره ۳۹۲

› ۱. شخصی ملکی را ابتدا به پسرش و سپس به بیع فضولی، به همسرش می فروشد. پسر قبل از اجازه یا رد، فوت می کند. تکلیف چیست؟ آیا مادر می تواند به نسبت سهم ارث خود معامله را تنفیذ کند؟
۲. در فرض مذکور اگر دیون متوفی، مستوعب ترکه او باشد، آیا ورثه حق دارند معامله فضولی را تنفیذ نمایند؟ رد یا اجازه معامله فضولی در جایی که مالک، بدهکار است، بر عهده کیست؟ اگر دَین بعد از معامله فضولی، محقق شده باشد، آیا طلبکار می تواند معامله فضولی را به هم بزند؟

› ج۱) طبق فرض، مادر متوفی، می تواند نسبت به سهم خود، آن معامله فضولی را اجازه کند؛ لکن مشتری خیار تبعّض (اختیار فسخ معامله که ناشی از تبعیض و تجزیه در مورد معامله است) دارد.
ج۲) در فرض استیعاب دَین، ورثه نسبت به اجازه یا رد، حقی ندارند و فرقی بین تقدّم و تأخّر دَین بر عقد فضولی نیست.

پرسش شماره ۳۱۳

› آیا در زمان معامله‌ی خرید و فروشی که به صورت نسیه (مثلاً مهلت یک ماهه) انجام می‌شود، می‌توان با خریدار توافق کرد که اگر در سر موعد پول جنس را پرداخت نکرد، درصد مشخصی برای ماه‌های دیگر اضافه کند؟

› در فرض سؤال گرفتن درصد مذکور اگر به معنای مهلت دادن و اضافه گرفتن باشد، حرام است ولی اگر در قبال تخلف از تعهد پرداخت به موقع باشد، اشکال ندارد و لازم الاجرا است.

پرسش شماره ۱۹۷

› در عقد مضاربه، اشتباهاً و از روی جهل به شرایط معامله، ماهانه مبلغی ثابت به عنوان سود قرار داده شده است؛ اگر مبلغ

مزبور ربا بوده باشد، طرفین چگونه می توانند جبران کنند؟

› در فرض مذکور، عقد مضاربه باطل بوده و تمام سود برای سرمایه‌گذار است و فقط اجرت المثل باید به عامل پرداخت شود، البته این در صورتی است که سود به مقداری باشد که بر فرض صحت مضاربه، سهم او مساوی اجرت المثل یا بیشتر باشد و اما در صورت نداشتن سود یا کمتر بودن سهم او از اجرت المثل، چنانچه جاهل به فساد بوده اند احتیاط واجب مصالحه است.

پرسش شماره ۱۲۱

نذر، قسم و عهد

› اگر کسی با صیغه صحیح شرعی نذر کرده باشد که مبلغی را در راه خدا بپردازد و مورد پرداخت را مشخص نکرده باشد و فقط همین را گفته باشد که در راه خدا بپردازد، آیا می تواند آن مبلغ را برای رضای خدا در راه صله ارحام یا شاد کردن دوستان و عزیزانش خرج کند و مثلاً برای آن ها خوراکی یا لباس و... بخرد؟

› اگر متعارف و یا انصرافی در بین باشد، طبق آن عمل شود؛ در غیر این صورت مصرف کردن در موارد مذکور اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۳۱۹۷

› چنانچه کسی تعدادی صلوات را تا زمان خاصی نذر کند که انجام دهد، و سپس بدون انجام دادن آن، زمانش تمام شود: (از روی فراموشی، نه از روی عمد و اختیار)
۱. باید قضای آن را انجام دهد؟
۲. باید کفاره بدهد؟

› در فرض سؤال، اگر نذر برای زمان خاصی بوده، و انجام آن را فراموش کرده باشد، هیچ تکلیفی اعم از قضا و یا کفاره ندارد و نذر هم منحل می شود.

پرسش شماره ۷۲۳۹۵

› آیا می توان مبلغ ماهیانه که به قصد و نیّت امام زمان (عج) کنار گذاشته می شود، را به گروهی که فعالیت تبیین و روشنگری دارند، پرداخت کرد؟

› صرف قصد و نیت در فرض سؤال، وظیفه ای بر عهده مالک پول نمی آورد؛ بنا بر این نسبت به مصرف آن اختیار با شما می باشد؛ اما اگر چنانچه صیغه شرعی نذر با شرایط آن خوانده شده باشد، مثل سهم امام ع مصرف کنید. (و به نماینده مرجع تقلید خود تحویل دهید.)

پرسش شماره ۷۰۸۳۶

› در کفاره حنث قسم، جهت پوشاندن فقیر، یک پیراهن کافی است یا لباس کامل (از جمله شلوار)، منظور است؟

› برای پوشاندن فقیر لازم است عرفاً لباس شمرده شود؛ ولی نباید پاره یا ساییده باشد که با استفاده پاره شود و اکتفا کردن به پیراهن یا شلوار جایز است. ضمناً کلاه، کمربند، کفش و جوراب کفایت نمی کند و احتیاط مستحب است که به یک لباس - مخصوصاً مانند شلوار یا پیراهن کوتاه،- اکتفا نشود و بهتر است کمتر از پیراهن با شلوار نباشد.

پرسش شماره ۷۰۸۳۲

› خیریه ای فرهنگی هنری در راستای عمل به گسترش مسائل فرهنگی هنری و بورسیه افراد مستعد در مناطق کم برخوردار و محروم فعالیت می نماید و در همین زمینه اقدام به جمع آوری نذورات فرهنگی از عموم مردم با همین عنوان می نماید. آیا جایز است مبلغی از این نذورات را جهت هزینه عوامل اجرایی و دفتری به نسبت عرف و تحت عنوان حقوق پرداخت نمود؟

› مصرف نذورات در فرض سؤال تابع قصد افرادی است که آن را طبق نذر شرعی خود پرداخته اند؛ بنا بر این چنانچه یقین ندارید که نذر آنها به نحوی بوده که شامل عوامل اجرائی هم بشود، دادن از نذورات جمع آوری شده به عوامل اجرائی جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۲۹

› اگر کسی نذر شرعی با خواندن صیغه مخصوص آن داشته باشد که هر پنجشنبه را تا یکسال روزه بگیرد، چنانچه کفاره روزه عمد بر عهده اش باشد، آن ۳۱ روز پشت سر هم را چگونه باید انجام دهد؟ اگر نذرش تا آخر عمر باشد چه طور؟

› اگر به صورت مطلق نذر کرده است که هر پنجشنبه روزه بگیرد، با انجام روزه ی کفاره نیز عمل به نذر محقق می شود.

پرسش شماره ۷۰۲۰۸

› ۱. کسی که برای شخص سیدی نذوراتی می داده است، پس از فوت سید این نذورات متعلق به کیست؟ برای وارث سید یا خیرات برای شخص سید؟
۲. نذوراتی که بعد از فوت یا قبل از فوت ایشان انشاء شده، ولی بعد از فوت، نذر ادا شده، متعلق به کیست و نوع مصرف آن کدام است؟

› ج۱) نسبت به اموالی که با شرایط شرعی و صیغه مخصوص، نذر شده اند احتیاط در این است که به ورثه او داده شود.
ج۲) اگر پرداخت مال نذر شده بعد از فوت سید واجب شده است، مال را در امور خیر به قصد رسیدن ثواب آن، به سید متوفی، مصرف کنند.

پرسش شماره ۶۹۷۳۷

› ۱. کفاره شکستن نذر چه مقدار است؟
۲. کفاره شکستن قسم چه مقدار است؟
۳. کفاره شکستن عهد چه مقدار است؟

› ج۱و۲) کفاره شکستن نذر و قسم عبارت است از: آزاد کردن یک بنده یا به ده فقیر طعام دادن (به هر فقیر ۷۵۰ گرم نان، آرد، برنج و مانند آن) یا پوشاندن آنها، در صورت عدم تمکن از انجام موارد گذشته، باید سه روز روزه بگیرد.
ج۳) کفاره شکستن عهد مانند کسی است که یک روز از ماه رمضان را عمداً افطار کند، که عبارت است از: آزاد کردن یک بنده یا گرفتن شصت روز روزه و یا اطعام شصت فقیر که می تواند به جای آن به هر فقیر ۷۵۰ گرم نان، آرد یا برنج و مانند آن بدهد.

پرسش شماره ۶۹۱۴۴

› اگر نذر کننده، قبل از ادای نذر، فوت کند، آیا ورثه وظیفه‌ای دارند؟ (به عنوان مثال نذر کرده بود، اگر فلان کار درست شود، برای خدا بر من است که گوسفندی ذبح کنم؛ بعد از درست شدن کارش و قبل از ادای نذر، فوت می کند.)

› در فرض سؤال، اگر نذر مزبور شرعی و همراه با صیغه نذر بوده است، باید قبل از تقسیم ارث، تمامی دیون از جمله نذر را از اصل مال متوفی پرداخت کنند، سپس باقیماندهٔ اموال را بین ورثه تقسیم نمایند.

پرسش شماره ۶۸۹۳۵

› کسی عهد کرده است، چنانچه سیگار کشید، روز بعد را روزه بگیرد؛ اگر فرد مزبور عمداً سیگار بکشد ولی فردا به صورت ضروری یا غیر ضروری به سفر برود، تکلیفش چیست؟

› رفتن به مسافرت ولو به صورت غیر ضروری اشکال ندارد، اما باید قضای روزه را بگیرد.

پرسش شماره ۶۶۱۸۴

› من نذر کردم که اگر یک اتفاقی افتاد، ۱۰۰۰ صلوات بفرستم و بعد از نذر، آن اتفاق افتاد و من نذرم را ادا کردم؛ اگر بعد از ادای نذر دوباره آن اتفاق بیفتد، آیا من باید مجدداً به نذر خود، عمل کنم یا این که همان یک بار، نذر را تمام می‌کند؟ آیا این طور نذر برای همیشه جاری خواهد بود؟

› در فرض مذکور، به نذر وفا کرده اید و تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۶۱۵۱۲

› کسی قسم خورده که فعل حرامی را ترک کند؛ اگر حنث قسم کند و فعل حرام را تکرار کرد، آیا باید دوباره کفاره دهد؟

› لازم نیست دوباره کفاره بدهد.

پرسش شماره ۶۰۶۸۷

› در دوران دانشجویی نذر کردم که اگر فلان عمل لغو را مرتکب شدم، مبلغ معینی صدقه بدهم و صیغه نذر را هم خواندم. این در حالی بود که با توجه به این که اگر این نذر را به پدرم می‌گفتم به احتمال زیاد راضی نبودند. اکنون که ایشان از دنیا رفته‌اند آیا عمل به آن نذر بر من واجب است؟

› نذر فرزند مشروط به اذن پدر نیست و منع او هم تأثیری ندارد، بنابر این اگر صیغه نذر با شرایط آن خوانده شده باشد، عمل به آن واجب است.

پرسش شماره ۵۷۹۷۸

› اگر صیغه نذر جاری شده باشد، آیا قبل از وقوع منذور، می‌توان از نذر عدول کرد و منصرف شد یا این که باید در صورت وقوع منذور به نذر عمل کرد و یا کفاره داد؟

› اگر با شرایط شرعی صیغه نذر جاری شده باشد، عدول از آن صحیح نیست و بعد از وقوع منذور، باید به نذر عمل شود.

پرسش شماره ۵۷۶۳۷

› ۱. اگر صیغه نذر به عربی گفته شود ولی کاری که می‌خواهیم انجام بدهیم یا ترک کنیم به فارسی گفته شود، درست است؟ اگر انجام ندهیم، باید کفاره بدهیم؟ مثلاً به این شکل: «الله علیَّ، که از این به بعد، نماز اول وقت بخوانم.»
۲. آیا دختری که مجرّد است ولی استقلال مالی دارد، برای گفتن صیغه قسم، اذن پدر لازم دارد؟ آیا می‌تواند به این شکل قسم بخورد: «اُقسِم باالله که هر ماه ۲۰۰ هزارتومان از حقوقم را به فقرا می‌دهم.»

› ج۱) اشکال ندارد و شکستن آن هم موجب کفاره است.
ج۲) نسبت به اجازه پدر برای قسم خوردن، احتیاط رعایت شود. در هر صورت با وجود سایر شرایط، صیغه قسم به نحو مذکور در سؤال اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۶۵۷

› در مورد اجازه نذر مالی، از شوهر می‌توان یک اجازه کلی برای همه موارد گرفت یا هر مورد بایستی تک به تک مطرح و اجازه گرفته شود؟

› زن می‌تواند یک اذن کلی بگیرد.

پرسش شماره ۵۳۲۸۷

› اگر من بخواهم کفاره شکستن چهار قسم را بدهم، آیا می‌توانم برای آن چهار بار، لباس هایی را که نیاز ندارم به کسی بدهم که فقرا را می‌شناسد و آن لباس ها را به ۱۰ فقیر بدهد؟

› اشکالی ندارد؛ اگر لباس‌ها قابلیت استفاده دارد و صدق پوشش می کند، برای هر قسمی که شکسته اید، ده فقیر را بپوشانید.

پرسش شماره ۵۲۹۸۰

› کسی که نذر شرعی کرده تا ۴۰ روز زیارت عاشورا بخواند، اگر یک روز را یادش برود و به نذر عمل نکند، وظیفه اش چیست؟

› چنانچه ۴۰ روز معین از یک سال مشخص را نذر کرده، احتیاط در این است که عمل را تا روز چهل و یکم ادامه دهد؛ اما اگر چهل روز پی در پی و غیر معین را نذر کرده، احتیاط در این است که از اول به صورت پی در پی انجام دهد.

پرسش شماره ۵۲۹۶۴

› آیا فردی می‌تواند به دیگری بگوید که تو به جای من نذر کن و در صورت برآورده شدن حاجتم، هر چه نذر کرده باشی، من ادا می‌کنم؟

› اگر به دیگری وکالت در نذر داده باشد و وکیل هم صیغه نذر را بخواند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۲۷۰۷

› آیا نذر غیر مسلمان صحیح است؟ یعنی اگر غیر مسلمان در زمان کفر خود انجام یا ترک کاری را نذر کرد (مثل برخی مسیحیان یا یهودیان که برای امام حسین علیه السلام نذر می کنند) و بعد اسلام آورد، آیا باید به نذرش عمل کند و اگر عمل نکرد، باید کفاره بدهد؟

› اگر صیغه نذر را با شرایط شرعی آن خوانده باشد، عمل به آن واجب است.

پرسش شماره ۵۱۲۱۹

› ۱. نذری کردم و به صورت کاملاً صحیح صیغه نذر را خواندم؛ نذری که کردم هنوز برآورده نشده است و چون قبول نشده است، چیزی بر من واجب نیست؛ می خواهم شرطی که برای نذر گذاشته ام را کلاً تغییر بدهم و حتی مواردی که درصورت برآورده شدن حاجت بر من واجب می‌شود هم می‌خواهم تغییر بدهم به عنوان مثال من نذر کردم که اگر به درآمد ماهانه ۲۰ میلیون از این سیستم رسیدم در روز اربعین به ۲۰۰ نفر غذا بدهم؛ حال می‌خواهم مثلاً نذری که در بالا گفتم را تغییر بدهم به اینصورت که هم اون ۲۰ میلیون را تغییر بدهم و هم ۲۰۰ نفر غذا را کلا با موارد دیگر عوض کنم، این را چطور باید تغییر بدهم؟
۲. این که من در هنگام بیان نذر، چند بار صیغه نذر را گفتم، آیا عمل به نذر برای من چند برابر می‌شود؟

› ج۱) به طور کلی اگر نذر با شرایط شرعی آن از جمله صیغه نذر شرعی که در رساله‌ها آمده است محقق شود، حتی در فرض سؤال امکان تغییر آن نیست.
ج۲) اگر قصدتان همان نذر اول بوده است، عمل به آن چند برابر نمی‌شود.

پرسش شماره ۵۰۸۴۱

› خانمی نذر کرده است اگر حاجتش برآورده شد النگوی خاصی را در راه خدا بدهد؛ اما قبل از بر آورده شدن حاجت، النگو را می‌فروشد. آیا در صورت گرفتن حاجت، قیمت یا مثل را بدهکار است یا باید کفاره نذر را بدهد؟

› اگر صیغه مخصوص نذر* را نخوانده است، تکلیفی ندارد؛ اما اگر صیغه نذر را با شرایط شرعی آن خوانده است، در صورت امکان باید النگو را پس بگیرد و به نذر خود عمل کند و اگر نمی‌تواند پس بگیرد، بنا بر احتیاط واجب باید بدل (مثل و اگر موجود نیست، قیمت) آن النگو را در راه خدا بدهد و کفاره شکستن نذر نیز به عهده‌اش آمده است.
---
* صیغه نذر عبارت است از« الله علیّ أن افعل کذا...» و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از «برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم» و اگر بگوید: "برای خدا نذر می‌کنم فلان کار را انجام دهم"، بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت "نذر می کنم" نذر شرعی محقق نمی‌شود.

پرسش شماره ۵۰۷۲۰

› آیا ادای نذر، قبل از برآورده شدن آن، اشکال دارد؟

› اگر نذر شرعی مشروط به برآورده شدن حاجتی باشد، ادای آن قبل از تحقق حاجت، کفایت نمی‌کند و در صورت تحقق آن، باید به نذر عمل شود.

پرسش شماره ۵۰۱۴۰

› با خدا عهدی بسته بودم که متأسفانه آن را شکستم، اما توانایی بر کفاره ندارم ولی می توانم صدقه بپردازم. آیا صدقه دادن کافی است؟

› اگر صیغه مخصوص عهد* را نخوانده اید، تکلیفی ندارید؛ ولی اگر صیغه مخصوص عهد خوانده شده و عمداً آن را شکسته اید باید یا دو ماه روزه بگیرید که ۳۱ روز آن پشت سر هم باشد و یا اینکه شصت فقیر را غذا بدهید** . البته باید توجه داشت که لازم نیست به صورت یک جا این موارد به فقیر داده شود و می توانید به صورت تدریجی هم انجام دهید. اگر کسی هیچ یک از دو موردی را که برای کفاره مخیر است، نتواند انجام دهد، باید به هر تعداد فقیر که قادر است، غذا بدهد و احتیاط آن است که استغفار هم بکند و اگر به هیچ وجه قادر بر غذا دادن به فقرا نیست، کافی است که استغفار کند، یعنی با دل و زبان بگوید: اَستَغفِرُ اللهَ (از خداوند بخشایش می‌طلبم).

---

* صیغه عهد به زبان عربی: «عاهدت الله ...» یا «علیّ عهد الله...» به زبان فارسی: «با خدا عهد می کنم که...» یا «بر من است عهد خدا که...».

** غذا دادن به شصت فقیر را می‌توان به دو صورت انجام داد:

۱. با غذای آماده آنان را سیر کرد.

۲. به هر نفر ۷۵۰ گرم (یک مُد) گندم، آرد، نان، برنج یا سایر مواد غذایی داد.

پرسش شماره ۴۸۳۸۴

› ۱. در کفاره قسم مقدار و ملاک پوشاندن فقیر چیست؟ آیا یک پیراهن یا یک شلوار کافی است یا باید یک دست پیراهن و شلوار باشد؟

۲. آیا باید لباس مخصوص خارج از منزل باشد یا لباس داخل منزل و لباس راحتی نیز کفایت می کند؟

› ج۱) باید آنچه به فقیر داده می شود، عرفاً لباس محسوب شود و بدن را بپوشاند. برای هر فقیر یک شلوار هم کافی است، ولی احتیاط مستحب آن است که با پیراهن باشد.

ج۲) تفاوتی ندارد.

پرسش شماره ۴۷۵۵۶

› اگر کسی به صورت اشتباهی عهد شرعی را نقض کند، آیا باید کفاره بدهد؟

› در فرض سؤال اگر از روی غفلت و سهواً خلاف عهد شرعی عمل شده باشد، عهد شکسته نمی شود و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۴۶۹۱۰

› آیا می توان کفاره را به شماره حساب خیریه واریز کرد؟ آیا حتماً باید گفته شود که این پول، صرف طعام شود؟

› در اطعام، طعام و پوشاندن فقیر، دادن پول کفاره کفایت نمی کند؛ مگر این که اطمینان داشته باشید که مسئولین خیریه به وکالت از شما آن چیزی را که در نظر دارید، می خرند و به فقرا می دهند.

پرسش شماره ۴۶۴۶۴

› اگر کسی عملی را در ذهن داشته باشد و بعد بگوید به خدا قسم کاری که در ذهن دارم را انجام می دهم، آیا صحیح است؟

› اگر کاری را که در نظر گرفته است مرجوح نباشد، باید به قسم عمل کند.

پرسش شماره ۴۶۴۱۳

› شخصی نذر کرده، بعد از رفع مشکل به فردی کمک مالی کند، در حالی که مشکل حل شده ولی فرد مورد نظر فوت شده است. تکلیف چیست؟ آیا باید مال را ورثه بدهد؟

› اگر صیغه مخصوص نذر* را ـ که در رساله های عملیه ذکر شده ـ نخوانده است، عمل به آن واجب نیست و اختیار آن با خود او است؛ اما اگر نذر را با صیغه شرعی انجام داده، در فرض سؤال، باید مال مورد نظر را بنابر احتیاط واجب به ورثه او بدهد.

---

* صیغه نذر عبارت است از «لله علیّ أن افعل کذا...» و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از « برای خدا بر من است

که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت "نذر می کنم"، نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۴۵۹۹۸

› کسی که نذر شرعی کرده است تا قرآن بخواند، اگر موقع تلاوت قاری قرآن، به قرآن نگاه کند و گوش دهد، آیا عمل به نذر محقق می شود؟ یا باید از روی قرآن تلاوت کند تا نذر ادا شود؟

› اگر نذر، "خواندن قرآن" بوده، با تلاوت، نذر ادا می شود و صرف نگاه و گوش دادن به قرآن، کافی نیست.

پرسش شماره ۴۴۵۴۶

› گوسفندی برای درمان فرزندم نذر کردم؛ آیا می توان قیمت گوسفند را برای خرید جهیزیه مستمند هزینه کرد؟

› اگر صیغه مخصوص نذر را نخوانده‌اید، اختیار با خودتان است و اگر خوانده شده باید بر طبق نذر عمل شود و پرداخت پول آن در مورد سؤال کافی نیست.

پرسش شماره ۴۴۴۰۷

› شخصی در احساسات و هیجانات، زیاد نذر می کند که ادای آن سخت است؛ تکلیف چیست؟

› اگر شرایط نذر* را رعایت کرده است، صرف نذر در احساسات و هیجانات حتی اگر مقداری سخت باشد موجب ساقط شدن وظیفه نمی شود.
---

*شرایط انعقاد نذر عبارتند از:
۱. صیغه نذر: در انعقاد نذر، صرف نیت کافی نیست و ذکر صیغه لازم است (که در رساله های عملیه بیان شده است).
۲. متعلق نذر (آنچه در نذر بیان شده انجام یا ترک آن) باید رجحان داشته باشد.
۳. باید متعلق نذر مقدور ناذر باشد و مشقت فراوان یا ضرر قابل توجه نداشته باشد؛ مثلاً کسی که روزه برایش ضرر دارد، نمی‌تواند نذر کند که روزه بگیرد یا کسی که توان راه رفتن ندارد، نمی‌تواند نذر کند که با پای پیاده به کربلا برود.
۴. شخص نذر کننده باید بالغ، عاقل، دارای اختیار و دارای قصد باشد و همچنین اگر در مورد مال خود نذر کرده، محجور (مثل سفیه یا مفلس) نباشد. همچنین صحت نذر زنی که با شوهر خود زندگی می کند، منوط به اجازه شوهر است.

پرسش شماره ۴۴۱۷۸

› نذر کردم برای خدا که اگر اتفاق خوبی در زندگی ام ایجاد شود، هفت جزء قرآن را تا زمان معینی حفظ کنم. به خاطر خدمت سربازی و عدم آمادگی و شرایط روحی نتوانستم به نذر عمل کنم. تکلیف چیست؟

› اگر در نذر، عبارت مذکور در سؤال را به زبان گفته اید، بنابر احتیاط واجب باید به نذرتان عمل می کردید و اگر امکان این کار وجود داشت و به نذر عمل نکرده باشید، بنا بر احتیاط واجب باید کفاره بدهید. کفاره عمل نکردن به نذر، اطعام ده فقیر و یا پوشاندن آنهاست و در صورتی که نتوانید، باید سه روز روزه بگیرید که بنابر احتیاط پشت سر هم باشد.

پرسش شماره ۴۳۳۵۸

› اگر برای فرج امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) سه روز روزه نذر شود، آیا صحیح است، یا باید نذر به خاطر روا شدن حاجتی باشد؟

› اگر نذربا صیغه مخصوص* خوانده شود، عمل به آن واجب است و تخلّف از آن کفاره دارد چه معلّق به شرط و تحقق حاجتی باشد و چه منجّز و بدون شرط باشد.
---
* صیغه نذر عبارت است از «لله علیّ أن افعل کذا...» و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از « برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت "نذر می کنم"، نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۴۲۱۲۶

› اگر کسی نذر کند که مثلاً کاری را هر روز انجام دهد و پس از مدتی از نذر خود پشیمان شود، آیا می تواند آن را ترک کند؟

› اگر صیغه* نذر خوانده نشده تکلیفی ندارد و اختیار با خود شخص است؛ ولی اگر صیغه مخصوص نذر را با رعایت همه شرایط آن خوانده است عمل به آن لازم است و در صورت تخلف از نذر کفاره دارد. کفاره شکستن نذر عبارت است از اطعام ده فقیر یا پوشاندن آنها و در صورت عدم تمکن سه روز، روزه گرفتن می‌باشد. بله اگر پشیمانی از نذر به خاطر آن باشد که دیگر انجامش کار نیک و خوبی محسوب نشود مثلاً باعث ترک واجبی شود یا موضوع نذر، از بین رفته باشد، در این موارد اشکالی ندارد.

---

* صیغه نذر عبارت است از «الله علی أن افعل کذا...» و می تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از «برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم، بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت نذر می کنم، نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۴۱۷۷۰

› در اوایل سن تکلیف بعد از هر نماز، ۱۴ صلوات نذر کردم، اما اکنون ادای نذر به ویژه بعد از نوافل و نماز شب، برایم سخت شده است. آیا می توانم در نمازهای مستحبی، به نذر مذکور عمل نکنم؟

› اگر صیغهٔ مخصوص نذر را نخوانده‌اید، اختیار آن با خود شما است. اما به هر حال اگر نذر صحیح شرعی با صیغهٔ مخصوص نذر* محقق شده است، باید به آنچه که نذر کرده اید عمل کنید مگر اینکه از عمل به نذر ناتوان شوید که در اینصورت عمل به آن واجب نیست.

---

* صیغه نذر عبارت است از «الله علیّ أن افعل کذا...» و می‌توانید ترجمه آن را بگویید که عبارت است از « برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت "نذر می کنم"، نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۴۱۴۵۹

› ۱. به نام «خداوند» قسم خوردم که تا پایان عمر خودارضایی را ترک کنم. آیا قسم مذکور صحیح است؟ کفاره قسم چه مقدار است؟
۲. در صورت پرداخت کفاره قسم، آیا عذاب اخروی هم دارد؟

› ج۱) قسم مذکور، صحیح است و در صورت شکستن آن کفاره لازم است. کفاره قسم عبارت است از اطعام ده فقیر یا پوشاندن آنها، و در صورت عدم تمکن از این دو، سه روز روزه بگیرید.
ج۲) باید علاوه بر کفاره، توبه واقعی صورت بگیرد.

پرسش شماره ۴۱۴۱۵

› به زبان فارسی نذر کردم که اگر حاجتم برآورده شود، فلان شی را می خرم. آیا می توان به جای خریدن، پول آن را بدهم و یا می توان نذر را تغییر داد؟

› اگر صیغه مخصوص نذر* را نخوانده‌اید، اختیار آن با خود شما است؛ ولی اگر صیغه نذر را ولو به صورت فارسی خوانده باشید، باید طبق آن عمل کنید و تغییر و تبدیل آن جایز نیست.
---
* صیغه نذر عبارت است از «لله علیّ أن افعل کذا...» و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از « برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت "نذر می کنم"، نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۴۱۱۱۲

› نذر کردم که با یکی از دوستان بنا بر دلائلی، سفر زیارتی نروم. آیا چنین نذری صحیح است؟

› به طور کلی کاری که نذر شده است، باید شرائطی داشته باشد؛ از جمله شرائط این است که باید نذر، همراه با صیغه مخصوص آن بوده و مورد نذر، رجحان داشته باشد؛ بنا بر این در فرض سؤال اگر نرفتن به زیارت با دوستتان، رجحان داشته باشد و ترک زیارت همراه او بهتر از انجام آن باشد، همچنین صیغه نذر هم خوانده باشید، نذر صحیح و عمل به آن واجب است.

پرسش شماره ۴۰۹۹۰

› ماهیانه یک گونی برنج برای یک خانواده نیازمند نذر کرده ام. آیا می توانم به اقوام و نزدیکان یا خانواده خودم اهدا کنم؟

› اگر صیغه نذر را به صورت صحیح و شرعی خوانده اید، می توانید به هر خانواده ای هر چند از اقوام و خویشان شما بوده و نیازمند باشد، کمک کنید و اگر نذر به صورت صحیح شرعی نبوده، به هر نحوی که دلخواه شما است، می توانید عمل نمایید.

پرسش شماره ۴۰۷۸۲

› برای فرد معینی، مالی را به صورت شرعی، نذر کرده اند، ولی جهت ادای نذر، فرد مورد نظر را پیدا نمی کنند؛ وظیفه چیست؟

› در فرض سؤال، فعلاً وظیفه ای ندارند.

پرسش شماره ۴۰۶۳۶

› کسی صیغه نذر را به طور درست می خواند ولی نیت او عهد است؛ آیا تخلف از آن کفاره دارد؟

› اگر صیغه نذر خوانده ولی نیت عهد داشته است، عمل به عهد و نذر مزبور، واجب نبوده و مخالفت با آن هم کفاره ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۶۱

› ۱. نذر کردم هفت روز روزه نذری متوالی بجا آورم. روز چهارم به علت عذر شرعی روزه باطل شد و بعد از آن بخاطر مریضی و سفر اضطراری قادر به ادامه روزه نشدم. تکلیف چیست؟
۲. تغییر نیّت روزه نذری به روزه قضا، چه حکمی دارد؟

› ج۱. اگر صیغه مخصوص نذر*را نخوانده‌اید، وظیفه ای ندارید و اگر صیغه نذر را خوانده اید و هنگام نذر، وقت خاصی معیّن نکرده اید باید دوباره ۷ روز پشت سرهم روزه بگیرید.
ج۲. اگر قبل از ظهر از نیت روزه نذر غیر معین برگردید یعنی قصد قطع روزه را نمایید و بعد از آن تا قبل از ظهر نیت روزه قضا نمایید صحیح است ولیکن عدول از یک روزه به روزه دیگر صحیح نمی باشد.
---
*صیغه نذر: «الله علیّ أن افعل کذا...» و می تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از «برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت "نذر می کنم"، نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۴۰۳۳۹

› زنی در ایام مجردی، نذر کرده که اگر مداح شود نصف درآمد خود را به فقرا بدهد. بعد از ازدواج، شوهر از نذر زن راضی نبوده یا بعد از اعلام رضایت، پشیمان می شود؛ در شرایط مذکور، آیا نذر ساقط است؟

› پس از انعقاد صحیح نذر شرعی (همراه با خواندن صیغه نذر) در زمان تجرد، ممانعت شوهر تأثیر ندارد و نذر ساقط نمی شود.

پرسش شماره ۴۰۰۰۲

› دانشجو و نانخور پدر هستم و نذر شرعی کرده ام که اگر گناه انجام دهم، هفتصد هزار تومان به فقیر کمک کنم. آیا نذر صحیح است و باید به آن عمل کرد؟ یا بر ذمه بوده که در آینده باید مبلغ مذکور را به فقیر بدهم؟

› در فرض سؤال، نذر صحیح است و هر وقت توانستید باید مبلغ مذکور را بپردازید.

پرسش شماره ۳۹۹۰۸

› قسم خوردن چه شرائطی دارد و با چه شرایطی محقق می شود؟ کفاره نقض قسم چه مقدار است؟

› ۱. صیغه قسم را باید به زبان بگوید.
۲. قسم به ذکر اسم خداوند متعال که مختص به اوست، مانند لفظ جلاله «الله» باشد و همچنین آنچه بر غیرخدا اطلاق نمی‌شود، مانند رحمان و یا ذکر اوصاف و افعال مختص به خدا که غیر او در آن با خدا شریک نمی‌باشد مانند «و مقلب القلوب و الابصار»، «و الذی نفسی بیده» و یا ذکر اوصاف و افعال مشترکی که بر خدای تعالی و بر غیر خدا اطلاق می‌شود لیکن غالباً برخدا اطلاق می‌شود به طوری که در وقت اطلاق، منصرف به خدای تعالی می‌شود، مانند ربّ و خالق و بارئ و رازق و رحیم باشد.
۳. کسی که قسم می خورد باید بالغ و عاقل باشد.
۴. اگر مورد قسم از اموال است، انسان، ممنوع از تصرف در اموالش نباشد.
۵. از روی قصد و اختیار قسم بخورد.
۶. کاری را که قسم می خورد انجام دهد، باید حرام و مکروه نباشد و کاری را که قسم می خورد ترک کند، باید واجب و مستحب نباشد؛ اگر قسم بخورد که کار مباحی را به جا آورد، باید ترک آن در نظر مردم بهتر از انجامش نباشد، و نیز اگر قسم بخورد کار مباحی را ترک کند، باید انجام آن در نظر مردم بهتر از ترکش نباشد.
۷. احتیاط در این است که قسم خوردن فرزند و زن با اجازه پدر و شوهر باشد و اگر نسبت به غیر انجام واجبات و ترک محرمات باشد، پدر و شوهر می توانند از ادامه دادن آن منع کنند.
کفاره شکستن قسم:
اگر کسی عمداً قسم را بشکند، باید یا ده فقیر را اطعام کند یا آنان را لباس بپوشاند و در صورتی که مقدور نباشد، سه روز، روزه بگیرد.

پرسش شماره ۳۹۳۳۳

› آیا عهد بستن یا قسم خوردن اجباری و یا اضطراری که جان در خطر باشد، آیا صحیح است و باید به آن عمل کرد؟

› اگر قصد قلبی نباشد یا او را اکراه و تهدید کرده باشند و او از ترس جان، مال یا آبرو قسم بخورد یا عهد کند، قسم و عهد محقق نمی شود و عمل به آن واجب نیست.

پرسش شماره ۳۹۰۷۹

› من نذر شرعی کردم که در چهار شب معین یعنی یکشنبه، دوشنبه، سه شنبه و چهارشنبه (فقط در همین هفته) نماز شب بخوانم. اتفاقا شب سه شنبه خواب ماندم؛ حالا نماز شب را در همان روز سه‌شنبه قضا کنم یا شب پنجشنبه نماز شب بخوانم تا چهار شبی که نذر کرده‌ام کامل شود؟

› در فرض سؤال قضای نماز شب یا ادامه نذر در شب دیگر واجب نیست.

پرسش شماره ۳۹۰۲۳

› حکم انداختن پول داخل ضریح امام و امام زادگان به عنوان نذر را بفرمایید؟ آیا این عمل، صحیح است؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۰۱۹

› به قرآن قسم خوردم که به موی نامحرم نگاه نکنم؛ ولی گاهی اوقات نمی توانم ترک کنم و به طور جزیی نگاه می کنم. تکلیف چیست؟

› دیدن عمدی موی نامحرم حرام است و باید از آن اجتناب کنید؛ اما چون قسم شما در فرض سؤال، شرایط قسم شرعی را نداشته است، با شکستن آن کفاره بر شما واجب نیست.

پرسش شماره ۳۸۵۱۴

› اگر انسان در دل و ذهن خود عهد ببندد و یا به اسماء الهی قسم بخورد، که عمل مضری مانند استعمال مواد و یا داروهای مخدر را به مدت معینی ترک کند، آیا عمل به آنها واجب است؟

› در فرض مذکور، قسم و عهد شرعی منعقد نشده و عمل به آن واجب نیست؛ ولی استعمال مواد مخدر که ضررهای شخصی و اجتماعی قابل توجه دارد، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۴۹۲

› می‌خواستم بدانم ادا کردن نذر، قبل از برآورده شدن خواسته یا حاجت، مشکلی ندارد؟ بی اثرش نمی کند؟

› چنانچه صیغه نذر را خوانده باشید و آن را مشروط به امری کرده باشید، قبل از برآورده شدن حاجت، عمل به نذر واجب نشده، بنا بر این عمل به آن، عمل به نذر محسوب نمی‌شود و اگر بعد از آن، حاجت برآورده شد، باید به نذر عمل کنید.

پرسش شماره ۳۸۴۳۱

› نذری کرده بودم که در صورت برآورده شدن حاجت، آن را در امامزاده ابراهیم (بابلسر) ادا کنم؛ می‌خواستم بدانم می‌شود مکان نذر را عوض کنم و در امامزاده ابراهیم (آمل) نذرم را ادا کنم؟

› اگر صیغه مخصوص نذر* را نخوانده‌اید، اختیار آن با خود شما است و اگر صیغه نذر را خوانده اید باید طبق آن عمل کنید و تغییر آن صحیح نیست.

---

* صیغه نذر عبارت است از «لله علیّ أن افعل کذا...» و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از «برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می‌کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کنید.

پرسش شماره ۳۸۱۷۷

› اگر شخصی نذر کند که النگوی فرزندش را در ضریح مقدس امام رضا (علیه السلام) بیندازد ولی امکان رفتن به مشهد را نداشته باشد، آیا می‌تواند همان النگو را به شخصی مستحق که همگان به فقیر بودنش اذعان می کنند، بدهد؟

› به طور کلی انسان نمی‌تواند مال دیگری را نذر کند؛ بنا بر این نذر مذکور صحیح نیست؛ ولی اگر النگو برای خودش باشد و آن را برای حرم امام رضا علیه السلام نذر شرعی کرده است و در نذر شرط نکرده است که خودش آن را در ضریح بیندازد، باید آن را هر چند از طریق دیگران به حرم امام رضا علیه السلام بفرستد و نمی تواند آن را در جای دیگر هزینه کند.

پرسش شماره ۳۷۷۷۷

› اگر کسی به صورت شرعی نذر کرده باشد زیارت عاشورا بخواند، آیا باید با صد لعن و صد سلام بخواند یا بدون آن نیز کافی است؟ همچنین آیا خواندن نماز زیارت عاشورا و دعای علقمه در فرض فوق واجب است؟

› اگر صیغه نذر شرعی را خوانده باشد، باید طبق نذر خود و آنچه در نیت داشته است، عمل نماید ولی اگر صیغه نذر شرعی را نخوانده باشد، در عمل به آن وظیفه‌ای ندارد و اختیار با خودش است.

---

* صیغه نذر عبارت است از «لله علی أن افعل کذا...» و می تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از «برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند.

پرسش شماره ۳۷۵۸۴

› بنده برای به دست آوردن شغلی، نذرهای زیادی کرده ام، متأسفانه حاجتم برآورده نشد؛ می‌خواستم بدانم می‌شود نذر را باطل کرد؟ مهلت آن شغل یک ماه بود که خبری نشد زمانش گذشته است، ولی مشخص نیست ممکن است ماه دیگر یا سال دیگر همان شغل فراهم شود؛ ولی در این مدت یک ماهه حاجت نگرفتم، یادم نمی‌آید مدتی برای نذرم تعیین کرده باشم، حالا می‌شود نذر را باطل کرد؟

› اگر صیغه نذر* را به زبان جاری کرده‌اید و زمانی هم برای آن تعیین نکرده اید، در صورت فراهم شدن شغل در هر زمانی، ادای

نذر بر شما واجب است و اگر صیغه مخصوص آن را به زبان جاری نکرده‌اید یا زمانی برای آن مد نظرتان بوده است و نذرتان بعد از زمان برآورده شده، ادای آن واجب نیست.
---
*صیغه مخصوص نذر «الله عَلَیّ کذا...» یا لفظی مرادف آن می‌باشد مانند آن که بگوید: «برای خدا بر من است که چنین کاری بکنم».

پرسش شماره ۳۶۶۱۳

› منعقد شدن نذر با جملات زیر محل اشکال است: "نذرت الله أن اصوم" نذر کردم برای خدا این که روزه بگیرم.
آیا حکم فوق به معنای این است که اگر این جمله را به کار برده باشیم، نذر صحیح نبوده و انجامش واجب نیست؟

› حکم مذکور، بدین معنا است که بنابر احتیاط واجب باید به نذر عمل نمایید.

پرسش شماره ۳۶۲۳۷

› در آشپزخانه مسجد محله ما در ایام شهادت و ولادت ائمه (ع) غذای نذری پخته می‌شود و بین عزاداران داخل مسجد توزیع می‌شود. مواد غذایی این نذورات توسط مردم و نمازگزاران و یا قدیمی‌های مسجد و محله تهیه می‌شود. در صورتی که غذای پخته شده مازاد افراد داخل مسجد باشد آیا توزیع این غذاها بین همسایه‌ها و یا افراد نیازمند و فقرا خارج از مسجد ایراد شرعی دارد؟

› در صورتی که مخالف با نظر اهدا کنندگان پول نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۵۷۷۳

› اگر ادای نذر را تأخیر بیندازیم، آیا اشکال دارد؟

مثلاً چند سال بعد، نذر خود را ادا کنیم؛ آیا ایرادی دارد و کفاره لازم است یا خیر؟

› تابع چگونگی نذر است؛ اگر نذر، مقید به زمان خاصی نباشد، تأخیر آن تا زمانی که گمان به مرگ پیدا نشده است، اشکال ندارد و کفاره ندارد.

پرسش شماره ۳۵۷۱۰

› شخصی که قسم جلاله بخورد در صورت شکستن قسم، دو یا چند بار کفاره بدهد، آیا همان یک بار کفاره کفایت می کند؟

› باید همان چند باری را که در قسم تعیین کرده است، کفاره بدهد.

پرسش شماره ۳۵۲۸۷

› آیا وفای به عهد، واجب است؟

› اگر منظور، عهد با خداوند است، چنان چه صیغه عهد به صورت شرعی ـ که در رساله‌های عملیه ذکر شده ـ خوانده شود، عمل به آن واجب است.
اگر منظور، عهد با مردم است، چنان چه وعده و قول، ضمن عقد و معامله شرعی شرط نشده باشد، عمل طبق آن لازم نیست؛ هرچند بهتر است به وعده عمل شود.

پرسش شماره ۳۴۷۱۷

› اگر شخصی عهد ببندد که روزی را روزه بگیرد و آن روز را مشخص نکند. اگر یک روز را به نیت روزه عهد روزه بگیرد و بعد از اذان ظهر با کار حرامی روزه‌اش را باطل کند، آیا کفاره بر ذمه اوست؟

› چنین فردی باید از گناه خود توبه کند؛ ولی لازم نیست کفاره شکستن عهد بدهد و اگر صیغه عهد را با شرایط آن خوانده باشد، باید یک روز دیگر روزه بگیرد.

پرسش شماره ۳۳۸۴۱

› اگر فردی عهد کند که چنانچه مرتکب فعلی شود، سه ماه مثلاً روزه بگیرد و عهدش را بشکند، آیا باید به کفاره عمل کند یا سه ماه روزه بگیرد؟

› اگر منظور شما از شکستن عهد این باشد که فعل مذکور را بر خلاف عهد انجام بدهد، چنین فردی اگر عهد شرعی کرده و صیغه شرعی آن را خوانده، باید سه ماه روزه بگیرد.

پرسش شماره ۳۳۴۹۴

› آیا زن برای نذر غیر مالی نیز باید از شوهر اجازه بگیرد؟

› نذر زن در صورت حضور شوهر بنابر احتیاط واجب باید با اجازه شوهر باشد و فرقی بین نذر مالی و غیر آن نیست.

پرسش شماره ۳۳۳۸۰

› اگر به واسطه نذر، سفر زیارتی واجب شود، از طرفی پدر و مادر رضایت نداشته باشند، تکلیف چیست؟

› مجرّد عدم رضایت آن‌ها، مجوز ترک عمل به نذر نمی شود؛ ولی اگر سفر باعث ایذاء قابل توجه آن‌ها شود، عمل به نذر، جایز

نیست.

پرسش شماره ۳۲۸۲۹

› اگر نذری دارای مدت باشد، مثلاً تا یک سال هر جمعه دعای ندبه شرکت کند. اگر در این مدت انسان هر بار نذر را بشکند، آیا کفاره بر او واجب می‌شود؟ یعنی اگر ۳ جمعه به عمد به مراسم دعای ندبه نرود، ۳ کفاره بر او واجب می‌شود؟

› اگر نذر، شرعی و همراه صیغه باشد در صورتی که هنگام نذر، منظورش تمام جمعه‌ها به عنوان مجموعه واحد بوده است، به این معنا که اگر حتی یک جمعه هم شرکت نکند، مطلوب تأمین نشده است، در این صورت به خاطر یک بار تخلف، نذر منحل شده و کفاره بر او واجب می‌شود و هفته‌های بعد، دیگر واجب نیست. اما اگر هر جمعه جداگانه مد نظر است، در این صورت در ازای هر جمعه یک کفاره، واجب است.

پرسش شماره ۳۲۲۷۰

› شوهرم در دادگاه دست روی قرآن گذاشت و قسم جلاله خورد که تا آخر عمر با من زندگی کند؛ چون مهریه را به او بخشیدم، قسم خورد ولی بعد از پنج ماه درخواست طلاق داد. آیا بعد از طلاق، این قسم عواقبی برای او دارد؟

› اگر کسی به اسماء الهی با وجود شرایط قسم شرعی، قسم بخورد مخالفتِ با آن حرام است و کفاره دارد.

پرسش شماره ۳۲۱۹۶

› من چهار سال پیش، بدون مشخص کردن محدوده زمانی و با خواندن صیغه نذر، نذر کردم که یک بار قرآن را ختم کنم. متأسفانه هنوز نذر به طور کامل أدا نشده است. آیا بر من کفاره واجب است؟ و اگر هست، چه مقدار و چگونه؟

› در فرض سؤال که نذر، مطلق است و معلق به زمان خاصی نیست، مادامی که گمان به وفات و مرگ، حاصل نشده باشد، می توانید طبق نذر عمل نمایید و کفاره واجب نیست.

پرسش شماره ۳۲۱۲۵

› اگر عهد شکسته شود، آیا ادامه دادن آن واجب است؟ مثلاً عهد کند استمنا نکند، ولی عهدش را بشکند، آیا باز باید به عهد خود عمل کند؟ آیا یک کفاره لازم است یا بابت هر بار شکستن عهد، باید کفاره بدهد؟

› اگر صیغه مخصوص عهد را که در رساله آمده، نخوانده است، تخلّف از آن کفاره ندارد. ولی اگر صیغه عهد را بخواند، در صورت ارتکاب معصیت کرده و یک کفاره لازم می شود و عهد منحل شده و با ارتکابهای بعدی، کفاره تکرار نمی شود؛ در هر حال استمنا مطلقاً حرام است و جزو گناهان بزرگ محسوب می شود که توبه جدّی از آن لازم است.

پرسش شماره ۳۲۰۶۸

› اگر کسی بدون اطلاع برای فرد دیگری، نذر کند؛ آیا آن فرد باید نذر را اداء کند؟

› نذر مذکور، صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۲۰۳۳

› اگر کسی نذر کرده باشد سه روز پیاپی که غیر معین است روزه بگیرد، وقتی دو روز را روزه گرفت و روز سوم به علت مریضی یا خوف ضرر روزه نگرفت، آیا باید فقط یک روزه بگیرد به جای آن روز سوم یا باید دوباره سه روز پیاپی را روزه بگیرد تا نذر مذکور ادا شود؟

› اگر صیغه نذر را با رعایت شرایط صحت نذر خوانده، احتیاط در این است که از اول به صورت پی در پی انجام دهد.

پرسش شماره ۳۱۷۵۲

› اگر برای انجام کاری، نذرهای مختلف کرده باشیم و آن کار هنوز اتفاق نیفتاده باشد، آیا می توان آن نذرها را پس گرفت و ادا نکرد؟

› اگر صیغه مخصوص نذر* را نخوانده‌اید، اختیار آن با خود شما است؛ و در غیر این صورت امکان پشیمانی وجود ندارد و باید طبق نذر عمل نمودهٔ؛ و در صورت تخلف، کفاره آن لازم است.

---

* صیغه نذر عبارت است از «لِلّه عَلیّ أن أفعل کذا...» و می‌تواند ترجمه آن را بگوید که عبارت است از « برای خدا بر من است که فلان کار را انجام بدهم». و اگر بگوید: "برای خدا نذر می‌کنم فلان کار را انجام دهم" بنابر احتیاط واجب باید به آن عمل کند. اما با صرف عبارت "نذر می‌کنم"، نذر شرعی محقق نمی شود.

پرسش شماره ۳۱۳۹۲

› اگر کسی با خواندن صیغه، نذر کند که در صورت برآورده شدن فلان حاجتم نماز امام زمان (عج) را مثلاً ۴۰ روز خواهم خواند؛ آیا اعمال بعد از این نماز (تهلیل و تسبیحات حضرت فاطمه و صد صلوات در سجده) را هم باید انجام دهد؟

› در فرض سؤال اگر در هنگام نذر، کیفیت خاص نماز (همراه با تعقیبات وارد شده) مد نظر نبوده است تنها نماز را ـ بدون تعقیبات ـ انجام دهد و کافی است.

پرسش شماره ۳۱۱۴۵

› ۱. قبل از به دنیا آمدن فرزندم، نذر کردم در صورت صحت و سلامت او، یک گوسفند در وسع خودم قربانی کنم؛ حتی پول

حاصل از فروش پوست آن را نیز بین نیازمندان تقسیم کنم. آیا این نذر من، عقیقه را نیز شامل می شود یا نه؟
۲. آیا گوسفند قربانی شرایط سِنّی و وزنی خاصی باید داشته باشد؟

› ج۱) در صورتی که نذر شرعی کرده باشید که گوسفندی را عقیقه کنید، باید طبق آن عمل نمایید. همچنین اگر نذر کرده اید که گوسفندی قربانی کنید ، چنانچه آن را مقید به غیر از عقیقه نکرده باشید، (بلکه مطلق باشد که شامل عقیقه هم بشود) نیز می توانید یک گوسفند به نیت عقیقه ذبح کنید و کفایت از نذر هم می کند.
ج۲) اگر خصوصیتی به لحاظ وزن و سن تعیین نکرده اید، وزن و سن خاصی واجب نیست.

پرسش شماره ۳۱۰۵۵

› آیا صیغه نذر به صورت ذیل صحیح است و باید به آن عمل شود؟
مثلاً شخصی عمل ثوابی (مثل نماز شب) را در نظر دارد و هنگام نذر می گوید برای خدا بر من است که آن عمل را ۴۰ شب انجام دهم. (اشاره مستقیم به نماز شب نمی کند.)

› در فرض سؤال نذر صحیح و عمل به آنچه در ذهن بوده (نماز شب) واجب است.

پرسش شماره ۳۰۹۳۳

› در کفارهٔ تخلّف نذر، آزاد کردن برده، یکی از موارد شمرده شده است. آیا می شود به جای آن زندانی آزاد کرد؟

› خیر؛ به جهت اینکه در این دوران برده ای وجود ندارد که بتوان آزاد کرد، مکلف باید یکی از دو کار دیگر را انجام دهد. که عبارتند از:
۱. گرفتن دو ماه روزه؛
۲. غذا دادن به شصت فقیر.

پرسش شماره ۳۰۸۸۹

› نذرهایی که توی دلمان می گوییم و با نیت است، اما به زبان نمی آوریم، آیا درست و قابل اعتنا است؟

› صیغه نذر باید با زبان گفته شود؛ بنابراین عمل به نذرهای مذکور واجب نیست.

پرسش شماره ۳۰۸۸۸

› آیا می‌توان نذر را قبل از برآورده شدن حاجت، به جا آورد؟

› چنانچه صیغه نذر خوانده شده باشد و آن را مشروط به امری کرده باشید عمل به آن، قبل از برآورده شدن آن امر کافی نیست.

پرسش شماره ۳۰۷۸۷

› من چند سال پیش نذر کردم که در صورت استخدام شدن در هر کاری دو ماه از حقوق خودم را به نیازمندان بدهم اما هیچ وقت فکر نمی کردم که زمانی من سرمایه گذار در بورس باشم؛ حالا باید چگونه به نذرم جامه عمل بپوشانم؟ آیا هنوز عمل به نذر لازم نیست و باید تا زمانی که استخدام شدم، صبر کنم؟

› نذر شرعی تابع قصد است؛ اگر قصد شما استخدام بوده و نه صرف سرمایه گذار در بورس، تا استخدام نشده اید تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۳۰۶۰۱

› برای فردی نذر شده اما الآن که می خواهند نذر را ادا کنند، آن شخص و اطرافیانش را پیدا نمی کنند، تا نذرشان را ادا نمایند؛ (با فرض قرائت صیغه و انعقاد نذر شرعی) وظیفه چیست؟

› در فرض عاجز شدن از انجام نذر، اگر مشروط به زمان خاصی باشد، نذر منحل می شود و عمل به آن واجب نیست.
اما اگر نذر مشروط به زمان خاصی نیست، هر موقع به او دسترسی پیدا شد، باید نذر را ادا کرد و در صورت فوت او بنا بر احتیاط واجب به ورثه اش داده شود.

پرسش شماره ۳۰۵۲۵

› مادرم نذر کرده بود اگر حاجتش برآورده شود، ۸ نفر مشخص که اعضای خانواده هستند را به زیارت کربلا ببرد. الآن حاجتش روا شده است؛ آیا یک نفر از اعضای این جمع می تواند هزینه ی مربوط به خود را داوطلبانه به زلزله زدگان اهدا کند و به زیارت نرود؟

› اگر صیغه مخصوص نذر* را نخوانده‌اند، اختیار آن با خود ایشان است و می توانند آن را تغییر دهند ولی اگر صیغه نذر خوانده شده، عمل به آن توسط مادرتان لازم است و تخلف از آن کفاره دارد. البته خود این افراد می توانند از رفتن به زیارت امتناع کنند، ولی نمی توانند پول کربلا را طلب نمایند.

پرسش شماره ۳۰۳۱۴

› بنده نذر روزه معینی برای پنجشنبه کرده‌ام اما ظاهراً آن روز مسافر هستم؛ آیا بنده باید آن روز را روزه بگیرم حتی اگر در سفر باشم؟

› در فرض مذکور سفر اشکال ندارد ولی اگر در نذر، قید "روزه حتی در سفر" مد نظرتان نبوده، نباید در سفر روزه بگیرید ولی اگر نذر با تمام شرائط آن محقق شده باشد، قضای روزه آن روز را باید بگیرید.

پرسش شماره ۳۰۲۴۹

› من نذر کردم که تا آخر محرم و صفر، قرآن را ختم کنم ولی موفق به ختم قرآن در این مدت نشدم، چکار کنم؟

› اگر صیغه مخصوص نذر را ـ که در رساله‌های عملیه ذکر شده است ـ نخوانده‌اید، یا از عمل به نذر عاجز بوده اید، تکلیفی ندارید، ولی اگر با رعایت کلیه شرایط و به‌طور صحیح ، صیغه نذر را خوانده و آن را مقید به ماه محرم و صفر کرده اید، باید طبق آن عمل کنید و اگر عمداً تخلف نموده اید، کفاره دارد. یعنی یا ده فقیر را اطعام کنید و یا بپوشانید و اگر متمکن از انجام آنها نباشید، سه روز روزه بگیرید.

پرسش شماره ۲۹۸۷۱

› من کارمند و متأهل هستم. آیا برای نذر کردن از حقوق و پس اندازی که از حقوق خودم دارم باید از شوهرم اجازه بگیرم؟ آیا باید همسرم از همه پس اندازهایم باخبر باشد؟

› نذر زن در صورت حضور شوهر بنابراحتیاط واجب باید با اجازه شوهر باشد و پس از تحقق نذر، نسبت به موجودی و حقوق و ادای نذر از پس انداز خودش، نیازی به اطلاع و اجازه ی شوهر نیست.

پرسش شماره ۲۹۴۸۱

› در مورد صلوات هایی که نذر می شود، آیا حتماً باید خود شخص آن ها را ادا کند یا می تواند از افراد دیگر کمک بگیرد؟

› موارد مختلف است و بستگی به نیت نذر کننده دارد. چنان چه موقع جاری کردن صیغه شرعی نذر با شرایط معتبر آن، قصدش شامل کمک گرفتن از غیر هم بوده، کمک گرفتن اشکالی ندارد؛ هرچند فرستادن صلوات بر دیگران واجب نمی شود. ولی اگر قصدش این بوده که خودش به تنهایی صلوات بفرستد، یا فقط تعداد صلوات را مشخص کرده است، نمی تواند از دیگران کمک بگیرد.

پرسش شماره ۲۹۴۴۳

› چند سالی است که من نذری کردم (با خواندن صیغه و گفتن الله علیّ) که در ساعت معیّنی، عمل مستحبی خاصی را انجام دهم؛ ولی برخی از روزها به علت فراموشی یا مهیا نشدن شرائط، نتوانستم آن را انجام دهم. آیا در اولین مرتبه ای که نذر انجام نگرفت، کل نذر باطل می شود؟

› در فرض سؤال، نذر شرعی با ترک غیر عمدی مثل فراموشی یا عذر در عمل به آن، باطل نمی شود.

پرسش شماره ۲۸۸۷۰

› من سال گذشته برای تحقق یافتن حاجتی، نذری جهت رفتن به سفر مشهد الرضا و خدمت رسانی به زائرین حضرت کردم. یک هفته قبل از سفر، در مأموریت کاری، دچار سانحه تصادف شدم و پای چپم آسیب دید. خودم قادر به رفتن و انجام نذر هستم، اما دکترم راضی به رفتن نیست و مرا از رفتن، منع کرده و از آنجا که پروردگار حاجت مرا برآورده کرده است، بین دوراهی مانده ام. لطفا مرا راهنمایی کنید.

› اگر صیغه مخصوص نذر را نخوانده‌اید، تکلیفی ندارید. در غیر این صورت چنانچه نذرتان معین باشد (نذر برای ایام خاص) و در آن ایّام، سفر به مشهد برای شما حرجی باشد و یا باعث تشدید آسیب یا طولانی شدن درمان گردد، تکلیف از شما ساقط است و اگر نذر مطلق باشد- یعنی مقید به زمان خاصی نباشد- در این صورت بعد از بهبودی کامل به نذر عمل خود کنید.

پرسش شماره ۲۸۳۲۵

› کسی نذر کرده که اگر کارش درست شود پدر و مادرش را به زیارت بفرستد و مبلغی که برای زیارت از پاکستان تا مشهد مقدس کفایت کند را به پدر و مادرش داده است. اما پدر و مادر نمی خواهند به زیارت روند بلکه می خواهند آن پول را برای مسجدی بدهند که احتیاج به کمک مردمی دارد.
لطفا بفرمایید که:
۱ـ آیا مسئولیت نذر کننده ادا شده یا نه؟
۲ـ آیا بر پدر و مادر لازم است که زیارت اهدایی فرزند را قبول کنند؟
۳ـ اگر آنها به زیارت نروند، آیا پول در ملک والدین است و می توانند آن را در غیر زیارت مصرف کنند؟

› ج۱) اگر کسی نذر شرعی کرده، یعنی صیغه مخصوص نذر را خوانده است باید طبق نذر عمل کند. بنا بر این اگر نذر کرده پدر و

مادر را به زیارت مشهد مقدس بفرستد، باید به نذر عمل کند.
ج۲) والدین می توانند زیارت را قبول نکنند و رفتن به زیارت بر ایشان واجب نیست.
ج۳) اگر والدین به زیارت نروند چنانچه پول آن را گرفته اند باید آن را به پسر خود برگردانند و مالک پول نمی شوند لذا نمی توانند بدون اجازه فرزند پول را به مسجد کمک کنند.

پرسش شماره ۲۸۱۷۱

› اگر دو نفر با هم اختلاف دارند و در دادگاه، محاکمه می شوند و دادگاه هم نیاز به شاهد دارد اگر فردی بخواهد به دروغ شهادت بدهد و دست به قرآن بگذارد و قسم بخورد که به فرض مثال مردی زنش را زده است، آیا این قسم شرعاً حرام است و کفاره دارد؟

› قسم مذکور دروغ و حرام است، ولی کفاره ندارد.

پرسش شماره ۲۸۱۵۳

› آیا هیئت امنای هیئات مذهبی اختیار دارند که نذرهای نقدی مردم را در هر کجا که بخواهند و منافع هیئت را تأمین کند، هزینه کنند و شرع در این مورد، راهی را تعیین نکرده که این وجوهات در آن راهها هزینه گردد؟

› باید نذرهای نقدی طبق نیّت نذر کننده مصرف شود و صرف در موارد دیگر جایز نیست، مگر با رضایت اهداکنندگان در مواردی که نذر شرعی خاص نباشد.

پرسش شماره ۲۷۸۰۳

› آیا بعد از منع پدر از عمل به قسَم (قسم به ترک عملی مباح)، باید کفارهٔ شکستن قسم هم بپردازد؟

› قسم فرزند با منع پدر منعقد نمی شود و کفاره هم ندارد.

پرسش شماره ۲۷۴۰۶

› اگر کسی از روی عصبانیت قسم شرعی خورده باشد که کاری را انجام دهد ولی آن را ترک کند، چه حکمی دارد؟

› اگر عصبانیت، اختیار شخص را سلب کند و متوجه قصد خود نباشد، تکلیفی نمی آورد در غیر این صورت قسم، صحیح است و شکستن عمدی آن موجب کفاره است.

پرسش شماره ۲۷۲۴۱

› ۱. شخصی با صیغه شرعی نذر می کند که درصدی از درآمدش برای حضرت عباس (ع) باشد. حالا این پول را چه کند؟ آیا صرفاً باید در امور منتسب به ایشان مثل بازسازی حرم ایشان اختصاص دهد یا می تواند به نیت ایشان، به فقرا یا مستمندان کمک کند یا روضه امام حسین (ع) بر پا کند یا زائر به کربلا بفرستد؟
۲. آیا خیراتی که پس از نذر و صرفاً جهت خیرات انجام داده است را می تواند برای حضرت عباس (ع) قرار دهد یا حتماً باید همراه با نیت نذر بوده باشد؟

› ج۱) باید پول مزبور را در کارهای خیر مصرف کرده و ثواب آن را به حضرت عباس (ع) اهدا کند.
ج۲) کافی نیست و باید با نیت نذر انجام دهد.

پرسش شماره ۲۷۲۳۶

› خواهرم برای شفای همسرش، (با رضایت همسر) نذر کرده است که یک گوسفند قربانی کند؛ جایی هم برای توزیع گوشت آن مشخص ننموده است. خواهشمندم چگونگی توزیع گوشت آن را بفرمائید.

› اگر ایشان صیغه نذر را نخوانده باشد و یا آنچه برای آن نذر کرده است حاصل نشده باشد، عمل به نذر واجب نیست. اما در صورت تحقق نذر شرعی، اگر منظور ایشان قربانی گوسفند برای فقرا بوده است باید آن را به فقرا بدهد و اگر منظورش تنها کشتن گوسفند بوده است می تواند گوشت را در هر راهی مصرف نماید.

پرسش شماره ۲۷۱۴۷

› قصد داشتم نذر کنم؛ لذا صیغه نذر و جزییات نذرم را در ذهنم مرور و جمله بندی میکردم، بعد هم برای اینکه یادم نرود، شروع به نوشتن کردم؛ همین که نوشتم متوجه شدم باید جزییات بیشتری تعیین کنم و همین طور چند قید اضافه کردم. می خواهم بدانم آیا با مرور ذهنی یا نوشتن، نذر، واجب شده است؟ و اگر واجب شده، قیودی که با فاصله زمانی کم به نذرم اضافه کرده ام معتبرند یا نه؟

› در فرض سؤال، چون صیغۀ شرعی نذر را از روی قصد تحقق نذر، نخوانده اید، نذر واجب نشده است.

پرسش شماره ۲۶۴۶۸

› من عهد بستم و به نام خدای تبارک و تعالی قسَم خوردم که کاری که از نظر اسلام حلال می باشد یعنی ازدواج موقت انجام ندهم؛ الآن اگر عهد و قسمم را بشکنم، آیا گناه می کنم؟

› موارد مختلف است. چنان چه ترک ازدواج موقت برای فرد مرجوح (فاقد رجحان) باشد، قسم و عهد منعقد نمی شود و می تواند خلاف قسم و عهد رفتار نماید؛ در غیر این صورت اگر برای قسم و عهد، صیغه شرعی با شرایط آن جاری کند، حق مخالفت ندارد و با مخالفت قسم و عهد، کفاره واجب می شود.

پرسش شماره ۲۶۲۶۰

› با توجه به نذری که از حدود ۲۰ سال قبل داشته ایم، من و همسرم هر سال حلیم پخته و پخش می کنیم.

اکنون که سنّ ما بالا رفته و انجام این کار و آماده کردن آن برایمان سخت شده است، آیا می توانیم به اندازه هزینه آن و حتی بیشتر، گوشت یا مرغ تهیه کرده و بین نیازمندان توزیع کنیم؟

› موارد مختلف است. چنانچه صیغهٔ شرعی نذر با شرایط معتبر آن، بر زبان جاری نشده باشد، یا در فرض سؤال مباشرت در انجام نذر را شرط کرده باشید (که فقط خودتان حلیم بپزید و پخش کنید) نذر واجب نبوده و می توانید به نحو مذکور در سؤال عمل نمایید. ولی اگر مباشرت در انجام نذر را شرط نکرده باشید و نذر شما شامل کمک گرفتن از دیگران هم بوده باشد، باید با کمک دیگران به نذر عمل کنید. ضمناً اگر مقدار معیّنی را در نذر مشخص نکرده باشید و توانایی پختن حداقل مقدار ممکن را داشته باشید، همچنان عمل به نذر واجب است و الا نذر، منحل می شود.

پرسش شماره ۲۶۱۹۲

› شخصی بیست هزار تا صلوات طی یکماه نذر کرده و صیغه آن را به زبان آورده است؛ اما کوتاهی کرده و به نذر عمل نکرده و مدت معین شده منقضی گردیده است، تکلیف چیست؟ آیا باید کفاره بدهد یا قضای نذر کافیست؟

› اگر با رعایت کلیه شرایط، به‌طور صحیح صیغه نذر را بیان نموده است باید طبق آن عمل کند؛ و چنانچه عمداً تخلف نماید، قضا ندارد اما باید یا ده فقیر را اطعام کند یا آنان را لباس پوشاند و در صورتی‌که مقدور نباشد، سه روز، روزه بگیرد.

پرسش شماره ۲۵۲۹۶

› می دانیم که زن شوهردار نمی تواند بی اذن شوهر نذر منعقد کرده و یا به آن وفا کند:
۱- در صورتی که خود زن، درآمد شخصی داشته باشد و از مال شخصی یا ارث خود بخواهد نذری را منعقد کند، تکلیف چه خواهد بود. و اصولاً زنی که خود شاغل و استقلال اقتصادی دارد آیا می تواند بدون اذن همسر در مال خود دخل و تصرف کند، آیا می تواند پولش را خرج چیزی کند که احیانا شوهر موافق آن نباشد؟
۲- دختری که همسر ندارد و در خانه ی پدر زندگی می کند، آیا باید حتماً با اذن پدر یا ولیّ خود، نذر کند؟

› ج۱) نذر زن در صورت حضور شوهر بنا بر احتیاط واجب باید با اجازه شوهر باشد و در این مورد تفاوتی بین نذر مالی و غیر آن نیست. البته این اجازه مربوط به اصل نذر است و ارتباطی به تصرفات مالی زن ندارد؛ بنا بر این اجازه شوهر در تصرف اموالی که متعلق به زن است لازم نیست.
ج۲) اجازه ولی یا پدر برای صحت نذر دختر مجرد لازم نیست.

پرسش شماره ۲۵۲۸۶

› اگر فردی در دادگاه به نفع کسی قسم دروغ خورده باشد، آیا این قسم کفاره دارد؟

› قسم دروغ در فرض سؤال کفاره ندارد، گرچه گناه می باشد.

پرسش شماره ۲۴۸۹۲

› من با گفتن جمله زیر، نذر کرده ام؛ آیا انجام عمل بر من واجب شده است؟ آیا این صیغه درست است؟
«برای رضای خدا بر خودم واجب می دانم که فلان کار را انجام بدهم»

› در فرض سؤال و با وجود شرایط دیگر، بنا بر احتیاط واجب باید به نذر عمل شود.

پرسش شماره ۲۴۰۹۶

› اگر شخصی نذر شرعی کند ولی بعد از یک سال بی پول شود و نتواند نذرش را ادا کند: خب حکمش این است که لازم نیست به نذرش وفا نماید. ولی همین شخص که امسال پول ندارد تا نذرش را ادا کند چند سال آینده کار می کند و توانایی مالی پیدا می کند؛ سوالم این است که آیا این شخص همان سال اول که ناتوان شد نذرش حنث شد و به کلی از بین رفت؟ یا تنها همان سال از گردنش ساقط شده ولی سال های بعد باید انجام دهد؟

› به طور کلی اگر کسی نذر خود را مقید به زمان خاصی کرده باشد، و در آن زمان نتواند به نذر خود عمل کند، تکلیفی ندارد. ولی اگر مقید به زمان خاصی نبود، هر زمان که توانایی پیدا کرد باید به نذر خود عمل کند. همچنین اگر هنگام نذر برای "هر سال" جداگانه نذر کرده بود، در این صورت اگر یکسال قدرت انجام نذر را نداشت، فقط برای همان سال تکلیف ندارد ولی در سالهای

دیگر باید طبق نذر عمل کند.

پرسش شماره ۲۴۰۸۶

› بنده جایی دیده بودم که بعد از نذر کردن می توان آن را تغییر داد؛ به همین دلیل فکر می کردم که نذر قابل تغییر است. بعد با همین تفکر نذر کردم که مثلاً روزی هزار مرتبه صلوات بفرستم و صیغه نذر را هم خواندم و فکر می کردم هر وقت بخواهم می توانم آن را کم کنم یا منصرف شوم. حال متوجه شده ام که نذر قابل تغییر نیست. در فرض مذکور آیا تا پایان عمر باید هر روز هزار صلوات بفرستم؟ آیا راهی برای باطل کردن نذر وجود ندارد؟

› در فرض سؤال چنانچه صیغه شرعی نذر خوانده شده و سایر شرایط معتبر در آن نیز تحقق یافته است، اگر تخلف از نذر عمدی نباشد نسبت به گذشته کفاره ندارد، ولی نسبت به آینده باید طبق نذر عمل کنید و اگر عمداً تخلف کنید، مرتکب حرام شده و با دادن کفاره، نذر منحل می شود.

پرسش شماره ۲۳۷۴۹

› چند وقت پیش به خاطر دیدن عکس نامحرم در شبکه مجازی قسم خوردم که دیگر به این شبکه وارد نشوم؛ ولی الآن می‌گویند در این شبکه توهین‌هایی به دین اسلام و امامان می‌شود؛ آیا می توانم مثلاً سه روز، روزه بگیرم و قسمم را پس بگیرم و با نیت خیر برای مقابله با ضد انقلاب در شبکه مجازی فعالیت کنم؟

› شکستن قسمی که با لفظ جلاله باشد هرچند در فرض سؤال جایز نیست.
البته باید توجه داشته باشید استفاده از شبکه‌های اجتماعی اگر مستلزم مفسده (مانند ترویج فساد، نشر اکاذیب و مطالب باطل) بوده یا خوف ارتکاب گناه باشد یا موجب تقویت دشمنان اسلام و مسلمین شود (هر چند با کثرت مراجعه کننده) یا خلاف قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی باشد، جایز نیست و تشخیص موضوع بر عهده مکلف است.

پرسش شماره ۲۳۵۲۱

› اگر کسی گوسفندی را نذر کند که چنانچه حاجتش برآورده شود، روز تاسوعا آن را قربانی کند؛ اما بعد از برآورده شدن حاجتش و قبل از رسیدن تاسوعا آن حیوان گم شود و تا روز معین پیدا نشود، وظیفه اش چیست؟

› در فرض سؤال که مورد نذر به صورت غیر عمدی از بین رفته است، نذر منحل شده و تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۲۳۳۴۲

› تاجری نذر کرده است روز عاشورای حسینی (ع) از کسب خودداری کند. وی سایتی طراحی کرده که تقاضاهای خرید مشتریان در آن ثبت شده و قابل پیگیری است. او تمامی تقاضاهای خرید خود را در روز تاسوعا به تجارتخانه ها ارسال می کند و در روز یازدهم محرم به تقاضاهای مشتریان پاسخ می دهد. آیا این کار موجب حنث نذر می شود؟

› در فرض سؤال، حنث نذر نیست.

پرسش شماره ۲۲۹۳۷

› آیا خواندن دعای عهد مانند صیغه شرعی عهد برای انسان الزام آور است و اگر کسی بعد از خواندن دعای عهد مخالف دعا عمل کند باید کفاره شکستن عهد را بدهد؟

› دعای عهد، ارتباطی با عهد شرعی نداشته و تخلف از این دعا کفاره ندارد.

پرسش شماره ۲۲۹۱۴

› بنده به همراه همسرم نذر کرده ایم که هر سال در ایام محرم و صفر، ده روز در منزل روضه عزای امام حسین (ع) بر پا کنیم؛ ولی بنا به دلایلی از جمله ناراضی بودن بعضی همسایه ها مجبور شدیم فقط دو یا سه روز، روضه داشته باشیم. از محضرتان این

چند سوال را دارم:
۱. آیا کفاره شکستن نذر، شامل ما می شود؟
۲. در صورت شامل شدن کفاره، به تک تک روزهایی که به نذر عمل نمی شود کفاره تعلق می گیرد یا فقط به یک عنوان تعلق می گیرد؟
۳- آیا هر سال باید کفاره را پرداخت کنیم یا پرداخت یک بار کفایت می کند؟
۴- آیا کفاره شامل بنده و همسرم است؛ یعنی دو کفاره یا فقط بر عهده بنده است؟

› ج۴-۱) چنان چه صیغه شرعی نذر با شرایط آن جاری نشده باشد، تکلیفی ندارید و کفاره نذر واجب نیست.
در فرض این که صیغه شرعی نذر با شرایط آن جاری شده باشد، اگر بتوانید بدون مزاحمت برای همسایه ها به نذر عمل کنید، این کار مقدّم است.
ولی چنان چه نذر شما موجب اذیت و آزار همسایه ها باشد، رجحان نداشته و عمل به آن واجب نیست و کفاره نیز ندارد.
اما اگر بتوانید بدون اینکه موجب اذیت همسایه ها شود روضه را ولو بدون بلندگو برگزار کنید و عمداً به نذر شرعی عمل نکنید، علاوه بر استغفار کردن، دادن یک کفاره کفایت می کند و کفاره بر عهدهٔ شخصی است که با شرایط شرعی، نذر کرده و عمداً مخالفت نموده است.

پرسش شماره ۲۲۶۰۲

› برای کفاره قسم میشه پولش رو داد یا باید حتماً به اون ده نفر غذا داد؟

› برای اطعام فقیر در کفاره قسم، دادن پول آن کافی نیست ولی اگر پول آن را به فقیر مورد اعتماد بدهید و او را وکیل کنید که از طرف شما طعام بخرد، سپس آن را به عنوان کفاره بردارد، دادن پول اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۲۰۲۰

› آیا می توان کفاره قسم رو یک جا و به یک خانواده یتیم پرداخت کرد؟ مثلاً خانواده ای پنج نفر هستند، اما کفاره ده نفر رو به همین خانواده بدهیم؟

› در فرض سؤال، دادن کفاره قسم به خانواده مذکور صحیح نیست، بلکه باید به ده نفر مختلف کفاره داده شود.

پرسش شماره ۲۱۹۸۱

› بنده نذر کرده بودم که در صورت وقوع امری، در عید قربان، یک گوسفند قربانی کنم. اما حالا که عید شده، وجه کافی برای یک گوسفند ندارم. تکلیف بنده چیست؟ آیا باید تا عید سال بعد صبر کنم؟

› اگر نذر صحیح شرعی همراه با شرایط آن از جمله صیغه مخصوص نذر، محقق نشده باشد و یا در ضمن تحقق نذر شرعی، قربانی را منحصر به عید قربان امسال کرده باشید، ولی قدرت بر انجام آن ندارید، چیزی بر شما واجب نیست.

پرسش شماره ۲۰۸۱۲

› من مدتی پیش عهدی با خداوند بستم ولی بعد از مدتی آنرا شکستم و اکنون توبه کردم و از خدای مهربان خواستم مرا ببخشد، حال آیا کفاره عهدی که بر عهده من است را باید فورا پرداخت کنم یا اینکه میتوانم نیت کنم سال بعد آن را پرداخت کنم؟ آیا نماز و روزه های واجبی که قبل از پرداخت این کفاره بجا می آورم درست است یا اینکه ابتدا باید کفاره را پرداخت کنم؟

› اگر عهد را شکسته اید کفاره آن کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان است؛ لذا یا ۶۰ فقیر را اطعام کنید یا ۶۰ روز روزه بگیرید که ۳۱ روز اول آن پی در پی باشد. البته ادای کفاره فوریت ندارد و می توانید نماز و روزه های دیگر را انجام دهید ولی در ادای آن نباید سهل انگاری شود.

پرسش شماره ۱۹۹۴۷

› اگر کسی برای محقق شدن حاجت بنده و البته بدون اطلاع بنده نذری کرده باشد و پس از تحقق آن حاجت ، بنده را از نحوه نذر خود مطلع نماید و بگوید حال که حاجتت براورده شده باید مثلاً وجهی به فلان مسجد پرداخت نمایی ، اولاً آیا اینگونه نذر صحیح است؟ و ثانیاً آیا بنده حتماً باید آنرا ادا نمایم؟

› نذر مذکور صحیح نیست و شما وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۱۹۳۸۴

› ۱. من نذر کردم از تاریخ معینی تا ده روز، روزی ۱۰۰ صلوات برای سلامتی پدرم بفرستم و چون به ایشان قول داده بودم، بعد از ده روز هم ریا کردم و به قصد ریا به ایشان گفتم که خیلی صلوات فرستادم؛ آیا نذر باطل است؟
۲. آیا باید دوباره صلوات بفرستم؟

› هر چند ریا جایز نیست، ولی نذر مذکور، صحیح است.

پرسش شماره ۱۹۳۵۹

› برای قبولی در یکی از مراحل مصاحبه، نذری کردم و گفتم اگر قبول شدم به نذر عمل می کنم. بعد از اعلام نتایج، قبول نشدم ولی گفتند قابل اعتراض است. اگر در فرض پذیرش اعتراض، قبول شدم باید نذر را ادا کنم؟

› در فرض سؤال اگر نذر معلّق بر اصل قبول شدن در مصاحبه بوده است، در صورتی که صیغه مخصوص نذر را خوانده باشید، بعد از قبول شدن ـ اگرچه با اعتراض باشد ـ باید به نذر عمل کنید.

پرسش شماره ۱۹۳۳۷

› شخصی نذر کرده گوسفندی که به دنیا بیاید، نذر حضرت ابوالفضل (ع) باشد؛ گوسفند مزبور بدنیا آمده و بعد از یک سال دوباره همان گوسفند نذری زائیده است.
۱- آیا شخص می تواند گوسفند را عوض کند مثلا یک گوسفند نر به جای آن بکشد؟
۲- آیا این بچه ای که از این گوسفند به دنیا آمده هم باید بعنوان نذری بدهد یا خیر؟

› ج۱) اگر صیغه شرعی نذر خوانده شده است، نمی تواند گوسفند را تغییر بدهد.
ج۲) بچه گوسفند نذری هم باید در مورد همان نذر مصرف شود.

پرسش شماره ۱۹۲۱۶

› آیا می توان کفاره نذر را در هر امر خیری پرداخت کرد؟

› کفاره اطعام یا پوشاندن، فقط مخصوص فقیر است و مصرف پول آن در راههای دیگر کفایت از کفاره نمی کند.

پرسش شماره ۱۸۹۰۱

› اذن شوهر در نذر برای زن ابتدائاً لازم است یا استمراراً نیز باید مخالفتی از ناحیه همسر برای عملی کردن نذر وجود نداشته باشد؟ مثلاً دختری که در منزل پدر نذر کرده تا آخر عمر، عید غدیر روزه بگیرد، بعد از ازدواج چنانچه با مخالفت شوهر مواجه شود، چه حکمی دارد؟

› اذن شوهر در صورتی که زن همراه اوست بنا بر احتیاط، لازم است. البته اگر زن قبل از ازدواج نذر کند عمل زن به نذر در غیر نذر روزه لازم است و در مورد نذر روزه، محل اشکال است.

پرسش شماره ۱۸۸۸۲

› من نذر کردم که برای سلامتی پدرم چادری شوم؛ ولی الآن که فقط یک هفته از نذرم می گذرد، خیلی سختم شده است. احتمال می دهم که برای ادای نذر زمانی مشخص نکرده ام، ولی الآن شک دارم. آیا می توانم دیگر چادر سرم نکنم؟ یا می توانم نذرم را عوض کنم؟

› در فرض سؤال اگر نذر شرعی کرده و صیغه نذر شرعی خوانده باشید و عمل به نذر مقدور شما باشد، چنانچه یقین به تعیین مدت برای نذر ندارید، مطلق محسوب می شود و باید طبق نذر تا پایان مدت عمر عمل نمایید و صِرف سختی انجام آن، منجر به انحلال نذر نمی شود. بله، اگر از عمل به نذر عاجز شوید، نذر منحل می شود.

پرسش شماره ۱۸۸۰۳

› حکم شکستن قسم به خدا در راستای جلوگیری از نشر گناه و آلوده شدن دیگران چیست؟ یعنی اگر کسی قسم بخورد که ماجرایی را به کسی نگوید و بعداً متوجه شود که ممکن است دیگران بابت این ماجرا به گناه بیفتند و تنها راه جلوگیری از آن، شکستن قسم و گفتن آن مطلب است، حکم این شکستن قسم چیست؟

› در فرض مذکور که متعلق یمین مرجوح شده است، حنث آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۸۳۰۲

› اگر برای کسی (برای مثال برای سلامتی مادرم) نذر کرده باشم، روزی ۱۰۰ صلوات تا ۱۰ روز بفرستم، اما او راضی نباشد، آیا نذر باطل است؟

› نذر مذکور ولو در فرض سؤال، باطل نیست و اگر صیغه مخصوص نذر را خوانده‌اید، عمل به آن واجب است و تخلف از آن کفاره دارد.

پرسش شماره ۱۷۹۹۹

› اگر کسی عهد ببندد که نمازش را اول وقت بخواند، اما در شرایطی مثل کلاس درس یا ماشین قرار بگیرد، یا بخواهد برای نماز جماعت صبر کند که نتواند اول وقت بخواند؛ آیا نقض عهد کرده است؟

› اگر عهد با صیغهٔ شرعی منعقد شده باشد، تأخیر عمدی نماز موجب نقض عهد می شود؛ مگر در صورت اضطرار یا حرج یا فراموشی.

پرسش شماره ۱۷۸۵۰

› کسی که عمدا به سوگند خود وفا نکند، جهت ادای کفاره و در مورد پوشانیدن ۱۰ فقیر، منظور از لباس دادن چیست و آیا فصل در میزان آن لباس اهمیت دارد؟

› در کفاره پوشاندن، معتبر است که عرفاً لباس شمرده شود؛ بنابراین به کلاه و کمربند و کفش و جوراب اکتفا نمی شود. احتیاط مستحب آن است که به یک لباس مخصوصاً مانند شلوار یا پیراهن کوتاه، اکتفا نشود، هرچند اکتفا به پیراهن یا شلوار جایز است؛ و فرقی بین لباس فصل های مختلف نیست.

پرسش شماره ۱۷۸۴۹

› نذر زجر چیست؟

› نذر زجر عبارت است از اینکه نذر معلق شود بر فعل حرام یا مکروه جهت منع کردن نفس از ارتکاب آن ها، مثل اینکه بگوید: «اگر عمداً دروغ گفتم، برای خدا بر من است چنین کنم» یا نذر معلق شود بر ترک واجب یا مستحب جهت منع کردن نفس از ترک آن ها.

پرسش شماره ۱۷۸۴۷

› ۱. اگر نذر کنیم در صورت برآورده شدن حاجتمان، پولی را به یک شخص خاص بدهیم؛ اگر آن شخص فوت کند، تکلیف چیست؟
۲. آیا مبلغ را باید به ورثه او داد؟

۳. آیا بدهی او یا خانواده اش را می توان از محل نذر پرداخت کرد؟

› ج۳-۱) احتیاط واجب در نذر شرعی آن است که مبلغ مزبور را به ورثه او بدهید و نمی توان بدون اجازه ورثه، بدهی میت را از محل نذر پرداخت کرد.

پرسش شماره ۱۷۲۶۲

› اگر شخصی با نام خداوند قسم بخورد که فعل حرامی را ترک کند، ولی وجوب کفاره در صورت شکستن قسم را نداند و ناخواسته بارها و بارها این قسم را بخورد و بشکند و تعداد آن را نداند، چگونه باید کفاره را بپردازد؟

› اگر شخص بالغ عاقل با اختیار و قصد، به اسماء جلالهٔ خداوند قسم خورده و به آن عمل نکرده است، حتی اگر حکم کفاره را نمی دانسته، باید کفاره بپردازد و اگر متعدد قسم خورده و هر بار قسم را شکسته است، به تعداد حداقلی که یقین دارد قسم شرعی را شکسته، باید کفاره را تکرار کند.

پرسش شماره ۱۶۱۸۵

› آیا می توان قبل از برآورده شدن حاجت (مثلاً شفای بیماری که برایش نذر کرده ایم) نذر را باطل کرد یا تغییر داد؟

› اگر صیغه مخصوص نذر را ـ که در رساله های عملیه ذکر شده است ـ نخوانده اید عمل به آن لازم نیست و می توانید تغییر دهید؛ ولی اگر با رعایت کلیه شرایط و به طور صحیح صیغه نذر را خوانده اید، حق ابطال یا تغییر نذر را ندارید.

پرسش شماره ۱۵۶۴۵

› مادرم یک قالیچه برای حرم حضرت ابوالفضل (ع) نذر کرده ولی اجازه ورود آنرا به عراق نمی دهند و می گویند بفروشید پولش

را بفرستید. خواهشاً ما را راهنمایی بفرمائید.

› اگر صیغه مخصوص نذر* را نخوانده‌اند، اختیار آن با خود ایشان است؛ ولی اگر نذر شرعی همراه با صیغه مخصوص آن محقق شده و در نذر زمان خاصی برای ارسال فرش، تعیین نشده است باید هر زمان امکان ارسال فرش بود آن را ارسال کند و چنانچه زمان خاصی را تعیین کرده است و امکان ارسال فرش در آن زمان نیست، نذر منحل شده و ایشان وظیفه ای ندارد.

پرسش شماره ۱۵۳۴۰

› سلام. کسی که روزه قضا از رمضان دارد، آیا می‌تواند اینگونه نذر کند که برای خدا بر عهده من است اگر فلان گناه را انجام بدهم، تا آخر عمرم هر ماه ۴ روز روزه بگیرم.

› با داشتن روزه قضا، نذر روزه صحیح نیست، مگر آن که قصد داشته باشید روزه نذری را بعد از روزه قضا بجا آورید.

پرسش شماره ۱۵۰۰۳

› ما یک تکه زمین کشاورزی داریم که پدرم کلاً نذر حضرت ابوالفضل علیه السلام کرده است؛ آیا هر چه این زمین درآمد داشته باشد را باید به خود حرم بدهیم یا می توانیم به سازمان عتبات یا حرم های دیگر بدهیم؟ سوال دوم این است که آیا می توانیم بخشی از زمین را برای خودمان کشت کنیم و قیمت آن را (مثلا ۱۰۰ هزار تومان) به حرم بدهیم؟

› جا و۲) مصارف نذر مزبور در فرض سؤال، تابع کیفیت قصد نذر کننده است. اگر قصد او این بوده که منافع زمین برای حضرت ابوالفضل (علیه السلام) استفاده شود، می توانید محصول زمین را بفروشید یا زمین را اجاره بدهید و پول فروش محصول یا اجاره بهای آن را در راه خیر مصرف کنید و ثواب آن را به حضرت ابوالفضل اهدا نمایید و احوط آن است که پول مذکور را برای کمک به زوّار و خدّام حرم آن حضرت و اقامه ی مجلس عزای آن حضرت مصرف کنید.

پرسش شماره ۱۴۴۲۷

› اگر کسی خواب ببیند که نذر کرده تا گوسفندی را ذبح کند، آیا این نذر بر او واجب می شود؟

› عمل به نذر مذکور واجب نیست.

پرسش شماره ۱۴۰۷۴

› ۱. چنانچه نذر کننده قبل از ادای نذر، فوت کند، آیا ورثه وظیفه‌ای دارند؟
۲. آیا فرقی بین نذر مالی و غیر مالی هست؟ مثلاً نذر کرده زیارت عاشورا بخواند.
۳. اگر ورثه شک کنند که میت، نذر را درست ادا کرده یا نه، حکم چیست؟ یعنی صیغهٔ نذر را به جا آورده یا نه؟

› ج۱و۲) موارد مختلف است. اگر نذر شرعی بر مال تعلق گرفته باشد بر ورثه واجب است آن را از اصل اموال میت خارج کرده و ادا نمایند.
ج۳) ورثه در فرض مذکور وظیفه ای ندارند.

پرسش شماره ۱۰۷۷۲

› برای بهبودی و درمان بیماری فرزندم نذر کردم گوسفندی را قربانی کنم. بعداً متوجه شدم پدرم همین نذر را برای نوه اش (فرزند من) نیت کرده؛ آیا می شود هر دوی ما یک گوسفند، بزرگتر از آنچه مورد نظرمان بوده را به جای دو گوسفند، قربانی کنیم؟

› اگر صیغه مخصوص نذر را خوانده باشید، و شرایط دیگر نذر مانند اذن شوهر برای نذر زن، مراعات شده باشد، باید هر کدام طبق نذر خود عمل نمایید و قربانی یک گوسفند کفایت نمی کند.

پرسش شماره ۹۳۶۸

› من دو سال پیش مشکلی برایم پیش آمد و گفتم اگر مشکلم حل شد هر وقت خدا کمک کرد و کربلا رفتم بین الحرمین را به صورت سینه خیز بروم. امسال رفتم کربلا، اما اول بخاطر شلوغی جمعیت نتوستم، بعد که شرایط جور شد حقیقتاً به دلیل کم رویی نتونستم نذرم رو ادا کنم. می خواستم بدانم تکلیفم چیست؟

› حتی با فرض نذر شرعی با توجه به عدم رجحان مورد نذر، وظیفه ای نسبت به آن ندارید.

پرسش شماره ۶۷۳۹

› اگر شخصی نذر کند که نام فرزند خود را هانی بگذارد؛ آیا می تواند قبل یا بعد از نام هانی، نام محمد نیز اضافه کند؟ یعنی مثلاً نام فرزند خود را محمد هانی بگذارد؟

› اگر صیغۀ نذر با شرایط معتبر در نذر خوانده شده باشد، باید مطابق آن چه هنگام نذر کردن قصد کرده عمل کند و حق تغییر ندارد.

پرسش شماره ۶۳۸۸

› زمانی که بچه نابالغ بودم مطلبی را شنیدم که شخصی هر چه درآمد کسب می کند، نصفش را در راه خدا می دهد من هم خیلی تحت تأثیر قرار گرفتم و همان موقع نذر کردم که وقتی بزرگ و شاغل شدم همین کار را انجام بدهم. تا کنون فقط ۷ ماه شاغل بوده ام و درآمدم خیلی کم است؛ آیا نذرم درست بوده و باید ادا کنم؟

› اگر قبل از تکلیف نذر کرده اید، و یا صیغۀ مخصوص نذر را نخوانده اید، عمل به آن واجب نیست.

پرسش شماره ۵۸۰۱

› ۱- اگر شخصی نذر کند ، مبلغی به مستمندان کمک کند، امّا بنا به دلایلی آن مبلغ را خرج کرده و نمی تواند نذر را امسال ادا کند؛ با این فرض، حکم ایشان چگونه است و آیا کفاره باید بدهد و یا نذر باطل می شود؟
۲- شخصی نذر کرده که به یک فرد خاص که به نظر، مستحق می رسید کمک کند؛ اما متوجه می شود که آن شخص دروغ می گفته و تمارض کرده است. آیا باید نذر خود را ادا کند یا خیر؟

› ج۱) اگر نذر با شرایط شرعی بوده، چنان چه وقت برای آن مشخص نشده، باید سال های بعد هر زمانی که بتواند به نذرش عمل کند؛ و اگر تا پایان عمر توانایی نداشت، نذرش منحل می شود و تکلیفی ندارد.
ج۲) چنان چه نذر برای آن فرد خاص، مقید به وجود صفتی مثل فقر بوده باشد و بعداً بفهمد این شخص فقیر نیست، لازم نیست به این شخص و یا شخص دیگری بپردازد.

پرسش شماره ۵۷۳۵

› کسی که نذر شرعی کرده بوده مثلاً تا بیستم این ماه ده هزار صلوات بفرستد؛ ولی موفق نشده است، اگر سه روز روزه جهت کفاره بگیرد، کافی است؟ بعد از انجام روزه، آیا لازم است صلوات ها را بفرستد؟

› در فرض سؤال اگر عمداً به نذر عمل نکرده است باید کفّاره حنث نذر بپردازد که عبارت است از اطعام ده فقیر یا پوشاندن آنها و در صورتی که نتواند یکی از این دو مورد را ادا کند، سه روز روزه بگیرد و پس از آن وظیفه ای ندارد.

پرسش شماره ۵۱۱۱

› کسی که نذر معین کرده است، ولی فراموش کند انجام دهد، چه وظیفه ای دارد؟

› در فرض سؤال وظیفه ای ندارد؛ مگر نذر روزه، که باید آن را قضا نماید.

پرسش شماره ۴۶۵۵

› اگر کسی نذر کند که هر دفعه فلان عمل حلال را انجام دهد، مبلغ پنج هزار تومان صدقه بدهد؛ آیا اگر خلف وعده کند و ادای نذر بر او واجب شود، علاوه بر پرداخت مبلغ نذر، معصیت کرده و کفاره هم دارد؟

› بر فرض شرعی بودن نذر و خوانده شدن صیغه مخصوص آن، چنان چه عمداً آن عمل حلال را انجام دهد، باید برای هر بار، مبلغ مشخص شده را صدقه دهد و چنان چه زمانی برای پرداخت آن مبلغ مشخص نکرده باشد، می تواند تا آخر عمر آن مبلغ را بدهد و حنث نذر لازم نمی آید.

پرسش شماره ۴۵۷۵

› در چه صورتی می شود به جای کفارهٔ عهد، پول داد؟

› به طور کلی در کفاره، دادن پول به فقیر کفایت نمی کند؛ مگر آن که فقیر را از طرف خود وکیل کنید تا نان و مانند آن خریده و سپس به عنوان کفاره از طرف شما برای خودش تملک نماید. ضمناً باید به آن کسی که وکیل قرار می گیرد، اطمینان داشته باشید که به وظیفهٔ شرعی خود عمل می کند.

پرسش شماره ۴۰۵۸

› آیا شرط در نذر جایز است؟ مثلاً شرط می کنم اگر فلان کاری که از خدا طلب می کنم، محقق شود، نذر را انجام دهم و اگر محقق نشد انجام ندهم؟

› نذر مزبور، نذر مشروط نام دارد و اگر در ضمن صیغهٔ شرعی نذر و سایر شرایط آن، این شرط ذکر شود، نذر، صحیح و لازم الاجراء است.

پرسش شماره ۳۵۷۵

› حکم نذر روزه با داشتن کفاره روزه چیست؟

› شخصی که روزۀ کفاره بر عهده دارد، بنابر احتیاط واجب نمی تواند روزه مستحبی نذر کند.

پرسش شماره ۳۲۳۶

› نذر کرده ام (با شرایط صحیح همراه با صیغه نذر) که اگر فلان اتفاق افتاد، نماز شکر بخوانم. حال اگر حاجتم برآورده شود، نماز شکر را باید به چه شکلی بخوانم؟ آیا فقط نیت شکر و خواندن دو رکعت نماز مثل نماز صبح، کافی است؟

› اگر موقع نذر کردن، نماز شکر به نحو وارد شده را قصد نکرده باشید، خواندن دو رکعت نماز مستحبی مانند نماز صبح به نیت شکر گزاری کفایت می کند.

پرسش شماره ۲۲۱۱

› اگر کسی چیزی نذر کند که برای او مشقت فراوان دارد، آیا نذر او از همان ابتدا منعقد نمی‌شود یا این که اگر در زمان عمل، مشقت فراوان داشت، آن وقت انجام نذر از او سلب می‌شود؟ چنانچه فردی چیزی نذر می‌کند و در فکرش این است که آن چیز مشقت فراوان ندارد، اما در حقیقت مشقت فراوان دارد و بعداً متوجه آن می‌شود، آیا در این شرایط نیز نذر اصلاً از همان ابتدا منعقد نمی‌شود؟

› ملاک در صحت نذر، مقدور بودن آن است؛ بنا بر این اگر در حین نذر، عمل به آن غیر ممکن نباشد و مشقت نداشته باشد، مانع وجوب نذر شرعی نیست و چنانچه در وقت عمل برای او عجز عارض شده یا حرج واقعی داشته باشد در این صورت عمل به نذر واجب نیست.

پرسش شماره ۱۱۰۷

نماز

› در تحریر الوسیله نظر مبارک مرحوم امام (ره) چنین آمده است:
« کسی که نماز جمعه را به امامی اقتدا کرده می‌تواند نماز عصر را نیز به همان امام اقتداء کند و اگر بخواهد بعد از اقتداء به امام جمعه در نماز عصر احتیاطاً نماز ظهر را هم بخواند، باید بعد از پایان نماز جماعت عصر، نماز ظهر و عصر را مجدداً به جای آورد مگر این که امام هم بعد از خواندن نماز جمعه احتیاطاً نماز ظهر را به جا آورده باشد که در این صورت اگر مأموم نیز همین طور عمل کرده لازم نیست نماز عصر را دوباره تکرار کند.»
نظر مبارک امام خامنه ای (حفظه الله) در این رابطه چیست؟

› طبق نظر حضرت امام (رضوان الله تعالی علیه) عمل شود.

پرسش شماره ۷۳۳۷۰

› چنانچه مأموم اشتباهاً در رکعت دوم نماز جمعه بعد از قنوت به جای سجده به رکوع برود، تکلیف او چیست؟

› نماز مأموم باطل است.

پرسش شماره ۷۳۳۶۹

› چنانچه امام اشتباهاً در رکعت دوم نماز جمعه بعد از قنوت به جای سجده به رکوع برود، تکلیف او و مأمومین چیست؟

› نماز امام باطل است و همچنین مأمومینی که همراه او به رکوع رفته اند، نمازشان باطل است و مأمومینی که به رکوع نرفته اند، نماز را تمام کنند و احتیاطاً نماز ظهر را هم بخوانند.

پرسش شماره ۷۳۳۶۸

› چنانچه مأموم اشتباهاً در رکعت اول نماز جمعه بعد از قرائت، به رکوع برود، تکلیف او در رابطه با اعاده قنوت چیست؟

› در فرض سؤال باید به قنوت برگردد و بعد از آن همراه امام به رکوع برود و نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۷۳۳۶۷

› چنانچه امام اشتباهاً در رکعت اول نماز جمعه بعد از قرائت به رکوع برود، تکلیف او و مأمومین در رابطه با اعاده قنوت چیست؟

› قنوت مستحب است و ترک آن خللی در نماز ایجاد نمی کند؛ بنا بر این در فرض سؤال مأمومین به تبعیت از امام به رکوع می روند و نماز را ادامه می دهند.

پرسش شماره ۷۳۳۶۶

› چنانچه به علت زلزله و مانند آن در بین خطبه ها یا نماز جمعه، مأمومین متفرق شوند، آیا نماز جمعه باطل می شود؟

› موارد مختلف است؛ اگر در بین خطبه ها یا قبل از نماز متفرق شوند و برنگردند و امام و مأمومین کمتر از پنج نفر مرد شوند، نمی توانند نماز جمعه بخوانند و اگر در بین نماز جمعه متفرق شوند و تعدادشان از پنج مرد کمتر شود نماز باطل می شود؛ مگر اینکه بعد از رکوع رکعت دوم این اتفاق افتاده باشد که در این صورت نماز جمعه صحیح است، هر چند احتیاط مستحب است که نماز ظهر هم بخوانند.

پرسش شماره ۷۳۳۶۰

› آیا بانوان می توانند در نماز جمعه شرکت کنند؟ و در صورت جواز آیا برای آنها کفایت از نماز ظهر می کند؟

› شرکت بانوان در نماز جمعه اشکال ندارد و کفایت از نماز ظهر می کند.

پرسش شماره ۷۳۳۵۹

› ۱) نماز آیات چند قنوت دارد؟
۲) آیا می‌توان تنها به یک قنوت پیش از رکوع آخر اکتفا کرد؟
۳) در این صورت آن یک قنوت به چه نیتی باید باشد؟

› ج۱و۲) بطور کلی خواندن قنوت پیش از رکوع دوم و چهارم و ششم و هشتم و دهم مستحب است. البته اگر فقط یک قنوت پیش از رکوع دهم خوانده شود، کافی است.
ج۳) انجام آن به قصد استحباب منعی ندارد.

پرسش شماره ۷۳۳۳۴

› اگر در قرائت نماز به جای «مالِکِ یوم الدین»، «مَلِکِ یوم الدین» تلفظ شود، صحیح است؟

› هر دو قرائت جایز و صحیح است؛ و بعید نیست که قرائت «مالِکِ یوم الدین»، ارجح و بهتر باشد.

پرسش شماره ۷۳۲۳۶

› آیا در نماز می توان سوره توبه را خواند؟ آیا نیاز است در ابتدای آن بسم الله بگوییم؟

› ۱) می توان خواند.
۲) نیاز نیست.

پرسش شماره ۷۳۲۱۱

› اگر ساعت مچی داخلش (مثلاً عقربه آن) از طلا باشد، آیا حرام است؟

› اگر در نظر عرف، زینت کردن یا پوشیدن طلا محسوب نشود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۳۱۳۰

› آیا رعایت جهر و اخفات در نمازهای نافله شب و روز مستحب است؟

› مستحبّ است که نافله های روز آهسته و نافله های شب بلند خوانده شود.

پرسش شماره ۷۳۱۲۸

› در رساله خوانده بودم که در نماز آیات برای پدیده ی زلزله و امثال آن که مدت پدیده کوتاه است باید فورا نماز را به جا آورد و اگر زمان آن گذشت به نیت نه قضا نه ادا خوانده شود
در این رابطه چند سوال برایم پیش آمد که به شرح زیر می باشد
۱- حدودا تا چند دقیقه (یا ساعت) بعد از وقوع پدیده نماز درست محسوب میشود (که بعد از آن دیگر نه قضا نه ادا محسوب میشود)
۲- آیا بعد از اینکه وقت آن گذشت (و دیگر باید به نیت نه قضا نه ادا بخوانیم) آیا باز هم قید فوریت وجود دارد یا اینکه مثل

نماز قضا شده میتوان آنرا بعدا خواند
۳- اگر در زمان وقوع پدیده مکلف مشکلی داشت و نمی توانست نماز را به شکل کاملا صحیح به جا آورد (مثلا نیاز به غسل داشت ولی بنا به عذری امکان غسل نبود) آیا باید صبر کند و بعدا به شکل کاملا درست و به نیت نه قضا نه ادا بخواند یا اینکه همان موقع به شکل اضطراری بخواند(مثلا با تیمم به جای غسل)

› ج۱) وقت وجوب نماز آیات در خورشید و ماه گرفتگی از زمانی است که خورشید یا ماه شروع به گرفتن می کند و بنابر احتیاط واجب نباید نماز را به قدری تأخیر انداخت که شروع به باز شدن کند. و هنگامی که زلزله، رعد و برق و مانند آن، (که مدت زمان وقوعش کم است) اتفاق می افتد، بنابر احتیاط مکلف باید فوراً نماز آیات بخواند و اگر تأخیر بیاندازد، باید آن را تا آخر عمر بدون قصد اداء و قضا (قصد ما فی الذمه) به‌جا آورد.
و ملاک تأخیر به مقداری است که عرف آن را تأخیر محسوب کند.
ج۲) احتیاط در خواندن فوری آن است.
ج۳) اگر نسبت به غسل عذر شرعی داشته باشد، در ماه و خورشید گرفتگی باید نماز آیات را در وقتش با تیمم بخواند و در زلزله بنا بر احتیاط واجب باید فوراً با تیمم آن را بخواند و احتیاطاً بعد از انجام غسل دوباره بدون نیت ادا و قضا آن را بخواند.

پرسش شماره ۷۳۱۲۵

› آیا می توان نماز مستحبی را بدون دلیل قطع کرد؟

› قطع نماز مستحبی اشکال ندارد؛ اگرچه بهتر است بدون ضرورت قطع نشود.

پرسش شماره ۷۳۱۰۸

› در نماز لیلةالدفن که در رکعت اول بعد از حمد، آیت الکرسی خوانده می شود، آیا قبل از تلاوت آیت الکرسی باید "بسم الله الرحمن الرحیم" بگوییم؟

› گفتن "بسم الله الرحمن الرحیم" لازم نیست.

پرسش شماره ۷۳۱۰۱

› حضرت آقا در قسمت شک در اجزای نماز فرموده اند: "اگر کسی در حال نماز شک کند یکی از کارهای واجب نماز را انجام داده یا نه، چنانچه وارد جزء بعدی نشده باشد، باید آن را به جا آورد و اگر وارد جزء بعدی (هر چند جزء مستحب) شده باشد، به شک خود اعتنا نکند."
آیا موارد زیر، جزء مستحبِ ذکر شده در فتوای بالا به حساب می‌آیند؟
۱. ذکر سمع الله لمن حمده مستحب بعد از رکوع.
۲. الله اکبر مستحب قبل از رکوع یا الله اکبر مستحب قبل از قنوت. (مثلاً اگر در حال گفتن این ذکر شک کند سوره یا حمد و سوره یا تسبیحات را خوانده یا نه)

› جا و۲) ذکر های مذکور نیز جزء مستحبات در نماز می باشد و نباید به شک در جزء قبلی اعتنا کند.

پرسش شماره ۷۳۰۹۰

› ۱. برای خواندن سریع نماز قضا، کدام ذکرها را می توان حذف کرد؟
۲. برای نیت قضای نماز آیات، آیا عنوان خسوف، کسوف یا زلزله را باید ذکر کرد؟ یا بگویم هر آنچه بر عهده ام هست؟ یا فقط بگویم قضای نماز آیات میخوانم...؟

› ج۱) می توانید مستحبات مثل اذان و اقامه و قنوت را ترک کنید و همچنین تسبیحات اربعه را می توانید یک بار بخوانید و برای سلام نیز بگویید: «السَّلامُ عَلَیْکم» و بهتر است اضافه کنید «وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَکاتُهُ» یا بگویید: «السَّلامُ عَلَیْنا وَ عَلی عِبادِ اللهِ الصّالِحینَ».
ج۲) ذکر کردن لازم نیست و همین که بدانید نماز آیاتی که بر عهده شما است را برای اطاعت از فرمان الهی می خوانید کافی است.

پرسش شماره ۷۳۰۸۵

› شخصی به قصد شوخی و اذیت دیگران به طور مداوم آیه کامل سجده دار بخواند، آیا بر شنوندگان، سجده واجب می‌شود؟

› اگر آیه را به قصد تلاوت و قرآن بخواند و انسان آن را گوش کند ولو در فرض سؤال باید سجده کند؛ ولی اگر به قصد تلاوت و قرآن نبوده یا انسان گوش نکند و صرفاً بشنود، سجده واجب نیست.

پرسش شماره ۷۳۰۸۴

› وقت فضیلت نماز عصر و عشاء را بیان نمایید؟

› وقت فضیلت نماز عصر بعد از خواندن نماز ظهر شروع می شود؛ اما برای درک وقت فضیلت نماز عشا تا هنگام برطرف شدن سرخیِ طرفِ مغرب صبر کنید و این فضیلت تا ثلث شب ادامه دارد.

پرسش شماره ۷۳۰۸۲

› اگر مأموم پس از اقتدا به رکوع امام نرسد و خود در حال رکوع باشد، آیا باید نماز را از رکوع ادامه دهد یا بلند شود و حمد و سوره را بخواند؟

› در فرض سؤال، نماز به صورت فُرادا صحیح است و رکعت اول نماز او حساب می شود و باید نماز را از رکوع ادامه دهد.

پرسش شماره ۷۳۰۶۱

› اگر نوک شست پا از داخل کفش به زمین برسد و کف کفش نجس نباشد، آیا می‌توان با کفش نماز خواند؟

› اگر دو انگشت بزرگ پا روی زمین قرار گرفته، سجده با آن مانع ندارد وگرنه صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۳۰۴۱

› کسی که به خاطر بیماری و یا بارداری فقط به اندازه یک «سبحان الله» می‌تواند سجده کند، آیا به همان اندازه اکتفا کند یا باید بر روی صندلی سجده کامل انجام دهد؟

› کسی که به خاطر بیماری و بارداری و مانند آن نمی تواند به اندازه گفتن سه «سُبْحانَ اللهِ» در سجده بماند، کافی است که یک مرتبه «سُبْحانَ اللهِ» بگوید و اگر فقط یک لحظه می تواند در سجده باشد، احتیاط واجب آن است که ذکر را در همان لحظه شروع کند و در حال سر برداشتن تمام کند.

پرسش شماره ۷۳۰۲۷

› اگر امام جماعت حین نماز متوجه شود وضو نداشته است، تکلیف چیست؟

› وظیفه امام جماعت آن است که نماز را رها کند و مأمومین می توانند فردی از خودشان را (که دارای شرایط امام جماعت است) مقدم داشته و ادامه نماز را با اقتداء به او به پایان برسانند یا ادامه نماز را به صورت فرادی تمام نمایند.

پرسش شماره ۷۳۰۰۹

› از سالیان قدیم همیشه نماز صبح را دقیقاً بعد از پایان اذان می خوانم و تازه فهمیدم که باید حدود هشت دقیقه از شروع اذان صبر کنم و سپس نماز را شروع کنم؛ تکلیف نمازهای صبح قبلی من چیست؟

› مقتضی است که مؤمنین محترم ـ ایّدهم الله تعالی ـ جهت رعایت احتیاط در مورد وقت نماز صبح، حدود ده دقیقه بعد از شروع اذان از رسانه ها، نماز صبح را بخوانند و نسبت به گذشته که با اعتقاد به داخل شدن وقت خوانده اید، فعلاً تکلیفی ندارید

مگر آن که اطمینان حاصل کنید که قبل از داخل شدن وقت خوانده اید که در این صورت هم غیر از نماز اول، بقیه نمازها - هرچند به نیت اداء اقامه شده باشد - به عنوان قضای نماز صبح روز قبل محسوب شده است. بنابراین اگر فقط قضای آخرین نماز صبح را به جا آورید کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۷۳۰۰۴

› ۱- اگر نمازگزار در نماز واجب، شروع به خواندن سوره اخلاص یا کافرون نماید، آیا می تواند آن را رها کند و سوره دیگری را قرائت کند و اگر آن را رها کند و سوره دیگری بخواند، حکم نمازش چیست؟
۲- آیا در نماز مستحبی هم حکم همین است یا متفاوت می باشد؟

› ج۱) اگر نمازگزار بعد از حمد، سوره «قل هو الله احد» یا «قل یا ایها الکافرون» را شروع کند، نمی تواند آن را رها کند و سوره دیگری بخواند و اگر به این دستور عمل نکرده، ولی عملش با اعتقاد به صحت بوده و گمان داشته می تواند این دو سوره را رها کرده و سوره ی دیگری بخواند، نمازهای قبلی او صحیح است و اعاده ندارد.
ج۲) عدول از یک سوره به سوره دیگر در نوافل مطلقاً جایز است اگر چه احتیاط مستحب این است که در نوافل نیز از سوره توحید و کافرون به سوره دیگری عدول نشود.

پرسش شماره ۷۳۰۰۳

› آیا می توان بعد از اذان صبح که می خواهیم نافله صبح را بخوانیم، قبل از نافله، اذان و اقامه را برای نماز صبح بگوییم و بعد نافله را بخوانیم؟

› برای رعایت استحباب می توانید ابتدا اذان بگویید و بعد نافله صبح را بخوانید و بعد اقامه گفته و نماز صبح بخوانید.

پرسش شماره ۷۲۹۹۴

› اگر زنی بعد از نماز مغرب بخواهد نماز عشا را در وقت فضیلت آن بخواند، ولی قبل از آن عادت شود. چنین شخصی اگر بداند نزدیک روزهای عادتش هست اما نداند مثلاً امشب عادت می شود یا فراموش کند و به خاطر همین نماز را فاصله بیندازد، آیا نماز را باید قضا کند و معصیت کرده است؟
اگر چنین شخصی نداند نزدیک زمان عادتش هست و حائض شود، آیا نماز او قضاست و معصیت کرده است؟

› در فروض مذکور که فرصت برای خواندن نماز داشته، قضای نماز عشا، واجب است؛ ولی چنانچه نمی دانسته است که عادت می شود، معصیت نکرده است.

پرسش شماره ۷۲۹۲۶

› در دو رکعت پایانی نماز فرادی و در جماعت برای امام و ماموم، تسبیحات اربعه افضل است یا قرائت سوره حمد؟

› در فرض سؤال، در نماز جماعت افضل برای امام قرائت حمد است و برای مأموم تسبیحات اربعه می باشد و در نماز فرادا هر دو در فضیلت مساوی می باشند.

پرسش شماره ۷۲۹۱۹

› اگر کسی حین نماز و یا در سجده آیه سجده دار را شنید، آیا سجده نماز کفایت از سجده واجب می کند؟ تکلیف چیست؟

› اگر در حال نماز، آیه سجده را گوش کند، نمازش صحیح است و باید پس از شنیدن آیه سجده، به جای سجده کردن، با اشاره سجده کند و سپس نماز را ادامه دهد.

پرسش شماره ۷۲۹۱۳

› کسی که قبل از نماز می دانسته لباسش نجس است و بعد از وقت نماز یادش بیاید که با لباس نجس نماز خوانده است، حکم چیست؟

› نماز ولو در فرض سؤال باطل است و با لباس پاک باید نماز را قضاء کند.

پرسش شماره ۷۲۸۷۰

› اگر در نماز جماعت وضوی امام جماعت باطل شود و امام برای حفظ آبرو نماز را ادامه دهد، حکم نماز امام و مأمومین چیست؟

› در فرض مذکور اگر امام جماعت در بین نماز وضویش باطل شود، واجب نیست به مأمومین اعلام کند؛ ولی بقای بر امامت و ادامه نماز جماعت هم برای او جایز نیست؛ در هر حال نماز مأمومین که علم به بطلان نماز و محدث بودن ایشان نداشته اند و به جهت تبعیت در جماعت رکنی اضافه ننموده اند، صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۸۵۳

› اگر کسی در ذکر نماز ریا کند و بلافاصله متنبه شود و دوباره همان ذکر را بگوید، آیا نمازش صحیح است؟

› در فرض مذکور، بنا بر احتیاط واجب باید نماز را دوباره بخواند. (یعنی احتیاطاً نماز را تمام کند و بعد مجدداً بخواند.)

پرسش شماره ۷۲۸۴۲

› در رکعت اول و نیز در رکعت سوم نمازهای چهار رکعتی جلسه استراحت بر اساس نظر آقا بنا بر احتیاط واجب است، رجوع کردم به چند مرجع، آنها هم احتیاط واجب داشتند، الان تکلیف چیست؟ حکم نماز هایی که بدون جلسه استراحت خواندم و

بسیاری از آنها نماز استیجاری است چه می باشد؟

› بنا بر احتیاط واجب باید بعد از سجده دوم بنشینید و سپس برای رکعت بعد برخیزید، البته اگر نمازگزار بدون اینکه مقداری بنشیند، برای رکعت بعد برخیزد، نمازش باطل نیست؛ بنابراین نمازهای قبلی شما صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۸۳۳

› کسی که در نماز جمعه شرکت نکرده است، آیا می تواند اول وقت نماز ظهر را بخواند؟ یا باید با تأخیر نماز ظهر را بخواند؟

› جایز است برای کسی که در نماز جمعه شرکت نکرده، نماز ظهر را اول وقت بخواند و واجب نیست صبر کند تا نماز جمعه تمام شود.

پرسش شماره ۷۲۸۰۴

› آیا در نمازهای واجب و مستحب می توان قنوت را به فارسی خواند؟

› خواندن دعا به هر زبانی در قنوت (نماز واجب باشد یا مستحب) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۷۷۸

› اگر دو نفر مأموم امام جماعت واحدی باشند و پس از پایان نماز جماعت، نماز آن دو هنوز ادامه داشته باشد، آیا یکی می تواند به دیگری برای باقی نماز اقتدا کند؟

› اگر دارای شرایط امام جماعت باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۷۲۲

› آیا تغییر نیت نماز مستحبی به نماز مستحبی دیگر، جایز است؟

› عدول از نماز مستحبی به نماز مستحبی دیگر جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۷۱۱

› آیا اذان گفتن مختص به مرد است یا زن هم می تواند اذان و یا اقامه بگوید و شوهر هم امام جماعت شود؟

› گفتن اذان و اقامه توسط زن برای نماز خودش و یا جماعت بانوان صحیح است ولی اکتفا به اذان زن برای مرد محل اشکال است.

پرسش شماره ۷۲۶۹۷

› باز بودن دکمه های لباس در نماز و غیر نماز چه حکمی دارد؟

› در غیر نماز اگر مفسده‌ای بر آن مترتّب نشود به خودی خود اشکال ندارد؛ ولی در نماز باز بودن دکمه های لباس مکروه است.

پرسش شماره ۷۲۶۸۱

› امام جماعتی به دلیل درد زانو با استفاده از صندلی نماز می خواند؛ آیا مأمومین دارای همین عذر، می توانند به او اقتدا نمایند؟

› اشکال ندارد و صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۶۷۵

› اگر در کنار مردی یک دختر بچه ممیز نماز می خواند، آیا لازم است فاصله یک وجب مراعات شود؟

› تفاوتی بین افراد بالغ و نابالغ وجود ندارد. و اگر نماز را صحیح می خواند بنابر احتیاط باید فاصله* بین مرد و زن رعایت شود.

---

*بنابر احتیاط واجب باید میان زن و مرد در حال نماز (در غیر مسجد الحرام) حداقل یک وجب فاصله باشد و در این صورت اگر زن و مرد محاذی یکدیگر بایستند یا زن جلوتر از مرد بایستد، نماز هر دو صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۶۴۸

› اگر در نماز جماعت، فاصله مأموم با دیگر مأمومین فاصله معمول و یک متری باشد، آیا اتصال برقرار بوده و جماعت صحیح است؟

› اگر محل سجده مأموم با محل ایستادن مأموم دیگر که در جلو ایستاده یا محل ایستادن مأموم با محل ایستادن مأموم دیگر که سمت راست یا چپ ایستاده بیش از حدود یک متر فاصله نداشته باشد، اتصال برقرار است و اتصال از طریق مأمومی که در پشت سر ایستاده برقرار نمی شود.

پرسش شماره ۷۲۶۴۰

› استحباب تکبیر بعد از رکوع و قبل از سجده آیا منظور دو تکبیر بعد از رکوع و قبل از سجده است؟

› مستحب است نمازگزار پس از آنکه از رکوع سر برداشت و ایستاد در حال آرامش بدن بگوید: «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» و در حالی که بدن آرام است پیش از حرکت برای سجده، تکبیر بگوید؛ بنابراین استحباب یک تکبیر در شرع وارد شده است.

پرسش شماره ۷۲۶۲۲

› بعد از سجده ها آیا لازم است دست ها روی پا قرار گیرد؟

› واجب نیست؛ ولی مستحب است هر دو دست را هنگام نشستن روی ران ها ـ دست راست روی ران راست و دست چپ روی ران چپ ـ قرار گیرد.

پرسش شماره ۷۲۶۱۱

› در حال نماز فاصله بین پای نمازگزار (مرد یا زن) تا چه حد باید باشد؟

› برای نماز مستحب است در حال ایستادن، مردان پاها را از سه انگشتِ باز، تا یک وجب فاصله دهند و زنان، پاها را به هم بچسبانند.

پرسش شماره ۷۲۵۹۴

› آیا هنگام خواندن اذان و اقامه، باید بی حرکت بود و طمأنینه کامل داشت؟ یا می توان حرکت کرد و راه رفت؟

› راه رفتن اشکال ندارد؛ هر چند مستحب است هنگام گفتن اذان رو به قبله بایستد و هنگام گفتن اقامه بدن آرام باشد.

پرسش شماره ۷۲۵۴۵

› در نمازی که تشهد فراموش شده است، ابتدا باید سجده سهو بجا آورده شود یا تشهد؟

› احتیاط واجب آن است که پیش از سجده سهو، تشهدِ فراموش شده را قضا کند.

پرسش شماره ۷۲۵۲۲

› اگر کسی بعد از نماز متوجه شود با لباس نجس نماز خوانده و نمی دانسته نجس بوده است، آیا نمازش صحیح است؟

› نماز در فرض مذکور صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۵۰۳

› استفاده از روغن، پماد و داروهایی که از حیوانات حرام گوشت بدست می آید، آیا اشکال دارد؟ و آیا می توان با آن نماز خواند؟

› استفاده اشکال ندارد؛ ولی اگر روغن یا اجزاء حیوان حرام گوشت در لباس یا بدن نمازگزار باشد، نماز باطل است، همچنین

اگر حیوان _ هرچند حلال گوشت _خون جهنده داشته باشد و ذبح شرعی نشده باشد، اجزاء دارای روح مثل دنبه یا گوشت، نجس است و برای نماز می بایست بدن و لباس تطهیر شود.

پرسش شماره ۷۲۴۷۱

› موی سر میت روی لباس نمازگزار، چه حکمی دارد؟ آیا بین موی جدا شده قبل از غسل میت و بعد از آن تفاوتی وجود دارد؟

› موی جدا شده از انسان میت به خودی خود (چه قبل از غسل و چه بعد از آن) پاک است و اگر همراه نمازگزار باشد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۴۳۸

› اگر در نماز، دو مرتبه یا بیشتر کلام سهوی اضافه گفته شود، آیا یک سجده سهو کافی است یا باید دو سجده سهو انجام شود؟

› اگر بیش از یک سهو محسوب شود، مثل اینکه متوجه گفتن کلام اضافه شود و دوباره با فاصله، سهواً کلام اضافه دیگری بگوید یا در رکعات مختلف، کلام اضافه بگوید، سجده سهو تکرار می شود.

پرسش شماره ۷۲۴۳۲

› آیا تسبیح گفتن با تسبیح تربت، در مقایسه با تسبیح گفتن با غیر تربت یا با انگشتان، ثواب بیشتری دارد؟

› گفتن اذکار با تسبیح تربت استحباب خاص دارد و در روایت وارد شده است که وقتی تسبیح تربت در دست شخصی هست، حتی در حال غفلت و بدون گفتن ذکر هم برای فرد، ثواب تسبیح نوشته می شود.

پرسش شماره ۷۲۴۱۵

› اگر کسی از فاصله بیست الی سی متری در مسجد اقتدا کند و خود را به صف جماعت برساند، با چه شرائطی جماعت و نمازش صحیح است؟

› چنانچه صدق اقتدا و همراهی و اتباع با جماعت نماید، فاصله مذکور اشکال ندارد و الا جماعت صحیح نیست. بنا بر این چنین فردی نیت کرده و در همان جایی که هست تکبیرة الاحرام می گوید و رکوع می کند، سپس در حال رکوع یا بعد از آن راه می رود. همچنین در سجده امام یا بعد از آن، یا بین دو سجده یا بعد از آنها، یا در هنگام ایستادن برای رکعت دوم برای رسیدن به صف جماعت راه می رود، خواه راه رفتن به جلو یا عقب و یا به یک طرف راه برود، مشروط بر اینکه مستلزم انحراف از قبله نباشد و اینکه مانع دیگری مانند مانع، ارتفاع و مانند آن وجود نداشته باشد.

پرسش شماره ۷۲۴۱۰

› آیا جواز ترک قرائت سوره در نوافل، مطلق است یا مخصوص نوافلی است که خواندن سوره خاصی سفارش نشده باشد؟

› در نمازهای نافله، خواندن سوره واجب نیست؛ بلکه کافی است در هر رکعت سورۀ حمد قرائت شود؛ هر چند مستحب است سوره نیز قرائت شود. ولی در بعضی نمازهای مستحبی که سوره مخصوص در آن وارد شده (مانند نماز برای والدین)، اگر بخواهد به دستور آن نماز رفتار کند، باید همان سوره را بخواند.

پرسش شماره ۷۲۳۸۸

› در مراسم هایی که مجری سلام می کند و بلند جواب دادن از راه دور ممکن و یا متعارف نیست، آیا جواب آن واجب است؟

› ابتدا باید توجه داشت که اگر یک نفر در جمع جواب بدهد از دیگران ساقط می شود؛ در غیر این صورت اگر با بلند کردن صدا امکان رساندن جواب سلام وجود داشته باشد باید این کار انجام شود؛ مگر اینکه به گونه ای باشد که موجب حرج شود که در این

فرض بنا بر احتیاط واجب اگر طرف مقابل متوجه می شود باید با اشاره جواب سلام را بدهید.

پرسش شماره ۷۲۳۳۷

› کسی که سجده سهو را فراموش کرده و بعد از چند روز یادش آمده باشد، تکلیف چیست؟

› در فرض مذکور هر وقت که یادش آمد، باید فوراً سجده سهو را انجام دهد و در هر صورت لازم نیست نماز را دوباره بخواند.

پرسش شماره ۷۲۳۰۹

› نماز خواندن با لباسی که از پر قو و مرغ یا پشم گاو، گوسفند یا شتری که ذبح شرعی نشده اند، درست شده است، چه حکمی دارد؟

› جاو۲) در فرض مذکور، نماز صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۲۹۷

› اقتداء به امام جماعتی که عدالت او محرز است؛ ولی صحت قرائت وی برای من معلوم نیست آیا می‌توانم بنا را بر صحت بگذارم و اقتدا کنم؟

› بلهٔ می‌توانید اقتدا کنید.

پرسش شماره ۷۲۲۸۴

› کسی که احتمال می دهد و یا می‌داند، به خاطر شب نشینی، مطالعه و... دیر می خوابد و نماز صبحش قضا می شود، آیا شرعاً مجاز است بخوابد؟

› اگر اطمینان دارد که بیدار نمی‌شود، خوابیدن جایز نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۸۲

› کسی که می داند اگر بخوابد برای نماز صبح بیدار نمی شود، آیا واجب است وسیله ای برای بیدار کردن خود فراهم کند؟ مثلاً زنگ گوشی خود را روی هشدار قرار دهد یا به دیگران سفارش کند که وی را بیدار کند؟

› باید با فراهم کردن اسباب بیداری، کاری کند که اطمینان یابد برای نماز بیدار می‌شود.

پرسش شماره ۷۲۲۸۱

› گفتن اذان بین نماز ظهر و عصر و یا مغرب و عشاء -اعم از فاصله زمانی کم یا زیاد- چه حکمی دارد؟

› اذان نماز عصر و نماز عشا اگر با نماز ظهر و مغرب به صورت جمع بدون فاصله خوانده شوند ساقط می شود و به احتیاط واجب گفتن اذان برای نماز دوم جایز نیست و در صورت جدا خواندن دو نماز ـ که مقابل جمع نمودن آنها است ـ ساقط نمی شود و این جدا خواندن با فاصلهٔ زمانی بین آنها و با خواندن نافلهٔ یومیه بین آنها تحقق پیدا می کند، بنابراین با خواندن نافلهٔ نماز عصر بین ظهر و عصر و نافلهٔ مغرب بین نماز مغرب و عشا، تفریق و جدا خواندن تحقق پیدا می کند.

پرسش شماره ۷۲۲۸۰

› اگر در نماز جماعت بعد از گفتن تکبیر الاحرام، صف جلویی جابجا شوند و فاصله زیادی تا صف جلویی حاصل شود، آیا نماز فرادا می شود؟ و آیا می توان چند قدم جلو رفت تا به صف جماعت متصل شد؟

› اگر بلافاصله اتصال را برقرار کنید جماعت صحیح است و الا نماز کسانی که اتصالشان قطع شده فرادا می شود که در این صورت می توانند پس از عدول به مستحبی آن را قطع یا زود تمام کنند و دوباره به جماعت اقامه نمایند.

پرسش شماره ۷۲۰۵۷

› اگر بلند خواندن قرائت نماز باعث اذیت دیگران شود و یا از خواب بیدار شوند، آیا می توان آهسته خواند؟

› صرف مورد مذکور مجوز ترک واجب نمی شود؛ البته باید توجه داشت که ملاک جهر، (بلند خواندن) آشکار کردن جوهر صدا و در مقابل، اخفات، (آهسته خواندن) آشکار نکردن آن است، هر چند کسی که کنار نمازگزار است صدای او را بشنود.

پرسش شماره ۷۲۰۵۲

› کسی که فقط به اندازه خواندن یک نماز وقت دارد و جهت قبله را نمی داند، وظیفه چیست؟

› کسی که برای یافتن جهت قبله هیچ راهی ندارد و گمانش هم به هیچ طرف نمی رود، بنا بر احتیاط واجب باید به چهار طرف نماز بخواند و اگر برای چهار نماز وقت ندارد، به هر اندازه ای که وقت دارد نماز را تکرار کند.

پرسش شماره ۷۲۰۴۸

› آیا جواب سلام تلفنی به صورت متنی و پیامک، کافی است؟

› کافی نیست.

پرسش شماره ۷۲۰۰۶

› اگر خواندن قنوت بعد از تکبیر پنجم نماز میت، آیا اشکال دارد؟

› نماز میت قنوت ندارد؛ اما بهتر این است که بعد از تمام شدن نماز گفته شود: ربّنا آتنا فی الدنیا حسنةً و فی الآخرة حسنةً و قنا عذاب النار و در هنگام این دعا اگر به قصد رجاء دست را بالا ببرد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۹۹۷

› آیا می توان نماز حرز امام جواد علیه السلام را به نیابت از شخص دیگر خواند؟

› به طور کلی خواندن نماز مستحبی به نیابت از افراد زنده صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۹۵۱

› خون مرغی که ذبح شرعی نشده و کمتر از یک درهم باشد و به لباس برخورد کند، آیا می توان با آن نماز خواند؟

› با خون مزبور ولو در فرض سؤال نمی توان نماز خواند.

پرسش شماره ۷۱۸۸۸

› اگر در طهارت امام جماعت شک شود، می توان به او اقتدا کرد؟

› بله؛ می توان اقتدا کرد.

پرسش شماره ۷۱۷۵۲

› کسی که یکی دو سال برای کار به شهری می‌رود و در آن مدت همان جا ساکن می‌شود؛ لیکن وی به طور مدام آخر هر هفته از آنجا به وطن خود که بیش از هشت فرسخ است رفت و آمد می‌کند. حکم نماز او در بین راه چیست؟

› وظیفه اش تمام است.

پرسش شماره ۷۱۷۵۱

› با توجه به اقبال زیاد مؤمنین به نماز عید سعید فطر و علاقه به شرکت در آن و سهولت دسترسی مردم به مساجد محل سکونت خود، نظر حضرتعالی درباره برگزاری این نماز با فضیلت در مساجد چیست؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۱۷۵۰

› گفته‌اند در نماز جناب جعفر علیه السلام چنانچه عجله داشته باشیم، تأخیر تسبیحات اربعه به بعد از نماز جایز است. آیا در حال اختیار در فرض خستگی و امثال آن نیز جایز است؟

› جایز است.

پرسش شماره ۷۱۷۴۸

› شخصی خیال می‌کرده معذور است، لذا روی میز سجده می‌کرده است؛ ولی بعداً معلوم می‌شود، معذور نیست، آیا نمازهایی که به این نحو خوانده، قضا دارد؟

› قضا لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۴۷

› شخص معذوری که می‌توانسته بر روی میز سجده کند، لیکن از روی جهل، مهر را با دست بلند می‌کرده و به پیشانی می‌گذاشته؛ آیا نمازهایی که به این نحو خوانده است را باید قضا کند؟

› این کار صدق سجده نمی‌کند؛ لذا باید نمازها را قضا کند.

پرسش شماره ۷۱۷۴۶

› آیا می‌توان نماز آیات یا یومیه را به این طریق نیت کنیم: اگر بر عهده خودم است برای خودم و الا برای پدرم باشد و در صورتی که او قضا ندارد برای مادرم باشد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۷۴۵

› اقامه نماز آیات کسوف بر مردم چه مناطقی واجب است؟ کسانی که خود رویت کنند؟ یا جاهایی که اینچنین اعلام کرده اند؟ اگر چیزی مثل ابر، مانع رؤیت بود، تکلیف چیست؟ آیا قول منجّمین اعتبار دارد؟ آیا طریق دیگری برای اثبات هست؟ آیا اقدام استهلال و دنبال کسوف گشتن واجب است؟ آیا شهادت دو نفر کافی است؟

› نماز آیات بر همه مردم شهر یا روستا و محلاتی که کسوف در آن اتفاق افتاده است، واجب است، هر چند خود شخصاً آن را رؤیت نکنند. در تعیین شهرها یا روستاها به گفته اهل خبره اگر موجب اطمینان شود یا شهادت دو نفر عادل می توان اکتفا کرد. ضمناً وجود ابر و غبار و امثال آن در چنین محل هایی مانع وجوب نیست. البته اگر مکلف، شک دارد که آیا کسوف در شهر یا روستای او قابل رؤیت است، واجب است که خود شخصاً به دنبال کسوف بگردد.

پرسش شماره ۷۱۷۴۴

› اگر بین دو محل اقامه نماز جمعه دو راه است که فاصله در یک طریق کمتر از یک فرسخ شرعی باشد آیا اقامه نماز جمعه در هر دو محل، صحیح است؟

› با فرض فاصله بین دو محل اقامه نماز جمعه به کمتر از یک فرسخ شرعی ولو از یکی از دو طریق متعارف تردد بین دو محل، بیش از یک نماز جمعه صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۴۳

› چنانچه نمازگزار به هیچ کدام از دو خطبه نماز جمعه نرسد، بلکه در هنگام اقامهٔ نماز جمعه حضور پیدا نماید و به امام اقتدا کند آیا نماز او صحیح و مجزی است؟

› مأموم حتی اگر به رکوع رکعت آخر نماز جمعه هم برسد و اقتدا نماید، نماز جمعه اش صحیح و مجزی است.

پرسش شماره ۷۱۷۴۱

› آیا نماز جمعه کفایت از نماز ظهر می کند؟

› کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۱۷۴۰

› آیا نماز جمعه در زمان غیبت واجب است؟

› واجب تخییری است؛ ولی خودداری از شرکت در آن به صورت دائمی وجه شرعی ندارد.

پرسش شماره ۷۱۷۳۸

› نماز جمعه را تا چه ساعتی بعد از ظهر شرعی می توان اقامه کرد؟

› تا همان اوائل عرفی ظهر است و تا برگشت دو هفتم سایه شاخص ادامه دارد.

پرسش شماره ۷۱۷۳۷

› جواز اقتداء به اهل سنت در مکه و مدینه، اختصاص به نماز اداء دارد یا نماز قضا را نیز می توان اقتداء کرد؟

› قدر متیقن جواز اقتداء در نماز اداء است و صحت اقتدا در نماز قضاء محل اشکال بل منع است.

پرسش شماره ۷۱۷۳۶

› آیا نماز جماعت در مکه و مدینه با جماعت اهل سنت، مجزی است؟

› کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۱۷۳۵

› آیا نماز جماعت به صورت دایره ای شکل در مسجدالحرام مجزی است یا نه؟

› مجزی است.

پرسش شماره ۷۱۷۳۳

› در نماز جماعت هایی مثل حرم مطهر رضوی و یا نماز جمعه که گاهی اتفاق می افتد که اتصال آقایان به جماعت توسط بانوان انجام می گیرد، چه صورت دارد؟

› اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۷۱۷۳۲

› لطفا قید یک قدم بزرگ و گشادی بین دو قدم که در مسائل ۱۴۳۵ تا ۱۴۳۸ رساله امام راحل(ره) آمده است را توضیح بفرمایید.

› منظور از گشادی بین دو قدم اندازه یک گام متعارف و خطوه است و قدم بزرگ تر نیز گام و خطوه ی بزرگ و بیش از حد متعارف را گویند.

پرسش شماره ۷۱۷۳۱

› اگر تعدادی از مؤمنین که نماز قضای احتیاطی را به جماعت به عمل می آورند با فرض اینکه امام جماعت نماز واجب یا نماز قضای یقینی می خواند آیا فردی می‌تواند در انتهای صف نیت اقامه نماز ادا بکند و آیا اتصال از طریق کسانی که نماز قضای احتیاطی می‌خوانند حاصل می‌شود یا خیر؟

› در فرض سؤال اتصال در جماعت از طریق کسی که نماز قضای احتیاطی می‌خواند حاصل نمی‌شود.

پرسش شماره ۷۱۷۳۰

› عدم تبعیت مأموم از امام جماعت چه حکمی دارد؟

› تکلیفاً حرام نیست؛ ولی دارای اثر وضعی است و سبب بطلان جماعت او می شود.

پرسش شماره ۷۱۷۲۹

› اخیراً شنیده شد که نظر مبارک در باب کسی که نمازش را به جماعت خوانده است این است که اعاده آن نماز به جماعت دیگر اماماً أو مأموماً وجهی ندارد، خواهشمند است در این خصوص و اینکه اگر جماعت دوم از جهاتی رجحان داشته باشد آیا حکم همین است؟

› نمازی که فرادا خوانده می تواند با اقتداء به امام جماعتی (دیگر) اعاده نماید، و نمازی را که برای جماعتی امامت کرده می تواند یک بار دیگر برای جماعت دیگر امامت کند، در غیر این دو صورت اعاده وجهی ندارد هر چند جماعت دوم دارای رجحان باشد.

پرسش شماره ۷۱۷۲۷

› فردی نمی داند که از زمان بلوغ خود چه مقدار نماز قضا بر ذمّه دارد و به علت داشتن وسواس، مقدار سال های زیادی را در نظر می گیرد و همین منجر شده که اصلاً برای خواندن نمازها شروع به کار نکند. لطفاً بفرمایید: تکلیف او چیست؟

› بیش از مقداری که یقین دارد نماز از او فوت شده لازم نیست قضا کند.

پرسش شماره ۷۱۷۲۶

› با توجّه باینکه در تطهیر مسجدالحرام, به روش عامّه ازاله نجاست می شود یعنی مقداری آب قلیل بر روی آن می ریزند و بعد به همان صورت تمام مسجد را تنظیف می کنند که عادةً علم به نجاست پیدا می شود آیا با چنین حال می توان بر سنگ های

آنجا سجده کرد؟

› عادتاً علم به نجاست همه مسجد پیدا نمی‌شود و بررسی لازم نیست؛ بنا بر این سجده بر سنگ‌های مسجد ولو در فرض سؤال صحیح است و اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۷۲۵

› آیا نماز خواندن با لباس هایی که روی آن عکس انسان و یا حیوان منقوش است ولی در زیر لباسی دیگر پوشیده شده است، کراهت دارد؟

› روایات شامل این صورت نیز می شود و کراهت آن باقی است.

پرسش شماره ۷۱۷۲۳

› گرفتن جا در مسجد برای نماز، در حالی که برخی نمازگزاران جا ندارند، چه حکمی دارد؟

› گرفتن جا در مسجد برای نماز خواندن فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۷۲۲

› دوستم در اروپای شمالی کار می‌کند که شش ماه روز و شش ماه شب است. حکم شرعی او برای نماز و روزه چیست؟

› نمازها را در وقت، به همان افق محل سکونت که صبح را در صبح آنجا و ظهر و عصر را، به همان وقت آنجا، و نماز مغرب و

عشا را در بعد از مغرب همانجا، باید بخواند و روزه را به حساب اینکه روز خیلی طولانی است و تمکن از روزه ندارد، ساقط است.

پرسش شماره ۷۱۷۲۱

› گاهی به خاطر شرایط خاص (همچون دفاع از مرزهای کشور و خصوصاً در مانورهای نظامی و...) یگان های نظامی، به صورت موقت در املاک دیگران مستقر می گردند و مالکین آن اراضی نیز رضایتی بر این امر ندارند و نظامیان حاضر نیز قانوناً حق خروج از آن مکان را ندارند. خواهشمند است حکم انجام عبادات، از جمله اقامه نماز در این املاک (غصبی) را بیان فرمایید.

› مسئولین یگان های نظامی و انتظامی مکلفند رضایت صاحبان اراضی و املاک متصرفی یگان را تحصیل نمایند و اگر خسارتی هم بر آنان وارد شد جبران کنند؛ ولی پرسنل یگان ها که نمی توانند از آن مکان خارج شوند، عباداتشان در آن اراضی اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۷۲۰

› در برخی موارد، زائران بیت الله الحرام یا سایر مسافران، وقت نماز در هواپیما هستند، با توجه به اینکه نماز در هواپیما معمولاً مانع استقرار و طمانینه نیست، در صورتی که سایر شرایط، مثل قیام و قبله و رکوع و سجود مراعات شود، آیا در صورت علم یا احتمال این که پیش از اتمام وقت نماز به مقصد می رسند و می توانند نماز را پس از پیاده شدن از هواپیما بخوانند، نماز در هواپیما کفایت می کند یا باید تاخیر بیندازند؟ و در صورتی که نماز را در آن حال خواندند و پیش از اتمام وقت نماز پیاده شدند، اعاده لازم است یا نه؟

› با تمکن از استقرار و استقبال قبله، نماز صحیح و مجزی است، بلکه جهت درک فضیلت اول وقت، افضل است.

پرسش شماره ۷۱۷۱۹

› کسی که قادر بر سجده معمول و متعارف نیست، اگر در نماز مسجد النبی و مسجد الحرام شرکت کند، چگونه باید سجده

گزارد؟ (با توجه به اینکه مهر یا چیز دیگری نمی تواند به پیشانی بگذارد.)

› اگر چیزی که روی آن سجده کند وجود ندارد، باید اشاره نماید.

پرسش شماره ۷۱۷۱۸

› شخصی که وظیفه او نماز در حالت نشسته است و می‌تواند سجده معمولی انجام دهد، آیا میان نشستن روی صندلی و زمین مخیر است؟ یا اینکه تا زمانی که می‌تواند روی زمین بنشیند نباید روی صندلی بنشیند؟

› در جلوس مخیر است ولی سجده را باید روی زمین انجام دهد.

پرسش شماره ۷۱۷۱۳

› کسی که معذور است و نشسته نماز می خواند، اگر از خوب شدن ناامید گردد و با این حال نمازهای فوت شده خود را به صورت نشسته قضا کند، چنانچه بعداً خوب شود، آیا نمازهایی را که نشسته خوانده است مجزی است یا اینکه باید دوباره قضا کند؟

› باید دوباره قضا کند.

پرسش شماره ۷۱۷۱۲

› اگر کسی فقط با لفظ «سلام» در نماز به ما سلام کند آیا جواب سلامش در نماز واجب است یا نه؟ بر فرض وجوب به چه لفظی باید جواب سلام بدهیم؟

› بله جواب سلام ولو در فرض سؤال واجب است؛ می توانید بگویید: "سلام"، و می توانید بگویید: "سلام علیکم".

پرسش شماره ۷۱۷۱۱

› آیا در نماز نافله در حال استقرار و اختیار می توان رکوع و سجود را با ایماء و اشاره انجام داد؟

› در حال استقرار در مکانی باید هم قبله را مراعات کند و هم رکوع و سجود را به نحو صحیح انجام دهد؛ ولی می توان نافله را در حال اختیار هم نشسته خواند.

پرسش شماره ۷۱۷۰۷

› آیا در مورد نماز خواندن زن و مرد در کنار هم یا با تقدم زن در خصوص مسجد الحرام نیز همچون اماکن دیگر، لازم است فاصله بین آنها به مقدار یک وجب رعایت شود؟

› لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۷۰۴

› در نمازهای مستحبی که می توان در حال حرکت خواند، رعایت پوشش برای خانم ها و رعایت جهت قبله، رکوع، سجود و قنوت چگونه است؟

› همه شرایط و واجبات نماز ولو در فرض سؤال لازم است؛ بلی در حال سیر، قبله شرط نیست و رکوع و سجود و قنوت با اشاره انجام می شود.

پرسش شماره ۷۱۷۰۲

› در حال اختیار یا اضطرار، در چه رکعتی از نماز واجب می توان به نماز قضا عدول کرد؟

› در هر رکعتی که عدول از نماز ادا به نماز قضا امکان داشته باشد، مانع ندارد.

پرسش شماره ۷۱۶۹۰

› نقاب زدن در نماز چه حکمی دارد؟

› فی حد نفسه اشکال ندارد؛ مگر اینکه مانع سجده باشد.

پرسش شماره ۷۱۶۸۸

› گفتن جمله «و عجل فرجهم» بعد از صلوات تشهد چه حکمی دارد؟

› به قصد دعا اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۶۸۶

› آیا قرار دادن دست بر روی زانو در هنگام رکوع نمازهای نشسته لازم است؟

› لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۶۸۵

› اگر شخصی با بوی بد نماز بخواند، حکم شرعی آن چیست؟

› نماز ولو در فرض سؤال صحیح است؛ هر چند مستحب است در نماز با لباس و بدن معطر حاضر شود.

پرسش شماره ۷۱۶۸۰

› اگر در حال سجده اول یا بعد از آن و پیش از آنکه وارد سجده دوم شود یادش بیاید که رکوع نکرده است، باید برخیزد و بایستد و رکوع کند و پس از آن دو سجده را بجا آورد و نماز را تمام کند و بعد از نماز احتیاطاً دو سجده سهو برای سجده زیادی بگذارد. سؤال: آیا احتیاط مذکور در مسئله فوق وجوبی است یا استحبابی؟

› احتیاطِ واجب نیست؛ ولی خوب است.

پرسش شماره ۷۱۶۷۹

› حکم انحراف از قبله (به جهت درد پا و کمر در حین برخاستن از زمین برای رکعت بعدی) چیست؟ تا چه حد مجاز است؟ (ثانیه ای به سمت راست می چرخد و ثانیه ای به سمت چپ)

› در فرض سوال، تا اندازه ۴۵ درجه از هر طرف اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۶۷۵

› آیا اذان ثقه (فرد امین) می تواند اماره بر دخول وقت باشد؟

› اذان ثقه همان خبر اوست و خبر ثقه در موضوعات به تنهایی حجت نیست، مگر اینکه اطمینان آور باشد.

پرسش شماره ۷۱۶۷۴

› در مسافرت اگر بخواهیم به مکان معیّنی از شهر مقصد سفر کنیم، برای اندازه گیری مسافت شرعی، آیا انتهای نقطهٔ اندازه‌گیری، همان مکان معیّن است یا حد ترخص مقصد یا ورودی شهر مقصد؟

› برای تعیین مسافت شرعی، مسافت از آخر شهر مبدأ تا اول شهر مقصد محاسبه می شود؛ مگر این که قصد رفتن به مکان خاص و مستقلی در کنار شهر مقصد را داشته باشید، به گونه ای که عرفاً رسیدن به شهر، رسیدن به مقصد محسوب نشود و شهر تنها طریقی برای رسیدن به مقصد باشد، مانند برخی دانشگاه ها یا پادگان ها.

پرسش شماره ۷۱۶۶۷

› آیا در نماز مستحبی می‌توان به خواندن چند آیه از یک سوره اکتفا نمود؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۷۱۶۵۷

› کسی که سلام نمازش را فراموش کرده، حکمش چیست و چه وظیفه ای دارد؟

› اگر نمازگزار سلام نماز را فراموش کند و هنگامی یادش بیاید که صورت نماز به هم نخورده و کاری هم که عمدی و سهوی آن نماز را باطل می کند، مانند پشت کردن به قبله انجام نداده باشد، باید سلام نماز را بگوید و نمازش صحیح است و اگر کاری که عمدی و سهوی آن نماز را باطل می کند، انجام داده، لازم نیست سلام نماز را بگوید و نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۶۵۴

› امام جماعت مسجد ما به علّت سالخوردگی بعد از رکوع با مکث و به آرامی به سجده می رود و این امر در سایر قسمت‌های نماز هم وجود دارد. آیا تبعیت از ایشان در مورد مذکور لازم است یا اگر زودتر سر بر مهر بگذاریم مشکلی ندارد؟

› به طور کلی مأموم باید افعال نماز را با امام یا کمی دیرتر از امام به جا آورد و اگر عمداً از امام جماعت جلو بیفتد یا مدتی بعد از او (به نحوی که متابعت از امام صدق نکند) انجام دهد، نمازش فرادا می شود.

پرسش شماره ۷۱۶۳۱

› با توجه به اینکه انتصاب ائمه جمعه و تأیید صلاحیت آنها از طرف ولی فقیه می باشد، آیا عذر برخی از افراد تحت عنوان نداشتن عدالت یا طرفداری سیاسی ائمه جمعه از جناحی خاص جهت عدم شرکت در نماز جمعه، مقبول می باشد؟

› مؤمنین نباید در اثر توهّمات و سوءظن بی وجه، خود را از درک فضیلت نماز سیاسی - عبادی جمعه محروم سازند، ولی در هر صورت احراز عدالت امام جماعت موکول به نظر شخص مکلف است.

پرسش شماره ۷۱۶۰۲

› اگر به اندازه یک عدس روی لباس، خون باشد، آیا می‌شود با آن نماز خواند؟

› اگر مقدار خون لباس کمتر از یک بند انگشت اشاره باشد، با وجود شرایط * نماز با آن اشکال ندارد، ولی اگر به اندازۀ بند انگشت اشاره یا بیشتر از آن باشد، نماز با آن باطل است.

---

* صحّت نماز با خون کمتر از بند انگشت اشاره، چند شرط دارد:
۱. خون حیض نباشد؛ اگر اندکی هم از آن خون بر بدن یا لباس نمازگزار باشد، نماز باطل است و بنابر احتیاط واجب خون نفاس و استحاضه نیز همین حکم را دارد.
۲. خون حیوان نجس العین (سگ و خوک) و حیوان حرام گوشت و مردار و انسان کافر نباشد.
۳. رطوبتی از خارج به آن خون نرسیده باشد؛ مگر در صورتی که رطوبت با خون مخلوط شده و در آن مستهلک شود و مجموع آنها هم بیش از اندازۀ مجاز نشود که در این صورت، نماز با آن صحیح است و در غیر این صورت نماز با آن بنا بر احتیاط واجب صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۱۴۸۶

› کسی که جهت قبله را نمی داند، برای اقامه نماز چه وظیفه ای دارد؟

› کسی که می خواهد نماز بخواند، باید برای پیدا کردن قبله کوشش نماید تا یقین کند که قبله کدام طرف است و می تواند به گفته دو شاهد عادل که از روی نشانه های حسی شهادت می دهند، یا به قول کسی که از روی قاعده علمی قبله را می شناسد و محل اطمینان است، عمل کند و اگر اینها ممکن نشد، باید به گمانی که از محراب مسجد مسلمانان یا قبرهای آنان یا از راه های دیگر پیدا می شود، عمل نماید؛ حتی اگر از گفته فاسق یا کافری که به واسطه قواعد علمی قبله را می شناسد گمان به قبله پیدا کند، کافی است و کسی که برای یافتن جهت قبله هیچ راهی ندارد و گمان هم به هیچ طرف نمی رود، بنا بر احتیاط واجب باید به چهار طرف نماز بخواند و اگر برای چهار نماز وقت ندارد، به هر اندازه ای که وقت دارد نماز را تکرار کند.

پرسش شماره ۷۱۳۲۸

› در قنوت نماز جمعه چه ذکری خوانده می شود؟

› در قنوت می توان هر ذکر یا دعا یا آیه ای از قرآن را خواند و حتی می توان به یک «صلوات» یا «سُبْحَانَ اللهِ» یا «بِسْمِ اللهِ» یا «بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ» اکتفا کرد ولی بهتر است دعاهایی خوانده شود که در قرآن آمده است، مانند: «رَبَّنا آتِنا فِی الدُّنْیَا حَسَنَةً وَ فِی الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنا عَذابَ النّار»، یا ذکرها و دعاهایی که از معصومین (علیهم السّلام) نقل شده است، مانند ذکر: «لا اِلهَ اِلاّ اللهُ الحَلِیمُ الکریمُ، لا اِلهَ اِلاّ اللهُ العَلِیُّ العَظِیمُ، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الاَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ رَبِّ الْعَرْشِ العَظِیمِ وَ الْحَمْدُ لِلهِ رَبِّ العَالَمِینَ».

پرسش شماره ۷۱۳۲۷

› اگر در نماز استیجاری هیچ شرطی نشده باشد، اجیر کدام یک از مستحبات نماز را باید بخواند؟

› به طور کلی، اگر برای نماز استیجاری شرط خاصی نشده باشد، بر اجیر فقط لازم است نماز را با واجبات آن انجام دهد و به جا آوردن مستحبات لازم نیست.

پرسش شماره ۷۱۲۱۳

› اگر مأموم قبلاً به کسی اقتدا کرده است که عدالت او برایش مورد اطمینان و یقین نبوده، نمازهای قبلی او چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال که بدون احراز عدالت امام بوده، اقتدا صحیح نیست؛ اما نمازهای خوانده شده اگر یقین داشته که می شود به ایشان اقتدا کرد و با اعتقاد به صحت خوانده، در صورتی که رکنی از ارکان نماز را زیاد یا کم نکرده باشد، صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۲۰۹

› شخصی که در نماز ظهر شک بین سه و چهار کرده و وظیفه اش این است که بنا را بر چهار بگذارد و بعد از نمازش یک رکعت نماز احتیاط بخواند، ولی بلافاصله بعد از سلام آخر نماز و بدون انجام مبطلی، بلند شده و تکبیرة الإحرام گفته و اصل نماز ظهر را مجدداً خوانده، آیا نماز ظهرش صحیح است؟

› در فرض سؤال، بنابر احتیاط واجب باید ابتدا یک رکعت نماز احتیاط را خوانده و سپس اصل نماز را اعاده نماید.

پرسش شماره ۷۱۰۹۱

› ۱. اگر کسی عمداً افعال نماز را زودتر از امام جماعت انجام دهد، آیا جماعت باطل بوده و فرادا می شود؟
۲. اگر کسی زودتر از امام سر از رکوع بردارد و دوباره به رکوع رود، آیا باید دوباره ذکر رکوع بگوید؟

› ج۱) مأموم باید افعال نماز را با امام یا کمی دیرتر از امام به جا آورد و اگر عمداً از امام جماعت جلو بیفتد یا مدتی بعد از او (به نحوی که متابعت از امام صدق نکند) انجام دهد، نماز فرادا می شود.
ج۲) در فرض مذکور، احتیاط واجب آن است که ذکر رکوع را نیز دوباره بگوید.

پرسش شماره ۷۱۰۱۶

› کسی که کمرش خمیده و در حالت عادی حالت رکوع دارد، آیا می توان به او اقتدا کرد؟

› اگر به نحوی باشد که قیام و رکوعش تفاوت محسوسی ندارد، بنا بر احتیاط واجب اقتدا صحیح نیست؛ مگر برای کسی که عذر مشابه امام جماعت را دارد.

پرسش شماره ۷۰۸۶۷

› اگر شخصی در رکعت دوم به جماعت اقتدا کند، وظیفه چیست؟

› اگر مأموم در رکعت دوم اقتدا کند، با توجه به نماز امام، سه صورت فرض می شود:
۱. چنانچه نماز امام دو رکعتی است، مستحب است مأموم ذکر قنوت را با امام بخواند و هنگام تشهد امام، می تواند برخیزد و بقیه نماز را فرادا بخواند یا به صورت نیم خیز بنشیند تا امام سلام نماز را بگوید، سپس برخیزد.
۲. چنانچه نماز امام سه رکعتی است، مستحب است قنوت و تشهد را با امام بخواند و احتیاط واجب آن است که موقع خواندن تشهد، به صورت نیم خیز بنشیند و بعد از تشهد با امام برخیزد و حمد و سوره را بخواند و اگر برای سوره وقت ندارد، فقط حمد را بخواند و در رکوع، خود را به امام برساند و بعد از دو سجده، تشهد رکعت دوم را بگوید و اگر نماز او نیز سه رکعتی است، هنگام سلام امام می تواند برخیزد و بقیه نماز را فرادا بخواند یا نیم خیز بنشیند و پس از سلام امام برای رکعت سوم برخیزد.
۳. چنانچه نماز امام چهار رکعتی است، در رکعت اول مانند فرض قبل عمل نموده و در رکعت دوم نمازش (که رکعت سوم امام است) بعد از دو سجده، تشهد را به مقدار واجب بخواند سپس برخیزد و رکعت سوم را به جا آورد و چنانچه برای گفتن سه مرتبه تسبیحات وقت ندارد، یک مرتبه بگوید و خود را در رکوع به امام برساند و بقیه نماز را همان گونه که گفته شد ادامه دهد.

پرسش شماره ۷۰۸۶۳

› وظیفه کسی که در تشهد آخر به جماعت اقتدا کرده چیست؟

› اگر زمانی به جماعت برسد که امام مشغول خواندن تشهد رکعت آخر نماز است، چنانچه بخواهد به ثواب جماعت برسد، باید نیت کند و پس از تکبیرة الاحرام بنشیند و تشهد نماز را با امام بخواند ولی سلام نگوید و صبر کند تا امام سلام نماز را بگوید، بعد بایستد و نماز را ادامه دهد؛ یعنی حمد و سوره را بخواند و آن را رکعت اول نماز خود حساب کند.

پرسش شماره ۷۰۸۶۲

› اگر در نماز به صورت غیر عمد پیشانی در سجده اول دو بار به مهر بخورد، آیا نماز اشکال دارد؟

› اگر هنگام سجده، پیشانی به محل سجده برخورد کند و بی اختیار از زمین بلند شود، باید دوباره پیشانی را بر زمین بگذارد و ذکر سجده را بگوید و روی هم یک سجده به حساب می‌آید.

پرسش شماره ۷۰۸۵۱

› آیا گریه کردن با صدا و اختیاری بر مصائب حضرت ابا عبدالله علیه السلام در حال نماز، مبطل نماز است؟

› در فرض سؤال بنابر احتیاط، نماز باطل می شود.

پرسش شماره ۷۰۸۵۰

› آیا در میان اذکار مستحبی می‌توان اذکار را به صورتی گفت که از لحاظ ادبیاتی منعی ندارد ولی استعمال نشده است؟ مثلاً شخصی در سجده آخر نمازش برای این که مبالغه در ضعف خودش بکند، به جای این که بگوید «إرحم عبدک الضّعیف» بگوید «إرحم عبدک الضّعّیف» و «الضّعیف» را بر صیغه مبالغه ببرد با این که استعمال آن یا نیست یا معمول نیست.

› در فرض سؤال تا زمانی که غلط فاحش و یا تغییر دهنده معنا نباشد اشکال ندارد؛ البته احتیاط مستحب این است که حتی ذکرهای مستحبی هم به صورت صحیح، تلفظ شود.

پرسش شماره ۷۰۸۴۹

› اگر اجزای حیوان حرام گوشتی که خون جهنده ندارد مانند ماهی بدون فلس، مار، پشه، مگس و ... همراه نمازگزار باشد، نماز او از نظر صحت چه حکمی دارد؟

› نماز خواندن با اجزای حیوان حرام گوشتی که خون جهنده ندارد مانند ماهی بدون فلس، بنابر احتیاط واجب صحیح نیست ولی مثل پشه و مگس که گوشت ندارند، مانعی ندارد و ضرری به صحت نماز وارد نمی‌کند.

پرسش شماره ۷۰۸۴۸

› اگر (سهواً یا عمداً) برای نماز ظهر یا مغرب اذان نگفتیم، آیا برای نماز عصر یا عشاء مستحب است که اذان بگوییم؟

› در فرض سؤال، اذان برای نماز عشاء یا عصر، مستحب است.

پرسش شماره ۷۰۸۴۷

› آیا نماز فرادا در اول وقت بر نماز جماعتی که با تاخیر شروع می شود، افضل است؟

› اقدام به خواندن نماز فرادا اشکالی ندارد؛ اما اقامه نماز جماعت، افضل از نماز فرادا می باشد، هر چند نماز جماعت خارج از وقت فضیلت واقع شود.

پرسش شماره ۷۰۸۴۱

› اگر کسی هنگام قرائت نماز عمداً دو دست خود را بدون تأسی از اهل سنت، روی شکم خود قرار دهد، آیا نماز باطل است؟

› در نماز روی هم گذاشتن دست ها در جلوی بدن اگر با این قصد باشد که این عمل جزء نماز است، نماز را باطل می کند و احتیاط واجب آن است که بدون این قصد هم آن را انجام ندهد.

پرسش شماره ۷۰۸۱۴

› در کدام قسمت از کربلا می توان نماز را شکسته یا کامل خواند؟

› حکم تخییر در حائر حسینی (علیه السلام) به زیر گنبد (تحت القبّه) و جایی که نزد قبر امام حسین (علیه السلام) صدق می کند، اختصاص دارد و بنا بر احتیاط شامل رواق ها و صحن مطهر نمی شود.

پرسش شماره ۷۰۸۰۰

› در سلام نماز، آیا صرف گفتن «السلام علیکم» کفایت می کند؟

› کافی است و بهتر است اضافه کند «وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَکاتُهُ» یا بگوید: «السَّلامُ عَلَیْنا وَ عَلی عِبادِ اللهِ الصّالِحینَ».

پرسش شماره ۷۰۷۹۸

› پدری که اهل نماز نیست، آیا بر پسر بزرگ او واجب است که نمازهای فوت شده پدر را بخواند؟

› بر پسر بزرگ واجب است نمازهایی را که از پدرش فوت شده است قضا کند؛ البته اگر پدری اصلاً نماز نخوانده باشد، در این صورت بنابر احتیاط واجب قضای نمازها بر پسر بزرگ واجب است.

پرسش شماره ۷۰۷۹۳

› کسی که به صورت تلفنی سلام کند، آیا جواب سلام واجب است؟ اگر به صورت چت باشد، جواب واجب است؟

› ج۱و۲) جواب سلام تلفنی واجب است؛ ولی در چت واجب نیست.

پرسش شماره ۷۰۷۷۷

› در نماز جماعت، آیا مرد می تواند از صف خواهران هم اتصال بگیرد، یا اینکه باید از صف آقایان اتصال بگیرد؟

› اتصال آقایان به جماعت ازطریق صف بانوان، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۷۵۸

› آیا خواندن هر آیه ای از قرآن در رکوع و سجده جایز است؟

› به طور کلی قرآن خواندن در رکوع و سجده مکروه است و خواندن آیاتی که سجده واجب دارد در نماز واجب مطلقاً جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۷۵۶

› در آیات سجده قرآن، آیا باید مثل سجده نماز، هفت موضع بر زمین قرار بگیرد؟

› در سجده واجب قرآن اگر پیشانی را به قصد سجده به آنچه سجده بر آن صحیح است بگذارد و عرفاً سجده صدق کند، کفایت می کند و احتیاط مستحب آن است که مواضع دیگر سجده، غیر از پیشانی را نیز بر زمین بگذارد ولی دیگر شرایط سجده نماز، مانند رو به قبله بودن، با وضو بودن و مانند آن لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۷۵۴

› آیا هنگامی که امام جماعت در حال قرائت اذان و اقامه است، در موقع خواندن اقامه نماز و قبل از تکبیرة الحرام، آیا شرعاً ایرادی دارد که دیگر نمازگزاران در حالت ایستاده باشند؟

› اشکال ندارد ولی مستحب است بعد گفتن (قد قامت الصلاه) مأمومین قیام کنند.

پرسش شماره ۷۰۷۵۱

› هنگام تمام شدن نماز، وقتی دستهایمان را سه بار به پاهایمان می‌زنیم، آیا باید صورتمان را هم بچرخانیم؟

› گفتن سه مرتبه تکبیر بعد از سلام نماز جزء تعقیبات نماز است و چرخاندن سر و صورت در هنگام تکبیر وارد نشده است. البته مستحب است موقع گفتن تکبیر، دست ها را تا گوش ها یا تا مقابل صورت بلند کنید، به طوری که موقعی که شروع به گفتن تکبیر می کنید، شروع به بلند کردن دست ها نموده و وقتی بلند کردن دست ها تمام می شود تکبیر هم تمام شود.

پرسش شماره ۷۰۷۵۰

› ذکر چه مواردی در هر کدام از دو خطبه نماز جمعه واجب است؟

› در خطبه ی اوّل، واجب است خطیب جمعه، حمد و ثنای الهی بگوید و سپس بر پیغمبر (صلی الله علیه وآله) درود بفرستد و مردم را به تقوا سفارش کند و یک سوره کوچک قرآن بخواند. در خطبه دوم نیز حمد و ثنای الهی را ایراد کند و بر پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله) درود بفرستد. احتیاط واجب آن است که در خطبه دوم نیز مردم را به تقوا سفارش کند و سوره کوچکی از قرآن بخواند و احتیاط مستحب است که در خطبه دوم پس از درود بر پیغمبر (صلی الله علیه وآله)، بر امامان معصوم (علیهم السلام) نیز درود بفرستد و برای مؤمنین طلب مغفرت کند.

پرسش شماره ۷۰۷۴۹

› حقیر امام جماعت هستم در طفولیت از ناحیه انگشتان پا دچار سوختگی شدم که منجر به قطع هر ده انگشت پاهایم شده سؤال اینکه اگر از انگشت مصنوعی استفاده کنم و روی انگشتان مصنوعی جوراب بپوشم آیا زمان امامت جماعت باید انگشتان مصنوعی را در بیاورم یا با همان پروتز می توانم نماز بخوانم؟ البته انگشتان مصنوعی جنبه زینت دارد.

› در شرائط مطرح شده در سوال باید در وقت سجده مقدار باقیمانده از پا (بدون انگشت مصنوعی) بر روی زمین قرار بگیرد؛ البته اگر مقدار باقی مانده از پا روی انگشت مصنوعی قرار گرفته، لازم نیست انگشت مصنوعی را در آورید و با رعایت این شرط امامت جماعت هم برای شما بی اشکال است.

پرسش شماره ۷۰۷۴۶

› اگر کسی نداند لباسش نجس است یا پاک، و بعد از نماز بفهمد نجس بوده، آیا نمازش باطل است؟

› در فرض سؤال، نماز او صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۷۴۳

› سَحَر از چه زمانی شروع می‌شود؟ یک سوم آخر شب است؟ چه کسری از آخر شب است؟

› سحر تمام ثلث آخر شب است.

پرسش شماره ۷۰۷۳۸

› آیا هر نماز مستحبی ای که در حالت نشسته خوانده می شود باید دو برابر رکعت هایش خوانده شود یا فقط نوافل اینگونه اند؟

› شامل تمام نمازهای مستحبی می شود؛ یعنی مستحب است در صورتی که نمازهای مستحبی نشسته خوانده می شود، هر دو رکعت، یک رکعت حساب شود به استثناء نماز وِتیره (نافلهٔ عشا) که احتیاطاً به صورت نشسته خوانده می شود نه به صورت ایستاده.

پرسش شماره ۷۰۷۲۷

› آیا در سجده سهو، راست نشستن بین دو سجده، لازم است یا سر برداشتن از مُهر کافی است؟

› نشستن واجب نیست و چنانچه عرفاً سجده صدق کند، کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۰۷۲۶

› در نمازهای مستحبی که در کتب مختلف مثل مفاتیح الجنان وارد شده اند درباره قنوت هیچی وارد نشده است. آیا در این صورت قنوت در آن نماز (که وقتی هیچ حرفی درباره قنوت در آن نماز ذکر نشده) مستحب است؟ یا با نیت رجاء انجام داده شود؟

› قنوت در رکعت دوم همه نمازهای واجب و مستحب، مستحب است.

پرسش شماره ۷۰۷۲۳

› اگر یک امام جماعت جدید به مسجدی بیاید، آیا اول باید از قرائت صحیحش مطمئن بشویم بعد اقتدا کنیم یا نیازی نیست؟

› اقتدا در فرض مزبور اشکال ندارد و نیازی به تحصیل اطمینان قبل از اقتدا کردن نیست.

پرسش شماره ۷۰۶۱۴

› آیا نماز خواندن در مسیر رفت و آمد عابرین، (به خاطر شلوغی حرم یا مسجد) مبطل نماز است؟

› به طور کلی، نماز خواندن در مسیر رفت و آمد کراهت دارد و در صورتی که مزاحمتی برای عابرین داشته باشد، حرام است ولی مبطل نماز نیست.

پرسش شماره ۷۰۵۹۱

› برای نماز ظهر باید نمازم را شکسته می‌خواندم، اما یادم رفته بود و نیت نماز چهار رکعتی کردم؛ وسط نماز یادم آمد که باید نمازم را شکسته می‌خواندم، اینجا باید نمازم را بشکنم و از اول شروع کنم یا می‌توانم نیتم را عوض کنم و ادامه دهم؟

› در فرض سؤال، اگر پیش از قیام برای رکعت سوم یادتان آمد، باید نماز را دو رکعتی تمام کنید و نماز صحیح است و اگر بعد از قیام برای رکعت سوم و پیش از رکوع یادتان بیاید، باید بنشینید و سلام دهید؛ ولی اگر بعد از رفتن به رکوع رکعت سوم یادتان بیاید، نماز باطل است، خواه در وسعت وقت باشد یا در تنگی وقت؛ و باید نماز را اعاده یا قضا کنید.

پرسش شماره ۷۰۴۹۵

› در رساله نماز و روزه آمده است اگر کسی به نمازگزار سلام دهد، در جواب او نباید علیکم السلام بگوید بلکه باید سلام را مقدم کند. حال سوال بنده این است که اگر شخصی یا به خاطر ندانستن مسأله و یا به خاطر غفلت و سهو، علیکم را بر سلام مقدم کند، آیا نماز وی باطل می شود؟

› در فرض سؤال، نمازهای او باطل نیست ولی باید به تعداد مواردی که یقین دارد، هر کدام دو سجده سهو انجام دهد.

پرسش شماره ۷۰۴۸۴

› نماز خواندن با دستمال آغشته به خون، آیا صحیح است؟

› اگر اشیایی از قبیل دستمال، کلید و چاقوی متنجس در نماز همراه انسان باشد، نماز با آن اشکال ندارد؛ ولی چنانچه عین نجاست با آن باشد، بنابر احتیاط واجب نماز صحیح نیست؛ البته چنانچه آلوده به نجاستی از اجزای حیوان حرام گوشت باشد، نماز باطل است.

پرسش شماره ۷۰۴۸۲

› کیفیت نافله‌های روز جمعه با نوافل ظهر و عصر چه فرقی در تعداد رکعات و زمان خواندن دارد؟

› نافلهٔ ظهر و عصر در روز جمعه، بیست رکعت است؛ یعنی چهار رکعت به نافلهٔ ظهر و عصر اضافه می‌شود و بهتر است تمام بیست رکعت پیش از اذان ظهر به جا آورده شود ولی اگر بعد از اذان ظهر تا غروب هم انجام شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۴۳۶

› صلوات فرستادن بعد از ذکر نام امیرالمومنین علی علیه السلام در هنگام اذان در مسجد چه حکمی دارد؟

› به طور کلی صلوات فرستادن، هنگام شنیدن نام ائمه و انبیاء علیهم صلوات الله، مستحب است.

پرسش شماره ۷۰۴۲۶

› نماز خواندن بر روی جانماز و سجاده ابریشم چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۴۲۳

› می خواستم بدونم آیا در هنگام نماز در قنوت، رکوع و سجده، ضمن بیان ذکر و دعای مخصوص هر کدام می توان از آیات دیگر قرآن استفاده کرد؟ یعنی بعد از دعای قنوت و ذکر سجده و رکوع از آیاتی مثل آیات زیر استفاده کرد؟
۱. فَسُبْحَانَ الَّذِی بِیَدِهِ مَلَکُوتُ کُلِّ شَیْءٍ وَإِلَیْهِ تُرْجَعُونَ {یس۸۳}
۲. رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّکَ أَنْتَ السَّمِیعُ الْعَلِیمُ {بقره ۱۲۷}
۳. ربنا تُبْ عَلَیْنَا إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ {بقره ۱۲۸}

› به طور کلی خواندن آیات قرآن (غیر از آیاتی که سجده واجب دارند) در نماز مانعی ندارد و لکن قرآن خواندن در سجده و رکوع مکروه است.

پرسش شماره ۷۰۴۱۹

› اگر امام جماعت قرائت نمازش صحیح باشد، ولی به جهت عذری مانند گرفتگی تارهای صوتی حنجره اش نتواند حمد و سورهٔ نمازهایی که حمد و سورهٔ آن بلند خوانده می شود را بلند بخواند، اقتدا به او چه حکمی دارد؟

› احتیاط در ترک اقتدا است.

پرسش شماره ۷۰۴۱۸

› در نماز استیجاری، اگر شرطی بیان نشده باشد، می توان به جای سه مرتبه تسبیحات اربعه، یک مرتبه خواند یا خیر؟
همچنین آیا می توان فقط سلام آخر را داد یا باید هر سه سلام داده شود؟

› در فرض سوال، اکتفا به واجبات کافی است.

پرسش شماره ۷۰۴۱۷

› هنگام سجده اول متوجه وجود مانعی برای سجده شدم لذا بدون گفتن ذکر، سر را کمی بلند کرده، مانع را بر طرف و سپس مجدداً سر را روی مهر گذاشتم و ذکر سجده اول را گفتم؛ آیا با این فرض نماز من اشکال دارد؟

› در فرض سؤال، وظیفه شما این بوده است که بدون برداشتن سر از زمین، پیشانی را حرکت دهید یا مانع را از زیر پیشانی برطرف کنید تا حداقل به اندازه سر انگشت روی مهر قرار بگیرد و اگر سر را از زمین بلند کنید و بعد از برطرف کردن مانع، دوباره بر مهر قرار دهید، چنانچه این کار بر اثر جهل یا فراموشی بوده و فقط در یکی از دو سجده یک رکعت، آن را انجام داده باشید، نماز صحیح است ولی اگر این کار از روی علم و عمد بوده و یا در هر دو سجده یک رکعت، آن را انجام دادید، نماز باطل است.

پرسش شماره ۷۰۴۱۵

› ۱) در نماز جماعت اگر برای شروع نماز، به رکوع امام نرسیم حکمش چیست؟
۲) در حین نماز جماعت، چند مرتبه مجاز هستیم که به رکوع یا سجود امام نرسیم؟

› ج۱) اگر هنگامی که امام در رکوع است، مأموم با اطمینان به درک رکوع امام اقتدا کند،اگر وقتی به حدّ رکوع می رسد، امام در

حال برخاستن از رکوع یا ایستاده باشد، نماز به صورت فرادا صحیح است و رکعت اول نماز او حساب می شود و باید نماز را ادامه دهد همچنین اگر شک کند که به رکوع امام رسیده یا نه، نمازش به صورت فرادا صحیح است.
ج۲) به طور کلی مأموم باید افعال نماز را با امام یا کمی دیرتر از امام به جا آورد و اگر عمداً از امام جماعت جلو بیفتد یا مدتی بعد از او (به نحوی که متابعت از امام صدق نکند) انجام دهد، (حتی در یک رکوع) نمازش فرادا می شود.

پرسش شماره ۷۰۴۱۲

› اگر فرد در نماز نافله کاری کند که برای آن در نماز واجب، سجدهٔ سهو واجب می‌شود، مثلاً یک سجده را فراموش نماید و وارد جزئی شود که شرعاً نمی‌تواند برگردد و آن را به‌جا آورد، آیا لازم است بعد از نماز سجدهٔ سهو یا قضای سجده را به‌جا آورد؟

› به طور کلی نماز مستحبی، سجده سهو و قضای سجده و تشهد ندارد؛ اما در عین حال باید توجه داشت که در نماز مستحبی اگر چیزی را فراموش کند حتی اگر وارد رکن بعدی هم شده باشد برمی گردد و آن را تدارک می کند؛ مثلاً اگر در رکعت اول یک سجده را فراموش کرد و در رکوع رکعت دوم به یادش آمد، بر می گردد و یک سجده را به جا می آورد و بعد نماز را ادامه می دهد و اضافه شدن یک رکوع در فرض سوال ضرری به نماز مستحبی نمی زند.

پرسش شماره ۷۰۴۱۱

› کسی که سفر، شغل اوست (یعنی قوام شغل و کار او به سفر است)، مانند راننده، خلبان، کشتیبان، ساربان، چوپان و مانند آنها، آیا از همان سفر اول باید نماز را تمام بخواند یا از سفر سوم نمازش کامل است؟
در فرض دوم اگر کسی که این شرایط را دارد و در اولین سفرش نماز نخواند، یعنی سفرش طوری باشد که به وقت نماز نرسد، آیا این سفر برای او سفر اول محسوب می شود؟ یا حتماً باید نماز بخواند تا صدق سفر اول کند؟

› با تحقق شرائط سفر شغلی، از اولین سفر شغلی، حکم، جاری است و نماز تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۴۱۰

› در حین نماز جماعت برخی از افراد که دیر به نماز می رسند، برای این که پیش نماز در رکوع صبر کند تا آنها به جماعت برسند با صدای بلند اذکاری نظیر یا الله، ان الله مع الصابرین و ... را می‌گویند. با توجه به این که این اذکار در حین برقراری نماز جماعت با صدای بلند گفته می‌شود و احتمال دارد حواس نمازگزاران را پرت کند. آیا از لحاظ شرعی این کار درست است؟ وظیفه پیش نماز در این مواقع چیست؟ آیا باید اعتنا نکند یا این که صبر کند؟

› گفتن این اذکار اشکالی ندارد و اگر امام جماعت در رکوع بفهمد کسی تازه رسیده و می خواهد اقتدا کند، مستحب است رکوع را دو برابر معمول طول دهد و سپس برخیزد؛ اگرچه بفهمد کس دیگری هم برای اقتدا وارد شده است.

پرسش شماره ۷۰۴۰۸

› کیفیّت دو خطبه نماز عید فطر و قربان چگونه است؟

› خواندن خطبه رجاءً اشکالی ندارد و در زمان غیبت می توان خطبه را ترک کرد.
در هر صورت می تواند برای نماز عید فطر و قربان بعد از نماز دو خطبه خواند مانند خطبه های نماز جمعه با این تفاوت که در نماز جمعه قبل از نماز و در نماز عید بعد از نماز خوانده می شود.
در خطبهٔ اوّل خطیب، حمد و ثنای الهی بگوید و سپس بر پیغمبر (صلی الله علیه وآله) درود بفرستد و مردم را به تقوا سفارش کند و یک سوره کوچک قرآن بخواند. در خطبه دوم نیز حمد و ثنای الهی را ایراد کند و بر پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله) درود بفرستد. احتیاط آن است که در خطبه دوم نیز مردم را به تقوا سفارش کند و سوره کوچکی از قرآن بخواند و احتیاط مستحب است که در خطبه دوم پس از درود بر پیغمبر (صلی الله علیه وآله)، بر امامان معصوم (علیهم السلام) نیز درود بفرستد و برای مؤمنین طلب مغفرت کند و سزاوار است در خطبه ی نماز عید فطر آنچه از احکام، شروط و وقت و مقدار زکات فطره است بیان کند و در خطبه نماز عید قربان، درباره قربانی توضیح دهد.

پرسش شماره ۷۰۴۰۳

› وظیفه کسی که تشهد را فراموش کند و قبل از رکوع یا بعد از آن یا بعد از نماز یادش بیاید، چیست؟

› اگر قبل از رکوع یادش بیاید، باید برگردد و بعد از خواندن تشهد، نماز را ادامه دهد و اگر در رکوع رکعت بعد یا بعد از آن متوجه شود، بعد از سلام نماز، بنابر احتیاط واجب تشهد را قضا کند و بعد از آن برای تشهد فراموش شده، باید دو سجده سهو انجام دهد.

پرسش شماره ۷۰۴۰۰

› اگر شخصی نماز آیات را فراموش کند و یا پس از باز شدن کامل خورشید گرفتگی و مانند آن متوجه شود، آیا خواندن نماز آیات بر او واجب است؟

› در فرض سؤال بر او واجب است ولی باید نماز آیات را به نیّت قضا بخواند.

پرسش شماره ۷۰۳۸۹

› اگر کسی در سجده عمدا یا سهوا یکی از مواضع سجده را روی زمین نمی گذاشته و مدت زمانی این گونه نماز خوانده، تکلیف نمازهای خوانده شده او چیست؟

› اگر از روی علم و عمد بوده نمازهای گذشته باطل است؛ ولی در موارد سهو یا در مواردی که نمی دانسته اما اطمینان به درست بودن کار خود داشته است، نمازها نیاز به قضا کردن ندارد.

پرسش شماره ۷۰۳۸۶

› آیا در فاصله بین پایان خطبه نماز جمعه و شروع نماز جمعه، می‌توان نماز مستحبی خواند؟ نماز واجب چطور مثلاً ۲ رکعت نماز قضای صبح یا نماز قضای آیات؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۳۸۳

› اگر قرائت نماز امام جماعت صحیح نباشد، آیا اقتدا کردن جایز است؟

› اگر مأموم قرائت امام را صحیح نداند، نباید به او اقتدا کند و در صورت اقتداء، نماز او صحیح نیست و إعاده آن واجب است؛ ولی چنانچه هم مأموم و هم امام قرائتشان صحیح نیست، اگر در محلی که با هم مختلف است اشتباه داشته باشند، اقتدا جایز نیست و چنانچه در موردی که با هم متحد است اشتباه داشته باشند، اقتدا کردن بنا بر احتیاط واجب صحیح نیست.
البته ملاک صحّت قرائت رعایت حرکات و سکنات حروف و ادای آنها از مخارج شان است به گونه ای که عرب زبانان، آن را ادای آن حرف (نه حرف دیگری) بدانند و رعایت محسّنات تجویدی لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۳۷۹

› آیا آرامش بعد از سجده دوم واجب است؟ یا می توان بعد از سجده دوم در جا بلند شد؟

› در رکعت اول تمام نمازها و نیز در رکعت سوم نمازهای چهار رکعتی، بنابر احتیاط واجب باید بعد از سجده دوم بنشیند و سپس برای رکعت بعد برخیزد؛ البته اگر بدون اینکه مقداری بنشیند، برای رکعت بعد برخیزد، نماز باطل نیست.

پرسش شماره ۷۰۳۷۷

› در جایی که برای امام جماعت حادثه ای رخ بدهد که او را از ادامهٔ امامتش عاجز نماید، آیا مأمومین می توانند فرد دیگری که شرایط امامت را داراست به عنوان امام، جلو فرستاده و نماز جماعت را با او ادامه دهند؟ آیا امام دومی که با او می‌خواهند نماز جماعت را ادامه دهند، حتما باید از بین مأمومین باشد؟

› بطور کلی اگر نماز امام باطل شود، مأمومین می توانند فردی از خودشان را (که دارای شرایط امام جماعت است) مقدم داشته و ادامه نماز را با اقتداء به او به پایان برسانند.

پرسش شماره ۷۰۳۷۴

› اگر مأمومین مرد در جماعت حضور داشته باشند و بیشتر از یک نفر باشند، آیا می توانند مساوی امام جماعت بایستند؟ در نماز جماعت اگر مأموم مرد، تنها یک نفر باشد، آیا می تواند مساوی امام بایستد؟

› احتیاط واجب آن است که مأموم یا مأمومین، کمی عقب تر از امام بایستند.

پرسش شماره ۷۰۳۶۸

› اگر در نماز مستحب، مواردی از کم و زیاد شدن بخش‌های نماز پیش بیاید، (مانند مواردی که در نماز واجب، باعث وجوب سجده سهو می شود) آیا باید سجده سهو انجام شود؟

› نماز مستحب، سجده سهو ندارد.

پرسش شماره ۷۰۳۶۳

› در نماز جمعه هنگام خطبه‌ها به خاطر سر و صدای زیاد، سخنرانی خطیب برای ما که در وسط صفوف هستیم، شنیده نمی‌شود و خودمان با یکدیگر صحبت می‌کنیم و از سخنران غفلت می‌شود؛ آیا نماز ظهر را احتیاطاً باید بخوانیم؟

› با خواندن نماز جمعه، خواندن نماز ظهر واجب نیست البته بنابر احتیاط باید نمازگزاران به خطبه‌های امام گوش دهند و ساکت باشند و از حرف زدن بپرهیزند.

پرسش شماره ۷۰۳۵۷

› اگر مأمومی به رکوع دوم یا سوم یا چهارم امام در نماز آیات برسد، چه وظیفه ای نسبت به بقیه نماز دارد؟ باید خودش بخواند یا جماعت باطل است؟

› در نماز آیات، اقتدا در رکوع دوم و سوم و... در هر رکعت بنابر احتیاط جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۳۵۵

› اگر نماز احتیاط بر من واجب باشد، ولی یادم نباشد و با کمی تأخیر بخوانم، آیا نماز باطل است؟ اگر شک بین دو و چهار در نماز چهار رکعتی باشد و بنا بر چهار بگذارم، نماز احتیاط من چگونه خواهد بود؟

› ج۱) اگر آنچه مبطل نماز است، انجام نشده باشد، خواندن نماز احتیاط کافی است و نماز صحیح است و الا بنا بر احتیاط واجب هم نماز احتیاط را بخوانید و هم نماز را اعاده کنید.
ج۲) اگر بعد از سر برداشتن از سجده دوم، شک کنید دو رکعت خوانده اید یا چهار رکعت، باید بنا بگذارید که چهار رکعت خوانده اید و نماز را تمام کنید و بعد از نماز دو رکعت نماز احتیاط ایستاده بخوانید، که در هر دو رکعت فقط باید حمد خوانده شود.

پرسش شماره ۷۰۳۵۳

› اگر در رکعت سوم نماز عصر به جای سه بار تسبیحات اربعه، چهار بار بگوییم به قصد اینکه یکی از این تسبیحات اشتباه خوانده شده، آیا نماز صحیح است؟

› در فرض سوال نمازتان صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۳۵۲

› اگر پس از اتمام نماز بلند شویم و تعقیبات و اذکار مستحبی و رجائی را در حال حرکت و راه رفتن بخوانیم آیا اشکال دارد؟

› اشکال ندارد؛ هر چند مستحب است که در همان حال رو به قبله و با طهارت گفته شود.

پرسش شماره ۷۰۳۴۶

› اگر سهواً ترتیب میان سلام‌ها عوض شد، آیا باید دو مرتبه تکرار شوند؟

› با توجه به اینکه سلام اول و همچنین یکی از دو سلام دیگر، مستحب است بنا بر این در فرض مذکور، تکرار لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۳۳۳

› در دستور برخی از دعاها و نمازها نوشته شده است که باید آیة الکرسی خوانده شود؛ آیا آیة الکرسی شامل سه آیه با هم می‌شود یا فقط همان آیه اول است؟

› موارد مختلف است؛ اگر در جایی تصریح شده باشد که آیة الکرسی تا «هم فیها خالدون» است باید به وظیفه عمل شود، در غیر این صورت آیة الکرسی همان آیه اوّل است.

پرسش شماره ۷۰۲۹۲

› مسافری که قصد کرده ده روز در محلّی بماند، اگر بعد از خواندن یک نماز چهار رکعت ادایی بخواهد به جایی که کمتر از چهار فرسخ است برود و قصد دارد در مقصد (مکان دوّم) کمتر از ده روز بماند، سپس از همان جا به سفر برود، ولی به محلّ اقامت اوّل

بر می‌گردد و برگشتن وی به محلّ اقامت اوّل فقط از این جهت است که در طریق سفرش واقع شده؛
در این صورت، در مسیر رفتن به مقصد و در مقصد آیا نماز او شکسته است یا تمام؟ و بعد از شروع در سفر جدید و خارج شدن از مقصد، نمازش چگونه است؟

› اگر پس از قصد اقامت و خواندن نماز چهار رکعتی تصمیم بگیرد به کمتر از مسافت برود (مانند روستایی در دو فرسخی) و از آنجا به مسافت شرعی سفر کند و در این سفر مجدد از محل اقامت بعنوان یکی از منازل سفر (نه به قصد ماندن در آنجا) عبور کند، بنابر احتیاط واجب باید در رفت و در مقصد (روستای دو فرسخی)، نماز را هم تمام و هم قصر بخواند، و هنگامی که از مقصد (روستای دو فرسخی) به سمت مقصد نهایی حرکت می کند که در مسیر از محل اقامت سابقش هم عبور می کند، نمازش قصر می شود.

پرسش شماره ۷۰۲۹۱

› در جایی که نماز قضای پدر بر پسر بزرگتر واجب است و به جهت نداشتن شناسنامه معتبر یا هر علت دیگری، از برادران پسر بزرگ‌تر معلوم نیست چه کسی است، در این صورت قضای نماز پدر بر کدامیک واجب است؟

› در فرض سؤال قضا بر کسی واجب نیست؛ هر چند احتیاط مستحب آن است که بین خودشان تقسیم کرده و انجام دهند و یا با قرعه یک نفر را برای انجام این کار مشخص کنند.

پرسش شماره ۷۰۲۸۶

› اگر دو بیّنه برخلاف یکدیگر باشند یکی بگوید که سفر انسان تا اینجا هشت فرسخ است و دیگری بر خلاف آن باشد، در این حالت وظیفه نمازگزار چیست؟ (تمام بخواند یا شکسته)

› اگر دو بیّنه با هم تعارض کند (یک بینه مسافت شرعی را ثابت و دیگری آن را نفی کند) به مقتضای قاعده، هر دو بینه کنار گذاشته می‌شود، بنابر این شک به مسافت باقی می‌ماند و باید نماز را تمام خواند. البته اگر یکی از دو بیّنه متکی به وجدان باشد؛ مانند این که دو شاهد عادل براساس کیلومترشمار بگویند به اندازه مسافت شرعی است و دو شاهد عادل دیگر با تکیه بر اصل عملی مانند استصحاب بگوید مسافت شرعی محقق نشده است، بیّنة اول مقدم است و باید طبق آن عمل کرد.

پرسش شماره ۷۰۲۸۳

› آیا مستحب است مسافر در تعقیب هر یک از نمازهای شکسته، سی مرتبه بگوید: «سُبْحانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلهِ وَلا إلهَ إلّا اللهُ وَاللهُ أكْبَرُ»؟

› بعد از هر نمازی ولو در غیر سفر، مستحب است انسان سی مرتبه تسبیحات اربعه بگوید.

پرسش شماره ۷۰۲۷۶

› آیا خواندن نماز عید فطر در فضای بسته کراهت دارد؟ در اکثر شهرها در مسجد می‌خوانند.

› خواندن نماز عید زیر سقف، مکروه می‌باشد.

پرسش شماره ۷۰۲۷۲

› اگر در رکعت سوم و یا چهارم امام جماعت بخواهیم اقتدا کنیم، آیا باید کاملاً صبر کنیم تا امام در رکوع برود یا هنگامی که الله اکبر قبل از رکوع را امام می گوید، ولی هنوز وارد رکوع نشده، می توان اقتدا کرد؟

› باید در حالت رکوع به امام اقتدا کنید.

پرسش شماره ۷۰۲۶۰

› سجده کردن بر برگ درخت انگور چه حکمی دارد؟

› بنا بر احتیاط واجب قبل از خشک شدن بر آن سجده نشود ولی بعد از خشک شدن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۲۵۹

› اگر نمازگزار بعد از نماز بداند که در بین نماز حالت تردیدی داشته است که مثلاً دو رکعت خوانده یا سه رکعت و بنا را بر سه گذاشته، ولی نداند که گمانش به خواندن سه رکعت بوده یا هر دو طرف در نظر او مساوی بوده، آیا لازم است نماز احتیاط را بخواند؟

› بنا بر احتیاط واجب باید نماز احتیاط بخواند.

پرسش شماره ۷۰۲۵۶

› اگر یک زلزله حدود چهار تا پنج ریشتر آمده باشد و بقیه فهمیده باشند، اما من نفهمیده باشم، آیا نماز آیات بر من واجبه؟

› به طور کلی هر زلزله ای که برای مردم منطقه ای قابل درک (حتی خفیف) باشد، موجب وجوب نماز آیات بر مردم آن منطقه می شود و در صورتی که هنگام زلزله، شخص متوجه آن نشود و پس از حادثه بفهمد زلزله آمده است، بنا بر احتیاط واجب باید نماز آیات بخواند.

پرسش شماره ۷۰۲۴۸

› اگر نمازگزار در اثنای نماز بداند در اجزای قبلی نماز مثلاً بین رکعت دوّم و سوّم شک نموده، در حالی که فعلاً مشغول خواندن رکعت بعد یا انجام عمل دیگر است، چنانچه مردّد شود که شکّ مذکور قبل از وارد شدن به سجدۀ دوّم بوده که از شک های باطل

محسوب می شود یا بعد از وارد شدن به سجدهٔ دوّم بوده که از شک های صحیح محسوب می گردد، باید بنا را بر کدامیک بگذارد؟ در صورتی که تردید مذکور بعد از اتمام نماز پیش آید حکم نماز چیست؟

› احتیاط واجب آن است که بنا بر این بگذارد که از نوع شک های صحیح بوده و به وظیفه خود عمل کند و بعد از اتمام نماز دوباره نمازش را اعاده نماید.

پرسش شماره ۷۰۲۴۶

› من ده یازده ساله که بودم وقتی از مدرسه آمده و نماز ظهر و عصرم را می‌خواندم، به سرعت می‌خواندم و برای سریع‌تر شدن، به جای دو سجده، دو بار پیشانی خودم را به مهر می‌زدم. آیا نمازهای من باطل هستند؟

› اگر جاهل قاصر *بوده و با اعتقاد به صحّت، به صورت مذکور می‌خوانده اید، نماز صحیح است ولی چنانچه جاهل مقصّر بوده اید، بنا بر احتیاط واجب نماز باطل است.

---

*جاهل قاصر کسی است که اصلاً متوجه جهل خود نیست و یا توجه به جهلش دارد، ولی راهی برای برطرف کردن جهل خود ندارد و جاهل مقصر به کسی گفته می شود که متوجه جهل خود بوده و راه های رفع جهالت خود را هم می داند، ولی در آموختن احکام کوتاهی می کند.

پرسش شماره ۷۰۲۴۳

› اگر فرد بین سه و چهار شک کند و موقعی که یک رکعت نماز احتیاط ایستاده را می‌خواند، یادش بیاید نماز را سه رکعت خوانده، وظیفه او چیست؟

› نماز احتیاط را ادامه می‌دهد و صحیح است، هر چند احتیاط مستحب است که نمازش را اعاده کند.

پرسش شماره ۷۰۲۳۸

› قهْقهه زدن در نماز که مقدماتش بدون اختیار بوده، در وسعت وقت نماز و تنگی وقت چه حکمی دارد؟

› در فرض سوال، نماز را باطل می‌کند، و فرقی بین وسعت وقت و تنگی آن نیست.

پرسش شماره ۷۰۲۲۷

› ۱- برای کسی که محل کارش بیشتر از مسافت شرعی است و هر روز رفت و آمد می کند (یعنی کثیرالسفر است)، در صورتی که یک روز قبل از اینکه به محل کار برود به سفر دیگر (سفر غیر کاری) بیش از مسافت شرعی رفته و در بین راه به همان محل کار برگردد، نماز و روزه اش چه حکمی دارد؟ آیا باید به وطن برگردد تا نماز و روزه اش درست باشد؟
۲- درصورتی که کمتر از مسافت شرعی برود، نمازش در بازگشت به محل کار چه حکمی دارد؟

› در هر دو صورت از زمانی که به طرف محل شغل حرکت می کند، نماز تمام است و لازم نیست به وطن برگردد.

پرسش شماره ۷۰۲۱۰

› اگر فرد بعد از گذشتن وقت نماز ظهر و عصر بداند چهار رکعت نماز خوانده، ولی نداند به نیّت ظهر خوانده یا به نیّت عصر، وظیفه او چیست؟

› یک نماز چهار رکعتی به قصد مافی الذمه بخواند و کافی است.

پرسش شماره ۷۰۱۹۶

› اگر انسان متوجّه نباشد که باید با طریق شرعی معتبر مثل یقین یا اطمینان به داخل شدن وقت، مشغول نماز شود و در حال غفلت نماز بخواند:
الف) اگر بعد از نماز بفهمد که تمام نماز را در وقت خوانده است نمازش چه حکمی دارد؟
ب) اگر بعد از نماز بفهمد که در بین نماز وقت فرا رسیده، در این صورت، نمازش چه حکمی دارد؟

› جا و۲) در فرض سؤال، چنانچه بعد از نماز بفهمد که تمام نماز را در وقت خوانده، نماز او صحیح است. و اگر بفهمد تمام نماز را پیش از وقت خوانده یا بفهمد که در بین نماز وقت داخل شده است، نمازش باطل است.

پرسش شماره ۷۰۱۹۴

› کسی که بی اختیار خوابش برده و نمی‌داند که در بین نماز خوابش برده یا بعد از آن، آیا لازم است نمازش را دوباره بخواند؟

› در فرض مذکور، بنابر احتیاط واجب باید نمازش را دوباره بخواند؛ ولی اگر تمام شدن نماز را بداند و شک کند که خواب در بین نماز بوده یا بعد، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۱۹۳

› اگر فرد بعد از خواندن نماز احتیاط بفهمد کسری نماز کمتر از نماز احتیاط بوده، مثلاً چنانچه نمازگزار در شک بین دو و چهار، بنا را بر چهار گذاشته باشد و دو رکعت نماز احتیاط خوانده باشد، بعد بفهمد نماز را سه رکعت خوانده، وظیفه او چیست؟

› اگر قبل از انجام دادن کاری که نماز را باطل می کند، متوجه شود، باید یک رکعت دیگر متصل به نماز بخواند و بنا بر احتیاط واجب، نماز را هم اعاده کند.

پرسش شماره ۷۰۱۹۲

› اگر نمازگزار عمداً در نماز سخنی گفته و آن سخن یک حرفی باشد که آن حرف در لغت معنایی دارد، مثل «قِ» که در زبان عربی به معنای «نگهداری کن» است، نمازش چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال اگر نمازگزار معنای حرف مزبور را بداند و آن را قصد نماید، نمازش باطل می شود، بلکه اگر قصد معنای آن را نکند، ولی ملتفت معنای آن باشد، احتیاط واجب آن است که نماز را دوباره بخواند.

پرسش شماره ۷۰۱۸۵

› نماز عید فطر چگونه است؟ و آیا باید به جماعت بخوانیم؟

› نماز عید فطر دو رکعت است، در رکعت اول بعد از حمد و سوره باید پنج تکبیر بگوید و بعد از هر تکبیر یک قنوت بخواند و بعد از قنوت پنجم تکبیر دیگری بگوید و به رکوع رود و بعد از دو سجده برخیزد و در رکعت دوم بعد از حمد و سوره، چهار تکبیر بگوید و بعد از هر تکبیر قنوت بخواند و تکبیر پنجم را بگوید و به رکوع رود و نماز را ادامه دهد و تمام کند. ضمناً به جماعت خواندن نماز عید فطر واجب نیست، اگر چه مستحب است.

پرسش شماره ۷۰۱۵۵

› حکم دست کشیدن بر صورت پس از اتمام قنوت چیست؟

› کشیدن دستها بر صورت بعد از قنوت اشکالی ندارد؛ هر چند انجام این کار در نماز واجب، مکروه است.

پرسش شماره ۷۰۱۵۱

› شخصی در گذشته نماز خود را در سفر به صورت شکسته می‌خوانده است؛ بعداً چون در آیه قرآن دیده بود و اینگونه از قرآن

برداشت کرده بود که لازم نیست حتماًشکسته خوانده شود، چند روز آن را کامل خوانده است. البته الآن که به اشتباه خود پی برده است، نماز خود را شکسته می‌خواند. سؤال این هست که آیا قضای آن چند روز که نماز خود را در سفر کامل خوانده، لازم است؟ یا اینکه جاهل قاصر محسوب می‌شود و لازم نیست قضا کند؟

› اگر با اعتقاد و اطمینان به این که نماز قصر بر مسافر الزامی نیست، نمازش را کامل خوانده است، قضای نمازها بر او واجب نیست؛ اما اگر نسبت به حکم این مسأله تردید داشته است، باید قضای نمازهایی را که خلاف وظیفه خوانده است بخواند.

پرسش شماره ۷۰۱۵۰

› اگر در حال قرائت نماز، بر خلاف اهل سنت، دست چپ را روی دست راست قرار دهیم، آیا صدق تکتّف می‌کند و مبطل است؟

› فرقی نمی کند؛ به طور کلی اگر عمل مذکور به نیت اینکه جزء نماز است انجام شود، نماز باطل است؛ و احتیاط واجب آن است بدون این قصد هم انجام نشود.

پرسش شماره ۷۰۱۴۶

› فردی که به خطبه‌های نماز جمعه نرسد و فقط به خود نماز جمعه برسد، آیا باید نماز ظهر را هم به جا آورد؟

› اگر مأموم به خطبه های نماز جمعه نرسد، بلکه فقط هنگام نماز حاضر شود و به امام جمعه اقتدا کند، نماز او صحیح و مُجزی از نماز ظهر است.

پرسش شماره ۷۰۱۲۹

› آیا نمازگزار می تواند تکبیرة الاحرام نماز را به دعایی که پیش از تکبیر می‌خواند، بچسباند؟

› احتیاط واجب آن است که تکبیرة الاحرام نماز را به چیزی که پیش از آن می خواند مثلاً به اقامه یا به دعایی که پیش از تکبیر می خواند، نچسباند.

پرسش شماره ۷۰۱۱۰

› اگر ذکر سجده سهو را اشتباه بگوئیم و بعداً بفهمیم، باید چه کنیم؟

› اشکال ندارد و تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۷۰۰۹۵

› اگر فردی، مشغول خواندن نماز صبح شود، سپس اشتباهاً خیال کند نافلهٔ صبح می‌خواند و نماز را به نیّت نافلهٔ صبح تمام نماید، آیا نماز خوانده شده، نماز صبح محسوب شده است؟ همچنین اگر در بین نماز ملتفت اشتباه و غفلت خویش شود، نماز او چه حکمی پیدا می‌کند؟

› در هر دو حالت نماز صبح محسوب می شود و کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۷۰۰۸۷

› اگر شخصی یقین داشته باشد که لباس امام جماعت، غصبی است. آیا می تواند به آن امام جماعت اقتدا کند؟

› اگر امام جماعت اطلاع از غصبی بودن ندارد یا اعتقاد دارد که لباسش غصبی نیست، اقتدا اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۰۸۱

› شخصی دو تا مکان برای وطن انتخاب کرده است و معلم است و از یک وطن به محل شغلش ۵ کیلومتر فاصله است و با وطن دومش ۷۰ کیلومتر فاصله است یعنی محل شغلش بین دو وطن است الان سوال این است که:
اولاً: این شخص حد ترخص را چگونه محاسبه کند؟
ثانیاً اگر از وطن دوم به محل شغلش برسد باز هم نمازش کامل است یا نه؟

› ج۱) حد ترخص هر مکانی با خودش سنجیده می شود و منظور از حد ترخص مکانی است که اگر در آخر شهر و در مکان بلند متعارفی همچون مأذنه های مساجد قدیمی، اذان متعارف و بدون بلندگو گفته شود صدای آن در فرض عادی در آنجا شنیده نمی شود.
ج۲) در فرض سؤال اگر در طول سال، حداقل هر ده روز یک بار از وطن دوم به محل کار می رود، در سفرهای شغلی نمازش تمام و روزه صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۰۷۴

› آیا مسافر، نمازهای نافله صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشاء را می تواند بخواند یا از آن نهی شده است؟ نافله های شب (نماز شب) چطور؟

› خواندن نافله های ظهر و عصر در سفری که نماز در آن قصر است (هر چند با قصد رجاء) جایز نیست ولی خواندن نافله عشا (وتیره) در سفر به قصد رجاء و به امید ثواب اشکال ندارد و نافله شب و نافله نماز صبح و مغرب از مسافر ساقط نیست.

پرسش شماره ۷۰۰۷۲

› آیا برای نماز های مستحبی در حال حرکت باید مکان نمازگزار مثل ماشین یا صندلی ماشین و لباس نمازگزار مثل کفش او

پاک باشد؟

› در فرض سؤال، لباس نمازگزار باید پاک باشد ولی پاکی کفش و بقیه موارد مذکور لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۰۷۱

› به مدت شش، هفت روز و به اشتباه، نماز مغرب و عشا را چهل دقیقه زودتر از اذان خواندم؛ آیا باید دوباره بخوانم؟

› اگر به قصد انجام وظیفه ی فعلی خود نمازها را خوانده اید، فقط نماز روز آخری را که قبل از وقت خوانده (و بعد متوجه اشتباه شده) اید، باید قضا کنید و بقیه روزهایی که به اشتباه قبل از وقت نماز خوانده اید، نماز قضای روز قبل محسوب می شود و نیاز به تکرار ندارد.

پرسش شماره ۷۰۰۶۷

› اگر شخصی به عنوان مأموم، نماز واجب را خوانده است، آیا می تواند همان نماز را برای جماعتی دیگر به عنوان امام اقامه کند؟

› کسی که نماز را به جماعت خوانده، اگر مأموم بوده، به جماعت خواندن دوباره آن اماماً یا مأموماً وجهی ندارد.

پرسش شماره ۷۰۰۶۳

› اگر نماز امام جماعت باطل شود، آیا به خاطر تبعاتی که برای شخصیت و حیثیّت او دارد، می‌تواند نماز را رها نکند و بدون نیّت نماز، آن را صوری ادامه دهد؟

› در فرض سؤال، ادامه دادن نماز به صورت امام جماعت جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۹۰۷

› آیا در معابد دیگر مانند کلیسا می‌توان نماز خواند؟

› فی نفسه، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۸۷۶

› طریقه اقامه نماز شب، به صورت ساده چگونه است؟

› کیفیّت نماز شب به این صورت است که ابتدا چهار نماز دو رکعتی به نیّت «نماز شب»، مانند نماز صبح خوانده می شود و پس از آن دو رکعت به نیّت «نماز شفع» و یک رکعت به نیّت «نماز وتر» خوانده می شود که در قنوت آن استغفار و دعا برای مؤمنین و طلب حاجات از خداوند متّان، به ترتیبی که در کتابهای دعا ذکر شده، مستحب است.

پرسش شماره ۶۹۸۶۵

› حکم نماز جمعه مسافر چیست؟ آیا کفایت از نماز ظهر می کند؟

› مسافری که نمازش شکسته است، می تواند در نماز جمعه شرکت کند و به جای نماز ظهر، نماز جمعه را بخواند.

پرسش شماره ۶۹۸۲۶

› اگر شخص مکلف هنگام وقوع زلزله در خواب باشد یا در حالت بیداری متوجه وقوع زلزله نشود و چند ساعت بعد به او بگویند که زلزله شده، آیا نماز آیات بر این شخص، واجب است؟

› در فرض مذکور، احتیاط واجب آن است که نماز آیات را بخواند.

پرسش شماره ۶۹۸۰۱

› تکبیرات افتتاحیه نماز چند تاست و چگونه انجام می شود؟

› مستحب است، شش تکبیر بر تکبیرة الاحرام افزوده شود، یا قبل از تکبیرة الاحرام یا بعد از آن و یا برخی قبل و برخی دیگر بعد از آن و احتیاط مستحب آن است که همه را قبل از تکبیرة الاحرام بگوید و هفتمین را تکبیرة الاحرام قرار دهد.

پرسش شماره ۶۹۷۸۵

› در نماز جماعت، در صورتی که امام جماعت عادل، اعتقاد به اباحه مکان نمازش دارد، نمازگزاری که اعتقاد به غصبی بودن مکان نماز امام جماعت دارد، می‌تواند به این امام جماعت اقتدا نماید؟

› در فرض مذکور، اقتدا اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۷۲۲

› من گاهی فراموش می‌کنم نماز مغرب یا مثلاً نماز ظهر را خوانده ام یا نه؛ بعد از نماز نمی‌دانم چکار کنم؟ گاهی مادرم می‌گوید من فهمیدم دو نماز خواندی. آیا شهادت مادرم کافی است یا گاهی که مادرم می گوید نفهمیدم، باید دوباره بخوانم؟

› در فرض سؤال اگر کثیر الشک نیستید و با شهادت مادر، اطمینان به خواندن نماز حاصل کنید، تکلیفی ندارید و گرنه پیش از پایان وقت نماز باید نمازی را که شک به خواندن آن دارید، بخوانید و در صورت گذشتن وقت، وظیفه ای ندارید.

پرسش شماره ۶۹۷۲۰

› آیا برای سجده های مستحبی ـ مثل سجده شکر ـ باید بر چیزی که سجده بر آن صحیح است سجده کرد؟

› لازم نیست هر چند احتیاط مستحب است که بر چیزی سجده کند که سجده بر آن در نماز صحیح است؛ البته در سجده شکر نباید بر چیزهایی که خوردنی یا پوشیدنی است سجده کند.

پرسش شماره ۶۹۷۱۷

› ۱. آیا می‌شود از نماز مستحبی به نماز مستحبی دیگر عدول کرد؟
۲. اگر در نماز مستحبی که مثلاً سوره خاصی سفارش شده و بعد از رکوع بخواهد عدول کند، آیا جایز است از رکوع برگردد و آن سوره خاص را بخواند؟

› ج۱) چنین عدولی مشروع نیست.
ج۲) اگر مقصود شما عدول به نماز مستحبی دیگر باشد جایز نیست ولی اگر مراد این است که بعد رکوع برگردد تا آن سوره خاص را (که در نماز خاص وارده شده) بخواند، چنانچه سهواً به رکوع برود، می‌تواند برگردد و سوره را تدارک کند.

پرسش شماره ۶۹۶۹۸

› من در حال یادگیری مخارج حروف در نماز هستم و حروفی هست که نمی‌توانم درست آن را به عربی تلفظ کنم؛ در این صورت تا زمان یادگیری صحیح حروف، نمازم را چگونه بخوانم؟

› به یادگیری ادامه بدهید و کوتاهی نکنید و تا زمان تصحیح کامل قرائت، اگر برای شما ممکن باشد، نماز را بنا بر احتیاط واجب به جماعت بخوانید و اگر ممکن نیست، همان نمازی که می‌خوانید کافی است؛ در ضمن توجه داشته باشید، ملاک صحّت قرائت، رعایت حرکات و سکنات حروف و ادای آن‌ها از مخارجشان است به‌گونه‌ای که عرب زبانان، آن را ادای آن حرف (نه حرف دیگری) بدانند و رعایت محسّنات تجویدی، لازم نیست.

پرسش شماره ۶۹۶۹۵

› اگر وقت نماز بسیار ضیق و تنگ باشد، آیا باید نماز را سریع تر از حد معمول و مثلاً با حذف سوره، خواند؟

› در فرض سؤال باید حداقل واجبات را بخواند و نیز سوره را ترک کند تا قسمت بیشتری از نماز داخل وقت واقع شود و مستحبات را ترک کند و بعد از این که وقت گذشت، در ادامه نماز، انجام مستحبات مانع ندارد و بلکه ترک سوره، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۶۹۲

› ۱. کدام یک از نمازهای یومیه باید بلند و کدام باید آهسته خوانده شود؟
۲. آیا به غیر از نمازهای یومیه، نماز دیگری هم وجود دارد که بلند یا آهسته خواندن آن سفارش شده باشد؟

› ج۱) بر مرد، واجب است که، حمد و سوره نمازهای صبح، مغرب و عشاء را بلند بخواند و لکن حمد و سوره نمازهای ظهر و عصر را هم مرد و هم زن باید آهسته بخوانند.
ج۲) مستحبّ است که نافله‌های روز، آهسته و نافله‌های شب بلند خوانده شود.

پرسش شماره ۶۹۶۷۷

› اقتدا به امام جماعت در حین قرائت قنوت در نماز واجب، چه حکمی دارد؟

› اقتدا در فرض سؤال جایز است و خواندن قنوت، مستحب و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۶۷۲

› آیا زمان قضا شدن نماز ظهر و عصر، مغرب است یا غروب آفتاب؟

› غروب آفتاب، آخر وقت نماز عصر می باشد.

پرسش شماره ۶۹۶۶۸

› هنگام اقامه نماز جماعت صدای اذکار نماز - مثلاً تشهد و سلام - توسط بعضی خانم‌ها به حدی بلند است که به گوش امام جماعت می‌رسد، حکم تکلیفی و وضعی آن چیست؟

› بلند گفتن اذکار توسط مأموم به گونه‌ای که صدای ایشان به امام جماعت برسد، کراهت دارد؛ ولی اگر نامحرم صدای او را می شنود، بهتر است آهسته بخواند.

پرسش شماره ۶۹۶۶۴

› آیا در نماز جماعت، گفتن تکبیرة الاحرام توسط مأمومین، باید به جهر باشد یا به جهر گفتن کراهت دارد؟

› به طور کلی بلند گفتن تکبیرة الاحرام واجب نیست؛ هرچند اگر طوری بگوید که امام جماعت صدای او را بشنود، مکروه است.

پرسش شماره ۶۹۶۱۲

› قسمتهایی از بدن زن که پوشش آن در نماز لازم است، اگر برای خودشان قابل رؤیت باشد، آیا باید پوشانده شود؟ به طور مثال چادر جلوتر از سر انداخته شود و نماز را به آن صورت بخواند، آیا در سجده، پوشش او اشکال دارد؟

› در فرض سؤال که بدن زن از نگاه دیگران، به مقدار واجب، پوشیده و غیر قابل رؤیت است، نماز صحیح است هر چند احتیاط مستحب این است که در همه اعمال نماز، بدنش برای خودش هم قابل رؤیت نباشد.

پرسش شماره ۶۹۵۹۴

› در رکعت سوم و چهارم اگر شک کنیم که دوبار تسبیحات را گفته ایم یا سه بار، تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال چیزی بر شما واجب نیست ولی تا به رکوع نرفته‌اید می‌توانید بنا را بر اقل بگذارید و آن را تکرار کنید تا یقین کنید که سه مرتبه گفته‌اید.

پرسش شماره ۶۹۵۸۸

› اگر نمازگزار زودتر از امام جماعت به رکوع برود وظیفه چیست؟ مثلاً امام جماعت قنوت می‌گیرد ولی مکلف سهواً به رکوع می‌رود.

› اگر سهواً پیش از امام جماعت به رکوع رود، باید سر از رکوع بردارد و دوباره بعد از قنوت، همراه با امام به رکوع رود و نماز را با امام جماعت تمام کند در این صورت نمازش به جماعت صحیح است و اگر از رکوع برنگردد، نمازش به صورت فرادا صحیح

است.

پرسش شماره ۶۹۵۸۱

› ۱. کسی که به علت مشکلات دیسک کمر و آرتروز زانوها بالاجبار موقع سجده کردن از میز و صندلی استفاده می‌کند، آیا لازم است سر انگشتان بزرگ پا را مثل سجده معمولی روی زمین بگذارد؟ آیا اگر کف پاها را روی زمین بگذارد نمازش باطل است؟ ۲. اگر میز کوتاه باشد و به علت کمر درد، قادر به گذاشتن پیشانی روی میز نباشد، آیا می‌تواند در حالی‌که آرنج دست خود را برای ثابت ماندن دست و تکان نخوردن در موقع سجده، روی زانو گذاشته و با همان دست مهر را به پیشانی‌اش رسانده و دست دیگر را روی زانوی دیگر بگذارد، البته حتی المقدور سر خود را تا نزدیک میز خم نماید، آیا در این حالت نمازش صحیح است؟

› ج۱) اگر وظیفه او سجده بر روی میز و صندلی است، چنانچه بتواند باید سر انگشت بزرگ پا را هنگام سجده بر زمین بگذارد. ج۲) در صورت امکان باید به وسیله‌ای زیر مهر را بلند نماید تا سجده بر روی مهر انجام شود و کف دست ها به صورت طبیعی روی میز قرار گیرد ولی اگر نمی تواند، عمل به صورت مذکور در سؤال اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۵۷۰

› آیا دروغ گفتن یک امام جماعت، باعث از بین رفتن عدالت او می‌شود؟ یعنی اگر یک روحانی دروغی بگوید، می‌توان دیگر به او اقتدا نکرد؟

› مجرّد کشف خلاف چیزی که امام جماعت گفته، دلیل بر دروغگویی او نیست، زیرا ممکن است گفته او از روی اشتباه یا خطا و یا توریه باشد، و سزاوار نیست انسان به مجرّد توهّم خروج امام جماعت از عدالت، خود را از برکات نماز جماعت محروم نماید و تا برای شخص احراز نشود که عمل آن امام جماعت که او آن را دروغگو می شمارد، با علم و اختیار و بدون مجوّز شرعی بوده، مجاز نیست که حکم به فسق او نماید.

پرسش شماره ۶۹۵۴۸

› شخصی که هر روز چند مرتبه نیاز به تزریق انسولین دارد و ممکن است گاهی در حد دو یا سه قطره خون بیاید آیا برای نماز، نیاز به تطهیر است؟

› اگر مقدار خون در فرض سؤال کمتر از یک بند انگشت اشاره باشد، نماز با آن اشکال ندارد، به شرطی که رطوبتی (آب، الکل و...) از خارج به آن خون نرسیده باشد مگر در صورتی که رطوبت با خون مخلوط شده و در آن مستهلک شود و مجموع آنها هم بیش از اندازه مجاز نشود که در این صورت، نماز با آن صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۵۴۰

› من در هر دو تشهد نماز، تشهد را با جمله بسم الله و بالله الحمدالله شروع می‌کنم؛ آیا نماز بنده درست است؟

› نماز شما صحیح است و مستحب است که بگویید: بسم الله وبالله والحمد لله وخير الأسماء لله - يا - الأسماء الحسنى كلّها لله.

پرسش شماره ۶۹۵۳۱

› کسی که قرائت نماز و تسبیحات اربعه را صحیح نمی خواند و با تذکر دادن هم اشتباه خود را به طور کامل اصلاح نکرده است، چه تکلیفی در برابر ایشان داریم؟ آیا اقتدا به ایشان جایز است؟

› اگر اشتباه وی در غیر قرائت حمد و سوره باشد، اقتدا مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۹۵۲۸

› اگر نمازگزار بعد از نماز بفهمد که یک رکعت کم خوانده است حکم چیست؟ یعنی به یقین رسیده باشد که یک رکعت کم

خوانده است؟

› در فرض مذکور، اگر چنانچه کاری که نماز را باطل می کند انجام نداده، باید آن چه از نماز را که نخوانده است، بخواند و برای سلام بی جا، بنا بر احتیاط واجب دو سجدۀ سهو نماید و اگر کاری که نماز را باطل می کند انجام داده، مثلاً پشت به قبله کرده است، باید نماز را دوباره به جا آورد.

پرسش شماره ۶۹۵۱۴

› اگر نمازگزار در ابتدای نماز که می‌خواهد نماز را شروع کند، تکبیر را آهسته بگوید، اشکالی ندارد؟

› نماز گزار باید تکبیرة الاحرام را طوری بخواند که تلفظ به آن محسوب شود و نشانۀ آن این است که خودش بتواند آنچه را می‌خواند و بر زبان جاری می‌کند ـ اگر دچار سنگینی گوش یا سر و صدای محیط نیست ـ بشنود.

پرسش شماره ۶۹۴۹۰

› من در یک اداره‌ای کارمند هستم، امام جماعت اداره ما هم نماز ظهر اداره ما را می‌خواند و هم نماز ظهر یک اداره دیگر را، یعنی از دو اداره حقوق می‌گیرد، آیا پولی که می‌گیرد شرعاً اشکال دارد؟ اقتدا کردن به آن امام جماعت چه حکمی دارد؟

› بطور کلی تکرار امامت در نماز جماعت در نمازهای یومیه یک بار جایز است، مشروط بر این که مأمومین در جماعت دوم غیر از مأمومین جماعت اول باشند؛ ضمناً گرفتن حقوق نیز اشکالی ندارد و مانع از صحت اقتدا نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۹۴۷۲

› اگر نمازگزار، نماز قضای صبح، ظهر و عصر مربوط به همان روز را داشته باشد آیا می تواند در ابتدا، نماز قضای صبح را به جا

آورد و بعد از آن، نماز مغرب را بخواند، سپس نماز قضای ظهر و عصر را به جا آورد و بعد از آن هم نماز عشاء را بخواند؟ آیا اشکالی ندارد؟

› در فرض مذکور، اشکال ندارد و به طور کلی رعایت ترتیب در خواندن نماز قضا واجب نیست؛ مگر در قضای نماز ظهر و عصر از یک روز و قضای نماز مغرب و عشای یک روز.

پرسش شماره ۶۹۴۶۹

› آیا بچه‌ای که به سن تکلیف نرسیده ولی ممیز شده است، می‌تواند نماز و روزه استیجاری برای میت انجام بدهد؟

› در صورت علم به انجام نماز به صورت صحیح، اشکالی ندارد؛ هرچند احتیاط مستحب آن است که بالغ باشد.

پرسش شماره ۶۹۴۶۶

› آیا ریا در نماز، باعث باطل شدن آن می شود؟

› به طور کلی ریا در اصل نماز، یعنی تظاهر به دینداری و امثال آن، حرام و موجب بطلان نماز است و چنانچه ریا در بعضی از اجزای نماز باشد، بنا بر احتیاط واجب باید نماز را دوباره بخواند.

پرسش شماره ۶۹۴۳۵

› اگر بدن یا لباس نمازگزار با آب متنجس به خون نجس شده، (آبی که رنگ و بوی خون ندارد و فقط نجس شده) و اندازۀ آن کمتر از یک درهم باشد، باز هم اشکال ندارد؟

› اگر بدن یا لباس، خونی نشود، ولی به واسطهٔ برخورد با خون، متنجس شود، مانند این که دست یا لباس نمازگزار که خیس است، به خون خشک شده ای برخورد کند و متنجس شود، ولی عین خون منتقل نشود، اگر چه مقداری که نجس شده، کمتر از یک بند انگشت باشد، نمی توان با آن نماز خواند.

پرسش شماره ۶۹۴۳۴

› عدالت امام جماعت چگونه و از چه راه هایی احراز می شود؟

› عدالت عبارت از حالت نفسانی است که باعث می شود انسان همیشه تقوایی داشته باشد که مانع از ترک واجبات یا انجام محرمات شرعی است؛ برای احراز عدالت، شهادت دو مرد عادل و همچنین با شیوعی که موجب اطمینان باشد و هر راهی که اطمینان به عدالت حاصل شود، اگرچه با اقتدای عده ای از اهل بصیرت و صلاح باشد کافی است؛ بلکه حسن ظاهر نیز کفایت می کند و حسن ظاهر یعنی رفتار و کردار آن شخص که مشاهده می شود بر طبق میزان شرع است و گناهی از او دیده نشده است.

پرسش شماره ۶۹۴۱۹

› اگر شخصی وظیفه اش خواندن نماز جمع باشد، آیا می تواند به عنوان امام جماعت بایستد؟

› در مورد سؤال، اگر امام جماعت نمازش را احتیاطاً دوباره می خواند، فقط در صورتی مأموم می تواند به او اقتدا کند که او نیز بخواهد نمازش را احتیاطاً دوباره بخواند و جهت احتیاطش با امام یکی باشد.

پرسش شماره ۶۹۴۱۷

› در نمازهایی مانند نماز جعفر طیار، آیا باید در رکوع و سجده، ذکر سجده را قبل از ذکر اختصاصی گفت یا می توان فقط به همان تسبیحات اربعه یا استغفرالله اکتفا کرد؟

› در نماز جعفر طیار می تواند به همان تسبیحات اکتفا نماید؛ هر چند احتیاط مستحب این است که ذکر رکوع و سجده را نیز بگوید.

پرسش شماره ۶۹۴۰۵

› در روز جمعه برای نماز جمعه، اذان گفتند؛ بعد از نماز جمعه برای نماز عصر هم دوباره اذان می گویند. آیا این اذان عصر، اشکال دارد؟ یعنی این اذان، اذان دومی که بدعت است محسوب می‌شود؟

› اگر بین نماز جمعه و نماز عصر، نافله نماز عصر را نخوانند یا فاصله طولانی نشود، بنا بر احتیاط واجب باید اذان گفتن برای نماز عصر، ترک شود.

پرسش شماره ۶۹۴۰۴

› آیا در قنوت می‌شود سوره حمد خواند؟

› خواندن سوره حمد در قنوت اشکال ندارد، ولی بهتر است دعاهایی خوانده شود که در قرآن آمده است، مانند «رَبَّنا آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَةً وَ فِی الآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنا عَذابَ النّار»، یا ذکرها و دعاهایی که از معصومین (علیهم السّلام) نقل شده است، مانند ذکر: «لا اِلهَ اِلا اللهُ الحَلِیمُ الکریمُ، لا اِلهَ اِلا اللهُ العَلِیُّ العَظِیمُ، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الاَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ رَبِّ الْعَرْشِ العَظِیمِ وَ الْحَمْدُ لِلهِ رَبِّ العَالَمِینَ».

پرسش شماره ۶۹۳۹۸

› برای خواندن سوره در نماز، آیا باید پیش از گفتن بسم الله، بدانیم چه سوره‌ای را می خوانیم یا می‌توان پس از گفتن بسم الله، آن را تغییر داد؟

› به طور کلی بعد از گفتن «بسم الله الرحمن الرحیم» می‌توانید سوره را معین کرده یا به سوره دیگری عدول کنید.

پرسش شماره ۶۹۳۵۱

› آیا گفتن "اعوذ بالله من الشیطان الرجیم" قبل از بسم الله در نماز، مستحب است که به صورت بلند گفته شود یا آهسته؟

› سزاوار است به صورت اخفات (آهسته) گفته شود.

پرسش شماره ۶۹۳۴۹

› در نماز ایستاده، آیا دست‌ها باید کنار ران پاها قرار بگیرد یا روی ران؟

› مستحب است در حال قیام، دست‌ها را روی ران‌ها بگذارید.

پرسش شماره ۶۹۳۴۳

› اگر قنوت را فراموش کنیم و به رکوع برویم ولی هنوز ذکر را نگفته باشیم یا بعد از رکوع یادمان بیاید، تکلیف چیست؟

› اگر فراموش کنید و پیش از آن که به اندازه رکوع خم شوید و یادتان بیاید، مستحب است بایستید و قنوت را بخوانید و اگر در رکوع یادتان بیاید مستحب است بعد از رکوع، قضا کنید و اگر در سجده یادتان بیاید مستحب است بعد از سلام نماز قضا نمایید.

پرسش شماره ۶۹۳۲۵

› ۱. آیا مسافر می‌تواند نافله ظهر را در حرم امام حسین علیه السلام همراه با نماز چهار رکعتی ظهر اقامه کند؟ اگر نماز ظهر را در حرم امام حسین علیه السلام شکسته بخواند، آیا باز هم می‌تواند نافله ظهر را بخواند؟
۲. به طور کلی مسافر چه نافله‌هایی را جایز است در سفر بخواند؟

› ج۱) اگر کسی در اماکن تخییر بخواهد نماز را به صورت تمام بخواند، می‌تواند نوافل یومیه را نیز بخواند.
ج۲) خواندن نافله‌های ظهر و عصر در سفری که نماز در آن قصر است (هر چند با قصد رجاء) جایز نیست ولی انجام نافله عشا (وتیره) در سفر با قصد رجاء و به امید ثواب اشکال ندارد، نافله شب و نافله صبح و مغرب و سایر نمازهای مستحبی از مسافر ساقط نیست.

پرسش شماره ۶۹۳۲۱

› آیا گوش کردن به تمام خطبه‌های نماز جمعه واجب است یا نسبت به مقدار واجب خطبه‌ها، لازم است؟

› بنا بر احتیاط واجب باید نمازگزاران به خطبه‌های امام (به تمام خطبه) گوش دهند و ساکت باشند و از حرف زدن بپرهیزند.

پرسش شماره ۶۹۳۱۹

› اگر با لباس نجس، نماز بخوانم بعد یادم بیاید که نجس بوده است، آیا باید دوباره نماز را بخوانم یا قبول است؟

› اگر ندانید که بدن یا لباستان نجس است و بعد از نماز بفهمید، نماز صحیح است؛ ولی اگر قبلاً نجاست آن را می‌دانسته و فراموش کرده اید، نماز خوانده شده، باطل است.

پرسش شماره ۶۹۳۱۰

› آیا می‌توان در نماز جماعت دو نماز که یکی قضا و دیگری ادا باشد را به یک نماز اقتدا کرد؟ مثلاً پیش نماز، چهار رکعت می‌خواند ولی من سه رکعت نماز قضا نیت می‌کنم و موقع قنوت، نمازم را فرادا کرده و زودتر از پیش‌نماز تمام می‌کنم و در رکعت سوم امام، نماز ادای چهار رکعتی را اقتدا می کنم.

› اشکال ندارد، حتی اگر از اوّل نماز قصد مأموم همین باشد؛ البته احتیاط مستحب آن است که از ابتدای نماز چنین قصدی نداشته باشید.

پرسش شماره ۶۹۳۰۳

› ۱. کسی که در نماز جماعت از رکعت دوم وصل شود و تشهد را فراموش کند اگر قبل از رکوع رکعت سوم یادش بیاید تکلیفش چیست؟
۲. اگر بعد از نماز یادش بیاید تکلیفش چیست؟

› ج۱) اگر هنوز به رکوع رکعت سوم نرفته است باید بنشیند و تشهد را بخواند و دوباره بایستد و آنچه باید در آن رکعت خوانده شود، بخواند و خود را به رکوع امام برساند یا نماز را به فرادا تمام کرده و بعد از اتمام نماز، برای ایستادن بی جا، بنا بر احتیاط مستحب دو سجده سهو به جا آورد.
ج۲) اگر بعد از نماز فهمید تشهد نخوانده است، بعد از سلام، برای تشهد فراموش شده دو سجده سهو به جا آورد و احتیاط آن است که پیش از سجده سهو، تشهد فراموش شده را قضا کند.

پرسش شماره ۶۹۳۰۱

› اگر شک کنیم که ذکر تسبیحات حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها را کم گفته‌ایم یا زیاد، در این صورت تکلیف چیست؟ به طور کلی اگر شک کنیم ذکری را کم گفته‌ایم یا بیشتر، در این صورت تکلیف چیست؟

› اگر در همان محل باشید، بنا را بر اقل گذاشته و تکمیل نمایید و اگر محل آن گذشته باشد، اعتنا نکنید.

پرسش شماره ۶۹۲۹۷

› اگر من و طرف مقابل همزمان به هم سلام کنیم آیا وظیفه ما دوباره سلام کردن است؟

› اگر دو نفر با هم به یکدیگر سلام کنند بر هر یک واجب است جواب سلام دیگری را بدهد.

پرسش شماره ۶۹۲۷۸

› آیا با وضو و غسل جبیره‌ای می‌توان نماز قضا خواند؟

› اشکال ندارد؛ هر چند احتیاط مستحب این است که انجام نشود.

پرسش شماره ۶۹۲۵۵

› اگر شخصی با اعتقاد به تشهد آخر جماعت، تکبیرة الاحرام را گفته و بنشیند و تشهد را با جماعت بگوید، ولی متوجه شود که تشهد رکعتِ دوم است؛ تکلیف چیست؟

› احتیاط در این است که نمازش را به فرادا ادامه دهد.

پرسش شماره ۶۹۲۳۸

› ۱. آیا می‌شود نماز شب را قبل از شروع نیمه شب شرعی خواند؟ اگر می‌شود باید با چه نیتی خواند؟
۲. بنده چند بار قبل از نیمه شب شرعی، نماز شب را خوانده ام و نیت ادا کردم؛ تکلیف چیست؟

› ج۱) مسافر یا جوانی که خواندن نماز شب در وقتش برایش سخت است یا کسی که عذری مانند پیری یا بیماری دارد، می‌تواند قبل از نیمه شرعی به نیت ادا بخواند.
ج۲) اگر مشمول پاسخ اول نبوده اید، مستحب است قضا نمایید.

پرسش شماره ۶۹۲۳۲

› ۱. اگر کسی صلوات را در تشهد نماز، فراموش کند و در رکعت سوم یادش بیاید، حکمش چیست؟
۲. اگر بعد از نماز یادش آمد، وظیفه اش چیست؟

› ج۱) اگر نمازگزار تشهد و یا بعض تشهد مثل صلوات را فراموش کند و برای رکعت سوم بایستد، ولی پیش از رکوع یادش بیاید، هر چند مشغول تسبیحات شده باشد یا تسبیحات را به اتمام رسانده باشد، باید بنشیند و مقدار فراموش شده را بگوید و بعد از اتمام تشهد، دوباره ایستاده و تسبیحات رکعت سوم را مجدداً بگوید و نماز را ادامه دهد و پس از نماز، برای ایستادن بی‌جا، بنابر احتیاط مستحب دو سجده سهو به جا آورد.
ج۲) در فرض مذکور تکلیفی ندارد و قضای بخشی از تشهد که فراموش شده است لازم نیست.

پرسش شماره ۶۹۲۲۸

› اگر کسی در حال نماز به صورت ناخودآگاه (سهوی) یک کلمهٔ فارسی بگوید، (مثلاً: بله) آیا نمازش باطل است؟

› در فرض مذکور، نماز باطل نیست؛ بلکه باید بعد از نماز، دو سجدهٔ سهو به جا آورد.

پرسش شماره ۶۹۲۱۵

› آیا با لباس نجس هم می‌شود نماز خواند؟

› لباس نمازگزار در شرایط عادی باید پاک باشد و نماز خواندن با لباس نجس، صحیح نیست.
بله در چهار صورت اگر بدن یا لباس نمازگزار نجس باشد، نماز صحیح است:
۱) خون زخم، جراحت و دمل: اگر در بدن یا لباس نمازگزار، خون زخم، جراحت یا دمل باشد، چنانچه آب کشیدن بدن یا لباس یا عوض کردن لباس برای بیشتر مردم یا برای شخص او سخت و مستلزم حرج و مشقت است، تا وقتی که زخم، جراحت یا دمل خوب نشده است، می‌تواند با آن خون نماز بخواند. همچنین چرکی که با خون بیرون می‌آید یا دوایی که روی زخم می‌گذارند و نجس می شود، همین حکم را دارد.
۲) خون کمتر از یک بند انگشت اشاره: اگر بدن یا لباس نمازگزار به خونی غیر از آنچه در صورت قبل ذکر شد آلوده باشد، در صورتی که مقدار آن کمتر از یک بند انگشت اشاره باشد، نماز با آن اشکال ندارد.
۳) متنجس بودن لباس‌های کوچک: اگر لباس های کوچک نمازگزار، مانند جوراب، دستکش و عرقچین که با آنها نمی‌توان عورت را پوشاند و نیز انگشتر، دستبند و مانند آن، با نجاستی تماس پیدا کند و نجس شود، نماز با آن صحیح است.
۴) اضطرار به پوشیدن لباس نجس: کسی که به‌خاطر سرما یا نداشتن آب و مانند آن ناچار شود که با بدن یا لباس نجس نماز بخواند، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۲۰۱

› آیا سلام کردن به افراد گنهکار حرام است؟ سلام کردن به افراد مسیحی و دیگر ادیان چه حکمی دارد؟

› سلام کردن به مسلمان، هر چند گنهکار باشد، اشکال ندارد. ضمناً مکروه است مسلمان به غیر مسلمان، ابتدا سلام کند؛ البته اگر غیر مسلمان به او سلام کرد در جواب او بگوید: «علیک» یا برای ایجاد محبت بگوید: «سلام».

پرسش شماره ۶۹۱۸۷

› صبر کردن برای برگزاری نماز جماعت صبح تا چند دقیقه بعد از اذان صبح فضیلت دارد؟ یعنی اگر شخصی موقع اذان صبح بیدار است و می داند که اگر تا ده دقیقه مانده به طلوع آفتاب نماز نخواند، امکان برگزاری نماز جماعت فراهم خواهد شد، آیا چنین تأخیری افضل است؟ اگر این شخص خودش امام جماعت باشد چه؟

› صبر کردن برای نماز جماعت (چه به عنوان امام و چه مأموم) تا زمانی که از اول وقت، تأخیر زیادی نشود، بهتر است و الا بهتر آن است که نماز را اول وقت به صورت فرادا بخواند.

پرسش شماره ۶۹۱۸۵

› اگر در سجده به اشتباه پیشانی روی فرش قرار گیرد و سپس پیشانی را بلند کرده و روی مُهر قرار داده و ذکر را گفته و بعد از نماز نیز سجده سهو انجام دهد، آیا نماز صحیح است؟

› چنانچه این کار بر اثر جهل یا فراموشی بوده و فقط در یکی از دو سجده یک رکعت آن را انجام داده باشد، نماز صحیح است؛ لازم به ذکر است اگر کسی حال سجده متوجه شود که پیشانی را بر چیزی گذاشته که سجده صحیح نیست، باید بدون بلند کردن سر، پیشانی را بکشد تا بر چیزی که سجده صحیح است قرار گیرد.

پرسش شماره ۶۹۱۷۶

› در شک‌هایی مثل نماز دو رکعتی یا سه رکعتی که گفته می‌شود نماز باطل است آیا به محض عروض شک، نماز باطل است؟ یا این که اگر نمازگزار لحظه‌ای شک کند و با قدری تأمل، بفهمد که شکش وجهی نداشته و نمازش صحیح است، در این صورت، نمازش باطل نخواهد بود؟

› اگر یکی از شک‌هایی که نماز را باطل می‌کند، برای نمازگزار پیش آید، بنابر احتیاط نمی‌تواند بلافاصله نماز را رها کند؛ بلکه باید قدری فکر کند تا شک پابرجا شود (یعنی یقین یا گمان به یک طرف پیدا نکند) آنگاه می‌تواند نماز را رها کند.

پرسش شماره ۶۹۱۷۲

› آیا صلوات تشهد می‌تواند به صورت «ربّ صل علی محمد و آل محمد» باشد؟

› ذکر واجب در حال تشهد عبارت است از: «اَشْهَدُ اَنْ لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَریکَ لَهُ و اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ، اللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ». و غیر آن جایز نیست، اگر چه همان معنا را بدهد.

پرسش شماره ۶۹۱۴۹

› ۱. کسی که در نماز جماعت در رکعت دوم وظیفه‌اش تجافی باشد، در صورتی که عمداً یا سهواً آن را انجام ندهد، نمازش چه حکمی دارد؟
۲. در صورتی که هنگام "بحول الله" بفهمد تجافی را در اثر فراموشی انجام نداده، آیا وظیفه ای دارد؟

› ج‌و۲) اگر در نماز چهار رکعتی، در رکعت دوم امام، وظیفهٔ مأموم تجافی باشد، ولی بنشیند و تجافی را ترک کند، هر چند بنا بر احتیاط اگر عمدی باشد گناه کرده، ولی در هر صورت نماز و جماعتش صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۱۴۶

› در رکوع نماز جماعت، بعد از گفتن ذکر رکوع توسط امام، اگر به طور غیر عمد زودتر از امام سر از رکوع برداریم و امام در حال گفتن ذکر مستحبی باشد، آیا باید به رکوع برگردیم؟ یا نماز، فرادا محسوب می‌شود؟

› اگر مأموم سهواً پیش از امام سر از رکوع بردارد، چنانچه امام هنوز در رکوع باشد، (ولو در حال ذکر مستحب) باید به رکوع برگردد و نماز جماعت او صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۱۴۲

› اگر نماز به گونه‌ای شد که نماز احتیاط و سجده سهو هر دو واجب بشود، آیا نماز صحیح خواهد بود؟ اگر صحیح هست باید کدام یک را (سجده سهو یا نماز احتیاط) مقدم بدارد؟

› در فرض سؤال نماز، صحیح است و باید ابتدا نماز احتیاط و سپس سجده سهو را به جا آورد.

پرسش شماره ۶۹۱۲۲

› آیا در نماز می‌توان در رکعت اول بعد از حمد، نیمی از یک سوره را و در رکعت دوم نیم دیگر آن سوره را قرائت کرد؟

› در رکعت اول و دوم نمازهای واجب یومیّه، باید ابتدا سورهٔ حمد و پس از آن بنابر احتیاط واجب، یک سورهٔ کامل خوانده شود.

پرسش شماره ۶۹۱۱۵

› کسی که در نمازها زیاد شک می کند به طوری که اکثر نمازهایش همراه شک است، آیا فقط باید نسبت به شک‌های زیاد، بی اعتنایی کند یا نسبت به هر شک جدیدی که در نماز پیش می آید، باید بی اعتنا باشد؟ مثلا کسی که بین رکعت ۳ و ۴ و تعداد سجده، زیاد شک می کند اگر این بار شک بین یک و دو برایش ایجاد شد هم بی توجهی کند؟

› به طور کلی کسی که فقط در یک جزء نماز زیاد شک می‌کند، در همان مورد، حکم کثیر الشک را دارد و چنانچه در جزءهای دیگر نماز شک کند، باید مطابق وظیفه افراد معمولی عمل کند؛ مانند کسی که در انجام سجده زیاد شک می‌کند، اگر در به جا آوردن رکوع شک کند، باید به دستور آن شک، عمل کند.

پرسش شماره ۶۹۱۱۴

› ۱. برای نیت نماز باید چه بگوییم؟
۲. اگر بخواهیم نیت را به زبان بگوییم باید چه بگوییم؟

› جا و۲) همین اندازه که قصد انجام عمل را برای اطاعت از فرمان الهی داشته باشید، کافی است و لازم نیست نیّت را بر زبان جاری کنید یا حتی آن را از ذهن یا دل بگذرانید. البته اگر بخواهید به زبان نیت را جاری کنید می توانید مثلاً بگویید: چهار رکعت نماز ظهر می خوانم قربةً الی الله.

پرسش شماره ۶۹۱۰۳

› ۱. اگر بنده در رکعت سوم نماز چهار رکعتی، سهواً سلام را کامل بگویم، آیا نماز باطل است یا باید بعد از نماز دو سجده سهو به جا بیاورم؟
۲.اگر دو جمله اول سلام نماز را بگویم چه حکمی دارد؟ (فقط بگویم السلام علیک ایها النبی و رحمة الله و برکاته؛ السلام علینا و علی عباد الله الصالحین) و جمله سوم را نگویم.

› جا و۲) نماز باطل نمی شود ولی بنابر احتیاط واجب باید دو سجده سهو به جا آورید.

پرسش شماره ۶۹۰۸۶

› اگر تعقیبات نماز واجب مثلاً در قنوت یا سجده نماز مستحبی خوانده شود، آیا کفایت از تعقیبات نماز می کند؟

› آنچه تأکید شده است این است که نمازگزار بعد از نماز، مشغول دعا و تعقیبات شده و به کار دیگری که با تعقیبات منافات دارد، مشغول نشود؛ بنا بر این هر چند خواندن دعاها در قنوت یا سجده نافله اشکال ندارد، ولی دلیلی بر محسوب شدن به عنوان تعقیبات نماز، موجود نیست.

پرسش شماره ۶۹۰۸۲

› آیا هنگام خطبه های نماز جمعه اگر کسی رو به قبله نباشد، اشکالی دارد؟

› اشکال ندارد البته احتیاط مستحب آن است که مأمومین هنگام ایراد خطبه‌ها، رو به روی امام باشند و بیش از مقدار مُجاز در نماز روی خود را از قبله برنگردانند.

پرسش شماره ۶۹۰۷۲

› حکم شک در رکعات نماز مغرب (بین سه و چهار) پس از اتمام نماز چیست؟

› به شک اعتنا نمی‌شود و نماز، صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۰۷۰

› در صورت نبود مهر برای نماز بر چه چیز های دیگری می‌توان سجده کرد؟ آیا می‌توان بر کاغذ و دستمال کاغذی نیز سجده کرد؟

› سجده نماز باید بر زمین یا گیاهان غیر خوراکی و پوشیدنی که از زمین می‌روید انجام شود، مانند سنگ، خاک، چوب، برگ درختان و امثال آن و همچنین سجده بر چیزهایی که از زمین می‌روید و فقط خوراک حیوان است، مانند علف و کاه و چیزهای معدنی مانند آجر، سفال، گچ، آهک و سیمان و بر کاغذ و دستمال کاغذی که از چوب و گیاهان ـ غیر از کتان و پنبه ـ ساخته می‌شود، صحیح است. اما سجده بر چیزهای خوراکی و پوشیدنی هر چند از زمین بروید، مانند گندم و پنبه و چیزهای معدنی که از جنس زمین محسوب نمی‌شوند، مانند فلزات و شیشه و امثال آن صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۹۰۵۷

› در مسجدی که انحراف قطعی قبله دارد، آیا فرد می‌تواند اقتدا به امام جماعت کرده و نماز جماعت بخواند به شرط آن که خود در حین نماز، جهت قبله را رعایت کند؟

› اگر انحراف از قبله کمتر از سمت راست و چپ باشد و هر یک از امام و مأموم به خاطر دلیل معتبری که دارند به آن جهت ایستاده اند، اقتدا و نماز هر دو صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۰۵۳

› آیا امام جماعت شدن سادات بر دیگران ارجح است و استحباب دارد؟

› اگر دو نفر یا بیشتر در همه شرائط امامت، مساوی باشند، در فرض مذکور سید بر غیر سید، اولی است.

پرسش شماره ۶۹۰۳۹

› آیا هنگام قرائت حمد و سوره توسط امام جماعت، می توان مشغول ذکر شد؟

› اشکال ندارد؛ البته در نمازهای ظهر و عصر ذکر گفتن استحباب دارد و در نمازهای صبح و مغرب و عشا احتیاط مستحب، سکوت است؛ هرچند گفتن ذکر جایز است.

پرسش شماره ۶۹۰۳۱

› کودکانی در صف اول جماعت اعم از بالغ و غیر بالغ، ایستاده اند در صورت شک، آیا می توان از طریق آنها اقتدا کرد؟

› به طور کلی، اگر واسطه اتصال در جماعت، کودک نابالغ باشد، چنانچه انسان بداند نماز او صحیح است، می تواند اقتدا کند و به جماعت نماز بخواند؛ ولی اگر نداند نمازش صحیح است، نمی تواند از طریق آنها به جماعت متصل شود.

پرسش شماره ۶۹۰۰۵

› فردی نماز صبح را شروع می کند و قبل از رکوع رکعت دوم متوجه می شود که داخل وقت نبوده است، لذا نیّت را به نماز قضای صبح تغییر می دهد؛ آیا صحیح است؟

› اگر با حجت شرعی یا یقین به دخول وقت وارد نماز شود و در اثناء نماز بفهمد وقت داخل شده نماز صحیح است؛ ولی اگر معلوم شود کل نماز، خارج وقت خوانده شده، نماز باطل می باشد و عدول نیز صحیح نبوده است.

پرسش شماره ۶۸۹۹۹

› در حال خواندن نماز آیات بودم؛ پس از اتمام رکعت اول و انجام دو سجده آن، متوجه شدم که برای به جا آوردن نماز صبح فرصتی باقی نمانده است و اگر بخواهم نماز آیات را تمام کنم نماز صبح قضا خواهد شد، تکلیف چیست؟

› در فرض مذکور باید نماز آیات را قطع کرد و نماز یومیه را خواند و دوباره نماز آیات را خواند؛ اگر غیر از نماز یومیه، کاری که منافات با نماز دارد، انجام نگرفته باشد می توان نماز آیات را از همان جایی که قطع شده ادامه داد و تمام کرد و نیازی به اعاده نیست.

پرسش شماره ۶۸۹۹۵

› اگر از خطبه‌های نماز جمعه جا بمانیم و هنگامی به محل برگزاری نماز برسیم که امام جمعه می‌خواهد نماز جمعه را شروع کند؛ تکلیف ما در مورد نماز ظهر چیست؟

› اگر مأموم به چیزی از خطبه‌های نماز جمعه نرسد، بلکه فقط هنگام نماز، حاضر شود و به امام جمعه اقتدا کند؛ نماز او صحیح و مُجزی از نماز ظهر است،

پرسش شماره ۶۸۹۷۵

› بنده در روزهای اخیر، شب تا صبح مشغول درو کردن گندم در مزارع دور از شهر بودم. حوالی صبح بعد از اذان، برای شناسایی قبله مشکوک شدم؛ در نتیجه نتوانستم به طور صحیح تشخیص بدهم. بلافاصله به طرفی در حال شک، نماز خواندم؛ اما بعد از طلوع آفتاب، متوجه شدم تقریباً به سمت مغرب نماز خوانده ام. (قبله سمت جنوب بود)
۱. آیا در این موارد باید نماز را به چهار طرف خواند؟
۲. نمازهایی که به همین روال، اشتباه خوانده شده؛ حکم‌شان چیست؟

› ج۱و۲) اگر برای یافتن جهت قبله، هیچ راهی نداشته‌اید و گمان‌تان هم به هیچ طرفی نبوده است، بنابر احتیاط واجب باید به چهار طرف نماز می‌خواندید. بنابر این در فرض سؤال، بنابر احتیاط واجب باید قضای نمازها را به جا آورید.

پرسش شماره ۶۸۹۷۳

› ۱. آیا نماز خواندن با لباسی که با آب غصبی شسته شده، درست است؟
۲. آیا نماز خواندن با لباسی که روی طناب غصبی یا جای غصبی خشک شود، صحیح است؟

› ج۱) در صورتی که لباس، خشک شده باشد، نماز با آن منعی ندارد.
ج۲) نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۹۶۱

› آیا می‌توان در نافله های یومیه و انواع نمازهای مستحبی، تنها به دو رکعت اکتفا کرد و در نماز شب تنها نماز وتر را خواند؟

› در نافله شب اکتفا کردن بر شفع و وتر اشکال ندارد؛ ولی اکتفا بر وتر به تنهایی در تنگی وقت مانعی ندارد و در غیر تنگی وقت هم به نیت رجاء خوانده شود و در سایر نوافل مانند ظهر و عصر به قصد رجا و امید مطلوبیت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۹۴۲

› ۱) آیا در قنوت، چسباندن دست‌ها به هم استحباب دارد یا جدا نگه‌داشتن آن‌ها؟
۲) آیا درست است که در قنوت، چسباندن تمام انگشت‌ها به جز انگشت شست، به هم مستحب است؟

› ج۱و۲) به طور کلی اگر نمازگزار بخواهد قنوت بخواند به احتیاط واجب باید دستها را بلند کند و مستحب است دست‌ها را تا مقابل صورت بلند نموده و کف دست‌ها را رو به آسمان قرار دهد و به قصد رجاء، انگشتان دست‌ها را به جز ابهام، به هم بچسباند و هر دو کف دست‌ها را پهلوی هم متصل به هم قرار دهد و نگاهش هنگام قنوت به کف دست‌هایش باشد.

پرسش شماره ۶۸۸۹۱

› اگر امام جماعت به علتی در بین حمد و سوره قادر به ادامه نماز نباشد و نماز را بشکند، آیا مأموم برای ادامه نماز به صورت فرادا باید حمد و سوره را از ابتدا بخواند یا می‌تواند ادامه حمد و سوره را بخواند و نماز را ادامه دهد؟

› اگر بعد از اتمام سوره یا حمد باشد، نیاز نیست مأموم آنچه را خوانده شده، بخواند ولی اگر در اثنای حمد یا سوره، باشد احتیاط واجب آن است که مأموم آن را از ابتدا به قصد قربت مطلقه (نه به قصد ورود) بخواند.

پرسش شماره ۶۸۸۷۷

› ۱. در نماز غفیله بعد از اتمام سوره حمد، آیا بسم الله باید گفت یا نه، فقط آیهٔ مورد نظر را باید خواند؟
۲. در قنوت نیز به جای کذا و کذا که حاجت را باید بگوییم، آیا به فارسی می‌توان دعا کرد یا باید فقط عربی باشد؟

› ج۱) گفتن «بسم الله الرحمن الرحیم» لازم نیست.
ج۲) دعا به فارسی هم اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۸۶۷

› آیا استفاده از بج سینه (از جنس طلا) بر روی کت آقایان، اشکال دارد؟

› با توجه به اینکه بج طلا مانند دکمه از مصادیق لبس و پوشش قلمداد نمی شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۸۶۲

› من دیشب یقین کردم وقت نماز مغرب رسیده و اذان گفته شده؛ اما بعد از خواندن نماز مغرب، متوجه شدم که چند دقیقه زودتر از اذان، شروع به خواندن نماز کردم. تکلیف چیست؟

› در صورت یقین به دخول وقت و یا احراز از طریق شرعی مثل شهادت دو نفر عادل، اگر بعداً معلوم شود که کل نماز قبل از وقت خوانده شده، باطل است و باید دوباره خوانده شود؛ ولی اگر در اثناء نماز، وقت داخل شود (حتی به مقداری که فقط سلام واجب نماز در وقت خوانده شود) نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۸۵۳

› ۱. اگر در هر جای نماز، نام مبارک پیامبر اسلام شنیده شد، آیا مستحب است صلوات فرستاده شود؟ حتی بین سلام‌های نماز یا بین آیات حمد و سوره؟
۲. در نماز، سلام دادن به کسی صحیح نیست؛ آیا سلام‌های آخر نماز را می‌توان به عنوان سلامی به پیامبر اسلام عرضه کرد، که منتظر شنیدن جوابش باشیم یا فقط می‌شود به عنوان ذکر، سلام‌ها را قرائت کرد؟

› ج۱) این استحباب، شامل فرض‌های مذکور هم می‌شود.
ج۲) سلام نماز نباید خالی از قصد تحیت باشد و باید به قصد آنچه مطلوب شارع است، انجام می‌شود.

پرسش شماره ۶۸۸۳۶

› کسی که در نماز گریه کرده و الآن متوجه شده که از مبطلات نماز است، آیا نمازهای گذشته او صحیح است؟

› در فرض سؤال چنانچه مسأله را نمی دانسته و موقع نماز اعتقاد داشته که گریه کردن اشکالی ندارد، نمازهای گذشته صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۸۳۴

› آیا خواندن نماز یومیه با کفش در بیابان و کوه جایز است؟

› چنانچه با پوشیدن کفش، شست پاها هنگام سجده روی زمین قرار نگیرد، نماز با آن باطل است؛ مگر در وقت ضرورت، مانند سرمای شدید و... که نماز خواندن با کفش، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۸۸۳۱

› ۱. نام سوره‌های سجده‌دار را بیان فرمایید و اگر اسم دوم دارند نیز، ذکر نمایید؟
۲. آیا با گفتن اسامی آن‌ها (چه اسم اصلی، چه اسم دوم) سجده واجب می‌شود؟

› ۱و۲) در هر یک از چهار سورهٔ سجده (الم تنزیل)، فصّلت (حم سجده)، نجم و علق، یک آیه، سجده واجب وجود دارد که اگر انسان آن را بخواند یا به آن گوش دهد، باید پس از پایان آیه، فوراً سجده کند و اگر فراموش کند، هر وقت یادش آمد، باید سجده را انجام دهد.
ضمناً وجوب سجده، فقط در زمان خواندن همان آیه است.
آیات سجده عبارتند از:
۱. آیه ۱۵ از سوره ۳۲ (سجده)

۲. آیه ۳۷ از سوره ۴۱ (فصلت)
۳. آیه ۶۲ از سوره ۵۳ (النجم)
۴. آیه ۱۹ از سوره ۹۶ (علق)

پرسش شماره ۶۸۸۱۹

› ۱. فردی مردد بوده که وضو برایش ضرر دارد یا نه و با تیمم نماز می خواند و معلوم می شود که وضو ضرر نداشته است، نمازهایی را که با تیمم خوانده، آیا صحیح است؟
۲. همین قضیه در نماز ایستاده و نشسته اتفاق افتاده است. (نماز را نشسته خوانده در حالی که وظیفه ایستاده بوده است) آیا نمازها صحیح است؟

› ج۱) بنابر احتیاط واجب باید وضو گرفته و نماز را دوباره بخواند و اگر وقت گذشته قضای نمازها را بخواند.
ج۲) باید قضای نمازها را بخواند.

پرسش شماره ۶۸۸۱۱

› در صف اول نماز جماعت، اگر میان دو نفر یک ستون به ضخامت کمتر از یک متر باشد، حکم نماز چیست؟

› اگر ستون به گونه‌ای است که مأموم به واسطه آن، امام یا فردی که واسطهٔ اتصال او به امام است را نمی‌بیند، جماعت او صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۸۸۰۵

› ۱. در خطبه‌های نمازجمعه، آیا گفتن لفظ «الحمدلله» در هر دو خطبه لازم است یا اگر در یکی از خطبه‌ها گفته شود، کفایت می‌کند؟

۲. در فرض اشکال، اگر امام جمعه فقط در خطبهٔ اوّل «الحمدلله» بگوید، حکم نماز مأمومین چیست؟

› ج۱) در هر یک از دو خطبه، حمد خداوند واجب است؛ و احتیاط واجب آن است که حمد و صلوات را در خطبه با زبان عربی بگوید، اگر چه خطیب و شنونده، عرب زبان نباشند.
ج۲) نماز امام و مأمومین ولو در فرض مذکور صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۸۰۲

› اگر کسی گمان به انجام سجدهٔ دوم در نماز واجب داشته باشد، تکلیف چیست؟ آیا باید سجدهٔ دیگری به جا آورد یا لازم نیست؟

› اگر این گمان در حالتی باشد که هنوز وارد در تشهد یا قیام رکعت بعد نشده؛ بنا بر احتیاط واجب یک سجدهٔ دیگر انجام دهد و نماز را تمام کرده و بنا بر احتیاط واجب یک بار دیگر نماز را بخواند. البته اگر در این زمینه زیاد شک می‌کند باید بنا را بر این بگذارد که دو سجده انجام داده و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۷۷۵

› اگر سه رکعت از نماز شب مانده باشد، آیا می‌شود آن را بعد از اذان صبح خواند؟ به چه نیتی؟

› در فرض سؤال اگر حداقل چهار رکعت از نافله شب قبل از طلوع فجر خوانده شده باشد و اذان صبح داخل شود، می توان بلا فاصله بقیهٔ رکعات را بعد از اذان صبح، به قصد ادا خواند.

پرسش شماره ۶۸۷۷۱

› اگر آیه سجده واجب را نصفه بخوانیم ولی کلمه و جمله امر به سجده را خوانده باشیم، آیا سجده واجب است؟

› در فرض سؤال، سجده واجب نیست.

پرسش شماره ۶۸۶۵۲

› ۱. اگر در نماز چهار رکعتی از روی فراموشی، تشهد و سلام بدهیم بعد قبل از به هم خوردن صورت نماز یادمان بیاید که رکعت سه هستیم و یک رکعت نخوانده‌ایم وظیفه چیست؟
۲. اگر در وسط یکی از سلام‌های واجب نماز یادمان بیاید، چطور؟

› ج ۱و۲) در فرض سؤال باید بلند شده رکعت بعد را کامل کند؛ در این صورت، نماز صحیح است.
البته به طور کلی اگر کسی در جایی که نباید سلام نماز را بگوید، سهواً بگوید: «السلام علینا و علی عباد اللّه الصالحین» یا بگوید: «السلام علیکم و رحمة اللّه و برکاته»، بنابر احتیاط واجب باید دو سجده سهو به جا آورد؛ ولی اگر سهواً مقداری از سلام را بگوید، احتیاط مستحب آن است که دو سجده سهو به جا آورد.

پرسش شماره ۶۸۶۳۰

› من قبلاً نمی‌دانستم بعد از اذان صبح باید چند دقیقه صبر کرد و بعد نماز خواند؛ آیا نمازهایی که قبلاً خواندم باطل است و باید قضا کنم؟

› اگر هنگام خواندن نمازهای گذشته، اطمینان به داخل شدن وقت نماز داشته‌اید، نمازهای گذشته، قضا ندارند.

پرسش شماره ۶۸۵۴۸

› آیا ذکر سجدۀ سهو، واجب است یا مستحب؟

› برای سجدۀ سهو، باید بعد از سلام نماز، فوراً به نیّت آن، پیشانی را بر چیزی که سجده بر آن صحیح است بگذارد و بنابر احتیاط واجب بگوید: «بسم اللّه و باللّه، السلام علیک أیها النّبیُّ و رحمة اللّه و برکاته» سپس سر از سجده بردارد و دوباره به سجده رود و ذکر را تکرار کند و پس از آن تشهد بخواند و سلام دهد.

پرسش شماره ۶۸۳۹۳

› ۱. آیا در وقت مخصوص نمازهای یومیه مثل وقت مخصوص نماز ظهر (که به اندازۀ چهار رکعت از ابتدای اذان ظهر است) می‌توان نمازهای دیگری از قبیل نمازهای قضا و یا مستحبی و یا هر نوع نماز دیگری خواند؟
۲. دقیقاً وقت مخصوص یعنی چه؟

› ج۱) به طور کلی در وقت مخصوص هر نمازی خواندن نماز قضا یا مستحبی مانعی ندارد.
ج۲) وقت مخصوص در مورد نماز صبح معنا ندارد. در وقت مخصوص نماز ظهر، خواندن نماز عصر ادائی همان روز صحیح نیست و در وقت مخصوص نماز عصر، نماز ظهر، قضا شده است و همچنین است نسبت به نماز مغرب و عشاء.

پرسش شماره ۶۸۳۸۰

› اگر در نماز سه رکعتی شک کنیم که رکعت دوم هستیم یا سوم ولی مثلاً به نظرمان بیشتر رکعت دو هستیم و نماز را با رکعت دوم ادامه بدهیم؛ آیا نماز باطل است؟

› گمان در رکعات در حکم یقین است و لذا بنا را بر همان رکعت دوم بگذارید و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۲۵۶

› مکان‌هایی که مسافر می تواند نمازش را در آن‌ها کامل بخواند، کجا است؟

› مسافر مخیّر است در اماکن چهارگانه: شهر مکه، مدینه، مسجد کوفه و حائر حسینی "علیه السلام"، نمازهای چهار رکعتی را قصر یا تمام بخواند و اگر تمام بخواند، افضل است؛ اما احتیاط مستحب، قصر است.

پرسش شماره ۶۸۲۴۵

› قضای تشهد، چگونه است و در چه صورتی واجب می شود؟ آیا بعد از آن باید سلام بدهیم؟

› اگر نمازگزار تشهد رکعت دوم را فراموش کند و در رکوع رکعت بعد یا پس از آن متوجه شود، نمازش باطل نیست، ولی بنا بر احتیاط واجب باید پس از سلام نماز، قضای آن را به جا آورد. برای قضای تشهد نیز باید بعد از سلام نماز، به قصد به جا آوردن قضای تشهد، یک تشهد بخوانید و لازم نیست که بعد از تشهد، سلام را بگویید. ضمناً بعد از قضای تشهد فراموش شده باید دو سجده سهو نیز به جا آورید.

پرسش شماره ۶۸۲۳۴

› آیا بلند کردن یک پا از روی زمین در حال نماز، باطل کننده نماز است؟

› در حالاتی که واجب است نمازگزار با حالت آرامش ایستاده باشد، مانند هنگام تکبیرة الاحرام یا قرائت نماز، باید بر روی دو پا بایستد و ایستادن بر روی یک پا صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۸۱۸۲

› نحوه خواندن نماز آیات را لطفاً توضیح دهید.

› نماز آیات دو رکعت است که هر رکعت آن پنج رکوع و دو سجده دارد و به چند صورت می‌توان آن را به جا آورد:
صورت اول:
در هر رکعت، پنج بار حمد و سوره خوانده می‌شود؛ به این صورت که بعد از نیت و تکبیرة الاحرام، یک حمد و سورهٔ کامل می‌خواند و به رکوع می‌رود؛ سپس سر از رکوع برداشته، دوباره حمد و سوره را می‌خواند و به رکوع دوم می‌رود و باز سر از رکوع بر می‌دارد و به همین شکل ادامه می‌دهد تا پنج رکوع انجام شود؛ سپس به سجده می‌رود و پس از انجام دو سجده، رکعت دوم را مانند رکعت اول به جا می‌آورد و پس از انجام دو سجده، تشهد را خوانده و سلام می‌دهد.
صورت دوم:
در هر رکعت، فقط یک حمد و سوره خوانده می‌شود؛ به این صورت که سوره را پنج قسمت کرده و بعد از نیّت و تکبیرة الاحرام، حمد و یک قسمت از سوره را (چه یک آیه باشد یا کمتر و یا بیشتر) می‌خواند و به رکوع می‌رود و بعد از رکوع بدون این که حمد بخواند، قسمت دوم سوره و سپس رکوع دوم را انجام می‌دهد و همین طور ادامه می‌دهد تا سوره‌ای که پیش از هر رکوع، یک قسمت از آن را خوانده، قبل از رکوع آخر تمام شود؛ سپس رکوع پنجم را به جا می‌آورد و به سجده می‌رود و پس از اتمام دو سجده، رکعت دوم را مانند رکعت اول انجام داده و تشهد را خوانده و سلام می‌دهد.
و بنابر احتیاط واجب «بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ» را نمی‌توان یک قسمت از سوره به حساب آورد و با آن رکوع کرد.

پرسش شماره ۶۸۱۷۸

› اگر در رکوع و سجود نماز استیجاری به خاطر جهل به مسئله، یک بار ذکر «سبحان الله» گفته شود، آیا نماز صحیح است؟

› ذکر «سبحان الله» در رکوع و سجود سه بار است و کمتر از آن کفایت نمی‌کند؛ در مورد نمازهای قبل اگر جاهل قاصر بوده و با اعتقاد به صحت انجام شده، نمازها صحیح می باشد.

پرسش شماره ۶۸۰۶۸

› در نماز چهار رکعتی، اگر بین رکعت یک و دو شک کنیم تکلیف چیست؟

› در مورد سؤال، نماز باطل است.

پرسش شماره ۶۷۹۹۴

› گاهی بعد از نماز جماعت، بلافاصله تکبیر می‌گویند و شعار می دهند (مرگ بر آمریکا و تا آخر)؛ آیا این کار صحیح است و ارزش تعقیبات و ثواب آن کم نمی‌شود؟

› اشکال ندارد. قرائت آیه و ذکر صلوات بر پیامبر و آل او (صلی الله علیهم اجمعین) مطلوب است و ثواب دارد، همچنین مواظبت بر شعارهای اسلامی و انقلاب اسلامی (تکبیر و ملحقات آن) که یاد آور رسالت و اهداف بلند انقلاب اسلامی است، مطلوب است.

پرسش شماره ۶۷۹۶۰

› کسی که در نماز همیشه بین سه و چهار رکعت شک می‌کند و همیشه بعد از کمی فکر، گمانش به یک طرف می‌رود و مطابق گمان عمل می‌کند؛ با توجه به این که کثیر الشک است، باید از این به بعد چه کند و حکم نمازهایی که به این صورت خوانده، چیست؟

› نمازهای گذشته صحیح است و از این به بعد هم طبق گمان خود عمل کند.

پرسش شماره ۶۷۶۸۴

› نماز خواندن روی فرشی که در آن، درصدی ابریشم به کار رفته چه حکمی دارد؟

› در فرض مذکور، نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۷۶۶۶

› اگر فردی در تشهد رکعت دوم در نماز سه رکعتی، حواسش نباشد و سلام نماز را بدهد، البته تا گفته «الس»، متوجه شده و برای رکعت سوم بلند شده است. آیا به خاطر کلمه نصف و نیمه «الس»، سجده سهو، واجب است؟

› در فرض سؤال، نماز صحیح است و سجده سهو لازم نیست؛ هرچند احتیاط مستحب در به جا آوردن سجده سهو است.

پرسش شماره ۶۷۴۹۶

› در نماز جماعت ظهر، مأموم یقین دارد که امام در رکعت چهارم به جای تشهد و سلام و اتمام نماز، برخاسته و نمازش را پنج رکعتی خوانده است، لذا خودش تشهد و سلام داده و نمازش را چهار رکعت خوانده است؛ ولی امام می‌گوید یقین دارم که من چهار رکعت خوانده‌ام. حالا وظیفه نماز ظهر امام و مأموم چیست؟

› هر دو می توانند طبق یقین خود عمل کنند و لازم نیست نماز ظهر را دوباره بخوانند.

پرسش شماره ۶۷۴۶۱

› آیا حتماً لازم و ضروری است که نماز صبح قضا شده را قبل از نماز ظهر همان روز بخوانیم؟ اگر چنین نباشد و نماز قضا را چند روز بعد بخوانیم، فعل حرامی مرتکب شده ایم؟

› کسی که نماز قضا دارد، می‌تواند ابتدا نماز اداء را بخواند و صحیح است ولی احتیاط واجب آن است که اگر فقط یک نماز قضا دارد، ابتدا نماز قضا را بخواند، بخصوص اگر نماز قضا مربوط به همان روز باشد و در این صورت اگر عمداً احتیاط را ترک کند، احتیاط در عدم اکتفا به این نماز ادا است.

پرسش شماره ۶۷۱۸۴

› ۱. آیا فقر در صدقه گیرنده شرط است؟
۲. آیا سقوط از مروّت (یعنی انسان کارهای خلاف شأنش انجام دهد) موجب سقوط از عدالت می‌شود؟

› ج۱) اگر می‌خواهد به عنوان صدقه محسوب شود، صدقه را باید به فقیر بدهد.
ج۲) انجام کارهای خلاف مروّت، موجب سقوط از عدالت نیست، هر چند اعتبار آن، مطابق احتیاط است.

پرسش شماره ۶۷۰۵۵

› اگر در نماز یک مال غصبی همراهمان باشد (مثل انگشتر، خودکار و امثال اینها)، آیا نماز باطل است؟

› اگر جزء پوشش نمازگزار نباشد، نماز باطل نیست.

پرسش شماره ۶۷۰۵۴

› ۱. همراه داشتن نجاست در نماز که جزء لباس نمازگزار نباشد، در چه صورتی مبطل نماز خواهد بود؟
۲. آیا اگر حین نماز، کودکی را در آغوش بگیریم - البته بدون این که حالت نماز به هم بخورد - و این کودک، پوشکی داشته باشد که یقیناً حاوی نجاست است، نماز باطل می‌شود؟
۳. در صورت عدم یقین به وجود نجاست، حکم آن چیست؟

› ج۱) همراه داشتن عین نجس اگر در باطن بدن نمازگزار باشد مانند مرداری که آن را خورده است یا شرابی که نوشیده است، باطل کننده نماز نیست و اما حمل عین نجس در حال نماز مانند بند ساعت که از چرم مردار باشد و محمول متنجسی که با آن می‌شود عورتین را پوشاند مانند دستمال بزرگ، بنابر احتیاط واجب جایز نیست ولی همراه داشتن محمول متنجسی که نمی‌شود عورتین را با آن پوشاند مانند دستمال کوچک و کلید و چاقو و پول نجس، مانعی ندارد.
ج۲) اگر نسبت به وجود نجاست در لباس و یا پوشک بچه یقین دارید، بنابر احتیاط واجب برداشتن و در آغوش گرفتن او در حال نماز، جایز نیست؛ و در صورت بغل کردن بنابر احتیاط نماز باطل است.
ج۳) اگر یقین به وجود نجاست ندارید، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۶۹۳۲

› شخصی که پدرش فوت کرده است و مبلغی پول برای سه سال نماز و روزه به من داده و گفته اگر خودت هم به جا نیاوردی اشکال ندارد؛ (مباشرت شرط نیست.) فقط می‌خواهم این نماز و روزه‌ها انجام شود. اگر من در بین رفقا و دوستان که اطمینان به انجام عمل توسط آنان دارم اعلام کنم و تعدادی قبول کنند که بدون گرفتن پول انجام دهند؛ آیا این کار من شرعاً اشکال دارد و آیا مالک پول دریافتی از فرزند میت هستم؟

› عمل مذکور اشکال ندارد ولی اگر افراد داوطلب تبرّعا به نیابت از میت بخوانند، ذمه میت بریء و اجاره هم خود به خود باطل می شود و باید اجرت را به کسی که شما را اجیر کرده برگردانید؛ ولی اگر افراد داوطلب از طرف شما نمازها را بخوانند در فرض سؤال شما مالک اجرت می‌شوید.

پرسش شماره ۶۶۷۸۶

› اگر از وقت شرعی نماز مغرب بگذرد و نماز قضا شود، آیا می‌توان اول نماز عشاء و بعد نماز قضای مغرب را خواند؟

› در فرض سؤال اگر وقت مخصوص نماز عشاء باشد و نماز مغرب را نخوانده است، باید اول نماز عشا و پس از آن، نماز مغرب را بخواند، در غیر این صورت باید نماز مغرب قبل از نماز عشا خوانده شود. وقت مخصوص نماز عشا هنگامی است که به اندازه ی خواندن نماز عشا تا نصف شب وقت مانده باشد.

پرسش شماره ۶۶۲۵۷

› حکم استفاده از پوست حیوانات دریایی در لباس چیست؟

› اگر حلال گوشت باشد و تذکیه شرعی شده باشد، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۶۶۱۵۱

› کسی به اشتباه تا کنون سلام نماز را اینگونه می گفته است: «السلام علیکم جمیعاً و رحمة الله و برکاته»؛ آیا نمازها باطل است یا باید سجدهٔ سهو به جا آورد؟

› به طور کلی سلام واجب نماز این است که بگوید: «السَّلامُ عَلَیْکُم» و بهتر است اضافه کند «وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَکاتُهُ» یا بگوید: «السَّلامُ عَلَیْنا وَ عَلی عِبادِ اللهِ الصّالِحینَ» بنابر این نمازهای ایشان صحیح است.

پرسش شماره ۶۶۰۷۹

› کسی که در نماز جماعت، یک رکعت را درک نکرده، وظیفه‌اش در رکعت آخر امام چیست؟ آیا علاوه بر تشهد، واجب است در سلام امام هم به حالت تجافی بنشیند؟

› کسی که یک رکعت از امام عقب مانده، وقتی امام تشهد رکعت آخر را می‌خواند می‌تواند برخیزد و نماز را تمام کند یا به حالت نیم خیز تا پایان تشهد یا سلام امام صبر کند و بعد برخیزد.

پرسش شماره ۶۵۹۸۹

› امام جماعتی به خاطر کمر درد، در رکوع نمی‌تواند کامل خم شود، اگر مأموم یا مأمومین مشکلی مشابه امام داشته باشند، تکلیف چیست؟

› اگر مشکل مأموم و یا مأمومین که قصد اقتدا دارند، همان مشکل امام و یا شدیدتر از آن باشد، اقتدا اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۵۹۸۶

› آیا خانم‌ها هنگام نماز خواندن باید روی پا و کف پا (پایین مچ پا) را بپوشانند؟

› زن باید موقع نماز، تمام بدن و موی خود را بپوشاند ولی پوشاندن صورت به مقداری که شستن آن در وضو واجب است و دست‌ها و پاها تا مچ، لازم نیست. البته در صورت وجود نامحرم، باید پاها تا مچ نیز پوشانده شود.

پرسش شماره ۶۵۹۸۵

› ۱. امام جماعت یا جمعه، غسلی را مجزی از وضو می‌داند، اما رهبری آن غسل را مجزی نمی‌داند؛ اگر ندانیم او بعد از غسلش وضو گرفته است یا نه، آیا می‌توان به او اقتدا کرد؟
۲. امام جماعت ترتیب در غسل را لازم نمی‌داند و مرجع ما رعایت ترتیب را به احتیاط واجب لازم می‌داند، اگر ندانیم او در غسل‌هایش ترتیب را رعایت می‌کند یا خیر، آیا می‌توانیم به او اقتدا کنیم؟

› ج۱) نمی‌توان اقتدا کرد.
ج۲) بنابر احتیاط واجب نمی‌توان اقتدا کرد.

پرسش شماره ۶۵۸۴۴

› ۱. فردی در رکعت اول نماز جماعت به امام جماعت اقتدا کرده موقع تشهد امام یادش رفته که تجافی کند و آخر تشهد امام یا بعد از تشهد امام یادش آمده است؛ آیا نماز این فرد باطل است؟
۲. آیا در موقع تشهد امام، ترک عمدی تجافی، موجب باطل شدن نماز می‌شود؟

› جاو۲) نماز، صحیح است.

پرسش شماره ۶۵۵۲۵

› ۱. آیا اگر ذکر «سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» را در حرکت بگوییم، نماز باطل است؟
۲. اگر سهواً قسمتی از ذکر «سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» را در حین حرکت بگوییم و بعد متوجه شویم و ذکر را قطع کنیم، نماز چه حکمی دارد؟

› ج۱) اگر عمداً ذکر یاد شده (و هر ذکر مستحبی نماز) را به قصد جزء نماز در حال حرکت بگویید، بنا بر احتیاط واجب نماز باطل است، ولی اگر به نیت مطلق ذکر باشد، اشکال ندارد.
ج۲) اگر سهوی باشد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۵۳۰۷

› اگر شخصی قصد داشته باشد در رکعت اول نماز، سوره جمعه بخواند ولی بدون توجه سوره توحید را بخواند، آیا نماز صحیح است؟

› در فرض سؤال، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۶۵۲۹۰

› آیا انجام دادن عبادات استیجاری (نماز و روزه) توسط پسر ممیز ۱۳ یا ۱۴ ساله صحیح است؟

› اگر اطمینان داشته باشد که پسر غیر بالغ ممیز عبادت استیجاری را به طور صحیح انجام می‌دهد، اجیر کردن او اشکال ندارد، هر چند احتیاط در این است که کسی را اجیر کنند که بالغ باشد.

پرسش شماره ۶۵۱۹۷

› آیا بین سجده نماز یومیه، می‌توان ذکر را قطع کرد و بدن و اعضا را در صورت قرار گرفتن در شرائط نامناسب، تغییر داد؟

› در فرض مذکور، اشکال ندارد؛ البته باید بدانید که پیشانی را نمی‌شود در حال نماز از مهر برداشت و دوباره گذاشت.

پرسش شماره ۶۵۱۹۲

› اگر شخصی هنگام زلزله در محل وقوع زلزله باشد، ولی زلزله را احساس نکند، آیا نماز آیات واجب می‌شود؟

› اگر پس از حادثه فهمیده باشد، احتیاط واجب آن است که نماز آیات را بخواند.

پرسش شماره ۶۵۱۷۸

› در رکعت سوم و چهارم نماز، گفتن تسبیحات اربعه افضل است یا خواندن سوره حمد؟

› در نماز فرادا خواندن هر دو از جهت ثواب یکی است، ولی در نماز جماعت، برای امام قرائت سوره حمد و برای مأموم تسبیحات اربعه افضل است.

پرسش شماره ۶۵۰۸۶

› ۱. اگر شخصی پیش از غروب آفتاب شک کند که نماز عصرش را خوانده است یا نه، تکلیفش چیست؟
۲. اگر بین غروب آفتاب و مغرب شک کند، چطور؟
۳. اگر پس از مغرب شک کند، چطور؟

› ج۱) باید نماز عصر را بخواند.
ج۲و۳) لازم نیست نماز عصر را بخواند.

پرسش شماره ۶۴۶۵۲

› آیا قرائت نماز به قرائتی غیر از معمول (عاصم) صحیح است؟ حد و مرز قرائات در نماز چیست؟ آیا قرائات سبعه یا عشره در این باب موضوعیتی دارد؟

› احتیاط واجب، آن است که قرائت نماز به یکی از قرائات هفتگانه باشد.

پرسش شماره ۶۴۴۳۷

› آیا ملاک در نماز آیات برای زلزله، احساس شخص از زلزله است یا احساس عمومی مردم منطقه از زلزله؟ اگر زلزله بیاید و فرد به علت خفیف بودن زلزله یا استحکام محل سکونت، زلزله را متوجه نشود تکلیف او چیست؟

› هر زلزله‌ای که برای مردم منطقه‌ای قابل درک باشد، موجب وجوب نماز آیات بر مردم آن منطقه می‌شود و در صورتی که هنگام زلزله، شخص متوجه آن نشود و پس از حادثه بفهمد زلزله آمده است، بنا بر احتیاط واجب باید نماز آیات بخواند. البته چنانچه مرکز زلزله نگاری وقوع لرزش های خفیف زمین را در منطقه ای اعلام کند که فقط با دستگاه قابل درک است و افرادی که در آنجا زندگی می‌کنند اصلاً آنها را احساس نکنند، نماز آیات واجب نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۴۳۴۰

› اگر در نماز مغرب یا ظهر، بین رکعت دوم و سوم شک کنیم، حکمش چیست؟

› در صورتی که کثیر الشک باشید به شک خود اعتنا نکنید و می‌توانید بنا را بر سه بگذارید؛ اما اگر کثیر الشک نیستید، چنانچه بعد از عارض شدن شک و مقداری تأمل، همچنان شک پابرجا باشد، در نماز مغرب، نماز باطل است و در نماز ظهر، اگر بعد از سر برداشتن از سجده دوم باشد، باید بنا بگذارید که سه رکعت خوانده‌اید و یک رکعت دیگر نیز بخوانید و نماز را تمام کنید و بعد از نماز، یک رکعت نماز احتیاط ایستاده یا دو رکعت نشسته به جا آورید. البته اگر قبل از اتمام سجده دوم از رکعت دوم چنین شکی پیش آید، نماز ظهر نیز باطل است.

پرسش شماره ۶۴۳۳۰

› در نماز جعفر طیار اگر شک کنیم که تسبیحات اربعه را کم‌تر گفته‌ایم یا بیشتر، در این صورت تکلیف چیست؟

› اگر هنگامی که مشغول خواندن تسبیحات می‌باشید، شک کنید، بنا را بر اقل (کم‌تر) بگذارید.

پرسش شماره ۶۴۱۴۵

› امروز در نماز، صدایی مثل کسی که نفسش به عقب رفته از دهان من بیرون آمد؛ آیا این کار، نماز مرا باطل کرده؟ یا سجده سهو بر من واجب شده است؟

› در فرض سؤال سجده سهو واجب نیست؛ بله اگر مثلاً ناخواسته «آخ» یا «آه» و مانند آن گفته‌اید، باید سجده سهو به جا آورید.

پرسش شماره ۶۳۷۹۶

› اگر در رکعات نماز استیجاری شک کنیم، آیا باید به همان وظیفه شک در نماز واجب خودمان عمل کنیم؟

› به طور کلی حکم شکیات نماز استیجاری مانند شکیات نماز واجب خود انسان است.

پرسش شماره ۶۳۶۳۶

› در زلزله‌ای که اخیراً در منطقه بازفت رخ داد، در شهرکرد لرزش کوتاهی احساس کردم، با توجه به این که در شهرکرد برخی از مردم متوجه شده‌اند و برخی نشده‌اند، آیا من باید نماز آیات بخوانم؟ افرادی که لرزش را متوجه نشده‌اند، چطور؟

› جا و ۲) در مورد سؤال که زلزله در محل مذکور قابل حس و درک بوده، نماز آیات بر افرادی که در آن مکان حضور داشته و مطلع شده‌اند واجب است و کسانی که در وقت زلزله مطلع نشده و بعداً فهمیده‌اند، بنابر احتیاط واجب باید نماز آیات بخوانند.

پرسش شماره ۶۳۴۴۶

› آیا به امام جماعتی که لباسش نجس است و خودش اطلاع ندارد، می‌توان اقتدا کرد؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۳۲۹۳

› کسی که مدتی نمازهایش را اشتباهاً به خاطر اطمینان به برنامهٔ گوشی، قبل از وقت خوانده، تکلیفش چیست؟

› در فرض سؤال نمازهایی که کاملاً خارج از وقت خوانده شده، باطل بوده، منتها اگر نمازها را به قصد انجام وظیفهٔ فعلیّه به جا

آورده باشد، نماز هر روز، به عنوان قضای نماز روز قبل محسوب می‌شود و فقط باید آخرین نمازی را که قبل از وقت به جا آورده و قضای آن را نخوانده است، قضا کند.

پرسش شماره ۶۳۱۳۸

› خواندن بیش از یک سوره در رکعت اول و دوم نمازهای واجب و مستحب چه حکمی دارد؟

› خواندن بیش از یک سوره در یک رکعت از نماز واجب جایز است؛ هر چند مکروه است و در نماز مستحبی کراهت هم ندارد و احتیاط مستحب آن است که در نماز واجب، خواندن بیش از یک سوره را ترک کند.

پرسش شماره ۶۲۹۹۸

› آیا قرائت تسبیحات اربعه در نماز، باید جهری (بلند) باشد یا اخفاتی (آهسته)؟

› در رکعت سوم و چهارم، باید تسبیحات یا حمد، به صورت اخفاتی خوانده شود و در صورتی که حمد خوانده شود، بنابر احتیاط باید «بسم الله» هم آهسته گفته شود.

پرسش شماره ۶۲۹۶۸

› در احکام آمده است که اگر برای تطهیر یا تعویض لباس نجس وقت نبود، شخص باید نماز را به دستور برهنگان بخواند. حال اگر در معرض دید دیگران باشد و اشخاص دیگر او را در حال برهنه بودن ببینند، آیا می‌تواند با همان لباس نجس نماز بخواند؟

› اگر در معرض دید دیگران است، برهنه شدن جایز نیست و در فرض سؤال باید با همان لباس نماز بخواند.

پرسش شماره ۶۲۸۵۰

› بنده از دوران جوانی مقداری نماز قضا دارم که باید بخوانم. در حال حاضر به دلیل کمر درد مجبورم نمازهایم را روی صندلی بخوانم. چون نمی‌توانم خم شوم و نه حتی روی پاهایم بنشینم. آیا الآن می‌توانم نمازهای قضایم را هم به صورت نشسته بخوانم؟

› اگر امید به بهبودی در آینده باشد، بنابر احتیاط واجب نمی‌توانید نمازهای قضاء شده را به طور نشسته و یا بر روی صندلی به جا آورید.

پرسش شماره ۶۲۶۱۸

› ۱. روی اکثر لباس هایی که اکنون در بازار هستند، اشکالی مثل قلب و نوشته‌های انگلیسی و فارسی و همچنین عکس گل و گیاه دارد. حکم این لباسهای رنگارنگ برای نمازگزار چیست؟
۲. حکم نماز با لباس دارای عکس صورت شهدا، رهبر و سید حسن نصرالله چیست؟

› ج۱) در فرض سؤال نماز با لباس های مزبور اشکال ندارد.
ج۲) به طور کلی، نماز خواندن با لباسی که دارای تمثال است، ولو در فرض مذکور، کراهت دارد.

پرسش شماره ۶۲۵۹۰

› در نماز استیجاری شرط شده که سه بار تسبیحات اربعه گفته شود؛ ولی به یک بار تسبیحات اربعه اکتفا نموده است. آیا نماز خوانده شده کافی نبوده و باید دوباره خوانده شود؟

› در فرض سؤال، نماز صحیح است؛ و اگر در قرارداد اجاره بر اجیر شرط شده که سه مرتبه تسبیحات بگوید، موجر حق دارد اجاره را فسخ کند و اجیر مستحق اجرت المثل است.

پرسش شماره ۶۲۵۳۴

› آیا در نماز وتر که برای چهل نفر دعا می‌کنیم می‌توانند از امواتمان باشند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۲۴۳۹

› خون به مقدار کمتر از درهم در بدن، اگر با دستمال برطرف شود ولی محل آن با آب تطهیر نشود، آیا نماز خواندن با آن صحیح است؟

› اشکال ندارد و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۲۳۶۵

› فاصله بین مأموم و امام جماعت در افعال نماز تا چه مقدار صحیح است؟

› به طور کلی مأموم باید افعال نماز را با امام یا کمی دیرتر از امام به جا آورد و اگر عمداً از امام جماعت جلو بیفتد یا مدتی بعد از او (به نحوی که متابعت از امام صدق نکند) انجام دهد، نمازش فرادا می‌شود.

پرسش شماره ۶۲۳۶۳

› کسی حین نماز یادش بیاید که اذان و اقامه را نگفته است، آیا نماز باطل است؟ آیا می توان بعد از نماز اذان و اقامه را گفت؟

› نماز در فرض سؤال باطل نیست و بعد از اتمام نماز، دستور شرعی بر گفتن اذان و اقامه وارد نشده است؛ ولی اگر در رکعت اول پیش از آن که به اندازه رکوع خم شود یادش بیاید که اذان یا اقامه را فراموش کرده، چنانچه وقت نماز وسعت دارد مستحب است برای گفتن آنها نماز را بشکند.

پرسش شماره ۶۲۳۱۵

› در تعدادی از نمازهای چهار رکعتی که شک بین ۳ و ۴ کرده بودم و به دلیل عدم اطلاع از حکم، بین نماز احتیاط و اصل نماز، فاصله انداخته بودم؛ با توجه به اینکه فقط می‌دانم نماز ۴ رکعتی بوده و نمی‌دانم ظهر یا عصر یا عشا بوده، این نمازها را دوباره به چه نیتی (ادا یا قضا / ظهر یا عصر یا..) باید بخوانم؟

› در فرض سؤال، اگر نماز احتیاط را خوانده‌اید، بنابر احتیاط به همان تعداد، نماز ۴ رکعتی قضا بدون تعیین ظهر یا عصر یا عشا، بخوانید.

پرسش شماره ۶۲۲۵۶

› ۱. اگر مکان ایستادن امام جماعت کمتر از یک وجب یعنی ۲۰ سانتی متر بلندتر از مکان ایستادن مأموم باشد آیا این جماعت، صحیح است؟
۲. اگر بلندی جای امام جماعت به صورت رمپ و سراشیبی با شیب ملایم باشد به نحوی که افراد بتوانند نمازشان را بر آن اقامه کنند به این صورت که محل سجده به اندازه ۴ انگشت بسته، بلندتر از مکان ایستادن ایشان باشد، آیا اقامه جماعت در چنین زمینی که امام جماعت در قسمت بلندی بایستد، صحیح است؟

› جاو۲) در هر دو فرض چنانچه مکان امام از مکان مأمومین اختلاف کمتر از یک وجب داشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۲۲۱۰

› تکرار کلمه‌ای در دو جای نماز یا تکرار بیش از دو بار، آیا موجب بطلان نماز می شود؟ کثیرالشک اگر حس کند کلمه ای را غلط تلفظ کرده و تکرار کند، آیا نماز باطل است و باید نمازها را قضا کند؟

› تکرار اذکار نماز غیر از تکبیرة الاحرام* -که صورت‌های مختلفی دارد- حتی اگر از روی وسواس باشد موجب بطلان نماز نیست؛ البته اگر تکرار ذکر به حدی برسد که موالات و یا صورت نماز را به هم بزند، موجب بطلان نماز می‌شود.
---
* گفتن تکبیرة الاحرام کامل برای بار دوم و چهارم و... (در عددهای زوج) موجب بطلان نماز است؛ ولی گفتن ناقص یا در عددهای فرد موجب بطلان نماز نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۱۹۰۱

› کسی که در ساعت سه نیمه شب از حیض پاک شده است، آیا نماز مغرب و عشاء ساقط است؟

› اگر بعد از غسل کردن وقت خواندن هر دو نماز را تا قبل از اذان صبح داشته باشد، بنا بر احتیاط واجب نماز مغرب و عشاء ساقط نیست و باید آنها را، بدون نیّت ادا یا قضا (به قصد ما فی الذمه) به جا آورد و اگر نخوانده بنا بر احتیاط قضا کند.

پرسش شماره ۶۱۷۰۲

› اگر کسی سهواً یا عمداً در رکوع و سجود ذکر را جابجا بگوید، (در رکوع، ذکر سجده و در سجده، ذکر رکوع) آیا نماز صحیح است؟

› اگر ذکرهای رکوع و سجده را به جای یکدیگر بگوید، در صورتی که سهوی باشد اشکال ندارد، همچنین است اگر عمدی باشد و به قصد مطلق ذکر خداوند «عزوجل» بگوید، ولی ذکر مخصوص آن را نیز باید بگوید و در صورتی که ذکر مخصوص را نگفته چنانچه عمدی بوده و در یادگیری مسئله کوتاهی نکرده، نمازش صحیح است؛ همچنین اگر سهوی بوده و بعد از رکوع و سجده

متوجه شود که ذکر رکوع یا سجده را اشتباه گفته، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۶۱۶۹۹

› آیا باتوجه به این که طوطی چینه دان دارد و هنگام پرواز تندتند بال می‌زند، حرام گوشت است یا حلال گوشت؟ اگر پر طوطی بر روی لباس نمازگزار باشد نماز باطل می‌شود؟

› اگر بال زدن آن بیشتر از بال نزدنش باشد و یا چینه دان داشته باشد، حلال گوشت است و در صورتی هم که شک کنید از قسم حلال گوشت است یا حرام گوشت، ضرری به صحت نماز نمی‌زند.

پرسش شماره ۶۱۶۹۲

› بلند خواندن تسبیحات اربعه چه حکمی دارد؟

› اگر بلند خواندن تسبیحات، عمدی باشد موجب بطلان نماز می‌شود؛ ولی اگر سهوی باشد اشکال ندارد و نماز خوانده شده، صحیح است.

پرسش شماره ۶۱۶۷۸

› محل سجده نمازگزار تا چه مقدار بلند باشد، سجده او صحیح است؟ اگر مثلاً نمازگزار بر روی تشکچه‌ای نماز می‌خواند که خود تشکچه مقداری ارتفاع دارد و مهر بر روی آن است، مقدار بلندی مهر از روی فرش و زمین محاسبه می‌شود یا از روی تشکچه؟

› به طور کلی در حال سجده باید جای پیشانی از جای زانوها و سرانگشتان پا، بالاتر یا پایین تر از چهار انگشت بسته نباشد.

پرسش شماره ۶۱۳۴۸

› اگر هنگام نماز، بچه مهر را بردارد، تکلیف چیست؟ بدون مهر نماز بخوانم یا نماز را بشکنم؟

› موارد مختلف است.
اگر امکان تهیه چیزی که سجده بر آن صحیح است باشد مثل این که خاک یا سنگ یا... در دسترس او است، لازم است بردارد و سجده را انجام دهد؛ ولی اگر امکان تهیه چیزی که سجده بر آن صحیح است نباشد:
۱- چنانچه وقت نماز وسعت داشته باشد. باید نماز را رها کرده و بعد از تهیه آنچه سجده بر آن صحیح است، دوباره نماز بخواند.
۲- چنانچه وقت نماز تنگ باشد. اگر لباس او از جنس پنبه یا کتان است یا چیزی از جنس پنبه و کتان دارد باید بر آن سجده کند، و احتیاط (واجب) آن است که تا سجده بر لباسی که از پنبه و کتان، ممکن است بر غیر آن یعنی غیر لباسی که از این جنس باشد سجده نکند و اگر ندارد بنابر احتیاط واجب بر پشت دست خود سجده کند.

پرسش شماره ۶۱۲۶۹

› با عنایت به زلزله پیش آمده در منطقه ما و اعلام مرکز لرزه نگاری، آیا نماز آیات واجب است؟

› چنانچه مرکز لرزه نگاری، وقوع لرزش‌های خفیف زمین را در منطقه‌ای اعلام کند، که فقط با دستگاه قابل تشخیص است و افرادی که در آنجا زندگی می کنند اصلاً آن‌ها را احساس نکنند، نماز آیات واجب نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۱۲۶۳

› نماز آیاتی را که در وقت خود نخوانده‌ایم، (سهواً یا عمداً) آیا بعداً باید به نیت قضاء خواند یا اداء یا ما فی الذمة؟

› ترک عمدی نماز آیات گناه است و مکلف باید توبه و استغفار کند ولی در هر دو صورت (ترک عمدی و یا سهوی) از جهت قضا مختلف است؛ در زلزله و... (که مدت زمان وقوعش کم است) بنا بر احتیاط مکلف باید فوراً نماز آیات را بخواند؛ و اگر تأخیر

بیاندازد، باید آن را تا آخر عمر بدون نیت اداء و قضا (قصد ما فی الذمه) به جا آورد. ولی نسبت به خورشید و ماه گرفتگی اگر مکلف نماز آیات را به قدری تأخیر بیندازد که خورشید یا ماه شروع به باز شدن کند، باید نماز را به قصد قربت، بدون نیّت ادا یا قضا (به قصد ما فی الذمه) به جا آورد؛ ولی اگر نماز را تا باز شدن کامل آن به تأخیر اندازد، باید نماز را به نیّت قضا بخواند البته باید توجه داشت کسی که هنگام گرفتن ماه یا خورشید اصلاً مطلع نشود و بعد از باز شدن آن بفهمد، درصورتی که گرفتگی کامل بوده، باید قضای نماز آیات را بخواند ولی اگر فقط مقداری از آن گرفته بوده، قضا بر او واجب نیست و چنانچه مطلع شده ولی از روی فراموشی نماز را نخوانده است باید قضای آن را بخواند، هر چند تمام آن نگرفته باشد.

پرسش شماره ۶۱۲۶۲

› کسی که با درخواست یا رضایت خودش برای عمل جراحی، بی‌هوش شده است و برای یک یا چند نماز در بی‌هوشی بوده، آیا قضای نمازها بر او واجب است؟

› اگر مکلف در تمام وقت نماز بی‌هوش باشد، قضای آن واجب نیست؛ مگر این که بی‌هوشی به اختیار خودش بوده باشد که بنابر احتیاط واجب باید نماز را قضا کند.

پرسش شماره ۶۰۹۶۸

› در حین خواندن ترجمه قرآن به آیه سجده واجب می‌رسیم آیا سجده انجام بدهیم؟

› با خواندن ترجمه آیه سجده دار، سجده، واجب نمی‌شود.

پرسش شماره ۶۰۹۶۷

› اگر در نماز هنگام خواندن آیه‌ای شک کنم که آیه یا آیات پیش را خوانده‌ام یا نه، یا وقتی آخر آیه را می‌خوانم، شک کنم که اول آن را خوانده ام یا نه، وظیفه ام چیست؟

› اگر در حال خواندن آیه‌ای شک کنید که آیه پیش را خوانده‌اید یا نه یا وقتی آخر آیه را می‌خوانید، شک کنید که ابتدای آیه را خوانده‌اید یا نه، به شک خود اعتنا نکنید.

پرسش شماره ۶۰۹۰۰

› اگر کسی به طور عمدی نماز عشا را زودتر از نماز مغرب آن روز، به جا آورد، حکم نماز او چیست؟ برای جبران آن باید چه کار کند؟ اگر همین حالت به طور سهوی رخ دهد حکم نماز چیست؟ آیا باید دوباره نمازها را بخواند؟

› ج۱) در فرض مذکور نماز عشاء، باطل است و باید بعد از خواندن نماز مغرب دوباره نماز عشا را ادا نماید.
ج۲) هرگاه به تصور این که نماز مغرب را خوانده، مشغول نماز عشاء شود و بین نماز بفهمد که اشتباه کرده است، چنانچه در وقت مشترک نماز مغرب و عشاء بوده و به رکوع رکعت چهارم نرفته باشد، باید نیت را به نماز مغرب برگرداند و نماز را تمام کند و بعد نماز عشا را بخواند ولی اگر به رکوع رکعت چهارم رفته باشد، بنا بر احتیاط باید نماز را تمام کند، سپس نماز مغرب و عشاء را به ترتیب بخواند. همچنین اگر در وقت مخصوص به نماز مغرب باشد و وارد رکوع رکعت چهارم نشده است، احتیاط واجب آن است که نیّت را به نماز مغرب برگرداند و نماز را تمام کند و بعداً هر دو نماز را به ترتیب به جا آورد و چنانچه با غفلت نماز عشاء را پیش از نماز مغرب بخواند و بعد از تمام شدن نماز متوجه شود، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۶۰۸۹۹

› حکم نماز و عمل شخصی که بعد از قنوت نماز جماعت دست‌های خود را بر صورت می‌کشد، چیست؟

› کشیدن دست بر صورت، بعد از قنوت نماز واجب مکروه است، ولی نماز صحیح است.

پرسش شماره ۶۰۸۹۸

› ۱. شرایط سجده واجب قرآن چیست؟
۲. آیا الزاماً باید بر مهر باشد؟ حجاب و... لازم است؟

› ج۱) در هر یک از چهار سوره ی سجده (الم تنزیل)، فصّلت (حم سجده)، نجم و علق، یک آیه سجده واجب وجود دارد که اگر انسان آنرا بخواند یا به آن گوش دهد، باید پس از پایان آیه، فوراً سجده کند و اگر فراموش کند، هر وقت یادش آمد باید سجده را انجام دهد.
ج۲) در سجده واجب قرآن باید بر چیزهایی سجده کند که در نماز می‌توان بر آنها سجده کرد، ولی دیگر شرایط سجده نماز، مانند رو به قبله بودن، با وضو بودن و داشتن حجاب و مانند آن لازم نیست.

پرسش شماره ۶۰۷۶۶

› بنده نمازهای فوت شده زیادی دارم که باید قضا کنم. آیا باید آن‌ها را بر نماز واجب روزانه مقدم کنم؟

› به طور کلی کسی که نماز قضا دارد، می تواند نماز اداء را بخواند؛ ولی احتیاط واجب آن است که اگر فقط یک نماز قضا دارد، ابتدا نماز قضا را بخواند؛ به خصوص اگر نماز قضا مربوط به همان روز باشد.

پرسش شماره ۶۰۷۴۲

› از چه زمانی به بعد، نماز، قضا می‌شود؟

› وقت نماز صبح از هنگام طلوع فجر (فجر صادق) تا طلوع آفتاب است.
وقت نماز ظهر از اول ظهر (زوال خورشید) است تا هنگامی که فقط به مقدار خواندن نماز عصر تا غروب آفتاب وقت مانده باشد.
وقت نماز عصر از هنگامی است که به اندازه خواندن نماز ظهر، از ابتدای ظهر گذشته باشد تا غروب آفتاب.
وقت نماز مغرب از هنگامی است که سرخی ایجاد شده در آسمان که (بعد از غروب آفتاب از طرف مشرق بالا می‌آید) از بین برود تا هنگامی که فقط به مقدار خواندن نماز عشا تا نیمه شب شرعی وقت مانده باشد.
وقت نماز عشا از هنگامی است که به مقدار خواندن نماز مغرب از اول وقت گذشته باشد تا نیمه شب.
در ضمن توجه داشته باشید اگر کسی از روی معصیت یا به واسطه عذری، نماز مغرب یا عشا را تا نیمه شب نخواند، بنا بر احتیاط واجب باید آن‌ها را تا قبل از اذان صبح، بدون نیّت ادا یا قضا (به قصد ما فی الذمه) به جا آورد.

پرسش شماره ۶۰۷۳۷

› کسی که برای نماز جماعت زنبیل می‌گذارد، آیا این حق برای او تا شروع نماز است یا تا وقتی که امام جماعت به رکوع می‌رود؟

› حق اولویت در صورتی است که زیاد طولانی نباشد. بنابراین در وقت اقامه نماز اگر کسی که جا گرفته است خود را به محل نرساند که مستلزم تعطیل مکان شود؛ حقّی نسبت به آن ندارد و دیگری می‌تواند سجّاده یا رحل او را کنار گذاشته و جای او را بگیرد ولی موظف است که سجاده و رحل را به صاحب آن برساند و اگر نرساند، ضامن است.

پرسش شماره ۶۰۴۵۸

› این که گفته می‌شود در سجده سهو بنا بر احتیاط باید "بسم الله و بالله السلام علیک ایها النبی و رحمة الله و برکاته" گفت، آیا این احتیاط، واجب است؟

› این احتیاط، واجب است.

پرسش شماره ۶۰۳۹۹

› اگر نمازگزار پس از بلند کردن سر از سجده، در حالی که عرق پیشانی باعث خیس شدن مهر شده است، با دست، عرق روی مهر را خشک کند، کراهتی وجود دارد؟

› کراهت ندارد؛ مگر اینکه با خشوع مطلوب در نماز، منافات داشته باشد که در این صورت مکروه است.

پرسش شماره ۶۰۳۹۴

› می‌دانم که می‌توان نماز شب فوت شده دیشب را امروز قضا کرد؛ اما آیا مثلاً کسی که ۲۰ سال نماز شب نمی‌خوانده است، می‌تواند به قضای آن نماز شب‌ها اقدام کند؟

› قضای نمازهای نافله شبانه روز، مستحب است و فرقی بین قضای نافله شب از جهت زمان ندارد؛ کسی که نمی‌تواند آن‌ها را قضا نماید، برای او مستحب است که به مقدار توانایی، صدقه بدهد و کمترین صدقه آن است که برای هر دو رکعت، یک مُدّ (حدود ده سیر برابر ۷۵۰ گرم گندم مثلاً) صدقه بدهد و اگر نتوانست، برای هر چهار رکعت، یک مدّ صدقه بپردازد و اگر نتوانست، یک مدّ برای نمازهای مستحبی شب و یک مدّ برای نمازهای مستحبی روز صدقه بدهد.

پرسش شماره ۶۰۲۹۷

› در رکعت دوم نماز آیات در رکوع سوم، سوره انتخاب شده به اتمام می‌رسد و جزئی از سوره برای رکوع چهارم و پنجم باقی نمی‌ماند. برای ادامه نماز آیات وظیفه ما چیست؟

› می‌توانید برای دو رکوع باقیمانده با قرائت حمد و دو قسمت کردن یک سوره، این دو رکعت را نیز به اتمام برسانید.

پرسش شماره ۵۹۶۳۷

› اگر شخصی مجبور شود در زمین غصبی یا مجهول المالک نماز بخواند، حکمش چیست؟

› نماز، صحیح است.

پرسش شماره ۵۹۶۳۵

› اگر در نماز، موی خانم دیده شود آیا نماز، باطل است؟

› زن باید موقع نماز، موی خود را بپوشاند؛ ولی اگر در بین نماز متوجه شود که پوشش لازم را ندارد، در صورتی که بلافاصله خود را بپوشاند، نمازش صحیح است همچنین اگر بعد از نماز متوجه شود که مقدار واجب پوشش را نداشته، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۵۹۶۰۷

› اگر دندان مصنوعی غصبی باشد یا با مواد غصبی پر شده باشد، حکم نماز خواندن با آن دندان چیست؟

› در فرض مذکور نماز، صحیح است هر چند غصب، حرام است.

پرسش شماره ۵۹۶۰۴

› اگر نمازگزار تشهد آخر نماز را فراموش کند و در سلام نماز یا بعد از سلام یادش بیاید وظیفه‌اش چیست؟

› اگر منافی نماز انجام نشده باشد، باید تشهد را بخواند و بعد سلام نماز را بگوید و به خاطر سلام زیادی، سجده سهو به جا آورد؛ اما اگر منافی انجام شده باشد، نماز خوانده شده صحیح است و بعد از سلام، برای تشهد فراموش شده دو سجده سهو به جا آورد و احتیاط واجب آن است که پیش از سجده سهو، تشهدِ فراموش شده را قضا کند.

پرسش شماره ۵۹۵۵۲

› آیا نماز خواندن با عبای سیاه (چه نماز واجب چه مستحبی) ایراد و یا کراهتی دارد؟

› پوشیدن عبای سیاه در نماز کراهت ندارد.

پرسش شماره ۵۹۱۷۳

› آیا حین نماز، مستحب است تسبیح را بالای محلّ مهر قرار دهیم؟ اگر خیر، جای خاصّ دیگری برای قرار دادن تسبیح وارد شده که پسندیده باشد؟

› اگر نمازگزار در محل عبور مردم، نماز می خواند، یا کسی رو به روی او است؛ مستحب است جلوی خود، چیزی مانند تسبیح یا چوب یا ریسمان قرار دهد.

پرسش شماره ۵۷۴۱۴

› اگر کسی در اول وقت از خواندن نماز به صورت عادی معذور باشد و باید بر روی صندلی بنشیند، اما در آخر وقت می‌تواند به صورت عادی نماز بخواند آیا می‌تواند در همان اول وقت، نماز را بر روی صندلی بخواند یا باید به تأخیر بیندازد تا به صورت عادی بخواند؟

› در فرض سؤال انسان باید نماز را در آخر وقت و با رعایت شرایط به صورت معمول نماز را بخواند.

پرسش شماره ۵۷۰۸۰

› اگر قبل از تشهد گمان کنیم که دو سجده انجام داده ایم، وظیفه چیست؟

› بنا بر احتیاط واجب، یک سجده دیگر انجام دهید و نماز را اعاده کنید.

پرسش شماره ۵۶۹۱۰

› آیا برای طلوع خورشید بررسی خود شخص ملاک است؟ یا اعلامی که برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی می‌کنند کفایت می کند؟

› اگر برای مکلف از طریق رسانه‌های جمعی و مانند آن (که اوقات شرعی را اعلام می‌کنند) اطمینان به وقت حاصل شود، می‌تواند به آن اعتنا کند.

پرسش شماره ۵۶۷۹۷

› آیا اگر در قنوت (سهوا) آمین بگوییم اشکال دارد؟

› آمین در قنوت، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۶۳۹۷

› آیا اگر کسی در حال رکوع یا سجده یا بین این دو، شک بین چهار و پنج کند وظیفه اش چیست؟

› شک مذکور از شک‌های مبطل نماز است؛ توجه داشته باشید اگر یکی از شک‌هایی که نماز را باطل می‌کند، برای نمازگزار پیش آید، بنا بر احتیاط نمی‌تواند بلافاصله نماز را رها کند؛ بلکه باید قدری فکر کند تا شک پابرجا شود (یعنی یقین یا گمان به یک طرف پیدا نکند) آن گاه می‌تواند نماز را رها کند.

پرسش شماره ۵۶۲۲۸

› در صورتی که شخصی در غیر وطن، وظیفه‌اش جمع بین نماز قصر و تمام است آیا می‌توانم به یکی از نمازهای قصر یا تمام او اقتدا کنم؟

› اگر طبق نظر مرجع تقلید شما وظیفه او جمع بین قصر و تمام است، اقتدا به یکی از دو نماز او صحیح نیست؛ اما اگر طبق نظر مرجع تقلید شما وظیفه او خصوص قصر یا خصوص تمام است، می‌توانید به همان نمازی که طبق نظر مرجع تقلید شما است، اقتدا کنید.

پرسش شماره ۵۵۸۷۶

› چنانچه نمازهایی که باید شکسته خوانده می‌شده است به علت بی اطلاعی از احکام آن، کامل خوانده شده باشد تکلیف چیست؟

› موارد، مختلف است. اگر اصلاً نمی دانسته است نماز در سفر، قصر (شکسته) است، در صورتی که جاهل قاصر* باشد، پس از فهمیدن حکم، لازم نیست نماز را اعاده یا قضا کند. اما اگر جاهل مقصر باشد** به خاطر کوتاهی در یادگیری گناه کرده و پس از فهمیدن حکم، باید نمازش را در وقت اعاده و در خارج وقت قضاء کند.
ولی اگر اصل حکم را می دانسته است ولی از جزئیات و فروعات آن اطلاع نداشته است، بنا بر احتیاط واجب باید نمازهایی را که بر خلاف وظیفه به جا آورده است، به صورت شکسته قضا کند.
.....
* یعنی کسی که حکم را نمی‌داند، و توجه به جهل خود هم ندارد.
**یعنی کسی که توجه به جهل خود دارد و با این که می‌تواند آن را برطرف کند، این کار را نمی‌کند.

پرسش شماره ۵۵۸۷۵

› اگر امام در نماز جماعت، دچار شک باطل کننده شود، ولی مأمومین شک نکنند؛ لذا امام طبق عمل آن ها نماز را ادامه دهد.

نمازش چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال، هم نماز امام جماعت و هم نماز مأمومین، صحیح است.

پرسش شماره ۵۵۶۱۷

› اگر در زمان سجده اول ناخواسته دوبار سر با فاصله کمی از مهر، جدا شده و دوباره بر روی مهر قرار بگیرد، حکم آن چیست؟ چه باید کرد؟

› اگر هنگام سجده، پیشانی به محل سجده برخورد کند و بی اختیار از زمین بلند شود، باید دوباره پیشانی را بر زمین بگذارید و ذکر سجده را بگویید و روی هم یک سجده به حساب می آید.

پرسش شماره ۵۵۴۵۴

› با توجه به اینکه قرائت امام جماعت مسجدمان صحیح نیست، آیا می توان اقدام به خواندن نماز فرادی کرد؟

› اگر این عمل - اقامه نماز فرادی هنگام نماز جماعت- تضعیف نماز جماعت و اهانت و بی‌احترامی به امام جماعت محسوب شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۵۵۴۵۳

› من ۱۹ روز است که عمل کیست مویی کرده‌ام و نمی‌توانم بنشینم و نماز بخوانم؛ برای خواندن نماز باید چه کنم؟

› اگر توان خواندن نماز به صورت ایستاده ندارید، نماز را به صورت خوابیده* بخوانید.

---

*کسی که توانایی خواندن نماز در حال نشسته را ندارد، باید خوابیده نماز بخواند و بنابر احتیاط واجب اگر می تواند، به پهلوی راست بخوابد و صورت و بدنش رو به قبله باشد وگرنه به همان شکل به پهلوی چپ رو به قبله بخوابد و اگر این گونه هم نمی تواند، به پشت بخوابد به طوری که کف پاهای او رو به قبله باشد.

پرسش شماره ۵۵۳۷۵

› اگر در هنگام بلند شدن شک کنیم که آیا دو سجده کرده‌ایم یا یک سجده باید چه کاری انجام بدهیم؟

› باید برگردید و یک سجده دیگر به جا آورید.

پرسش شماره ۵۵۳۶۶

› در صورتی که مهر من بین نماز توسط فرزند کوچکم برداشته شود و هیچ وسیله ای که شرعاً سجده بر آن صحیح باشد در دسترس نداشته باشم، باید چه کنم؟

› اگر نمازگزار در بین نماز چیزی که بر آن سجده می‌کند گم شود و چیزی که سجده بر آن صحیح است در دسترس نداشته باشد، چنانچه وقت وسعت داشته باشد باید نماز را بشکند، و اگر وقت تنگ است چنانچه لباس او از جنس کتان است یا چیزی که جنس پنبه و کتان دارد باید بر آن سجده کند و احتیاط آن است که تا سجده بر لباسی که از پنبه و کتان باشد ممکن است بر غیر آن یعنی غیر لباسی که از این جنس باشد سجده نکند؛ و اگر ندارد بنا بر احتیاط واجب بر پشت دست خود سجده کند.

پرسش شماره ۵۵۱۳۵

› آیا با خواندن ترجمه آیه سجده، سجده واجب می‌شود؟

› در فرض مذکور سجده، واجب نمی‌شود.

پرسش شماره ۵۳۶۴۶

› اگر کسی به نمازگزار سلام دهد، چگونه باید جواب بدهد؟

› انسان در حال نماز نباید به دیگری سلام کند ولی اگر کسی به او سلام کرد واجب است جواب او را بدهد و باید به گونه ای جواب دهد که کلمه سلام مقدم باشد؛ مانند اینکه بگوید: "سلام علیکم" یا "السلام علیکم" و نباید "علیکم السلام" بگوید.

پرسش شماره ۵۳۶۴۴

› اگر کسی هنگام اذان ظهر در وطنش باشد و نمازش را نخواند و به سفر برود و در سفر نمازش قضا شود، یا این که هنگام اذان در سفر باشد و از مسافرت برگردد و در حالی که وقت برای خواندن نماز دارد ولی نمازش قضا شود، وظیفه این شخص نسبت به تمام یا شکسته خواندن نماز قضا چیست؟

› به طور کلی ملاک کامل یا شکسته بودن نماز، وقت فوت نماز است؛ بنا بر این اگر کسی در اول وقت نماز، حاضر و در آخر آن، مسافر بوده است، باید نماز را شکسته قضا کند و در صورتی که آخر وقت در وطن بوده است، باید به صورت تمام قضا نماید؛ هرچند احتیاط مستحب این است که به صورت جمع (هم شکسته و هم تمام) قضا کند.

پرسش شماره ۵۳۶۴۲

› آیا خواندن نماز وتیره در مسافرت، اشکال دارد؟

› انجام نافله عشا (وتیره) در سفر با قصد رجاء و به امید ثواب، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۶۱۸

› سلام من متوجه شده ام یکی از نماز های من باطل بوده است ولی درست در خاطرم نیست دقیقاً کدام نماز من بوده (ظهر، عصر، مغرب و عشا) و دقیقاً چند رکعت بوده است؛ (سه یا چهار رکعت) برای قضای نماز باید چه نیتی بکنم؟

› در فرض سؤال، یک نماز مغرب و یک نماز چهار رکعتی به نیت ما فی الذمه بخوانید.

پرسش شماره ۵۳۶۱۷

› این که در رساله گفته شده" کسی که اذان و اقامه دیگری را شنیده، چه با او گفته باشد یا نه، در صورتی که بین آن اذان و اقامه و نمازی که می خواهد بخواند زیاد فاصله نشده باشد، می‌تواند برای نماز خود اذان و اقامه نگوید." اگر از تلویزیون یا رادیو بشنود هم این حکم جاری است، یا شامل آن نمی‌شود؟

› اگر مستقیم پخش شود، حکم مذکور را دارد، ولی اگر از نوار و مانند آن پخش شود این حکم را ندارد.

پرسش شماره ۵۳۵۵۶

› لطفاً طریقه خواندن سجده سهو و موارد آن را توضیح دهید.

› دستور سجده سهو:
برای سجده سهو، نمازگزار باید بعد از سلام نماز، فوراً به نیّت سجده سهو، پیشانی را بر چیزی که سجده بر آن صحیح است بگذارد و بنا بر احتیاط بگوید: «بسم اللّه و باللّه، السلام علیک ایها النّبیُّ و رحمة اللّه و برکاته» سپس سر از سجده بردارد و دوباره به

سجده رود و ذکر را تکرار کند و پس از آن تشهد بخواند و سلام دهد.
موارد سجده سهو:
نمازگزار باید در سه مورد، بعد از سلام نماز، دو سجده سهو، به جا آورد: بین نماز، سهواً حرف بزند؛ در نماز چهار رکعتی، بعد از سجده دوم، شک کند چهار رکعت خوانده است یا پنج رکعت و یا تشهد را فراموش کند.
و در دو مورد هم بنا بر احتیاط واجب باید دو سجده سهو به جا آورد: یک سجده را فراموش کند و در جایی که نباید سلام نماز را بگوید، سهواً سلام دهد.

پرسش شماره ۵۳۵۳۵

› خواستم نظرحضرت آقا را در مورد اولویت تعقیبات نمازهای واجب بدانم. آیا بلافاصله بعد اتمام نماز تسبیحات حضرت زهرا (س) بگویم یا سجده شکر بجا آورم یا عمل دیگری هست.

› تعقیبات نماز که از جمله بهترین آنها تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها) است، باید بعد از فراغ از نماز واجب یا مستحب، متصل به نماز انجام شود به گونه ای که عرفاً تعقیبات آن نماز محسوب شود، و اگر بین نماز و تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها) تعقیبات دیگری مانند ذکر و دعا فاصله شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۵۲۱

› آیا «وقت فضیلت» با «اول وقت» تفاوت دارد؟

› وقت فضیلت نماز وسیع‌تر از اول وقت نماز است. مقصود از اول وقت نماز، ابتدای زمانی است که وقت نماز فرا می‌رسد.

پرسش شماره ۵۳۵۱۹

› نصب تصویر امام خمینی (ره) و شهدای انقلاب اسلامی در مساجد، با توجه به این که راجع به کراهت آن مطالبی وجود دارد،

چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد، لکن اگر در شبستان باشد، بهتر است هنگام نماز به طریقی روی آن پوشانده شود.

پرسش شماره ۵۳۴۸۸

› آیا نمازگزار می‌تواند نماز ظهر خود را به نماز جمعه اقتدا کند؟

› صحت آن، محل اشکال است.

پرسش شماره ۵۳۴۸۲

› اگر در نماز جماعت به خاطر تجوید و قرائت ناصحیح امام جماعت، در گوشه ای از مسجد دو سه نفری به یک نفر دیگر اقتدا کنیم حکمش چیست؟

› این عمل اگر توهین به امام جماعت محسوب شود جایز نیست؛ در ضمن توجه داشته باشید که به طور کلی ملاک صحت قرائت آن است که قواعد زبان عربی و ادای حروف به طوری باشد که اهل زبان عربی، آن را ادای آن حرف بدانند نه حرف دیگر و رعایت نکات و محسّنات تجویدی و لهجه عربی لازم نیست.

پرسش شماره ۵۳۴۷۳

› اگر در نماز، آیه سجده را بشنود حکم چیست؟

› اگر در بین نماز آیه سجده را بشنود، نمازش صحیح است و باید پس از شنیدن آیه سجده، به جای سجده کردن، اشاره به سجده کند.

پرسش شماره ۵۳۳۸۰

› آیا در نماز جماعت وجود دختر بچه در صف مأمومین مرد اشکال دارد؟

› اگر ممیز باشد و بدانید نمازش صحیح است، می توانید اقتدا کنید؛ البته در فرض سؤال بنا بر احتیاط واجب، لازم است در حال نماز، بین او و مردان، حداقل یک وجب فاصله باشد.

پرسش شماره ۵۳۳۷۹

› ۱. آیا امامت زن برای جماعت زنان جایز است؟
۲. آیا باید امامِ زن، هم ردیف با دیگر زنان بایستد؟ یا می‌تواند جلوی ایشان بایستد؟
۳. در نماز جماعتِ زن برای زنان، آیا امام زن باید به اخفات بخواند؟ یا می‌تواند به جهر بخواند؟

› ج۱) امامت زن برای زنان اشکال ندارد.
ج۲) اگر امام و ماموم هر دو زن باشند احتیاط آن است که امام کمی جلوتر بایستد.
ج۳) امام در فرض سؤال می‌تواند قرائت حمد و سوره (نماز صبح و مغرب و عشاء) را بلند یا آهسته بخواند؛ ولی اگر نامحرم صدایش را می‌شنود، بهتر است آهسته بخواند.

پرسش شماره ۵۳۲۸۰

› بیدار کردن همسر و فرزندان، برای نماز صبح چه حکمی دارد؟ (اگر معمولاً نماز صبح شان قضا می شود) در صورت لزوم، اگر با محبت و نرم خویی و تکرار صدا زدن، بیدار نشوند، آیا تکرار مجدد یا بلند کردن صدا یا تشر یا بدخلقی و... کار پسندیده ای

است؟

› به طور کلی، بیدار کردن مکلفین برای نماز، فی نفسه اشکال ندارد و اگر به نحوی باشد که بیدار نکردن آنها، موجب سهل انگاری و سبک شمردن نماز باشد، بیدار کردن آنها لازم است؛ البته باید از اذیت کردن مؤمن، پرهیز شود.

پرسش شماره ۵۳۲۷۹

› آیا نماز شفع قنوت ندارد؟

› قنوت در نافله شفع بنابر اقوی مستحب است، و بهتر آن است که قنوت را در نماز شفع به قصد رجاء انجام دهد.

پرسش شماره ۵۲۷۷۰

› ۱. آیا ذکر طولانی رکوع فقط در نماز فرادی توصیه شده است؟
۲. طولانی کردن ذکر رکوع توسط امام جماعت؛ تا ماموم به رکوع جماعت برسد؛ تا چه اندازه باید باشد؟

› ج۱) طولانی کردن ذکر رکوع مطلقا مستحب است؛ لکن در نماز جماعت رعایت أضعف مأمومین شود.
ج۲) اگر امام در رکوع بفهمد کسی تازه رسیده و می خواهد اقتدا کند، مستحب است رکوع را دو برابر همیشه طول بدهد و بعد برخیزد.

پرسش شماره ۵۲۷۴۶

› آیا می توان نماز اول ماه را بعد از نماز صبح و قبل از طلوع آفتاب خواند؟ آیا می توان بعد از ظهر تا قبل از غروب آفتاب خواند؟

› وقت نماز اول ماه، روز اول ماه قمری، از اول طلوع آفتاب تا غروب است.

پرسش شماره ۵۲۷۰۹

› حکم دندان طلا برای مردان چیست؟

› گذاشتن روکش طلا روی دندان در صورتی که صدق زینت نکند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۱۴۹۷

› اگر فرد غیر کثیرالشک، حین نماز و قرائت حمد شک کند که قسمت قبل را صحیح گفته یا نه، و مجدداً همان مقدار مشکوک را بخواند، آیا نماز صحیح است؟

› نماز صحیح است.

پرسش شماره ۵۱۰۲۱

› تردید در تغییر نیّت نماز یا در شکستن نماز که در نهایت به ادامه نیت قبلی منجر می شود، آیا نماز صحیح است؟

› نماز در هر دو فرض، چنانچه با حال تردید اجزاء نماز را انجام نداده باشد، صحیح است.

پرسش شماره ۵۰۷۱۸

› آیا نماز با ماسک، حرمت یا کراهتی دارد؟

› در حالت عادی و بدون ضرورت، اگر مانع از قرائت صحیح نشود، کراهت دارد.

پرسش شماره ۵۰۴۱۲

› اگر در نماز مانده غذا و شیرینی گوشه و روی لب خورده شود، آیا صدق خوردن و آشامیدن می کند؟

› خوردن و آشامیدن در حال نماز، نماز را باطل می کند چه کم باشد یا زیاد. ولی فرو دادن خرده‌های غذا که در گوشه و کنار دهان باقی مانده یا مکیدن شیرینی قند و شکری که اندکی از آن در دهان هست، موجب بطلان نماز نمی شود. همچنین اگر سهواً یا از روی فراموشی چیزی بخورد یا بیاشامد به شرطی که از صورت نماز خارج نشود، نماز باطل نمی شود.

پرسش شماره ۵۰۳۹۷

› اگر در حین سجده، زانوی نمازگزار از زمین بلند شود، آیا باید زانو را دوباره روی زمین بگذارد و ذکر را دوباره بگوید؟ یا نماز باطل است؟

› هنگامی که نمازگزار در سجده مشغول ذکر گفتن نیست، اگر غیر از پیشانی، اعضای دیگر را از زمین بردارد و دوباره بگذارد، اشکال ندارد و در حال گفتن ذکر، اگر غیر از پیشانی، سایر اعضاء را سهواً از زمین بردارد، باید دوباره بر زمین بگذارد و ذکر را بگوید.

پرسش شماره ۵۰۳۹۲

› آیا نماز با لباس مشکی در ایام سوگواری معصومین علیهم السلام، ماه محرم و صفر و یا در فوت بستگان، کراهت دارد؟

› نماز با لباس سیاه مکروه است اما در غیر نماز کراهتش ثابت نیست؛ ضمناً پوشیدن لباس سیاه جهت اظهار حزن در ایام سوگواری اهل بیت علیهم السلام نیکو است.

پرسش شماره ۵۰۳۹۰

› دو نفر که یکدیگر را عادل می دانند، اولویت امامت جماعت، با کدام یک است؟

› بعضی از مراتب و افضلیت امام جماعت به ترتیب عبارت است از اینکه فقیه جامع الشرایط مقدم است، سپس کسی که قرائتش بهتر است و اگر او نبود، کسی که در احکام نماز داناتر است و اگر او نبود، آنکه مسن تر باشد مقدم می باشد. البته امام راتب (همیشگی) مسجد برای امامت اولویّت دارد، اگرچه غیر او افضل باشد، لکن بهتر آن است که او افضل را مقدم کند. و صاحب منزل نسبت به غیر ـ در صورتی که در نماز خواندن در آن جا مأذون باشد ـ برای امامت اولویّت دارد و بهتر است که او افضل را مقدم کند و سادات هاشمی از غیر خودشان در صورتی که در صفات مساوی با آنها باشند، برای امامت اولویّت دارند و مرجّحاتی که ذکر شد، افضلیّت و استحباب، را می رسانند نه آن که واجب و لازم باشد.
شایان ذکر است که با دسترسی به روحانی به غیر روحانی اقتدا نکنند، و منظور از روحانی کسی است که علاوه بر داشتن صلاحیت های لازم، ملبّس به لباس مقدّس روحانیت نیز باشد.

پرسش شماره ۵۰۳۶۲

› اگر نمازگزار هنگام رکوع امام جماعت، تکبیرة الاحرام بگوید، چه مدت، قیام و مکث لازم است؟ چنانچه رعایت نکند، آیا نماز صحیح می باشد؟

› با تمام شدن تکبیرة الاحرام در حال ایستاده و آرامش بدن، نیازی به توقف بیشتر نیست و می توان به رکوع رفت.

پرسش شماره ۵۰۱۰۹

› کسی که می داند عادل نیست، آیا می تواند امام جماعت بایستد؟ آیا باید از اقتدای دیگران ممانعت کند؟ اگر کسی اقتدا کرد، آیا صحیح است؟

› امامت فرد مزبور برای کسانی که وی را عادل می دانند، اشکال ندارد و جماعت صحیح است. در عین حال اگر خودش نخواست قصد امامت کند، باز نماز او صحیح است و اقتداء مؤمنین به وی نیز اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۰۱۰۸

› کسی که نماز نافله وتر را نشسته می خواند و بخواهد دو برابر آن را بجا آود، آیا باید دو رکعتی بخواند؟

› اگر نوافل را بخواهد نشسته بخواند اشکال ندارد، ولی بهتر است هر دو رکعت یک رکعت حساب کند یعنی دو برابر بخواند. هم چنین اگر می خواهد نماز وتر را نشسته بخواند، بهتر است که دو نماز یک رکعتی نشسته بخواند.

پرسش شماره ۴۹۴۶۴

› اگر کسی در رکعت دوم نماز به جای حمد، سهواً تسبیحات اربعه بگوید و فوری متوجه شود، آیا نماز باطل است؟

› نماز باطل نیست؛ و لکن باید آن را رها نموده و حمد و سوره بخواند.

پرسش شماره ۴۹۴۵۶

› اگر امام جماعت شک کند که کسی به او اقتدا کرده یا نه یا شک کند که نماز مأمومین صحیح است یا نه، آیا باید نیّت جماعت کند؟

› نیّت جماعت برای امام جماعت لازم نیست؛ ولی اگر بخواهد ثواب جماعت را ببرد، باید نیّت جماعت نماید و تا زمانی که کسی به او اقتدا نکرده است، نماز فرادا می باشد.

پرسش شماره ۴۹۴۲۲

› حکم نمازی که وقتش گذشته، (قضا شده) ولی مکلف ندانسته نیت ادا کرده و هنگام نماز یا پس از نماز متوجه شده است، چیست؟ آیا باید نماز را دوباره با نیت قضا بخواند؟

› اگر قصد نمازگزار امتثال امری باشد که هم اکنون متوجه او است یعنی به قصد انجام وظیفهٔ فعلیّه نماز بخواند و به خیال این که هنوز وقت باقی است، قصد ادا کند، نمازش صحیح است و قضا محسوب می شود.

پرسش شماره ۴۹۲۷۵

› ۱. شخص در صحت و سلامت کامل، آیا می تواند نماز شب را قبل از نیمه شب بخواند؟
۲. آیا می توان در نماز وتر به جای یک حمد سه توحید، یک فلق و یک ناس، کمتر خواند؟

› ج۱) مسافر و کسی که برای او سخت است نافله شب را بعد از نصف شب بخواند، می تواند آن را در اول شب به جا آورد.
ج۲) خواندن سوره در آن واجب نیست و اگر یک حمد بخواند صحیح است؛ همچنین می توان به خواندن یک سوره توحید بعد از حمد اکتفا کرد.

پرسش شماره ۴۸۵۶۵

› آیا ذکر شهادت امیرالمومنین علیه السلام در تشهد، مبطل نماز است؟

› نماز و از جمله تشهد را همان طور که مراجع عظام شیعه (کثّرالله امثالهم) در رساله های عملیّه بیان نموده اند، بخوانید و چیزی بر آن اضافه نکنید، هر چند که کلام حق و صحیحی باشد.

پرسش شماره ۴۸۴۹۸

› آیا همه نمازهای مستحبی را می توان قضا بجا آورد؟

› بجا آوردن قضای نوافل یومیه مستحب موکد است و نیز نمازهای مستحبی که وقت معیّن دارد، در صورت فوت شدن، مستحب است قضا گردد؛ هر چند بهتر است به قصد احتمال مطلوبیت و قصد رجاء قضا نماید و قضای بقیه نمازهای مستحبی وجهی ندارد.

پرسش شماره ۴۸۴۹۵

› نماز جعفر طیّار چگونه خوانده می شود؟

› این نماز چهار رکعت است که دو سلام دارد، در هر رکعتی حمد و سوره می‌خواند، سپس پانزده مرتبه می‌گوید: «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر» و همین تسبیح را ده مرتبه در رکوع و همچنین ده مرتبه بعد از سر برداشتن از رکوع، و همچنین ده مرتبه در سجده اول و (ده مرتبه) بعد از سر برداشتن از آن، و (ده مرتبه) در سجدهٔ دوّم و بعد از سر بلند نمودن از آن ده مرتبه تسبیحات را می‌گوید.
پس در هر رکعتی هفتاد و پنج مرتبه و همهٔ آنها (در تمام چهار رکعت)، سیصد تسبیح می‌شود و ظاهر این است که گفتن تسبیحات از ذکر رکوع و سجده، کفایت می‌کند.
در این نماز سورهٔ مخصوصی، تعیین نشده، لکن افضل آن است که در رکعت اوّل، سورهٔ «اذا زلزلت» و در رکعت دوم سورهٔ «و العادیات» و در رکعت سوم، «اذا جاء نصر الله» و در رکعت چهارم، سورهٔ «قل هو الله احد» بخواند.

پرسش شماره ۴۸۴۶۳

› اگر نماز جماعتی را در مسجد اقامه کنیم. آیا می توان با همان امام جماعت در مسجد دیگر و مأمومین دیگر نماز را مجدداً اقامه کرد؟

› نماز دوم امام و افراد دیگری که تنها در نماز دوم امام به او اقتدا کرده اند در فرض سؤال صحیح است؛ ولی نماز کسی که در جماعت اول مأموم بوده و می خواهد همان نماز را برای بار دوم به جماعت بخواند، مشروع نیست؛ مگر اینکه احتمال خللی در نماز اول خود بدهد و بخواهد احتیاطاً نماز خود را اعاده کند.

پرسش شماره ۴۸۴۰۲

› هنگام خواندن تسبیحات اربعه رکعتِ سوم، متوجه شدم دو سجده رکعت قبل را نخوانده ام، وظیفه چیست؟

› باید بنشینید و دو سجده را انجام دهید و سپس بایستید و رکعت سوم و ذکر تسبیحات اربعه را بخوانید و نماز را تمام کنید، و پس از نماز به خاطر قیام بی‌جا و ذکر اضافه بنابر احتیاط مستحب، دو سجده سهو به جا آورید.

پرسش شماره ۴۸۳۰۸

› اگر دو نفر با قصد انشاء همزمان به هم سلام کنند، کدام یک باید جواب دهند؟

› باید هر کدام جواب سلام دیگری را بدهد.

پرسش شماره ۴۸۰۸۳

› ۱. در نافله یومیه، بین نخواندن سوره و نشسته نماز خواندن، کدام افضل است؟
۲. در نافله نماز ظهر و عصر، آیا می شود به دو رکعت یا چهار رکعت یا شش رکعت اکتفا کرد؟
۳. نافله عشاء نشسته یا ایستاده خواندن، کدام یک بهتر است؟

› ج۱) ایستاده افضل از نشسته است.
ج۲) به امید مطلوبیت مانع ندارد.
ج۳) نافله عشاء نشسته خوانده می شود.

پرسش شماره ۴۷۸۳۷

› وقت فضیلیت نماز قضا چه زمانی است؟ نماز قضا در وقت فضیلت، افضل است یا تأخیر آن ولی با جماعت بهتر است؟

› به طور کلی، نماز قضا وقت خاصی ندارد و در هر ساعت از شبانه روز می شود خواند. البته جماعت خواندن نماز هر چند نماز قضا باشد، افضل است.

پرسش شماره ۴۷۷۱۵

› آیا در رکعت سوم به جای تسبیحات اربعه به قصد خواندن سوره حمد، «بسم الله الرحمن الرحیم» را باید بلند یا آهسته بگوید؟ آیا حکم در نماز فرادی و جماعت یکسان است؟

› در رکعت سوم و چهارم، باید تسبیحات یا حمد را آهسته بخواند و در صورتی که حمد را می‌خواند، بنا بر احتیاط واجب باید «بسم الله» را هم آهسته بگوید.

پرسش شماره ۴۷۵۶۱

› تکرار اذان برای نماز عشاء در صورت جمع بین دو نماز، چه حکمی دارد؟

› بنا بر احتیاط واجب در نمازهایی که جمع خوانده می شوند، باید اذان ترک شود.

پرسش شماره ۴۷۵۵۰

› در نماز ظهر و عصر که امام جماعت، آهسته حمد و سوره را قرائت می کند، آیا مأموم می تواند ذکر مستحبی بگوید؟

› اشکال ندارد، بلکه مستحب است.

پرسش شماره ۴۷۵۴۹

› آیا قاری قرآن می‌تواند آیات حمد و سوره نماز را مانند تلاوت مجلسی قرآن بخواند؟

› به طور کلی نمازهای ظهر و عصر باید آهسته خوانده شوند و چنانچه عمداً مجلسی با صدا بخواند نماز باطل می شود و نسبت به نماز مغرب و عشاء و صبح، آقایان باید آنها را با صدا و بلند بخوانند ولی چنانچه بلند خواندن به نحوی باشد که از حالت نماز خارج شوند و یا بیشتر از معمول صدا را بلند کنند، مانند این‌که با فریاد بخوانند، نماز باطل است.

پرسش شماره ۴۶۹۵۱

› بستن چشم در نماز مخصوصاً در حال سجده چه حکمی دارد؟

› بستن چشم ها در نماز مانع شرعی ندارد، گر چه در غیر رکوع مکروه می باشد.

پرسش شماره ۴۶۹۱۵

› چرک و سیاهی روی مُهر آیا مانع محسوب می شود؟ از کجا باید فهمید که سیاهی و چرک دارای جرم است؟

› صِرف تغییر رنگ مهر مانع صحت سجده نیست؛ بله اگر چرک روی مهر به مقداری باشد که حائل بین پیشانی و مهر شود، سجده و نماز باطل است و تشخیص آن به عهده مکلف می باشد.

پرسش شماره ۴۶۶۵۸

› آیا می توان به جای نوافل یومیه، سایر نمازهای مستحبی خوانده شود؟ مثلاً بجای دو رکعت نافله ظهر، دو رکعت نماز حاجت خوانده شود؟

› اگر منظور این است که در یک نماز دو نیّت داشته باشد، یعنی مثلاً هم نماز حاجت و هم نافله ظهر را نیّت کند، در اینجا موارد آن مختلف است و در مثل نافله و نماز جعفر طیّار صحت آن ثابت است. اما اگر مراد این است که نافله را به نیّت نافله، اما به شکل نماز مستحبی خاصی بخواند، فی نفسه اشکالی ندارد و صحیح است.

پرسش شماره ۴۶۶۱۵

› اگر در رکوع، بدن انسان به دیوار یا ستون برخورد کند و یا تکیه داده شود، اشکال دارد؟

› در فرض سؤال چنانچه بدن به دیوار یا ستون برخورد کرده باشد، اشکالی ندارد؛ ولی برای فردی که توانایی دارد به صورت عادی رکوع را انجام دهد، نباید عمداً تکیه کند.

پرسش شماره ۴۶۵۵۹

› آیا در نماز مستحبی از جمله نافله ظهر و عصر مستحب است که قنوت بلند خوانده شود؟ در نماز واجب از جمله ظهر چگونه است؟

› مستحب است که قنوت بلند و به صورت جهری خوانده شود و فرقی بین نماز جهری و اخفاتی نیست.

پرسش شماره ۴۶۱۵۸

› آیا می توان بعد از نماز صبح، نماز قضا، نماز زیارت یا هر نماز دیگر خواند؟ شنیده شده که کراهت دارد و تا طلوع آفتاب بهتر است دعا و قران خوانده شود. آیا صحیح است؟

› خواندن نماز قضا و نمازهای مستحبی بعد از نماز صبح، اشکال ندارد و کراهت آن ثابت نیست.

پرسش شماره ۴۶۰۷۷

› حکم عدول از نماز قضای ظهر به قضای صبح چیست؟ آیا بین قضای همان روز یا روز های گذشته فرق دارد؟

› اگر انسان مشغول نماز قضا شود و در بین نماز به یاد بیاورد که نماز قضایی که قبل از این نماز، قضا شده است را نخوانده است، عدول اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۴۶۲۷

› اگر سه فرزند متوفی نماز قضای مادر را بدین گونه بخوانند که یک نفر نماز صبح و ظهر، دیگری نماز عصر و فرزند سوم نماز مغرب و عشا را بخواند و یا هر نفر نماز یک روز بخواند و دیگری روز بعد و نفر سوم روز بعدی بخوانند؛ آیا صحیح است؟

› اشکال ندارد؛ ولی اگر نماز قضای یک روز را می خوانند، باید نماز عصر را بعد از نماز ظهر بخواند.

پرسش شماره ۴۴۵۷۹

› آیا بر من واجب است که هر شب به پدر و مادرم بگویم تا برای نماز صبح، بیدارم کنند؟

› در فرض سؤال، گفتن واجب نیست؛ ولی نباید به نحوی عمل کنید که سهل انگاری در امر نماز، محسوب شود.

پرسش شماره ۴۴۱۱۲

› آیا می توان به کسی که فرادا نماز می خواند، بدون این که بفهمد، به او اقتدا کرد؟

› اگر شرائط امامت جماعت را داشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۳۸۸۷

› اگر نماز آیات با وقت نماز یومیّه، تقارن پیدا کرد و برای هر دو نماز واجب هم وقت باقی باشد، کدام یک مقدّم است؟

› اگر در وقت نماز یومیه نماز آیات هم بر انسان واجب شود، چنانچه برای هر دو نماز وقت دارد، هر کدام را اول بخواند اشکال ندارد. و اگر وقت یکی از آن دو تنگ باشد، باید اول آن را بخواند و اگر وقت هر دو تنگ باشد، باید اول نماز یومیه را بخواند.

پرسش شماره ۴۳۸۰۲

› نماز وتیره چگونه خوانده می شود و آیا باید چهار زانو نشست؟ نحوه رکوع و سجود چگونه است؟ آیا هنگام نیت باید دست ها تا گوش بالا رود؟

› نمازگزار در حال نشسته، بعد از نیت، تکبیرة الاحرام بگوید و مستحب است دستها را هنگام تکبیر تا کنار گوش بالا آورد؛ پس از حمد و سوره، برای رکوع سر را تا روبروی زانوها خم کند و پس از آن به حالت نشسته قرار گیرد و سپس به سجده رود. و رکعت دوم را نیز چنین انجام دهد و در حال نشسته تشهد و سلام بخواند. ضمناً نشستن به صورت چهار زانو اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۴۳۶۵۸

› اگر امام جماعت راتب به هر دلیلی در جماعت حاضر نشد و با پیشنهاد نمازگزاران فردی به لحاظ تقوا و علم و مورد وثوق دیگران به امام جماعت ایستاد، آیا امامِ جماعتِ راتب باید تأیید و تعیین کند یا انتخاب نمازگزاران کفایت می‌کند؟

› در صحت اقتدا احراز عدالت و شروط دیگر امام جماعت شرط است و از هر راهی که اطمینان به عدالت حاصل شود کافی است و در فرض سؤال، نیاز به تأیید امام راتب نیست.

پرسش شماره ۴۳۶۳۰

› در قنوت نمازهای یومیه خواندن چه دعاهایی جایز است؟ آیا خواندن آیه الکرسی جایز است؟

› در قنوت می‌تواند هر ذکر یا دعا یا آیه ای از قرآن را بخواند و حتی می‌تواند به یک صلوات یا سبحان الله یا بسم الله الرحمن الرحیم اکتفاء کند، ولی بهتر است دعاهائی را بخواند که در قرآن آمد است. مانند ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار، یا ذکرها و دعاهائی که از ائمه علیهم السلام نقل شده است، مانند این ذکر: "لااله الاالله الحلیم الکریم، لااله الاالله العلیّ العظیم، سبحان الله رب السماوات السبع، و رب الارضین السبع، و ما فیهنّ و مابینهنّ، و ربّ العرش العظیم، والحمد لله رب العالیمن."

پرسش شماره ۴۳۴۰۴

› آیا ذکر صلوات در رکوع و سجده به تنهایی کفایت می کند؟

› هر عبارتی که متضمّن ذکر خداوند عز و جل باشد، ذکر محسوب می شود و صلوات بر محمد و آل محمد (علیهم افضل صلوات الله) از بهترین ذکرها است؛ ولی ذکر واجب در رکوع و سجده عبارت است از یک بار گفتن «سبحان ربی العظیم و بحمده» در رکوع و یک بار گفتن «سبحان ربی الاعلی و بحمده» در سجده یا سه بار گفتن «سبحان الله» و اگر به جای آن ذکرهای دیگر مانند «الحمدلله»، «الله اکبر» و غیر آن را به همان مقدار بگوید، کافی است.

پرسش شماره ۴۳۲۶۷

› کارمند بانک هستم که به خاطر مشغله زیاد و کثرت ارباب رجوع، توفیق نماز اول وقت ندارم. تکلیف چیست؟

› با توجه به اهمیّت خاص نمازهای یومیه و تأکید زیادی که بر اقامه نماز در اول وقت شده است مناسب است کارمندان روشی را اتخاذ کنند که بتوانند در خلال ساعات کار اداری نماز واجب را در اول وقت و در کمترین زمان بخوانند، ولی باید به گونه ای مقدمات این کار را فراهم کنند که نماز در اول وقت بهانه و وسیله ای برای به تأخیر انداختن کارهای مراجعه کنندگان نشود.

پرسش شماره ۴۳۲۴۹

› آیا گفتن ذکر «اللهم عجّل لولیّک الفرج» در سجده پایانی نماز واجب، جایز است؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۳۲۴۲

› آیا سجده بر سنگهای زینتی مثل عقیق و یاقوت و... صحیح است؟

› سجده بر عقیق و فیروزه و دُرّ و امثال آن، صحیح است؛ هر چند احتیاط (مستحب) آن است که بر اینها سجده نکند.

پرسش شماره ۴۳۱۵۹

› کسی که برخی از واجبات نماز را صحیح به جا نمی‌آورد؛ آیا باید به او تذکر داد؟

› چنانچه جهل او به أجزاء و شرایطی باشد که إخلال به آن ها از روی جهل، به صحت نماز ضرر نزند، آگاه کردن او واجب نیست؛ ولی اگر از أجزاء و شرایطی است که إخلال به آن ها هر چند از روی جهل، موجب بطلان نماز و لزوم إعاده شود، مثل وضو، غسل، وقت، رکوع و سجود، در این صورت باید حکم صحیح را به او بگویید.

پرسش شماره ۴۲۷۸۴

› فرزند شهید و پسر ارشد هستم. آیا تحقیق در خصوص نماز و روزه ایشان و انجام آنها لازم و بر عهده ام است؟ آیا می توان برای ایشان اجیر گرفت تا نماز و روزه ایشان را به جا آورد؟

› تحقیق، لازم نیست و اگر علم به نماز یا روزه قضای ایشان ندارید، وظیفه ای بر عهده شما نیست. ولی اگر نماز یا روزه قضا داشته باشد انجام آن بر شما واجب است. ضمناً قضای نماز و روزه توسط هر کسی که به صورت صحیح انجام دهد (استیجاری یا تبرعی) از عهده شما برداشته می شود.

پرسش شماره ۴۲۷۲۱

› آیا خواندن دعای ابوبصیر در «تشهد» نماز، صحیح است؟

› مستحب است در تشهد موثقه ابی بصیر* خوانده شود بنابر این در فرض سؤال نماز صحیح است.

.....

*در موثقه آمده است: در تشهد رکعت دوم بخوان: «بسم الله و بالله، و الحمد لله و خیر الأسماء لله، أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شریک له، و أشهد أنّ محمّداً عبده و رسوله، أرسله بالحقّ بشیراً و نذیراً بین یدی الساعة، أشهد أنّک نعم الربّ، و أنّ محمّداً نعم الرسول، اللهمّ صلّ علیٰ محمّد و آل محمّد، و تقبّل شفاعته فی امّته و ارفع درجته،
سپس دو یا سه بار «الحمد الله» بگوید.
و در تشهد رکعت چهارم بگو: بسم الله و بالله و الحمد لله و خیر الأسماء لله أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شریک له، و أشهد أنّ محمّداً عبده و رسوله، أرسله بالحقّ بشیراً و نذیراً بین یدی الساعة، أشهد أنّک نعم الربّ، و أنّ محمّداً نعم الرسول، التحیّات لله، و الصلوات الطاهرات الطیّبات الزاکیات الغادیات الرائحات السابغات الناعمات ما طاب و زکی و طهر و خلص وصفا فلله، أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شریک له، و أشهد أنّ محمّداً عبده و رسوله أرسله بالحقّ بشیراً و نذیراً بین یدی الساعة، أشهد أنّ ربّی نعم الربّ، و أنّ محمّداً نعم الرسول، و أشهد أنّ الساعة آتیة لا ریب فیها، و أنّ الله یبعث من فی القبور، الحمد لله الذی هدانا لهذا، و ما کنّا لنهتدی لو لا أن هدانا الله، الحمد لله ربّ العالمین، اللهمّ صلّ علیٰ محمّد و آل محمّد، و بارک علیٰ محمّد و آل محمّد، و سلّم علیٰ محمّد و آل محمّد، و ترحّم علیٰ محمّد و آل محمّد، کما صلّیت و بارکت و ترحّمت علیٰ إبراهیم و آل إبراهیم إنّک حمید مجید، اللهمّ صلّ علیٰ محمّد و آل محمّد، و اغفر لنا و لإخواننا الذین سبقونا بالإیمان، و لا تجعل فی قلوبنا غلّا للذین آمنوا، ربّنا إنّک رءوف رحیم، اللهمّ صلّ علیٰ محمّد و آل محمّد، و امنن علیّ بالجنّة و عافنی من النار، اللهمّ صلّ علیٰ محمّد و آل محمّد و اغفر للمؤمنین و المؤمنات، و لا تزد الظالمین إلا تباراً، ثمّ قل: السلام علیک أیّها النبیّ و رحمة الله و برکاته، السلام علیٰ أنبیاء الله و رسله، السلام علیٰ جبرئیل و میکائیل و الملائکة المقرّبین، السلام علیٰ محمّد بن عبد الله خاتم النبیّین، لا نبیّ بعده، و السلام علینا و علی عباد الله الصالحین، سپس سلام نماز را بخوان».

پرسش شماره ۴۲۵۷۳

› اگر نمازگزار در آیه اول سوره متوجه شود که سوره توحید می خواند، آیا باید اصلاح و «بسم الله الرحمن الرحیم» را تکرار کند؟

› اعاده «بسم الله الرحمن الرحیم» واجب نیست، بلکه می تواند برای خواندن هر سوره ای به آن اکتفا کند.

پرسش شماره ۴۲۵۳۰

› خنده بدون قهقهه و صدا، ولی همراه با لرزش بدن یا سرخ شدن صورت آیا مبطل نماز است؟

› نمازگزاری که در فرض سؤال نمی تواند جلوی خنده اش را بگیرد، اگر از شدت خنده درونی، صورتش سرخ شود یا بدنش بلرزد، تا زمانی که صورت نماز به هم نخورده، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۴۲۵۱۸

› در صورت شرکت در نماز جمعه آیا استحباب نافله نماز ظهر به حال خود باقی است؟

› شرکت در نماز جمعه، موجب سقوط استحباب نوافل ظهر جمعه نمی شود. توجه داشته باشید در روز جمعه نافله ظهر و عصر را می توانید قبل از ظهر بخوانید و نافله نماز ظهر و عصر در روز جمعه ۲۰ رکعت می شود، که ده رکعت به نیت نافله ظهر و ده رکعت بعدی به نیت نافله عصر خوانده می شود.

پرسش شماره ۴۲۳۸۷

› آیا در نیّت نماز، می توان گفت اگر نمازی بر عهده ام است برای خودم و الا برای اموات باشد؟

› نیت مذکور در سؤال، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۳۵۰

› به خاطر ارتودنسی دندان ها، برخی از کلمات را به خوبی نمی توان تلفظ کرد. حکم نماز چیست؟

› کسی که به هیچ قسم نمی تواند نماز را صحیح بخواند، باید هر طور که می تواند بخواند، و احتیاط مستحب آن است که نماز را به جماعت بجا آورد.

پرسش شماره ۴۲۳۴۴

› اقتدا در رکعت دوم نماز جمعه آیا صحیح است؟ رکعت دوم را چگونه باید خواند؟

› اگر قبل از رکوع یا حین رکوع رکعت دوم نماز جمعه برسید، می توانید به نیّت نماز جمعه اقتدا کنید و خودتان رکعت دیگر را فرادا بجا آورید و کفایت از نماز ظهر می‌نماید.

پرسش شماره ۴۲۳۳۳

› آیا خرگوش و موی آن نجس است؟ نگهداری آن در خانه چه حکمی دارد؟

› خرگوش و موی آن نجس نیست، ولی بول و مدفوع آن نجس است. و اگر از اجزای بدن خرگوش بر روی لباس و یا بدن نمازگزار باشد، نماز با آن صحیح نیست. هم چنین نگهداری آن در خانه فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۲۷۷

› آیا در وقت اختصاصی نمازهای واجب، می توان نماز مستحبی یا نماز قضا خواند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۰۳۸

› در قرائت نماز، آیا «بسم الله الرحمن الرحیم» باید با صدای بلند تلفظ شود؟

› برای مردان بلند خواندن «بسم الله الرحمن الرحیم» و نیز سایر آیات، در رکعت اول و دوم نماز صبح و مغرب و عشا واجب است، و در رکعت اول و دوم نماز ظهر و عصر بلند گفتن ذکر «بسم الله الرحمن الرحیم» مستحب است.

پرسش شماره ۴۲۰۳۲

› آیا قنوت نماز جمعه واجب است؟

› خواندن دو قنوت (یکی در رکعت اول پیش از رکوع و دیگری در رکعت دوم پس از رکوع) مستحب است.

پرسش شماره ۴۲۰۲۰

› خواندن بخشی از یک سوره پس از حمد در نماز واجب چه حکمی دارد؟ اگر با یک سوره کامل بخشی از یک سوره دیگر را نیز بخواند، آیا صحیح است؟

› در فرض مذکور، بنا بر احتیاط واجب خواندن یک سوره کامل واجب است و خواندن بیشتر از یک سوره در یک رکعت از نماز واجب، مکروه است و احتیاط آن است که در نماز واجب خواندن بیش از یک سوره را ترک شود.

پرسش شماره ۴۲۰۱۴

› نماز با لباس آغشته به فضله و پر کلاغ، آیا صحیح است؟

› نماز باطل است.

پرسش شماره ۴۲۰۰۵

› اقتدا و امامت کسی که به خاطر معلولیت قادر به سجده کامل نیست و به جای کف دست، پشت و ساعد دست را بر زمین می گذارد چیست؟ حکم نمازهایی که بر اثر جهل یا شک و عدم اطمینان در مسأله به وی اقتدا شده، چیست؟

› مانعی ندارد، هر چند احتیاط خوب است.

پرسش شماره ۴۱۹۵۶

› در انتهای حسینیه آبدارخانه که دیوار آن به ارتفاع ۱متر و به عرض ۲۰ سانت می باشد. نماز افرادی که در این مکان به جماعت اقتدا می کنند، آیا صحیح است؟

› اگر دیوار مذکور، بین آقایان و بانوان باشد اشکال ندارد و در غیر این صورت، موجب قطع اتصال شده و نماز جماعت افراد پشت دیوار، صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۱۶۸۸

› ۱. واجباتی را که پدر در زمان حیات انجام نداده اگر فرزند بزرگتر کوتاهی کند، آیا بر عهده دختر بزرگتر است؟
۲. مقداری دیون مالی بر عهده پدر است؛ پسر بزرگتر هم معلوم نیست پرداخت کند. آیا همه ورّاث باید دیون را بپردازند؟

› ج۱) در فرض سؤال واجبات بر عهده دیگران نیست؛ ولی اگر انجام دهند، احسان در حق پدر است و از عهده پسر برداشته می شود و پدر نیز برئ الذمه می گردد.
ج۲) اگر بدهی مالی خود میّت باشد و یا شرعاً به عهده گرفته باشد از اصل ترکه میّت پرداخت می شود و به عهده هیچ کدام از ورثه به صورت خاص نیست.

پرسش شماره ۴۱۴۹۹

› مأموم در رکعت اول و دوم نماز ظهر و عصر، آیا نباید حمد و سوره را بخواند؟ آیا مستحب است به جای آن ذکر بگوید؟

› بله، مأموم باید قرائت حمد و سوره را ترک کند، ولی مستحب است که ذکر بگوید.

پرسش شماره ۴۱۴۶۴

› اگر مأموم شک کند که صدای امام را می شنود یا نه، یا صدایی بشنود و نداند صدای امام است یا صدای شخص دیگر، آیا می تواند حمد و سوره را بخواند؟

› اگر شک کند که صدای امام را می شنود یا نه، یا صدایی بشنود و نداند صدای امام است یا صدای فرد دیگر، می تواند حمد و سوره بخواند.

پرسش شماره ۴۱۴۶۲

› ۱. اگر مأموم بعضی از کلمات حمد و سوره امام را بشنود، آیا می تواند بخشی را که نمی شنود، قرائت کند؟
۲. اگر مأموم در نماز جماعت سهواً حمد و سوره را بخواند، یا خیال کند صدایی را که می شنود صدای امام نیست و حمد و سوره را بخواند و بعد بفهمد صدای امام بوده، آیا نمازش صحیح است؟

› ج۱) بنابر احتیاط واجب باید قرائت را ترک کند؛ مگر بدون قصد قرائت و جزئیت بخواند.
ج۲) در فرض سؤال، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۴۱۴۶۰

› فردی دو سال نماز قضا بر عهده دارد. آیا می تواند بدون هیچ ترتیبی نمازها را قضا کند؟

› اشکال ندارد. به طور کلی ترتیب در نماز قضاء شرط نیست؛ مگر بین نماز ظهر و عصر و نیز مغرب و عشاء از یک روز که اول باید ظهر خوانده شود سپس عصر و همچنین در مغرب و عشاء.

پرسش شماره ۴۱۴۱۰

› اگر نمازگزار در هنگام نماز گوشی غصبی یا ساعت غصبی در جیب یا در دست داشته باشد، آیا نمازش باطل می شود؟

› مجرد همراه داشتن آن، ضرر به صحت نماز نمی رساند ولی چنانچه (با علم به غصبیت) به دست بسته باشد نماز باطل است.

پرسش شماره ۴۱۳۷۹

› اگر در نماز جماعت، مأموم در بین نماز مطمئن شود که امام جماعت، لفظی را اشتباه گفت (چه از نظر تلفظ و چه از نظر حرکات) نماز مأموم چه حکمی دارد و وظیفه او چیست؟

› اگر رکن باشد (ذکر تکبیره الاحرام) یا ذکر واجب قرائت (حمد و سوره) باشد و محل آن نگذشته، باید پس از نیت فرادا، ذکر صحیح را گفته و به صورت فرادا نماز را ادامه دهد.اما اگر رکن نباشد و یا غیر حمد و سوره باشد، نماز را ادامه دهد و به جماعت صحیح است.

پرسش شماره ۴۱۳۲۲

› آیا مسافر می تواند دو رکعت نماز ظهر و دو رکعت نماز عصر را بلافاصله بعد از اذان ظهر، پشت سر هم بخواند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۳۰۵

› در استرالیا در کشتارگاهی از صبح تا شب مشغول کار هستم. نماز خواندن به خاطر قوانین مربوطه و عدم امکان تطهیر و تعویض لباس نجس و... غیر ممکن شده است. چند بار برای نماز اقدام کردم که با توبیخ شدید مسؤول همراه بود. تکلیف چیست؟

› در هر حال، نماز به هیچ وجه ساقط نیست. می توانید با متصدیان امر صحبت و توجیه نمائید و با شیوه های مختلف از جمله مرخصی ساعتی نماز خود را بجا آورید و اگر به هیچ وجه امکان پذیر نباشد، چاره ای جز تغییر شغل نیست.

پرسش شماره ۴۱۲۵۲

› امام جماعتی که در تلفظ حروف به صورت مادر زادی کمی مشکل دارد، آیا می توان به او اقتدا کرد؟

› ملاک صحّت قرائت در نماز، رعایت حرکات و سکنات حروف و ادای آنها از مخارج شان است به گونه ای که عرب زبانان، آن را ادای آن حرف (نه حرف دیگری) بدانند و رعایت محسّنات تجویدی لازم نیست؛ اگر مأموم قرائت امام را صحیح نداند، نمی تواند به او اقتدا کند و در صورت اقتداء، نماز او صحیح نیست و اعاده آن واجب است.

پرسش شماره ۴۱۱۸۶

› چنانچه یک بار از امام جماعت گناه کبیره مثل غیبت شنیده شود، آیا می توان به او اقتدا کرد؟

› تا جایی که ممکن است باید کار ایشان را حمل بر صحت کنید؛ ولی اگر یقین به انجام گناه از طرف ایشان پیدا کردید، اگر بدانید توبه کرده و شرایط امام جماعت شدن را دارد، اقتدا مانعی ندارد و در غیر این صورت، اقتدا برای شما جایز نیست.

پرسش شماره ۴۱۱۶۱

› آیا نماز نشسته آخر وقت، بر نماز خوابیده (بخاطر ناتوانی) اول وقت ارجحیت دارد؟

› نمازگزار در فرض مذکور باید در آخر وقت نشسته نماز بخواند.

پرسش شماره ۴۱۱۳۸

› کسی که در رکعت سوم که عادت به خواندن سوره حمد نداشته، ولی سوره حمد را بدون نیت شروع کند، باید برگردد و یکی از تسبیحات یا حمد را با نیت شروع کند. حال اگر قبلاً متوجه حکم نبوده و الآن متوجه شده است، آیا نمازهای گذشته را باید قضا کند؟

› به طور کلی اگر نمازگزار در رکعت سوم یا چهارم می خواست «حمد» بخواند، تسبیحات به زبانش آمد، یا می خواست تسبیحات بخواند «حمد» به زبانش آمد، باید آن را رها کند و دوباره «حمد» یا تسبیحات را بخواند و چنان چه بر اثر جهل همان را تمام کرده، نمازهایی که با اعتقاد به صحت خوانده، قضا ندارد.

پرسش شماره ۴۱۰۶۰

› نماز اول وقت با لباس کار خاکی و سیمانی و نماز با یک ساعت تأخیر و تعویض لباس در منزل، کدام یک اولویت دارد؟

› در فرض سؤال، نماز اول وقت حتی با لباس خاکی افضل است.

پرسش شماره ۴۱۰۱۶

› اگر نماز ظهر و عصر را پس و پیش بخوانیم و به اشتباه نماز عصر را اول ادا کنیم، حکم چیست؟

› اگر بر اثر اشتباه یا غفلت نماز عصر را مقدّم داشته و بعد از تمام شدن نماز متوجه شدید، نماز شما صحیح است و باید نماز ظهر را بخوانید.

پرسش شماره ۴۰۹۳۸

› خواندن مقداری از سوره در نماز واجب یومیه چه حکمی دارد؟ (مثلاً در نماز صبح شروع به خواندن سوره الرحمن کند و پس از خواندن ۴ آیه یا بیشتر قبل از اتمام سوره به رکوع برود.)

› در رکعت اول و دوم نمازهای واجب یومیّه، انسان باید سوره‌ی حمد را بخواند و پس از آن بنا بر احتیاط واجب، یک سوره‌ی کامل قرائت کند و اگر به طور عمد یک سوره کامل نخواند، بنا بر احتیاط واجب نماز باطل است.

پرسش شماره ۴۰۸۱۶

› آیا برای نماز قضا، جایگزینی (اعم از گفتاری و عملی) وجود دارد؟

› قضای نماز تنها با خواندن آن انجام پذیر است و راه دیگری ندارد.

پرسش شماره ۴۰۵۲۷

› در نمازهای مستحبی که سوره های خاص باید خوانده شود، اگر سهواً سوره دیگری بخواند، آیا باید همان سوره خاص را دوباره بخواند؟ اگر در حین سوره توحید متوجه شود، تکلیف چیست؟ آیا سوره توحید را می توان نیمه تمام رها کرد؟

› نمازگزار در نمازهای مستحبی لازم نیست سوره را تمام کند هر چند سوره توحید باشد؛ بلکه هر وقت متذکر شد می تواند سوره خاص آن نماز را تدارک کند، هر چند موجب زیادی سهوی رکن شود.

پرسش شماره ۴۰۵۱۳

› نماز شب باید به صورت اخفاتی خوانده شود یا جهری؟

› نماز شب جائز است آهسته یا بلند خوانده شود؛ هر چند مستحبّ است که نافله های روز آهسته و نافله های شب بلند خوانده شود.

پرسش شماره ۴۰۵۰۱

› در موقع نماز بهتر است دست ها را کجا قرار دهیم؟

› مستحب است در حال ایستادن، دست ها را روی ران ها بگذارید و انگشت ها به هم چسبیده باشد و احتیاط واجب آن است که مردان در حال رکوع، دست را بر زانو بگذارند. اما برای زنان مستحب است در حال رکوع، دست را بالاتر از زانوها قرار دهند. همچنین در حال سجده، انگشتان دست را به هم بچسبانید و برابر گوش بگذارید، به طوری که سر آن ها رو به قبله باشد. ضمناً در حال خواندن تشهد، مستحب است دست ها را بر ران ها بگذارید و انگشت ها را به یکدیگر بچسبانید و به دامان خود نگاه کنید.

پرسش شماره ۴۰۴۳۴

› من برای یک سال نماز اجیر شده ام. آیا می توانم نمازهای استیجاری را به جماعت بخوانم؟ اگر امام جماعت باشم و نماز استیجاری بخوانم و بقیه به من اقتدا کنند چه حکمی دارد؟

› خواندن نمازهای استیجاری به جماعت اشکال ندارد. همچنین اگر نماز استیجاری مزبور، نماز قضای قطعی و یقینی میت باشد، دیگران می توانند به شما به عنوان امام جماعت، اقتدا کنند.

پرسش شماره ۴۰۳۷۱

› آیا خواندن نماز آیات و طواف به جماعت صحیح است؟

› نماز آیات مستحب است به جماعت خوانده شود؛ ولی به جماعت خواندنِ نماز طوافِ کعبه صحیح نیست.

پرسش شماره ۴۰۳۳۳

› در نماز جماعت مخصوصاً در حرم‌ها، آنهایی که نمازشان شکسته است پس از اتمام نمازشان گاهی دو رکعت دیگر اقتدا می کنند و برخی ادامه نمی دهند، در این صورت اتصال صفوف دارای اشکال می شود. تکلیف آنهایی که نمازشان تمام است چیست؟

› در فرض سؤال اگر بلافاصله بعد از تمام شدن نماز اقتدا کنند، برای کسانی هم که نمازشان تمام است، اتصال صحیح و جماعت باقی است؛ و الا چنانچه فاصله با افراد دیگری که نماز می خوانند بیش از یک گام بلند باشد نماز افراد بعدی به فرادا صحیح است.

پرسش شماره ۴۰۱۵۳

› حکم نماز خواندن در ماشین، آن هم در حال حرکت چیست؟

› مکان نمازگزار در نماز واجب، علاوه بر اینکه باید به صورتی باشد که بتوان کامل ایستاد و جهت قبله را رعایت کرد، باید بی حرکت باشد؛ یعنی طوری باشد که شخص نمازگزار بتواند با آرامش بدن و بدون تکان، نماز بخواند. بنابراین نماز در جاهایی که انسان بی اختیار تکان می خورد، مانند خودرو و یا بعضی تخت‌های فنری و امثال آن صحیح نیست، مگر هنگامی که به خاطر تنگی وقت و غیر آن مجبور باشد در چنان مکانی نماز بخواند؛ ولی نماز مستحبی اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۹۷۷

› اگر کسی به این حکم که «تکرار اذکار و قرائت از روی وسواس جایز نیست، و بنا بر احتیاط واجب نماز را باطل می کند.» علم نداشته باشد و بعداً بفهمد؛ آیا باید نمازها را قضا کند؟ اگر غیرارادی تکرار کند یا بدون توجه باشد، چه حکمی دارد؟

› جا و۲) نمازها ولو در فرض مذکور صحیح است.

پرسش شماره ۳۹۹۳۸

› اگر نماز و روزه قضا پدر بیش از مقداری است که وصیّت کرده است، پسر بزرگتر چه وظیفه ای دارد؟

› اگر وصیت کرده تا برای او اجیر بگیرند، به همان مقداری که وصیت نموده است را از ثلث او بر می دارند و بقیه نمازها، بر عهده پسر بزرگ می باشد و اگر صرفا اطلاع رسانی نموده است، بر پسر بزرگ او واجب است به مقداری که یقین دارد نماز از پدر فوت شده است را قضا کند.

پرسش شماره ۳۹۸۷۴

› اگر پسر بزرگتر موقع مرگ پدر یا مادر، نابالغ یا دیوانه باشد، وقتی که بالغ شد یا عاقل گردید، آیا نماز قضای آنها بر عهده اوست؟

› نماز قضای پدر و بنا بر احتیاط واجب قضای نماز مادر بر عهده پسر بزرگتر می باشد ولو موقع مرگ والدین نابالغ یا دیوانه باشد، که بعد از بالغ یا عاقل شدن، باید نمازها را بجا آورد.

پرسش شماره ۳۹۸۳۶

› اگر میت وصیت کرده باشد که برای نماز او اجیر بگیرند، چنانچه وصیت او نافذ باشد، مثل اینکه از ثلث مالش وصیت کرده

باشد، آیا در این صورت بر پسر بزرگتر واجب نیست تا نمازهای میت را قضا کند؟

› در فرض سؤال، بعد از آنکه اجیر نماز و روزه او را به طور صحیح بجا آورد، بر پسر بزرگتر چیزی واجب نیست.

پرسش شماره ۳۹۸۳۵

› اگر پدر یا مادر که نمی توانسته قضای نماز را - هر چند با عمل به وظیفه نماز معذور مثل نماز نشسته یا خوابیده - انجام دهد و در همان حال ناتوانی فوت کند، آیا قضای نماز آنها بر پسر بزرگتر واجب است؟

› قضای نماز پدر و بنا بر احتیاط واجب قضای نماز مادر ولو در فرض سؤال بر عهده پسر بزرگتر است؛ البته باید توجه داشت که نماز در هیچ حالی از مکلف ساقط نمی شود و باید هر طور که برای او ممکن است نماز را بخواند مگر در صورتی که در کل وقت نماز، بدون اختیار خودش بیهوش باشد که در این صورت نماز از او و از پسر بزگش ساقط می شود.

پرسش شماره ۳۹۸۳۴

› کسی که می داند یک نماز چهار رکعتی نخوانده، ولی نمی داند نماز ظهر است یا نماز عشا، باید چه نیتی بکند و نسبت به جهر و اخفات قرائت چه وظیفه ای دارد؟

› باید یک نماز چهار رکعتی به نیت مافی الذمه بخواند و در جهر و اخفات، مخیر است.

پرسش شماره ۳۹۷۴۹

› حکم گفتن اذان برای نمازهای عصر و عشاء، قبل از گفتن اقامه این دو نماز، بعد از نمازهای ظهر و مغرب چیست؟

› اگر بین نماز ظهر و عصر و نیز مغرب و عشاء فاصله نشود، و برای نمازهای ظهر و مغرب اذان گفته شده باشد، اذان نماز عصر و عشاء ساقط است.

پرسش شماره ۳۹۶۲۵

› اگر در قنوت گمان کنیم که سوره حمد را نخوانده ایم، وظیفه چیست؟

› در فرض سؤال در حال قنوت اگر گمان دارید که حمد را نخوانده اید، باید احتیاط کنید و حمد را دوباره به قصد قربت بخوانید ولی اگر شک دارید، به شک خود اعتنا نکنید.

پرسش شماره ۳۹۵۱۵

› چنانچه نمازگزار در اثر غفلت، نیت نماز چهار رکعتی کند و پس از گفتن تکبیره الاحرام به یاد آورد که نمازش شکسته و دو رکعتی است، با توجه به اینکه نیت او با وظیفه اش متفاوت بوده است، حکم نماز او چیست؟

› موارد مختلف است؛ اگر انسان مشغول نماز چهار رکعتی شود و در بین نماز یادش بیاید که مسافر است یا ملتفت شود که سفر او هشت فرسخ است چنانچه به رکوع رکعت سوم نرفته، باید نماز را دو رکعتی تمام کند و اگر به رکوع رکعت سوم رفته نمازش باطل است ودر صورتی که به مقدار خواندن یک رکعت هم وقت داشته باشد باید نماز را شکسته بخواند.

پرسش شماره ۳۹۵۰۷

› ۱. پدرم در حال خواندن قضای نمازهای پدر بزرگ مرحومم است. آیا می توانم با هماهنگی پدرم برخی نمازهای قضای پدر بزرگ را بخوانم؟
۲. چنانچه ندانیم که چقدر نماز از پدر بزرگ قضا شده است، تکلیف چیست؟
۳. اگر روزه قضا نیز بر عهداش باشد، چگونه باید بجا آورده شود؟

› ج۱) با رعایت شرایط شرعی آن اشکال ندارد.
ج۲) هر مقدار از نمازها را که یقین به قضا شدن دارید، بر پسر بزرگ ایشان واجب است.
ج۳) قضای روزه ها مانند روزه معمولی ماه رمضان است؛ البته اگر افطار روزه ها از روی عذر بوده و قدرت بر قضای آن داشته ولی نگرفته، علاوه بر قضا، باید برای هر روز یک مد طعام (تقریبا ۷۵۰ گرم گندم و یا نان و مانند آنها) کفاره بپردازد. بنابراین بر پسر بزرگ ایشان واجب است که روزه ها را قضا نماید ولیکن کفاره را باید از مال میت پرداخت نمایند.

پرسش شماره ۳۹۵۰۰

› اگر مأمومی قبل از امام جماعت تکبیرة الاحرام بگوید، حکم نمازش چگونه است؟ برای درک جماعت چه باید کرد؟

› اگر مأموم سهواً یا به خیال آن که امام تکبیر را گفته است، تکبیرة الاحرام را قبل از امام بگوید، نمازش فرادا است و اگر بخواهد جماعت بخواند، باید به نماز مستحبی عدول کرده و آن را دو رکعتی تمام کند یا قطع کند، سپس مجددا نیت جماعت کند و تکبیرة الاحرام بگوید و وارد نماز جماعت شود.

پرسش شماره ۳۹۴۴۸

› آیا مرد می تواند با شورت مایو در استخر نماز بخواند؟

› به طور کلی رعایت حجاب و پوشش مرد هنگام نماز بجز ستر عورتین واجب نیست؛ ولی بهتر است از ناف تا زانو را هم بپوشاند.

پرسش شماره ۳۹۳۸۶

› بنده به دلایلی نمازهایم را نشسته می خوانم، می خواستم بدانم آیا می توانم قضای نمازهایم را هم نشسته بخوانم یا خیر؟

› اگر امید به بهبودی دارید بنا بر احتیاط واجب نشسته نماز قضا خواندن صحیح نیست؛ در غیر این صورت مانع ندارد.

پرسش شماره ۳۹۲۷۱

› استفاده دو مهر (مثلاً یکی پیشانی و یکی بینی یا هر دو برای پیشانی) در مساجد چیست؟ حکم استفاده در زمان هایی که کمبود مهر نیست؛ یعنی در زمان هایی که تعداد نفرات کم می باشند چیست؟

› ج۱) گذاشتن بینی بر چیزی که سجده بر آن صحیح است، استحباب دارد.
ج۲) اگر شخصی برای نماز بخواهد از دو مهر روی هم، استفاده کند چنانچه ارتفاع آن کمتر از چهار انگشت بسته باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۰۵۹

› ۱- کسی که با تیمم یا وضو یا غسل جبیره ای نماز می خواند، آیا می تواند برای نماز میت اجیر شود؟
۲- اگر در زمان قبول آن، قادر بوده و بعدا عاجز شده است وظیفه اش چیست؟ آیا حتما باید صبر کند تا قادر شود؟

› ج۱) بنا بر احتیاط واجب اجیر شدن کسی که با تیمم یا وضو وغسل جبیره نماز می خواند جایز نیست و آنچه به عهده میت است ساقط نمی شود.
ج۲) اگر در زمانی که قادر بوده اجیر شده است بنا بر احتیاط باید صبر کند تا قادر شود. البته اگر اجاره محدود به زمان خاص باشد و تا فرا رسیدن زمان، خوب نشود، اجاره منفسخ می شود.

پرسش شماره ۳۸۹۳۲

› فردی در رکعت دوم، موقع قنوت به امام جماعت اقتدا می کند؛ آیا باید با او قنوت بخواند؟ اگر عمداً یا سهواً نخواند، حکم نمازش چیست؟

› اگر مأموم در رکعت دوّم اقتدا کند، مستحب است قنوت را با امام بخواند و اگر نخواند نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۳۸۹۰۶

› اگر در نماز جماعت عمداً زودتر از امام جماعت به سجده رویم، گناه دارد؟

› گناه ندارد؛ منتها نماز فرادا می شود.

پرسش شماره ۳۸۸۷۰

› آیا در نماز جماعت بعد از سوره حمد امام، هنگامی که امام شروع به گفتن "بسم الله الرّحمن الرّحیم" برای سوره کرده است، مأموم می تواند ذکر "الحمد الله ربّ العالمین" را بگوید؟

› گفتن الحمدالله رب العالمین بعد از سوره حمد، مستحب و پس از آن نیز به قصد مطلق ذکر، بدون اشکال می باشد.

پرسش شماره ۳۸۲۶۴

› آیا در نمازهای مستحب، خواندن سوره بعد از حمد، مستحب است؟

› به طور کلی در نمازهای نافله، خواندن سوره واجب نیست، بلکه کافی است در هر رکعت سورهٔ حمد قرائت شود؛ هر چند

مستحب است سوره نیز قرائت شود.

پرسش شماره ۳۸۲۵۹

› کلاه گیسی که از موی طبیعی غیر مسلمان تهیه شده؛ آیا نماز خواندن با آن صحیح است؟

› اگر معلوم نباشد که موی کافر کتابی* است یا غیر کتابی، نجس محسوب نشده و نماز صحیح است؛ اما اگر بداند موی کافر غیر کتابی است، نماز باطل است.

---

* کافر کتابی هر کسی است که اعتقاد به یکی از ادیان الهی داشته و خود را از پیروان پیامبری از پیامبران الهی (علی نبیّنا و آله و علیهم السلام) بداند و معتقد به یکی از کتاب های الهی که بر انبیاء (ع) نازل شده، داشته باشد؛ مانند: یهود و نصاری.

پرسش شماره ۳۸۰۲۵

› حکم شنیدن آیه سجده دار از پخش زنده یا از رادیو فرقی دارد؟

› به طور کلی اگر انسان به آیه سجده ای که از رادیو یا تلویزیون یا ضبط صوت و مانند آن پخش می گردد، گوش دهد، سجده واجب می شود و فرقی بین پخش مستقیم و غیر مستقیم نیست.

پرسش شماره ۳۷۷۷۴

› شخصی به گمان این که امام در تشهد رکعت آخر است، اقتدا می کند و می نشیند، تا به ثواب جماعت برسد؛ ولی متوجه می شود که امام در تشهد رکعت دوم بوده؛ آیا می تواند نماز را به جماعت با امام ادامه دهد؟

› احتیاط واجب آن است که نمازش را به فرادا ادامه دهد.

پرسش شماره ۳۷۷۵۴

› آیا نماز قضا را می توان بصورت جماعت خواند؟

› اشکال ندارد؛ ولی اگر امام جماعت بخواهد نماز قضا بخواند، باید نماز قضاء یقینی باشد.

پرسش شماره ۳۷۷۳۲

› کسی که نمازش را نشسته می خواند و محتاج و نیازمند است، آیا می تواند نماز استیجاری گرفته و آن را نشسته بخواند؟

› به طور کلی کسی که برای قضای نماز میّت نایب می شود، نباید عذری داشته باشد؛ مثلاً کسی که نشسته نماز می خواند، نمی تواند برای نمازهای میّت اجیر شود.

پرسش شماره ۳۷۵۸۱

› خواندن یک سوره در هر دو رکعت نماز چه حکمی دارد؟ مثلاً آیا می تواند در هر دو رکعت بعد از حمد سوره کوثر را بخواند؟

› برای نمازگزار مکروه است سوره ای را که در رکعت اول خوانده، در رکعت دوم تکرار کند؛ ولی اگر سوره " قل هو الله احد" را در هر دو رکعت بخواند مکروه نیست.

پرسش شماره ۳۷۳۷۷

› در نمازهای یومیه، «بسم الله الرحمن الرحیم» حمد، و «بسم الله الرحمن الرحیم» سوره را با چه نیتی باید بگوییم؟ آیا واجب است اوّلی را به نیت جزئی از حمد بگوییم؛ و دوّمی را نباید به نیت جزئی از سوره به حساب آوریم؟

› در هر صورت «بسم الله» در غیر سورهٔ فاتحه، جزء سوره نیست. ولی بنا بر احتیاط واجب، در نماز باید یک سوره کامل با بسم الله خوانده شود؛ البته به نیت قرائت واجب در نماز، که بسم الله جزیی از آن است.

پرسش شماره ۳۷۲۰۸

› من دچار "ام اس" پیشرفته هستم و اندام تحتانی ام دچار فلج شده و زمین‌گیرم؛ لذا در طهارت مشکل دارم. از آن جایی که نماز تحت هیچ شرایط از انسان ساقط نیست، نماز را چگونه باید ادا کنم؟

› کسی که غیر از لباس نجس لباس دیگری ندارد و وقت تنگ است یا احتمال نمی دهد که لباس پاک پیدا کند، اگر به واسطه سرما یا عذر دیگر نمی تواند لباس را بیرون بیاورد، باید در همان لباس نماز بخواند و نمازش صحیح است. ولی چنانچه بتواند لباس را بیرون بیاورد، باید نماز را به دستوری که برای برهنگان گفته شد بجا آورد.

پرسش شماره ۳۷۱۳۲

› شکستن نماز واجب و مستحب، هنگام صدا کردن مادر چه حکمی دارد؟

› به طور کلی شکستن نماز واجب از روی اختیار، حرام است؛ مگر عذر عرفی مهمی باشد، که در اینصورت اشکال ندارد همچنین شکستن نماز مستحب، مطلقاً اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۶۸۷۲

› ۱. آیا کسی که سجده را بر روی صندلی انجام می دهد، باید سر انگشت شست را بر زمین بگذارد؟ یا از او ساقط است؟
۲. اگر باید بگذارد، ولی در نمازهای قبلی نگذاشته است، حکم نمازهای قبلی او چیست؟

› ج۱) در صورت امکان باید سر انگشت شست پا را بر زمین بگذارد.
ج۲) اگر جاهل قاصر* و با اعتقاد به صحّت بوده، نمازش صحیح است.

* جاهل قاصر کسی است که اصلاً متوجه جهل خود نیست و یا اگر متوجه است، راهی برای برطرف کردن جهل خود ندارد.

پرسش شماره ۳۶۶۸۶

› نماز خواندن در چه جاهایی کراهت دارد؟

› جاهایی که نماز خواندن در آن مکروه است عبارتند از: حمام، زمین نمکزار، مقابل انسان، مقابل دری که باز است؛ در جاده و خیابان و کوچه اگر برای کسانی که عبور می کنند زحمت نباشد؛ و چنانچه زحمت باشد حرام است ولی نماز باطل نیست. مقابل آتش و چراغ، در آشپزخانه و هر کجا که کوره آتش باشد؛ مقابل چاه و چاله ای که محل بول باشد؛ روبروی عکس و مجسمه چیزی که روح دارد؛ مگر آنکه روی آن پرده بکشند. در اطاقی که جنب در آن باشد؛ در جایی که عکس باشد اگر چه روبروی نمازگزار نباشد؛ مقابل قبر، روی قبر، بین دو قبر، در قبرستان.

پرسش شماره ۳۶۵۷۰

› در جایی که نماز جماعت برقرار است، اگر بخواهم نماز قضاء یا قضای احتیاطی بخوانم آیا اذان و اقامه اش ساقط می شود یا خیر؟

› ساقط است.

پرسش شماره ۳۶۵۴۶

› عدول از نماز ظهر به عصر در صورتی که متوجه شویم نماز ظهر را خوانده ایم، چه حکمی دارد؟

› صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۶۵۴۵

› اگر حین نماز، صدای قرائت قرآن از طریق نماز خواندن دیگری، یا شنیدن از رسانه ملی و ... شنیده شود، آیا نمازگزار باید سکوت کند و گوش دهد؟

› گوش کردن به آیات و سکوت، در فرض سؤال واجب نیست. ضمن اینکه اگر در بین نماز به قدری ساکت بماند که نگویند نماز می خواند، نمازش باطل می شود.

پرسش شماره ۳۶۵۰۳

› آیا می شود نماز غفیله را به نیت نافلهٔ مغرب خواند؟

› تداخل نماز غفیله در نافله مغرب (نیت هر دو در یک نماز) هم صحیح است.

پرسش شماره ۳۶۴۶۴

› شخصی نمازش را به صورت نشسته می خواند؛ چنانچه شک بین سه و چهار برایش پیش آید و یا در نماز دیگر شک بین دو و سه برایش پیش آید، نماز احتیاط این شخص چگونه است؟

› باید دو رکعت احتیاط نشسته بخواند.

پرسش شماره ۳۶۳۹۰

› آیا مسافر می تواند نماز ظهر و عصرش را با نماز ظهر امام جماعت بخواند؟ آیا این وقت مخصوص نماز ظهر نیست؟ آیا مسافر برای دو رکعت بعد در نمازهای چهار رکعتی، می تواند نماز قضای میت، یا قضای نمازهای سه یا چهار رکعتی بخواند؟

› در همه فروض نماز صحیح است.

پرسش شماره ۳۶۳۴۵

› بعضی می گویند در نماز در حال رکوع باید بین دو قدم را نگاه کرد، برخی می گویند در همه حال باید به مهر نگاه کرد. نگاه در حال رکوع باید چگونه باشد؟

› مستحب است مکلف در حال رکوع، بین دو قدم را نگاه کند.

پرسش شماره ۳۶۳۳۴

› اگر بعد از سجده و یا قبل از خواندن تشهد شک کنیم که آیا دو سجده بجا آورده ایم یا یکی، وظیفه چیست؟

› اگر قبل شروع به تشهد شک کنید، یک سجده دیگر بجای آورید اما اگر بعد از مشغول شدن به تشهد شک کنید، به شک خود اعتنا نکنید و بنا بگذارید که هر دو سجده را بجا آورده اید.

پرسش شماره ۳۶۲۷۶

› قرائت آیه هایی مثل «شَهِد اللهُ» یا «قُل اللهمّ» یا «لا إله إلا أنت سبحانک»... یا دعایی مانند: «افوّضُ أمری إلی اللهِ»...«لا حول و لا قوّة إلا باالله»... «سبحان الله بعدد ما خلق» در سجده و رکوع پس از ذکرهای واجب «سبحان ربی...» چه حکمی دارد؟

› قرائت قرآن در رکوع و سجده، مکروه است؛ اما اگر آیه ای که می خواند محتوای دعائی داشته باشد، و آن را به قصد دعا بخواند، نه به قصد قرائت قرآن، کراهت ندارد.

پرسش شماره ۳۶۲۱۹

› آیا کیفیت نشستن در تشهد به همان صورتی است که مردم در تشهد انجام می دهند؟ آیا می توان بنا به دلائلی مثلا (برای جلوگیری از باطل شدن وضو) به صورت چهار زانو هم نشست؟

› حالت خاصی برای نشستن هنگام تشهد معین نشده است؛ لذا به هر صورت که نشستن صدق کند، کافی است، اما مستحب است نمازگزار روی ران چپ بنشیند و روی پای راست را بر کف پای چپ قرار دهد.

پرسش شماره ۳۶۱۸۶

› آیا اقتدا در نماز جماعت، صف های دوم به بعد، دیدن صف جلو ملاک است؟

› به هر حال لازم است صف جلو - هر چند یک نفر- در همه حالات دیده شود.

پرسش شماره ۳۵۶۹۱

› آیا می شود در رکعت سوم نماز چهار رکعتی، یک بار تسبیحات اربعه را بگوییم، و در رکعت چهارم آن سه بار، و یا در رکعت سوم نماز سه بار و در رکعت چهارم آن، یک بار تسبیحات را بگوییم؟

› به طور کلی یک مرتبه گفتن تسبیحات اربعه در رکعت سوم و چهارم نمازهای چهار رکعتی کافی است، و فرقی بین رکعات در فرض سؤال نیست؛ هر چند احتیاط مستحب آن است که سه مرتبه گفته شود.

پرسش شماره ۳۵۶۱۴

› آیا بانوان باید قرائت نمازهای صبح، مغرب و عشاء را بلند بخوانند؟

› در نمازهای صبح، مغرب و عشا می توانند بلند یا آهسته بخوانند ولی اگر نامحرم صدایشان را می شنود، بهتر است آهسته بخوانند و تسبیحات اربعه در تمام نمازها باید آهسته خوانده شود.

پرسش شماره ۳۵۵۶۲

› اگر نمازگزار حین نماز به اشتباه سر را بچرخاند به گونه ای که اطراف را ببیند، آیا نماز باطل است؟

› به طور کلی، اگر عمداً همه صورت را به طرف راست یا چپ قبله برگرداند، نمازش باطل است، بلکه اگر سهواً هم صورت را به

این مقدار برگرداند احتیاط واجب آن است که نماز باطل است و دوباره بخواند و لازم نیست که نماز اول را تمام نماید، ولی اگر سر را کمی تکان دهد عمداً باشد یا اشتباهاً، نمازش باطل نمی‌شود.

پرسش شماره ۳۵۵۵۴

› نماز استیجاری که بلافاصله بعد از نماز جماعت خوانده شود، آیا اذان و اقامه ساقط می شود؟

› در فرض مذکور تا وقتی که صفها به هم نخورده و جمعیت متفرق نشده، اذان و اقامه ساقط می شود.

پرسش شماره ۳۵۵۵۲

› هنگام گفتن تکبیرة الاحرام آیا نگاه باید به جلو یا رو به مهر باشد؟

› واجب نیست؛ هرچند مستحب است به محل سجده (مهر) نگاه شود.

پرسش شماره ۳۵۵۱۶

› در مدرسه ای نماز جماعت برگزار می شود که سن اکثر مأمومین بین ده تا دوازده سال است. اگر فرد بالغی در صف سوم یا چهارم باشد و به امام اقتدا کند، آیا اتصال برقرار شده و نماز او درست است؟

› اگر واسطه اتصال در جماعت، کودک نابالغ باشد، چنان چه بدانند نماز او صحیح است، می توانند اقتدا کنند و به جماعت نماز بخوانند.

پرسش شماره ۳۵۵۰۶

› آیا برای پذیرفتن نماز استیجاری جدید، نداشتن نماز استیجاری از قبل شرط می باشد یا خیر؟

› شرط نمی باشد منتها اگر برای خواندن نماز استیجاری زمان تعیین شده باشد می بایست در همان زمان مشخص خوانده شود.

پرسش شماره ۳۵۴۶۶

› اگر نمازگزار دو سجده از دو رکعت را فراموش نماید، آیا لازم است هنگام قضا ترتیب بین آنها را مراعات کند؟

› باید بعد از نماز قضای هر دو سجده را انجام دهد و بنا بر احتیاط واجب سجده های سهوی که برای آنها لازم است نیز بجا آورد و لازم نیست معین کند که قضای کدام یک از آنها است.

پرسش شماره ۳۵۳۲۲

› تربّع در نماز به چه معناست؟ و آیا برای زنان مستحب است در حالت تشهد، تربّع کنند یا نه؟

› چهار زانو نشستن را تربّع می گویند؛ و برای زنان مستحب است هنگام نشستن چهار زانو بنشینند.

پرسش شماره ۳۵۲۱۳

› اگر نمازگزار در نماز از روی فراموشی سوره حمد را نخواند و بعد از نماز یادش بیاید که سوره حمد را نخوانده است، حکم چیست؟

› نماز صحیح است.

پرسش شماره ۳۵۱۷۸

› در صورتی که انسان در محلّی قصد عشره کند یا سی روز در جایی مردّد باشد یا در یکی از اماکن تخییر، حضور یابد؛ آیا نوافل یومیه را می‌شود خواند؟ به نیت اداء بخواند یا به قصد رجاء؟

› مکلف در محلّی که قصد عشره کرده یا پس از سی روز که در جایی مردّد مانده است و همچنین در اماکن تخییر (اگر بخواهد نماز را به صورت تمام بخواند)، می تواند نوافل یومیه را نیز به نیت اداء بخواند.

پرسش شماره ۳۵۱۵۸

› خواندن نماز به جماعت در وقت اداری با اجازه کارفرما، و احتمال آمدن ارباب رجوع و به تاخیر افتادن کار مردم، چه حکمی دارد؟

› با توجه به اهمیت خاص نمازهای یومیه و تأکید زیادی که بر اقامه نماز در اول وقت شده است و با توجه به فضیلت نماز جماعت، مناسب است مسئولین روشی را اتخاذ کنند که کارمندان بتوانند در خلال ساعات کار اداری نماز واجب را به طور جماعت در اول وقت و در کمترین زمان بخوانند، ولی باید به گونه ای مقدمات این کار را فراهم کنند که نماز جماعت در اول وقت بهانه و وسیله ای برای به تأخیر انداختن کارهای مراجعه کنندگان نشود.

پرسش شماره ۳۵۱۳۱

› آیا در وسط نماز می توان نیت را عوض کرد؟

› عدول از یک نماز به نماز دیگر جایز نیست؛ مگر در موارد خاص، که بعضی از آن موارد واجب و بعضی دیگر جایز است.
مواردی که عدول از یک نماز به نماز دیگر واجب است، عبارت است از:
۱. از نماز عصر به نماز ظهر؛ قبل از وقت مخصوص نماز عصر، در صورتی که بین نماز متوجه شود که نماز ظهر را نخوانده است.
۲. از نماز عشا به نماز مغرب؛ قبل از وقت مخصوص عشا؛ در صورتی که بین نماز عشا متوجه شود که نماز مغرب را نخوانده است و از محل عدول هم تجاوز نکرده باشد؛ یعنی قبل از رکوع رکعت چهارم باشد.
۳. از یک نماز قضا به نماز قضای دیگری که در ادای آنها ترتیب معتبر است؛ مانند نماز قضای ظهر و عصر یک روز که بر اثر فراموشی، قبل از انجام قضای نماز اول، به خواندن نماز دوم مشغول می شود.
در مواردی هم عدول جایز است و از آن جمله:
۱. در صورتی که شروع به نماز ادا کند و در بین آن یادش بیاید که نماز قضایی به گردنش هست که در این جا اگر محل عدول باقی باشد، مستحب است به نماز قضا عدول نماید، مگر آن که بترسد با عدول به نماز قضا وقت فضیلت نماز ادا فوت شود.
۲. عدول از نماز واجب به نماز مستحبی و این عدول در دو جا است: اول: در ظهر روز جمعه برای کسی که قرائت سورۀ جمعه را فراموش کند و سورۀ دیگری را بخواند و به نصف یا بیشتر از آن رسیده باشد (می تواند همان را با عدول، نافله قرار دهد). دوم: در جایی که شخص مشغول نماز باشد و نماز جماعت برپا شود و بترسد به جماعت نرسد، که در این صورت جایز است نمازش را نافله قرار دهد ودر دو رکعتی سلام دهد تا به جماعت برسد.

پرسش شماره ۳۴۷۱۹

› آیا جایز است نماز و دعا و دو خطبه نماز باران را پشت سر هم تکرار کنند؟

› نماز باران، مستحب مؤکد است و از حیث کیفیت و هیئت، درست مانند نماز عید فطر و قربان است و خطبۀ آن نیز پس از نماز می باشد. بهتر است که امام در این نماز، دو خطبه مثل نماز عید فطر و قربان بخواند و خطبه دومی را رجائاً بجا آورد؛ ضمناً هر خطبه مشتمل بر همان چیزهایی است که خطبۀ جمعه، مشتمل بر آن است یعنی: حمد و ثنای الهی و شهادتین و سفارش به تقویٰ و قرائت سورۀ کوتاه قرآن و نشستن امام بین دو خطبه.

پرسش شماره ۳۴۷۰۳

› اگر بین سلام نماز و قضای سجده کاری کند که برای آن، سجده سهو واجب می شود مثل آنکه سهوا حرف بزند، در این حالت آیا بین قضای سجده فراموش شده و سجده سهوی که بر اثر آن واجب شده و سجده سهوی که به خاطر حرف زدن واقع شده،

ترتیبی باید رعایت شود؟

› بعد از سلام باید بنا بر احتیاط واجب قضای سجده فراموش شده را انجام دهد؛ اگر در فاصله بین سلام نماز و قضای سجده، یکی از مبطلات نماز را انجام دهد، مانند اینکه روی از قبله برگرداند، باید قضای سجده را به جا آورد و نمازش صحیح است و سجده سهو لازم نیست.

پرسش شماره ۳۴۶۸۶

› اگر در سجدهٔ نماز به واسطهٔ جوش یا زخم، از پیشانی خون بیاید و مُهر نجس شود، وظیفه چیست؟

› در صورتی که به مقدار واجب سجده، مهر پاک باشد و قسمت غیر خونی پیشانی، روی قسمت پاک مهر قرار بگیرد و از طرفی مقدار مجموع خون در پیشانی هم کمتر از سر انگشت اشاره باشد؛ اشکالی ندارد و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۳۴۶۴۰

› شخصی در قنوت نماز از روی عمد، امّا بدون اطلاع به حکم شرعی، به معصوم (علیه السلام) سلام می داده؛ یعنی در قنوت می گفت: "السلام علیک یا أباصالح"؛ بعد از مطلع شدن از این که نماز را باطل می کند، ترک کرد. حالا حکم نمازهای قبلی این فرد چیست؟

› اگر جاهل قاصر بوده و با اعتقاد به صحت انجام داده، نماز صحیح است و بنا بر احتیاط، سجدهٔ سهو انجام شود.

پرسش شماره ۳۴۴۴۲

› به دلیل اشتباهی در نماز ظهر سجده سهو تعلق گرفت. آیا می‌توانم نماز عصر را به جا آورده و سپس سجده سهو نماز ظهر را

قضا کنم؟

› تأخیر عمدی در انجام سجده سهو جایز نیست؛ ولی در هر حال موجب بطلان نماز نمی‌شود.

پرسش شماره ۳۴۰۸۵

› ۱) این که گفته شده یکی از ارکان نماز قیام است، منظور از قیام چیست؟
۲) آیا بعد از رکوع، قیام کامل واجب است؟ (کامل یعنی به طور عادی بایستیم یا کمی از رکوع بلند شویم و قبل از ایستادن کامل به سجده برویم و یا از همان رکوع به سجده برویم؟)
۳) آیا واجب است قبل از سجده اول و بین دو سجده و بعد از سجده دوم کامل بنشینیم. حکم هر کدام از این حالات چیست؟

› ج۱و۲) قیام در موقع گفتن تکبیره الاحرام و قیام متصل به رکوع (قیام قبل از رکوع)رکن است. اما قیام هنگام قرائت و تسبیحات اربعه و همچنین قیام بعد از رکوع، واجب غیر رکنی است.
ج۳) باید بین دو سجده کامل نشسته تا بدن آرام شود، بعد به سجده دوم برود و بنا بر احتیاط واجب بعد از دو سجده باید کامل بنشیند.

پرسش شماره ۳۴۰۰۹

› ۱. آیا در صف اول می‌توان از هر جای صف، قبل از این که افرادی که به امام نزدیک‌تر هستند اقتدا کنند، به امام جماعت اقتدا کرد؟
۲. اگر یک فردی که در صف اول نماز جماعت است، در حالی که افراد نزدیک تر به امام جماعت هنوز اقتدا نکرده‌اند و حتی حالت تکبیر به خود نگرفته اند و یا مشغول امور دیگری از قبیل درست کردن مهر و مرتب کردن لباس و ... هستند، به امام اقتدا کند، افراد دیگری که از طریق او به امام متصل هستند نمازشان صحیح است؟

› ج۱) بعد از تکبیر امام اگر صف جلو یا افراد متصل به امام آماده نماز باشند و تکبیر گفتن آنان نزدیک باشد کسی که متصل به ایشان است، می‌تواند تکبیر بگوید ولی احتیاط مستحب آن است که صبر کند تا تکبیر صف جلو تمام شود.
ج۲) اگر افرادی که شما از طریق ایشان به امام متصل هستید آماده تکبیر نباشند یا فاصله شما با افراد متصل به امام بیش از یک گام باشد، نمی‌توانید اقتدا کنید و باید صبر کنید تا اتصال برقرار شود. ضمناً افراد دیگر هم اگر بدانند اتصال برقرار نیست، نباید اقتدا کنند.

پرسش شماره ۳۳۹۱۴

› آیا قطع کردن نماز مستحبی، حرام است؟

› قطع کردن نماز مستحبی، اشکال ندارد؛ اگر چه بهتر است بدون ضرورت قطع نشود.

پرسش شماره ۳۳۸۹۶

› گفتن جملاتی نظیر «أللهم ارزُقنی شفاعة الحسین (علیه السّلام)» در قنوت، یا سجده آخر، از این حیث که سلام ابتدایی به شمار می رود، و مخاطب نیز غیر خدا است، چه حکمی دارد؟ (مورد سؤال، «علیه السلام» است.)

› در مورد سؤال، عبارت «علیه السلام»، دعایی در حق امام حسین (ع) است؛ لذا چون ایشان مخاطب این دعا نیستند اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۳۳۸۴۲

› نماز ظهری که در روز جمعه خوانده شود ولی نماز جمعه نباشد، حمد و سوره آن باید بلند خوانده شود یا آرام؟ اگر جماعت باشد چه؟

› برای مردها بلند خواندن قرائت در نماز ظهر روز جمعه (چه فرادا بخواند و چه امام جماعت باشد) مستحب است؛ لکن احتیاطاً آهسته خواندن آن سزاوار نیست که ترک شود.

پرسش شماره ۳۳۷۱۲

› آیا خواندن نماز باران به صورت جماعت، مستحب است؟ به فرادا چطور؟ بیان فرمایید.

› اصل نماز باران به صورت جماعت است لکن خواندن آن به صورت فرادا به قصد رجاء، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۳۳۶۱۴

› گفتن ذکر کذلک الله و ربّی در قرائت نماز، فقط مخصوص سوره توحید است، یا بعد از هر سوره ای مستحب است؟

› مخصوص سوره توحید است.

پرسش شماره ۳۳۴۶۷

› آیا خانمها در نماز حتماً باید چادر داشته باشند؟

› بر زنان واجب است در نماز تمام بدن و موی خود را به غیر از صورت به مقداری که شستن آن در وضو واجب است و دست‌ها تا مچ و پاها تا مفصل ساق با پوششی که کاملًا بدن را می‌پوشاند، بپوشانند و در حضور نامحرم پاها را نیز باید بپوشانند.

پرسش شماره ۳۳۲۹۳

› کسی که مدتی در کما بوده، نسبت به نمازهایش چه وظیفه ای دارد؟

› اگر مکلف در تمام وقت نماز بی هوش باشد، قضای آن واجب نیست؛ مگر این که بی هوشی به اختیار خودش باشد، که بنا بر احتیاط واجب باید قضای نماز را به جا آورد.

پرسش شماره ۳۲۹۱۹

› ۱. در حال قیام و خواندن حمد و سوره اگر گوشی همراه، زنگ بخورد؛ آیا می توان نشست و گوشی را خاموش کرد و سپس ایستاد و نماز را ادامه داد؟
۲. آیا برای قیام اضافه، سجده سهو واجب می شود؟

› جاو۲) اگر صورت نماز به هم نخورد، اشکال ندارد و سجدۀ سهو هم لازم نیست.

پرسش شماره ۳۲۷۸۹

› نمازگزاری که می‌تواند قضای قنوت فراموش شده را بعد از نماز به جا آورد، آیا باید در حالت ایستاده قضای قنوت را انجام دهد یا نشسته؟

› در مورد سؤال، بهتر است که نشسته و رو به قبله، قضای قنوت را به جا آورد.

پرسش شماره ۳۲۷۳۰

› اگر نمازگزار بین سلام نماز و قضای سجده فراموش شده، کاری کند که اگر عمداً یا سهواً در نماز اتفاق بیفتد، نماز باطل می شود؛ آیا باید دوباره نماز را به جا آورد؟

› در فرض سؤال نماز خوانده شده صحیح است و تکرار آن لازم نیست.

پرسش شماره ۳۲۶۷۱

› آیا نماز جمعه با حضور امام و سه مرد و دو زن منعقد می گردد؟ با حضور امام و چهار مرد چطور؟

› نماز جمعه حداقل با پنج مرد که یکی از آنها امام جمعه باشد، منعقد می شود.

پرسش شماره ۳۲۶۶۲

› در مناطقی که زلزله می آید ممکن است در یک روز چندین زمین لرزه اتفاق بیفتد. با توجه به وجوب نماز آیات، آیا باید برای هر زمین لرزه یک نماز مجزا خوانده شود؟ اگر کسی نماز آیات را نخوانده و چندین زمین لرزه هم اتفاق افتاده، آیا باید برای هر کدام بصورت مجزا نماز بخواند یا با خواندن یک نماز آیات برای همه این زمین لرزه ها که با فاصله کم از هم رخ داده به وظیفه خود عمل کرده است؟

› هر زلزله ای، چه شدید و چه خفیف، اگر حس شود و هر کدام زلزلهٔ مستقلی محسوب شود، برای هر کدام از آنها باید نماز آیات جداگانه ای خوانده شود.

پرسش شماره ۳۲۶۵۱

› آیا خواندن نماز مستحبی برای شخص زنده، جایز است؟

› انجام نمازهای مستحبی به نیابت از افراد زنده جائز است.

پرسش شماره ۳۲۵۰۷

› اگر نماز مغرب را تا نیمه شب به تأخیر بیاندازیم، آیا نماز، قضا می‌شود؟

› پایان وقت ادای نماز عشاء، نیمه شب شرعی است؛ و پایان وقت ادای نماز مغرب تا هنگامی که فقط به قدر نماز عشا تا نیمه شب مانده است. بله، اگر کسی تا این زمان نمازش را نخوانده بود، تا قبل از اذان صبح باید نماز را بدون نیت قضاء و اداء بخواند.

پرسش شماره ۳۲۵۰۴

› استفتایی دیدم درباره این که نماز ظهر و عصری که با هم خوانده می شود، اگر برای نماز اول، اذان و اقامه گفته اند، برای نماز دوم، اذان ساقط است. حال اگر نافلهٔ عصر بین دو نماز خوانده شود یا دعاهایی که تقریباً چهار یا پنج دقیقه طول می کشد، آیا اذان نماز دوم، ساقط می شود؟

› با انجام نافلهٔ عصر، بین نماز ظهر و عصر، فاصله ایجاد شده و اذان ساقط نیست. اما در مورد انجام تعقیبات، اگر فاصله کم باشد، اذان ساقط است.

پرسش شماره ۳۲۴۷۷

› آیا می توان در مواقع ضروری در حین نماز خواندن، نماز را شکست یا متوقف کرد؟

› به طور کلی برای جلوگیری از مخاطرات جانی و مالی که قابل توجه و اهتمام نمازگزار است، شکستن نماز جایز است.

پرسش شماره ۳۲۲۳۹

› می‌دانم که نماز آیات برای زلزله و رعد و برق و مانند اینها واجب فوری است. اگر کسی تا یک هفته نخواند، هر وقت یادش آمد یا عالم به مسأله شد، آیا واجب فوری است یا می‌تواند چند روز به تأخیر بیندازد؟

› هنگامی که زلزله، رعد و برق و مانند آن، (که مدت زمان وقوعش کم است) اتفاق می افتد، بنا بر احتیاط مکلف باید فوراً نماز آیات بخواند و اگر تأخیر بیاندازد، باید آن را تا آخر عمر بدون قصد اداء و قضا (قصد ما فی الذمه) به جا آورد.

پرسش شماره ۳۲۲۲۵

› اگر در حال قیام شک کنم که رکوع انجام دادم یا نه تکلیفم چیست؟

› باید رکوع کنید؛ اما اگر به سمت سجده رفته باشید نباید اعتنا کنید.

پرسش شماره ۳۲۲۱۵

› بعد از رکعت سوم در نماز ظهر، اشتباهاً تشهد خواندم. وظیفه چیست؟

› اشکال ندارد و لطمه ای به صحت نماز نمی زند؛ البته بنا بر احتیاط مستحب، سجده سهو انجام دهید.

پرسش شماره ۳۲۱۹۵

› حکم به دست کردن انگشتری که نگین آن از "حدید" است، در نماز و غیر نماز چیست؟

› به دست کردن آن اشکالی ندارد.
توجه داشته باشید همراه داشتن آهن آشکار در نماز مکروه است.

پرسش شماره ۳۲۱۰۳

› اگر کسی نداند که سجده ی سهو بر او واجب است یا خیر، وظیفه اش چیست؟

› در فرض سؤال، سجده سهو واجب نیست.

پرسش شماره ۳۲۰۷۳

› سجده بر قسمت برجسته ی مُهر، چه حکمی دارد؟

› اگر به مقدار لازم ـ سر انگشت ـ پیشانی با مُهر تماس داشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۰۶۲

› ۱. آیا رعایت کردن تشدید در تلفظ حروف در نماز، واجب است؟
۲. در اذکاری که با قصد ذکر مطلق می گوییم، چطور؟

› جا و۲) در قرائت و اذکار واجب، باید تشدید رعایت شود؛ اما در قنوت و اذکار مستحبی در صورتی که معنا تغییر نکند و نیز از جهت ماده و اعراب، غلط فاحش نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۰۳۱

› در نماز جمعه در صورتی که برای امام بعد از خطبه ها کار فوری پیش بیاید، آیا جایز است شخص دیگری امامت نماز را بر عهده بگیرد؟

› خیر؛ باید نماز ظهر خوانده شود.

پرسش شماره ۳۲۰۰۹

› اگر انسان برای عمل جراحی به پزشک مراجعه کند و پزشک او را بیهوش نماید، در این صورت حکم نمازهای او که در حالت بیهوشی نخوانده چیست؟

› در فرض مذکور بنا بر احتیاط واجب، قضا لازم است.

پرسش شماره ۳۲۰۰۳

› آیا می توان در نماز آیات به امام جماعتی که طبق فتوای مرجع خود «بسملة» را جزء سوره و یک آیه مستقل در نظر می‌گیرد و در تقسیمات نماز آیات، این بخش را جزئی مجزا قرار می‌دهد، اقتدا کرد؟ آیا نماز خواندن به همراه این جماعت، مکفی است؟

› در فرض سؤال، اقتدا بنا بر احتیاط، مُجزی نیست؛ مگر در این مسئله با رعایت الأعلم فالأعلم، به مرجع تقلید دیگری، رجوع نماید.

پرسش شماره ۳۱۹۷۷

› ۱. در نماز احتیاط باید کدام اذکار را (تکبیرة الاحرام، حمد، ذکر رکوع و سجود، تشهد، سلام و...) با صدای آهسته بخوانیم؟
۲. آیا سلام را در این نماز باید کامل بخوانیم؟ (سه سلام) یا فقط یک سلام آخر را؟

› ج۱) احتیاط واجب آن است که سوره ی حمد (حتی «بسم الله الرحمن الرحیم») در نماز احتیاط، آهسته خوانده شود.
ج۲) سلام آخر کفایت می کند.

پرسش شماره ۳۱۹۵۷

› آیا می‌توان در رکوع یا سجود، دعای سلامتی امام زمان (علیه السلام) را خواند؟

› علاوه بر ذکر واجب رکوع یا سجده، خواندن این دعا اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۹۲۷

› از آنجا که نمازگزار احتمال نمی‌دهد بیش از یک درهم خون روی لباسش باشد، با آن نماز می خواند؛ سپس متوجه می شود که خون بیشتر بوده است. آیا باید نماز را دوباره بخواند؟

› در فرض سؤال، نماز صحیح است و نیاز به اعاده ندارد.

پرسش شماره ۳۱۸۹۲

› ۱) به جماعت خواندن نماز عیدین به چه نیتی باید باشد؟ (استحباب یا رجاء)
۲) اگر کسی حمد و سوره و چیزهای دیگر نماز را به خوبی نمی‌داند، آیا شرکت او در نماز جماعت، واجب است؟

› ج۱) خواندن نماز عیدین به جماعت (بر خلاف سایر نمازهای مستحبی) و به نیت استحباب اشکال ندارد.
ج۲) انسان باید نماز را یاد بگیرد که غلط نخواند. اما کسی که به هیچ گونه نمی‌تواند آن را صحیح یاد بگیرد، باید هر طور که می‌تواند بخواند و احتیاط مستحب آن است که نماز را به جماعت به جا آورد؛ ولی کسی که حمد و سوره و چیزهای دیگر نماز را به خوبی نمی‌داند و می تواند یاد بگیرد؛ چنان چه وقت نماز وسعت دارد، باید یاد بگیرد و اگر وقت تنگ است، بنابر احتیاط واجب در صورتی که ممکن باشد، باید نمازش را به جماعت بخواند.

پرسش شماره ۳۱۸۵۳

› یک رکعت نماز احتیاط ایستاده، یا دو رکعت نشسته، به چه شکل خوانده می شود؟ آیا تفاوتی دارد که کدام را انتخاب کنیم؟

› ج۱) کسی که یک رکعت نماز احتیاط بر او واجب شده، بعد از سلام نماز باید فوراً نیت نماز احتیاط کند و تکبیر بگوید و حمد را بخواند و به رکوع رود و دو سجده نماید. و بعد تشهد و سلام نماز بخواند. ولی اگر بخواهد همین نماز را نشسته بخواند ،بعد از سلام نماز، در حالی که نشسته است باید فوراً نیت نماز احتیاط کند و تکبیر بگوید و حمد را بخواند و رکوع نشسته انجام دهد و بعد دو سجده انجام دهد و بعد از سجده، دوباره حمد را نشسته بخواند و همان رکعت اول رکوع و سجده ها را انجام دهد و بعد تشهد و سلام نماز را بخواند؛ البته نماز احتیاط، سوره و قنوت ندارد و نیّت آن نباید به زبان آورده شود و احتیاط واجب آن است که سورة حمد حتی «بسم اللّه الرحمن الرحیم» آهسته خوانده شود.
ج۲) موارد مختلف است.

پرسش شماره ۳۱۸۴۵

› آیا سجده بر روی سرامیک، صحیح است؟

› سجده بر کاشی و سرامیک اگر روی آنها را چیزی مثل رنگ و لعاب پوشانده باشد، صحیح نیست.

پرسش شماره ۳۱۸۴۰

› چند وقتی است که شروع به خواندن نمازهای قضای دوران نوجوانی کرده ام. آیا برای خواندن نمازهای آیاتی که قضا شده است، باید نوع آن را هم نیت کنم که مثلاً برای ماه گرفتگی است یا زلزله؟

› گفتن موجِب و نوع نماز در نیت نماز آیات لازم نیست؛ ولیکن نماز آیات بابت ماه و خورشید گرفتگی، به نیت قضا می باشد ولی در غیر آن دو، به نیت مافی الذمه است.

پرسش شماره ۳۱۸۲۵

› اگر کسی که در رکعت سوّم امام، می‌خواهد به جماعت بپیوندد، یقین دارد که فقط فرصت قرائت حمد را دارد و اگر سوره را بخواند، رکوع امام را درک نمی کند؛ با این حال، آیا می تواند اقتدا کند؟ یا باید تا به رکوع رفتن امام، صبر کند؟

› در فرض سؤال می تواند همان وقت، اقتدا کند و فقط حمد را بخواند و با امام به رکوع رود. اما اگر مأموم بداند که اگر اقتدا کند حتی فرصت خواندن کامل سوره حمد را ندارد و به رکوع امام نمی رسد، بنابر احتیاط واجب باید صبر کند تا امام به رکوع رود، آنگاه اقتدا کند.

پرسش شماره ۳۱۷۳۶

› آیا به محض شنیدن صدای اذان صبح، می توان نماز صبح را خواند، یا بایستی برای مدت زمان معینی صبر نمود؟ اگر نیاز می باشد که مدت زمانی سپری شود، این مدت زمان چقدر می باشد؟

› با توجه به اینکه تشخیص دقیق طلوع فجر سخت است، برای رعایت احتیاط، حدود ده دقیقه بعد از شروع اذان از رسانه‌ها، نماز صبح خوانده شود.

پرسش شماره ۳۱۷۱۲

› اگر کسی در نماز جماعت، به همراه شخص دیگری، وسط نماز جماعت برسند و کنار یکدیگر به جماعت وصل شوند؛ هنگامی که نماز جماعت تمام شد و نماز آن دو شخص باقی است؛ آیا صحیح است که یکی از آن دو نفر، مُهرش را عقب تر ببرد و به آن دیگری اقتدا کند؟

› اقتدای مذکور، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۶۵۰

› آیا کسی که نماز قضا بر عهده دارد، می تواند نماز حاجت یا نماز مستحبی بخواند؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۶۳۹

› اگر در نماز جماعت، امام موقع خواندن سوره، آیه ای را نخواند و مأموم متوجه شود، وظیفه مأموم چیست؟

› در فرض سؤال، به نحوی به امام تذکر داده شود، که امام اشتباه خود را تصحیح کند؛ و اگر امکان آن نبود یا امام، اشتباه خود را تصحیح نکرد، مأموم باید نیت فرادا نموده و بقیه نماز را به صورت صحیح و فرادا بخواند.

پرسش شماره ۳۱۵۹۹

› آیا می شود به امام جماعتی که در امام زاده یا مسجدی که ما نمی شناسیم، نماز می خواند، اقتدا کرد؟

› در صحت اقتدا، احراز عدالت و شروط دیگر امام جماعت شرط است و از هر راهی که اطمینان به عدالت حاصل شود، اگر چه با اقتدای عده ای از اهل بصیرت و صلاح باشد کافی است، بلکه حسن ظاهر نیز کفایت می کند.

پرسش شماره ۳۱۵۱۵

› اینکه بلافاصله بعد از هر نماز واجب در سجده می گویند: شکراً الله یا شکراً شکراً، کدام درست است؟

› در سجدهٔ شکر، همین اندازه که انسان پیشانی را به قصد شکر بر زمین بگذارد، کافی است، بهتر است صد مرتبه یا سه مرتبه یا یک مرتبه شکرا لله، یا شکراً، یا عفواً بگوید.

پرسش شماره ۳۱۵۰۶

› در شکهایی که نماز را باطل می کند، آیا باید نماز را قطع کنیم، یا اینکه باید نماز را با تشهد و سلام به پایان برسانیم؟

› اگر یکی از شک هایی که نماز را باطل می کند، برای نمازگزار پیش آید، بنابر احتیاط نمی تواند بلافاصله نماز را رها کند؛ بلکه باید قدری فکر کند تا شک پابرجا شود (یعنی یقین یا گمان به یک طرف پیدا نکند) آنگاه می تواند نماز را رها و قطع کند.

پرسش شماره ۳۱۴۹۹

› شعارهایی که نمازگزاران در تائید سخنان ائمه جمعه محترم گفته می شود با توجه به اینکه خطبه ها جزئی از نماز هستند، تا چه حد جایز می باشد و چه حکمی دارد؟

› شعار نمازگزاران خللی به صحت نماز جمعه نمی زند.

پرسش شماره ۳۱۴۷۲

› این جانب با اجازه امام خامنه ای حفظه الله، مقلد امام خمینی رحمه الله هستم.
گفته اند صفوف نماز جماعت باید طوری باشد که افراد صف اول نماز جماعت بتوانند امام جماعت را ببینند. در مسجد ما صف های نماز طوری است که نفر آخر صف اول، امام جماعت را وقتی در حال قیام و رکوع است، می تواند ببیند؛ اما وقتی که امام جماعت به سجده رفت، نمی تواند او را ببیند. آیا این صف ها اشکال دارد و باید اصلاح شود؟
اگر اشکال دارد، آیا می شود در این مسأله به یکی دیگر از مراجع رجوع کرد؟

› اگر در حال نشسته، امام را می بیند و فقط در سجده امام را نمی بیند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۴۲۶

› حکم این که طلاب و روحانیون برای نماز خواندن، پول دریافت می کنند، چیست؟

› پول گرفتن امام جماعت برای مقدّمات حضور در جماعت و یا برای نماز جماعت، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۳۱۳۷۷

› آیا جمع بین نماز غفیله و نافله مغرب، جایز است؟

› بله، صحیح است.

پرسش شماره ۳۱۳۱۸

› در نماز جماعت چهار رکعتی، اگر یک رکعت از جماعت، عقب باشیم و امام جماعت، مشغول خواندن تسبیحات اربعه باشد؛ ما شروع به خواندن حمد می کنیم ولی نمی دانیم که با خواندن سوره به رکوع امام می رسیم یا خیر؛ آیا خواندن سوره لازم است؟

› بنابر احتیاط واجب باید سوره را بخوانید؛ مگر خوف نرسیدن به رکوع امام را داشته باشد.

پرسش شماره ۳۱۳۰۵

› من در نماز آیات بعد از حمد، اشتباهاً سوره توحید را تا تقریباً تا نیمه خواندم؛ و بعد که متوجه شدم، دوباره آیه اول سوره قدر را خوانده و نماز را ادامه دادم. با توجه به این که می گویند سوره توحید را نباید رها کرد، آیا نماز من مشکلی دارد؟

› اگر سایر شرایط نماز آیات رعایت شده، نمازتان صحیح است.

پرسش شماره ۳۱۲۹۶

› اگر در منزل هستیم و در نماز جمعه شرکت نکرده ایم، آیا باز هم استحباب دارد نماز ظهر جمعه بلند قرائت شود؟

› برای مردها بلند خواندن قرائت در نماز ظهر روز جمعه، مستحب است؛ لکن سزاوار نیست که احتیاطاً آهسته خواندن آن ترک شود.

پرسش شماره ۳۱۲۷۵

› اگر شخصی دندانش را بکشد و خون ریزی آن تا روز بعد ادامه داشته باشد:
۱. نماز خواندنش چه حکمی دارد؟
۲. بلعیدن خونابه چه حکمی دارد؟

› ج۱) تطهیر داخل دهان برای نماز، لازم نیست و اگر لب ها نجس شده، شستن ظاهر آن کافی است.
ج۲) اگر در آب دهان، مستهلک نشده باشد؛ بلعیدن آن جائز نیست.

پرسش شماره ۳۱۱۸۶

› اگر مُهر نماز، به مُرور تیره و یا سیاه شوند، آیا سجده بر روی آن صحیح است؟

› مُهری که سیاه شده، اگر جِرمی که مانع رسیدن پیشانی به مهر است روی آن نباشد؛ اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۱۶۴

› آیا می شود نوافل ظهر و عصر روز جمعه را پیش از ظهر و هنگام صبح خواند؟ اگر می شود به چه نیتی باید بخوانیم؟

› در روز جمعه، خواندن نافله های ظهر و عصر، پیش از آن که ظهر شود، اشکال ندارد؛ بلکه در روز جمعه چهار رکعت به نافله های ظهر و عصر، افزوده شده و بیست رکعت می شود؛ و به نیت نافله خوانده می شود.

پرسش شماره ۳۱۱۵۹

› در تسبیحات اربعه، آیا آخر ذکرها را باید ساکن کرد یا نه؟ مثلاً باید «سبحان اللهِ والحمداللهِ و لا اله اللهُ واللهُ اکبرُ» گفت؟ یا «سبحان اللهْ والحمداللهْ ولا اله اللهْ واللهْ اکبرْ»؟

› تفاوتی نمی کند؛ البته احتیاط مستحب آن است که در نماز، وقف به حرکت و وصل به سکون ننماید.

پرسش شماره ۳۱۱۵۰

› به زمین گذاشتن بینی در هنگام سجده در نماز چه حکمی دارد؟

› اشکالی ندارد؛ بلکه در سجده مستحب است نمازگزار بینی خود را بر چیزی که سجده بر آن صحیح است، بگذارد.

پرسش شماره ۳۱۱۴۹

› ناخن شست پای من، شکسته و خونریزی دارد؛ لذا آن را پانسمان کرده ام و در سجده با زمین اتصال ندارد، آیا نمازم مشکلی دارد؟

› اگر شست پا را با وجود پانسمان، روی زمین بگذارید، نماز صحیح است.

پرسش شماره ۳۱۰۷۱

› اگر دیر به نماز جماعت برسیم آیا می توانیم با گفتن «یا الله یا الله»، امام جماعت را در رکوع نگه داریم؟ آیا مزاحمت برای مردم محسوب می شود؟

› اگر امام در رکوع بفهمد کسی تازه رسیده و می خواهد اقتدا کند، مستحب است رکوع را دو برابر همیشه طول بدهد و صرف مورد سؤال ایرادی ندارد.

پرسش شماره ۳۰۹۴۸

› اگر در نماز آیات، رکعت اول را به یک روش؛ و رکعت دوم را به روشی دیگر که برای این نماز آمده بخوانیم،حکمش چیست؟ مثلاً در رکعت اول، سوره توحید را به پنج قسمت، تقسیم کنیم و در رکعت دوم، سوره توحید را پنج مرتبه بخوانیم؟

› نماز صحیح است؛ البته توجه داشته باشید که اگر بخواهید تمام سوره را بخوانید، باید همراه با حمد باشد؛ یعنی پنج مرتبه حمد و سوره را با هم بخوانید.

پرسش شماره ۳۰۷۸۰

› اگر بدون عذر، به نماز جمعه نرویم، آیا منافق شده ایم؛ و گناه کرده ایم؟

› هر چند نماز جمعه در عصر حاضر، واجب تخییری است و ترک آن حرام نیست؛ اما احتیاط مستحب آن است که در این زمان که حکومت عدل اسلامی در ایران برقرار است حتی المقدور نماز جمعه ترک نشود. بنا بر این با توجه به فوائد و آثار شرکت در آن، سزاوار نیست که مؤمنین خود را از برکات حضور در این نماز، محروم سازند.

پرسش شماره ۳۰۷۶۰

› آیا گذاشتن دو مهر روی همدیگر در مساجد جایز است؟

› استفاده به نحو متعارف، بلامانع است.

پرسش شماره ۳۰۶۸۱

› آیا می توان در رکعت اول نماز، بعد از خواندن سوره توحید، «کذالک الله ربی» گفت و بعد به رکوع رفت؟ یا می توان در نماز وتر بعد از اتمام سوره توحید «کذالک الله ربی» گفت و بعد سوره فلق را خواند؟

› مستحب است نمازگزار بعد از خواندن سوره "قل هو الله احد"، یک یا دو یا سه مرتبه، "کذلک الله ربی" یا سه مرتبه"کذلک الله ربنا" بگوید و فرقی در موارد مذکور نیست.

پرسش شماره ۳۰۵۶۲

› اگر امام جماعت در خانه، جلوی نامحرم مانند خواهر زن، زن عمو و غیره، پیراهن آستین کوتاه، به تن داشته باشد، آیا از عدالت خارج می شود؟ آیا می توان به او اقتدا کرد؟

› صرف مورد مذکور، موجب سقوط از عدالت، و عدم اقتدا نیست. به طور کلی، پوشیدن پیراهن آستین کوتاه برای مرد، اگر مفسده ای نداشته باشد، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۲۹۸۸۰

› اگر زنی چادر بدن نما بپوشد، و چراغ اتاق روشن باشد، و بدن از زیر چادر پیدا شود، طبیعتاً نماز اشکال پیدا می کند؛ حالا اگر چراغ را خاموش کند، آیا می تواند با همان چادر نماز بخواند؟

› اگر عرفاً چادر، بدن نما است و پوشش زیر چادر هم کامل نیست، نماز با آن، حتی در صورت خاموش کردن چراغ، صحیح نمی‌باشد.
همچنین اگر نازکی چادر به حدّی باشد که سایه بدن یا موها از پشت چادر مشخص باشد بنابراحتیاط واجب باید آن را نیز بپوشاند.

پرسش شماره ۲۹۳۸۶

› اگر پسر بزرگ تر بخواهد برای ادای نماز و روزه قضای پدر و مادر اجیر بگیرد، اجرت نماز استیجاری به عهده کیست؟ آیا فرزندان دیگر می‌توانند در پرداخت اجرت مشارکت کنند؟

› در فرض مرقوم، قضای نماز و روزه ای که به عهده پدر است، در هر حالی بر پسر بزرگتر واجب است، و همچنین بنا بر احتیاط واجب نماز و روزه قضای مادر هم بر او واجب است که می تواند از مال خود برای آنها اجیر بگیرد و بر سایر ورثه چیزی واجب نیست. البته در صورتی که میّت وصیت به اجیر گرفتن از ثلث ترکه اش کرده باشد و ثلث ترکه هم برای انجام همه نماز و روزه های او کفایت کند در این صورت ثلث ترکه باید برای آن مصرف شود.

پرسش شماره ۲۹۲۴۵

› آیا بنده و همسرم، می توانیم نماز جماعت دو نفره در منزل بخوانیم؟ شرایط امام و مأموم و محل ایستادن امام و مأموم، کجا است؟

› با وجود شرایط امامت در شوهر، اقتدای همسرش به او به صورت جماعت دو نفره جایز است. از جمله شرایط، این است که امام جماعت باید عاقل، عادل، شیعهٔ دوازده امامی، حلال زاده و بنابر احتیاط بالغ باشد و نماز را صحیح بخواند.
نسبت به نحوه ایستادن در نماز جماعت، علاوه بر اینکه بنا بر احتیاط واجب باید بین زن و مرد حداقل یک وجب فاصله باشد، شرایط زیر نیز باید مراعات شود:
۱. مأموم جلوتر از امام نایستد و احتیاط واجب آن است کمی عقب تر بایستد.
۲. مکان امام از مکان مأموم بالاتر نباشد، البته اختلاف کم (کمتر از یک وجب) اشکال ندارد.

۳. فاصلة میان امام و مأموم، زیاد نباشد.

پرسش شماره ۲۸۸۲۵

› س۱. آیا استفاده از کلاه یا شال گردنی که از پوست حیواناتی مثل سمور یا روباه و یا راسو درست شده اند، اشکال دارد؟
س۲. در مورد نماز چه؟ مثلاً اگر مویی از آن پوست، بر روی لباس باشد و ما نماز بخوانیم، حکم آن چیست؟

› استفاده از آن ها، فی نفسه اشکال ندارد؛ ولی نماز با آن ها صحیح نیست.

پرسش شماره ۲۸۳۱۱

› برای سجده بر مُهر، اگر کسی تمام پیشانی اش سوخته باشد، باید بر چه چیزی سجده کند؟

› در فرض مذکور، که امکان سجده با دو طرف پیشانی هم امکان ندارد، باید با چانه سجده نماید.

پرسش شماره ۲۸۲۰۲

› خواندن نماز آیات برای کسی که در موقع وقوع زلزله و یا سایر وقایع، مثل خورشید گرفتگی و غیره، حائض است، آیا بعد از پاک شدن، واجب است بخواند؟ نیت آن چگونه است؟

› در نمازهای آیات موقّته، مانند خسوف و کسوف اگر در تمام وقت حائض باشد و آیاتِ غیر موقّته، مانند زلزله - چه اداء و چه قضا - واجب نیست.

پرسش شماره ۲۸۰۷۲

› آیا پر حیوانات حرام گوشت، اگر روی لباس باشد، برای نماز اشکال دارد؟

› اگر پَر پرنده حرام گوشت بر لباس یا بدن نماز گزار باشد، نماز باطل است.

پرسش شماره ۲۷۰۵۶

› آیا مرد می تواند نمازهای قضای زن را بخواند؟ یا زن می تواند نمازهای قضای مرد را بخواند؟

› مرد برای نماز قضای میت زن، و زن برای نماز قضای میت مرد، می تواند اجیر شود یا تبرعاً بخواند و در بلند خواندن و آهسته خواندن نماز و شرایط آن، باید به تکلیف خود عمل نماید.

پرسش شماره ۲۷۰۵۲

› من بیماری هموروئید دارم. و هر روز لباس زیرم نجس می شود. با توجه به این که ظهر سر کار هستم؛ آیا می توانم نماز ظهر را با لباس زیر نجس بخوانم؟

› اگر تا آخر وقت نماز، امکان تطهیر بدن و لباس وجود داشته باشد، باید با بدن و لباس پاک، نماز بخوانید.

پرسش شماره ۲۶۶۲۱

› آیا بلند خواندن قنوت در نمازها، مستحب است؟ اگر چنین است، آیا این استحباب برای مأمومین نماز جماعت هم ثابت است؟

› مستحب است نمازگزار قنوت را بلند بخواند، ولی برای کسی که نماز را به جماعت می خواند، اگر امام جماعت صدای او را بشنود، بلند خواندن قنوت مستحب نیست.

پرسش شماره ۲۶۶۰۵

› اگر شخصی یک سال نماز استیجاری از کسی گرفته و قبول کرده که یک ساله تمامش کند، ولی بر اثر سهل انگاری موفق به خواندن یک سال نماز نشده است:
۱- آیا این فرد به خاطر این که طبق قرارداد اجاره، عمل نکرده؛ مرتکب معصیت (حرام شرعی) شده است؟
۲- وظیفه او نسبت به باقی نمازها و باقی پول دریافتی چیست؟ (از قبل پول یک سال را کامل دریافت کرده است)

› ج۱) در فرض مذکور، مرتکب معصیت شده است.
ج۲) اگر برای اجیر، وقت و مدّتی معیّن شود و اجیر قسمتی از عمل یا تمام آن را در آن مدّت انجام ندهد، حق ندارد بعد از آن مدّت، آن را انجام دهد مگر آن که از مستأجر اذن بگیرد و اگر (بدون اذن گرفتن) انجام دهد، مانند شخص تبرّع کننده مستحقّ اجرت نمی‌شود؛ ولی اگر قرارداد انجام عمل در وقت معیّن به عنوان شرط زائدی (مثل در ضمن عقد اجاره) بوده است (که اجیر عمل را انجام دهد و علاوه بر آن شرطی هم داشته که انجام آن در مدّت معیّنی باشد) اجیر اگر تخلّف کند (و بعد از آن مدّت انجام دهد) مستحقّ همان اجرتی که معین شده می‌شود و (در همین مورد) اجیرکننده حق فسخ کردن اجاره را به خاطر تخلّف شرط دارد؛ پس اگر فسخ نماید، اجرتی را که اجیر گرفته، پس می‌گیرد و اجیر استحقاق اجرة المثل را دارد.

پرسش شماره ۲۶۵۲۰

› مقدار نقص عضو مجاز برای امام جماعت، چه قدر است؟
مثلاً اگر دست شخص از مچ قطع شده باشد؛ و در سجده مچ خود را بر زمین بگذارد، جماعت وی صحیح است؟

› در مثل قطع کامل دست یا پا یا فلج آن‌ها، امامت، محل اشکال است.

پرسش شماره ۲۶۴۶۰

› نحوه گفتن حروف یک کلمه در نماز و همچنین کلمات یک آیه چگونه باید باشد؟

› یکی از واجبات قرائت، موالات در آیات و کلمات و اذکار است؛ یعنی به طوری ادا کند که عرفاً پشت سر بودن صدق نماید. بنا بر این چنان چه عمداً موالات را ترک کند، اگر عدم موالات، باعث محو صورت کلمه شود و جبران آن موجب زیادی گردد، نماز باطل است. اما اگر موجب زیادی نشود، بنا بر احتیاط واجب نماز باطل است؛ ولی چنان چه ترک موالات، سهوی باشد و به نحوی باشد که موالات نماز به هم نخورد؛ آن چه تحصیل موالات می کند را به جا آورد و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۲۵۹۷۴

› در سر من بیماری کیست چرکی بود؛ و الآن سوراخ شده؛ و چرک و خون می آید. آیا برای هر نماز واجب، باید سرم را با آب تطهیر کنم؟

› در فرض سؤال، چنانچه آب کشیدن در این گونه موارد برای بیشتر مردم مشقت دارد و یا برای خصوص شما حرجی است، تا وقتی که خوب نشده اید، می توانید با آن خون، نماز بخوانید.

پرسش شماره ۲۵۸۷۸

› ۱. هنگام نماز، برای رکوع، چه مقدار باید خم شد؟
۲. اگر سهواً کمتر خم شویم، حکمش چیست؟

› ج۱) در هر رکعت بعد از قرائت، باید به اندازه ای خم شد که بتوان دست را بر زانو گذاشت. و اگر سر انگشت ها هم به زانو برسد، کافی است؛ و این عمل را رکوع می گویند. و احتیاط آن است که دست ها بر زانو گذاشته شود.
ج۲) اگر به حد رکوع نرسیده، گرچه سهواً باشد، نمازش باطل است؛ ولی اگر به اندازه رکوع خم شده، گر چه کمتر از همیشه بوده، رکوع و نماز، صحیح است.

پرسش شماره ۲۵۳۹۸

› آیا سجده کردن در مقابل ضریح ائمه اطهار و یا امام زاده ها (علیهم السلام) از روی محبت، اشکال دارد؟

› سجده کردن برای غیر خداوند متعال، حرام است؛ و بعضی از مردم که در آستانه درب حرم امامان (علیهم السلام) پیشانی بر زمین می‌گذارند، اگر به قصد سجده شکر خداوند متعال باشد، اشکال ندارد، و الا حرام است.

پرسش شماره ۲۵۰۳۷

› کسی که از خواندن قرائت نماز، عاجز است، آیا واجب است که نمازش را به جماعت بخواند؟

› موارد مختلف است؛ کسی که به هیچ وجه نمی تواند قرائت صحیح را یاد بگیرد، باید به هر صورت که می تواند بخواند و احتیاط مستحب آن است که نماز را به جماعت بخواند. اما کسی که حمد و سوره یا چیزهای دیگر نماز را به خوبی نمی داند و می تواند یاد بگیرد، چنانچه وقت نماز وسعت دارد باید یاد بگیرد و اگر وقت تنگ است، در صورت امکان بنا بر احتیاط واجب باید نمازش را به جماعت بخواند.

پرسش شماره ۲۴۹۸۴

› ۱- شخصی که در رکعت دوم نماز صبح (و به طور کلی، نمازهایی که با جهر خوانده می شوند) به نماز جماعت، متصل می شود. حال بعد از اتمام نماز جماعت، در رکعت دوم، آیا باید حمد و سوره را با جهر بخواند، یا با اخفات؟
۲- اگر در بین نماز چهار رکعتی باشد، یعنی امام در رکعت سوم بوده و مأموم در رکعت دوم؛ آیا باید حمد و سوره با جهر خوانده شود، یا با اخفات؟

› ج۱) در فرض سؤال، واجب است که حمد و سوره را جهراً بخواند.
ج۲) در فرض سؤال، واجب است که حمد و سوره را آهسته بخواند.

پرسش شماره ۲۴۹۱۵

› آیا واجب است در خواندن نمازهای مستحب، رو به قبله باشیم؟

› نمازگزار در نمازهای مستحبی نیز باید رو به قبله باشد؛ مگر این که در حال حرکت و یا سوار بر مرکب باشد.

پرسش شماره ۲۴۲۵۱

› در وجوب قضای نماز والدین بر پسر بزرگ تر، اگر فرزندان پسر، دو قلو باشند، قضای نماز بر عهده کدام یک واجب می شود؟

› در فرض مذکور، هر کدام که زودتر به دنیا آمده اند باید بخواند اگر چه مثلاً چند دقیقه باشد ولیکن اگر هم زمان و بدون تفاوت زمانی به دنیا آمده باشند، قضای نماز و روزه ها بین دو پسر (دو قلو) به صورت مساوی تقسیم می شود.

پرسش شماره ۲۴۱۸۹

› اگر در حین نماز، فرش مسجد، نجس شود، آیا واجب است فوراً نماز را شکسته و آن فرش را تطهیر کنیم؟ یا فوریّت لازم نیست؟

› اگر اتمام نماز، مُخِلّ به فوریّت تطهیر نیست؛ بعد از نماز، تطهیر نماید؛ و الا اگر وقت نماز، تنگ نیست؛ بنا بر احتیاط، در فرض سؤال، نماز را بشکند؛ و فرش مسجد را تطهیر نماید.

پرسش شماره ۲۳۹۷۵

› آیا امام جماعت با تیمم بدل از غسل جنابت می‌تواند نماز جماعت بخواند؟ شرایط غسل وجود نداشته و با اصرار مأمومین، برای امامت جماعت ایستاده است.

› اگر امام جماعت به واسطه عذر شرعی با تیمم یا با وضوی جبیره ای نماز بخواند، اقتدا به او جایز بوده و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۲۳۹۶۵

› س۱- در نماز جماعت و فرادا، اگر انسان در سجده به منظور درست قرار دادن پیشانی روی مهر، سر را به مقدار کمی، از مُهر جدا و جابجا کند، آیا اشکال دارد؟
س۲- تکلیف نمازگزار در این وضعیت چیست؟
س۳- آیا عمدی یا سهوی بودن این عمل، تفاوتی در مسأله ایجاد می کند؟

› ج۱و۳) اگر بلند کردن پیشانی از زمین برای سجده روی مُهر، بر اثر جهل یا فراموشی بوده، و این عمل را فقط در یکی از دو سجده یک رکعت، انجام داده باشد نمازش صحیح است و اعاده واجب نیست. ولی اگر این کار با علم و عمد بوده و یا در هر دو سجده یک رکعت آن را انجام داده، نمازش باطل و اعاده آن واجب است و در این حکم فرقی بین نماز جماعت و فرادا نیست.
ج۲) اگر به مقدار سر انگشت، پیشانی بر مُهر قرار دارد، سجده و نماز صحیح است؛ و نیازی به جابجا کردن نیست؛ در غیر این صورت هم، بدون این که سر خود را از زمین بلند کند، پیشانی‌اش را حرکت دهد تا روی مُهر قرار گیرد.

پرسش شماره ۲۳۲۱۱

› کسی که عمل مقعد انجام داده و مدام خونریزی دارد، برای نماز خواندن چه وظیفه‌ای دارد؟

› چنانچه آب کشیدن بدن یا لباس یا عوض کردن لباس برای بیشتر مردم یا برای شخص او سخت و مستلزم حرج و مشقت

است، با قرار دادن دستمال در محل زخم و جلوگیری از سرایت خون به جاهای دیگر، می‌تواند نماز را بخواند.

پرسش شماره ۲۱۴۵۹

› تصمیم دارم یک سال و نیم، نماز قضا بخوانم. لطفا راهنمایی بفرمایید، چه مقدار نماز در هر روز باید بخوانم. آیا تا زمانی که نماز قضا داشته باشم، نمی توانم نماز مستحبی بخوانم؟ و یا کار مستحبی کنم؛ مثل خواندن زیارت عاشورا و ...؟ آیا به جای خواندن دعا و نماز شب که عملی مستحبی است، واجب است وقت خود را برای خواندن نماز قضای واجب بگذارم یا خیر؟

› هر مقدار از نمازهای واجب را که یقین دارید نخوانده اید، باید قضا نمایید و محدودیتی در قضای آنها در طول روز نمی باشد؛ البته نسبت به مقدار مشکوک، وظیفه ای ندارید و با داشتن نماز قضا، خواندن نماز مستحبی و انجام اعمال مستحبی دیگر اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۰۹۸۷

› در رکعت دوم، در چه زمانی می توان به امام جماعت اقتدا کرد؟

› از اول رکعت دوم، تا وقتی که امام جماعت سر از رکوع بر نداشته است، در هر جای آن (به نحوی که به رکوع امام برسد)، می توان اقتدا کرد.

پرسش شماره ۲۰۳۴۲

› در نماز، بعد از سجده دوم، در جایی که تشهّد ندارد، حکم رعایت جلسه استراحت چیست؟

› نمازگزار بنا بر احتیاط واجب، باید بعد از سجده دوم، قدری بی حرکت بنشیند و بعد برخیزد.

پرسش شماره ۲۰۲۰۸

› آیا بهتر است که در رکعت اول، سوره توحید خوانده شود یا در رکعت دوم؟

› مستحبّ است در تمام نمازها، در رکعت اول، سوره قدر و در رکعت دوم، سوره توحید خوانده شود.

پرسش شماره ۲۰۱۵۴

› در نماز مغرب، سهواً برای رکعت چهارم، ایستاده و تسبیحات اربعه را خواندم و متوجه شدم باید سه رکعت می خواندم. در این موقع تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال، باید بنشینید و تشهد و سلام را بگویید و نمازتان صحیح است. البته احتیاط مستحب آن است که بعد از سلام نماز دو سجده سهو به جا آورید.

پرسش شماره ۲۰۱۴۹

› آیا مستحب است امام جماعت برای این که مأموم را متوجه کند که به رکوع رفته یا سجود، اذکار را بلند بگوید؟

› امام جماعت مستحب است صدای خود را به قدری بلند کند که دیگران بشنوند؛ ولی نباید بیش از اندازه صدا را بلند کند.

پرسش شماره ۲۰۱۱۲

› اگر بعد از نماز متوجه شود قسمتی از پیشانی که در محل سجده قرار گرفته، نجس بوده است، آیا نماز، صحیح است؟

› نماز، صحیح است.

پرسش شماره ۲۰۰۸۲

› ۱. آیا می شود در نماز احتیاط، حمد و سوره را با هم بخوانیم؟
۲. نمازهایی که این گونه خوانده ایم، چه حکمی دارد؟

› ج۱) نماز احتیاط، سوره ندارد.
ج۲) اگر سوره به طور سهوی خوانده شود، اشکال ندارد و تکلیفی نسبت به گذشته ندارید.

پرسش شماره ۲۰۰۷۶

› در هنگامی که سر از سجده برمی داریم، اگر مُهر به پیشانی چسبیده باشد، آیا نماز باطل است؟

› نماز باطل نیست؛ ولی برای سجده بعدی، باید از پیشانی جدا شود.

پرسش شماره ۱۹۹۷۰

› در رکوع و سجود، تعداد ذکر واجب "سبحان الله" چند تا است؟

› ذکر واجب در رکوع و سجده سه بار «سُبْحانَ اللهِ» است؛ همچنین می توان در رکوع، یک بار «سُبْحانَ رَبِّیَ الْعَظیْمِ وَ بِحَمْدِهِ» و در سجده یک بار «سُبْحانَ رَبِّیَ الاعْلی وَ بِحَمْدِهِ» گفت. البته گفتن ذکرهای دیگر، مانند «اَلْحَمْدُ لِلّهِ»، «اللهُ اکْبَرُ» و مانند آن (غیر از ذکر مخصوص رکوع در سجده و بالعکس) اگر به همان مقدار باشد، کافی است.

پرسش شماره ۱۹۹۵۲

› لطفاً نافله های نمازهای یومیه را بیان فرمایید؟

› نافله های یومیه عبارت اند از:
۱. نافلهٔ ظهر، هشت رکعت (چهار نماز دو رکعتی) قبل از نماز ظهر؛
۲. نافلهٔ عصر، هشت رکعت (چهار نماز دو رکعتی) قبل از نماز عصر؛
۳. نافلهٔ مغرب، چهار رکعت (دو نماز دو رکعتی) بعد از نماز مغرب؛
۴. نافلهٔ عشا، دو رکعت (به صورت نشسته) بعد از نماز عشا؛
۵. نافلهٔ صبح، دو رکعت قبل از نماز صبح؛
۶. نافلهٔ شب، یازده رکعت از نصف شب تا اذان صبح؛ (بهتر است در ثلث آخر شب خوانده شود و هر چه به فجر نزدیک تر باشد، فضیلت آن بیشتر است.)

پرسش شماره ۱۹۸۸۷

› آیا با نگهداشتن ادرار، می توان نماز را شروع کرد یا این که نماز باطل است؟

› اشکال ندارد؛ هر چند مکروه است.

پرسش شماره ۱۹۸۷۶

› برای خواندن نماز شکسته، چگونه باید نیت کنیم؟

› نیت شکسته و اتمام، در نماز لازم نیست؛ همین که بدانید چه نمازی را می خوانید کافی است.

پرسش شماره ۱۹۴۴۱

› گفتن ذکر «سَمِع الله...» یا «استغفر الله...» بین سجدتین، در حال حرکت؛ به نیت ذکر مستحب؛ چه حکمی دارد؟

› احتیاط واجب آن است که در موقع گفتن ذکرهای مستحبی نماز، بدن آرام باشد؛ غیر از ذکر "بحول الله و قوته اقوم و اقعد" که در حال حرکت برای بلند شدن گفته می شود.

پرسش شماره ۱۹۳۳۹

› نماز آیات را باید با صدای بلند بخوانیم یا آهسته؟

› در نماز آیات، بلند خواندن حمد و سوره، مستحب است.

پرسش شماره ۱۸۹۳۷

› اگر شخصی در رکعت دوم نماز، بعد از حمد و سوره به رکوع برود، آیا بعد از رکوع، می تواند قنوت بخواند؟ اگر می تواند، آیا پس از قنوت، دوباره باید به رکوع برود؟

› اگر نمازگزار قنوت را فراموش کرده و پیش از آن که به اندازه رکوع خم شود، یادش بیاید، مستحب است بایستد و قنوت بخواند اما اگر در رکوع یادش بیاید، مستحب است بعد از رکوع، قنوت بخواند، ولی جایز نیست بعد از قنوت، مجدداً رکوع را انجام دهد.

پرسش شماره ۱۸۹۳۱

› اگر امام جماعت، یکی از شرایط امامت جماعت -مثل عدالت- را نداشته باشد، آیا می توان به او اقتدا کرد؟

› به طور کلی وجود همه شرایط امامت، برای صحت نماز جماعت لازم است. به عنوان مثال امام جماعت، باید عادل باشد و این عدالت می تواند از هر راهی اگر چه با اقتدای عده ای از اهل بصیرت و صلاح، احراز شود؛ بلکه حُسن ظاهر نیز کفایت می کند و در صورتی که عدالت یا حسن ظاهر مُحرز نشود، اقتداء و نماز، صحیح نیست.

پرسش شماره ۱۸۸۴۸

› آیا مأموم می تواند، تکبیرة الإحرام را هم زمان با امام جماعت بگوید؟

› احتیاط واجب آن است که تا تکبیر امام تمام نشده، مأموم تکبیر نگوید.

پرسش شماره ۱۸۷۹۶

› پوشش مرد در نماز، باید چگونه باشد؟

› مرد باید در حال نماز اگر چه کسی او را نمی بیند، عورتین خود را بپوشاند و بهتر است از ناف تا زانو را هم بپوشاند.

پرسش شماره ۱۸۷۳۴

› اگر شخصی نماز صبحش قضا شود و تا موقع نماز ظهر آن را نخواند و ابتدا نماز ظهر و عصر را خوانده و سپس نماز صبح را قضا کند، آیا صحیح است؟

› احتیاط واجب آن است که اگر فقط یک نماز قضا دارد، ابتدا نماز قضا را بخواند؛ به خصوص اگر نماز قضا مربوط به همان روز باشد.
اگر عمداً ابتدا نماز اداء را بخواند، احتیاط در عدم اکتفا به این نماز است.

پرسش شماره ۱۸۷۱۷

› گفتن تکبیرة الاحرام در نمازهای ظهر و عصر که امام جماعت در حال آرام خواندن سوره است، باید آهسته باشد یا بلند؟

› به طور کلی در نماز جماعت، مکروه است مأموم اذکار نماز را طوری بگوید که امام بشنود.

پرسش شماره ۱۸۶۹۴

› اگر نمازگزار بین نماز آیات، شک کند که سه رکوع به جا آورده یا چهار رکوع، چه حکمی دارد؟
آیا هر پنج رکوع با هم یک رکن به حساب می‌آید؟

› به طور کلی هر یک از رکوع های نماز آیات رکن می باشند که اگر عمداً و یا سهواً کم و زیاد شود نماز باطل می شود. در صورت شک در تعداد، بنا را بر اقل گذاشته و نماز را ادامه دهید؛ بنا بر این اگر نمازگزار شک کند سه رکوع انجام داده یا چهار رکوع، چنانچه برای رفتن به سجده خم نشده باشد، باید یک رکوع دیگر انجام دهد و اگر برای رفتن به سجده خم شده، نباید به شک خود اعتنا کند.

پرسش شماره ۱۸۶۳۲

› دو نفر با هم به طور مشاع یک سوم و دو سوم در خانه‌ای شریک‌اند. اگر شریک اول یا یکی از شرکاء، بگوید راضی نیستم در خانه من نماز بخوانی یا روزه بگیری ولی شریک دیگر راضی باشد، حکم نماز و روزه چیست؟

› نماز خواندن در خانه مذکور، بدون رضایت همه شرکا، جایز نیست؛ ولی روزه اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۱۸۵۱۰

› ۱. مقدار لازم برای مکث بین دو سجده و بعد از سجده دوم و بعد از رکوع چه مقدار است؟
۲. آیا می‌توان بعد از سجده دوم، بلافاصله و بدون نشستن، قیام کرد؟

› ج۱) بعد از تمام شدن ذکر رکوع، نمازگزار باید راست بایستد و پس از آن که بدن آرام گرفت، به سجده برود؛ و اگر عمداً پیش از ایستادن، یا پیش از آرام گرفتن بدن، به سجده برود، نمازش باطل است. همچنین بعد از تمام شدن ذکر سجدۀ اول، باید بنشیند تا بدن آرام گیرد و دوباره به سجده برود.
ج۲) در رکعت اول و نیز در رکعت سوم نمازهای چهار رکعتی، بنابر احتیاط واجب باید بعد از سجدۀ دوم بنشیند و سپس برای رکعت بعد، برخیزد.

پرسش شماره ۱۸۱۷۳

› اگر گوشه‌ای از فرش نجس باشد، آیا می توان در طرف دیگر آن، نماز خواند؟

› اشکال ندارد. حتی نماز روی قسمت نجس به شرط عدم سرایت نجاست به بدن و لباس، صحیح است.

پرسش شماره ۱۸۱۷۱

› کسی که در رکوع نمی‌تواند دست خود را بر زانو بگذارد، آیا می‌تواند امام جماعت بایستد؟

› به طور کلی در رکوع همین که دستها رها نباشد کافی است (خود زانو موضوعیت ندارد)؛ و اقتدا نیز اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۸۰۴۷

› ۱. حلقه ازدواج بنده از طلای سفید است؛ ولی نمی‌دانم چقدر طلای سفید در آن به کار رفته. آیا وضو گرفتن و نماز خواندن با آن اشکال دارد؟
۲. اگر در حین نماز، حلقه انگشتری را در آورده و در جیب بگذارم، چطور؟

› ج۱) اگر چیزی که طلای سفید نامیده می‌شود، همان طلای زرد باشد، که بر اثر مخلوط کردن ماده‌ای، رنگ آن سفید شده، استفاده از آن برای مردان حرام است؛ و نماز با آن هم برای مردان بنا بر احتیاط واجب، باطل است؛ ولی پلاتین اشکال ندارد.
همچنین اگر نمی‌دانید طلا است یا پلاتین، استفاده از آن، اشکال ندارد.
ج۲) در هر صورت اگر داخل جیب باشد، نماز صحیح است.

پرسش شماره ۱۸۰۴۳

› ۱. استفاده از ساعتی که بند آن از چرم تمساح است، چه حکمی دارد؟
۲. حکم نماز خواندن با آن چیست؟

› ج۱و۲) استفاده از آن اشکال ندارد؛ ولی اگر همراه نماز گزار باشد، موجب بطلان نماز می شود.

پرسش شماره ۱۷۴۹۱

› آیا قضای نوافل یومیه را می‌شود به جا آورد؟ مثلاً هنگام شب، نافله ظهر و عصر را بخوانیم؟

› مانعی ندارد؛ بلکه خواندن قضای آنها مستحب است.

پرسش شماره ۱۷۴۸۱

› اگر امام جماعت، مبطلی در نماز انجام دهد، وظیفه مأمومین چیست؟

› مأمومین در فرض مزبور، نماز را به صورت فرادا ادامه دهند.

پرسش شماره ۱۷۴۰۳

› اگر ندانیم کدام یک از دو لباس، نجس است، آیا می‌توان در هر دو لباس نماز خواند؟ یا باید از هر دو اجتناب کرد؟

› کسی که دو لباس دارد، اگر بداند یکی از آن ها نجس است؛ باید با هر دو لباس نماز بخواند. مثلاً اگر می خواهد نماز ظهر و عصر بخواند، باید با هر کدام، یک نماز ظهر و یک نماز عصر بخواند؛ ولی اگر وقت تنگ است؛ باید نماز را به دستوری که برای برهنگان گفته شده، به جا آورد و به احتیاط واجب آن نماز را با لباس پاک قضا نماید.

پرسش شماره ۱۷۲۹۹

› ۱. موقعی که نام پیامبر اسلام حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) شنیده می‌شود، آیا باید صلوات فرستاد؟ واجب است یا مستحب؟
۲. اگر این نام مبارک در نماز به گوش ما برسد، آیا باید صلوات بفرستیم یا خیر؟

› ج۱و۲) فرستادن صلوات به خودی خود واجب نیست؛ ولی هر وقت انسان اسم مبارک حضرت رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) مانند محمد و احمد یا لقب و کنیه آن جناب را مثل مصطفی و ابوالقاسم بگوید یا بشنود اگر چه در نماز باشد، مستحب است صلوات بفرستد. همچنین موقع نوشتن اسم مبارک حضرت رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) مستحب است صلوات را هم بنویسد و نیز بهتر است هر وقت آن حضرت را یاد می کند صلوات بفرستد.

پرسش شماره ۱۶۰۳۸

› آیا ظن و گمان در افعال نماز، مثل شک است؟

› این که مظنه و گمان در افعال نماز معتبر باشد، محل اشکال است؛ پس در موردی که ظن و گمان با وظیفه شک مخالفت داشته باشد - مثلا گمان کند که چیزی را انجام داده و حال آن که در محل آن است - نباید احتیاط ترک شود؛ به این که مثل قرائت را به قصد «قربة الی الله»، بدون نیت جزئیت حتمی به جا آورد؛ و در مانند رکوع اگر گمان به انجام ندادنش داشت آن را به جا آورد، و پس از آن، نماز را اعاده کند؛ و همچنین است اگر بعد از گذشتن از محل آن، گمان به نیاوردن آن پیدا کند، و محل تدارک و جبران آن باقی مانده باشد. و اگر محل تدارک و جبران آن هم گذشته باشد، باید نمازش را تمام کند، و - برای عمل به احتیاط - در مثل رکوع، نماز را دوباره بخواند.

پرسش شماره ۱۶۰۱۱

› ابوی این جانب سه سال بیمار بود؛ در این مدت به دلیل مشکلات خاص، نماز خود را با تیمم و نشسته می‌خواند و به دلیل تکرّر ادرار و سختی طهارت، پس از ادرار، طهارت انجام نمی‌داد. البته لباسش نجس نبود. حال که از دنیا رفته؛ آیا نسبت به نمازهای ایشان وظیفه‌ای داریم؟

› اگر به وظیفه خود در نماز مضطر و نیز در حکم مسلوس* عمل کرده، نمازها صحیح است و قضا ندارد.
---
* اگر به خاطر بیماری از نگهداری ادرار عاجز بوده، حکم مسلوس را دارد؛ و اگر یقین به خارج شدن بول داشته چنانچه یقین

داشته که از اوّل وقت نماز تا آخر آن به مقدار وضو گرفتن و نماز خواندن مهلت پیدا می‌کند؛ باید نماز را در وقتی که مهلت پیدا می‌کند بخواند و اگر به مقدار وضو و نماز مهلت پیدا نمی‌کند؛ می‌تواند با هر وضویی یک نماز بخواند؛ یعنی برای هر نماز به یک وضو اکتفا کند؛ هر چند وضوی او در بین نماز باطل شود. همچنین باید برای نماز به وسیله کیسه‌ای که در آن پنبه یا چیز دیگری است که از رسیدن بول به جاهای دیگر جلوگیری می‌کند، خود را حفظ نماید و احتیاط واجب آن است که اگر مشقت ندارد پیش از هر نماز، مخرج بول را که نجس شده، آب بکشد.

پرسش شماره ۱۵۸۰۵

› هنگام رسیدن به آیاتی که سجده واجب دارند، چگونه باید عمل نماییم؟ چه ذکری باید در سجده بگوییم؟

› در سجدهٔ واجب قرآن، گذاشتن پیشانی بر زمین کافی است و لازم نیست در آن ذکر گفته شود، ولی گفتن ذکر در آن مستحب است، و بهتر است این ذکر را بگوید:
«لااله الا الله حقاً حقاً، لااله الا الله ایماناً و تصدیقاً، لااله الا الله عبودیّتاً و رقّاً، سجدتُ لک یا ربّ تعبّداً و رقّاً، لا مستنکفاً و لامُستکبراً، بل أنا عبدٌ ذلیلٌ ضعیفٌ خائفٌ مستجیرٌ.»

پرسش شماره ۱۵۴۹۳

› اگر بعد از نماز مغرب وقت کم باشد (در نماز جماعت) کدام یک از نافله مغرب یا نماز غفیله بهتر است به‌جا آورده شود؟

› می‌توانید دو رکعت نافله مغرب را خوانده و دو رکعت دیگر را در قالب نماز غفیله به‌جا آورید.

پرسش شماره ۱۵۴۹۲

› حکم قرائت نماز با قرائات سایر قرّاء سبعه یا عشره (به جز قرائت حفص از عاصم) چیست؟

› احتیاط واجب آن است که از یکی از قرائت‌های هفتگانه تخلف ننماید. همچنان که احتیاط مستحب آن است که از آن قرائتی که در قرآن کریم که در میان مسلمین موجود است تخلف ننماید؛ هر چند تخلف در بعضی از کلمات، مثل: «ملک یوم الدین» و «کفواً أحد» ضرری نمی‌رساند؛ بلکه بعید نیست که قرائت، بر طبق یکی از آن قرائت‌ها جایز باشد.

پرسش شماره ۱۵۴۰۴

› اگر فردی در جایی زندگی کند که دور تا دور آن را کوه فرا گرفته باشد؛ آیا زمان قضا شدن نماز صبح چنین فردی، زمانی است که آفتاب از پشت کوه بالا می‌آید؛ یا زمانی است که در صورت نبودن کوه، آفتاب طلوع می‌کند؟

› ملاکِ طلوعِ خورشید (پایان وقت نماز صبح)، دیدن آن در افق مکان نمازگزار است ـ که اگر کوه نبود، خورشید دیده می‌شد ـ نه رسیدن نور آن بر زمین.

پرسش شماره ۱۵۳۳۱

› آیا می توان در نمازهای نافله، اقامه گفت؟

› نماز نافله، اقامه ندارد.

پرسش شماره ۱۵۰۱۵

› اگر بعد از خواندن نماز مغرب و عشا بفهمد که نماز مغربی که خوانده باطل بوده ولی نماز عشاء صحیح بوده است، آیا فقط دوباره خواندن نماز مغرب کافی است و یا باید هر دو نماز مغرب و عشا را با هم بخواند؟

› خواندن نماز مغرب کفایت می کند.

پرسش شماره ۱۴۶۰۰

› اگر در حال نماز، کسی سلام کرد، وظیفه چیست؟

› انسان در حال نماز نباید به دیگری سلام کند؛ ولی اگر کسی به نمازگزار سلام کرد، واجب است جواب او را بدهد و باید به گونه ای جواب دهد که کلمه سلام مقدّم باشد؛ مانند این که بگوید: "سلام علیکم" یا "السلام علیکم" و نباید "علیکم السلام" بگوید.

پرسش شماره ۱۴۵۰۴

› وظیفهٔ مأموم در رکعت‌های اول و دوم نمازهای صبح و مغرب و عشا چیست؟ آیا جایز است ذکری در این رکعت‌ها بگوید یا نه؟

› اگر مأموم در نماز صبح و رکعت اوّل و دوم نماز مغرب و عشا، حمد و سوره امام جماعت را بشنود، هر چند کلمات آن را تشخیص ندهد، نباید حمد و سوره را بخواند و نیز در صورتی که بعضی از کلمات حمد و سوره امام را بشنود، بنا بر احتیاط واجب نباید آن را بخواند ولی اگر صدای امام را نمی شنود، مستحب است حمد و سوره را آهسته بخواند و چنانچه سهواً بلند خواند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۴۴۹۵

› آیا امام جماعت باید نماز را آهسته بخواند یا سریع؟

› مستحب است امام جماعت حال مأمومی را که از دیگران ضعیف‌تر است، رعایت کند و عجله نکند تا افراد ضعیف به او

برسند. و نیز مستحب است قنوت و رکوع و سجود را طول ندهد؛ مگر این که بداند همه کسانی که به او اقتدا کرده‌اند، تمایل به طولانی کردن نماز دارند.

پرسش شماره ۱۴۴۶۵

› ۱. آیا در هنگام نماز، پاها باید فاصله داشته باشد؟
۲. اگر پاها فاصله نداشته باشد و به هم چسبیده باشد، نماز چه حکمی دارد؟

› ج۱) مستحب است نمازگزار اگر مرد است بین پاها را از سه انگشت باز تا یک وجب فاصله دهد و اگر زن است، پاها را به هم بچسباند.
ج۲) در هر صورت نماز صحیح است.

پرسش شماره ۱۴۴۶۳

› آیا گوش دادن به قرائت حمد و سوره امام جماعت در نمازهایی که جهراً خوانده می‌شود، واجب است؟
اگر واجب است در صورت گوش ندادن عمدی، حکم نماز چیست؟

› گوش دادن واجب نیست.

پرسش شماره ۱۴۴۶۱

› آیا می‌توان نماز قضای صبح را، تا قبل از نماز ظهر خواند؟

› کسی که نماز قضا دارد، می تواند نماز اداء را بخواند؛ ولی احتیاط واجب آن است که اگر فقط یک نماز قضا دارد، ابتدا نماز

قضا را بخواند؛ به خصوص اگر نماز قضا مربوط به همان روز باشد.

پرسش شماره ۱۳۷۰۲

› آیا نمازهای مستحب را می‌توان با جماعت خواند؟ یا فقط باید فرادا خوانده شود؟

› هیچ یک از نمازهای مستحب را نمی توان به جماعت خواند؛ مگر نماز عید فطر و قربان (که در زمان غیبت مستحب هستند) و نماز استسقاء (باران).

پرسش شماره ۱۳۵۶۰

› راننده اتوبوس برای نماز توقف نمی‌کند و تا توقف بعدی، حتماً نماز قضا می‌شود و توقف نخواهد کرد. چگونه و کجا باید نماز بخوانیم؟ ضمن این که نمی‌دانم جهت قبله کدام طرف است.

› باید از راننده بخواهید توقف کند و نماز بخوانید. در صورتی که ناچار شوید نماز را در اتوبوس بخوانید، باید وضو بگیرید و اگر ممکن نیست، تیمم کنید. اگر نتوانید قبله را مشخص کنید، به هر سمتی که گمان به قبله دارید، نماز بخوانید. و در صورت شک و وسعت وقت، بنا بر احتیاط باید به چهار طرف نماز بخوانید و اگر برای چهار نماز وقت ندارید، به هر اندازه که وقت دارید، نماز بخوانید. رکوع و سجود را به مقداری که می‌توانید - هر چند با اشاره - انجام دهید.

پرسش شماره ۱۳۵۲۸

› طریقه پیوستن به نماز جماعتی که انسان نمی داند امام در رکعت چندم نماز است، به چه صورت است؟

› اگر امام ایستاده باشد و مأموم نداند که در کدام رکعت است، می تواند اقتدا کند؛ ولی باید حمد و در صورت فرصت داشتن

سوره را به قصد قربت بخواند و در رکوع خود را به امام برساند و نمازش به جماعت صحیح است؛ اگر چه بعد متوجه شود که امام در رکعت اوّل یا دوم بوده است. و چنانچه هنگامی که امام در رکوع است، مأموم بخواهد اقتدا کند و در رکوع به امام برسد، مانعی ندارد و نماز به جماعت صحیح است و یک رکعت حساب می شود؛ هر چند نداند امام در رکعت چندم است؛ و در رکعت بعد اگر متوجه شد امام در رکعت دوم است، وظیفه ای نسبت به قرائت حمد و سوره ندارد وگرنه موظف است حمد و اگر فرصت داشت سوره را بخواند.

پرسش شماره ۱۳۳۹۳

› چه نمازهایی مستحب و چه نمازهایی واجب است؟

› الف. نمازهای واجب، شش قسم است:
اول: نماز یومیه. (ظهر و عصر هر کدام چهار رکعت، مغرب سه رکعت، عشا چهار رکعت، صبح دو رکعت)
دوم: نماز آیات.
سوم: نماز میت.
چهارم: نماز طواف واجب خانه کعبه.
پنجم: نماز قضای پدر و بنا بر احتیاط مادر که بر پسر بزرگتر واجب است.
ششم: نمازی که به واسطه اجاره و نذر و قسم و عهد واجب می‌شود.
ب. نمازهای مستحبی زیاد است و آن‌ها را نافله گویند. و بین نمازهای مستحبی، به خواندن نافله‌های شبانه روز، بیشتر سفارش شده، و آن‌ها در غیر روز جمعه، سی و چهار رکعت‌اند:
که هشت رکعت آن نافله ظهر
و هشت رکعت نافله عصر
و چهار رکعت نافله مغرب
و دو رکعت نافله عشا
و یازده رکعت نافله شب
و دو رکعت نافله صبح می باشد.
و چون دو رکعت نافله عشا را بنا بر احتیاط واجب باید نشسته خواند، یک رکعت حساب می‌شود.
ولی در روز جمعه بر شانزده رکعت نافله ظهر و عصر، چهار رکعت اضافه می‌شود.
از یازده رکعت نافله شب، هشت رکعت آن باید به نیت نافله شب، و دو رکعت آن به نیت نماز شفع، و یک رکعت آن به نیت نماز وتر خوانده شود. و دستور کامل نافله شب در کتاب‌های دعا گفته شده است.

پرسش شماره ۱۳۲۳۸

› آیا می‌شود به مأمومی که نماز جماعتش تمام شده و در حال ادامه نماز به صورت فرادا است، اقتدا کرد؟

› اگر شرائط امام جماعت را داشته باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۳۱۵۶

› من در صف اول نماز جماعت هستم و یک بچه ده ساله من در طرف چپ و یک بچه چهارده ساله من هم در طرف راست من ایستادهٔ؛ آیا اشکال دارد؟

› به طور کلی اگر واسطهٔ اتصال در جماعت، کودک نابالغ باشد، چنانچه بدانید نماز او صحیح است، می‌توانید اقتدا کنید و به جماعت، نماز بخوانید. در غیر اینصورت چنانچه بین شما و امام یا مأمومین دیگر که به واسطه ایشان به امام متصل هستید، بیشتر از یک گام بزرگ فاصله پیدا شود، اتصال به جماعت قطع و نمازتان فرادا می شود.

پرسش شماره ۱۳۰۱۰

› آیا در سجده باید کل کف دستها روی زمین قرار بگیرد؟ اگر در سجده، انگشت شست روی چادر باشد، ولی چهار انگشت دیگر و کف دست روی زمین باشد، اشکال دارد؟

› کف دست شامل انگشتان از جمله شست هم می‌شود و بنا بر احتیاط واجب استیعاب عرفی در قرار گرفتن کف دست ها و انگشتان مراعات گردد و قرار نگرفتن مقدار کمی که به استیعاب عرفی ضرر نزند، مانعی ندارد. ضمناً اگر چادر روی زمین باشد، قرار گرفتن دست روی چادر در سجده مانعی ندارد.

پرسش شماره ۱۲۵۹۶

› آیا در سجده باید سر انگشت شست پا بر روی زمین قرار گیرد؛ یا هر قسمتی از انگشت شست پا می‌تواند روی زمین باشد؟

› نمازگزار باید در سجده، سر دو انگشت بزرگ پاها را بر زمین بگذارد. البته جایز است هنگام سجده، علاوه بر سر انگشت بزرگ پاها، سایر قسمتها یا انگشتان دیگر نیز بر زمین گذاشته شود.

پرسش شماره ۱۲۵۵۸

› حکم سجده کردن بر پشت مُهر که نوشته دارد، چیست؟

› در صورتی که به اندازهٔ مسمّای سجده کردن به پیشانی برسد، کفایت می‌کند و این مسمّی به مقدار سر انگشت تحقق پیدا می‌کند و احتیاط مستحب آن است که به مقدار یک درهم (بند انگشت سبابه) باشد.

پرسش شماره ۱۱۸۶۵

› ۱) اگر شخصی در نماز، سرفه کند؛ به حدّی که از ادای کلمات و نفس کشیدن، معذور باشد، آیا می‌تواند در بین نماز، مقدار کمی آب بنوشد؟
۲) در غیر این صورت، آیا می‌تواند نمازش را بشکند؟

› جا و۲) آشامیدن، موجب بطلان نماز است؛ البته رها کردن نماز در حال ضرورت، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۰۲۶۷

› اگر فردی در رکعت اول، نیت جماعت کند و پس از تکبیرة الإحرام، گمان کند که امام جماعت به رکوع رفته و به رکوع برود؛ و بعد بفهمد که امام در حال خواندن حمد است؟ آیا می‌تواند نماز را به هم بزند و از اول تکبیرة الاحرام بگوید؟

› قطع نماز جایز نیست؛ در فرض سؤال باید به تبعیت از امام، به حالت ایستاده برگردد و دوباره با امام به رکوع رود و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۱۰۲۳۴

› ۱. در حالت تجافی باید تشهد را خواند یا خیر؟
۲. در حالت تجافی تا تشهد امام در رکعت آخرش تمام شد، باید بلند شویم و یا تا آخر سلام امام، باید به حالت تجافی بمانیم؟
۳. در موقعی که امام جماعت در حال گفتن تشهد آخر نماز است، اگر بخواهیم به ثواب نماز جماعت برسیم، آیا باید اقتدا کنیم و به حالت تجافی بنشینیم و تشهد را بگوییم و سلام را نگوییم تا از ثواب نماز بهره مند شویم؟ و یا باید به حالت عادی در تشهد بنشینیم؟
۴. اگر امام جماعت در حال گفتن سلام آخر باشد و ما برسیم، آیا می‌شود با اقتدا به امام، از ثواب نماز جماعت، بهره برد؟ چگونه؟

› ج۱) در فرض سؤال مستحب است مأموم همراه امام، تشهد را بخواند.
ج۲) اگر امام در تشهد آخر است، مأموم می تواند پس از تشهد برخیزد و به نماز ادامه دهد.
ج۳) اگر انسان هنگام تشهد آخر به جماعت برسد، برای درک ثواب جماعت، تکبیر بگوید و به حالت عادی بنشیند و پس از اتمام نماز، برخیزد و به نماز ادامه دهد.
ج۴) اقتدا در فرض مزبور جایز نیست.

پرسش شماره ۱۰۰۷۱

› اگر کسی حکم قسمتی از نماز را نداند؛ برای مثال، حکم این که اگر حمد را در نماز فراموش کرد، نداند چه کاری انجام دهد؛ و یا یک سجده به جای دو سجده به جا آورد؛ و با اتمام نماز، نماز خود را اعاده کند، حکم این نماز چیست؟

› مکلف باید مسائلی را که انجام تکالیف شرعی روزمره وابسته به دانستن آن است فرا بگیرد، مانند مسائل اصلی نماز و روزه و طهارت و برخی معاملات و غیر آن. و اگر در اثنای نماز مسئله‌ای پیش بیاید که حکم آن را نمی‌داند، جایز است به یکی از دو طرفی که احتمال آن را می‌دهد عمل کند و نماز را به آخر برساند، ولی پس از نماز باید مسأله را بپرسد و اگر آنچه عمل کرده موجب بطلان نمازش شده باشد، نماز را دوباره بخواند.

پرسش شماره ۱۰۰۲۱

› وقتی که پاها را مسح می‌کنیم، اگر شک کنیم که سر را مسح کرده‌ایم یا نه، وظیفه چیست؟

› اگر قبل از پایان مسح پای چپ شک در مسح سر کنید، باید اول سر را مسح کرده و بعد پای راست و سپس پای چپ را مسح کنید؛ ولی اگر بعد از پایان مسح پای چپ در مسح سر شک کنید، وضو صحیح است.

پرسش شماره ۹۵۹۹

› گفتن ذکر "و تقبّل شفاعته فی امّته و ارفع درجته" بعد از خواندن تشهد چه در رکعت دوم و چه در رکعت آخر چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد؛ بلکه در رکعت دوم مستحب است؛ ولی در رکعت آخر، احتیاط واجب آن است که آن را به قصد خصوصیت و وظیفه استحبابی نگوید.

پرسش شماره ۹۵۳۴

› صحبت کردن مأمومین در نماز جماعت در هنگام گفتن اذان و اقامه از نظر معظم له چه حکمی دارد؟

› صحبت نکردن هنگام اذان و اقامه، مستحب است؛ بلکه بعد از گفتن «قد قامت الصلوة»، صحبت کردن مکروه است.

پرسش شماره ۸۴۴۴

› به صورت جامع، وظیفه مأموم را در قبال تمامی حالات اشتباه امام جماعت (قنوت، تشهد، سلام، دو سجده، قرائت، رکوع، کم و زیاد کردن رکعت‌ها) توضیح بفرمایید؟

› در فرض سؤال، موارد مختلف است. اگر امام یکی از مستحبات مثل قنوت را فراموش کند، می تواند جماعت را ادامه دهد و نماز به صورت جماعت صحیح هست. ولی اگر مأموم در جایی که می بیند امام یکی از واجبات نماز را فراموش کرده است؛ می‌تواند به شکلی امام را به اشتباهش متوجه کند - هرچند آگاه کردن امام، بر مأموم واجب نیست - ولی اگر امام متوجه نشد، مأموم نیت فرادا کرده و به وظیفهٔ خود عمل کند.

پرسش شماره ۸۲۰۲

› در شهری که طول روز حدود بیست ساعت است و طلوع فجر ندارد، معیار اذان صبح برای نماز و روزه چیست؟

› به طور کلی مکلف باید در مورد اوقات نمازهای یومیه و روزه، همان افق محل سکونت خود را رعایت کند؛ ولی اگر روزه گرفتن بر اثر طولانی بودن روز به خودی خود ـ حتی با ترک فعالیت و مراعات تغذیه ـ سختی فوق العاده داشته باشد، در این صورت بنا بر احتیاط روزه بگیرد و وقتی به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد.
اما اگر حرجی بودن ادامهٔ روزه به دلیل فعالیت مانند اشتغال به کار یا تحصیل و مطالعه باشد، در این صورت بنابر فتوا باید روزه بگیرد و هر گاه به سختی فوق العاده افتاد، افطار کند و قضای آن را بگیرد.

پرسش شماره ۷۹۳۵

› اگر در سجده متوجه شویم، رکوع را انجام نداده‌ایم، آیا نماز باطل است؟

› اگر در حال سجدهٔ اول یا بعد از آن و پیش از وارد شدن در سجدهٔ دوم یادش بیاید که رکوع نکرده است، باید برخیزد و پس از ایستادن، رکوع کند و پس از آن، دو سجده را به جا آورد و نماز را تمام کند و بعد از نماز، بنابر احتیاط مستحب، دو سجدهٔ سهو

برای سجدهٔ زیادی انجام دهد.

پرسش شماره ۷۵۹۲

› خواندن عمدی یا سهوی سوره سجده‌دار در نماز چه حکمی دارد؟

› در نماز واجب، خواندن سوره‌های سجده جایز نیست و اگر عمداً و یا سهواً یکی از آن سوره‌ها را بخواند، تا به آیهٔ سجده برسد، باید بنا بر احتیاط واجب سجدهٔ تلاوت را به جا آورد و برخیزد و اگر سوره تمام نشده، آن را تمام کند و نماز را به آخر برساند و سپس نماز را اعاده کند. و اگر قبل از رسیدن به آیهٔ سجده ملتفت شد، احتیاط واجب آن است که سوره را رها کند و سوره دیگری بخواند و نماز را تمام کند و سپس نماز را اعاده نماید.

پرسش شماره ۷۵۹۱

› برای نماز و روزه قضای پدر مرحومم، اجیر گرفتم. اگر معلوم نباشد اجیر به تعهدش عمل کرده است یا نه، آیا تکلیف از من و پدرم ساقط است؟

› در فرض سؤال تا اطمینان به انجام عمل توسط اجیر پیدا نکنید، ذمهٔ شما (اگر پسر بزرگ هستید) فارغ نشده است.

پرسش شماره ۷۳۸۰

› شرایط لباس نمازگزار چیست؟

› لباس نمازگزار شش شرط دارد:
۱. پاک باشد.

۲. مباح باشد.
۳. از اجزاء مردار نباشد.
۴. از حیوان حرام گوشت نباشد.
۵ و ۶. اگر نمازگزار مرد است، لباس او ابریشم خالص و طلا بافت نباشد.

پرسش شماره ۷۰۰۲

› اگر تمام لباس‌های شخصی نجس باشد و لباس پاک در دسترس نباشد، آیا می‌تواند نماز را بدون لباس (بدون کوچکترین پوشش) بخواند؟

› در فرض مذکور، چنانچه شستن لباس و یا عوض کردن لباس در وقت نماز ممکن نباشد، و ساتر عورت هم نداشته باشد، و امکان برهنه شدن و خواندن نماز در آن حال ـ به نحوی که در رساله‌های عملیه ذکر شده است ـ را ندارد؛ با همان لباس نجس نماز بخواند، و این نماز مُجزی است و اعاده آن لازم نیست.

پرسش شماره ۶۹۷۴

› آیا شخصی که با نجاست معفو مثل خون کمتر از درهم نماز می خواند، در حال اختیار جایز است امام جماعت شود؟

› اشکال ندارد و فرقی ندارد که خون مذکور در لباس یا در بدن باشد.

پرسش شماره ۶۸۳۶

› اگر سطح مُهر، دارای شیب باشد و ارتفاع آن یک اندازه نباشد، سجده بر آن چه حکمی دارد؟

› اگر پیشانی به مقدار واجب، روی مهر استقرار داشته باشد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۴۶۴

› شخصی از من خواست تا به نیابتش در حرم مطهر حضرت معصومه -سلام الله علیها- نماز تحیت بخوانم. آیا این کار جایز است؟

› با توجه به اینکه نماز زیارت برای حضرت معصومه سلام الله علیها وارد نشده و نماز تحیت هم مخصوص مسجد است، نمی توانید این نمازها را بخوانید؛ البته اگر منظور او نماز مستحبی در حرم بوده است، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۸۱۱

› استفاده از روغن جوجه تیغی برای کمر درد، آیا برای نماز اشکال دارد؟

› چنانچه جذب پوست نشده باشد، اجزاء آن نباید بر بدن و لباس نمازگزار باشد و إلا نماز باطل است؛ ولی اگر جذب پوست شده و اجزاء آن بر بدن و لباس نماز گزار نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۲۱۹

› آیا تکبیرة الاحرام در نماز را باید با جهر بخوانیم یا اخفات؟

› تکبیره الاحرام به صورت آهسته هم می‌توان گفت.

پرسش شماره ۵۱۶۱

› من منشی یک شرکتی هستم که ملک آن اجاره‌ای است. نماز خواندن در این ملک چه حکمی دارد؟ آیا باید از صاحب ملک اجازه بگیرم یا صاحب کارم؟

› در فرض سؤال، رضایت و اجازه کسی که آن ملک در اجاره اوست، کافی می باشد.

پرسش شماره ۵۱۴۸

› اقتدا به امام جماعتی که نمازش شکسته است، برای مأمومینی که نمازشان تمام است، چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد؛ هر چند اقتداء مأموم حاضر به امام مسافر و بالعکس ــ در نمازهای چهار رکعتی ــ مکروه است.

پرسش شماره ۵۱۲۷

› منظور از «قیام متصل به رکوع» کدام است؟ (قبل از رکوع یا بعد از آن)

› قیام متصل به رکوع یعنی نمازگزار «از حالت ایستاده به رکوع» برود؛ بنا بر این اگر کسی بعد از حمد و سوره، رکوع را فراموش کند و به سجده ـ یک سجده ـ برود یا در حال رفتن به سجده متوجه شود، نمی‌تواند از همان حالت به رکوع برگردد؛ بلکه باید بایستد و سپس به رکوع برود.
قیام متصل به رکوع از واجبات رکنی است که ترک عمدی و سهوی آن موجب بطلان نماز می‌شود.
اما «قیام بعد از رکوع» واجب غیر رکنی است؛ یعنی باید بعد از رکوع بایستد و بدن او آرام بگیرد سپس به سجده برود و اگر سهواً ترک شود، ضرری به صحت نماز نمی‌زند.

پرسش شماره ۵۰۷۶

› آیا نشستن بعد از دو سجده، در رکعت اول و سوم، در نماز واجب است؟

› بنا بر احتیاط واجب، نمازگزار در رکعت اول تمام نمازها و نیز در رکعت سوم نمازهای چهار رکعتی، باید بعد از سجده دوم بنشیند و سپس برای رکعت بعد برخیزد؛ البته اگر بدون اینکه مقداری بنشیند، برای رکعت بعد برخیزد، نماز باطل نیست. این عمل را جلسه استراحت می‌گویند.

پرسش شماره ۴۹۵۶

› اگر فردی در قرائت سوره نماز، یک حرف را (مثلاً الف و لام اول کلمات) را سهواً نگوید؛ آیا باید نماز را دوباره بخواند؟

› در صورتی که قبل از رفتن به رکوع متوجه شود، باید دوباره بخواند؛ در غیر این صورت، مانعی ندارد و اعاده نماز لازم نیست.

پرسش شماره ۴۸۲۰

› تکبیرة الاحرام چقدر بلند باید گفته شود؟ آیا به همان مقدار که تسبیحات اربعه را در رکعت سوم و چهارم می‌خوانیم؛ بلند خواندن آن کافی است؟

› تکبیرة الاحرام را باید طوری بخوانید که تلفظ به آن محسوب شود؛ و نشانهٔ آن این است که آنچه را می‌خوانید و بر زبان جاری می‌کنید، خودتات اگر دچار سنگینی گوش نبوده یا سر و صدای محیط نیست، بتوانید آن را بشنوید.

پرسش شماره ۴۲۹۶

› گفتن "الحمد الله" بعد از اتمام سوره حمد در نماز جماعت توسط مأمومین، آیا صحیح است یا موجب بطلان نماز می‌شود؟

› نماز صحیح است؛ بلکه مستحب است پس از قرائت سوره حمد، چه در جماعت و چه در فرادا و چه امام باشد یا مأموم، بگوید: «الحَمْدُ لِلهِ رَبِّ العالَمیْنَ».

پرسش شماره ۴۰۶۹

› در منطقه ما سه نماز جمعه برگزار می‌شود که فاصله آنها کمتر از یک فرسخ است. یک نماز جمعه دهـدوازده سال قدمت دارد؛ ولی دو تای دیگر در همین سال‌ها شروع شده. امام جمعه قدیم، آدم فاضلی هست؛ و دو امام دیگر، آن مقام علمی را ندارند. در این شرائط، وظیفه ما چیست؟

› فاصله معتبر بین دو نماز جمعه یک فرسخ شرعی است و یک فرسخ شرعی تقریباً برابر است با سه میل یا ۵ کیلومتر و ۱۲۵ متر. ضمناً میزان محاسبه، راه متعارفی است که غالب مردم از آن راه جهت تردد بین دو محل استفاده می‌کنند و اگر فاصله بین دو نماز جمعه یک فرسخ شرعی نباشد؛ نماز جمعه‌ای که بعد از نماز جمعه اول برگزار می‌شود، باطل است؛ و در صورتی که مقارن هم اقامه شوند، هر دو باطل است.

پرسش شماره ۴۰۳۶

› پدر خانم بنده در حدود چهل سال قبل و حتی قبل از به دنیا آمدن خانم بنده، قطعه زمین وقفی را خریداری کرده و از آن تاریخ در آن زندگی می‌کند. پس از وارد شدن به موضوع و پرسیدن شرایط شرعی معامله، متوجه شدیم این معامله از اساس باطل بوده است. تکلیف نمازهایی که در آن خانه خوانده ایم چیست؟

› در فرض سؤال که علم به غصبی بودن زمین نداشته اید، نمازهای خوانده شده، صحیح است.

پرسش شماره ۳۹۴۸

› اگر کسی در نماز، شک کند که رکوع را خوانده یا نخوانده یا یکی از سجده‌ها را انجام داده یا نداده یا یکی از آیات حمد و سوره را نخوانده و یا تشهد را اشتباه خوانده، حکمش چیست؟

› اگر بعد از تمام شدن نماز و یا بعد از گذشتن از محل، نسبت به موارد مذکور، شک کند، به شک اعتناء نکرده و نماز صحیح است.

پرسش شماره ۳۹۱۱

› ۱. اگر کسی در نماز، سنگینی بدنش را روی یک پای خود بیندازد؛ آیا سکون او در نماز به هم می‌خورد و نمازش باطل می‌شود؟
۲. تکان خوردن پاها در نماز، تا چه حد مجاز است؟

› ج۱) صِرف مورد مذکور، موجب بطلان نماز نیست؛ و قرار دادن سنگینی بدن روی هر دو پا (در حال قیام) به طور مساوی واجب نیست؛ اما واجب است نمازگزار بر روی هر دو قدم بایستد نه بر یک قدم و نه بر انگشتان و نه بر پاشنه‌ها.
ج۲) به طور کلی بدن نمازگزار در هنگام نماز نباید به گونه‌ای حرکت کند که از حالت نمازگزار خارج شود و همچنین در هنگام قرائت و ذکرهای واجب و نیز ذکرهای مستحبی وارد شده، نباید بدن حرکت کند و اگر عمداً حرکت کند، نماز باطل است و اگر سهوی باشد، باید خواندن را متوقف کرده و بعد از طمأنینه، دوباره مقداری را که در حال حرکت خوانده، بخواند و ادامه دهد؛ بله حرکت دادن دست و انگشتان به صورت مختصر، اشکال ندارد؛ اگر چه احتیاط مستحب آن است که آن‌ها را هم حرکت ندهد.

پرسش شماره ۳۷۲۵

› در رکعت سوم اگر حواسم نباشد و باز حمد و سوره بخوانم، آیا باید نماز را قطع کنم و از اول بخوانم؟ یا ادامه دهم؟

› در رکعت سوم و چهارم، خواندن حمد به جای تسبیحات اربعه مانعی ندارد؛ ولی اگر عادت دارید که تسبیحات بخوانید، چنانچه بدون قصد، مشغول خواندن حمد شوید، باید آن را رها کنید و دوباره حمد یا تسبیحات را بخوانید و اگر در رکوع متوجه شوید، نماز صحیح است و تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۳۶۴۲

› معظم له فرموده‌اند: هرگاه کسی بر اثر اشتباه یا غفلت، نماز دوم را بر نماز اوّل مقدّم داشته، مثلاً نماز عشا را جلوتر از مغرب خوانده و بعد از تمام شدن نماز متوجه شده، نماز او صحیح است.
منظور از تمام شدن نماز یعنی تمام شدن نماز عشای مقدم بر مغرب یا منظور تمام شدن دو نماز است؟ یعنی اگر نماز عشا را به تنهایی مقدم بر مغرب خواند، آیا بعداً می تواند مغرب را بخواند؟

› منظور این است که اگر سهواً نماز عشا را بر مغرب مقدم بدارد و بعد از تمام شدن نماز عشا، متوجه شود، نمازی را که مقدم داشته (نماز عشا) صحیح است و باید پس از آن، نماز اول (مغرب) را بخواند.

پرسش شماره ۳۵۰۱

› حکم شک در نمازهای مستحبی به چه صورت است؟

› موارد مختلف است:
اگر در شماره رکعت‌های نماز مستحبی شک کند، چنانچه طرف بیشتر شک، نماز را باطل می کند باید بنا را بر کمتر بگذارد؛ مثلاً اگر در نافله صبح شک کند که دو رکعت خوانده یا سه رکعت، باید بنا بگذارد که دو رکعت خوانده است و اگر طرف بیشتر شک نماز را باطل نمی کند، مثلا شک کند که دو رکعت خوانده یا یک رکعت، به هر طرف شک عمل کند نمازش صحیح است.
اما اگر در یکی از کارهای نافله شک کند، خواه رکن باشد یا غیر رکن، چنانچه محل آن نگذشته باید به جا آورد و اگر محل آن گذشته به شک خود اعتنا نکند.

پرسش شماره ۳۱۴۲

› گاهی اتفاق می افتد که برای اقامه نماز فرادا رعایت فاصله مرد و زن، مخصوصاً در منازل پرجمعیت و میهمانی ها به هم می

خورد.
۱- چنانچه هیچ حائل و دیواری نباشد در چه فاصله ای خانمها می توانند جلوتر از آقایان نماز اقامه کنند؟
۲- اگر خانمها محرم باشند این فاصله فرق می کند؟

› بنابر احتیاط واجب، لازم است بین زن و مرد در حال نماز، حداقل یک وجب فاصله باشد و در این صورت اگر زن و مرد محاذی یکدیگر بایستند یا زن جلوتر از مرد بایستد نماز هر دو صحیح است و فرقی نمی کند که زن و مرد محرم باشند یا نامحرم.

پرسش شماره ۳۱۲۱

› نافله صبح را تا چه زمانی می‌توان خواند؟

› نافلهٔ صبح پیش از نماز صبح خوانده می‌شود و وقت آن بعد از گذشتن از نصف شب، به مقدار خواندن یازده رکعت نماز شب است؛ ولی احتیاط آن است که قبل از فجر اول نخوانند، مگر آن که بعد از نافله شب، بلافاصله بخوانند؛ که در این صورت مانعی ندارد. ضمناً آخر وقت نافله صبح تا موقعی است که به اندازه خواندن نماز صبح تا سرخی مشرق، وقت باقی مانده باشد.

پرسش شماره ۲۹۵۶

› آیا کسی که سجده سهو انجام ندهد، نمازش باطل است؟

› نماز، باطل نیست؛ ولی در موارد وجوب، باید سجده سهو را به جا آورد و در صورت تأخیر عمدی، مرتکب گناه شده است.

پرسش شماره ۲۸۹۴

› در صورتی که انسان آیه سجده‌دار را از تلفن همراه بشنود و به صورت زنده نباشد، وظیفه‌اش چیست؟ آیا فرقی بین پخش

مستقیم یا غیر مستقیم آن هست؟ بنده تا الآن این طور می‌دانستم که اگر به صورت زنده نباشد، سجده واجب نیست؛ در غیر این صورت وظیفه ام نسبت به سجده‌هایی که انجام نداده‌ام و تعداد آن‌ها را هم نمی‌دانم، چیست؟

› در فرض سوال با شنیدن آیه سجده از ضبط صوت یا تلفن همراه یا ... سجده واجب می‌شود و فرقی بین مستقیم و غیر مستقیم نیست. ضمناً سجده‌هایی که بر عهده دارید را انجام دهید و می‌توانید به تعداد حداقلی که یقین دارید، اکتفا کنید.

پرسش شماره ۲۷۸۷

› تکبیرة الاحرام گفتن همراه با امام جماعت به طوری که وقتی امام، «الله» را گفت، مأمومی که دقیقاً پشت امام هست هم، ذکر «الله» را بگوید؛ و همراه با امام و نه قبل از آن، ذکر «اکبر» را بگوید؛ آیا نماز جماعت اشکال دارد؟

› مأموم نباید تکبیرة الاحرام را پیش از امام بگوید، بلکه احتیاط واجب آن است که تا تکبیر امام، تمام نشده، تکبیر نگوید.

پرسش شماره ۲۷۸۵

› ۱- اگر فردی هنگام قرائت سوره، برخی آیات یادش رفت و هر چه صبر کرد، یادش نیامد، تکلیفش چیست؟
۲- اگر فردی در تسبیحات اربعه و یا ذکرهای واجب نماز مانند تشهد مقداری از آن یادش رفت و هر چه صبر کرد، یادش نیامد، تکلیفش چیست؟

› ج۱) به طور کلی در غیر سوره توحید و کافرون تا وقتی که نمازگزار بیش از نصف سوره را نخوانده است، می‌تواند آن را رها کند و سوره دیگری بخواند؛ بنابراین در سوره توحید و کافرون یا جایی که بیش از نصف سوره را خوانده، چنانچه مقداری از سوره را فراموش کند و به هیچ طریقی _ هرچند با خواندن از روی قرآن و یا خواندن کسی که کنار او ایستاده و یا نگاه به گوشی به گونه ای که از حالت نماز خارج نشود _ نتواند کامل کند، باید نماز را رها کرده و پس از یادآوری یا تهیه نوشتار، مجدداً نماز را از سر بگیرد.
ج۲) چنانچه به هیچ طریقی نتواند ذکر واجب را بگوید، باید نماز را رها کرده و پس از یادآوری یا تهیه نوشتار، مجدداً نماز را از سر بگیرد.

پرسش شماره ۲۷۶۲

› شخصی در رکعت دوم نماز جماعت، وقتی به رکوع رفت، متوجّه شد امام جماعت و نمازگزاران در حال قنوت هستند. در این حالت وظیفهٔ او چیست؟

› در فرض سؤال جهت تبعیت از امام باید به حالت ایستاده و قنوت برگردد و همراه امام به رکوع رود و در این صورت اضافه شدن رکوع اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۴۹۰

› ۱. اگر در اثنای نماز جماعت، امام جماعت یادش بیاید که وضو ندارد؛ تکلیف امام و مأمومین چیست؟
۲. آیا مأمومین می‌توانند زمانی که امام جماعت نماز خود را می‌شکند، نماز خود را بشکنند؟
۳. اگر امام جماعت نماز خود را با این که می‌داند وضو ندارد، ادامه دهد، تکلیف نماز مأمومین و امام جماعت چیست؟

› ج۱) امام جماعت باید نماز را رها کند و اگر در صف جلو، فرد واجد شرایطی بود و جلو ایستاد، مأمومین می‌توانند بقیه نماز را با او ادامه دهند.
ج۲) جایز نیست مأمومین نماز خود را بشکنند و در فرض مزبور باید به فرادا نماز را ادامه دهند.
ج۳) نماز امام جماعت باطل است؛ لکن نماز مأمومینی که اطلاع از وضعیت امام ندارند، صحیح است.

پرسش شماره ۲۴۲۴

› در قنوت آیا دست‌ها باید به هم چسبیده باشد؟ اگر از هم فاصله داشته باشد، آیا نماز باطل است؟

› به هر طریقی که باشد، نماز باطل نیست.
به طور کلی در قنوت مستحب است نمازگزار کف دست‌ها را رو به آسمان قرار دهد و به قصد رجاء، انگشتان دست‌ها را به جز انگشت ابهام، به هم بچسباند و هر دو کف دست‌ها را پهلوی هم متصل به هم قرار دهد و نگاهش هنگام قنوت به کف

دست‌هایش باشد.

پرسش شماره ۲۴۰۳

› در صورتی که مأموم مسلط به زبان مورد تکلم امام جمعه نباشد، آیا می‌تواند در نماز جمعه شرکت کرده و به آن امام جمعه اقتدا نماید؟
(این موضوع برای بسیاری از مسافران مسلمان غیر فارسی زبان که به ایران سفر می‌کنند و یا فارسی زبانانی که به شهرهایی مثل ارومیه و تبریز سفر می‌کنند پیش می آید.)

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۹۷۶

› هنگام سجده، قرار دادن آرنج و ساعد بر روی زمین چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد؛ برای مردان مستحب است در سجده، آرنج‌ها را از زمین جدا نگه دارند و برای زنها مستحب است آرنجها را بر زمین بگذارند.

پرسش شماره ۱۹۴۴

› اگر در نماز، چشم عمداً به این طرف و آن طرف بچرخد، ولی سر تکان نخورد، چه حکمی دارد؟ به عبارت دیگر در نماز، چرخش چشم تا چه حد مجاز است؟

› گرداندن چشم به طرف راست یا چپ اشکال ندارد، هر چند مکروه است.

پرسش شماره ۱۷۰۷

› آیا جایز است در نماز، برای تکبیره الاحرام، دست‌ها را بالا نبریم؛ بلکه نیت کرده و الله اکبر بگوییم؟

› اشکال ندارد؛ به طور کلی مستحب است موقع گفتن تکبیرهای نماز، دست‌ها را تا مقابل گوش‌ها بالا ببرید.

پرسش شماره ۱۶۲۲

› اگر در نماز کلمه‌ای را اشتباه تلفظ کنیم، آیا می‌توان از چند کلمه قبل آن (که آن‌ها را درست تلفظ کرده‌ایم) شروع به تکرار کنیم؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۶۰۷

› اگر در هر رکن و یا قسمت های واجب یا مستحب نماز، به دلیل عدم آگاهی، آن را اشتباه انجام داده باشیم و بعداً بفهمیم آن کار اشتباه بوده (مثلاً چیزی را کم و زیاد کرده باشیم)، حکم نمازهای قبلی چیست؟

› اگر در ارکان نماز، کم و زیاد نکرده باشید و با اعتقاد به صحت انجام داده باشید، نمازهای گذشته صحیح است.

پرسش شماره ۱۱۴۸

› من قبلاً نمی‌دانستم که نباید با مُهری که چرک شده نماز خواند؛ مهرم را عوض کردم. نمازهایی که با مهر اول می‌خواندم چه حکمی دارد؟

› در هر صورت نمازهای گذشته صحیح است.

پرسش شماره ۱۰۱۲

› فردی به خاطر بزرگی جراحت صورت، تمام پیشانی خود را باند پیچی نموده، به نحوی که محل سجده و قسمتی از سر را نیز پوشانده شده است. سجده ایشان با توجه به این که باید پیشانی خود را در سجده روی مهر بگذارد، چگونه خواهد بود؟

› فرد مزبور باید به یکی از دو طرف پیشانی، سجده کند و اگر ممکن نباشد، چانه را روی مهر گذاشته و اگر این هم ممکن نباشد، به هر جایی از صورت یا جلوی سر، به طوری که حالت سجده داشته باشد، سجده کند.

پرسش شماره ۸۱۳

› کسی که بین رکعت دوم و سوم، شک کند، حکمش چیست؟ حکم شک بین سه و چهار چیست؟

› شک در رکعات در نمازهای دو رکعتی و سه رکعتی، مبطل نماز است. اما اگر در نماز چهار رکعتی بعد از سر برداشتن از سجده دوم شک کند، دو رکعت خوانده یا سه رکعت، باید بنا را بر سه رکعت گذاشته و یک رکعت دیگر بخواند و نماز را تمام کند و بعد از نماز، یک رکعت نماز احتیاط ایستاده، یا دو رکعت نشسته بخواند. همچنین اگر بین سه و چهار، شک کند، در هر جای نماز باشد، بنا را بر چهار بگذارد و نماز را تمام کند؛ بعد از نماز، یک رکعت نماز احتیاط ایستاده، یا دو رکعت نشسته، به جا آورد.

پرسش شماره ۷۶۷

› شخصی که دیر به نماز جماعت می رسد، باید حمد و سوره را در موقع خواندن تسبیحات اربعهٔ امام جماعت آهسته بخواند؛ حال اگر عمداً یا سهواً بلند بخواند، حکم نمازش چیست؟

› سهواً اشکال ندارد و همچنین اگر از روی فراموشی یا ندانستن مسأله باشد، نمازش صحیح است

پرسش شماره ۷۰۹

نگاه، پوشش و معاشرت

› زنی که می داند مرد نامحرم به قصد لذت به صورت و دست های او نگاه می کند، آیا پوشاندن صورت و دست ها لازم است؟

› واجب نیست؛ مگر آنکه مصداق تسبیب یا اعانه بر اثم (کمک به گناه) باشد.

پرسش شماره ۷۲۸۰۲

› نگاه به فیلم داخل بدن زن نامحرم مانند نگاه به حرکت جنین در رحم، چه حکمی دارد؟

› بدون ریبه (خوف افتادن به گناه) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۵۲۷

› نگاه به داخل دهان زن نامحرم چه حکمی دارد؟

› نگاه به داخل دهان زن نامحرم بنابراحتیاط واجب جایز نیست؛ البته آن مقدار از دهان که در مقام تخاطب نمایان است، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۵۰۵

› اینکه گفته شده تراشیدن سر برای زنان به خودی خود اشکال ندارد، حال اگر در منطقه ای این عمل شایع و رایج نباشد، آیا

باز هم اشکال ندارد؟ حدّ کوتاهی مو برای زنان چقدر است؟ اگر کوتاه کردن موی زنان در جامعه رایج باشد و مصداق تشبه به جنس مخالف نباشد، آیا می توان به این کار مبادرت ورزید؟

› اگر زنی به قصد تشبّه به جنس مخالف موی خود را بتراشد یا کوتاه کند و حالت و رفتار مردانه به خود بگیرد حرام است، در غیر این صورت به خودی خود حرام نیست.

پرسش شماره ۷۲۳۸۳

› انجام بعضی از اعمال زیبایی _مثل تتو_ سبب زخم بر روی بدن می‌شود به نحوی که تا چند روز امکان آب رساندن به آن نیست. آیا با علم به این موضوع می‌توان اقدام به این قبیل کارها کرد؟

› جایز نیست؛ مگر ضرورت اقتضا کند.

پرسش شماره ۷۲۲۸۳

› دست دادن زن نامحرم با پسر بچه نابالغ، چه حکمی دارد؟

› اگر پسر به سن تمییز و مرحله ای رسیده باشد که دست دادن با او در حال حاضر موجب برانگیخته شدن شهوت شود، باید زن نامحرم از دست دادن یا دست زدن و لمس او اجتناب کند و چنانچه در حال حاضر موجب برانگیخته شدن شهوت نشود، احتیاط این است که زن با او دست ندهد.

پرسش شماره ۷۱۹۸۳

› آیا پوشاندن بدن اعم از عورتین و غیر آن از دیوانه (همجنس و غیر همجنس) واجب است؟

› فرد دیوانه اگر شهوت دارد، احتیاط در مراعات پوشش است.

پرسش شماره ۷۱۶۹۴

› آیا استفاده زن از هر گونه زیورآلات از جمله گردنبند با نمادهایی که مختص به مردان باشد جایز است؟

› تا زمانی که آن را به عنوان زیورآلات مخصوص برای خود انتخاب نکرده باشد، اشکال ندارد؛ البته زن باید آنچه که صدق زینت می کند را از نامحرم بپوشاند.

پرسش شماره ۷۱۶۸۳

› حکم چت با نامحرم ها در فضای مجازی چیست؟

› به طور کلی هر گونه صحبت، شوخی و ارتباط با نامحرم (چه در فضای مجازی چه در فضای واقعی)، اگر به قصد لذّت بوده و یا مفسده ای بر آن مترتّب شود و یا خوف ارتکاب گناه در میان باشد و یا خارج از ضوابط و احکام شرعی باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۱۶۵۰

› آیا دست دادن به پیرمرد نامحرم بالای شصت سال که طرف مقابل (دختر جوان) را به عنوان خواهرزاده یا برادرزاده خطاب می کند و از اقوام هست جایز است؟

› در هر صورت، دست دادن زن با مرد نامحرم جایز نیست.

پرسش شماره ۷۱۶۳۸

› وقتی که به چیزی نگاه می کنم یا حتی جلوی پایم هنگام راه رفتن قسمت هایی از بدن زن نامحرم مسلمان در زاویه دیدم قرار می گیرد. البته مستقیم نگاه نمی کنم؛ مثلاً به درختی نگاه می کنم و در فاصله آن، زنی مسلمان با پوشش ناکافی است که به صورت تار در گوشه چشمم هست. اینگونه نگاه ها چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال، گناه و حرامی مرتکب نمی شوید و باید بدانید که نگاه سهوی مذکور نباید استمرار داشته باشد.

پرسش شماره ۷۱۶۳۷

› در مکان های شلوغ زنان و مردان با هم برخورد بدنی دارند و اکثراً هم اهمیتی نمی دهند و رد می شوند. آیا برخورد بدنی با نامحرم گناه حساب نمی شود؟

› چنانچه برخوردهای مزبور به صورت سهوی و ناخواسته باشد، اشکالی ندارد. اما تماس عمدی با پوست نامحرم حرام است؛ همچنین هر گونه تماس عمدی با نامحرم از روی لباس، اگر با قصد لذّت باشد، یا مستلزم مفسده شود و یا خوف ارتکاب گناه در میان باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۱۶۳۴

› آیا پوشاندن کف و روی پای کامل جلوی نامحرم برای زن واجب است؟

› پوشاندن تمام پای زن (با جوراب و مانند آن به گونه ای که تمام پا حتی پوست و سایه پا را بپوشاند)، در مقابل نامحرم واجب است.

پرسش شماره ۷۱۶۲۸

› بنده جوانی هستم که گاهی در مهمانی های خانوادگی یا در محیط های دیگر که متأسفانه بعضی زنان حجاب خود را کامل رعایت نمی کنند، و مجبور به سلام کردن هستم، اجباراً به آنها نگاه کرده و سلام می کنم ولی از این اتفاق ناراحتم.
می خواستم بدونم تکلیف من چیست؟ آیا باید حتماً سلام کنم؟ یا می توانم سلام نکنم؟ یا نگاه کردن به چهره آنها برای سلام کردن جایز هست؟

› سلام کردن در فرض سؤال چنانچه با قصد لذت نبوده و ترس بر فتنه نباشد جایز است ولی نگاه کردن مرد به بدن زن نامحرم چه با قصد لذت و چه بدون آن حرام است و نگاه کردن به صورت و دستها اگر به قصد لذت باشد حرام است ولی اگر بدون قصد لذت باشد مانعی ندارد و زنان لاابالی که مقیّد به حجاب شرعی نیستند و چنانچه نهی شوند، تأثیری در آن ها نمی گذارد، نگاه به مواضعی که باید بپوشانند، ولی رعایت حجاب نکرده اند، بنا بر احتیاط واجب جایز نیست و باید بدانید که عمل شما باید طبق موازین شرعی باشد و عدم رضایت و دلخوری دیگران نباید شما را از انجام تکالیف واجب و ترک حرام سست نماید. ضمناً در صورت وجود شرایط، نهی از منکر با رعایت مراتب آن واجب است.

پرسش شماره ۷۱۶۲۶

› من با یک نفر رفیق شدم (همجنس خودم پسر) که سنش از من کمتر است و علاقه زیادی به آن پیدا کرده و به او وابسته شده ام. بیشتر مواقع با هم حرف میزنیم (تلفنی یا پیامک) که در این صحبتها ابزار علاقه نشان می دهیم حکم این ارتباط چیست و حد مرز این رفاقت تا کجاست؟

› ارتباط و رفاقت با همجنس به خودی خود اشکال ندارد مگر اینکه مستلزم مفسده باشد.

پرسش شماره ۷۱۶۱۸

› پرستاری که در اتاق عمل طبق قانون مجبور است دست خود را تا آرنج در مقابل مرد نامحرم نمایان کند، تکلیف چیست؟

› به هر حال حفظ حجاب در مقابل نامحرم واجب است و جز در مواقع ضرورت و در حد ضرورت، نمی توان بر خلاف آن عمل کرد.

پرسش شماره ۷۱۲۱۴

› آیا نگاه به زنان اجنبیه غیر مسلمان در کشورهای خارجی با توجه به وضعیت پوشش ایشان، اشکال دارد؟

› نگاه به زنان غیر مسلمان بدون قصد لذت و خوف وقوع در حرام اشکال ندارد و احتیاط این است که به مواضعی اکتفا شود که به طور معمول آن را نمی پوشانند.

پرسش شماره ۷۱۰۰۴

› آیا جواب سلام در گفتگو های مجازی (چت) واجب است؟

› بطور کلی جوابِ سلام، جز در ملاقات حضوری، مکالمه تلفنی و مانند آن، واجب نیست.

پرسش شماره ۷۰۷۲۲

› آیا صله رحم با فرزند پسر عمه یا فرزند دختر عمه واجب است؟

› چنانچه عرفاً از ارحام محسوب شوند، قطع رحم حرام است و تشخیص موضوع با مکلف است.

پرسش شماره ۷۰۲۸۰

› اگر انسان هنگام ماساژ یا بدن سازی یا هر ورزش دیگر دچار تحریک شود، آیا باید فوراً ترک کرده و ادامه ندهد؟

› واجب است انسان از ادامه دادن کاری که موجب تحریک شهوت می شود، اجتناب و خودداری کند.

پرسش شماره ۶۹۷۷۶

› آیا دیدن داخل بدن نامحرم (آنچه زیر پوست است) با چشم یا دوربین یا سونوگرافی حرام است؟

› اشکال ندارد، مگر داخل دهان که بنا بر احتیاط واجب جایز نیست؛ البته آن مقدار از دهان که در مقام تخاطب، نمایان است، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۷۶۹

› زنی که پسری دارد با مردی که دختری دارد ازدواج می کند؛ آیا وجهی هست که دختر مرد به این پسر محرم شود؟ آیا وجهی هست که پدر آن زن به دختر آن مرد محرم شود؟

› در فرض سؤال اگر دختر را با مراعات شرایط شرعی، به عقد موقت پدر پسر یا پدر بزرگ (مادری یا پدری) او درآورند، این دختر و پسر با هم محرم می شوند. همچنین اگر دختر را با مراعات شرایط شرعی به عقد موقت پسر یا عقد موقت پدر بزرگ (مادری یا پدری) زن در آورند، دختر بر پدر آن زن محرم می شود.
البته توجه داشته باشید:
اولاً: برای خواندن عقد دختر نابالغ اجازه پدر یا جد پدری او لازم است و نباید عقد برای او مفسده داشته باشد و برای خواندن

عقد دختر بالغ باکره، افزون بر رضایت خود دختر بنا بر احتیاط واجب اجازه پدر یا جد پدری او لازم است.
ثانیاً: بعد از تمام شدن مدت عقد موقت، این دختر بر کسی که با او عقد شده، نامحرم می شود.
ثالثاً: اگر دختر یا پسر شیر خوار باشند از راه شیر دادن نیز - با شرائط شرعی - امکان محرمیت وجود دارد.

پرسش شماره ۶۹۱۵۵

› ۱- حکم در آغوش گرفتن و لمس کردن دختر ۶ساله (اعم از دست دادن و غیر آن) چیست؟
۲- آیا تفاوتی در ممیزه بودن یا نبودن وی وجود دارد؟

› ج۱و۲) دختر بچه‌ای که به سن شش سال رسیده است (ممیز باشد یا نباشد)، احتیاط واجب آن است که مرد نامحرم او را نبوسد و در دامن خود قرار ندهد همچنین لمس و دست دادن با دختر بچه، اگر موجب تحریک شهوت یا مستلزم مفسده شود یا خوف ارتکاب گناه در میان باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۰۲۹

› ۱. اگر مردی آستین کوتاه بپوشد و زنی به طور عمد اما نه از روی لذت، دست او را ببیند، چه حکمی دارد؟
۲. آمپول زدن به دست مرد، توسط پرستار زن، چه حکمی دارد؟

› ج۱) به طور کلی، نگاه زن به دست‌های مرد تا جایی که معمولاً نمی‌پوشانند بدون قصد لذت و ریبه اشکال ندارد، اما بیش از آن مقدار جایز نیست.
ج۲) اگر همراه با لمس دست نامحرم باشد جایز نیست، مگر در مورد اضطرار؛ اگر از دستکش استفاده کند، در صورتی که همراه با فشار دادن دست نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۸۳۹۳

› آیا زن می تواند در حضور پسر بچه ممیز (پسر بچه‌ای که خوب و بد را می‌فهمد)، بدون روسری باشد؟

› احتیاط واجب آن است که زن بدن و موی خود را از پسری که ممیز است یعنی بالغ نشده است ولی خوب و بد را می‌فهمد و به حدی رسیده که بالقوه مورد نظر شهوانی است بپوشاند. البته در صورت برانگیخته شدن شهوت (بالفعل) پوشاندن بدن و موها واجب است.

پرسش شماره ۵۳۶۵۱

› بنده انگشترهایی به مشتریان خود می‌فروشم که از ترکیب طلا و نقره ساخته شده است. با توجه به حرمت استفاده از انگشتر طلا برای آقایان و دغدغه برخی مشتریان در این خصوص، برای آنکه مخلوط طلا و نقره طوری باشد که بتوان کل آن را نقره در نظر گرفت و حرمت آن رفع شود، خواهشمندم بفرمایید از نظر حضرتعالی حداقل چند درصد نقره در انگشترها استفاده کنم تا بتوانم انگشترها را با اطمینان خاطر به مشتریان خود بفروشم؟

› به طور کلی اگر عنصر طلا در انگشتر به قدری کم باشد که عرفاً به آن "طلا" نمی گویند و پوشیدن طلا صدق نکند، خرید و فروش و استفاده آن برای مرد اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۳۵۵۱

› اگر زن یا مرد در خلوت لباس های یکدیگر را بپوشند و ادای رفتارهای جنس مخالف را در آورند، اشکال دارد؟

› اگر انسان به قصد تشبه به جنس مخالف، پوشش و رفتارش را مشابه جنس مخالف قرار دهد به گونه ای که زیّ او محسوب شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۵۳۵۱۸

› اقوام و بستگانی که حجاب و پوشش موی سر را در مهمانی‌ها رعایت نمی‌کنند، آیا معاشرت و رفت و آمد با چنین اقوامی جایز است؟ آیا تفاوتی بین زنان ارحام نسبی و سببی در این زمینه وجود دارد؟

› در هر صورت باید در معاشرت و نگاه به نامحرم ضوابط شرعی مراعات شود و اگر از زنانی باشند که نهی از منکر را نمی‌پذیرند و به آن توجه نمی‌کنند، بنا بر احتیاط واجب باید از نگاه عمدی به آن‌ها خودداری کنید. توجه داشته باشید، برای صله رحم می‌توانید با تلفن و امثال آن، احوال پرسی کنید.

پرسش شماره ۵۳۴۸۶

› نگاه بی اجازه به داخل خانه مردم، چه حکمی دارد؟

› نگاه عمدی به گونه‌ای که موجب اذیت اهل خانه شود یا مستلزم نگاه به نامحرم و مانند آن باشد، جایز نیست؛ در غیر این صورت فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۸۴۴۱

› ۱. اگر جوانی عاشق شد تا چه حد می‌تواند به طرف مقابل فکر کند؟
۲. اگر نگاه فقط به قصد ازدواج باشد تا چه اندازه می‌تواند به او نگاه کند؟

› ج۱) فکر کردن به نامحرم به صورت ناخود آگاه اشکال ندارد، اما در صورت اختیار احتیاط واجب در ترک تخیل نامحرم به قصد تحریک شهوت است و مجرد آنچه در سؤال ذکر شده، مجوّز آن نیست.
ج۲) نگاه برای ازدواج به آن زن مانعی ندارد مشروط به اینکه زن شرایط ازدواج را داشته باشد و پسر در صورت پسندیدن، قصد داشته باشد با او ازدواج کند و احتمال می دهد آن زن خواستگاری او را قبول کند و با نگاه، آگاهی بیشتری به او پیدا می کند و با قصد لذت نگاه نکند، نگاه پسر به صورت، دست، مو و محاسن دختر اشکال ندارد؛ البته اگر یک نگاه، کافی باشد، تکرار نگاه جایز نیست.

پرسش شماره ۴۸۲۴۹

› مرد و زنی که طلاق گرفته اند، آیا بعد از طلاق، مرد با مادر زن سابق (مطلقه)، محرم است؟

› محرمیّت بین آنها بعد از طلاق هم باقی است.

پرسش شماره ۴۲۴۳۵

› خانمی که شیمی درمانی شده و موهایش ریخته است، آیا باز هم نیاز به پوشش دارد؟ لزومی دارد حتماً پوششی روی سرش باشد اگر کلاه گیس بگذارد باز هم باید حجاب را رعایت کند؟

› باید تمام بدن زن به غیر از گردی صورت و دست‌ها تا مچ، پوشیده باشد و کلاه گیس حکم موی سر را ندارد، لکن اگر زینت محسوب شود یا موجب جلب توجه نامحرم گردد، باید نزد نامحرم پوشانده شود.

پرسش شماره ۴۱۸۹۹

› فردی از نظر مزاجی سرد مزاج بوده و همسرشان گرم می باشد لکن نمی تواند به نیاز های جنسی همسرش پاسخ دهد، لذا سؤال ایشان این است که آیا با نگاه سطحی به فیلم های مستهجن جهت پاسخ به مسائل جنسی همسرش جایز می باشد؟

› دیدن فیلمهای مستهجن هر چند در فرض یاد شده، جایز نیست.

پرسش شماره ۴۱۵۷۰

› النگو، انگشتر، حلقه ازدواج و زیور آلات زنان، آیا باید از دید نامحرم پوشانده شود؟

› اگر به نحوی باشد که عرفاً زینت محسوب شود، لازم است از نگاه نامحرم پوشانده شود و تشخیص آن به عهده مکلف است.

پرسش شماره ۴۱۴۲۰

› در بعضی مراکز حجامت، پرستار زن، مرد را حجامت می کند؛ آیا اشکال شرعی دارد؟

› این کار جایز نیست.

پرسش شماره ۴۱۳۹۷

› حدود روابط بین خواهر و برادر تا چه میزان است و تا چه حدّ می‌توانند با هم مزاح و شوخی کنند؟ آیا می‌توانند بدن یکدیگر را نگاه کنند؟

› ارتباط و شوخی که مستلزم مفسده باشد یا خوف ارتکاب گناه وجود داشته باشد، جایز نیست، ولی نگاه به بدن محارم غیر از عورتین، مشروط به عدم لذت و خوف گناه، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۳۸۹

› در دانشگاه تحصیل می کنم؛ متأسفانه محیط برخی دانشگاه ها از جهت فرهنگی، حجاب و پوشش مناسب نیست. در کلاس درس همین وضعیت مشاهده می شود؛ بخاطر خوف گناه در کلاس حضور پیدا نمی کنم. تکلیف چیست؟

› وارد شدن به مراکز آموزشی برای تعلیم و تعلم اشکال ندارد، ولی واجب است از نگاه حرام و همچنین از اختلاط که موجب خوف فتنه و فساد است، اجتناب شود. در هر صورت وظیفه شما - با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر - امر و نهی زبانی است و در صورت نیاز به مراتب بالاتر، موضوع را به مسئولان مربوطه ارجاع دهید.

پرسش شماره ۴۱۳۸۲

› قسمت جلوی روسری که از چادر جلوتر قرار می‌گیرد، آیا برای زنان زینت محسوب شده و باید پوشانده شود؟

› اگر برای زنان زینت محسوب نشود اشکال ندارد و تشخیص موضوع به عهده شخص مکلف است.

پرسش شماره ۴۱۱۹۷

› حکم پوشیه چیست؟ آیا لباس شهرت محسوب می‌شود؟

› پوشیه لباس عفاف محسوب می‌شود و حکم لباس شهرت را ندارد.

پرسش شماره ۴۱۰۸۹

› خانم محجبه و چادری ساکن تهران هستم. با توجه به شرایط پوشش و آرایش خانم‌های تهران، اگر بنده در حدّ کم و ملایم آرایش کنم، آیا مرتکب کار خلاف و حرامی شده‌ام؟

› اگر آرایش کم رنگ هم عرفاً زینت محسوب شود یا موجب جلب نظر نامحرم باشد، جایز نیست و باید از نامحرم پوشانده شود و کار حرام دیگران دلیل بر جایز بودن آن حرام نیست.

پرسش شماره ۴۰۴۲۷

› هاشور کردن ابرو چه حکمی دارد؟

› به طور کلی اگر عرفاً زینت محسوب می شود، باید از نامحرم پوشانده شود. ضمناً اگر مانع رسیدن آب به محل وضو یا غسل باشد، باید آن را برطرف کرد اما اگر در زیر پوست باشد، مانع رسیدن آب نیست و وضو و غسل با آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۳۴۷

› پوشیدن لباس شهرت بر اساس مد روز که مفسده ای هم ندارد، آیا جایز است؟

› در هر صورت پوشیدن لباس شهرت یعنی لباسی که پوشیدن آن برای شخص به خاطر رنگ یا کیفیت دوخت و یا علل دیگر مناسب نیست به طوری که اگر آن را در برابر مردم بپوشد توجه آنان را به خود جلب نموده و انگشت نما می شود بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

پرسش شماره ۴۰۳۲۲

› قبلاً حجاب مناسبی نداشتم؛ اما به مرور زمان، توبه کردم. اگر حجاب کامل‌تری را انتخاب کنم مثلاً ساق دست بپوشم، شوهرم راضی نیست و معتقد است این نوع پوشش، افراطی است؛ تکلیف من چیست؟

› به طور کلی برای رعایت حجاب، رضایت همسر، شرط نیست.

پرسش شماره ۳۹۸۸۶

› بیرون از منزل و محیط خانه حجاب و پوشش را رعایت می‌کنم، ولی علاقه به پوشش و تیپ پسرانه دارم و در منزل و خوابگاه، لباس پسرانه می‌پوشم. آیا اشکال دارد؟

› در فرض سؤال پوشیدن لباس جنس مخالف، در صورتی که بر آن عنوان تأنیث یا تذکیر صدق کند، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۹۸۱۰

› نگاه کردن به سر برهنه دختر نامحرم، که نمی‌دانیم بالغ شده است یا نه، چه حکمی دارد؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۶۰۳

› برخی کلمات در محاورات عرفی بار معنایی عاطفی نظیر عزیزم، جانم و... دارد. آیا بکار بردن این واژه ها برای زن و مرد نامحرم، جایز است؟

› موارد مختلف است. به طور کلی هر گونه ارتباط با نامحرم که مستلزم مفسده باشد و یا خوف ارتکاب گناه در میان باشد، جایز نیست و تشخیص آن با خود مکلف است.

پرسش شماره ۳۹۴۵۱

› آیا محبت به نامحرم اشکال دارد؟

› هر گونه ارتباطی که خارج از ضوابط و احکام شرعی باشد و یا مفسده ای بر آن مترتب شود و یا خوف ارتکاب گناه در میان باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۹۴۴۰

› اگر مرد بداند هرگاه قسمتی از بدنش برهنه باشد، احتمالا در معرض نگاه نامحرم قرار می گیرد. آیا واجب است غیر از سر و گردن و دست ها، بقیه اعضاء (ساعد، آرنج، بازو و کتف) را به مقدار عرفی بپوشانند؟

› در فرض سؤال احتیاط مستحب آن است که خود را از زن ها بپوشانند.

پرسش شماره ۳۹۴۱۰

› استفاده از لیزر یا اپیلاسیون موهای زائد، اگر مستلزم نگاه به عورت دیگری باشد، چه حکمی دارد؟

› نگاه کردن به عورت دیگری - غیر از زن و شوهر - حتی توسط همجنس، جائز نیست.

پرسش شماره ۳۹۲۹۰

› در فرانسه زندگی می کنم. در امور اداری اگر با آنها دست ندهیم کار را حلّ نمی کنند و نوعی اهانت می دانند و مشکل باقی می ماند و به نوعی زندگی مختل می شود. وکیل گرفتن هم برای رتق و فتق امور سخت است. تکلیف چیست؟

› دست دادن با نامحرم جایز نیست. می توانید توضیح دهید که به‌خاطر آیین و احکام دینی از دست دادن با نامحرم امتناع می‌ورزید و این امتناع هیچ توهینی به کسی نیست.

پرسش شماره ۳۹۲۷۳

› آیا اهدای موی سر یک خانم مسلمان محجبه به یک بیمار سرطانی که موهای خود را از دست داده و معتقد به حفظ حجاب نیست، برای صاحب مو اشکال شرعی دارد؟

› فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۹۱۱۶

› استفاده و پوشیدن طلا برای مردان اگر به صورت مستقیم با بدن تماس نداشته باشد، مثلاً طلا روی لباس قرار گیرد، آیا باز هم حرام است؟

› در هر صورت پوشیدن طلا برای مرد ـ هر چند به نحو یاد شده ـ حرام است.

پرسش شماره ۳۸۴۷۸

› مواد شوینده‌ای که با آن چادر، مقنعه و لباس شسته می‌شود بوی خوشی شبیه عطر دارد؛ آیا پوشیدن چنین لباسی در جایی که نامحرم هست و استشمام بوی آن‌ها توسط نامحرم، اشکال دارد؟

› عطر زدن و معطر بودن برای خانم‌ها فی نفسه اشکال ندارد، اما اگر باعث جلب نظر نامحرم و موجب مفسده باشد، جایز نیست و بر مرد هم اگر موجب مفسده و گناه باشد، جایز نیست استشمام کند.

پرسش شماره ۳۷۷۴۳

› دختر چادری دانشجوی مقطع کارشناسی هستم. سؤال من این است اگر بنده قصد ادامه تحصیل در خارج از کشور (کشورهای اروپایی) را داشته باشم و مجبور باشم از لحاظ قانون آن کشور چادر نپوشم ولی حجاب کامل داشته باشم، آیا باز هم مجاز به تحصیل در آن کشور هستم یا خیر؟

› بر زن واجب است تمام بدن و موی سر خود را از نامحرم بپوشاند و در هر صورت باید حجاب کامل رعایت شود و در اینصورت تحصیل، بلا مانع می باشد.

پرسش شماره ۳۷۱۲۹

› بخاطر بیماری پوستی به پزشک خانم مراجعه کردم و درمان نشدم. پزشک مردی را معرفی کردند که حاذق است. مراجعه به پزشک حاذق مرد مستلزم نگاه به بخشی از گردن و موی سرم هست. در این شرایط رجوع به پزشک مرد آیا جایز است؟

› با امکان رجوع به پزشک همجنس، رجوع به غیر همجنس جایز نیست، مگر در صورتی که مراجعه به پزشک هم جنس حاذق و متخصّص، غیر ممکن و یا خیلی سخت باشد که در این صورت نگاه در حد ضرورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۶۷۶۲

› اگر یک فرد نامحرم احتیاج به کمک داشته باشد و برای کمک کردن به او مجبور به لمس کردن او باشیم و در آن لحظه هیچ فرد همجنس با فرد نیازمند به کمک، در آنجا نباشد، وظیفه چیست؟

› در فرض ضرورت اشکال ندارد، بلکه در برخی موارد مثل این که جان انسان محترمی در خطر باشد، واجب است.

پرسش شماره ۳۵۱۱۳

› آیا دیدن عورت همجنس یا نشان دادن عورت به همجنس، اشکال دارد؟

› حرام است؛ مگر در شرایطی که اضطرار باشد.

پرسش شماره ۳۳۷۷۰

› ۱. نصب پلاک یا آرم از جنس طلا بر روی لباس مردان چه حکمی دارد؟
۲. در جیب قراردادن طلا برای مردان چه حکمی دارد؟

› ج۱) صرف نصب پلاک یا آرم طلا در فرض سؤال، اگر صدق پوشش (لبس) نکند، اشکال ندارد.
ج۲) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۹۶۴

› آیا نگاه به نامحرم در فیلم های خارجی، اشکال دارد؟

› نگاه کردن به تصویر زن نامحرم، حکم نگاه کردن به خود زن نامحرم را ندارد، بنابراین اگر نگاه از روی لذّت نبوده و خوف افتادن به گناه نباشد و تصویر هم متعلّق به زن مسلمانی که دیدن آن هتک محسوب شود، نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۸۵۸۰

› مردی که از حلقه طلا استفاده می کند، آیا هر لحظه لحظه گناه محسوب می شود یا اینکه هر بار که از دست درآورد و دوباره دست کند مرتکب گناه شده است؟

› پوشیدن طلا برای مرد حرام است و هر لحظه واجب است که بیرون آورد و تا زمانی که در دست دارد، مرتکب حرام است.

پرسش شماره ۲۷۷۸۹

› با توجه به این که پوشیدن روسری در چین ممکن است جلب توجه نامحرم را به دنبال داشته باشد، (حتی روسری مشکی) زیرا عده زیادی در آنجا روسری ندارند، حکم چیست؟

› در هر صورت، حجاب بر زن واجب است و آنچه ذکر شده، مجوز ترک آن نمی‌شود.

پرسش شماره ۲۷۶۷۴

› چاپ تصویر اموات اعم از زن و مرد در صفحه اول کتب ادعیه و قرار دادن آنها در مساجد، هیئات و ...، جهت طلب فاتحه و دعا، چه حکمی دارد؟

› در صورتی که مفسده‌ای نداشته باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۰۲۸

› من دختر هستم و می‌خواستم رانندگی یاد بگیرم. بیشتر زن‌هایی که در آموزشگاه، آموزش رانندگی می‌دهند خوب یاد نمی‌دهند یا اذیت می‌کنند، اما بعضی از اساتید مرد که در آموزشگاه، آموزش رانندگی می‌دهند مشهورند به این که رانندگی را خوب آموزش می‌دهند. آیا جایز است رانندگی را از ایشان یاد بگیرم، درحالی که موقع آموزش، یکی از افراد خانواده‌مان همراه ما هست؟

› به طور کلی آموختن رانندگی با کمک و راهنمایی مرد اجنبی در صورتی که با مواظبت بر حجاب و عفاف و اطمینان به عدم وقوع در مفاسد همراه باشد، اشکال ندارد، ولی در عین حال شایسته است که یکی از محارم وی همراه او باشد، بلکه اولی این است که آموزش رانندگی به کمک مربّی زن یا یکی از محارم صورت بگیرد.

پرسش شماره ۱۷۶۵۹

› آیا رنگ لباس یا چادر می تواند به حجاب زنان خدشه وارد کند؟ آیا چادر باید مشکی باشد؟

› در حجاب و پوشش واجب، لباس و رنگ معینی شرط نیست و هر لباسی که تمامی بدن زن - به جز صورت و دست ها تا مچ که استثناء شده - را بپوشاند و توجه نامحرم را جلب نکند، کافی است.

پرسش شماره ۱۰۵۸۷

› اخیراً برخی بانوان، در معابر و انظار عمومی و خودرو شخصی، اقدام به کشف حجاب می‌کنند و خودرو را محیط خصوصی می دانند؛ وظیفه و تکلیف ما چیست؟

› رعایت حجاب در مقابل نامحرم، واجب شرعی است و طبق قانون در اماکن عمومی الزامی است. در هر صورت وظیفهٔ شما - با وجود شرایط امر به معروف و نهی از منکر - امر و نهی زبانی است و در صورت نیاز به مراتب بالاتر، موضوع را به مسئولان مربوط در نیروی انتظامی و قوه قضائیه ارجاع دهید.

پرسش شماره ۸۰۹۸

› پسری بیست و چهار سال دارد و مبتلا به سندرم داون است؛ آیا در برابر او باید حجاب داشته باشم؟

› اگر شهوت دارد، احتیاط در مراعات حجاب در برابر چنین افرادی است. ولی اگر ملحق به مجنونی باشد که تمیز جنسی ندارد، حجاب لازم نیست.

پرسش شماره ۸۰۴۷

› خانم‌هایی که در منزل با خانواده یا تنها بدون حجاب، عکس می گیرند، سپس نگاتیوها یا عکس‌ها را به عکاسی می برند تا چاپ شود، و نگاه به این عکسها چه حکمی دارد؟

› بردن عکسها و ظاهر کردن آن نزد عکاسی که او را نمی شناسد اشکال ندارد.
همچنین نگاه کردن به تصویر زن نامحرم، حکم نگاه کردن به خود زن نامحرم را ندارد. بنابراین اگر نگاه از روی لذّت نبوده و خوف افتادن به گناه نباشد و تصویر هم متعلّق به زن مسلمانی که دیدن آن هتک محسوب شود، نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۲۴

› منظور از «شناخت»، که گفته اند نگاه کردن به تصویر نامحرمی که او را می شناسد حرام است، چه نوع شناختی است؟

› حرمت نگاه به تصویر زن نامحرم، از لحاظ حرمت عنوان «النظر الی الأجنبیه» ثابت نیست، ولی اگر عناوین دیگری صدق کند مانند عنوان هتک حرمت یا وجود مفسده و امثال آن، طبق حکم، نگاه تابع حکم آن عنوان است.

پرسش شماره ۲۹۴۸

› بلند گذاشتن و بستن مو برای مردان، شبیه موی زنان، آیا جایز است؟

› اگر به قصد تشبّه مرد به زن باشد و به گونه ای باشد که مرد حالت انعطاف و نرمش زنانه به خود بگیرد، این کار حرام است، در غیر این صورت فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۴۷۴

› کلمه «ضرورت» به عنوان شرط جواز لمس زن یا نظر به او توسط پزشک، زیاد تکرار می شود؛ «ضرورت» چه معنایی دارد و حدود آن کدام است؟

› مراد از ضرورت در فرض سؤال این است که تشخیص بیماری و درمان آن متوقف بر لمس و نظر باشد و حدود ضرورت هم بستگی به مقدار نیاز دارد.

پرسش شماره ۴۵

ورزش، مسابقات و تفریحات

› اگر در بازی برای بازنده جریمه‌ای تعیین شود (به غیر از جرایم مالی) مثلاً بازنده یک بطری آب بخورد یا تعدادی حرکت ورزشی و از این قبیل کارها انجام بدهد آیا اشکال دارد؟

› اشکالی ندارد؛ ولی شخص بازنده نسبت به انجام شرط، الزامی ندارد و اگر انجام شرط ضرر قابل توجهی داشته باشد نباید آن را انجام دهد.

پرسش شماره ۷۲۴۴۳

› نظر معظم له در مورد اینکه چند نفر با هم یک مسابقه ای را برگزار کرده و هر کدام به طور مساوی برای اهداء جایزه سهمی پرداخت کنند، چیست؟ آیا قمار محسوب می شود؟

› در فرض سؤال، قمار و حرام است.

پرسش شماره ۷۰۲۰۷

› هم من و هم همسرم نیاز به ورزش داریم. اما متأسفانه اکثر باشگاههای ورزشی همراه با موسیقی هستند. یعنی در سالن شنا، بدنسازی، ورزشهای رزمی، پینگ پونگ، در سالن، آهنگ گذاشته میشود. به ندرت می توان باشگاهی پیدا کرد که همراه موسیقی نباشد. ممکن است در یک ساعتی که در باشگاه هستم، چند آهنگ حرام هم گذاشته شود (آهنگ ها گلچین هستند).
می خواهم بدانم که آیا بخاطر آن چند موسیقی حرام، باید ورزش را کنار بگذاریم؟
حکم شرکت در این سالن های ورزشی چیست؟

› به هر حال اصل حضور در باشگاه (اگر تایید گناه محسوب نشود) اشکالی ندارد اما باید از گوش دادن به موسیقی حرام اجتناب کرد و با رعایت شرائط و مراتب به وظیفه نهی از منکر عمل نمود.

پرسش شماره ۷۰۰۷۵

› آیا در هنگام بازی می‌توان شرط کرد، اگر فلانی برنده شود، باید بقیه را مهمان کند؟

› چنانچه با رضایت و به شکل دوستانه انجام شود، اشکال ندارد ولی اگر در بازی شرط شود که بازنده این کار را انجام دهد، جایز نیست.

پرسش شماره ۵۸۳۲۷

› بازی انفجار چه حکمی دارد؟

› بنابر احتیاط واجب، حرام است و مال هم به تملک برنده در نمی‌آید.

پرسش شماره ۵۰۴۶۶

› قصد طراحی وبسایت و اپلیکیشنی دارم که افراد داخل و خارج از کشور، با خرید بلیط و شرکت در مسابقه به قید قرعه مبلغی به آنها پرداخت شود. آیا حکم قمار و شرط بندی دارد و حرام است؟

› اگر مجرد خرید بلیط باشد، بنا بر احتیاط واجب حرام است و شخصی که جایزه را برده است، مالک آن نمی شود و حق دریافت آن را ندارد؛ ضمناً در حکم مذکور فرقی بین داخل و خارج از کشور نیست.

پرسش شماره ۴۷۹۰۶

› در سایت شرط بندی بازی انفجار حدود ۸۰ هزار تومان برنده شدم؛ ولی چند روز بعد ۱۰۰ هزار تومان باختم که ضرر کردم و قصد توبه دارم. استفاده از آن چه حکمی دارد؟

› این بازی بنابر احتیاط واجب جایز نیستؤ و اگر مال مذکور متعلق به بازنده است، تصرف در مال مذکور جایز نیست و باید به صاحبش بر گردانید و الا تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۴۴۳۵۱

› آیا بازی و ورزش بیلیارد به قصد تفریح، حرام است؟

› ورزش بیلیارد اگر با شرط بندی باشد و یا موجب ترتب مفاسد اخلاقی یا اجتماعی و یا مستلزم انجام گناهی باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۴۲۸۱۹

› بازی با پاسور از طریق کامپیوتر و موبایل به صورت انفرادی، چه حکمی دارد؟

› اگر بازی بین دو نفر باشد حکم بازی با آلات قمار را دارد و اگر به تنهایی بازی می کند در صورتی که مفسده ای بر آن مترتب نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۴۰۳

› در برخی مسابقات، اعم از ورزشی و غیر ورزشی، از شرکت کنندگان مبلغی دریافت می‌شود و با همان مبلغ برای برندگان،

جوایز نقدی و غیر نقدی تهیه می‌شود، آیا حکم قمار دارد و شرکت در آن‌ها جایز نیست؟ آیا درآمد حاصله حلال است؟

› اگر از بازنده چیزی بگیرند که به برنده بدهند، همان شرط بندی حرام است؛ لکن اگر برگزار کننده مسابقه مبلغی را از شرکت کنندگان به عنوان حق الزحمه و شرط شرکت در مسابقه برای خودش دریافت کند و بعد از مالکیت با مال خود جایزه بخرد، مانعی ندارد.

پرسش شماره ۴۲۳۳۸

› بازی مافیا که حاوی دروغ و دروغ‌گویی می باشد، چه حکمی دارد؟

› اگر مفسده‌ای (مانند ترویج یا عادت به دروغ‌گویی) نداشته باشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۹۶۱

› دوچرخه سواری بانوان در اماکن عمومی و یا در مراکز ورزشی، مانند پیست دوچرخه سواری و... با حفظ پوشش اسلامی و رعایت مسائل شرعی، چه حکمی دارد؟

› دوچرخه سواری زنان در مجامع عمومی و جایی که در معرض دید نامحرم است، جایز نیست.

پرسش شماره ۴۰۲۳۹

› آیا نگهداشتن آلات قمار مانند پاسور در خانه بدون استفاده و بازی با آن، اشکال دارد؟

› اگر نگهداری اینگونه وسایل برای قمار باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۴۰۰۵۹

› آیا شرط بندی در غیر مسابقه هم حرام است؟ مثلاً گفته شود که اگر این مطلب علمی که می گویی اشتباه بود، باید برای من فلان چیز را بخری.

› عمل مذکور حرام نیست؛ ولی الزامی بر پرداخت ندارد و نمی توان بدون رضایت او مالی از او دریافت کرد.

پرسش شماره ۳۹۷۳۸

› حکم جایزه فردی که از طریق تقلب در مسابقه برنده شده است، چیست؟

› دروغ و فریب و تقلب جایز نیست و حکم جایزه مزبور تابع نظر هدیه دهنده است.

پرسش شماره ۳۸۵۴۲

› ورزش و بازی بولینگ خانوادگی، آیا جایز است؟

› اگر عرفاً از آلات قمار باشد، بازی با آن حتی بدون شرط بندی جایز نیست و اگر از آلات قمار نباشد، چنانچه با برد و باخت و یا موجب ترتب مفاسد نباشد، اشکال ندارد و تشخیص موضوع بر عهده شخص مکلف است.

پرسش شماره ۳۵۹۹۵

› آیا شرط بندی بین زن و شوهر حرام است؟

› شرط بندی در بازی هرچند در فرض سؤال، قمار و حرام است.

پرسش شماره ۳۳۷۰۵

› آیا قمار در بازی های مجازی، حرام است؟

› بازی با آلات قمار از طریق کامپیوتر و مانند آن اگر بین دو نفر باشد حکم بازی با آلات قمار را دارد و اگر به تنهایی بازی می کند، در صورتی که مفسده ای بر آن مترتب نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۱۵۲۴

› مغازه گیم‌نت دارم که گاهی اوقات شرکت کنندگان برد و باخت و شرط بندی نقدی و غیر نقدی در بازی دارند؛ آیا کسب درآمد از این گونه بازی‌ها حرام است؟

› اگر بازنده به خاطر باخت، هزینه بازی را می‌پردازد، شرط بندی و حرام است و طرف برنده، مالک چیزی که برده و از طرف مقابل گرفته است، نمی شود و به تبع، صاحب گیم نت نیز نمی تواند آن را بگیرد.

پرسش شماره ۳۱۵۱۷

› کسب درآمد حاصل از بازی‌های کامپیوتری و پلی‌استیشن‌ها، آیا شبهه‌ناک و دارای اشکال است؟

› موارد مختلف است. اگر اصل بازی مفسده نداشته باشد و در بازی های چند نفره از آلات قمار و همراه با برد و باخت نباشد، فی نفسه اشکال ندارد و درآمد حاصل از آن حلال است.

پرسش شماره ۳۰۶۹۳

› آیا تبلیغ سایت بازی تخته نرد، از طریق کانال تبلیغاتی، جایز است؟

› تخته نرد از آلات قمار محسوب می شود، با توجه به اینکه بازی با آن مطلقاً حتی بدون شرط بندی حرام است، لذا تبلیغ و کسب سود از طریق آن نیز جایز نیست.

پرسش شماره ۳۰۲۷۹

› آیا فوتبال حرفه‌ای قمار محسوب می‌شود؟

› بازی فوتبال به صورت حرفه‌ای، بدون برد و باخت و شرط بندی، قمار محسوب نمی‌شود.

پرسش شماره ۲۹۶۱۲

› حکم شرط بندی پسر با پدر در موارد مختلف چیست؟

› در حرمت قمار و شرط بندی، تفاوتی بین پدر و پسر با بقیه نیست.

پرسش شماره ۲۹۵۷۵

› شرط بندی در چه صورت حلال و در چه صورت حرام است؟

› شرط بندی بین خود مسابقه دهندگان، به طوری که با پول بازنده جایزۀ برنده پرداخت شود، جایز نیست، اما اگر مسابقه دهندگان در مسابقه اسب سواری و تیراندازی و مانند آن ـ که در دفاع و جهاد مورد استفاده است ـ بین خودشان شرط بندی کنند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۹۲۰۰

› اگر از داوطلبان شرکت در مسابقه علمی، مبلغی اخذ گردد و ندانیم که جوایز نیز از مبالغ دریافتی تهیه می شود یا نه، تکلیف چیست؟ آیا تحقیق و یا احتیاط در این باره لازم است؟

› اگر برای ورود به مسابقه مبلغی گرفته می شود، شرکت در آن فی نفسه اشکال ندارد و تحقیق واجب نیست.

پرسش شماره ۲۹۰۷۸

› آیا بازی حُکم جایز است؟
(کسی با قرعه، حاکم و دیگری محکوم می شود؛ حاکم دستور می دهد و محکوم، ملزم به انجام است.)

› صرف قرعه کشی و تعیین حاکم در فرض سؤال اگر همراه با بُرد و باخت مالی بین بازیکنان نباشد، فی نفسه اشکال ندارد؛ البته محکوم، الزام شرعی به انجام دستور حاکم ندارد.

پرسش شماره ۲۷۹۵۹

› منظور از عرف در بحث آلات قمار چیست؟ عرف عموم مردم یا عرف افراد مذهبی است؟ اگر در شهر و محله‌ای زیاد بازی می‌کنند و در جای دیگر کمتر، آیا دال بر خروج از آلات قمار است؟

› منظور از عرف، نظر نوع مردم و جامعه مکلف است. بنا بر این در فرض سؤال باید عرف هر دو مکان رعایت شود، به این معنی که اگر آن وسیله ها در یکی از دو شهر از آلات قمار محسوب شوند و در گذشته هم در هر دو مکان از آلات قمار بوده اند، در حال حاضر هم بازی با آن ها حرام است.

پرسش شماره ۲۷۰۳۶

› چه فرقی بین رقص و ورزش ایروبیک است؟ (که ورزش ایروبیک حلال بوده ولی رقص، حلال نیست.)

› به طور کلی حرکات منظمی که دارای هدف است؛ مانند حرکات ژیمناستیک یا ورزش های رزمی، رقص صدق نمی کند و انجام آن، جایز است. بنا بر این ورزش مذکور اگر همراه با موسیقی لهوی و مُضِلّ عن سبیل الله* و مستلزم مفسده نباشد، اشکالی ندارد.

---

*مضل عن سبیل الله یعنی به سبب ویژگی هایی که دارد انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضائل اخلاقی دور کرده؛ و به سمت بی بند و باری، بیهودگی و گناه سوق دهد.

پرسش شماره ۲۵۹۵۹

› آیا درآمد باشگاه بیلیارد، حلال است؟

› اگر بیلیارد از آلات قمار محسوب نشود و بازی با آن بدون شرط بندی باشد، درآمد باشگاه آن فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۴۸۳۸

› اگر وسیله ای در ایران، آلت قمار نباشد ولی در آمریکا از آلات قمار محسوب شود، آیا می توان با آن، بدون قمار و فقط برای سرگرمی بازی کرد؟

› باید عرف هر دو مکان رعایت شود؛ به این معنی که اگر آن وسیله در یکی از دو منطقه از آلات قمار محسوب شود و در گذشته هم در هر دو مکان، از آلات قمار بوده است، در حال حاضر هم بازی با آن ها حرام است.

پرسش شماره ۲۳۸۶۴

› شخصی برای سرگرمی و یا به عنوان وسیله تزیینی قصد خرید میز شطرنج دارد. آیا می تواند این میز را خریداری کند؟

› اگر به نظر مکلف، شطرنج در حال حاضر از آلات قمار محسوب نشود، در این صورت خرید میز و بازی با آن بدون شرط بندی اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۲۰۵۴

› آیا شرکت در دکه‌های شانس در شهربازی و پرداخت پول، جایز است؟
اگر فرد با پرتاب توپ به هدف زد، پول یا کالا برنده می‌شود و تا چندین مرحله شانس خود را امتحان می‌کند و برخی از این طریق برنده و عدّه‌ای بازنده و متضرر می‌شوند. آیا این نوع بازی، برد و باخت و قمار به شمار می‌آید؟

› اگر از بازنده چیزی بگیرند تا به برنده بدهند، قمار و حرام است؛ لکن اگر مبلغ را به عنوان حق الزحمه یا شرط شرکت در مسابقه

دریافت کنند و بعد از مالک شدن آن پول، با مال خود جایزه بدهند، چنانچه منع قانونی نداشته باشد، شرعاً اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۰۷۰۵

› حکم شرعی شرکت در پیش بینی مسابقات ورزشی چیست؟

› احتیاط در ترک شرکت در شرط بندی پیش بینی مسابقات است، هر چند فی نفسه حرام نیست. کسی که در پیش بینی برنده می شود و جایزه را به او می دهند، بنا بر احتیاط واجب مالک پول نمی شود، مگر این که در قرار جداگانه ای (مثل هدیه یا صلح) از طرف مالک به او تملیک شود.

پرسش شماره ۱۹۵۴۱

› پیش‌بینی و حدس برد و باخت در مسابقه سایت های ورزشی و دریافت پول، چه حکمی دارد؟

› شرکت در پیش بینی برد و باخت مسابقات فی نفسه اشکال ندارد؛ هر چند، احتیاط در ترک آن است. اما مجرّد شرط بندی موجب مالکیت برنده نمی شود؛ بلکه برای مالکیت، لازم است مالک جایزه، در ضمن یکی از عقود شرعی، مانند هبه یا صلح، آن را به برنده تملیک کند.

پرسش شماره ۱۶۷۲۷

› بازی های آنلاین به قصد تفریح، چه حکمی دارد؟

› فی نفسه مانعی ندارد؛ مگر اینکه بازی حداقل دو نفره باشد و از آلات قمار محسوب شده یا همراه با شرط بندی باشد.

پرسش شماره ۹۲۹۰

› یادگیری یوگا و تله کینزی (حرکت دادن اجسام از راه دور) بدون آموزش به دیگران، آیا اشکال دارد؟

› اگر با غرض عقلایی و مشروع باشد و همراه با مفسده و یا ضرر قابل توجهی بر بدن نباشد، و مرتبط با امور حرامی نگردد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۸۷۹۵

› آیا پاسور، جزء وسایل و آلات قمار است؟

› پاسور از آلات قمار است و بازی با آن جایز نیست.

پرسش شماره ۶۶۱۰

› آیا استفاده از پاسور برای انجام تردستی (با استفاده از سرعت عمل و برای شاد کردن مردم) جایز است؟

› در فرض سؤال، که بازی متعارف، با آلات قمار نمی باشد، اگر مستلزم مفسده ای مثل تأیید و ترویج حرام نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۲۸۱

وصیت و ارث

› آیا عمل به وصایای سلبی متوفی (که در واقع ترک فعل است) واجب است؟ مثلا وصیت کند برای من سنگ قبر نگذارید و...؟

› عمل به وصایای میت واجب است و تفاوتی میان وصیت ایجابی و سلبی نیست.

پرسش شماره ۷۲۲۸۵

› اگر کسی مالی را به من سپرده و گفته در فلان راه خرج کن؛ پس از فوت او، نمی دانم در چه راهی باید خرج کنم. وظیفه ام چیست؟

› اگر مقصود آن شخص این بوده که در همان زمان حیاتش در فلان راه خرج کنید، با فوت او این مبلغ به ورثه او می رسد؛ اما اگر وصیت کرده که بعد از مرگ در فلان راه خرج کنید، _ مشروط به اینکه بیش از ثلث اموال او نباشد یا همه ورثه راضی باشند _ چنانچه مردد بین موارد محصوری باشید، بین آنها قرعه بیندازید و اگر مردد بین چند جهت محصور باشید، بین آنها تقسیم کنید و اگر بین موارد غیر محصور مردد باشید، جایز است که در خیرات مطلق مصرف نمایید و اگر بین جهات مختلف مردد باشید، جایز است که در جهتی از جهات صرف کنید، به شرط آن که از اطراف شبهه خارج نشود.

پرسش شماره ۷۰۸۱۰

› مادرم به من یک سنگ عقیق هدیه داده که می گوید برای پدر خدا بیامرزش بوده است؛ اما مادرم می گوید زمانی که پدرش در حال فوت بوده در خانه ما جا گذاشته و مادرم هم به من داد.
حال سوال اینجاست که با توجه به اینکه مادرم هفت خواهر و برادر دارد و آنها اطلاعی از این موضوع ندارند، آیا این سنگی که به من داده شده، حق الناس ست یا خیر؟

› اگر توسط پدربزرگ به مادر شما هدیه و تحویل داده نشده متعلق به تمام ورثه پدربزرگ است و هرگونه تصرف در آن باید با اجازه تمام ورثه باشد.

پرسش شماره ۷۰۴۲۷

› اگر متوفی چند قرآن و چند انگشتر داشته باشد آیا همه آنها به پسر بزرگتر می رسد؟ حتی اگر از بعضی از آنها استفاده نمی کرده است.

› اگر همه آنها مورد استفاده ایشان بوده و یا برای استفاده تهیه شده بوده، به پسر بزرگتر میرسد ضمنا باید توجه داشت که مقداری که به عنوان حبوه به پسر بزرگتر می رسد از سهم الارث ایشان کسر می شود.

پرسش شماره ۷۰۱۱۵

› ۱. شخصی بدین صورت وصیت کرده است که بعد از فوت من فلان زمین مشخص را (که کمتر از ثلث مال میت بوده و نیاز به اجازه وراث ندارد) به مرکز خیریه بدهید، منتها ورثه به دلایل مختلف از اعطاء آن به خیریه امتناع می‌کنند؛ آیا بر مسئولین مرکز خیریه، لازم است که پیگیری کنند و زمین را (و لو از طریق توسل به قانون) از ورثه بگیرند؟
۲. آیا کسی می‌تواند بگوید فلان مال، پس از مرگ برای یک خیریه با مشخصات خاص باشد (به نحو شرط نتیجه)؟

› ج۱) لازم است نسبت به انجام وصیت ـ در حدّ توان ـ اقدامات لازم را انجام دهند.
ج۲) به عنوان وصیت صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۹۴۸

› پدری وصیت کرده یک سال نماز و یک ماه روزه دارد و قید نکرده که از ثلث مال هزینه شود، تکلیف چیست و بر عهده کیست؟ اگر به ثلث مال وصیت کرده باشد، آیا باز هم بر پسر بزرگ واجب است؟

› برای عمل به وصیت در فرض سؤال از ثلث مال برداشته می شود؛ ولی اگر صرف اطلاع باشد - با وجود شرایط وجوب قضا بر پسر بزرگ - بر پسر بزرگ واجب است نمار و روزه را انجام دهد و در فرض وجود وصیت، بعد از آنکه اجیر نماز و روزه او را به طور

صحیح به جا آورد، بر پسر بزرگ چیزی واجب نیست.

پرسش شماره ۶۹۸۲۱

› اینجانب بنا به وصیت متوفّی، وصیّ ایشان هستم تا یک سوم از اموالش را در امور خیریه صرف کنم. حال سوالات زیر مطرح می گردد:
۱. چنانچه یکی از ورثه از وصیت خبر نداشته و آن را مورد پذیرش قرار ندهد، آیا می توان آن وصیت را اجرا نمود؟
۲. آیا یک سوم مال متوفی باید به صورت یکجا و توسط وصیّ اجرا گردد؟
۳. با توجه به این که ورّاث افراد متدین می باشند، آیا می توان یک سوم مال وصیت شده را بین ورّاث تقسیم نمود تا ورّاث آنرا هزینه نمایند؟

› ج۱) عمل به وصیت در ثلث اموال میت نیاز به اجازه ورثه ندارد.
ج۲) نباید بدون عذر نسبت به انجام وصیت، تأخیر و تسامحی صورت گیرد.
ج۳) حق ندارید امر وصیت را به دیگری - هر چند ورثه - تفویض نمایید؛ البته می توانید در بعضی از امور متعلق به وصیت کسی را وکیل نمایید، مخصوصاً اگر از چیزهایی باشد که عادتاً مانند شما مباشرت به آن نمی کند و مباشرت هم از طرف میت بر شما شرط نشده باشد.

پرسش شماره ۶۹۸۱۳

› شخصی اموال خود را صلح عمری کرده و به نام فرزندانش سند زده است و سپس وصیت نامه ای نوشته و تصریح کرده که بعد از فوتش باز شود؛ اما بعد از فوت او وصیت نامه، خلاف مقتضای صلح عمری است. صلح عمری مقدم است یا وصیت؟ وظیفه چیست؟

› موارد مختلف است؛ به طور کلی با عقد عمری، فرزندان مالک عین اموال نشده اند و بعد از مدت عمر مشخص شده در عقد عمری، اگر امکان عمل به وصیت باشد باید طبق آن عمل شود.

پرسش شماره ۶۹۷۳۶

› برادر بنده فوت کرده است و کل ماترک وی یک میلیارد ارزش داشته است و ورّاث وی عبارتند از: همسر، مادر و دخترش لطفاً میزان ارث هر یک از ورّاث را بفرمایید؟

› در فرض سوال بعد از کسر دیون مالی میت و وصیت های نافذه، هر آنچه باقی مانده باشد، یک هشتم به همسر می رسد و مقدار باقی مانده (بعد از کسر یک هشتم) بین مادر و دختر به چهار قسمت تقسیم شده که یک قسمت متعلق به مادر و سه قسمت متعلق به دختر است.
لازم به ذکر است که زن از همه اموال منقول و از قیمت اموال غیر منقول اعم از زمین و خانه و... ارث می برد.

پرسش شماره ۶۹۶۴۸

› شخصی حدود شصت سال یا بیشتر است که از وطن خود رفته و احتمالاً در کشور دیگری ساکن شده است؛ هیچ خبری از او نیست و چون تک فرزند بوده هیچ وارثی هم ندارد؛ مقداری ملک از او در دست است، وظیفه ما نسبت به املاک او چیست؟

› تا یقین یا بینه شرعی بر مرگ او حاصل نشده اموال او ملک خود او محسوب می‌شود و باید برای او حفظ شود و تصدّی آن با حاکم شرع است و اگر یقین یا بینه بر مرگ او حاصل شد، اموال، متعلق به ورثه در هنگام مرگ او است و اگر وارثی نداشته باشد باید اموال را در اختیار حاکم شرع قرار دهند.

پرسش شماره ۶۹۵۵۴

› پدر بزرگ بنده مالک یک باب خانه مسکونی روستایی و یک باب خانه مسکونی شهری و یک باغ انار بود، قبل از مرگ وصیت کرده بود که خانه مسکونی روستایی برای فلان نوه پسری (بنده) و خانه مسکونی شهری برای فلان نوه پسری (برادر بنده) باشد و باغ انار بر اساس احکام شرعی ارث بین وراث تقسیم گردد؛ بر اساس توافق و احکام شرعی ارث خانه مسکونی شهری و باغ انار بین وراث تقسیم و تنها خانه مسکونی روستایی در تصرف نوادگان پسری باقی ماند. حال بعد از گذشت ۲۵ سال از فوت پدر، تعدادی از وراث، ادعا می‌کنند خانه مسکونی مذکور نیز باید بین وراث تقسیم شود و عمل به وصیت را با این که قبول دارند چنین وصیتی شده، مجاز ندانسته و آن را اجحاف در حق خود می‌پندارند و درخواست صرف نظر از وصیت داشته و خواهان تقسیم ملک مذکور بین وراث هستند، تکلیف چیست؟

› اگر در زمان حیات میت و یا بعد فوت او وصیت مذکور را قبول کرده باشند، باید طبق وصیت عمل کنند ولی اگر آن وصیت را قبول نکرده باشند به مقدار ثلث میت وصیت او نافذ است و باقی اموال باید طبق قانون ارث بین وراث تقسیم گردد.

پرسش شماره ۶۹۵۴۳

› مادری مرقوم نموده بعد از فوت، یکی از سه پسرانم از ارث محروم شود و همه اموال به دو پسر می رسد؛ ولی قبض و اقباضی انجام نشده است؟ آیا وصیّت صحیح است؟

› وصیت به محروم کردن فرزند از ارث صحیح نیست و مشروعیت ندارد؛ اما می‌تواند وصیّت کند که ثلث اموال او به نحوی که مورد نظرش است، مصرف شود.

پرسش شماره ۶۹۲۹۰

› آیا هزینه نماز و روزه قضای میت، از اصل مال میت باید داده شود یا از ثلث مال میت؟

› در فرض سؤال چنانچه میت نسبت به هزینه مذکور وصیت کرده باشد، از ثلث ماترک کسر می‌شود، ولی اگر وصیت نکرده باشد از اموال میت کسر نمی‌شود (نه از اصل و نه از ثلث مال) و چنانچه پسر بزرگ داشته باشد بر عهده پسر بزرگ اوست.

پرسش شماره ۶۹۲۸۸

› ۱. مرد مسلمانی دارای یک دختر، زن مسلمان خود را طلاق داده و با یک زن بهایی ازدواج کرده و از این زن بهایی صاحب چند فرزند شده است؛ آیا پس از فوت این مرد، کل ارث به فرزند مسلمان می‌رسد؟
۲. آیا فرزند مسلمان مجاز است ارث را بین برادران و خواهران بهایی تقسیم کند؟

› ج‌او۲) اگر مرد نمی‌دانسته که ازدواج با بهایی باطل است، بچه‌های حاصل از این ازدواج، حکم بچّهٔ حلال را دارند، و ملحق به مسلمان هستند و ارث می‌برند، مگر این که بچه‌ها بعد از بلوغ بهایی شده باشند.

پرسش شماره ۶۹۲۳۳

› به خانواده پدر من از پدرش یک باغ در روستا ارث رسیده است که در ۲۰ سال گذشته اطلاعی از آن نداشتیم و خواهر پدر من که از زن دیگری است درحالی که می‌دانست، آن باغ را برای خود برداشته و در باغ، درختان گردو کاشته‌اند؛ حال که ما فهمیده ایم و سندش را پیدا کرده ایم آیا می‌توانیم از آن‌ها استفاده کنیم؟

› بدون رضایت صاحب درخت، استفاده از میوه‌ها جایز نیست. البته اگر کسی در زمین غصبی درخت بکارد، درخت و میوه آن، مال خود او است و چنانچه صاحب زمین راضی نباشد که درخت در زمین بماند، کسی که غصب کرده، باید فوراً درخت خود را، اگر چه ضرر نماید، از زمین بکند و نیز باید اجاره زمین را در مدتی که درخت در آن بوده به صاحب زمین بدهد و خرابی‌هایی را که در زمین پیدا شده، درست کند؛ مثلا جای درخت‌ها را پر نماید و اگر به واسطه این‌ها قیمت زمین از اولش کمتر شود، باید تفاوت آن را هم بدهد و نمی تواند صاحب زمین را مجبور کند که زمین را به او بفروشد یا اجاره دهد و نیز صاحب زمین هم نمی‌تواند او را مجبور کند که درخت را به او بفروشد.

پرسش شماره ۶۸۹۷۸

› شخصی در حیات خویش به صورت شفاهی به تمامی دوستان و اقوام و حتی همسر خویش وصیت کرده است که تمامی اموال منقول و غیر منقول به برادر زاده‌هایش برسد و شاهدان نیز می‌گویند که ایشان همیشه از لفظ هبه استعمال نموده است. در حالی که ایشان صاحب اولاد نبودند اعم از ذکور و اناث و همچنین دارای دو برادر و دو خواهر دیگر هستند و از دو برادر فقط یکی صاحب اولاد است که تمامی اموال را به آنها هبه و وصیت نموده است. آیا این وصیت صحیح است؟

› وصیت به مقدار ثلث اموال میت نافذ است و در بیش از آن، باید ورثه در زمان حیات وصیت کننده یا بعد از مرگ او اجازه بدهند.

پرسش شماره ۶۶۶۱۶

› فرموده‌اند میت در صورت تمکن می‌تواند وصیت کند که بدهی‌هایش از ثلث مالش پرداخت شود. آیا در این صورت ثلث مالش قبل از کم کردن بدهی‌ها محاسبه می‌شود یا پس از آن؟ مثلا اگر کل ماترک ۳۰۰ تومان و کل بدهی ۵۰ تومان بوده و وصیت کند بدهی از ثلث اموالش داده شود، ثلث اموالش ۱۰۰ تومان بوده و بدهی هم از این مبلغ داده می‌شود؟

› اگر وصیت کرده است که بدهی از ثلث مال برداشت شود، ثلث مال در ابتدا محاسبه شده و بدهی از آن ثلث پرداخت می‌شود. شایان ذکر است اگر ثلث مال کمتر از بدهی میت باشد، از دو سوم دیگر، بقیه بدهی میت پرداخت می‌شود.

پرسش شماره ۶۵۶۳۰

› ۱. آیا می‌شود در وصیتنامه نوشت که مثلاً من فلان زمین را به فلان دختر هبه کردم؟ (آن زمین تا موقع مرگ دست خود فرد باشد و فقط در وصیت نامه ذکر کند که هبه شده است.)
۲. آیا در این صورت این زمین هبه شده جزو ارث به حساب می‌آید و در تقسیم اموال تقسیم می‌شود یا دیگر جزو ارث به حساب نمی‌آید و تقسیم نمی‌شود؟

› جاو۲) اگر در زمان زنده بودن، زمین تحویل دختر نشده باشد، هبه و بخشش صحیح نیست و این زمین جزء ارث محسوب می شود. البته اگر وصیت کنید که «بعد از فوت من، زمین مال فلان دختر باشد» یا «زمین را به او هبه کنید»، در صورتی که مقدار وصیت کمتر یا به اندازه یک سوم تمام اموال باشد، وصیت نافذ است و از ارث محسوب نمی‌شود؛ ولی اگر بیشتر از ثلث باشد در مقدار مازاد بر ثلث، منوط به رضایت ورثه است. البته اگر ورثه قبل از فوت وصیت کننده، وصیت مذکور را قبول کرده باشند، باز هم جزء ارث محسوب نمی‌شود، هر چند وصیت بیش از یک سوم باشد.

پرسش شماره ۶۱۲۹۲

› اگر پدری قبل از فوت، اموال خود را به شکل دلخواه بین فرزندان خود (پسر و دختر) به صورت مساوی یا هر شیوه دلخواه در قالب وصیت مکتوب و غیر مکتوب بدون هیچ سند قانونی، تقسیم نماید عمل کردن یا عمل نکردن به آن وصیت چه حکمی دارد؟

› اگر قصدش این بوده که ارث به شیوه‌ای غیر از آنچه در شرع مشخص شده است، تقسیم شود، صحیح نیست، ولی اگر مقصود

این بوده که مثلاً به دخترها هم به اندازه پسرها از اموالش بدهد، در صورتی که مقدار اضافه‌ای که به دخترها می‌رسد بیش از ثلث اموال میت نباشد، وصیت نافذ است و اگر بیش از ثلث اموال اوست، نسبت به مقدار افزون بر ثلث، نیاز به اجازه سایر ورثه است؛ در هر صورت فرقی بین وصیت مکتوب و وصیت شفاهی نیست.

پرسش شماره ۶۱۲۴۵

› ما دو برادر و یک خواهریم که از پدر یک خانه و یک مغازه به ما ارث رسیده است. کل خانه و مغازه به ۵ سهم تقسیم شد. که برادر بزرگ‌تر دو سهم از خانه، برادر کوچک‌تر یک سهم از خانه و یک سهم از مغازه و من هم یک سهم از مغازه را گرفتم. در این بین برادر کوچک‌تر که با من از مغازه سهم برده، ادعا دارد که چهار دانگ مغازه برای خودش و دو دانگ برای من است. آیا ادعای او از لحاظ شرعی درست است؟ و برادر من چهار دانگ از مغازه را صاحب می‌شود یا سه دانگ برای او و سه دانگ برای من است؟

› در فرض سؤال ـ بعد از کسر دیون مالی و انجام وصیت میت ـ باید همه اموال، تقسیم بر ۵ شود و هر یک از برادران دو سهم و خواهر یک سهم می‌برد و تقسیم به شیوه مذکور در سؤال باید با رضایت همه باشد، در غیر این صورت تقسیم ارث، صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۰۲۹۸

› عموی اینجانب فوت نموده است و هیچ فرزند و برادر یا خواهر در قید حیاتی ندارد. ما دو گروه برادر زاده‌های وی هستیم یک نفر از یک برادر مرحوم و ۵ نفر از برادری دیگر (همهٔ خواهر و برادرهای عموی فوق الذکر از یک پدر و مادر بوده‌اند و هیچ یک در قید حیات نیستند). وضعیت تقسیم ارث بین این یک برادر زاده با آن پنج نفر چگونه است؟ چنان که گفته شد، یک برادرزاده از یک پدر (از برادر مرحوم عمویم) و دیگر برادرزاده‌ها از پدری دیگر (برادر مرحوم عمویم) هستند.

› بعد از پرداخت دیون و بدهی ها و وصایای مالی میت، سهم هر یک از برادرها - که در قید حیات نیستند- به برادرزاده ها می‌رسد، یعنی مال دو قسمت مساوی می شود، یک قسمت به آن یک نفر برادر زاده و قسمت دوم به آن ۵ برادر زاده از پدری دیگر داده می‌شود که ۵ برادر زاده بین خود به طوری تقسیم می کنند که به هر پسر دو برابر دختر برسد.

پرسش شماره ۶۰۲۷۶

› زن و شوهری که فرزند ندارند در صورت فوت یکی از طرفین، سهم اعلای زوجیت را از هم ارث می‌برند و به محض ولادت اولین فرزند، سهم زوجیت از اعلی به ادنی تنزل می‌یابد. اکنون اگر این بچه بمیرد و بچه دیگری در کار نباشد آیا سهم زوجیت در صورت فوت یکی از طرفین، دوباره به سهم اعلی بر می گردد یا بر همان سهم ادنی باقی می‌ماند؟

› ملاک، بودن بچه در زمان فوت یکی از آن دو است؛ بنا بر این در فرض سؤال اگر مرد بمیرد سهم زن یک چهارم و اگر زن بمیرد سهم مرد یک دوم است.

پرسش شماره ۵۱۸۵۷

› اگر آقایی وصیت کند که از ثلث مال من ده سال برایم نماز و روزه بگیرید و مابقی خمس و سهم امام و رد مظالم بدهید و ثلث مالش به اندازه ده سال نماز و روزه بیشتر نباشد و چه بسا کمتر هم باشد مثلا به اندازه هشت سال باشد وظیفه نسبت به خمس و رد مظالم و کمبود نماز چیست؟

› هر مقدار نماز و روزه که امکان دارد باید بپردازند و اگر مقداری نماز و روزه باقی مانده و یقین به قضای آن دارند، به عهده پسر بزرگ میت است (اگر پسر دارد) و نسبت به بقیه موارد تکلیفی ندارند، مگر این که بدانند خمس و رد مظالم بدهکار بوده که در این صورت باید قبل از تقسیم اموال بین ورثه، بدهی را از اصل مال بپردازند.

پرسش شماره ۵۱۲۱۳

› شخصی از دنیا می‌رود و ماترک ایشان که مبلغ ۵ میلیون تومان بوده است ما بین ۵ پسر او هر یک به مبلغ یک میلیون تومان تقسیم می‌گردد بعد از مدتی شخصی به عنوان طلبکار می‌گوید من مبلغ یک میلیون تومان از میت طلب داشته‌ام؛ یکی از برادران به اندازه سهم خودش مبلغ دویست هزار تومان را به طلبکار می پردازد اما طلبکار می‌گوید تو باید تمام مبلغ را خودت بدهی. آیا این شخص وظیفه دارد تمام مبلغ را بپردازد یا طلبکار باید به برادران دیگر رجوع کند؟

› اگر طلبکار بودن آن شخص ثابت شود، وظیفه این پسر پرداخت بیش از دویست هزار تومان نیست و بقیه طلب را باید برادران دیگر بپردازند؛ البته اگر عین مال موجود است، تا زمانی که تمام بدهی پرداخت نشود تصرف در اموال میت برای هیچ یک از

ورثه جایز نیست.

پرسش شماره ۴۷۸۳۲

› پدرم وصیت کرده، ثلث مالش در بانک قرار داده شود و تا زمانی که آخرین فرزند (برادر کوچک) صاحب کار و درآمد مستقل نشده، سود آن متعلق به ایشان باشد. حال اگر سود ثلث، بیشتر از درآمد برادر کوچکم باشد؛ آیا می‌توان اضافی سود ثلث را به دیگری قرض داد؟

› در فرض سؤال، باید طبق وصیت عمل شود و تا زمانی که برادر کوچک، صاحب کار و درآمد مستقل نشده است؛ همهٔ سود ثلث، متعلق به اوست.

پرسش شماره ۴۴۹۶۴

› مردی یک میلیون دلار داشت که فوت شد. در حال حاضر مادر، همسر، ۲ دختر و یک برادر دارد، به هر فرد چقدر ارث می‌رسد؟

› بعد از اداء دیون مالی میت (از جمله مهریه همسر) و نیز انجام وصایای نافذه میت، سهم ارث همسر میت یک هشتم است و باقیمانده را پنج قسمت نموده، یک پنجم به مادر و بقیه به صورت مساوی بین دو دختر تقسیم می‌گردد؛ در این مورد برادر سهمی از ارث ندارد.

پرسش شماره ۴۴۵۲۹

› پدرم قصد دارد مبلغی به عنوان سهم الارث بین فرزندان تقسیم کند؛ آیا امکان تقسیم تساوی ارث بین یک دختر و دو فرزند پسر وجود دارد؟

› در ارث، سهم پسر دو برابر دختر است، اما مبلغ مذکور که در زمان حیات تقسیم می‌شود و فرزندان آن را تحویل می‌گیرند، ارث نیست بلکه هدیه است و هدیه دادن اموال به سه قسمت مساوی، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۱۳۶۱

› جوانی به علت تصادف فوت کرده و مبلغی از بیمه پرداخت شده است. زمین وی نیز فروخته شده است. پدر و مادر وی قصد دارند به نیت باقیات الصالحات اموال وی را صرف ساخت مسجد، حسینیه و... نمایند. آیا می توان پول بیمه و زمین وی را در بانک سپرده گذاری کرده و از سود حاصله در امور خیر مصرف کنند؟

› خیرات پول پرداختی از طرف بیمه و اموال باقی مانده از میت و همچنین سپرده گذاری آنها نزد بانک به قصد به کارگیری آن در یکی از معاملات حلال و دریافت سود، با رضایت صاحبان پول (ورثه) اشکال ندارد و موجب ثواب و اجر برای متوفی است. ان‌شاءالله

پرسش شماره ۴۱۳۴۰

› چنانچه فردی از مذهب عامه از دنیا برود و مذهب همسر وی تشیع باشد، ترکه بر اساس کدام مذهب تقسیم می شود؟

› اگر همسر و سایر وراث شیعه باشند، طبق مذهب شیعه عمل می‌شود و اگر تنها همسر شیعه است، در مواردی که طبق مذهب اهل سنت مال بیشتری به زن تعلق می گیرد، می‌تواند آن را دریافت کند.

پرسش شماره ۴۱۲۵۵

› اگر خواهری در زمان حیاتش از گرفتن سهم ارث خود امتناع ورزد و بگوید من سهم را نمی‌خواهم، آیا پس از مرگش فرزندان او حق ادعای ارث را دارند و می‌توانند آن را از دایی‌های خود طلب نمایند؟ آیا اساساً ارثی به آن فرزندان تعلق می‌گیرد؟

› اگر خواهر سهم ارث خود را بخشیده و یا صلح نموده باشد، وارثان او حق مطالبه ندارند و در غیر این دو صورت، می توانند مطالبه کنند.

پرسش شماره ۴۰۹۳۷

› هر فرد در زمان حیات می‌تواند اموال خود را به هر کس که بخواهد صلح نماید و بعد از فوت، تنها مجاز به اخراج ثلث اموال است و نمی‌تواند در وصیت‌نامه، یک یا چند نفر از ورثه را از تمام یا بخشی از میراث، محروم کند. چنانچه وصیت با هدف اخراج ثلث اموال تقریر نشود و موصی در مقام تقریر مالکیت یکی از وراث در کل ماترک در مقام انشاء بر آید، حکم شرعی وصیت‌نامه نسبت به سهم ورّاثی که موصی با واگذاری کل اموال خودش به یکی از ورثه، آن‌ها را از ارث محروم نموده، چیست؟ آیا وصایت در اموال شناخته نمی‌شود و وصیت از اساس باطل است؟ یا این که فقط نسبت به مازاد بر ثلث ماترک باطل است؟

› صحّت وصیّت مزبور فی الجمله مانعی ندارد، ولی فقط به مقدار ثلث مجموع ترکه نافذ است و در مقدار زائد بر آن، متوقف بر اجازه جمیع ورثه است؛ در نتیجه اگر از اجازه آن خودداری کردند، هر یک از آنان سهم الارث خود را از دو سوم ترکه می برند.

پرسش شماره ۳۹۶۴۹

› فردی سال ۵۸ فوت شده است. وراث با قهر و غلبه هر کدام قسمتی از اموال را تصرف کرده اند. اکنون ورثه قصد تقسیم ارثیه را دارند. با گذشت ۳۰ سال، تکلیف چیست؟

› مجرد گذشت زمان، مانع تقسیم ارث بر اساس ضوابط شرعی نیست. بنا بر این نسبت به جبران حقوق از دست رفته در این مدت ورثه می توانند عین مال ارثی خود یا عوض آن را طلب کرده یا با یکدیگر مصالحه نمایند.

پرسش شماره ۳۹۶۳۷

› همسرم قبل از فوت پدرش فوت شده است. مادر همسرم اموال و املاکی که به نام خودش بوده بین فرزندان تقسیم کرده

است. آیا سهمی به نوه (فرزندانم) می رسد؟

› ارث در زمان حیات مادر همسر معنا ندارد، بلکه مالک در حال حیات می تواند هر گونه تصرفی (اعم از بخشیدن و یا فروختن) در ملک خود داشته باشد. بنا بر این اگر ایشان به فرزندان شما (نوه های خودش) چیزی نبخشیده باشد سهمی ندارند.

پرسش شماره ۳۹۲۷۵

› پدری اموالش را بین فرزندان تقسیم و سهم هر یک را مشخص نموده ولی تحویل آنها نداده است. اگر فرزند دختر، قبل از پدر فوت کند، سهم الارث وی چیست؟

› در فرض سؤال سهم تعیین شده حکم هدیه دارد و تا زمانی که سهم هر یک به قبض خودشان یا وکیل و یا ولیّ آنها (در صورت محجور بودن) در نیامده است، ملکیت برای آنها حاصل نشده؛ لذا در فرض سؤال، سهم دختر ـ و باقی ورثه ـ در ملک پدر باقی است؛ پس در صورت فوت دختر قبل از پدر، سهمی که پدر برای دختر تعیین کرده بود، از اموال باقیمانده دختر محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۳۸۹۸۵

› پس از فوت زوجه، وارث زوجه طلب مهریه نموده و زوج از پرداخت ممانعت کرده و فوت می کند؛ مهریه زوجه چه حکمی پیدا می کند؟ آیا به قیمت روز محاسبه می شود؟

› مهریه باید از اصل اموال زوج جدا شود و طبق قانون ارث به ورثه زوجه پرداخت شود و اگر پول به عنوان مهریه بوده است، باید کاهش ارزش پول جبران شود.

پرسش شماره ۳۸۸۰۹

› خواهرم با دو فرزند پسر ۱۷ و ۱۴ ساله فوت کرده و مبلغ ۳۶ میلیون تومان، پول اختصاصی از کارکرد خود، بدون اطلاع همسر و فرزندان نزد بنده به امانت داده و گفته برای فرزندانش هزینه کند؛ ضمناً مبلغ ۱۶ میلیون تومان آن را به عنوان قرض به شوهر خواهرم داده ام. تکلیف چیست؟

› اولاً قرض دادن پول امانت جایز نبوده و باید آن را پس بگیرید؛ ثانیاً در صورتی که وصیّت مذکور در حد ثلث یا کمتر از ثلث اموالش باشد باید طبق آن عمل کنید ولی اگر بیشتر از ثلث باشد در صورتی که ورثه ایشان اجازه ندهند فقط تا مقدار ثلث، عمل به آن واجب است و باقیمانده باید تحویل ورثه (شوهر، فرزندان و پدر و مادر میّت) شود.

پرسش شماره ۳۸۶۹۷

› ارثیه ای که از راه درآمد حلال و حرام بدست آمده است، آیا مشمول خمس است؟ از طرفی دسترسی به صاحب مال جهت رد مال حرام نداریم آیا می توان صدقه داد؟ تکلیف چیست؟

› اگر مال حلال با مال حرام به طوری مخلوط شود که انسان نتواند آنها را از یکدیگر تشخیص دهد و صاحب مال حرام و مقدار آن، هیچ کدام معلوم نباشد باید خمس آن داده و بعد از دادن خمس، بقیه مال، حلال و طبق قواعد ارث تقسیم می شود. البته اگر مقدار مال حرام معلوم است، اما صاحب مال را نمی شناسید، باید آن را از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهید و احتیاط مستحب آن است که از حاکم شرع هم اذن بگیرید.

پرسش شماره ۳۸۱۰۴

› شخصی با اجازه و رضایت ورّاث، بیش از یک سوم اموال خود را وصیّت می کند. وراث بعد از فوت وی از اذن و اجازه خود بر می گردند. آیا وصیّت به بیشتر از یک سوم نافذ است؟

› وصیّت نافذ است و ردّ بعد از اجازه، اعتبار ندارد.

پرسش شماره ۳۷۶۰۴

› در نتیجه تقصیر راننده و واژگونی خودرو تمامی سرنشینان خودرو (زوج – زوجه – فرزند مشترک) فوت کرده‌اند. تاریخ تقدم و تأخر فوت هیچکدام از سرنشین ها و راننده معلوم نیست. آیا تصادف خودرو از مصادیق غرق و هدم مندرج در ماده ۸۷۳ قانون مدنی و در نتیجه امکان توارث از یکدیگر می باشد؟

› اگر دو نفر بمیرند و در هم زمان بودن و تقدم و تأخر آن شک باشد و تاریخ آن هم معلوم نباشد، پس اگر سبب مرگ آن‌ها غرق شدن یا هدم (فرو ریختن ساختمان) باشد، بدون اشکال هر یک از آن ها از دیگری ارث می‌برد و اگر سبب آن، هر سببی غیر از این ها باشد یا مرگ طبیعی باشد یا در اسباب مختلف باشند، حکم هدم را دارد؛ اگر چه احتیاط به مصالحه مطلوب است، مخصوصاً اگر مرگ آن ها یا مرگ یکی از آن‌ها طبیعی باشد و این حکم، در مرگ بیشتر از دو نفر هم جریان دارد.

پرسش شماره ۳۷۵۲۹

› شخصی قطعه زمینی را خریده و مقداری از پول آن را از شخصی چک گرفته و به فروشنده داده است. حالا خریدار از دنیا رفته است و از ماترک آن بعد از مهریه خانمش چیزی باقی نمی‌ماند که قرضش را ادا کند و ورثه شخص صغیر بوده و وصیت نامه ندارد. آیا دینی برگردن شخص فوت شده وجود دارد؟

› در هر صورت اگر ماترک میت وافی به دیونش (از جمله مهریه همسرش) نیست باید با ملاحظه نسبتِ مقدار هر یکی از طلبکاران، دیون پرداخت شود و وجود ورثه صغار تأثیری در این امر ندارد.

پرسش شماره ۳۷۳۶۱

› از پدرم دو وصیّت نامه به جای مانده که در مواردی متفاوت و متناقض می باشد. آیا هر دو وصیّت نامه دارای اعتبار بوده و عمل به آنها لازم است؟ تکلیف ورثه چیست؟

› در مواردی که تناقضی نیست به هر دو باید عمل شود و در موارد تناقض وصیّت نامه دومی (که در زمان نزدیک تری به فوت نوشته شده است)، مقدّم است. البته عمل به وصیّت تنها در یک سوم اموال میّت واجب است و بیشتر از آن نیاز به اجازه ورثه دارد.

پرسش شماره ۳۶۹۲۳

› سهم ارث شوهر از زن متوفی دارای فرزند، اعم از اموال منقول و غیر منقول، وجوه نقد، اوراق سهام سرمایه گذاری یا اوراق مشارکت، چه مقدار است؟

› در فرض سؤال یک چهارم از همه اموال (منقول و غیر منقول) سهم ارث شوهر می باشد.

پرسش شماره ۳۶۷۳۶

› زنی پس از فوت شوهر با پس انداز اضافه حقوق مستمری شوهر، منزلی می خرد. منزل خریداری شده ماترک پدر حساب می شود یا مادر؟

› به طور کلی هر مقدار از مستمری که میت بابت حقوق زمان خدمت از دولت طلبکار است، جزء ترکه محسوب است و طبق قانون إرث به ورثه می رسد و آنچه بیمه یا دولت طبق قرارداد یا مقرّرات، از خودش به بازماندگان کارمند متوفی می دهد، به کسی که به او پرداخت می شود، اختصاص پیدا می کند.

پرسش شماره ۳۶۷۰۰

› تسبیح و نگین عقیق پدر پس از فوت او آیا متعلق به همه ورّاث است یا فقط به پسر بزرگ‌تر می‌رسد؟

› نگین و تسبیح میّت مثل بقیهٔ اموال، به کل ورثه می‌رسد.

پرسش شماره ۳۵۷۴۱

› فردی وصیّت نموده یک سوم اموال و ماترک متعلق به خود و مابقیِ اموال بین وراث تقسیم شود. حال آیا مالیات تعیین شده توسط سازمان امور مالیاتی، باید از یک سوم ماترک محاسبه و پرداخت شود؟

› ثلث اموال میّت بعد از احتساب مالیات بر ارث، محاسبه می‌شود.

پرسش شماره ۳۵۶۱۵

› میّت به بیش از ثلث وصیت کرده و ورثه آن را امضا و قبول کرده است؛ ورثه گمان می کرده که حتما باید امضا کند، ولی نمی دانسته که می تواند امضا و رضایت هم ندهد، الان به این حق واقف شده است، آیا ورثه می توانند مخالفت کنند؟

› بعد از قبول ورثه، ولو در فرض سؤال قابل رجوع نیست.

پرسش شماره ۳۵۳۶۴

› آیا نوشتن وصیّت نامه واجب است؟ کسی که احتمال می دهد و یا می داند، مرگش نزدیک است، آیا نوشتن وصیّت نامه واجب می شود؟

› اگر حق الناس یا حق الله تعالی بر عهده مکلف باشد و نشانه های مرگ بر او آشکار شده باشد و در دوران حیات توانایی ادای آن حقوق را نداشته باشد، واجب است در مورد آنها وصیّت کند و در غیر این صورت وصیّت واجب نیست.

پرسش شماره ۳۴۷۱۵

› خانمی فوت شده که تنها ورثه وی برادر زاده و خواهر زاده های وی هستند، چگونه ارث تقسیم می شود؟

› اگر میّت خواهر و برادر نداشته باشد، سهم ارث آنان را به اولادشان می دهند، و سهم برادر زاده و خواهر زاده مادری به طور مساوی بین آنان قسمت می شود، و از سهمی که به برادر زاده و خواهر زاده پدری یا پدر و مادری می رسد، هر پسری دو برابر دختر می برد.

پرسش شماره ۳۴۵۴۴

› پدرم شب جمعه هر هفته در خانه، مجلس روضه و عزاداری امام حسین علیه السلام برگزار می نمود. در اواخر عمر بخاطر کهولت سن و مریضی هزینه روضه را به روحانی مسجد می داد تا اقامه عزا شود. وصیت نموده که برادران وی مجلس روضه و اقامه عزا را ادامه دهند. آیا عمل به این وصیت واجب است؟ اگر برادران عمل به وصیت نکنند، گناه محسوب می شود؟ آیا می توان هزینه را محاسبه کرده و در مسجد محل یا حسینیه اقامه روضه و عزا کنند؟

› اگر همه ورثه، اصل وصایت را قبول دارند و هزینه آن هم از ثلث متوفی است، عمل به آن واجب است و تغییر آن جایز نیست. البته برادران وی می توانند انجام وصیت را قبول نکنند و به دیگری واگذار نمایند.

پرسش شماره ۳۴۴۲۴

› کسی که وصیّت به ثلث املاک معیّن نموده؛ آیا ورثه می‌توانند ثلث مِلک دیگری را جایگزین کنند؟ آیا ورثه می‌توانند ثلث مِلک وصیّت شده را بفروشند و هشتاد درصد بر طبق وصیّت عمل نمایند و بیست درصد باقی‌مانده را در غیر مورد وصیّت عمل نمایند؟

› اگر میّت مقدار ثلث را در اموال مخصوصی (مِلک خاصی) معیّن کرده است، جایگزین کردن آن با مِلک دیگر یا مصرف مال وصیت شده در غیر مورد وصیّت، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۴۳۰۸

› پیرزنی سال‌ها قبل فوت نموده و هیچ ورثه‌ای در هیچ یک از طبقات ارث، در قید حیات نیستند. چند قطعه زمین متعلق به وی در اختیار یکی از معتمدین قرار دارد. آیا می‌توان اراضی را فروخت و در راه خیر یا ساخت بنای مذهبی هزینه کرد؟

› کسی که وارث ندارد، وارث او حاکم شرع است و اجازه حاکم شرع در امور مذکور لازم است.

پرسش شماره ۳۴۲۴۳

› اگر دختری بعد از دو سال نامزدی و پیش از آمدن به منزل شوهر فوت کند، اموال او به چه کسی می‌رسد؟

› ورثۀ میّت در فرض سؤال، پدر و مادر و شوهر او می‌باشند که نصف کل اموال او به شوهر و بقیه به پدر و مادر میت به شرح ذیل می‌رسد:
اگر وارث میت فقط پدر و مادر او باشند، مال سه قسمت می‌شود؛ دو قسمت آن را پدر و یک قسمت را مادر می‌برد؛ ولی اگر میت دو برادر یا چهار خواهر یا یک برادر و دو خواهر داشته باشد که همۀ آنان پدری باشند؛ یعنی پدر آنان با پدر میت یکی باشد، خواه مادرشان هم با مادر میت یکی باشد یا نه، اگر چه تا میت پدر و مادر دارد، این‌ها ارث نمی‌برند؛ اما به واسطه بودن این‌ها، مادر شش یک مال را ارث می‌برد و بقیه به پدر می‌رسد.

پرسش شماره ۳۳۸۲۶

› دایی من مرحوم شد و فقط یک همسر داشت و بچه نداشت. مادر من قبل از دایی‌ام فوت کرده ما دو برادر و پنج خواهریم که اموال مرحوم به جز حق خانمش به ما می‌رسه. تقسیم اموال میت، بین ما خواهر و برادرها چگونه است؟

› اگر مادر شما با برادرش تنها از طرف مادر (خواهر مادری) خواهر و برادر محسوب می‌شدند؛ اموال دایی شما بعد از کسر ارث همسرش، بین شما به صورت مساوی تقسیم می‌شود؛ یعنی هر برادری به اندازۀ هر خواهر، ارث می‌برد. اما اگر مادرتان، خواهر پدری و یا خواهر پدر و مادری دایی شما بوده، در این صورت بعد از کسر ارث همسرش (یک چهارم اموال)، اموال دایی، بین شما به ازاء هر برادر، دو برابر خواهر، تقسیم می‌شود که در این صورت باید اموال، ۱۲ قسمت شود و به خواهرها یک قسمت و به برادرها دو قسمت داده شود.

پرسش شماره ۳۲۲۱۴

› اگر یکی از اعضای خانوادهٔ زرتشتی، مسلمان شود، آیا همهٔ ارث به فرد مسلمان شده می‌رسد؟

› در صورتی که میّت، وارث مسلمان و وارث کافر داشته باشد، ارث به وارثِ مسلمان می‌رسد.

پرسش شماره ۳۱۸۸۹

› اگر میتی وصیت کرده باشد که از یک سوم اموالش برای او تعداد مشخصی نماز استیجاری خوانده شود، آیا صحیح است که ورثه برای او نماز استیجاری بدون مستحبات بگیرند تا پول کمتر از یک سوم اموال مصرف شود؟

› ورثه می توانند به مقدار انجام واجبات، اجیر بگیرند.

پرسش شماره ۳۱۸۵۸

› مردی فوت نموده و فرزندی ندارد. منزل مسکونی وی بین همسر، دو برادر و دو خواهر پدری و مادری و دو برادر پدری اش چگونه تقسیم می شود؟

› همسر میت در فرض سؤال یک چهارم از قیمت خانه را می برد، و دو بردار پدری که از مادر با میت جدا هستند ارث نمی برند. اما برادر و خواهر پدر و مادری خانه را بین خود تقسیم می کنند به طوری که هر برادر دو برابر خواهر ارث می برد.

پرسش شماره ۳۱۷۸۰

› آیا پسری که دارای اولاد است و زودتر از پدرش فوت می‌کند، بعد از فوت پدربزرگ به ورثهٔ پسر چیزی ارث می‌رسد؟

› چنانچه بعد از فوت پدر بزرگ، بعضی از اولاد او در قید حیات باشند، اولاد اولاد (پسری که زودتر از پدر فوت کرده است) ارث نمی‌برند.

پرسش شماره ۳۰۹۰۷

› برابر قانون مدنی اگر کسی فوت کند و فرزندی نداشته باشد، کلیهٔ دارایی وی به پدر و مادر، برادر و خواهر ارث می‌رسد. فرد متوفی در زمان اصلاحات ارضی از دولت وقت، زمینی خریده و آباد کرده است. اگر وی یک یا چند برادر و یک خواهر ناتنی (مادری) داشته باشد، خواهر ناتنی یا فرزندان خواهر ناتنی با داشتن برادر یا فرزندان برادر، چقدر ارث می‌برند؟

› امر زمین‌های اصلاحات ارضی تابع قوانین مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد. در هر حال اگر متوفی فرزندی نداشته باشد، ولی پدر و مادر یا یکی از آنها زنده باشد، ارث به پدر و مادر می‌رسد و برادر و خواهر، ارث نمی‌برند و اگر پدر و مادر و اجداد فوت شده و ورثه منحصر در خواهر و برادر متوفی باشد، چنانچه میت برادر و خواهر پدر و مادری، و یک خواهر مادری داشته باشد مال را شش قسمت می کنند، یک قسمت آن را به برادر یا خواهر مادری، و بقیه را به برادر و خواهر پدر و مادری می دهند.

پرسش شماره ۳۰۵۴۹

› پدر جانبازم بعد از فوت مادرم ازدواج کرد. بنا به دلائلی درخواست طلاق از همسرش نمود و به بنده وکالت تام داد تا مراحل طلاق را پیگیری کنم؛ که متأسفانه پدرم فوت کرد. اکنون دو برادر و دو خواهر هستیم که یکی از خواهرانم فوت کرده است. به خاطر کوتاهی و یا تأخیر در پیگیری طلاق، آیا دَینی بر عهده‌ام است؟

› در فرض سؤال، دَینی بر عهدهٔ شما نیست؛ در مورد تقسیم اموال یک هشتم اموال به همسرش تعلق می گیرد و ایشان از اموال منقول از خود آن اموال و از اموال غیر منقول (مانند زمین و ساختمان آن) از قیمت آن ارث می برد و باقی اموال بین فرزندانش تقسیم می شود و سهم هر پسر دو برابر دختر است و سهم الارث خواهری که بعد از پدر فوت شده در صورتی که ازدواج کرده و فرزند و شوهر دارد به آنها تعلق می گیرد.

پرسش شماره ۳۰۳۶۱

› پدری که به خاطر فقر مالی، نوزاد پسرش را فروخته است، در هنگام تقسیم ارث، هیچ گونه اطلاعی از او ندارند، که آیا زنده است یا از دنیا رفته. سهم الارث وی با داشتن برادر و خواهر چه حکمی پیدا می‌کند؟

› تا به وجه شرعی فوت شخص، محرز نشود، تصرّف در اموال او جائز نیست؛ و تقسیم مال مشترک در حصّهٔ شخص غائب، موکول به نظر حاکم شرع است.

پرسش شماره ۲۹۷۸۸

› مردی فوت شده و همسرش باردار است اما اطلاعی از جنسیت جنین خود ندارد. با استناد به تشخیص پزشک در بارداری، آیا می‌توان سهم الارث جنین احتمالی را منظور کرد؟

› در فرض مذکور اگر وضعیت جنین روشن نباشد، در تقسیم ارث باید به مقدار سهم دو پسر کنار بگذارند؛ در اینصورت اگر بچه زنده به دنیا نیامد یا مثلاً یک پسر یا یک دختر به دنیا آمد، زیادی را ورثه بین خودشان تقسیم می کنند.

پرسش شماره ۲۹۴۳۹

› فردی مبلغی پول، به صورت امانت به من داده و وصیت می‌کند مبلغ مذکور را پس از فوت، خیرات کنم. آیا می‌توانم برای کمک به ساخت مسجد، معلولین، صدقه و یا...اقدام کنم؟ بهترین خیرات برای وی چیست؟

› در فرض سؤال چنانچه مقدار مال وصیّت شده از ثلث اموال میّت بیشتر نباشد و مصرف به خصوصی تعیین نکرده باشد، صرف در مطلق خیرات مانع ندارد.

پرسش شماره ۲۸۹۳۲

› فرزندی که از ازدواج موقت به دنیا آمده، آیا ارث پدری به وی تعلق می‌گیرد؟

› فرزندی که از ازدواج موقت به دنیا آمده، از پدر و مادر -هر دو- ارث می‌برد.

پرسش شماره ۲۸۴۴۵

› مادر بزرگ من صاحب مغازه‌ای بوده که همسر دوم ایشان به او هدیه داده است؛ این مغازه بعد از مرگش به فروش رسید؛ آیا پدرم - که از همسر اول مادربزرگم بوده - از این مغازه ارث می‌برد؟

› اگر مادر بزرگ تان این مغازه را قبض کرده بوده، جزء اموال ایشان محسوب شده و با فوت ایشان به پدر شما هم ارث می‌رسد.

پرسش شماره ۲۸۳۰۹

› اگر پدر، اهل خمس نباشد، آیا ارث به جا مانده از او خمس دارد؟

› به طور کلی ارث خمس ندارد؛ مگر آن که قبلاً متعلق خمس شده و پدر خمس آن را پرداخت نکرده باشد؛ که در این صورت باید ورثه ابتدا خمس آن را پرداخته و سپس ارث را تقسیم کنند.

پرسش شماره ۲۶۸۹۷

› اگر میراث شخصی طبق اسلام بین فرزندان تقسیم نشده باشد و کسانی بیشتر ارث برده باشند و نسل‌های بعدی این موضوع را بدانند، در این صورت آن مال چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال افرادی که می دانند پدرانشان مال وراث دیگر را بدون رضایت سایر ورثه گرفته اند، نمی‌توانند آنرا تملک کنند و باید به صاحبان آن مال یا ورثه ایشان برگردانند.

پرسش شماره ۲۶۷۹۷

› زنی، شوهرش فوت کرده و دارای فرزندی یک ساله است. بستگان و اقوام، جهت صله رحم به منزل وی می‌روند؛ آیا می‌توانند از پذیرایی و غذای آن‌ها استفاده کنند؟ در مجالس ترحیم، هفتم و چهلم مرحوم چطور؟ آیا می‌توان از پذیرایی آنجا مصرف کرد؟

› تصرّف در اموال صغیر جایز نیست؛ قیّم و ولیّ صغیر باید از اموال وی محافظت کند. البته قیّم یا ولیّ می‌تواند با رعایت مصلحت، اموال را برای خود طفل، صرف کرده یا در جایی که به مصلحت طفل است، به دیگران اذن تصرف بدهد.
شایان ذکر است از سهم ارث طفل، نباید در مخارج مراسمی که مصلحت طفل نیست، مصرف شود.

پرسش شماره ۲۶۶۶۴

› بعد از فوت پدرم، حقوق بازنشستگی وی به حساب مادرم واریز می‌شود. مادرم نیز کارمند بوده و حقوق‌بگیر با دو واحد آپارتمان، که ماهیانه مبالغی را پس‌انداز می‌کند. پدرم وصیّت نامه‌ای ندارد، اما حج واجب بر عهده داشته است؛ ولی مادرم نسبت به حج پدرم اقدامی نمی‌کند. وظیفهٔ من به عنوان فرزند چیست؟

› در فرض سؤال مستمری جزو ما ترک میت نیست؛ در هر حال اگر یقین دارید پدرتان در زمان حیاتش، مستطیع بوده و حج بر او مستقر شده، باید از اموال پدر که به جا مانده، برایش نایب بگیرید و مادر حق ممانعت ندارد.

پرسش شماره ۲۵۸۰۵

› بعد از متوفی باغی متعلق به او، توسط ورثه اجاره داده شده است؛ با توجه به این که همسر میت یک هشتم از قیمت زمین را ارث می‌برد نه از عین؛ آیا همسر متوفی، از اجاره ارث می‌برد؟

› زن از عین و اجاره زمین، ارث نمی‌برد ولی ورثه ملزم هستند در اولین فرصت سهم زن را از قیمت زمین به او پرداخت کنند.

پرسش شماره ۲۵۲۱۶

› از میت فقط خانه‌ای مانده است و زن و فرزندان صغیری دارد که فقط همین خانه را برای سکونت دارند، اگر دین میت، مستغرق باشد یا برای ادای آن به قسمتی از پول فروش خانه نیاز است، آیا به خاطر بدهی میت این خانه باید فروخته شود یا از باب مستثنیات دین، طلب‌کاران حق تصرف در این خانه را ندارند؟

› خانه ولو در فرض سؤال باید فروخته شود و جزو مستثنیات دین نیست.

پرسش شماره ۲۴۷۲۹

› برادرم با داشتن دو همسر، فرزندی ندارد. وی دو برادر تنی و یک خواهر ناتنی از مادر و دو برادر ناتنی از پدر دارد. آیا برادران و خواهران ناتنی از وی ارث می‌برند؟

› اگر پدر و مادر و اجداد میت در قید حیات نبوده و ورثه، منحصر به دو همسر و برادران و خواهر میت باشد، یک چهارم ترکهٔ میت بین دو همسر او به طور مساوی تقسیم می‌شود (البته توجه داشته باشید، به طور کلی زوجه نسبت به اموال منقول از خود آن اموال و نسبت به اموال غیر منقول ـ خواه زمین و خانه و ... ـ از قیمت آن‌ها ارث می‌برد) و بقیهٔ ترکه، شش قسمت شده و یک قسمت آن به خواهر ناتنی از مادر (خواهر مادری) داده می‌شود و بقیه بین دو برادر تنی (برادر پدری و مادری) به صورت مساوی تقسیم می‌شود و با وجود برادر تنی (برادر پدر و مادری)، برادر ناتنی از پدر (برادر پدری)، از ترکهٔ میت، سهمی ندارد.

پرسش شماره ۲۴۶۱۸

› ۱. فردی دو نفر را وصی خود قرار داده، که وصی اول فوت می‌کند. وظیفهٔ وصی دوم چیست؟ آیا تکلیف ساقط است؟
۲. آیا وصی زنده می‌تواند کسی را به عنوان وصیّ دوم معرفی کند؟
۳. وصیّ دوم را چه کسی تعیین کند؟

› ج۱) وصیّ دوم باید طبق وصیت عمل کند و تکلیف از او ساقط نیست.
ج۲) خیر، نمی‌تواند.
ج۳) اگر هر یک از وصی‌ها مستقل بوده‌اند؛ وصیّ دیگر، امور میّت را انجام می‌دهد و گرنه حاکم شرع، شخصی را به جای وصی فوت شده، انتخاب می‌کند.

پرسش شماره ۲۳۴۶۴

› اموال و ما ترک متوفی تا کنون بین ورثه تقسیم نشده؛ آیا یکی از ورثه می‌تواند بخشی از اموال تقسیم نشده را برای صَرف در امور خیریه وصیت کند؟

› در فرض سؤال چنانچه مقداری که به ایشان می رسد بیشتر از ثلث اموالش نباشد، وصیت، صحیح است و در صورتی که از ثلث مالش بیشتر باشد، اگر وارثان او اجازه بدهند، وصیت صحیح است.

پرسش شماره ۲۱۴۰۵

› اگر میت چند وارث داشته باشد و در زمان حیات، وصیت کرده باشد که ورثه بعد از تقسیم زمین، قیمت ثلث زمین را بعد از وفاتش به مرور زمان و در طی پنج سال برایش خرج کنند. بعد از وفات میت و تقسیم زمین، اگر بعضی از ورثه به وصیت عمل کنند و سهم خودشان از ثلث را بدهند؛ ولی بعضی دیگر از ورثه به وصیت عمل نکنند (و نهی از منکر هم روی آن‌ها اثری ندارد)،

آیا تصرف در زمین برای کسانی که سهم خودشان از ثلث میت را پرداخت کرده اند، جایز است؟

› در فرض سؤال که میت نسبت به خرج کردن بعد از تقسیم، وصیت کرده است، هر یک از ورثه باید طبق وصیت عمل کنند؛ منتها اگر بعضی از ورثه تخلف کنند، تصرف افرادی که طبق وصیت عمل کرده اند، در سهم خودشان اشکالی ندارد و غصب محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۱۷۱۷۷

› اگر در جرح و هدم منجر به فوتِ همسر و فرزندان، شوهر مقصّر شناخته شود، با توجه به این که پدر و مادر زوجین در قید حیات هستند، اموال و لوازم و وسایل آن‌ها به چه کسی می‌رسد؟

› در قتل غیر عمد، شوهر غیر از دیه قتل، (که بر عهده عاقله است) از سایر اموال فرزندان و همسر خود ارث می برد؛ لذا اموال فرزندان در صورتی که ورثه در طبقه اول منحصر در پدر باشد، به پدر تعلق می گیرد و نسبت به اموال همسر، علاوه بر شوهر، پدر و مادر او نیز ارث می برند.

پرسش شماره ۱۷۰۹۱

› ۱. آیا شوهر بعد از فوت همسر از مهریه ارث می‌برد؟
۲. سهم وی چقدر است؟

› جاو۲) اگر زنی بمیرد و اولاد نداشته باشد، نصف اموالش (که مهریه هم جزء آن‌ها است) به شوهر او می‌رسد و بقیه را ورثهٔ دیگر می‌برند ولی اگر از آن شوهر یا از شوهر دیگر اولاد داشته باشد، یک چهارم همهٔ اموال را شوهر و بقیه را ورثه دیگر ارث می‌برند.

پرسش شماره ۱۵۷۰۸

› ۱. اگر یکی از ورثه راضی به تصرف بقیه ورثه نباشد، آیا وی حق منع دارد؟
۲. آیا نفس منع، تصرف محسوب می‌شود؟

› ج۱) تصرف در مال مشترک، بدون رضایت همه شرکاء، حرام است و تا مال تقسیم نشود حق دارد اجازه ندهد.
ج۲) تصرف محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۱۴۳۰۹

› در صورتی که ورّاث میت، مادر، یک برادر و دو خواهر باشند، با توجه به این که مادر از سُدس ترکه، ارث می برد؛ الباقی متعلق به کدام طبقه است؟

› با وجود مادر، خواهر و برادر میت، ارث نمی‌برند و همهٔ اموال میت، به مادر او می‌رسد.

پرسش شماره ۱۳۷۴۷

› مردی در زمان حیات خویش، خانه‌ای را به نام همسرش می کند و از دنیا می رود. با توجه به این که آن خانه، وام داشته و متوفی، بخشی از وام را ماهانه پرداخت کرده است، آیا پرداخت مابقی وام، جزء بدهیِ متوفی است یا همسر متوفی باید از مال خود بپردازد؟

› بدهی وام از ما ترَک متوفی (ارثی که به جا گذاشته) باید پرداخت شود؛ مگر این که شرط کرده باشد بدهی آن را موهوب له بپردازد.

پرسش شماره ۱۳۱۱۴

› اگر مردی با زنی که دارای یک دختر است، ازدواج کند، آیا دختر از اموال مرد (شوهر مادر) ارث می‌برد؟

› دختر از اموال مرد مزبور، ارث نمی‌برد.

پرسش شماره ۹۶۴۳

› اگر کسی وصیت کند در فلان محل یا مکان خاص دفن شود، اما فرزندان و خانواده به وصیّت اعتنا نکرده و در جای دیگر او را دفن کرده باشند، تکلیف چیست؟

› اگر دفن ایشان در آن محل، محتاج به صَرف هزینه نباشد و یا اگر دارای هزینه بوده، کمتر یا به مقدار ثلث اموال میت باشد، باید به وصیت عمل شود و تخلف از آن جایز نیست و در صورت ترک عمل به وصیت، معصیت کرده اند؛ ولی اگر مدتی از دفن گذشته که بدن تغییر کرده است یا نبش قبر، هتک میت محسوب شود، نبش قبر جایز نیست.

پرسش شماره ۶۶۰۵

› آیا معاونت در قتل مورّث، سبب محرومیت او از ارث می‌شود؟

› در صورتی که معاونت به شکلی باشد که قتل، به هر دو نسبت داده شود، هم قاتل و هم معاون، هر دو از ارث محرومند؛ امّا اگر به این صورت نباشد، مثل اینکه جای مقتول را به او نشان داده باشد، این گونه معاونت، مانع از ارث نیست.

پرسش شماره ۶۳۳۰

› فرزندی که قبل از عقد والدین به دنیا بیاید، در چه شرایطی ارث می‌برد؟

› اگر والدین فرزند نعوذبالله از زنا، فرزندی را به دنیا آورده باشند، فرزند و والدین او و همچنین فرزند و کسانی که از طرف والدین با فرزند نسبت پیدا می‌کنند، از یکدیگر ارث نمی‌برند؛ اما اگر زنا از طرف یکی از والدین فرزند باشد (مانند این که از طرف دیگری، نزدیکی به سبب شبهه یا اجبار بوده)، فقط بین فرزند و زناکار و کسانی که از طرف زناکار با فرزند نسبت دارند؛ ارث نیست.

پرسش شماره ۵۷۳۶

› ۱. زنی بیوه هستم و دو تا بچه دارم. شوهرم یک باب مغازه داشت که اجاره داده ایم. آیا من از پول اجارهٔ مغازه، سهم دارم یا فقط برای بچه‌ها است؟
۲. اگر سهم دارم، چقدر است؟

› اگر بعد از فوت همسر، مغازه اجاره داده شده، یک هشتم قیمت مغازه به همسر میت تعلق می گیرد؛ ولی از اجاره سهمی ندارد.
توجه داشته باشید که تصرف در اموال بچه های نابالغ یا غیر رشید با اجازه ولیّ یا قیّم شرعی ایشان باید باشد.

پرسش شماره ۵۵۸۴

› شخصی وصیت کرده اگر در زمان حیات، نوبت حجش نشد، بعد از فوت، پول حج را بین ایتام تقسیم کنند. آیا وصیت نافذ است یا باید حج نیابتی انجام دهند؟

› اگر در زمان حیات، حج بر او مستقر نشده بوده، وصیت مذکور در مقدار ثلث، نافذ است.

پرسش شماره ۴۷۹۳

› پدرم وصیت کرده است تا ثلث اموال به مادرم برسد؛ اما مادرم قبل از ایشان فوت کرد. با توجه به اینکه مادر زودتر فوت کرده،

آیا وصیت نافذ بوده و ثلث اموال به وی می رسد؟ در جواب فرمودید: اگر پدر از وصیت منصرف نشده ورثه می‌توانند بجای مادر وصیت را امضاء یا ردّ کنند. سوال این است که در زمان فوت مادر و بعد از آن پدرم مبتلا به بیماری آلزایمر بوده و قادر به ابطال یا ابقای بر وصیت نبوده است. تکلیف چیست؟

› حتی در صورت مذکور، ورثه می توانند وصیت را امضاء کنند.

پرسش شماره ۲۹۵۷

› پدرم از برادرم که معلول و عقب مانده ذهنی است، چهل سال نگهداری و پرستاری کرد. آیا برادرم که دچار معلولیت ذهنی است، سهم الارث مشخصی دارد؟

› برادر شما همانند دیگران ارث می‌برد و فرقی بین او و دیگران از جهت سهم الارث نیست؛ ولی چون سفیه است، به خود او تحویل داده نمی شود؛ بلکه ولیّ شرعی او باید آن را در مصالح او مصرف کند.

پرسش شماره ۲۳۴۹

› مادرم دو برادر تنی و چهار برادر ناتنی دارد. یکی از برادران تنی به شهادت رسیده و برادر دیگر بر اثر تصادف فوت کرده است. آیا از دیهٔ تصادف، فقط مادرم ارث می‌برد یا برادران ناتنی هم ارث می‌برند؟

› اگر چهار برادر ناتنی از ناحیه مادر با مادر شما مشترک هستند، از دیه ارث نمی برند و دیه فقط به مادر شما می رسد.

پرسش شماره ۱۵۱

وضو، غسل و تیمم

› شغل بنده نقاش ساختمان هست و با توجه به اینکه دست‌هایم رنگی می‌شود و بعضی از نقاط را نمی‌بینم مانند آرنج یا پشت دست یا زیر ساعد که دیدن و پیدا کردنش برای من مشکل است؛ با توجه به اینکه بسیار خود را وارسی می‌کنم و غسل را انجام می‌دهم اما بعد از یک یا دو روز متوجه می‌شوم که در آن نقطه رنگی وجود داشته آیا با توجه به شغلم این حساسیت‌ها نیاز است؟

› قبل از غسل به مقدار متعارف بررسی کنید و نماز بخوانید، بعد از غسل نگاه و بررسی لازم نیست، اگر بعد از نماز به طور اتفاقی رنگی دیدید که احتمال می دهید بعد از غسل مانع ایجاد شده باشد، غسل و نمازهایی که خوانده اید صحیح است.

پرسش شماره ۷۳۲۰۳

› آیا در وضو ملاک در هر بار شستن، تعداد مشت آبی هست که می ریزیم؟ مثلاً در شستن صورت یک مشت آب که بریزیم یک بار محسوب می شود و دو مشت آب که بریزیم بار دوم؟

› تعدد شستن تابع صدق عرفی است؛ مگر آنکه برای او معلوم نشود، در این صورت وابسته به قصد است.

پرسش شماره ۷۳۱۲۶

› منظور از سه بار شستن دست حین وضو چیست؟

› شستن اعضا در وضو، بار اوّل واجب و بار دوّم جایز و بیش از آن مشروع نیست و منظور از یک بار شستن در وضو یک بار به طور کامل می باشد نه یک بار آب ریختن یا دست کشیدن به اعضای وضو، ملاک برای تعیین هر بار شستن، تابع صدق عرفی است؛ مگر آنکه برای او معلوم نشود، در این صورت وابسته به قصد است.

پرسش شماره ۷۳۰۶۰

› وقتی بیدار شدم متوجه شدم که از من آبی خارج شده ولی من در خواب متوجه آن شرایط سه گانه منی نشدم و برای من مشکوک است که این منی است یا نه؛ آیا باید غسل کنم؟ آیا آن آب پاک است؟

› تا یقین به خارج شدن منی حاصل نشود غسل واجب نیست و در صورت شک چنانچه همراه با شهوت و جستن و سست شدن بدن خارج شود حکم منی دارد و الا اگر یکی از این سه علامت را نداشته و یا مشکوک باشد، حکم منی را ندارد.

پرسش شماره ۷۲۹۱۵

› در منزلی سکونت داریم، مالک منزل، شخص دیگری هستند، متوجّه شدم که انشعاب آب در این منزل، غیر قانونی می‌باشد. مالک منزل، اجازه نمی‌دهد که موضوع را به شرکت آب اعلام کنیم. فعلاً نسبت به انشعاب قانونی این منزل پیگیری می‌کنیم. در این مدت پیگیری، حکم وضو و غسل با این آب چیست؟ اگر رد مظالم بدهیم یا پولش را کنار بگذاریم و بعداً به شرکت آب بدهیم، صحیح است؟

› استفاده از انشعاب غیر قانونی جایز نیست و وضو و غسل هم باطل است و مورد مذکور در سؤال مجوز برای انجام کار حرام نمی شود.

پرسش شماره ۷۲۹۱۲

› حرکت رفت و برگشتی انگشتان در مسح سر اشکال دارد؟

› اگر در مرحله اول به اندازه ای که مسح صدق کند کشیده شود کفایت می کند؛ ولی در عین حال احتیاط این است که مسح پا با قسمت دیگری از کف دست که با آب رفت و برگشت مسح سر مخلوط نشده، انجام شود.

پرسش شماره ۷۲۸۵۲

› منظور از سر انگشت پا در مسح کجاست؟

› باید مسح بر روی پا انجام شود، هر مقدار از انگشتان پا که روی پا محسوب می شود، جزو محدوده مسح است؛ توجه داشته باشید که جلوی انگشت پا که هنگام سجده روی زمین قرار می گیرد جزو محدوده واجب مسح پا نیست.

پرسش شماره ۷۲۸۳۷

› اگر در منزل کسی غسل کرده باشیم و بعد از غسل صاحبخانه اجازه دهد و یا حتی اجازه ندهد، تکلیف چیست؟

› اگر یقین به رضایت مالک دارید غسل صحیح است؛ ولی اگر در زمان غسل اطمینان به رضایت مالک نداشته باشید، غسل صحیح نیست و رضایت گرفتن بعدی مالک نیز غسل را صحیح نمی کند.

پرسش شماره ۷۲۷۵۲

› پهنای لازم در مسح سر و پا به چه مقدار است؟ آیا در مسح بین زن و مرد تفاوتی می باشد؟

› در مسح سر، احتیاط (مستحب) آن است که به کمتر از پهنای یک انگشت اکتفا نکند و احتیاط بیشتر از آن این است که به اندازه سه انگشت به هم چسبیده مسح بکند؛ بلکه بهتر آن است که با سه انگشت مسح شود. و در مسح پا، پهنای مسح پا به هر اندازه باشد که صدق مسح کند کافی است؛ ولی احتیاط مستحب آن است که با تمام کف دست، روی پا مسح شود و در این حکم، زن مثل مرد است.

پرسش شماره ۷۲۷۴۴

› اگر در یکی از اعضای وضو به خاطر زخم خون جاری شده و قطع نشود و قرار دادن جبیره نیز غیر ممکن است. تکلیف چیست؟

› اگر بریدگی یا زخمی است که خون آن بند نمی آید و آب برای آن ضرر ندارد، باید در آب کر یا جاری فرو برده و قدری فشار دهید که خون بند بیاید، سپس وضوی ارتماسی بگیرید.
اگر به روش یاد شده وضو ممکن نیست، برای جلوگیری از خون ریزی باید پارچه یا باندی روی زخم گذاشته و در وضو اطراف آن را بشویید و روی آن پارچه یا باند به نیت وضوی جبیره، دست تر بکشید.
اگر بستن زخم حتی برای مدت کوتاه ضرر دارد یا امکان تطهیر وجود نداشته باشد، باید اطراف آن شسته شود و همین مقدار کفایت می کند.

پرسش شماره ۷۲۷۳۷

› ۱-اگر بخاطر کمی وقت تیمم کنم و نماز اول را بخوانم بعد متوجه شوم که وقت برای وضو و نماز دوم هست آیا باید وضو گرفت؟
۲-اگر بخاطر کمی وقت تیمم کنم و نماز اول را بخوانم بعد متوجه شوم که وقت برای وضو و نماز اول و دوم هست آیا باید وضو گرفت و دو نماز را خواند؟

› ج۱) اگر وقت اختصاصی نماز دوم است باید وضو بگیرید و نماز دوم را بخوانید و اگر معلوم شود در نماز اول هم وقت برای وضو بوده قضای نماز اول را هم بخوانید.
ج۲) باید وضو بگیرید و هر دو نماز را بخوانید.

پرسش شماره ۷۲۵۹۸

› آیا فردی که امکان گرفتن وضو یا غسل به صورت عادی برای او نباشد و مثلاً می‌بایست وضوی جبیره‌ای یا تیمم بدل از غسل کند، جایز است اختیاراً کاری کند که بر او غسل یا وضو واجب شود درحالی که می‌داند، فعلاً نمی‌تواند وضو یا غسل عادی انجام دهد؟

› جایز است.

پرسش شماره ۷۲۴۴۰

› وظیفه کثیرالشک و غیر کثیرالشک در صورت شک در یک بار یا دو بار شستن دست در وضو چیست؟

› کثیر الشک در فرض سؤال به شک خود اعتنا نکند و بار دیگر نشوید اما غیر کثیرالشک می‌تواند بار دیگر بشوید.

پرسش شماره ۷۲۴۳۷

› اگر در حین غسل جنابت از انسان باد معده خارج شود، آیا غسل باطل است؟

› به طور کلی، حدث اصغر* در اثنای غسل به صحّت غسل ضرر نمی رساند و لازم نیست که غسل را از نو شروع کند؛ ولی چنین غسلی کفایت از وضو برای نماز و سایر اعمال مشروط به طهارت از حدث اصغر نمی کند.
---
* حدث اصغر یعنی هر امری که وضو را باطل کند مانند خروج بول و غائط و باد معده و خوابیدن.

پرسش شماره ۷۲۴۱۷

› ۱. کسی که آب برای کل یک دستش (از آرنج تا سر انگشتان) ضرر داشته باشد، (مرض قند دارد که نباید آب به آن بخورد) چگونه باید وضو بگیرد؟
۲. کسی که آب برای یک انگشتش ضرر داشته باشد نه کل دستش، حکمش چیست؟

› ج۱) باید تیمم کند.

ج۲) باید در صورت امکان وضوی معمولی بگیرد و غیر از آن انگشت را بشوید و بنا بر احتیاط مستحب پارچه ای بر روی انگشت قرار بدهد و روی آن با دست تر بکشد و بعد از تمام شدن وضو بنا بر احتیاط واجب تیمم هم انجام بدهد.

پرسش شماره ۷۲۳۷۵

› جبیره چیست؟

› چیزی که با آن زخم و شکسته را می بندند و دوایی که روی زخم و مانند آن می گذارند، جبیره نامیده می شود.

پرسش شماره ۷۲۳۴۰

› گوش دادن به آیات قرآن یا ترجمه آن در هنگام جنابت چه حکمی دارد؟

› گوش دادن به آیات قرآن یا ترجمه آنها اشکالی ندارد؛ ولی در صورت گوش دادن به آیاتی که سجده واجب دارند، باید سجده نمود.

پرسش شماره ۷۱۹۸۸

› کسی که سال ها با تیمم بر چوب نماز خوانده و روزه گرفته است، تکلیف چیست؟

› تیمم بر چوب صحیح نیست و در فرض مذکور که با این تیمم نماز خوانده اید، نمازها صحیح نبوده و باید اعاده گردد؛ ولی روزه ها صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۹۳۴

› میزان مسح پا از نوک انگشتان تا کجاست؟ آیا قوزک پا هم شامل مسح پا می باشد یا صرفاً تا مچ پا کافی است؟

› مسح پا باید تا مفصل کشیده شود و لازم نیست حتماً قوزک پا مسح شود.

پرسش شماره ۷۱۶۶۲

› حکم اجراء قاعده فراغ در جزء اخیر غسل (سمت چپ) چیست؟

› قاعده فراغ امری عرفی است. به طور مثال اگر پس از چند روز شک کند، قاعده جاری است و به شک خود اعتنا نکند؛ ولی اگر در مدت کمی پس از غسل که مثلاً هنوز بدن و مو مرطوب است، شک کند قاعده جاری نیست و باید محل شسته شود.

پرسش شماره ۷۱۶۰۱

› آیا حدث اصغر مبطل غسل زیارت است؟

› حدث اصغر غسل زیارت را باطل نمی‌کند مگر خواب که مبطل است؛ البته باید توجه داشت که غسل زیارت باید نزدیک به وقت زیارت باشد.

پرسش شماره ۷۱۶۰۰

› آیا زن در هنگام غسل باید دنبالهٔ موی خود را حتماً بشوید؟ آیا نرسیدن آب به مقداری از گیسوان در هنگام غسل موجب بطلان غسل می گردد؟ (با فرض اینکه پوست سر و بیخ مو کاملاً شسته شده باشد)

› شستن تمام موهای بلند به احتیاط واجب لازم است.

پرسش شماره ۷۱۵۹۹

› ورود منی به داخل رحم بدون دخول، آیا موجب جنابت برای زن می‌شود؟

› بدون دخول به مقدار حشفه یا انزال و خروج منی جنابت محقق نمی‌شود.

پرسش شماره ۷۱۵۹۷

› آیا از زن منی هم خارج می شود؟ به جز عمل آمیزش چه ملاک و معیاری برای تشخیص جنابت زن مطرح است؟

› اگر با نهایت لذت، از زن رطوبتی خارج شود، حکم منی را دارد و زن جنب می شود.

پرسش شماره ۷۱۵۹۶

› اگر هنگام طواف واجب برای وضو و غسل، عذر داشته باشیم وظیفه چیست؟

› واجب است تیمم کنید و طواف را بجا آورید.

پرسش شماره ۷۱۵۸۷

› آیا رنگ موهایی که زنها برای رنگ کردن مو و ابروی خود بکار می برند، مانع از وضو و غسل است یا خیر؟

› اگر جرمی که مانع رسیدن آب به مو است، نداشته باشد و فقط رنگ باشد، وضو و غسل صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۵۸۴

› افرادی که صورت و دست های خود را با روغن چرب می کنند آیا برای وضو و غسل باید برطرف کنند؟

› اگر به نحوی باشد که مانع از وصول آب به پوست گردد، باید آن را برای وضو یا غسل برطرف کرد.

پرسش شماره ۷۱۵۸۲

› مسّ "بسمه تعالی" با دست بدون وضو چه حکمی دارد؟

› حکم لفظ جلاله را ندارد. بنا بر این مسّ آن بدون وضو جایز است.

پرسش شماره ۷۱۵۸۰

› اگر روشویی و دستشویی در یک مکان باشد، آیا وضو گرفتن در روشویی اشکال یا کراهت دارد؟

› خیر کراهت ندارد.

پرسش شماره ۷۱۵۷۹

› برخی یگان های نظامی دولت به دلیل مشکلات مالی، هزینه آب بهای مصرفی خود را به سازمان آب و فاضلاب نمی پردازند و حتی گاهی آب مصرفی بعضی از یگان ها بصورت غیر قانونی به شبکه آب متصل است. خواهشمند است بفرمایید آیا با این آب (که متعلق به دولت است و ما نیز جزئی از دولت محسوب می گردیم و در جهت خدمت به مردم تلاش می کنیم) می توان وضو و غسل انجام داد یا باید تمیمم کرد؟

› بر مسئولین یگان ها لازم است اجازه سازمان آب و فاضلاب را راجع به استفاده از آن آب تحصیل نمایند؛ ولی پرسنل اگر نمی توانند از آب دیگری که مباح باشد استفاده نمایند مانع ندارد و از آن آب برای وضو و غسل و سایر تصرفات استفاده کنند.

پرسش شماره ۷۱۵۷۸

› وضو گرفتن از آب های خنک مسجد الحرام و اطراف آن – که برای آشامیدن اختصاص داده اند اعم از کلمن ها و شیرها – چه حکمی دارد؟

› صحت وضو با شک در اباحه آب برای وضو محل اشکال بل منع است.

پرسش شماره ۷۱۵۷۷

› اگر هنگام وضو موقع شستن صورت، دست چپ نجس شود، آیا زمانی که می خواهیم برای دست راست آب برداریم می توان

دست چپ را آب کشید یا باید از اول وضو گرفت؟

› می توان همان وقت دست چپ را آب کشید و لازم نیست از اول وضو گرفته شود.

پرسش شماره ۷۱۵۷۶

› آیا سرمه بادام و... برای وضو مانع محسوب می شود؟

› اگر جرم نداشته و مانع رسیدن آب به اعضاء نباشد (صرفاً رنگ باشد)، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۵۷۵

› آیا در بین وضو می توان وضو را رها کرد و دوباره بدون فوت موالات وضوی جدید گرفت؟

› بنا بر احتیاط صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۱۵۷۳

› وضو با بدن خیس آیا صحیح است؟

› مانعی ندارد، هر چند سر و روی پا برای مسح، باید خشک باشد یا به قدری تر نباشد که رطوبت کف دست به آن اثر نکند.

پرسش شماره ۷۱۳۲۶

› کسی که بعد از خواندن چند نماز واجب شک کند آیا غسل جنابت انجام داده یا نه، چه وظیفه ای دارد؟

› نمازهای قبلی صحیح است، ولی برای نمازهای بعدی غسل کند.

پرسش شماره ۷۱۲۱۷

› آیا کسی که چند غسل واجب بر عهده دارد، با انجام غسل جنابت، بقیه غسل ها از عهدۀ او ساقط می شود؟

› غسل جنابت کفایت از بقیۀ غسل ها می کند؛ اگر چه احتیاط آن است که همۀ آن ها را نیّت نماید و چنانچه بخواهد به ثواب غسل های دیگر برسد، همه را نیت کند.

پرسش شماره ۷۱۰۷۶

› در هنگام غسل واجب، اگر بعد از شستن سر و گردن و سمت راست، انسان دوباره جنب شود، آیا باید غسل را ادامه دهد یا باید از اول غسل کند؟

› واجب است از ابتدا غسل نماید.

پرسش شماره ۷۱۰۷۴

› به دلیل بیماری پوستی و دستور پزشک نمی توانم از آب شهری به منظور شست و شو و وضو استفاده کنم. برای این موارد تنها می توانم از آب بطری استفاده کنم. آیا می توانم برای وضو تیمم کنم؟

› در فرض سؤال، صرف مورد مذکور مجوز تیمم نیست.

پرسش شماره ۷۱۰۷۳

› اگر هنگام وضو بنشینیم و یا به جایی تکیه بدهیم و یا حتی راه برویم، آیا وضو صحیح است؟

› در فرض سؤال مادامی که موالات در وضو به هم نخورد، وضو صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۰۷۱

› کسی که شک دارد چُرت و خواب بر او غالب شده یا نه، آیا وضو باطل است؟

› به طور کلی خوابی که به واسطه آن چشم نبیند و گوش نشنود، وضو را باطل می‌کند ولی چُرت به گونه ای که چشم نبیند ولی گوش بشنود، وضو را باطل نمی‌کند و لذا شک به غلبه خواب هم مبطل وضو نیست.

پرسش شماره ۷۱۰۴۶

› انجام غسل با گوشواره آیا صحیح است؟

› در غسل باید ظاهر بدن شسته شود؛ بنا بر این سوراخ جای گوشواره و مانند آن اگر به قدری گشاد باشد که داخل آن دیده

شود، باید آن را شست و اگر دیده نشود شستن داخل آن لازم نیست؛ لذا در صورتی که گوشواره مانع رسیدن آب به ظاهر گوش نشود، لطمه ای به صحت غسل نمی زند و بیرون آوردن آن هم لازم نیست در غیر این صورت باید خارج نموده و یا آب را به ظاهر بدن برساند.

پرسش شماره ۷۱۰۴۴

› اگر به علت نداشتن آب و تنگی وقت، مجبور شویم با دست نجس تیمم کنیم و نماز بخوانیم، آیا باید بعداً آن را قضا کنیم؟

› در فرض سوال، نماز، قضا ندارد. به طور کلی احتیاط آن است که در صورت امکان، پیشانی و پشت دست ها پاک باشند و اگر فردی نتواند محل تیمّم را تطهیر کند، بدون آن تیمّم نماید؛ هرچند بعید نیست که طهارت در هر صورت شرط نباشد.

پرسش شماره ۷۱۰۴۳

› آیا تیمم بر کوزه سفالی اشکال دارد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۰۴۲

› آیا با تیمم بدل از غسل جنابت می توان به مسجد رفت؟

› در فرض سؤال تا زمانی که عذر مجوز تیمم بدل از غسل باقی است و تیمم، باطل نشده، همه آثار شرعی غسل (از جمله رفتن به مسجد) بر تیمّم بدل از غسل نیز بار می شود؛ مگر این که تیمّم بدل از غسل به علت تنگی وقت باشد که بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

پرسش شماره ۷۱۰۲۸

› کسی که به خاطر طول دادن وضو هنگام مسح پای چپ، آب وضو خشک شود، تکلیف چیست؟ آیا نمازی که با آن وضو خوانده، باطل است؟

› اگر بین کارهای وضو به قدری فاصله شود که وقتی می‌خواهد جایی را بشوید یا مسح کند، رطوبت جاهایی که پیش از آن شسته یا مسح کرده خشک شده باشد، وضو باطل است و اگر فقط رطوبت جایی که جلوتر از محلی است که می‌خواهد بشوید یا مسح کند خشک شده باشد، مثلاً موقعی که می‌خواهد دست چپ را بشوید رطوبت دست راست خشک شده باشد و صورت تر باشد، وضو صحیح است؛ البته اگر کارهای وضو را پشت سر هم به‌جا آورد، ولی به‌واسطه گرمای هوا یا حرارت زیاد بدن و مانند اینها رطوبت خشک شود، وضوی او صحیح است. ضمناً اگر برای مسح، رطوبتی در کف دست نمانده باشد، باید دست را با رطوبتی که در ریش یا ابرو هست مرطوب کرده و مسح کند.

پرسش شماره ۷۱۰۲۷

› کسی که بدون نیت، وضو گرفته است، آیا باطل است؟

› اگر واقعاً بدون قصد وضو، صورت و دست خود را هر چند به روش وضو گرفتن بشوید، وضو صحیح نیست؛ البته لازم به ذکر است که لازم نیست انسان نیّت وضو را به زبان بگوید یا از قلب خود بگذراند، ولی باید در تمام وضو متوجه باشد که وضو می‌گیرد، به‌طوری که اگر از او بپرسند چه می‌کنی، بگوید وضو می‌گیرم.

پرسش شماره ۷۱۰۲۵

› وضو در حالی که انگشتر در دست باشد، چگونه است؟

› همین که زیر انگشتر شسته شود به نحوی که به شستن از بالا به پایین ضرر نزند، کفایت می کند و وضو صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۰۲۲

› اگر هنگام مسح پا، کف پا نجس باشد آیا مسح و وضو صحیح است؟

› اگر محل مسح پاک باشد، مسح و وضو صحیح است.

پرسش شماره ۷۱۰۱۸

› اوائل سن بلوغ به خاطر جهل، غسل ها را به نیّت غسل جنابت انجام داده و بدون وضو نماز می خواندم، آیا باید نمازهای گذشته را قضا کنم؟

› به طور کلی غیر از غسل جنابت، باقی غسل ها کفایت از وضو نمی کند؛ لذا هر مقدار از نمازها را که می دانید با غسلی که یقین به تحقق جنابت آن نداشته اید (و بدون وضو) خوانده اید، باید قضا کنید و نسبت به مقدار مشکوک، تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۷۰۹۹۶

› مانع بسیار کوچک مانند غلط گیر (خیلی کم روی پوست باشد و با دقت دیده می شود) آیا برای وضو و غسل اشکال دارد؟

› به طور کلی، اگر مانعی در اعضای وضو و غسل وجود داشته باشد به نحوی که مانع رسیدن آب شود هر چند کم باشد باید برای وضو و غسل رفع شود.

پرسش شماره ۷۰۹۹۵

› اگر کسی ما را از غسل کردن در خانه اش نهی کند ولی بعد از غسل کردن ما بگوید که راضی است و اشکال ندارد، آیا غسل صحیح است؟

› غسل باطل است.

پرسش شماره ۷۰۹۹۴

› اگر کسی وضو را نیمه کاره قطع کند، تا چه مدت دیگر می تواند وضو بگیرد؟

› بنا بر احتیاط بعد از فوت موالات می تواند از ابتدا وضو بگیرد؛ بنا بر این در فرض مذکور چنانچه به قدری فاصله بیندازد که جاهائی که پیش از آن شسته شده - به غیر علت گرمی هوا و مانند آن - خشک شود، کافی است.

پرسش شماره ۷۰۹۹۲

› غسل در استخری که نمی دانیم صاحب آن راضی است یا نه، چه حکمی دارد؟

› اگر از طرف صاحب استخر مجاز به وارد شدن به استخر باشید و نهی از غسل ننموده، غسل انجام شده صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۹۱

› کسی که ظن قوی دارد وضو گرفته است، آیا باید دوباره وضو بگیرد؟

› اگر مراد اطمینان باشد، کافی است و نیاز به وضوی مجدد نیست و در غیر این صورت، باید دوباره وضو بگیرد.

پرسش شماره ۷۰۹۸۹

› آیا با گرد و غبار روی میز می توان تیمم کرد؟

› تا امکان تهیه چیزی که تیمم بر آن صحیح است مثل سنگ و خاک وجود دارد، تیمم بر گرد و غبار صحیح نیست، مگر به اندازه‌ای باشد که عرفاً بر آن خاک، صدق کند.

پرسش شماره ۷۰۹۸۶

› تیمم روی گچ دیوار و سرامیک چه حکمی دارد؟

› تیمم بر گچ مانعی ندارد؛ ولی تیمم بر روی لعاب سرامیک صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۹۸۱

› در رساله عملیه آقا مسئله ۱۴۵ آمده است: «کسی که وظیفه‌اش تیمم است، بنا بر احتیاط واجب نمی‌تواند پیش از وقت نماز، برای نماز تیمّم کند، ولی اگر برای کارهای واجب یا مستحبی قبل از وقت نماز تیمّم کرده باشد و تا وقت نماز، عذر او باقی بماند، می‌تواند با همان تیمّم نماز بخواند.» حال سوال این است که اگر شخصی وظیفه‌اش تیمم باشد و یقین داشته باشد تا چند روز آینده عذرش برطرف نمی‌شود، آیا باز هم نمی‌تواند پیش از وقت، تیمم کند؟

› به طور کلی بنا بر احتیاط واجب نمی‌توان پیش از وقت نماز، برای نماز تیمّم کرد؛ البته اگر برای کارهای واجب یا مستحبی قبل از وقت نماز، تیمّم کرده باشید و تا وقت نماز، عذر باقی بماند، می‌توانید با همان تیمّم نماز بخوانید. البته کسی که تیمّم بدل از غسل کرده اگر حدث اصغر از او سر زند مثلاً بول کند، برای نمازهای بعد در صورتیکه هنوز نمی‌تواند غسل کند بنابر احتیاط باید بار دیگر تیمّم بدل از غسل کند و وضو هم بگیرد.

پرسش شماره ۷۰۹۷۶

› حکم کسی که شک دارد چیزی که بر اعضای وضو است، جرم و مانع محسوب می شود یا نه، تکلیف چیست؟

› باید آن را برطرف کند؛ هرچند باید از دقت های عقلی که منجر به وسواس می شود اجتناب شود.

پرسش شماره ۷۰۹۷۴

› اگر مانعی در اعضای وضو باشد و بعد از وضو شک کند که در موقع وضو آب را به آنجا رسانده یا نه، چه حکمی دارد؟

› در فرض مذکور وضو صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۷۳

› حکم کسی که شک کند وضویش باطل شده یا نه، چیست؟

› به شک خود اعتنا نکند و بنا می‌گذارد که وضوی او باقی است.

پرسش شماره ۷۰۹۷۱

› حکم کسی که در بین نماز شک کند که وضو گرفته است یا نه، چیست؟

› در فرض مذکور، نماز باطل است و باید وضو بگیرد و نماز را بخواند.

پرسش شماره ۷۰۹۷۰

› اگر در هنگام وضو شخص دیگری با بطری آب بریزد تا بنده وضو بگیرم، آیا اشکال دارد؟

› اگر فقط فرد دیگر آب بریزد ولی خودتان وضو بگیرید (و آب را از بالا به پایین جاری سازید) اشکالی ندارد؛ گرچه مکروه است.

پرسش شماره ۷۰۹۶۹

› حکم شخصی که بعد از نماز صبح شک کند که وضو داشته یا نه، چیست؟ اگر کثیرالشک باشد، آیا حکم فرق می کند؟

› نماز خوانده شده در هر دو فرض، صحیح است و تفاوتی در حکم ندارد.

پرسش شماره ۷۰۹۶۷

› به خاطر عمل چشم، رساندن آب ضرر دارد و برداشتن جبیره نیز ممکن نیست، چگونه باید وضو گرفت؟

› در فرض سؤال اگر ظاهر چشم جراحت ندارد، بقیه صورت را ــ با آب کم ــ به نیت وضو بشویید، و روی جبیره دست تر بکشید و احتیاطاً تیمم نیز انجام دهید.

پرسش شماره ۷۰۹۶۶

› در تیمم آیا باید هر دو دست، همزمان بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است، بخورد؟ اگر اول کف دست راست و سپس کف دست چپ زده شود اشکال دارد؟

› باید تمام کف دو دست با هم بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است زده شود.

پرسش شماره ۷۰۹۶۵

› اگر بر روی بیشتر یا تمام اعضای وضو جبیره فرا گرفته باشد، تکلیف چیست؟

› اگر بیشتر اعضاء وضو جبیره دارد، بنا بر احتیاط، باید بین عمل جبیره و تیمم، جمع نماید، اگر چه کفایت تیمم در این صورت بعید نیست؛ اما اگر جبیره تمام اعضای وضو را گرفته باشد، باید تیمم بنماید.

پرسش شماره ۷۰۹۶۳

› اگر انسان به اعتقاد این که در اعضای وضوی او زخم یا شکستگی است و آب برای آن ضرر دارد، به دستور وضو یا غسل جبیره عمل کند، سپس معلوم شود زخم یا شکستگی در اعضای وضو وجود نداشته، وضوها و غسلی که کرده چه حکمی دارد؟

› اگر بعد از انجام عمل مشروط به طهارت (مثل نماز) متوجه عدم ضرر شده است عمل انجام شده نیاز به اعاده ندارد، اما اگر قبل از عمل باشد (مثلاً قبل از نماز بفهمد که اشتباه کرده است) بنا بر احتیاط واجب باید وضو یا غسل را اعاده کند.

پرسش شماره ۷۰۹۶۲

› آیا با آب دارای کلر و املاح می توان وضو گرفت؟

› مجرد تغییر رنگ به دلیل کلر یا املاح، مانع از صدق عنوان آب مطلق بر آن نمی شود و تا زمانی که عرفاً صدق آب بر آن می شود، وضو و غسل صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۶۰

› جنین دارای روح که مُرده به دنیا می آید، آیا غسل مس میت بر مادر، واجب است؟

› اگر بچه چهار ماهه ای مرده به دنیا بیاید، مادر او باید غسل مس میت کند، بلکه اگر از چهار ماه کمتر هم داشته باشد بهتر است مادر او غسل نماید.

پرسش شماره ۷۰۹۵۹

› آیا خون مردگی زیر پوست، خون محسوب شده و سبب سرایت نجاست می شود؟ وظیفه نسبت به غسل جبیره ای یا معمولی چگونه است؟

› خونی که به واسطه کوبیده شدن زیر ناخن یا زیر پوست می‌میرد اگر طوری شود که عرفاً دیگر به آن خون نگویند پاک است؛ ولی اگر به آن خون بگویند در صورتی که ناخن یا پوست، سوراخ شود اگر مشقت ندارد، باید برای وضو و غسل خون را بیرون

آورند و اگر مشقت دارد باید اطراف آن را به طوری که نجاست زیاد نشود، بشویند و پارچه یا چیزی مثل پارچه بر آن بگذارند و روی پارچه را به نیت جبیره، دست تر بکشند.
البته اگر انسان نداند که خون زیر پوست مرده یا گوشت به‌واسطهٔ کوبیده شدن به‌آن حالت در آمده، پاک است.

پرسش شماره ۷۰۹۵۶

› کسی به خاطر تنگی وقت تیمّم کند و نماز بخواند، آیا برای نمازهای بعدی باید دوباره تیمم کند؟

› به طور کلی کسی که به واسطه تنگی وقت تیمم کرده، چنانچه بعد از نماز آبی که داشته از دستش برود، اگر چه تیمم خود را نشکسته باشد، در صورتی که وظیفه اش تیمم باشد، باید دوباره تیمم نماید. اما اگر آب دارد و به واسطه تنگی وقت با تیمم مشغول نماز شود و در بین نماز آبی که داشته از دستش برود، برای نمازهای بعد می تواند با همان تیمم نماز بخواند.

پرسش شماره ۷۰۹۵۵

› کسی که در تیمم نایب می گیرد، آیا نایب هم باید نیت تیمم کند؟

› نیت نمودن نایب لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۹۵۳

› کسی که به خاطر تنگی وقت برای نماز تیمم کرده آیا در حال نماز می‌تواند قرآن را مسّ کند و آیا این تیمّم، برای کارهایی که بعد از نماز، نیاز به وضو یا غسل دارند، کافی است؟

› در مورد تیمم به خاطر تنگی وقت، سایر غایات را انجام ندهد و ترتیب همه آثار شرعی غسل بر تیمّم بدل از غسل در این

مورد، مانند آن چه در سؤال آمده، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۹۵۲

› دانشجوی پزشکی جهت آموزش، به استخوان جسد مسلمانی که نمی داند غسل داده شده دست می زند، آیا باید غسل کند؟

› اگر غسل دادن میّت، احراز نشود با مسّ جسد یا اجزاء آن، غسل مسّ میّت واجب می شود و نماز بدون غسل مسّ میّت صحیح نیست؛ البته اگر لمس با دستکش باشد، غسل لازم نیست.

پرسش شماره ۷۰۹۵۰

› زخمی که خونی بوده و ممکن است تا آخر وقت نماز، خون قطع شود، آیا می توان در اول وقت با وضوی جبیره ای نماز خواند؟

› اگر بدانید که تا آخر وقت عذر مزبور برطرف نمی شود، می توانید در اول وقت با وضوی جبیره نماز بخوانید ولی اگر امید به خوب شدن دارید، بنابر احتیاط واجب، لازم است وضو را به تأخیر بیاندازید.

پرسش شماره ۷۰۹۴۷

› به علت ریزش مو مجبور به استفاده از روش‌های ترمیمی مو شده‌ام و چون در این روش ها مو به شکل کلاه گیسی با چسب به سر نصب می‌شود، حکم وضو و غسل اینجانب چگونه است؟ لازم به ذکر است اگر خواسته باشیم برای هر بار غسل آن را از روی سر برداریم موجب عسر و حرج می‌شود؛ آیا وضو و غسل بر روی این مو که ممکن است آب با بعضی قسمت‌های سر تماس پیدا نکند اشکال دارد؟

› موی مصنوعی اگر به نحو کلاه‌گیس باشد، واجب است برای مسح، آن را بردارید، همچنین است اگر موی مصنوعی بر پوست سر کاشته شده باشد و با وجود موها قدرت بر رساندن رطوبت به پوست سر وجود نداشته باشد و در صورتی که برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر وضوی جبیره‌ای، تیمم کنید و بعد از برداشتن مانع بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخوانید و غسل نیز همین حکم را دارد.

پرسش شماره ۷۰۹۴۵

› در رساله، بخش احکام وضو خواندم که دست زدن به شیر خیس بعد از شستن دست چپ در وضو محل اشکال است، حال اگر شیر آب بعد از شستن دست چپ بسته نشود، مستلزم اسراف است، تکلیف چیست؟

› در فرض مذکور می توانید بعد از ریختن آب روی دست چپ و قبل از دست کشیدن به آن، ابتدا شیر را بسته و سپس دست بکشید.

پرسش شماره ۷۰۹۴۴

› آیا می توان با هر بار حمام رفتن، غسل جمعه های گذشته را قضا کرد و یا با یک غسل، همه غسل جمعه های فوت شده را نیت کرد؟

› قضای غسل جمعه به نحو مذکور صحیح نیست؛ تنها در صورتی که انسان روز جمعه غسل نکند، مستحب است از صبح شنبه تا غروب، قضای آن را بجا آورد.

پرسش شماره ۷۰۹۴۳

› در حین وضو، آرنج دست بنده با اینکه زخمی ندارد ولی سوزش شدیدی دارد، آیا می توان تیمم کرد؟

› مجرد سوزش موجب تیمم نمی شود و باید وضو معمولی گرفت؛ مگر آنکه خوف عقلایی باشد که وضو گرفتن موجب ایجاد بیماری قابل توجه شود یا آنکه استعمال آب موجب درد و سوزش غیر قابل تحمل شود که در اینصورت تیمم صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۴۲

› آیا مسح پای راست با دست چپ و یا مسح پای چپ با دست راست و یا مسح همزمان هر دو پای راست و چپ، صحیح است؟

› اشکال ندارد؛ اما احتیاط مستحب آن است که مسح پای راست با دست راست و مسح پای چپ با دست چپ و همچنین احتیاط مستحب در تقدیم مسح پای راست بر مسح پای چپ است.

پرسش شماره ۷۰۹۴۱

› آیا در سجده سهو، رعایت قبله و داشتن وضو، واجب است؟

› رعایت قبله و داشتن وضو در سجده سهو واجب نیست.

پرسش شماره ۷۰۹۴۰

› حکم غسل و کفن افراد اعدامی چیست؟

› چنانچه شخص اعدام شده مسلمان باشد، واجب است غسل داده شود و حنوط و کفن شده و دفن گردد؛ البته کسی که با سنگسار یا قصاص، قتلش واجب شده است، نایب امام یا منصوب از جانب او به وی امر می‌کند که غسل میّت نماید سپس مانند میّت، کفن و حنوط شده و پس از آن کشته می‌شود و بعد از اقامه نماز بر او، بدون غسل دفن می‌شود.

پرسش شماره ۷۰۹۳۸

› آیا شستن دست قبل از غسل، مستحب است؟

› به طور کلی سه مرتبه شستن دست ها قبل از غسل تا آرنج و یا تا نصف ساعد و یا تا مچ، مستحب است.

پرسش شماره ۷۰۹۳۷

› آیا قطع نیت وضو سبب بطلان وضو است؟

› صرف نیت قطع، موجب بطلان وضو نیست و اگر بدون این که موالات به هم بخورد، به نیت اول برگردد و وضو را تکمیل کند، وضو صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۳۶

› در تیمم بر سنگ آیا باید روی آن مقداری غبار باشد یا بدون غبار هم صحیح است؟

› تیمم بر روی خود سنگ بدون داشتن غبار، صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۳۴

› آیا با یک دستمال یا یک ابر اسفنجی می توان غسل کرد؟

› در غسل، ملاک، شستن می باشد؛ بنا بر این اگر طوری باشد که عرفاً شستن صدق کند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۹۳۱

› آیا قبل از غسل، لازم است کیسه و لیف کشیده شود تا چرک بدن برطرف شود؟

› به طور کلی کشیدن کیسه و لیف شرط صحت غسل نیست؛ اما در هنگام غسل می بایست احراز کنید مانعی از رسیدن آب به پوست بدن نباشد و تشخیص وجود مانع یا مانع بون چرک با مکلف است.

پرسش شماره ۷۰۹۳۰

› کسی که از لاک ناخن استفاده کرده و پاک کردن آن دارای مشقت است، وظیفه چیست؟ آیا می‌تواند برای نماز، وضوی جبیره بگیرد و اگر با این وضو نماز بخواند، آیا بعد از برطرف شدن عذر، باید نماز را اعاده کند؟

› به طور کلی در اعضای وضو یا غسل نباید عمداً و بدون ضرورت مانعی ایجاد کرد و اگر چنین کند و مانع را نتواند برطرف کند معصیت کرده و باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره، تیمّم نیز انجام دهد و بعد از برداشتن مانع بنا بر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند. ضمناً آنچه عرفاً زینت محسوب می‌شود باید از نامحرم پوشانده شود.

پرسش شماره ۷۰۹۲۹

› اگر قبل از غسل، خون‌های خشک بدن شسته شود و بعد از غسل معلوم شود که زخم خون آلود است و یا در آن شک شود، آیا غسل صحیح است؟

› غسل انجام شده، صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۲۶

› کسی که به خاطر عذر به جای وضو، تیمم کرده و تا وقت اذان ظهر نیز عذر باقی مانده است، آیا می تواند با همان تیمم نماز بخواند؟

› نماز خواندن با تیمم در فرض سؤال اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۹۲۵

› خانمی که قصد دارد ابروهای خود را فیبروز کند با توجه به این که برای تثبیت فیبروز نباید تا چند روز به آن آب برساند، آیا می‌تواند در این مدت به جای وضو، تیمم کند یا وضوی جبیره بگیرد؟

› مورد مذکور، مجوز شرعی برای تیمم یا وضو و غسل جبیره‌ای نیست.

پرسش شماره ۷۰۹۲۲

› فردی قبل از وضو دستش خونی بوده است، این فرد حواسش نبوده و می‌خواسته وضو بگیرد، بدون این که یادش باشد، دستش را با آب و مایع شسته سپس وضو گرفته و بعد از اتمام وضو یادش می‌آید که دستش خونی بوده، مجدد بررسی می‌کند می‌بیند مقدار خیلی کمی دستش خونی است، حکم وضو چیست؟

› اگر اطمینان دارد که این خون در زمان وضو گرفتن وجود داشته است، وضوی او باطل بوده و باید بعد از تطهیر محل نجس وضو بگیرد و در صورتی که احتمال می‌دهد این خون بعد از وضو خارج شده، وضو صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۲۰

› اگر در غسل ترتیبی اگر بعد از شستن سر و گردن در قسمت راست بدن، اول از پا شروع کند، آیا صحیح است؟

› اشکال ندارد و صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۱۹

› ۱. حکم مسح سر با دست چپ چیست؟
۲. آیا می توان به جای بالا به پایین سر را از راست به چپ مسح کرد؟

› ج۱) احتیاط واجب است که با دست راست مسح سر انجام شود.
ج۲) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۹۱۵

› آیا می توان با یک دست هر دو پا را مسح کرد؟

› مسح پاها با یک دست جایز است؛ اما احتیاط مستحب در این است که مسح پای راست با دست راست و مسح پای چپ با

دست چپ باشد.

پرسش شماره ۷۰۹۱۴

› صورتم با خون نجس شده است اما نمی‌توانم آن را تطهیر کنم تطهیر آن برای من خیلی مشقت دارد و حرجی است، در این حالت آیا وظیفه‌ام وضو است یا تیمم؟

› اگر صورت زخم نباشد ولی نجس شده و تطهیر نجاست آن ممکن نیست، وظیفه، تیمم است. البته اگر عین خون به صورت، چسبیده است و ازاله آن امکان ندارد روی آن پارچه پاکی گذاشته و وضوی جبیره بگیرید و احتیاطاً تیمم هم انجام دهید.

پرسش شماره ۷۰۹۱۳

› ۱) با وجود رطوبت کافی دست برای مسح، اگر از اعضای دیگر، رطوبت گرفته شود، آیا وضو باطل است؟
۲) اگر محل مسح، با آب وضو خیس شده باشد، آیا باید خشک شود؟

› ج۱) موجب بطلان وضو می شود.
ج۲) آبی که هنگام مسح از اعضای وضو چکیده می شود، آب خارج از وضو است و می توان قبل از مسح، محل مذکور را خشک کرده و یا قسمت دیگر پا که خشک است مسح کند؛ همچنین اگر هنگام مسح، رطوبت دست بر آن غلبه دارد، مسح صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۹۱۰

› در مسح پا آیا با انگشتان دست، مسح شود یا با کف دست؟ آیا فرقی دارد؟

› فرقی ندارد و هر دو صورت صحیح است. (مسح پا با کف دست و یا با آن قسمت از سر انگشتان که جزو کف دست محسوب

می‌شود، کافی و صحیح است؛ البته احتیاط مستحب آن است که با تمام کف دست، روی پا را مسح کند.)

پرسش شماره ۷۰۹۰۶

› آیا غسلی به نام غسل نشاط و غسل شهادت وجود دارد؟

› غسل به نیّت نشاط در عبادت مستحب است؛ ولی استحباب غسل شهادت، ثابت نیست.

پرسش شماره ۷۰۹۰۳

› آیا می توان بر روی اعضای وضو چند بار آب بریزیم و سپس دست بکشیم؟ آیا دست کشیدن روی آنها تعداد خاصی دارد؟

› آب ریختن بر روی عضو و دست کشیدن تعداد خاصی ندارد و وقتی عرفاً عضو کامل شسته شد، شستن بار اول محقق شده است؛ البته اگر فرد، اطمینان به شسته شدن کامل نداشته باشد می تواند به قصد شستشوی اول ادامه دهد تا به اطمینان برسد.

پرسش شماره ۷۰۸۸۹

› آیا در غسل ارتماسی باید تمام بدن بیرون از آب -مثلاً آب استخر- باشد؟ کسی که بدنش تا گردن زیر آب استخر است، آیا با فرو بردن سر، غسل او صحیح است؟

› به طور کلی، در غسل ارتماسی بیرون بودن کل بدن از آب لازم نیست؛ بنا بر این همین که به قصد غسل ارتماسی، تمام بدن به صورت دفعی زیر آب قرار گیرد، کافی و صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۸۸۶

› مسّ نام خدا به زبان های مختلف و یا به عنوان آیه قرآن، بدون وضو چه حکمی دارد؟

› بهتر است از مسّ بدون وضو اجتناب شود؛ البته اگر به عنوان آیه قرآن نوشته شده باشد، مسّ آن بدون وضو حرام است.

پرسش شماره ۷۰۸۸۴

› اگر شخصی برای وضو برای شخص دیگری آب بریزد، وضو صحیح است؟

› اگر دیگری آب در دست وضو گیرنده بریزد و او خودش شستن را انجام دهد اشکال ندارد هرچند مکروه است؛ ولی اگر نفس شستن را دیگری انجام دهد جایز نیست، مگر در مواردی که استثناء شده است.

پرسش شماره ۷۰۸۳۹

› آیا مسح سر از پایین به بالا و یا از طرف سمت راست سر به طرف چپ و بالعکس، اشکال دارد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۷۹۵

› ۱) آیا در استخرهای داخل شهر و امثال آن می توان داخل آب شد و زیر آب غسل ترتیبی انجام داد؟
۲) آیا آب استخرهای داخل شهر با داشتن کلر و مواد ضد عفونی کننده، مضاف یا مطلق است و آیا غسل کردن با آبی که بوی کلر می دهد، صحیح است؟

› ج۱) انجام غسل ترتیبی به روش مذکور، صحیح است.
ج۲) آب استخر در فرض مذکور مطلق است و غسل با آن صحیح می باشد.

پرسش شماره ۷۰۷۸۸

› ج۱) در جبیره اگر زخم، قسمت ساق دست را فرا گرفته باشد، وظیفه ام تیمم است یا وضوی جبیره ای؟
ج۲) پارچه ای که روی زخم قرار داده شده بیشتر از زخم است و باز کردن آن نیز مشقت دارد، تکلیف چیست؟

› ج ۱و۲) اگر مقدار جبیره به اندازه معمول است وضوی جبیره کافی است و چنانچه جبیره بیشتر از معمول، اطراف زخم را گرفته و برداشتن آن ممکن نیست، باید به دستور جبیره عمل کند و بنابر احتیاط واجب تیمم هم بنماید.

پرسش شماره ۷۰۷۸۶

› آیا می توانیم برای غسل شخص دیگری که صحیح و سالم است، فقط آب را روی اعضای بدن او بریزیم؟

› اگر خودش غسل را انجام می دهد و شستن و رساندن آب به اعضا توسط خود فرد انجام می‌گیرد، صِرف آب ریختن مانعی ندارد، و الا غسل صحیح نیست.

پرسش شماره ۷۰۷۶۹

› اگر جنین سقط شده‌ای که سنّ آن مشخص نیست اما دارای دست و پا می‌باشد لمس شود، غسل مس میّت دارد؟

› چنانچه معلوم نیست چهار ماهگی جنین تمام شده یا نه، غسل مسّ میت واجب نمی شود.

پرسش شماره ۷۰۷۵۲

› کسی که به جهت مریضی شدید از انجام وضو و تیمم عاجز بوده و نایب هم نمی تواند بگیرد. آیا این فرد حکم «فاقد الطهورین» را دارد؟ وظیفه شرعی او چیست؟

› در فرض مذکور، اگر به هیچ وجه نمی تواند وضو یا تیمم را انجام دهد، حکم فاقد الطهورین داشته و بنا بر احتیاط باید نماز را در وقت، بدون وضو و تیمم بخواند و سپس قضا کند؛ البته اگر بتواند وضوی ناقص انجام دهد بنا بر احتیاط نماز را در وقت با وضوی ناقص بخواند و بعداً نیز قضا کند.

پرسش شماره ۷۰۷۳۴

› مقدار زخمی که در اعضای وضو باعث بطلان وضو می شود چه مقدار است؟ آیا بین زخم تازه و زخم کهنه که خون بسته شده است، تفاوتی وجود دارد؟

› اگر روی زخم سله بسته و خون ندارد، پاک است و باید به صورت معمولی وضو بگیرد ولی در صورتی که خون یا زردابه‌ای که با خون مخلوط است استحاله نشده باشد، نجس است و در این صورت اگر روی آن باز باشد و بر طرف کردن آن ممکن است، باید برطرف کند و آن را بشوید، و اگر بر طرف کردن آن ممکن نباشد، همین که اطراف آن را به قصد وضو بشوید، کافی است و بنا بر احتیاط مستحب پارچه پاکی روی زخم بگذارد و دست تر روی آن بکشد.

پرسش شماره ۷۰۴۲۴

› شخصی چند ساعت قبل از انجام غسل، روی دستش مانعی بوده است ولی به آن توجه نکرده و هنگام غسل حواسش نبوده که بررسی کند؛ ساعتی پس از غسل متوجه می شود دیگر مانع برطرف شده است؛ آیا این غسل، صحیح است؟

› در فرض مذکور غسل، صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۴۱۴

› اگر قبل از غسل مانعی بر روی بدن باشد ولی در مانع بودن آن شک داشته باشم و غسل کنم، آیا غسل بنده صحیح است؟

› غسل صحیح نیست، در فرضی که قبل از غسل متوجه مانع مشکوک هستید، باید قبل از غسل آن را برطرف کنید.

پرسش شماره ۷۰۲۴۷

› بنده در محل کار برای نماز ظهر و عصر امام جماعت شدم؛ پس از اقامه نماز (حدود یک ساعت بعد) متوجه شدم که روی مچ دستم ذره ای چسب (مانع وضو) بوده که قبل از نماز هنگام وضو آن را ندیده بودم. حال آیا باید نمازم را دوباره ادا کنم؟ حکم نماز سایرین که به بنده اقتدا کرده بودند چیست؟ و وظیفه و تکلیف بنده در این خصوص چیست؟ آیا باید به جای آنها نماز بخوانم یا باید به ایشان اطلاع دهم تا نمازشان را دوباره بخوانند؟

› ج۱) اگر احتمال بدهید که مانع مذکور بعد از وضو ایجاد شده، وضو و نماز صحیح است در غیر این صورت باید دوباره وضو گرفته و نماز را اعاده کنید.
ج۲) نماز مأمومین در هر حال صحیح است و لازم نیست به آنها اطلاع دهید یا نماز ایشان را بخوانید.

پرسش شماره ۷۰۱۸۴

› اگر شک کنیم که این آب، مطلق است یا مضاف، حکم وضویی که با این آب می گیریم، چیست؟

› آبی که معلوم نیست مطلق است یا مضاف و معلوم نیست که قبلا مطلق یا مضاف بوده، نجاست را پاک نمی کند، وضو و غسل هم با آن باطل است.

پرسش شماره ۷۰۱۵۶

› آیا تیمم بر دیوار گچی، صحیح است؟

› اشکال ندارد؛ البته مشروط به اینکه مانعی نظیر چسب یا رنگ، روی گچ نباشد.

پرسش شماره ۷۰۱۲۵

› آیا نیّت وضو هم مانند نیّت روزه باید استمرار داشته باشد و با برگشت و تغییر نیت، وضو باطل می‌شود؟

› ادامهٔ نیّت تا آخر وضو واجب است؛ لذا اگر در بین انجام دادن وضو به تردید بیفتد یا نیّت وضو نگرفتن نماید و با همین حال وضو را تمام کند باطل است؛ ولی اگر قبل از آن که موالات به هم بخورد به نیّت اول خود برگردد و بقیهٔ اعمال را به آنچه که با نیّت آورده بود، انجام دهد وضو صحیح است.

پرسش شماره ۷۰۱۲۱

› حکم استفاده از ژل ابرو که فاقد رنگ بوده و فقط موهای ابرو را سر جای خود مستحکم می‌کند و مانع به هم ریختگی ابرو می‌شود، در مقابل نامحرم چیست؟

› فی نفسه اشکال ندارد و اگر مانع رسیدن آب به محل وضو یا غسل باشد باید آن را برطرف کرد.

پرسش شماره ۷۰۰۸۹

› بنده دچار نوعی وسواس هستم که منجر شده است ناخن‌ها یا پوست دور ناخنم را با دست‌های خود بکنم. متأسفانه چند سال است که نمی‌توانم این کار را ترک کنم و از دست هایم بدم می آید و اعتماد به نفسم را از دست داده‌ام. می‌خواستم ناخن بکارم؛ با توجه به شرایطی که برایم پیش آمده است، حکم وضو و غسل چه می‌شود؟

› چنانچه کاشتن ناخن ضرورت داشته باشد و هیچ راه دیگری برای درمان نداشته نباشید، اشکالی ندارد و وظیفه وضو و غسل جبیره است ولی اگر کاشت ناخن برای شما ضرورت ندارد و به دلیل عدم امکان یا ضرر یا مشقت زیاد، هنگام وضو یا غسل، ناخن مصنوعی را برنخواهید داشت، کاشت ناخن جایز نیست و چنانچه برداشتن ناخن مصنوعی ممکن باشد، وضو یا غسل با آن باطل است و در نتیجه نماز هم باطل است و چنانچه برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره ای، تیمم کنید و بعد از برداشتن ناخن، بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخوانید.

پرسش شماره ۶۹۹۵۲

› وقت شروع و پایان غسل روز عید فطر و عید قربان چه وقتی است؟

› اول وقت غسل بعد از طلوع فجر صادق است و زمان پایان آن تا ظهر می‌باشد و اگر بخواهد بعد زوال غسل کند بهتر است به نیت رجاء و عدم قصد ورود باشد.

پرسش شماره ۶۹۹۴۱

› اگر در اعضای وضو، واقعاً زخم یا شکستگی وجود داشته باشد و فرد به اعتقاد ضرر داشتن آب، وضو یا غسل جبیره‌ای انجام داده و بعداً معلوم شود آب برای موضع آسیب دیده ضرر نداشته است، وضو و غسل او چه حکمی دارد؟

› وضو و غسل در فرض سؤال صحیح می باشد؛ ولی چنانچه قبل از عملی که مشروط به طهارت است متوجه شود، باید وضو یا غسل را اعاده نماید.

پرسش شماره ۶۹۸۵۹

› کسی که در دست و صورت دارای موهای درشت و زبر است، آیا هنگام وضو باید آنها را بشوید؟

› نسبت به دست شستن موها همراه با پوست واجب است. اما در صورت‌های پوشیده از مو، شستن روی موها کفایت می‌کند و لازم نیست آب وضو را به پوست صورت برساند؛ مگر در جایی که مو به قدری کم پشت است که پوست صورت کاملاً دیده می‌شود.

پرسش شماره ۶۹۸۴۶

› آیا خوردن غذاهایی که در مراسمات ختم و در تالارها مربوط به اموات داده می شود، مکروه است؟

› مستحب است تا سه روز برای اهل خانه میت غذا بفرستند، و غذا خوردن نزد آنان و در منزلشان مکروه است و در غیر آن کراهت ثابت نیست.

پرسش شماره ۶۹۸۳۱

› اگر شخصی یک بار کامل دست را در وضو شسته و آب به همه جای دست رسانده، چنانچه بعد از شستن کامل باز هم به قصد بار اول آب بریزد و دست بکشد، آیا وضویش صحیح است؟

› به طور کلی تعدد شستن تابع صدق عرفی است؛ مگر آنکه برای انسان معلوم نشود، که در این صورت وابسته به قصد است.

پرسش شماره ۶۹۸۲۹

› کسی که بر اثر زخم، روی پایش خون خشک شده و خونابه وجود دارد، آیا می تواند با دست تر مسح کند؟

› اگر محل مسح زخم است و نمی‌تواند روی آن دست تر بکشد، باید به جای وضو، تیمم کند؛ ولی اگر می‌تواند پارچه ای روی زخم قرار دهد و بر آن دست بکشد، احتیاط آن است که علاوه بر تیمم، وضو نیز با چنین مسحی بگیرد.

پرسش شماره ۶۹۸۰۳

› ۱) اگر خون در بخشی از صورت باشد که برای وضوی جبیره درست قابل پوشاندن نباشد و ممکن است آب به آن وارد شود و نجاست پخش شود (مثلاً کنار بینی) آیا می‌توان تیمم کرد؟
۲) برای وضوی جبیره‌ای آیا می‌توان برای محکم‌تر شدن پوشش بخش خونی، قسمت بیشتری را پوشاند؟ برای مثال اگر روی مچ ما خون آمده می‌توان دور تا دور مچ را چسب زد تا چسب محکم شود و مطمئن‌تر شویم که آب وارد آن نمی‌شود یا فقط باید محدوده نزدیک خون پوشانده شود؟

› ۱) صرف مورد مذکور مجوز تیمم نیست.
۲) بطور کلی جبیره به مقدار متعارف اشکال ندارد و نیاز به تیمم نیستد؛ ولی اگر جبیره بیشتر از معمول اطراف زخم را گرفته و برداشتن آن ممکن نیست، باید به دستور جبیره عمل کنید، و بنا بر احتیاط واجب تیمم هم بنمایید و اگر برداشتن جبیره ممکن است باید جبیره را بردارید.

پرسش شماره ۶۹۶۸۴

› آیا در هنگام وضو اگر دست‌مان به انگشتری که اسم الله روی آن حک شده است برود، مشکل شرعی دارد؟

› مشکل شرعی ندارد؛ به طور کلی بهتر است از مس اسماء جلاله و اسامی انبیاء و معصومین علیهم السلام و القاب و کنیه آن‌ها بدون وضو اجتناب شود.

پرسش شماره ۶۹۶۴۵

› اگر بخواهیم بدن را با آب کر غسل ترتیبی بدهیم، آیا حتماً لازم است قبل از غسل بدن پاک باشد؟

› در غسل ترتیبی پاک بودن تمام بدن لازم نیست؛ اگر تمام بدن نجس باشد و هر قسمتی را پیش از غسل دادن آن قسمت آب بکشید، کافی است.

پرسش شماره ۶۹۶۱۴

› آیا می‌توان مسح سر را از بالا به راست یا چپ کشید؟

› مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۹۵۱۱

› جوش صورت به همراه خون بوده و هنگام وضو توجهی به آن نکرده و نماز خوانده است. آیا نماز صحیح است؟

› اگر بعد از وضو شک کند که آیا موضعی را که از قبل نجس بود، تطهیر کرده و سپس وضو گرفته است یا نه، وضوی او صحیح است؛ ولی باید آن موضع را آب بکشد و هر جایی که شک در سرایت دارد پاک است.

پرسش شماره ۶۹۴۵۷

› آیا مسح با ناخن دست، صحیح است؟

› مسح باید با تری موجود در کف دست باشد و با ناخن صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۹۴۰۲

› کسی که وظیفه اش وضوی جبیره‌ای بوده، ولی به خاطر جهل با تیمم نماز بخواند، آیا باید نماز را قضا کند؟

› باید نماز را قضا نماید.

پرسش شماره ۶۹۳۲۹

› کسی که به خاطر عذر و با تیمم بدل از غسل جنابت، نماز ظهر را می‌خواند و حدث اصغر از او سر می‌زند و تا آخر وقت دسترسی به آب ندارد، آیا برای نماز عصر، باید تیمم بدل از غسل جنابت انجام دهد یا فقط باید به جای وضو تیمم کند؟

› کسی که تیمّم بدل از غسل کرده اگر حدث اصغر از او سر زند مثلاً بول کند، برای نمازهای بعد در صورتی که هنوز نمی‌تواند غسل کند بنا بر احتیاط، باید بار دیگر تیمّم بدل از غسل کند و وضو هم بگیرد و چنانچه تا آخر وقت دسترسی به آب ندارد، به جای وضو نیز، تیمم بدل از وضو کند.

پرسش شماره ۶۹۲۶۲

› ۱. اگر تیمم بدل از غسل یا وضو کرده باشیم و در حین نماز به آب دسترسی پیدا کنیم، آیا نماز ما باطل است و همان جا باید نماز را رها کرده و پس از وضو یا غسل نماز را دوباره به جا آوریم؟
۲. اگر نماز ظهر را خوانده باشیم و نماز عصر باقی مانده باشد و دسترسی به آب پیدا کنیم، آیا باید نماز ظهر را دوباره اعاده کنیم؟

› در فرض سؤال، نماز را ادامه داده و صحیح است ولی برای نماز بعدی باید وضو یا غسل انجام دهید. البته اگر قبل از رکوع رکعت اول به آب دسترسی پیدا کنید، احتیاط مستحب آن است که بعد از اتمام نماز، مجدداً آن را با وضو یا غسل بخوانید.

پرسش شماره ۶۹۲۵۲

› بانوانی که برای مسح، رطوبتی در کف دست و ابروی‌شان باقی نمانده باشد، چه وظیفه ای دارند؟

› در فرض سؤال، گرفتن رطوبت از سائر اعضای وضو، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۲۴۸

› اگر کسی قبل از مسح سر و پا، عمداً یا سهواً دست ها را به هم بمالد و آب وضو مخلوط شود، آیا وضو صحیح است؟

› بنابر احتیاط واجب باید مسح سر با رطوبت دست راست انجام شود؛ لذا بعد از کامل شدن شستشوی دست چپ، رطوبت دست راست بنا بر احتیاط نباید با رطوبت دست چپ مخلوط شود، البته وضوهای قبلی که با عدم آگاهی به این مسئله انجام شده، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۲۴۵

› کسی که به وجود مانع در اعضاء قبل از وضو یقین دارد؛ ولی شک دارد که آیا در حین وضو مانع برطرف شده است یا خیر؛ در این صورت وضو و نماز او چه حکمی دارد؟

› در فرض سؤال، وضو و نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۶۹۲۰۹

› آیا لمس بدون وضو اسماء ائمه اطهار (علیهم السلام) حرام است؟

› بهتر است از مس اسماء معصومین (علیهم السلام) و القاب و کنیه آنها بدون وضو اجتناب شود.

پرسش شماره ۶۹۱۰۵

› ۱. آیا در غسل ترتیبی در هر سه قسمت (سر و قسمت راست و چپ) باید شستن را از بالای بدن شروع کند یا این که می‌تواند دست را بر عکس هم به بدن بکشد؟
۲. آیا در غسل، شستن ملاک است یا مسح؟

› ج۱) در غسل لازم نیست شستن را از بالا شروع کند؛ همچنین لازم نیست از بالا به پایین بشوید و شستن برعکس هم اشکالی ندارد.
ج۲) باید شستن صدق کند و مسح کافی نیست.

پرسش شماره ۶۹۰۹۹

› شخص معذور از تطهیر، آیا می تواند با همان بدن و لباس نجس تیمم کند و نماز بخواند؟

› اگر امکان انجام وضو یا غسل - هرچند با کمک گرفتن از دیگران - باشد و ضرری هم برای او نداشته باشد، تیمم کافی نیست؛ نسبت به نماز نیز اگر تطهیر بدن یا تعویض لباس نجس برای نماز مقدور نباشد، نماز خواندن با آن نجاست مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۸۹۷۹

› ۱. اگر بعد از وضو چیزی که مانع از رسیدن آب است در اعضای وضو ببیند و نداند موقع وضو بوده یا بعداً پیدا شده، چه حکمی دارد؟
۲. اگر بداند موقع وضو ملتفت آن نبوده است، چه حکمی دارد؟

› جاو۲) وضو صحیح است؛ اگر چه بداند موقع وضو، ملتفت آن نبوده است.

پرسش شماره ۶۸۹۴۹

› طبق نظر مقام معظم رهبری آیا غسل‌های مستحبی مثل غسل زیارت معصومین علیهم السلام، با حدث اصغر باطل می‌شود؟

› حدث اصغر، غسل زیارت را باطل نمی‌کند؛ مگر خواب که مبطل است؛ البته باید توجه داشت که غسل زیارت باید نزدیک به وقت زیارت باشد.

پرسش شماره ۶۸۸۷۸

› آیا وضو و غسل در مکان غصبی، باطل است؟

› وضو و غسل صحیح است؛ هرچند به جهت تصرّف مال غیر، معصیت کرده است.

پرسش شماره ۶۸۷۹۷

› اگر هنگام وضو یا بعد از آن، در اصل انجام مسح سر شک کنیم، وظیفه چیست؟

› اگر بعد از وضو شک در انجام مسح سر نمایید، به آن اعتنا ننموده و وضو صحیح است. در غیر این صورت، باید برگردید و مسح سر را انجام داده و وضو را ادامه دهید و به اتمام برسانید.

پرسش شماره ۶۸۷۹۴

› ۱. برای لیفت ابرو به خاطر تثبیتِ کاری که روی ابرو انجام شده، می‌گویند سه روز نباید به ابرو آب زده شود؛ آیا انجام این کار جایز است؟
۲. آیا در این مدت، تیمم بدل از وضو یا غسل صحیح است یا خیر؟

› ج۱) به طور کلی اگر لیفت ابرو ضرورت نداشته باشد، در مواقعی که نیاز به وضو یا غسل است، این کار جایز نیست.
ج۲) در فرض مزبور و در موارد غیر ضرورت باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره‌ای، تیمم کرده و بنا بر احتیاط واجب قضای نمازهای خوانده شده در این مدت نیز به جا آورده شود.

پرسش شماره ۶۸۷۲۷

› قسمتی از دستم زخم و روی آن باز است؛ در دو فرض زیر وظیفه چیست؟
۱. زخم نجس است و شستن زخم ممکن نیست؛ زیرا آب برای زخم ضرر دارد.

۲. زخم پاک است اما آب ریختن ضرر دارد.

› جا۲) باید اطراف آن را بشوید و احتیاط آن است که اگر کشیدن دست تر بر آن ضرر ندارد، دست تر روی آن بکشد.

پرسش شماره ۶۸۵۳۹

› تیمم کردن بر اماکن عمومی که صاحب آن ارگان‌ها و سازمان‌ها هستند و یا قسمت بیرونی دیوار املاک مردم، چه حکمی دارد؟ لطفاً در دو فرض عدم علم به رضایت و علم به عدم رضایت، پاسخ بفرمایید.

› اگر بدون وارد آوردن خسارت، تیمم انجام شود، اشکالی ندارد؛ مگر این که مالک یا متولی زمین صراحتاً از این کار نهی کرده باشد یا بدانید مالک یا متولی زمین راضی نیست.

پرسش شماره ۶۸۴۴۵

› گفته شده: "اگر آب وضوی کف دست، خشک شود، برای مسح باید از ریش‌ها یا ابروها آب گرفته شود ..."؛ اگر در صورت، ریش و ابرو نباشد، (مثل زنی که ابروهایش را برداشته یا ریخته) وظیفهٔ مکلف چیست؟

› در فرض سؤال، گرفتن رطوبت از سایر اعضای وضو، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۸۱۹۷

› مسح همزمان هر دو پا با هم چه حکمی دارد؟ آیا شرایطی دارد؟

› مسح پاها به طور همزمان، جایز است اما احتیاط مستحب در تقدیم مسح پای راست بر مسح پای چپ است.

پرسش شماره ۶۷۴۹۷

› آیا پس از تیمم بدل از غسل جنابت، گرفتن وضو برای خواندن نماز واجب است؟

› در صورت تیمّم بدل از غسل، نیاز به وضو نیست؛ مگر آن که حدث اصغر از او سر زند مثلاً بول کند، که برای نمازهای بعد در صورتی که هنوز نمی‌تواند غسل کند، بنابر احتیاط باید بار دیگر تیمّم بدل از غسل کند و وضو هم بگیرد.

پرسش شماره ۶۷۳۲۱

› ۱. آیا غسل جمعه را تا ظهر شنبه، رجاءً می‌شود انجام داد؟
۲. آیا غسل جمعه را میشود شب جمعه، رجاءً انجام داد؟
۳. از ظهر جمعه تا قبل از غروب آفتاب روز جمعه، غسل جمعه را به چه نیتی انجام دهیم؟

› ج۳-۱) غسل جمعه و وقت آن، از اذان صبح است تا ظهر. بهتر است نزدیک ظهر به جا آورد. اگر تا ظهر، انجام ندهد؛ بهتر است که بدون نیت ادا و قضا تا عصر جمعه به جا آورد. اگر در روز جمعه غسل نکند؛ مستحب است از صبح شنبه تا غروب، قضای آن را به جا آورد. و کسی که می‌ترسد در روز جمعه آب پیدا نکند، می‌تواند روز پنجشنبه غسل را انجام دهد؛ بلکه اگر در شب جمعه غسل را به امید آن که مطلوب خداوند عالم است، به جا آورد، صحیح است.

پرسش شماره ۶۶۴۲۷

› شخصی تمام صورتش سوخته است و جایی برای شستن ندارد و آب هم ضرر دارد و وضوی جبیره و تیمم هم نمی‌تواند انجام دهد؛ برای نماز چه کار کند؟

› بنابر احتیاط نماز را در وقت با وضوی ناقص بخواند و بعداً قضا کند.

پرسش شماره ۶۵۶۵۵

› شخصی که غسل جنابت بر عهده اوست و تا چند روز، دسترسی به آب ندارد یا این که آب برایش مضر است:
۱- آیا اگر تیمم بدل از غسل انجام داد، برای نماز خواندن وضو هم باید بگیرد؟
۲- اگر عذرش برای استفاده از آب هنوز باقی است، آیا برای نمازهای بعدی باز هم باید تیمم بدل از غسل نماید یا این که چون یک‌بار تیمم بدل از غسل را انجام داده به نیت وضو باید تیمم نماید؟

› ج۱) در فرض سؤال مادامی که مبطل وضو انجام نشده است، وضو لازم نیست.
ج۲) کسی که تیمم بدل از غسل کرده است، اگر حدث اصغر از او سر بزند، مثلاً بول کند، تا زمانی که عذر شرعی مجوّز تیمم برطرف نشده است بنا بر احتیاط واجب باید برای اعمال مشروط به طهارت، بار دیگر تیمم بدل از غسل نماید و وضو هم بگیرد و اگر معذور از وضو باشد باید تیمم دیگری بدل از آن نماید.

پرسش شماره ۶۴۸۱۹

› حکم شرعی دست زدن بدون وضو به ورق قرآن کریم (نه آیات شریفه) و جلد آن چیست؟

› در فرض سؤال دست زدن، حرام نیست، ولی کراهت دارد.

پرسش شماره ۶۴۳۸۴

› حمام بودم، هنگامی که بیرون آمدم دقایقی به غروب آفتاب مانده بود و هنوز نماز ظهر و عصر را نخوانده بودم و چون وقت کافی برای خشک کردن موی سرم نداشتم، تیمم کردم و نماز ظهر را پیش از غروب خواندم و نماز عصر را هنگامی که غروب شده بود خواندم؛ آیا تیمم در این حالتی که ذکر کردم اشکالی ندارد؟ آیا نماز عصری که با همان تیمم خواندم صحیح است؟

› اگر تا غروب به مقدار حداقل ۵ رکعت وقت نداشته اید، نماز ظهر قضا شده و وظیفه شما خواندن نماز عصر با تیمم بوده است؛ بنا بر این تیممی که در تنگی وقت کرده اید برای بعد از غروب کافی نیست و باید نماز ظهر و عصر قضا شود.

پرسش شماره ۶۴۲۸۹

› شخصی از کلاه گیس و به اصطلاح جدید پروتز مو استفاده می‌کند؛ پروتز مو به واسطه چسب به پوست سر می‌چسبد اما طوری است که آب به پوست سر می‌رسد ولی به کنار آن نمی رسد چون چسب، مانع است. با توجه به این که برای غسل یقیناً مانع است تکلیف شخص چیست؟ این پروتز مو به صورت دائمی است و فقط هر دو هفته یک بار می‌تواند تعویض چسب کند و این امکان فراهم نیست که هر بار آن را برای غسل بکند و دوباره نصب کند در واقع این کار برای او مشقت بسیار زیادی دارد.

› باید پروتز مو قبل از غسل ـ هر چند مستلزم هزینه یا زحمت باشد ـ برطرف شود و چنانچه برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر غسل جبیره‌ای، تیمم هم انجام شود و با فرض ضرورت نداشتن استفاده از آن، بعد از برداشتن آن، بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند.

پرسش شماره ۶۴۱۵۲

› در غسل جنابت موقع شستن سمت چپ بدن ناگهان شک کردم که از سمت راست، قسمت کتف تا کمر را شسته‌ام یا نه، تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال اگر کثیر الشک باشید، نباید به شک خود اعتناء نمایید و در غیر این صورت بنا بر احتیاط همان قسمت از سمت راست بدن را به نیت غسل شسته و بعد سمت چپ را بشویید و غسل صحیح است.

پرسش شماره ۶۳۸۸۰

› ۱. کسی که دسترسی به آب ندارد و وظیفه اش تیمم است و نمی داند که عذر او تا آخر وقت بر طرف می شود یا نه، آیا می تواند اول وقت نماز بخواند؟
۲. اگر نماز خواند و قبل از قضا شدن نماز، دسترسی به آب پیدا کرد، آیا باید نماز را اعاده کند؟

› ج۱) کسی که وظیفه اش تیمم است، چنانچه بداند یا احتمال دهد که عذر او تا آخر وقت باقی است، می تواند در اول وقت نماز بخواند؛ ولی اگر بداند که تا آخر وقت عذر او برطرف می شود، باید صبر کند و با وضو یا غسل نماز بخواند یا در تنگی وقت با تیمم نماز را بجا آورد.
ج۲) اعاده واجب نیست.

پرسش شماره ۶۳۵۹۹

› بنده به گمان این که هنوز وقت برای نماز هست اما تنگ است، تیمم بدل از وضو انجام دادم و با نیت ما فی الذمه نماز خواندم اما بعد از فراغت از نماز تحقیق کرده و متوجه شدم که از اول، وقت نماز گذشته بوده است. آیا باید نماز دیگری با وضو و نیت قضا به جا بیاورم یا آن نماز، صحیح بوده؟

› در فرض سؤال که تیمم را در زمانی انجام داده‌اید که برای وضو وقت بوده است، نماز، صحیح نیست و باید آن را قضا نمایید.

پرسش شماره ۶۳۴۷۸

› بعد از چند روز شک کردم آیا روزی که حمام رفتم غسل جنابت کردم یا نه؟ تکلیف روزه و نمازهایم در این چند روز چیست؟

› نماز و روزه گذشته اشکال ندارد؛ ولی برای نماز و روزه‌های بعدی باید غسل کنید.

پرسش شماره ۶۳۴۴۵

› ۱. آیا جایز است که شخصی یک غسل به دو نیت واجب (حاصل از جنب شدن) و مستحب (جمعه) انجام دهد؟
۲. آیا با این غسل هم می‌شود نماز خواند یا باید وضو گرفت؟

› ج۱) اشکال ندارد.
ج۲) در فرض سؤال نیز غسل جنابت - در صورت تحقق جنابت -، کفایت از وضو می‌کند.

پرسش شماره ۶۲۹۱۳

› آیا در غسل باید موهای بلند سر هم شست؟ اگر جنس موی فرد به گونه‌ای باشد که به هم گره می‌خورد، آیا گره خوردگی مانع محسوب می‌شود؟

› در غسل بنابر احتیاط واجب، باید موهای بلند شسته شود. اگر گره خوردن مو مانع رسیدن آب و شسته شدن مو نباشد، اشکالی ندارد و تشخیص آن با خود مکلف است.

پرسش شماره ۶۱۰۱۲

› افرادی که ناتوان از غسل‌های مستحبی هستند، آیا می‌توانند تیمم کنند و ثواب غسل مستحبی با این تیمم نصیبشان می‌شود؟

› می توانند به امید مطلوبیت و ثواب (رجاءً)، تیمم کنند.

پرسش شماره ۶۰۲۷۳

› آیا غسل ارتماسی را می‌توان به صورت جبیره ای انجام داد؟ یعنی غسل ارتماسی جبیره ای داریم؟

› اگر جبیره در اعضای غسل باشد، بنابر احتیاط واجب باید غسل ترتیبی انجام شود.

پرسش شماره ۶۰۲۷۲

› اگر شخصی به خاطر این که صدای حمام رفتنش سایرین را اذیت نکند غسل را به تأخیر بیندازد تا نزدیک طلوع و با تیمم نماز بخواند، آیا مرتکب گناه شده است؟

› مجرد آنچه ذکر شد، مجوز برای تأخیر نیست و معصیت، محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۶۰۰۳۴

› اگر حین شستن سمت چپ در غسل جنابت، بخشی از سمت راست را که شسته نشده بشوییم و بعد باقی سمت چپ را ادامه دهیم، آیا غسل‌مان صحیح است؟

› اگر یقین دارید که هنگام غسل، قسمتی از سمت راست شسته نشده است، باید آن قسمت از سمت راست را به نیت غسل شسته و بعد بنابر احتیاط واجب، تمام سمت چپ بدن را به نیت غسل بشویید.

پرسش شماره ۵۹۸۸۶

› برای شخصی در تمام موضع سجده‌اش (پیشانی) عارضه‌ای حادث شده که مجبور شده است آن موضع را لیزر کند. پزشک ایشان گفته که تا بهبودی کامل، این موضع را باید با پماد چرب نماید و اجازه ندارد آن را با آب بشوید یا چیزی روی آن بگذارد. حال با این شرایط تکلیف ایشان پیرامون سجده نماز، وضو و غسل چیست؟

› اگر انجام این کار ضرورت داشته و امکان برطرف کردن پماد و شستن محل یا قرار دادن پارچه بر روی آن، به خاطر ضرر وجود ندارد، باید جاهایی را که آب برای آن ضرر ندارد بشوید و احتیاط آن است که اگر کشیدن دست تر بر پیشانی ضرر ندارد، دست تر روی آن بکشد؛ برای غسل هم به همین صورت عمل کند.
اما برای سجده اگر امکان پاک کردن پیشانی (هر چند به مقدار یک بند انگشت) نباشد، باید به یکی از دو طرف پیشانی سجده کند و اگر ممکن نیست به چانه سجده کند.

پرسش شماره ۵۹۳۹۶

› ۱. آیا تیمم بر خاک داخل گلدان صحیح است؟
۲. شخصی که خاک گلدان داشته است ولی با موزائیک تیمم کرده است، تیممش صحیح است؟
۳. آیا وقتی دست بر خاک زده می‌شود می‌توان آن را تکان داد تا فقط گرده‌ای از آن بر دست باقی بماند و صورت آلوده نشود و سپس تیمم کرد؟
۴. آیا شخص می‌تواند مهر خود را ریز کند و از آن به عنوان خاک، جهت تیمم استفاده کند؟

› ج۱) اگر خاک با چیزی مانند برگ که تیمم بر آن باطل است مخلوط باشد یا روی خاک را گرفته باشد، تیمم صحیح نیست ولی اگر آن چیز به قدری کم باشد که در خاک یا ریگ از بین رفته حساب شود، تیمم بر آن خاک و ریگ صحیح است.
ج۲) تیمّم بر موزائیک اشکال ندارد، اگرچه احتیاط مستحب در ترک تیمّم بر آن است.
ج۳و۴) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۹۲۸۵

› اگر قسمتی از صورت، زخم بسیار کوچکی بردارد و مقدار بسیار کمی خون بیرون بیاید و آن را با دستمال کاغذی پاک کنیم و خون کاملا از بین رفته باشد سپس مدتی بگذرد، آیا می‌توانیم وضو گرفته و نماز بخوانیم؟

› صِرف پاک کردن با دستمال موجب پاکی محل نجس نمی‌گردد، بله اگر هنگام وضو دوبار صورت با آب شسته شود، بار اول برای تطهیر محل نجس و بار دوم برای وضو محسوب می‌شود و وضو هم صحیح است. البته آبی که در نوبت اول شستن از محل نجس جدا می شود، پاک نیست.

پرسش شماره ۵۸۹۱۶

› فردی جنُب می‌شود ولی به آب دسترسی ندارد و تیمم می‌کند؛ سپس می خوابد و هنگامی که از خواب بیدار می شود، می خواهد نماز بخواند، اما هنوز به آب کافی برای غسل دسترسی ندارد. آیا وظیفه او تیمم مجدد است یا وضو؟

› کسی که تیمم بدل از غسل کرده، اگر حدث اصغر از او سر بزند، مثلاً بول کند یا بخوابد، تا زمانی که عذر شرعی مجوّز تیمم بر طرف نشده است، بنا بر احتیاط واجب باید برای اعمال مشروط به طهارت، بار دیگر تیمم بدل از غسل نماید و وضو هم بگیرد.

پرسش شماره ۵۸۸۵۷

› انگشت من دچار سوختگی شده است و گوشت آن نمایان است به طوری که آب برای آن، ضرر دارد. من برای نماز چگونه وضو بگیرم؟

› باید اطراف آن را بشویید و احتیاط آن است که اگر روی آن باز است و کشیدن دست تر بر آن ضرر ندارد، دست تر روی آن بکشید و اگر روی آن بسته است، به نیت وضو روی آن دست بکشید.

پرسش شماره ۵۷۷۳۰

› آیا اگر در وضو دست را بالا کنیم و آب از پایین به بالا برگردد وضو درست است؟

› اگر به گونه ای دست را بشوید که عرفاً گفته شود از بالا به پایین شسته می شود، وضو صحیح است و دقت عقلی لازم نیست.

پرسش شماره ۵۴۱۴۳

› آیا چسباندن مژه مصنوعی برای وضو و غسل اشکال دارد؟

› چسباندن مژه مصنوعی اگر ضرورت نداشته باشد و مانع رسیدن آب باشد و به دلیل عدم امکان یا ضرر یا مشقت زیاد، هنگام وضو یا غسل، مژه مصنوعی را بر نخواهد داشت، چسباندن مژه جایز نیست و چنانچه برداشتن مژه مصنوعی ممکن باشد، وضو یا غسل با آن باطل است و در نتیجه نماز هم باطل است و چنانچه برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره‌ای، تیمم کند و بعد از مژه مصنوعی، بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند.

پرسش شماره ۵۳۶۲۲

› در غسل اگر چیزی روی ناخن باشد و شخص نداند که آن چیز، مانع آب است یا خیر، آیا تحقیق لازم است؟ آیا می‌توان اهمیت نداد؟

› در فرض مرقوم باید آن را رفع کند یا آب را به زیر آن برساند.

پرسش شماره ۵۳۶۰۷

› زنی که تاتو انجام داده و ابروی او زخم یا جراحت دارد می تواند تیمم انجام دهد؟

› اگر در اعضای وضو زخم و روی آن باز باشد و آب برای آن ضرر نداشته باشد، باید آن را بشوید، و اگر شستن برای آن مضر است باید اطراف آن را بشوید و احتیاط آن است که اگر کشیدن دست تر بر آن ضرر ندارد، دست تر روی آن بکشد و اگر روی آن نجس است پارچه پاکی روی زخم بگذارد و دست تر روی آن بکشد.

پرسش شماره ۵۳۵۵۳

› ۱. آیا فرد حائض می‌تواند غسل جنابت انجام دهد؟
۲. غسل‌های مستحبی مانند غسل جمعه چطور؟

› ج۱) صحّت غسل جنابت در فرض مذکور محل اشکال است؛ و این شخص پس از پاکی می‌تواند به غسل جنابت اکتفا کند، لیکن احوط این است که نیت هر دو غسل حیض و جنابت را بنماید.
ج۲) مانعی ندارد، بلکه مستحب است.

پرسش شماره ۵۳۵۱۷

› آیا با بدن خیس می‌توان غسل جنابت کرد؟

› غسل با بدن خیس اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۵۳۲۸۵

› تکلیف کسی که برای وضو، عذر دارد و نمی‌داند چه وقت عذرش برطرف می‌شود، چیست؟ دو پاسخ ذیل از سامانه پاسخگویی دفتر مقام معظم رهبری ارسال گردیده است:
۱. به طور کلی تا یقین به این که تا آخر وقت عذر باقی است، پیدا نکنید، نمی‌توانید با تیمم نماز بخوانید و اگر نماز بخوانید، باطل است.
۲. در هر صورت، شخص معذور اگر یقین به بر طرف شدن عذر ندارد، می‌تواند در وسعت وقت تیمم نموده و نماز بخواند و در فرض سؤال نیز نماز صحیح است.

این دو جواب ظاهرا با هم تناقض دارند. کدام درست است؟

› اگر شخص یقین به زوال عذر تا آخر وقت داشته باشد نمی‌تواند تیمم کند و اگر یقین دارد که عذر تا آخر وقت برطرف نمی‌شود، می‌تواند تیمم کند و اگر شک دارد که عذرش تا آخر وقت زائل می‌شود یا نه، می‌تواند تیمم کند و نماز بخواند و اگر عذرش قبل از پایان وقت برطرف شد، نماز خوانده شده صحیح است، ولی احتیاط مستحب این است که در صورت شک، صبر

کند تا وقت تنگ شود یا علم به عدم زوال عذر پیدا کند و بعد با تیمم نماز بخواند.

پرسش شماره ۵۲۹۸۵

› اگر فردی به اعتقاد اینکه آب ضرر دارد تیمم کند و بعد از نماز بفهمد که آب برایش ضرر نداشته است، نماز خوانده شده چه حکمی دارد؟

› اگر کسی به تصور این‌که آب برای او ضرر دارد تیمّم کند و پیش از آن‌که با این تیمم نماز بخواند بفهمد که ضرر ندارد، تیمم او باطل است، و اگر بعد از آن‌که با این تمیم نماز خواند فهمید که آب ضرر نداشته است، بنا بر احتیاط واجب، باید وضو بگیرد یا غسل کند و نماز را اعاده یا قضا کند.

پرسش شماره ۵۲۷۷۷

› شخصی برای کاشت موی طبیعی بر روی تمام سر خود اقدام کرده است؛ به دلیل عمل جراحی زخم‌های بازی تمام روی سر را فرا گرفته است. برای چند روز بنا به دستور پزشک نباید رطوبت و گرد و خاک به آن برسد. همچنین باندی را دور سر برای جلوگیری از رسیدن خون به صورت بسته است به طوری که تمام پیشانی را فرا گرفته و باز و بسته کردن آن دارای مشقت است. لطفاً بفرمایید وظیفه شخص در خصوص وضو و مسح سر و پیشانی بسته شده، چیست؟

› در فرض سؤال باید تیمم کند و احتیاطاً وضوی جبیره هم بگیرد؛ یعنی در صورت امکان روی سر، پارچه ای قرار داده و روی آن مسح کند و نسبت به پیشانی اگر عسر و حرج ندارد؛ باید برای وضو باز شود و اگر عسر و حرج دارد، با دست تر بر روی باند بکشد. البته باید توجه داشت اگر کاشت مو برای او ضرورت نداشته است، احتیاط در این است که بعد از بهبود محل مسح، با وضوی معمولی، قضای نمازهای خوانده شده را به جا آورد.

پرسش شماره ۵۲۴۳۵

› اگر هنگام تیمم بعد از مسح پیشانی، وقتی می‌خواهیم دست‌ها را مسح کنیم اگر روی یکی از دست ها نجاستی مثل خون یا مانعی ببینیم، آیا بعد از برطرف کردن مانع یا نجاست می‌توان تیمم را ادامه داد یا باید تیمم را از اول شروع کرد؟

› اگر فاصله به مقداری نباشد که موالات در تیمم به هم بخورد می توانید آن را ادامه دهید، در غیر این صورت، باید تیمم را از اول شروع کنید.

پرسش شماره ۵۲۴۲۷

› اگر دست رنگی شده باشد، آیا باید برطرف کرد و بعد وضو گرفت؟ اگر رنگ با آب و صابون از بین نرود، آیا وضو و نماز خواندن با آن صحیح است؟

› اگر رنگ مزبور مانع رسیدن آب به پوست نباشد، اشکال ندارد و الاّ باید برطرف شود، مگر آن که برطرف کردن آن در وقت نماز حرج و مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، که در این صورت باید وضو و غسل به صورت جبیره ای انجام شود، ولی پس از رفع عذر باید مانع را برطرف کند. بنا بر این اگر طبق وظیفه عمل ننموده باشد، نمازهای خوانده شده را باید قضا کند.

پرسش شماره ۵۱۰۰۳

› شیر آبی که شیر یا لوله آن غصبی است، آیا وضو با آن باطل است؟

› اگر راه وضو گرفتن منحصر در استفاده از شیر و لوله غصبی نباشد و آب را در مشت بریزد و با آن وضو بگیرد، وضو صحیح است؛ اگر چه تصرف در مال غصبی حرام است.

پرسش شماره ۵۰۷۷۹

› کسی که قادر به کنترل خود نیست و در نماز بی اختیار باد معده از وی خارج می شود، تکلیف نماز وی چیست؟

› تا زمانی که یقین به بطلان وضو ندارد، وضو و نماز صحیح است، ولی اگر یقین به بطلان وضو دارد و می داند که تا پایان وقت می تواند نماز را بدون این حالت (خروج باد معده) بخواند، باید نماز را در وقتی که مهلت پیدا می‌کند، بخواند و اگر به مقدار وضو و نماز مهلت پیدا نمی‌کند و نمی‌تواند وضوی خود را تا آخر نماز حفظ کند و تجدید وضو هم در حال نماز برای او خیلی دشوار است، می‌تواند با هر وضو یک نماز بخواند، یعنی برای هر نماز به یک وضو اکتفا کند، هر چند وضو در بین نماز باطل شود.

پرسش شماره ۵۰۴۶۴

› ۱. کسی که به خاطر بیماری سوند وصل کرده و احیاناً متوجه خروج ادرار نمی شود، تکلیف وضو و نماز چیست و چگونه باید نماز بخواند؟
۲. نشستن رو به قبله در سر سفره یا خواب و...چه حکمی دارد؟

› ج۱) اگر به طور معمول خارج شدن ادرار را متوجه نمی شود، پس از وضو تا زمانی که علم به خروج ادرار ندارد می تواند نماز بخواند و تجدید وضو لازم نیست؛ اما در صورتی که در بین نماز متوجه خروج ادرار می شود، اگر یقین دارد که از اول وقت نماز تا آخر آن به مقدار وضو گرفتن و نماز خواندن (با اکتفا به واجبات) مهلت پیدا می کند، باید نماز را در وقتی که مهلت پیدا می کند بخواند و اگر به مقدار وضو و نماز مهلت پیدا نمی کند، چنانچه تجدید وضو در بین نماز، برای او عسر و حرج دارد، می تواند با یک وضو یک نماز را بخواند هر چند وضوی او در بین نماز باطل شود و اگر بعد از نماز حدثی از او سر نزد می تواند با همان وضو نماز بعدی را هم بخواند هر چند در بین نماز قبلی ادرار از او خارج شده باشد. ضمناً این شخص باید برای نماز به وسیله کیسه‌ای که در آن پنبه یا چیز دیگری است از رسیدن بول به جاهای دیگر جلوگیری کند و احتیاط واجب آن است که در صورتی که مشقت نداشته باشد، پیش از هر نماز مخرج بول را که نجس شده آب بکشد.
ج۲) اگر اطمینان دارد در حالی که رو به قبله است ادرار خارج می شود، نباید رو به قبله بنشیند.

پرسش شماره ۵۰۱۶۷

› به علت عفونت گوش و به دستور پزشک باید پنبه آغشته به روغن داخل گوش قرار دهم که مستلزم چرب شدن لاله گوش می‌شود؛ تکلیف غسل چه می شود؟

› قسمت‌های داخلی گوش نیاز به شستن ندارد؛ ولی اگر قسمت ظاهری هم چرب می‌شود می‌توانید با دست مرطوب در حدی

که شستن صدق کند و در عین حال آب وارد گوش نشود، آن قسمت را به نیت غسل بشویید.

پرسش شماره ۴۹۹۸۵

› اگر قطره ای آب روی پا بریزد اما رطوبت وضو بر پا اثر بگذارد، آیا مسح صحیح است؟ اگر هنگام خم شدن برای مسح پا قطره از آب وضوی کف دست روی پا بریزد، آیا اشکال دارد؟

› به طور کلی محل مسح باید خشک باشد یا به قدری تر نباشد که رطوبت کف دست به آن اثر نکند، بنا بر این اگر محل مسح به گونه ای باشد که رطوبت دست بر آن اثر کند و یا به اندازه مسح خشک باشد، مانعی ندارد. در ضمن می توان قسمتی از پا که قطره آب نریخته، مسح کرد.

پرسش شماره ۴۸۵۶۶

› کیفیت تیمم بدل از غسل و بدل از وضو را توضیح دهید.

› تیمّم به این ترتیب است: نیّت می‌کند و سپس کف هر دو دست را بر چیزی که تیمّم به آن صحیح است می‌زند، و آنگاه کف هر دو دست را به تمام پیشانی و دو طرف آن، از جایی که موی سر می‌روید تا ابروها و بالای بینی می‌کشد، و بالأخره کف دست چپ را بر تمام پشت دست راست و کف دست راست را بر تمام پشت دست چپ می‌کشد و احتیاط واجب آن است که پس از این، بار دیگر دست های خود را بر زمین بزند و کف دست چپ را بر پشت دست راست و کف دست راست را بر پشت دست چپ بکشد. این ترتیب در تیمّم بدل از وضو و غسل یکسان است.

پرسش شماره ۴۵۷۸۸

› به خاطر نبود آب، با تیمم بدل از غسل نماز خواندم. بعد از یافتن آب آیا باید غسل جنابت انجام دهم؟

› با دسترسی به آب، باید غسل جنابت انجام دهید.

پرسش شماره ۴۴۹۶۵

› زن و شوهری که مهمان باشند و از رفتن به حمام جهت غسل جنابت خجالت بکشند، تکلیفشان چیست؟ آیا می توانند برای نماز تیمم کنند؟

› در انجام تکلیف شرعی، حیا معنی ندارد و عذر شرعی برای ترک غسل واجب محسوب نمی شود. بله اگر وقت برای غسل نباشد تیمم اشکال ندارد، هرچند عمداً غسل را به تأخیر بیندازند که وقت تنگ شود. البته در اینصورت مرتکب گناه شده اند، ولی نماز با تیمم در تنگی وقت صحیح است؛ اگر چه احتیاط مستحب آن است که قضای آن نماز را بخواند.

پرسش شماره ۴۴۴۱۵

› در وضو هنگام شستن صورت، مقداری از موهای جلوی سر، خیس و روی پیشانی می‌ریزد. کنار زدن موها مستلزم برخورد رطوبت دست با موی پیشانی است. آیا این مقدار از رطوبت که از موهای خیس به دست منتقل می‌شود، مخلّ وضو و مسح است؟

› برای شستن صورت، اشکالی ایجاد نمی کند؛ ولی در مسح، با قسمتی از دست که رطوبت غیر آب وضو دارد، مسح نشود.

پرسش شماره ۴۳۸۳۴

› تیمم بر چه اشیائی صحیح است؟

› تیمم بر هر آنچه از زمین محسوب شود، مانند خاک، شن، ریگ، کلوخ (خاک های به هم چسبیده)، سنگ (سنگ گچ، سنگ

آهک، سنگ سیاه و مانند آن) صحیح است و همچنین بر گچ و آهک پخته و آجر و امثال آنها. تیمم بر اشیای معدنی که جزو زمین محسوب نمی‌شود، مانند طلا و نقره و امثال آن صحیح نیست، ولی تیمم بر سنگ های مرغوبی که عرفاً به آن سنگ معدنی گفته می‌شود، مانند مرمر و غیره صحیح است.

پرسش شماره ۴۲۸۱۴

› آیا لیفت مژه برای وضو و غسل مانع به شمار می‌آید؟

› اگر جرم داشته باشد و مانع رسیدن آب به مژه یا پوست شود، باید برطرف شود وگرنه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۲۸۱۰

› بیماری که چند روز سوند به او وصل باشد، چگونه باید نماز بخواند؟ اگر با همین حالت تیمم کند و به صورت نشسته نماز بخواند، آیا صحیح است یا باید قضا کند؟

› در فرض سؤال، وظیفه او وضو گرفتن است ولی چنانچه یقین دارد که از اوّل وقت نماز تا آخر آن به مقدار وضو گرفتن و نماز خواندن مهلت پیدا می‌کند، باید نماز را در وقتی که مهلت پیدا می کند بخواند و اگر به مقدار وضو و نماز مهلت ندارد، می‌تواند با هر وضویی یک نماز بخواند، یعنی برای هر نماز به یک وضو اکتفا کند، هر چند وضو در بین نماز باطل شود و احتیاط واجب آن است که در صورت امکان پیش از هر نماز، مخرج بول را که نجس شده آب بکشد.

پرسش شماره ۴۲۷۲۲

› با دست شکسته و گچ گرفته شده، چگونه باید غسل کرد؟ آیا می توان با آن نماز خواند؟

› باید غسل جبیره ای انجام داد و کیفیت غسل جبیره به این نحو است که جاهایی که باز است به طور معمول، به نیت غسل شسته شود و بر روی گچ نیز با دست تر بکشد و اگر گچ نجس است باید چیز پاکی مثل پارچه روی آن ببندد و به نیت غسل، دست تر روی آن بکشد.
ضمنا کسی که غسل جنابت کرده - هر چند به صورت جبیره ای -، نباید برای نماز وضو بگیرد و نماز و دیگر اعمالی را که باید با وضو انجام دهد، می‌تواند با همین غسل انجام دهد.

پرسش شماره ۴۲۶۷۶

› به علت عمل دیسک کمر، قادر به خم شدن برای مسح پا نیستم. آیا می توان تیمم کرد؟

› باید برای مسح پا کمک بگیرید، یعنی کسی با گرفتن رطوبت از دست شما، پایتان را مسح کند و احتیاط مستحب این است که در این صورت اگر امکان دارد تیمّم هم بکنید.

پرسش شماره ۴۲۶۲۸

› اگر شخص جنب به خاطر عدم امکان غسل و یا تنگی وقت تیمم کند، آیا نیاز به تطهیر لباس و غسل است؟

› اگر فرصت و امکان تطهیر نجاست از بدن و لباس یا تعویض لباس برای نماز باشد، باید تطهیر یا تعویض را انجام دهد. اما کسی که غیر از لباس نجس، لباس دیگری ندارد و وقت تنگ است یا احتمال نمی دهد که لباس پاک پیدا کند، اگر به واسطه سرما یا عذر دیگر نمی تواند لباس را بیرون بیاورد، باید در همان لباس نماز بخواند و نمازش صحیح است ولی چنانچه بتواند لباس را بیرون بیاورد، باید نماز را به دستوری که برای برهنگان گفته شده به جا آورد.

پرسش شماره ۴۲۲۷۴

› اگر کسی با لباس و مایو استخر به نیّت غسل در آب فرو رود، آیا غسل ارتماسی صحیح است؟

› اگر آب یک باره به همه جای بدن برسد، غسل صحیح است.

پرسش شماره ۴۱۹۴۲

› اگر دسترسی به آب یا حمام نباشد، آیا تیمم صحیح است؟

› باید برای تهیه آب جستجو کرد و اگر انسان از یافتن آب مأیوس شود می تواند تیمم کند؛ اما با صِرف نبود فضای مخصوصی برای غسل، مثل حمام، حکم تغییر نمی کند و باید غسل انجام داد.

پرسش شماره ۴۱۸۳۲

› اگر بعد از شستن صورت معلوم شود قسمتی از پیشانی خشک است، آیا باید همان بخش شسته شود و سپس قسمت های پایین تر صورت شسته شود؟ یا مثلاً بعد از شستن ساعد و انگشتان معلوم شود قسمتی از ساعد آب نرسیده، آیا باید ساعد را بشوییم و انگشتان را مجدداً بشوییم؟

› علاوه بر شستن آن قسمت، احتیاط آن است که محاذی آن هم به پایین شسته شود.

پرسش شماره ۴۱۶۳۵

› ۱. میّتی را تیمّم بدل از غسل داده‌اند، اگر چیز تر به آن برسد، آیا نجس می‌شود؟
۲. اگر میّت را با دستکش غسل داده باشند، آیا دستکش نیز به تبع پاک می‌شود؟

› ج۱) اگر به همراه رطوبت مسریه باشد، پاک بودن آن شیء، محل اشکال است و بنا بر احتیاط باید تطهیر شود.
ج۲) در فرض سؤال، پاک می‌شود.

پرسش شماره ۴۱۵۷۳

› اگر در وسط نماز شک کنیم که وضو داریم یا نه، حکم چیست؟

› در مورد سؤال نماز باطل است.

پرسش شماره ۴۱۵۷۱

› آیا رعایت ترتیب بین سمت راست و چپ بدن، در غسل واجب است؟

› بنا بر احتیاط واجب اول سمت راست و بعد سمت چپ بدن شسته شود.

پرسش شماره ۴۱۲۴۱

› برای شخص جنب به غیر از سوره‌های سجده دار، تلاوت چند آیه از سور دیگر اشکال دارد یا حرام است؟

› بر جنب، خواندن خصوص آیات سجده سوره‌هایی که سجده واجب دارند حرام است، خواندن سایر آیات سوره های سجده دار و سایر آیات قرآن اشکال ندارد، هر چند خواندن بیش از هفت آیه، مکروه است.

پرسش شماره ۴۱۱۸۳

› اگر کسی انگشت پایش آسیب دیده و تمام روی پایش تا دو هفته باند پیچی شده باشد، چگونه وضو بگیرد؟

› باید وضوی جبیره بگیرد و بر روی همان باند مسح کند و اگر مقدار بسته شده، بیش از حدّ معمول باشد و باز کردن مقدار اضافی ممکن نباشد، بنا بر احتیاط واجب تیمم هم انجام دهد.

پرسش شماره ۴۱۰۹۴

› ۱- کسی که مبتلا به شقاق مقعدی است، اگر بعد از تطهیر وضو بگیرد و قبل از نماز خود را وارسی کند و معلوم شود که آلوده به نجاست شده است. آیا باید دوباره وضو بگیرد؟ (هر چند خروج نجاست غیر ارادی و مقدار آن هم کم باشد.)
۲- آیا باید قبل از نماز خود را وارسی کند؟

› ج۱) اگر یقین دارد بعد از وضو از مخرج، مدفوع خارج شده است ـ هر چند غیر ارادی ـ وضو، باطل است ولی اگر خون خارج شود وضو باطل نمی‌شود.
ج۲) در صورت شک، وارسی لازم نیست.

پرسش شماره ۴۱۰۶۱

› اگر کسی برای وضو شک کند پوست صورتش از بین مو پیداست یا نه، آیا باید مو را بشوید و آب را به پوست هم برساند؟

› اگر شک کند که پوست صورت از لای مو پیدا است یا نه، بنا بر احتیاط واجب باید مو را بشوید و آب را به پوست هم برساند.

پرسش شماره ۴۰۶۹۴

› شخص جنبی به علت ترس از بیماری از غسل کردن با آب سرد، پرهیز کرده و تیمم می کند؛ چنانچه تا اذان ظهر همچنان دسترسی به آب گرم برای غسل پیدا نکند، وظیفه او چیست؟ آیا برای نماز، تیمم بدل از غسل کفایت می کند یا باید وضو بگیرد؟ آیا برای انجام هر عمل عبادی، باید تیمم کند؟

› در فرض سؤال اگر تیمم اوّل صحیح بوده و حدث اصغر از او سر زده، تا زمانی که عذر شرعی مجوّز تیمم برطرف نشده است؛ بنا بر احتیاط واجب باید برای اعمال مشروط به طهارت، تیمم بدل از غسل نماید و وضو هم بگیرد.

پرسش شماره ۴۰۵۳۰

› آیا با غسل مس میت می‌توان نماز خواند؟

› خیر؛ فقط با غسل جنابت ـ در صورت تحقق جنابت ـ می‌شود نماز خواند.

پرسش شماره ۴۰۱۲۴

› آیا غسل جنابت کفایت از غسل های مختص بانوان (حیض، نفاس و...) می کند؟

› بطور کلی غسل جنابت کفایت از بقیه غسل ها می کند.

پرسش شماره ۴۰۰۹۰

› آیا می توان در وسط غسل ترتیبی، آن را رها کرده و غسل ارتماسی به جا آورد؟

› عدول از ترتیبی به ارتماسی، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۸۹۳۴

› در مورد کیفیت تیمم آمده است که پس از نیت، پیشانی و سپس دست راست و چپش را تیمم کند و احتیاط واجب آن است که دوباره کف دو دستش را به چیزی که تیمم به آن صحیح است بگذارد و دست راست و چپش را تیمم کند.
۱-اگر من قبلاً که تیمم می‌کردم به علت جهل مسئله، آن قسمت احتیاط واجب را انجام نمی‌دادم (یعنی فقط نیت کرده و سپس پیشانی و دست راست و چپم را تیمم می‌کردم و دوباره دستم را به خاک نمی‌زدم) حکم روزه و نمازهای من با آن تیمم‌ها چیست؟
۲-اگر ندانم که کیفیت تیمم من چگونه بوده است یعنی ندانم که آن قسمت احتیاط واجب را انجام می‌دادم یا نه، آیا تیمم‌های من و در نتیجه روزه‌ها و نمازهای من درست بوده است؟

› جا۱و۲) احتیاط واجب، احتیاطی است بدون همراه بودن با فتوی، که رعایت آن واجب است ولی مقلد می‌تواند به جای آن، به فتوای مجتهد دیگری که پس از آن مجتهد، از دیگران اعلم است، مراجعه کند. مراجعه بعد از عمل، هم اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۳۷۶۸۷

› به خاطر وضعیت جسمی، برای وضو نیاز به کمک دارم که خانمم کمک می‌کند و برای مسح پا، دستش را با آب دستم خیس می‌کند و پایم را مسح می‌کند. آیا زمانی که ایشان پریود است، این نیابت باطل است یا خیر؟

› نیابت ایشان ولو در فرض سؤال صحیح است.

پرسش شماره ۳۷۳۳۳

› همسرم به من می گوید: "برو ناخن بکار." حکم کاشت ناخن برای من چیست؟

› صرف درخواست شوهر مجوز کاشت ناخن نیست؛ بنا بر این اگر ناخن جدید بر روی ناخن قبلی چسبانده شود، مانع رسیدن آب به اعضای وضو و غسل است و کسی که به دلیل عدم امکان یا ضرر یا مشقت زیاد، هنگام وضو یا غسل، ناخن مصنوعی را برنخواهد داشت، کاشت ناخن جایز نیست و چنانچه برداشتن ناخن مصنوعی ممکن باشد، وضو یا غسل با آن باطل است و در نتیجه نماز هم باطل است و چنانچه برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمل داشته باشد، باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره ای، تیمم کند و بعد از برداشتن ناخن، بنابر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند.

پرسش شماره ۳۷۲۲۱

› آیا زن در وضو برای مسح سر باید به طور کامل فرق سر را باز کند یا از روی موی سر هم می‌تواند مسح نماید؟

› کسی که می خواهد روی موهای جلوی سر مسح بکشد چنانچه این موها به اندازه ای بلند باشد که اگر مثلاً شانه کند به صورتش می‌ریزد یا به جاهای دیگر سر می‌رسد، باید بیخ موها را مسح کند یا فرق سر را باز کرده، پوست سر را مسح نماید.

پرسش شماره ۳۶۸۹۰

› ۱. آیا وضو گرفتن از نهر آبی که نمی‌دانیم مالک دارد یا ندارد، صحیح است؟
۲. آیا وضو گرفتن با آبی که می‌دانیم صاحب و مالک دارد ولی از رضایت وی بی اطلاع هستیم، صحیح است؟

› ج۱) وضو گرفتن در نهرهای بزرگ اگرچه انسان نداند که مالک آن ها راضی است، اشکال ندارد ولی اگر مالک آن ها از وضو گرفتن نهی کند، احتیاط واجب آن است که با آب آن ها وضو نگیرند.
ج۲) وضو با آبی که معلوم نیست مالک آن راضی است یا نه، حرام و باطل است.

پرسش شماره ۳۶۰۴۲

› من برای مراسم عروسی از صبح باید آرایشگاه بروم و تا ظهر زمان می برد و بعد از ظهر هم آتلیه و شب، عروسی، در این مدت واقعا نمی‌توانم وضویم را نگه دارم و از طرف دیگر آرایش هم غلیظ است و تیمم نمی‌توانم بکنم. از طرف سوم هم من واقعا تحت فشار اطرافیان هستم و نمی‌توانم آرایش‌ها را پاک کنم. از همسر تا دیگران همه به من بد می‌گویند و هیچ هم حرف من را قبول ندارند و خلاف این جریان رفتن، این فشار اجتماعی و روانی عصبی و زیادی برای من ایجاد می کند. واقعا من حق تیمم ندارم و باید وضو بگیرم و همه چیز را به هم بزنم؟

› در فرض سؤال با توجه به اهتمام خود شما که مقید هستید، شروع این پیوند مقدس با گناه و معصیت الهی همراه نباشد، برنامه آرایشگاه را طوری تنظیم کنید که بتوانید با وضو، نماز های ظهر و عصر و مغرب و عشا را بخوانید و موارد مذکور مجوز تیمم نیست.

پرسش شماره ۳۵۱۸۴

› ۱- آیا می توان با وضویی که برای نماز ظهر و عصر گرفته شده، نماز مغرب و عشاء خواند؟
۲- قبل از وقت نماز، آیا می توان به نیّت نماز وضو گرفت؟

› ج۱) اشکال ندارد.
ج۲) وضویی که در غیر وقت نماز به قصد "با طهارت بودن" گرفته می شود صحیح است و می توان با این وضو نماز واجب را خواند. البته وضو گرفتن به قصد "خواندن نماز واجب" اگر عرفاً نزدیک داخل شدن به وقت آن باشد هم اشکال ندارد. بنا بر این تفاوت وضو در وقت با وضو در خارج از وقت نماز این است که در خارج از وقت نمی توان به نیّت نماز واجب، وضو گرفت اما وضو گرفتن به نیّت طهارت چه در وقت و چه خارج از وقت صحیح است و می توان با آن نماز خواند.

پرسش شماره ۳۴۹۲۴

› فردی کارش کفاشی هست، و دائماً دستانش به چسب آلوده می شود و با بنزین آنها را تمییز می کند؛ ولی گاهی برای وضو و غسل به عسر و حرج می افتد. آیا می تواند وضو و غسل جبیره انجام دهد؟

› در صورتی که برطرف کردن مانع باعث عسر و حرج می شود، باید وضو و غسل جبیره ای انجام دهد؛ یعنی هنگام وضو یا

غسل روی مانع را به نیت وضو و غسل با دست خیس مسح کند.

پرسش شماره ۳۴۸۳۶

› پای چپ از ساق قطع عضو شده است تکلیف مسح پای چپ چیست؟ آیا مسح ندارد یا قسمتی که باقی مانده است، مسح بکشم؟

› مسح پای چپ ساقط است.

پرسش شماره ۳۴۶۵۹

› تیمم بر عقیق و فیروزه و سنگ های قیمتی چه حکمی دارد؟

› تیمّم بر اشیاء معدنی که جزء زمین محسوب نمی‌شود مانند: طلا و نقره و امثال آن صحیح نیست ولی تیمم بر سنگ های مرغوبی که عرفاً به آن سنگ معدنی گفته می‌شود، مانند مرمر و غیره، صحیح است.

پرسش شماره ۳۴۳۷۲

› در چه مواردی باید به جای وضو یا غسل تیمم کنیم؟

› در شش مورد مکلف باید به جای وضو یا غسل تیمم کند:
۱) هنگامی که به آب دسترسی نداشته باشد؛ یا به این خاطر که آب وجود ندارد و یا این که آب هست، ولی مکلف به آن دسترسی ندارد. مثل این که آب در چاه است و او وسیله‌ی کشیدن آن از چاه را ندارد.
۲) هنگامی که آب برای سلامتی او مضرّ باشد.

۳) هنگامی که می‌ترسد اگر آب را مصرف کند، خود یا کسانش یا کسی که حفظ جانش بر او لازم است، در تشنگی بمانند.
۴) هنگامی که بخواهد با آبی که در اختیار دارد، بدن یا لباس خود را برای نماز تطهیر کند.
۵) وقتی که استعمال آب یا ظرف آن بر او حرام باشد؛ مثل این که غصبی باشد.
۶) هنگامی که وقت نماز تنگ باشد، و وضو و غسل موجب شود که همه نماز یا قسمتی از آن، در خارج وقت واقع شود.

پرسش شماره ۳۴۲۴۸

› جنابت در دختر باکره چطور محقق می شود و اگر شک در رسیدن اوج لذت جنسی داشته باشد چون تجربه نزدیکی ندارد و رطوبتی از او خارج شود، آیا نجس است؟

› به طور کلی اگر زن به اوج لذّت جنسی برسد و در آن حال مایعی از او خارج شود جنابت محقق شده و غسل بر او واجب است، ولی اگر شک کند که به این مرحله رسیده یا نه و یا شک در خروج مایع داشته باشد، غسل واجب نیست.

پرسش شماره ۳۳۹۶۵

› ۱- اگر بدانیم چنانچه غسل جنابت کنیم نمازمان قضا خواهد شد، ولی با این وجود تیمم نکرده و اقدام به غسل کردن نماییم، در این صورت آیا غسل صحیح است؟
۲- اگر با وجود شک در رسیدن به نماز در وقت، غسل کنیم، آیا غسل صحیح است؟
۳- اگر شک داشته باشیم در صورتی که غسل کنیم به نماز در وقتش خواهیم رسید یا نه. تکلیف چیست؟ تیمم یا غسل؟

› ج۱) کسی که وظیفه‌اش تیمم بدل از غسل در تنگی وقت است چنانچه با این حکم مخالفت کرده و غسل کند، غسل او بنابراحتیاط واجب، باطل است.
ج۲) کسی که با وجود شک در رسیدن به نماز در وقت، غسل کند، بنابر احتیاط، غسل او باطل است.
ج۳) کسی که در باقی بودن وقت نماز یا تنگ بودن آن شک دارد، واجب است تیمم کند.

پرسش شماره ۳۳۸۹۸

› به قصد یکی از غسل‌های واجب به حمام رفتم، بعد از استحمام و غسل، به هنگام بیرون آمدن از حمام، شک کردم که آیا قبل از انجام غسل، نیت را انجام داده بودم یا نه، آیا غسل صحیح است؟

› درفرض سؤال، غسل صحیح است.

پرسش شماره ۳۲۴۵۱

› ۱. در غسل کردن چند مرتبه می شود آب را به یکی از اعضا ریخت؟
۲. چقدر فاصله زمانی بین شستن اعضا در غسل ترتیبی، باطل کننده غسل است؟
۳. آیا می توان با آب پمپ استخرهای عمومی غسل کرد؟ یا اشکال دارد؟

› ۱) در غسل، مقدار و مرتبه آب ریختن معیّن نشده؛ لکن لازم است که به حد اسراف یا وسواس نرسد.
۲) ایجاد فاصله زمانی بین غسل ترتیبی، اشکال ندارد.
۳) اگر از نظر قانونی منعی نباشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۲۴۰۶

› اگر انسان، غسل جنابت بر عهده داشته باشد و آن شب زلزله اتفاق بیفتد و دسترسی به آب نداشته باشد؛ برای نماز چه وظیفه ای دارد؟

› اگر امکان غسل فراهم نیست، باید با تیمم عبادات را انجام دهد؛ البته اگر علم داشته باشد که تا آخر وقت، آب برای غسل یافت می شود باید صبر کند. در هر صورت هر گاه عذر برطرف شد، باید برای نماز غسل کند.

پرسش شماره ۳۲۳۹۹

› مقام معظم رهبری می فرمایند که: "در مسح سر، به احتیاط واجب باید با دست راست مسح کند"؛ آیا اگر آب کف دست برای مسح کافی نباشد، می‌توان با ذراع نیز مسح کرد؟

› اگر رطوبت دست خشک شود، باید از ابرو یا ریش رطوبت بگیرد و با آن مسح کند.

پرسش شماره ۳۲۳۶۴

› اگر غسل جمعه از وقتش بگذرد، به چه نیتی انجام دهیم؟

› اگر غسل جمعه را تا ظهر انجام ندهید، بهتر است بدون نیت ادا و قضا، تا عصر جمعه به جا آورید و اگر در روز جمعه غسل نکنید، مستحب است از صبح شنبه تا غروب، قضای آن را به جا آورید .

پرسش شماره ۳۲۱۰۱

› بنده یک فرد نمازخوان هستم ولی خانواده اهمیت نمی دهند. خانواده بنده کنتور آب و گاز را دستکاری کرده اند، تا ماهانه مبلغ کمی بدهند؛ حکم وضو و غسل من چیست؟

› وضو و غسل با چنین آبی باطل است؛ اما گاز ربطی به وضو و غسل ندارد؛ بله هر کسی مصرف کرده، ضامن پول آن است.

پرسش شماره ۳۲۰۸۷

› نیت وضو چگونه باید باشد؟ آیا گذراندن نیت از ذهن واجب است؟

› به طور کلی به زبان آوردن نیت و حتی خطور ذهنی لازم نیست؛ بلکه همین قدر که انسان بداند چه کاری انجام می دهد و آن را برای داشتن طهارت و اطاعت از دستور خداوند به جا می‌آورد، کافی است.

پرسش شماره ۳۱۹۶۲

› اگر نمی‌دانستیم باید بعد از منی استبرا کرد و الآن فهمیده ایم، حکم نمازهای گذشته چیست؟

› اگر شک دارید که بعد از غسل، رطوبت مشکوک به منی خارج شده یا نه، ضرری به صحت غسل وارد نمی‌کند و نمازهای گذشته صحیح است.

پرسش شماره ۳۰۶۶۹

› برای خواندن نافله شب که به جهت ضیق وقت قضا می‌شود، اگر غسل بر عهدهٔ من باشد، آیا می‌توانم تیمم بدل از غسل کنم و نماز شب را بخوانم و موقع اذان صبح برای نماز صبح غسل کنم؟

› به احتیاط واجب نمی توان با تیمم بدل از غسل، نماز شب خواند.

پرسش شماره ۲۹۹۲۵

› با آب مخصوص آب سرد کن در خیابان، وضو گرفتم و نماز خواندم؛ حکم نماز من چیست؟

› اگر آبسرد کن، شخصی بوده و صاحب آن راضی باشد، اشکال ندارد؛ در غیر این صورت، استفاده از آب سرد، که مخصوص شُرب است برای وضو جایز نیست؛ اما نمازهایی را که قبلاً خوانده‌اید، و این مطلب را نمی دانسته اید، اعاده لازم ندارد.

پرسش شماره ۲۹۴۴۵

› کسی مچ دست چپش شکسته و دکتر، دستش را تا آرنج، گچ گرفته است:
۱. آیا لازم است برای خواندن نماز، علاوه بر وضو، تیمم هم بکند؟
۲. چگونه باید تیمم انجام دهد؟ با توجه به این که دست چپش در گچ است؟

› ج۱) در فرض سؤال که بیش از مقدار متعارف، گچ گرفته شده و برداشتن آن ممکن نیست، بنا بر احتیاط واجب علاوه بر وضوی جبیره ای، تیمم هم انجام دهد.
ج۲) اگر دست چپش را می تواند حرکت دهد دو دست را با همان گچ بر زمین بزند و تیمم کند. اگر این کار ممکن نیستؤ دست سالم را بر زمین زده، تمام پیشانی را مسح کند و برای مسح دست سالم، پشت همان دست را روی زمین بکشد.

پرسش شماره ۲۸۸۸۹

› در منازل مسکونی که تعداد طبقات آن به اندازه ای است که باید برای تأمین آب مصرفی از پمپ آب استفاده کرد؛ به دو صورت اجرا می‌گردد:
حالت اول: بعد از کنتور، تانکری نصب نموده و در خروجی تانکر، پمپ آب نصب می‌گردد.
حالت دوم: بدون گذاشتن تانکر، پمپ مستقیم بعد از کنتور، به لوله اصلی متصل استؤ که در حالت دوم احتمال افت فشار در لوله اصلی و بلوک‌های ساختمانی مجاور وجود دارد.
آیا می‌توان هر دو روش را استفاده کرد؟

› ج۱) اشکالی ندارد.
ج۲) اگر استفاده از پمپ، مخالف قوانین و مقررات باشد، نصب و استفاده از پمپ فشار جایز نیست.

پرسش شماره ۲۸۲۲۸

› اگر هنگام مسح سر، رطوبت آن با رطوبت پیشانی برخورد کند، حکم وضو چیست؟

› صرف برخورد دست با رطوبت پیشانی مبطل وضو نیست؛ ولی از آن جائی که مسح پاها باید با رطوبتی که از آب وضو در کف دو دست باقی‌مانده، صورت بگیرد، لذا باید هنگام مسح سر، در صورت برخورد با رطوبت پیشانی، با قسمتی از دست که رطوبتِ مختلط ندارد، مسح پا انجام گیرد و وضو صحیح است.

پرسش شماره ۲۷۵۴۰

› در حال کشیدن مسح پا بودم که یکی از دوستان، دستم را کشید؛ من دوباره بدون این که خشک کنم، مسح کشیدم. حکم وضو و نمازم چیست؟

› اگر هنگام مسح دوم، محل مسح کامل شده بود و دوباره کشیدید و یا هنگام مسح دوم رطوبت دست بر رطوبت قبل، غالب بوده، وضوی شما صحیح و نمازتان قضا ندارد؛ وگرنه وضو باطل است و باید نمازهایی را که با آن وضو خوانده‌اید، قضا کنید.

پرسش شماره ۲۶۹۸۲

› آیا دست زدن به تسبیح تربت کربلا بدون وضو یا غسل جنابت و حیض، جایز است؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۶۸۴۱

› آیا در وقت شرعی نماز واجب برای اقامه نماز واجب، باید نیت وضوی واجب کرد؟ یا می‌توان نیت وضوی مستحبی برای ادای نماز واجب هم نمود؟

› در فرض سؤال، قصد وجوب لازم نیست؛ بلکه همین که به نیت نماز، وضو بگیرد، کافی است.

پرسش شماره ۲۶۶۱۲

› اگر خانمی هنگام شستن دست در وضو، النگو یا انگشتر را بالا ببرد و قسمت مچ و انگشتان را بشوید اشکالی در وضو پیش می آید؟

› صرف بالا بردن النگو یا انگشتر در وضو به نیت اینکه زیر آن را از بالا به پایین بشوید، ضرری به صحت آن وارد نمی کند و وضو صحیح است.

پرسش شماره ۲۶۳۶۷

› وظیفهٔ کسی که می‌داند وضو گرفته و حدثی هم از او سر زده؛ ولی نمی‌داند کدام یک مقدّم بوده، چیست؟

› در فرض سؤال، باید دوباره وضو بگیرد.

پرسش شماره ۲۵۹۶۸

› غسل جنابت به چه چیزهایی واجب می شود؟

› غسل جنابت به دو چیز واجب می‌شود:
۱. جماع، یعنی نزدیکی و مقاربت.
۲. بیرون آمدن منی چه در خواب باشد یا در بیداری، کم باشد یا زیاد، با اختیار باشد یا بی‌اختیار.

پرسش شماره ۲۴۸۹۴

› آیا در غسل به درون گوش هم باید آب برسد؟

› آن چه از ظاهر بدن است و دیده می‌شود، در غسل باید شسته شود.

پرسش شماره ۲۴۶۸۶

› اگر هنگام مسح پا، رطوبت دست تا مفصل پا نرسد و قبل از رسیدن به آن تمام شود و فقط ردّی از آن بر روی پا ایجاد شود، وضو صحیح است یا خیر؟

› اگر رطوبت به مقداری بوده که از دست بر پا اثر گذاشته، کافی است وگرنه چنانچه برای مسح، رطوبتی در کف دست نمانده باشد که بر پا اثر کند، باید دست را با رطوبتی که در ریش یا ابرو هست مرطوب نموده و مسح کنید.

پرسش شماره ۲۴۰۳۳

› کسی که لیفت مژه انجام داده، آیا وضویش اشکال دارد؟
این لیفت دائمی هست؛ در صورت اشکال، چه وظیفه ای دارد؟

› اگر در لیفت مژه، مانعی روی مژه یا پوست ایجاد نشود، برای وضو و غسل اشکالی ندارد؛ اما اگر از مواد یا ابزاری استفاده شود که ولو برای مدتی روی مژه یا پوست، حجمی (حجم مواد چرب یا ...) که مانع رسیدن آب به پوست و مژه باشد، ایجاد کند، وضو و غسل با آن باطل است و باید قبل از وضو یا غسل ـ هر چند مستلزم هزینه یا زحمت باشد ـ برطرف کند. ضمناً اگر برداشتن آن تا پایان وقت نماز ممکن نباشد یا مشقت غیر قابل تحمّل داشته باشد، عمل مذکور جایز نبوده و باید علاوه بر وضو یا غسل جبیره ای، تیمم کند و بعد از برطرف کردن آن، بنا بر احتیاط واجب قضای نمازها را نیز بخواند. در هر صورت اگر زینت محسوب شود، باید از نامحرم پوشانده شود.

پرسش شماره ۲۳۴۲۷

› آیا در صورت زخم شدن نقطه‌ای از اعضای وضو در صورتی که احتمال بدهیم تا آخر وقت، خون زخم بند می‌آید، آیا می‌توانیم در اول وقت، وضوی جبیره بگیریم؟

› بنا بر احتیاط واجب باید صبر کنید.

پرسش شماره ۲۲۸۰۹

› آیا در غسل، دست کشیدن بر اعضاء، لازم است یا فقط خیس شدن کفایت می‌کند؟

› اگر بدون دست کشیدن، آب به پوست و موهای بدن می‌رسد و شسته می‌شود، کافی است و دست کشیدن یا جریان دادن آب، لازم نیست.

پرسش شماره ۲۲۸۰۸

› بعد از وضو، هنگامی که می‌خواستم نماز بخوانم، متوجه لایه‌ای از چیزی شبیه رنگ، در کف دستم شدم. احتمال زیاد می‌دادم که بعد از وضو به وجود آمده؛ لذا نمازم را خواندم و اهمیتی ندادم. آیا باید دوباره نماز ظهر و عصرم را تکرار کنم؟

› در فرض سؤال، وضو و نماز شما صحیح است.

پرسش شماره ۲۲۷۸۳

› عصر امروز متوجه شدم کمی چسب روی دست من بوده که مانع رسیدن آب به دست شده است؛ ولی نمی‌دانم این تکه چسب از قبل بوده یا این که بعد از نمازها به دست من چسبیده شده است. در این شرایط آیا وضو و نمازهای من صحیح است یا خیر؟

› وضو و نمازهای قبلی شما صحیح است؛ ولی برای نمازهای بعدی، مانع را برطرف کرده و دوباره وضو بگیرید.

پرسش شماره ۲۲۶۱۰

› ۱. اگر در وضو، دست، به طرف بالا باشد ولی از آرنج به سوی نوک انگشتان دست بکشیم، اشکال دارد؟ (اگر دست با شیب زیاد یا کم به طرف بالا قرار گیرد، آیا فرقی می‌کند؟)
۲. آیا محل مسح سر در وضو می‌تواند متمایل به کناره سر باشد؟

› ج۱) در فرض سؤال، اگر عرفاً از آرنج به سمت کف دست و انگشت‌ها شسته می‌شود، وضو صحیح است.
ج۲) یک قسمت از چهار قسمت سر که مقابل پیشانی است، جای مسح می‌باشد و هر جای این قسمت را به هر اندازه مسح کنید، کافی است؛ اگر چه احتیاط مستحب آن است که از درازا به اندازه درازای یک انگشت و از پهنا به اندازه پهنای سه انگشت بسته، مسح نمایید.

پرسش شماره ۲۲۴۸۸

› با غسل جنابت تا چه زمانی می‌توان بدون وضو نماز خواند؟

› تا زمانی که یکی از مبطلات وضو، حادث نشده باشد، نماز با غسل جنابت صحیح است.

پرسش شماره ۲۲۴۱۰

› گفته اند با چرک زیر ناخن، در صورتی که چرک ظاهر نباشد، وضو صحیح است؛ منظور از "چرک، ظاهر نباشد" چیست؟

› اگر بلندی ناخن در حد معمول باشد، لازم نیست در وضو، چرک زیر ناخن برطرف شود؛ ولی اگر بیش از حدّ معمول، بلند باشد، باید چرک زیر مقداری که از حد معمول بلندتر است، برطرف شود.

پرسش شماره ۲۲۳۵۴

› در آینده نزدیک از ناحیه مچ دست عمل خواهم شد و برای مدت حدود دو ماه، مچ دست و ساعد در گچ خواهد بود. در این مدت تکلیف من برای وضو و غسل و یا تیمم چیست؟

› باید به وظیفه جبیره، عمل نمایید؛ بدین صورت که هنگام وضو، به نیت وضوی جبیره‌ای دست تر روی گچ کشیده و یا اگر گچ نجس است و یا امکان دست کشیدن روی آن نباشد، چیز پاکی مانند پلاستیک روی آن قرار دهید و دست بکشید. لازم به تذکر است قسمت‌های باز که داخل گچ نیست، حتی اگر قسمت کمی باشد، باید بشوئید. در غسل نیز باید قسمت های باز به نیت غسل شسته شود و روی گچ یا پلاستیک را به نیت غسل، دست تر بکشید.

پرسش شماره ۲۱۸۳۱

› در وضو آیا خشک بودن صورت و دست‌ها، قبل از آن که این اعضا را برای وضو بشوییم، لازم است؟ اگر صورت و یا دست‌ها خیس و یا مرطوب باشند، آیا لازم است آب وضو بر خیسی و یا رطوبت، غلبه کند؟

› خشک بودن صورت و دست‌ها برای صحت وضو، واجب نیست. ولی محل مسح سر و پا باید خشک باشد، یا به قدری تر نباشد که تری دست بر آن اثر نکند.

پرسش شماره ۲۱۷۵۱

› گفته‌اند اگر آب برای کسی ضرر داشته باشد، باید با خاک تیمم کند. حال اگر خاک یا حتی گرد ریز برای شخصی (مثلاً کسی که عمل آب مروارید انجام داده است) ضرر داشته باشد، حکم او چیست؟

› در تیمم لازم نیست گرد ریز و خاک به صورت کشیده شود؛ بلکه می‌تواند بر روی سنگ تمیز، تیمم کند.

پرسش شماره ۲۱۶۰۹

› آیا هنگام وضو، شستن کامل صورت و یا دست در هر بار آب ریختن، واجب است؟ یا این که جایز است در بار اول مثلاً نصف و بار دوم، نصف دیگر را بشوییم؟

› آب ریختن بر روی عضو و دست کشیدن تعداد خاصی ندارد و وقتی عرفاً عضو کامل شسته شد، شستن بار اول محقق شده است؛ البته اگر فرد اطمینان به شسته شدن کامل نداشته باشد می تواند به قصد شستشوی اول ادامه دهد تا به اطمینان برسد.

پرسش شماره ۲۱۴۴۰

› آیا اگر مردی تیمم بدل از غسل کند، تمام کارهایی که بر جنب حرام است، بر او حلال می‌شود؟

› تا زمانی که عذر مجوّز تیمم باقی است و تیمم او باطل نشده، همهٔ آثار شرعی غسل بر تیمّم بدل از غسل، مترتّب است؛ مگر این که تیمّم بدل از غسل به علت تنگی وقت باشد، که فقط عبادتی که وقتش تنگ است مجاز می شود.

پرسش شماره ۲۱۴۲۸

› ۱. آیا چرک زیر ناخن برای وضو اشکالی دارد؟
۲. چرکی که جنسش غیر از چرک‌های معمول باشد، مثل: جوهر خودکار یا گِل، چه حکمی دارد؟

› ج۱و۲) به طور کلی چیزی که جرم دارد، اگر ظاهر نباشد (بین پوست و ناخن باشد) اشکال ندارد؛ اما اگر ظاهر باشد (مثلاً چیزی که بین ناخن و پوست بوده، بعد از گرفتن ناخن آشکار شود یا زیر ناخن بلند باشد) در صورتی که احتمال عقلایی می دهد که آب نرسد، باید برطرف شود.

پرسش شماره ۲۱۱۸۴

› من با دست چپ کارهایم را انجام می‌دهم، و نیز با دست چپ وضو می‌گیرم. آیا وضویم اشکال دارد؟

› شستن اعضاء وضو با دست چپ اشکال ندارد؛ ولی احتیاط واجب آن است که مسح سر با دست راست انجام شود.

پرسش شماره ۲۰۹۹۲

› اگر منی از جای خود حرکت کند، اما خارج نشود و بعد همراه ادرار خارج شود، حکم چیست؟
اگر شک کنیم آن چه همراه ادرار خارج شده، منی بوده یا مذی، حکم چیست؟

› در صورتی که اطمینان به خروج منی داشته باشید، غسل واجب است؛ اما در صورت شک، غسل واجب نیست.

پرسش شماره ۲۰۶۹۵

› آیا اگر انسان، وضوی اختصاصی بگیرد، مثلاً بگوید: وضو می‌گیرم برای نماز صبح، می‌تواند با این وضو، کارهای دیگری که نیاز به وضو دارد انجام دهد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۰۶۳۵

› اگر عذر شخصی پس از انجام تیمم بدل از وضو برطرف شود، آیا باید برای انجام سایر واجبات، وضو بگیرد؟ یا تیمم او کفایت می‌کند؟

› بعد از رفع عذر و تمکن از آب و استعمال آن، تیمم باطل می‌شود. همچنین اگر قبل از نماز، عذر زائل شود، تیمم باطل می‌شود.

پرسش شماره ۲۰۳۷۱

› اگر کسی احتمال بدهد عذرش برطرف می‌شود، آیا می‌تواند با تیمم نماز بخواند؟

› می تواند با تیمم نماز بخواند؛ گرچه احتیاط مستحب آن است که تا زمانی که وقت تنگ شود، نماز را به تأخیر بیندازد.

پرسش شماره ۱۹۲۹۵

› اگر فردی یقین دارد که وقت تنگ است و نماز را با تیمم بخواند، بعد بفهمد وقت وسعت داشته، آیا باید دوباره نمازش را بخواند؟

› اگر به خاطر تنگی وقت، نمازش را با تیمّم بخواند و بعد از فراغت از نماز بفهمد که وقت برای وضو داشته است، نماز او باطل است و باید اعاده شود.

پرسش شماره ۱۹۲۹۴

› آیا تیمم بدل از غسل، نیاز به وضو دارد؟

› اگر بدل از غسل جنابت تیمّم کند، برای نماز نباید وضو بگیرد؛ ولی اگر بدل از غسل‌های دیگر تیمّم کند، کفایت از وضو نمی‌کند و اگر نتواند وضو بگیرد، باید تیمم دیگری هم بدل از وضو بنماید.

پرسش شماره ۱۸۸۷۱

› پدر بزرگ ما به جهت کهولت سن، از وضو گرفتن عاجز است. آیا باید تیمم کند؟

› اگر توان وضو گرفتن ندارد، باید نایب بگیرد؛ و نایب شست و شوی اعضای وضو را برای او انجام داده و با دست او مسح‌ها را انجام دهد. و اگر این را هم نتواند، نایب دست خود را با رطوبت دست او، تر کند و مسح را انجام دهد. در این صورت، بنا بر احتیاط واجب، و در صورت امکان، تیمم هم انجام دهد.

پرسش شماره ۱۸۸۱۳

› آیا اسراف در مصرف آب، وضو یا غسل را باطل می‌کند؟

› هدر دادن آب، گناه و حرام است؛ ولی موجب بطلان وضو و غسل نیست.

پرسش شماره ۱۸۱۹۶

› حکم پوست‌های بلند شده و یا نیمه کنده شده بدن در وضو و غسل چیست؟ آیا باید آب را به زیر آن برسانیم؟ و آیا بزرگی و کوچکی مقدار آن در حکم تفاوت دارد؟

› اگر پوست، طوری است که گاهی می‌چسبد و گاهی جدا می شود، باید آب غسل یا وضو به زیر آن برسد؛ ولی دقت و بررسی بیش از حد لازم نیست. همین که عرفاً سطح زیر آن تر شود، کفایت می‌کند.

پرسش شماره ۱۷۳۶۷

› س۱. آیا در تیمم، مسح روی بینی لازم است؟
س۲. در صورت لازم نبودن، آیا مسح بر روی بینی، اشکال دارد؟

› ج۱) در تیمم، کف هر دو دست را به تمام پیشانی و دو طرف آن، از جایی که موی سر می روید، تا ابروها و بالای بینی بکشید.
ج۲) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۶۹۵۶

› کسی که در جایی به سر می‌برد که آب برای وضو ندارد. (بعد از جستجو و نا امید شدن) حال برای او یقین حاصل می‌شود که تا پایان وقت نماز، آب پیدا نمی‌کند و با تیمم نماز می‌خواند؛ اما برخلاف یقینش قبل از پایان وقت، به آب می‌رسد. آیا باید نمازش را اعاده کند؟ یا همان نماز قبلی کافی است؟

› اگر به مقدار لازم، طلب آب نمود و پیدا نکرد، سپس تیمّم کرد و نماز خواند و پس از آن آب پیدا کرد، نمازش صحیح است و قضا یا اعاده بر او واجب نیست.

پرسش شماره ۱۶۳۵۰

› ۱) وضو گرفتن از جوی آبی که صاحبان آن از وضو گرفتن از آن نهی کرده اند، چه حکمی دارد؟
۲) اگر ندانیم راضی هستند یا نه، حکم آن چیست؟

› ۱و۲) وضو گرفتن و آشامیدن و سایر تصرفات اندکی که سیره متدیّنین بر آن جاری است، در نهرهای بزرگ از قبیل قنات‌ها و غیر آن‌ها جایز است؛ اگرچه رضایت صاحبان آن‌ها را ندانند؛ ولی اگر همه صاحبان یا بعض‌شان، نهی از این گونه تصرفات نمایند، جواز تصرفات، مورد اشکال است. در مورد نهرهای کوچک اگر رضایت مالک را نمی‌دانید، نباید تصرف کنید.

پرسش شماره ۱۶۲۸۸

› آیا تیمم بر سنگ یا کاشی که خاک ندارد یا بر روی دیوار اتاق که گچ است، صحیح می باشد؟

› تیمم بر هر آنچه از زمین محسوب شود مانند: سنگ گچ و سنگ آهک صحیح است. همچنین بعید نیست تیمم بر گچ و آهک پخته و آجر و امثال آن‌ها هم صحیح باشد؛ ولی تیمم بر کاشی، صحیح نیست.

پرسش شماره ۱۶۱۱۸

› در وضو اگر عضوی را که مس می‌شود، حرکت داده و عضوی که مس می‌کند را ثابت نگه داریم، در حالت سهوی یا جهل به مسأله چه حکمی دارد؟

› اعضایی که در وضو باید شسته شوند ــ صورت و دستها ــ لازم نیست در حال شستن، عضوی که شسته می شود، ثابت باشد. اما اعضایی که باید مسح شوند ــ سر و پاها ــ باید ثابت باشند و اگر هنگام مسح، دست ثابت باشد و سر یا پا ــ سهواً یا عمداً ــ

حرکت کند، وضو باطل است؛ و نمازهایی که یقین دارید با وضوی باطل خوانده اید، باید اعاده شوند.

پرسش شماره ۱۴۷۶۶

› اگر قبل از مسح، از باقی‌ماندۀ آب کف دست، چند قطره آب بر محل مسح بریزد و ما در این حالت مسح کنیم، آیا صحیح است؟

› به طور کلی محل مسح باید خشک باشد، یا به قدری تر نباشد که رطوبت کف دست بر آن اثر نکند؛ بنا بر این ولو در فرض سؤال نباید روی تری محل، مسح را انجام دهید.

پرسش شماره ۱۴۷۰۴

› اگر کسی در وسط غسل جنابت، یادش آمد که استبراء نکرده است و غسل را رها کرده و ادرار کند و سپس غسل را از ابتدا نیت کرده و کامل غسل جنابت را دوباره انجام دهد، آیا در این صورت هم لازم است برای نمازش وضو بگیرد؟

› در فرض مذکور، ادامه غسل اول حساب می شود و باید برای نماز، وضو بگیرد.

پرسش شماره ۱۴۵۴۴

› ۱. اگر بنده در هنگام همخوابی با همسرم، آلت را داخل کنم، اما همسرم متوجه نشود و من هم نگویم، آیا گناه کرده‌ام؟
۲. آیا غسل بر همسرم واجب می‌شود؟

› ج۱و۲) در فرض مذکور، غسل بر شما و همسرتان واجب است و بنا بر احتیاط واجب باید به ایشان اطلاع دهید.

پرسش شماره ۱۴۵۰۱

› اگر برای فردی وضوی جبیره ای دشوار باشد، (برای مثال زخم در جایی باشد که قرار دادن یا نگهداشتن جبیره روی آن سخت باشد)؛ آیا می تواند به جای وضوی جبیره ای تیمم کند؟

› به طور کلی زخمی که در صورت و دست‌ها است و روی آن باز است، چناچه آب برای زخم ضرر دارد، شستن اطراف آن کافی است. البته در صورتی که زخم نجس نیست و دست تر کشیدن برای آن ضرر ندارد، احتیاط آن است که دست بر آن بکشد و در این صورت تیمم صحیح نیست.
اما اگر محلّ مسح زخم است و نمی تواند روی آن دست تر بکشد باید به جای وضو تیمّم کند، ولی در صورتی که می تواند پارچه ای روی زخم قرار دهد و بر آن دست بکشد احتیاط آن است که علاوه بر تیمّم، وضو نیز با چنین مسحی بگیرد.

پرسش شماره ۱۳۸۰۲

› در تیمم به طور عادی همیشه و تقریباً برای همه افراد چند تار مویشان روی پیشانی قرار می‌گیرد. آیا برای تیمم مانع محسوب می‌شوند؟

› باید در هنگام تیمم، مو و یا مانعی در محل تیمم نباشد؛ در فرض سؤال باید موهای خود را به گونه‌ای بالا ببرند که هنگام کشیدن دست روی پیشانی مو، مانع نشود؛ ولی اگر بعد از کشیده شدن دست، مو روی پیشانی قرار گیرد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۳۷۶۵

› اگر انسان پول حمامی و غسلی که انجام گرفته را از پول غیر مخمّس بپردازد، آیا غسلش صحیح است؟

› در فرض مذکور، غسل صحیح است.

پرسش شماره ۱۳۷۰۱

› نحوه غسل با آب قلیل چگونه است؟ آیا فقط بدن را بعد از رفع نجاست و آب کشیدن، فقط با مقداری آب، مثل یک لیوان آب و یا یک پارچ آب، تر کنیم، غسل صحیح است؟

› در فرض سؤال، در غسل ترتیبی همین که آب به قدری به بدن برسد که صدق شستن کند، کافی است؛ به شرطی که آب به همه بدن رسانده شود.

پرسش شماره ۱۳۶۳۴

› زنی قبل از اذان صبح ماه رمضان، دو غسل بر عهده اش بوده، اما فقط یک غسل را با نیت انجام داده است. آیا یک غسل کفایت از هر دو می کند؟ چنانچه قصد اولیه این بوده که هر دو غسل را انجام دهد، آیا یک غسل کفایت از هر دو می کند؟

› موارد مختلف است؛ در هر حال چنانچه غسلی که انجام داده است، غسل جنابت باشد، کفایت از غسل های دیگر می کند.

پرسش شماره ۱۳۶۲۲

› اگر وقت تنگ باشد به صورتی که اگر بخواهیم وضو بگیریم، فقط می‌توانیم یک رکعت نماز را در وقت بخوانیم؛ آیا در این صورت باید وضو بگیریم یا تیمم کنیم؟
اگر اجمالاً بدانیم که وقت کمی برای نماز داریم؛ ولی ندانیم وقت چه اندازه تنگ است و آیا وقت برای وضو داریم یا نه؛ وظیفه چیست؟

› ج۱و۲) باید تیمم کنید.

پرسش شماره ۱۳۵۳۴

› اگر لب انسان زخم باشد و از آن خون بیاید، آن را بشوییم و غسل کنیم؛ در بین غسل یا بعد از آن، متوجه شویم که باز هم لب خونی است و شک داشته باشیم موقع شستن لب در غسل، خون بوده یا نه؟ غسل چه حکمی دارد؟

› اگر بعد از شستن خون و تطهیر لب، غسل کرده اید به خونی که بعداً پیدا شده و شک دارید که در حین شستن عضو خون آمده یا نه، اعتنا نکنید و در فرض سؤال، غسل صحیح است.

پرسش شماره ۱۳۱۶۵

› اگر هنگام وضو روی پا و جای مسح، کمی خیس باشد، وضو چه حکمی دارد؟

› در وضو محل مسح باید خشک باشد یا بقدری تر نباشد که رطوبت کف دست به آن اثر نکند.

پرسش شماره ۱۳۰۱۲

› فضایی که شخص یکی از سه عمل وضو، غسل یا تیمم را انجام می‌دهد، آیا باید مباح باشد؟

› وضو در فضای غصبی صحیح است؛ ولی شخص، گناه کرده است.

پرسش شماره ۱۲۳۰۳

› ۱. کسی که تاکنون نمی دانسته که سُرمه مانع از وضو است و با همان سرمه، غسل انجام می داده و وضو می گرفته؛ حکم نماز و روزه‌های گذشتهٔ او چیست؟
۲. اصلاً به یاد ندارد چه تعداد از نمازها و روزه ها را با وجود سرمه روی پوست چشم و مژه انجام داده است؛ تکلیف چیست؟

› ج۱) سرمهٔ داخل چشم برای وضو و غسل اشکال ندارد؛ ولی اگر روی مژه یا ابرو باشد، چنانچه جِرمی داشته که مانع رسیدن آب به محل وضو و غسل _ از جمله مژه و ابرو _گردد، وضو و غسل با آن صحیح نیست و باید برطرف گردد و وضو و غسل هایی که یقین به وجود این مانع دارد نیز صحیح نبوده و باید نمازهایی که با این وضو و غسل خوانده، قضای آن ها را به جا آورد؛ ولی روزه های ماه رمضان با فرض این که معتقد به صحّت غسل بوده، محکوم به صحّت است.
ج۲) در فرض سؤال، فقط آن مقدار از نمازها که یقین دارد با وضو و غسلِ باطل خوانده، باید قضای آن ها را به جا آورد و نسبت به بیشتر از آن تکلیفی ندارد.

پرسش شماره ۱۱۴۶۹

› اگر کسی حواسش نباشد که در هنگام غسل بررسی کند تا بفهمد مانعی در بدن او هست یا نه و با همین حال غسل کند و بعد از فراغت از غسل، مانعی در بدن خود ببیند که یقین نداشته باشد هنگام غسل بوده و احتمال نسبتاً ضعیفی هم بدهد که بعد از غسل به وجود آمده، آیا غسلش باطل است؟

› در فرض سؤال چنان چه نداند که آن مانع هنگام غسل وجود داشته یا بعداً ایجاد شده، غسل او صحیح است.

پرسش شماره ۱۰۵۰۷

› مبطلات وضو از نظر معظم له کدام است؟ آیا حیض و نفاس و مس میت، مبطل وضو به شمار می‌رود؟

› خارج شدن ادرار و مدفوع و باد شکم و همچنین به خواب رفتن (چشم نبیند و گوش نشنود) و نیز دیوانگی و مستی و بیهوشی وضو را باطل می‌کند. همچنین استحاضه زنان و هر چیزی که موجب غسل می‌شود، مانند مس میت و حیض و نفاس، باطل کننده وضو است.

پرسش شماره ۱۰۴۴۹

› اگر فردی بعد از مسح سر، از روی غفلت و یا عادت بدون نیاز به استفاده از رطوبت صورت، برای مسح پا از این رطوبت استفاده می‌کرده؛ حکم وضو و نمازهایش چیست؟

› مسح سر و پاها باید با رطوبتی که از آب وضو در دست ها مانده، کشیده شود و اگر رطوبتی باقی نمانده، باید از ریش یا ابرو رطوبت گرفته و مسح نماید.
و در فرض سؤال نمازهای قبلی محکوم به صحت است و از این به بعد احتیاط شود و چنین کاری انجام نشود.

پرسش شماره ۱۰۳۷۳

› من غسل کردم؛ اما در صحت غسل شک دارم.
آیا می‌توانم غسل را تکرار کنم؟ یعنی دوباره غسل جنابت بکنم؟

› اگر کثیر الشک نباشید و هنگام غسل، در شستن قسمتی از اعضای غسل شک کنید، چنانچه وارد جزء بعد نشده اید، باید قسمت مشکوک را بشویید و اگر وارد جزء بعد شده اید، نباید به شک خود اعتنا کنید، مگر آنکه هنگام شستن سمت چپ، در شستن قسمتی از سمت راست شک نمایید که احتیاط آن است قسمت مشکوک و بعد از آن سمت چپ را هم بشویید.
همچنین اگر در مدت کمی پس از غسل که مثلاً هنوز بدن و مو مرطوب است، در شستن قسمتی از جزء اخیر (سمت چپ) شک کنید، شستن همان مقدار کافی است و اگر در شستن قسمتی از سمت راست شک کنید، احتیاط آن است که قسمت مشکوک و پس از آن سمت چپ را نیز بشویید. اما اگر مدت طولانی گذشته است به شک اعتنا نکنید.

پرسش شماره ۱۰۲۰۳

› هنگام غسل در حال شستن سمت چپ هستم که به طور سهوی، سراغ سمت راست می‌روم و متوجه می‌شوم و مجدّد به همان سمت چپ برمی‌گردم. در این صورت آیا باید سمت چپ را از نو شروع کنم؟ یا از همان مقدار سمت چپ که از قبل شسته‌ام ادامه دهم؟

› در فرض سؤال، غسل را از همان جایی که در سمت چپ قطع کرده‌اید، ادامه دهید.

پرسش شماره ۹۶۴۸

› پای من از ران تا مچ، در گچ قرار دارد. برای مسح کشیدن پا خیلی مشکل دارم و اصلاً نمی‌توانم زانویم را خم کنم. وظیفه من چیست؟ آیا تیمم کنم؟

› اگر دستتان به پا نمی‌رسد، نایب بگیرید تا دستش را با تری دست شما تر کند و پای شما را مسح نماید.

پرسش شماره ۸۳۰۵

› من لاک ناخن را خیلی دوست دارم و یکی از دلایلی که نماز نمی‌خوانم این است که مجبورم لاک را پاک کنم. آیا وقتی لاک به ناخن زده ایم، می‌توانیم وضو بگیریم؟ یا وضو باطل است؟ و آیا اگر نماز با لاک بخوانیم بهتر از این نیست که اصلاً نخوانیم؟

› وجود لاک روی ناخن‌های دست، چون مانع از رسیدن آب است، وضو با آن صحیح نیست. البته در مسح پاها، اگر یکی از انگشت‌های پا (حتی انگشت کوچک) لاک نخورده باشد، می توانید روی آن انگشت را مسح کنید و وضو صحیح است. اما در غسل، اگر لاک روی ناخن دست یا پا باشد، چون مانع از رسیدن آب است، غسل صحیح نیست.
باید توجه داشت که نماز از مهمترین اعمال دینی است؛ اگر قبول درگاه خداوند عالم شود، عبادت های دیگر هم قبول می شود و اگر پذیرفته نشود، اعمال دیگر هم قبول نمی شود. پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود:"کسی که به نماز اهمیت ندهد و آن را سبک شمارد، سزاوار عذاب آخرت است".

پرسش شماره ۷۸۵۴

› دست چپم شکسته است و تا آرنج، گچ گرفته‌اند. بنده در هنگام وضو به نیت وضوی جبیره روی آن را دست می‌کشم. با توجه به اینکه دست راستم سالم است، اما نمی توانم آن را با دست چپ بشویم، چه تکلیفی دارم؟

› دست راست را از آرنج، زیر شیر بگیرید و به طرف پایین بشویید و دست کشیدن لازم ندارد.

پرسش شماره ۷۶۶۳

› بنده قبلا هنگام وضو و بعد از شستن دست چپ، شیر آب را بسته، سپس مسح‌ها را انجام می دادم. حکم وضو و نماز بنده چیست؟

› باز و بسته کردن شیر آب، قبل از پایان شستن دست چپ، اشکال ندارد؛ ولی پس از آن که وضو کامل شد و از شستن دست چپ فارغ شدید، اگر دست را به چیز مرطوب (مثل شیر آب) بگذارید و آب خارج از وضو با آب وضو مخلوط شود، نباید مسح سر و پا را با آن آب خارجی و یا با آب مختلط، انجام دهید. نسبت به وضوهای گذشته نیز، اگر اطمینان نباشد که تری روی شیر به حدی بوده که با آب کف دست مخلوط شده باشد، وضوهای سابق، صحیح است.

پرسش شماره ۷۴۶۸

› اگر فرد آب وضو را بر ابتدای پیشانی نریزد، بلکه بر قسمتی پایین‌تر از آن مثل پایین پیشانی و محلّ ابروها بریزد، سپس بلافاصله قسمت بالای پیشانی را که خشک مانده دست بکشد تا تر شود و بعد بر محلّ ریختن آب و پایین‌تر از آن دست بکشد، حکم چیست؟

› گرچه لازم است شستن اعضاء از بالا به پائین باشد، اما لازم نیست ریختن آب، از بالا به پائین باشد؛ بنا بر این اگر آب را پائین بریزید و با کمک دست، شستن از بالا محقق شود، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۷۳۳۴

› بنده بعد از سقط، ده روز خون نفاس داشتم؛ اما بعد از ده روز، خون‌ریزی به شدت ادامه دارد که استحاضه کثیره می‌شوم. برای هر وعده نماز که فرمودید باید غسل کنم؛ اگر انجام غسل برایم سخت باشد، آیا می‌توانم تیمم کنم؟

› به طور کلی اگر استعمال آب به قدری مشقت داشته باشد، که مردم عادتاً تحمل آن را ندارند، تیمم مانعی ندارد.

پرسش شماره ۶۸۰۸

› آیا مسح سر با موی آغشته به روغن زیتون و یا ژل های نرم کننده مو، صحیح است یا خیر؟

› اگر این مقدار روغن یا ژل، مانع رسیدن آب به موها یا پوست سر نباشد یا به تری آب مسح غلبه نکند اشکال ندارد؛ و الا مانع را به مقدار مسح واجب از روی سر برطرف کرده و بعد مسح بکشد.

پرسش شماره ۶۴۸۱

› در هنگام وضو گرفتن، اگر شخصی در ریختن آب یا نگه داشتن شلنگ آب برای وضو گرفتن طرف مقابل به او کمک نماید، آیا این وضو صحیح است؟

› آنچه اشکال دارد این است که دیگری فردی را وضو دهد؛ یعنی صورت و دست‌های او را بشوید؛ ولی صِرف نگه داشتن شلنگ آب و ریختن آب در دست فرد تا خود او وضو بگیرد اشکال ندارد؛ اگر چه مکروه است. بله اگر کسی خودش قادر بر انجام اعمال وضو نباشد، می‌تواند نایب بگیرد تا فرد دیگری او را وضو دهد و البته تا حد امکان، مقداری از وضو را که خود قادر بر انجام آن است، باید خودش انجام دهد.

پرسش شماره ۶۳۸۷

› وقتی وضو می‌گیرم، چند قدم از محل وضو فاصله می‌گیرم و روی پایم را برای مسح پا خشک می‌کنم. آیا اشکال دارد؟

› اگر به قدری باشد که عرفاً موالات* در وضو به هم نخورد، اشکال ندارد.
---
*موالات لازم در وضو به این معنا است که شستن عضو بعدی را به قدری تأخیر نیندازید که همه اعضای قبلی خشک شود و اگر برخی خشک شود و برخی خشک نشود، ضرری به صحت وضو وارد نیست.

پرسش شماره ۶۳۴۹

› گوش من عفونت کرده و آب برای آن ضرر دارد و نیاز به غسل دارم؛ تکلیف چیست؟

› در فرض سؤال، پنبه یا چیز دیگری داخل گوش خود بگذارید که آب به آن نرسد و اگر ظاهر گوش هم پوشیده می شود، غسل جبیره ای کنید یعنی موقع غسل به نیت غسل جبیره، روی آن را دست تر بکشید.

پرسش شماره ۵۷۹۱

› من هر هفته غسل جمعه می‌کنم. ولی بعضی از جمعه‌ها به دلیل عذر شرعی ماهانه، نمی‌توانم غسل کنم. آیا می‌توانم بعداً قضای غسل جمعه را به جا آورم؟

› وقت قضای غسل جمعه از صبح شنبه تا غروب آن روز است.
توجه داشته باشید، انجام غسل مستحبی در زمان حیض اشکال ندارد و فقط صحت غسل واجب در زمان حیض، محل اشکال است.

پرسش شماره ۵۴۸۱

› خون خشک شده در وضو چه حکمی دارد؟

› اگر خون نباشد بلکه سله و پوست خشک شده باشد، پاک است و مانع وضو نیست. اما اگر خون باشد، نجس است و چنانچه در اعضای وضو باشد، بعد از تطهیر محل، وضو صحیح است.

پرسش شماره ۵۳۴۹

› برای چه کارهایی واجب است وضو داشته باشیم؟

› برای شش چیز وضو گرفتن واجب است:
اول: برای نمازهای واجب غیر از نماز میت.
دوم: برای سجده و تشهد فراموش شده، اگر بین آن‌ها و نماز، حَدَثی از او سرزده، مثلا بول کرده باشد.
سوم: برای طواف واجب خانه کعبه.
چهارم: اگر نذر یا عهد کرده یا قسم خورده باشد که وضو بگیرد.
پنجم: اگر نذر کرده باشد که جایی از بدن خود را به خط قرآن برساند.
ششم: برای آب کشیدن قرآنی که نجس شده یا در صورتی که مجبور باشد دست یا جای دیگر بدن خود را به خط قرآن برساند.

پرسش شماره ۵۰۶۴

› اگر در هنگام احتلام (در خواب)، مانع خروج منی شویم، آیا غسل واجب است؟

› در فرض سؤال تا زمانی که منی خارج نشود، غسل واجب نیست.

پرسش شماره ۴۷۸۴

› شستن آلت تناسلی موقع غسل چگونه است؟
من موقع غسل کردن، آلت تناسلی را با سمت راست می‌شستم. آیا غسلم صحیح است؟ اگر نه، تکلیفم چیست؟

› در غسل بعد از شستن سر و گردن، بنا بر احتیاط واجب، لازم است که سمت راست بدن از جمله نیمه راست ناف و عورت و بعد طرف چپ بدن شسته شود. البته بهتر است تمام ناف و عورت با هر دو طرف شسته شود و چون ترتیب بنا بر احتیاط است، می توانید در این مسئله به فتوای اعلم بعدی رجوع کنید که در این صورت غسل های گذشته صحیح است.

پرسش شماره ۴۳۴۳

› کسی می‌خواهد نماز واجبش را بخواند و آب به مقدار خیلی کم دارد، به طوری که یا می‌تواند وضو بگیرد، یا مخرج بول را بشوید، کدام یک مقدّم است؟ و اگر جا به جا و برعکس انجام دهد، حُکمش چیست؟

› در فرض سؤال باید بدن خود را تطهیر نموده و برای نماز تیمم کند. همچنین کسی که وظیفه اش تیمم می باشد، چنانچه مخالفت کند و وضو بگیرد، بنا بر احتیاط واجب وضو باطل است.

پرسش شماره ۴۱۷۱

› آیا در حین وضو می‌توان چیزهایی مثل ساعت را بدون نیت وضو بالاتر آورد که زیر آن را بشوییم؟ یعنی در زمانی که ساعت که زیر آن خیس است را به سمت بالا می‌کشیم نیت وضویمان را قطع کنیم، و بعد از بالا آوردن آن، نیت مان را ادامه دهیم، و محل زیر ساعت را بشوییم؟

› در فرض سؤال، صرف جا به جا کردن ساعت، یا قطع نیت بدون به هم خوردن موالات، موجب بطلان وضو نمی شود؛ هرچند نیازی به قطع نیت و تجدید آن نیست.

پرسش شماره ۳۷۸۱

› اگر هنگام کشیدن مسح پا بالاتر از مفصل را هم مسح کنیم، آیا اشکال دارد؟

› مسح پا باید از سر یکی از انگشتان پا تا مفصل ساق باشد و بیش از آن هم اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۷۱۳

› اگر کسی استمناء کند و منی بیرون نیاید، آیا می‌تواند تا موقعی که منی بیرون نیامده، وضو بگیرد و نماز بخواند؟

› در فرض سؤال، وضو و نماز اشکال ندارد؛ البته تحریک شهوت به نحو مذکور، حرام است.

پرسش شماره ۳۳۵۶

› اگر در رابطه زناشویی دخول صورت گیرد، ولی زن به ارگاسم نرسد، آیا غسل واجب است؟

› در صورتی که دخول به مقدار ختنه گاه محقق شده باشد، غسل بر هر دو واجب است.

پرسش شماره ۳۳۵۲

› هنگام مسح پا در وضو اگر پا را بالا بیاوریم و مسح بکشیم، آیا وضو صحیح است؟

› در فرض مذکور، اگر پا را حرکت ندهید و ثابت بماند، وضو صحیح است.

پرسش شماره ۳۱۶۴

› حکم وضو با آبی که فرد دیگر روی دست بریزد، چیست؟

› اگر شخص صرفاً آب را می ریزد، و فرد خودش شستن را انجام می دهد، کمک مذکور ضرر به صحت وضو نمی رساند.

پرسش شماره ۲۵۹۱

› آیا در وضو، شستن صورت با دست راست باید باشد یا افراد چپ دست می توانند در وضو، صورت را با دست چپ بشویند؟

› شستن صورت در وضو لازم نیست با دست راست انجام شود و با دست چپ هم مانعی ندارد.

پرسش شماره ۲۴۴۷

› اگر هنگام وضو، به اشتباه با دست چپ مسح روی پای راست بکشیم، و همان لحظه متوجه شویم، آیا باید وضو را مجدّد بگیریم؟ یا اصلاح آن، کفایت می کند؟

› مسح پای راست با دست چپ اشکالی ندارد؛ اگرچه احتیاط این است که با دست راست باشد.

پرسش شماره ۲۱۴۲

› چنانچه وقت کافی برای غسل نداشته باشیم، ولی غسل کنیم، و نمازمان قضا شود؛ آیا غسل ما صحیح است؟

› اگر با علم به این که وقت نماز تنگ است غسل کنید، در صورتی که غسل برای با طهارت بودن یا نیت دیگری غیر از نماز خواندن باشد، غسل صحیح است، در غیر این صورت بنا بر احتیاط، باطل است.

پرسش شماره ۲۰۴۱

› به دلیل معذوریت از حمام رفتن به مدت چند روز متوالی، آیا می توان به خاطر جنب شدن تیمم بدل از غسل کرد؟

› اگر یکی از موارد جواز تیمم مثل ضرر داشتن آب برای بدن یا نبود آب، باشد باید تیمم کند. البته شخص جنب پس از آن که به طور صحیح، تیمّم بدل از غسل جنابت کرد، اگر حدث اصغر از او سر بزند، تا زمانی که عذر شرعی مجوّز تیمّم برطرف نشده است، بنا بر احتیاط واجب باید برای اعمال مشروط به طهارت، تیمّم بدل از غسل نماید و وضو هم بگیرد و اگر معذور از وضو باشد، باید تیمّم دیگری بدل از آن نماید.

پرسش شماره ۲۰۰۹

› اگر کسی بعد از چند روز، متوجه نجاستی بر روی عضوی از اعضای وضویش شود، آیا باید قضای نمازهایی را که با وجود این نجاست، وضو گرفته و خوانده، به جا آورد؟

› اگر می داند هنگام وضو بر روی اعضای وضو نجاست بوده، نمازهایی را که با چنین وضویی خوانده باطل است و قضا دارد.

پرسش شماره ۱۱۷۶

› اگر شخصی مریض یا غیر مریض با آب خیلی سرد، وضو بگیرد که آب برای او ضرر معتنابه داشته باشد و مثلاً سرما بخورد،

یا سرماخوردگی‌اش بدتر شود، آیا وضویش باطل است؟ یا فقط حرام انجام داده است؟

› اگر مکلف بداند استعمال آب برای او ضرر قابل توجه دارد و یا ترس بر این موضوع دارد، نباید وضو بگیرد و اگر با این حال وضو بگیرد، وضو صحیح نیست و جایز هم نیست و مرتکب حرام شده است.

پرسش شماره ۶۲۸

› کسی که به مدت چند ماه به علت شرایط کاری مخصوصی که دارد، روزانه مکرر اعضای وضو و تمام لباس‌هایش نجس می‌شود؛ به طوری که اگر بخواهد همیشه برای وضو و نماز، بدنش را آب بکشد، بسیار طاقت‌فرسا بوده و مشقت دارد. آیا می‌تواند در این چند ماه، به جای وضو، تیمم کند و با بدن نجس، نماز بخواند؟

› نسبت به وضو اگر به هر صورت و حتی الامکان دسترسی به آب دارد و آب برای او ضرر ندارد، واجب است وضو بگیرد؛ در غیر این صورت، اگر می تواند باید از دیگران کمک بگیرد و الا تیمم اشکال ندارد. نسبت به لباس هم اگر امکان تطهیر و یا تعویض لباس برای وی در وقت نماز نباشد و نتواند مانند برهنگان، نماز بخواند، می تواند با همان بدن و لباس نجس، نماز بخواند.

پرسش شماره ۴۲۷

› اگر جبیره غصبی باشد، آیا وضوی جبیره ای صحیح است؟

› در فرض مرقوم، وضو صحیح است؛ ولی احتیاط مستحب در تکرار وضو با جبیره مباح است.

پرسش شماره ۳۹۵

› کسی که می‌داند آب برای او ضرر دارد و برای نماز تیمم کند، اما بعداً بفهمد آب برای او ضرر نداشته است:

۱. تیمم او چه حکمی دارد؟
۲. اگر با آن نماز خوانده، نمازش چه حکمی دارد؟

› جا و۲) اگر مکلف، با یقین به ضرر، تیمم کند و قبل از نماز بفهمد آب برایش ضرر ندارد، تیمم او باطل است؛ ولی اگر بعد از نماز فهمید، نمازش صحیح است.

پرسش شماره ۳۷۴

› بنده مدتی در وضو بعد از مسح سر به سبب تری مناسب، دست را به چانه خود می کشیدم، و سپس مسح پا را انجام می‌دادم. آیا وضوی بنده باطل است؟ نمازهایی که خوانده‌ام، چگونه است؟

› به طور کلی مسح سر و پاها باید با رطوبتی که از آب وضو در دست ها مانده است، کشیده شود و اگر رطوبتی باقی نمانده باید از ریش یا ابرو رطوبت گرفته و مسح نمود؛ در هر حال از این به بعد، مراعات کنید و نسبت به گذشته تکلیفی ندارید.

پرسش شماره ۳۰۱

وقف، مساجد و قبرستان

› در استفتائی دیدم: «فروش دیگ و سینی مسی قدیمی که قابل استفاده در مسجد یا سائر مساجد شهر و روستا نیست اشکال ندارد؛ ولی باید پول آن در نزدیکترین موضوع به نیّت واقف هزینه شود»
سوال این است: مسجدی قبلاً تعداد زیادی ظروف آلومینیوم خریده ولی الآن اصلاً نیاز به وسائل پخت و پز و مانند آن ندارد؛ آیا متولی می تواند پول مذکور را در ساخت حسینیه جدیدِ همین مسجد و یا در هزینه جاری مسجد خرج کند؟

› اگر این ظروف وقف است، چنانچه در مسجد دیگری قابل استفاده باشد، باید به مسجد دیگر تحویل داده شود، و در صورتی که در مساجد دیگر نیز قابل استفاده نیست، و در هیچ کار خیر و مصلحت عمومی دیگری نیز محل مصرف ندارد، فروش آن اشکال ندارد و باید پول آن در نیازهای همان مسجد استفاده شود.

پرسش شماره ۷۳۲۱۰

› واقف نسل بعد از نسل فرزند ارشد را متولی موقوفه قرار داده است. آیا با وجود فرزند ارشد نوبت به برادر زاده ایشان می رسد؟

› با وجود شرایط دیگر، پس از فوت متولی، تولیت به برادر بزرگتر ایشان می رسد و مادامی که برادران متولی اول زنده هستند، فرزندان او متولی نخواهند شد تا آنکه نسل اول منقضی شود و تولیت به اکبر اولاد ذکور نسل بعدی برسد و برای نسل های بعدی نیز به همین صورت خواهد بود که تا از نسل قبل یک نفر زنده باشد نوبت به نسل بعدی نمی رسد.

پرسش شماره ۷۳۰۱۲

› آیا اقرار و اعتراف متولی مجموعه ای بر وقفی بودن آن مکان دلیل بر وقفیت هست؟

› اگر شخص به وقفیت عینی که در اختیار و تحت استیلاء اوست اقرار کند، وقف ثابت می شود؛ البته اگر در این زمینه نزاعی وجود داشته باشد باید از طریق مجاری قانونی حل و فصل شود.

پرسش شماره ۷۲۴۱۳

› سکونت در کلِ منزلم را به همسرم تا در قید حیات است واگذار نموده ام. آیا در صورتی که رضایت همسرم را بگیرم، می توانم مجدداً سکونت در کلِ منزلم را به دخترم نیز تا در قید حیات هست واگذار نمایم تا هر دو بتوانند تا پایان عمر خود در آن زندگی کنند؟

› می توانید قرار با همسر را با توافق ایشان اقاله کنید و در قرارداد جدید سکونت را به هر دو واگذار نمایید.

پرسش شماره ۷۲۳۵۸

› اگر متولی با اجازه واقف، فرد دیگری را از جانب خود وکیل نماید تا بعد از خواندن صیغه وقف، موقوفه ای که وقف منفعت است را تحویل گرفته و قبض نماید، آیا با تحویل گرفتن موقوفه توسط وکیلِ متولی نیز، وقف محقق می شود و صحیح است؟

› کفایت می کند و صحیح است.

پرسش شماره ۷۲۳۵۷

› هزینه نگهداری و تعمیرات موقوفه به عهده متولی موقوفه یا به عهده مستأجر است؟

› هزینه هایی که برای بهره برداری و حفظ عین موقوفه لازم است، اگر واقف برای تأمین آن محل خاصی در نظر نگرفته باشد به همان نحو عمل می شود، در غیر این صورت بنا بر احتیاط واجب از منافع و نمائات خود وقف تأمین می شود و تأمین این هزینه ها مقدم بر حق موقوف علیهم است هرچند احتیاط مستحب کسب رضایت موقوف علیهم است؛ البته اگر به خاطر کوتاهی مستأجر در حفظ موقوفه خسارتی بر موقوفه وارد شود، هزینه تعمیر آن به عهده مستأجر است.

پرسش شماره ۷۲۲۹۳

› زمین دیم وقفی در کنار معدن خاک قرار گرفته و چون زمین هم دارای خاک معدنی است و برای کشاورزی هم حاصل خیز نیست، معدن کار، متقاضی خرید زمین است و مبلغ خوبی هم می‌دهد؛ آیا می‌توانیم زمین فوق الذکر را فروخته و زمین مرغوب‌تری جهت وقف بخریم؟

› اگر زمین، وقف شده باشد تا زمانی که قابلیت استفاده در جهت وقف را داشته باشد، فروش آن جائز نیست.

پرسش شماره ۷۱۴۳۱

› آیا جایز است شخصی منزل مسکونی خود را به این صورت وقف کند که تا خودم زنده ام تمام اختیارش با خودم باشد و از لحظه فوت، این منزل وقف فلان موضوع باشد؟ آیا این وقف، وصیت به وقف محسوب می شود و فقط تا ثلث نافذ است؟

› اگر منظور شخص، انجام وقف بعد از فوت باشد، صحیح نیست؛ اما اگر وصیت به وقف کند و وصیت هم بیش از ثلث مال نباشد یا در صورت وصیت به بیش از ثلث، با اجازه ورثه صورت گیرد، اشکال ندارد. هرچند می تواند خانه را وقف کرده و ضمن صیغه وقف، منافع خانه را تا زمانی که زنده است استثنا کند؛ در این صورت واقف می تواند تا پایان عمر از منافع خانه استفاده کند.

پرسش شماره ۷۰۷۴۲

› ۱. پسر عموی اینجانب در زمانی که ۷ سال داشته است از طرف عموی خود به عنوان یکی از متولیان موقوفه ای به صورت منصوص منصوب می گردد و در وقف نامه ذکر می شود تا رسیدن به سن قانونی قیم ایشان می تواند وظیفه ایشان را انجام دهد. حال که ایشان به سن قانونی رسیده است تمایلی به انجام امور وقف و در اصل قبول تولیت ندارد. حال سؤال اینجاست: آیا ایشان با توجه به توضیحات ذکر شده می تواند شرعاً از تولیت استعفا داده و شخص دیگری به عنوان متولی جایگزین ایشان شود؟
۲. آیا شرعاً متولی وقف بعد از قبول تولیت، در صورتی که با توجه به شرایط زندگی و... تمایلی به ادامه امر تولیت نداشته باشد، می تواند از سمت خود استعفا داده و جایگزین برای خود تعیین نماید؟

› ج۱) اگر قبلا این منصب را قبول نکرده، در پذیرش آن مختار است.
ج۲) فردی که تولیت را پذیرفته بنا بر احتیاط حق عزل خودش را ندارد.
ضمناً باید توجه داشت به طور کلی متولی، حق نصب متولی دیگر را ندارد، مگر اینکه واقف به صورت صریح چنین اختیاری به او داده باشد. لازم به ذکر است چنانچه در ضمن وقف، مباشرت متولی شرط نشده باشد، می تواند برای اداره امور موقوفه، وکیل بگیرد تا کارها را انجام دهد.

پرسش شماره ۷۰۶۰۲

› مسجدی که شخصی سالهای قبل ساخته و دیوار آن ترک خورده و در برخی ایام سال مثل عاشورا، ایام قدر و... مناسب برای برگزاری نماز و مراسم نیست و برای این ایام نیاز به توسعه دارد؛ آیا می توان مسجد را تخریب کرد و از اول بنا کرد؟ همچنین در صورتی که بانی آن رضایت نداشته باشد چه حکمی دارد؟

› مسجد را می توان بخاطر نیاز و احتیاج مردم خراب کرد و بزرگتر ساخت و رضایت بانی آن در فرض مذکور شرط نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۳۴

› بنده یک سال هست در زمینه سرود به همراه موسیقی (سرودهایی که توسط صدا و سیما هم در مناسبت ها در کانال های مختلف پخش می شود) برای نونهالان با مضامین مذهبی و امامان معصوم (ع) با ایشان تمرین و اجرا می کنم. آیا این کار اشکال شرعی دارد؟ لازم به ذکر است این فعالیت در مسجد و همراه با دیگر فعالیت ها از جمله حفظ قرآن و... می باشد.

› تمرین سرودهای مذهبی و انقلابی در مسجد اشکال ندارد، ولی در هر حال مراعات شأن، قداست و جایگاه مسجد واجب است و باید از کارهایی که با شأن و منزلت مسجد منافات دارد پرهیز شود، و ایجاد مزاحمت برای نمازگزاران جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۴۲۱

› مسجدی داریم با چهار کولر (وقفی) گازی دو تیکه که قسمت موتور این کولر ها بر بام مسجد نصب شده. متأسفانه دزد تمام این موتور ها را برده ولی قسمت پنل آن که در مسجد بوده سالم است. از طرفی هم در توان مالی مسجد تهیه چهار موتور برای این کولرها نیست؛ آیا می توان تعدادی از پنل ها را فروخت و هزینه ای به آن افزود و برای بقیه، موتور تهیه کرد؟

› در فرض سؤال، (وقفی بودن کولرها) اگر قسمت های باقی مانده، هیچ استفاده ای ندارد، (حتی در مساجد دیگر) فروختن به نحو مذکور در سؤال اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۲۵۷

› شارژ موبایل با برق مسجد، برای استفاده و نیاز شخصی یا فعالیت فرهنگی چه حکمی دارد؟

› این گونه امور تابع اجازه اداره برق است. ضمناً از پریز برق در امور شخصی که هیچ ارتباطی با انجام امور متعارف در مسجد ندارد، استفاده جایز نیست و تشخیص موضوع با مکلف است.

پرسش شماره ۶۹۸۸۴

› از امام علی علیه السلام نقل شده است که اگر کسی فارغ و سالم باشد و همسایه مسجد هم باشد و برای اقامه نماز واجب به مسجد نرود، نمازش پذیرفته نیست؛ اگر برای نمازهایی مثل نماز صبح به مسجد نرویم یا به طور کلی شرایط برای رفتن سخت باشد و مناسب نباشد، حکمش چیست؟ آیا امامزاده ای که در آن نماز جماعت برگزار می شود هم همین حکم را دارد؟

› به طور کلی همسایه مسجد اگر عذری نداشته باشد، مکروه است در غیر مسجد نماز بخواند؛ ضمناً امامزاده حکم مسجد را ندارد، مگر قسمتی از آن که به عنوان مسجد وقف شده باشد؛ ولی مستحب است نمازهای یومیه را به جماعت بخوانند و در نماز صبح و مغرب و عشا بیشتر سفارش شده است.

پرسش شماره ۶۹۸۶۷

› آیا کف زدن در مراسمات ولادت ائمه اطهار علیهم السلام و سایر مناسبت‌های مذهبی اعم از جشن ۲۲ بهمن و ... در مسجد بدون قصد بی احترامی به مسجد اشکال دارد؟ آیا مداح می‌تواند دیگران را ترغیب به کف زدن کند در حالی که ممکن است مستمعین مقلد مراجعی باشند که چنین امری را جایز ندانند؟

› به طور کلی کف زدن یا تشویق به آن، به نحو متعارف در جشن‌های اعیاد یا برای تشویق و تأیید و مانند آن، فی نفسه اشکال ندارد ولی بهتر است فضای مجالس دینی به خصوص مراسمی که در مساجد و حسینیه‌ها و نمازخانه‌ها برگزار می‌شود، به ذکر صلوات و تکبیر معطّر گردد تا انسان به ثواب آن‌ها برسد.

پرسش شماره ۶۹۸۵۱

› اگر چیزی پیدا شود که گمان بر آن باشد که چنین چیزی از لوازم مسجد یا حسینیه است اما یقینی نیست و چه بسا مال شخص دیگری باشد؛ مثلاً ظروف خاص که معمولاً در مساجد بوده و معلوم نیست مال کجاست، تکلیف نسبت به آن چیست؟ اگر در مسجدی قرار دهند کافی است؟ یا باید صدقه داده شود؟
لازم به ذکر است که پیگیری از مساجد و حسینیه ها هم بدلیل کثرت آنها در شهر و اطراف و روستاها مشکل است و معمولاً شاید آمار دقیقی از لوازم نداشته باشند که یقین آور باشد.

› تا زمانی که وقف بودن از راه های معتبر شرعی ثابت نشود، صرف نوشته شدن اسم وقف، دلیل بر وقف بودن کالا نیست بنا بر این با توجه به عدم دسترسی به صاحب کالا در فرض سوال باید به فقیر صدقه داده شود.

پرسش شماره ۶۹۷۹۳

› آیا تولیت موروثی است؟

› موارد مختلف است؛ اگر واقف تصریح به موروثی بودن کرده باشد و یا اختیار آن را به متولی داده باشد و متولی هم آن را موروثی کند، تولیت به نحو تعیین شده به ورثه می رسد.

پرسش شماره ۶۹۷۴۵

› ۱. در قبر عمویم - که ۳۳سال از آن می‌گذرد - می خواهیم میت جدید، دفن کنیم؛ می‌گویند تا استخوان‌ها نپوسیده است، نمی‌شود و مستلزم نبش قبر است تا دیده شود؛ آیا نبش جایز است؟
۲. اگر مقداری باز کنیم و معلوم شود مقداری یا تکه‌ای از استخوان است باید صرف نظر کرد و پوشاند یا این که چون باز شده می‌توان کلاً باز کرد و استخوان را پایین تر یا در مکان دیگر دفن نمود و طبقات قبر را برای میت جدید بازسازی نمود؟
۳. آیا برای آن قبر باید هزینه مجدد به هیئت امنای امامزاده یا اوقاف داد؟ آیا شخصاً می‌توانیم انجام دهیم یا اینکه هیئت امنا و اوقاف می‌توانند جلوگیری کنند یا خیر؟

› ج۱) اگر اطمینان ندارید که بدن میت از بین رفته و پوسیده و خاک شده است، نبش قبر هر چند برای بررسی جسد، جایز نیست.
ج۲) اگر نبش قبر انجام شود و بدن میت مسلمان یا استخوان‌های آن که هنوز پوسیده نشده‌اند آشکار شود، واجب است دوباره فوراً دفن شوند که در این هنگام دفن میت دیگر در آن قبر منعی ندارد.
ج۳) اگر زمین موقوفه است، دفن اموات باید تحت نظر متولی موقوفه انجام شود و در صورتی که برای قبرستان خدماتی انجام می‌شود، متولی قبرستان می‌تواند بابت خدمات، طبق مقررات، مبلغی دریافت کند.

پرسش شماره ۶۹۷۱۰

› در وقف نامه ای چنین آمده «فرد معینی به عنوان متولی ذکر شده و بعد از ایشان با اکبر ارشد اصلح از اولاد ذکور ایشان نسل بعد نسل و با انقراض ذکور یا فقدان شرط با یک نفر از ذکور از نسل اخوان ایشان است با شرط مرقوم نسلاً بعد نسل» آیا بدین معناست که تولیت بعد از فوت فرزند ارشد، به اولاد ارشد این فرزند ارشد می رسد یا به برادر ایشان می رسد؟

› پس از فوت فرزند ارشد، برادر ارشد و اصلح، متولی است و مادامی که برادران متولی اول زنده و دارای صلاحیت هستند، فرزندان او متولی نخواهند شد تا آنکه نسل اول منقضی شود و تولیت به اکبر اولاد ذکور نسل بعدی برسد و برای نسل های بعدی نیز به همین صورت خواهد بود که تا از ذکور نسل قبل یک نفر زنده باشد، نوبت به نسل بعدی نمی رسد.

پرسش شماره ۶۹۶۰۶

› آیا بازسازی و تجدید بنای قبر قدیمی، که بیش از ده سال از آن گذشته و تخریب یا نابود شده، جایز است؟

› تجدید قبر مکروه است؛ مگر در قبور انبیاء، اولیاء، صلحاء و علماء.

پرسش شماره ۶۹۵۹۷

› اگر کسی به فردی پولی را قرض دهد، سپس در ذهنش بگوید که این پول را به او وقف می‌کنم، ولی به قرض گیرنده نگوید و بعد از وقف، صرف نظر کند؛ آیا می‌تواند پولی که قرض می‌دهد را پس بگیرد و حکم وقف نداشته باشد؟

› در فرض سؤال، حکم وقف را ندارد و می‌تواند پولش را پس بگیرد.

پرسش شماره ۶۹۵۷۵

› در وقف خاص، بعد از فوت موقوف علیهم یا موقوف علیه، تکلیف مال وقف شده چه می شود؟

› با فوت موقوف علیه یا موقوف علیهم اگر واقف زنده است، به ملک او برگشته و اگر زنده نیست به ورثۀ واقف در زمان فوتش می رسد؛ مگر اینکه واقف، وضعیت مال مزبور را برای بعد از فوت موقوف علیه نیز تعیین کرده باشد.

پرسش شماره ۶۹۴۹۵

› موقوفه‌ای است که درآمد آن وقف بر حمام محل می‌باشد ولی حمام، چند سال است که متروکه شده و کسی هم حالا از حمام عمومی استفاده نمی‌کند و درآمد موقوفه هم چند سال است که بلاتکلیف مانده است؛ آیا می‌شود این درآمد را خرج حسینیه و یا امورات عام المنفعه دیگر کرد؟

› در فرض سؤال، وقف در وجوه برّ مصرف می‌شود و احتیاط آن است که آن را - با نظر متولی شرعی - در مصلحت دیگری از جنس همان مصلحت وقف و در همان محل، مصرف نمایند و در صورت متعذر بودن آن، الاقرب فالاقرب به آن مصلحت، رعایت شود.

پرسش شماره ۶۹۳۶۷

› شخصی جهت سه دانگ مشاع منزلش، وقف‌نامه رسمی تنظیم و سند مالکیت را نیز به نام وقف انتقال داده و خودش را متولی قرار داده است، ولی منزل از چند ماه قبل از تنظیم وقف‌نامه در تصرف همسر اولش بوده و خودش جای دیگری با همسر دومش مستأجر می باشد؛ یعنی منزل در تصرف خودش نبوده که به عنوان متولی آنرا قبض و اقباض نماید یا به اداره اوقاف تحویل دهد. واقف چند روز پس از تنظیم وقف‌نامه، از وقف منصرف شده، حال با توجه به این که گرچه مالک اصلی منزل، خود واقف بوده ولی از زمان تنظیم وقف نامه عملاً منزل به تصرف واقف (به عنوان متولی) یا اداره اوقاف در نیامده آیا وقف محقق شده است؟

› اگر واقف سهم خود را با صیغه، وقف نموده باشد و خود را متولی موقوفه قرار دهد، چنانچه خانه در تصرف متولی بوده نیاز به قبض جدید نیست و وقف تمام است و چنانچه تصرف همسر اول در خانه مانع از تصرف واقف بوده است قبض محقق نشده است.

پرسش شماره ۶۹۲۰۷

› اگر شخصی بخواهد خانه اش را وقف عام کند ولی می خواهد خودش تا پایان عمر در آن خانه زندگی کند؛ آیا امکان قبض توسط اداره اوقاف قبل از مرگ واقف وجود دارد؟

› در فرض سؤال اگر وقف عام به گونه ای باشد که شامل خودش بشود، می تواند ضمن صیغه ی وقف، خودش را به عنوان متولی وقف تعیین کند (و به عنوان متولی خانه را در اختیار خودش باقی بگذارد) و بعد از خودش اداره اوقاف یا شخص معینی را به عنوان متولی تعیین نماید، در این فرض با نیت قبض به عنوان متولی، قبض محقق می شود؛ اما اگر وقف عام به گونه ای نباشد که شامل خودش بشود، می تواند وصیت کند که بعد از مرگش خانه را وقف کنند و اداره اوقاف یا شخص امینی را به عنوان متولی مشخص کند، البته در صورتی که خانه بیش از یک سوم اموال اوست، برای تثبیت قصدی که دارد، باید اجازه ی مقدار بیش از یک سوم را در زمان حیاتش از ورثه بگیرد.

پرسش شماره ۶۹۱۹۸

› آیا مردی که مهریه همسرش را نپرداخته است، می‌تواند تنها خانه مسکونی، که همسرش در آن زندگی می‌کند را وقف کند؟ اگر چنین کند چه راه حلی برای آن خانم وجود دارد تا پس از فوت همسرش، در پیری آواره نشود؟

› اگر وقف کردن برای فرار از پرداخت مهریه باشد، بنا بر احتیاط واجب صحیح نیست؛ در غیر اینصورت وقف اشکال ندارد ولی بر مرد واجب است نفقه و مهریه همسرش را طبق موازین شرع بپردازد و زن می‌تواند آن را در زمان حیات شوهر مطالبه کند.

پرسش شماره ۶۹۱۵۴

› راه رفتن یا نشستن بر روی قبور شهدا که منقش به عکس شهید است، چه حکمی دارد؟

› فی نفسه اشکالی ندارد؛ هر چند نشستن بر روی قبر مکروه است.

پرسش شماره ۶۹۱۴۷

› می‌خواهم مبلغی را وقف کنم؛ آیا می‌شود پول نقد را وقف کرد؟ چگونه و کجا باید پرداخت کنم؟

› وقف پول، اشکال ندارد و شما به عنوان واقف می‌توانید خودتان به امور مربوط به مال موقوفه رسیدگی کنید و یا این که شخصی را به عنوان متولی انتخاب کنید، تا امور مربوط به مال موقوفه را انجام بدهد و پول را در جهتی که وقف شده، مصرف کند. مثلاً اگر وقف فقرا کرده‌اید، می‌توانید آن را به فقرا قرض بدهید.

پرسش شماره ۶۹۰۸۳

› آیا وقف قدر السهم در ملک مشاعی و یا سهام کارخانه‌ای که متعلق به خود شخص است، نیاز به اذن سایر شرکا دارد؟ یعنی بدون اذن شرکاء نمی‌تواند قدر السهم خود را وقف کند؟

› وقف سهام یا مال مشاع، جایز است مشروط به این که در جهت وقف هر چند بعد از تفکیک و تقسیم قابل انتفاع باشد و نیازی به اذن سایر شرکا ندارد؛ ولی در اموال مشاع تصرف خارجی هیچکدام، بدون اجازه مابقی شرکا، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۸۹۹۷

› مالک یک قطعه زمین، چهارصد متر از زمینش را برای مسجد، وقف کرد.
با این که دو تا مسجد در این روستا (شهر کوچک) وجود دارد و جای مشخص برای آموزش احکام دین، وجود ندارد؛ و به وجود چنین جایی نیاز است:
۱. آیا تبدیل ساختمان مسجد به ساختمانی برای آموزش معارف دینی، جائز است؟
۲. آیا ساختن یک طبقهٔ دیگر، غیر از مسجد (به اضافهٔ مسجد) یا یک ساختمان دیگر نزدیک مسجد به عنوان مدرسهٔ دینی، جائز است؟

› ج۱) اگر مالک، زمین را به عنوان وقف برای مسجد به متولی تحویل داده باشد یا خود واقف، به عنوان متولی سازنده مسجد عمل کرده باشد و یا با اجازهٔ او به عنوان وقف مسجد در آن زمین نماز خوانده باشند؛ وقف مسجد محقق شده و تغییر و تبدیل آن جایز نیست.
ج۲) ساختن مکان دیگر در همان زمین در کنار مسجد از پاسخ اول روشن شد؛ اما ساختن طبقات دیگر بستگی به نیت واقف در هنگام وقف و قبض دارد.

پرسش شماره ۶۸۹۹۶

› آیا می‌توان قرآن های وقفی و بلااستفاده قدیمی و کهنه مسجد را جهت تخمیر فروخت و با پول آنها قرآن خرید یا خرج مسجد کرد؟

› به طور کلی فروش وقف جائز نیست؛ مگر آن که استفاده از آن به هیچ وجه ممکن نباشد که در اینصورت چنانچه باقی ماندن

آنها موجب از بین رفتن شان می شود، به مسجد دیگری که به قرآن ها نیاز دارد برده شود و چنانچه در مساجد دیگر نیز اصلاً قابل استفاده نباشد و هیچ راهی برای استفاده آنها به جز فروش نباشد و باقی ماندن آنها نیز موجب تلف شدن می شود، می توانید بفروشید و با آن قرآن خریده تا در همان محل استفاده شود و اگر ممکن نبود در مصلحت های مشابه دیگر در آن مسجد استفاده شود.

پرسش شماره ۶۸۹۶۸

› آیا با دفن اولین میت در یک زمین به عنوان قبرستان که وقف‌نامه ندارد ولی به صورت معاطات به نام قبرستان، وقف شده است، زمین مذکور حکم قبرستان را پیدا می‌کند؟

› اگر مالک، زمین را به نیت وقف برای دفن اموات مسلمین در اختیار دیگران قرار داده باشد و با اذن او، میت در آن دفن شده باشد، زمین مذکور حکم وقف را دارد.

پرسش شماره ۶۸۹۵۸

› اگر انگشت به اندازه کمتر از یک درهم خونی شود و به فرش مسجد برخورد کند، تکلیف چیست؟

› اگر یقین دارید که نجاست به فرش سرایت کرده است، بنابر احتیاط واجب باید فوراً آن را تطهیر کنید.

پرسش شماره ۶۸۸۹۰

› واقف، متولی و ناظر بعد از خود را تعیین نموده است و تعیین متولی و ناظر لاحق را با متولی و ناظر سابق قرار داده است. آیا ناظر می‌تواند بعد از قبول، نظارت را به دیگری واگذار کند و یا نظارت را به یک وکیل یا چند وکیل به طور مشترک بسپارد؟

› فردی که واجد شرایط تولیت و نظارت است می تواند از قبول آن امتناع ورزد؛ لکن اگر تولیت یا نظارت را پذیرفت، بنا بر احتیاط جایز نیست خود را عزل کند ولی در صورتی که شرط مباشرت نشده باشد، اشکال ندارد که فرد دیگری را در صورتی که امین و شایسته باشد برای اداره امور وقف وکیل نماید.

پرسش شماره ۶۸۸۵۱

› محل کار بنده در طبقه چهارم ساختمانی است که طبقه اول آن مسجد است. این مسجد ابتدا که صیغهٔ مسجد خوانده شده است، فقط ساختمان مسجد بوده و طبقات بالاتر پس از مدتی با شرط خیّرین که به مدت ده سال در اختیار مؤسسات فرهنگی مذهبی قرار گیرد، ساخته شد و فقط همان طبقه اول، صیغه مسجد جاری شده است.
با توجه به عذر شرعی و محدودیت ورود خانم‌ها به مساجد، آیا طبقه چهارم این ساختمان هم شامل مسجد می‌شود یا خیر؟

› در فرض سؤال، حکم مسجد را دارد.

پرسش شماره ۶۸۸۱۳

› با فوت متولی وقف- ارشد اولاد ذکور- تولیت به پسر ایشان می رسد یا به برادر کوچک تر می رسد؟

› در فرض سؤال مادامی که برادران متولی اول (برادر بزرگ) زنده هستند، فرزندان او متولی نخواهند شد تا آن که نسل اول منقضی شود و تولیت به اکبر اولاد ذکور نسل بعدی برسد و برای نسل های بعدی نیز به همین صورت خواهد بود یعنی تا از نسل قبل یک نفر زنده باشد، نوبت به نسل بعدی نمی رسد.

پرسش شماره ۶۸۷۹۶

› آقایی یک واحد منزل مسکونی را برای همسرش صلح عُمری کرده و در قرارداد، هیچ گونه قید و شرطی ذکر نشده است. آیا این زن، الآن (در زمان زنده بودن زوج) و همچنین بعد از وفات زوج، حق اجاره دادن آن واحد منزل مسکونی را دارد؟

› زن در فرض سؤال به جهت عقد صلح، مالک منافع خانه شده و می تواند منافع را اجاره دهد.

پرسش شماره ۶۸۷۰۰

› در سایت مقام معظم رهبری در مسئله ای آمده است:
واقف هنگام وقف می‌تواند شرط کند که هر زمان نیازمند شد، وقف به او برگردد که در این صورت، اگر واقف بمیرد و قبل از مرگ محتاج شده باشد، به‌عنوان ارث محسوب می‌شود و اگر محتاج نشود، به حالت وقف باقی می‌ماند.
با توجه به اختلاف نظری که بین مسئله گویان پیش آمده، نسبت به این که برخی می‌گویند این مسأله غلط است و برخی می گویند صحیح است؛ لطفاً بفرمایید که آیا جعل خیار یا شرط‌های این چنینی در وقف، صحیح است یا خیر؟

› جا و۲) مسأله و شرط مذکور در وقف، صحیح است.

پرسش شماره ۶۸۲۵۲

› بنده جدیداً به عنوان فرزند ذکور اکبر، متولی باغ وقفی‌ای شده‌ام که باید درآمد میوۀ آن، صَرف قرآن‌خوانی مادربزرگم شود؛ اما متأسفانه ده سال است هیچ درآمدی نداشته و درختان میوۀ دیگر وجود ندارد و نیاز به هزینه، اعم از کاشت نهال و ... دارد تا بعد از میوه دادن، صَرف در قرآن‌خوانی شود؛ اما بنده پولی جهت هزینه در این ملک را ندارم. آیا می‌توانم از باب تبدیل به احسن با پول فروش این باغ، منزلی را تهیه و وقف در این کار کنم و اجارۀ آن را در مقصود واقف هزینه کنم؟

› در صورتی که با فروش قسمتی از باغ، امکان إحیاء آن وجود داشته باشد، فروش تمام آن جایز نیست؛ ولی اگر این گونه اقدام، فایدۀ چندانی نداشته باشد و امیدی به مثمر شدن آن در آیندۀ نزدیک و یا انتفاء از آن به شیوه‌های دیگر نباشد، (مثل اجاره دادن آن برای استفاده‌های دیگر) در این صورت می‌توانید آن را فروخته و تبدیل به باغ یا خانه‌ای دیگر کنید.

پرسش شماره ۶۸۲۲۶

› متولی زمین موقوفه‌ای هستم که زمین برای تعمیرات و هزینه های حمام وقف شده است ولی اطراف زمین روستاها بدون حمام هستند و یا حمام شان تعطیل شده است؛ آیا عوائد حاصل از زمین موقوفه ای جهت عمران و آبادی روستا جایز است؟ وظیفه ام نسبت به فروش موقوفه چیست؟

› فروش زمین جایز نیست؛ اگر امیدی به این که در آینده، حمام دایر شود وجود ندارد، منافع این زمین در کارهای خیر دیگر مصرف شود و احتیاط در این است که این امور خیر، به آنچه مد نظر واقف بوده، نزدیک‌تر باشد.

پرسش شماره ۶۷۳۲۴

› در روستای ما تعدادی از اهالی اقدام به تعیین جای قبر خود در آرامستان روستا نموده‌اند که در آینده برای تدفین اموات خود از آن استفاده نمایند؛ با توجه به این که ملک مزبور وقف دفن اموات است و آرامستان در آینده با کمبود زمین مواجه خواهد شد، آیا شرعاً تعیین جای قبر در این ملک موقوفه جایز است؟

› در فرض سؤال که قبرستان، ملک وقفی است، کسی حق ندارد حریمی در قبرستان عمومی ایجاد کند و از دفن اموات مؤمنین در آن جلوگیری نماید.

پرسش شماره ۶۶۰۸۲

› ما در اروپا یک طبقه اجاره گرفتیم، نه مالک زمین هستیم و نه مالک اتاق‌ها بلکه هر ماه اجاره پرداخت می‌کنیم. آیا می‌توانیم این طبقه را وقف مسجد کنیم و به عنوان مسجد تبدیل و استفاده کنیم؟

› اگر طبقه را برای مدت طولانی (مثلا پنجاه سال یا بیشتر) اجاره کنید، در صورت وقف، حکم مسجد بر آن مترتب است، در غیر این صورت وقف مسجد، صحیح نیست.

پرسش شماره ۶۳۴۳۹

› مسافرخانه‌ای قدیمی در روستا بوده که بعد از مدت‌ها تعطیلی قسمت اعظم آن در تعریض کوچه رفته و مقدار ناچیزی که قابل استفاده نیست باقی مانده است. آیا می‌شود این مقدار را به ملک مجاور فروخت و پول آن را در ساخت ملک عام المنفعه دیگری مثل سرویس بهداشتی مسجد استفاده کرد؟

› اگر مسافرخانه یاد شده وقف برای مسافران شده است، در صورتی که مقدار باقی‌مانده، هر چند مثلاً به اندازه یک اتاق، قابل استفاده برای مسافران باشد، باید در همان جهت وقف استفاده شود و فروش یا تغییر کاربری آن جایز نیست.

پرسش شماره ۶۳۰۱۴

› در مسجدی مشغول فعالیت هستم که در آشپزخانه آن، وسایل آشپزی وجود دارد که اکثر یا همه این وسایل وقف مسجد است. فضای آشپزخانه نیز در زیرزمین مسجد واقع شده است. طبق توافق هیئت امناء و امام جماعت (که از نظر امور مساجد، متولی مسجد نیز هست) در جهت درآمدزایی مسجد، تصمیم بر این شده است که آشپزخانه با همه وسایل به یک شخص اجاره داده شود و عوائد آن برای مخارج مسجد هزینه گردد. البته با آشپز در ضمن قرارداد اجاره شرط می‌شود که در مراسمات و ایامی که مسجد اطعام دارد، اطعام مسجد در اولویت باشد و با هزینه مناسب تری برای مسجد نیز غذا طبخ شود.
با توجه به وقفی بودن وسایل آشپزخانه و این که وسایل از آشپزخانه خارج نمی‌شود و فقط اجاره داده می‌شود و عوائد آن برای مسجد هزینه می‌گردد آیا این اجاره از نظر شرعی جایز است؟

› در فرض سؤال، انجام این کار جایز نیست، مگر این که قرائن اطمینان آوری وجود داشته باشد که وقف صورت گرفته، شامل چنین مواردی (وقف منفعت) نیز می‌شود.

پرسش شماره ۶۱۹۰۵

› ۱- صحن و حیاط مسجد جزء مسجد نیست؛ آیا می توانیم فرش مسجد را برای نماز و مراسم به صحن مسجد منتقل کنیم؟ انتقال فرش مسجد به حسینیه چطور؟
۲- برای مراسم اهل بیت و نیمه شعبان گاهی اوقات صندلی‌های مسجد را به کوچه جنب مسجد منتقل می‌کنند؛ آیا این کار جایز است؟ (صندلی ها مال مسجد است نه وقف مسجد)

› ج۱و۲) اموال مذکور تابع کیفیت وقف و قصد اهدا کنندگان است؛ اگر برای استفاده در مراسم مربوط به مسجد وقف یا اهدا شده است، در صورتی که مراسم مربوط به مسجد باشد، اشکال ندارد؛ اما اگر برای خصوص استفاده در شبستان مسجد وقف یا اهدا شده باشد، استفاده در بیرون از مسجد جایز نیست.

پرسش شماره ۶۱۳۱۲

› احتراماً به استحضار می‌رساند که زمین وقفی وجود دارد که قبلاً به صورت دیم کشت می‌شده ولی فعلاً به علت مجاورت با معدن خاک صنعتی و ریختن زباله‌های معدن از این انتفاع افتاده است؛ آیا می‌شود زمین مذکور را به معدن فوق الذکر با قیمت مناسب فروخت و عوض آن زمین دیگری در جایی مناسب به همین منظور خرید؟

› اگر امکان اجاره دادن زمین و صرف اجاره بها طبق نظر واقف وجود داشته باشد، فروش آن جایز نیست.

پرسش شماره ۶۰۶۹۵

› احتراماً به استحضار می‌رساند شخصی زمینی دارد که مشهور به وقف است ولی جایی در سند یا اوقاف به نام وقف ثبت نیست. پدر مرحوم اینجانب تا وقتی زنده بود هر ساله در این زمین یک دیگ آش نذری امام حسین علیه السلام پخت می کرد.
۱. آیا این زمین حکم وقف را دارد؟
۲. اگر وقف است به چه مقدار و در چه راهی باید مصرف گردد؟
۳. متولی وقف کیست؟

› ج۱) اگر شهرت، در حدی است که موجب اطمینان باشد و یا این که پدر شما - که زمین در اختیارش بوده - اعتراف به وقف بودن آن داشته است و یا به عنوان یک زمین وقفی در مورد آن عمل می‌کرده است، وقف بودن آن ثابت است.
ج۲) موارد مختلف است و اگر قدر متیقنی وجود ندارد - حتی در حد احتمالات محصور - در مطلق کار خیر مصرف می‌شود.
ج۳) در فرض سؤال تولیت آن به عهده حاکم و ولی امر مسلمین است.

پرسش شماره ۶۰۳۹۸

› مسجد ما مغازه‌ها و مستأجرانی دارد. بعضی از مستأجران که چند سال است از مغازه استفاده می‌کنند اجاره چند سال را نداده و می‌گویند توان پرداخت اجاره متعارف را ندارند و درخواست تخفیف کرده‌اند؛ آیا ما به عنوان هیئت امناء مسجد می‌توانیم اجاره را بخشیده و یا تخفیف دهیم؟

› متولی شرعی موقوفه باید بر اساس مصلحت موقوفه عمل کند. لذا نمی‌تواند مستأجر را از پرداخت اجاره معاف کند یا با وجود مستأجری که توان و آمادگی پرداخت اجاره متعارف را دارد، به شخص دیگری با تخفیف اجاره بدهد.

پرسش شماره ۵۹۶۳۸

› لطفا حکم پخش کلیپ‌های انقلابی را همراه با موسیقی و یا مرگ بر آمریکا و... در مسجد بفرمایید.

› تبدیل مسجد به مکانی برای نمایش فیلم‌های سینمایی جایز نیست؛ ولی نمایش فیلم‌های مذهبی و انقلابی دارای محتوای مفید و آموزنده به مناسبت خاصی و بر حسب نیاز و تحت نظارت امام جماعت مسجد اشکال ندارد؛ در هر صورت واضح است که مسجد جایگاه شرعی خاصی دارد، لذا اگر پخش موسیقی در آن منافی با حرمت مسجد باشد، حرام است، حتی اگر موسیقی غیر لهوی باشد.

پرسش شماره ۵۳۴۹۰

› آیا ورود دیوانگان به مسجد مکروه است؟

› راه دادن دیوانه به مسجد مکروه است.

پرسش شماره ۵۰۹۸۱

› کتاب دعایی که همراه داشتم به علت شباهت با کتاب‌های مسجد مخلوط شده است. یکی از آن کتاب‌ها را به جای کتاب خودم برداشتم. آیا این عمل درست بوده است؟ تکلیف چیست؟

› اگر متولی کتابهای مسجد بتواند تعیین کند که کدام کتاب متعلق به مسجد و کدام مال شماست، حرف متولی، حجت است و قبول می‌شود؛ در غیر این صورت، قرعه انداخته شود.

پرسش شماره ۴۸۹۹۳

› یک شرکت مخابراتی در نظر دارد، یک دکل مخابراتی در حیاط مسجد نصب نماید و در قبال آن هزینه‌ای به عنوان اجاره به مسجد پرداخت کند. با توجه به این که مسجد مذکور در منطقه‌ای محروم و مستضعف واقع است، حکم شرعی اقدام فوق چیست؟

› اگر به عنوان حیاط مسجد وقف شده باشد، جائز نیست.

پرسش شماره ۴۸۱۰۲

› اگر یک نفر زرتشتی یا یهودی یا مسیحی اموالی مثل زمین کشاورزی را برای امور ناشنوایان یا نابینایان مسلمان در ایران وقف کند و این اموال را تحویل افرادی به عنوان متولی وقف بدهد، آیا این وقف شرعاً صحیح است؟

› اشکال ندارد؛ به طور کلی در مواردی که وقف از مسلمان صحیح است از غیر مسلمان اعم از کتابی و غیرکتابی هم صحیح می باشد.

پرسش شماره ۴۶۶۷۶

› آیا متولی شرعی موقوفه می‌تواند مثلا دوماه اجاره املاک موقوفه را به دلیل شرایط ویژه‌ای به مستأجرین ببخشد؟

› متولی شرعی موقوفه باید بر اساس مصلحت موقوفه و موقوف علیهم عمل کند، لذا نمی‌تواند مستأجر را از پرداخت اجاره معاف کند یا اجاره را تخفیف و تقلیل دهد؛ اما می تواند ـ در صورت لزوم ـ دریافت اجاره را برای مدتی به تأخیر بیندازد یا تقسیط کند. اما اگر بهره برداری از ملک موقوفه به دلیل منع قانونی ـ غیرمستند به مستأجر ـ یا مانع غیراختیاری و فراگیر ـ مثل سیل و زلزله ـ ممکن نباشد، پرداخت اجارهٔ مدت مذکور بر مستأجر واجب نیست.

پرسش شماره ۴۳۶۶۵

› آیا تطهیر فرش نجس نمازخانه مدرسه، فوری است؟ آیا باید اطلاع داده شود؟

› تطهیر، در فرض سؤال فوری و واجب نیست و اطلاع دادن به کسی هم لازم نیست.

پرسش شماره ۴۱۹۳۴

› شبستان مسجدی تماما با فرشهای دستباف – سالم و غالباً از نوع مرغوب – توسط تعدادی واقف جهت استفاده در همین مسجد مفروش گردیده است. آیا می توان با فروش آنها، فرش های ماشینی سجاده ای که موجب زیبایی بیشتر مسجد و صفوف نمازگزاران می گردد تعویض نمود؟

› اگر فرشها وقف شده است فروش آنها جائز نیست و باید از فرشها به همان صورتی که نیت واقف بوده استفاده شود و اگر هیچ استفاده ای در این مسجد ندارد به مساجد دیگر که مورد نیاز است منتقل شود.

پرسش شماره ۴۱۵۰۰

› ۱. آیا وقف نقود یا پول، جایز است؟
۲. در وقف نقود، تفاوتی بین وقف چک، اسکناس، درهم و دینار وجود دارد؟
۳. آیا تفاوتی بین حکم وقف با نیّت استفاده زینتی از موقوفه یا وقف با نیّت حفظ اعتبار موقوفه وجود دارد؟

› جا۱و۲و۳) به طور کلی وقف پول و سایر اسناد بهادار که مالیّت دارند، صحیح است.

پرسش شماره ۴۱۱۷۹

› آیا در مسجدی با تعداد نمازگزار کم و حیاط بسیار بزرگ و بدون استفاده خاص، می توان در حیاط آن ساختمانی فرهنگی جهت تربیت نسل نوجوان و جوان ساخت؟

› اگر زمین به عنوان حیاط مسجد وقف شده باشد جائز نیست و الا اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۹۶۲

› مغازه ای از هیات امنای مسجد اجاره کردیم و حدود صد نفر از آن امرار معاش می کردند. مدتی قبل ورثه واقف تولیت مغازه را تحویل گرفت. با هماهنگی اداره اوقاف آیا متولی می تواند بدون مزایده این مغازه را دوباره به ما اجاره دهد؟

› با رعایت مسایل قانونی اگر متولی شرعی موقوفه با مراعات مصلحت وقف نسبت به مورد مذکور، اجازه دهد فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۸۳

› نصف مسجد از قبل وقف حسینیه شده است. اغلب نمازگزاران جهت درک ثواب مسجد تمایل دارند در مسجد نماز جماعت

اقامه کنند که با کمبود جا مواجه هستیم. آیا می توان صیغه وقف را تغییر داد؟

› اگر وقف به صورت صحیح انجام شده است، امکان تغییر آن وجود ندارد.

پرسش شماره ۴۰۴۲۳

› فردی درمانگاه ساخته و جهت درمان بیماران وقف کرده است. اما مستأجرین درمانگاه بخاطر واقع شدن در محلی خاص مشمول خسارت می شوند. اخیراً جهت کسب و کار و در غیر نیّت واقف اجاره شده اما درآمد حاصله طبق وقف نامه (امور درمانی) صرف می گردد. با توجه به مصلحت وقف، آیا متولی می تواند در جهت غیر درمان، اجاره دهد؟

› تغییر و تبدیل وقف جایز نیست مگر اینکه وقف منفعت باشد و واقعاً راهی برای استفاده مورد نظر واقف وجود نداشته باشد که در این صورت متولی شرعی می تواند در جهت دیگر اجاره دهد و درآمد آن طبق وقف نامه صرف شود.

پرسش شماره ۴۰۲۲۸

› با توجه به این که نجس کردن مسجد، حرام و تطهیر آن واجب فوری است، آیا جایز است در روز کلنگ زنی احداث مسجد، از همان اول، نیت کنند که زیر زمین به نیت سرویس بهداشتی (توالت و وضوخانه) و طبقه همکف به نیّت مسجد، ساخته شود؟

› اگر صیغه وقف به عنوان مسجد نسبت به آن زمین خوانده نشده و یا با اذن واقف نماز در آن زمین خوانده نشده باشد واقف می تواند قسمت ها و طبقاتی را برای سرویس بهداشتی و مانند آن را از وقف، استثناء کند.

پرسش شماره ۴۰۱۴۰

› طبق وصیّت پدر، خانهٔ مسکونی، وقف فرزندان شد. با رضایت فرزندان، آیا می‌توان خانهٔ وقفی را به دیگران اجاره داد؟

› اگر میّت قبل از فوت، خانه را وقف اولاد کرده باشد، وقف منفعت است و می‌توانند آن را اجاره دهند؛ اما اگر برای سکونت اولاد وقف کرده باشد، وقف انتفاع است و فقط حق سکونت در آن را دارند و نمی‌توانند اجاره دهند.

پرسش شماره ۳۹۹۹۰

› آیا با کار و هزینه‌ای که از پول شخصی برای مجموعه فرهنگی مسجد صرف کرده‌ایم، جبران استفاده شخصی از آب و برق مسجد می‌شود؟

› دادن وجه در قبال استفاده از آن‌ها به مسجد یا صرف آن در امور فرهنگی و امثال آن‌ها کافی نیست؛ بلکه باید به اداره مربوطه مراجعه و بر طبق قانون کسب تکلیف نمایید.

پرسش شماره ۳۹۷۱۱

› اگر فرشی وقف مسجد گردد، آیا می توان در جایی از مسجد استفاده شود که صیغه مسجد خوانده نشده است؟ مثلاً آیا می توان در چایخانه، کفش داری، غذاخوری و... مسجد استفاده کرد؟

› بستگی به نیّت واقف دارد؛ اگر برای داخل مسجد وقف شده باشد، استفاده از آن در خارج از آن محدوده جایز نیست.

پرسش شماره ۳۹۱۸۷

› باغی که فعلاً غیر از چند درخت گردو ثمره‌ای ندارد، وقف برای عزای امام حسین علیه السلام در ایام محرم شده است. به دلیل ناتوانی متولی از آباد سازی به جهت کهولت سن، ملک مذکور رو به تخریب است. آیا متولی می‌تواند باغ را جهت احداث درختان و آباد نمودن برای مدت ۳۰-۲۰ سال به شخص ثالثی واگذار نماید؟ آیا باید حصه‌ای از درآمد برای متولی در نظر گرفت

یا می‌توان مبلغی قطعی تعیین نمود؟ در قالب اجاره، مشارکت در احداث باغ، مزارعه یا مساقات و... کدام می‌تواند باشد؟

› اگر باغ وقف منفعت باشد واگذار کردن باغ چنانچه به مصلحت موقوفه و در راستای امور وقف باشد، اشکال ندارد. البته تفویض تولیت به دیگری جایز نیست مگر این که واقف چنین اجازه‌ای به متولی داده باشد. ضمناً تعیین مبلغ متعارف به عنوان اجرت المثل برای متولی یا درصدی از سود، بسته به نوع عقد شرعی منعقد شده جایز است.

پرسش شماره ۳۸۹۳۷

› در برخی مناطق، خانواده متوفی اطراف قبر را حصارکشی کرده و در تصرف خود در می آورند. آیا چنین کاری جایز است؟

› اگر قبرستان وقف باشد و یا دفن میّت برای هر فردی در آن مباح باشد، کسی حق ندارد حریمی در اطراف قبر میّت خود در قبرستان عمومی ایجاد کند و از دفن اموات مؤمنین در آن جلوگیری نماید.

پرسش شماره ۳۸۳۱۴

› قبرستانی وجود دارد خیلی قدیمی و واقف آن معلوم نیست و ایشان هم نمی دانند که مسلمانی در آن جا دفن هست یا نه؛ ولی آثار قبور کفار هست. آیا تصرف شخصی به عنوان ملکیت، جایز است؟

› تصرف مالکانه در زمین مزبور حتی در فرض سؤال، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۷۹۵۶

› دفن شهید در زمین وقفی چه حکمی دارد؟

› اگر با جهت وقف منافات نداشته باشد، با اذن متولی شرعی آن اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۷۸۵۳

› در صورتی که از شخصی به موجب قوانین مملکتی، نسبت به مالی، سلب مالکیت شده باشد، آیا این شخص می تواند متعاقباً مبادرت به وقف آن مال نماید؟

› به طور کلی اگر مالکیت نداشته باشد یا قدرت قبض و اقباض را نداشته باشد، نمی تواند وقف کند.

پرسش شماره ۳۷۴۱۵

› آیا واقف می تواند در وقف نامه قید نماید که حق تعیین و تغییر متولی تا زنده است با خود اوست و هر وقت صلاح بداند بتواند متولی را تغییر دهد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۷۰۵۰

› آیا می‌توان در طبقه بالای مسجد کتابخانه ساخت یا فضای بالای مسجد را به کتابخانه اختصاص داد؟

› زمینی که وقف مسجد شده هوایی و زمینی آن نیز حکم مسجد دارد و نباید در آن، تغییری که با وقف منافات دارد ایجاد کرد.

پرسش شماره ۳۶۹۲۵

› پیرزنی منزل مسکونی خود را وقف مسجد کرده است و شرط نموده که تا زنده است از آن استفاده کند. اکنون به شدت مریض شده و هزینه دارو و درمان ندارد. آیا می توان منزلش را فروخت تا هزینه درمان وی شود؟

› اگر این منزل بدون انشاء صیغه وقف بوده و به متولی شرعی (اگر از طرف واقف تعیین شده باشد) و یا حاکم شرع تحویل داده نشده است یا به نمازگزاران جهت اقامه نماز تحویل نگردیده است، وقف محقق نشده و می توان آن را فروخت.

پرسش شماره ۳۵۹۶۲

› مبلغی که شامل مبلغ رهن منزل و فروش اتومبیل بود را روی هم گذاشته و گلهٔ گوسفندی خریداری نمودم و با توجه به استفتائات اولیه از اساتیدم در حوزه، این گله و سود حاصل از آن را وقف پیشرفت برای جامعه اسلامی و اشتغال زایی کردم. حال آیا اصل وقف صحیح است و یا چیزی شبیه به این در احکام اسلامی داریم؟

› وقف مذکور به عنوان وقف منفعت، صحیح است.

پرسش شماره ۳۵۳۶۹

› من یک قرآن از خانه در مسجد جهت خواندن، گذاشته‌ام تا ثوابش به اموات برسد. اگر یک نفر این قرآن را از مسجد بیرون ببرد و برگرداند و من چون او را می‌شناختم به او اجازه دهم تا ببرد و بخواند، آیا اشکالی دارد؟ آیا چون از مسجد خارج شده است من گناه کرده‌ام؟ تکلیف من چیست؟

› در فرض سؤال، اگر وقف مسجد نکرده باشید اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۴۶۵۶

› آیا امکان باطل کردن صیغه مسجد بعد از خراب کردن مسجد قدیمی، وجود دارد؟

› به طور کلی اگر وقف، محقّق شده باشد، تغییر و تبدیل آن جائز نیست و خراب کردن مسجد، آن را از مسجد بودن خارج نمی کند.

پرسش شماره ۳۳۱۷۸

› حکم منافع کسب شده از محل وجوه ناشی از فروش عین موقوفه تا زمان تبدیل این وجوه به احسن چیست؟ به عنوان مثال، عین مال موقوفه با رعایت شرایط لازم به فروش می رود و تا زمان تأمین دارایی جایگزین و واجد شرایط، وجوه در حسابی سپرده می گردد که منتج به کسب منافعی خواهد شد؛ در این حالت منافع کسب شده با توجه به کاهش ارزش زمانی وجوه، باید به وجوه اولیه اضافه و در جایگزینی دارایی جدید صرف شود و یا باید به عنوان عواید موقوفه، در اجرای نیات واقف صرف گردد؟

› اگر فروش عین موقوفه حسب ضوابط شرعی بوده، منافع آن نیز در حکم منافع موقوفه است. بنا بر این حسب وقف نامه باید صرف موقوف علیه شود. ضمناً تبدیل مال موقوفه فروخته شده به اقرب نیات واقف، نباید از زمان متعارف بیشتر شود و اگر به هر صورت این زمان به طول انجامید؛ نباید منافع مال و سرمایه گذاری جدید، به طوری مصرف شود که به اصل وقف و نیت واقف ضرر وارد شود. لذا در فرض سؤال، باید تا اندازه ای که بتوان با اصل سرمایه برای مال موقوفه جایگزین مناسب از منافع جایگزین و ضمناً به موقوف علیه نیز ضرر وارد نشود؛ ولی اگر امر دائر باشد بین حفظ اصل مال موقوفه یا صرف در موقوف علیه، حفظ اصل، تقدّم دارد.

پرسش شماره ۳۲۵۴۳

› بنده با چند تن از دوستانم به صورت مشاع مالک زمینی هستیم؛ آیا من می‌توانم سهم خودم را وقف نمایم؟

› وقف مال مشاع و افراز (جداسازی) آن پس از وقف صحیح است.

پرسش شماره ۳۲۳۸۴

› قبرستانی که مدت مدیدی از آن گذشته و مندرس شده، آیا در آن قبور می‌توان میت جدیدی دفن کرد؟ یا در موارد دیگر استفاده کرد؟

› در صورتی که اجساد به طور کامل خاک شده باشند، دفن میت جدید در آن فی نفسه اشکال ندارد؛ اما استفاده دیگر غیر از دفن میت در صورتی که آن زمین وقف برای قبرستان باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۲۱۱۱

› اگر بچه را همراه با پوشک نجس وارد مسجد کنیم، چه حکمی دارد؟

› اگر نجاست به مسجد سرایت کند و یا هتک حرمت مسجد باشد، حرام است و الا اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۳۱۲۳۰

› روستای تاریخی ما دارای آب انبار و حمام موقوفه‌ای است که به لحاظ تاریخی، قدمت بسیار زیادی دارد و از سوی ادارهٔ میراث فرهنگی به ثبت رسیده است و هم اکنون نه قابل فروش و تبدیل بوده و نه قابل بهره‌برداری.
آیا جایز است این دو مکان را به صورت موزه درآورده و از محل عوائد آن نسبت به اجرای نیت واقف در اقرب به غرض یا در امور عام المنفعه اقدام نمود؟

› مانعی ندارد و باید عوائد آن صرف مواردی شود که به نیت واقف نزدیکتر باشد.

پرسش شماره ۲۸۶۳۲

› من مبلغ زیادی بدهکارم. آیا با داشتن بدهی و پرداخت نکردن دیون، می‌توانم زمین و مِلک مجاور خانه خودم را وقف مسجد کنم؟

› اگر دیون شما منجر به ورشکستگی و محجور شدن در اموال‌تان توسط حاکم شرع نشده باشد، وقف اموال مذکور، اشکال ندارد. اما اگر برای فرار از پرداخت دَین باشد، صحت وقف، محل اشکال است.

پرسش شماره ۲۸۰۲۸

› دفن اعضای هیأت امنای مسجد، در مسجدی که فقط در دهه محرّم، ۲۸ صفر و ایام خاصّ، از آن استفاده می شود، چه حکمی دارد؟

› اگر هنگام اجرای صیغهٔ وقف، دفن میّت استثنا نشده باشد، دفن در مسجد جایز نیست.

پرسش شماره ۲۷۴۷۷

› دفن اموات در قبرستان امامزاده که گاهی مستلزم پرداخت مبالغ چند صد میلیونی است، چه حکمی دارد؟

› اگر برخلاف جهت وقف نباشد، به خودی خود، اشکال ندارد. توجه داشته باشد کسی حق مطالبه چیزی در برابر دفن اموات در قبرستان عمومی موقوفه را ندارند ولی اگر خدمات دیگری را به قبرستان یا صاحبان اموات برای دفن مرده های خود ارائه می کنند، گرفتن مبلغی به عنوان اجرت در برابر آن خدمات اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۵۰۸۰

› در گذشته یک زمین کشاورزی برای آقایی که امام جماعت مسجدی بوده، وقف شد. متنی برای این وقف، نوشته نشده؛ بلکه فقط صاحب زمین گفته است: «اجارۀ این زمین برای فلان امام جماعت مسجد باشد».
اکنون سالیانی از آن وقف گذشته و آن امام جماعت از دنیا رفته و کشاورزانی که روی زمین کار می‌کنند، نمی دانند که واقف، اجاره را برای شخص آن روحانی قرار داده بود یا برای عنوان امام جماعت مسجد. هزینۀ اجارۀ آن زمین را به چه کسی باید بدهند؟ آیا به وارثان آن امام جماعت مرحوم؟ یا امام جماعت فعلی مسجد؟

› در فرض سؤال، اگر ثابت نشود که وقف برای عنوان "امام جماعت" است، زمین مزبور بعد از فوت امام جماعت، به واقف و در صورت فوت واقف به ورثۀ واقف بر می گردد.

پرسش شماره ۲۴۸۳۶

› یک مجتمع مسکونی صد واحدی با مالکیت شهرداری وجود دارد که زمین آن را از سازمان اوقاف گرفته‌اند و پس از ساخت مجتمع مسکونی، واحدهای آن را به فروش رسانده‌اند؛ (به اصطلاح زمین وقفی است) آیا این خرید و فروش جایز است و به صِرف این که شهرداری با اوقاف طرف حساب بوده است، آیا دیگر نیازی به حصول اطمینان از شرعی بودن تغییر کاربری زمین وقفی از طرف ما وجود ندارد؟

› در فرض سؤال اگر زمین موقوفه بوده، خرید و فروش آن جایز نیست؛ ولی با صلاحدید متولی وقف، اگر زمین‌ها وقف منفعت بوده باشد، می‌توان زمین را اجاره داد و مبلغ اجاره را در مورد وقف هزینه کرد؛ در این صورت خرید و فروش واحدهای ساختمانی که موقوفه نیست، اشکالی ندارد.

پرسش شماره ۲۴۷۸۶

› واقفین ملکی در هنگام انشای صیغه وقف، شخص خاصی را به عنوان متولی تعیین نمودند و اختیار تعیین تولیت پس از وی را به انتخاب او گذاشتند؛ اما در هنگام تنظیم سند رسمی وقف در دفتر خانه، اشتباهی در ادای الفاظ رخ داد و عبارت متولیان

بعدی منصوب توسط این متولی در داخل سند درج نشد. این واقفین سپس اعلام اشتباه نموده و قصد واقعی خود را مبنی بر اختیار تعیین متولی توسط متولیان بعدی در سند دیگری اعلام نمودند.
به نظر آن مرجع تقلید، آیا اظهار بعدی این اشتباه تغییر در وقف می‌باشد؟ یا با توجه به قصد انشای اولیه واقفین که اختیار تعیین متولی را به متولی اولیه داده‌اند، تعیین متولی بعدی توسط متولی اولیه معتبر و صحیح است؟

› اشتباه در درج الفاظ سند در فرض مذکور، حکم تغییر در وقف را ندارد و قصد اولیه واقفین ملاک است.

پرسش شماره ۲۲۰۳۱

› ۱. آیا گنبد مسجد را می‌توان با آب طلا تزیین کرد؟
۲. اگر مسجدی گنبدش با آب طلا تزیین شده باشد، تکلیف چیست؟

› به طور کلی زینت کردن مسجد به طلا چنان چه اسراف حساب شود، حرام است و در غیر این صورت مکروه است.

پرسش شماره ۲۰۹۳۸

› ۱. آیا امکان تغییر متولی وقف، وجود دارد؟
۲. واقف در وقفنامه مشخص کرده که فرزند اکبر و اصلح او متولی باشد. اگر فرزندان او به اقرار خودشان صلاحیت تولیت وقف را نداشته باشند، چه باید کرد؟

› ج۱) تغییر یا عزل متولی بعد از تحقق وقف جایز نیست؛ مگر این که شرایط را از دست بدهد.
ج۲) به طور کلی قبول تولیت واجب نیست؛ بنا بر این در فرض سؤال اگر فرزندی نخواهد تولیت را بپذیرد یا شرایط تعیین شده از طرف واقف را نداشته باشد تولیت موقوفه با حاکم شرع است. اما اگر با وجود شرایط، تولیت را قبول کرده است، بنا بر احتیاط واجب نمی تواند خود را عزل کند؛ ولی می تواند کمک بگیرد یا شخص امینی را وکیل کرده تا به امور موقوفه به وکالت از طرف او رسیدگی نماید.

پرسش شماره ۲۰۱۸۵

› زمینی، وقف اولاد ذکور است. نسل به نسل و طبق وقفنامه "ارشد هر نسل" متولی و "کوچکتر از ارشد" ناظر است.
اکنون فقط متولی نسل اول فوت شده؛ ولی ناظر و تمام موقوف علیهم زنده‌اند؛ آیا متولی و ناظر نسل دوم با وجود زنده بودن پدرشان، اختیار اداره کردن و دریافت سهم دارند یا ناظر نسل اول باید اداره کند؟

› ظاهراً مقصود از ارشد هر نسل، ارشد در هر زمان است؛ بنابراین در فرض سؤال، ناظر قبلی که فعلاً ارشدِ همین نسل اول است، متولی می‌شود و کوچکتر از او ناظر است.

پرسش شماره ۱۹۷۹۹

› پدرم در سال ۱۳۵۱ فوت نمود و در بهشت زهرای تهران دفن شد. از آن جایی که خودم نیاز مالی دارم، آیا فروش طبقات بالای قبر پدرم به غیر، مجاز است؟

› اگر قبر مذکور، مِلک شخصی باشد، قابل خرید و فروش است و به ملکیت خریدار در آمده و مالک پول آن نیز می‌شود؛ ولی اگر وقف دفن اموات شده باشد، قابل خرید و فروش نیست و به ملکیت کسی در نمی‌آید.

پرسش شماره ۱۹۷۰۰

› پدری زمینی را وقف سه فرزند خود کرده؛ به این صورت که هر فرزند که به رحمت خدا رفت سهم او به فرزند یا فرزندان او (نوه‌های واقف) منتقل شود و باز اگر نوه از بین رفت، سهم این نوه به فرزند یا فرزندان این نوه، منتقل شود و ... یکی از فرزندان واقف مرده است و سهمش به دو فرزندش رسیده است و بعد از مدتی این دو فرزند در تصادفی از بین رفته‌اند، در حالی که از این دو، فرزندی به جا نمانده است. حکم این سهم که تا بحال در اختیار ایشان بوده است، چیست؟ آیا به واقف اصلی بر می‌گردد و اگر او زنده نباشد، طبق قانون ارث تقسیم می‌شود یا به طبقهٔ اول وقف می‌رسد؟

› سهم مذکور به ورثهٔ واقف که در زمان فوت واقف، از او ارث می‌برند، تعلق دارد.

پرسش شماره ۱۹۳۴۸

› ۱. شخصی می‌خواهد مبلغ معتنابهی پول به یک صندوق قرض‌الحسنهٔ خانوادگی بدهد، تا اصل آن متعلق به صندوق باشد و اعضا بتوانند از این مبلغ، وام قرض الحسنه بگیرند. نگرانی این فرد این است که اصل پول باقی بماند و به هیچ عنوان خرج نشود. لذا آیا می‌تواند اصل پول را وقف صندوق نماید؟
۲. در صورت عدم جواز وقف، چه راه جایگزینی برای این کار وجود دارد؟

› جا و۲) وقف پول اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۹۱۴۰

› حکم شرعی تخریب مسجد با هدف احداث خیابان یا معبر و تعریض یا تغییر آن چیست؟

› خراب کردن تمام مسجد یا قسمتی از آن جایز نیست؛ مگر در صورت وجود مصلحتی که اهمیت ندادن و بی توجهی به آن، ممکن نباشد.

پرسش شماره ۱۹۱۱۵

› فردی زمینی را برای مسجد و امکانات آن از قبیل آشپزخانه، حیاط، وضو خانه و سرویس بهداشتی وقف کرده است؛ ولی معلوم نکرده که سرویس در کدام قسمت و مسجد و ... در کجا باشد؛ حال آیا می‌توان در هر کجای زمین سرویس بهداشتی ساخت؟ اگر امکان ساخت آن هست، بالای سرویس حکم مسجد را دارد یا خیر؟

› در هر جای زمین مذکور که متولّی صلاح بداند، می‌توان سرویس بهداشتی ساخت. همچنین قسمت‌های بالای سرویس بهداشتی و جاهای دیگر با خواندن صیغه مسجد، حکم مسجد را پیدا می‌کند.

پرسش شماره ۱۸۷۸۵

› فردی در محله‌ای با هزینهٔ شخصی خودش، مسجدی را بنا کرده و جهت رفع امورات مادی مسجد، چند باب مغازه هم در کنار آن ساخته است. آیا این فرد می‌تواند به عنوان متولی، اداره امور مسجد و مغازه‌ها را تا زمان حیات در دست داشته باشد؟ یا باید بعد از ساخت و اتمام بنا، آن را به ادارهٔ اوقاف واگذار نماید؟

› مسجد تولیت‌بردار نیست و این حکم، مختص به خود مسجد است و شامل موقوفه‌هایی که برای مسجد وقف شده‌اند نمی‌شود؛ در نتیجه واقف هنگام انشاء صیغهٔ وقف، حق تعیین متولّی را دارد و می‌تواند خود را متولی یا ناظر امور فوق نماید.

پرسش شماره ۱۷۲۲۶

› اینجانب متولّی موقوفه هستم. آیا می‌شود چند سال از درآمد ملک را که وقف بر سیدالشهداء علیه السلام است، ذخیره کرده و با آن بر عین ملک، اضافه کنم؟

› ذخیرهٔ درآمد جائز نیست. بنا بر این درآمد موقوفه باید در همان جهت وقف که اقامه عزاداری و مصارف متعارف مستمعین و اجرت قاری و... است؛ هزینه شود.

پرسش شماره ۱۶۴۷۵

› ۱. برخی از مدیران مؤسسات و شخصیت‌های حقوقی که از کمک خیّرین و بودجه‌های دولتی بهره‌مند بوده‌اند، اموال مؤسسه را وقف می‌کنند و در وقفنامه، خود یا شخصی را به عنوان متولی تعیین می‌کنند. از آن جا که برای وقف، واقف باید مالک باشد و مدیران مؤسسات، مالک نیستند؛ آیا می‌توان اموال و املاک مؤسسه را وقف کرد؟
۲. در صورتی که بتوان وقف کرد، متولی آن چگونه باید انتخاب شود؟

› ج۱) این امر تابع حدود اختیارات قانونی و خصوصیت اموال است. بنابر این اگر از اموالی باشد که از نظر قانونی حق دارند آن ها را به مصالح عمومی از قبیل درمانگاه یا بیمارستان یا مسجد و یا امور دیگر اختصاص بدهند، در این صورت اشکال ندارد؛ ولی

اگر از اموالی باشد که مصرف خاصی برای آن ها تعیین شده باشد، قابل وقف نیستند.
ج۲) در هنگام خواندن صیغه وقف می تواند خود یا شخص دیگری را متولی قرار دهد.

پرسش شماره ۱۵۹۲۱

› در صورتی که ثلث اموال غیر منقول، وقف عام گردیده باشد و حدود وقف معین نگردد، آیا هر معامله‌ای نسبت به جزء مال غیر منقول که ثلث آن وقف گردیده با لحاظ ماده واحده قانون منع فروش رقبات که از لحاظ شرعی کلیه معاملات نسبت به مال مورد وقف را باطل دانسته، در فرض مزبور نیز حاکم است و آیا می‌توان گفت چون ثلث از کل که وقف گردیده، معین نشده، در جزء جزء مال غیر منقول، حالت اشاعه هنوز وجود دارد؟

› هر چند می توانند مِلک را تقسیم کنند، ولی فروش دو سوم مِلک به طور مشاع، نیز اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۵۳۰۲

› ۱. متولّی موقوفه در سن پیری به سر می‌برد و عملاً توانایی اجرایی برای اداره موقوفه را ندارد و برای وی، امین تعیین گردیده است. آیا شخص امین، در حکم وکیل است یا ناظر محسوب می‌شود؟
۲. چنانچه متولی موقوفه، اهلیّت لازم برای اداره موقوفه را نداشته باشد، آیا این متولی، عزل شده و متولّی دیگر تعیین می‌گردد و یا این‌که برای وی ناظر تعیین می‌شود؟

› ج۱) تولیت وقف، قابل واگذاری به غیر نیست؛ بلی متولی شرعی موقوفه می‌تواند فرد امینی را وکیل کند؛ اما تعیین ناظر بر عهدهٔ متولی نیست.
ج۲) در فرض مذکور متولی خود به خود عزل شده و اگر در وقف‌نامه تعیین تکلیف نشده باشد، اختیار با حاکم شرع است.

پرسش شماره ۱۰۵۴۲

› اگر واقف بر دو امر خیر وقف نماید؛ مثلاً بر هزینه‌های حمام و مسجد (بدون تعیین سهم هر یک)
۱. آیا عواید آن باید به نسبت مساوی برای هزینه‌های حمام و هزینه‌های مسجد صرف گردد یا هر کدام به اقتضاء میزان نیاز در هر زمان؟
۲. با فرض از بین رفتن بنیان یکی از دو امر خیر، مانند این که حمام تخریب و از حیّز انتفاع ساقط گردد، آیا کل عواید می‌بایست در هزینه‌های مسجد صرف گردد (با فرض نیاز)، یا عواید مربوط به حمام می‌بایست در مصلحت دیگری از جنس همان مصلحت (مانند امور بهداشتی) صرف شود؟

› ج۱) به طور مساوی بین دو مورد تقسیم می‌شود.
ج۲) در صورتی که یکی از مصارف وقف از بین برود؛ زیر نظر متولی شرعی، در امور خیر مصرف می‌شود؛ اما احتیاط آن است که در محلی از جنس مصرف قبلی ــ مانند غسال‌خانه یا امور بهداشتی دیگر ــ مصرف شود.

پرسش شماره ۱۰۳۴۴

› بعضی از نمازگزاران، در مسجد کتابچه دعا یا قرآن یا مهر را در جایی می‌گذارند که از دسترس دیگران خارج است و فقط خود فرد جهت این که برای خودش، سالم بماند یا مثلاً خطش را می‌تواند بخواند، از آن استفاده می‌کند؛ آیا این کار جایز است؟

› چنان چه کتب ادعیه و قرآن و ...، وقف برای مسجد شده باشد، در فرض سؤال جایز نیست؛ ولی اگر متعلق به خود شخص باشد و با امور مسجد و نمازگزاران منافات نداشته باشد، به خودی خود اشکال ندارد.

پرسش شماره ۸۹۱۷

› زمین ملکی در مجاورت زمین وقفی قرار دارد و هیچ کدام از این زمین‌ها راه ماشین رو ندارد. آیا می‌توان با اجازهٔ متولیِ زمین وقفی، اقدام به احداث راهی برای این دو زمین نمود که بخشی از آن راه در زمین وقفی و بخشی دیگر در زمین ملکی قرار بگیرد؟

› تغییر وقف به محل عبور و جاده جایز نیست؛ مگر آن که ضرورت الزام آوری آن را اقتضا کند و یا خود موقوفه برای انتفاع از آن نیاز به آن راه داشته باشد، ولی اجاره زمینی که وقف منفعت است برای توسعه راه عبور و مرور با رعایت مصلحت وقف اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۸۹۵

› بنده با کمک مؤمنین، زمینی به مساحت ۲۰۰ متر خریداری کرده‌ام و آن را با کاربری حسینیه، ساخته‌ام و الآن در اختیار مراسم هیئت است. قصد دارم طبقه دوم آن را با هزینه شخصی برای سکونت خودم بسازم. آیا شرعاً ایراد دارد؟

› اگر در هنگام تحویل دادن آن به هیئت، طبقه بالا برای کاربری خاصی استثناء نشده باشد، طبقه بالای آن بنابر احتیاط واجب حکم همان موقوفه را دارد و نمی توان تغییر کاربری داد.

پرسش شماره ۶۷۴۴

› برخی از دوستان ما در یک مدرسه علمیه که در ضلع شرقی مسجد امام اصفهان واقع شده، مدتی است که مشغول تبلیغ دین مبین اسلام و آشنا نمودن گردشگران خارجی با معارف اسلامی و حقایق دین عزیزمان هستند. بدین سبب سؤالاتی پیش آمده که خواهشمند است پاسخ آن ها را مرقوم فرمایید.
۱. اصل حضور گردشگران خارجی که مطمئناً تعداد زیادی از ایشان هم بی دین و کافر هستند، در این مسجد تاریخی (مسجد امام) چه حکمی دارد و نیازمند رعایت چه شرایطی است؟ آیا در صورت استثنا شدن این مسجد، سایر موارد مشابه هم بدین حکم است؟ همچنین در احکام بین صفه (سکو) هایی که صیغه مسجد خوانده شده و سایر اماکنی که ظاهراً صیغه خوانده نشده، تفاوت می‌کند؟
۲. با توجه به این که این مسجد و مدرسهٔ آن موقوفاتی دارد و در برخی از موارد از جمله مصارف مدرسه، مورد وقف تغییر کرده و مثلاً دیگر تحصیلی در مدرسه نمی‌شود، تکلیف نیت واقف و مال وقفی چیست؟

› ج۱) ورود کفار به قسمت هایی که می دانید مسجد است، اگر هتک و بی حرمتی مسجد شمرده شود، جایز نیست؛ بلکه مطلقاً وارد نشوند.
ج۲) با از بین رفتن مصلحت وقف یا عدم احتیاج به آن، امکانات موقوفه در وجوه برّ مصرف می‌شود و احتیاط آن است که آن را در مصلحت دیگری از جنس همان مصلحتِ وقف، مصرف نمود و در صورت متعذر بودن آن، الأقرب فالأقرب به آن مصلحت، رعایت شود.

پرسش شماره ۶۵۹۷

› آیا می‌توان زمینی را برای ساخت مسجد به مدت طولانی مثلاً پنجاه سال اجاره کنند و در آن مسجد احداث کنند و احکام مسجد را دارد یا نه؟

› در فرض سؤال اشکال ندارد و در مدت اجاره که وقف شده است، احکام مسجد را دارد.

پرسش شماره ۶۵۶۲

› شخصی زمینی را برای احداث مسجد، وقف و در اختیار اداره اوقاف گذاشته است؛ اما چون در نزدیکی آن، مسجدی وجود دارد و نیاز به این زمین نیست و کاری هم در آن انجام نشده، آیا صاحب آن حق دارد زمین مزبور را جهت حسینیه یا مجتمع فرهنگی مذهبی به هیئتی، واگذار کند؟

› اگر این وقف معاطاتی تام نبوده یعنی زمین برای وقف تحویل داده شده، لکن در آن نمازی به عنوان مسجد، خوانده نشده، قابل تغییر و تبدیل است و الا تغییر و تبدیل وقف جایز نیست.

پرسش شماره ۶۰۳۸

› آیا می توان یک واحد مسکونی مناسب و بزرگ (ویلایی) را به عنوان مسجد در نظر گرفت؟

› در صورت اجرای صیغه وقف، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۷۸۰

› من اشتباهاً مُهر یک مسجد را در یک سفر، همراه خودم آوردم، حالا دقیقاً نمی دانم کدام مسجد بوده است و معلوم نیست

دوباره از آن جا عبور کنم؛ آیا مُهر را می توان در مسجد دیگری گذاشت؟

› در فرض سؤال اگر نمی‌دانید که مهر مربوط به کدام مسجد بوده، چنانچه بین چند مسجد محدود، محتمل باشد که متعلق به یکی از آن‌ها است با قرعه، یکی از آن مساجد را تعیین کرده و داخل آن بگذارید.

پرسش شماره ۴۶۰۶

› پخش فیلم های انقلابی و فیلم های «جشنواره عمار» برای معتکفین چه حکمی دارد؟

› تبدیل مسجد به مکانی برای نمایش فیلم های سینمائی جایز نیست؛ ولی نمایش فیلم های مذهبی و انقلابی دارای محتوای مفید و آموزنده به مناسبت خاصی و بر حسب نیاز و تحت نظارت امام جماعت مسجد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۶۹۴

› چگونه می‌توان چیزی را برای تحقیق و پژوهش و پژوهشکده‌ها و مؤسسات تحقیقیاتی، وقف کرد؟

› هر چیزی اعم از زمین و اموالی که قابل انتفاع حلال باشد و عین آن باقی بماند، می‌تواند وقف مقوله تحقیق و پژوهش شود و نحوه استفاده از آن تابع نظر واقف است.

پرسش شماره ۳۶۱۷

› آیا متولّی ملحقات وقفی مسجد، می‌تواند از بابت اقداماتی که برای ادارهٔ شئون وقف انجام می‌دهد - با توجه به این که واقف، اجرت خاصی برای او قرار نداده - اجرت المثل بردارد؟ مثلاً مقداری از درآمد مغازهٔ مسجد را برای خودش بردارد؟ یا از یکی از اتاق‌های ساخته شده برای مسجد به عنوان اجرت المثل، استفاده کند؟

› در موردی که واقف، چیزی را جهت اجرت متولّی معین نکرده است، متولّی با انجام امور موقوفه، مستحق اجرت المثل عمل خواهد بود؛ البته منوط به این شرط که از ابتدا قصد تبرّع و فعالیت مجانی نداشته باشد. ضمناً نسبت به استفاده از اتاق مسجد، اگر مِلک مسجد باشد، (نه وقف) باید طبق مصلحت مسجد عمل شود.

پرسش شماره ۳۳۳۷

› ۱. لطفاً منظور از عبارت «نسلاً بعد نسل» که برای تعیین متولی در وقفنامه‌ها به کار می‌رود را بفرمایید.
۲. آیا تولیت در اولاد واقف، به صورت طولی استمرار دارد و یا عرضی؟

› ج۱و۲) در فرض سؤال، به صورت طولی باید باشد و با وجود یک نفر در نسل موجود، نوبت به نسل بعدی نمی‌رسد.

پرسش شماره ۲۳۹۷

› آیا پذیرش تولیتِ موصوف به صفت اصلح و اتقی در وقفنامه، تکلیف است یا اختیار؟

› به طور کلی پذیرش تولیت موقوفه، اختیاری است.

پرسش شماره ۴۵۰

› با پسرم و گروهی از افراد، زمین خریداری شده را وقف و تبدیل به باغ کردیم و بنده به عنوان متصدی موقوفه انتخاب شدم. آیا می‌توانم پسرم را شریک درآمد سالیانه موقوفه و مسئولیت نگهداری باغ را به او واگذار کنم و حق‌الزحمه‌ای نیز برای وی تعیین کنم؟ آیا این کار قانونی است؟

› در فرض سؤال و بعد از اتمام وقف، شریک کردن فرزند در درآمد موقوفه یا تغییر متولی جایز نیست. بنا بر این درآمد باغ باید در جهت وقف مصرف شود؛ مگر این که حفظ یا استفاده از موقوفه منوط به مصرف مقداری از درآمد آن در این جهت باشد؛ که در این صورت متولی وقف می‌تواند با رعایت مصلحت وقف، مقداری از درآمد را در این جهت مصرف نماید.

پرسش شماره ۴۳۳

› اگر فردی در حالی که دو پسر دارد باغی را وقف اولاد ذکور خود نماید و بعد از دنیا برود و یکی از آن دو پسر فقط دارای یک فرزند دختر باشد، آیا ارث به آن دختر می‌رسد؟ لازم به ذکر است که دختر، سه فرزند پسر دارد و همچنین اول، پدر دختر و بعد عموی دختر فوت نموده است. همچنین عموی دختر دارای دو فرزند پسر است که هر دو زنده اند.

› اگر باغ مذکور فقط بر عنوان "اولاد ذکور" وقف شده باشد تنها شامل آن دو پسر می‌شود و پس از فوت آن دو از وقف خارج شده و به ورثه واقف در وقت فوت او به ارث می‌رسد.

پرسش شماره ۹۱

ولایت فقیه

› علاقهٔ شدید داشتن خانم ها به رهبر معظم بر اساس اینکه نایب امام زمان عج هستند و بهترین شخص مملکت، چه حکمی دارد؟

› اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۱۵۴۹

› اگر انسان از کسی غیر از ولی فقیه تقلید می کند، فتوا و حکم ولی فقیه تا چه حد می تواند حکم و فتوای سایر مراجع را تحت الشعاع قرار دهد؟

› در هر مورد که فتوا با حکم ولی فقیه معارض باشد، حکم ولی فقیه مقدم است.

پرسش شماره ۷۱۵۴۸

› آیا عدم اعتقاد به ولایت فقیه توسط یک شیعه ظاهر الصلاح، موجب فاسق بودن او می‌شود؟ عدم اعتقاد به ولایت فقیه چه میزان در دین فرد خدشه وارد می‌کند؟

› ولایت فقیه در رهبری جامعه اسلامی و اداره امور اجتماعی ملت اسلامی در هر عصر و زمان از ارکان مذهب حقه اثنی عشری است که ریشه در اصل امامت دارد، اگر کسی به نظر خود بر اساس استدلال و برهان به عدم اعتقاد به آن رسیده باشد، معذور است، ولی در هر حال، اطاعت از دستورات حکومتی ولی امر مسلمین بر هر مکلفی ولو این که فقیه باشد، واجب است. و برای هیچ کسی جایز نیست که با متصدی امور ولایت به این بهانه که خودش شایسته تر است، مخالفت نماید و چنانچه عدم اعتقاد منجر به تخلف از این اوامر شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۸۶۹

› اگر مقلد مرجعی غیر از رهبری باشیم، در چه مسائلی باید از ولی فقیه پیروی کنیم؟

› در مسائل مربوط به اداره کشور اسلامی و اموری که به عموم مسلمانان ارتباط دارد، نظر ولی امر مسلمین باید اطاعت شود، ولی در مسائل فردی محض، هر مکلفی باید از فتوای مرجع تقلیدش پیروی نماید.

پرسش شماره ۳۵۵۳۳

› اشخاصی که (چه لشگری و چه دولتی) منصوب ولی فقیه در یک جامعه اسلامی می باشند، آیا همان ولایتی که حضرت آقا بر سایرین دارند را (این اشخاص هم) بر زیر دستان خودشان خواهند داشت؟

› اگر اشخاص مذکور دستورات خود را بر اساس قلمرو صلاحیت و اختیاراتی که از طرف ولی فقیه به ایشان واگذار شده است، صادر کرده باشند، مخالفت با آن ها جایز نیست.

پرسش شماره ۳۴۳۳۷

› آیا در یک کشور خارجی برای مردم آن کشور، عمل به دستورات ولی فقیه، واجب و لازم الاجرا است؟

› در مسائل و اموری که به عموم مسلمانان ارتباط دارد، نظر ولیّ امر مسلمین، باید اطاعت شود ولی در مسائل فردی محض، هر مکلفی باید از فتوای مرجع تقلیدش پیروی نماید.

پرسش شماره ۲۵۵۳۳

› آیا ولایت فقیه، تقلیدی است یا اعتقادی؟ کسی که به آن اعتقاد ندارد چه حکمی دارد؟

› ولایت فقیه از شئون ولایت و امامت است که از اصول مذهب می باشد، با این تفاوت که احکام مربوط به ولایت فقیه مانند سایر احکام فقهی از ادله شرعی استنباط می شوند و کسی که به نظر خود بر اساس استدلال و برهان به عدم پذیرش ولایت فقیه رسیده، معذور است.

پرسش شماره ۲۳۲۴۸

› در صورت تعارض فتوای ولیّ امر مسلمین با فتوای یکی دیگر از مراجع محترم تقلید در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، وظیفه شرعی مقلدین آن مرجع تقلید چیست؟

› در مسائل مربوط به اداره کشور اسلامی و اموری که به عموم مسلمانان ارتباط دارد، باید نظر ولیّ امر مسلمین اطاعت شود؛ ولی در مسائل فردی محض، هر مکلف باید به فتوای مرجع تقلید خود عمل کند.

پرسش شماره ۱۸۳۴۰

› آیا با توجه به سلسله مراتب در سازمان بسیج مستضعفین، آیا فرمانده پایگاه نیز همان ولایتی را دارد، که مد نظر اسلام است؟
آیا ولایتی که فرمانده پایگاه دارد، فقط برای بسیجیان است؟ یا برای غیر بسیجیان نیز ولایت دارد و فرمان پذیری از ایشان واجب است؟

› موارد مختلف است، اگر دستورات خود را بر اساس قلمرو صلاحیت و اختیاراتی که از طرف ولی فقیه به او واگذار شده است، صادر کرده باشد، مخالفت با آن جایز نیست.

پرسش شماره ۱۴۵۶

گناهان

› آیا دروغی که از روی شوخی باشد، حرام است؟

› موارد مختلف است؛ اگر انسان به قصد شوخی و خنداندن افراد، خبر خلاف واقعی را به شخصی بگوید و مقصودش این باشد که آن شخص خبر را جدّی بگیرد، مانند این که مثلاً به کسی بگوید: "فلانی در حال آمدن به خانهٔ شما است." بعد طرف نمی‌آید، یک عده‌ای به او می‌خندند. این خبر دروغ و حرام است. اما اگر خود کذب در مقام شوخی باشد مثل لطیفه‌ها و جک ها نه اینکه مثل نوع اوّل هدف از کذب، شوخی باشد، در این صورت چنین دروغی اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۳۱۴۵

› اگر یک ویدیو بسازیم که در آن دستمان را به ظاهر زخم می کنیم تا مخاطب فکر کند واقعاً و حقیقتاً دستمان زخم شده است، اما در واقع دستمان را زخم نکرده ایم و تمام این ویدیو، صحنه سازی (و دروغ باشد و حقیقت نباشد)؛ آیا این کار، دروغ محسوب می شود؟

› اگر مخاطب می داند که صحنه سازی برای فیلم انجام شده است، فی نفسه اشکال ندارد؛ ولی اگر به عنوان یک حادثه واقعی و ارائه خبر باشد، (مثلاً این فیلم را برای اطرافیان می فرستید تا آنها درباره شما چنین فکر کنند که دست شما زخمی شده است)، دروغ محسوب می شود.

پرسش شماره ۷۲۸۸۲

› اینجانب نویسنده کتاب هستم و داستان هایی از زندگی ائمه (ع) می نویسم. برای اینکه کودکان و نوجوانان بهتر بتوانند برخی از احساسات را متوجه شوند باید مطالبی اضافه کرد. مثلاً در گفتگوی بین پیامبر (ص) و حضرت زهرا (س) پیامبر (ص) لبخند زد و جواب داد:«این مرد شما را نمی بیند چرا حجاب می پوشید.»
ببینید در روایت ها جمله "لبخند زد" نیامده ولی برای اینکه بچه ها موقعیت را بهتر درک کنند از این لفظ استفاده می کنیم.
آیا اشکال دارد؟

› به طور کلی نقل مطالب مربوط به ائمه (ع) بدون این که مستند به روایتی باشد و یا در تاریخ ثابت شده باشد، وجه شرعی ندارد؛ مگر آن که نقل آن به عنوان بیان حال به حسب برداشت متکلّم بوده و علم به خلاف بودن آن، نداشته باشید. نسبت به تغییر محتوا نیز اگر کلیات محتوای آنچه که در نقل معتبر آمده است تغییر نکند و در ابتدای داستان نیز تذکر بدهید که برخی از مطالب جانبی، به خاطر ضرورت داستانی افزوده شده است، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۸۷۸

› اگر قرض دهنده، شرط غیر مالی (مثلاً به شرطی که در جمع قدردانی شود، یا بخواهد طرف مقابل رابطه‌اش را با دامادش اصلاح کند) نماید، آیا ربا محسوب می‌شود؟

› به طور کلی اگر شرطی ضمن قرض باشد که نفعی برای قرض دهنده داشته باشد، ربا محسوب می شود.

پرسش شماره ۷۲۶۶۱

› ۱. دشنام دادن به دیگران چه حکمی دارد؟
۲. دشنام به قصد شوخی چه حکمی دارد؟

› ج۱) دشنام مؤمن، حرام است؛ اما نسبت به کافر در صورتی که ظلم به او باشد، حرام است.
ج۲) اگر عرفاً دشنام محسوب شود، حکم آن را دارد.

پرسش شماره ۷۲۵۰۴

› اصلاح صورت با تیغ و ماشین صفر چه حکمی دارد؟

› به طور کلی، تراشیدن ریش با تیغ و ماشین‌کردن آن به نحوی که مانند تراشیدن باشد، بنا بر احتیاط واجب جایز نیست و تراشیدن مقداری از ریش حکم تراشیدن تمام آن را دارد؛ ولی مرتّب کردن و تراشیدن موی گونه‌ها و زیر گلو و نیز سبیل اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۲۰۱۹

› اگر از کسی بپرسم: «چه کسی زیرابت را زده است؟» و او اسم فرد را بیاورد، آیا غیبت محسوب می‌شود؟ آیا می‌تواند به عنوان تظلم مظلوم حساب شود؟

› موارد مختلف است؛ اگر به قصد خیرخواهی، افشاگری صورت گرفته باشد، غیبت نیست ولی نباید لحن کلام به نحوی باشد که تحقیر و تنقیص مؤمن محسوب شود. البته اگر ظلمی صورت گرفته، می توان از باب تظلم گفت و اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۵۴۶

› اگر برادرم به من بگوید، "یکی از دوستانم شراب خوار است"، در حالی که من نمی دانم که در مورد کدام دوستش صحبت می کند، آیا غیبت است؟

› موارد مختلف است؛ کسی که عیب او گفته می شود، اگر برای مخاطب بکلی ناشناس و مجهول الهویه باشد، این عیب گویی، غیبت محسوب نمی‌شود، ولی اگر مردد میان چند نفر محدود باشد، بنابر احتیاط واجب باید اجتناب شود.

پرسش شماره ۷۰۵۲۰

› ۱. اگر فردی مشروب یا عرق بخورد، برای خواندن نماز چه اعمالی را باید انجام دهد؟ و آیا این درست است که می گویند تا چهل روز نمی تواند نماز بخواند؟
۲. تا چه مقدار الکل می تواند حرام باشد؟

› ج۱) باید توبه جدی کند و با رعایت شرائط از جمله تطهیر بدن (به جهت اینکه بنا بر احتیاط واجب مشروبات مست کننده نجس هستند) نماز بخواند؛ ضمن اینکه ترک نماز در هیچ حالت و شرائطی جائز نیست.
ج۲) خوردن مشروبات مست کننده هرچند کم باشد و باعث مستی نشود، حرام است.

پرسش شماره ۷۰۴۰۹

› غیبت از کسی که راضی هست، آیا باز هم گناهه؟

› غیبت حرام است؛ هر چند غیبت شونده راضی باشد غیبت او را بکنند.

پرسش شماره ۷۰۳۷۵

› حکم لعن و دشنام به کفار، چه کفار اهل کتاب و چه غیر آن چیست؟

› سبّ کافر مادامی که ظلم محسوب نشود مرجوح است؛ مگر در جایی که لازم باشد کفار، هجو شوند.

پرسش شماره ۷۰۲۲۲

› آیا این مسئله درست است؟ «گوش دادن به تک خوانی زن نامحرم فقط در صورتی که مفسده یا ریبه داشته باشد حرام است و در غیر این صورت مشکلی ندارد.»

› به طور کلی اگر صدای زن به صورت غنای لهوی مضلّ باشد یا گوش دادن به صدای او به قصد لذت و ریبه باشد یا مفسده ای

بر آن مترتّب گردد، جایز نیست.

پرسش شماره ۷۰۲۰۱

› برخی از فامیل و بستگان ما رفتارها و برخوردهای بدی با ما دارند و ما از فرط ناراحتی از این رفتارها و بعضاً زخم زبان ها، جهت کم شدن ناراحتیمان این رفتارها و زخم زبان ها را در خانه برای خودمان مجدد بازگو می کنیم. ضمناً همه ی اعضای خانواده من این رفتارها و زخم زبان ها را می دانند و می بینند. اما برای تقلیل ناراحتی خودمان مجدد برای خود بازگو می کنیم. آیا این مصداق غیبت است؟
چون بنا به دانسته های من غیبت یعنی بدگویی کردن از کسی نزد فرد ثالث به گونه ای که چهره آن فرد نزد بقیه خراب شود و سایرین ظن و گمان بدی نسبت به آن شخص پیدا کنند. با توجه به این مسئله آیا این کار ما غیبت محسوب می شود؟

› صرف بازگویی مطالب مذکور با خود بدون حضور شخص دیگر اشکال ندارد؛ ضمن اینکه اگر عیوب مزبور، عرفاً مخفی نباشد، گفتن آن به دیگران غیبت نیست؛ ولی ممکن است در برخی موارد از جهت دیگر اشکال داشته باشد مثل اینکه تحقیر مؤمن محسوب شود. در هر حال اگر رفتارها به گونه ای است که ظلم به شما محسوب می شود بیان آن (حتی اگر هم غیبت باشد) از باب تظلم، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۷۰۱۶۳

› ذکر عیب، چنان که مردد بین افراد محصور باشد، آیا حکم غیبت را دارد؟

› چنانچه اطراف شبهه خیلی کم است مثلاً تردید بین دو نفر، سه نفر باشد این موارد، حکماً ملحق به غیبت است؛ ولی اگر اطراف تردید زیاد شد، مثلاً بیست نفر، سی نفر، در این موارد الحاق حکمی به غیبت بعید است.

پرسش شماره ۷۰۱۳۱

› بنده دانشجوی سال آخر هستم. یکی از مسئولان دانشگاه از ما خواسته است که درباره تمام اساتیدی که تا به حال داشته‌ایم با ذکر نام، نکات ضعف و قوتشان را بگوییم و آنها را نقد کنیم. سپس این‌ها را بنویسیم و تحویل آن مسئول دهیم تا در تصمیم گیری‌های دانشگاه برای انتخاب اساتید و یا لغو همکاری با آنان، از نظرات دانشجویان استفاده کنند؛ این‌که ما با ذکر نام و بدون این‌که آنها اطلاع داشته باشند، درباره نقاط ضعفشان برای مسئول دانشگاه صحبت کنیم، آیا غیبت و حق الناس محسوب نمی‌شود؟ با توجه به این‌که شرکت در این برنامه اجباری است، باید چطور نظراتمان را بنویسیم که غیبت نباشد؟

› بیان نقاط ضعف اساتید که باعث می‌شود به وظایفی که نسبت به دانشجویان و دانشگاه دارد عمل نکند، در نظرخواهی یاد شده اشکال ندارد؛ ضمن اینکه مقام مشورت یکی از موارد استثناء از حرمت غیبت است.

پرسش شماره ۷۰۰۸۸

› دوستم از من سوالی کرد که اگر جوابش را میدادم آبرویم می‌رفت و اگر سکوت کرده بودم او می‌توانست به آن پی ببرد و باز آبرویم می‌رفت. گفت که به خدا قسم بخور، من هم برای حفظ آبروی خود قسم دروغ خوردم. آیا این دروغ برای جلوگیری از بین رفتن آبروی خود، گناه بوده است یا خیر؟

› موارد مختلف است. بطور کلی قسم دروغ حرام است؛ مگر اینکه بتواند با آن جان و یا آبروی خودش و یا مؤمنی را از ظالمی نجات بدهد که در این صورت حرمتی ندارد و تشخیص موضوع با مکلف است.

پرسش شماره ۶۹۸۴۰

› مادر بنده به دلیل گذشته سختی که داشته زیاد با بنده درد دل می کنه تا خودش رو آروم کنه. طبیعتاً میان این درد دل ها غیبت هم صورت می گیره و من همیشه سعی می کنم سکوت کنم و تنها گوش میدم.
از طرفی هم نمی تونم به مادر متذکر بشم چون خودشون متوجه این مسئله هستند ولی بعضی مواقع برای آروم شدن حرف میزنن. خواستم بپرسم با این شرایط، آیا گناه غیبت برای من هم نوشته میشه و اگر میشه راهکار چیه؟

› در فرض سؤال، اگر موارد ظلمی که به او شده، نقل کند غیبت نیست و اشکال ندارد.

پرسش شماره ۶۹۷۶۷

› آیا شوهر برای دو مورد زیر می تواند به زنش دروغ بگوید؟
۱- وعده خرید چیزی و یا انجام کاری (در زمانی که احتمال انجام آن کار یا خرید آن چیز را هم ندهد.)
۲- در اظهار محبت و مبالغه در اظهار محبت، در صورتی که او را دوست نداشته و یا به میزان مبالغه به او علاقه نداشته باشد.

› جا و۲) به طور کلی دروغ گفتن جایز نمی باشد و مقصود از جواز وعدهٔ کذب به زن و فرزند این نیست که خانواده‌ها با دروغ اداره شود و فضای محیط خانواده، فضای دروغ و بی‌اعتمادی باشد؛ بلکه چیزی است در جهت تقویت و تحکیم خانواده. با توجه به این که در شریعت اسلام، ادارهٔ مالی خانواده بر عهدهٔ مرد است و زن تکلیفی ندارد، (گرچه اموال و درآمدی هم داشته باشد) در چنین فضایی چنانچه زن و دیگر اعضای خانواده درخواست‌هایی داشته باشند که مرد نتواند پاسخ‌گوی آن باشد، برای این که فضای حاکم بر خانواده تلخ نشود، می‌تواند وعده‌هایی بدهد و در زمان مناسب بگوید: "متأسفانه برای انجام آن، شرایط مهیا نشد."

پرسش شماره ۶۹۵۴۱

› ۱. اگر در جایی باشیم و عده ای غیبت کنند و ما قادر به ترک آن مکان نباشیم و تذکر به غیبت کننده بی احترامی و حمل بر بی ادبی تلقی شود، حکم چیست؟
۲. اگر صحبت از شخص سوّمی باشد که طرف مقابل آن شخص را ندیده و نمی شناسد، غیبت محسوب می شود؟
۳. اگر دو شخص در مورد شخص سومی صحبت کنند، که هر دو نفر به آن موضوع آگاهی دارند، (به عنوان مثال صحبت در مورد دروغ گویی شخصی که هر دو نفر به این موضوع آگاه هستند) آیا غیبت محسوب می شود؟

› ج۱) صرف تلقی بی احترامی در فرض سؤال مجوز ترک وظیفه شرعی نیست و باید ردّ غیبت انجام دهید، یعنی از غیبت شونده دفاع کنید؛ و در عین حال اگر شرایط نهی از منکر وجود دارد، با حفظ مراتب آن، نهی از منکر هم واجب است.
ج۲) در صورتی که فرد را نمی شناسد و محصور بین چند نفر هم نیست، غیبت نیست.
ج۳) اگر عیب پنهان محسوب نمی شود، حکم غیبت را ندارد، ولی ممکن است به دلیل دیگری مانند توهین، حرام باشد.

پرسش شماره ۶۹۵۰۳

› آیا برای اصلاح بین دو یا چند نفر می توان هر چقدر بخواهیم دروغ بگوییم تا آن ها را آشتی بدهیم؟ یا باید به حداقل دروغ اکتفا کنیم؟

› به مقداری که برای اصلاح لازم است، اشکال ندارد و در صورتی که برای اصلاح، دروغ گفتن لازم نباشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۶۹۵۰۱

› حکم غذا و خوراکی های اضافه و بلااستفاده در منزل چیست؟ آیا می توان آن را به دیگران داد و اگر نیازی به آن نباشد و یا بیش از نیاز باشد و دور ریخته شود، آیا اسراف است؟

› موارد مختلف است؛ اگر امکان استفاده از غذای باقیمانده برای خود یا دیگران باشد و دادن آن (با اجازه مالک غذا) به دیگران بی‌احترامی به آنها محسوب نشود، یا حداقل بتوان غذا را برای پرندگان و حیوانات استفاده کرد و در عین حال آن را دور بریزند، این کار اسراف است و باید از آن اجتناب شود. در هر حال، باید در تهیه، پخت و مصرف مواد غذایی برنامه ریزی کنید که به مقدار نیاز باشد و از اسراف جلوگیری شود.

پرسش شماره ۶۸۸۹۸

› آیا دروغ گفتن به شوخی اشکال دارد؟ مثلاً میان دوستان به شوخی به هم می‌گوییم، فلان شرکت برای من است؛ (البته الکی) آیا این گونه صحبت‌ها، گناه و دروغ محسوب می‌شود؟

› اگر مقصود گوینده این است که مخاطب آن خبر خلاف واقع را جدّی بگیرد، حرام است، هر چند انگیزه گوینده از گفتن خبر، شوخی کردن باشد؛ اما اگر گوینده چنین مقصودی نداشته باشد و مخاطب متوجه شوخی بودن کلام باشد، حرام نیست.

پرسش شماره ۶۵۹۰۱

› آیا جواب فحش دهنده و برگرداندن همان چیزی که گفته است، اشکال دارد؟

› جواب فحش به فحش دهنده از باب تقاص با دو شرط اشکال ندارد:
شرط اول: همان دشنام یا مثل آن دشنام داده شود، نه بیشتر یا غلیظ تر.
شرط دوم: حرام دیگری بر آن کلام صدق نکند.

پرسش شماره ۶۵۷۱۹

› آیا داشتن سوء ظن و یا تهمت ذهنی به دیگران گناه است؟ البته فقط در ذهن باشد و آن را عنوان نکنیم.

› گناه نیست؛ ولی تا آن جا که می‌توانید از آن اجتناب کنید.

پرسش شماره ۶۳۸۹۵

› اگر برای فردی که به من خیلی بدی کرده است، دعا کنم که بمیرد و برای مرگ او ختم سوره یاسین و ختم زیارت عاشورا و دعا و اذکار قرآنی داشته باشم، آیا اشکال دارد؟ و اگر آن شخص بمیرد، گناهی متوجه من است؟

› موارد مختلف است؛ به طور کلی نفرین کردن باید متناسب با ظلمی باشد که به مظلوم شده است و اگر بیش از آن علیه دیگری دعا و نفرین کند، خود این کار ظلم است.

پرسش شماره ۶۳۷۹۵

› حکم شرعی تراشیدن ریش و گذاشتن سبیل چیست؟

› تراشیدن ریش بنا بر احتیاط، حرام است؛ اما تراشیدن سبیل یا باقی گذاشتن و بلند نمودن آن فی نفسه اشکال ندارد؛ بله بلند نمودن آن به مقداری که هنگام خوردن و آشامیدن با غذا یا آب برخورد کند، مکروه است.

پرسش شماره ۶۳۷۶۷

› اگر شخصی غذایی درست کند و من فقط عیب غذا را بگویم به گونه‌ای که عیب شخص گفته نشود، آیا غیبت حساب می‌شود؟

› به طور کلی اگر ذکر عیب امور مرتبط با شخص، به نقصی در خود شخص برگشت نکند، غیبت نیست؛ در غیر این صورت اگر عیب پنهان شخص باشد و به قصد تنقیص او گفته شود، غیبت است و تشخیص آن با خود مکلف است.

پرسش شماره ۵۹۴۷۵

› آیا برای توبه از غیبت و تهمت، حلالیت طلبیدن هم لازم است؟

› اگر امکان طلب حلالیت از او باشد، باید طلب مغفرت و بخشش کند و اگر امکان استحلال از او نیست، برایش استغفار نماید؛ همچنین در مورد تهمت، اگر امکان تکذیب خبر را داشته باشد، باید آن را تکذیب کند.

پرسش شماره ۵۹۴۴۵

› یکی از بستگان ما از کشور هندوستان یک بت چوبی آورده است که نیم تنه یکی از خدایان هند هست؛ آیا نگهداری آن در خانه اشکال دارد؟

› اگر به قصد زینت و مانند آن استفاده شود و موجب ترویج فرهنگ یا مذهب کفر نباشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۹۰۵۱

› در گفتگوهای روزمره گاهی پیش می‌آید که حرف‌هایی می زنیم که نیّتمان دروغگویی نیست، مثلاً وقتی می خواهیم کسی را از کاری منصرف کنیم، می‌گوییم: "این کار را نکن و گرنه فلان کار را می کنم"، در صورتی که من قصد انجام فلان کار را ندارم و فقط می خواهم او را منصرف کنم؛ آیا این هم دروغ محسوب می شود؟

› اگر به صورت حتمی خبر یا وعده بدهد که در صورت انجام یک کار از طرف مقابل، او هم فلان کار را انجام خواهد داد و حال آن که قصد انجام آن کار را نداشته باشد و یا بداند که انجام نخواهد داد، دروغ محسوب می‌شود.

پرسش شماره ۵۸۹۸۵

› اگر دو نفر عیب معلوم کسی را بگویند، آیا غیبت است؟

› اگر عیبی است که معمولاً و عرفاً کسی از آن خبر ندارد و به قصد تنقیص بگویند، غیبت محسوب می شود.

پرسش شماره ۵۷۹۲۴

› غیبت فرد فاسق ـ چه شنیدن و چه گفتن ـ چه حکمی دارد؟

› غیبت کسی که تجاهر به فسق می‌کند، فقط در همان گناهی که تجاهر کرده، جایز است و نمی‌توان تمام اسرار و گناهان او را فاش کرد.

پرسش شماره ۵۷۲۰۷

› آیا سبّ غیر مسلمان جایز است؟

› سب کافر در صورتی که ظلم به او باشد، حرام است.

پرسش شماره ۵۶۳۲۹

› اگر کسی گوشی همسرش را چک کند و پیغامهایی را که با خانمها و آقایان داشته است را بخواند، شرعاً اشکال دارد؟

› بدون اذن و رضایت ایشان جایز نیست.

پرسش شماره ۵۳۵۲۳

› اگر یقین داشته باشیم کسی از باب تظلم نزد ما غیبت می کند، اما در عین حال می‌دانیم کاری از دست ما برای او بر نمی‌آید، آیا شنیدن صحبت های او جایز است؟

› در فرض سؤال شنیدن غیبت، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۵۲۳۷۶

› اگر کسی فیلم صحنه داری را سانسور کند تا بقیه به گناه نیفتند، حکم کارش چیست؟ همچنین اگر بخواهد با نیت پاک، مطالب مستهجن مثلاً در فضای مجازی را گزارش و با آن ها برخورد کند و خودش در این راه به گناه بیفتد، یا منی از او خارج شود، آیا گناه به حساب می آید؟

› دیدن این فیلم ها اگر به منظور اصلاح فیلم و حذف تصاویر فاسد و گمراه کننده آن ها باشد، اشکال ندارد به شرط این که کسی که اقدام به این کار می کند از افتادن به حرام، مصون باشد.

پرسش شماره ۵۱۵۷۷

› آیا دیدن فیلم هایی که محتوای آن با دین اسلام سازگار نیست، ولی توهینی به دین اسلام نمی کند، حرام محسوب می شود؟

› اگر مفسده ای داشته باشد یا سبب انحراف باشد، جائز نیست.
---
*انحراف دو گونه است: انحراف در عقیده یا در عمل.
انحراف در اعتقاد: یعنی انسان را نسبت به معارف دینی دچار تردید و شبهه کند و حالت بی‌تفاوتی در انسان به وجود آورد. مثلاً کسی سرگرم به این امور می‌شود و به تدریج ذهنیّات او عوض می‌شود؛ چه بسا اتفاق می‌افتد، وقتی انسان در حالت عادی است، براساس گرایش‌های روحی و فکری‌اش با مسجد، مؤمنین و با فضای دینی سر و کار دارد و یک عقاید و گرایش روحی و فکری نسبت به دین دارد و وقتی در این امور غرق شد، به تدریج آن عقاید عوض می‌شود و انسان را منحرف می‌کند.
انحراف در عمل: یعنی انسان را به کار حرام وادارد، یا در او حالت بی‌مبالاتی نسبت به گناه به وجود آورد.

پرسش شماره ۴۹۵۲۸

› اینجانب مشغول نوشتن مباحث تاریخی و زندگی نامه اشخاص هستم در لابلای کتب تاریخی به مواردی از تخلفات افراد حقیقی برخورد می نمایم که در زمان خودشان آشکار بوده است و در کتب آن زمان و یا در خاطرات شفاهی دیگران موجود است. آیا ثبت این وقایع برای آیندگان (با توجه به آشکار بودن آن تخلفات در زمان خود) اشکال شرعی و شبهه غیبت و ایذاء را دارد؟

› موارد مختلف است؛ چنانچه شخص ابایی از این که مردم تخلف او را ببینند و آگاه شوند نداشته و یا شخص، اسباب رواج فساد در عقیده یا عمل در جامعه را فراهم کرده است و با بیان تخلفات او جلوی ترویج فساد گرفته می شود، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۷۵۲۶

› مادر من گاهی اوقات پشت سر دوست، آشنا یا فامیل، غیبت می کند و بارها به او تذکر داده ام، ولی باز این عمل را تکرار می کند. گاهی اوقات سر این موضوع با او بحث می کنم و کار به عصبانیت می کشد. آیا این عصبانیت من گناه محسوب می شود؟

› صِرف آنچه ذکر کرده اید مادامی که موجب بی احترامی و اذیت مادر نشود، گناه نیست. در هر حال وظیفه شما رد غیبت و با وجود احتمال تأثیر، امر به معروف و نهی از منکر، آن هم با زبان نرم و مراعات احترام ایشان است.

پرسش شماره ۴۴۴۳۵

› زنی در مرگ مادرش گریبان چاک زده است؛ آیا این عمل حرام است و کفاره دارد؟

› عمل مزبور جایز نیست، اما برای زن، کفاره ندارد.

پرسش شماره ۴۲۶۹۵

› اگر کسی می‌داند که به زودی به شکل وحشتناکی می‌میرد، مثلاً در آتش گیر کرده و یقین دارد که نجات پیدا نمی‌کند. آیا می‌تواند خودش را قبل از سوختن، با شلیک اسلحه و امثال آن خلاص کند؟

› خودکشی ولو در فرض سؤال از گناهان کبیره محسوب می‌شود و هیچ عذری مجوّز آن نیست.

پرسش شماره ۴۲۱۸۹

› اگر قبلاً لهجهٔ محلی کسی را تمسخر کرده باشیم، آیا باید از او حلالیت بگیریم؟

› تقلید از لهجه‌های مناطق مختلف، در صورتی‌که برای تمسخر و استهزاء باشد، در حرمت آن هیچ شکی نیست؛ اگر چه غیبت نیست؛ چون این لهجهٔ خاص، امر مستوری نیست. علاوه بر این که اصلاً عیب نیست، از این رو غیبت نیست؛ امّا اگر از روی تمسخر و استهزاء باشد، حرام است و فرقی هم نمی‌کند که لهجهٔ عمومی منطقه‌ای را تقلید کند، یا شخص خاصی را. تنها تفاوت در این است که اگر غرض او تقلید لهجهٔ عموم باشد، این اهانت به همهٔ آن جمعیت می‌شود، که طبعاً آثار خاص خودش را دارد؛ مثلاً اگر بخواهد استحلال کند، بایستی از یکایک آن‌ها حلالیت بطلبد؛ امّا آن جایی که یک نفر باشد، از یک نفر، استحلال می‌کند؛ ولی اگر تقلید لهجه برای تمسخر نیست، حرام نیست.

پرسش شماره ۴۲۰۸۹

› دوستی ایرانی دارم که به خاطر وضعیت مالی با پیشنهاد یکی از اقوام، برای این که بتواند مهاجرت کند و پناهنده شود، در ظاهر مسیحی شد؛ در عین حال ایشان مسلمان است و مقیّد به انجام اعمال عبادی از جمله نماز و روزه و اهل خیر است. آیا ایشان در دیدگاه خدا مسلمان است؟ این کار چه حکمی دارد؟

› صرف مشکل مالی و پناهندگی مجوز برای ارتکاب چنین عملی نمی باشد، به هر حال در صورتی که بدانید واقعاً اسلام را انکار نکرده است، مسلمان محسوب می شود.

پرسش شماره ۴۱۲۰۹

› آیا توریه حرام است؟

› توریه فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۴۰۹۷۸

› مرز بین غیبت و انتقاد چیست؟ در گفتگوهای روزمره درباره اخلاق خوب و بد فردی، تا چه حدّی غیبت محسوب نمی‌شود؟ صحبت کردن پشت سر دیگران، چه خوب و چه بد، چه حکمی دارد؟

› غیبت آن است که پشت سر مسلمان عیب مستور او (امری که مستور عرفی است) گفته شود، مشروط به این که به قصد تنقیص باشد یا در نزد عرف، تحقیر و کوچک کردن به حساب آید. بنا بر این اگر انتقاد بیان عیب مخفی نباشد یا تحقیر و کوچک کردن فرد را به همراه نداشته باشد، غیبت محسوب نمی شود.

پرسش شماره ۴۰۹۵۷

› آیا اعتراف به گناه نزد مشاور یا شخصی که می تواند راهنمای ما برای ترک گناه باشد، جایز است؟

› به طور کلی بازگو کردن گناهان نزد دیگران جایز نیست البته اگر مصلحت اهمی در بین باشد مثل اعتراف در مقابل حاکم و قاضی یا ادای حقوق دیگران و ... جایز و در مواردی واجب است.

پرسش شماره ۳۹۲۵۷

› در محل کار، دو نفر در حال غیبت کردن هستند. اگر صحبت آنها را بدون قصد بشنویم، آیا مصداق استماع غیبت است؟

› در فرض سؤال، استماع غیبت صدق نمی کند؛ لکن با وجود شرایط نهی از منکر، باید نهی از منکر کنید.

پرسش شماره ۳۷۶۶۳

› آیا به فردی که غیبت او را کرده ایم، جهت حلالیت باید اطلاع دهیم یا باید استغفار کرد؟

› غیبت حرام است؛ و از گناهانی است که توبه جدّی و واقعی از آن لازم است. و باید از غیبت شونده طلب حلالیت نمایید؛ مگر این که مستلزم مفسده ای گردد و یا دسترسی به او ممکن نباشد؛ که در این صورت لازم نیست ولی در هر صورت برایش استغفار نمایید.

پرسش شماره ۳۶۵۱۶

› آیا مهاجرت به کشورهای غیر اسلامی برای زندگی به دلیل داشتن شرایط اقتصادی بهتر، جایز است؟

› اگر خوف انحراف از دین وجود نداشته باشد این کار اشکال ندارد؛ البته واجب است در آن‌جا بعد از رعایت احتیاط و مواظبت نسبت به دین و مذهب به مقداری که توانایی دارد مبادرت به دفاع از اسلام و مسلمین نماید.

پرسش شماره ۳۶۳۲۸

› آیا به هر ترجیع صدا و آواز خوانی غنا گفته می شود؟ آیا هر آواز خوانی که مناسب مجالس لهو و گناه باشد، غنا نام دارد؟

› غنا عبارت است از صدای انسان در صورتی که با ترجیع همراه بوده و لهوی مضلّ عن سبیل الله باشد که خواندن به این صورت و گوش دادن به آن حرام است.

پرسش شماره ۳۶۳۱۶

› گفتن کار مکروه دیگران، آیا غیبت محسوب می شود؟

› چنانچه آن مطلب عیب محسوب شده و بیان آن، به قصد کوچک کردن آن شخص باشد یا موجب تحقیر او نزد شنوندگان شود، غیبت محسوب می شود.

پرسش شماره ۳۴۸۱۱

› اگر با شخصی که تلفنی صحبت می‌کنیم صدایش را روی بلندگو قرار دهیم و دیگران هم بشنوند، یا صدایش را ضبط کنیم در صورتی که مطلب مفسده داری نمی‌گوید، آیا لازم است به او اطلاع دهیم و اجازه بگیریم؟

› این کار در حکم کشف سِرّ و بیان امور خصوصی و شخصی دیگران است، که دوست ندارند فاش شود، لذا بدون اذن و رضایت آنها جایز نیست. و نیز اگر موجب اهانت و یا ایذاء آنها شود، و یا مستلزم مفسده باشد، حرام است.

پرسش شماره ۳۴۷۰۶

› غیبت از نظر حضرت آقا چیست؟ آیا فقط گفتن عیب های پنهان کسی جلوی دیگران غیبت است یا هر چیزی که او کراهت دارد؟

› غیبت آن است که پشت سر مسلمان، عیب مستور او (امری که مستور عرفی است) گفته شود، مشروط به اینکه به قصد تنقیص و مذمت او باشد. بنا بر این در فرض سؤال بیان آنچه عیب نیست، اما موجب اذیت و آزار دیگران شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۴۶۷۸

› این جانب دارای فرزندی هفت ساله با بیماری cp یا همان بیماری فلج مغزی هستم. همسرم، شش ماه پس از تولد او از

دنیا رفت و در طول این سال ها، بزرگ کردن فرزند با من بوده است. این کودک راه نمی رود، بلع غذا ندارد و حرف نمی زند، چهار دست و پا راه می رود و دائم پوشک دارد. دیگر قادر به نگهداری اش نیستم و بهزیستی هم او را نمی پذیرد. مراکز خصوصی هم شهریه می خواهند و من هم کارگرم و درآمدی ندارم. از آن جا که کودک، خودش بیشترین زجر و رنج را تحمل می کند، بارها از خدا خواستم که مرگ این کودک را برساند؛ تا اول او راحت شود و بعد هم ما.
کمر درد هم اجازه نمی دهد بتوانم برایش کاری کنم. چند وقتی هست که به این فکر می کنم که خودم راحتش کنم؛ ولی از عذاب وجدان می ترسم. راه دیگری هم ندارم. آیا اجازهٔ چنین کاری دارم یا راهکار دیگری دارید؟

› در هر صورت، قتل او مطلقاً حرام است و گناه کبیره محسوب می‌شود. به فضل و رحمت خداوند متعال، امیدوار بوده و به دنبال راه حل مناسب برای برطرف کردن مشکل باشید.

پرسش شماره ۳۴۵۸۲

› مسخره کردن افراد به قصد شوخی در صورتی که بدانیم ناراحت نمی‌شود، آیا جایز است؟

› تحقیر و تمسخر دیگران جایز نیست و رضایت او هم تأثیری در حکم ندارد. ولی اگر قصد تمسخر نداشته و عرفاً هم توهین و تمسخر به حساب نمی آید، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۴۴۱۹

› اگر کسی به گونه‌ای سبب اذیّت و آزار ما گردد، آیا غیبت از وی در جمع دوستان جایز است؟

› اگر عیب پنهانی مسلمانی در غیابش به قصد مذمت و انتقاص او گفته شود، حرام است؛ مگر این که به شخصی ظلمی شده باشد، که می‌تواند نزد دیگران شکایت و تظلّم کند و آن ظلمی را که به او شده، نقل کند.

پرسش شماره ۳۳۹۹۷

› بنده ریش خود را به صورت پروفسوری می‌گذارم و بقیه آن را با تیغ می‌تراشم. آیا این کار اشکال شرعی دارد؟

› به طور کلی تراشیدن ریش و ماشین کردنی که مانند تراشیدن باشد، بنابر احتیاط واجب جایز نیست؛ و تراشیدن مقداری از ریش حکم تراشیدن تمام آن را دارد.

پرسش شماره ۳۳۵۹۹

› آیا غیبت از طفل، حرام است؟

› اگر بچه ممیز باشد؛ یعنی بدگویی از او، موجب متأثر شدنش بشود، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۳۰۹۳

› آیا ماساژ کلیتوریس در دختران فقط در صورت ارگاسم به معنی خودارضایی است؟ آیا غسل واجب می شود؟ آیا کمی تحریک با دست به همراه لذت و وجود ترشحات باز هم گناه بوده و غسل واجب می شود؟

› در هر صورت اگر موجب تحریک شهوت گردد، جایز نیست ولو اینکه منی خارج نشود و به بطور کلی اگر زن به اوج لذّت جنسی برسد و در آن حال مایعی از او خارج شود جنابت محقق شده و غسل بر او واجب است، ولی اگر شک کند که به این مرحله رسیده یا نه و یا شک در خروج مایع داشته باشد، غسل واجب نیست.

پرسش شماره ۳۲۹۶۳

› اگر کسی برای دور ماندن از چشم زخم، کار خود و یا موفقیت‌های خود را کم جلوه دهد، مثلاً به دوستش بگوید "برای امتحان

هیچ نخوانده ام و یا کم خواندم"، در حالی که کامل و خوب خوانده باشد، آیا دروغ محسوب می‌شود؟

› بیان خلاف واقع ولو در فرض سؤال دروغ محسوب شده و جایز نیست؛ در هر حال می توان توریه کرد؛ یعنی به گونه ای صحبت کند که شنونده، معنای ظاهری را بفهمد؛ ولی گوینده، معنای خلاف ظاهر را اراده کند.

پرسش شماره ۳۲۷۶۳

› گناهان کبیره چه گناهانی است؟

› مقصود، هر معصیتی است که نسبت به آن وعده به آتش یا عقاب داده شده است یا شدیدا با آن برخورد شده است یا دلیلی دلالت می‌کند که آن گناه از بعضی از کبایر بزرگ‌تر یا مانند آن است یا عقل حکم می‌کند که کبیره است یا در اذهان اهل شریعت و تدین چنین است یا نصی (آیه یا روایتی) وارد شده که کبیره است. و گناهان کبیره زیاد است از جمله مأیوس شدن از رحمت خدا، دروغ بستن بر خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اوصیای او علیهم السلام، کشتن نفسی که خدا کشتن آن را حرام کرده است، خوردن مال یتیم از روی ظلم، قطع رحم، زنا، لواط، دزدی، شرب خمر، ربا، خوردن مال باطل، قماربازی، خوردن مردار و خون و گوشت خوک و.... همچنین اصرار بر گناهان صغیره موجب کبیره شدن آن می گردد.
برای اطلاع بیشتر می توانید به کتب مربوطه از جمله ترجمه تحریر الوسیله حضرت امام ره، شرائط امام جماعت مراجعه نمایید.

پرسش شماره ۳۲۴۳۳

› حکم استفاده از مرخصی استعلاجی به شکل صوری، چنانچه فرد، بیمار نبوده باشد، چیست؟

› جایز نیست؛ و چگونگی بازپرداخت حقوقی که بابت این چند روز دریافت می کند تابع قوانین و مقررات مربوطه است.

پرسش شماره ۳۱۱۲۸

› به خاطر شرایط شغلی از همسرم دور هستم؛ آیا با فکر کردن به همسرم و حالت شهوت و انزال منی، گناه محسوب می‌شود؟

› صرف تخیل همسر در صورتی که حرامی بر آن مترتّب نشود، (مانند اینکه با دست خود را تحریک کنید و ...) اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۰۹۹۷

› اگر شخصی با خواندان مطالب یا عمل دیگر تحریک شده و آب مذی خارج شود، آیا مرتکب حرام شده است؟ آیا هر کاری که باعث خروج مذی شود، حرام است؟

› به طور کلی انجام عمدی هر کاری که باعث تحریک شهوت شود حرام است و باید از آن اجتناب کرد.

پرسش شماره ۳۰۶۹۲

› تراشیدن ریش در نوجوانی جهت پُر پُشت شدن، چه حکمی دارد؟

› به طور کلی تراشیدن آن مقدار از موی صورت که بر آن عنوان تراشیدن ریش صدق می کند، بنا بر احتیاط حرام است؛ ولی تراشیدن مقداری از آن که عنوان مزبور بر آن صدق نمی کند، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۳۰۴۲۱

› گاهی غیبتی می‌شنویم که واقعیت هم دارد ولی هیچ دفاعی نمی‌توان از غیبت شونده انجام داد. اگر هم دفاع کنیم، دچار دروغ‌گویی می شویم. آیا در چنین مواردی ردّ غیبت واجب است؟

› در فرض سؤال اگر جای توجیه هم باقی نیست، یعنی طوری نیست که بشود آن را توجیه کرد، رد به این صورت است که انسان بگوید بالاخره بشر است، گاهی اشتباه می‌کند، انسان گناه می‌کند، استغفار می‌کند، شاید استغفار کرده است.

پرسش شماره ۲۹۲۱۷

› خانه ما به خانه همسایه، مشرف است و می توانم خانه آن ها را ببینم. و چند بار نیز این کار را انجام داده و نامحرم را در خانه همسایه دیده ام. حکم این کار و راه جبران آن چیست؟

› در فرض مذکور، مرتکب معصیت شده اید و باید از آن توبه نمایید و استغفار کنید و توبه از گناه هم با استغفار و پشیمانی از گناه و تصمیم جدّی بر تکرار نکردن آن حاصل می شود.

پرسش شماره ۲۹۰۴۹

› برادر شوهرم قرار است با دوست صمیمی بنده ازدواج کند. بنده اطلاع کامل دارم که برادر شوهرم با چند نفر در حال حاضر رابطه جنسی نامشروع دارد. آیا من می‌توانم دوست صمیمی‌ام را در این باره آگاه کنم، تا همسر آیندهٔ خود را بشناسد؟

› چنانچه شما می‌دانید آسیب‌خوردنش در این ازدواج حتمی است؛ واجب است خیرخواهی نموده، او را آگاه کرده و راهنمایی کنید و از آسیب ایشان جلوگیری نمایید.

پرسش شماره ۲۸۵۱۸

› با توجه به این‌که از طرفی تجسّس و تحقیق در امور شخصی مردم حرام است، مگر با وجود شاکی خصوصی یا ارتکاب جرم در انظار عمومی؛ و از طرف دیگر با توجه به مدلول برخی از روایات، تجسس در کارکرد کارگزاران حکومتی جایز است؛ بفرمایید آیا جواز تجسس در کارکرد کارگزاران حکومتی اختصاص به امور کاری و اداری دارد؟ یا این که شؤون شخصی آنان را نیز در بر می‌گیرد؟ به عنوان مثال اگر یکی از کارگزاران حکومتی به ارتباط نامشروع متهم باشد، با توجه به این‌که عمل او حالت فردی ندارد و

حیثیّت نظام در میان است، تجسس در این رابطه از ناحیه دستگاه‌های نظارتی جایز است یا خیر؟

› مبادرت به امر بررسی و تحقیق قانونی نسبت به کار اداری کارمندان و غیر آنان، توّسط مأموران رسمی تفحّص و تحقیق، در چارچوب ضوابط و مقرّرات قانونی، اشکال ندارد؛ ولی تجسّس در کار دیگران و یا تحقیق در اعمال و رفتار کارمندان و کارگزاران حکومتی برای کشف اسرار آنان در خارج از حدود و ضوابط قانونی، برای آن مأموران هم جایز نیست.

پرسش شماره ۲۷۸۴۶

› آیا دریافت سر رسید و خودکار نفیس از پیمانکاران، توسط کارمندان ارگان دولتی، به عنوان هدیه عید نوروز، جایز است؟

› هدیه در محیط کار و از جانب ارباب رجوع، یکی از خطرناک ترین چیزها است و هر چه بیشتر از آن اجتناب کنید، به صرفه دنیا و آخرت شما، خواهد بود. فقط در یک صورت، دریافت آن جایز است و آن، این است که هدیه دهنده، با اصرار زیاد و با امتناع مأمور از قبول، بالآخره به نحوی آن را اهداء کند. آنهم بعد از انجام کار و بدون مذاکره و حتّی توقّع قبلی.

پرسش شماره ۲۶۱۱۹

› من خیلی اتفاقی در جریان یک خواستگاری قرار گرفتم؛ اطلاعاتی از دختر خانم دارم که چطور آدمی است و چه کارهایی انجام داده است. این دختر خانم، روابط نامشروع داشته ولی خانواده پسر در جریان نیستند. آیا صلاح است من این موضوع را به ایشان بگویم؟ شاید آن دختر توبه کرده و دیگر آدم قبل نیست. می‌ترسم از خدا از این که آبروی یک مسلمان را ببرم. از طرفی هم خانواده پسر اصلا در جریان نیستند و ممکن است این ازدواج آخرش بد باشد. آیا درست است اطلاع بدهم؟ یا حد اقل به مادر پسر یا مادر بزرگش بگویم؟

› موارد مختلف است. مثلاً اگر اطلاع ندادن شما باعث مفسده و گرفتاری بزرگی برای پسر باشد، آگاه کردنشان واجب است، هرچند از شما مشورت نخواسته باشند؛ در غیر این صورت اگر مورد مشورت قرار نگرفته‌اید، تکلیفی ندارید و تشخیص موضوع با مکلف است.

پرسش شماره ۲۵۶۷۱

› آیا شنود از روابط شخصی افراد مجاز است؟ محدوده شنود تلفنی چه مقدار است؟

› تجسّس در امور دیگران، چه از طریق تلفن یا غیر آن جایز نیست؛ مگر اینکه با اجازه مسئول مربوطه و با التزام به رعایت ضوابط و مقرّرات قانونی باشد و از آلوده شدن به گناه و ارتکاب فعل حرام اجتناب شود، که در این صورت اشکال ندارد.

پرسش شماره ۲۴۱۷۰

› اگر عیبی به قصد تنقیص گفته نشود، ولی شنونده، غیبت تلقی کند، آیا غیبت و گناه محسوب می‌شود؟

› بر فرض مذکور که به قصد تنقیص نبوده، غیبت محسوب نمی‌شود.

پرسش شماره ۲۳۲۰۳

› دوستم اجازه عیب‌گویی درباره خودش را داده و ناراحت هم نمی‌شود. حال اگر عیب او را پشت سرش بگویم، آیا مرتکب غیبت شده‌ام؟

› رضایت یا عدم رضایت مغتاب (یعنی: غیبت شونده)، تأثیری در صدق غیبت ندارد.

پرسش شماره ۲۲۸۵۵

› آیا دختری که متأسفانه قبلاً رابطهٔ جنسی حرام داشته، الآن باید به خواستگارش بگوید؟ اگر نگوید آیا عقد خوانده شده باطل

است و گناه کرده؟ آیا اگر توبه کرده باشد، تأثیری دارد؟

› اقرار به گناه در نزد غیر خدا، حرام است؛ پس گفتن مطلب مذکور، واجب نیست؛ بلکه جایز نیست. ولی چنانچه در عقد، شرط بکارت شده و یا عقد مبنی بر آن واقع شده باشد و بعد از عقد، خلاف آن ثابت شود، شوهر حق فسخ دارد.

پرسش شماره ۲۲۷۰۴

› در آپارتمان با علم به این که همسایگان از برگزاری مراسم مذهبی، ناراضی هستند، شرعاً چه وظیفه‌ای داریم؟ اگر جهت جلب رضایت آن‌ها اقدام کنیم ولی راضی نشدند چه کنیم؟

› اگر چه اقامهٔ مراسم و شعائر دینی در زمان‌های مناسب از بهترین کارها و جزو مستحبات مؤکد می‌باشد؛ ولی واجب است برگزار کنندگان مراسم و عزاداران از اذیّت و ایجاد مزاحمت برای همسایگان بپرهیزند؛ هرچند با کم کردن صدای بلندگو و تغییر جهت آن.

پرسش شماره ۲۲۰۷۹

› گاهی در بازی های کامپیوتری گروهی (که هر کدام در مکانی دیگر هستیم)، من به افراد گروه ناسزا می‌گویم؛ در حالی که کسی اطراف من نیست و آن ها هم صدای من را نمی‌شنوند. آیا این کار (عمدی یا سهوی) حرام است؟

› استفاده از الفاظ رکیک و ناسزا در فرض سؤال هرچند حرام نمی باشد؛ اما شایستهٔ مؤمن نیست.

پرسش شماره ۲۱۶۲۴

› ۱. در مورد موضوع تتو که در بین نوجوانان و جوانان رواج یافته؛ آیا تتوی بدن، جایز است یا نه؟

۲. در مورد مسأله غسل یا وضو گرفتن اشکالی به وجود می‌آورد یا نه؟

› جا۲) تتو فی نفسه حرام نیست و اثری که از آن در زیر پوست باقی می ماند مانع از رسیدن آب نیست و وضو و غسل با آن صحیح است.

پرسش شماره ۲۰۰۲۸

› آیا برای جلوگیری و یا تکرار نشدن دوبارهٔ گناه، اجازهٔ تنبیه و مجازات خود را داریم؟ مثلاً داغ کردن پشت دستمان، گذاشتن سنگ ریزه در دهان. (مثل برخی از بزرگان)

› در مواردی که موجب ضرر قابل توجهی بر بدن می‌گردد، جایز نیست و الا فی‌نفسه مانعی ندارد.

پرسش شماره ۱۶۴۸۰

› اگر مردان (پسران) موهای خود را به صورت مدل بزنند، از نظر شرعی اشکال دارد؟ مثلاً کناره‌های سر را می‌زنند و وسط سر را فقط مقداری کوتاه می‌کنند.

› اگر مدلهای مزبور با عفّت و اخلاق اسلامی منافات داشته باشد و یا ترویج فرهنگ غربی معارض با فرهنگ اسلامی، محسوب شود، جایز نیست و تشخیص آن موکول به نظر عرف است.

پرسش شماره ۱۶۳۴۷

› در رد غیبت آیا شرطش آن است که غیبت کننده قصد ادامه داشته باشد یا نه؟ مثلاً اگر یک عیبی را سریع بگوید و ادامه ندهد، آیا در این صورت رد غیبت لازم است؟

› به طور کلی اگر شنونده استماع* غیبت کند، هر چند گوینده آن را ادامه ندهد، غیبت محسوب می‌شود و رد غیبت واجب است.
*مراد از استماع غیبت آن است که کسی غیبت را گوش کند، نه این که تصادفاً کلمه‌ای به گوشش برسد؛ (که به آن سماع گویند.) فرق نمی‌کند این گوش‌دادن همراه با رضایت باشد یا بدون رضایت.

پرسش شماره ۱۶۳۱۲

› من چند سال پیش کارم دزدی بود. چند تا از آن وسایل را هنوز هم دارم؛ مانند ساعت، عینک و... صاحبان آن ها را نمی شناسم. به چه شرطی می توانم از این وسایل استفاده کنم؟

› در فرض سؤال، باید علاوه بر توبه و استغفار، از صاحبان آن ها جستجو کنید و آن اموال یا قیمت آن ها را به صاحبان شان برسانید؛ ولی چنان چه از پیدا کردن صاحبان آن وسایل ناامید شوید، آن وسایل و یا قیمت آن ها را به فقیر بدهید.

پرسش شماره ۱۵۱۵۷

› حکم لیزر موی بعضی قسمت‌های صورت برای مردان چیست؟

› به طور کلی چنانچه لیزر کردن موهای صورت به نحوی باشد که بر آن عنوان تراشیدن ریش صدق کند، بنا بر احتیاط حرام است؛ ولی لیزر کردن مقداری از آن که عنوان مزبور بر آن صدق نمی کند و موی گونه‌ها و گردن، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۴۴۰۰

› آیا کشیدن قلیان، حلال است؟

› تابع میزان ضرر آن است. اگر دارای ضرر قابل ملاحظه‌ای باشد، یا موجب اذیت و آزار دیگران گردد، جایز نیست.

پرسش شماره ۱۳۶۸۶

› ۱. اگر کسی با کنایه پشت سر شخصی بد بگوید و مستقیماً اسمی از او نبرد ولی ما متوجه شویم که منظور او چه کسی است؛ آیا این مورد هم غیبت محسوب می‌شود؟
۲. اگر به طور اتفاقی وارد جمعی شویم که مشغول غیبت هستند ولی آن جمع را ترک کنیم، حرف‌هایی که در آن جمع شنیده‌ایم برای ما غیبت محسوب می‌شود؟

› ج۱) اگر بین گوینده و شنونده، معلوم باشد که شنونده می‌داند مطالب در مورد کیست ـ هر چند نام او برده نمی‌شود ـ مصداق غیبت است.
ج۲) اگر ناخواسته شنیده‌اید، گناه نیست.

پرسش شماره ۱۳۴۹۳

› اگر پشت سر مؤمنی از خوبی‌های او گفته شود و او راضی نباشد، آیا جایز است؟

› اشکال ندارد؛ مگر این که موجب ایذای او گردد.

پرسش شماره ۱۳۴۸۸

› حکم دیدن فیلم های ترسناک چیست؟

› مشاهده این فیلم ها اگر مستلزم مفسده نباشد، فی نفسه اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۳۴۱۶

› تماشای انیمیشن‌ها و پویانمایی‌ها، خواندن کتاب‌ها و رمان‌ها و دیگر تولیدات خارج از کشور که اکثراً دارای خط داستانی با مفاهیم باطل و گاه حتی شرک آلود است، در صورت علم به این موارد، جایز است؟

› اگر مستلزم مفسده و انحراف عقیده و یا خوف تأثیرپذیری و فساد، و یا ترویج یا تأیید باطل و یا دارای تصاویر مستهجن باشد، جایز نیست. البته خواندن آن ها برای کسی که قدرت شناخت و تشخیص مطالب باطل را دارد به قصد ابطال و ردّ آن ها جایز است به شرطی که به خود مطمئن باشد که از حق منحرف نمی شود.

پرسش شماره ۱۳۴۰۵

› بند انداختن روی گونه ها برای مردان (در آوردن داخل ریش با بند که خانم ها انجام می دهند) چه حکمی دارد؟

› به طور کلی، اصلاح موی گونه ها هر چند با تراشیدن و یا بند انداختن، حرام نیست.

پرسش شماره ۱۲۵۳۶

› اگر شخصی از من سؤالی کند و راست گفتنِ بنده منجر به ضایع شدن (شاید هم آبرو ریزی) فرد دیگری شود، آیا برای بنده دروغ گفتن جایز است؟

› در فرض سؤال، اگر دروغ برای دفع ظلمی جهت حفظ آبروی مؤمن باشد، اشکال ندارد.

پرسش شماره ۱۲۵۰۵

› حکم خود ارضایی و راه های ترک آن چیست؟

› استمناء (خود ارضایی) حرام است و اگر منجر به خروج منی شود، موجب غسل جنابت هم می شود.
ممکن است ترک گناه در اول کار، مقداری مشکل به نظر برسد؛ اما انسان باید عواقب خطرناک دنیوی و اخروی آن را مد نظر داشته باشد و بداند که با کار مذکور، علاوه بر ضررهای جسمی، خودش را در دنیا و آخرت به هلاکت و بدبختی خواهد انداخت.
لذا با عزم و اراده ای جدّی و با توکل بر خداوند متعال و استعانت از درگاه رحمت او، این گناه را ترک کرده و از دیدن و شنیدن صحنه ها و مطالب مفسده انگیز و معاشرت با دوستان ناباب، خودداری کند.
مداومت در خواندن قرآن، شرکت در مجالس وعظ و خطابه، توسل به اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام)، تلاش و جدّیت در تحصیل و کسب علوم و معارف، ورزش مستمر، اشتغال به کار مفید و هنرهای سودمندی چون خطاطی، نقاشی، صنعت و...، غافل نبودن از یاد مرگ و روز قیامت و نیز پرهیز جدّی از این که در جایی تنها و در خلوت بودن، می تواند انسان را در این راه یاری کند. همچنین اگر چنین فردی ازدواج نکرده، سعی کند با ازدواجی ساده، کم خرج و سالم، دین و جسم خود را از آثار مخرّب فعل مذکور، حفظ کند.

پرسش شماره ۷۳۶۱

› گوش دادن به غیبت پسر بچۀ نابالغ آیا جایز است یا خیر؟

› اگر غیبتی که گفته می شود، غیبت پسر بچه ممیز باشد، یعنی بدگویی از او موجب متأثر شدنش شود، جایز نیست؛ همچنین گوش دادن به غیبتی که توسط پسر بچه نابالغ گفته می شود، نیز حرام است.

پرسش شماره ۷۰۶۹

› برای رسیدن به حق خود، آیا می‌توان رشوه و حق حساب داد؟

› پرداخت رشوه و گرفتن آن جایز نیست و موجب مفاسد اجتماعی است؛ و توهّم اضطرار، مجوّز انجام این کار نمی‌باشد.

پرسش شماره ۵۶۴۳

› آیا شرکت در مجلس معصیت، فی نفسه حرام است؟
شرکت در جلسه‌ای که به منظور انجام گناه تشکیل شده، حضور در چنین جلسه‌ای چه حکمی دارد؟

› موارد مختلف است؛ حضور در مجالسی که در آن شراب نوشیده می شود، برای هیچ کس جایز نیست؛ همچنین اگر حضور در آن جایی، موجب ارتکاب گناه (مانند گوش دادن به موسیقی و خوانندگی لهوی و حرام) و یا تأیید آن باشد؛ یا نهی از منکر متوقف بر خروج از آن مجلس یا شرکت نکردن در آن باشد،باید آن مجلس را ترک کرده و یا شرکت نکنید.

پرسش شماره ۵۴۳۰

› غیبت در چه موردی اشکال ندارد؟

› موارد جواز غیبت (همچون نُصح مُستشیر، تظلّم مظلوم، جَرح شهود، نهی از منکر، دفع ضرر از غیبت شونده و...) در کتبی همچون رساله آموزشی (که همراه با مهر دفتر رهبری است) جلد۲، بحث غیبت، آمده است؛ مراجعه فرمائید.

پرسش شماره ۴۶۰۸

› آیا مسئول حراست می‌تواند جهت اهداف حراستی، استراق سمع انجام دهد؟

› تجسس در کار دیگران و یا تحقیق در اعمال و رفتار کارمندان برای کشف اسرار آنان در خارج از حدود و ضوابط قانونی جایز نیست.

پرسش شماره ۴۵۷۱

› آیا آسیب رساندن به بدن (بریدن و ...) اگر از روی عمد باشد، گناه دارد؟

› اگر ضرر عمدی و قابل توّجه و معتنابه باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۴۵۳۳

› آیا دور انداختن زباله‌ها و وسایلی که قابلیت بازیافت دارند، اشکال دارد؟ آیا لازم است به مراکزی که مواد قابل بازیافت را جمع آوری می‌کنند، تحویل دهیم؟

› چنانچه قابل بازیافت باشند مثل اوراقی که امکان استفاده از آن در صنعت کارتن سازی و مانند آن وجود دارد و یا بر یک طرف آن نوشته شده است و طرف دیگر آن قابل استفاده برای نوشتن است، سوزاندن و دور انداختن آن‌ها به علت وجود شبهه اسراف، خالی از اشکال نیست.

پرسش شماره ۳۵۵۴

› در فوتبال گاهی لقب‌هایی مثل کیسه و... برای تیم‌های مختلف می‌گذارند؛ آیا عیبی دارد؟

› اگر غیبت و یا توهین و یا تمسخر اشخاص مسلمان محسوب شود، جایز نیست.

پرسش شماره ۳۰۱۴

› آیا خریدن ماشین‌های گران قیمت و چند میلیاردی، گناه است و اشکال شرعی دارد؟

› در صورتی که اسراف یا از مصادیق تجمّل‌گرایی و اشرافی‌گری باشد، جایز نیست.

پرسش شماره ۲۷۱۳

› آیا اگر دو لیوان را مثل خارجی‌ها به هم بزنیم، حرام است؟ خوردن محتوای آن چه حکمی دارد؟

› اگر مستلزم مفسده و ترویج فرهنگ مبتذل غرب و تشبّه به ایشان یا تأیید شرابخواری باشد، جایز نیست؛ در هر صورت، موجب حرام شدن محتویات آن نمی‌شود.

پرسش شماره ۲۶۹۴

› در مراسم جشن و عروسی، جهت اظهار شادی و جذابیت و سُرور، گروهی از زنان «کِل می کشند»؛ آیا جایز است؟

› در صورتی که مستلزم مفسده بوده و یا موجب جلب توجه نامحرم گردد، جایز نیست.

پرسش شماره ۱۸۱۹

› اگر کسی مرتکب گناهی شده و از آن توبه کرده باشد، به نحوی که دیگر برای خود امکان بازگشت به گناه را نبیند؛ آیا لازم است پیش از ازدواج با فرد مورد نظر، آن مورد را در میان بگذارد؟

› در فرض سؤال، نباید گناه را برای دیگران بازگو نماید؛ و چنانچه سؤال بپرسند، نباید پاسخ دادن به نحوی باشد که موجب تدلیس و فریب طرف مقابل شود.

پرسش شماره ۱۷۱۰

› اگر در برنامه ای از کسی تقلید یک شخصی را در حرف زدن یا در رفتار ببینیم، در صورت زنده و مستقیم بودن یا غیر مستقیم بودن این تقلید، چه وظیفه‌ای داریم؟

› موارد مختلف است؛ به طور کلی گوش دادن به برنامه‌های طنز و نمایش‌های فکاهی و دیدن آن‌ها اشکال ندارد؛ مگر آن که مستلزم اهانت یا غیبت یا تهمت باشد.

پرسش شماره ۴۱۵

› آیا گوش دادن به کسی که فحاشی می‌کند و یا خواننده‌ای که فحش و دشنام می‌دهد، جایز است؟

› در فرض سؤال اگر مستلزم ابتلا به عمل حرام مثل تأیید و ترویج منکر باشد، جایز نیست و نهی از منکر با وجود شرایط آن واجب است.

پرسش شماره ۴۰۷